

F-135

dupl / 82

*Kolez redemptor
Praxe III
192*

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

*Es sas
iz*

Ročník třináctý.

Léta spásy

1863.

Vydavatel a redaktor:

FRANTIŠEK SRDÍNKO

vicerektor kníž. arcib. semináře i stud. konviktu v Praze, jednatel Dedicat sv. Prokopa.

V PRAZE 1863.

Tisk a papír Karla Bellmanna.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické

Ročník třináctý.

ChVáLa ss. CyrILLV MethoDěJI!

FRANZISK ZBOJNKO

Obsah ročníku XIII.

Duchovní řeči a rozjímání:

Pravidlo zbožného života (sv. Bernarda „Formula honestae vitae“) strana 1. Sv. Augustina homilie na ned. II. po Zjevení Páně 17. Ejhle člověk! (Sedm obrazů z umučení Páně) 81. 97. 114. 133. Na slavnost bolestné Rod. Boží 116. Rozjímání velikonoční 149. Ned. V. po Vel. 181. Řeč J. Em. nejdůst. p. kardinála při svěcení nového chrámu Cyrillo-Methodějského v Karlíně 469.

Věro- a mravoučné:

Kolik jest svátosti? Str. 165. O zpovědi 197. O mši sv. 229. První sv. přijímání 168. O samovraždě 296. O nejsvětější Svátosti oltářní 309. O svěcení dnů svátečních 325. Advent a Vánoce 569.

Liturgické:

Svěcení hromnic str. 33. Neděle květná 113. Na nebe vstoupení Páně 199. Slavnost Božího Těla 245. Svatý čas adventní 519. Rok církevní 520. 539. 555. 570. Zvony ve službě Církve 553.

Životopisy:

Mechitar a řehole jeho 34. Sv. Eurosia 127. 267. 350. Život sv. Norberta, patrona českého 200. 216. 231. 246. 261. 278. Blahoslavená Anežka panna 341. 358. 376. 391. 411. 425. Mučenníci Anamšti 441. Život sv. Ludmily a sv. Václava (s obrázkem) 454. 473. 485. 501. 517. 533.

Pastýřské listy:

Pastýřský list J. Em. nejdůst. p. kardinála před zahájením zemského sněmu. Str. 3. Past. list. J. M. nejd. p. biskupa Budějovického před zahájením zemského sněmu 4. Past. list nejd. biskupů církevní provincie české o naší slavnosti Cyrillo-Methodějské 65. List J. Sv. papeže Pia IX. k J. Em. za touže příčinou 67. Z Říma do Prahy — list sv. Otce k J. Em. nejd. p. kardinálovi 81. Jubileum v Hradci Králové — past. list J. Exc. nejd. p. biskupa Kralohradeckého za příčinou opravení chrámu katedrálního 382.

Past. list pp. biskupů Českých v příčině spisu Renanova 536. Synoda provinciální Pražská 421. 438. 458. 474. 487. 503. 571.

Úvahy časové, zápisky historické:

Zemský sněm v Praze 3. Netečnost u víře 51. 69. Karlínský chrám 54. 212. 276. Obrana pravdy 70. Slavnost porciunkule 311. Inkvisice 328. 345. Stanovy „Koruny Solunské“ 195. Misie kat. Církve v Číně 293. Školní sestry v Praze 362. Řád diecesální synody Pražské 373. Synody v prvních třech stoletích 389. Tajné spolky a — Církev 405. Co jest synoda diecesální? 414. Diecesální matice duchovenské 437.

Obrazy ze života, příběhy, popisy:

Nestřídmost 5. Upomínky z Říma V. 49. Kaple sv. Rosalie v Radnici 19. O hrobce sv. Cyrilla v basilice sv. Klementa v Římě 121. O tom v dílu druhém 214. Jemný způsob protivníka udobřiti 239. Upomínka na sv. Vojtěcha 266. Dvojitá smrt 296. Gluck a jeho růženec 312. Ze života pro život a) Hříšné přání. 312. b) U Božích muk. 332. c) Pomoc v nouzi 333. Rouhač 350. Svěcení zvonů v Karlíně 359. Třebniští rytíři 363. Pokušení a vítězství 427. Výstava paramentů 461. Posvěcení chrámu Karlínského (před slavností) 463. Posvěcení chrámu Karlínského (po slavnosti) 477. Pouť na Velehrad 489. 506. 523. 540. 556. 574. (s obrázkem).

Pravdy v podobenstvích:

Topol a lípa 268. Déšť 394. Dvě hnízda 414. Kotva 426. Štěstí 207. Ta nejmilejší ovečka 213. Neštěstí 235.

Povídky:

Mladá trpitelka 22. 37. 52. 72. 86. 103. 137. 153. 170. 183. 203. Sestra Klára 236. Starý Koupal a ten rod 395.

Písně a básně:

O Jesu, spáso moje (s nápěvem) 18. Mluva 34. Ke dni 9. března 1863: Povolání sv. Cy-

rilla a Methoděje 101. Žádost sv. Cyrilla 102. Odchod ss. Cyrilla a Methoděje na Moravu (s obrázkem) 102. Plesání 152. Hymnus o sv. Eurosii 170. Sv. Vojtěch na Zelené hoře 182. Kněžský sbor 198. Kvítí májové 200. 214. Křest Bořivoje 267. Sv. Prokop na Sázavě 277. V den svěcení na kněžství 327. Pravda 357. Víra 357. Strast a slast 363. Západ. Rosa. Pout duše 364. Klekání 395. Rouhač 414. Žeň 428. Velehrad a Karlín 453. Chrám sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně (s obrázkem) 470.

Paběrky:

Hryzení svědomí. Vnuknutí Boží 107. Životopis vyobcovaného z Církve 156. Stvoření světa 186. „Requiem“ a „za kým?“ Taky jubileum 283. Jádra v škořepinách 235. 364. Ex-komunikace 489. Pravidlo života 428.

Dopisy:

Z Berlína 90. Z Bonnu 59. Ze Staré Boleslavi 57. 333. 366. Z Bozkovic na Moravě 42. 75. 188. 335. Od Brandýsa nad Labem 316. Od Brna 74. Z Německého Brodu 58. 130. 256. Z Uherského Brodu na Moravě 301. Z Mladé Bříště u Humpolce 318. Z Budějovic 25. Od Nového Bydžova 129. Z Čáslavi 493. Z jižních Čech 42. 367. 465. 510. Z Černilova u Králové Hradce 385. Z Česlic 481. 565. Z Dačic na Moravě 207. Z Dejsin 128. 144. Od Dyje na Mor. 301. Z Hněvčovic u Hořic 542. Od Hor Kutných 313. Z Hradce Králové 480. Z Chroustovic 496. V Chrudimi 582. Z Uhlířské Janovice 255. Z Jerusalema 44. Z Kladna 479. Z Kolína 74. Od Kolína 285. Ze St. Kolína 142. 223. Z Kouřimi 480. Z kraje o prázdninách 430. Z Krakova v Polse 44. Z Kutné Hory 508. 525. 545. Od Labešky 41. Z Libáně 74. Od Litomyšle 565. Ze Lstiboře 159. Z Malína u Hor Kutných 254. 549. Z Metličan u Nov. Bydžova 429. Z Mnichova v Bavorsku 8. Z Mnichovského vikariátu 108. Nad Mohanem 26. Z Nové Vsi u Kolína 224. 269. 316. Z Olomouce 174. 271. 337. 563. 582. Z Oustí nad Orlicí 288. Od Ouvalu 524. Z Ouvalu 7. Z Písečné 416. Z Písku 317. Z Plzně 143. 581. Z Polné 367. Ze Spáleného Poříčí 481. 546. Od Prahy 89. Z Prahy 7. 56. 141. 157. 158. 186. 222. 239. 251. 284. 352. 365. 384. 397. 398. (na Karlově) 415. 562. Z Přelouče 547. Z Račiněvsi pod Řípem 431. Z Radnic 464. Z Rataj v Tábořsku 482. 511. Z rozličných měst a míst po

16. březnu 145. Z Kardašovy Řečice 352. Z Řičan 143. 431. 564. Z Říma 10. 27. 76. 174. 241. 289. 302. 320. 369. 402. 417. 497. 512. 528. Od Řípu 160. 253. 286. 400. 401. 495. 526. Ze Slabec 368. Z vikariátu Soběslavského 129. Ze Strašic 527. Od Šumavy 548. Od Šumavy z okresu Nyrského 161. 226. 318. Z Týnce Hrochova 353. Z Týniště nad Orlicí 449. Z Turnova 562. Z Uherska 415. Z Vejprnic 447. Z Vodňan 187. Z Vodolky 89. Z Vršovic 159. 481. Od Vysoké 41. 58. 334. Ze Zábore 107.

Kronika:

Ze všech končin křesťanského světa v každém čísle; str. 13—15. 32. 45—48. 62—63. 79. 93—95. 109—111. 130—132. 145—148. 161—163. 177—180. 189—195. 208—210. 226—228. 243. 256—259. 272—275. 290. 291. 303—307. 321—323. 338—339. 354. 355. 370—372. 386. 403—404. 418—419. 432—434. 450—451. 467—468. 482—483. 499—500. 513—515. 528—531. 550—551. 566—567. 583.

Literní oznamovatel:

Str. 15—16. 48. 63. 79—80. 95—96. 111—112. 163—164. 195—196. 210. 228. 243. 259—260. 275. 291. 307—308. 323—324. 340. 355—356. 372. 387—388. 404. 419—420. 434—435. 451—452. 468. 515—516. 531. 532. 551. 567—568. 583. 584.

Osobní věstník duchovenský:

Str. 16. 32. 48. 63. 80. 96. 112. 132. 148. 164. 180. 196. 211. 228. 244. 260. 276. 292. 308. 324. 340. 356. 372. 388. 404. 420. 436. 452. 468. 483. 500. 516. 532. 551. 552. 568. 584.

Zápisky Dědictví sv. - Janského:

Str. 16. 64. 112. 164. 210—211. 275. 308. 356. 435. 452. 516. 568.

Listárna redakce:

Str. 16. 48. 64. 80. 96. 112. 132. 148. 164. 180. 196. 212. 228. 244. 260. 276. 292. 308. 324. 340. 356. 372. 420. 436. 468. 484. 500. 532. 568.

Místo programu a pozvání ku předplacení str. 552. Naším přátelům 584.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—I.

Expedice
v kněhupectví
B. Stýbla, na
sv. - Václavském ná-
městí, č. 788—II.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou pošt-
ovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Pravidlo zbožného života.

(Sv. Bernarda: „Formula honestae vitae.“)

Žádáš ode mne, předrahý bratře, o čem jsem posud neslyšel, žeby kdo na svém duchovním správci byl žádal. Ale poněvadž toho toužebně žádá tvá zbožnost, kteréž ve jménu Kristovu ničehož odepřítí nemohu, jelikož spravedlivě a rozumně žádá, vyličím tobě v krátké řeči pravidlo zbožného života, kteréž když v lásce Kristově a oddaností rozničen neustále zachovávatí budeš, bezpochyby věčného života dosáhneš. Aby pak řeč od vnitřního člověka k vnějšímu postupovala, musíš nejprve bez přestání pečovatí o čistotu srdce svého, aby v něm Bůh, milovník všeliké čistoty, sídlo své jako v nebi sobě zvoliti ráčil, dle onoho výroku: (Is. LXVI, 1.) „Nebe jest stolice má, a duše spravedlivého jest sídlo moudrosti.“ Jest tedy zapotřebí, abys bedlivě pozor dal na myšlenky své, aby vždy se nesly k dobrým věcem a ctnostným, abys totiž se obával mysliti aneb rozjímati před Bohem, co bys u přítomnosti lidí mluvití aneb činití vším právem se styděl: věda, že jako slovy a skutky lidem se zjevujem, tak také myšlením Duchu, jenž vše zpytuje. Neboť „Bůh Hospodin zná myšlení lidská, že marná jsou.“ (XCIII. 11.) A jako není nižádného tvora jemu neviditelného, tolikéž nikoliv nelze mysliti, co by Jeho tajno bylo. (K Žid. IV. 12.) „Žít jest zajisté řeč Boží

a mocná, a pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý, a dosahuje až do rozdělení duše a ducha, kloubů také i tuku v kostech, a rozeznává myšlení i mínění srdce.“ Nechat také povždy sídlí v srdci tvém Ježíš, a nikdy ať neodstoupí obraz Ukřižovaného z mysli tvé. On budiž tobě pokrmem a nápojem, sladkostí tvou a útěchou, medem tvým a žádostí tvou, čtením tvým a rozjímáním, modlitbou tvou a myšlenkou tvou, životem tvým, smrtí tvou a z mrtvých vstáním tvým. Povždy mysli na Něj, jednou, jak v jeslích leží a v plenkách zavínut jest, po druhé, jak Jej v chrámu rodič obětují Otcí, a opět, jak do Egypta na útěk se dává, a jak dlouho tam v největší bídě a chudobě se zdržuje, a jak odtud v největším nebezpečí nazpět se vrací: a opět, jak v chrámě učitelům naslouchá a jich se vyptává, který vedení člověku sám podává, a dále, jak rodičům poddán jest On, jemuž vším právem všeliké stvoření jest podrobeno. Dále mysli na Něj, jak lačněl a žíznil na poušti, jenž jest chléb života a pramen moudrosti, „kterýž se pase mezi liliiemi“ (Píseň Šalom. II. 16.) a „naplňuje všelikého živočicha požehnáním.“ (Žalm. CXLIV. 16.) — A opět uvažuj o Něm, jak unaven jest cestou a jak sedě u studnice se ženou o samotě rozmlouvá, a jak běh celého světa řídí. A dále opět rozvažuj, že do těžkého boje uvržen, snažněji se modlil; ač všem všeho dosta-

tečně poskytoval, předce od anděla sám také potěchy přijímal, kterýž jest sladkost a útěcha andělů a lidí; aneb jak byl ke sloupu uvázán a bičován ten, který sám jest sloupem celého světa.

Mysli často na Něj, jenž jsa jasnost a sláva andělů, slinou byl poházen, dlaněmi v obličej polickován, trnovou korunou korunován, a posměchem přesycen. A konečně, jak mezi nespravedlivé počten, pro tebe na kříži pněl a umíral, a ducha svého v ruce Otce svého poroučel. Neboť takovým způsobem (Píseň Šalom. I, 12.) „milý tvůj bude ti jako kytička myrrhy, kteráž mezi prsy tvými odpočívati bude.“ A takto ze všech úzkostí a hořkostí Pána a Boha svého sebež sobě jako kytičku, abys hořký kalich slzí sobě připravil. Jestli pak někdy nejhrocnější láskou ku Kristu roznícen s apoštolem již toužiti budeš, abys Jej poznal, ó pozdvihni trochu očí nikoli těla, ale ducha svého ku vítězství z mrtvých vstalého, ku slávě na nebesa vstupujícího, ku slavné velebnosti v slávě Boha Otce sedícího a kralujícího, a usiluj, aby toužil po věcech, kteréž svrchu jsou; tolikéž se vynasnaž hledati těch věcí, kteréž svrchu jsou, kdež Kristus jest sedě na pravici Boží. (Koloss. III. 1.) A však ani zde nezdržuj se dlouho, aby snad, když bys déle byl skoumatelem jeho velebnosti, od slávy nebyl zachvácen. (Přísl. XXV, 27.) Především pak buď sobě vědom, že musíš utíkati přede vši pýchou srdce, přede vši hrdostí a vysokomyslností jako před hady jedovatými: dobře věda bezpochyby, že nečistý jest před Bohem každý, kdo se nadýmá v srdci svém. Proto tedy nikým nepohrdej, nikomu neškod, a nikomu ničehož neodnímej, a pro lásku Kristovu namahej se, aby všem užitečným byl. Netoliko věř v nejhlubších útrobách srdce svého, že nižší jsi a sprostší než ostatní, nýbrž ani nerci, že jsi pokrok učinil, aniž myslí, že něco jsi, nebo dle slov apoštolových: (Gal. VI, 3.) „domnívá-li se kdo, že něco jest, nic nejso, sám

sebe svodí.“ — Budiž dále krok tvůj jako krok muže, vážný a odměřený; abys totiž nekrácel kroky drobounkými, a rameny již v pravo již v levo nepohyboval, nikoliv s krkem vyvýšeným, aniž prsa vydýmaje, aneb s hlavou nad rameny až příliš schýlenou; to vše zavání buď lehkomyšlností, aneb o hrdosti svědčiti, aneb pokrytství naznačovati se zdá. Ať tedy chodíš, anebo stojíš čili sedíš, vždy se nes obličejem dolů, přemýšleje v duchu svém, že prach jsi, a v prach se obrátíš: srdcem pak vzhůru, kde Kristus jest sedě na pravici Boha Otce. Nepohlížej na kteroukoli stranu nikdy ze zvědavosti, nýbrž raději jen když potřeba káže. Zármutek pak se sluší, abys zatajoval, jakousi veselost na tváři ukazuje, ale v soukromí ať se nikdy obličej tvůj nemění dle rozličných pocitů. Když někdy před jinými jsa postaven za příčinou některé věci k smíchu nucen býváš, nebudiž smích tvůj nemírně vyražený. Neboť dle moudrého Siracha: (XIX, 26.) „oděv těla, a smích zubů a chod člověka vypravuje o něm.“ Někdy také mezi své trampoty vlož některá vyrazení. Nikdy nebudiž zahálčivý, abys ani nečetl, aneb něco ze svatého Písma nerozjímal, aneb co ještě lépe jest, abys žalmy po tichu neodříkával, vykonáváje při tom neustále, co tobě uloženo bude, aby tě ďábel nalezl vždycky v práci zabraného. Neboť mnohým zlým věcem přiučila zahálka.

Nejraději čítej ona místa Písma svatého, která zvláště ku Kristu rozum tvůj více rozhárají. Rozuměj dobře, co pravím. Neboť dá tobě Pán rozumu ve všem, kde v mysli své rozjímati budeš, jak Bůh všady na všechno zřetel obrací. Když se modlíš, nenaplňuj uši okolostojících šepem a povzdechy, nýbrž vroucně pros Boha v tiché komůrce srdce svého. Ale užitečno bude k získání pobožnosti a žalu a lítosti, když sám o samotě tak tu státi budeš, abys čistých rukou k Bohu povzdvihuje také svůj vlastní hlas slyšeti mohl.

Někdy také, abys svůj dobrý úmysl podporoval, povznes oči svých k nebesům: aby tam bylo srdce tvé, kde Kristus jest sedě na pravici Boha Otce. Od modlitby opět navrat se ku čtení, a když čtení omrzlost působí, navrat se opět k modlitbě. Společnosti mladíků, (a zvláště oněch, kteří posud nedospěli jsou) pokud to slušnost dovolí, vždy se chraň. Nikdy ostře nepohroužej oka svého nikomu v obličej. Jako kukříži, tak se přibližuj ku pokrmu; to jest, nikdy se nepasíž z rozkoše, nýbrž z potřeby: a hlad, nikoliv pak mlsnost řiď chuť tvou. Vybraných lahůdek k nasycení se varuj, a spokojen budíš s pokrmem obyčejným, věda, že tělo se posilniti má, avšak vyhubiti se mají veškeré hříšné náklonnosti. Když někdy více se předloží, přijmi to, jakoby to řízením Božským podáno bylo; ale měj vždycky na mysli a ve vůli své, aby také tolik aneb ještě více druhému poskytnuto bylo. Měj vždy v paměti míru opatrnosti, abys sobě moudrým býti se nezdál. Povždy a všady a ve všem, co činíš, měj bázeň, abys v němčem míry nepřekročil. Proto praví blahoslavený Job (IX. 28.): „Bál jsem se všech skutků svých; věda, že neodpustíš hřešicím.“ Když utmáčen na lůžko klesáš, polož se stydlivým způsobem. ... A kdyby snad pokušení zlých žádostí tebou lomcovalo, upamatuj se, že miláček tvůj v bolestech postaven jest, a mluv takto v srdci svém: Bůh můj pni na dřevě kříže, a já bych oplzlým radostem se oddával? A když tímto způsobem budeš vzývati jméno Spasitelovo, a často opakovati jméno svého spasení, ustoupí posléze zajisté (s pomocí Boží) každé pokušení. Mezi tím, co žalmy potichu říkati budeš, spánek se tě chopí, abys ve spánku opět sen měl, že žalmy odříkáváš. Když vstávati budeš na usvitě, chval Stvořitele svého ze vši síly své: a ku chvále Spasitele svého povznes hlasu svého, vši mocí. Konečně měj povždy nejčistší lásku ku Kristu, a buď pamětliv, aby mimo Něj a z lásky k Němu

nic jiného sobě nezamiloval. Obšírněji, než jsem se nadál, vyličil jsem tobě, čeho sám vykonati s to nejsem, žádaje, aby na tobě vyplněno bylo, co že na mně schází, vyznávám, poněvadž pokrok tvůj má radost jest a koruna v Pánu. H. H.

Zemský sněm v Praze

sejde se dne 8. ledna t. r. Za tou příčinou vydali nejdůst. biskupové Čeští listy pastýřské, vybízějce k společným modlitbám, narizující veřejné pobožnosti. Každý zajisté, kdo uznává, že bez Božího požehnání marné jest naše namáhání, bude se z toho radovati. S Bohem počínající těšme se blahou nadějí, že i náš „Blahověst“ bude moci blahé zvěsty přinášeti o poradách zemského sněmu. Kéžby i pp. poslancové sami s Bohem se poradili před poradami a Boha na paměti měli při poradách! — J. Emin. nejdůst. p. kardinál a arcibiskup Pražský, a mluvce o sněmu dodejme: primas království Českého, bude sloužiti před zahájením sněmu dne 8. t. m. o 1/2 11 hod. v chrámu Páně u sv. Mikoláše na Malé straně mši sv. na vyprošení daru osvětlení Ducha sv. O důležitosti sněmu a našem spolupůsobení mluví oba listy pastýřské, jež sem klademe:

I. Pastýřský list J. Emin. nejdůst. p. kardinála, knížete-arcibiskupa Pražského. Velebným správcům duchovním v mé arcidiécesi!

Milení bratří a synové v Pánu!

Po návodu Církve začasté prosíváme sami i ve jménu věřících Pána, „by naše činy milostí svou předcházel a pomocí svou provodil, aby všechny naše modlitby a všickni činové od Něho vždycky se počínali a skrze Něj se dokonávali.“ Proto smím zajisté se vši důvěrou doufati, že milované duchovenstvo moje společné blaho národů a zemí, které v naší říši císařské veřejnými poradami zástupců říšských i zemských má docíleno býti, vroucími modlitbami poroučí „Otcí světél, od Něhož pochází každý dar dobrý a všeliké dáni výborné.“ On jistě neodepře světla svého sv. Ducha, nebeského daru dobré rady těm, jejichž činění a jednání my, znající jejich velice důležité povolání, jakož i obecné očekávání národů, věrně provázíme naší kněžskou modlitbou.

Blízké otevření zemských sněmů poskytuje nám opět příhodného podnětu, abychom k žádoucím jejich zdaru přimluvou

svou u Boha spolupůsobili způsobem nejvyšší záslužným. Tohoto spolupůsobení Vašeho s všelikou doufanlivostí očekává: chcei tolikéž svým milým věřicím poskytnouti příležitosti k podobným zásluhám u Boha. Čeho *zástupcové zemští spojenou činností* dosíci chtějí: to budiž zároveň ovocem *spojených modliteb* a společnou zásluhou *všech obyvatelů zemských*. Pročež sobě žádám, abyste mým milovaným věřicím zásluhu tuto připravili, a je v mém jménu k horlivému spolupůsobení nábožnou modlitbou vybídli.

Abychom pak tohoto blahodárného výsledku tím jistěji nadíti se směli: ustanovil jsem se v Pánu na tom, naříditi obecnou pobožnost ve všech farních chrámech mé arcidiocese, kteráž v hlavním městě na svátek *Zjevení Páně*, v chrámech farních po venkově pak v nejbližší příští *neděli* po obdržení tohoto vrchnopastýřského listu tím způsobem se vykoná, že v svrchu udané dni a sice *odpoledne* nejsv. Svátost po tři hodiny slavně bude vystavena, při čemž na počátku hymna „*Veni Creator*“ (Příjd Duše Stvořiteli) s příslušnou modlitbou, k závěrku pak před uschováním Nejsvětějšího obvyčejné při odpoledních službách Božích modlitby říkati se mají. V kázání dopoledním buďtež věřící pozváni k hojnému účastenství na té pobožnosti, i aby prosili Ducha sv., by zástupce zemské ráčil osvětit i říditi, aby všechno podporovali, coby sloužilo k *slávě Boží*, jakož i k *obecnému blahu a pokoji v zemi*.

V Praze dne 31. prosince 1862.

Bedřich,

kardinal a arcibiskup.

II. Pastýřský list J. M. nejdůst. biskupa Budějovického.

Jan Valerian, z Božího milosrdenství a apoštolské Stolice milosti biskup Budějovický, všem *věřícím* diocese Budějovické pozdravení a požehnání v Pánu.

Ovečky drahé a v Pánu milované, budeme míti sněm zemský. Jeho Veličenství, náš nejmilostivější Císař a Král nařídil, aby se 8. ledna v staroslavné naší Praze sešel a účinnost svou započal. I sejdou se tam na nejvyšší rozkaz tento v dotčený den z celého království Českého zvolení poslancové a zástupcové vaši, sejdou se tam k společnému rokování a vyřízení těch zemských záležitostí, kteréž dle říšské ústavy do oboru zemských sněmů náležejí.

Že ty jejich práce velmi důležité budou, snadno se může každý domyslit. Sněm, kterýž se na jaře roku 1861 v Praze konal, neměl za svého krátkého trvání vlastně žádného jiného záměru, než aby

zvoleni byli poslancové na říšskou radu do Vídně: však sněm tento druhý, kterýž se 8. ledna započne, zabývá se bude záležitostmi do veškerého života našeho hluboce sahajícími. On bude bráti v potaz a poradu všechny zemské potřeby, jenž jsou podmínkou zdaru a blahobytu milé naší vlasti, a bude se vši snažností o to pracovat, aby co posud tomu zdaru a rozkvětu země naší překáželo, bylo odstraněno aneb napraveno, a čeho se nedostávalo, bylo zařízeno a v život uvedeno. Velikou tedy ovšem bude míti sněm tento důležitost, a mnoho, velmi mnoho bude na tom záležeti, aby vše dobře a náležitě bylo vyřízeno; neb od výsledků tohoto sněmu záviseti budou na dlouhá leta všechny poměry naše společenské, domácí, obecní a zemské.

Dejž Pán Bůh, aby se to vše dobře pořídilo, ku prospěchu našemu i ku prospěchu celého království! Že poslancové a zástupcové vaši na tomto zemském sněmu k vašim potřebám pilně přiblížeti a jenom vaše a celé země dobro a blaho na zřeteli míti budou, o tom, moji nejmilejší, není žádné pochybnosti. Vedeni a opojeni jsouce láskou k vlastní neopominou zajisté ničeho, coby vedlo k tomu žádoucím cíli. Než dobře víte, moji drazí, že nestaví-li Hospodin domu, nadarmo staví člověk, a nepomáhá-li ten, od Něhož pochází všechno požehnání, že nadarmo pracujeme a se namáháme. Na Božím požehnání leží zajisté všechno!

A protož prosme, ovečky drahé a v Pánu milované, Pána nebes, aby vylíti ráčil svoje požehnání na zemské poslance naše. Modleme se, aby jejich rozum osvětil, by jasně poznali, čeho za stávajících poměrů a za těchto našich časů milé vlasti naší jest potřebí, máli vybřednouti z těch tíhot, kteréž ji posud svírají. Modleme se zvláště za to, aby zákona Božího a jeho nejsvětější vůle ve všem pilně bylo šetríno, ježto pravda pravdoucí jest, že jen tam lze nadíti se pomoci a požehnání Božího, kde se dává Bohu, co je Božího.

Věda v celé jistotě, že všickni dobře nahlížíte, jak veliké a důležité jest to dílo, kteréž poslancové vaši konati budou na příštím zemském sněmu, a jak velice potřebí jim bude pomoci Boží, ustanovil jsem se v Pánu na tom, vás k horlivým modlitbám vybídnouti, jimiž byste jim na Pánu Bohu potřebné milosti vyprosili. Chtěje pak vám k tomu, ovečky z ovčince Kristova, vhodné příležitosti poskytnouti, zvláštní nařizují pobožnost, kteráž se po veškeré Budějovické diocesi dnes odpoledne konati má. Zevrubnější zprávu o té pobožnosti podají vám dvojí cti hodní vaši

domáci pastýřové, a že všickni v ní horlivé oučastenství míti budete, pokorné své modlitby k trůnu nebeského Hospodina společně vysílající, o tom, znaje vaše zbožné smýšlení, nic nepochybují.

Milost Pána našeho Ježíše Krista a láska Boží a oučastenství Ducha svatého budiž s vámi se všemi. Amen

Jan Valerian m. p., biskup.

Nestrídmost.

Půlnoc; — právě odbila dvanáctá hodina. Dlouho ještě hučí poslední zvuk ohromného zvonu městských hodin, oznamuje všem, kdož v tuto pozdní hodinu bdějí, že opět den uplynul.

Vycházel jsem z divadla; zajímavý kus mne upoutal, tak že jsem až do konce vytrval. V myšlenkách pohroužen ubíral jsem se nyní k svému, od města trochu vzdálenému obydlí známou cestou, která vedle hřbitova vede. Poslední hlas zvonu vytrhl mne z hlubokého přemýšlení, pozastavil jsem se, — či vlastně myšlenky mne zastavily, a pohlížeje v před, — spatřil jsem nízkou zeď hřbitova. Vždycky jsem rád zkoušival svou neohroženost, snad jen, abych ji upevnil, větší důvěry v sebe nřábyl anebo abych svou zkušenost obohatil. Jaká to právě šťastná náhoda! Hřbitov — v tmavé půlnoci. Dvěře byly dokořán, já vešel.

V té posvátné zemi pochování jsou rodičové moji, zde odpočívají tělesné pozůstatky těch, jež jsem velice miloval a ctil. Zčasté navštívil jsem toto svaté pole, klečival u hrobů, těch klidných příbytků smrti, a přemýšlel o samotě a v tichosti o svém osudu, o svých drahých, nyní ode mne odloučených rodičích, a o Božské prozřetelnosti, kteráž nad námi všemi bdí; avšak nikdy ještě nedlel jsem zde času nočního.

Usedl jsem na hrob své matky přemítaje o zvláštních poměrech, v nichž jsem se právě nalezal. — Studená noc; nade mnou vznášely se tmavé, rychle plující mraky, věštilce dešť; skrze ně chvilkami prosvítalo hvězdnaté nebe, a hned řada hrobův tmavé stíny vrhala; v tom se ukázal i jasný měsíc, do polovice zastřen laškovými mraky, a skvělý proud bílého světla jeho vyhlídl se na zem, rozháněje stíny, před ním se schovávající, pak opět veplul v blízké oblaky a dlouhé stíny ploužily se jako duchové po tiché půdě, dodávající celému tomuto výjevu zvláštní zajímavosti; mezi tím pohyboval čtveračivý větřík lehkými listy truchlících stromů a lehký šumot ten podobal se drobnému dešti.

Tohoto času a na tomto místě býti o samotě, není zajisté příliš žádoucí zábava; rozpomínám se, že jsem za své mladosti již při pouhém pomyšlení na to se trásl. Odtud obrátily se myšlenky moje k oněm, kteří již se odebrali z tohoto života na věčnost. Jakož se obyčejně stává, když v hluboké myšlenky pohroužení jsme, upřel jsem oči v před a sice nedaleko přes cestu, kdež se při bílém svitu měsíce jevil nový náhrobek, jenž dle celého zevnějšku náležel nějakému chudásovi, — vždyť jmění a důstojenství doprovází člověka až ku hrobu, zanechávající i tuto rozličné své zevnější známky. — Snad bych toho nebyl ani pozoroval. Avšak či to prelud či skutečnost? Spatřil jsem tam něco se býbatí. Vstal jsem potichu a šel jsem k náhrobku. Jaký obraz se tu jevil očím mým! — Hromádka hadrů a dvě malé bosé nohy klečící před hrobem. Bylo to dítě, jehož vzlykání a smutné nařikání jsem teprv na blízku slyšel. Přistoupil jsem k němu, a položil ruku svou na raménko malého tohoto zjevení lidského.

Polekán vzhopil se pacholík a obrátil ke mně své uplakané oči a zarmoucené tváře; však boje se — a jak se zdálo rozmrzen nad tímto rušením jeho pobožnosti chtěl prehnouti.

„Posečkej, hošíku,“ pravil jsem k němu, co možná nejdůvěrnějším hlasem a uchopiv ho za ruku, chlácholil jsem: „Řekni mi, můj drahoušku, proč tak pláčeš? Neboj se, pověz mi, jak se jmenuješ?“

„Jan Černý,“ škytal hoch s pláčem.

„A proč tak nařikáš?“

Ubohý vyvinul se z mého objetí a padl na hrob, ježž s takovým žalostným lkáním objal, že jsem se obával, aby mu srdce nepuklo, při čemž nařikaje, bolestně volal: „O matko — matko! drahá matko!“ —

Nyní jsem věděl, proč ubohý tak běduje; jeho nejlepší přítel a ochrance byl mu v tak útlém stáří vzat — smutný to zajisté osud! Měl jsem útrpnost s jeho žalostí a litoval jsem sirotka, klečícího v půlnoční době o samotě, v nejhlubším zármutku na drahém, němém hrobě. Pokoušel jsem se, utišiti ho i tázal jsem se dále, pátraje po jeho poměrech.

Matka byla tohoto odpůldne pochována, otec ještě žil, bratrů a sester neměl ubohý opuštěný hoch.

Jen s tíží přiměl jsem ho k tomu, že to místo opustil a mně dovolil, domů ho doprovoditi. Cítil jsem velikou náklonnost k mému malému společníku i odhodlal jsem se s ním jíti.

Podivno, ani jsem nezapomněl na vlastní

domov, na čas a okolnosti. Mysl moje zahloubala se v osud chudého a opuštěného malého soudruha mého.

On byl nyní mým vůdcem. Vedl mne úzkými špinavými ulicemi, osamělým, neúplným stromoradím, kolem nízkých, na polo zbořených baráků. Následoval jsem všude, kam mně kolí malá ručka vedla. Konečně se zastavil pacholík před velkým, velmi chatrným a pokud jsem v noci pozorovati mohl, špinavým a starým stavením.

Nepromluviv ani slova vešel, a já se ubíral za ním čirou tmou po rozviklaných schodech klopýtaje téměř při každém kroku a nepřemýšleje o tom, zdali to prozíravé a slušné, čili nic jíti dále. Než miloval jsem dobrodružství. Konečně položil hošík ruku na kliku, poznal jsem to jedině po zvuku, a otevřel nějaké dveře.

Vešli jsme do veliké, nízké podkrovní světnice s dvěma malými, do polovice hadry zastřenými okny; rozžal jsem sirkou na stole stojící svíčku; i mohl jsem se rozhlédnouti; stěny byly tmavé a vlhké, podlaha špinavá a místy prohnílá, celé nářadí záleželo z malého smrkového stolku a onoho světla, kousku to lojové svíčky, zastrčené mezi třemi hřebíky na malý dřevěný špalíček, o jejíž slabý kmit oknem vanoucí vítr se pokoušel. Jaká to zde bída! V koutě jednom leželo trochu hadrů, což tuším sloužilo za postel a v druhém stál pozůstatek starého kotle a polozbořená kamna. Pokud jsem pozorovati mohl, byl to všecken nábytek; vše pozrazovalo strašnou nouzi a nedostatek.

„A zde bydlíte, můj hošíku?“ tázal jsem se s podivením.

„Ano, pane.“

„A kde jest tvůj otec?“ —

Sotva jsem to dořekl, a dříve nežli mi mohl odpověděti, bylo slyšeti z venčí po schodech silný pádný krok a chraptivý zpěv sprostácké písně.

„To je otec,“ zašeptal malý Jan.

Bože na nebesích! Mázeliž býti člověka tak na čisto zkaženého, aby se při pohrbu své manželky tak zapomněl a zahodil?

Hrubý, otrhaný chlap, v nejhorším stavu opilství, potácel se do světnice a když mne tu spatřil, upřel na mne své divoké blyskáající se oči.

Bylo mi jaksi úzko při jeho potměšilém vzezření, tak jakoby stál před lítou zvěří. Pomyslí jsem při tom na ubohého chlapce, jenž se bojácně ke mně tulil, — tak mladý a takové musel již zakoušeti bídý, v takovém snížení vidati vlastního otce svého! Tyranství zajisté bývalo tu na denním pořádku, pozoroval jsem

to na chlapci, jenž bojácně ustupoval před zrakem otcovým. A co asi vytrpěla ubohá žena! Pouhá tato myšlenka nutila mne, děkovati Bohu, že jí od tohoto ukrutníka povolal.

Strašně proklínaje tázal se po mé žádosti.

Pověděl jsem, v jakých okolnostech jsem nalezl syna jeho, prose snažně, aby s ním milosrdně nakládal.

„To je moje starost a ne Vaše“, osopil se na mne surovec. A potácel se, buď aby mne popouzel, aneb aby svůj vztek vylil a ukojil, k dítěti a chopiv se ho nemilosrdně, počal chlapce nelidsky tlouci.

Ustrnul jsem nad touto ukrutností a pokoušel se odtrhnouti obět od trýznitele, chtěje hošíka odtud vysvoboditi. Když jsem se obracel ke dveřím, obořil se opilý chlap na mne se strašným proklínáním, a vyháněje mne z domu potácel se ke mně, i zdvihnul svou pádnou pěst, aby mne skolil. Uhnul jsem se ráně; on pak pozbyv rovnováhy, padl otevřenými dveřmi po hlavě ze schodů, letě s hroznou rychlostí hloub a hlouběji — až ve tmě zmizel. Konečně bylo ještě slyšeti silnou ránu u paty schodů — pak nastalo ticho.

Ustrašen očekával jsem s hrůzou výsledek; skočiv pro světlo, letěl jsem po schodech skoro tak čerstvě, jako opilec přede mnou. Dole leželo tělo beze všech známek života. Jaký to strašný pohled! Potlučen a pokrvácen ležel tu s rozbitou hlavou umírající muž! — Takový tedy byl konec opilcův. —

O nestřídmosti! strašný ty nepříteli lidstva, záhubná náruživost, naplňující zemi hroznými nepravostmi; kolik krvácejících srdcí proklíná tě tohoto okamžiku! Kolik hrobů před časem vykopaných vydává svědectví o tvém záhubném jedu! Mnoholi domů nouze, bídý, strasti a hanby může vypravovati o strašné tvé moci! Mnoholi pokrácených listů v knize dějin lidských, jednáních o bědujících, pohaněných vdovách, opuštěných a týraných sirotcích, o samovraždách a zákeřnicích podává smutný důkaz proti tobě! Tisíce plačících, umučených smrtelníků volají před soudnou stolicí Boží o pomstu! —

Obět takováto ležela přede mnou.

S pohnutým srdcem stál jsem zde nepozoruje ani příchodu sousedův, jež sem přivolal hrmot a nářek malého Jana.

Lékař byl zavolán, a však na darmo. Bylo již pozdě. Umírající otevřel oči, upřel je na okamžik na svého strýčného synka, pamět ještě jednou procítila, sebrav poslední sílu vyrazil ze sebe: „Ach, má ubohá žena!“ — a bylo po všem. —

Vzal jsem sirotka k sobě a vychoval si v něm svého nejvěrnějšího přítele. Bohu díky, že alespoň on zachráněn jest před onou zmijí, která zničila jeho domácnost a usmrtila mu rodiče.

Z anglic. vzdělal J. L. Kara.

D o p i s y.

V Praze dne 5. ledna 1863.

[Jubileum v Římě a u nás.]

Z Říma obdrželi jsme poštou následující na velkém archu tištěné ohlášení, čili zbožné pozvání (Invito sagro).

„Konstantin z milosrdenství Božího biskup Portsý a sv. Rufinský, sv. Římské Církve kardinal Patrizi, arcikněz patriarchální basiliky u Marie Panny Sněžné (Liberiana), Jeho Svatosti generalní vikář atd.

Příštího roku 1863 slaviti se bude v krajích obydlených národem slovanským tisíciletá památka jejich ss. apoštolů, totiž ss. bratří Cyrilla a Methoděje. Také v cti-hodném kollegiatním chrámu illirském u sv. Jeronýma na břehu, náležejícím národu slovanskému, bude tato pořízená památka jejich apoštolování slavnostně se konati po celý příští rok 1863, jak následuje:

V den Obřezání Páně, prvního dne měsíce ledna 1863 o třetí hodině odpoledne bude vystavena nejsvětější Svátost s průvodem, jako bývá při pobožnosti 40 hodinové.

Každou neděli téhož roku vystaví se nejsv. Svátost po zpívání mši sv. o 10. hodině dopolední, při kterémžto výstavu mimo jiné modlitby zpívati se bude litanie o Všech Svatých s připojením na patřicím místě jmen ss. Cyrilla a Methoděje a prosby k nim.

Jeho Svatost, náš pán, papež Pius IX. ráčil svým breve, daným 23. prosince 1862 uděliti plnomocné odpustky a odpuštění všech hříchů všem věřícím jednoho i druhého pohlaví, kteří po zpovědi a přijímání navštívice dotčený chrám dne 1. ledna, modliti se budou za svornost knížat křesťanských, za vyhlazení kacířstev a za zvelebení sv. matky Církve.

Spěchejmež, o věřící, utit těchto oslavených vyznavačů, kteří tolik pracovali o rozšíření našeho sv. náboženství u národů slovanských a prosme jich, by nám na Bohu vyžádali té milosti, abychom viděli veškerý tento slavný národ (illustre Nazione) vstupovati do lůna Církve katolické k útěše této dobré matky za časů, v kterých ona vidí tolik synů svých, ani ač tyto viru svou vyznávají, předce skutky v neustálém s ní

jsou odporu, a dokonce se i osmělují, proti ní krutou válku pozdvihovati.

Dáno v našem sídle dne 28. pros. 1862.

Kardinal vikář.“

Podáváme dotčenou listinu našim přátelům i nepřátelům na důkaz, že v samém Římě se již slaví tisícileté jubileum obrácení na víru národů slovanských, kdežto u nás zašit pod pláštíkem hluboké učenosti a vědeckého bádání o rok se hádá. My zajisté nejsme přátelé přechmatů a výstředností, však nesmíme nikoliv přisvědčiti těm, kdožby volání o slavnost církevní, podobnou oné v Římě u sv. Jeronýma, rádi nazvali demonstrací. Volání ono máme za spravedlivé, všeliké překážky za krivdu, za protivenství, které se činí spravedlnosti, a tu již těšíme se slovy, řkoucimi, že blaze jest protivenství trpěti pro spravedlnost; těšíme se výrokem Písma sv., který jsme v čelo listu tohoto napsali: „*Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.*“ Spolehajíce na spravedlnost našich nejd. vrchních pastýřů očekáváme, že se stane spravedlnost sv. apoštolům našim i jejich věrným ctitelům. Počátek roku Cyrillo-Methodějského minul ovšem bez slavnosti, než vědouce, že se vyjednává se sv. Stolicí, neztrácíme mysl, ano nadějeme se, že se nahradí, co bylo obmeškáno. Rok jesti dlouhý, příležitosti k tomu dosti. Chrám ss. Cyrilla a Methoděje v Karlíně očekává vnitřního upravení a posvěcení svého. Nadějeme se, že se to stane roku letošního. Usnešení naší provincialní synody, Římem ztvrzená očekávají uveřejnění svého. Nadějeme se, že se to stane roku letošního na synodách diocesálních. Na synodě provincialní bylo ujednáno vydání knihu mešní i obřadní. Nadějeme se, že budou vydány roku letošního, jakož i Kancional Dědictvím sv. Janským, Sušilův výklad prvního evangelia spolkem sv. Prokopským. Tím vším, jakož i žádoucím zařízením Dědictvím sv. Vojtěcha stane se spravedlnost. Snažme se, abychom i my sami, jedenkaždý a všickni činíce spravedlnost Bohu a Církvi, králi a vlasti zvyšovali národ; neboť „*spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.*“

Z Ouval 26. prosince 1862,

[Štědrý den školní mládeže a chudých.]

V městysi našem konala se v svatvečer Božího narození slavnost vánočního stromku a to péčí horlivého přítele školní mládeže. Mám za to, že mi nezazlí, když jméno jeho uveřejním v listu našem katolickém. Jest to Leo Fr. Charbuský, kontrolor při pražsko-ouvalské horní a hutní společnosti. K návrhu jeho uspořádala se tato slavnost, a jeho značným přispěním a přičiněním sešly se dary z blízka i z daleka na

podělení dítek chudých i zámožných; neboť těmto rodičové sami dárků nanosili. Bylať tato slavnost zde a v celém okolí poprvé. A proto sešlo se hojně dospělých, aby účastni byli radosti malých.

Sín, k tomu určená, byla světlem přehojným osvětlena. Tu stál strom vánoční korunou svou sahaje téměř až ke stropu; a na něm zavěšeny i pod ním položeny byly dary rozličné, obuv, šátky, části oděvu, tu opět vánočky s rozličným ovocem. V poledne, když se zvonilo „anděl Páně“, byly dítky tam uvedeny a slavnost se počala pozdravením andělským, sladkou upomínkou na vtělení Krista Pána. Po dokonané modlitbě předneslo šestero dítek v rozmluvě proslov, v němž význam stromu i dárků byl vyznačen a zpívala se píseň o Jesulátku (ze sbírky českých písní od J. Svobody); načež podělování dítek nastalo. Radost podělených nelze vypsat. Díky přednesly opět školní dítky; načež k závěrku zpívala se hymna národní, jelikož na ten den připadaly narozeniny Jejího Velič., císařovny Alžběty. Naposled i dospělí chudí penězi a vánočkami jsou poděleni. Každý, kdož byl přítomen, s radostí a nadšením pro věc dobrou opouštěl shromáždění, připomínaje sobě, že spojenými silami mnoho lze učiniti. Já pak veřejně díky vzdávám p. podnikateli, jakož i představenému obce Ouvalské, p. Ant. Lašmanovi, jenž též o to péči měl, aby se od občanů sešlo hojně dárků. Konečně žádám sobě, aby tato krásná památka letošní u nás netoliko nezanikla, ale i v jiných obcích k potěšení dítek se zavedla.

F. S.

V Mnichově v Bavorsku, dne 1. ledna 1863.

Doba vánoční mládeži pražské zajisté opět přinesla několik příjemných večerů — při „jesličkách“, kteréž, byť se často nemohly honositi správností dramatických forem ani hloubí poesie, předce mnoho zajímavého do sebe mají. I já těšil jsem se, že něco zajímavého ze starověkosti naší vlasti nalaznu, an jsem v seznamu rukopisů královské knihovny zdejší spatřil poznamenání, že při jednom kodexu se nalézají několik lístků české hry pašijové s nápisem: „Ludus in die Palmarum“ (Hra na neděli květnou); bylo prý to na způsob her pašijových, jak ze starších dob německé literatury se zachovaly, a zlomek ten byl psán před r. 1492. Požádal jsem o vyhledání onoho kodexu; než kterak jsem ustrnul — nenalezna ani zbytku zmíněného zlomku; nějaký přítel náš se o to postaral, aby ani takováto nevinná památka starších dob u veřejnost se nedostala; nikdo neví, kam se ty lístky poděly! Z toho si můžeme vzíti příklad, jak se asi s rukopisy větší ceny v rozličných archivech hospodařilo. — Že právě o kodexech mlu-

vím, musím dodati, že v Německu za těchto dob mnoho hřmotu nadával rukopis Písma sv., ježž známý učenec protestantský Tischendorf nalezl a „Codex sinaiticus“ nazval. Pochází prý rukopis ten ze 4. století; cár Alexander II. dal asi 300 exemplářů vytisknouti na své útraty, a nyní se Tischendorf k němu odebral, aby mu výtisk již hotový slavně podal. A proč tento „Codex sinaiticus“ tolik dělá hřmotu? táže se laskavý čtenář; inu proto, že se protestanté domnívají, že v něm nalezli nový meč, kterým se vyříti na Církev katolickou, neboť v onom kodexu prý se nalézají místo kdesi u sv. Matouše, jímžto se ústní zpověď na čisto zapovídá. (!) To by byla ovšem trefa pro všechny jinověrce a nevěrce našeho věku! My však počkáme, co tomu řekne vědecká kritika, majíce na paměti, že ani sinaitický rukopis, ani nálezce jeho p. Tischendorf nejsou autoritou neomylnou.

Za příčinou vánočních svátků už asi po tři neděle všechny noviny zdejší mívají celé stránky potišťené oznámením rozličných „dárků vánočních.“ Poněvadž pak zvlášť v rodinách katolických svatevečer Narození Páně se slaví, týkají se taková pozvání z větší části občanů katolických; a tu jesti zajisté směšné viděti, kterak romány Eugena Sue-a, Gutzkova, s rozdílnými modlitebními knihami, povídkami a bibli Martina Luthera ano i spisy nevěreckými, vše pod jedním kloboukem a nábožným titulem „dárků vánočních“ obecnstvu se nabízí. Jako v leckterých místech pouť se stala skoro jen výročním trhem, a posvěcení jen taneční zábavou, tak kramářský duch našeho času i krásný význam svatvečera vánočního setřiti a jej v holý trh proměnění usiluje. — Možná však, že mne proto někdo bude viniti z náboženské neshánelivosti; musím se tedy ohraditi příkladem nestranné evangelické tolerance, jakouž každodenně protestanté na odiv staví. Ve Vratislavi žije horlivý kněz katolický, *Spiske*; nejdůst. biskup Vratislavský chtěl jej učiniti farářem u sv. Vojtěcha v sídelním městě svém; král pruský však protestoval a biskup musel od svého úmyslu upustiti. A čím asi uvalil kněz *Spiske* na se takovou nemilost? Tím, že Bůh žehná práci jeho, tak že každoročně nejméně 50 protestantů u víře vyučuje a do lůna Církve katolické uvádí. Toť je ovšem nebezpečné provinění! Co by tomu řekli na evangelickém „Sionu“, kdyby katolický mocnár čechos podobného se dopustil v příčině některého z jich kazatelův?

V Mnichově zakládají novou ulici, kterouž podle nynějšího krále nazvali — Maximiliánskou. Ač jen po skrovnou domy

jest opatřena, předce již o to vedou péči, aby sochami byla ozdobena; dvě už tu stojí, a brzo dvě se k nim přidruží. Jedna z těchto soch zvlášť upoutala na chvíli mou pozornost; jeť věnována *Schellingovi*. Něměl bych proti tomu co namítati, že právě jemu socha postavena, nebo té cti spíše zasloužil než leckdo jiný; ale jen nápis na podstavci mne překvapil; stojí tu: „Schelling, der grosse Philosoph.“ Nejsem jediný, jenž nad tím lakonickým nápisem rameny pokrčil; nebo tolik tuším, na jevě: že, máme-li vůbec v novější době věhlasné mudrce, Schellingovi s dobrým svědomím názvu „velkého mudrce“ přirknouti nelze. Tu zajisté přeceněn jest význam jinak nezavadného přísloví: „De mortuis nil nisi bene.“ (O zemřelých nic než dobré.) Ještě štěstí, že si lid takových soch nemnoho všímá; lid katolický si všímá jiných soch, aniž by měl zapotřebí, aby kdo takovou všední chválou na ně upozorňoval. Viděl jsem to na hod Boží vánoční na Marianském náměstí; leželo tam před sochou *neposkvrněné Panny* 20 zelených věnců buď skutečným, buď strojeným kvítím ozdobených; toť zajisté ten nejvýmluvnější nápis sochy, svědčící o útlé úctě a lásce, kterouž lne zdejší lid k této „Pomocnici křesťanův.“ Že název „Pomocnice křesťanů“ po vítězství nad Turky dobytém do litanie loretské byl přijat, upomíná mne na zdejší chrám katedrální, kdež na-proti kazatelně visí doposud velký *prápor turecký*, jehož kurfirst Max Emanuel r. 1688 dobyl u Bělohradu. Tehdáž byly ještě jiné časy! Teď se toho tak brzy nedočkáme, aby se podobné vítězství slavilo; spíš se v novinách dočteme, že třeba ne v kostele — aspoň v tom neb onom museum lze spatřiti prápory vydobyté v boji proti Černohorcům, Srbům, Bulharům atd. Tak se časy mění!

Nedávno jsem blíže Mnichova navštívil ústav, jemuž aby i naše Praha měla cos podobného, srdečně bych přál. V předměstí *Haidhausen* stojí rozsáhlý klášter řeholnic „dobrého Pastýře;“ je jich tu 62. Mají zde divčí ústav čili pensionát asi pro 50 dívek, dále opatrovnu, v níž k 60 dívkám; tyto dívky nazývají krásným jménem „anděly strážné.“ Konečně se tyto panny též starají o duševní blaho a tělesné zaopatření 50—70 kajnic, osob padlých, jež „Magdaleny“ zovou. Avšak přijímají do tohoto ústavu jen takové osoby, kteréž po zpáchaném hříchu samy zde hledají útulku, nikoliv takové, jež výrokem veřejného práva k žaláři jsou odsouzeny, neboť pro ty jsou zase zvláštní ústavy na jiných stranách. Že takovýto ústav

jako v *Haidhausenu* mnohem spasitelnější jest než zobecnělé v Rakousku porodnice, toho netřeba dokazovati; bylot za posledních let číslu statistickými dovozeno, že porodnice veřejné mravopočestnosti v mnohém ohledu více škodí než prospívají; a proto soudím, že blahodárná změna tohoto z pouhého humanismu, nikoli pak z opravdové lásky křesťanské vzniklého ústavu v zemích Rakouské říše již co potřeba nutná se ukazuje.

Není mi povědomo, zdaž „Blahověst“ už podal svým čtenářům krátké sice a však významné dva výroky sv. Otce Pia IX., které poslední dobou novinami byly podány. Když choť králeviče Pruského žádala, aby jí sv. Otec vlastnoručně několik slov napsal, vzal prý obrázek a napsal naň: „Illuminare hos, qui in tenebris et in umbra mortis sedent“ (Osvětiž ty, kteří ve tmách sedí a v stínu smrti); výrok ten v zdejších kruzích společenských došel obliby proto, že ukazuje zjevně, že sv. Otec, kde se jedná o pravdu sv. náboženství, nezná rozdíl mezi osobami vysokými a nízkými, ale všem bez obalu hlásá věčnou pravdu. Druhý výrok učiněn jest, když několik *Puseytů* (známé to školy bohoslovné v Anglicku, kteráž co do učení svého stojí polo na anglickánské polo na katolické půdě) před sv. Otcem projevilo náhled, že jejich učení se zcela srovnává s vírou katolickou; tu prý sv. Otec odpověděl: „Dle mého zdání podobáte se zvonnům, kteříž zvou lid do kostela, ale sami tam nejdou.“ — Potěšitelné jest tu, že v mnohých chrámech Mnichovských stojí schránka s nápisem „*Peters-Pfennig*,“ kdež věrní katolíci skládají příspěvky své pro milovaného, starického Otce svého. Rovněž zajímavé jest slyšeti, že zvláště hojně příspěvky pro sv. Otce docházejí z Francouzská, onoho Francouzská, kteréž jindy nejednomo papeži bylo útlkem před nepřáteli, jehož pak nynější panovník mnohou trudnou chvíli způsobil Piu IX.

Prv než péro odložím, musím vyhověti oprávněné zvědavosti laskavého čtenáře, jenž žádá abych pověděl, kterak jsem právě minulé *vánoce* ztrávil zde v „cudzej zemi.“ Tímto posledním slovem jsem již vše naznačil; neboť slavnost vánoční, památka to svaté rodiny v Betlémě, může jen v rodinném neb přátelském kruhu s tou nelíčenou veselostí slavena býti, jakouž radostný význam její požaduje. Avšak prohřešil bych se proti neskonale dobrotě Boží, kdybych uznati nechtěl, že i tuto svátky vánoční mi byly dobou duchovního veselí. Či nebyly i zde několikráte do týdnu v adventě mše rorátní nebo, jak zde je na-

zývají „andělské.“ Či nevábyly i zde oko stromky vánoční, pestrým papírem, ořechy a cukrovím pokryté? Či nestoupil o půlnoční i zde s nebe na zem Spasitel, jenž tam v Betlémě obklopen plesajícími anděly zjevil se pastýřům, a zdalíž i zde nevětili Ho lahodné písně nábožných zástupův? Vše to i zde jsem našel; avšak neznají tu oněch krásných zpěvů rorátních, jež lid náš za času adventního vzhůru k nebi vysílá a rovněž i vánoční písně německé co do libezností nářevů nevyrovnají se našim písním pastýřským. O štědrý den ať nic nedím o tom, že zde nelze spatřiti ani jediné vánočky ani valného trhu na ryby, však i v jiném ohledu se ten den neliší od jiných dnův, neboť i na štědrý den obědvají Bavoráci ve 12 hod. v poledne, a radost večerní ponechávají toliko dítkám, jež, pokud jsem z rozmluv na ulici porozuměl, nemálo na dárky Ježíškovy se těší. Já pak proti proudu bavorských obyčejů plovaje nakoupil jsem jablek a ořechů a po staročesku jsem štědrý večer slavil. Po půlnoční hned za čerstvé paměti jedí páni Bavoráci jitrnice, jež „Mettenwürste“ nazývají.

Na den sv. Štěpána velmi příjemný večer jsem zažil v místnostech zdejší „*Jednoty katolických tovaryšů*.“ Horlivý předseda, kněz Mayer, laskavý to otec svěřenců svých, připravil toho dne tovaryšům vánoční zábavu, aby, jakž pravil, i o těchto svátcích Jednota každému z nich nahradila, pokud možná, otce i matku, bratra i sestru, kteříž doma naň vzpomínají. K tomu cíli byl na prostranné síni, postaven vánoční strom; na jevišti pak (kdež tovaryši časem v deklamacích, zpěvu, i divadelních výstupu se cvičí) okolo Ježíška bylo množství darů, o něž se losovalo; z výtěžku zamýšlejí tovaryši zakoupiti nový prapor. Jednota zdejší čítá 700 tovaryšů; tudíž zábava byla ovšem velmi hlučná, ale slušná; chvílemi sbor asi 30 zpěváků písněmi a čtvero zpěvy, pak zase sbor trubačů hudbou hleděl veselost spoludruhův udržeti a ještě zvýšiti.

Zdejší jednota má od několika let vlastní svůj dům, zakoupený za 43.000 zl.; kdež vyučování se děje a společné zábavy se časem konají. Mimo to náleží jednotě ještě vedlejší dům, z něhož do roka 1400 zl. činze dostává. Nedávno darovala jednota jistě paní 64.000 zl., úroků této jistiny užívá předseda mimo jiné i k tomu, aby nemocným a pocestným tovaryšům potravy neb podpory peněžitě poskytoval. Kéž by Bůh i jinde, také u nás, podobných dobrodinců vzbudil blahodárné této jednotě!

B.

V Římě konci prosince 1862.

Doba adventní v Římě má mnoho zvláštností. U nás navštěvují mladí i starí libezné rorate; zde jich neznají, anebo spíše nekonají. Však neračte příčinu toho hledati v způsobu života italského, jakoby jdouce večir pozdě spat, ráno tak časné vstáti a do kostela jíti nemohli. Nikoliv, na úsvitě bývá tu po ulicích a na náměstích čilejší život, více ruchu než v hlavních městech za Alpami. Rorat tu není toliko proto, že se tu místo nich konají, jako přede všemi většími svátky, tak i před milostiplným narozením Páně noveny, t. j. zvláštní, přípravné devítidenní pobožnosti, záležející v krátkých rozjímáních, modlitbách, litanii a požehnání s nejsvět. Svátostí. Noveny tyto jsou na jednotlivé chrámy rozděleny, tak že kdykoli by kdo chtěl, některé přítomen býti může. V chrámu „della Pace“ slyšel jsem plným sborem zpívati „Tantum ergo“ k požehnání po mši sv. v hodinu, v kterou snad v málo kterém chrámu rozsáhlé arcidiecése naši rorate se teprv počíná, totiž o 1/2 6 hod. ráno.

Však i zde upomíná čas adventní denně na advent a to netoliko ráno, ale třikráte za den, ráno, v poledne a večir. Činí to „Pefferari.“ Kdo jich nezná, měl by je na první pohled za drotary od Trenčína. Místo drátu mají jedni dudy, druhí fletny. A s těmito nástroji přicházejí vždy dva, jeden drže dudy, druhý fletnu před obraz Marie Panny, jenž tu téměř na žádném domu a v žádném skladě neschází, a klobouk majíce před sebou na zemi, anebo, co se mi více líbilo, na dudech zavěšený, pozdvihují oči svých k obrazu tak důvěrně, jakoby Rodička Boží skutečně před nimi stála a hrajíce a zpívajíce dělají Ji a jejímu Synáčkovi tak libezné zastaveníčko, že i nevěrec bezděky se pozastaví, a poslouchaje libé nápěvy z nábožnosti hudebův se raduje. Za posledních let se počet jejich, bohužel, znamenitě zmenšil. Nejsout Římané, nýbrž chudí pastýři z Abruz, kdež doposud zuří neblahá válka občanská. Na pustých horách svých žijou pak celý rok z této adventní koledy. A za tou příčinou poskytují jim každý majitel obrazu Mariánského milérád dárku. Za soumraku na štědrý den zmizí pak všickni „Pefferari“ náhle, pojednou z Říma, ubírajíce se k milému domovu.

Cizince velice zajímá tolikéž věrné zachovávání všech zvláštních předpisů, které Církev sv. zajisté nikoli bez důležitých příčin stanovila pro dobu adventní. Advent jest v Římě dobou tichého rozjímání, a tu neuslyšíš nikde při velkých službách Božích velebných zvuků varhan, ale toliko prosté nápěvy zpěvů choralních; dalmatika

háňnova a tunicella podjáhňova, jsouce roucha slavnostná, ustupují podkasáným kasulím (casulae plicatae). Všecka roucha pohoslužebná jsou barvy, nikoliv modré, nýbrž daleko pěknější fialové, což krásně naznačuje kajicnost, neboť fialka jest obraz pokory. Toliko v neděli třetí adventní vše se promění. Slavný hlahol varhan zase otrásá chrámem, assistenti i kněz jsou v rouše slavnostném barvy růžové, vše to pobízí k radosti. A vším právem, vždyť jest neděle „Gaudete,“ a tu Církev sv. jako kázň v polovici postu, na neděli „Laetare“ aspoň na okamžik oznamuje a ukazuje radost a veselí příštího hodu Božího. Utěšený byl toho dne pohled zvláště na kardinály v jejich obleku barvy růžové, v němž jenom ještě jednou v roce, v neděli Laetare (4. postní) se objevují. V neděli první adventní shromáždili se v kapli Sixtinské, aby provázeli sv. Otce, jenž po velkých službách Božích nesl nejsv. Svátost v slavném průvodě do blízké svatyně Paulinské, kde všecko již připraveno bylo k pobožnosti 40-hodinové, která hned se počala. Jak krásné to zařízení, že počátkem nového roku církevního právě na Vatikánu se začíná řada těchto „Quarantore“, při nichž Nejsvětější v jednotlivých chrámech postupně s všelikou slávou se vystavuje k nábožnému uctění na 48 hodin dne noci!

Zostření postu v adventě záleží v tom, že v pátek a v sobotu, v kteréžto dni požívání masitých pokrmů zde po celý rok se zapovídá, v adventě ještě ujmá v jídle se prikazuje. Však požívání mléka, sýra, vajec atd., což v ostatní dny postní se zapovídá, v tomto adventním postě se dovozuje. V čas čtvera suchých dnů jest půst též ve středu, ale bez povolení pokrmů z mléka a vajec. Budiž tu podotknuto, že v Římě půst právě v rodinách bohatších a zrušených svědomitěji se zachovává, než od lidí chudých, jež často nouze a bída ospravedlňuje. Ale v jistém ohledu musí se všichni bez rozdílu, bohatí i chudí, postiti, a sice zdržující se návštěvy divadel, kteráž tu po celý advent a v čas 40-denního postu jsou zavřena. Této okolnosti uměl velmi dobře použiti sv. Filip Nerejský. Tento apoštol Římanů z časů novějších želel toho, což posavad i všude jinde zármutek působí, že zvláště pohlaví mužské zramenalého podílu bere na kázání a na odlovedních službách Božích v neděli a ve svátek. Marné bylo všecko jeho napomínání. Dar výmluvnosti, kterou světec ten neobyčejně vynikal, shromažďoval sice kolem jeho kazatelny valně posluchačů, však nejvíce dcer a matek, ale jejich bratří,

otcové a manželé nepřicházeli, až svatému horliteli zbožná lest pomohla. Znaje Římany, že jsou milovníci zpěvu a hudby, věděl tolíkž, proč raději chodí do divadla, než do chrámu. Víte-li, co učinil muž Boží? V čas divadelních prázdnin adventních uspořádal jedné neděle k večeru o 1/2 6 hod. v prostranné kapli svého kláštera s nemalým nákladem velkolepý koncert, při němž nejslavnější skladby, ovšem toliko ušlechtilějšího rázu provozovány byly. Žádný mužský neplatil vstupného. To pomohlo. Před určenou hodinou byla místnost přeplněna. Kdo později přišel, nenalezl prázdného sedadla, nýbrž státi musel. Dáno znamení. Koncert počal, ale u oltáře litaní a jinými modlitbami; pak vstoupil pacholik na kazatelnu a vykládal svým zvukným hlasem evangelium, jak se od mistra svého byl naučil, a pak teprv vystoupil sbor evičených zpěváků a hudebníků. K jejich odpočinku potřebnou delší přestávku mezi oddělením prvním a druhým vyplnil pak sv. Filip řádným kázáním, které každý vol nevol poslouchati musel, kdo pokračování koncertu jsa žádostiv, postoupiti nechtěl pohodlného sedadla svého stáním umdlenému sousedu svému. Skvělý výsledek nutkal k opakování. A to činil humoristický světec náš, jak ho Göthe nazval, každou neděli a každý svátek v adventě a v postě, a to se děje ještě nyní 267 let později. I já byl jsem trikrátě přítomen této blahodárné zábavě. Pokaždé byla místnost mužskými téměř přeplněna. Kdo jsou, kterým stavům přináleží, nevím; poznal jsem jediného po jeho dlouhých vlasech, slovítného skladatele Liszta.

Za minulých let spěchávali 2. Prosince Římané napořád do vzdáleného chrámu sv. Bibiany, kdež tělo této svěťce v schránce alabastrové odpočívá a sloup se chová, k němuž jsouc přivázána, bičována byla. Letos nemohli v počtu tak hojném se vydati na pouť tuto; neboť dešť se lil na zem. Nad tím rmoutili se všichni, také ti, kteříby i za nejpěknějšího dne k uctění této křesťanské rekyně ani nohou nehnuli. Svátek její majíť zde za osudný den: „Jak je na den sv. Bibiany, tak bude 40 dní a týden.“ Očekával nás tedy 47 denní dešť! To rozmrzelo jistého venkovana (Campagnola), tak že ho jeho horká krev až k proklínání nevinné svěťce strhla! Lépe zajisté jednal kazatel z tovaryšstva Ježíšova, jenž u večer před památkou sv. Františka Xaverského četné posluchačstvo své napomínal, aby o příznivé počasí prosili a zvláštní prosby tyto přímluvě sv. Františka poroučeli, jenž již za života svého na této zemi rozbourené vlny podivným způsobem utišil.

Zároveň poručil generalní vikariat, aby do mše sv. vkládána byla modlitba „za vypoštění jasného povětří.“ A ble, Bůh neoslyšel modliteb těchto. Již druhého dne opět svítilo slunce a od té doby poskytovalo nám každého dne po několik hodin svého světla a milého tepla. V letě jest tu nejdelší den znamenitě kratší, však naproti tomu jest v zimě nejkratší den značně delší než u nás. Tolikéž se nepamatuji, že bych byl ve vlasti vydržel, o vánocích pod širým nebem na kamenné lavici více hodin seděti a čísti. Však nicméně zakusil jsem zde dosti zimy. Mám sice kamna, čímž obzvláště vyznamenán jsem, ale byt bych i svrchní jejich mramorovou plochu svým psacím stolem udělal, třesu se předce zimou. Co divu tedy, řekne-li některý čtenář „Blahověsta“ o dopisech mých, že jsou chladné? Chudí lidé nosí tu všude s sebou kamna svoje, totiž hliněnou misku s řehavým uhlím. Ale zima není krutá a netrvá tu dlouho. — K vůli úplnosti musím doložit, že když přestalo pršet, generalní vikář netoliko hned zastavil nařízené modlitby ale zároveň též ustanovil, aby po tři následující dny „collecta pro gratiarum actione“ (dikůčinění) konána byla; což za jisté následování hodno.

Od adventu až po velikonoce jsou první a třetí čtvrtky každého měsíce otevřeny sbírky přírodnické vysokých škol římských (Sapienza). K této návštěvě použil jsem hned prvního čtvrtku (4. prosince.) Co se týče množství, nevyrovná se museum zdejší jiným podobným, k. př. ve Vídni, Praze anebo v Mnichově; však ohledně vkusného uspořádání stojí nade všemi. Nad skříněmi na zdi stkví se na půdě azurové (modré) velká zlatem psaná místa Písma sv., vybízející k chvále všemohoucího Tvůrce všech těchto znamenitostí. Tam čteme významná slova: „Jak velicí jsou skutkové Tvoje, Hospodine! všechny věci jsi moudře učinil; plná jest země zboží Tvého.“ (Ž. 103, 24.) „Králové Tharsis a ostrovové dary obětovati budou; králové arabští a sabejští dary přinesou“ (Žalm 71, 10.) „a klaněti se budou Jemu všickni králové; všickni národové sloužiti budou Jemu.“ Nad ssavci jest napsáno: „Chvalte Hospodina zvěř divoká, i všeliká hovada“ a nad ptáky a plazy pokračování žalmu 148, 10. „zeměplazi a pactvo pernaté.“ Či měliby Římané i v tomto ohledu pokračovati a všechny tyto významné texty vápnem zabílit k vůli nedoukům, kteříž o Bohu ničehož slyšeti nechtějí?

Na den sv. Mikoláše (6. pros.) neuzřel jsem žádného z oněch obyčejů, kteří tohoto svatého u nás všem dobrým dítkám

činí tak milým a vzácným. Toliko v malém, avšak mramorem bohatě ozdobeném chrámu téhož svätce blíž „Piazza Navona“ následoval jsem příkladu jeho zbožných ctitelů, jimž kněz říkáje modlitby štětcem v tekutině oleji podobné namočeným na brdle kříž dělal. V jedné staré legendě četl jsem pak, že z ostatků jeho sv. těla vyřínuje onen podivný olej, kterým Bůh k oslavení věrného sluhy svého již přemnohé neduhy tělesné zhojiti ráčil. — Před slavností Neposkvrněného Početí Marie Panny nescházelo zajisté v nižším chrámu na zvláštních pobožnostech; třídenních i devítidenních přípravách, anebo oktávách po slavnosti. Nejvíce se vynasnažili Minorité v hlavním kostele svém „Dodici Apostoli“ (u 12 apoštolů), kterýžto rád ode dávna hájil učení o neposkvrněném Početí Rodičky Boží. A proto přišel, jako za minulých let, i letos do téhož chrámu sv. Otec, kteréhož Bůh vyvolil k tomu, aby ono pradávne učení za řádný článek víry katolické prohlásil (bez mála před 8 roky). Přišel s četným průvodem v svatvečer slavnosti, byl přítomen litanii loretanské a zapěl pak sám silným a jasným hlasem svým chvalozpěv sv. Ambrože, v němž pak zpěváci a veškeren lid, co se ho koli do chrámu vejíti mohlo, pokračovali, zpívající střídavě sloku po sloce. Jaký to dojemný pohled, viděti sv. Otce v nejuzším spojení s takovým množstvím věrných dítek, z nichž každý a všickni s ním rozmlouvali? Nebo on pobádal jednoho každého k chvále troj-jediného Boha volaje: „Dobrořečme Otci i Synu i Duchu svatému“ a každý slibuje to odpovídal jemu: „Chvalmež a vyvyšujmež Ho na věky!“ On pozdravuje každého řka: „Pán s vámi,“ a jedenkaždý smí pozdraviti ho, na vzájem přeje jemu: „I s duchem tvým.“ On modlí se za každého i za všechny prose: „Pomoc Boží zůstaniž *vždycky* s námi,“ a každý přisvědčuje, žádaje sobě slovem: „Amen,“ aby se tak stalo. Všem pak žehná, nižádný neodchází bez jeho požehnání. — Psal bych ještě o nadšeném volání, kterým onoho dne nepřehlední zástupové na velkém náměstí před kostelem sv. apoštolů upřímně vítali sv. Otce, když přijížděl a srdečně žehnali, když odjížděl, však bojím se, že by zpráva moje přišla pozdě. (Nikoliv, nebo my dovidáme se z novin více o Garibaldiovi, než o Piu IX. Red.) Také Španělové, kteří účtou Panny neposkvrněné ode dávna vynikali nad ostatní národy, slavili touž slavnost v národním chrámu svém na Monserrato velkými nešporami (Vesperone), při nichž nejznamenitější zpěváci Římsi se zúčastnili a nejlepší nástroj hudebních (v

zdejších chrámech vůbec velká vzácnost) užito bylo. V tomto chrámu viděl jsem zvláštní představení Neposkrvněného Početí. Kdežto se obyčejně Matka Boží bez poskvrny počatá vedle slov knihy Zjevení vyobrazuje jako žena ozářená světlem slunečním, mající měsíc aneb hada pod nohama a hlavu dvanácti hvězdami ověncenou: jest tuto na jednom pobočném oltáři představena jako malé dítě v sněhobílém, rásném rouše. O dva dni později konala se zde památka přenešení domu loretanského, oné pozeňhané komůrky, v které se stalo tajemstvíplné vtělení Syna Božího. Dle starého podání přenešen jest domek ten za papeže Celestina V. samými anděly Božími z Nazareta nejprve do Dalmatska a pak přes moře adriatické na břehy Picenské. Kdoby byl neslyšel o milostném obraze v Loretě, který rok co rok tisícové poutníkův navštěvují ze všech končin světa a jenž původem se stal naší loretanské litanie? V přemnohých chrámech a kaplich jest on nápodoben.

Také v Římě nalezá a cítí se takový obraz v kostele koleje Picenské „S. Salvatore in lauro“, kdež papež Eugen IV. odpočívá. Chrám ten byl za příčinou nutných oprav po dvě leta zavřen. V svatvečer dotčené slavnosti měl býti, již obnoven jsa, opět otevřen a první, jenž tam vkročil, byl ctitel Matky Boží nejhorlivější, náš sv. Otec, papež Pius IX. Dlouho jsme čekali před vkusným průčelím. Konečně přijížděl, však tentokráte beze vší okázalosti, bez slavného průvodu, jakoby jako chudý poutník putoval k milostnému obrazu. Jak mile se ukázal, nastalo nadšené volání, na které sv. Otec vystoupiv po schodech až ku dveřím posud zavřeným odpověděl přívítivě se usmívaje — udělením sv. požehnání. Brána se otevřela a za ním se opět zavřela. Chtěl před obrazem Marie Panny Loretanské čtvrt hodiny trvati o samotě na modlitbách. Snad rozjímal o vlastní pouti své do Lorety, zvláště o poslední, snad se modlil za ty zaslepené, jenž mu tehdež „hosanna“ provolávali, nyní pak neustávají „Ukřižuj ho“ pokřikovati; snad se modlil za hrdiny, kteří v boji za jeho spravedlivou věc před dvakrát dvanácti měsíci padli u Castelfidarda blíže — Lorety. Když se byl navrátil, bylo i nám popráno pozdraviti Matku Loretanskou „Zdrávase“ v důstojně obnoveném stánku jejím. V sakristii nade dveřmi viděl jsem mramorovou plošku, jejíž nápis nynějším i budoucím hlásati bude o dnešní návštěvě sv. Otce. V kostele samém jest mnoho krásných obrazů nejproslulejších mistrů, nejznamenitější ze všech jest snad Narození

Páně od Pietra da Cortona. Jako zrcadlo leskne se mramorová dlažba. Tolikéž i namnoze stěny a pilíře, tyto pak nejsou z mramoru, jako dlažba. To mi pověděl jistý Říman; vida mne, an mramor ohmátávám pokrčil rameny řka: „Calce, calce“ (vápno). Buďsi, myslil jsem u sebe, předce lépe jest, na kamení nápodobniti mramor, nežli dřevo olepiti na způsob mramoru barveným papírem. Kéžby i u nás ve vlasti se nešetřilo práce ni výloh, aby stánkové Hospodinovi se obnovovali. Kéžby zmizel klam a všeliká lež z místa, kde Syn Boží skutečně a podstatně a nikoliv zdánlivě přebývá. Všeliké chvály hodno jest město *Polička*, která sochu sv. Jakoba pro chrám svůj objednala zde u rodáka našeho, umělce Levýho. Na tohoto horlivého výtečníka v umění svém upozornil jsem již jednou ctěné čtenářstvo „Blahověsta“ a znova ukazují na jeho šlechetný záměr k oslavení *tisícileté památky pokřesťanění Moravy a Čech*. Chce totiž v starobylé svatyni sv. *Klementa v Římě*, hlavním městě křesťanstva, postaviti oltář ss. *Cyrilla a Methoděje*! (Viz „Blah.“ r. XII. číslo 16. str. 262).

Poslední sobotu adventní bývá, (jakož i v sobotu bílou, a před Duchem sv., ve středu popeleční a v sobotu „sitienti“ v postě) v Lateráně, „všech chrámů města i světa máteri“, svěcení duchovenstva pro diécesi Římskou, s vyhrazením duchovenstva sv.-Petrského, kteréž svěcení přijímá ve Vatikánu. Však bývají svěcení též příslušníci jiných diécesí z ústavů zdejších a členové rozličných řádů, tak že veškerý svět zastoupen bývá v „matce všech chrámů města i světa.“ Tentokráte dostavilo se asi 100 mladíků, z nichž někteří tonsuru, jiní nižší a opět jiní některé z vyšších svěcení od kardinála-vikáře Patriziho přijali. Ačkoli zde tak často bývá svěcení na kněžství, nicméně jest tu novosvěcenec více ctěn nežli kdekoli jinde. Netoliko nejbližší příbuzní a přátelé, ale i osoby vznešené, preláti, ano i biskupové spěchají ruky mu políbit a sice vnitř na *dlani*. Snad se tento pěkný obyčej proto tak rozšířil, že s ním spojeny jsou odpustky 60 dnů. K. J.

Kronika.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. vrchní pastýř hodlá se v měsíci dubnu vydati na visitační cestu do vikariatu Planského a Borského, načež svátost birmování udíleti zamýšlí v střídnetví Rokycanském, Mnichovickém a Černo-Kosteckém.

— *Rád pobožných škol* vydal seznam členů svých v školním roku 1863. Nej-

starší kollegium provincie Česko-moravsko-slezské jest Mikulovské na Moravě, založené r. 1631 od JE. kardin.-biskupa Olomúckého Frant. knížete Dietrichsteina; Litomyšlské od r. 1640, Slánské od r. 1658, Novoboleslavské zal. r. 1688 od hrab. Černína z Chudenic v Kosmanosich, odkudž přeloženo r. 1786 do Mladé Boleslavi; Benešovské od r. 1704; Rychnovské (1714); Pražské (1752); Budějovické (1762); v Haydě (1763), v Mostu (1768); v Brandejse (1759) nejmladší jest Berounské od r. 1773. Vel. řád čítá domů 22, členů pak 217. V min. roce zemřelo 12 kněží. Škol (gymnas. real. a hlavních) má řád 21, v nichž min. roku bylo 9640 žáků. Nynější vdůst. p. provincial, Dr. Zink, jest 39. od zavedení bratří pobožných škol do zemí našich. Nejstarším údem jest vel. p. Marcellin Horák z Mladé Boleslavi (nar. 1. října 1781.)

*** Nedávno psal nám jeden z přátel našich: „Bolestné a dojemné jesti, když se osadníci u hrobu rozžehnávají se svým duchovním pastýřem, který neunavený v péči duchovní rozsival v srdce svěřenců símé víry a ctnosti, jež bujně růsti viděl a ovoce se dočkal. Když pak „stráven pracemi, obohacen zásluhami“ (laboribus confectus, meritis plenus) se ubírá z vinice, kde vedro denní snášel, aby obdržel mzdu od Hospodina, který jej povoláním kněžským k dílu byl najal. Ale jest-li to dojemné, tím dojemnější jesti, když mladý kněz co květ jarý honem svadne a sklóní se v hrob chladný.“ Slova tato obrácíme na kněze, jehož jméno jest v čele našeho letošního „Věstníka duchovenského.“ Míname vel. p. Alexandra Urbana, faráře v Bubenci blízce Prahy. Stonal dlouho. V nemoci své mile překvapen jest v neděli dne 28. provincie návštěvou JEmin. nejdůst. p. kardinála. Vrchní pastýř přišel potěšit vždycky pilného, nyní pak chřadnoucího spoludělníka svého na vinici Páně. Posledním dnem min. roku ukončil život vezdejší. Téhož dne a na nový rok hlásaly zvony osadě úmrtí duchovního pastýře. V sobotu, dne 3. t. m. o 9. hod. ranní byl slavný pohřeb. Že lidu bylo mnoho, netřeba dokládati, ale i duchovenstva sešlo se velmi mnoho. Průvod vedl vd. p. kan. Bradáč, jenž i pontifikální requiem sloužil. U oltářů pobočních sloužili tiché mše sv. k pohřbu přisedší kněží, mezi nimi vdůst. p. školastik Mařan. Pohřební řeč měl spolužák zvěnělého, vp. Václ. Pláček. Po uložení těla do lůna farního hřbitova byla ještě mše sv. „andělská.“ Odpočinutí lehké dejž mu Pane!

*** C. k. dvorní kaplan Dr. Laurin zanechal alumnům, odcházeje z arcib. semináře Prážského do Vídne, 40 zl. na 4 vklady do Děd. sv. Jana Nepom. Alumnové zvolili z každého roku jednoho, jenž údem dotčeného Dědictví se stal.

*** U Milosrdných sester na Malé straně

zhotovuje se bílá, zlatem vyšívána kasule mešní pro svatyni Velehradskou v ceně půl druhého sta zl. Objednal ji jistý Moravan se svým synem knězem.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili vpp. Josef Dubnický, kaplan v Jastrabě, biskupství Baňsko-Bystrického v Uhrách, Tomáš Blažek, ředitel a katech. na hlavní škole v Jaroměři; Jan Smutný, soused z Nemojan na Moravě; Ant. Fendrich, kapl. v Červené Řečici — „Blah.“ podává toliko jména nově přistupujících údu, úplný seznam všech vkladů uveřejňuje „Časopis kat. duchovenstva,“ jenž i dále bude vycházeti jako posud ve lhůtách asi šestinedělních, osm pětiarchových sešitů za rok, redakci vdůst. p. kan. K. Vinářického. Cena předplatní: v knihkupectvích 3 zl. poštou 4 zl. na rok.

Z Moravy. Nejdůstojnější arcibiskup Olomúcký vydal na den sv. ap. Tomáše pastýřský list k duchovenstvu své arcidiecese, v němž dí: „Rokem 1863 nastává nám tisíciletá památka přeblahého obrácení lidu moravského na víru Kristovu, ježto z milosti a s pomocí Boží vykonali svatí bratři solunští Cyrill a Methoděj, jež proto Morava co první svoje vlastní biskupy a apoštoly nábožně ctí a vzývá.“

Aby milostivý rok tento nejen důstojnou slavností alebrž i s hojným duševním prospěchem se odbyval, vyzývá zvláště přemilé spoludělníky na vinici Páně, aby během tohoto milostivého roku všemožně se vynasnažili, by věrný lid, patřičné díky čině Svrchovanému za obdržené světlo víry pravé, svaté apoštoly své více a více miloval, jich ctností a příklady věrně následoval, a zbožným citem přilnul k Církvi Boží, aby zplanula v srdcích potomků prvotná předků svatá horlivost a upřímná péče o spasení věčné. K tomu cíli nařizuje: Posledního dne toho roku před večerním klekáním — aneb, kdež na tento den k večeru slavné díkůčinění v kostele se koná, hned po tomto — po celou hodinu všemi zvony zvoniti ve všech kostelích, pastýřskou správu majících, po vškeré arcidiecesi. Co se vyzváněti bude, má duchovenstvo, každý ve farním kostele svém, oděn rochetkou bez štol, odříkávati s lidem sedmero kajících žalmů s litaniami o Všechn Svätých, kleče před hlavním oltářem. Neboť slušno zajisté a záhodno, abychom, slavíce vděčným srdcem oně doby památku, kdežto k pravé víře a věčnému spasení povolati ráčil Hospodin skrze svatého Cyrilla a Methoděje lid moravský, své jakož i předků svých přestupky, po tolik století zpáchané, oplakávali a za ně se káli.

Příštího na to dne, na nový rok zpívati se má před velkými farními službami

Božími hymna „Přijdiž o Duchu svatý“ i s veršíky a modlitbou. Aby však toto milostivé léto pro všechny v Krista věřící spasitelné bylo, žádal a obdržel z milosti sv. apoštolské Stolicе plnomocné odpustky, ježto se v milostivém letě tomto získati mohou ode všech věrných křesťanů, kteřížby pravé pokání učinivše a Svátost olátní přijavše roku 1863 na slavnost svatých biskupů Cyrilla a Methoda, neb kteréhokoli dne v oktávě slavnosti této navštívili pobožně arcibiskupský kostel Olomúcký, neb biskupský kostel Brněnský, a nad to ještě, kteréhokoli dne celého příštího roku, jakž by komu příhodno bylo, farní kostel Velehradský a na místech těchto za svornost křesťanských knížat, za vyplenění kacířstev, a za povýšení svaté matere Církve nábožně se pomodlili; kdobykoli z věřících zmíněných biskupských kostelů v oněch osmi dnech za důležitou příčinou navštívití nemohl, ať aspoň svůj farní chrám Páně v tom úmyslu navštíví, a tu jakž řečeno se pomodlí.

Aby však každý příležitost měl, zmíněných odpustků dosáhnouti, nařizuje, aby kostel Velehradský po celý milostivý rok (1863) byl otevřen, by jej každý dle své možnosti kteréhokoli dne k získání plnomocných odpustků navštívití mohl.

Co do samého dne slavnosti svatých apoštolů moravských, jakož i co do způsobu, jakýmž zvláště slavnost ta i s celým oktávem svým jak v arcibiskupském kostele tak ve všech ostatních na Moravě příštího roku slaviti se má: to vše, jakož i zvláštní v ohledu tomto potřebná zařízení stran chrámu Páně Velehradského co nejdříve duchovenstvu se sdělí. (Mor.)

Z Vídně. Kromě kněze Nuszbauma, kaplana ze Solnohradského odeslal do Jerusalema jakožto duchovní správce tamějšího domu pro poutníky vel. p. Eduard Kröll, kněz při katedrálím chrámu sv. Hypolitském.

Ze Slovinska se píše, že nástupcem nezapomenutelného Martina Ant. Slomška na biskupském stolci Labodském od arcibiskupa Solnohradského jmenován jest k radosti duchovenstva i lidu Mariborský kanovník *Stepišnik*.

V Mnichově meška slovutný kněz *Olivieri*, sbíraje příspěvky na zakoupení a křesťanské vychování dítek černochů.

Z Paříže. Emin. kardinal Morlot, arcibiskup Pařížský zemřel dne 27. prosince v 67. roce věku svého. Byl syn nezámožného řemeslníka. Bohosloví studoval ve velkém semináři Dijonském, kdež byl po čase vikářem, později (1839) biskupem Orleanským, od r. 1842 arcibiskupem

Tourským; 1853 za kardinala povýšen, stal se 1857 arcibiskupem Pařížským. Byl též senátorem, císařským almužníkem, členem vládní a tajné rady. Den před smrtí svou potěšen jest požehnáním sv. Otce, jež mu papežský nuncius, kníže Chigi přinesl, právě když u lůžka kardinalova dlel císař Napoleon.

Z Londýna. Papež Pius IX. poslal biskupu Liverpoolskému 2500 franků pro chudé dělníky v Lancashiru. List, v němž pap. nuncius dárek tento odeslal, dí: „Srdce Jeho Svatosti, pohnuto velikými strastmi dělníků, přálo by sice, aby jim hojně přispěti mohl; než nynější stav státní pokladnice papežské stojí v cestě jeho dobročinnosti.“ — Též nuzným dělníkům ve fabrikách Rouenských ve Francouzsku odeslal sv. Otec nedávno 10.000 franků, tolikéž lituje, že ač by rád pomohl, více dáti nemůže.

Z Říma píše nám ctěný dopisovatel náš: Mnoho veselosti způsobila tu zpráva Pisanelliho, nového to ministra Turinského, o „brigantech“ v království Neapolském. Udávat počet těchto neohrožených mužů, kteří posud ještě za spravedlivou věc krále svého Františka II. bojují, venkoncem na 570. Naproti tomu udán počet vojska piemontského, proti oněm „loupežníkům“ stojícího na 90.000 hlav, a předece ví celý svět, že tito oněch potříti nemohou. To uznali i v Turině za trochu hrubou lež, a proto vyšla oprava, že ona zpráva jest „nedokonaná“, což znamená: nestydatá lež. — V Neapoli vydrancovali zloději bohatý chrám sv. Severina, a vláda vyhnala řeholníky sv. Benedikta z poblížkého kláštera.

Z Itálie. Ve Veroně zavedeno jest na sklonku min. roku bratrstvo sv. Petrské, podobné našemu spolku sv. Michaela. Skládající měsíčně po 4 kr. r. č. pro stisněného sv. Otce, mohli již za měsíc odeslati do Říma 600 zl. r. č. S nimi spojené bratrstvo Paduanské složilo hned prvního dne 350 zl. Z toho jde, že lid italský není proti světskému panství sv. Otce, jak nepřátelské časopisy lhou. — Více než 800 duchovních arcidiecése Udinské poslalo sv. Otci adresu oddanosti. —

Literní oznamovatel.

— Vdůst, p. kanovník Ad. Würfel vydá tiskem číslo II. své legendy o sv. patronech Českých, totiž stručný „Život sv. Cyrilla a Methoděje.“ Zároveň vydá velký barvotiskový obraz sv. bratrů soluňských od Svobody, jakož učinil při Legendě o sv. Janu Nepom. s obrazem téhož světce od Führicha.

— Oznamujeme pokračování spisů čtená-

řům našim již známých. Nákladem kněhkupce Bedřicha Tempského: „Dějiny národu českého.“ Vypravuje František Palacký. Druhého vydání sešit 8. a 9. Pavla Jos. Šafaříka „Sebrané spisy.“ (Slovanské starožitnosti). Druhého vydání sešit 13. a 14. pojednává o Slovanech bulharských, srbských, chorvatských a korutanských. — Kněhkupectví B. Stýbla: „Po půl noci.“ Román od Václ. Vlčka sešit 3. — U. A. Augusty: „Sebrané spisy Boženy Němcové.“ Svazku III. sešit 2. — V skladě K. Bellmanna, Obrázkové „Bibli České“ sešit XXV. „Dějiny sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje“ od Dr. J. Bílého dokončení s překrásným listem titulním.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Alexander *Urban*, farář v Předním Ovenci (Bubeně), dne 31. prosince 1862 (nar. dne 19. února 1825, kněz od 29. července 1849).
- p. Václav *Werner*, jubil. kněz, far a osob. děkan na odpoč. v Stanovicích dne 16. prosince 1862.
- p. Ant. *Wachtel*, alum. arc. semináře Pražského † v rodišti svém dne 3. ledna 1863.

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Zvik*, far. v Břistvi, stal se k. arc. vikářem okresu Česko-Brodského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Isidor *Hüttisch*, za faráře do Milíř. (Brand.)
- p. Jan *Weg*, za administ. do Lubence.
- p. František *Schlaffer*, za administ. v Oloví. (Bleistadt.)
- p. Václav *Brandejský*, za administ. do Velkých Hořešovic.

Upřádněná místa:

- Lubenec*, fara patron. Prokopa hraběte Lažanského, konkurs od 17. prosince 1862.
- Velké Hořešovice*, fara patr. Jana Adolfa kníže Schwarzenberga od 31. pros. 1862.

V diécesi Králohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Sobotka*, koop. v Heřmanicích (Deutsch-Hermanic) dne 16. prosince (nar. v Trojovicích 28. března 1817, kněz od 25. července 1844).
- p. Antonín *Jedlička*, farář v Sezemicích dne 26. prosince (nar. v Rosicích 29. února 1792, kněz od 15. srpna 1815.)

Vyznamenán jest:

- p. Jos. *Podhajský*, farář v Opatovicích, obdržel collare canonicorum.

Upřádněné místo:

- Sezemice*, fara patron. J. c. k. ap. Velič. od 27. prosince do 31. ledna 1863.

V diécesi Budějovické.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Blážek*, kněz řádu cisterc. z Vyššího Brodu, farní administrator v Strážově, dne 16. prosince 1862.
- p. Matěj *Drezler*, jub. kněz, farář a osobní děkan v Kosíně, konsistor. radda, býv. Hlubocký vikář, arcikněz, majitel zlatého záslušního kříže s korunou, — dne 21. prosince.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Šimek*, koop. v Kácově (Králohrad. diéc.) za faráře na nově zřízenou faru v Nezdicích Dolních.
- p. František *Stuna*, administ. za faráře u Sv. Maří.
- p. Karel *Mařík*, kněz na odpoč. za zámeckého kaplana do Bratronice.
- p. Václav *Švec*, kapl. v Rožmitále, za administ. do Bohutína.
- p. Václav *Marek*, prozat. katecheta za skuteč. učitele náboženství na hlav. i real. škole v Budějovicích.
- p. Ferdinand *Ritter*, kapl. za administ. v Kosíně. Kněží ryt. řádu Melitského (Johannitů).
- p. Vojtěch *Jambura*, kapl. a ředitel hlavní školy v Strakonici, za koop. u P. Marie Vítězného do Prahy.
- p. Tomáš *Býček*, kapl. v Radomyšli, za kaplana do Haražovic.
- p. Eduard *Kalous*, kapl. v Langenově (Litom. diéc. za kaplana do Strakonice.

Upřádněné místo:

- Kosín*, fara patronatu knížete Schwarzenberga, od 21. prosince 1862. do 15. února 1863.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

Ředitelství Dědictví sv.-Janského oznamuje nově přístupujícím údům, že kdo do 15. ledna t. r. svůj vklad (jednotlivé osoby 11 zl.; školy, ústavy atd. 22 zl. r. č.) poštovnímu úřadu odevzdá, zapsán bude tak, jakoby byl vklad dne 31. prosince minulého roku odevzdal; obdrží totiž ještě knihu na rok 1862, „Život Pána Ježíše od Pant. Neumanna.“ Dne 16. ledna skončí se zápis pro rok 1862 a nápotom přístupující údové podělování budou novou knihou „Kancionál, díl I.“ Žádá se, aby všeliké listy na ředitelství znějící franko t. j. na poště vyplaceny, zasílány byly.

Listárna redakce.

Příspěvky: Na chrám sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně: dp. Karel *Hušek*, arc. vikář a děkan v Starém Kolíně 10 zl. r. č.

Pro sv. *Otce* v Římě: Mládež ned. školy v Holešovicích blíže Prahy 1 zl. 20 kr.

Do Záhřebu: Číslo odesl.; předplacení přijímá expedice; cena udána v čele listu, pište,

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 490—1.

Expedice
v kněhupectví
B. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městi, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných

kněhupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou pošt-
ovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Sv. Augustina homilie na neděli II. po Zjevení Páně.

(Evang: Jan II, 1—11.)

Moc Pána a Spasitele našeho, nej-
milejší bratří, patrně se ukazuje v dneš-
ním čtení, ješto se jeho zázrak nikoliv
slovy temnými, nýbrž řečí jasnou vy-
pravuje. Nad to pak přihlíží evange-
lista i k těm nejvnitřnějším útrobám zá-
zraku, tak že událost řečí víry hodnou
naznačuje. On totiž dí: Pozván jest
Pán Ježíš na svatbu i matka jeho.
Nešťtil se s lidmi obcovati, jenž tělo
na se přijal. Aniž pohrdal zřízením
pozemským, kterýž byl přišel, aby ho
napravil. Byl na svatbě, aby moc svor-
nosti utvrdil. Byl na svatbě a neza-
mítl svatebního hodování, aby ku chvále
a chvalorečení Boha Otce povzbudil,
aby Otec ctěn byl v Synu a Syn od
Otce poznán. Byla tam, praví (apo-
štol), matka jeho. S jakou radostí spě-
chá Maria na tuto svatbu, na kteréž
k divu Božimu napomáhá. Božským
dopuštěním nedostávalo se vína. Mo-
hlo-li Boha zůstatí tajno, co se dalo
v domě, v kterém právě dlel? Než
Bůh, věda dobře o tom, odpovídá: Co
mně a tobě ženo? Ještě nepřišla ho-
dina má. Z této odpovědi můžeme
prozatím poznati, že snad nějaká část
svatebního vína ještě pozůstala. Proto
nepřišla ještě Pánu hodina zázraku,
aby se nezdálo, že vodu s vínem smí-
sil, nikoliv pak neproměnil. Však On
praví: Ještě nepřišla hodina má, aby
se takto div Boží ukázal, aby ani jeho

nepřítel klamnými důvody ničeho ne-
pořídil, ani ošemetní Židé ničeho na-
mítati nemohli. I řekla Maria k slu-
žebníkům: „Cožkoli vám řekne, učíňte.“
Jak krásně přimlouvá matka Páně slu-
žebníkům, by věřili, aby svatebčanům
vína nescházelo! „Cožkoli vám řekne,
učíňte.“ Poznáváme už, že to tajem-
ství, ješto matka znajíc napřed příká-
zaní Páně, tak starostlivě napomíná.
Dí Pán Ježíš k služebníkům: Naplňtež
stoudve vodou. A když je naplnili,
vece: Nalévejte již, a neste vrchnímu
správci svatby. Když pak ho vrchní
správce svatby okusil, ihned poznal,
že víno nejpozději přinešené jest nej-
lepší. A nevěda, co Pán učinil, dí k
ženichovi: „Proč tak pozdě přinášíš
lepší víno, kteréž jsi nejprvé přinesti
měl? Že se div stal, poznáváme tedy
i ze slov Spasitelových: Ještě nepřišla
hodina má, i ze slov vrchního správce
svatby, jenž nedbalost ženichu vytýká.
— Pozorujme bedlivěji i pořádek, v
kterém evangelista ten zjevný zázrak
vypravuje. Vízme již, co jest svatba,
kdo jsou služebníci, kdo vrchní správce
svatby, kdo ženich, kterak přišel na
svatbu Bůh, kterak Maria, jak se stalo
z vody víno, proč bylo potom lepší,
proč Pán hodinu svou ráčil odložití?
Z toho již pozná věřící duch patrný
div. Nižádným způsobem se neklame
duch onoho, kdož věrně Boha vyznává.
Neboť ten, kdo ví, že příchod Spasi-
tele se stal ku spáse života našeho,
pozná snadno v celé míře a pravdě
milosrdný jeho div. Spasitele zvou na

svatbu; to jest: modlitbou Církve se vyzývá Duch sv. On přichází se svými učenníky, to jest na tomto místě shromáždění věřících. Co může jasněji praveno býti? Maria matka očekávala divu Božího; to jest, Církev očekává moc Kristovu, ona ji takoruka nutí, aby se přiblížila. Praví Maria: „Viz, nemají vína; to jest, proč nenalezli ještě lidé prostředku? Maria dolehá, aby se Bůh osvědčil, Církev žádá přijmouti vína, aby se ze svatebního hodu stal hod duchovní. Praví dále: Co mně a tobě ženo? Kterak pak nazývá Marii ženou, která po porodu pannou zůstala? Na každý způsob míní Církev, která se nejen ženou nazývá, alebrž i nevěstkou, která národ bloudný a za časů starých i za dob plzkých rozpustilý, jako nečistotě oddanou nevěstu přijala a jako moudrá matka uslechtuje. Dále praví: Ještě nepřišla hodina má, to jest, čas utrpení pozůstává. Ještě nepřišla hodina má; ještě nevěří všecken národ, nenásleduje ještě všecken Israel. Ještě má ďábel z čeho se radovati, ještě se nestkví palma vítězoslávy mé, ještě nezná protivník místa kříže, a ještě Jidáš nezrazuje. Ještě nepřišla hodina má. Mnoho se musí prvé na světě očistiti; takt pokračuje život v národu. Dí Maria služebníkům: „Cožkoli vám řekne, učinite“; to jest, Církev nařizuje služebníkům, aby poslouchali Mistra. Kdo jsou ti služebníci, ne-li levitové, jejichžto služby k tajemstvím Božím se vztahují? Naplňují se stoudve vodou, to jest, prázdné se naplňují svatebním vínem, to jest za nápoj kalný se dává nápoj čistý a požehnáním Božím se proměňuje v chutné víno, tak že voda tato duchovní hodovníkům jest za nápoj, kterého se jim nedostávalo. Vodu proměňuje ve víno: moc lidské křehlosti se rozhojňuje. Vrchní správce svatby uznává víno za lepší, to jest, lidské srdce cítilo slast života Páně. Neboť kdo nejdříve víno za lepší uznal, ten i nejprvnější uvěřil. Co jest to víno, které za nejlepší se uznává, a o kterém si vrchní správce naříká, že

pozdě bylo přineseno, ne-li krev umučeného Pána? Toť jest, co Bůh až k hodině odložil, toť jest, co služebníci konají, toť jest, co věřící svatebčané dosvědčují, toť jest, co ženich chová, toť jest, čemu vrchní správce svatby, jenž první uvěřil, poctu vzdává. S pozorným srdcem hledme tedy sv. Písmo poslouchati, abychom nebeské učení vytrvalou vírou mohli poznati a všech překážek světských sprostěni býti skrze Onoho, jenž žije a kraluje na věky věkův. Amen. J. Č.

O Jesu, spáso moje.

Dle sv. Alfonsa.

Andante moderato.

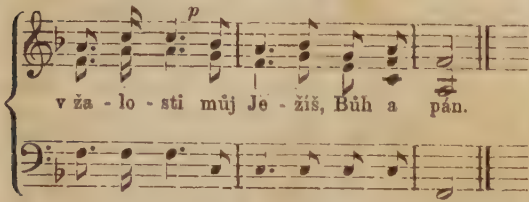
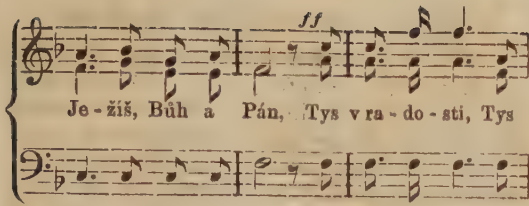
Ó Je - su, spá - so - mo - je, jak

li - bě k lás - ce zve to slad - ké jme - no

Tvo - je to chladné srd - ce, mé, hle

du - še má již plá - po - lá a láskou k To - bě

pozdy - chá; Tys v ra - do - sti, Tys v ža - lo - sti můj

2. Bys všeho hříchu tíží
S nás hříšných, Kriste, sňal;
Sáms na potupném kříži
Za nás se v oběť dal. —
Ach, zraněné to srdce Tvé
Tak sladce mne — též k lásce zve;
Ty jediná jsi touha má,
(Můj Ježíš, Bůh a Pán!)

3. Kdo vroucně Tě miluje,
V Tvé lásce setrvá;
Již v světě obdaňuje
Jej, Pane, milost Tvá. —
Jen láska Tvá — mír srdci dá,
A proto lká — vždy duše má;
Tys nejdražší — Tys nejsladší
(Můj Ježíš, Bůh a Pán!)

4. Tys, Kriste, ve Svátosti
Sám za pokrm se dal;
Bys svojí přítomností
Nám život zachoval. —
Jak zaplesá tu duše má,
Když požívá — tajemství Tvá;
V nichž k mé spáse — podává se
(Můj Ježíš, Bůh a Pán!)

5. O Jesu, lásky zdroji,
Ty touho duše mé!
Kéž navždy s Tebou spojí
Mne svaté srdce Tvé. —
Bych hříchů lkál, Tě miloval,
Se spasen stal a radoval
Tam v slávě vši, — kde v ráji dlí:
(Můj Ježíš, Bůh a Pán!)

Pauli J. Neumann.

Kaple sv. Rosalie v Radnicích.

Den 1. listopadu, Všech Svatých, 1862 již pro svou jasnou a teplou povětrnost tělu libezný, naplnil i duši i srdce nábožných Radničanův a celé farní osady nemalou radostí.

O 10. hodině předpolední vyšel průvod z farního chrámu sv. Václava, bera se nepřehlednou řadou ku posvěcení obnovené kaple sv. Rosalie, na západním města konci uprostřed hřbitova vystavené. Nepřetržitý proud lidstva, v jehož čele kráčela mládež školní a opakující, za tou mládenci a panny, zpěváci a kněžstvo, sbor literácký, a ostatní lid, nábožnou píseň zpívající, rozléval se v ušlechtilém pořádku po prostoru 10 minut dlouhém tak, že první zástup byl už u hřbitova, kdežto poslední ještě stál u chrámu farního. Bylo to přerokozkošné podívání na tak příkladný dle stáří postupující průvod, kteréhožto chvalitebného pořádku při všech procesích všude by se svědomitě ostříhati mělo. Takový pořádek prosebního průvodu má do sebe obzvláštní duševní vnadu, a mocněji mysl k nebesům povznáší, nežli různá všechněch bez rozdílu hromada, a tudy neladná směsice putujících. Tak si zajisté i Církev sv. přeje, aby při veřejných bohoslužebných průvodech zbožní křesťané dva a dva jdouce, pohybovali se ku předu. Pročež nemůžeme než veřejně pochváliti osadníky fary Radnické, že k takému pořádku napomenuti byvše, tak ochotně uposlechli, nadějíce se, že tento chvalitebný a ušlechtilý řád vždycky zachovávati budou. Když při radostném zpěvování po čtvrt hodině kněžstvo dospělo k obnovené kapličky, a vysvěcení dle předepsaného obřadu církevního se bylo vykonalo důstojným knězem, Radnické osady farářem, Františkem Brádkem, jal se týž duchovní pastýř vroucími a nadšenými slovy mluvit k četnému, pobožnému zástupu, jehož obmezená prostora této posvátné kapličky ani třetí díl nemohla v sebe pojmuti.

Na počátku mluvil o té převeliké, ba nesmírné lásce, kterou první a minulých věkův pravověrní křesťané lnuli k chrámům a stánkům Božím, tak že ve své poslední vůli bohaté odkazy svého jmění činili na zbudování nových svatyní Páně a na ozdoby jejich. Potom přešel na obětovného zakladatele této kaple, o němžto zde něco obšírněji promluvíti za dobré se mi vidělo, jak pro dějepis zdejšího města vůbec, tak pro památku trvalou toho zbožného zakladatele zvlášť:

a. Mor v Radnicích r. 1680.

O vypuknutí moru a jeho jizlivém řádění r. dotčeného zaznamenal ctihod. kněz, p. Vít Pruchetius (Prucha), farář Radnický, v nejstarší této fary matrice (A., rokem 1671. 25. října počínající, na listě 201.) v tato slova: „Dne 8. *července* 1680 usnul a dokončil život svůj dobré paměti neb. pan

Adam Kherner, sekretář J. Mil. p. p. hraběte Konraty Jaroslava z Bubna a z Lític, a *ten jest mor z Prahy přinesl*. Za to také, že se mor od něho začal, vyvezen bez duchovního do Přivětic*) k svatému Martinu beze všeho doprovodu. Však právě před smrtí předce svátostmi spasitelnými dobře zaopatřen jest; neb tu byl J. Mil. pan praelat *Maccarius*, kanovník Pražského fondu (sic), a assessor velebné konsistoře. Illo prohibente non fui ausus, ire ad funus. Dej mu Bůh lehké odpočinutí a slávu věčnou; nebo byl dobrý člověk!“ —

„Dne 24. augustij t. r. děti přestaly pro *strach moru* choditi do školy v Radnicích.“

„Dne 31. augustij“: „Od tohoto dne ani se již vic mrtví nezapisovali od kantora skrze jeho nedbanlivost, anebo snad nějaký strach. Neb již *tu tuze mřítí* počali, tak že některý den 7, 8 anebo i 13, i 15 jich umřelo. A počet všech všudy mrtvých byl *v ten mor*, jenom toliko na *mé fáře*, 573 osoby; a až posavadt od žádného kantora skrz jejich nedbanlivost a váhavost až dosavadt se nezapisovali, až teprva tento rok odemne zase faráře, když kantorovi jsem zapisoval. Však z nařízení skrz patenty velebné Consistoře zapisovati se začínají. A on pak, totiž kantor, neb. Celestin Václav *Worel*, kantor Radnický, již *po přestání* toho moru dokončil život svůj právě, když ceremonie se konaly v květnou neděli, před službami božími léta Páně 1681. Dej mu Bůh slávu věčnou!“

Z této zprávy historické vysvitá, že mor r. 1680, v Praze a snad i na jiných naší vlasti místech panující, do Radnic p. Adamem Khernerem z Prahy přinešený, na této osadě mnoho lidských obětí uchránil. Bylť ovšem tato farní osada tehdež rozsáhlejší, nežli nyní, avšak málo zalidněna, což patrně z malého počtu zemřelých v letech, rok 1680 předcházejících, jak tatož matrika vykazuje. Mělať tehdež tato fara 6 filiálek; bývalých to někdy samých *farních chrámů*, a v tom celém valném okrese zemřelo roku 1676: 32, 1677 13, 1678 19, 1679 17 osob. Počítáme-li na 1000 živých průměrně v jednom roce 10 umrlcův, tedy by tehdež byla měla farnost Radnická asi 2500 duší, z nichžto r. 1680 morová rána jednu pětinu byla usmrtila, a tudy lidnatost tohoto farního okresu *znamenitě* ztenčila.

b. Původ kaple pohřební sv. Rosalie.

V tomto strašném móru, kdež, jak jsme svrchu viděli, denně 7, 8 až i 15 osob umíralo, nestačoval hřbitov farního chrámu Radnického k pochovávání tolika mrtvol. Pročež nastala potřeba, místo někde za městem za pohřebiště morem zemřelých ustanoviti. I vyhledáno takové místo na západním konci města, na návrší položené, kteréž jako louka užívané náleželo měšťanu Radnickému, Václavu Vojtěchu Ignáci *Duchovskému* a jeho manželce Barboře. Tito zbožní manželé jak mile o tom zvěděli, že louka jejich radou městskou za příslušné byla uznána pohřebiště, ihned nejen k tomu svolili, ale také *ten grunt* záduší věnovavše, slibili, že tam i kapli založí a vystaví vlastním nákladem z toho úmyslu, aby na orodování svatých: Rosalie, Rocha a Šebestiana *od smrti ranou morovou* byli ochráněni. A hle, milosrdný Pán zástupův vzhledl litostivě na bohabojné sliby, tak že hned ode dne učiněného slibu jizlivé šípy rány morové se od celého města odvrátily. (Starobylý kancional rorátní při chrámu Radn. fol. 134.) Takové milosti dosáhše Duchovští manželé, všemi silami snažili se, aby co možná v nejkratším čase slib svůj vyplnili. Ale protáhlo se to až *do r. 1709*, kteréhožto dne 19. srpna s nemalým nákladem od nich uprostřed toho nového hřbitova z kamene v slohu renaissančním vystavěná kaple s povolením ordinariátním byla jest posvěcena od p. t. Jindřicha Pecháčka, na ten čas arciděkana a přelata král. krajs. města Plzně, za dvojict. p. Daniele Frant. Claudiusa z Nepomuku, faráře Radnického.

A však aby tato s nemalým nákladem vystavěná kaple k spuštění nepřišla, nýbrž, aby na všelijaké správký její, a ostatní jinší k službám Božím potřeby, i věci nějaký důchod býti mohl, vydal od sebe bohomyslný zakladatel, Václav Vojtěch Ignác Duchovský, měšťenin a spolu radní města Radnic, zápis nadací (český), dne 30. máje 1713 od něho a svědkův podepsaný, v němž doslovně se dokládá: „Ad *pias causas quadringentos florenos in censum perpetuum quinq. pro cento* opáčené kapli svaté panny Rosalie, mocí listu tohoto odevzdávám, a týž kapitál na domě mém v Radnicích, na *Záměstí řečeném*, pojišťuji, dům ten pro *una re- et speciali hypotheca unacum omnibus appertinentiis ejus*, se všemi grunty ornými i neornými, k témuž domu od starodávna až podnes patřícími, vykazují.“ atd. Zápis tento vložen do knihy městské, Fol. 353 et. seq., a potvrzen v kanceláři arcibiskupské Pražské dne 13. julij 1713. In. gros. Lib. Fundat. sub lit. E Fol. 61. et

*) Přivětice, ves od Radnic půl hodiny vzdálená, kdež jest, někdy farní, nyní filiální chrám sv. Martina, k Radnické fáře přivtělený.

seq. (Viz. „Kniha Kaple a Záduší S. P. Rozalie 1709.“ v archiv. farn.)

Tak nabyla farní osada Radnická obzvláštním řízením Božím nového hřbitova, a nově dosti úhledně a sličně zdělané, kamenné kaple pohřební sv. panny Rosalie; kteroužto jaké osudy potkaly během času od jejího zřízení až do této doby, tuto ještě položití, budiž nám dovoleno.

Jakož r. 1784 z nejvyššího nařízení mnohomnožství *památek starožitných*, slohem vznešené gotiky i romaniky vynikajících, *chrámů i kaplic*, jak v Praze tak i po krajích Českých, bylo zrušeno, a služby Boží v nich zastaveny; takž i naše pohřební kaple tímto vysokým velením r. 1786 byla zavřena a poněhlé zkáze zůstavena. Úpravu vnitřní toho chrámku před touto krutou dobou popisuje paměť zdejší staré knihy takto:

„Strop byl prkenný, malovaný, na němž uprostřed nacházel se obraz Panny Marie Boleslavské, okolo obrazy sv. českých patronův do čtverhranu. V rozích těch obrazů čtverhranných byly čtyry poslední věci člověka vyobrazeny; malba sice sprostná, však pamětihodná. Kůr byl též prkenný a šalovaný, stejným způsobem modravě malován, s obrazy sv. Cecílie a Davida s obyčejnými jich význaky, t. s varhanami a harfou. U prostřed kůru byly mezi mřížemi varhany, a v zadu pedálové trouby postaveny, což vše r. 1786, když ten kostel byl zrušen, *přišlo k rozlámání až na korpus*, který pozůstal. — Kostel byl šindelem přikryt, podlaha cihelnými šestihrannými dlaždičkami pokryta. — L. Páně 1821 byla tato kaple, byvší od r. 1786 bez služeb Božích a spustlá, na žádost zdejšího města zase obnovena a službám Božím otevřena k veliké celé osady radosti a potěšení. Na velikonoční pondělí první tam mši sv. sloužil dvojici kněz, Frant. Herolt, rodilec Rakovnický, kaplan Radnický, a sice u oltáře sv. Vojtěcha; neboť toho dne byla památka téhož sv. patrona.

Roku 1835, 5. července, den páteční, byl pohřeb Rosalie Karáskové, mlynářky. Na to v noci okolo 12. hodiny vyšel oheň z toho kostela v sakristii, a *celý kostel shořel*, co bylo ode dřeva. Oba oltáře, sv. Rosalie a sv. Vojtěcha, ven vynosili, a tyto sochy, jakož i socha sv. Rocha a Šebestiana, potom na Kalvarii na oltář nový, od hraběte z Wurmbrodu, pána panství Liblinského, darované, byly jsou postaveny na ten čas, dokud by kostel sv. Rosalie zase vystavěn nebyl.

Zvony oba se v tom ohni rozlily a dolů mezi popel roztekly, a tak z toho

ohně bylo veškeré měšťanstvo náramně zarmouceno.

L. 1836 jest ten kostel opět nově postaven, kromě zdí hlavních, které zůstaly po ohni, jak byly původně. Jeho Excelenci, pan hrabě Kašpar ze Sternberka, všecko dříve na vazbu daroval. A pomocí měšťanův a rozličných dobrodincův zase do nynějšího způsobu uveden.

Zvony, jeden z Plzně, z maličkého kostelíčka sv. Rocha vyzdvíženého, koupěný, jenž jest někdy byl na jmeno svatých Martina a Rocha posvěcen. Větší jest nový koupěný, a takto všechna práce byla šťastně skončena. Dne 1. listopadu 1836 bylo slavné procesí z farního chrámu na horu *Kalvarii* *) vedeno, kdež se vyzdvihla socha sv. Rosalie, od mládenců až do města se nesla, a pak tu od outlých děvčat až ke kostelu dónesena, a po předchozím posvěcení tohoto obnoveného chrámku rukama p. děkana a vikáře Jana Kř. Jegra, a kaplanův, Frant. Alizara a Augustina Hocha, na připravené místo vstavěna.

Posledně posvěcen zvon nový na čest nejsvětějších jmen: Ježíše, Marie, Josefa, sv. Rosalie, Rocha, Šebestiana, Vojtěcha a všech Svatých, a hned při první mši knězem kaplanem, Frant. Alizarem, sloužené tím zvonom při evangelium se zvonilo; z čehož všebo buď Bohu chvála. — Tak paměť svrchu řečená.

Od této nadřečené předposlední obnovy vykonávaly se služby Boží v kapli sv. Rosalie až do konce roku 1856. Že však pro vlhkost — neb celé to hřbitovní místo, ač na návrší, jest velmi vlhké, tak že když mokro panuje, hroby vodou se naplňují — vnitř i zevnitř, náradí oltární jakož i zeď severní a strop nad presbytářem během 6 let nad míru zchátraly a zkázu vzaly, musil se chrámek ten zavřít a služby Boží v něm zastaviti; což trvalo od počátku r. 1857 až do 1. list. 1862.

Obec městská nebyla s to, aby i hned opravu kaple předsevzala, a tak musela tato poněhlou opravována býti. Nemožnost tuto způsobil oheň, zde r. 1849, 26. srpna vypuklý, kterýmžto skoro polovic města t. 125 domů, spolu s radnicí, popelem lehlo. Že pak mimo kostel i ohrada hřbitovní musela se nově stavěti, prodloužila se veškerá oprava na 6 let, a stála 1359 zl. 43 kr. r. č.

Náklad 1183 zl. 43 kr. nesla obecni

*) Tak se jmenuje severní úpatí vysoké hory, Nebe od starodávna zvané, na východ města asi 10 minut vzdáli se vypínající, kdež kostelíček v slohu vláském od hraběte z Bubna na čest sv. Kříže na konci 17. století vystavěný, milostně vojvodí.

kasa městská, a vydání na pozlacení oltářův a soch 176 zl. r. č. zapravila sbírka v městě, a něco z vesnic, p. p. farářem, Frant. Brádkem, a radou městským, Majerem, vykonaná. Nyní jest vše vně i vnitř sličně upraveno, hřbitovní ohrada z cihel zbudována, nedostává se však bohužel ještě varhan, tohoto zpěv vůbec a služby Boží zvlášť oživujícího hudebního nástroje, a kazatelny, kteréžto dvě důležité věci, že bohda také za nedlouhou dobu se pořídí, toho nadějeme se s plnou důvěrou do vůbec známé a obětivé zbožnosti horlivých oveček Radnických.

Fr. Petera,
býv. farář Bělohradský.

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

I.

Byl masopust, a když se ráno probudili Pražané, viděli na střechách a na zemi v ulicích sněh, a že předtím mrzlo, těšili se na sanici, řídké to vyrazení v jejich městě.

Mladý pán z Vrchoslavů, jmenem Alfons, jenž neměl ve zvyku zdvihnouti se z lůžka před desátou, již mnohem dříve kočímu poslal rozkazy, aby připravil saně, že si v poledne vyjede. Kočí saně připravil, připravil i rolničky a chocholy na koně, vyklepal sedadla a vycidil, kde co bylo od kovu. V ustanovený čas bude hotov a zajede před dvěře, pán nesmí čekat ani minuty.

Na saních nevyjede si mladý pán Vrchoslav sám. Má dvě sestry a bratra, vezme je s sebou; ještě té zimy nebylo sanice, nechce jí ponejprv užití bez nich. I napsal sestře Isabelle lístek a pozval ji k společné zábavě; ona o tom zprávu dala rodičům, a u těch si vzali dovolení malý Ferdinand a malá Leokadie. Ačkoliv všichni přebývali v jednom domě, předce si posílali biletky, nejednajíce spolu ústně, že bylo, jak se jim zdálo, ještě příliš záhy.

Naděje na sanici pobouřila starší i mladší. Alfons se oblekl, dohlédl ke koňům, podíval se na saně, přesvědčil se, jak mnoho je na ulici sněhu, ustanovil, že sám pojede. Isabella se začala strojit, komorná jí snášela šaty, a ona si vybírala. Na saně musí mít zvláštní oděv, je jí třeba kožichu, rukávníku, klobouku. I zkázala do rozličných skladů pro zboží na ukázkou a bedlivě je zkouší a prohlíží. Komorná ji klobouk po klobouku dává na hlavu, a když se jí jeden zalíbil, musí ho ještě opravit a perím ozdobit, přišívá pentle, podsazuje

krajky, a slečna ho na všechny strany otáčí. Na tom není dost, podle klobouku se musí upravit hlava, a komorná plete, zatačí a roztáčí vlasy a dělá kudrlinky. Nesmí prodlévati, slečna je netrpělivá, vadí se, pobízí, napomíná. Ve dvanáct hodin se vyjede a nebude-li do té doby všechno v pořádku, komorná tím bude vinná.

Malý Ferdinand a malá Leokadie poskakují radostí, že je bratr Alfons vezme na saně. Měli by se učití, vychovatel a vychovatelka jim dávají hodiny, ale pozornost jejich je jinde, a rádi by již byli venku na ulici. Ferdinanda oblekl sluha, Leokadii služka, jsou spokojeni s tím, co na sebe dostali a jeden v plášti, druhý v kožíšku si vykračují.

Blíží se dvanáctá, Ferdinand to již nemůže vydržeti a běží k Alfonsovi, Leokadie pospíchá k Isabelle a diví se, že se ještě strojí, stojíc tu rozhněvaná s kloboukem v ruce. Nepřivítala ji vlídně, nýbrž posílá ji pryč, jakoby ji překážela a zase o klobouk a závoj na něm se stará, před zrcadlem se kroutí, na přísluhující komornou se obořuje.

Mladá dívčinka jde, kam nepatří, jde za Ferdinandem k Alfonsovi, a ten je přívětivější, vzal ji do náručí, líbá ji a žertuje s ní. Bývá u něho zřídka, přichází někdy s poselstvím, dělá mu návštěvy jako cizému, velmi ho miluje. Pokoj jeho je rozdílný od pokoje jejího. Jsou v něm ručnice, leckdes visí pistol, stojí kord neb šavle. Pro dýmky určen zvláštní stolek, pod ním na podstavci se nacházejí nádoby s tabákem, cigara mají místo dole v šupletí a nahoře v skvostném koflíku. Mladý pán je silný kuřák a mívá pokoj naplněný dýmem. I nyní kouří a Leokadie ho od sobe odstrkuje nařikajíc, že ji udusí. Směje se a má z ní potěšení, je jeho milá Leodi, Odi, jak ji rád nazývá. Vezme ji k sobě na kozlík, až pojedou, a dá ji bič do ruky.

Tomu se protivil bratr Ferdinand, on je chlapec, víc se na kozlík hodí než dívka, a bič patří do jeho a ne do její ruky.

Srovnali se, Odi si sedne k Isabelle do saní, jak se sluší na dámy, a Ferdinand s Alfonsem pojede.

Bije dvanáctá, kočí v tom okamžení vjel do průjezdu, rolničky to zvěstovaly. Děti čerstvě ještě s Bohem daly rodičům zastavivše se v jejich pokojích, Alfons učinil to samé a zapáliv si nový doutník volá na Isabellu. I lokaj přišel, aby oznámil, že je zapraženo, všickni jsou přichystáni a čekají toužebně, jen Isabella se omeškala. I obviňuje komornou, že ona to má na svědomí, mračí se na ni a chtíc si sama pomáhati, ještě víc ji zdržuje. Již hrozí,

že zůstane doma, ale tu komorná prohlásila, že se na obleku jejím již nic nedá opravit a vede ji dolů k saním. Vymlouvala se tam před bratrem, že ta neobratná osoba příčinou jest jejího opozdění; dá si od ní ještě zaobaliti nohy do žoku a s odvrácenou tváří jako uražená odjíždí.

Odinka sedí vedle, nepochopuje, v čem služka vlastně pochybila, ale předce se na ni také mrzí: mohli již chvíli projížděti se po městě, kdyby si byla pospíšila. Alfons arcit poznává, že se služce čini křivda, nesmí to však říci a usmívá se, jakoby ty maličkosti nestály ani za povšimnutí. I Ferdinand se potutelně dívá na sestru a rád by ji pokáral, kdyby to slušnost dovolila. Mlčí jako bratr; co pak je do komorné, musí vášně své velitelky snášet; dobrý mrav požaduje, ve všem proti služebným státi s pány.

Jízda bystrému hochu brzy z hlavy vypudila všechny cizé myšlenky, je na kozlíku u Alfonsa, plesá, těší se, pokřikuje na bujné a rychlé koníky. Kočí je vzadu na sedátku, má karabáč a praská, saně letí po ulici, přejely koňský trh nahoru dolů, dále to jde po příkopech k prašné bráně, odtud celetnou ulicí na velké a malé staroměstské náměstí, přes kamenný most na malou stranu, nazpátek po železném mostě do nových alejí a zase na koňský trh.

Ještě pořád mrzne a sněhu přibývá, napřed padal v slabých kotoučích, nyní se chumelí a chodníky, co se ráno vyházely a vymetly, jsou zase pokryty. Mnoho lidí je na ulicích, jeden se žene sem a druhý tam, mají pláště a kožichy zapadlé sněhem, pánům leží i na vousech, a paničky své obličejy proti němu chrání průhlednými rouškami. Leckdes skotačí mládež pronásledující se hrudami, i panáka si již postavili bujní chlapečci, a člověk by mohl mysliti, že je někde na venku, když ten život v Praze řídký vidí.

Isabella v saních si ho mnoho nevšímá, dáváje pozor na pány a paničky, co je potkávají, vyjelo si jich mnoho pro zábavu, kývají na sebe, pozdravují se, dívají se za sebou. Leokadie se těší ze sněhu, co na ni padá, již je celá bílá, přeje si, aby kožich, rukávník a klobouk její nebylo viděti pro sníh a hnedle by se mrzela, že ho vítr zanáší pryč, a že ji ho sestra setrasuje a oklepává. Chce na sobě sněhu míti víc nežli tato, drží to za přednost, chlubí se tím, lituje, že si nesmí na stranu odhrnouti závoj, aby se jí sypal zrovna do obličejy. Studený a ostrý vzduch jí pěkně obarvil tváře, dostaly libezný růměnec, je veselá, směje se, mluví k bratrům před sebe na kozlík.

Alfons se k sestrám obrací do zadu, žertuje a pokouší Leokadii; Ferdinand si ze sněhu již také udělal kuličku a hodil na ni. Bylby rád, kdyby alespoň chvílku směl koně řídit sám, dovedl by toho a jel by prudce jako vítr, bratr jede pomalu, tak se mu alespoň zdá, on by všechny předhonil.

I sahá pořád po biči, pobízí koně, hrozí jim a švihl by je, kdyby bratr nebránil. Musí si to odepřít, Alfons ví, že bez toho jsou dost bujní a že třeba, držeti je na uzdě. Ostré podkovy jejich tepají do sněhu a do ledu pod nim, menší větší kousky odlétují na všechny strany, mnohý již zabloudil až do saní, páni v předu jím byli uhozeni. Zvláště na Ferdinanda se to sypá, právě chytil do ruky ledovou kouli, sbírá všechno, co na něj a vedle něho padlo; a také by rád po někom házel jako ti čtveračiví hoši na ulici. Isabella těm žertům nerozumí, Leokadie již dostala ránu a nesmí se opovážiti uderiti ji tvrdým ledem.

I napadla mu neblahá myšlenka, že si za teré vyvolí švarné koně. Práskat do nich nesmí, bude je tedy jinak pobízet a k běhu nutit, ale opatrně, aby to bratr nezpozoroval a neuviděl. Namířil kradmo jím zrovna na hlavy a hodil, však nastojte! jeden sebou trhl, vyskočil, saně odlitly na stranu, kočí sletěl dolů, že se nedržel maje v ruce karabáč, Alfons na takovou nehodu také nebyl připraven a pustil uzdu, koně se splášili a uháněli tryskem, kam je nohy nesly. Nikdo nebyl s to, aby je zastavil. Alfons se nadarmo o to pokoušel, kočí běžel, ale nedohonil jich, a okolojdoucí nebyli tak srdnatí a neohrožení, aby jim byli v cestu vkročili. Než se k tomu nahodil člověk dost smělý, vrazili do vedlejší ulice, z té se zatočili do jiné, saně byly mrštěny ke zdi, udeřily o kamenný stupeň před jakýmsi krámcem a násilně se zvrhly. V tom přiskočil ke koňům mladý muž a zachytil je za uzdy, sice by saně a všechny v nich dále byli vlékli.

Mohlo se státi ještě větší neštěstí, než se v skutku stalo, a snadno i život některý by byl přišel do nebezpečení. Poranění byli mladí páni i slečny, a nejhůře pochodila Isabella narazivši hlavou o tvrdý vchod do krámu. I ležela v mdlobách s tváří zakrvácenou, a když se všickni zdvihli, byla ona bez sebe a nedávala znamení, že žije. Hned se shromáždil zástup lidí, z krámu vyběhla žena, otevřeli dvěře a do vnitř odnesli ubohou.

Alfons tu stál na počátku jako omráčený; Leokadie plakala a Ferdinand se třásl, že se sotva na nohou udržel. Bože, on je tím vším vinen a nikdo to neví.

Odvedli ho také do krámu a skrze krám do zadního pokoje, kde Isabelle již odpovídala na lůžku, ještě vzdycky zbavena jsouc smyslu. Nemohl se na ni podívat bez hrůzy, zakrýval si oči a schovával se do koutku. Byl tu s Leokadií a Alfonsem a mimo ně tu byli domácí, matka a odrostlý syn a dcera na pohovce u okna. Všickni Isabelle dle možnosti přispívali, jen dcera sedadla svého neopouštěla, nepřetržitým zrakem hledíc na stěnu před sebou a ústy pohybujíc, jakoby se modlila. Skrze dvěře pohlíželi cizí lidé jsouce žádostivi, jaký konec to vezme, žena bědovala a vykládala, Alfons se ještě nebyl zpatoval, druzí si nevěděli pomoci.

Dívka na pohovce udělala kříž a pravila: „Především bude zapotřebí, aby někdo došel pro lékaře.“

I obrátila se na bratra řkouc k němu: „Skoč ty pro lékaře, Pavle, bez toho zde nebudeš mítí co dělat, mužští by jen překázeli.“

Slovo to hnulo i Alfonsem, nabyl rozvahy a prosil: „Doveďte lékaře, co je zde nejbližší, a já sám poběhnu k lékaři našemu a pošlu ho sem.“

Přistoupil ještě k Isabelle, aby se o jejím stavu lépe přesvědčil, a dívka u okna volala na lidi ve dveřích: „Buďte tak dobří a odejděte, několik ženských stačí posloužití nešťastné; rozepněte ji šaty, třete a umývejte ji, než se dostaví lékař; co se má více státi, poví nám on, a my to věrně vyplníme.“

„My jsme páni z Vrchoslavů,“ prohlásil Alfons, „a nežádáme služby vaší zadarmo. Zajisté obdrží odměnu, kdo práci si vezme s politování hodnou mou sestrou.“

Ženy u dveří slyšíc o odměně hned se tlačily ku předu a domácí paní, jmenem Jahelková, neměla chuti dělit se o ni s mnohými a jen dvě důvěrné své přítelkyně ku pomoci si vyvolila. Však dívka na pohovce, již říkali Klára, odměny nebyla žádostiva, a nastojte, ona chtěla, aby i druzí ujali se bližního z milosrdenství, z lásky, nezištně, po křesťansku. Odpověděla Alfonsovi na jeho slib a návrh: „Milý pane z Vrchoslavů, jste zde mezi křesťany. Doufám, myslím, jsem přesvědčena, že by se smilovali i nad žebrákem. Nezmiňujte se tedy o odměně, aby dobře jednati mohli jen pro Boha a získali si před Ním zásluhu.“

Cizím ženám se líbila pěkná slova mladé dívky, přisvědčily k nim a potvrdily je a všecky, co tu byly, chtěly kvůli Bohu a ne kvůli zisku věnovati svou péči bohatě slečně z Vrchoslavů. Jen paní Jahelková se s tím nezdála býti spokojena a zarazila dceru výčitkou: „Má milá, ty

vždy hezky mluvíš, ale škoda, že sama ničeho nevykonáváš. Já mám býti v krámě a jsem zde, kupci odcházejí, že neprodávám, otec není doma, bratr běžel pro lékaře, snadno se sem může někdo vlouditi a vezme-li si, co mu padne do rukou, kdo mi škodu vynahradí?“

„Já,“ vážně připověděl Alfons a hned čtyry toлары položil na stůl, aby prý v domě měli závdavek.

Klára se ozvala: „Pane, nedělejte nám té hanby a nezakupujte nás penězi,“ ale matka toлары strčila do šuplete, řkouc: „Však ony se mohou vrátit, nebude-li jich třeba, já nestojím o cizí statek.“

Mezi tím, co se toto mluvilo, Jahelková a dvě pomocnice její nezahálely, nikoliv, ony přinesly vodu a třely a mnuly slečnu ležící v mdlobách. Zvědaví diváci se ponenáhlu rozcházeli a ty, co váhali, ven vypudila Jahelková vadíc se s nimi, že tu stojí a zevlují a že škoda mariti času: nebude na nich ničeho žádat, není zde pro ně výdělku, sami obstarají, co se jim uloží, a když již Pánbůh to panstvo jim poslal do domu, patří jim a zajisté se mu dobře zachovají.

Alfons všelicos viděl a slyšel, co svědčilo o velké hrubosti, jak on o tom soudil. Jsa zvyklý na uhlazené jednání a slušné a způsobné mravy, musel lidi, mezi něž se dostal náhodou, mítí v podezření, že jsou suroví a nevzdělaní a s ošklivostí se od nich odvracel. Jen ta hubená a bílá dívka u okna, jenž z místa svého se ještě nebyla hnula, ho zajímala, důvěrou naplňovala, jeho úcty si vydobyla. Pozoroval, že každý z přítomných mimo matku s jakousi vážností k ní pohlíží, na ni se usmívá, jí ruce tiskne. A když je matka posílala pryč, dívali se, jestli to také žádá a teprv na její vyzvání světníci, krám a dům ochotně opouštěli. Pohled její je hned smířil, začali-li se na svárlivou ženu zlobiti, a Alfons nepochopoval, co mladé dívce takovou moc nad nimi uděluje. Mladá byla, ano. „Je ještě dítě,“ hádal v jednom okamžení, „je již panna,“ napadalo mu v druhém. Nebylo lze její stáří určit. Měla útlý obličej, bílý jako ten sníh venku a nezdálo se v něm býti krůpěje krve. Ani rty se jí nečervenaly, ale bystré oko jevílo živost, prozrazovalo vtip a rozum. Hlas její byl příjemný a čistý, zněl jako by pocházel od dítěte, ale obsah její řeči poukazoval na člověka zkušeného a dospělého. Vzítí ji do náručí a odnesti ji z místa, nebylo by dělalo žádné obtíže, bylať skrovníčká, měla tělo jako průhledné, žila jako pára nad vodou.

Alfons viděl, že ji nec o se hází, ale ne

vyzpytoval, co, musel pospíchat k lékaři a chtěl zprávu o neštěstí, jež se jim přihodilo, rychle podati rodičům. Pozdržel se u paní Jahelkové jen chvíličku, dělo a mluvilo se rychle, co zde vypsané a on odkvapil odporuče Isabellu Kláře slovy: „Hodná panno, má sestra je vám nejbližší v letech, hleďte jí prospěti, jak můžete, a Bůh vám to odmění.“

Urozený jinoch vždy jen sám chtíval odpíacet, ale dnes podivná dívka jednáním svým ho přiměla, že ponejprv ve svém životě na Boha se odvolal.

Bratr Ferdinand a sestra Leokadie čekali, vezme-li je Alfons s sebou. On řekl, že pro ně pošle a nechal je zatím s Isabellou mezi cizými. (Pokračování.)

D o p i s y.

V Budějovicích dne 9. ledna 1863.

[Kdo se k nám nehlásí na živa, k tomu nehlásíme se my po smrti jeho. — Spolek tovaryšů. — Úmrtí. — Níže svěcení.]

Nedávno měli jsme zde pohřeb jednoho nekatolíka, muže to mírného a přívětivého. Při této příležitosti dalo nekatolické obyvatelstvo zdejší — jehož jest zde velmi nepatrný počet — a pak někteří, jenž za příčinou svého obmezeného rozumu rádi se pitvoří po těch, kteří se mní býti sídlem a zdrojem veliké osvěty a ze samé osvěty zapírajíce Boha a opovrhující veškerým náboženstvím, řadí se mezi nerozumné tvory a tak své lidské důstojnosti sami se vzdávají, — ti dali nový důkaz svého nesnášlivého ducha a hluboce zakoreněného záští k sv. Církvi katolické. Podnět k výjevu tomu, jak hned vyložím, dal sám p. pastor, ku pohřbu od jinud dožádáný, neboť zde žádného není. Čtenářstvo odpusti, nepovím-li, který pastor to byl, aby nás nemohli odpůrcové vinit z udavačství. Pan pastor si zajisté nemůže stěžovati, že by se mu byla v našem katolickém městě nějaká překážka v cestu kladla; vykonat' beze všeho odporu pohřební obřad dle nekatolického způsobu. Před domem zemřelého měl krátkou pohřební řeč, a vedl u vši stáve pohřební průvod na zdejší hřbitov nekatolický. K průvodu se dostavil valný počet lidu, z nichž mnohé přilákala pouhá zvědavost, neboť se u nás nekatolický pohřeb udá velmi zřídka. Přišel k hrobu, říkal p. pastor ještě některé modlitby, a když chtěl rakev již spouštěti do hrobu, tu najednou mu napadlo, že pohřební místo není dost vhodné, a rozkázal, aby se mrtvola prozatím uložila do umrlčí komory, až by se vyřídilo, aby pochována byla na hřbitově katolickém. Myslím, že se neminu s

pravdou, tvrdím-li, že p. pastoru nepochybně nešlo o nic jiného, než o nějakou křiklavou demonstraci na potupu Církvi katolické; spolehal při tom bez pochyby na zástup, mrtvolu doprovázející. Nekatolický hřbitov jest bývalý díl katolického; teprv, když císařským zákonem nařizeno bylo, aby se pro nekatolíky založil zvláštní hřbitov, odstoupen byl tento díl k naznačenému účelu a oddělen. Budeš si snad, čtenáři milý, hřbitov nekatolický, poněvadž jej měl p. pastor za nevhodný, představovati jako místo pusté, kamením a rumem poházené, všelijak rozrýté a pahorkovité aneb snad někde v temném koutě zastrčené. Tomu není tak. Hřbitov ten se co do polohy a upravení v ničem jiném neliší od hřbitova katolického, leč že na tomto jest velmi mnoho hrobů, které ruka pozůstalých příbuzných okrášlila rozmanitým kvítím, pěknými náhrobky a kříži; kdežto na onom jsou toliko dva neb tři hroby, a ty bez květín a křížů. Již pak se táži: Není-li hřbitov nekatolický tak okrášlen jako katolický, či jest to vina, katolíků či nekatolíků? Chtějí-li nekatolíci míti na hřbitově svém květiny a náhrobky, nechť si je tam dají, katolíci jim v tom nebudou překážeti; chtějí-li míti nekatolíci hřbitov svůj i jinak okrášlený, nechť si ho okrášlí co nejpádnějším, katolíci jim v tom nebudou překážeti. Jest to zajisté nerozum, domnívají-li se, že se katolíci o ně a o věci jejich budou starati. Či snad starají se nekatolíci v městech a zemích nekatolických ve věci řečené o katolíky? Tak domýšliví my nejsme, abychom toho na nich žádali, my bychom se úplně spokojili s tím, aby nás v zemích svých neutiskovali, a tolik nám popřáli svobody, co ji sami požívají u nás. Co pak by asi tomu řekli, kdyby v osadě nekatolické chtěli katolíci — ačkoli by měli vlastní svůj hřbitov — své zemřelé klásti mermocí na hřbitov nekatolický? Úsudek, který byste v případě tom pronesli o nás, pronesete nyní o sobě! Jest to v skutku podivná věc, že ti, jenž našimi duchovními statky opovrhují a našim nejsvětějším zájmům se posmívají, tak rádi by podílu brali a z části též berou na statech našich časných! Tu dovedli do svých rukou dostati bývalé kostely katolické; tam zase žádají, aby se jim též z náboženských fondů katolických udílelo nějakých příspěvků; tu opět chtějí zemřelé své — ačkoli mají svůj hřbitov — pochovávat na hřbitově obce katolické! Sud čtenáři, z posud řečeného; právem-li dím čili nic, že p. pastoru šlo pouze o nějakou demonstraci, aby tu vydobyl náklonnosti k ne-

katolíkům. Poněkud se mu to podařilo; nebo hrstka těch nesnášlivých duchů, o nichž jsem výše pravil, jala se ihned na hřbitově z plna hrdla křičeti o nelidskosti katolíků, nechťj přý zemřelému místa popráti na svém hřbitovu, při čemž pronesli též několik velmi hrubých nadávek, které zde opakovati ani nechci. Však tím nepotupili nás, nýbrž sami sebe. Hulákání jejich zaniklo bez ozvěny, a zahalenému p. pastoru nezbylo konečně nic jiného, než aby zemřelého nekatolíka pochoval na nekatolickém hřbitově, což i druhého dne ráno učinil. Aby se vyhnul nemilým následkům svého trestuhodného jednání, vymlouval se pak, že ho k tomu přiměla obava, že snad nebyl hřbitov požehnan. Jaká to nemotorná výmluva! Ne- katolík, který dle svého učení považuje církevní žehnání za pověru, a k tomu ještě p. pastor obává se, že není hřbitov požehnaný. O, kéž byste chtěli jednou již prohlédnouti! Kéž byste onu křesťanskou lásku a snášlivost, o které tak rádi mluvíte, jí se vychloubající, chtěli dokazovati též skutky svými! Ale možná, že byl p. pastor sveden, možná, že se vše stalo po návodu a štvání jistých lidiček. — Na nový rok přistoupiť úřové zdejšího počestného spolku tovaryšského v biskup. chrámu Páně o velkých službách Božích slavně k stolu Páně, a přijali Spasitele svého z rukou nejdůst. p. biskupa. — Minulý týden zemřel ve vesnici, asi 4 hodiny od Budějovic vzdáleně, u rodičů svých ctihod. p. bohoslovec Vavřinec Kukla, jenž se byl lonského roku roznemohl před vysvěcením. Na pohřbu bylo též čtrnáct chovanců biskup. semináře, aby poslední poctu prokázali bratru svému, a v seminářském chrámu Páně bylo za zemřelého slouženo slavné requiem. — Na svátek Zjevení Páně udělil nejd. p. biskup šestnácti alumnům a třem klerikům řádu pobožných škol v seminářském kostele nižší svěcení. F. J.

Nad Mohanem dne 10. ledna 1863.

Proti posavadnímu obyčejí svému nenapsal jsem dnes v čelo listu svého místo, odkud ho odesílám. Báľ jsem se, aby snad laskavý čtenář nedostal závrat, kdyžby jméno to spatřil; ponenáhlu hodlám jej připraviti, aby s pokojnější myslí dopis až ku konci přečetl.

Dne 3. ledna opustiv hlavní město Bavorské zase dále od vlasti jsem se uchýlil, na západě vzdělanost a osvětlu ohledat spěchaje. První zastavení učinil jsem v *Norimberce*: jet to místo na dějepisné upomínky, bohaté a novější dobou proto znamenité, že snahy po konečném sjed-

nocení veškerých stáťív německých jakéhosi pevného základu (aspoň zdánlivě) nalezly v tak zvaném „germanském museum“ zdejším. Tu, kdež jindy mniši Kartuziáni Bohu sloužili, v kostele a v jizbách klášterních, doposud v prvotné podobě zachovávaných, rozbila německá vzdělanost svůj stánek. Však sbírky tohoto musea nedosáhly posud onoho stupně úplnosti, jakým české národní museum se honosí; ač starozitností, rukopisů, nástrojů a náradí je tu množství. Mezi 50.000 protestantů žije zde 10.000 katolíků dosti pokojně. Norimberk se nemísí v záležitosti náboženské, jako jindy rád činival; zájmy obchodnické všech duchovní život zde potlačují. Jakým směrem žurnalistika se nese, z následujícího příkladu lze seznati. V Mohuči lonského roku vyhořelo stavení, jež bylo útočiště starých chorobných lidí, kdež pokojného útulku nalezali; správu domácí vedly tam milosrdné sestry. Na starého vysloužilce, jenž v domě zastával službu vrátného, padlo podezření, že oheň založil, i nastalo vyšetřování soudní. V novinách byla věc ta přetřepávána, až „Nürnberg. Anzeiger“ v listu od 20. prosince m. r. se vystavil s jiným náhledem; pisálek článku „z Mohuče“ uvaluje zjevnými slovy všecku vinu onoho požáru na milosrdné sestry, z jedovatých úst svých všeliké útržky a pomluvy proti nim chrle; špatně přý hospodařily, leckere věci z domácího inventáře zmizely, a teď se bály, že to na světlo vyjde, a proto přý oheň založily (!) Takovou měrou bohaprázdna nevěra opět nalezla jiskřičku novou, kterouž by ráda rozdmýchala v plamen veliký, aby zahubil řád, jenž hlasatelům nevěry všude překáží. Já pak z dobrého pramene mohu sdělit, že nejd. p. biskup Mohučský, slovutný Ketteler, již se ujal pronásledovaných, tak hanebně osočených sester a na cestě právní hodlá jim zjednati spravedlnosti.

Katolíci mají v Norimberce nevelký, v gotickém slohu vystavěný chrám Marianský. Dva větší a starobylé (od *katolíků* vystavěné) chrámy mají protestanté. Tu pak musím pochváliti snášlivého ducha protestantů Norimberských; neboť v obou chrámech nechali nejen hlavní, ale i poboční oltáře a obrazy i sochy všechny neporušené; ano i více: Na hlavním oltáři v obou chrámech mezi službami Božími hoří voskové svíce; ano v prot. chrámě s. Sebalda hoří ustavičně „věčná lampa.“ Když jsem se tázal, nač by to světlo bylo? dostal jsem za odpověď: že je to fundace od r. 1321. Podivno, tu jednu fundaci tedy svědomitě zachovávají; ale tolik jiných zrušili. Nebylali i sama Církev katolická

stará fundace (fundata supra firmam petram)? A hle, té evangelíci nezachovali. V témž chrámě sv. Sebalda stojí posud křtitelnice z kovu ulitá, kdež král Václav IV. jest pokřtěn. Odpoledne v neděli přišel jsem do tohoto chrámu, an právě kazatel blásal slovo Boží; a z 50.000 mnoholi tu bylo posluchačů? Sotva 40 jsem jich napočítal; tudíž jsem se také nedivil, že kazatel nepřišel do velkého zápalu, nýbrž že zcela klidně těm několika posluchačům obsah evangelia vysvětloval. Dodámli ještě, že evangelíci také zvoní „Anděl Páně“ a že v stříbrné schránce posud některé pozůstatky sv. Sebalda přechovávají (jak mi řečeno), zajisté každý se mnou pochyválí snáselivého ducha jejich.

Odtud dále spěchaje přibyl jsem do *Bamberka*. Tolikéž město starožitné v romantické poloze, a jest spolu sídlem arcibiskupským. Chrám hlavní jest slohu gotického, jinak v něm není nic znamenitého, leč že má čtyry pyramidální věže. Mimo alumnát navštívil jsem tu i ústav, jenž slove: „Aussee-ův chlapecký seminář.“ Na počátku 18. století byl zřízen od tehdejšího kanovníka Jošta z Aussee; vše pohlcující sekularisace ani tohoto ústavu neušetrila, neboť r. 1803 zmizel, peníze (nadaće) též. Teprv nynější předseda „germanského musea“, pán z Aussee (z přibuzenstva zakladatelova) ujal se — ač sám evangelík — zájmů tohoto církevního ústavu a docílil toho, že r. 1830 opět znovu jest v život uveden. V Bamberku viděl jsem v některých chrámech jesle, zelenou chvojí a mechem přiozdobené; zvláště ditky a velkým zalíbením u nich dlely, voskovicemi je osvětlující. U večer na den Zjevení Páně chodilo několik chlapců po městě, jako „tři králové“ jsouce oblečení: zpívali po domech vánoční píseň; jeden měl v ruce velikou kometu, druhý kadidelnici a třetí obligatní černou larvu. Bylot mi velice milé spatřiti takovéto výjevy radosti vánočních u dítek, jakož i ve vlasti naší jsou zobecnělé. Takt Církev katolická všem krajům bez rozdílu podává hojně dary duchovní, z bohaté idey roku církevního plynoucí, onaf všude raduje se s radujícími, truchlí s plačícími.

Würzburg, kamž jsem z *Bamberka* zaměřil, je město katolické; ani chrám biskupský ani jiné co do výstavnosti své nemohou se sice našim památkám vyrovnati, ale dvojí podobnost s Prahou jsem tu pozoroval: jednak z vrchu nad městem vládnoucího lze více než dvacet věží chrámových na planině městské spatřiti; pak leží *Virchurk* též po obou břehách řeky, a sice Mohanu; a na kamenném mostě

přes řeku vedoucím stojí dvanáctero soch světcův z kamene vytesaných; ovšem že co se umělecké dokonalosti forem týká, nemají tak velké ceny, jako některé mistrovské sochy na mostě Pražském. Mimo to, nejedna z těch 12 soch zubem času pohromy utrpěla, jmenovitě náš sv. vlastenec a mučedník Jan Nepomucký obě ruce má uražené. Není tu útrpného srdce, které by o obnovení těchto památek dbalo, jak se v Praze od několika let s chvalnou horlivostí děje.

Teď konečně doufám, že se čtenář příliš nelekne, když povím, že se nalezám ve *Frankfurtě* nad Mohanem. Však není tu žádná politická schůze této doby, a protož se „Blahověst“ o mé vlastenectví příliš nestrachuj. O náboženském životě zdejšími nelze mnoho skvělého sdělit; nebo obchodnické zájmy nedbají o náboženské vyznání, a tak se děje, že v tomto „svobodném“ městě každé vyznání náboženské vedle druhého obstojí. Veřejné služby Boží konají tu: katolíci, evangelíci, luteranští, deutsch-reformovaní, deutsch-katolíci, methodisté a židé; taič-katolíci právě v svých schůzkách pilně jednají o náboženské (?) otázky: Zdali ve *Frankfurtě* stává skutečně egyptské oční nemoci? jakého stupně dosáhla? a jakých prostředků se proti této nemoci uchopiti třeba? — O těchto otázkách jedná jakýsi lékař. Z tohoto příkladu patrně, kam to neblahé sektářství, všeho náboženského ducha jsouce prázdné již zabředlo a ještě zaběhne. Povázímeli dále, že několik loží freimaurských zde má své sídlo, musíme se diviti, že se předce horlivým kněžím katolickým podařilo, zarazit tu počátkem tohoto roku „Jednotu katolických tovaryšů,“ ku kteréž hned o novém roce 80 údů se přihlásilo; počet těchto blahodárných jednot v Německu už vzrostl na 300. — Oční egyptská nemoc se v městě zdejšími tak rozšířila, že se obyvatelstvo velmi obává, aby věc nestala se horší. Ta egyptská nemoc a jiné ne-egyptské příčiny i mne brzy odtud dále povedou. Čtenáři Vaši již tak často o *Frankfurtu* slyšeli, že bych je omrzela dalším vypravováním; a mimo to — Blahověst nesmí politisovat! Proto přistě odjinud. B.

Z Říma dne 2. ledna 1863.

[Letošní dopis II. Vánoce. Jubileum. První: Advent v čís. 1.]

Vánoce! Svátky tyto vyznamenávají se tu počtou, kteráž se yzdává kolébce Pána a Spasitele našeho. Řím chová značné pozůstatky neocenitelného tohoto klenotu v drahocenné, rakvi podobné, průhledné schránce v prvním a největším chrámu Rodičky Boží „*S. Maria Maggiore*.“

Po celý rok neuvidí nikdo sv. kolébku, leč by byl dosáhl povolení sv. Otce, kteráž se zvláštním „breve“ uděluje. Výminka byla při poslední slavnosti svatořečení, kdež ji sv. Otec v lásce své (motu proprio) k vůli tolika cizím kněžím o letnicích veřejně vystaviti kázal; než to byla vzácná výminka. O vánocích pak ukazuje se každého roku každému a všechněm. Již na štědrý den bývá z obyčejného místa svého, z kaple Ukřižovaného, přenesena do kaple vedle sakristie, kdež pak po celý ten den před hodem Božím stojí. Mezi tím ozdobují mnohé ruce velebnou basiliku, po všech stranách hlavní lodi nasazujíce trojí řadou voskovice a zahalujíce dlouhé řady nejkrásnějších sloupů jonických, které chrám na tři lodi oddělují, červenými tkaninami z těžkého hedbáví se zlatým třepením, všecko se zametá a leští. Konečně o třetí hodině ve svaté noci vidíš velkolepou svatyni v moři světél, tisícové lidí naplnili široké prostory a za svítání nese slavný průvod sv. kolébku z dotčené kaple do chrámu samého na oltář jesliček, kdež pak až do západu slunce vystavena jest. Až po rok 1850 konával se skvělý průvod o půlnoci, což se překrásně shodovalo s antifonou: (Dum medium silentium) „Když pokojné mlčení drželo všecky věci a noc v běhu svém *polovic* cesty vykonala, všemohoucí řeč Tvá s nebe od stolic královských vkročila, alleluja.“ I sám papež zvyšoval slávu průvodu svojí přítomností. Bývala to zajisté doba uchvacující. Je li průvod sv. Otce velebný již za dne, jak čarokrásný býval asi v noci při světle přemnohých pochodní! Však staly se neporádky, a noční průvod přestal. Kdo tím vinen, kdo neslušným chováním svým Římu připravil takýto „pokrok“, není mi známo, vim toliko, že v letošní sv. noci každý se počestně choval, až na jednoho opilého vojáka, kterého když někteří papežští četníci na dolehání přistojících zatknouti měli; zdrahajíce se odpověděli: Je Francouz, nesmíme! — Však tím odchýlil jsem se od sv. kolébky, u které každé chvíle po celý den mnozí nábožní dleli, rozněcující v sobě lásku k Ježíškovi. Na štědrý den nezbyvalo mnohým času; konajíť se návštěvy u kardinálů, prelátů, světských vrchností a všech, k nimž kdo v nějakém a třeba vzdáleném poměru stojí. Místo přání novoročních jestiť v Římě mnohem krásnější obyčej, přátel „bone feste“ (blahé svátky.) Nejraději to činí bezpočetné množství služův, kteří za to své „pefana“ (zpropitné) dostávají, jakož i 1. srpna. Náš vrátný v posluchárně „Congregatio Concilii“ učinil to jako muž od péra písemně. Nalezl jsem

na svém stolku jeho okružní list, jenž zahrnoval dvě prosby, abychom totiž přání jeho milostivě přijmouti a obyčejné „mančia“ jemu velikomyslně opět uděliti ráčili. Čtveračivý jeden druh náš zažertoval si s ním. Vzal listinu a napsal dolů, jakož zde v slohu úředním běžno jest, že k první prosbě svolujeme, druhou pak odmítáme, „affirmative ad primam partem, negative ad secundam,“ což jiný zostrl douškou: „et amplius“ (scilicet non proponatur) ať se žádost nikdy více nepředloží. Avšak k věci.

Na štědrý den slyšel jsi na potkání poptávku na zdraví sv. Otce. Každý se tázal: Přejde zejtra či nepřijde? Bude-li sám sloužiti slavnou mši sv., či bude toliko přítomen? Není to jedno. Sloužíváť sv. Otec sám velkou mši sv. toliko třikráte do roka: o vánocích, o velikonoci a v den sv. ap. Petra a mimo to ještě při velmi vzácné slavnosti kanonisační; tu bývají pak dojemné obřady, které k mé radosti v listech těchto mistrovské péro nedávno vyličilo. Ký div tedy, že přemnohých nemile se dotkla pověst, že sv. Otec sotva bude moci vznešený úkon před se vzíti. Přemnohých, řekl jsem, a proč ne všech? Proč si mnozí dokonce přáli, aby tentokráte sv. Otce ani neužřeli? Nikoliv z lhostejnosti. Kdo poznal, jak se tu všecko k sv. Otcovi tlačí, jak při každém výjiti z paláce svého ihned zástupy obklopen jest, kteří mu upřímně slávu provolávají, ten nebude pochybovati, že mnohým jediná vroucí láska vnukla přání, aby sv. Otec, o němž věděli, že nedávno opět ochuravěl a šetřiti se zvyklý není, nevydával tak dlouhou a namahavou službou v nebezpečí drahého života svého. A stalo se vedle tužeb jejich. Sv. Otec sloužil jednu tichou mši sv. v domácí kapli své a byl pak dvěma jiným přítomen. Každý kněz, jenž nemoci zklíčen není, slouží na hod Boží vánoční tři mše sv. Kolikrát nesla se toho dne libá vůně oběti nejsv. v jediném Římě k nebesům! Jeť tu asi 29 kardinálů, 34 biskupů, 1417 světských kněží, 2360 řeholníků, 886 seminaristů, kteří ovšem jakož i řeholníci nejsou všickni kněží. První velká mše sv. byla zajisté onano u Arménův sloužena při západu slunce v jejich chrámu „S. Biagio“ (sv. Blažeje). Jaký to rozkošný pohled na jich starý ritus, na ta široká, rásná roucha a ctihodný vous, na to časté zastírání oltáře a kůru menší i větší oponou, na ty hluboké poklony, na tu vážnost při pozdvihování, při kterém právě s šedého „hradu andělského“ hřměly rány děl k slavnému vyzvánění „Anděl Páně“ oznamující počátek noci, v které

se nám narodil, jehož jméno jest kníže pokoje, světlo ze světla. Jaký to vážný pohled na požehnání, které pontifikant drže svatou hostii nad krví Páně (jako my při slovech: *Omnis honor et gloria*) a k lidu jsa obrácen uděluje! a posléze na „*agape*“ malé čtverhranné, požehnané chleby na způsob hostií, na nichž vytlačen jest beránek na knize Zjevení se sedmerou pečeti, an drží kříž s praporečkem na rameni svém. Z těchto „*agape*“ obdržel každý, kdokoli před trůnem obřadujícího arcibiskupa poklekna uctivě políbil prsten na ruce jeho, znamení to zasnoubení jeho s Církví. Předce však upevnilo se ve mně přesvědčení, že latinské obřady naše jsou znamenitý pokrok k lepšímu. — Na druhé velké mši sv. byl jsem v kapli Sixtinské od 1/2 9 do 10 hodin, kdež zpěváci kaple Sixtinské též „jitřní“ avšak bez „*laudes*“ před sborem kardinálů říkali, jakož i lekce četli. Pro celou Církev platná záповěď o půl noci nesloužití *tiché* mše, jakož i sv. přijímání nepodávati, přísně se zde zachovává. Teprv o 5. hodině ráno směli jsme vycházeti k oltářům, což tím více uznání hodno, jelikož by se tu snadněji než kdekoli jinde zdánlivá omluva předstíratí mohla, že by při mnohém chrámu čes a zbývajících 7. hodin tolika kněžích nestačil. Musím též podotknouti, že tu ministrant či akolyta po přijímání kněze při první a druhé mši sv. konviček dotknouti se nesmí; nebo k omytí prstů potřebná tekutina jest již v nádobě k tomu ustanovené a tudíž nelze se zapomenouti a sebe i lid o milosti třetí anebo již i druhé vánoční mše sv. připravit. — Třetí slavnou mši sv. slyšel jsem pod obrovskou kuplí velechrámu sv. *Petrského*, stoje prostřed lidí všech zemí a jazyků. Sloužil ji kardinál-děkan Mattei. Povšimnutí hodno bylo při ní jenom to, že z jeho rukou přijímali tři kardinálové-jáhnové, ale též toliko pod způsobou chleba, „jako každý jiný, i žebrák.“

Jesliček neužríš zde tak z husta, jako v naší milé vlasti. Však nicméně nejsou tu neznámé. Nejpeknější jsou v chrámech synů prvního stavitele jesliček, sv. *Františka Assiského*, v „*S. Maria in Ara coeli*“ a ve „*Francesco a ripa*.“ Než tu vidíš pětileté dítky netoliko z jesliček se radovati a veseliti, alebrž i jiných k tomu povzbuzovati a chválu Spasiteli, jenž jako dítko na svět přijíti ráci, hlásati. Činí to krátkými, srdečnými promluvami na způsob kázání. Četné návštěvují se též jesličky důmyslně umístěné na jedné staré věži hradební vedle „*St. Chrysogono*.“ Jde se tam tmavým průchoodem, za to pak dochází poutník hojně odměny na hoře přemilým

pohledem na celé sněhu prázdné město a na osněžené lesknoucí se hory za městem.

Sv. Štěpána jest zde všední den. Však to nevadilo, aby se domácí i přespolní nehrnuli v svátečním obleku k starobylému kostelu „*S. Stephano rotondo*.“ Jméno to má odtud, že celý kostel není vlastně nic jiného, než kuple, spočívající na starodávných pilířích do kola rozestavených; i představuje téměř ohromnou korunu, což jméno *στεφανος* vyznamenává. Ucta, kterou Římané k sv. Štěpánu na jevo dávali, byla k velikému potěšení a vzdělání; ctili popředníka mučenníků, kteří v Římě více než kde jinde napájeli půdu svou za Krista vylitou krví. Však předce jsem se hněval, a spravedlivě hněval na spisovatele mého „*Průvodce po Římě*“, jenž, jsa protestant o překrásných malbách na obmítce od mistrů *Tempesty* a *Pomaranzia*, které na stěnách starobylého chrámu prvomučenníka Štěpána představují rozdílné ty muky prvních křesťanů od královny mučenníků sedmi-bolestné až do posledního pronásledování křesťanů, napsati se opovážil, „že to v pravdě surovost, umění takovýmto způsobem snižovati a cit pozorovatele takýmito ukrutnostmi urážeti.“ To by ovšem mohl říci též o všech těch velikánech v umění, kteří si za předmět svých nesmrtelných prací obrali ukřizování anebo jiné výjevy z utrpení Pána našeho, o dílech pravím, jimž by zajisté ani „*Secrétaire interprète*“ král. pruského vyslanectví v Athénách podivení svého neodepřel!

K svátku prvomučenníka řadí se po moudrém ustanovení Církve sv. den *pánického ap. Jana*, jediného ze všech apoštolů, jenž zemřel smrtí přirozenou. Zde jest svátkem zasvěceným a zároveň den jmenin sv. Otce, jenž jak známo před svým zvolením za papeže se jmenoval: *Jan hrabě Mastai-Ferreti*. Mimo slavné služby Boží v kapli Sixtinské, kdež byl celý sbor kardinálů a kromě slavných návštěv gratulantů duchovenských, kteří toliko jména svá v papežských předsíních na listiny zapisovali, nepozoroval jsem toho dne nic zvláštního. A to se mi líbilo, patnotf z toho, že u náměstka *Kristova* všeliké osobní poměry v pozadí jsou. U oběda na den sv. ap. *Jana* poznal jsem krásný obyčej. Podává se žehnané víno s přípytkem: „*Bibe charitatem sancti Joannis*“ (*Pij lásku sv. Jana*). — Den sv. *mladátěk* či *nevinátek* zvolil JEm. p. kard. *Reisach* k oblačce jedné panny v klášteře *Benediktinek* při chrámu sv. *Cecilie*, který jest titulním kostelem jeho. Je to radostné znamení času, že ač nyní řeholníkům a jeptiškám v Itálii po smyslu světa růže nikoli nekvetou, předce

chuti k životu klášternímu spíše přibývá nežli ubývá. Z mnohé rodiny krácejí tři i čtyři trním posetou cestou evangelických rad. Odpoledne vyvozili dostavníky sta lidí za bránu k „S. Paulo fuori le mura,“ kdež se přechovávají ostatky sv. nevinných dětí. Tu zavrtil snad mnohý čtenář hlavou, nechtěje tomu věřit. Těm odpovídám slovy nevšedního učence Vídeňského, Philippsa, jenž na podobné pochybnosti odpověděl: Ovšem není článkem víry, že takoveto ostatky jsou pravé, ale není také dokázáno, žeby byly nepravé, anebo žeby ani nemohly býti pravé. Proto je méně rozumné, jim se posmívat nežli věřící myslí jim čest prokazovati. — Nedaleko odtud jest basilika Ostienská, kteráž velikým požárem r. 1823 utrpěvši doposud není v předešlý stav uvedena; ač se na ní neustále pracuje. Ale upraví se pomocí příspěvků po veškerém světě sebranych, tak že tento chrám velikého apoštola národů, sv. Pavla, důstojně bude moci po boku státi velechrámu sv. Petrskému. Kdykoli na tuto velkolepou stavbu pohlednu, rozpomínám se s nevolí na rozmluvu s jistým professorem z Hamburku. „Nač toto vyhazování peněz na chrám v Římě, samými chrámy přeplněným a nad to ještě na místě tak odlehlem. Spíše měli za tyto peníze několik mostů přes Tiberu sklenouti, anebo aspoň stavěti na místě zvláště pro cizince bližším.“ Tak pravil velemoudrý pán, jenž tu dalekou cestu z vlasti své sem byl vykonal, aby užířel ssuté Tusculum Ciceronovo. Ale místo, kde pochovali sv. Pavla, pramálo ho zajímalo, ač právě protestanté na sv. Pavla tak rádi se odvolávají. Místo, kdež mečem oddělili hlavu velikého učitele národů od těla, jest 1 miglii (20 minut) od hrobu jeho vzdáleno. Tu vystavěli katolíci (a nikoli protestanté) tři krásné chrámy, jeden vedle druhého. V prostředním z nich viděli jsme mramorový sloup, na němž odpočívala hlava jeho, když přijímal ránu smrtelnou, a pili jsme z tří pramenů, kteří vyprýstěli na místech, jichž se dotkla hlava jeho. Ale smutni vraceli jsme se domů, nebo místo ono jest nezdравé, snad z trestu za spáchaný tulo zločin. Toliko jediný bratr Františkán stává tu na stráž. Každého dne přichází jiný z kláštera „Ara coeli.“

Památko sv. Tomáše (Becketa), jenž za svobodu Církve v Anglicku život svůj obětoval, slaví se po dni sv. mladátek v kostele koleje anglické velkou mši sv., na které bývají onino kardinálové, kteří jsou členové kongregace „dell' immunità ecclesiastica.“

Následujícího dne přinesl nám telegraf zprávu o úmrtí arcibiskupa Pařížského,

kard. Morlot-a. Mnozí si přávali, aby měl něco více ducha sv. Tomáše Becketa. Však dělá se mu též křivda. Překrásné gotické klekátko, které jako biskup Tourský s biskupy a kněžími metropolitního okresu svého sv. Otci byl daroval k osvědčení své oddanosti, stojí v knihovně Vatikánské na čestném místě, totiž na siní, z které nikdo bez pohnutí neodchází; jsou tam adressy z celého světa, zaslané ohledně světského panství sv. Otce a uprostřed stojí ono klekátko. Důkaz to, že dar i dárece jsou milí. Ti, kdož v Pánu zesnulého kard. Morlot-a blíže znali, tvrdí, že sám z dobré vůle důstojenství svého se vzdáti a pak v Římě v tichosti žiti chtěl a jenom k výslovné vůli sv. Otce, že vytrval v Paříži na obtížném stanovisku svém.

Na den sv. *Silvestra* byla dopoledne v kostele dominikánském „sopra Minerva“ velká smuteční slavnost za právě zemřelou 18-letou kněžnu Donnu Marii Ludmilu Aldobrandini, jejíž nedávno též zesnulá a zvláště ode všech chudých oplakávaná matka, kněžna z Arembergu, byla sestra matky JEm. našeho nejdůst. vrchního pastýře. Od této smuteční slavnosti lišilo se nápadně odpol. o 4. hodině slavné ukončení roku radostným „Tě Bože chválíme“ v chrámě Jesuitův „al Gesù,“ kdež i sv. Otec byl. Zdálo se nám, že zase úplně zdráv jest, ale líbezného hlasu jeho jsme neuslyšeli. U sv. Ondřeje „della Valle“ spojili Theatinové „Te Deum“ s „Veni Sancte“ o nový rok před velkou. Na nový rok přeje tu jeden druhému „buon capo d'anno“ (dobrý počátek roku).

Nový rok přinesl Římu něco nového, neobyčejného, vzácného, tisíciletou památku obrácení Slovanů svatými apoštolý Cyrilem a Metodějem. Slavnost tato konala se v chrámě „S. Girolamo degli Schiavoni“ (u sv. Jeronyma Slovanův.) Chrám ten leží na malém přístavu Tiberu (via Ripetta) průčelím naproti sv. Petrskému chrámu a Vatikánu na druhém břehu. Za panování papeže Sixta IV. vystavěli kostel ten Slavonci, kteří před Turky do Říma se byli utekli. Novou stavbu podniknul Sixtus V., povoliv, co posud žádnému jinému národu povoleno nebylo, oč i Francouzi za našich dnů marně usilují, zřízení kollegiatní kapitoly, jejíž údobí z Chorvatska, Slavonie, Dalmatska a Bulharska pocházeti měli. Pro poutníky ze čtvera těchto říší připojen jest zvláštní dům. Jmenní ústavu spravuje sbor, sestávající z nejvzácnějších v Římě usedlých národovců. Předsedou jest bally řádu Melitského, hrabě Gozzi pod vrchní správou JEm. kardinála Silvestri, jemuž vůbec svěřeno jest zastupování zájmů cí-

sařství rakouského v sboru kardinálův. Prvním z nynějších kanovníků jest proslulý spisovatel chorvatský, monsignor Mlinarić ze Záhřebu, tajný kaplan Jeho Svatosti. On si vytknul za úkol životní, dům svého národa rozšířiti tak, aby se vyrovnal ústavu „S. Maria dell' Anima“, kterýžto ústav snahou v Pánu zesnulého rektora Elira vzrostl, takže nyní v něm se nalezá 8 kněží z bývalé říše německé k svému dalšímu vzdělání, každý na dvě leta. P. Mlinarićovi náleží též zásluha o slavení jubilea v Římě. „Pozvání“ poslal jsem Vám poštou, však pořádek slavnosti v něm udaných není úplný. Dodávám, že zvláště svátek *ss. Cyrilla a Methoděje* co nejslavněji konati se bude. Budouť (9. března) dvě pontifikální mše sv., jedna *latinského*, druhá *řeckokatolického* obřadu, tiché mše sv. všelikých obřadů, kázání v jazyku *chorvatském*, u večer nešpory a osvětlení. Výše dotčený národní ústav pro kněze má býti otevřen tolikéž během tohoto roku. Rok jubilejní ukončí se tímže slavným způsobem, kterým včera, v den nového léta uvítán byl.

Tato slavnost byla velkolepá a dojemná. O 3. hod. odpoledne shromáždili se pozvaní hosté na zasedací síni kongregace očekávající JE. m. p. kardinála Silvestri, kterýž po půl hodině přišel. Hrabě Gozzi a kapitolá vyšli mu vstříc. Dříve již byla velebná Svátost na hlavním oltáři chrámu prostřed nesčíslných voskovic vystavena; nyní pak přikročeno k průvodu. Ač před tím přšelo, šel průvod z chrámu ven pod širé nebe. Procesí v Itálii rozeznávají se od našich ve vlasti tím, že lid se toliko dívá a s průvodem nekráčí. Má-li tedy průvod slavný býti, musí o velký počet duchovenstva postaráno býti, čehož se dochází udílením almužny chudým kněžím. Však u sv. Jeronyma nebylo toho potřebí, sešloť se valně duchovenstva z lásky a sice netoliko Slované, ale i Němci, ano kněží téměř všech národů a jazyků. Napřed šli 4 chovanci pod správou Jesuitů jsoucího „Collegium Germanicum“ v červených svých talárech. Za těmi čtyři zpovědníci od sv. Petra z řehole Minoritů, pak jeden missionář z Bulharska a jeden katolický Rusin, žijící zde Poláci v plném počtu, Kamaldulenští v bílém a Karmelitové v hnědém obleku svém, Františkáni z Dalmatska, věhlasný orientalista Benediktin Pius Zingerle z Marienbergu v Tirolsku, rektor ústavu „dell' Anima“ protonotář Gassner, Tirolák s tajemníkem svým p. z Montelu, Vlachem, a s 8 kaplany ústavu z diocesi Videňské, Pražské, Monastýrské, Kolínské, Solnohradské, Mníchovské, Bormundské (baron z Rückhaltu,

Holandan) a Mohučské, dále kněží Francouzští, rektor Rusinův se svým ctihodným vousem a širokou, zlatem protkanou až na zem splývající štolou modré barvy. Jemu po boku kráčel Melchita z Arabie maje štolu bílou, než jakobych každého byl znal! Nikoli, ale také nikoli nepřeháním, přirovnávaje průvod tento k onomu při svatořečení mučenníků japonských, jemuž se nemálo podobal. Aby se naznačilo světlo víry, jež ss. věrověstové Cyrill a Methoděj rozšířili před tisíci lety v srdci národa, nesl každý v ruce hořící těžkou voskovic. Sv. Otec poslal k oslavení průvodu švýcarskou svou gardu v jejím malebném kroji, avšak na tom nebylo dosti, on povol též, aby k zvýšení slavnosti z Civitavecchie připloul do blízkého přístavu řeky Tibery parník, a tu aby zakotvil a *papežský prapor vysoko vztýčil*!

Jakmile obřadující kardinál nesa velebnou Svátost pod skvostným baldachinem překročil prah chrámu, otráslaly hřmotné rány děl parníkem i přístavem i Římem a neumlkly, až byla nejsv. Svátost do chrámu opět dovešena. Cesta, kterouž se průvod bral, byla poseta svěžím zelením, a okna domů po pravé i levé straně ověšena drahými látkami hedbávnými barvy červené. Průvod zpíval „Pange lingua“, po něm pak litanii o Všech Svatých, které před biskupy a vyznavače vložili prosbu „*Ss. Cyrille a Methoději, orodujte za nás!*“ tolikéž v následujících modlitbách vložena jest prosba k ss. Cyr. a Meth. před modlitbu za papeže. Ku konci dáno jest požehnání. Večer bylo průčelí chrámu skvěle osvětleno, jakož i okna národního domu pro poutníky a sice důmyslně právě tisícem plamenů. Ve výklencích nad branou chrámovou skvěly se průhledné veliké obrazy ss. apoštolů Cyrilla a Methoděje, a něco níže prosvítal nápis či dedikace, řkoucí: Cyrillu a Methoději, arcibiskupům, patronům nebeským, jejichž dobrodiním národové slovanští, odvrhše staré pověry, přijali víru Kristovu a písmu svému i Božímu vyučení jsou, Illyrové v městě usedlí roku tisíceho po šťastném a spásném obou příchodu ze Soluně do Panonie k oslavení a na znamení díků, či doslovně:

„Cyrillo et Methodio

Archiepiscopis

Patronis coelestibus salutaribus

Quorum beneficio

Gentes slavicae omnes

Veteri superstitione rejecta

Christianam sapientiam agnovere

Humanis divinisque literis exultae sunt

Illyrici in urbe consistentes

Anno millesimo

A fausto felici utriusque
Thessalonica in Pannoniam adventu
Solemnia et gratiarum actiones.“

K. J.

Kronika.

Z Prahy. „Blahověst“ se dovídá, že nejdůst. biskupové Čeští požádali sv. Otce, aby se památka sv. bratří Cyrilla a Methoděje letos slavněji po osm dní konati směla, i aby věřícím poskytnuto bylo příležitosti k získání plnomocných odpustků. „Blah.“ se dále dovídá z Říma, že sv. Otec mile svolil, i naděje se, že nejd. pp. biskupové co nejdříve vydají pastýřské listy o letošní jubilejní slavnosti. Že se v Římě samém jubileum velkolepě slavilo, oznámeno v č. I. a tomto. Škoda, že si toho jiné listy nepovšimly.

Z Moravy. K oslavení počátku letošního jubilea věnoval nejdůst. arcibiskup Olomúcký 50.000 zl. k založení diecesální matice k podpoře chudých kněží a chrámů. — Redakci „Moravana“ poslal jistý dobrodinec 160 zl., aby list ten chudým osadám zdarma poslán byl. — Na obnovu svatyně Velehradské sebráno v jediném děkanství (vikariatu) Přerovském 2200 zl. 25 kr. a 4 dvacetníky, a v Holešovském 1650 zl.

Z Německa. O piklech tajného spolku Freimaurů přinášel z důležitých příčin časté zprávy lonský „Blahověst.“ Hodláme pokračovati. A tu již poskytuje nám pěkného přehledu tak zvaných loží freimaurských „C. v. Dalenův kalendář pro freimaury“ (u Sittenfelda v Berlíně 1863).

Freimaurstvo čítá 68 velkých loží, to jest 68 ústředních ředitelství, které buď větší buď menší počet loží řídí a spravují. V první řadě uvádí kalendář velikou národní loží mateřskou „u tří světokoulí“ v Berlíně, ku které 160 loží náleží; mimo to nacházejí se v Berlíně ještě dvě jiné velko-lože: velická zemská lože s 89 a velká pruská lože se 34 ložemi. Všecky tři stojí pod ochranou krále pruského a korunního prince, jakožto zástupce. (Nedávno stěžovali si Freimaurovi pruští u krále, že jisté listy na ně hrubě doráží, a on slíbil, že se jich zastane!) K pruským poji se v Německu velká lože v Hamburku (s 26 ložemi), v Bayreitu (s 101.), velká lože eklektického spolku Freimaurův Frankfurtských nad Mohanem (s 101.), Hanoverská (s 21 l.), velká lože u „svornosti“ v Darmštatě (se 71.), konečně švýcarská „Alpiana“ v Lausanně. Anglicko čítá 3 velké lože, spojenou velkou loží svobodných a přijatých zedníků anglických v Londýně (se 1021 činných loží); velkou loží škotskou

v Edinburku (s 292 l.), velkoloží irskou v Dublině (se 307 l.) V Nizozemsku nachází se jedna, „Groot-Osten“ v Haagu (68 l.); takže jedna v Lucemburku (2 l.), jedna ve Švédsku (24 l.), jedna v Dánsku (se 7 l.).

Ve Francouzsku panuje „Veliký Orient“ v Paříži, jehož velmistrem během tohoto roku, jak známo, se stal maršal Magnan; spravuje 172 lože. Mimo Veliký Orient jest tu ještě „suprême conseil de France“ s 50 ložemi. Belgicko má velkou loží v Bruselu (s 80 l.); tak i Portugalsko, Piemont a Sicílie. Velmistrem těchto jest Garibaldi! (A svět se diví, že má všude tolik přízně a pomocníků!) V spojených státech amerických nacházíme 38 velkých loží. Velkou loží má Kanada (se 139 l.), Peru, Brasilie (se 65 l.), republika Venezuela (s 15 l.), Nová Granada, Uruguay (se 17 l.), Argentina a Haiti.

Sečteme-li všechny lože (ohniska revoluce), jež uvádí onen statistický pramen, jest jich úhrnem 2635! Všecky pak jsou podřízeny 68 hlavním ložím a těmi ve spolek spojeny. Každá velká lože má své zástupce. K řádným a mimořádným schůzkám shromáždí se toliko velmistři. Mnoho časopisův slouží jim, jako „Bauhütte“, „Freimaurer-Zeitung“, „Freimaurerische Vierteljahrschrift“ atd. — Mají pak i jiné časopisy v žoldu svém. Soudný čtenář je pozná po zprávách, jež uveřejňují, ač nejsou-li vydavatelé tak obmezení, že nevědomky opakují náhledy a slova novin freimaurských o Garibaldiovi a Palmerstonovi.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Antonín Malec, za administr. v Bubenči.
- p. Emilian Veverka, za faráře do Voseku.
- p. František Viktorin, za administr. do Rostok.

Upřádněné místo:

Ovenec přední (Bubenč), fara patron. zemsk. výboru od 7. ledna 1863.

V diécesi Králohradecké.

V Pánu zesnuli:

- p. Antonín Albl, jub. kněz, bývalý farář v Hoříčkách, na odpočinku v Žamberku dne 1. ledna (nar. v Kyšperku dne 28. října 1784, kněz od 12. srpna 1811.)
- p. Frant. Dietrich, býv. b. vikář a školdozorce okresu Náchodského, osob. děkan a farář v Oupici dne 8. ledna (nar. v Oupici dne 2. září 1797, kněz od 24. srpna 1822.)

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Adolf Schlögl, za administr. v Sezemicích.

Upřádněné místo:

Oupice (Eipel) fara patron. knížete z Lippe-Schaumburgu od 9. ledna do 20. února.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kař. arcib. semi-
náři čisl. 490-1.

Expedice
v kněkupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786-11.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Svěcení hromnic.

Když Maria přišla do chrámu Jerusalemského s nebeským dítětem svým, aby ho postavila před Pánem, jakž v zákoně bylo přikázáno: „Posvět mi všeho prvorozeného, což otvírá život mezi syny Israelskými“ (II. kn. Mojž. 13, 2.), přišly tam zároveň ještě jiné dvě osoby neobyčejné pobožnosti a spravedlnosti; vážný kmet Simeon, jehož Hospodin božským naplnil světlem, a ctihodná vdova Anna. Simeon pohledv na dítě, poznal v něm očekávaného Spasitele. Protož nevyslovnou naplněn radostí, vzal nemluvnátko na lokty své, vinul je k srdci svému, a velebil Boha za tak veliké milosrdenství. Ctihodná vdova a prorokyně Anna, jejížto srdce blahostí a ústa přeplyvala velebením, týmž Duchem Božím puzena, chválami naplnila chrám, a zvěstovala všemu lidu, že již ten přezáduoucí všechném národům Vykupitel přišel. Tak první konáno processí v chrámě Jerusalemském, památné ne sice počtem, však důstojností osob. Napřed dva velební kmeti Simeon s Josefem, za nimiž následovala panen-ská matka s dítětem Ježíšem, a Anna prorokyně. „Od těchto čtyř, dokládá sv. Bernard v řeči své na den Očišťování P. Marie, bylo dnes ponejprv konáno processí, aby se nápotom s plesáním veškerého světa na každém místě a v každém národu slavilo.“ A v skutku koná se až podnes průvod ve

všech dílech katolického světa s požehnanými a hořícími svícemi. Věřící v každém národu držíce svíce v rukou, a jako Simeon Pána Ježíše je obnášejíce, chvály a díky prozpěvují Tomu, jenž jest „světlo, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět.“ (Jan I. 9.).

Ač svěcení světél (hromnic) pozdějšího jest původu, nieméně průvod, jenž se v svátek Očišťování Marie Panny s hořícími světly kolem chrámu Páně vede, velmi starožitný jest. Již na konci pátého století ustanovil papež Gelasius tuto slavnost s průvodem k zapuzení pohanských obyčejů v Římě, kdežto pohané římsští v měsíci únoru o slavnosti bohyně Proserpiny noční průvody při záři pochodní konávali. Měla tedy slavnost na druhý únor ustanovená křestany od pověr a ohavnosti pohanských odvesti, a ku Kristu obrácti, jenž jest Světlo světa mráky pohanské rozptylující. Z toho patrnó, že ustanovení církevního průvodu se světly směřuje toliko ke cti a oslavě Krista Pána. Jej v přírodě oslavují bezčtetná světla nebeská; Jemu na počest v chrámech planou jasné svítící svíce na posvátných oltářích. — Tudíž nám Církev tuto pravdu na srdce položití chce, že Kristus naším Vykupitelem jest a naším Pánem, jemuž jedině náleží všeliká sláva, čest a klanění.

Světlo hořících svící má nás tedy po úmyslu Církvé katolické pamatovati na tyto veliké pravdy:

1. Že *Kristus Ježíš* jestit *Světlo* k osvícení židů i pohanů, světlo k osvícení všech lidí vůbec.

2. Že světlo víry v Krista Ježíše svítiti má v myslí naší, a život náš a všeliké obcování naše před lidmi osvěcovati.

3. Že oheň lásky k Bohu a k Ježíši Kristu neustále plápolati má v srdcích našich, a že se radovati máme, býváme-li v službě Boží láskou k Němu stráveni. S Ním máť se srdce naše stále, rtové pak naši často obíráti. A jako hořící svíce světlost kol kolem rozlévá: takť mají i skutkové naši k slávě Kristově věčně svítiti.

Duchovní smysl svěcení voskových svící, (hromnic) nejjadrněji a nejzřetelněji vysvítá z následující vážné církevní modlitby, která se při tom svěcení říká: „Pane Jesu Kriste, Světlo pravé, jenž osvěcuješ každého člověka přicházejícího na tento svět; vylij na tyto voskovice svaté požehnání své. Posvět jich světlem své milosti a propůjč milostivě: aby, jako tyto hořící svíce viditelným ohněm zanícené, noční mrákoty zapuzují; podobně i naše srdce, neviditelným ohněm; to jest, bleskem Ducha svatého jsouce ozářena, vši slepoty nešlechetností byla prosta; abychom očistěným zrakem duchovním mohli spatřiti a poznati, co Tobě jest libého, a spasení našemu prospěšného: a po ukončených temnotách a nebezpečích vezdejšího putování k nehasnoucímu přišli světlu. Skrze Tebe Jesu Kriste, Vykupiteli světa, jenž v dokonalé Trojici živ jsi a kraluješ Bůh po věky věkův.“ Amen. R. B. Císař.

Mluva.

Mluva, synu! jest dar s nebe,
jímž tě Tvůrce oslavil;
nebo živým slovem tebe
nade tvorstvo postavil.

Nemluvíš-li v pravé míře,
pohoršuje-li se druh:
snižuješ se pode zvíře,
jemuž řeči nedal Bůh.

J. Ř.

Mechitar a řehole jeho.

Nejen ziskuchtivý obchodník ale i věrný katolík pohlíží začasť k východu, odkud vzešlo všem národům toužebně očekávané „Světlo světa.“ Než kdo vyzpytuje cesty Páně! Ty země, v nichžto kolébku svou mělo náboženství křesťanské — ti národové rozsáhlou Asii obydávající, kteří nejdříve poznali nebeské učení Spasitele našeho — nacházejí se nyní více méně v mrákotách nevěry a bludů. A mezi nešťastné národy tyto patří kromě jiných i Arménové, jejichžto původní vlast mezi Malou Asií, Černým mořem, Persií a Mesopotamií leží — kteří však i po jiných zemích jakožto obchodníci jsou rozptýleni. I k nim dostala se záhy z blízké, požehnané Palestiny víra Kristova — avšak nezůstala dlouho v původní čistotě, krásě a neporušenosti své. Povstali falešní proroci, bludaři, kteří chtíce skrz naskrz prozpytovat některá tajemství sv. víry, všelijak překroutili a zohýzdili pravé učení křesťanské. Důvěrujte nad míru obmezenému rozumu svému nepomyslili v nadutosti své, že berou na se práci, která daleko převyšuje slabé síly lidské. A mezi svůdníky takové náleží též Eutyches, opat jednoho kláštera Cařihradského. Blud jeho záležel v tom: že se v Spasiteli našem nacházela jenom jedna přirozenost, totiž božská, a lidská že se v této ztratila jako kapka vína v bezedném moři. Bludu tohoto, „Monophysitismus“ nazvaného, který mnoho jiných za následek měl, přidrželi se též nešťastní Arménové, svedeni jsouce duchovními pastýři a vůdci svými. Tím pak odtrhli se od všeobecné, jedině pravé Církve katolické — skály to Petrovy. —

A proto nemalých zásluh o národ arménský získali si mužové, kteří z pravé nezištné lásky k národu svému všemožně se vynasnažovali a vynasnažují, aby bloudící spolubratry své opět přivedli k prameni pravé víry a lásky křesťanské. A k šlechetným mužům těm náleží v dějinách církevních proslulý *Mechitar* a duchovní synové jeho: *Mechitaristé*.

Mechitar narodil se 7. února 1676. v Sebastě, městečku arménském. Zbožní rodičové světili vychování syna svého jednomu knězi. Pod vedením duchovního tohoto otce a rádce svého prospíval malý Mechitar nejen vědomostmi ale i ctnostmi rozličnými, a jevil velikou chuť ku kněžskému povolání, tak že již v devátém roce věku svého čtyry nižší svěcení (minores) v klášteře sv. Kříže v rodišti svém přijal. Od té doby věnoval mladičský tento klerik čas svůj zcela učení a modlitbě. Písmo

sv. bylo mu nejmilejší knihou; zapírání, mrtvení sebe jeho největší rozkoš. Dosáhnuv 15. roku vstoupil do téhož kláštera sv. Kříže v Sebastě; z rukou biskupa Ananiáše přijal roucho řeholní, důstojnost jáhenskou a zároveň klášterní jmeno Mechitar (Utěšitel). Dříve se jmenoval Manugh. Aby ještě více vědomostí nabyl a větší dokonalosti ve ctnostech křesťanských, odebral se do kláštera Ecmiadzin (sestoupil, totiž Syn Boží) největší to posvátnosti církve arménské. Později pobyl asi 15 měsíců v Passeně, kde mu tamější biskup svěřil vychování mládeže. Tuto jakož i po návratu svém v Sebastě hlásal neohroženě čistou pravdu katolickou. Než nevytrval dlouho v otčině své; pln horlivosti o Církev Boží odešel do Alepa, kdež se blíže seznámil s francouzským missionářem P. Ant. Beauvilliers-em, výtečným knězem z tovaryšstva Ježíšova, jenž o mladistvém jáhnu arménskem vydal to skvělé svědectví, že dobře pojal podstatu náboženství kat., že neunaveně pracuje o rozšíření pravé víry a úzké spojení s Římem. K provedení šlechetného záměru tohoto byl po výroku P. Beauvilliers-a náš Mechitar nejvíce schopen. Vynikal nad jiné netoliko ctnostným životem a příkladnou zbožností, nýbrž i důkladnou známostí arménských sv. Otců, z jejichžto hojných spisů protivníkům svým důkazy pravdy katolické bez dlouhého rozmyšlení uváděti dovedl. A proto s radostí uvítán jest úmysl jeho, jíti do Říma. Povstav z dlouhé a nebezpečné nemoci, která jej na ostrov Cyprus upoutala, vrátil se Mechitar do otčiny své a sice do kláštera sv. Kříže, jednak aby se po nemoci své trochu zotavil, jednak aby zde dále pracoval o zájmech Církve arménské. Již v dvacátém roku svém obdržel od biskupa svého svátost svěcení kněžstva. Všecek jsa proniknut velikostí povinností svých hlásal s velikým prospěchem pravdu kat. Avšak Prozřetelnost božská vyvolila ho k tomu, aby nejenom částe, nýbrž celému národu arménskému spásu a požehnání přinesl. Ačkoliv se mu nesmírné překážky v cestu stavěly, odebral se předce pln důvěry v pomoc Boží do Cařihradu. Vladaři světští neposkytli mu zde žádné ochrany; alebrž zakoušeti musel tuhé zkoušky a rozličné strasti. Ale všecko to nemohlo překaziti, aby na dráze vědeckého vzdělání svého nepokračoval a všech vědomostí svých k tomu cíli nevynakládal, aby národ arménský poznal pravou víru a opět přiveden byl k té skále, od které byl odtržen zaslepenými předky svými. Okolnostmi času jsa přinucen opustiti Cařihrad odebral se

zase do kláštera v Passeně. Zde vyučoval vědeckému bohosloví s takovým úspěchem, že mu uděleno názvu „učitele církevního“ (doctor oeclesiasticus). Nad to hlásal tu horlivě slovo Boží a přísluhoval sv. svátostmi, zvláště když vypukla nakažlivá jakási nemoc. R. 1700 nastoupil druhou cestu svou do Cařihradu s třemi žáky svými. S těmito žil o samotě a v tichosti čině při tom veliké přípravy k založení církevní vědecké akademie pro národ arménský. Avšak odpůrcové jeho v čele majíce rozkolnického patriarchu Cařihradského spatřovali v zaslepenosti své zrátu v tom, že se Mechitar k Římu přibližoval; což mu způsobilo nemalá příkoří, tak že byl přinucen utéci se nejprve do kláštera kapucínského a později do domu vyslance francouzského. Takovým způsobem stalo se, že Mechitar s věrnými bratry řeholními, jichž přes všecko pronásledování již 10 bylo, opět opustil Cařihrad. Odevzdáv nový, ač ještě nepatrný spolek ten pod zvláštní ochranu panenské Rodičky Boží, odešel z hlavního města říše turecké na křesťanský půlostrov řecký Morea, který tehdež byl pod vládou mocných Benátčanů. Usadil se v námořním městě Modoně, jsa od úřadů benátských laskavě přijat. První péče zakladatele nové řehole byla nyní, aby tovaryšstvu svému dal stálá pravidla života řeholního. Po dobrém uvážení rozhodl se pro pravidla sv. Antonína, opata, připojiv k tomu ještě tu zvláštní povinnost, aby duchovní synové jeho též co missionáři slovo Boží po veškerém světě a zvláště mezi Armény hlásali. Když byl takto povolání a činnost svěřenců svých naznačil, odeslal dva z nich do Říma, aby nově této ratolesti na mohutném stromě řádů církevních schválení (approbaci) sv. stolice vymohli. Tehdejší papež Klement XI. vykázal nové řeholi na místo pravidel sv. Antonína k ostříhání věhlasná pravidla sv. Benedikta, načež bratrstvo s radostí uznal a potvrdil. Nyní nastaly Mechitarovi nesmírné starosti o klášter. Ale štědrá podpora a pomocí vladaře Angela Ema a admirála Moceniga již r. 1708. položen jest základní kámen ku chrámu klášternímu. Od sv. Stolice za opata uznán učil je Mechitar bedlivě latinskému a vlašskému jazyku, zaváděl spásitelné opravy v studium bohosloveckém a libomudreckém snaže se bratry své víc a více k tomu uspůsobovati, aby světlo pravé víry a pravé vzdělanosti mezi rodáky svými, Armény, rozšiřovati mohli. Tent byl hlavní cíl celého činného života jeho, myšlenka tato povznášela ho nade všechny strasti, protivenství a příkoří, jakých často

zakoušeti musel. — Dvanácte strastiplných avšak též pozeňnaných let uplynulo od té doby, co se malý spolek Mechitaristů v Modoně byl uhostil, an tu barbarové cařihradští zaplavili ostrov. Moudrý opat shromáždil bratry a učně své kolem sebe, i odebral se s nimi do chrámu klášterního a zde před oltářem Páně vroucně prosil o záštitu Nejvyššího a Královnu nebes o mocnou přímluvu její. Pak odhodlal se s 12. bratry svými jíti do Benátek, kamž také v měsíci květnu r. 1715. šťastně dorazil. V klášteře pozůstali mniši byli při dobytí Modony zajati a do Cařihradu odvedeni; však později vykoupeni od milosrdných křesťanů, chvátili s větrem o závod za duchovním otcem svým do hlavního města mocné republiky. — Vedle zákonů tamějších neměl se žádný nový řád zříditi; než Mechitar obdržel na přímluvu papeže Klementa XI. a na chvalná svědectví benátských úřadů Modonských od senátu dne 8. září 1717. povolení, že se smí se svými řeholníky usaditi na ostrově sv. Lazara v lagunách (mělčinách mořských). — Povolení dáno s tím dodatkem, že vláda ten ostrov nové řeholi darem dává. Hle! tak se dostalo skromnému opatovi více, než si byl žádal — a to právě na den Narození blahosl. Panny. A proto jest den 8. září v dějinách Mechitaristů dnem památným, nezapomenutelným. Na den tento věnovali první bratří život svůj službě Matky Boží; na den tento uhostili se v nově zřízeném klášteře Modonském; na den tento obdrželi od senátu benátského malý ostrov sv. Lazara, bezpečně to útočiště ve vyhnanství svém, a na den tento konečně obdrželi r. 1816. od Napoleona I. to ujištění, že klášter jejich ani zrušen ani pleněn nebude, jak se tehdaž vůbec dalo ve Vlaších.

Nedlouho po příchodu na ostrůvek sv. Lazarský byl Mechitar do Říma povolán; zde přesvědčil nejenom sv. Otce a sbor kardinálů o dobrých, šlechtetných úmyslech svých a o přesnosti a pravosti učení svého, nýbrž získal též řádu svému více církevních výsad a právo, že smí nová řehole missionáře vysílati na východ. Navrátil se po krátkém pobytu ve „věčném městě“ ku bratrům svým, usiloval všemožně o to, aby se i ve vědách i v bohumilém životě víc a více zdokonalovali; proto sám řídil zvláštní obezřetností a horlivostí vychovávání mladých kleriků a založil arménskou kněhťiskárnu, aby takto více utužil spojení vlasti své se západem vydáváním plodů literatury arménské v jazycích západních a naopak.

Trinácte roků žili již Lazaristé — tak se nyní synové Mechitarovi po svrchu dot-

čeném ostrovu též nazývali — pokojně s opatem svým na tichém ostrůvku. Tu bylo nejvyšší potřebí opravit stará stavení, která sesutím hrozila aneb vystavěti nová. Nerozmýšleje se dlouho, kterak nesmírná vydání zapraví, dal se Mechitar pln důvěry v Boha chutě do práce a za nedlouho povstal nový klášter dle nákresu Mechitarova. Skromný zakladatel nedopustil, aby jemu ke cti a na památku socha byla postavena, jakož zamýšleli šlechticové benátské a duchovníci jeho; toliko prostý nápis v arménské a lantinské řeči naznačuje, že se stavba kláštera dokončila r. 1740. za Michitara ze Sebasty, prvního opata. Ostatní život svůj ztrávil bohomyslný opat náš tím, že se ustavičně cvičil ve všech etnostech řeholních a co nejsvědomitěji vykonával všechny své povinnosti jakožto představený mladistvé řehole. Konečně uvrhla jej nebezpečná nemoc na lůžko. S příkladnou odevzdaností do vůle Boží snášel všechny bolesti. „Pane můj!“ — říkával — „nalož se mnou, služou svým, jak se Ti líbí; chcešli mne ponechat v strasti této, budiž i za to veleben.“ Cítě blízký konec života svého, žádal si posilu na cestu do věčnosti, kteréž se mu v nejsv. svátosti oltární ochotně poskytlo. Kolem lůžka stojící bratry a žáky své, kteří slzice vroucí modlitby za něho vysílali k nebesům, těšil a k lásce povzbuzoval. „Žehnej Pane“ — tak se modlil krátce před smrtí svou — „žehnej spolku tomuto, zachovej je v lásce své a říd je v neskončené dobrotě své; a Ty, Matko Boží — budiž veždy matkou milosrdnou těchto Tobě oddaných služů.“ Dne 19. dubna 1749 přijal Mechitar svátost posledního pomazání a osm dní později usnul v Pánu po tříměsíčné téměř nemoci. Černý mramorový kámen kryje jeho hrob blíže hlavního oltáře klášterního chrámu, a několik veršů v řeči arménské hlásá příchodím jeho vznešené ctnosti a díla, která sepsal; neboť Mechitar byl též činným spisovatelem v oboru filologickém, dogmatickém, exegetickém a ascetickém. Mámeť od něho mluvnický jazyk arménské a se slovníkem, výklad knihy Ekklesiastes a evangelia sv. Matouše, křesť. věrouku, předpisy Kristovy pro duši věřící atd. A proto smíme tvrditi, že památka jeho nikdy nezanikne v řeholi Mechitaristů, kteří každoročně na výroční den úmrtí jeho chvalořečmi vděčně vzpomínají na zakladatele svého; nezanikne nikdy u rodáků jeho; o jejichžto blaho duševní si tak mnoho zásluh byl získal; nezanikne nikdy v Církvi sv., jejížto věrným synem povždy byl a jejížto právě mateřské péči odtržené, bloudící bratry své nazpět přiváděl. —

Pamětliví cíle zakladatelem svým vytknutého, nepřestávají Mechitaristé všemi možnými prostředky, jako dobrými knihami, missiemi atd. pečovat o náboženské a mravní vzdělání lidu arménského. Pod nástupcem Mechitarovým Štěpánem Melicharem z Cařihradu povstaly ještě dvě odvětví nové řehole a sice v Terstu a ve Vídni, jejichžto snahy v podstatě své s oněmi Lazaristy Benátských úplně soubhlásí. Po Melicharovi následoval Akont Koever, od něhož více znamenitých spisů pochází, jako: obšírný, všeobecný dějepis v 11. svazcích, návod k řečnictví, více dějepisných pojednání o Starém a Novém Zákoně a konečně životopis zakladatele řeholního. Pocházejí ze šlechtické rodiny arménské, byl Koever první z opatů Mechitaristických povýšen na důstojnost biskupskou. Opatství své nastoupil za časů velmi těžkých, a však předce vymohl na tehdejšímu pánu Italie Napoleonu I., že klášter Lazaristů od zhoubného plenění byl zachráněn. Za jeho řízení uzpůsobil se též rád, aniž by co z původního mnišského zřízení svého byl ztratil, spolu co akademie, kteráž i světské oudy ve středu svém čítá a jméno toto znamenitými pracemi vědeckými proslavila. Po Akontovi následoval r. 1824 Dr. Sukiáš Somal-ský jakožto opat a arcibiskup Sumic-ký (i. p. i.), kterýžto titul od té doby všickni opatové Lazaristů podrželi. I pod tímto opatem učinili Lazaristé znamenité pokroky ve vědách. Obor vědomostí rozšířil se velice; neboť se nyní kromě arménské, latinské a řecké řeči začala pěstovati všecka čelnější nářečí celého světa. Tak se stalo, že z tiskárny jejich vycházely na světlo četné překlady francouzských, vlášských, anglických a německých spisů.

Do času opatství čtvrtého nástupce Mechitarova Dr. Jiřího Hurmur-a (od r. 1846) padá založení dvou kolejí a sice v Padově (která později do Paříže přeložena jest) a v Benátkách samých, jejichžto ředitelové a učitelové řeholníci jsou. Oba ústavy přijímají mladé Armény, kteří ve všech odvětvích věd důkladně se cvičí, aby později, vrátíce se do vlasti mezi rodáky svými rozšiřovali pravou, na pevném katolickém základě spočívající, všestrannou vzdělanost. Co missionáři pracují mniši svato-Lazarští v Cařihradě, po Arménii, Sedmihradech a na poloostrově Krim-ském. Na těchto cestách často nalezají vzácné staré rukopisy původních spisovatelů arménských aneb řecké překlady. Též v hlavním městě mocnářství našeho ve Vídni usedlí synové Mechitarovi neustávají s příkladnou horlivostí bojovati za zdar a pro-

spěch Církve sv. Majíce tu tolikéž svou kněhtiskárnu, rozšiřují dobré katolické knihy mezi lidem*), aby odvrátili čtení kněh špatných, nevěreckých, nemravných. Hle! jak horlivě pečují duchovní brát tato o vzdělání lidu — beze všeho hluku a vypínavé chlouby!

(Z Mis. Dom. př. V. K.)

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

II.

Před krámem paní Jahelkové stály saně pana Vrchoslava, kočí již byl u nich a držel koně, mladý muž, co je byl zachytil, mu pomáhal. Na ulici trvali diváci vypravující si o smutné udalosti a o následcích, co měla a co míti mohla. Alfons vyšel mezi ně a vida svého kočího, obořil se naň, jakoby on v něčem se byl provinil, a když se chtěl ospravedlnovati, uložil mu, aby mlčel. Mrzelo ho, že ho každý musí míti za původce neštěstí, co se stalo, poněvadž sám jel a rád by byl odpovědnost svalil na kočího. Proč spadl dolů, proč sám nezadržel, proč rychleji neběžel a jich nedohonil? Kdo ví, jestli koní nezasáhl karabáčem, byl nepozorný, splasil je, nyní to chce zapírat.

Alfons nařídil, aby saně dopravil domů, on hned přijde za ním, vezti se již nechce, nevydá se v nové nebezpečství. Kočí nadarmo tvrdil, že koně již zkrotli a že se jim nyní bezpečně může svěřiti, on opakoval svůj rozkaz a pryč se ubíral. Však zpomněl si na člověka, co je zachránil, zůstal státi a ptal se po něm. Byl přítomen, ale nehlásil se, nybrž ponechal to druhým, ukázati mladému pánu jeho osobu. Když ho volal vyndavaje z kapsy sáček z penězi, přistoupil sice blíž a odkryl hlavu, ale nenastrčil ruky, cožby snad byl učinil každý jiný. Alfons mu nabízel odměnu řka: „Dobře jste si počínal, mladíku. Můj kočí by si z vás mohl vzíti příklad. Tu máte malé zpropitné, a já vás zvů, abyste se přihlásil k nám do domu, ještě víc pro vás učiníme.“

I podával mu banknotu a když po ní nesahal, pravil: „Berte čerstvě, já zde s vámi nemohu státi. Je-li vám to málo, přidám; již jsem řekl, abyste k nám přišel.“

Mladík odpověděl: „Pane, nezdržujte

*) Tiskárna Mechitaristů Vídeňských vydala také několik kněh zvláště modlitebních v jazyku českém. Nyní slouží nejvíce „spolku k rozšiřování dobrých spisů katolických,“ kterýžto spolek dává členům svým za roční příspěvek 6 zl. r. č. asi 26 archů zábavných a poučných spisů německých.

se tu se mnou. Nevím, mnoho-li platí banknota, co mi dáváte. Ale je mi to jedno, stovky nepřijmu tak jako zlatky, neboť si služby co jsem vám prokázal, nižádným způsobem nedám zaplatiti.“

Alfons myslil, že se zdráhá, bylo tu mnoho svědků, snad si dá říci, až s ním bude sám. A neměl v ruce stovky, jak mladík povídal, byla to jen pětka a skoro se styděl rozvinouti ji před ním, aby nebyl pomluven. Schoval ji tedy zase do tobolek a ustanovil: „Budú vás očekávat doma, však my se domluvíme.“

„Není třeba žádné domluvy,“ řekl pyšný jinoch a dosadil: „Já opravdu zisku nejsem žádostiv. Chcete-li za můj skutek byti vděčen, dejte chudým, co jste chtěl dáti mně, a oni nám oboum na Bohu vyprosí pozhnání.“

Alfons byl pohnut, ačkoliv to skrýval, a kdyby ho nebyla mátna myšlenka, že ho ten mladý člověk zahanbil před tolika lidmi, byl by si ho hned upřímně zamiloval. Aby se nezdálo, že celou záležitost s ním pouští mimo sebe a za ukončenou ji pokládá, tázal se ještě, jak se jmenuje, kde bydlí, co je a dověděl se toho, již ani minuty neztratil, dále pospíchaje.

Alfons před krámem paní Jahelkové se nezdržel leč krátkou chvíli; co mluvil s kočím a tím mladíkem, následovalo po sobě rychle a dělo se v spěchu.

Kočí byl zamračen, pořád něco mumlal a po odchodu pána svého se dal do hlasitého reptání. Z hodného mladíka měl radost, ne snad proto, že byl nezištný, nýbrž že nestál o milost pánovu a pokořil ho, jak on o tom soudil. Chtěl s ním uzavřít přátelství, pochválil ho a podal mu ruku. Může to mít za čest, že se k němu snižuje panský kočí, je jen pacholek, slouží u sládky, rozváží pivo, slyšel, jak to povídal pánu. Jmenuje se Jan Tuma, chlapík je, to je pravda, s jeho koňma se nedá žertovat, ale zadržel je, že se tomu sám podivil. Musí ho pozvati k sobě, aby viděl, že mu přeje a vezme ho do hospody, třeba v neděli, jemu to zajisté neodepře.

Však nastojte, Jan se pěkně poděkoval a kočího napomenul, aby pána nepomlouval za zády. To ho rozdraždilo a pobouřilo, dal se do klení a volal: „Co já si z takového pána dělám! Jel sám, pustil koně, převrhl, nyní já mám za to pykat. Člověk nesmí ani ceknout, a když mu dělají krivdu, má si ji dát libit jako pařez. To, ať si snáší kdo chce, já jim tu liberuji hodím před nohy, až přijedu domů.“

Sedl si do saní, hnul opratí a koně se dali do běhu. Řídil je bezpečně a jistě, aby lidé viděli, že s nimi umí zacházet,

ano on je schválně nechal skákat a vyhazovat a pak je zase podmanil, zcela je máje v moci.

Diváci si o něm povíдали, že rozumí svému úřadu a byli přesvědčeni, že za nehodu nemůže, co pána jeho potkala. „Ale tak je to na tom světě, chudý musí trpěti za bohatého a služba u vznešených vrchností není med, jak by se zdáti mohlo.“

Všickni mluvili, soudili, tupili a jen Jan Tuma mlčel. Teprv, když mu počali vytýkat, že byl blázen zavrhnuv banknotu, řekl: „Měl jsem k tomu dvoji příčinu. Předně jsem chtěl ukázati, že my sprostí lidé také šlechetně si počínati můžeme. Páni toho od nás neočekávají myslíce, že nás při všem vedou sobecké ohledy a špinavá žádost zisku. Za druhé se mi jednalo o to, abych dokázal, že jsem křesťan; jenž v každé nouzi a nesnazi rád pomáhá bližnímu. Že v tomto pádu bližní můj byl pán z Vrchoslavů, byla pouhá náhoda, já bych byl zajisté přispěl i každému z vás a nežádal bych si odměny.“

Tu se ozvala jedna stará žena: „Odměna vás předce neminula, Jene, nosíte ji v sobě, je s vámi spojeno vaše svědomí a dělá vám naději, že skutek váš je zapsán u Boha, pro Nejž jste ho jedině byl vykonal.“

„Ano, tak je to, milá Doušová,“ pravil vedle stojící muž, jemuž říkali Kilian a položil Janovi ruku na rameno říka: „Jsem žebrák, tenhle dobrý člověk mi často činí dobře, nikdo o tom neví, Bůh mu bude odplatitelem.“

Toto vyznání více účinkovalo na lid než předešlý čin Janův, šeptali si, ano pravili hlasitě: „Jan je hodný člověk, celá ulice ho zná, neublíží ani dítěti, již mnoho dobrého jsme o něm slyšeli.“

Jan se nad tou chválou začervenal a aby jí od sebe odvrátil řekl: „Na blízku je někdo, jenž mne učí jednati, jak se na křesťana sluší. Byl jsem lehkomyšlný, zanedbaný, nevzdělaný chlapec, zdě naproti poznal jsem pravdu, často se mi hlásala z tohoto okna, živý příklad ji potvrzoval a nyní již mám vůli plniti ji, žítí podle ni, zkouším, cvičím se a učitelem, vůdcem mým při tom je ještě vždycky anděl náš — mladá trpitelka Klára.“

Po těchto slovech se všickni obrátili k oknu, kde paní Jahelková bydlela a hle, Klára tu seděla jako obyčejně, usmívajíc se a kývajíc na ně. Pozdravili ji zdvořile a viděli, že u sebe má malého chlapečka a malou dívku, a že s nimi laskavě mluví. Byli to děti pánů Vrchoslavů; musíme se vrátiti do světnice, abychom nahlédli, jak se tam daří.

Bohu díky, Isabella se již ze mdlob

probudila, začala dýchat, otevřela oči a dívala se jako pomateně okolo sebe. Co se stalo? Kde to byla? Doma není, neznámí lidé ji obklíčují. Jaký to je pokoj, jaká postel, jaké peřiny? Vše vidí ponejprv, a nastojte! po tváři jí teče krev, cítí v hlavě bolest, pořád jí umývájí, již ji to studí, třese se zimou. I zpomněla si, že jela na saních, že se koně splášili, že zvrhli, co následovalo, o tom pranic neví. Však dovtípila se a hádá, že se potloukla, že ji zanesli někam do domu. Jak pocho-dila sestra, jak se vedlo bratrům; jelit všickni pospolu. Musí se na to zeptati a pravi: „Jsem zde sama?“

Paní Jahelková myslí, že ještě nena-byla zraku a že jich nevidí, i povídá, že zde není sama, že s ní zde jsou ženy, ona a dvě sousedky a pak její dcera vedle u okna. Isabella chce vědět, je-li zde někdo z jejích příbuzných a když svou otázku určitěji byla postavila, přiblížila se ostý-chavě malá Leokadie a k ní se naklonila. „Kde je Alfons, kde Ferdinand?“ ptala se jí sestra.

Leokadie odpověděla: „Alfons šel pro lékaře, Ferdinand je zde.“

Ferdinand ještě pořád stál skryt v koutku, nyní ale vystoupil a Jahelková ho sama dovedla k posteli. Byl zkormoucen, sklopoval oči a u postele se dal do pláče.

Jahelková pravila: „Ten panáček má lepší srdce než ta slečinka; chudák pláče, tak je mu sestry líto.“

Sproští lidé myšlenky a úsudky své často nahlas pronášejí nepovážlice, nedají-li tím pohoršení. Zvlášt naproti dětem jsou neopatrni, jakoby tyto nebyly s to, aby jim porozuměli jsouce ještě příliš nevtipné a ne-zkušené. Však panské děti někdy již v útlém věku bývají vyvinutější než mnohý dospělý nevycevičený člověk a snadno i řeči velkých lidí pochopují. Tak tomu bylo tuto, a slova prostomyslné ženy nemile se dotkla Leokadie i Ferdinanda. Leokadie se zastyděla, a Ferdinand nepřijal chvály, co se mu vzdala řka nevrle: „Já nemám lepšího srdce než má sestra.“

Hned přestal plakati a Jahelková se podivila jeho povaze, že je od povah jiných dětí tak tuze rozdílná. Tyto se rády nechávají chváliti a když se to stává na ujmu bratrů neb sester, lichotí jim to a jsou na to pyšné. Ferdinand chvála ne-těšila, ano rozmrzel se nad ní a sestry se zastal. I dával jí přednost před sebou, což Jahelková držela za zbytečnou skromnost, chtěíc mu ji vymluvit slovy: „Chlapci arcí bývají tvrdší než dívky, ale někdy je to naopak, nepotřebujete se proti tomu zpouzet.“

Nezpouzel se již, ale opovrhl po pan-sku výrokem prostoreké ženy mlče k němu a zahanbené sestře ruku podáváje.

Isabella jim oboum pohladila hlavy a chtěla se ptáti, jestli se jim nic nestalo, však v tom okamžení ji omráčily nové bo-lesti, Jahelková odstrčila děti a zase ji kři-sila se ženama.

Dívka u okna, jenž všechno, co se ve světnici dělo, pozorovala, vidouc a slyšíc, že Isabella přišla k sobě, opět na stěnu před sebou obrátila zrak a pošeptmo něco říkala. Bylo patno, že se modlí, ano člo-věk snadno uhodl, že projevuje vděčnost za šťastné zachování slečny z Vrchoslavů a když znovu klesla do mdlob, sepjala ruce a povzdechla si ještě nábožně a pak k sobě zavolala děti stojící u postele. Přiblížily se k ní, ale nesměle, a Ferdinand již zase na kraji měl pláč. Nemohl ho zatajiti, ač-koliv se přemáhal, a když vypukl proti jeho vůli, měl strach, že snad i ta přívětivá dívka míti to bude za znamení dobrého srdce. Nikoliv, nesmí ho držeti za lepšího než jest, poví jí, proč pláče a sám se poníží.

I pravil: „Já pláču nad sebou, mám k tomu příčinu, běda, tuze je mi zle!“

Klára myslila, že je snad také pora-něn, vzala ho za ruku, přitáhla ho k sobě a ptala se: „Kam jste se uhodil, mladý pane?“

„Na tom nezáleží, kam jsem se uhodil,“ odpověděl, „ona se uhodila víc a já jsem tím viněn.“

Nerozuměla mu, a on objal sestru Leo-kadii řka: „Ty jsi hodnější než já, nedělej si z toho nic, že tě ta žena pomluvila, ona neví, co jsem udělal.“

Leokadie to ovšem také nevěděla a soudila jako Klára, že se potloukl a za vinu si to vykládá. Lichotila se k němu prosíc, aby jí ukázal svou ránu, on po-zdvihl ruku a hle, jeden prst byl vymknut a ten ho přenesmírně bolel. Však snášel to, nenařikal si, a ještě déle by to byl tajil, kdyby naň nebyly doléhaly. Když ho chtěly litovati, byl s tím nespokojen a protivil se jim vyznávaje, že se mu stalo dobře, že ještě větší trest zasloužil, že právě ta ruka zmrzačená se velice provinila.

Klára již tušila, že má něco na svě-domí, dopustiv se chyby a že snad pří-činou jest dnešního neštěstí. Nenutila ho ale, aby se vyjádřil určitěji, nýbrž čekala, až to učiní z vlastní vůle. Žatím ho těšila, že se brzy dostaví lékař, jenž mu prst na-praví a když o lékaři nechtěl slyšeti tvrdě, že mu v zármutku a trápení jeho nepomůže, ptala se důvěrně: „Mladý pane, vy se jme-nujete Ferdinand?“

„Ano,“ odpověděl.

„Ferdinande,“ pravila, „lékař, jenž přijde, hojí rány a bolesti tělesné. Já znám lékaře, a vy ho snad již také znáte, jenž hojí i rány a bolesti duševní.“

„Neznám ho,“ odporoval.

„Tedy vám ho ukážu,“ řekla, „zde visí jeho obraz, podívejte se.“

Podíval se, kam její hubený a tenounký prst mířil a viděl na zdi před sebou Pána Ježíše.

Nyní víme, proč Klára tak často na protější zeď pohlížela. Byl tam její oltář, záležel jen v jednom jedinkém obražku a ten představoval Pána Ježíše na kříži.

Obyčejně v příbytcích chudých lidí bývají obrazy chatrné a často i nedůstojné; v pokoji paní Jahelkové nic nesvědčilo o bohatství, jen obraz Klárin se zdál míti a měl větší cenu. Byla to krásná rytina. Tělo Vykupitelovo jevílo božskou vznešenost, v tváři Jeho panoval pokoj, zářila se láska, pohled na Něj nenaplnil člověka hrůzou, nýbrž nábožností a nadějí, a duše se od Něho těžko odtrhla, když v svatých tvářích Jeho obličej počala čísti. I nevzdělanec a nevěrec, jenž v nich čísti ani neuměl, vážné podobě ukřížovaného Spasitele vzdával úctu a pravé dokonalosti lidské v ní se obdivoval.

Klára, jak uslyšíme, patřila k věřícím křesťanům a hledíc na obraz Pána Ježíše neměla před sebou pouhého člověka, nýbrž Boha a Tomu se klaněla. Obraz jí Ho arcí jen představoval, jen na mysl uváděl, ale věděla, že je Bůh vševědoucí a všudypřítomný a vzývala Ho, děkovala Mu, modlila se k Němu — v duchu a v pravdě. Pán Ježíš na kříži jí připomínal veškeré vykoupění, znala je od počátku až do konce a když pohlížela na zeď před sebe k svatému obrazu, vnitřní zrak její prorážel do nebes, kam vtělený Syn Boží vstoupil, aby seděl a kraloval na pravici Otce svého.

Co Klára viděl málo který člověk v Ježíši na kříži, a malý Ferdinand, když mu nahoru ukazovala mluvíc o lékaři, jenž i duši může pomoci, nerozuměl, ano nevěřil jí a několikrát na obraz se podíval, než odpověděl: „Takových obrazů jsem viděl již dost, jak pak mi ale mohou pomoci?“

Klára pravila: „Obraz vám nepomůže, ale pomůže vám, kdo na něm jest vyobrazen.“

„To je Pán Ježíš,“ řekl malý chlapec.

„Tak Ho tedy předce znáte,“ těšila se Klára a připomenula panskému synku, že Pán Ježíš hojí hříchy, jichž jsme se dopustili, snímá viny, co na sobě máme, pomáhá nám v duševních nemocech.

Nevěděl, jak by se to státi mohlo; známost jeho svaté víry byla ještě tuze

mělká; Pán Ježíš mu dával vše dobré, uděloval mu hojnost milosti; říkali mu, že Ho musí mítí rád, ale aby v potřebách svých se k Němu utíkal, toho mu nenarizovali. A skutečných potřeb on ještě ani neměl, rodiče oplývali bohatstvím, nescházelo mu ničehož, nemusel se o nic starati, a jestliže někdy spáchal chybu, nepokládal si to za vinu a nehleděl se ospravedlniti. Dnes ponejprv ve svém životě se cítil býti vinen, ležela na něm tíže a zdálo se mu nemožná, svaliti ji se sebe.

Klára by ho byla poučila, by mu byla poradila, ale neznala ještě duševního jeho břemena a než jí je svěřil, musela se s ním rozloučiti.

Isabella se po druhé zpacatovala. Bratr Klárin Pavel přivedl lékaře, za chvíli se Alfons dostavil s druhým a oba nešťastné dívce dle možnosti přispívali. Rány její nebyly sice nebezpečné, ale uznalo se, že si otrásla mozkiem a že musí zůstat, kde je, dokud nenabudou c stavu jejím úplného přesvědčení.

Pavel trikrátě po sobě běžel do lékárny; Jahelková snesla na obvazky všechna tenká plátna, co měla; Alfons domů poslal pro peřiny, povlaky a prikrývky. Nedostávalo se i mnoho jiných věcí, jež paní potřebují a na něž jsou zvyklí, a Isabella též vlastní služby chtěla mítí okolo sebe.

Než to se všechno obstaralo, přijeli před dům její rodiče, dali jí na svou návštěvu připravití a pak teprv se jí představili. Hrozili se příbytku, v němž ležela, a otec hned paní Jahelkovou požádal, aby ho přepustila celý dceři nemocné. Vymlouvala se a odporovala dost a když jí chtěli poroučeti, byla tvrdá a k ničemu nesvolila. Teprv prosby a sliby ji obměkčily, že dala vynesti do komory, co překáželo a že si tam připravila byt pro sebe a pro svou rodinu. Nejvíce na dobrou vůli její působila Klára, snášeje trpělivě přezdívky a urážky, co jí na hlavu sypala.

Čhtěli, aby se také vystěhovala, ale slyšíce, že nemůže choditi, nechali ji seděti v koutku u okna a bratr Pavel pravil, že ji večer donese do komory.

Lékaři hned n Jahelků napravili vyvrtnutý prst Ferdinandův. Stál u Kláry, když se s ním obírali a ačkoliv mu to dělalo velkou bolest, předce neplakal. Na počátku zatínal zuby, však vida, kam se Klára dívá, také tam pohlížel a maje zrak upřený na ukřížovaného Spasitele již ani neškytl, ani slze nevycedil.

Leokadie měla na ruce odřenou káži, Alfons se s modřinami svými nepochlubil.

Všickni odjeli domů, ale každou chvíli někdo přicházel přesvědčiti se, jak se Isa-

belle vede, a Pavel ustavičně byl na nohou, sem tam běhaje se zprávami.
(Pokračování.)

D o p i s y.

Od Labešky dne 23. ledna 1863.
[Jubileum. Sněm.]

Ku konci minulého roku četl jsem v jistém dopisu z Moravy otázku, kterak asi sesterská Čechie na tisícileté slavnosti příchodu sv. slovanských apoštolův Cyrilla a Methoděje se zúčastní. Že Češi onu památku slaviti budou, dočítáme se v „Blahověstu“, ačkoliv způsob slavnosti doposud ustanoven a oznámen není. Nás nikterak neodstraší námitka strany protivné, že jsme již roku 1846 ono jubileum slaviti měli. Možno, ano jisto jest, že první paprsky víry Kristovy již r. 846, a snad dříve do Čech pronikly: ale úplné rozšíření učení Páně nastalo teprv po příchodu sv. bratrů Soluňských na Moravu, a když kníže Bořivoj z rukou sv. Methoděje křest sv. přijal. Panoval tehdy právě přátelský poměr Čechie k Moravě, nad to pak zvěstovali víru sv. hlasatelé jazyka slovanského mocní, — bratři bratřím, kteréž Čechové s plesáním uvítali, aby od nich slovo Boží přijali. Ochotnost ta k přijetí sv. náboženství byla tím větší, když oba sv. bratři, Cyrill a Method v Římě osočeni, za pravověrné od sv. Stolice římské uznáni byli. Příchod tedy sv. Cyrilla a Methoda na Moravu dopomohl nám k úplnému vítězství víry sv. nad pohanstvím. Toto nábožné vědomí jest v myslí naší tak zakořeněno, že se nedá nižádnou námitkou vyvrátiti. Proto očekáváme, že dle slov „Blahověsta“ č. I. se stane spravedlnost sv. apoštolům našim, a nám se poskytne příležitost, abychom Bohu za světlo víry sv. jimi zvěstované s nábožně pohnutým srdcem zároveň s příbuznou pohavou vrcejně děkovati mohli.

Dle pastýřského listu J. Emin. nejduš. p. kardinala našeho od 31. pros. byla u nás na den nejsv. Jména Ježíš ustanovená odpolední pobožnost za zdar zemského sněmu oznámena, a věřící o účelu jejím poučení. Radovali jsme se, že osadníci uposlechše hlasu volajícího arcipastýře v hojném počtu na odpolední pobožnosti prosili Ducha sv.: „by zemské zástupce ráčil osvětliti a řídit, aby všecko podporovali, coby sloužilo k slávě Boží, jakož i k obecnému blahu a pokoji v zemi.“ — k.

Od Vysoké dne 16. ledna 1863.

[Sněm. O postu v městě. Nový rok. Děd. Malíčských.]

Když jsem rozličné ty záležitosti, o kterých právě zasedající sněmové zemští

pojednávati mají, přečetl, napsal jsem nade všecko: „Cisari, co jest císařovo, a Bohu, co jest Božího.“ Myslím, že jsem zahrnul všeliká ta přání, která dobrým lidem na mysli tanou. Nebo jeden žádá, aby co úd obce netoliko na břemenech, ale též na výhodách podílu měl; a druhý nouzi sklíčený dovolává se zase podpory od obce; ale jiný mluví opět o potřebě náležité správy zádušního jmění, aby domům Božím po právu se stalo, ony svým jměním vlády a potřebné výlohy zapravovati mohly. Kýmž Bůh vyslyší modlitby, kterými jsme poslance naše do sněmovny provázeli; aby dáno bylo „cisari, co jest císařovo, ale též Bohu, co jest Božího.“ — Co p. dopisovatel Váš o štědrém večeru v „cudzej zemi“ napsal, (v čís. 1.) upamatoval, mne na dobré Hanáky, kteří na trh o postních dnech sýr a chléb aneb buchty do města si vezou, aby pokoušení nebyli postu rušiti, který jim zakazuje masitých pokrmů požívati. Oni to činí, jakoby v městě též byli jako v „cudzej zemi.“ — Ten nový rok 1863 priklusal s četnými přáními a nadějemi; trefně jej vyobrazuje obecní slouha (pastýř), který tu a tam ve východních krajích našich vlastí o koledě do domu hospodářova přichází, maje pod pažďí celou otep březových prutů. Hospodář se sice usmívá, avšak dítky se kaboní, nebo vědí, že přání náleží otci, pruty pak jim, jestližeby v novém roku otce zarmucovaly svou nezbedností. Metly otec zastrčí za obrázek a koledník putuje dále, až celou osadu obejde. Tak i ten rok 1863 vzbudil v nás mnohé naděje a přejeme si uskutečnění všeho dobrého, než pohlednemeli vzhůru, nevíme, jestli také metla nezastihne nás pro nepravosti, jakých se mnohdy lidé drží, domnívajíce se, že zastaralé hříchy v zapomenutí přicházejí, aneb co ještě horšího jest, v jakousi oprávněnost přecházejí. Věru lidská společnost podobá se nákladem obtížnému vozu, který na neupravené cestě leckde v blátě bředne: a taktéž i ona ne tak svou tíží, jako neupraveností těch rozmanitých poměrů společenských v zdárném pokroku zdržována bývá; a proto „Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy“ jest dobré heslo našeho „Blahověsta.“ — „Prostonárodní obrázky z dějin národa českoslovanského“ Dědictvím Malíčských vydané přišly velmi vhod. Roznesl jsem je mezi lid, okazoval, vysvětloval a brzy přihlásilo se na tučet úřad k Dědictví Malíčských. Stručnost a jasnost musí je i dále doporučovat; však ona nesmí nikdy této na ujmu býti, a kdeby jasnosti nedalo se docíliti krátkosti, budiž raději obšírněji vypravováno. J. D.

Z jižních Čech v lednu 1863.

Časopisy povstávají a zanikají. Zdaru přeju všem listům našim, ale žalostím, vida, že ten onen zvláště proti sv. Otci má naměřeno, a nemůže se ani dočkati, kdy tento milostný Otec křesťanstva z Říma bude vypuzen a kdy místo jeho zaujmou revolučníci italští. Však myslím, že se spíše toho dočkáme, že ten onen list zanikne, ale papež předce bude papežem a to — v Římě. Úcta k viditedlné hlavě Církve vládne v srdci pravého katolika, a jeví radost nad nehodami té hlavy, jest tolik jako urážet city srdce katolického. To děje se též, když s patrnou libostí nadřazuje se protestantům třeba i na ujmu pravdy a skrucováním udalostí.

Touze po listu, který by se statně a zřejmě hlásil k praporu národnímu, při tom ale spravedlivý byl k citům katolickým, vyhověl v plné míře „Pozor.“ Jak známo, jest vydávání jeho na čas zastaveno. Sáh jsem tedy po jiných listech. Než tu musel jsem polikati nezáživné, hořké pilulky. Četl jsem: „I otcové církevní na velikém sněmu římském dekretovali místo reformy v Církvi a státu kanonisaci 23 umučených Jesuitů.“ — S takovou neznámostí a nevědomostí věci i sebe jasnějších píše se v listech našich politických dosti zhusta o věcech církevních! Necht si církevní listy naše sebe obšírněji vypisují, že 23 mučedníků japonských byli nejvíce údové třetího řádu sv. Františka, nic na plat, ti nejsou tak nenáviděni, musí se říci, že svatořečení byli Jesuité. Slyš, udivený světe, tyto Jesuity, jež znáš v „Věčného Žida“ co líté ďábly, tu nyní místo oprav v Církvi, prohlašuje sněm římský za svaté. Jaká to zloba vládne v tom Římě! Myslím, že mnozí z novinářů našich píšou tak bez zlého úmyslu. Ale proč, vždyť může se o věcech politických psáti, aniž by bylo třeba věci církevních příkře a hanlivě se dotýkati. Zpomínám si tu s vřelou úctou na redaktora býv. „Slovenských Novin“ D. Licharda, který ač protestant a ač rád a často přijímal dopisy o záležitostech protestantských, tak šetrně i ke katolikům si počínal, že, ač jsem noviny ty co kněz kolik let čítal, nepamatuji se, aby mne v citu mém katolickém byly urazily. Tak at si počínají i redaktori našich listů a pak zajisté neodvrátí od věci naší mnohého upřímného národovce, kterému ale i Církve jest milá, a který si ji nechce nechat tupit bez příčiny. J. L. D.

Z Bozkovic na Moravě dne 22. ledna 1863.

[Povzbuzení k dopisování. Zprávy jubilejní.]

Nevim skutečně, jak bych ten cit nazval,

který mne opanoval, když jsem četl v seznamu pp. dopisovatelů „Blahověsta“ (r. 1862) své jméno — *jedině z Moravy*. Byl to bol i žal, zármutek s touhou, aby se to napravilo; bylo mi jakási trpkoslادko, neboť při všem žalu mém vznikla ve mně naděje, že *letos*, anaž veškerá vlast povstává k novému životu bohda více dopisovatelů z naší milé Moravy míti budete. Buďteť zajisté u nás letošního roku jubilejního dosti věci zasluhujících uveřejnění v našich časopisech církevních, ačkoliv i za minulých let dosti utěšených novin mohlo tiskem ve známost uvedeno býti. Kéžby netečnost tato pominula, a ustoupiti chtěla všimání sobě všech potěšitelných úkazů v životě našem. Vždyť není uvědomělého katolika, jenž by necítil radosti, vida nějaký dobrý skutek, který spolubratr vykonal. Má-li pravdou býti přísloví: *Slova pohnou, příklady táhnou*, pak kladu na takové uveřejňování chvalitebných podniknutí a bohumilých skutků velikou váhu, a nemyslím, že by někdo snad namítati směl, jako by se to nesluželo o svých skutečích neb o znamenitých událostech do všech úhlů světa hlásati, aneb že by to snad páchnulo samolibou vychloubovostí. Já myslím, že slyše o nějakém dobrém skutku tím nikoli nebudu odstrašen, nýbrž více nakloněn, abych takový aneb podobný skutek dobrý též vykonal, ano myslím, že právě touto cestou to všeobecné hnutí po vlastech našich povstalo ke cti našich svatých patronů a blahověstů, a žeby mnohý zlatý, který nyní na oltáři ss. Cyrilla a Methoděje co bohumilá oběť leží, tam se zajisté nebyl dostal, kdyby v rozličných listech našich jak církevních tak i politických mnohý krásný a následování hodný příklad obětivosti nebyl místa nalezl. Přejí Vám tedy na Pánu Bohu v letošním roce mnohých, a k následování povzbuzujících zpráv a dopisů ze všech krajů našich vlastí, a přeji, aby každý takový dopis, každá zpráva byla jako krásné, utěšené ovoce rostoucí na jednom a témž stromu víry katolické, stromu to ss. Cyrilem a Methodem před tisíci lety u nás štípeném, jejich potem skrápěném, jejich prací pěstovaném, který nyní mohutné ratolesti své rozprostírá přes Moravu, Čechii, Slezsko, Lužici, Slovensko a Polsko, jakož i na jihoslovanské luhy stínem svým dosahuje. Strom ten víry Kristovy chrání nás před parnem a vedrem, prudkým větrem a náhlým lijákem, my v stínu jeho prosti jsme velikých nehod duševních. Kéžby zvláště letos strom ten bohat byl na ovoce vonné, krásné a líbezné, pravím zvláště letos, neb letos budou po tisíci letech zase obcházeti oba štěpařové, budou ohledávati ovoce, a

radostí nebeskou oblaženi budou vidouce nepatrný strůmek svůj nyní v mocný daleko rozvětvený strom vzrostlý, vidouce na něm množství krásného ovoce. Kéžby nenalezli ni žádnou ratolest pouhé listí bez ovoce mající, kéžby nenalezli žádného ovoce vnitř červem nahlodaného a nakaženého! Tito obezřelí štěpařové nedali by se zajisté klamati pěkným zevnějškem, jejich oko nalezne každé navrtané jádro, nelze ho před nimi ukryti. — Každý zdravý strom roste, stává se mohutnějším, silnějším, a zahradník s potěšením patří na svůj stromček, jak mu každoročně nových přibývá ratolestí, a zároveň i kmen sám se silí. Tak také doufejme od Boha, že za letošní rok jubilejní na stromu Cyrillovu vypučí drahé nových ratolestí a květů, že on více ponese ovoce než jindy. Jest totiž na tisíce těch, kteří od Cirkve sv. odtrženi v zlém trvají bludu, i ti mají znova přivedeni býti do onoho ovčince, v kterémž jim sv. apoštolové slovanští místo vykázali, do ovčince Kristova a jeho náměstka, nejvyššího pastýře, nyní slavně panujícího Pia IX. Takové zprávy tedy o nových obráceních jak jednotlivců tak i obcí budou zajisté ku potěšení a k radosti nám katolíkům všem. O kéž byste takových zpráv hojně mohl podati! —

Neméně příkladné a k následování povzbuzující budou zprávy, týkající se živé víry, účinné lásky katolické k Bohu a k bližnímu. I takové zprávy, jakož jsou o stavbě nových chrámů a oltářů, o zvláštních pobožnostech zde onde konaných, o zvláštních dobrodiních atd. nám všem budou milé a vítané. — Ale kdo má tyto zprávy podávati? Kdo má takové věci psáti? Podivná byla by to otázka, kdybych ji tak opravdu předložil. Mnohý ovšem praví: aj, v skutku nevím, cobych psal, vždyť se u nás nic zvláštního neděje. Jiní, a těch je bezpečně větší počet, psáti nechtějí, proč? inu, proto že nechtějí! Mnohý se zase bojí té redaktorské kritiky, která prý někdy šeredně rádí v řádkách dopisů. —

Avšak cobych si z toho dělal, dobře věda, že každý dopis se směrem dotýčeného listu souhlasiti musí; když tedy něco vadí a tomu se protiví, pryč s tím! To pak nemá odstrašiti žádného! Když také něco z tohoto mého dopisu padne neuprositelným pérem redaktorovým, to mne nepobouří, aspoň zvím, co budoucně psáti nemám. Tedy s chutí do toho, podporujeme časopisy naše církevní ochotně, my z Moravy nezapomínejme na „Blahověst“, neb i nám on blaho věští, vy pak z Čech zpoňte si častěji na náš „Hlas“, aby nebyl u vás hlasem na poušti marně volajícím, a

tak si dobudeme v bratrské lásce toho krásného vědomí, že jsme něco dobrého učinili. — Již pak aby mi žádný výčitek učiniti nemohl, že mluvím o zprávách, sám žádných nepodávám, k tomu se obracím. U nás na Moravě když se kněží sejdou aneb lidé světští, bývá mezi prvními otázkami obyčejně ta: Mnoholi jste sebrali na Velehrad? Myslím, že mi žádný nezazlí, když i já na tuto otázku hned odpovím: Sbírkou u nás zavedené na svatyni Velehradskou vynesly přes 100 zl. r. č. Není to ovšem mnoho, ale sbírku tu vzali měšťané sami na sebe a od domu k domu chodíce sbírali, až tuto značnou sumu sehnali. — Při naší první, roku 1861 vykonané pouti sebrali jsme přes 200 zl. r. č. na nové korouhve, které určeny jsou jen k průvodům na Velehrad a poutníkům velehradským náležejí. Ukázala se při té sbírce zvláštní ochotnost našich farníků, neboť ráno jsem je k tomu vybídnul, a k večeru měl jsem již bezmála 100 zl. Korouhve nechci popisovati, jen to řeknu, že podoba kříže od jiných se liší. Dvojité metropolitní kříž, pod ním na polštáři zemský znak (moravská orlice) s korunou, na jedné straně po boku biskupská mitra, na druhé biskupská berla a palmová ratolest, samé to odznaky prvního svatého metropolity na Moravě. Obrazy jsou: 1. Sv. Cyrill a Method 2. sv. Jakub starší, patron chrámu Páně farního; 3. Hostýnská Panna Maria; 4. bl. Jan Sarkander všecky od našeho umělce Zeleného v Brně mistrovsky vyvedené. Roku 1862 nebylo nám lze putovati na Velehrad, a předce koupili jsme si kříž k processim, dřevo kříže je pozlaceným mosazem obložené, figura ukřižovaného Spasitele je litina a pozlacená; při zářisluneční se to všecko třpytí a leskne. Letos chceme z milosrdných dárek stavěti kapli ke cti bl. Janu Sark. na tom místě na předměstí, kde po dovežení tělesných ostatků jeho do Bozkovic (bývalé jeho farnosti) na skvostném oltáři uložen byl, a odkud pak průvod do chrámu Páně sv. ostatky nesl. Náklad vypočten jest asi na 2000 zl. Něco peněz již je pohotově, a ostatní snese bohdá láska věřících. Jest to zajisté krásný zjev, že lid náš katolický, jsa prostřed nekatolíků a mnohdykrát velmi pohoršlivé příklady od jiných vida, předce tak obětivý jest pro věc svou (jak zde se mluví). — Dříve již psal jsem Vám, že pověst o novém ohraničení dicése Brněnské a Olomúcké nabývá pravdě podobnosti; nyní pravím, že od nového roku patříme k dicési Brněnské, a že dotýčná listina od nejd. p. kardinála arcibiskupa Pražského vyhotovená po třikrát se v kostelích četla.

Velmi jsme v svatvečer nového roku byli dojati všickni, když po chvalo zpěvu: „Tebe Boha chválíme“ lid s knězem kající žalmy zpíval a litanii o Všech Svátých se modlil, při čemž přes celou hodinu velebný hlahol zvonů našich všem doma nějakou práci zaměstnaným zvěstoval, že 1000 let uplynulo od toho času, co první símě křesťanského učení v půdě naší se zakořenilo, a že rok nastávající modlitbou a pokáním započítí třeba. Dejž Bůh, aby letošní milostivé léto bylo všem ku povstání, žádnému pak ku pádu! L. S.

Z Krakova dne 21. ledna, 1863.

[Lámání oplatků. Kaple sv. Vojtěcha.]

As na dvě neděle před vánočními svátky nosí tu chudší lid oplatky po domech a prodává je. Bývá jich čtyry neb pět páskou papírovou svázaných. Oplatek takový má velikost osmerkového listu a jest tenoučký jako hostie. Na něm jsou vytištěny rozličné obrázky, jako: jesličky s Ježíškem a Pannou Marií i nápisem „Gloria in excelsis Deo;“ aneb pastýřové, jimž se andělé zjevují, aneb mudrci od východu hvězdou vedení, jak dávají oběť novorozenému králi svému, aneb obraz sv. hostie paprsky kolem ozářené a podobné. Každý hospodář a údové rodiny i čeledínové ten krejcar rádi na to vydají. Na štědrý večer je všude plno lidu, všudy se to hemží, všude je radost. A kdo by se na ten den netěšil, k němuž bohatých pokladů se nastrodá, aby se podělil malý i velký, chudý i bohatý. Jdi k někomu. Jak mile vstoupíš do pokoje, vyjde ti hospodář vstříc, dá příhodné pozdravení, podá oplatek k ulomení, ulomiv polovičku podáš i ty zase jemu, a on ze své polovičky k ulomení opět tobě, tak že z rozlámaného oplatku každý dva dílky má. Mezi lámáním přeje jeden druhému, cokoli mu srdce na jazyk podá, buď aby přečkali oba ve zdraví budoucí rok, buď aby štěstí i blaho jim oslazovalo život, aneb steré tomu podobné. To samé co s tebou, přichozím, učinil hospodář s čeledáku za prvních hodin z rána. Jednoduchý to arci obyčej ale velmi důmyslný i vhodný k naznačení toho tajemství, které příčinou jest těchto svátků. Jak se mi zdá andělé pastýřům se zjevíví nejlépe to pověděli zpěvem: „Pokoj lidem dobré vůle.“ Ano On sám, jemuž ku cti se tyto svátky slaví, jakou vzal úlohu na sebe? Podle žalmisty přinést lidem pokoj a světu navrátit mír. Jako se tu všickni hez rozdílu bratrsky dělí o oplatky vzájemně si přejíce štěstí, přál bych si, aby se i mezi národy dělo, aby se tak v celém velkém světě vyplnilo: „Pokoj lidem dobré vůle.“

Kaple sv. Vojtěcha na zdejší náměstí se obnovuje. Oltáře jsou: sv. Vojtěcha, Marie Panny, sv. Jana a sv. Onufria. Na místě oltáře posledního má se postaviti oltář nový. Sbírají se příspěvky.

Kaple sv. Vojtěcha na náměstí Krakovském stojí, jak nám podání i dějepis donesly, na místě pohanského chrámu, na jehož zříceninách sv. Vojtěch víru Kristovu kázal. Po jeho mučnické smrti vystavěl tu na jeho čest Boleslav chrabří kapličku, jenž jest nynější presbyterium, v níž i ss. Jacek i Jan Kapistran kázali. K té přistavěl loďl. P. 1611 Valentin Fontani, profesor na akademii, jehož slavný žák Broský tu odpočívá. Pozoruhodný jest tu kříž stříbrný starožitné práce, i obraz sv. Vojtěcha co zbytek malířství 15. století, a Ondřeje Radvanského malba na obmítce z předešlého století. V. K.

V Jerusalemě dne 18. prosince 1862.

[List tento obdržel důst. O. provincial řehole sv. Františka, na němž se již naplnilo, co ku konci listu psáno: zesnul v Pánu.]

S velkou radostí uvítal jsem Vaše milé psaní z Říma. Pozoruje onen obrázek Marie Panny, který Vaše otcovská láska do listu vložila, myslil jsem si, že mne pod ochranu neblahoslavenější Matky Páně stavíte. Ano pod ochranou nejsvětější Rodičky Boží doufám cíle věčného dojití. Vždyť jest Maria matka milosrdenství, matka milosti, brána nebeská! Snad nebude ještě Vašnosti známo, že tu máme ve svaté zemi zázračný obraz neblahoslavenější Panny. Nachází se v našem františkánském klášteře ve Velkém Kairu. Již mnoho zázraků se tam stalo. Ke cti nejsvětější Bohorodičky chei tuto jeden uvést, který se na jedné tam žijící řeholní sestře „dobrého pastýře“ stal. Tato sestra jmenem Leonora byla již po mnohá léta nemocna. Lékař Bouger pochyboval o jejím uzdravení. Byla zaopatřena sv. svátostmi; a stála již na pokraji hrobu. Byla sice ještě živa, ale pozbyla zcela své síly. Upadla do mdloby; tak, že užívání pravé strany těla naprosto nemožným se stalo; zuřivě křeče od kříže až do hlavy jí lámaly a mdloba vzrůstala se tak, že každé lehké pohnutí způsobovalo jí bolesti smrtelné, při čemž nařikajíc slzela.

Jednou v neděli žádala si uzříti milostný obraz neblahoslavenější Panny. Tento byl hned na oltář vedle lůžka nemocné připravený postaven, a počala se devítidenní pobožnost, při čemž se každodenně nejsvětější oběť konala; řeholní sestry a schovanky našeho P. Filipa, jenž tam zpovědníkem jest, trvaly neustále na modlitbách. Čtvrtek téhož týhodne byl pro

trpěl dnem nejbolestnějšího zápasu se smrtí. Mezi tím, co v týž den o 5. hodině nejluboslavenější Pannu prosili o přímluvu, přišel na nemocnou lůžko, a s půl hodiny trvající spánek, načež povstala, zproštěna jsouc vši bolesti. V tom okamžiku, když řeholní sestry a schovanky říkaly slova litanie loretské: „Salus infirmorum“ (*Uzdravení nemocných*), žádala svůj oblek; a obleknuvši se beze vši pomoci klekla před milostným obrazem, vzdávajíc díky nejluboslavenější Panně za močnou její přímluvu. Pak vzala milostný obraz, šla do kaple a postavila ho na oltář k veřejnému uctění. Udivené sestry řeholní propěvovaly hymny; jiné spěchaly k našemu konventu, aby tuto událost sdělili. Dívky klečící v kapli plakaly radostí. Kostel byl pak slavně osvěcen, a zázračně uzdravená řeholní sestra Leonora klečela před obrazem matky Boží, duchem svým v modlitby pohřížena. Když pak přišel náš zpovědník, P. Filip, zpívalo se „Te Deum laudamus“ u přítomnosti velkého množství lidu, neboť se zpráva o zázraku po celém městě byla roznesla. Druhého dne vstala časné z rána sestra Leonora a setrvala celé tři hodiny na modlitbách. Nyní požívá úplného zdraví. Obraz nachází se nyní ve velmi pěkné kapli našeho františkánského kláštera. — K vystavění této kaple daroval egyptský místokráľ *Said Paša* 10.000 cihel. Při kladení základního kamene musel na rozkaz jeho hrát hudební sbor.

Letošního roku sloužíval jsem obět mše sv. na posvátném místě, které náš božský Spasitel po svém z mrtvých vstání zvláště oslavil, totiž ve svatyni *Emauzské*, kdež Kristus, náš Pán, s dvěma učedníky stoloval, a oni Ho po lámání chleba poznali. Toto svaté místo bylo po mnohá léta v ruce Turků; až pak jedna francouzská šlechtice je za velkou cenu vykoupila a opět v ruce katolíkův odevzdala. Ochrám, kterýž tuto svatyni v sobě zaujímá, stal se zříceninou, tak že ještě dosavadě na znovu vystavění jeho se pracuje; a jakmile to usnadní příspěvky dobrodincův, které se neustále zasilají, bude vedle téhož chrámu malý klášter vystavěn. Též starý chrám sv. *Anny* v Jerusalemě, jež sultán po Krimské válce Francouzům daroval, požaduje mnoho oprav a přístavování. Po mnoho let bylť chrám sv. *Anny* za měšitu oživán. Tuto i v Emauzích koná se obět mše sv. na nosečích oltářích, poněvadž na těchto posvátných místech zvláštní oltáře nejsou ještě zřízeny.

V tomto roce ztratil opět jeden bratr náš zlobou Turkův život. Tento bratr, jme-

nem *Fortunát*, byl na své cestě z Nazaréta do Jerusalema dne 8. srpna od Moslemínův předpadnut a tak těžce na hlavě poraněn, že následkem tohoto poranění již po dvou dnech ducha vypustil. Dež mu Bůh lehké odpočinutí!

Již táhne 6. rok, co se v sv. zemi zdržuji. Po několika městech bude můj úkol v tomto sv. bratrstvu dokonán, a já doufám, že se pak do mateřské provincie navrátím. Ovšem, že do toho času ještě mnohý z mých spolubratrů na věčnost se odebere, a snad i mne Pán k sobě povolá. — Staniž se ve všem vůle Boží!

Přeji Vám, Velebný Otče, jakož i všem mým bratrům česko-moravské provincie „šťastný nový rok.“ Račiz Vám, můj Pane! a všem mým milým bratrům v Betlémě narozený Kristus své božské lásky a hojné milosti, tak jako oněm chudým pastýřům a třem mudrcům, uděliti; a nejbl. Panna Maria, sv. Josef a sv. otec František, at jsou v životě i v smrti Vaši ochrancové, zástupcové a přímluvci. Libaje Vaši otcovskou ruku atd. Fr. Isidor Dorsch.

Kronika.

Z Prahy. „Ordinariat. List“ přináší v č. 20. (posledním na r. 1862) zprávu o arcib. konviktu. Z účtů vyjímáme: Ústav má svého jmění 121.532 zl. 12. kr. v obligacích a 2546 zl. 4½ kr. r. č. hotových. Na vydržení ústavu vydáno za min. rok 8353 zl. 55. kr. V seznamu příjmů nalezáme příspěvky a dary: JEmin. nejvyšší p. kardinál 1102 zl. 50 kr.; vd. metrop. kapitola 472 zl. 50 kr.; vd. p. Vác. Sigmund, kan. na Vyšehradě 300 zl.; vp. Dominik Filipp, vicedirektor bisk. chlapec. semináře v Hradci Králové věnoval k nadaci, která po jeho smrti v život uvedena býti má, v úpisech 3000 zl. stř. Vd. p. Jan Maresch, děkan u Všeoh Svatých, též v obligacích 500 zl.; † p. Jos. Schorálek, farář Minický odkázal 52 zl. r. č. Duchovenstvo celoročně 116 zl. 84. kr.; totéž při nastupování far. a jiných příležitostech 272 zl. 20. kr.; při oddavkách a t. d. sebráno 2143 zl. 54½ kr.; odkazy dvou kněží a jednoho laika 19 zl. 60 kr.; z prodeje ústavu věnovaných knížek: „Lampa posvátná,“ „Bětuška“ a „Klement M. Hofbauer“ 135 zl. 20 kr.; od chovanců platících 1239 zl. „Z účtů — di zpráva — vysvítá, že větší část příjmů na zapravení ročních výloh musí se dávat, že základní jistina poměrně málo vzrůstá, a že tedy na zřízení zvláštního ústavu prozatím nelze pomýšleti.“ Bohužel!

— Její Vel. císařovna Karolina Au-

gusta darovala na hlavní oltář chrámu Karlínského 600 zl.

— V min. roce sešlo se z arcidiécese u vd. konsistoře Pražské na příspěvcích 27617 zl. 21 kr. r. č. Z toho obdrželi: Karlínský chrám. 31 zl. 90 kr. nemocnice Alžbětinek . . . 233 „ 3 „ jednota k zveleb. chrám.

hudby 62 „ 40 „ missie v střední Africe . . 473 „ 96³/₄ „ katolici na východě . . . 450 „ 28 „ sv. hrob v Jerus. (bavor.

tolar) a 792 „ 85 „

ústav Leopoldinský 665 „ 88 „

spolek Arimatejský 7 „ 45 „

spolek sv. mladosti Páně . 235 „ 70 „

(dvacetník a 2 desetníky)

spolek sv. Vojtěcha 499 „ 68 „

a v obligacích 7402 zl. 50 kr.

jednota sv. Vítská 2691 „ 50¹/₂ „

Trappisté Forgesstí v Bel-

gicku 5519 „ 23 „

pohořeli 124 „ 68¹/₂ „

k stavbě poutnic. domu v

Čaribradě (25 dukátů, 5

napoleondorů, 9 tolarů a 4

stř. penízky zahraničné a 4382 „ 50 „

školní sestry v Horažďo-

vicích 1 „ 29 „

— U Pražského magistrátu jest uložen kostelní *svícen*. Jelikož se zdá, že z některého chrámu v Praze anebo v nejbližším okolí ukraden byl, oznamuje to k. arc. konsistoř duchovním správčům.

— Okružním listem c. k. místodržitelství od 6. prosince 1862 č. 64442 zplnomocňují se úřadové *okresní* povolovati s vědomím dotýčné b. konsistoře zapravení výloh na potřeby chrámové, ač nepřesahují-li 100 zl. na stříbre čili 105 zl. r. č. Dříve to příslušelo c. k. úřadům krajským.

— Rada městská uzavřela podati žádost c. k. místodržitelství, aby nařídilo, by najaté místnosti (prelatura) od v. kněží Redemtoristů na Karlově do sv. Jiří navráceny byly obci, proto že, prý jich vyhledává nával žádajících o přijetí do ústavu, jehož místnosti jsou nedostatečné. — Obec Karlínská podala zemskému sněmu žádost, aby škola v pravý poměr nejen k *Církví* a státu, nýbrž i k obci postavena byla.

— Jednota k dostavění hlav. chrámu sv. Víta na hradě Pražském rozesílá roční zprávu o své činnosti, seznam členů atd., což dříve bývalo v kalendáři jednoty. V pokladnici se nachází 23,500 zl. 96 kr. po odřáze výloh posledního měsíce, kteréž obnášely 2158 zl. 61 kr. Jak známo uvolil se neznámý dobrodinec zapraviti výlohy za malbu na skle okna za hlavním oltářem chrámu v kapli sv. Ludmily. Malbu tu svěřilo ředitelstvo jednoty zdejšímu malíři Quastovi, jenž práci již započal a do pouti sv. Jan-

ské ukončiti hodlá, o kteréžto slavnosti okno má odhaleno býti.

— V kostele Karlínském stavi se na hlavním oltáři po celou zimu. Oltář ten bude dílo velkolepé, v bohatém byzantickém slohu z mramoru a krásného opukového kamene. Chvalně známý kamenický mistr Pražský pan Svoboda se uvolil, velikou a nesnadnou tu slavu bezplatně říditi, takže podnikatelům jen denní mzdu dělníků a material platiti jest. Plán k oltáři, jakož i k celému chrámu, podal profesor stavitelství pan Rössner. Mimo to pracuje se již po celou zimu na překrásné a umělecké křtitelnici, kterou jakož i celou okrasu jedné k udělování svatého křtu určené kaple v témž chrámu Páně kamenický mistr p. Svoboda na své vlastní útraty zřizuje. Z činnosti kameníků v Karlínském chrámu po celý zimní čas pracujících soudíme, že chrám Karlínský ještě v běhu tohoto roku k posvátnému svému účelu i uvnitř zcela upraven bude. (N. L.)

— Dne 21. t. m. shromáždili se v Praze definitivní řeholé Františkánů k volbě prozat. nástupce v Řehol. znesulého provinciála. Vikářem provincie Česko-moravské ustanoven jest až do příští volby P. provinciála všemi hlasy bývalý provinciál, kněz Sigmund Hellmann.

Z Vídně. Dne 19. t. m. zemřel J. Exc. nejduš. p. Jan Mich. *Leonhard*, apošt. polní vikář c. k. vojska. — J. Emin. p. kardinal-arcibiskup Vídeňský věnoval k stavbě nového chrámu na předměstí „Jirchářích“ 60.000 zl. — V arcidiécesi Vídeňské pracuje ve správě duchovní 660 světských kněží a 230 řeholníků. V r. 1862 zemřelo 31 a vysvěceno jest 20 kněží. V arc. semináři jest 80 alumnů.

— V neděli, dne 14. února bude slaviti v chrámu sv. Štěpánském kněžské druhotiny své vdáš. p. školastik, prelát *Holzinger*. Od císaře pána vyznamenán jest řádem železné koruny třetí třídy. Od nového roku vychází tu „Vídeňský list diecesalní.“

Ze Solnohradu. V neděli dne 18. t. m. o 9. hod. posvěcen jest v metrop. chrámu zdejším nový biskup Labodský Dr. Jakob Štepišník. Světitelem byl kníže-arcibiskup Solnohradský.

Z Tyrolska. Od listů proticírkevních hanobené *katolické* Tyrolsko stojí ohledně navštěvování školy na prvním místě v císařství Rakouském. V zemi té má po zákonu do školy choditi 106.100 dětí, v skutku pak chodí 110.600, tedy o 4500 dětí více, než povinnost káže. Dále počítajice shledáme, že každých 441 obyvatelů má svou školu a každý učitel toliko 35 žáků. — Dne 16. prosince min. roku sešlo se v *Meranu* přes 30 processí z blízka i z daleka, na 10 až 20 hodin cesty, aby

v tamějším farním chrámu prosili za udržení jednoty u víře v milé vlasti. Právody tyto vedli kněží, jichž se napočítalo 46, mužů bylo na 6—7000.

Z Německa. Dne 4. t. m. posvěcena jest v Ehrenfeldu, předměstí to Kolínském nad Rýnem, nákladem peněžníka Wahlen-a v sluhu gotickém vystavěná kaple Marie Panny. — Klášter Norbertinek v Cukově (v západních Prusích), jenž stál od r. 1209 a před 30. lety zrušen jest, vymřel úmrtím poslední jeptišky Anežky z Bojanovských, která zemřela 9. prosince v 81. roku věku svého. — V Brandebursku jest městečko 700 let staré, *Bernov*, jehož chudá osada katolická minulé svátky vánoční po 323 letech zase slaviti směla v gotickém chrámečku svém veřejně.

Z Anglicka píše se o milém rozkvětu kat. náboženského života. Biskup Beverley-ský přeložil sídlo své z Yorku do Leeds-u, kdež se již nalezá 6 kat. kostelů, 2 kláštery řeholníků a 2 jeptišek. Katolíci Leedští opatřili nové obydlí biskupovo na svůj náklad všim náradím. — V Rantsfordu, diécese Shrewbury-ské, žije 400 katolíků, kteří za těchto dnů obdrželi svého vlastního duchovního pastýře. — V Blythe (v Northumberlandu) posvěcen jest dne 29. října nový kat. kostel.

Ze Skotska. V Glasgově odsouzen jest kat. kněz k 30dennímu žaláři, proto že nechtěl jmenovati soudcům zloděje, jenž se mu byl zpovídal a následkem zpovědi ukradené věci navrátil.

Z Paříže. Dle: „Journal-u del' Aisne“ poslední potomek Kalvínův, — známého zakladatele vyznání evangel. helvetského — jenž náleží mezi vznešené rodiny Noyonské, narozený v Anglicku, navrátil se ku konci roku 1862 v Paříži v lůno Církve katolické. Jeho dcera stala se již několik měsíců před tím katoličkou a vstoupila do řádu sester, „Filles de N. Dame du Sion.“ Musíme tu vyznati: „Dosáhá (moudrost Boží) od konce až do konce, a řídí všecko libezně“ (Moudr. VII, 1); o obrácených pak dím: „Tak napraveny byly stezky těch, kteří jsou na zemi“ (Kn. moudr. IX, 17). V Paříži vrátili se oba v lůno Církve katolické, v Paříži pravím, kdež před 330 roky 24letý Kalvín vášnivě bojovali počal pro domělé opravy a srovnání víry a proti Církvi.

Na místo v Pánu zesnulého kard. Morlot-a jmenován jest arcibiskupem Pařížským msgr. Darboy, biskup v Nancy. Darboy narodil se 16. ledna 1813; jest knězem od r. 1836; byl profesorem libomudretví a od r. 1841 věrouky v semináři Langres-ském; později jakožto čestný ka-

novník Notre-Dameský v Paříži byl též redaktorem listu „Moniteur Catholique.“ R. 1854 provázal arcibiskupa Siboura do Říma, kdež jmenován jest od sv. Otce apoštolským prvnotárem; roku 1861 stal se biskupem v Nancy. —

Z Říma. Osmidenní slavnost Zjevení Páně konala v chrámu sv. Ondřeje „della valle“ jednota missijní způsobem, jenž jenž zároveň důkazem, že Duch sv. národy rozličných jazyků v jednotě víry shromážďiti ráčil. Z programu z Říma nám zaslaného vyjímáme nejprvé národnost kazatelů. Řečnili: *německy* dp. Michael Gassner, rektor chrámu a ústavu „Maria dell' Anima“ a vp. Jan Jenik, kaplan při témž chrámu; *anglicky* kněz Michael Kelby; *francouzsky* dva, *španělsky* též dva, *polsky* dp. Jeronym Kajsiewiž, rektor chrámu „di S. Claudio“, *italským* jazykem kázali domáci kněží každého dne. — Mše sv. sloužili a přísluhovali obřadem *latinským* kněží: Theatini, Minorité, Dominikáni, Františkáni, Kapucini, Passionisté, Karmeliti, Pauláni; obřadem *východním*: Maronita, Rusín, Syrský, (řecký) Melchita, Armén, Mechitarista, Armén Antonian. — Při odpoledních službách Božích přísluhovali chovancové koleje irské, německé, z propagandy, Řekové a Škotové, „Collegio Capranicense“, koleje anglické, francouzské a spojených států amerických, sirotčince (degli Orfani), semináře Piova, sem. Vatikán., kol. Pamfiliovy a Americké; semin. „Romano.“ — Msgr. Gassner (viz svrchu) zřídil v Římě školu pro děti usedlých tam Němců.

— Passaglia měl první přednášku svou tohoto roku před 2 posluchači, jeden byl řádný, druhý mimorádný. „Kdyby o tom ‚Armonia‘ věděla,“ řekl prý k posluchačům svým. — A slova ta uvádí „Armonia.“

Z Ameriky. Ačkoli v severní Americe zuří válka občanská, přece tam utěšeně se rozvíjí život katolický. V Bostonu koupili katolíci dvě veliké protestantské modlitebny (jednu za 68.000 zl.) a proměnily je v své chrámy. — Kat. vysoké školy *New-Yorské* navštěvují asi 400 študujících. — V *Pittsburgu* zřídili vyšší dívčí školu v *Chicago* biskupský seminář. Min. roku přišlo z Německa do severní Ameriky asi 40. bohoslovců, ale kdyby se počet ten byl i ztrojnásobil, nezbývalo by tu kněží. Jest tu bez mála 700 německých kněží (mezi nimi též několik Slovanů) ale mělo by býti aspoň jednou tolik, aby se potřeбám duchovním poněkud vyhovělo. Ne menší nouzi o kněze mají katolíci jazyka anglického. — Dne 7. července skládalo v *Baltimore* 13. školních sester z Bavorska slavné sliby

a 12. srpna 35 jiných v mateřinci Milwaukee-ském. V jediné arcidiécesi St. Louiské převzaly sestry tyto 7 největších škol. Františkáni v *Teutopolí*, diécese Altonské, kteří před 4. roky z Westfálska do Ameriky byli přišli, mají v koleji své 25 studujících a 6 bohoslovců; v *Quincy* mají tolikéž své kollegium. — *Benediktini* Cincinnatiští a Kovingtonští vyznamenávají se pracemi uměleckými. Pro klášterní chrám tyrolských Františkánů v Cincinnati zhotovili překrásný hlavní oltář. Německý chrám sv. Antonína v Cincinnati jest již pod střechou, ač teprv min. roku základní kámen položen byl; nyní počala stavba fary pro 2 duchovní. — Diécese *Bouffalská*, čítající 220.000 kat. duší, přispěla sv. Oci 16.000 zl. — V *Kalifornii* bude se přístě slaviti den Narození Marie Panny jako zasvěcený svátek, z čehož jde, že tam náboženství katolické veliké vážnosti požívá. V hlavním městě položen jest základ k velké koleji kat. Smíme tedy doufati, že po čase z Kalifornie Církve se rozšiřovati bude po Číně a Japonsku, kamž se právě ubírá jistý kněz z Bavorska, jenž po několik let ve Wiskonsinu a v Kalifornii blahodárně působil.

— Prag. Ztg. „obdržela list z Messy-City ve Virginii datovaný a od knížete S.m'a, plukovníka v 15. pluku Pennsylvanském podepsaný, v němž se oznamuje, že hrabě Schweidnitz-Crain, jenž r. 1855 v Praze na katolickou vírou přestoupil a jehož dřívější nikoli bezúhonný život dával tehdaž příležitost k všelijakým úsměškům, nyní už vše napravil. V bitvě u Bull's Run'a vyznamenal se jakožto major a pobočný adjutant v Popovu sboru velikým udatenstvím, tu ale najednou stal se obrat v jeho životě. Jsa ženichem 19leté dcery jednoho milionáře, poslal jí jednoho dne snubný prsten zpět, rozloučil se s ní, a vstoupil do kláštera řeholních trinitarů (čteme v „Pr. Nov.“; „Schles. Ztg.“ píše: regulovaných tertiarů) na Ohio. Dne 8. prosince složil řeholní přísahu. Kníže S. J. m a generál Rosenkranz přišli z dálky 300 anglických mil k této slavnosti, a nový řeholník vyznal jim, že jest nyní nad míru šťasten, slouže účelům řádu misijnářského. (Nyní se jmenuje bratr Pacifikus.) Jeho nevěsta vstoupila do kláštera milosrdn. sester.

Literní oznamovatel.

— „Svatí Mučedníci Japonští.“ Překlad z vlast.ny. S povolením arcibiskupským. Tisk (frakturou) a náklad kněhupectví B. Stýbla v

Praze. S obrázkem. Stran 55. Cena 12 kr. Knížka tato vypravuje o Japonsku, kterak tam křesťanství zavedeno bylo, o pronásledování a krutých mukách hlasatelů víry i věřících a konečně o svatořečení mučenníků japonských. — Tamže vyšel román: „Po půlnoci“ sešit 4. a 5. a v tisku se nachází Dra Haubera „Domáci poklad.“ Přel. kněz J. Němeček.

— „Legenda, čili čtení o milých Svatých Božích.“ Vzdělal Dr. Jan Bílý. Sešit 2. Cena 30. kr. Sklad K. Bellmanna v Praze. —

— U A. Augusty: „Material k slovníku technologickému.“ Sebral Arnošt Vysoký. Sešit 4. (Vysvětluje slova: Přijímač — Svorník.)

— „*Silvia Pellika* o povinnostech člověka rozprava k jinochu.“ Z italštiny přeložil K. Štefan, učitel na gymnasium v Hradci Králové. Tisk v Praze 1863. Čistý užitek určen na úpravu chrámův Páně sv. Ducha v Hradci Králové a sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně. Slova této knížčky — píše „Školník“ č. 3. — jsou v pravdě otcovská i mluví za otce, an svému dítěti naučení neumí dávat.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Oliva*, jub. kněz, kan. u Všech Svatých, školdozorce a farář u sv. Haštala v Praze obdržel od J. Vel. zlatý záslužný kříž s korunou.
- p. Frant. *Nigrin*, farář v Novém Strašci jmenován jest prozat. k. arcib. vikářem okresu Novostražského.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Ant. *Brehm*, za faráře v Chýši (opozdění).

V diécesi Králohradecké.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Jiříček*, admin. a osob. farář v Kněžích, za faráře do Žlunic.
- p. Frant. *Prudič*, farář v Včelákově, za faráře do Velkého Boru v diéc. Budějovické.
- p. Gustav *Nožička*, kapl. v Choceň, za admin. do Včelákova.
- p. Jan *Dvořák*, kapl. ve Vejvanovicích, za prozat. kaplana do Choceň.

Listárna redakce.

Příspěvky: Na chrám sv. Cyr. a Methoda v Karlíně: vp. Ant. Špale, kapl. v Zdičích 1 zl. ve stříbrě, p. Jan Štětka z Mal. Přílep 1 zl. r. č., vdůst. p. kan. Mat. Heinrich výsledek sbírky v Týnském chrámu Páně 20 zl. 40 kr.

Na dostavění metrop. chrámu v Praze: Od školní mládeže Kouřimské a Třeboulské při sv. přijímání 3. zl.; vp. Václ. Slavík, admin. v Kouřimi 1. zl.; vp. Kar. Kmoch, kooper. v Kouřimi 1. zl.

Vp. J. P. v St.: Až před dušičkami.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 490—1.

Expedice
v kněkupectví
H. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných

knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Upomínky z Říma.

V.*)

„Astilit regina a dextris tuis in vestitu deaurato,
circumdatus varietate.“ (Ps. 44.)

Bezděky se mi toto prorocké slovo ozývalo v srdci, kdykoli jsem z velebných chodeb a síní Vatikánských s podivením pohlížel na svaté město Boží. Po pravici hrobu a chrámu sv. Petra, u něhož se ubytovali jeho dědicové, papežové Římští, stkví se před očima jejich jako královna v pozlaceném oděvu staroslavná Roma, vírou a milostí Kristovou obnovená v Duchu svatém, přioděná čestným rouchem katolické věrnosti a důmyslné obětivosti, radující se z neocenitelných pokladův svatých hrobů svých, a z hojného ovoce devatenácti svých století křesťanských, vůkol ozdobená rozličností starověkých památek, které byt nám i neblahé věci z pohanské minulosti města připomínaly, jsou předce zároveň i stkvělým důkazem požehnaného vítězství, jímžto Duch svatý obnovuje tvářnost země.

Jinak ovšem soudí o té věci, kdo si na historii starých Římanův a na pohanském jejich bájesloví více zakládá, než na dějinách zjevení Božího v Církvi a na katechismu křesťanského svého vyznání, jemuž tedy i milejší jsou rekové staroklasického věku a přepjatí velebitelové slávy pohanské Romy, než svatí hrdinové Kristovi a přátelé katolického či papežského Říma.

Avšak necht se diví takový „klassický“ nadšenec zříceninám pohanské metropole po libosti, at si třeba s nejnovějším Jeremiášem a vůdcem svým, p. Theodorem Fournier-em nařiká a kvílí na mohylách bývalé Romy, že „toto zlaté město, jak mile se křesťanskému náboženství oddalo, nutně a rychle

zahynulo*): mne tyto památky především proto dojímalý, že se mi právě na rumu starého Říma tím jasněji objevila nebeská velebnost a nehybnoucí sláva věčného města Božího! —

Řím jest město tolikerych protiv, že se takměř v každé ulici starý věk potkává s novým, minulost pohanská s duchem křesťanským. Tu se jako v nižádném jiném městě naplňuje přísloví: *Contraria juxta se posita magis eluscescunt*. (Protivy vedle sebe položené více na světlo vystupují.) Neohlédával jsem sice každou vrstvu staré země, každý starořímský kámen a nápis, aniž času bylo, abych byl po návodu pana Fourniera proskoumal veškeré sochy a sloupy, hrobky a pohřebiště pohanských Římanův, abych byl prohlížel stopy a zříceniny všech jejich divadel a lázní, všech církví, kdež bývaly zápasy o závod a půtky námořské, všech chrámů a náměstí, basilik a paláců, vodáren a studnic; — bylo prý těch a podobných věcí v rajsčém městě Římských císařův takové množství, že „Řím

*) Rom und die Campagna. Neuer Führer für Reisende von Theodor Fournier, Secrétaire interprète der königl. Preussischen Gesandtschaft zu Athen. Leipzig 1862. — Kniha tato jesti co do formy podle Baedekerových cestopisů velmi prakticky sestavena, a obsahu dosti bohatého, avšak není nikoli tak psána, aby i spravedlivým tužbám křesťanských turistů a katolických poutníků poněkud vyhověla. Katolici mohou všim právem žalovati na cestopisní literaturu vůbec a zejména na německou, ješto se v ní dosti patrně jeví duch a záměr spisovatelův Církvi naší nepřiznivých; však tím více toho želíme, že, jak v Pánu zesnulý kanovník Pešina dobře napsal, „popisy sv. Říma a Italie větším dílem z nekatolických pěr pocházejí; a proto mnoho, co se velebnosti hlavního sídla katolického, velebnosti Církve vůbec a jejích obřadů, pak rozličných církevních znamenitostí týká, bývá buď opomenuto, buď jen povrchně podotknuto, buď i křivě posuzováno a zlehčováno.“ — (Viz předmluvu k českému popisu sv. Říma od Pavla Freye. V Praze 1852.) Kž by se náš milý krajana v Římě, kn. Karel Jeník pokusil o spravedlivou korekturu svrchu dotčeného cestopisu páne Fournierova! Prosil jsem ho, aby aspoň sbíral látku k záslužné té práci.

*) Viz „Blah.“ roč. XII. (1862) str. 396. 428. 478. 541 a 569.

mramorem byl pokryt, sloupy a sochami přeplněn, tak že nevyslovná sláva a krásá nadě vše pomyšlení šla. Doposud — dokládá Fournier — svědčí starožitnosti, jimiž musea Římská jsou naplněna, o *nehynoucí* slávě města, a na velebných síních Vatikánu a letohrádků římských pokocháš se ještě jednou, o 18 století jsa mladší, v blahém pocitu starého, zaslého světa.“ (Str. 31. a 33.) Jak se komu líbí, odpovídám na tuto dle mého zdání přehnanou deklamací. Těším se zajisté i já a vážím si toho, že jsem *starou Romu* poněkud seznal, že jsem i *zříceniny* ohromných budov a slavných *pomníků* z věků *Cesarův*, i dosti velkou část *uměleckých* památek z pozůstalosti *pohanského světa římského* vlastníma očima viděl. Netajím však, že se z toho zvláště proto raduji, že se mi zdálo, jakoby každá *zřícenina* od velikolepého *Colossaeum* až k nepatrnému chrámku bohyně *Vesty*, jakoby každý *Satyr a Silen**) s odpadlíkem císařem *Julianem* volali: *Vicisti Galilae!* (Zvítězils Galilejský t. j. Kriste!) — Těšil jsem se srdečně při pohledu na bohaté poklady tohoto druhu, které neustálou péčí a náramným *nákladem papežův* jsou nashromážděny a uloženy na překrásných síních Vatikánu a Lateránu, jakož i v *museu slavného Kapitolu*. Avšak, abych neopako- val, že právě tyto drahocenné sbírky pokládám za nejstkvělejší *apologii křesťanské víry*, nemohu mlčením pominouti, že jsem je s radostí uvítal tolikéž co slavnou obranu *papežův* proti hanebným nepřítelům *Církve a apoštolské Stolice*, kteříž rouhajíce se tomu, čehož ani neznají, plným hrdlem nařikají, že prý *Církev a papežové* osvětu a vědu, vzdělání a umění lidské nepodporují, ano na prasto zavrhují. Co byste věděli o *klasických* pokladech, jež pozůstávaly *Hellas a Roma*, kdyby vám *Církev* nebyla zachovala toto dědictví? Kde by byly všechny ty památky starořímského světa, na nichž si přátelé bývalé Romy tolik zakládají, kdyby se o ně a o zachování zřícenin nebyli postarali papežové Římské? —

Ač ostatně nepohrdám nižádným dílem rukou lidských, pokud svědčí o *nadání Božím*, jímžto se člověk v pokorě honositi smí: mám předce za to, že „*klasičtí*“ přátelé staré Romy, zejména spisovatelové *nekatoličtí*, oslavující rozličná umění a pozůstalé památky pohanských Římanův, nad míru přepínají. Usmál jsem se nejednou, dívaje se na některé staré sloupy, sochy a jiné drobnůstky, o nichž bych z nadšeného popsání byl soudil, že jsou jakési

„*non plus ultra*“ lidské důmyslnosti a umělecké vkusnosti; avšak kdož by se nehněval, když se v rozličných spisech starořímská *kultura* velebí takovou měrou, jakoby se jí vzdělanost *křesťanských* věkův v ničem vyrovnati nemohla? —

Neupírám zajisté, že ku př. *latina římských klasikův* jest a zůstane nám vzorem; avšak že se od nich učíme latině: toho nepokládám ani jim za zvláštní zásluhu; ani nám za vinu; nebo kdyby jazyk latinský byl zůstal jazykem *živým a obecným*: měli bychom zajisté v osmnácti stoletích nových křesťanských *Ciceronů a Horaců* bez počtu. Neupírám, že staří Římané měli mnoho proslulých mistrů *stavitelských* a slavných *sochařů*. Že však *architektura* katolického Říma směle může se měřiti s vyhlášeným *mistrovstvím* v stavitelství staré Romy: jediný a dostatečný toho důkaz jest *Vatikanský velechrám svatého Petra*. Co je starý *Pantheon*, tato obdivovaná budova *Agrippova*, tento nejslavnější stan pohanských bohův, u přirovnání k posvátné *rotundě*, kterážto jako *z kameněný zázrak* oslavuje hrob chudého rybáře Galilejského?! Kdyby staří Římané vstali z hrobu: užasli by při pohledu na tuto převelebnou svatyni, a nejeden z nich poklekna na kolena zapomenu by na všecku slávu „*zlatého města*“, a vyznal by radostně: „Od této chvíle jsem křesťan, přijímám katolik!“ — Že by i naši *sochařové* rovněž jako starořímské mistři dovedli štedrou pomocí bývalých *Maecenatův* naplniti domy a zahrady sochami *Apollův a Venušů*: nesmím pochybovati, ač Boha za to chválím, že si *křesťanské sochařství* důstojnějších předmětů obralo, než *pouhé tělo a samou lež*. — Kdyby starořímské sochaře povstali z hrobův, a prohlédli si — něrku bohaté poklady tohoto umění, uložené v chrámech katolické Romy, — nýbrž toliko některé skupeniny v sochařské dílně zbožného mistra *Achtermanna*: zhnusilo by se jim pohlžení na *antiky* z většího dílu příliš *jednotvárné a duchaprázdné*, a mnohý starý mistr zvolal by snad s bolestí: *Diem perdidit!* Viděl jsem nedávno u důst. p. faráře Zlonického mistrné dílo sochařské, *poprsí z karárského mramoru*, představující Božského, trním korunovaného Spasitele. Jaká to velebnost v tváři Páně! Dívaje se na tuto hlavu nepohřešíš rukou těla a vůbec postavy; *jedinou tvář* jeví se ti celý Kristus; na niž déle pohlížeje zapomenes téměř, že to není hlava živá, nýbrž mramorová. — Kdybys velebeným Apollům, Venušům a podobným starořímským sochám utal ruce a učinil z nich pouhé poprsí: tu by se teprv ukázalo, jakého rozdílu stává mezi umělostí

*) Soch takových, jež představují osoby mytologické, jest v každém museu na zbyť.

pohanskou a křesťanskou. Nepřeháním zajiště, dim-li, že co nám zůstavili sochaři staré Romy, z většího dílu nebylo jim zjeveno od Otce, kterýž jest v nebesích, nýbrž zjeveno jim tělem a krví. Těla dost, ale ducha málo, — dosti země, nižádného nebe. Tím jsem chtěl naznačiti celý obsah slavného dědictví, kteréž po nich na nás přešlo. A předce jsem tomu povděčen, že jsem toto dědictví a trosky staré Romy viděl. Měl jsem aspoň před očima kamenný a nevyvatný výklad listu svatého Pavla k Římanům. Ze stará Romá zahynouti musila: dosvědčují její zříceniny, její památky, — dosvědčuje každá zahrada, každé museum, kdež se nalezájí zbytky pohanského dědictví.

Nejednou jsem o těch a podobných věcech hovořil na procházkách po starém a novém Římu s milým svým přítelem. Že jsem si často stěžoval na přehnané chvalořečníky *klassické* Romy: podal mi jednoho dne, když jsme spolu pracovali v *Angelice**) za náhradu *Bullarium* Benedikta XIV., jenž ve svém *obecném listu* při ohlášení *milostivého leta*, vyzýváje věřících k nábožné pouti do svatého města, o *starém a novém* Římu toto napsal:

„Nesmírnou cestu vaší odměnou bude hojnost duchovního potěšení. Nebo co může člověku křesťanu býti příjemnějšího, nežli uzříti slávu kříže Kristova v největším světla lesku, jímž na této zemi se stkví a vlastním očima pohlížeti na *pomníky přeslavného vítězství*, kterým víra naše svět přemohla? Tu viděti lze slávu světskou ve službě náboženství, ano i *bývalý zemský Babylon* proměněný v podobu města nového a nebeského; ne sice k potření národů a podmanění říši *zbraní a válkou* divoký postrach činiti, alebrž k vyučení a spasení národů nebeského učení a nezkalených mravů důkazy čerpati; — památka *pověr někdy tu panovavších* v hrob zapomenutí pochována, nyní pak přesná pravého Boha pocta a svatých obřadů velebnost všude se stkví; *nepravých bohů modly vyvráceny*, nejvyššího Boha chrámy čistým náboženstvím jsou posvěceny; *nemravné hry divadelní a zběsilé zápasy závodníků* z mysli lidských vyhlazeny, nyní pak se navštěvují pohřebiště mučovníků; *pomníky tyranův svrženy*, a hroby apoštolův rukami císařskými vzdělány; *co pycha Římanů na ozdobách měla* drahocenného, snešeno k okrášení posvátných basilik; a co někdy v *podmaněných krajích* bůžkům

pohanským bylo na darůch vzácného obětováno, to nyní z nečistých pověr vyprostěno vhodněji a zdárněji zvyšuje vítězoslávu nepřemoženého kříže.“*)

Zajisté slovo *pravé a spravedlivé*, spolu i slavné svědectví, že i o *svatém Římu* vším právem říci lze, co v žalmu psáno: „*Astitit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.*“ (Stála královna tobě po pravici v oděvu pozlaceném, ozdobena rozličností.) Prucha.

Netečnost u víře.

I. Minula již doba, kde lidé kladli viru svou nade všechno, a raději obětovali statek i život, nežli by byli zapřeli viru svou. Z těch dob máme tisíce tisíců svatých mučovníků, a Církev katolická s radostí zpomíná na rekovské tyto hrdiny víry Kristovy. Nedá se ovšem upříti, že i tehdaž byli jednotlivci lehkovážní a že i tehdaž tu a tam naskytli se i lidé, kteří zapřeli viru svoji ze žádosti marného zisku, jakož i to uvážiti sluší, že také za našich časů nacházíme sem tam horlivé, vroucí, nábožné katolíky, z nichž by byli mnozí tolikéž hotovi obětovati statek a nasaditi i život pro viru; avšak také tajiti nelze, že *značnější* počíná býti nyní počet těch, kteří žádně váhy a důležitosti víře nepřikládají. My nebudeme s nimi se smlouvati o tom, zdali přemoudřeli či pobloudili, to jest již rozhodnuto; ale *příčinu* rozma-

*) Bulla: „*Peregrinantes a Domino*“ §. 9.: „*Ingens itineris vestri lucrum spiritualis consolationis cumulabit suavitatis. Quid enim christiano homini jucundius accidere potest, quam gloriam crucis Christi in supremo, quo in terris fulget splendoris lumine conspiciere ac monumenta triumphalis victoriae, qua fides nostra mundum devicit propriis oculis intueri? Hic videre licebit ad religionis reverentiam saeculi culmen inclinatam; ipsamque terrenam quondam Babylonem in novae ac coelestis civitatis speciem conversam; non quidem ad conterendas nationes et subjuganda regna saevas armorum bellorumque minas intentare sed ad docendos salvandosque populos doctrinae coelestis atque intemeratae disciplinae documenta depromere; — superstitionis hic olim regnantis memoria oblivione sepulta, sincerum veri Dei cultum sacrorum rituum majestatem ubique splendere; mendacium numinum eversa delubra, summi Dei templa casta religione consecrata; impios theatrorum ludos et vesana circensium spectacula ex hominum mentibus obliterata, frequentata martyrum coemeteria; dejecta tyrannorum monumenta; apostolorum sepulcra imperatoris manibus aedificata; pretiosa quaeque Romanae superbiae ornamenta ad sacrarum basilicarum cultum translata; et quae olim subactis provinciis oblata diis gentium fuerant celsiora donaria; nunc ab impura superstitione expiata invictae crucis trophaeum justius et felicius sustinere.*“

*) *Angelica* jmenuje se slavná knihovna Augustinského kláštera v Římě, kteráž obecnstvu jest přístupná, jakož téměř všechny větší knihovny.

hající se této netečnosti, vlažnosti a chladnosti u víře předce uvážiti musíme.

Zkušenosť dobře učí, kde nebývá přisného rozkazu, výhrůžek a blízkých i citelných trestů, že mnozí lidé neradi co podnikají neb obětují. A to i o víře platí; ale poněvadž tato se nedá nutit tresty, proto u mnohých ta netečnost! Člověk mnohý i kdyby nahlížel dobrotu nějaké věci, nepřijímá ji, stojí ho to nějakého namáhání, a byť i sebe menší bylo.

A za naší doby — kde se všechno shání jen po *průmyslu a obchodu* (a dobře by to ostatně bylo, jen kdyby lidé nezapomínali, že přednější než jmění je duše, že důležitější než obchod je spasení), není divu, že lidé v těchto lopotných trampotách oddávají se té netečnosti. Ovšem praví se, stroje nesmíme nechat stát, ale nápadné jest, že mohou v tak mnohých továrnách stát bez škody v neděli *dopoledne*, aby mohli jíti dělníci po svém vyrazení, i prochy se zkazily stojíce i *dopoledne*, aby mohli dělníci též do kostela? Mašina i ve svátek pracující nejlépe rozšiřuje netečnost u víře; nebo kde se má ten ubohý lid, pracující od rána do večera po celý rok, vzdělání u víře, když ani v neděli do kostela nemůže přijíti? — A ký div, že nepřichází na služby Boží? Nepřijedli v neděli v určitou hodinu do továrny, má platit 1 zl. r. č. pokuty, kdež ten má vzít? Maje voliti mezi živobytím a Bohem, donucen takřka hledí si práce bez Boha a tak přivyká chladnosti a netečnosti v náboženství a vede k tomu i své dítky.

A nad to nehlásají-li mnohé časopisy a listy (mám zde hlavně cizojazyčnou literaturu na zřeteli, nebo v Čechách jen výjimečně se to stává) zřejmou nevěru a netečnost u víře? A méně vzdělaný lid, myslé doposud, že co je tištěno, je i pravda, a kdo něco napíše a tiskem vydá, že bez odporu jest muž učený a poctivý, dává se tím šálit a přichází tak o víru. A kterakby ho to opět nemělo mýlit, když vidí učeného (schvalně nechci říci: moudrého) a uhlazeného pána (z úmysla nepravím vzdělaného), jak sám nedbá pra nic na víru, ano jak se jí posmívá, o ní vtipkuje, její zákony schvalně přestupuje jako na potupu? — I tu rád člověk po jiných se opíjí a nechť se dáti zahanbiti, totéž činívá. — A nemívají divadla, zvláště představují se leccjaké kusy z cizích literatur, nedosti příležitosti, aby svedly diváky své k mylným náhledům? My si v tom ohledu nesmíme doposud na dramatická představení přílišné stýskat, že se to však předce stává, jest vůbec známo. Litovati musíme, že

ústavů vzdělávacích chce se zneužívat k pokažení horlivosti u víře.

A konečně kam pracuje nejnovější filosofie, kam mnozí professori na vysokých školách, kam čelí mnohé spisy, psané pro vyšší školy? Našinec by ani neuvěřil, co všechno složeno v těchto spisech, tak že nutně musí podkopati aneb aspoň zvíklati víru mladíka, bažícího bez toho již bujarosti svou po úplném vymanění ze všelikých mezí. Jsou však mimo tyto obecné příčiny i jiné některé zvláštní, jmenovitě na smíšených osadách, a o těch budoucně promluvíme.

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

III.

Paní Jahelková byla hokynářka, jak bylo lze souditi z věcí v jejím krámě. Měla na prodej všelijaké zboží. Vedle cibule visel česnek, vedle másla se nalezal sýr. V příhradách bylo viděti jáhly, krupici, čočku, hrách a suché ovoce. Na zemi ležela polinka dříví, louč svázaná do otýpek, sirky v malých truhlicích. I mouku a chléb, rozličnou zeleninu, koření a semena zde lidé kupovali. V letě nade dveřmi za oknem lákaly děti barevné míče a dělníky vábil hlávkový neb okurkový salát.

Paní Jahelková od rána do večera krájela, měřila, vážila, zaměstnávala se nejen v krámě, nýbrž i v kuchyni a pořádku se při tom vadila a zlobila. Vše na ní leželo, jak říkávala, a bylo to v skutku pravda; muž obstarával zboží, chodil a jezdil na venek, ona hospodařila doma.

Měla sice k rukou syna Pavla, ale nemohla se naň spolehat, že byl větroplach a marnotratník. Ano víc jí překážel a škodil, než pomáhal a prospíval. Musela před ním šuplata zavírat na zámky a nechala-li ho někdy samého v krámě, nebyla jista, jestli ji nepodvede a neošidí. Vyrostl na ulicích Pražských, navštěvoval sice školu, dokud ho do ní posílali, ale byl nedbalý a vlažný a když se mu nelíbilo ve škole seděti a mořiti se učením, zůstal doma anebo potloukal se po Praze.

Otec nad ním neměl žádné moci, jsa slaboch a netečník, a matka s ním také ničeho nepořídila, chtěje jen křikem ho napravovati, což padalo naň jako hrách na zeď a nezůstalo viset. Nadávala mu a natupila se ho dost, ale nemělo to dobrého účinku, nýbrž potvrdilo ho to ve zlém, že, co mu vytýkala, poznal a vstípal si do srdce, nebyl-li tomu ještě oddán. Všecky hříchy a hanebnosti mu vyčítala, a proto

nedělal si ani z těch nic, jichž ještě nepáchal a opravdu si přivykl, čeho až posud byl prost, že ho matka z toho kárala, stává se tak den ode dne větším ničemníkem.

Nejvíce mu škodila zahálka a špatná společnost. Otec ho nebral s sebou, když šel za svým povoláním říkaje, že se bojí útrat, co s ním mívá, a matka ho vyháněla z krámu, nechť se mu svěří krejcaru. Málo kdy se pro něj vyskytla práce, a on pracovati věru ani neuměl. Skládal a nosil, když se něco přivezlo, štípal dříví, chodil pro vodu, jezdil s károu: víc se mu neukládalo a on dobrovolně o víc se nestaral.

Byl výrostek vytáhlý a stíhlý, již mu počínaly růsti vousy, leckdes na bradě se mu pyřil vlasek a pod nosem mu jich vylezlo a přibýlo tolik, že se již skoro podobaly mužským knírům. V posledním čase vyrazil do výšky tak rychle, že mu všecky šaty byly malé, do žádného kabátu se nemohl zapnouti, rukávy mu nedosahovaly mnohem dál než přes lokte, spodky mu nepřikryly ani kotníků u noh. Strážku u čepice měl obyčejně napolo utrhnutou a podpatky u bot vyšlapané: ve všem se srovnával s tuláky a uličníky, jakýchž neschází ani v hlavním městě.

Často ho skutečně bylo viděti mezi nimi a stávalo se, že chodil před domem, zírali do okna, hvízdali a zpívali si, až k nim vyšel. Nebyli všickni mladí jako on, i skuteční vousáči se k nim přidružovali, jeden měl vojenský kabát, druhý vojenskou čapku, vůbec se ukazovali v tak rozličných krojích, že člověk nevěděl, k jakému stavu je má připočísti. Pavel se znal s přemnohými a vždy si vyhledal nějakou příčinu odstraniti se, když ho volali. Nechtěla-li ho matka pustiti, nedbal na ni a utekl, věda, že mu ničeho neudělá, když ho byla hodně vyplánila.

Musel si nějak dopomáhati k penězům, neboť, jak mile zašel do jiné ulice, vytáhl dýmku neb doutník, zapálil si a kouřil. Také navštěvoval hospody, chodil na pivo a na kořalku, hrál v karty a někdy až pozdě v noci se vrátil domů. Líhal v komoře, kde se nyní upravil byt pro všecky, že jedinou světnici, co měli, postoupili nemoženě slečně z Vrchoslavi, a měl vlastní klíč od domu, jež si byl dal udělati, aniž o tom rodiče věděli. Uměl tak polehku otvírati a našlapovati, že denní práci utmácená matka ho málo kdy slyšela a chtěla-li mu domlouvati, zapíral a lhal a nechal ji křičeti.

Pravilo se sice, že si v městě také hledí výdělků, nabízí se k službám cizín-

cům, nosí jim věci, vodi je po Praze, stává u pošty, nádraží a hostinců, když přijíždějí. Však to mu mnoho nevyneslo, a přátelé jeho mu zajisté nepřidali, chtějí aby on přidával jim a obcuje s ním jen ze soběctví. Mohlo se tedy mysliti, že okrádá rodiče a jinak tomu nebylo, sama matka ho měla v podezření. Ale nevyzpytovala, co jí beře; dávala pozor na zboží i na peníze a předce ho nepostihla na skutku. Byl smělý a chytrý a obelstil ji: nikdy se mu nedostala na kůži. Vyčítky a důmínky její ho nepohnuly, ano radoval se v duchu a vysmál se jí, když mu nic nedokázala.

Otec se o rozepře jejich nestaral, jsa málo kdy doma a stoje jako syn pod dohlídkou ženinou. Nevěřila mu, že by byl šetrný, a když si vyšel do hospody, což se stávalo každý večer, trpce si na něj stěžovala. Bylo jí jedno, kdo to slyší, neměla ani před dětmi, a Pavel k své útěše se dověděl, že otec není lepší než on. Měl ho skoro rád, ačkoliv mu neprokazoval nic dobrého, ale nevadil se s ním, nekladl mu ničeho v cestu, dával mu cpáti ze svého tabáku, připiti si ze sklenice; ač ho syn neprosil, předce i krejcaru a groše od něho dostával.

Jahelka vedl malý obchod v obilí a v dříví a co dodával ženě do krámu mimo to jim užitek přinášelo. Nebyl velký, jak lidé hádali, ale předce žil v hojnosti, a muž si nepřipustil nedostatku. Zkusil proto od ženy dost, ale snášel to trpělivě a nikdy neodmlouval. Mohla si duši vykřičeti, jemu to nepřekáželo, dělal, co chtěl a jí neposlechl. Říkala, že utrácí, promrhává peníze, přivede je na mizinu, mají děti, budou trpět bídu, ona sama marně nevydá ani trojníku. Usmíval se, když tak naň žalovala, jakoby chtěl říci: „Dobře, dobře, já se bídý nebojím.“

Tato bezpečnost a důvěra jeho přivedla mnohé na myšlenku, že manželé Jahelkovi mají víc peněz, než před lidmi prozrazují. Nebylo by to nic divného. Jahelková je skrblice, šetrí až hanba, nepřeje sobě ani dětem, zanedbala i jejich vychování, že se za ně platu žádalo. Každý ví, jak se dře a trmácí, vše jen sama zastává, aby jí nic neušlo, syn ani dcera nemají přístupu k jejím věcem, a než by si někoho vzala do služby, raději si nohy uběhá a ruce upracuje.

Mluvíce o její dceři, neměli lidé na mysli Kláru, s níž jsme se drobet již seznámili. Jahelková měla ještě jednu dceru, jmenem Terezii, a ta již před půl čtvrtým rokem jí pryč odešla. Jsouc dívka dospělá a zdravá mohla podstoupiti každou práci,

ale matka jí žádné neukládala, nechť jí míti okolo sebe. Snad se bála, že by prohlídla její hospodářství a vypočítala si, co vynáší. To jí jako každému jinému muselo zůstat tajemstvím a proto jednalo se s ní jako s cizou. Nic nedostala do rukou, co mělo nějakou cenu, peníze se před ní schovaly jako před Pavlem, ačkoliv nebylo příčiny pochybovat o její rozšafnosti, a k šuplatům a truhlám nikdy se jí nesvěřil klíč, kupovati a prodávati se jí nedovolilo leda v přítomnosti matčině.

Terezie nevěděla kolikráte, co má dělat. Vařila, prala, myla. Matka jí odvážíla mouku, krupici, máslo, mýdlo a vždy tolik spóřila, že s tím sotva vystačila. Nemohli se ani najísti. Klára sice potřebovala málo, ale tím větší potřeby měl Pavel, a pro ni nezbylo často nic a trápila se hladem.

Ráda by se byla učila šiti, ale matka s tím pořád odkládala, až již byla velká osoba. Zadarmo jí nikde nepřijali a platiti na ni lakomá žena nechtěla, vypyťavajíc se a smlouvajíc, až z toho nic nebylo. Úbohá dcera neuměla si ani svých starých šatů dobře spraviti, a ty to věru zasluhovaly, že se jí nejednaly nové. Scházely jí ve všem zásoby, a chodila v jedné sukni, až se na ni rozpadla. Tak chatrně oblečena nebyla žádná dívka. Všecky se ukazovaly v parádě, braly na sebe skvosty a šperky, řídily se dle módy, jen ona jediná nosila se jako nějaká popelka a nemohla se ani ucházeti o přátelství tak nádherně vystrojených panen. Styděla se vyjíti na ulici. Známé z mladších let zapíraly jí nyní a nehlásily se k ní; každá děvečka se jí vyhýbala, jsouc lépe oděna a majíc ji za špatnou pro svou společnost.

To Terezii Jahelkovu bolelo a rmoutilo, že to konečně již nevydržela. Na neštěstí měli v domě zrcadlo, nikdo se do něho nedíval, ale Tereza si je často vzala do ruky a potajmu se v něm shlížela. Byla hezká, viděla to na vlastní oči, vyrovnala se krásou jiným dívkám, ano převýšila je a byla by první mezi nimi, kdyby měla jejich ozdoby. Ach, ano, slušely by jí, svět by si jí všimal, všudy by byla vážena, mladí páni by ji pozdravovali, vzácné slečny by stály o její přízeň: nyní se nikomu nelíbí.

Stav ten jí byl nesnesitelný a přemýšlela dlouho, jak by se ho zbavila. Však žádný prostředek jí zcela nevyhověl. Prosbami u matky nedokázala ničehož; zlobila se, vzdorovala, začínala vády a půtky, nemělo to žádného účinku; strkala se za jiné žádajíc, aby se přimluvili, ještě víc si to pokazila.

Již upadala do pokušení, aby matku okrádala jako Pavel. Však neučiní toho. Musela by vyznati, odkud má peníze na lepší oblek; bratrovi často dává výstrahu a nyní by sama následovala jeho skutky. Nikoliv, zlodějkou se nestane, toho svědomí její nedopustí, a ještě jiný anděl nad ní bdí a to je — sestra její Klára. Kdyby té nebylo, snad by něco ještě mnohém hroznějšího než jest krádež zkázu jí připravilo.

Byla sličná, uznali to všelijací páni, s nimiž jí někdy svedla náhoda, a chatrný a chudý její šat je zaváděl a smělymi činil dělati jí návrhy, jichž se lekala čistá až posud její duše. Bezbožníci jí chtěli zlatem odměniti hřích, a ona již ošemetnou vůli jejich minila se býti poskvrněná a utíkala před nimi jako ovce před vlky ku své Kláře. U té byla jista, byla bezpečna a i každé nečisté pomyšlení od ní odstoupilo. Dokud jí má, nestane se mrzkou ohavnicí.

Naposled se obě sestry uradily, — Terezie to chtěla, Klára svolila, — že půjde sloužit, a hledaly místo, kde by nejlépe byla zaopatřena. Dostala se k dobré paní, jenž jí poskytovala příležitost vycvičiti a vzdělati se ve všem potřebném. Měla dcery, jenž se znaly v ženských pracech, a Terezie se od nich učila šiti, plésti, tkáti, uklízet, zvykala pořádku a čistotě, stávala se způsobilější a obratnější. Páni vidouce její ochotnost a horlivost, v skutku jí chtěli prospěti a měli radost, že pod jejich správou činí takové pokroky.

Matka nebyla proti tomu, když se Terezie chtěla dáti do služby. Ubude jí jedlík, nebude ji muset šatiti, snad rozmnoží její příjmy odvádějí jí svou mzdu. Toho se ovšem nedočkala, ačkoliv toho často a dost urputně žádala. Terezie si napřed jednala šaty a prádlo a pomáhala jiným svým nedostatkům a pak péči svou věnovala Kláře. (Pokračování.)

Karlínský chrám.

Druhá kniha Mojžíšova vypravuje, že Hospodin rozkázal Mojžíšovi, aby Mu vzdělal stánek. „Tedy shromáždív (Mojžíš) všechny zástup synů israelských, řekl k nim: Každý dobrovolně a ochotnou myslí ať obětuje Hospodinu zlato a stříbro a měď“ a j. — „I obětovali velmi ochotnou myslí i nábožnou Hospodinu k dělání díla stánku svědectví. Cožkoli k službě a k rouchům svatým potřebí bylo, muži s ženami dali. Ale i ženy umělé, což byly napředly, daly. Knížata pak obětovali kamení drahé. Všichni synové israelští dobrovolné dary Ho-

spodinu obětovali tak hojně, že řemeslníci přinucení jsouce přišli a pravili Mojžíšovi: *Více obětuje lid, nežli jest potřebí. Přikázal tedy Mojžíš hlasem vyvolavače provolati: Ani muž ani žena ničehož neobětuj více k dílu svatyně! A tak přestalo obětování darů, proto že obětovaných věcí dosti bylo, až i zbývalo.*

Také v Karlíně u Prahy staví se svatyně Hospodinu. Před lety učinila katol. jednota Pražská vyzvání k dobrovolným příspěvkům a bohatí i chudí obětovali ochotnou myslí dary Hospodinu, položen jest základní kámen, stavba vůčihledě rostla, a krásný chrám už stojí očekávaje posvěcení k službám Božím. S radostí jsme oznamovali v listech těchto, co dali muži, a že i ženy vznešené a umělé darovaly, co byly rukama svýma udělaly, k službě Boží, s chloubou ohlásili jsme, že mnoho darovali knížata Církve i lidu; však mnohého se nedostává; a roku Cyrillo-Methodějského valně přibývá. Došlo nás „vyzvání sboru k sbírání na dostavění Karlínského chrámu sv. Cyrilla a Methoděje,“ které sem klademe, doufajíce, že jest poslední. Kéžbychom co nejdříve směli provolati, „že obětovaných věcí dosti jest až i zbývá!“

Vyzvání.

Již zavítal k nám onen pozeňnaný rok, v němž slaví národové slovanští tisíciletou památku pokřtění svého, rok, jehož příští pobratřená Morava všemi zvony zbožnému lidu po celé vlasti zvěstovala. — Velkolepé činila ona přípravy k oslavě apoštolů slovanských svatých bratří Cyrilla a Methoděje. I my Čechové jsme se již k slavnosti této radostně připravovali, aniž je pochybnosti, že vlast naše netoliko uslechtilou vůlí, nýbrž i skutky svatou tuto památku letos oslaví. Avšak již mocně klepá čas na prsa naše, povzbuzuje nás, bychom déle neváhali, vyhověti všeobecnému přání celé vlasti.

Češi postavili apoštolům slovanským, na památku příští jejich k nim, pomník nádherný, na němž již více let pracováno — chrám Karlínský, jenž v tomto roku zasvěcen a věřícím otevřen býti má; čas jest již tedy velmi krátký, má-li chrám tento během tohoto roku býti pro služby Boží upraven, nemáme-li my Čechové před sebou a světem zahanbení státi a výčitky snášení, že jsme se mnoha let chystali, že jsme, na chrámů tom tak dlouho pracovavše, ho předce nedohotovili, nepřihlížejíce ani k tomu, že kostel v Karlíně jest pro obyvatele tamější již víceletou nutnou potřebou, an nynější kaple dřevěná spadnutí hrozí.

Proto nesmíme více prodávati, musíme všechny síly své vynaložiti, abychom v liknavosti zastihnutí nebyli.

Nechybí nám již mnoho k vnitřní úpravě chrámu, stavba jeho již dávno hotova. Jest tedy jenom zapotřebí, abychom poslední oběť, ale ještě v čas přinesli. Mnoho se již darovalo, mnoho národ náš obětoval, a předce ještě musíme štědrost jeho vyzývati.

Oznámíme napřed, co již na vnitřní úpravu chrámu Karlínského přislíbeno, darováno a také, jak doufáme, hotovo bude, a pak poukážeme na to, co schází a tedy ještě opatřeno býti musí.

Přislíbené a darované předměty k vnitřní úpravě kostela:

1. J. V. císař František Josef kovu z děl na zvony 80 centů. 2. Pan F. A. Müller, velký zvon, 40 centů tíže. 3. Pan Bellmann, čtvrtý zvon 8 centů tíže. 4. Výbor slavné obce Karlínské a velebný p. farář tamže vzali na starost sbírkami postaviti hlavní oltář. 5. Pan Karel Steffek varhany. 6. Osv. rodina hrabat z Harrachů kazatelnu. 7. Pan Daněk a Götzel v Karlíně hlavní oltář. 8. Důstojný pan kanovník Würfel levý oltář sv. p. Marie. 9. Spolek tovaryšů věcnou lampu. 10. Pan Svoboda křtitelní kapli, kámen a oltář křtitelní. 11. J. J. kníže Josef Kollaredo, dříví na lešení pro zvony. 12. Pan Matěj Kozler 4 smyčecní nástroje. 13. Pan Jan Kulík 4 nové housle. 14. Pan dvorní klenotník Grohmann 1 ciborium a 1 kalich. 15. P. Fridland 1 kalich. 16. Pan Jan Richter daroval velkou monstranci. 17. Důstojný pan kanovník Štulc sbírá na postranní oltář sv. Václava, jehož náklad však dosud úplně kryt není. 18. Sbíralo se též na postranní oltář sv. Vojtěcha, na nějž se ještě mnoho nedostává. 19. Pan Daněk slíbil věžní hodiny. 20. Obec Karlínská chce darovati několik lavic. Obstarání ještě potřebných paramentů, koberců a prádla a p. převzal sbor paní pod předsednictvím J. O. paní hraběnky Johany Schönbornové, rozené kněžny Lobkovicové, na kterou by se tedy obrátiti měly šlechetné dárnky, které by některé z těchto předmětů věnovati zamýšlely.

Na penězích bylo slíbeno dle zápisních archů u nížepsaného až do dnešního dne 11.315 zl. 15 kr.

Na to složeno	5.924 „ 74 „
k tomu úroky z jistin	231 „ — „
Ouhrnkem	6.155 „ 74 „
Z těch peněz nalezejí se u nížepsaného v salinkách	3.850 „ — „
v Pražské spořitelně	1.205 „ 74 „
v úvěrních papírech	1.100 „ — „

Činí hořejší sumu 6.155 „ 74 „

Mimo to ještě 2 tolary, 1 zlatník a 3 dvacetníky.

Otíhodní paní Piaristé slíbili 100 „ — „
Pan Fridland slíbil 1.000 „ — „

U Pana C. A. Fídlera nachází se již dříve sebraná k vnitřní úpravě chrámu věnovaná část

v metalikách, salinkách a
spořitelných knížkách . . . 1.315 zl. 5 kr.

Ještě potřebné předměty k vnitřnímu upravení kostela Karlínského jsou tyto:

a) dlažba, b) vnitřní vrata z kovu, průhledná, c) dvoje zevnější věžní dvře, d) čtyři vnitřní dvře do presbyteria, e) 6—8 malých spojovacích dveří, f) dřevěné nářadí (skříň a p.) do sakristie, g) ozdobná sedadla pro kněžstvo v presbyterium, h) ostatní lavice kostelní, i) mřížky k hlavnímu oltáři, k) zábradlí okolo postranních oltářů, l) 4—6 zpovědnic, m) 3 velké lustry, n) 2 velké lampy, o) několik dlouhoremenných svíců, p) rozličné svícny, q) několik párů mešních konvíček, r) stříbrná kadidelnice, s) několik pulpitů pod mešní knihu na oltář, t) malba na obmítce (fresco).

Jak viděti lze, není více třeba mnoho obětí, což nám pevnou dodává naději, že s pomocí Boží a šlechetných vlastimilů dílo toto předce v čas dokončeno bude.

Dovolávajíc se tedy zbožného a vlasteneckého citu obyvatelů naší drahé vlasti, vyzýváme každého, kdož zásluh nehynoucích o Církev a vlast si získati chce, aby ještě tu poslední oběť donesl na oltář apoštolů slovanských, a tak umožnil včasné dohotovení slavného pomníku jejich.

Kdo by z obětivých dárců některý z dříve uvedených ještě potřebných předmětů, buď „in natura“ darovati, nebo potřebný náklad na ně vésti a si tím stálou památku jména svého získati chtěl, nechť to níže psanému sboru oznámí. Všechné ostatní příspěvky peněžité a sliby přijímají se v Praze číslo 939—II. v Jindřišské ulici, kdež i zápisné archy vyloženy jsou.

Konečně ještě prosíme, by nikomu jinému peníze odevzdávány nebyly, kdo by se nemohl vykázati splnomocněním, následujícími podpisy opatřeným.

V Praze dne 30. ledna 1863.

Od sboru k sbírání na dostavění chrámu Páně.

Dr. Tieftrunk, Jan hrabě Harrach,
pokladník. místopředseda.

(K tomu dodáváme, že všechny nám zasláné příspěvky milem rádi dodáme vys. urozenému p. sběrateli, Red.)

D o p i s y.

V Praze dne 15. února 1863.

[Jubiläum v Římě a u nás. II.]

Z Říma tyto dny obdrželi jsme tři čísla rozličných novin, které hlásají slovy důstojnými důležitost našeho tisíciletého jubilea. „Giornale di Roma“, č. 6. dává v úvodním článku svém: Rokem spásy 1863 počala tisíciletá ročníce sv. bratří Cyrilla a Methoděje, kteří z města Soluně do Pannonie přišedše, apoštolský úřad svůj

u národů slovanských započali, kteréž na-lezením slovanských písmen a překladem knih svatých zároveň získali i Církvě i ci-vilisaci. Teď se tito přechetní národové, kteří tak velikou prostorem na povrchu Ev-ro-py zaujímají a v rozličných končinách, v Rusku, Polsce, v Čechách, Chorvátsku, Slavonsku, Dalmatsku, v Bosnii, Srbsku, Bulharsku a jinde rozličným vládám po-drobeni jsou, usnesli na tom, že budou sla-viti ročníci tak blahé události: neboť se všickni shodují, uznávajíc Cyrilla a Me-thoděje za posly nebeské, kteří přinesli světlo pravdy jich otcům sedícím ve tmách a v stínu smrti. Minulé tisíciletí způsobilo mezi národy slovanskými náboženské roz-tržky, jimiž velký počet otržzen jest od učení katolické a apoštolské Církvě římské, které onino sv. bratří v zemích svým potem skropených hlásali a vštípili. A proto slaví ti, jenž se Stolicí Petrovou pevně spojení jsou, slavnost onu v ten způsob, že díky vzdávajíc Všemohoucímu za dar víry milosrdenství Boží vzývají o návrat otržzených bratří. (Následuje zmínka o kapitole a sboru u sv. Jeronýma a popis jubilejní slavnosti na den nového léta. Viz náš dopis z Říma v č. 2.) V též smysl mluví „L'Osservatore Romano“ č. 17. a v Turině vycházející „L'Armonia“ č. 13., která velkou váhu klade na to, „abychom prosili milosrdenství Boží o návrat otržzených bratří k jednotě.“ — Podivno, v Římě, v srdci křesťanstva, před očima nejvyšší hlavy, vzdává se sv. bratřím Solunským čest, která jim náleží, slaví se na den nového roku počátek jubilea způsobem velkolepým, v průvodu jsou kněží všech národů a zemí, všichni děkují Bohu za uvedení národů slovanských do lůna Církvě katolické, a sv. Otec vše schvaluje a raduje se z toho, žehnaje všem účastníkům, a u nás stává se slavností té v cestu lidí, kteří všude se honosí svou „katolickostí“, kdekoli se jedná o místo výnosné, lidé, kteří nadutí svou učeností, ale pravé lásky neznajíc rádi by — by možná bylo — snad i z ka-lendáře vymazali jména sv. bratří Cyrilla a Methoděje, aby se zachovali nepřítelům našim. Když se jednalo o zbožňování bás-níka Schillera po ulicích Pražských, bě-hali sbánějíce, kdoby pochodeň nesl, a když se jedná o uctění svatých, běhají po kni-hovních hledajíc ve starých spisech, coby se proti připravované počtě sv. apoštolů slo-vanských namítati dalo, byli-li na světě, zdali byli v Čechách, přišli-li o několik dní a hodin dříve anebo později, než se vůbec za pravdu pokládá. — Než zanechme nářku. Pravda si klesá cestu, Řím a Cír-kev vítězí. V příštím čísle bohda ozná-

míme, že se jubileum i u nás poněkud slaviti bude.

Ze Staré Boleslavi, 30. ledna 1863.

[Návrat do Církve. Návrh.]

Ku konci minulého roku, dne 20. prosince navrátil se do lůna Církve katolické Jan Le Gullon. Pochází z říše německé, narozen jest v sídelním městě Kassel-u. V dospělejším věku stal se vojínem v bývalém království Westfalském za krále Jeronýma. R. 1812 s armádou Francouzskou bojoval v Rusích, a po bitvě u Borodina za své zásluhy stal se rytířem vestfalského řádu s korunou. R. 1813 přešel pluk husarů Westfalských, v němž sloužil, k mocnostem proti Napoleonovi spojeným a tak se dostal až do naší milé vlasti. Zde se zdržoval dílem v Brandejse nad Labem, dílem v Staré Boleslavi, a při pojišťovacích ústavách vypomáhal. — Po dvakráte byv ženat, všecky dítky ve víře katolické vycvičiti dal, sám náklonnost k Církvi katolické vždycky na jevo dáváje. — Před nějakým časem se roznemohl, jsa již přes 70 let stár, a žádal do Církve katolické přijatu býti. Pro nemoc jeho nemohlo se vyznání víry v kostele díti, nýbrž toliko v příbytku jeho: Povolání dva svědkové, a u jich přítomnosti, jako i dvou duchovních Staroboleslavských říkal vyznání víry katolické podle usnešení sněmu Tridentského. Ač churav jsa, předce vše vážným hlasem a pohnutým srdcem odříkal k nemalé radosti přítomné manželky a dcery své. I dítky jeho z prvního manželství z toho se nemálo těšily. — V neděli na to dopoledne přijal nejsvětější svátost oltární. — Věrným katolíkům to slouží k útěše a duchovní radosti, že i v našich rozvyklých dobách návraty k Církvi katolické se stávají! —

Při té příležitosti budíž podotknuto, žeby za našich dnů k utvrzení víry katolické, a ku povzbuzení více návratů do Církve k přání bylo, aby *Populární dogmatika* a *Bohumil*, oba tyto od nynějšího Budějovického pana biskupa sepsané a Dědictvím sv.-Janským vydané spisy do rukou katoliků i nekatoliků se dostaly. Tyto dva spisy za předešlých let zajisté dobře působily, a dosavade působí. (Jsou k dostání v kněhkupectví B. Stýbla v Praze.) Také by neškodilo, kdyby dvě starší polemické knihy, k potřebám věku našeho přehlídnuty a popraveny opět tiskem na světlo vyšly; a to proto, že náš venkovský lid těch dvou starších spisů si nemálo váží, rád se jimi obírá, a ve víře utvrzuje, jsou to: *Konfessi katolická* neb vyznání pravé víry křesťanské všeobecné, od Jakuba

Horčického z Tepence, císaře Římského a krále Uherského a Českého Rudolfa IV. dvořenína. — Vytiskněna byla ponejprv v Starém městě Pražském l. P. 1609 podruhé přehlídnuta a na světlo vydána nákladem Dědictví sv.-Václavského, v arcibiskupské knihtiskárně r. 1782.

Na počátku knihy jest zajímavý životopis *Horčického* neb *Synapia*, jak ho tehdáž také nazývali od latinského: synapis (horčice). V mladém věku svém v Krumlově Jesuitům při kuchyni posluhoval, a od nich veden a vycvičen oddal se vědám lékařským a hospodářským s takovou horlivostí, že miláčkem se stal Rudolfa císaře, od něhož do stavu šlechtického povýšen, nápotom za platné služby císaři prokázané, na čas i panstvím Mělnickým obdařen byl, kde se i poslední leta svého života zdržoval. Rozstonav se dal se dovezti do Prahy, kde také zemřel, 25. září 1622. Byl slavně pohřben a že za svého života žakovstvu katolickému mnohá dobrodíní prokazoval, aby dobře vycvičeno stavu duchovního dojíti mohlo, za takovou příčinou v *kostele sv. Salvatora na Starém městě* blíže oltáře Marie Panny byl pochován. Nápis na hrobce neb Epitaphium jest latinský, a bez pochyby v dotčeném chrámu dosavade se nalezá. — Zaslítel tohoto listu za svých mladších let mnoho výtisků řečené knihy viděl v Praze v arcibiskupské knihovně a zdá se, že za předešlých časů arcibiskupové a biskupové Pražští při generálních visitacích rozdávali knihu tu dospělým žákům a lidu katolickému. Bylo to tím prospěšnější, ješto v *Konfessi katolické i obřadové* církevní při mši sv. a jiných úkonech prostě a srozumitelně vyloženi jsou. —

Druhá kniha starší, jenž touží po novém vydání, jest „*Jediná choti Beránkova*“, aneb „Všeobecná Římská Církve: od jednoho kněze z Tovaryšstva P. Ježíše“ s dovolením duchovní vrchnosti vytištěna v Hradci Králové r. 1733.

Tuto knihu náš lid český zvlášt ve vážnosti má. Jeden Staroboleslavský obyvatel, muž to asi 70 letý četl novější spis Páně Jirsikův: „Bohumil“ a na otázku, jak se mu líbil, odpověděl: „Bohumil“ jest hezká knížka, je to *bič*, jenž *dohání* do Církve katolické; ale já četl jinou knihu: „*Choti Beránkovu*“ a ta jest jako *kovářské kladivo*, jemuž odolati nelze. Po přečtení „Bohumila“ může si člověk voliti, má-li být katolíkem neb nekatolíkem; ale po přečtení a uvážení knihy: „*Chot Beránkova*“ chtěj nechť *musí* se stát katolíkem. — To jest úsudek obyvatele venkovského o řečené knize; a venkované mají zdravý

rozum, a nábožným smyslem jsouce obdaření posuzují někdy lépe, než veleučení páni na vysokých školách. — Spisovatel té druhé knihy byl ovšem Jesuita, ale strávil celý život svůj mezi venkovany, zvlášt v kraji Králohradeckém, i poznal způsob smýšlení lidu venkovského, jakož i potřeby jeho, a ve svém spise na to ohled vzal. — Použil nejen textů z Písma sv. ale i rozličných příkladů a podobenství z dějepisů starších i z jeho věku a proto jeho kniha všem se líbila. Zvláštní způsob jeho důkazů k utvrzení u víře jest, že všechny články víry katolické na *ukřižovaného Spásitele* vztahuje, pravdu svatého náboženství v *nejsvětějších ranách Kristových* zakládaje.

Soudím tedy, žeby záslužno bylo, kdyby někdo z Pražských pp. profesorů bohosloví jednu neb druhou, aneb obě ty starší spisy polemičké popravil, a v srozumitelné češtině pro náš katolický lid nově vydal! —č—

Z Německého Brodu 30. ledna 1863.

[Ples literáčků. — Curiosum.]

Podivno, v sloupečích „Blahověsta“ má se zmínka státi o „plesu!“ Taková zpráva nenaleží do listu toho. Snad předce; poslyšte. Po otcích zdědil literáčků spolek města našeho obyčej slavivati ples. Spolek čítá 60 údů, kteří se o hodině 7. večerní k společné večeři s p. podkrajským a domácími duchovními v čele sešli a nežli čeho z pokrmů a nápojů požívali, zapěli zvучným hlasem ze svých kancionálů známou z křížových dnů píseň „Modleme se k Otcí svému v pokorě a tichosti“ a po půl druhé hodině, když se byli občerstvili „Velebí duše má Pána“ a pak písní „Chvalme Nejmocnějšího, chvalme Nejsvětějšího“ večerní ty hody ukončili, načež teprv v přátelském hovoru se pokračovalo aneb na návrat domů pamatovalo. Jelikož spolek ten žádné základní jistiny nemá, zřídil se ples z příspěvků zámožnějších údů a výbor neopomenul pozvati také bratřů chudších a však o spolek nejvíce zasloužilých. — Na domě č. 133., jehož první patro si pronajali domácí i přespšní Židé k vykonávání své společné pobožnosti, jest obraz nejsvětější Trojice a každý hospodář bere na sebe závazek, že z úroků na domě pojištěných 100 zl. každou neděli a každý svátek k obrazu tomu rozsvítí u večer lampu, což se až posud zachovává. Ale jaká to předivná neshoda mezi obrazem na domě a tím, co se v domě vykovává. —

Karel Seifert.

Od. Vysoké dne 26. ledna 1863.

[Památka jubilejní. — Jubileum.]

Nejdůst. p. arcibiskup Olomucký založil tedy matici k podpoře chudých kněží své arcidiocese, ku které sám věnoval 50.000 zl. r. č. Jest to věru velmi šlechetný a zakladatele svého nad míru důstojný pomník, který spolu Cyrillo-Methodějské jubileum na Moravě oslaviti a potomkům v živé paměti zachovati má. Spánilomyslným skutkem tím stal se velepastýř moravský pravým Samaritánem nepřizní časův stísněného zde a onde až i nedostatkem vzdejších potřeb sklíčeného duchovenstva své arcidiocese; ontě, když ti a oni nevšímají si ho, sestupuje a leje balsam útěchy na rány a uvazuje je obvazky té nejčistší lásky křesťanské, o které mluví miláček Páně: „Kdoby měl statek tohoto světa a vidělby bratra svého nouzi trpěti, a zavřelby srdce své před ním: kterak láska Boží zůstává v něm? Synáčekové moji, nemilujme slovem ani jazykem, ale skutkem a pravdou.“ (I. 3.) Že dobročinnost ta mezi ostatními církevními hodnostáři téže arcidiocese následovníkův míti bude, rozumí se; a proto blahorečíme štědrosti arcipastýře toho a srdcem těmi nejvroucenějšími díky rozechvělým voláme: Plesejte sv. patronové naši; nebo „mrtvá ruka“ vykonala dílo, které mnohé oživovati bude. Nelze upírati, že přípravy k oslavení tisíciletého jubileum na Moravě jsou nad míru důstojné; avšak ono dobrodiní metropolitů moravského jest vrch a koruna všeho, co posud tam vykonáno bylo. Totě právě jubileum, nad kterým veškeré duchovenstvo i lid zaplesá. Už v zákoně starém měli Israelští své jubileum, které každého 50. roku se opakovalo; tehdy pozemky se neosívaly, všechny majetky, popluží, vinohrady zaprodané aneb jinak v zástavu dané předešlým vlastníkům navraceny byly, všechny dluhy a závazky jakékoli propadly, vyhnanci do vlasti se navraceli, otroci svobody nabývali beze vši náhrady. Toto starozákonní jubileum bylo toliko stín oněch milostí, které Církev sv. věřícím uděluje v jubilejním čase, v kterém netoliko plnomocných odpustků, nýbrž i prominutí jakýchkoliv přestupkův ano i pádů apoštolské Stolicí vyhrazených nabyti lze. V jubilejním čase vládne úplná milost, kterou papežové za vyplnění jistých výminek věřícím udělují, jak to vždy v apoštolském breve naznačeno bývá. Jubileum a plnomocné odpustky nejsou tedy jedno, než ono jest zvláště omilostěný čas, v kterém n. p. i sliby (duchovní to závazky) v jiné dobré skutky proměněny a církevní pokuty (censurae) prominuty býti mohou. R. 1300

sešlo se neobyčejné množství lidu v Římě — aby uplynutí jednoho století nábožně slavili. To pohnulo Bonifacia VIII. (1294—1303), že plně odpustky udělil všem věřícím, kteří s nábožnou myslí chrám s. Petra v Římě navštívili. Týž papež nařídil, aby podobné odpustky po uplynutí jednoho každého století se udílely. Ještě pak tak drahého času málo kdo se dočká, zkrátil Klement VI. dobu tu na 50 roků a pojmenoval tím časem udělené odpustky jubileum po roku jubilejním v starém zákoně, který po uplynutí každých 50 let se slavil. Urban VI. r. 1378 ustanovil na památku let Kristových, aby jubileum po 33 letech odbyváno bylo, kterouž dobu Pavel II. na 25 let zmenčil, jakž se posud zachovává. Než mohou býti i jiné důležité příčiny, pro které Církev sv. jubileum vypisuje — jako k. p. na Moravě nyní vidíme — aneb když nový papež zvolen byl. Kéžby rok 1863 u nás všestranně milostivým se stal!

J. D.

V Bonnu dne 28. ledna 1863.

[Světlo v chrámech. Pokračování cestopisu.]

Každý předsudky novověkými nechvácný člověk musí se zajisté diviti, s jakou rozvážnou opatrností si počíná u zavádění nových zákonů neb obyčejů Církve katolické; jednak pevně hájí zásadu oprávněnosti historické a proto nechytá se každé novoty, jak mile tato v jiných společnostech byla vznikla; ale jinak kde toho zjevný prospěch vyžaduje, podporuje ona všude pokrok a umění. Jestliže nejvýmluvnější toho svědectví při pohledu na stavby a malby církevní v rozličných dobách spatřujeme, neméně zajímavý jest dějepisný vývin rozdílného způsobu světla užívaného v chrámech. Značná doba uplynula, než jednoduché olejové lampy katakomb místa postoupily významné svíce voskové, kteréžto voskovicе takové významnosti sobě vydobýly, že v nejstarší části naší nynější liturgie, v obřadech svatého týdnu velikonočního jich užívání pevně jest ustáleno (paskál, triangul, svíce při hodinách pašijových). Dokud jsme kromě voskových neznali leč lojové svíce, nehrozilo samovládě svící voskových žádné nebezpečnosti; teprv před několika lety vzniklé svíce *stearinové* vetřely se vedle voskových do chrámů; prozatím ovšem vykázano jim skromné místo na lustrech, pilířích atd. nikoli na oltářích samém; pokud se církevních předpisů šetřiti bude, nezvítězí výhody světla *stearinového* nad liturgickou oprávněností svící voskových. Voskovicím hrozí jiný ještě nebezpečnější sok. V středu života německého, v městě Frankfurtě viděl jsem již i *plyn* v chrá-

mech katolických, jak v hlavním chrámu, kdež jindy císařové bývali korunováni, tak i v kostele Marie Panny; ovšem i plynu dáno tam prozatím místočka mezi stolicemi a na sloupech chrámových; kdož ale nám za to ručí, že nebude usilováno v několika letech o to, aby místo věčné lampy olejové mohutný kandelábr plynový stál před oltářem?

Z Frankfurtu jel jsem do *Mohuče*, kdež množství našich krajanů vojáků v nepohodlném sousedstvu s vojskem pruským žije. Po hrozném zpustošení, jež výbuch prachárny r. 1857 způsobil, není ani památky, a mnozí jsou tomu povděční, že místo dřevěných stavení teď mají kamenná. Seznal jsem zde slovutného biskupa *Kettlera*; jestli tak statečného muže potřebí dicési Mohučské, nebo i zde usiluje strana freimaurovská o to, aby vybavila školu od všelikého vlivu Církve katolické. O milosrdné sestře, o níž v posledním dopise jsem zmínku učinil, vyšla z tábora nepřátelského zvláštní brožúrka: „Schwester Adolphe und das Invalidenhaus in Mainz“, což p. biskupa přimělo k tomu, že na základě přísného vyšetření té věci v některých listech veřejných podal obranu pronásledovaných milosrdných sester. Katedrální chrám Mohučský je velmi rozsáhlý, má vysokou věž a bání; byl jindy obílen; snahou p. biskupa s velkým nákladem vápno sejmuto a červený pískovec mnohým hezcí podobu dává chrámu; i vnitř už do polovice jest obnoven. — Také k řediteli semináře, proslavenému řečníku, kanovníku *Muofangovi* jsem se přihlásil, kterého jsem v Praze při valném sjezdu katolických jednot r. 1860 poznal, a strávil jsem v semináři večer velmi příjemný.

Dne 12. ledna jsem na parolodi jel po Rýnu; den byl jasný, a zima nevelká, tak že jsem mohl na palubě zůstat i patřiti na to množství starobylých hradů a zřícenin, které nad vinohrady po obojím břehu řeky se rozkládají. Zůstal jsem toho dne ve vesnici Leubsdorfu na Rýnu u p. „pastora“, jemuž jsem měl některé věci z Mnichova odevzdati. Zde v Prusku jmenují katolické faráře „pastor“, evangelické „Pfarrer“, a ku podivu — ještě těm „pastorům“ nenapadlo, aby se od vlády dali za „faráře“ překřtiti; jsou s poctivým názvem svým zcela spokojeni (jinde by se od nich mohli učiti skromnosti). Mně to ovšem bylo nadivno sluchu, když mi tu lidé také dali titul „Herr Pastor“, ale byl bych tomu brzy uvykl.

Konečně 13. ledna mne dopravila parolod do *Bonnu*. Obyvatelstvo zdejší je z většiny katolické; chrámy však neposky-

tuji nic zvláštního ani co do výstavnosti, ani co do ozdoby vnitřní; leč bych to podotknul, že jsem v zdejším hlavním chrámu (Münster) nalezl podobné pastoforium, v němž nejsv. Svátost se chová, jakéž i v Týnském chrámu Pražském vedle hlavního oltáře spatřujeme; podobných schránek stává jen po řídku. Ješto mi povědomo, jak velice i pastýřové duchovní i lid na to stěžují, že u nás do roka tolik sbírek peněžitých se má v chrámě konati, chci je potěšiti sdělením obyčeje v končinách těchto panujících. V Bonnu i ve všední den chodí kostelník s cínovým talířem a sice při každé mši svaté, obyčejně hned po pozdvihování jakož i odpoledne při požehnání a nevynechá žádného z lidí v kostele přítomných: podobně v Rýně Kolíně (Bonn patří do Kolínské arcidiocese) a jinde se děje s tak zvaným „Klingelbeutlem“; ovšem se i tu stává jako jinde, že chudý rád obětuje svůj halír, kdežto mnozí zámožní nedají ničeho.

Z tří *universit*, jež jsem poslední dobou navštívil, čítá Mnichov nejvíce studujících; jest jich letos 1121; ve Würzburgu obnáší počet 655, mezi nimiž 334 mediců; Pražskou a Vircburskou fakultu lékařskou vůbec považují za nejlepší. V Bonnu je studujících 902, z nichž na katolické fakultě bohoslovecké 222, na evangelické 59. Místnosti auly jsou tu rozsáhlé; bývalot to jindy sídlo kurfirsta Kolínského; v průčelí stojí posud socha bl. Marie Panny v životní velikosti. Souboje jsou mezi studentstvem v nejlepším rozkvětu, ačkoli senát pomocí pedellů nepleše té všemožné se v cestu staví. Jeden studující n. př. nedávno slavil den, kdež mohl napočísti 100 soubojů, které šťastně přestál, a už začal novou stovku; takových, kteří 40—50krát se potýkali, je více, bitky tyto někdy nebývají krvavé; časem ale to jde do opravdy. Nezřídka potkám tu studenta, na jehož nose velká záplata o přestálém souboji svědčí; mnohý má obličej jizvami zohavený. Jiná ctnost pruských studentů je ta, že mnohý má dva i tři velké řeznické psy, jež i do hostince přivádí, a tak i mne často při obědě v stav obležení přivedou, chtěje dle komunistických zásad se mnou se dělit. — Diocese Kolínská čítá jeden million duší; každého roku tamější arcibiskup, kardinál Geissel, světi as 90 kněží. Duchovenstva je tedy důstatek, ano mnozí již odtud do jiných diocesí byli poslání, kde se kněží nedostává.

V sobotu 24. ledna zajel jsem si z Bonnu po železnici do *Rýna Kolína*, jenž 4 mile je odtud vzdálen. Na cestě jsem přemýšlel, v kterou stranu se asi dám,

abych našel památný dóm; leč brzy jsem byl zbaven té starosti; železnice vede prostředkem města k nádraží, a několik kroků před nádražím — stál tu před očima máma onen velikán stavitelství gotického. Celé náměstí před dómem je jako jediná stavitelská dílna, na sta velkých čtvercových kamenů tu leží, ke čtyřem stům dělníků je stavbou zaměstnáno; střecha z železných plechů je hotova, na klenutí prostřední lodi pilně pracují. Věž pak posud ni jedna ni druhá není dokončena; jižní věž je asi z výše chrámu za let minulých vystavěna (as do polovice), věže severní je teprv zvyše několik sáhů; peněz se nedostává, jinak by stavba rychleji zrůstala. Tot jest jedna věc, která velkolepý dojem, jež by jinak tato stavba činila, kazí; nebo basiliku spíše můžeme si bez věže mysliti; ale ke chrámu gotickému takřka nevyhnutelně patří věž; jinak ty rozmanité k nebi ukazující pilíře a oblouky, kteréž u Kolínského dómu v trojím pořadí nad sebou se mohutně pnou, nenalezají žádného celku a jednotného výrazu, v němžby spočinuly. Ještě jiná nehoda vadí tomuto chrámu; Kolín leží jen po jednom — levém — břehu Rýnském; břehy pak této řeky jsou právě v této krajině nízké; tudíž i dóm stojí v stejné čáře s jinými staveními, a jen nepatrně nad ně vyniká; až bude aspoň jedna věž hotova, tuť ovšem poněkud povystoupí; předce však soudím, že vysoká poloha, jakouž má chrám sv. Víta na Hradčanech, nesmírně by zvýšila velebnost Kolínského chrámu, jenž co do krásy gotických forem daleko nad Pražský dóm vyniká. Obě věže budou mít výši takovou, jak chrám jest dlouhý, 500 střeveců; ale i pak by se chrám i s věžemi vešel do chrámu sv. Petra v Římě, jehož bání prý ještě o několik střeveců jest vyšší. Chrám jest staven ve formě rovného kříže. Jižní portál jest už zcela dohotoven, a jsou na něm ve způsobu bas-reliefu z vápna některé události z nového zákona mistrně vypodobněny. Nejdoleji prostřed portálu večere Páně, po stranách útěk sv. Rodiny do Egypta, Spasitel na hoře olivetské; výše v oddělení druhém: bičování a korunování Spasitele našeho, Veronika podávající Jemu roucho; v třetím oddělení: Kristus na kříži, sejmutí s kříže, vložení do hrobu; na nejvyšším odstavci vypočten jest Kristus po svém z mrtvých vstání, a nad vchodem ve své vítězoslávě uprostřed sv. evangelistů; dole na portálu samém je socha sv. Petra s klíčem — „tobě dám klíče království nebeského.“ Vnitř velkolepost i jednoduchost chrámu stejně posvátný dojem činí. Mimo hlavní loď

jest čtvero lodí pobočných, silnými pilíři od sebe oddělených; kromě několik kapli kolem hlavního oltáře není tu zbytečných oltářů, jakž je jinde u každého pilíře spatřujeme; vysoká okna opatřena jsou skvostnými malbami, jichž značnou část král Ludvík bavorský sem daroval. Mezi presbyterium a ostatní části chrámu je vysoká železná mříž a před touto skleněná dvéře; obojí mezi mši sv. jsou zavřeny, tak že jen skrz okna oněch dveří lze na hlavní oltář hleděti; je to bezpochyby upomínka na starou liturgii církevní, kdež také záclona zakrývala biskupa obětujícího, jak to u Řeků doposud obyčejem jest. Na hlavním oltáři není žádného obrazu. Za oltářem je kapele, v níž se nachází sarkofág se sv. pozůstatky *svatých tří Králův*, jimž hlavní chrám jest zasvěcen. Na hrobce té jest nápis: „Corpora sanctorum recubant hic terna Magorum, — Ex his sublatum nihil est, alibi locatum“ (Těla svatých odpočívají tu mudrců, z nichž nic není odnešeno ani jinam položeno).

Ještě chci dodati, že na několika sloupech vně chrámu je v německém, francouzském a anglickém jazyku napsáno napomenutí, aby mezi službami Božími nikdo se po chrámě neprocházel a neslušného chování každý se varoval, sic že „die Schweizer“ (vrátní) se o zachování pořádku postarají; (to by jistě i u nás bylo na pravém místě).

Kromě dómu je v Kolíně místem nad jiné památným chrám sv. *Voršuly*. Zevně jesti chrám tento znalý tím, že má nad věží velkou korunu s křížem, kteráž značí korunu mučnickou sv. Voršuly a družek jejích. Jestí povědomo, že legenda o sv. Voršule klade mučnickou smrt její a družek jejích do Kolína nad Rýnem; chrám pak onen jest jako velká, nevidaná bohatá pokladnice ostatků těchto sv. mučenic. Po obou stranách presbyteria jsou zdě uvnitř v štyři řesti a v hloubce desíti střeviců svatými kostmi naplněné; nejen v presbyterium, ale po veškerých stěnách celého chrámu jsou ve zdi skříně, kdež za sklem v každé sto i více hlav svatých mučenic lze viděti; několik kamenných a jeden vysoký dřevěný hrob plný jsou ostatků. Konečně v tak nazvané „zlaté komoře“ jsou nejvzácnější ostatky; z dola až ke stropu je zde vše vyloženo kostmi; v několika skříních jsou lebky, zlatem a perlami ozdobené a na aksamitových polštářích spočívající; pod skleněným příkrovem hlavy dvou sv. biskupů, kteříž sv. panny provázeli na cestě jejích, části roucha sv. Voršuly a šíp, jímž byla usmreena. Na oltáři pak leží hlava této svěťce, zlatým šper-

kem hojně ozdobená. Mimo to ukazují zde také bílý alabastrový džbán, jenž prý jest jeden ze šesti džbánů, v nichž Spasitel náš v Káni Galilejské vodu ve víno proměnil. Kostel sv. Voršuly nemá snad co do nepřehledného počtu sv. ostatků sobě rovného a jest vším právem chloubou katolických obyvatelů Kolínských. Bohužel že i živly nepřátelské v tomto jindy ryze katolickém („die heilige Stadt“ nazývaném) městě se usadily; freimaurové zde mají lóži a britická společnost pro rozšiřování biblí své skladistiše.

Stávat v diécesi Kolínské také jednoty pro rozšiřování dobrých katolických kněh, jeť to „jednota sv. Karla Borrom.“, jejíž ředitelstvo se nachází v Bonnu. Založena před 17 roky čítá nyní ve 20 diécesích v Prusku, Bavorsích a j. 39.000 účastníkův, z nichž 12.980 jsou údové platíci ročně 2 tolary (3 zl.), a 25.878 účastníkův platících méně než 2 tolary (aspoň ročně 15 grošů čili 75 krejc.); příjmů měla r. 1862 jednota Borromejská od úřádů a účastníků 37.893 tolary, za prodané knihy 12.651 tolarů, což ovšem je nepatrná summa proti příjmům britické společnosti bibliké, kteréž obnášely za jeden rok 168.443 liber šterlinků. Jednota Borromejská kupuje již tištěné dobré spisy katolické a podává je úřádům v levnější ceně; údové dostávají větší, vědecká díla, účastníci menší díla buď vědecká, neb modlitební knihy atd. Správu jednoty vede výbor asi 16 oudů, z něhož se volí představenstvo, z pěti úřadů sestávající.

Snad jste už slyšeli, že proti Albánu Stolzovi („Mörtel für Freimaurer;“ viz „Blah.“ roč. XII. str. 417.) se ozval jmenem freimaurů jakýsi Venedey ve spise: „Antwort eines Freimaurers an seinen Bruder in Christo Alban Stolz.“ Na štěstí v celém panu Venedey-ovi mnoho moudrosti prý nevězí; neboť mi jeden profesor v Rýně Kolíně sdělil, že on sám před lety toho Venedey-e jako študujícího 4. třídy pro nemravné chování z ústavu vyhlal; takového světla přejme pánům freimaurům! — Pamatujeli se laskavý čtenář na pana Tischendorfa a jeho „Codex Sinaiticus,“ musím doložiti, že proti němu vystoupil ve veřejných listech jistý Simonides, jenž praví, že ten codex nikoli není tak starý, jak Tischendorf mylně udává, nýbrž že on (Simonides) sám za svého pobytu v klášteře na hoře Sinai, eviče se v nápodobení starých rukopisů, napsal Písmo sv. v řečtině roku 1839! Tischendorf se proti tomu brání a nazývá Simonida lhářem, a tak učený svět neví, kde pravda vězí.

Slavnost sv. apoštolů slovanských se

blíží — a co dělá naše jubileum? V listech německých nedočítám se ničeho a tudíž nevím, jaké konáte přípravy. — Nedejme se mýlití hlasy nepřátel. V Prusku budou slaviti také jubileum, ovšem jiného druhu; budeť se konati 50 letá památka boje za osvobození Pruska od žezla francouzského roku 1813 a 1814; mohouť oni lehce jubileum slaviti, jelikož král sám vše nařídil. Kdyby u nás třeba ne světská, ale duchovní vrchnost nařídila slavení 1000 letého jubilea, musely by hlasy nepřející umlknouti. Nestaneli se podobné nařízení, pak ovšem nezbyde, než abychom sobě vykopali katakomby a tu ve skrytě Bohu děkovali za milost, za kterouž veřejně před tváří celého světa Jemu díky vzdáti nám brání ne pohané, jako v prvních stoletích Církve se dalo, ale bratři naši — křesťané. B.

Kronika.

Z Prahy. J. V. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna darovali 2000 zl. k ulevění rostoucí bídy obyvatelů v horách krásoňských.

— Zástupcové zdejší jednoty katolické požádali J. M. nejdůst. p. biskupa Budějovického, jenž nyní za příčinou zemského sněmu v Praze trvá, aby nedělní shromáždění jednoty svou návštěvou poctiti ráčil. Nejdůst. p. biskup mile svolil, přišel a jako před lety mluvil i tentokráte s nevšedním zápalem o jediné pravé Církvi k veliké radosti četného posluchačstva.

— *Dědictví sv. Janské* čítá 22.485 údů, a sice zakladatelů 33, údů I. třídy 22, druhé 106, třetí 22.324, mezi nimiž jest 5529 stálých údů (knihovny, rody.) Na úroky uloženého jmění má Dědictví 169.281 zl. 1½ kr. r. č.; a nad to sklad knih v ceně 15.000 zl.

— Bratrstvo sv. *Michaela* v arcidiěcesi Pražské sebralo na příspěvcích pro sv. Otce: 1 obligaci nár. půjčky na 100 zl. 3 oblig. pap. půjčky po 100 franků; na zlatě: 2 dukáty, 1 Fridrichsd'or, 1 desítifrank, 1 pětifrank; na stříbre: 43 rak. spol. toлары, 126 zlatých, 15 dvacetníků, 1 desetník, 4 pětníky, 62 toлары; v rak. měně: 6894 zl. 76½ kr. — Dlužní úpisy, zlaté a stříb. peníze poslány jsou apošt. nunciovi Vídeňskému; z ostatních příjmů dodáno skrze J. Emin. nejdůst. p. kardinala sv. Otce v Římě 2000 skudů (čili 5555 zl. 55½ kr. r. č.) Po zapravení výloh zbývá bratrstvu 1191 zl. 83 kr. — Jelikož nátsky na sv. Otce Pia IX. nepřestaly a potřeby k udržení jeho důstojenství, svobody a neodvislosti stále rostou, prosí představenstvo bratrstva v „Ord. Listu“ vel. správce duchovní o horlivé rozšiřování dotčeného

spolku. „Diěcese sv. Vojtěcha nesmí v lásce a účtě k sv. Otci státi za jinými diěcesemi. Láska pak a účta tato osvědčují se modlitbou a almužnou, k čemuž se členové spolku zavazují.“

— Sv. Otec povolil (breve ddo 13. prosince 1862) milosrdným sestrám sv. Karla Borrom., aby ve všech chrámech a svatyních domů svých směly míti nejsv. svátost oltární. — V Londýně byla na výstavě k prospěchu tamějších něm. katolíků též pokladnička v ceně 100 liber šterlingů. Krásné dílo to zhotovili trestanci v Kartousích. Na svrchu víka jest prací vypuklou představeno okolí trestnice Kartouské, na spodní pak straně víka vnitřek chrámu, v němž právě sestry u prostřed trestanců klečící společnou modlitbu vykonávají.

— Spolek sv. *Bonifacia* v arcidiěcesi Pražské měl v r. 1861 a 1862 příjmů: 4366 zl. 48½ kr.; a vydání 2213 zl. 64 kr. Spolek podporuje stále missionářská stanoviska a) Grünhofske v Pomeransku (100 tol. čili 191 zl. r. č. ročně), b) Fehrbellinske v Prusku (300 tol. čili 561 zl. 75 kr. r. č.), dále přispěl k zakoupení kaple Tetzelořy v Jüterbogku 477 zl. 50 kr.; na stavbu katol. školy v Brunšviku 550 zl. 50 kr.; a k zřízení missionářského stanoviska ve Werdohlu (dioc. Paderbornské) 183 zl. 50 kr.

— Nedávno přinesly politické listy naše zprávu o nové události Mortarské v Miláně za příkladem listů německých vypravující, že tam křesťanská děvečka pokřtila židovské dítě v noci jeho „svěcenou vodou“, a že pak dítě po uzdravení svém na rozkaz duchovních katolických mělo se vydati Církvi k vychování. Německé listy byvše poučeny o nepravdě všeho toho odvolaly mylnou zprávu svou, naše pak listy neodvolaly a čtenářové se domnívají, že událost ta skutečně pravdivá jest. K. H.

Z Moravy. J. Exc. nejdůst. p. biskup Brněnský daroval na opravu svatyně Velehradské 500 zl. r. č.

— Na sněmu moravském učinil pan Dr. Giskra a přátelé jeho návrh, aby se bídné postavení „nižšího duchovenstva“ zlepšilo a sice z náboženské matice. — Postavení nižšího duchovenstva jest ovšem bídné, pomoc jest požadavek neodbytný, ale náboženská matice jest jmění církevní a nad tím rozhodovati náleží po právu a zákonu biskupům. Návrh nespočívá tedy na půdě práva; a toho se šetřiti musí. Jednou by se dalo duchovenstvu katolickému, podruhé jinému. Nižší duchovenstvo má pojednou mnoho přátel a příznivců, o nichž dříve nevědělo. Bojíme se, aby se nám nelichotilo na čas, pokud bychom vhod byli proti duchovenstvu vyššímu, na jehož lepší příjmy se nám

ukazuje. Bojíme se, znajíce slova: Všecko toto tobě dám, jestliže padna budeš se mi klaněti.

Z Vídně. Její Velič. císařovna Alžběta jest nyní úplně zdravá a navštěvuje rozličné dobročinné ústavy, opatrovny a ústavy pro ženskou mládež. — Jako za minulých let uspořádá i letos výbor jednoty sv. Severina pouť do sv. země. Katoličtí muži, duchovní i světští, kteříby přišli svátky velikonoční v Jerusalemě slaviti chtěli, mají to oznámiti výboru (ve Vídni, město, Jakobergasse č. 808) nejdéle do 10. února. Toho dne bude rozhodnuto, je-li počet účastníků dostatečný. Platí se za osobu bez rozdílu 550 zl. na stříbre čili 385 spolkových tolarů. Z toho bude za každého poutníka zapravena plavba po moři, jízda na koních a velbloudech po suché zemi, strava a byt, mzda vůdce, nosičů, zpropitné sluhů a j. Kdoby přihlásil se složiv peníze od úmyslu svého odstoupil, tomu se dají peníze jeho, kdoby pak na cestě od společnosti se trhl, nemá práva žádati navrácení peněz. Coby po vykonané pouti snad zbývalo, rozdělí se mezi poutníky. Účastníci se sejdou v Terstu; odkudž loď dne 14. března odrazí a po dvou měsících tam poutníky zase přiveze.

Z Tyrolska. Zemskému sněmu podán jest dne 26. ledna návrh prosby k Jeho c. k. apošt. Veličenstvu, aby ohled bera na zvláštní poměry Tyrolska a obecné přání této země na čís. patentu od 8. dubna 1861 následující změny milostivě povoliti ráčil: 1. V Tyrolsku nestává žádné farní osady evangelické církve ani augsburského ani helvetského vyznání a ani budoucně nesmí se žádná nekatolická osada anebo filiálka v této zemi utvořiti. 2. Evangelici, kteří se v Tyrolsku zdržují, náležejí ohledně svých veřejných služeb Božích, chrámů, vyučování, ústavů dobročinných, nadací, fondů a spolku, jakož i ohledně svých shromáždění, zastupitelstva a presbyterů k nejbližší osadě svého vyznání v některé jiné provincii rakouské. V Tyrolsku samém povoluje se jim toliko soukromé vykonávání náboženství. 3. Protestantská modlitebna v Meranu zůstává se tamějším nekatolikům, aby jí užívali za privatní modlitebnu. Nekatolici smejí nabývat v Tyrolsku jmění nemovitého, avšak musí sobě povolení k tomu v jedné každé případnosti zákonem zemským vymoci. Země prosí, aby Jeho c. k. apošt. Veličenstvo změny tyto na základě jejího posavad platného zákonného stavu vyvinecného a nejev. vlastnoručního listu od 7. září 1859 sám a bezprostředně povoliti ráčil.

Z Milána. Ministerským nařízením zrušeny jsou hodiny pro vyučování náboženství na školách elementárních, gymnasijských, reálních a obecních, i odkázány jsou na křesťanské cvičení, jež duchovní správce udílí každou neděli a svátek v chrámu Páně. Náboženské vychovávání dítek zůstává stát toliko matkám, o další náboženské výchování chce se postarati jen u těch, kdo se hodlají věnovati stavu kněžskému. S nařízením takovým, jež se podobá velmi biblickému výroku: „Ven ze škol vyženou vás,“ lid dokonce není spokojen, a mnohé obce vydržují si nyní kaťechetu pro děti na vlastní útraty. Že takové otčímské zařízení státu neprospěje, učí zkušenost, učí neuplatitelný dějepis. (Sk.)

Z Říma. „Gior. di Roma“ chválí chvalitebný záměr sboru Illyrův u sv. Jeronýma, kteří během roku 1863 zamýšlejí zříditi kolej „Cyrillo-Methodějskou,“ kdežby se mladí kněží a klerikové z Dalmatska, Chorvatska, Slavonie a Bosnie pod ochranou Vatikánu vychovávali, aby čerpajíce z čistých pramenů Církve Římské národy své u víře katolické utvrzovati mohli. Sbor založil nadaci pro 6 chovanců mimo to, že v domě svém příbytky připravil. Někteří biskupové z krajín slovanských slíbili založiti tolikéž některá místa a ostatní doplní zbožnost věřících, a tato kolej stane se s pomocí Boží semenišťem apoštolů, kteří k rozšiřování náboženství Kristova vstoupí do slěpěji proslavených světů, od nichž ústav jméno své přijal.

Literní oznamovatel.

— „Bibli České“ obrázkové vydává se sešit XXVI.; zahrnuje slova Isaiáše proroka.

— Od nového roku vychází v Jidřichovu Hradci „Zvěst od Nežárky.“ Týdenník pro zábavu, poučení i obchod. Předplácí se na rok 3 zl. 52 kr. — Posledního ledna vydáno jest v Praze poslední číslo „Času.“

— „Kázání na neděle a svátky“ nejd. biskupa Budějovického Jana Valeriana Jirsíka převádí p. Frant. Šic na jazyk chorvátský. „Zagreb. kat. list“ podává v č. 4. na ukázkou řeč na ned I. po Zjevení Páně.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jiří Skřivánek, kaplan v Selčanech, za faráře na Krásné Hoře.
- p. Jan Scharnagl, za administr. do Lukové.
- p. Jos. Loužecký, kapl. u sv. Štěpána v Praze, jest supl. učít. nábož. na c. k. vyšší české real. škole.
- p. Richard Zickler, koop. vstoupil do ř. kapucín.

- p. Bernard *Nadler*, kněz ř. premonstr. v Teplé za kapl. do města Teplé.
p. Bernardin *Pichl*, kněz ř. Františk. na vypo-
moc do Kinšpergu.

V diécesi Králohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Staud*, farář v Rothflussu dne 20. ledna (nar. 14. května 1804 v Banině (Bohnau), kněz od 25. července 1832.)

Vyznamenán jest:

- p. Václav *Dejl*, katecheta a proz. ředitel hlavní školy v Poděbradech, obdržel farní synodalie.

Ve správé duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Klumpar*, kaplan v Ledči, za faráře do Slivic v arcidiéc. Pražské.

- p. Antonín *Tomáš*, kaplan za admin. v Oupici.

Uprázdnené místo:

Rothfluss, fara patron. nábož. matice od 21. ledna do 4. března.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

Rádné podělování údů sv.-Janského Dědictví započne se na den ss. *Cyrilla a Methoděje*, dne 9. března. Za podíl určen jest „Kancionál“, díl první. Jelikož novým c. k. zákonem o daních na rok 1863 ustanoveno jest, aby každá listina nákladní čili povozní (Frachtbrief) opatřena byla kolkem pětikrejcarovým, žádáme údy našeho Dědictví, kdožby chtěli, aby se jim letošní kniha poštou aneb po železnici zaslala, aby mimo 3 kr., (kteréz se dávají kněhkupectví v náhradu za výlohy expedičné) přiložili ještě 3 krejce. co poštovní poplatek za list penězi obtížený, pak 5 krejce. za kolek na listinu nákladní, úhrnem 11 krejce. Takovým způsobem ovšem výlohy dovozní se zvyšší, protož, abychom údům v této věci jakési ulehčení způsobili, následující radu jim dáváme:

Kdekoliv v jedné aneb ve dvou, ve třech sousedních farnostech žije více údů našeho Dědictví, požádejtež společně muže, jenž věci naší jest přízniv, aby se za *jednatele* laskavě propůjčil. Zajisté že zvláště velebné duchovenstvo bude nám z lásky k dobré věci v této záležitosti nápomocno. Jednatel ustanoví čas, do kterého všickni údové své odběrací listky mají jemu do rukou složit. Kdožby lhůtu proměškal, musí pak sečkat až na budoucí rok. Spolu s listkem doručí každý úd jednateli 3 krejcare, jenž náležejí kněhkupectví za obálku a práci. Pak jednatel zašle tyto odběrací listky s tolikrát třemi krejci, kolik jest listků, kněhkupci buď povozem soukromým, aby toutéž cestou žádané knihy přivezeny byly; aneb zašle psaní s penězi poštou a žádá o zaslání kněh též poštou neb po železnici. Obstarávali to vozka soukromý, jest věc v pořádku, ale mají-li se dáti knihy na poštu neb železnici, musí se přiložiti ještě za všecky údy 8 kr. na výlohy poštovní a na kolek listiny nákladní. K. př. jednatel zaslal by poštou listky 10 údů; muselby tedy kněh-

kupci poslati: za 10 údů po 3 kr. za exped. činí 30 kr.; náhradu poštovního za všechny 3 kr. za kolek na list dovozní za všechny 5 kr., úhrnem 38 kr. Až pak žádané knihy jednateli doručeny budou, rozvrhne výlohy dovozní na všechny údy a apožádá při vydávání kněh od každého úda peněžitou část naň vypadající. Čím více údů se v spolek sestoupí, tím menší výloha jednoho každého. — Někteří údové žádají, aby se jim knihy zaslaly *nevázané*, toliko v obálce papírové zavěšené, ješto si chtějí poříditi vazbu důkladnější, aneb že chtějí dva díly v jeden svazek spojit. Abychom této žádosti také vyhověli, oznamujeme, že každý úd může žádati na kněhkupci knihu buď vázanou, aneb jen brožurovanou. Kdo neoznámí, že žádá knihu *nevázanou*, obdrží jako za všech minulých let knihu vázanou.

Jelikož zpěvy v letošní knize obsažené, jsou předně a hlavně k tomu určeny, aby se v chrámu Páně zpívaly, vidělo se zapotřebí opatřiti je také návodem, jakby je varhaník pravidelně, původnímu slohu jich přiměřeně a vůbec důstojně hrou svou provázeti měl. Z toho ohledu vydává Dědictví ještě jiné, Kancionál doplňující dílo, nazvané: „*Hlas Varhan*,“ totiž knihu, jenž úplnou harmonisací písní v kancionálu zahrnutých spolu s vhodnými mezihrami a dohrami obsahuje. Kniha ta, ovšem jen pro hudebníky vydaná, není za podíl údům Dědictví určena, nýbrž jest předmětem obchodu kněhkupeckého. K pochvalě téhož díla podotýkáme, že pochází od hudebníka praktického p. Jos. Müllera, varhaníka u sv. Mikoláše v Praze, jenž po 13 let jím se neunaveně zanášel, a že vzato bylo v pilnou a svědomitou revisi od p. Zigm. Kolečovského, svými hudebními skladbami chvalně známého ředitele hudby u sv. Štěpána v Praze.

Dílo toto vychází v sešitech osmiarchových a v lhůtách osmínedělních. Každý sešit stojí 1 zl. 30 kr. První sešit právě vyšel a lze jej v každém řádném kněhkupectví dostati.

Listárna redakce.

Příspěvky zaslali: Na chrám sv. *Cyrilla a Methoděje* v Karlíně: p. Vojtěch Suchan do-
datek k výnosu besedy odbyvané ve Vídni 3 zl. r. č.
dp. Alois Škampa, starší kapl. u Matky Boží
před Týnem v Praze 10 zl. r. č.; z Chlebu
Nymburka vdova Alžběta Sedláčková 3 zl. 20 kr.,
a vp. Jos. Sedláček, farář tamtéž 1 zl. 80 kr.;
vp. Frant. Just. farář 1 zl.; Frant. Jílek, vý-
minkář 1 zl.; Jos. Nosal z Kolína 50 kr.; ctih.
alumnové bisk. semináře v Hradci Králové 28 zl.
Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta: p.
Jos. Nosal 50 kr.

Do Říma: Dopis v příštím, bylo pozdě.

p. J. J. v Št. Hr.: Stala se mýlka, odpust.

p. H. H. v T.: Vše napraveno.

p. F. U. v B.: Prosíme o pokrač. döp.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kniž. arcib. semi-
náři čisl. 490—1.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
av. - Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKÓ.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
kněhkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou pošt-
ovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34)

Pastýřský list o naší slavnosti Cyrillo-Methodějské.

Biskupové církevní provincie České

*vzkazují duchovenstvu i všem věřícím diácesí svých vrchnopastýřské
pozdravení a požehnání ve jménu Páně!*

Sousední země Moravská slaví v tomto roce blahou památku, že před tisícem let dáno jí poznání sv. víru a do lůna Církve sv. uvedenu býti.

V druhé polovici devátého století totiž vypravil slavný kníže Moravský, jménem Rostislav, bedlivě o blaho říše a vzdělanost poddaných svých jsa pečliv, posly k řeckému císaři Michaelovi s tou prosbou, aby mu posláni byli kněží, jenžby uměli lidu jeho hlásati pravdy sv. víry, vykládati zákony Boží a raziti cestu k nebesům v Kristu Ježíši.

Žádosti té chtěl císař ihned vyhověti, obral k tomuto důležitému dílu věhlasné muže, znatele rozličných jazyků, bratry Cyrilla a Methoděje, kteří jsou již v slovanských k jihu bydlících národech Kozarském a Bulharském království Boží rozšiřovali a na té roli velmi mnoho dobrého způsobili.

Svatí bratři vidouce v tomto povolání pokynutí Boží, nastoupili s důvěrou v pomoc Nejvyššího cestu svou, vzavše s sebou co drahocenný poklad ostatky římského papeže a mučenníka sv. Klementa, jež byli dříve našli. S velikou uctivostí a radostí uvítal je kníže i lid, když na počátku r. 863 vkročili na půdu Moravskou.

Pod mocnou ochranou vévody, jenž snahy jejich vši silou podporoval, započali veliké dílo apoštolské: zvěstující Krista a konajíce sv. tajemství; Cyrill vynalezl zvláštní písmeny, přeložil hlavní části sv. Písem do řeči slovanské, v které i kázal slovo Boží.

Tato neunavená činnost horlivých sluhův Páně nalezala v srdcích zbožných Moravanů úrodnou půdu, počet věřících rychle se zmáhal, chvála a sláva jediné pravého Boha rozléhala se po dalekých končinách říše Velko-Moravské. Tím poražena jest pověra a modloslužebnost pohanská, vítězství pak sv. kříže a spasitelného učení Kristova tu pojištěno na celé tisíciletí, a zároveň položen základ k osvětě křesťanské na víru obráceného národa. Nebo sv. věrověstové netoliko upevnili v srdci lidu prápor křesťanské pravdy a ctnosti, alebrž zároveň vložili mu do rukou v řeči mateřské sepsané evangelium a nalezeným zvláštním písmem podali jemu nejmocnější prostředek veškerého vyššího vzdělání lidského.

A na tuto požehnanou činnost svých apoštolů s horoucí vděčností se

rozpomínajíc, slaví Morava v tisíciletém jubileum svého na víru obrácení nej-důležitější událost dějin svých, konat dvoji slavnost, totiž svého povolání jakož ku křesťanskému životu, tak i ku křesťanskému vzdělání.

Z mnohých a podstatných příčin slušno a spravedliivo jest, aby se k této jubilejní slavnosti připojila i naše církevní provincie Česká; neboť pro-slavená jména sv. bratrů Cyrilla a Methoděje jsou též se slavnými dějinami drahé naší vlasti úzce a blahodárně spojena.

Ohlas učení a světlo svatosti jejich, které se z moravského Velehradu a ze slovenské Nitry, hlavních to sídel apoštolské jich činnosti, po okolních krajinách šířily, nezůstaly zvláště na sousední Čechii bez prospěšného vplyvu, jelikož kníže její s křesťanským panovníkem Moravským v úzkém žil přátelství.

Byltě to sv. Method, jenž sobě o vlast naši získal té nesmrtelné zásluhy, že se mu s milostí Boží podařilo, vévodu Českého získati Kristu a jemu křest svatý uděliti.

Ať již nedostatečná známost dějepisu uvádí o prvopočátcích křesťanské víry v naši vlasti, cokoli se jí zdá, tolik jisto jest: že apoštolská činnost Me-thodova obrácením a pokřtěním vévody Bořivoje rozhodně přispěla k vyvrácení pohanství a k utvrzení i rozšíření křesťanského náboženství mezi praotci našimi. Jako tato zásluha ovijí nehynoucí slávou jméno sv. Methoděje, tak vstupuje i s jménem Bořivojovým první lesk křesťanství na knížecí stolec Přemyslovců, který brzy potom ve dvou vznešených údech téhož rodu dospěl k plné záři svatosti a mučennictví.

Bořivoj stal se otcem katolického rodu panovnického v Čechách; a jelikož on i rodina a dvořané jeho horlivě se přiznávali k víře křesťanské, nemohla tato jinak leč za skvělým tímto příkladem a pod mocnou ochranou trůnu veliké pokroky činiti. I zde dosáhlo učení Kristovo pokřtěním Bořivoje na všecku budoucnost konečného vítězství nad pohanstvím; neboť jakkolivěk napotom pohanská Drahomíra lstivými úklady o to usilovala, aby službu pra-vého Boha opět vyhubila, pokusy její byly marné. Zlým návodem jejím tekla sice první krev mládistvého stádece Kristova, Ludmila choť Bořivojova a Václav, jeho vnuk, zemřeli smrtí mučennickou; než jako všude byla i zde krev mučenníků úrodným semenem nových křesťanů, a krutá bouře pronásle-dování sloužila k tomu, aby se čím více šířilo a tím hlouběji zakořenilo v srdcích otcův našich, kteříž od té doby nikdy více od sv. víry neupustili.

Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na Moravu byl tedy i pro Čechy nad míru důležitou událostí; svatí tito bratři bylit jsou vyvoleným nástrojem, jehož Bůh použil, aby předky naše a panovníka jejich k posvátným hodům Evan-gelia Kristova pozval.

Ješto pak vrchní pastýřové Moravští, nástupci sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje, věrným stádcům svým právě připomínají nesmírná dobrodiní sv. víry křesťanské a osvěty, jimiž je Prozřetelnost Boží skrze tyto vyvolené posly své před tisícem roků obdařila a až podnes obdařuje; přísluší zajisté rovněž i nástupci sv. Vojtěcha a jeho spolubratřím v úřadě biskupském: povzbuditi ve jménu Páně všech milých věřících v Čechách, aby i oni letošní památku těchto svatých patronů země naší slavněji a s větší pobožností konali. K tomu cíli prosili jsme společně sv. Otce, aby udělením zvláštní apoštolské milosti letošní Cyrillo-Methodějskou slavnost naši zvelebiti a požehnati ráčil; a On prosbu tu blahosklonně vyslyšel dada nám kromě sv. požehnání svého, které všem věřícím našim uděluje, též i milost plnomocných odpustků.

Poslyšte již obsah toho apoštolského listu!

Papež Pius IX.

Milovanému Synu Našemu Bedřichovi, kardinálu knězi sv. Římské Církve,
arcibiskupovi Pražskému.

Milý Synu! Pozdravení a apoštolské požehnání!

Tuty dni obdrželi Jsme Tvůj uctivý list ode dne 8. prosince, z něhož Jsme s největší radostí se dověděli, že ctihodní bratři Naši, biskupové Moravští, s věřícími stády svými tohoto roku slavně konati zamýšlejí tisíciletou památku apoštolského působení sv. vyznavačů a biskupů Cyrilla a Methoděje, kteří národ Moravský z temnosti nevěry a z noci bludů vyprostili a v lůno sv. Církve uvedli. An sousední země přeslavným pracím těchto světců, které pro Krista byli vykonali, děkují buď za žádoucí počátek svého obrácení anebo za blahodárný rozkvět své víry: jsou svatí tito Cyrill a Method obzvláště u Čechů v požehnané památce; neboť je Čechové netoliko s vroucí nábožností cti, nýbrž i jako své nebeské orodovníky oslavují. Že pak z té příčiny cti-hodní bratři Naši, biskupové té země, jakož i přemnozí věřící co nejvroucněji sobě žádají, blízký svátek těchto Svatých s větší slávou světiti, snažně prosil jsi Nás ve jménu jejich: abychom k hojnějšímu užítku a prospěchu oněch věřících poklady nebeských milostí Církvi svěřené štědreji otevřeli. Nic nemůže nám býti příjemnějšího, než-li ze srdce vyhověti této Tvé, ctihodných bratří jakož i věřícího lidu prosbě. Protož povolujeme tímto listem z Naši apoš-tolské právomocnosti a udělujeme milostivě v Pánu všem věřícím křesťanům církevní provincie České, kteří dne 9. března t. r., jakožto ve svátek sv. Cy-rilla a Methoděje anebo mezi oktávem této slavnosti z hříchů svých upřímně a skroušeně se vyzpovídají, nejsv. svátost oltářní přijmou, chrám Páně nábožně navštíví a tam za svornost křesťanských knížat, za povýšení matky naší sv. Církve a za obrácení u víře bloudících k Bohu vroucně modliti se budou, plno-mocné odpustky, které také na způsob přimluvy obětovati se mohou za duše těch věřících, kteří láskou s Bohem jsouce spojeni z tohoto světa vykročili.

Konečně budiž ubezpečen o zvláštní Naši přízni, kterou k Tobě cho-váme, a za rukojemství její přijmiž Naše apoštolské požehnání, které Tobě, milovaný Synu! i ctihodným bratrům, biskupům, jakož i veškerému ducho-venstvu a všem věřícím, Tvé i Jejich správě svěřeným, z celého srdce mile-rádi udělujeme!

Dáno v Římě u sv. Petra dne 15. ledna 1863.

V roce 17. papežské vlády Naši.

Papež Pius IX.

Vyzývajíce tímto milé bratry a syny Naše v Kristu, duchovní přednosty všech světských i řeholních far po diécích Našich, aby vrchnopastýřský tento list první neděli po jeho obdržení svým věřícím z kazatelný ohlásili, a je k spasitelnému použití tohoto náměstkem Kristovým k nastávající slavnosti po-dávaného pokladu milostí vhodně povzbudili a připravili, nařizujeme zároveň, aby se ve všech jmenovaných chrámech po celý oktáv každý den konaly slavné služby Boží, totiž:

- a) od 8. března v příhodnou, řádně oznámenou hodinu odpolední požehnání po litanii o Všech Svatých s obyčejnými modlitbami, které na úmysl sv. Otce konati se mají; avšak před nimi, na prvním místě říkati se bude níže položená modlitba k sv. Cyrillu a Methoději. Na konci osmidenní té slavnosti „Te Deum laudamus.“
- b) Dne 9. března velké služby Boží se slavnostním kázáním, v ostatní dny zpívaná mše svatá.

Nejmilejší! S nemalou radostí a útěchou pozorujeme, že zbožná pocta sv. patronů Cyrilla a Methoděje mezi drahými věřícími našimi víc a více se šíří a utěšeně zkvétá. Nadějeme se tedy, že při nastávající slavnosti, kterou sám náměstek Kristův, jakož jste právě slyšeli, udělením plnomocných odpustků tak milostivě obdařiti ráčil, tím horlivější účastenství se své strany osvědčíte, čím důtklivěji Vám též zároveň nastávající čas svatopostní péči o spasení duší vašich na srdce klade!

Chvaltež tedy muže slavné a otce naše v pokolení jejich! (Sir. XLIV.) A vidouce, s jakým zápalem, s jakým nadšením usilovali věhlasní tito sluhové Páně o zdar a rozkvět samospasitelné víry křesťanské; kterak svatému úřadu slova Božího v obět přinášeli daleké cesty, namáhavé práce, kruté nátisky, pot ano i život svůj; neopomeňtež velebiti Boha za dar svaté víry! — Kdožkoli nahlíží, jak drahý poklad jest svatá víra, ten zajisté uzná, jak velice Prozřetelnosti Božské za to děkovati sluší, že nás povolala k poznání křesťanské pravdy; ten pokladu toho bedlivě střežiti bude, aby ho nepozbyl, věda: „že nelze bez víry líbiti se Bohu!“ (K Žid. XI. 6.)

Vidouce dále, kterak Svatí tito, když se v Řecké vlasti jejich zmáhala roztržka u víře, rozkolnické církve mateřské se odřekli, aby v úzkém spojení s nejvyšší společnou hlavou pro rozšíření jedné, svaté, katolické Církve působili; stůjtež i Vy s nezvratnou věrností k drahé matce své Církvi; a žádostivi jsouce přispěti k zvelebení jejímu přistuptež v hojném počtu k bratrstvu Cyrillo-Methodějskému, jehožto účelem jest, jakož Vám známo, společnými modlitbami za přimluvu těchto Svatých vyprositi na Pánu žádoucí návrat pobloudilých odstípených bratří na východě i jinde v jednotu sv. Církve katolické.

Vidouce konečně, jakou uctivost a oddanost k náměstku sv. Petra na jevo dávali ss. Cyrill a Method, a že jemu na důkaz hluboké úcty a takřka na svědectví pravověrnosti své do Říma přinesli ostatky papeže a mučenníka sv. Klementa; uče se od nich věrné oddanosti a vřelé úctě k nejvyšší hlavě Církve, dobrotivému Oci našemu Piovi IX.; zvláště za našich dnů, kdežto se zdá, že Bůh víru naši zkouší láskou k Církvi své a její hlavě.

Posléze používáme My, podepsaní biskupové, této příležitosti, abychom srdečné díky vyslovili všem těm šlechtným dobrodincům a nábožným ctitelům sv. Cyrilla a Methoděje, kteří od desíti let svou obětivou štědrostí k tomu přispívají, aby stavba chrámu Karlínského u Prahy dokonána býti mohla, a tento pomník naší úcty k sv. patronům zemským Cyrillu a Methoději ještě během tohoto roku posvěcen byl.

Dobrodincům těmto hojně odplaty na Pánu Bohu žádajíce, přejeme Vám všechněm hojně milosti Pána našeho Ježíše Krista, aby Vám památná slavnost tato přinesla mnohonásobného ovoce spasení věčného. Amen.

Dáno na den Očišťování Marie Panny dne 2. února 1863.

Bedřich, kardinal i arcibiskup Pražský. **Karel Boromejský**, biskup Kralohradecký. **Augustin Bartoloměj**, biskup Litoměřický. **Jan Valerian**, biskup Budějovický.

Modlitba.

Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi nás skrze blahoslavené biskupy a vyznavače Cyrilla i Methoděje k jednotě víry křesťanské povolati ráčil, uděl prosíme, abychom, kteří se z přítomné jich slavnosti radujeme, tolikéž skrze jejich zásluhy slávy věčné dosíci zasloužili. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, který s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh na věky věkův. Amen.

Netečnost u víře.

II. Ve smíšených osadách rozmáhá se netečnost u víře tím rychleji i snadněji. Lid náš, vida skutky a jednání jinověrců, rád přidružuje se k nim, zvláště když to k jeho pohodlí slouží. Katolík vidí, že evangelíci o svátcích Rodičky Boží a jiných svatých nechodí do kostela; ano, že i v neděli z mnohých obcí velmi zřídka docházejí do svého chrámu, dilem, protože tam daleko, počasi špatné a dilem i z pohodlí. A proč by evangelík vážil tu cestu, vždyť si může také doma v bibli čísti, a si ji tak dobře jako jeho kazatel vykládati? Nemaje obětí novozákonní a nepospíchaje tudíž do chrámu, a nejša vázan nijakým zvláštním rozkazem své víry, že má býti v neděli přítomen kázání ve chrámu svém, rád pohoví si doma. Tato netečnost čili lhostejnost k chrámu působí i na katolíky škodlivě. Často vede katolík s evangelíkem obchod, a tu, an tento v neděli po kostele nezatouží, dá se svěsti i katolík, a zanechajíce oba kostela, hledí sobě práce i pochůzek svých. — Nehamítejte mi, že tedy i vedle Židů to možné jest! Předně ví dobře katolík ten veliký a i zevnitřní rozdíl mezi zákonem starým a novým, nadto pak musíme jen chváliti horlivost našich Israelitů v navštěvování a zachovávání jejich obřadů starozákonních. Naopak právě proto, že katolíci i evangelíci jsou křesťané, a *tito* tak rádi katolíkům na srozuměnou dávají, že oni i my víru svou máme od Krista a že rozdíl jsou jen nepatrné a malé: právě tím rozmáhá se ta netečnost, jelikož méně vzdělaný katolík konečně si počíná mysliti, žeby to snad tak v pravdě mohlo býti.

Však nad jiné škodlivě působí na naši mládež smíšené školy, kde totiž katolickou školu i evangelické děti navštěvují. Nechci tvrditi, že evangeličtí rodičové schválně dávají svým dítkám na cestu do školy v postní dni sádlo na chleb a nemají taky nic proti tomu, že nejsouce vázáni našimi zákony postními, masitých pokrmů požívají: avšak nedá se upříti, že nám tato okolnost ve školách napomáhá k lhostejnosti. Nesnadno jest vyložiti dětem v první třídě, proč dítě evangelické smí jísti v den postní se sádlem a proč katolické by nesmělo? A kdo může nad tím přísně bdíti, aby děti evangelických bohatších rodičů nedávaly v postních dnech chudším katolickým dětem chleb se sádlem? A pozorujme i vyučování. Učitel i katecheta jest takřka nucen dávat na každé slovo pozor, když mluví o náboženství, aby neurazil náboženský cit dětí evangelických, koli-

kráte mohl by upozorniti děti na mnohé rozdíly u víře a na příčiny jejich, kdyby tam neseděly též evangelické děti. A což, když připravuje k sv. zpovědi? Nemusí-li napadnouti dítěti našemu, proč asi tamto dítě nejde také k sv. zpovědi, vždyť také hněvá Pána Boha jako já; a když bylo povyrostlo, napadne mu snad i to: když naše zpověď jest od Pána Ježíše a tak nevyhnutelná, proč oni jí nemají; snad nás jen p. katecheta k tomu nutí? A jak to je s navštěvou kostela? Naše děti přidržují se k navštěvování chrámu Páně, a musí se někdy i donucovati k tomu, aby mezi službami Božími nedováděly ve škole neb před školou. A proč mám být já trestáno, pomysli si snadno dítě katolické, proč ne i ono dítě (evang.), které také v kostele nebylo? Tu jest ten škodlivý pro nás následek veliké povolnosti katolických škol k evangelickým dětem; jež jsme z pouhé snad lásky přijali a vyučovali — a jež nutně a bezděky netečnosti u víře mezi našimi dětmi napomáhají.

Uvažujíce tyto následky musíme býti velice povděčni vys. důst. konsistoři Pražské, že výnosem svým od 28. ledna 1863 č. 514. schválila návrh Roudnického vikariátního úřadu, „aby se evangelické děti více nenutily aniž žalovaly proto, když nenavštěvují aneb jen velmi špatně katolické školy, ano aby jich katoličtí učitelé do svého seznamu ani nezapisovali a školného od nich nevybírali, leda, kdyby sami rodičové evang. žádali o přijetí dítek svých do katolických škol.“ Jest to rozhodný krok v té věci a velmi prospěšný! My majíce nyní školy přeplněné nabudeme místa, evangelické děti pak nechť navštěvují své školy, aby nemohli si stěžovati rodičové jejich, jako Krabšický evangelický sbor h. v. prý to učinil v žádosti své k vyššímu úřadu slovy „aby učinil katolické školy evangelickým dětem bezškodné!“ To je tedy ta vědnost za povolnost katolíků, za jejich šetrnost k evangelickým dětem, za jejich vyučování. My bychom byli rádi, kdyby evangeličtí rodičové tohoto rozhodnutí vys. důst. konsistoře k svému prospěchu brzy použili a tak mládež svou před touto škodou rychle uchránili!

Společně toto vyučování jinou ještě škoda sebou neslo. Děti katolických a evangelických rodičů přivykly sobě již od malíckosti ve škole, kde se mezi nimi žádného rozdílu nedělalo, a to bezpochyby bylo i na příčině, proč u nás smíšená manželství tak častá a bez ostýchání byla a k vůli tomu i časté odpadávání od víry katolické. Bývali jsme spolu v jedné škole bez překážky, pročby si nemohl vyrostlý žák opět

bez překážky vzít vyrostlou spoluškolačku, třeba i jiného náboženství byla? A to je ta škoda největší. Nemíníme podrobně vypisovati, jak smíšené manželství lhostejnost mezi manžely i v dětech jejich rozšiřuje a podporuje, věc ta dostatečně známa jest z mnohých výborných o tom spisů. Čti povídky „Bětuška“, „Věrná Roza“, pozoruj skutečnost, ptej se zkušenosti.

Pohlížeje s tohoto stanoviska na náboženský život v osadách smíšených, nebudeme přenáhleně nazývati žádost katolických obyvatelů Tyrolska přepjatou, kteří chtějí se uchrániti jiných nesází v praktickém životě i této náboženské lhostejnosti, nepřejí sobě smíšených osad v zemi své.

Obrana pravdy.

Dobré, užitečné a na nejvýš chvalitebné jest to, spisovati životy slavných a proslulých mužův a jich památek a jméno dochovati pozdním věkům a potomkům k následování. Ale zhoubné, bohaprázdne a nestydaté jest to řemeslo, míchati v děje ze života některého proslulého muže své vlastní náhledy, své křivé domněnky a tou měrou často do bláta zašlapávati, co bylo mužům, jichž život se vypisuje, nejvyššího, podvracet i podřívati to, co bylo těm mužům drahé a vzácné. Nedávno dostala se mi do ruky knížečka na oko nepatrná ale pro svůj obsah povážlivě hodná. Vypisuje se v ní život slavného básníka polského Mickiewicze a tu místy potkává se čtenář s kousky filosofie, s kousky moudrosti, jakouž jsme uvykli nalezati a čítati jen ve spisech našich nejbližších sousedův — Němcův; jest to kousek té filosofie, moudrosti, kteráž nevzdělává, alebrž boří, co věkům bylo svaté, kteráž co krtek podřívá budovu, na niž jen drzá ruka neznabohův se odvažuje. Věru mohlo by se zdáti, že to nestojí ani za řeč, všimati si takového spisku; mohlo by se to mlčením pominouti, kdyby jen nebylo se co obávati, že knížka dostává se do ruky lidem méně zkušeným, že zejména čte se i od naší mládeže. Stojí v této knížce *) černé na bílém takto: „Katolicismus hledá spásu lidstva v absolutním spiritualismu; katolicismus učí, bychom porvali statky pozemskými, tělo své bíčovali, k nebesům pouze hleděli a s pokorou a trpělivostí andělskou veškeré neštěstí soukromé a národní snášeli a z té příčiny byltě vždy katolicismus nejmocnější podporou despotismu. Avšak poněvadž jsme za

našich dob veškeré konsekvence onoho absolutního spiritualismu byli poznali, můžeme se nadíti i konce jeho; neboť každá doba svrhne se jako Sphynx do propasti, jakmile se hádanka její rozluští. V tom katolicismu měla činnost T... své kořeny atd.“ Tak to zní doslovně v onom nadzmičeném spisku. Mráz mi projížděl kosti, husí kůže se mi dělá při pomnění na to strašné, hrozné proroctví „že ten absolutní spiritualismus vezme konec a s ním i katolicismus jako ta obluda Thebánská svalí se a sřítí do propasti.“ Ubohý ty katolicisme, rozžehnej se světem. Nebo ty si libuješ v absolutním spiritualismu, všimáš a hledíš si jen ducha a zanedbáváš tělo; jsi nejmocnější podporou absolutismu, despotismu. Avšak za našich dnův vyklubává se svoboda ze skořápky, co nevidět se vylihne a odzvoní umíráčkem despotismu a tedy i tobě; svalíš se do propasti, zahyneš, zajdeš jako ta Sphynx na půdě Thebánské, a proto už jen se rozluč se světem, dnové žití tvého jsou spočteny, tvůj vliv a tvá moc jsou ty tam!

Než pustme žert mimo sebe a vážně a směle podívejme se do očí výše položeným výpovědím. Zdá se, jakoby byl spisovatel chtěl si zahrát na velkého mudrce, jenž proskoumal ten katolicismus až do nehlubších jeho hlubin, jenž poznal jeho zhoubné působení a následky pro svobodu národův a tudíž jest taky oprávněn, prorokovati katolicismu co nejmocnější podpore libovlády brzký jeho konec. Zatím ale nevnikal ani pořádně a nenahledl do *katechismu*. Katolicismus prý hledá spásu lidstva v absolutním spiritualismu!

Nesnadno ovšem říci a uhodnouti, co těmi slovy mínil spisovatel, ale zdá se, že činí katolicismu — víře katolické — to výčítku ovšem naprosto nespravedlivou, jakoby všimla si jen ducha, této zajisté vzácnější stránky i dražší při člověku, a zanedbávala, naprosto zanedbávala tělo; jakoby velela všecku péči a starost vynakládati na duši a poroučela *tělo mariti, ničiti*. Zdá se, že se domýšlí spisovatel, jakoby víra katolická vychovávala člověka *jen a pouze* pro nebe a říši duchovou, pro život věčný, blažený za hrobem, a činila jej *neschopným pro život občanský, pozemský*, ano bránila jemu plniti povinnosti občanské. Než jaký to klam a mam! Kdokoliv nahlédl do věro- a mravouky katolické, ví a zná, jak víra katolická i tělo za dílo rukou Božích považuje, je stánkem a příbytkem nesmrtelného ducha nazývá a příbytkem Ducha sv.; ví a zná, jaké povinnosti ukládá mravouka katolická křesťanu vzhledem na tělo. Není to tedy pravda, že katolicismus hledá

*) „Naši mužové.“ sv. V. str. 448. od Eraz. Sojky!

spasů lidstva v absolutním (!?) spiritualismu. — Praví se dále, že katolicismus učí, bychom *povrhali* statky pozemskými, ale i tu minul se s pravdou. Pravda jest, že katolicismus učí *nezakládati si* na statech pozemských, *nepřikládali k nim příliš a jedině srdce*, tak aby byly modlou katolíku, již by se klaněl a věnoval všechny své snahy a péče; pravda jest, že katolická víra učí, že „nazi jsme přišli a ničeho zajisté nepřinesli na tento svět, a bezpochyby že tedy také nic odnesti nemůžeme;“ pravda jest, že katolicismus volá: „naskládejte sobě pokladův, jež zloději vykopávají a mol kazi a rez žere,“ ale také nepopíratelná jest pravda, že hlásá, „aby kdo nepracuje, nejedl,“ „abychom dělali rukama svýma, ne zahálějice a měli nejen pro sebe ale i bratřím potřebným z čeho uděliti.“ Pravda jest, že katolicismus a jeho mravouka poroučí, jmění a statkův *dobývatí spravedlivým způsobem* a dovoleným, jich užívati k prospěchu a užítku bratří, na ulevení jejich bíd a na nedostatkův, na setření slzi s očí chudiny. Ne tedy *povrhati* statky pozemskými, alebrž jich *moudře a křesťansky* užívati velí katolicismus. „Všelíké stvoření Boží dobré jest, a nic nemá zamítáno býti, co se s díkyčiněním přijímá.“ (I. Tim. IV, 4.) Ovšem ale radou evangelickou jest to a ne přikázáním katolicismu, odrící se na prosté statkův pozemských a žíti v dobrovolné chudobě; toť dokonalost, k níž vybízí, ale nezavazuje katolicismus. Klade se dále za hřích katolicismu, že učí, bychom tělo bičovali, t. j. žádosti jeho zapírali a krotili, vášně a náruživosti, jichž sídlo a rodiště na mnoze jen tělo jest, potlačovali, rozumu a duchu a zákonu Božskému podřizovali a podrobovali. Ale probůh, jest to k hanbě katolicismu, lze z toho činiti výčitku vůči katolické, co již i staří mudrci za zásluhu i povinnost člověku moudrému kladli? Lze proto viniti katolicismus z nepřátelství proti svobodě občanské a z podporování despotismu, když tělo velí podrobovati v službu ducha; když zamezuje a zabráňuje mnohemu zlému, které z těla a jeho vášní se rodí a roste pro společnost lidskou; když zapírání těla a jeho žádosti pokládá a všim právem považuje za hráz proti výbuchům vášní lidských, za hráz proti krivdám, nespravedlnostem, krádežím, vraždám a jiným ohavným neřestem zhoubným společnosti lidské a škodným občanské svobodě? Či spisovatel nevázanost a neskrocenost těla považuje za podporu svobody občanské? Zdá se, jakoby něco podobného si myslil, když dokládá, že katolicismus, poněvadž učí tělo bičovati, „byltž vždy podporou despotismu.“ Klade dále za hřích katolicismu,

že učí bychom *pouze* k nebesům hleděli, ale zapomněl, že mezi přikázáními téhož katolicismu jest jedno, jenž zní: „kdo ne stará se o své, zvláště o své domácí,“ že zapřel víru a jest horší než pohan;“ zapomněl, že katolická víra učí lásce k vlasti a národu, že velí sloužiti jí všemi silami duševními i tělesnými; zapomněl, že velí dávatí Bohu, což jest Božího, ale také císaři, což jest císařovo; že káže úctu a vážnost k zákonům vynešeným ať již vládou demokratickou ať republikánskou, aneb konstituční; zapomněl, že katolicismus činí z lidí nejlepší, nejslechetnější, obětovné občany a údy obce i státu a tedy neporoučí, *hleděti jen pouze* k nebesům ale *zapovídá zanedbávati povinnosti občanské*. Ano katolicismus učí povinnosti občanské nejen z bázně a strachu meče a žaláře, alebrž pro svědomí a Boha věrně plniti. A co se týče výčitek, že „katolicismus učí s pokorou a trpělivostí andělskou snášeti všeliké neštěstí soukromé i národní a tudy stává se podporou libovůle a libovlády,“ věru co na to odpověditi nevíme. Snad tedy by to bylo zásluhou katolicismu, kdyby hlásal: když tebe jednotlivce aneb tebe národe potká neštěstí a nehoda, vylej si zlost a hněv na svém sousedu, zuř proti těm, kteříž ani vinni nejsou neštěstím a nehodou, kterouž ty sám snad svým nerozumem na sebe jsi uvalil. Děkuje se za takovou nauku, a katolicismus může štěstí si přát, že daleký a prostý jest nauky takovéto, kteráž by nebyla než *despotismus* v jiném rouše, v jiném kabátě. Či snad zabráňuje katolicism, by hleděli neštěstí a nehodám se vyhnouti národové? Ano jednotlivci i národové držíce se věrně víry katolické nejspíše se nehodám a neštěstí vyhnouti mohou. —

A co se naposledy dotýče závěrky, učiněné ze všech předešlých nespravedlivých a krivých výčitek, že totiž katolicismus učí tak, jakž výše položeno, „byl vždy nejmnocnější podporou libovlády, despotismu,“ nelze jinak říci; než že neviděl si do pera, že nevěděl, co mluví, kdo ta slova napsal a pronesl, kteráž jsou skutečným nesmyslem odporujícím i skutečnosti, historii, i podstatě víry a nauky katolické, kteráž není a nebyla berlou libovlády alebrž štítem spravedlnosti a svobody občanské. Ať nám dokáže spisovatel z historie aneb z podstaty víry a nauky katolické nespravedlivý výrok svůj! Věru měl by to kus perné práce, a ne jednou krůpěje potu výtaly by mu na smělem, drzém čele. Když ti prostí poslanci Boží v Jerusalemě osvědčují, že sluší více Boha než lidí poslouchati, tu byli snad také podporou ji-

stého despotismu, či libovlády knížat židovských? Aneb když ta vyvolená nádoba, apoštol národův sv. Pavel, zmrskán byv a uvržen do žaláře ve Filippi od římských úředníkův nejsa odsouzen, donutil úředníky, že příjdouce museli jej odprositi a sami propustiti, což není to důkazem, že katolická víra nebránila mu, hájiti se proti bezpráví, křivdě spáchané na něm libovůli úřadův římských a žádati na nich dosti učinění? Či byl tu Pavel podporou libovůle, despotismu?

Aneb když biskup Milánský neohrožený Ambrož vzkročil v cestu římskému samovládcí Theodosiovi a jal se mu vytýkati, že krví nevinných občanův pokálev rukou svých není hoden vejíti do domu Božího, či, pravím, schvaloval jednání libovolné, byl podporou despotismu, kterýž pro urážku mrtvé sochy dal prolévati krev lidskou? Či neosvědčil setuneohrožený biskup co obhájce práv lidských? Či možná jej nazvati podporou libovůle? Anebo kdo nezná slavného Lacordaire-a, tohoto přísného katolíka, kněze z řádu sv. Dominika, a předce nejohavnivějšího obhájce svobody občanské, kdo nezná tohoto svobodomyšlného katolíka novověké Francie a odpůrce vši libovůle, nepřitele despotismu? Či víra a učení katolické bránilo mu býti svobodomyšlným, býti republikánem, jenž zdráhal se přijmouti nabízenou stolicí biskupskou z rukou Napoleona, jenž co mocnář Francie má právo *jmenovati* biskupy. Tato pokynutí tuším jsou důstatečná na vyvrácení drzého nářknutí, že by katolicismus byl podporou libovůle; a jen na jednu ještě okolnost poukázati budíž nám dovoleno. Nechť nám jmenuje spisovatel oné knížky, onoho nářknutí, národ, který by byl katolictější než národ polský? a nechť nám také poví, byl-li který národ svobody milovnější a svobodomyšlnější než národ polský, jemuž vrozena jest nepřítelství a nepřátelství proti vši libovůli, a kterýž jest živým důkazem, že katolicismus jest a byl ne podporou, alebrž nepřitelem a odpůrcem vši libovůle, všelikého despotismu. Než pro dnešek dosti, ač by se mnoho o té věci na obranu katolické víry a nauky dalo pověděti, neboť „Blahověst“ nechce a nesmí do politiky se plést, a musí se jen obmeziti na odrážení útokův nespravedlivých, činěných na víru katolickou. Na konec budíž jen podotknuto, že marné jest volání, marné čekání onoho mudrce na tu chvíli, kdy ten katolicismus jako obluda svrhne se a svalí do propasti, toho bohdá nebude; dříve odzvoní se umíráčkem pisálkovi zahrávajícímu si na velikého proroka a mudrce i jeho spisům než katolicismu,

jenž jest vzdělán na skále, kteréž ani brány pekelné nepřemohou.

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

III.

(Pokračování.)

Klára je nejmladší dcera Jahelkova, a kdoby se na ni podíval, sotva by uvěřil, že jí minulo osmnáct let. Mladý pán z Vrchoslavů nevěděl, má-li ji míti za dítě anebo za pannu již dospělejší, a tak by se zajisté vedlo i nám. Klára je mrzák, nohou ani rukou nemůže užívat, trpí na dnu a často podlehá velkým bolestem.

Byla vždycky dívka slabá, churavá, nemocná, v osmém roce mladého věku uvrhl ji tělesný neduh na lůžko a od té doby ho neopustila. Sedává nyní sice na pohovce u okna, ale tu obdržela teprv od Terezky, jenž ji koupila za své peníze. Páni jí, že byla stará, prodávali židovi, Terezie za ni dávala víc než tento, a když jí ještě slevili slyšíce, komu ji miní darovati, zbylo jí na povlak, a Klára byla šťastna, že si může poseděti mimo postel, na níž tolik let strávila. Každý den ráno ji bratr Pavel donesl k oknu, kde pohovka její stála a večer ji zase odnesl do postele, nikdy nezapomínaje na čas k tomu ustanovený.

Byl to zvláštní poměr mezi chorou a neduživou dívkou a lehkomyšlným bratrem světákem. Odporoval matce, byl lhostejný k otci, dělal, co se mu líbilo bez ohledu na ně, neštilil, nebál, nestyděl se jich, ale slaboučká sestra na uzdě držela bujného mladíka. Skrýval před ní starostlivě své výstupy, chtěl, aby ho měla za hodného, činil, co jí viděl na očích, sloužil jí ve všech potřebách.

Rodiče jí na počátku zajisté hleděli pomoci, ani skoupá matka nešetřila peněz na lékaře, ano povolali jich k ní více a dělali, co jí dle rady a úsudku jejich mohlo uzdraviti. Nic neprospeklo, Klára zůstala bídákem a lékaři jí v bolestech jen ulehčovali. Pořád užívala jejich prostředků; předpisovali jí obklady studené, teplé; posílali mastě, vodičky, prášky; připravovali pilulky. Nejen ve dne nýhrž i v noci brala jejich léky, a bratr Pavel jí je podával.

Uhodila určitá hodina, otevřely se dvěře od komůrky, Pavel kráčel po prstech k posteli Klárině a vyplnil rozkaz lékařův. Spal-li, probudil se, když na stěně byly hodiny; nebyl-li doma, přišel: Klára nesměla čekat. Žádná ani ta nejmilejší spo-

lečnost nebyla s to ho zadržeti. Hrál v karty, pil, zpíval, vyražel se, přátelé ho nechtěli pustiti, vysmívali se mu, tupili ho, nic platno, utekl a raději ještě jednou, ještě dvakrát se vrátil, než aby byl zanedbal nemocnou sestru. Ano, ona neměla ani vědět, kde byl. Hle, dýchá na zeď do vápna, vymývá si ústa, tájí dech, aby nepoznala, že kouřil, že pil, a když to předce uhodla majíc jemné a útlé smysly, chtěj nechtěj se začervenat, co se jindy nikdy nestávalo. Řekla-li: „Pavle, tys nebyl doma,“ stál před ní jako před svým soudcem, sklopil oči a neodpovídal; dodala-li: „Viď, že již ven nepůjdeš?“ slíbil, že nepůjde a držel slovo, třeba by je na druhé straně byl musel rušit.

A tak jako Pavel milovala Kláru i Terezie. Neuplynulo dne, aby se k ní aspoň jednou nebyla podívala. Přišla a utlala jí postel, prohlídla její oblek, přinesla jí často i kousek jídla. Uspořila si je anebo je dosatla od pánů, i oni zpomínali na nemocnou její sestru. Sama na ni prala, netrpíc na jejím obleku, na jejím lůžku poškrvny a že viděla, že se z toho chudáček raduje, byla náramně pečlivá udržeti věci její v té největší čistotě. Scházelo-li ji něco, ráda ji to zjednala, ušila, vždy ji měla ustrojenou jako k nějaké návštěvě.

Terezie s dovolením pánů přicházela obvyčejně ráno, když v městě kupovala pro ně denní potřeby, rychle Kláře učešala vlasy, umyla a oblekla ji, ozdobila si ji, a Pavel šetrně a opatrně ji vzal do náručí a položil na pohovku.

Milý byl pohled na stonavou a malomocnou dívku. Churavé tělo její nikoho nedojímalo nepříjemně, zdáje se býti více bytostí duchovní než hmotou smyslnou a podobajíc se jemnému rouchu, jež za schránku slouží duši. Malíři andělům dávají takové na obrazech. V tom těle nebylo žádostí, vášní, neprozrazovalo věku, přebýval v něm mír a pokoj, zářily z něho rozum, nábožnost, láska.

Klára mnoho trpěla. Sami lékaři povídali, že snáší velké bolesti, ale nebylo toho znáti v jejím obličejí. Ten byl vždy stejně poklidný a přívětivý, a z úst jejích nevyšlo slovo stesku, stíženosti a nářku. Stala se vítězem nad tělesnými mukami, nedbala na ně, nevšímalá se jich, chovala se, jakoby jich ani nebylo.

Do osmého roku chodila Klára do školy a byla dítě moudré a nadané a vynikala svými schopnostmi nade všechny žáky. V krátkém čase naučila se čísti, také již psala a věru ku podivu prospívala ve svatém náboženství.

Bůh ji chtěl ozbrojiti k boji, který ji

očekával, připravit ji na cestu trnovou, položit základ, na němž pak dále stavěla. Tělo její kleslo do mdloby, duch však nepozbyl své živosti, nýbrž vyšinul se a sesílil, pracoval jakoby svých okovů byl sprostěn, postupoval v dokonalosti, stával se mocnější.

Mladá dívka rozjímalá o hlubokých tajemstvích víry a co ještě nevěděla, dověděla se z knih. Modlitby, katechismy, výklady a Písmo svaté měla vždy u sebe a zvlášť toto poslední četla tak bedlivě, že mnohou část uměla nazpaměť. Nic ji nezaměstnávalo a nezajímalo, všecken čas obětovala Bohu. Co bylo skryto před očima jiných, co se jim ukazovalo jen v temnu, do toho pronikla čistá duše její a viděla to v jasném světle.

Po prvním svatém přijímání daroval jí otec duchovní, jenž ji zpovídal, obraz Pána Ježíše a ten jí poskytoval hojně útěchy. Viděla, připomínala si, co Spasitel její trpěl, přirovnávala k tomu, co ona trpí, a již si nezoufala. Pán Ježíš na kříži jí byl školou, v které byla ustavičně, čerpajíc z ní moudrost a sílu, které dosahují na světě jen málo kteří vyvolení. Vykoupení skrze Něho pochopovala s takovou důkladností, jakoby se zrovna před zrakem jejím dělo. Duch její opouštěl, tělesné vazby a zalétal na svatá místa: do Jerusalema, na horu Kalvarii a tam poznával nesmírné zásluhy Božského Spasitele o lidské pokolení. Celý život Jeho ležel před ní otevřený, doprovázela Ho od narození až k smrti, a každý čas církevní představil jí nějakou důležitou událost z pozemské Jeho pouti. Čítávala svatá evangelia, konaly se před ní zázraky Ježíšovy, slova Jeho jí dorážela k sluchu, všecko křesťanské učení se jí stávalo skutkem a pravdou. Zнала je, rozuměla mu, žila podle něho, kladla je bližním do duše.

Víc než u svých působila Klára u cizích. Otec se k ní nepřibližoval s vřelým srdcem trvaje v lhostejnosti; matka pro lopocení a dychtění světské nevzala si času dbáti o věčnost; bratr jen osobu její ctil a miloval, maje ji jako za posvěcenou, ale posvětití dle jejího příkladu i sebe, o to se nikdy nepřičinil; sestra byla hodná, scházel jí však hlubší smysl pro věci nebeské a tuze se vázala na svět a marnosti jeho. Co by se z nich ze všech bylo stalo bez Kláry, to ovšem těžko rozhodnouti. Zajisté je uchránila před každou větší zkázkou a co ve svém jednání jevíli dobrého, jejímu vplyvu se musí připsati.

Lidé z ulice měli z Kláry více duchovního užitku nežli vlastní příbuzní, přicházeli k ní do domu, viděli ji a mlu-

vivali s ní u okna, a mnohý pravdu poznal, ctnosti se naklonil, věřícím křesťanem se stal jejím vynasnažením. Malým dětem vypravovala o Pánu Ježíši a matky je vodily k ní, aby se odnaučily zlým návykům a chybám. Pochybujícím podávala dobré rady, zarmoucené a smutné těšila, hříšníky kárala a varovala. Jan Tuma, sládkův čeledín, jenž zachytil zplašené koně pána z Vrchoslavů, byl od ní k bohabojnosti přiveden: stará Doušová v ní ctíla svou nejlepší přítelkyni; žebrák Kilian u ní hledal útěchu a posilu, kdykoliv jí potřeboval. Odrostlým pannám byla podporou a pomocí zachovati čistotu srdce; mužům a ženám dávala příklad nábožného života; páni i nepáni obdivovali se jejím ctnostem.

Den co den sedávala Klára na svém místě u okna, v letě otevřeném a ozdobeném zelenými květinami. Kdo šel okolo, pohledl na ni, usmál se, promluvil s ní a povzbuzen ubíral se dále. Již ta její spanilá tvář zajímala každého, a slovo z úst jejích vábilo staré i mladé.

Rízením Božím stalo se to, že slečna z panského domu se dostala do příbytku, kde žila ubohá Klára, a přinucena jsouc nehodou, co ji potkala, bydleti s ní, zkusila na sobě moc, jakáž pochází z víry živé. (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Libáně dne 11. února 1863.

[Vzácné dary pro chrám Páně.]

Dnešního dne obdrželi jsme nenadále z Prahy pro čas svatopostní tři mešní roucha barvy fialové se vším příslušenstvím v ceně 140 zl. Jest to již třetí zásilka ve dvou letech. První obsahovala v pravdě knížecí roucha bohoslužebná na velké svátky, totiž 2 kasule, pluvial, 2 dalmatiky, 3 alby, 3 rochety, skvostné velum, všecko v ceně 800 zl. Druhá zásilka přinesla nám 3 kasule bílé a 3 červené kromě velikého koberce na stupně oltáře v ceně 300 zl. Nyní tedy jest náš farní chrám vším, co potřeboval, hojně a bohatě obdařen. Všecko svrchu uvedené daroval rodišti svému a chrámu, v němž křtěn byl, vys. důst. p. kanovník metrop. kapitoly Pražské, vrchní školdozorce v arcidieci, prelát Jan Křt. Mařan. Bůh sám budiž mu štědrým odplatitelem za jeho šlechetný dar, a dejž mu zdraví a hojnost všeho dobra na prosby všech chudých, jež velikomyslně podporuje z Prahy a zvláště, kdykolivěk do rodiště svého zavítá.

Z Kolína dne 12. února 1863.
[Obnovené chrámy.]

Čteme o císaři Karlu IV., že kdykoli vcházal do města, v kterémž posud nebyl, na tři věci

zvláště prý pozor dával, totiž na dlažbu, na hodiny a na chrám, soudě pak z těchto na stav města. Pomíjím mluviti o prvních dvou věcech, ale o třetí chci několik slov napsati. Ku chvále zdejšího duchovenstva budiž podotknuto, že by mohlo zdejší obyvatelstvo pokojně očekávati každého hosta, který by o duchovním jeho stavu po příkladu onoho panovníka souditi chtěl, poněvadž i jinověrec o zdejších chrámech s pochvalou mluví. Abych krásu zdejšího děkanského chrámu Páně poněkud vylíčil: díím, že zbožný příchozí při pohledu na vnitřek této svatyně, zvláště ve dnech svátečních, bezděky zvolati musí: „Jak milí jsou stánkové Troji, Hospodine, touží a omdlévá, duše má po síních Hospodinových.“ Ale nejen tato nýbrž i ostatní svatyně nabyly jsou za posledních let okras v také míře, jak jen poměry připouštěly. Tak kráčelo na den „Všech svatých“ m. r. v slavném průvodu veliké množství k chrámu „Všech svatých,“ za městem. Tento chrám nacházel se po mnohá léta ve velmi spustlém stavu; avšak lonského roku dostalo se i jemu, k radosti všech, jenž zbožného jsou srdce, potřebného opravení, a po dlouhém uzavření a smutném tichu rozléhaly se v posvátných jeho zděch opět hlasy zbožných věřících, na počest miláček Božích chvály Bohu prozpěvujících. Kromě těch a jiných ještě chrámův, mezi nimiž i kostelíček sv. Jana Křtitele, před dvěma roky důkladně obnovený, svou čistotou vyniká, zdobí město nyní také nová škola.

F. B.

Od Brna dne 14. února 1863.

[Ze sněmu „Orlicí.“ Literární zprávy.]

Ve sněmu našem zemském učiněn p. Giskrou návrh, aby se zvýšil plat duchovenstva. Mnozí se domýšleli, že návrh tento uvede naše biskupy do rozpakův, do nesnázi: zatím jsou tomu tuším rádi, že se předmětem tímto také se strany světské hnulo; aspoň se přesvědčí nyní svět, že pp. biskupové úsilovně žádosti učinili dvakrát a sice r. 1849 a pak 1856 u sl. místo-držitelství, aby plat duchovních správcův zvýšen byl aspoň na 500 zl. stř. Ze se nestalo, jak si toho blahomyslní velepastýřové přáli, není vina jejich. Tolik prozatím o návrhu p. Giskrova. Jiných zajímavých podrobností, jak se to s náboženským fondem moravským má, co všecko naši nejduší pp. biskupové ku zlepšení stavu chudšího duchovenstva z vlastní kapsy činili, toho bohdá se dočtete brzy v nadějném „Orlicí.“ Zakládá se zajisté v Brně tento denník, jenž bohdá nebude válčiti proti Cirkvi sv., nýbrž jak si toho jeho zakladatelé přejí, stane se oporou pravdy. V Izraeli nastane bezpochyby pokřik, že to list klerikalní: zatím nás již v díle stavitelském ni výhrůžky, ni lákání svobo-

dozvednického časopisectví nepomátou. Zvěstujte tedy v Čechách kněžím, že *Orlice* zasluhuje usilovného rozšíření a že Morava v důležitém tomto podniku utí na bratrskou pomoc od Vltavy spoléhá. Zdá se, že všeliká zlá nepřítel světa proti Vám i nám se soustřeďuje na Moravě a proto byl svrchovaný čas, abychom se na samostatný list každodenní zmohli, abychom odráželi útoky na práva Bohem nám daná. Boj tento vedouce pod ochranou Páně a chtíce zachovati národ věrný Kristu, zvítězíme. Víte to, jak obětivě se Morava na všech literních podnikách účastní; protož neopomeňtež ani Vy bratři Čechové nám ku zdokonalení a ku zvelebení a ku zachování nadějně „*Orlice*“ přispěti; zvlášť když Vám za to stojíme, že se u věcech Božích neponese jiným směrem a duchem nežli *Pozor*. Matice Velehradská naplňuje se každým dnem víc a více, tak že snad ještě letos u hrobu sv. Methodia ustanovení budou strážcové — kněží nějakého řádu, aby mohli přichozím tam tisícům lámati chléb života. — Nákladem Dědictví Cyrillo-Methodějského dotištěn život sv. Augustina s velikou pilností zpracovaný od p. dra Hoška. Zanedlouho vyjde životopis velezasloužilého, apoštolského kněze † Tomáše Procházky od Ben. Kuldy. — „Moravský Pěstoun“ dostane bohda nového redaktora a nabude směru rázného — katolického.

W.

Z Boskovic na Moravě dne 6. února 1863.

[Katolíci v Rusku.]

Nebyl jsem snad při žádném dopise svém tak zarmoucen jako nyní. Dostaly se mi před nějakým časem do rukou noviny, obsahující zprávy od roku 1832 a následujících, pak některé od roku 1846—1850 z ruského Polska, četl jsem tu hrozné věci, které se tam sběhly, četl jsem o hrozných nátiscích a velkém bezpráví, jakého tam zakoušeti museli katolíci. Pronásledováno těch, jenž nechtěli přijmouti a poslechnouti popův jim do obce odjinud posílaných, kteří se ani náležitě po polsku vyjádřiti neuměli, ale předce tak dalece se srozumitelnými stali, že jim Poláci rozuměli, když jejich katolické kněze haněli a tupili, nešetrně samého katolického učení se dotýkajice. Hrůza člověka obchází čtoucího, jak Rusové bičem nutili dospělé i mládež, aby přijímali z rukou schismatického kněze večeri Páně, při které příležitosti mnohý své katolické víry pevně se držící až k smrti byl ubit. To se všechno dělo pod rouškou, jakoby tak kruté se jednalo jen proti těm, kdož od směru svého protiruského nechtěli upustiti, avšak kato-

lický a protiruský bylo jedno. Každý katolík zdál se býti schismatické Rusii nebezpečným, která nikterak dopustiti nechtěla, aby katolíci v duchovních věcech a záležitostech sv. Otci poslušni byli a přímo podřízení. Odtud takové pronásledování. Za prvních časů křesťanských bylo též pronásledování křesťanů, ale císařové římsí zjevně vyslovili, že chtějí veškeré křesťanství vyhubiti s povrchu země, ale zde ostražitě a pod rozličnými výmluvami se to dělo. — Když tak čtu, co se dělo s Poláky katolickými tenkrát, nemusímli se obávat, že se diti bude i nyní? Znám, že Poláci pod vládou ruskou opět povstali, což ovšem nechválíme, bojíce se o budoucnost katolických Poláků, aby, až se podaří, znovu podrobiti povstalece, se neopakovalo hrozné ono divadlo z let minulých. Či jsou ony tendence zprávy v listech ruských, všelikou vinu povstání na duchovenstvo, a zvláště na řeholníky uvalující bez všelikého dalšího záměru? Aneb nesměřují ony zprávy, jakoby právě kněží všude se tou největší surovostí a krvelačností vyznamenávali, právě k tomu, aby katolíci duchovní a spolu tedy i katolická víra — u samých Poláků v opovržení padli, a aby takto půda se chystala k odtržení a rozkolnictví? Možná, že někdo řekne, že příliš černé všecko vidím, odpovídám: bylo tak, a kdo může nás ubezpečiti, že nebude zase tak? Dejž Bůh, aby se vše k dobrému skončilo, aby nové zkoušky nepotkali Poláci, aby žádný nepadl v obět odpadlictví, nýbrž aby národ ten, jako až posud byl, zůstal i budoucně národem výhradně katolickým, a byl mocným štítem proti návalu mocného severního rozkolnictví, jako býval hradbou proti nájezdům mohamedismu.

Nebude snad od místa, doložím-li několik zpráv z oněch krajů, které jsou polské, ale v Rusku, a nazývají se „provincie zabrané,“ k rozdílu od těch, jenž až posud jménem „království Polské“ se zahrnují. Jsou to Litva, Podolí, Ukrajina a Volyň. Něco tedy z Podolska. Obyvatelů má 1,600.000; mezi nimiž jest toliko 200.000 katolíkův, a 200.000 židů, ostatek jsou schismatické. Katolíci jsou bývalá nižší šlechta nyní šlechtictví zbavená, a nevolníci. Odkázáni jsouce netoliko na úřad ale i školu a kostel ruský, takřka ani katechismu svého po polsku neznají; majetek klášterů, kostelů aneb psanců rozdělen důstojníkům vojenským, civilním ano i židům kupcům. Nápadně mizí zde živel i polský i maloruský, a s nimi živel katolický latinského i slovanského obřadu. Zákon o manželství velmi nadržuje církvi pravoslavné, neb

když jeden z manželův jest pravoslavný, všechny dítky musejí býti pravoslavné, a takových manželstev jest mnoho, často jen proto, aby manžel nějakého vyššího úřadu došel. Takovýto šlechtic muselby 5 let ve vojště sloužiti a to třeba někde na Kavkazu, aby tomu unikl, učinil známost s pravoslavnou, oženil se s ní, což ho uvolnilo od těžké služby vojenské a ještě k hodnostem mu pomohlo; ale děti, děti jsou všechny pravoslavné. Kněžna Radzivilovna prosila vládu o povolení k stavbě farního kostela pro katolíky počtem 1800. Dostala povolení, ale musela spolu vystavěti též chrám pravoslavný, ač tam dva již mají. V jiném městečku chtěli Dominikánům vzíti kostel a klášter na cerkev, ale vysvobodili se od toho, že svým nákladem vystavěli cerkev. Nenalezněš tu tak snadno šlechtice, jenžby neměl nějaký úřad, neb šlechtic, v jehožto rodě po troje pokolení nebylo úřadu, zbaven jest tím samým šlechtictví. Kdo nemá úřadu, nazývá se úředně „máloletým“ a kdyby měl i 80 let a doktorát všech fakult na všech universitách, nic platno, považuje se ve všem za nedospělého. Prostředkem k úřadu se dostati a šlechtictví neztratiti jest buď zapření své víry katolické neb aspoň smíšené manželství. Tak je všechno krásně nastrojeno, aby počet katolíkův sám sebou se menšil. A tak tomu i jest. Takováto praxis jest nebezpečnější, než ty nejvybranější muky a také více vydá. Kraj ten dříve katolíckými Poláky obývaný čítá jich nyní jak svrchu ukázáno toliko šestý díl. Smutné to výjevy, které v nás budí zármutek a spolu i obávani o budoucnost katolíkův ruskopolských. Kýchby obrázek ten otevřel oči všem těm, kdož doma nejsouce spokojeni, toužebným zrakem pohlíživali k severu!

L. S.

V Římě ku konci ledna 1863.

[III. Slavnost Zjevení Páně.]

Řím býval hlavním sídlem pohanství, nyní pak jest hlavním městem křesťanstva, i kde by tedy mohlo se vhodněji slaviti vítězství víry křesťanské nad pověrou pohanskou ne-li v Římě? Vítězství toto uvádí na mysl každé jiné místo toliko jednou do roka, v den Zjevení Páně, v Římě pak představuje se nám po celý rok, každého dne, každé hodiny. Co divu tedy, že v Římě má slavnost Zjevení Páně na sobě mnoho zvláštního, neobyčejného, jinde nevidaného?

Večer před slavností představuje nám dobu pohanskou. Dobře k tomu zvolili tmou noční; neboť pohané seděli a kde jsou, sedí doposud „v temnosti a v stínu smrti“, ale Kristus jest světlo pravé, „kte-

rěz osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět.“ Po večeri chodil jsem po ulicích u sv. Eustachia nedaleko pantheonu, tedy v srdci nynějšího Říma. Že jsem chodil? Nikoliv, postrkovali mnou, nesli mne, kamkoliv se hnuli stisnutí zástupové. Každý mužský měl píšťalku v ústech a foukal a pískal, co síla stačila, bez ladu a skladu, jen aby k pískotu přispěl a hluk rozmnožil. Také muži s ctihodným vousem pustili se v proud píštěce s takovou horlivostí, jakoby se jednalo o blaho státu, o spásu lidské společnosti. Komédie tato podobala se namnoze zastaveničkám, která se v neblahém roce 1848 provozovala pod okny osob nenáviděných. A předece jaký to rozdíl! Při takovémto zastaveničku byl úmysl zlý, mnoho hrubosti a surovosti, při této produkci Římské nic sprostáckého, nevinná radost na všech obličejích. Ač tíseň byla veliká a hluk trval do půlnoci, nepozoroval jsem, žeby někomu byli ublížili, někoho pošlapali, neslyšel jsem klení ni zlořečení. Všecko se odbylo v nejlepším pořádku. Strážníků viděl jsem málo, a ti se pohybovali bezstarostně s množstvím. Po obou stranách ulice vyložili prodavači rozmanité hračky a titěrky a dobře pochodili. Nebo čím jest u nás pro děti štědrý večer s jeslíčkami a vánočním stromkem, tím jest mládeži Římské o dvanact dní později „*Befana*“, stará žena nelibého vzezření. Jí na počest bývá onen vzteklý pískot. Bajesloví málo o ní vypravuje, mnozí se domnívají, že jméno její nepochází z našeho „Epifania“, ale že jest i s tím v pravdě nekřesťanským pískáním původu pohanského.

Slavné *svěcení vody* v svatvečer Zjevení Páně koná se v Římě toliko od Řeků u sv. Ondřeje „della Valle“ a od Rusinů u sv. Athanasia, kdežto jsem byl přítomen. Pohlížeje na hladké, velké nádoby stříbrné, které vodou k svěcení naplněny byly, rozpomínal jsem se s bolestí na ty nedůstojné nádoby, v nichž voda u nás svěcená bývá. Víím sice, že země Česká mramoru nazbyt nemá, a že stříbro z dolů Příbramských nebude dáváno na samé nádoby chrámové, ale v tom mi bez odporu přisvědčí každý, žeby nádoby na vodu svěcenou měly se lišiti i v tom nejchudším kostelíčku od těch, v kterých lid vodu do chléva nosí! Také vykuřování příbytků a psátí na dvéře prvním písmeny jmen, jež tradice sv. třem králům dala, není tu obyčejem. Náhradou za tento obyčej, jenž upomíná na obřad Israelských v Egyptě, kteří veřejí domů svých pokropovali krví beránka velikonočního, aby anděl smrti prvorozených jejich ušetřil, jest tu zvyk, pozdravovati se

vespolek přáním „buono pasqua.“ (jakoby řekl: blahé svátky.) Tak přeje jeden druhému netoliko o veliké noci, ale i na den Zjevení Páně a o svátcích svatodušních. První, jenž pokaždé pozdravení to všem Římanům dává, jest sám sv. Otec. Tak aspoň vykládám si já hřmění děl na hradě andělském, které před východem sluncem počátek slavnosti oznamovalo. Nevím, jestli mu všickni, kteří nejsou zvykli tak časné vstávat jako sv. Otec, také odpověděli rovněž upřímným „Bohu díky“ (Deo gratias)! Toho dne opustili mnozí časněji lůžko, aby ať již z pravé nábožnosti anebo z pouhé zvídavosti pospíšili do chrámečku spolku k rozšiřování víry „de propaganda“, kdež od rána až do poledne se přinášela jediné pravému Bohu jediné pravá oběť mše sv. a sice ne jedním obřadem, ale všemi, kolik jich koliv v Církvi katolické stává.

Kdoby byl neslyšel v životě svém o „propagandě“, ústavu to, v němž se vzdělávají kněží všech končin světa, kteří pak jdouce do všech končin světa, rozšiřují simě sv. slova Božího? Z té příčiny jest slavnost Zjevení Páně v Římě svátek téměř samé toliko propagandy. Že pak svatyně ústavu k takové slavnosti příliš malá jest, používá se k ní též chrámu sv. Ondřeje v údolí, jenž asi třicetkrát větší jest. Tu tedy bývá po celé osmidenní mše sv. sloužena každého dne obřadem jiným. Byl jsem na všech, mámť ve svatých obřadech ode dávna velké zalíbení. Však nemohu říci, že Řekům obřad jejich závidím. Jediné, čím nad nás vynikají, jsou jejich lehká, rásná roucha, ale za to neznají krásného významu církevních barev. Co se látky dotýče, jsou s námi na rovné nízkém stupni. Na omylu jsou, kdož se domnívají, že tuhá a neohebná roucha jsou v Římě zobecnělá. Tolikéž tu neznají té naškrobené podšívky, kterou v Čechách krejčí tak rádi šat mešní neohebným činí. Také tu kasulí nepřistřihují vesměs tak skoupě, jako za Alpami. Až budeme mít roucha bohoslužebná, jak je nařizuje poslední církevní sněm Pražský, kteréžto předpisy Řím potvrdil a schválil, nebude zajisté potřeby, toužebným zrakem pohlížeti k východu, ledaby někdo zatoužil po těch ctihodných vousích! Ale plný vous má také své nepohodlí, či kterak byla by se tak rychle zmohla touha po hladkých tvářích?

Odpoledne v den Zjevení Páně pospíchali všickni k chrámu „Ara coeli“, aby slyšeli poslední kázání dítek, poslední požehnání u tamějších jeslíček vykonali a požehnání přijali. Toto uděluje jeden z kardinálů před kostelem na nejvyšším ze 124 tam vedoucích stupňů, drže v ruce

Ježíška v kolébce. K tomuto „Santo Bambino“ chovají Římané zvláštní nábožnost. Ozdobit jej nejdražšími klenoty, a je-li kdo těžce nemocen, prosí, aby jím byl pozhénán. K takovému veze se pak na zvláštním voze; čemuž se už mnozí posměváčkové posmívali, jen, nastojte, Garibaldi se tomu neposmíval, nýbrž když tu roku 1849 rádil, ustanovil pro „Santo Bambino“ nejkrásnější vůz papežův. Touto líčenou nábožností chtěl Římanům lichotiti. (Podobně počínají si revolučníci i jinde, majíce jednati s lidmi nábožnými; nastrkují na čas škrabošku nábožnosti a ukazují se v pravé podobě své teprv po čase.) Aby sv. Otec ukázal, že se mu účtosti k oné posvátnosti nikoliv nenedostává, nepoužíval onoho vozu po svém návratu z Gaety, až za posledních let, když od nepřátel svých nejvíce ponížen byl, ukázal se při slavnostech opět v největším lesku svém.

U sv. Ondřeje bylo po celý oktáv každého dne též čtvero kázání, a sice tři jazykem italským, jedno pak v řeči jednoho z národův zde nejvíce zastoupených a slyšte, Německo, které za posledních let tu zastoupeno bylo nejdůst. p. kard.-arcibiskupem Vídeňským a p. biskupem Fesslerem, musel tentokrát zastupovati ubohý Váš dopisovatel, kněz arcidiocese Pražské. Byla mi ustanovena neděle mezi oktávem, na kterou vypravuje sv. evangelium o 12letém Ježíši v chrámě. Zvolil jsem tedy za text slova „Děsili pak se všickni, kteří jej slyšeli, nad rozumností a odpověďmi jeho“ a snažil jsem se ukázati nesmírnou přednost učení Ježíšova před všelikou pouze lidskou moudrostí.*— Maje vstupenku, šel jsem odpoledne v touž neděli do propagandy, kdež se odbyvala „Academia poliglotta.“ Tato záležel v tom, že chovanci jazykem každého tam zastoupeného národa přednášejí deklamace obsahu náboženského. „Partští a Medští a Elamitští...“ neméně nežli 34 jazyky „slyšeli jsme je, ani mluví veliké skutky Boží.“ Každý po svém způsobu, jak uměl a dovedl, aniž by mu druhí překáželi anebo záviděli. Mnoho tu rozdílného v postavě a vzezření, v posuňcích a výšce hlasu a zase mnoho společného, u všech jedna víra! Tu není národní revnivosti, žádných hádek, ač tu 34 národností vedle sebe, avšak nikoliv proti sobě žije. Největší pochvaly došel, věříte-li tomu? mouřenín jak noc černý.

* Nemusím snad doložiti — dí p. dopisovatel v listu soukromém — že jsem hrdošti mudrců tohoto světa nehrubě lichotil, a nás byla by s jistě strany snad přišla důtka, ale v Římě jest jinak. Tu mne překvapila „Academia dei Quiriti“ diplomem, kterým jmenován jsem dopisujícím údem jejím.

Pochází ze Senegambie a jako jeho rodáci má i on trochu větší pysky a na hlavě vlasy, které se více vlně podobají. Mezi posluchači nebylo snad žádného, jenž by byl řeči jeho rozuměl a posoudil, neodříkávali nám abecedu anebo Otčenáš mateřským jazykem svým; ale řeč jeho byla nad míru měkká, hlas jemný, přednáška nadšená, posuňky živé, tak že každého uchvátil a unášel a když ku konci ještě byl zapěl píseň mouřeninskou, pohlížel jeden na druhého, jakoby se v udivení svém tázal, byl-li to sen, vidění, anebo skutečnost. Z jiných zpěvů zvláště líbezná byla hymna na sv. Otce, kterou všichni společně zpívali a kteroužto přestávku mezi přednáškami v řečích východních a západních důmyslně vyplnili. Konec všeho bylo představení zmatení jazyků při stavbě věže babylonské. Vážná to zajisté pravda, ale u přítomných přispěla k obveselení myslí. Na mnohé prosby opakovali ochotní chovancové na zejtrí všecko ještě jednou; a zase bylo na hodinu před akademií všude plno, a onen černý syn pouště zase byl vítězem.

Následujícího dne hrálo slunéčko až mile. Chtěje na slunci pookrátit, šel jsem až k chrámu a klášteřu sv. Alexia na Aventinu. Co legenda o tomto světcovi vypravuje, oděl výtečný spisovatel anglický, kardinal Wiseman v spise svém „Skrytý klenot“ v rocho musy dramatické. Toto dílo jeho za nedlouho tuším i v Čechách zdómácní, nebo za pobytu svého v Římě při slavnosti svatořečení dal slavný spisovatel s velikou ochotností svolení své k překladu českému. Před lety četl jsem překlad německý. Nevím, nalezl-li jsem v něm více zábavy anebo vzdělání; oba city probudily se ve mně při prvním pohledu na místo, kde se skutečně stalo, co divadelní kus páně Wisemanův vypravuje. Viděl jsem mnoho sloupů, které rodinný dům tohoto vznešeného Řimana (sv. Alexia) nádherně zdobily. Jako obelisk na dvoře sv. Petrském, slouží nyní i sloupové tito slušněji a spravedlivěji k oslavení Božímu, jsouce podporou klenutí chrámového a nádvoří klášterního. Prostřed nich nalezá se posavad studnice, z které již sv. Aleš pival, v kostele pak obraz Marie Panny, jenž v Edesse podivným způsobem zjevil svatost podivného cizince. V levo nad oltářem jsou za sklem schody, pod nimiž jako chudý žebrák ve vlastním domě svém tak dlouho nepoznaný přebýval (vpravdě skrytý klenot), a pod nimiž sádrové vypodobnění jeho doposud odpočívá. Světec tento měl v Římě brzy po smrti své mnoho ctitelů; nebo při kopání v podzemním chrámu sv.

Klementa nalezen jest nedávno obraz na zdi, jenž smrt a poznání téhož světce představuje. V krásném klášteře sv. Alexia mohlo by půl sta řeholníků přebývat, nyní jsou tam toliko 3 nebo 4 z řádu sv. Jeronýma Emiliana. Kolem kláštera jsou dvě zahrady, z nichžto jest nejkrásnější pohled na věčné město. V lesku zapadajícího slunce rozprostíralo se v celé šíři své přede mnou. V druhé zahradě stál strom, plný onoho ovoce jižního, jehož ohnivou barvu nyní po úplném uzrání ani paprskové sluneční zvýšiti více nemohou. V obou zahradách sloužily za sedadla položené sloupky z nejkrásnějšího mramoru, však nereptal jsem jako jiní proti obyvatelům kláštera, že jsou barbarové; nýbrž loučil jsem se s předsevzetím, že opět přijdu na místo, které jsem si zamíloval. A přece jsem toho želel, že jsem toho dne místo na „monte Aventino“ raději nešel na „monte Pincio.“ Jelikož Vaši čtení čtenářové z posledního čísla „Blahověsta“ min. roku předobře seznali polohu Říma a Prahy a co se na obou shoduje, postačí, podotknu-li že „monte Pincio“ netoliko co do polohy ale i tím, že slouží k procházkám vznešeného světa Římského, na mnoze se podobá hradbám blíže nádraží v Praze. Rozdíl jest v tom, že na „monte Pincio“ i v zimě palmy se zelenají, růže kvetou a dým z uhlí, kouř parostrojů a fabrik přichozího neobtěžuje. Jediné, co se mi na těchto procházkách, které sobě rovných snad v celém světě nemají, nelíbí, jest ta okolnost, že tu má staré i nové pohanství mnoho uměleckých výtvořů rezbářských, ale nic, coby na křesťanství upomínalo. Však onoho odpoledne byl bych tam nalezl více křesťanství, než bych byl očekávatí směl. Procházel jsem tam sám sv. Otec. Nadšení všech přítomných bylo prý neobyčejné. Každý poklekl, jak mile on blíže přicházel, nejvznešenější dámy padaly na zem, blaženy jsouce, že směly jemu nohu políbiti. To bych byl viděl a rád bych to byl viděl! Nebo tam se schází zvláštní lid, kdo není slušně oblečen, nesmí tam, věci k jídlu prodávati, není tam dovoleno, tam jest v Římě jediné místo, kde si skrblik na obtížné žebráky naříkatí nemůže; tamť jich nikdy není. Tam mají přístup a shromáždují se toliko lidé z lepších tříd, velký onen zástup cizinců, mezi nimiž i tohoto roku opět nejvíce jest na penězích bohatých, na víře pak chudých protestantských Angličanů. A právě všickni tito vzdávali veřejně sv. Oci takovou počtu, což bylo věru divadlo neobyčejné, výjev pohnutlivý.

Od posledního dopisu mohl jsem jednou z čista jasna býti synem smrti. Anděl

strážce chránil mne. Zatačejte o roh ulice „Piazza Navona“ nepozoroval jsem, že za mnou tryskem pádil vůz s nákladem, který chtěje předjetí, mohl mne rozdrtit. Nebezpečství, v kterém jsem byl, poznal jsem teprv z křiku, jímž tudy jdoucí na vozku doráželi. „Co pak, kdybyste ho byl přejel“ volali ti dobří lidé jedním hlasem a s takovou rozhorleností, jakoby jim samým neštěstí bylo hrozilo smrti kněze jim naprosto neznámého, jakých každého dne na sta vídají, a o nichž se píše, že jich Římané na nejvyšší nenávidějí, jimi pohrdají. Tato zkušenost byla mi milou náhradou za to uleknutí. Zmínil jsem se o tom, mysle, že nepatrný obrázek tento také přispěje k pravému poznání zdejšího lidu.

Kronika.

Z Prahy. Kázání *postní* v Praze jazykem českým: V neděli: u sv. Salvatora (o 1/2 3 hod. odp.; letos o sv. obřadech a obyčejích církevních), na Strahově (3 h.), u sv. Apolináře, na Karlově a v Podskali (3 1/2 h.), v Týně, na Vyšehradě, u sv. Mikoláše na Malé straně a v Karlině (4 h.); na sv. poli Malostranském (o 1/2 3 hod.) — Ve středu: u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Štěpána (všude ve 4 hod.) — V pátek u sv. Ducha, u sv. Vojtěcha a u sv. Petra (všude o 4 hod.)

— Od dneška do čtvrtka koná se v seminářském chrámu Páně jako za minulých let 40hodinová pobožnost k uctění nejsv. Svátosti oltární. Každého dne jest o 7. hod. ráno zpívaná mše sv., po té vystaví se velebná Svátost, před kterou ustavičně dva alumnové klečí, až do 6 hodin odpoledne. V tu hodinu jest požehnání. Celou pobožnost ukončí ve středu popeleční o půl 6 hodině na večer sám J. Em. nejdůst. arcipastýř slavným průvodem a požehnáním s nejsv. Svátostí.

— Letošního roku slaví se 300letá památka církevního sněmu Tridentského, který jak povědomo ukončen jest v provincii r. 1563. Nejdůst. kníže-biskup Tridentský pozval zvláštním listem všechny arcibiskupy a biskupy k slavnosti, která se ku konci června konati bude.

— V „Nár. Listech“ čteme, že vp. Fr. Řezáč, spiritual u sv. Jiří na hradě Pražském se vzdal tohoto úřadu svého.

— Dědictví sv. Vojtěcha věnoval dp. Kar. Hušek, arc. vikář a děkan v Starém Kolíně opět oblig. národní půjčce na 100 zl., a p. Ant. Blask, ředitel real. školy v Kolíně na 20 zl.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili vpp.: Jak. Novotný, dom. kaplan kníž. Schwar-

zenberga v Třeboni; Jos. Hofmann, kněz diéc. Budějovické v ústavu u sv. Augustina ve Vídni; Jos. Fabian, kooper. v Božejově a p. Jan Kříž, bohoslovec I. roku v Budějovicích. — Spolek čítá již 249 údů, mezi nimiž jest 13 zakladatelů. Jmenní vystoupilo nad 9000 zl. v rozličných dlužních úpisích. V schůzi výboru dne 13. t. m. zvolen jest do výboru vp. Klement Borový a do odboru hospodářského vp. prof. Václ. Zikmund. Místo to bylo uprázdňeno odchodem vp. Ferd. Pokorného, jenž se farářem v Bukovci stal. V této poradě jednalo se o brzkém vydání rukopisu p. Sušilova: „Pismo sv. Nového Zákona. Přeloženo a obsírně vysvětleno. Díl I. Evangelium sv. Matouše. — Tisťeno bude trojím písmem.

— Spolek sv. Josefa z Arimathie zve údy své na den 20. t. m. o 2 hodině polední k valnému shromáždění v jídelně arcib. semináře. Prozatímně ředitelství podá zprávu o působení svém a navrhne částečnou změnu stanov; pak bude volba výboru.

Literní oznamovatel.

— Dne 10. t. m. vyšel po delší, nemilé přestávce opět „Pozor“. Vydává se každý všední den o 5. hod. odpoledně a přináší na větší archu všecko, co se od politických denníků požaduje. Redaktorem jest p. Jan Staněk, prof. na c. k. vyšší realní škole v Praze, poslanec na sněmu zemském i říšském. Předplácí se na měsíc se zásiilkou poštovní 1 zl. 30 kr.

— B. A. Credner, obchodník v knihách a uměleckých výrobcích vydal: „Kázání postní.“ Sepsal kn. Leopold Zuman, zámecký kaplan na Klášteře. Jsou to tři ročníky řečí postních a obsahují: I. Sedm cest Krista Pána. II. Odpor proti Kristu. III. Příčiny mravní pokaženosti. Cena 1 zl. r. č.

— „Sebrané spisy Boženy Němcové.“ IV. díl obsahuje povídky: Pohorská vesnice a chýže pod horami. O dvanácti měsíčkách. Díl V. a VI. zahrnuje: Národní báchorky a pověsti. Nákladem Ant. Augusty v Praze.

— „Pěstoun Moravský“ oznamuje, že potřebuje nejméně 400 odběratelů, aby se udržel, kdežto jich posud nemá ani úplná 200.

— „Gwiazdka Cieszyńska“ oznamuje, že se promění v list politický, jakmile to dovolí nový zákon tiskový, jenž v polovici března v život vstoupí.

— Zpráva o díle uměleckém. Olomoucký knihkupec, p. Eduard Hölzel, zaslal nám k nahlédnutí nákres obrazu, který počátkem března z jeho umělecké dílny ve Vídni barvotiskem vyjde k oslavení tisícileté naší památky. Obraz představuje „Křest Bořivoje, knížete Českého a choti jeho sv. Ludmily na Velehradě.“ Rytina sama jest tak velká, jako rozvinutý arch našeho „Blah.“ V nádherné, obrazy a skvost-

nými sloupky bohatě ozdobené svatyni vidíme přes 35 osob. Pod lampou s ohněm ustavičným klečí Bořivoj, jemuž právě uděluje křest sv. arcibiskup Methoděj v čele přísluhujícího duchovenstva svého. U křtence stojí mohutná postava Svato-plukova, jenž v levici drže hořící svíci a pravici klada na rameno Bořivojovo jest kmotrem jeho. Blíže Bořivoje stojí chlapec, držící na polštáři odznaky důstojenství jeho, meč a korunu; za ním pak klečí v svaté roznícenosti světice naše Ludmila. Skupení toto doplňují bohatýrské postavy velmožův a dvou paní. Stranou v pozadí káže sv. Cyrill slovo Boží poslouchajícímu zástupu. Mluví snad o křtu sv. nebo drže v levici kříž ukazuje pravici v tu stranu, kde bratr, jeho křtí. Zdá se, jakoby na otázku: „co máme činiti“ odpovídal: Nenarodí-li se kdo poznovu z vody a z Ducha sv., nevejde do království nebeského.“ Tolik o zaslaném nám nákresu. Doufajíc, že barvotisk vykoná úlohu svou tak šťastně, jako výborně pojal a mistrně nakreslil celou událost slavný malíř Ant. Lhota v Praze, nepochybujeme, že obraz ten bude okrasou přemnohých příbytků křesťanských. Nákres dali jsme do naší expedice, kdež jakož i ve všech knihkupectvích předplacení se přijímá. Cena obrazu jest 6 zl. 50 kr. a je-li na plátně natažen (jako známé barvotiskové obrazy křížové cesty) 8 zl. r. č.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jiří *Škrivánek*, za faráře v *Kosově Hoře* (a nikoliv na *Krásné Hoře*, jak v předešlém čísle omylem udáno bylo.)
- p. Jan *Novák*, za faráře u sv. Matěje v *Šárce*.
- p. Jan *Roškot*, za kaplana do *Selčan*.
- p. Vojtěch *Kouba*, za kaplana do *Postupic*.
- p. Bartoloměj *Přidalík*, na výpomoc do *Maršovic*.

V diécesi Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- P. Beda *Fikerle*, kněz řádu milosrdných bratří v *Kuksu* dne 29 ledna (nar. v *Klatovech* dne 10. dubna 1821, prof. 26. října 1851, kněz od 10. prosince 1857).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Fiala*, čestný kanovník kapitoly *Vyšehradské* a farář ve *Smidarech*, jmenován osob. děkanem.
- p. Antonín *Pařízek*, katecheta a ředitel hlavní školy v *Kostelci nad Orlicí*, obdržel farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Vondřejc*, administrator, za faráře v *Libchavě* (*Lichwe*).
- p. Jos. *Pilnáček*, administrator, za faráře v *Nekoři*.
- p. Jan *Kneisel*, kaplan v *Královu Městci*, za admin. do *Kněžic*.

- p. Jan *Friemel*, koop., za admin. v *Rothfussu*.
- p. Frant. *Vohnout*, prozat. kaplan v *Žlunici*, za kaplana do *Králova Městce*.
- p. Jos. *Svoboda*, admin. v *Hněvkovicích*, za kaplana do *Ledče*.

V diécesi Litoměřické. (Opozděno.)

V Pánu zesnul:

- p. Bedřich *Feuereisen*, kněz na odpoč. dne 8. listopadu 1862.
- p. Jos. *Kirsch*, jub. kněz, far. a osob. děkan v *Soběsukách* dne 18. listopadu.
- p. Karel *Patzelt*, kněz na odpoč. d. 4. pros.
- p. Ant. *Pilz*, pens. farář v *Liberči* d. 11. pros.
- p. Jan *Müller*, pens. kazatel v *Bohusodově*, d. 17. pros.
- p. Jan *Weiner*, převor kláš. *Dominik* v *Oustí nad Labem* dne 19. pros.
- p. Jan *Vodal*, kněz na odpoč. dne 24. pros.
- p. Jos. *Eberle*, far. *Vilémický*, d. 4. ledna.
- p. Frant. *Moser*, far. a osob. děkan ve *Vidhosticích*, d. 5. ledna.

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Akermann*, kan., stal se děkanem kap. *Litoměřické*, ředitelem bisk. ústavu *bohosloveckého* i semináře a předsedou soudu *manželského*.
- p. Jos. *Ginzel*, dr., kanovník, jmenován místopředsedou *manželského* soudu.
- p. Jan *Drbohlav*, b. vikář a far. v *Hrubém Jeseníku*, stal se sídelním kanovníkem kap. *Litoměřické*.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Pruša*, far. v *Kuřívodách* za far. v *Bezdězi*.
- p. Kar. *Hoffmann* koop. za adm. v *Dittersbachu*.
- p. Frant. *Musil*, koop. za admin. v *Hrubém Jeseníku*.
- p. Jakob *Frohner*, za proz. kapl. do *Bořislavi*.
- P. Josef *Gebauer*, kněz ř. *Melit.* za kooper. do *Skalice*. (*Langenau*.)
- P. Athanas *Moser*, z ř. sv. *Františka* za proz. koop. do *Poloun*.
- P. Martin *Saláč*, z téhož řádu za proz. kapl. do *Bezna*.
- P. Aleš *Firmann*, z tohotéž řádu za proz. kapl. do *Lysé*.

Uprázdněná místa:

- Vilémice*, fara patr. hrab. *Černína* od 29. ledna.
- Vidhostice*, fara patron. p. z *Riedlů* od 29. ledna.
- Kuřívody*, fara patr. hrab. *Valdsteina* od 29. led.

Listárna redakce.

Příspěvky zaslali: Na chrám sv. *Cyrilla a Methoděje* v *Karlíně* a sice na hlavní oltář: dp. Karel *Růžička*, far. y *Dějšíně* 2 zl.; vp. Augustin *Fischer*, kapl. tamže 1 zl.; vp. Adolf *Seemann*, kapl. v *Rakovnici* 1 zl. Na oltář sv. *Václava* z *Ejovic* pp. Josef *Tyl*, mlynář 1 zl.; Matěj *Tyl*, hospodský 1 zl.; Martin *Krauze*, domkář 1 zl., (tito tři na *svatyni Velehradskou* každý 1 zl. úhrnem 3 zl. r. č.)

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 490-1.

Expeditce
v knihkupectví
M. Stýbín, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 796-II.

BLANOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i v všech řádných

knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidně činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Z Říma do Prahy.

(List sv. Otce.)

Jeho Emin. nejdůst. p. kardinal posílá sv. Otci každého leta svá přání k novému roku. Letos použil vítané příležitosti této, aby sv. Otcí oznámil, s jakou láskou a slávou byl uvítán, dne 14. srpna min. roku vracaje se z Říma do arcibiskupství a sídla svého. Sv. Otec ráčil odpověděti latinským listem, který s v překladu klademe na památku a k potěšení všech ctěných čtenářů, hrdi jsouce, že máme Otce, jenž velice pohnut byl, slyše o nábožnosti Čechů.

Milovanému Synu Našemu Bedřichovi, sv. Římské Církve knězi kardinalu Schwarzenbergovi, arcibiskupu Pražskému.

Papež Pius IX.

Milý Synu Naš! pozdravení a apoštolské požehnání. K umírnění hořkých bolestí Našich, které Nás z mnohých příčin svírají, nemálo přispěl uctivý list Tvůj, plný důkazů upřímné lásky. Těšit Nás pomyšlení, že upomínka na poníženost Naši v myslí Tvé utkvěla, že se snažíš každodenní modlitbou svou Nás podporovati, a že tyto modlitby své v přeblahé době slavností vánočních zbožně a vroucně spojuješ s prosbami duchovenstva a lidu Tvé arcidiocese. Doufáme zajisté, že Bůh vyslyší horoucí ty prosby, které z útrob srdce nábožných věřících a výborného vrchního pastýře k Němu vzestupují. Ony jsou opětným svědectvím té oddanosti a lásky, která Církev Pražskou s Římskou, kněžnou a matkou všechněch, co nejužěji spo-

juje, jakož jsme z příjemného dopisu Tvého seznali. V pravdě pak velice pohnuti jsme byli, čtouce o veřejném osvědčování lásky nábožných Čechů, což jsi nám tak popsal, že se Nám zdálo, jakobychom u nejmilejších synů Svých sami byli. Nechat tedy vědi oni předobří věřící, že je spolu s Tebou v otcovské a zvláštní přízni chováme, jejíž nepochybné rukojemství, apoštolské požehnání, milerádi udělujeme Tobě, Milený Synu Naš, svrchu dotčenému duchovenstvu a věřícím Tvé pečlivosti svěřeným.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 7. ledna 1863. Papežské vlády naší roku XVII.

Pius PP. IX.

Ejhle člověk!

(Jan XIX, 5.)

Sedm obrazů z umučení Páně.

Když představujeme si první rodiče v ráji, dokonalé na duchu i na těle, jak neznajíce zlého blaženě živi byli v obcování s Bohem: zdaž v udivení nemusíme zvolati: Ejhle člověk! A toto radostné „Ejhle člověk“ vykládá žalmista Páně (VIII, 5), an nadšeně pje: „Co jest člověk, ó Bože, žes naň tak pamětliv? Málo menším andělů učinil jsi ho, slávou a ctí korunoval jsi ho, a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých.“ Ale když nedlouho na to vidíme ono pole, na němž Kain prolil krev Abelovu, když patříme, kterak zrakem zoufalce hledí na zpáchaný zločin: jaké to jest hrozné „Ejhle člověk!“ aneb když viděti jest člověka v nečistotě a nestřídmosti, v hejření a nestydatostech zahazovati a

šlapati důstojnost svou: jaké to zahanbující „Ejhle člověk!“ a i toto yypisuje nám žal-mista, an dí (48, 21.): *Člověk když ve cti byl, nesrozuměl, ale přirovnán jest hovědům nemoudrým a učiněn jest podoben jim.* A když často život mladý, zdravý, silný, po krátkém boji bývá zlomen: aj zdaž s hrůzou neslyšíš u svém vnitru slova: „Ejhle člověk! Což jest člověk!“ a z té rakve mohl bys slyšeti odpověď: „Prach a popel jsi, v prach a popel se obrátíš.“ — A tak mohl bych uvéstí jiných případů ze života lidského hojnost, kdy důrazně k nám zní slova: „Ejhle člověk!“ Avšak v tomto svatopostním čase obrací církev svatá zraky naše od života každodenního k událostem nejpamátnejším, k utrpení a umučení Páně. Jestli čas postní, čas smutku a žalosti, na nějž má následovati čas radosti. Povědělt sám Spasitel o tomto čase: *Vy budete plakatí a kvíletí, ale zármutek váš obrátí se v radost.* A dějiny umučení Páně, jež sice jen nemnoho hodin trvalo, jsou přebohatým pokladem rozmanitých poučení, výstrah a rozjímání, užitečných pro každou života dobu, příhodných zvláště pro dobu svatopostní. Ukazují se nám tu lidé v rozličných jednání svého stránkách, takže při nejedné příležitosti tu nad zlobou, tu nad slabostí, tam nad vznešeností povahy lidské žasnouce voláme: „Ejhle člověk!“ Z celého toho množství sedm obrazů vybereme sobě k uvažování, a každý měj za nápis: „Ejhle člověk!“

I. Kristus Pán v Getsemanech.

„Aj vstupujeme do Jerusalema,“ tak pravil Pán k apoštolům na poslední své cestě, a *Syn člověka bude vydán pohanům, a bude posmíván a bičován a uplván, a když jej ubíjejí, zabijí jej.* (Luk. 18, 31.) A tento hrozný okamžik se přiblížil. Již po večerel s apoštoly velikonočního beránka, již uzavřel zákon starý a založil novou umluvu v krvi své. S toužebností žádal jsem, tohoto beránka jísti s vámi, *prve než bych trpěl*, tak praví, a tu toužebnost své nevystihlé Božské lásky vložil do Nejsvětější Svátosti, tohoto odkazu posledního. Načež odloživ svrchní roucho a přepásav se, počal mytí nohy učenníkům svým. O nevýslovné ponížení Pána a Spasitele našeho! Prvé než bezbožné ruce ďábelských katanů jej potupily, On snižuje se sám za nejnižšího sluhu svých učenníků! Sem pojď, člověče pyšný, pohodlí a obsluhy žádostivý, a uť se pokore a úslužnosti; sem pohled, ty služebný, a uť se s láskou a ochotou sloužit.

Dlouhou řečí loučí se s učenníky, jejichž srdce svírá zármutek největší, pro-

tože jim řekl: *Ještě malíčko jsem s vámi; hledati mne budete, ale kam já jdu, vy nemůžete přijíti.* (Jan 13, 33.) Loučí se s nimi a těší je: *Nermuťtež se srdce vaše! Vy nyní zármutek máte, ale uřím vás opět, a radovati se bude srdce vaše.* (Jan 14.) A když vykonal ještě dlouhou modlitbu za ně i za všechny věřící, řekl: *Vstaňte a pojďte odtud. Mlčky a v slzách kráčeli s Ním do údolí Josafat a přes potok Cedron na horu Olivetskou.* Jen tři nejmilejší apoštoly vzal s sebou do vnitř zahrady. *Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení:* řekl, a poodšel malíčko. A v této děsné noční chvíli počaly padati na duši jeho hrůzy veliké a zármutek přetěžký a úzkosti smrtelné; pod tou tíží nevýslovnou klesá duše, umdlévá tělo jeho. On, jenž jiným pomáhal, jiné těšil, tak sevřen jest úzkostí, tak zděšen jest hrůzami, že u slabých apoštolů hledá potěchy a pomoci, v bolestech největších volaje slova nejžalostnější, jakých nikdy nevyslovila ústa lidská: *Smutná jest duše má až k smrti, zůstaňte tu a bděte se mnou!* Ale marně hledá u nich útěchy! oni sami na mysli klesli, strachy trnouce, co se dítí bude. U lidí nenalezá úlevy, a proto poodšel padá na kolena, aby se modlil! Ale vždy větší a prudší hrůzy a úzkosti dolehají na zděšenou duši jeho, a nemaje síly snésti tolik, tváří na zem padá, a v smrtelném již zápastu volá slova, nad nimiž žasnulo, nad nimiž plakalo nebe i země: *Otče můj, Otče můj, jestli možno, at odejde ode mne kalich tento!* A po chvíli pozdvihnuv se, šel k učenníkům, aby před nimi ulehčil stísněnému srdci, smutné duši. Ale oni spali. Zbudiv Petra dí žalostně: *Zdaliž jste nemohli jedné hodiny bdíti se mnou?* Ach jak se tu vyplňuje ono hrozné proroctví: *Očekával jsem, kdoby se mnou spolu se rmoutil, a nebylo nikoho; kdoby mne potěšil, a nebylo žádného.* (Žalm 68, 21.). Třikráte je budi, třikráte se modlí, touž řeč říkáje. Ale při třetí modlitbě největší opuštěnost, největší tesknost svírá smutnou duši jeho, ach, již na zem klesá umíraje, v smrtelných úzkostech učiněn jest *pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zem.* A jako srdce lidské žalostí sevřené tenkrát si ulehčí, když ta tesknost, jež prsa tíží, rozplyne se v slzy, v pláč: tak i pot krvavý byl Pánu Ježíši úlevou, oddechnutím. A tu i nebe se otvírá, a anděl Boží Jej posiluje, Jej se země zdvihá. A ve tvář zkrvavenou navrácí se mír, srdce zděšené nabývá pokoje, duše smutná váží naději, tělo povstává, On jde k učenníkům laskavě jim domlouvaje: *Spěte již a odpocívejte: aj, přiblížila se hodina, a Syn člověka vydán bude*

v ruce hříšných. A po těch slovech kráčel naproti zástupu lidí, kteří s Jidášem v čele přicházeli, aby ho jali.

Ejhle člověk! Člověk nejnevinější — ponížený nejvíce! Patř na ten obraz v zahradě Getsemanské, duše křesťanská, a neodvracej zraku od něho. Patř a pátrej, proč trpí tolik Ježíš tvůj? Odkud ty hrůzy, ta tesknost, ten pot krvavý?

Ach! On vidí před sebou události nastávající noci i příštího dne! A co trpětí má jedno po druhém, to nyní všecko na jednou vstupuje na jeho duši. On vidí v duchu bezbožnou rotu žoldnéřů se zrádce apoštolem, uplacené svědky, nespravedlivé soudce; jeho svaté tváře cítí již nyní políčky hrubých sluhů a potupné uplávání, ostré trní bodá jeho hlavu, bolesti chvějí se již nyní svaté údy jako při ukrutném bičování, ty tupé hřeby již prorážejí nohy i ruce jeho, necitelné kopí otvírá láskou horoucí srdce jeho, On vidí to tvrdé lůžko, na němž zítra má umírat — kříž; On vidí již ten skalný temný hrob, v němž zítra uloženo bude svaté tělo jeho tisícerymi ranami pokryté. Toto všecko viděl, to všecko cítil Spasitel v oné chvíli tmavé noci, a odtud ta úzkost, že na zemi padnuv krví se potil.

Ale nejenom své vlastní utrpení, Pán Ježíš tenkrát viděl v duchu a cítil též všechny muky, jež snášeti musejí jeho věrní, pro jmeno jeho. Vidí Pán kamenovati Štěpána, křižovati Petra a Ondřeje, vidí tisíce mučenníků upálených, tisíce statých, tisíce probořovaných a jinak a jinak umučených. Vidí nátlisky, jež od křesťanů snášeti budou papežové, biskupové a kněží, vidí soužení nábožných rodičů od nezdárných synů a dcer: to vše v duchu vidí a trpí, a odtud to žalostné volání: *Smutná jest duše má až k smrti!*

Avšak s větší a daleko nesnesitelnější tíží padaly na duši Kristovu v oné době viny všech hříchů lidských, které s nás složeny byly na Něho co na beránka obětí. Od Adama až do té hodiny, od té hodiny až do skonání světa, všechny nepravosti On na sobě nesl, jejich ohavnost cítil, jejich trest trpěl. O plač člověče, padni na tvář svou a plač, i tvoje hříchy porazily Spasitele na zem, vytiskly mu pot krvavý z čela, vynutily mu hořký nárek: *Smutná jest duše má až k smrti.*

Ale největší žalost a smutek, největší bolest působilo Spasiteli v té těžké chvíli pomyšlení, že jeho přehořké utrpení, jeho nejdražší prolitá krev na mnohých lidech bude zmařena. Vždyt tři letá učil a chodil dobře čině: a nyní vidí nevěru, nevědět u lidu svého, jenž u Piláta volá:

Ukřižuj ho, hoden jest smrti! A dále patří oko Páně: vidí protivníky kříže mezi židy, mezi pohany, mezi kacíři. Vidí i mezi křesťany zástupy bezbožníků, i za něž marně poteče svatá krev jeho; vidí rouhače a tupiče víry, kteří si úsměšky činí z věcí svatých, pro něž On umírá; vidí to nepočtené množství netečných vlažných katolíků, kteří lhostejně budou jej na smrt vydávati jako Pilát; vidí ty lehkovážné katolíky, jimž rozkoš tělesná a vyrazení světské jde nad Boha a nad viru; vidí tak mnohé matky nemateřské, otce neotcovské, kteří sami vodí děti své na smrt duchovní; vidí ty jazyky nezdrželivé, jimž těžko jest zachovávat posty; vidí ty mnohé Jidáše, kteří pro peníze, pro časně zaopatření prodávají pravou viru; vidí v duchu ty mnohé nevěrce a kacíře, kteří hanobí pravé učení, kteří se rouhají jeho nejsvětějšímu tělu a krvi ve Svátosti Oltářní. Všecka pýcha lidská, všecka nevinně prolitá krev na zemi, všecka svedená nevinnost, všeliká nestřídmost a nečistota: všechny hříchy lidí vykoupných hrnou se na Pána Ježíše, klečícího pod olivami Getsemanskými. A tu již snad pochopuješ, duše křesťanská, proč Jej tehdež o hodině deváté pojala tak veliká tesknost a úzkost, že tvář na zem padnul, krví se potil a přezalostně zalkal: *Smutná jest duše má až k smrti!*

Ejhle člověk! Ještě jednou pohledme na horu Olivetskou, na Ježíše poníženého pro nás v prachu země, pro nás krví se potícího. Nikdo sice z lidí netrpěl nikdy takovou smutností, takovou úzkostí: avšak i mezi lidmi jest dost zármutku, dost těžkého potu! Bohužel, že mnoho jest zármutku, mnoho potu — hříšného. Mnohý jest smuten a teskliv, že jeho pýcha a ctižádost se urazila; jiný ze závisti, jiný z hněvu a pomsty má smutek v srdci; jindy tváře smutné, oko zapadlé a zkalené bývá znamením proheřtilého zdraví, a tato smutnost nejmilejší bývá dáblu. — A jak mnohý pracuje, také div mu pot krvavý z čela nejde, a všecka jeho práce, všechno pot neprospívá jemu; ale peklu a dáblu.

Když ale jakýkoli zármutek obtíží duši tvou, křesťane: ejhle člověk! Na Krista hled, tolik jistě netrpíš co On! Následuj Jej a modli i ty se v úzkostech: „Pane, může-li to býti, ať odejde ode mne kalich ten, avšak, ne jak já chci, ale jak Ty chceš!“ A když lákati tě bude rozkoš a veselost hříšná: patří na Getsemany, tolik se rmoutiti, tolik trpětí musí Kristus Pán pro tvou hříšnou veselost.

Obraz Krista v zahradě Getsemanské na smrt zkormouceného ať nás naučí radost nésti smutné a smutek snášeti ra-

dozně; z toho obrazu at k nám zaznívají slova loučícího se Pána: *Na světě budete mítí nátlisk: ale doufejte, já jsem přemohl svět.*

II. Jidáš zrádce.

V první polovici postu (10. března) připadá den svatých 40 mučenníků. Známo jest, kterak těchto 40 mladých rekovných mužů, rodem i důstojností vojenskou vážených, pro víru křesťanskou, kterou neohroženě vyznali, po mnohých jiných mukách obnažení jsou dáni přes noc na led, kdež pro větší pokušení uchystány byly teplé lázně pro toho, jenžby se chtěl víry odříci. Po celou noc se modlili, vždy opakující radostnou prosbu: „Pane Bože, 40 nás vešlo na toto bojiště ledové, dej, at 40 nás dosáhne koruny; kýž ani jeden z toho počtu nechybí.“ Již anděl chystal jim koruny mučennické, an tu jeden zradiv víru utekl do teplé lázně, kdež ale náhle zahynul. Tu však strážný, jenž všecko viděl a slyšel, strhal se sebe šat a k nim se přidal, vyznáváje se býti křesťanem. A opět radostně se modlili: „Pane Bože, 40 jest nás opět na bojišti ledovém, dej, at 40 nás dosáhne koruny; kýž ani jeden z toho počtu nechybí.“ A prosba jejich brzy se vyplnila.

Podobný jest tento příběh tomu, co čteme v umučení Páně. Modlil se Pán Ježíš za apoštoly: „*Otče! zachovej je; když jsem byl s nimi, já jsem je zachovával: všechny jsem zachoval, a žádný z nich nezahynul než syn ztracení.*“ (Jan 17.) Jako z oněch 40 tak i z 12 apoštolů vypadl jeden — zrádce. Tak vysoko ve cti postaven byl Jidáš, ale on nesrozuměl! I jemu platilo, co řekl Pán apoštolům: *Již vás nebudu zvátí služebníky ale přátely.* I o něm, vztáhna ruku na učenníky, řekl před zástupem: *To jsou bratři moji.* Ale Jidáš apoštol stal se *zrádce*! Jaký to zločin! jaké to hrozné „*Ejhle člověk!*“ Každý z nás ztracuje ohavný zločin Jidášův, ale ach, jak mnozí křesťané se mu rovnají. Tak jest povaha lidská, že na jiném snadno vidí každou skvrnu, ale na sobě nechce viděti ničeho. *Ejhle člověk!* člověk v ponížení největším, ale v ponížení hříšném, z kterého není povstání! Jidáš a jeho zločin budíž tobě výstrahou, duše křesťanská.

Ale kterak klesl apoštol tak hluboko? Malá a málo mocná jest jiskra, nejmenší fouknutí ji zhasí, nejmenší dotknutí ji udusí, ale vzejmeli se v oheň, vzniká požár, je muž neodolá více žádná moc lidská. Hříšná myšlenka to jest ta jiskra; setrváli duše při ní, vzroste v žádost, a tu-li neutlačíš v čas, vzmůže se v nepravost, v náruživost, která strhne tě do propasti. Láska k pe-

něžům, jež nosíval, to byl malý plamínek v srdci Jidášovu; ale z něho povstala žádost po penězích, která zaslepila rozum jeho; žádost po penězích učinila z apoštola zrádce: *Co mi dáte, a já vám ho zradím!*

Vraťme se v duchu o několik dní nazpátek od onoho smutného večera v zahradě Getsemanské. Pán Ježíš jest v Bethanii. Matka jeho, vzkříšený Lazar a obě sestry jeho, učenníci a mnozí přátelé Páně jsou přítomni. Mluví tenkrát Pán slova tak dojímavá, že všem rozplývá se duše rozkoší — jeť to jeho loučení, ač oni toho netuší. Máří Magdalena tak se roznítila láskou, že vzaavši nádobu alabastrovou masti drahé pomazala nohou Páně, slzami je smáčejíc a vlasy vytírajíc. — Smutné sice ale méně jest to divno, že mezi lidmi vřdycky najde se někdo, jenž i nejšlechternější skutek dovede podezřívati a krivě vykládati: smutnější ale a mnoho divno jest, že důkaz horoucí lásky kající Magdaleny i od samých apoštolů krivě byl posouzen. Jidáš, jehož srdce ničemu tak nerozumělo jako penězům, řekl: *Proč nebyla raději tato mast prodána za 300 peněz, a nebylo dáno chudým?* A to řekl, jak dokládá sv. Jan (12, 6.) *ne žeby byl měl péči o chudé, ale že zloděj byl a měšec nosil.* A hle nelaskavostí jeho nakažení všickni apoštolé s ním souhlasí: *K čemu tato ztráta?* (Mat. 26, 8.)

Jak mnoho lidí rovná se v této věci Jidášovi! Každý šlechetný skutek dojde takového jidášského posouzení. Vidíme to každodenně. Obětovati Bohu svou práci, svůj čas, své živobyť: to jmenuje svět zpozditostí, mrháním času, zahálkou; čisté dobročinnosti podkládá zlé úmysly; a což to ozdobování chrámů a oltářů, ty okrasy a majetky kostelů, jak ty píchají do očí mnohým Jidášům našich dob! A poněvadž nemohou zkrátka říci: Ukradněme to! proto, s pokryteckou útrpností říkají: Kolika chudým mohloby se tím pomoci, nač zde to mrtvé zboží! To ale mluví, ne žeby měli péči o chudé, ale že zloději jsou. A bohužel, že takovými řečmi zmatou a oklamou i mnohého dobrého nezkušeného křesťana, jenž jim přisvědčí jako apoštolové Jidášovi. Ale ty nermuť a neboj se, duše nábožná, když pro svou horlivost a nábožnost snášíš výčitky, pomluvy, úsměšky snad i od těch, kteří zdají se býti spravedliví. Neustávej v lásce, a zajisté že i tebe ujme se Pán, jako se zastal Magdaleny, řka: *Proč jste obtížili této ženě? dobrý zajisté skutek učinila nade mnou!*

Ale jděme dále za Jidášem. On odešel ku knížatům, kněžským a řekl jim: *Co mi dáte, a já vám ho zradím?* Ach, jak

jest již ztupeno svědomí Jidášovo. Obyčejně hříšník vyhýbá se, aby hřích svůj nejmenoval pravým jménem: zloděj nezve hřích svůj krádeží, chlípík tají si slovo smilství, lakomec chce slouti opatrným. A hle apoštol beze studu praví: Já vám ho zradím! Jak rychle klesl a jak hluboko Jidáš! — A ta slova jeho: *Co mi dáte?* mnoho se opakují, mnoho platí i mezi křesťany. Žádej na mnohém, aby veřejně lež rozhlašoval a pomluvu, aby pravdu utlačoval, lidi klamal, a on se zeptá: *Co mi dáte?* Žádej, aby připravil bližního o čest a nevinnost, a on se optá: *Co mi dáte?* Měj mnohého k tomu, aby víru zapřel a kacířství zvolil, a on se otáže: *Co mi dáte?* Za peníze syn povstává proti otci, bratr proti bratru, za peníze doposud zrazují lidé Krista a Boha svého. *Co mi dáte, a já vám ho zradím?* tak lze čísti v srdci mnohých Jidášů křesťanských i z našich dob.

A nyní opět představme si Spasitele našeho, jak v onen smutný večer o hodině deváté v zahradě Getsemanské v úzkostech smrtelných krví se potí. *Vstaňte a pojďte,* — řekl k apoštolům a vyšel vstříc zástupu, jenž s Jidášem v čele přicházel. Jak se rychle vše změnilo! Tma noční osvětlena jest světlem pochodní; ticho noční zrušeno hlukem bezbožné roty, kteří přišli s meči a kyji; a Pán Ježíš, jenž nedávno hynul v úzkostech největších, opět stojí v celé moci své, co Pán a vládce i těchto žoldnéřů. A Jidáš přichází a polibiv Pána praví: Zdráv buď Mistře! Čemu máme se zde více diviti: zdaž té černé duši jeho, která takový zločin páše s lehkostí — anebo jeho zaslepenosti, jenž chce ukryti úmysl svůj před samým Ježíšem? Anebo žasnouti máme nad laskavostí Spasitelovou, jenž tyáře své k polibení podává svému zrádci! Ó Jidáši, což jsi nepohleděl při světle pochodní na tu zsinalou tvář Páně, která právě i pro tebe se rmoutila? Což jsi neviděl ty krůpěje krve na čele, necítil při polibení tu smrtelnou studenost na tváři, kterou i pro tebe snášel? Ach ty nevidíš, tebe zaslepila žádost po 30 stříbrných. O slyš tedy alespoň, co *naposledy* mluví k tobě láska Mistra tvého: *Příteli, nač jsi přišel? Políbením zrazuješ Syna člověka?* Ale všechno marné. Jidáš nevidí, neslyší. A ještě jednou dává mu milosrdenství Boží příležitost, aby se obrátil a obměkčil. Když tázal se Kristus: *Koho hledáte? Já jsem!* tu všickni strachem padají na zem, i Jidáš. Láska ho nepohnula, snad hrůza jím pohne? Jidáši, jestliže na jediné slovo *utrápeného* Krista hrůzou na zem padáš, jak sneseš jeho slovo a pohled, až tě bude souditi ve své slávě a velebnosti? Ale i to jest marné.

Jdi padlý anděli, jdi padlý apoštole, jdi si pro mzdu krvavou, však nebudeš se z ní dlouho těšiti.

A zde pozastav se, křesťane! Nejsi i ty někdy hříchem tak zaslepen, jako Jidáš, že se domníváš, tvá chytrost že Boha obelestí, tvůj tajný hřích že Bůh nezná? I ty snad přicházíš ve zpovědi k Bohu s pozdravením a políbením t. j. s vyznáním na rtech, ale v srdci ukrýváje hříšnou náklonnost? Boha nepřelstíš, třeba jsi oklamal zpovědníka. A dále na Jidáše hled a sebe pozoruj. Ty také ústy dotýkáš se Spasitele svého, když Ho přijímáš v nejsvětější Svátosti: nevydávášli také někdy Tělo Páně ďáblu, jenž má sídlo v srdci tvém? Běda, řekne-li ti Spasitel: *Políbením zrazuješ Syna člověka?* A jak mnohé duše, hledající po smrti Pána Ježíše, až uslyší od Něho: *Já jsem!* také hrůzou padnou na zem, a sřítíjí se do muk pekelných! Nebo jak to vydržíš, duše hříšná, až všemohoucí Soudce řekne tobě: Já jsem, jehož jsi v životě tupil a urážel, jehož jsi za peníze a za rozkoše těla prodal a zradil, jemuž jsi se ve Svátosti rouhal, jehož jsi v jeho sluhách pronásledoval!

Ejhle člověk! Ejhle apoštol — zrádce! Veliký neslýchaný zločin to byl, jež spáchal Jidáš; ale většího hříchu se potom ještě dopustil. Jako vždycky zdá se člověku hřích před vykonáním žádoucí, ale po vykonání probudí se svědomí: tak stalo se i s Jidášem. Krvavá mzda brzy ho netěšila více, a zlé svědomí počalo v něm bouřiti. Ale jako dříve nedbal Jidáš na výstrahy a napominání, jež mu dával Pán a Mistr jeho: tak i nyní byl hluchý k vuknutí svého anděla strážného, jenž mu připomínal slova Hospodinova: *Obratť se ke mně v slzách a v pokání, a kdyby byli hříchové vaši červení jako šarlat, nad sněh zblíleni budou.* To neslyšel, ale svědomí hnalo jej k zoufalství — on umřel v zatvrzelé nekajivosti, co — zoufalec. *Odšed osidlem se oběsil.* Ten jest hrozný konec apoštola; tak zhynul jeden ze dvanácti!

Zapřel i Petr Mistra, ale obrátiv se plakal hořce. Probodl Longinus bok Páně na kříži, ale mučennickou smrtí smyl vinu svou. Pronásledoval Šavel Pána Ježíše, ale obrátiv se stal se apoštolem. Jidáš ale zahynul, protože nečinil pokání, protože zoufal! Kdos podoben Jidášovi v hříších, dej se na pokání, naprav hříchy své, abys nestal se mu podobným v smrti, v zatracení.

Bože, my všickni jsme na bojišti v tomto životě vezdejším: dej, aby kolik jest nás na bojišti, tolik nás přijalo korunu věčné slávy; ať žádný z našeho počtu Tebe nezradí a nezahyne!

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

IV.

V rodině pánů Vrchoslavů panuje všeobecný nepokoj a veliký zmatek; neštěstí, co se přihodilo, hrůzou naplňuje panstvo; sloužící jsou všickni na nohou. Kočí již má výpověď, byl propuštěn na hodinu a již ho z pánů nikdo nechce ani viděti. Alfons žaloval, že on je toho příčinou, div ho nevydali k potrestání úřadu, odešel zlehčen a potupen, a jiné vrchnosti do služby ho nevezmou, bojíce se o své životy, jež by snad také uvedl v nebezpečení. Zlobil se a klel a zastával, že za nic nemůže. Zdálo se, že má pravdu, však nemohl ji dokázati a druží sluhové krčili rameny nechtíce mu přisvědčiti, aby pánů nepopudili proti sobě. S vědomím v srdci, že se mu stala křivda, opustil dům, nenávisť proti pánům si nesl s sebou a pomlouval je a zlořečil jim při každé příležitosti. Mnozí jim bez toho nepřáli a popichovali ho proti nim. Chtěl se pomstit, pil a hejril. Však o něm u Vrchoslavů brzy uslyší!

Chudák myslil, že vyvádí něco obzvláštního, ale nikoho to nepohnulo, a u Vrchoslavů by na něj nebyli již ani myslili, kdyby se o něm nebyli museli zmínovati vypravující sousedům, co provinil svou neopatrností.

Ve všech panských domech povídalo se o hrozném příhodě, co potkala pány z Vrchoslavů. Přijížděli a přicházeli známi, aby se tázali a vyptávali, jevíli útrpnost, nabízeli pomoc, litovali Isabellu, děsili se, že sprostá jizba je jí obydlím.

To zajisté i rodiče její cítili bolestně a do večera ještě mnoho obstarali k jejímu pohodlí. Za veliký peníz obdrželi v domě, kde Jahelkovic byli v nájmu, ještě kuchyni a dva pokoje, v nichž lékař, komorná, panská a kuchařka se ubytovali. I komoru Jahelkové chtěli míti a tu nejvíce potřebovali, však Jahelková jí nedala důvod se, že ji vyhánějí na ulici, zamezující jí cestu do krámu, kam pořád musí běhati. Nepůjde do jiného pokoje, aby nebyla od krámu vzdálena a nemusela do něho vstupovati z ulice. Zboží své nevydáv v šanc a nestojí o milosti pánů, jimž bez toho již k vůli udělala, co mohla.

Zpouza tato se pánům arcí nelíbila. Svárlivá žena je urazila, že se na ni bez hořkosti nemohli ani podívat. Byli zvyklí poroučeti, vše se jim klonilo, co si přáli, stalo se bez prodlení, stav a jmění jejich nedovolovalo odporu. Bídna kramářka se

opovážila nevyplniti žádosti jejich a oni — nemohli ji nutiti, že k tomu, co činila, úplně byla oprávněna. Vyhnul se jí, kdokoliv z nich Isabellu navštívil, nepromluvil na ni, nepozdravil ji, a ona jim také nedělala žádných poklon. V krámě a v komoře mluvila o nich dost, posmívaje se jim a zle posuzujíc jejich obyčeje, potřeby a mravy.

Stůně jeden z nich a kdo ví, jestli mu co schází, udeřil se do hlavy, udělal si ránu, a hned se celý svět obrací na rub. Z jejich dětí potloukl se Pavel kolikrát, Terezie si jednou rozrazila nos, po druhé čelo, a nikdo si toho nevšiml. Klára je mrzák, nemůže choditi ani státi a předce s ní nenadělají tolik pletek. Páni z komára hned učinili velblouda. Slečna si odřela kůži a vyteklo jí drobet krve, a tu přitáhlo hejno sloužících, utíkají sem tam, jakoby je někdo honil, přepadli dům a podobají se těm žravým kobylkám, jenž by je rády vyštípaly. Doktor se dostavil s nimi a zpívá, jak páni chtějí. A proč by nezpíval, vynese mu to dost a dodá si u nich vážnosti! Kdyby řekl: „Nezáleží na tom nic, odvezte si ji domů,“ bylo by po nemoci, ale on by se nevyznamenal. Práví raději: „Nesmíte s ní hnouti, je zle“ a — dobře pochodí. Vytrhne ji z nebezpečení, kterého tu ani není, prodlouží nemoc, získá si zásluhu, udělá si jméno a pověst a jiní páni si vyžádají jeho službu a pomoc. S chudáky on nedělá takových zatáček a kliček, dá jim něco, a je-li to k životu, vystuňou se, není-li, umrou.

Jahelková zvlášť na toho lékaře měla namířeno, a byl moudrý, že jí nechodil krámem, zajisté by mu byla vlepila nějakou památku.

Nebylo pravda, co mu vytýkala. Isabella se v skutku silně poranila, a že se jí věnovalo více péče než chudým lidem, požadoval její stav, její bohatství a vychování. Arcí nebylo všeho, co se stávalo, nevyhnutelně třeba, ale páni tak nesmýšleli, jim to bylo ještě málo a pro všecko na světě nebyli by nic pronebali. Jahelková jednu služku měla za dostatečnou, ony se přihnaly tři a ještě přicházely a odcházely jiné, pro něž tu práce ani nebylo. I lokajové v přemovaných kloboucích, v střevicích a punčochách tu pořád čuměli a vlastní rodiče přijížděli jen jako na návštěvu ponechávající své dítě starosti cizích. Nežkušená žena jim to měla za zlé. Když u nich někdo stůně, ona sama mu slouží, a vysedí u něho od večera třeba až do rána. Na čeládku by se v tom pádu nespo-lehla, a té panské čeládce nevěří pranic. Je nadutá, zpupná, hrdá, již se jí věru naba-

žila. Ta komorná myslí, že je sama paní, chce udělovat milosti, strojí se a — nic nedělá. Panská následuje její příklad, dává si od ní poroučení a pak nařizuje děvečce, aby to vykonala. Tato zase ku pomoci si bere někoho z domácích, a tak jeden lenoch se skrývá za druhého. Ona by je měla mít pod svou mocí, jinak by je proháněla! Opováží-li se některá ji urazit svým pyšným jednáním, doví se, co Jahelková umí, a zkrátka dřív než se naděje.

Lépe než matka vycházela s nemocným hostem a jeho služebnictvem dcera Klára, a syn Pavel tomu skoro byl povděčen, že se jim tolik lidí přistěhovalo do stavení. Měl pořád co dělat, běhal, kam ho posílali, vyražel se s nimi, již se znal s komornou, panskou i děvečkou, choval se ke každé dle jejího stavu a hleděl při tom mít zisk a užitek. Ještě jak živ neměl tak dobrých časů jako nyní. Ženské mu dávaly jíst a pít, s lokaji kouřil doutníky, do domu pána z Vrchoslavů ho vrátný pouštěl bez překážky, i k mladému pánu Alfonsovi měl přístup a dostával od něho peníze za služby, co mu prokazoval. Nosil domů, cokoliv naň naložili, nic mu nebylo velké ani těžké, byl při tom vesel a zpíval. I museli ho napomenouti, že se to nesluší. Milostslečna stůně, nesmí hulákat a křičet, když je jí na blízku, nýbrž má dělat hodně truchlivý obličej. Vyplnil, čeho na něm žádali, a když ráno a večer sestru přinášel a odnášel, mračil se tak smutně, že div neplakal.

Klára nepřišla o své místo u okna. Hned první den, co s Isabellou byly pospolu, zalíbila se sprostá dívka vznešené. Lékaři učinili svou povinnost zavázavše rány Isabelliny, služby okolo nemocné trvaly v mlčení, majíce nařizeno nevytrhováti jí z pokoje, jehož jí zapotřebí. Tu padlo oko její na bledého chudáka v pohovce, odvrátila je několikrát, ale vždy se zase k němu vrátilo a viselo na něm, jakoby ho chtělo skrz na skrz prozkoumati. Nejsouc zvyklá činiti si v něčem násilí před služebníky a před lidem z nižších stavů, ptala se Isabella: „Kdo je to zde se mnou?“

Myslíla jen na sebe, služby byly její a nepočítaly se, kde byla ona.

Komorná pravila: „Je zde dcera ženy, u níž se nacházíme.“

„Proč mne nenechá o samotě?“ řekla Isabella.

„Nemůže chodit,“ oznámila komorná.

„Což zůstane u mne?“ tázala se nevrle slečna.

„Nezůstane,“ odpověděla komorná, „večer ji odnesou pryč a poroučí-li vaše milost, stane se to bez prodlení.“

Isabella váhala to poručiti a něco jako lítost ozývalo se jí v srdci: dívka u okna ji zajímala. Neviděla, neslyšela ji, když mluvila s matkou, s bratrem, s ostatními, co ji sem doprovodili, majíc sluch a zrak zatemněný mdlobou. Nyní teprve upozorovala, že je přítomna, a osoba její ji naplnila podivením. Je útlá, slabá, křehká, jakoby sem do toho příbytku ani nepatřila, má před sebou knihu, četla v ní, a když o ní jednaly, přestala, jasné oči pozdvihujíc zhůru. Její tvář je spanilá a milostná, ale trpící, ačkoliv se usmívá. Lze-li pak s ní moudře promluvit? Snad se bude ostýchat, snad jí nebude rozumět, snad nedovede slušně odpovídat! Je z nízkého rodu, má vzdělanost asi takovou, jako jiní její soudruhové.

Isabella si jí chvilí nevíšmála, myslíc jen na sebe a na případnost, v jakéž vězí. Očekává ji mrzutý čas. Odsoudili ji, aby se všeho, co by jí mohlo rozjařiti a rozčiliti, pilně vstríhala. Co bude dělat, aby se nenudila? Zaměstnávat se nesmí, je bez společnosti, návštěvy se jí zapověděly, jen hloupé služby má u sebe. Snad podlehe velkým bolestem? Bojí se, neumí jich snášet. Proč jim lékař nepredejde? Již cítí, že jí v hlavě píchá a páli, je jako omámena.

Tu si Isabella zpomněla, že byla ráno nespokojena s komornou. Bratr Alfons již měl zapraženo, a ona ji ještě oblíkala, nejsouc při tom dost čerstvá. Snad tím čekáním koně zbujnili, a komorná to provinila, ta loudavá a zpozdílá osoba. Nechce ji vidět, nesmí se jí dotknout, raději od panské si dá posloužit.

Měly ji znova zavázati hlavu, a když se k ní komorná přiblížila, odstrčila ji řkouc: „Ty mi nechoď na oči!“

Komorná se zarazila, couvla nazpátek a ptala se pokorně: „Co vám schází, milostslečno?“

„Ty jsi tím vinna, že trpím,“ řekla Isabella, „nebyla jsi hotova, když mladý pán již čekal, koně byli netrpěliví a pak se splášili.“

„Bože, já za to nemohu,“ lekla se komorná a slzy jí vstoupily do očí. Chtěla se ospravedlnovati, ale slečna jí kázala mlčet, a lékař nařídil to samé řka, že nemocnou nesmí dráždit. Byla tedy v nemilosti a stála v koutku, když panská vykonávala rozkazy lékařovy. Pak seděla stranou, lékař se zase vzdálil, a panská zůstala u slečny.

Oko Isabellino zase zabloudilo ku Klá-

ře a vidouc, že opět čtē, dlouho na ni spočívalo. Pak pravila k panské: „Jdi a podívej se, co to tam má za knihu?“

Panská šla, podívala se a vyřídila: „Jsou to modlitby, milostslečno.“

Isabella tou zprávou nemile byla dojata. Ta dívka bezpochyby neumí leč se modlit a nezná jiných knih leč modlitebních. Ještě ji neuznala za hodnou obrátiti se v řeči zrovna na ni a nyní k tomu dokonce neměla žádné chuti.

Klára se neopovážila promluvit i teprv, když se jí panská ptala na svou vlastní odpovědnost: „Vy se asi modlíte z dlouhé chvíle?“ řekla usmívavě: „Nemodlím se z dlouhé chvíle. Já dlouhé chvíle nemám nikdy. Modlitba je mi potřebou, útěchou a velikou radostí.“

Jaký to byl čistý, mírný, lahodný hlásek, jímž mluvila. Isabelle pronikl k srdci, zpytovala, jestli v skutku vyšel z toho slaboučkého dítěte, jímž se jí Klára zdála býti, dívala se na ni, žádala si, aby ještě promluvila.

I tázala se sama: „Jak pak dlouho již staneš, milé děvče?“

Klára odpověděla: „Deset let jsem již vyležela a vyseděla.“

„To není možná,“ dělala se slečna, „vždyť jsi ještě tak mladá!“

„Minulo mi osmnáct let,“ řekla Klára.

„Bože, osmnáct let,“ divila se Isabella, „tedy nejsem mnohem starší a raději bych umřela, než bych tak dlouhou nemoc snášela.“

Trvalo to okamžení než zase počala mluvit i tu se ptala: „Což ti, ubohá dívko, není pomoci?“

„Není,“ oznámila krátce Klára.

„Že si nezoufáš?“

„Před tím mne chrání Bůh.“

„Jsi ale nešťastná?“

„Nikoliv, já se mám za velmi šťastnou.“

„To nepochopuji.“

„Je tomu v skutku tak. Bůh mne miluje, navštívil mne křížem a ten mi velmi prospěl.“

„Jakým způsobem, má drahá?“

„Nemohu vám to vysvětlit, milostslečno, ale vězte, že jsem se v soužení naučila znáti Boha. On to činí dobře, když na nás sesílá těžkosti. Já Mu věřím, já v Něho doufám, já se hlásím k Spasiteli, jež nám daroval ve svém Synu, užívám prostředků k vykoupení našemu ustanovených, držím se svaté víry, jsem živa v ní, chci naplniti zákon Páně, má sklíčenost mi v tom nepřekáží, staniž se vůle Boží!“

Klára mluvila s jakýmsi šlechetným zápalem, a jen ten dobře působil na Isabellu. Obsah jejích slov se jí mnoho ne-

libil. Je přepjatá, blouzní, snad jako tělo i její duch upadl do slabosti. Musela se o tom přesvědčiti a pravila: „Ty ve svém stavu jsi snad bez bolesti, sice bys nebyla tak spokojena?“

„Nechci na bolesti své naříkati,“ řekla Klára, „ale Bůh ví, že jsou často přehrozné.“

„To tě tedy předce trápí?“

„Netrápí a netrápilo by, kdyby byly ještě větší.“

„Jak pak je sneseš?“

„Bůh mi pomáhá.“

„Čím?“

„Svou milostí.“

„V čem tato záleží?“

„Milostslečno, zde na zdi je obraz Pána Ježíše, visí na kříži: když je mi zle, utíkám se k Němu, On více trpěl než já a milostně se ke mně sklání, abych svou malou bídu vydržela. Vědouc, že jsem také Jeho dcera, Jeho dědička, že jen krátký čas trvati bude mé utrpení, nedělám si z něho nic, necítím ho, nestýskám si; naděje na život věčný, na slávu nebeskou mne sílí, mne podporuje, mne nad tento svět povznáší, duše má plesá, jsem šťastná, sladká radost mne opojuje.“

To byly Isabelle neznámé věci, takových slov ona ještě nikdy neslyšela a bohužel nerozuměla jim, majíc nebohou dívku na pohovce — za pomatenou. Předce jí však nemohla odepríti vážnosti a úcty a nebyla jí odporná, naopak, ona se jí opravdu naklonila.

Lékař zase obstaral, čeho byla třeba; panská na rány dala čerstvé obklady; od Vrchoslavů přicházeli se ptát, jak se daří, Pavel běhal k nim a do lékárny; Isabella upadala do horečky. Musí prý přijíti, pravil lékař, rány ji způsobují, však postará se, aby neškodila.

Přibližoval se večer, Isabella byla zkomoucená a mdlá, bolest se množila, nevěděla co si počíti. Klára ještě seděla u okna a zase se modlila z knížek před sebou. Což aby jí řekla: „Modli se nahlas?“ Snad by ji to drobet upokojilo, ale spoň ji to ukrátí chvíli, uslyší, bude-li moudré čili nic, co jí ta dívka přečte.

V skutku ji tedy o to požádala, a služby se hůřily domnívajíce se, že ony lépe čtou než ta mladice a reptající v duchu, že se jim ještě nestala čest, aby směly slečně předčítati. „Však ona se toho modlení brzy nabaží,“ myslily si a doufaly, že dívku k němu již nevybidne.

Klára nebyla v nesnázi a nehledala dlouho, co by se modlila, nýbrž otevřela knihu na jisto a četla z ní — zřetelně, nábožně, dojímavě. Každé slovo bylo pro

D o p i s y.

Od Prahy dne 19. února 1863.

slečnu jako vybráno a pozdvihovalo mysl a srdce k Bohu; celá modlitba byla svatá a ušlechtilá, v lepé a čisté řeči složená, střídaly se v ní kvetoucí obrazy a nelíčeně vyslovené pravdy, i ten nejvzdělanější člověk byl by schválně, co obsahovala.

Isabella poslouchala napnutě, pohnutí její rostlo, a když se Klára domodlila řkouc „amen“ i ona „amen“ řekla a hluboce si povzdychla.

Bylo v pokoji velebné ticho, služby ani nedýchaly a již se jim nezdálo, že by to ony lépe vyvedly. Čist arcit uměly, ale modlit se nikoliv; co Klára říkala, to bylo modlitba, vycházelo jí z duše, sama to cítila.

„Od koho je ta krásná pobožnost?“ ptala se slečna z Vrchoslavů, když po nějakou dobu byla o ní přemýšlela.

„To já nepovážila,“ jako v nesnázi pravila Klára, a bledé lice se jí drobet začervenaly.

„Ale víš to?“

„Odpustte, že jsem právě to vyvolila,“ prosila Klára, „mně to vždy pomáhá, já si to — sama udělala.“

Poslední dvě slova pronesla dívka skoro šeptem, ale Isabella je předce slyšela.

„Ty takové věci děláš?“ divila se slečna, a Klára vyznala pokorně, že dělá, ale jen pro sebe, že se modlí, jak jí to na mysl přichází, je to vnuknutí, jiné potřeby jiná slova jí kladou na jazyk, a bratr Pavel a sestra Terezie všelicos napsali, co od ní slyšeli a ona si to také poznamenává, pokud síla a schopnost její k tomu stačí.

„Odpustte,“ opakovala ještě jednou, „že jsem se před vámi nemodlila něco jiného; já nevěděla, že se budete ptáti a ani mi nenapadlo, že se to nesluší; chtěla jsem se modlit, jen modlit jsem se chtěla, nic jiného jsem neobmyšlela.“

„Ó já vám věřím, drahá panno a děkuji vám,“ pravila Isabella. „Budete-li mne zejtra zase chtít potěšit, čtete mi a modlete se jen, co sama skládáte.“

Proč jí Isabella nyní vykala? Milý čtenář to snadno uhodne. Klára nabyla v očích jejich důležitosti, jaké před tím neměla.

Dostavili se zase dva lékaři, radili se ještě jednou o nemocné, od Vrchoslavů přišli příbuzní, jeden po druhém vstoupil do pokoje a s Isabellou promluvil několik slov, že to lékaři byli dovolili. Služky přichystaly všecko na noc. Budou střídající se u milostlečny bdíti a jí sloužiti. Pavel odnesl Kláru do komory a Isabella již v noci — si po ní zatoužila.

(Pokračování V.)

Leckdes se dočítáme, že prý svoboda naše podobá se anglické. Nejsem žádný politik, ani mi nepřisluší, abych rozhodoval, je-li tomu tak čili jinak, ani nemíním mluviti o poměrech kromě církevních; ale tolik vím z vlastní zkušenosti, že v tak zvaném svobodném Anglicku, na které naši nevěrci neustále se odvolávají a nás odkazují, svěcení nedělních a svátečních dnů svědomitěji se koná a přísněji se k tomu přiklání než-li bohužel u nás! — Coby tomu asi byli rekli v Anglicku, kdyby byli předešlou neděli viděli a slyšeli, jak se v jisté obci u samé Prahy zachovává přikázání Boží: „Pomni, abys den sváteční světil!“ — Bylo již osm hodin ráno, na věži chrámové se zvoní k službám Božím, a — v hospodě ještě zbytky bálu ze soboty na neděli; — v hospodě tančí a před pivovárem pobíjejí na veřejné ulici sudy a požahují je. Ale což na tom? Mají svobodu a dle té světi i nedělní den! Představený se ovšem dosti přísně na odpor staví takovému to rádění, ale co na plat? Šenkýř má na muziku v sobotu na neděli „paletu,“ a sládek k várce též! A když paleta s nimi, kdož proti nim! — Tot jsou příklady, které nad jiné škodlivěji působí na naši mládež, která dobře ví, že to i Božským i světským zákonem zakázáno a předce se to veřejně stává, jakoby na posměch všemu řádu! — Cosi takového v rozhlášeném svobodném Anglicku sotva se stane, ano jak jsem se sám přesvědčil, ani statí nesmí! Ozveteli se jen jedinkým slovem proti tomu, tu se ihned dozvíte, jak Vám říkají: jste přemrštěnec, tajný jesuita, člověk nepokojný, jenž se míchá a plete do toho, do čeho mu nic není! Tedy se má v skutku mlčeti, když Božím i světským zákonům veřejně se úkory činí a z nich se téměř posměch tropí?! U.

Z Vodolky dne 20. února 1863.

[Bouřka a požár. Chrám Páně. „Pozor.“]

Je tomu právě měsíc, co naši osadu veliké neštěstí potkalo. Míním totiž pohorění našeho krásného farního chrámu Páně sv. Klementa, pap. a muč., o čemž nejprve „Bohemie“ (ač nesprávně), po ní pak i naše listy zprávu podaly. Bylo to dne 20. ledna k večeru o 5. 1/2, hodině, an se tu neobyčejná o ten čas bouřka náramnou rychlostí a prudkostí přes náš větší háj od západu přivalila. Blesk udeřil do vysoké kostelní věže a zapálil ji. Na uhašení nebylo při prudkosti vichřice, noční tmě, a zmahající se rychlosti ohně ani pomyslení. A tak klesla požárem netoliko věž

ale i naše libozvučné 4 zvony — z nichžto největší 4 cennýře těžký z roku 1559 pocházel — ovšem i hodiny a celý krov kostelní jsou zmařeny. Jediný menší zvon nazvaný „farník“ zachován a poněkud k další potřebě upraven jest, jenže se nám zdá, jakoby smutným zvukem svým bolestil nad osudem soudruhů svých. Vnitřek chrámu zachráněn, začez po milosti Boží děkujeme statečnosti pomocných rukou. Tolik o požáru.*) Abych Vám jen poněkud nastínil, jak velice strnula naše srdce nad neštěstím, které nás potkalo: vězte, že našemu chrámu Páně co do krásy a důkladnosti na venkově daleko široko rovného nenajdete. Výtečný stavitel Bělský, nedávno při vyšetřování škody požárem způsobené zde meškající sám se vyjádřil, že to ku podivu krásné stavitelské dílo. Jak se z pamětní knihy r. 1728 založené dovídáme, tento nynější náš chrám teprv roku 1733 na úsilovnou prosbu tehdejšího Vodolského faráře Ignáce Schwanzera z tovaryšstva Ježíšova, od důst. p. patrona P. Jana Seidla, tolikéž z tovar. Jež. doktora bohosloví, rektora university Pražské jakož i koleje Jesuitův u sv. Klementa v Praze, na místě starého chrámu sv. Klementa („a vetustate multorum centenorum

annorum quidem laudatae“): založen a l. P. 1737 dostavěn jest. Nenávidění Jesuité vystavěli i tuto velebný stánek Hospodínův, jenž byl a bohda opět bude radostí, útěchou a spásou osady Vodolské, i ozdobou celého vřkolu, do něhož s výše své z prostřed hájí mile pohlíží. Je stavěn v slohu romanském ovšem novějším, v podobě kříže, s krásnou kopulí, na níž malbou na obmítce vypodobněn jest sv. Klement v slávě nebeské. Takováto vyobrazení života tohoto apoštolského učně nacházejí se i po celém ostatním klenutí, což, jakož i vkusné formy oblouků a veškeré ornamentiky našemu chrámu Páně utěšeného pohledu poskytuje. Oltářů máme sedm, z nichžto hlavní teprv r. 1857 byl obnoven, ostatní pak bohda ponenáhlu také budou opraveny. — Pohroma požárem způsobená potkala ovšem nejpřednější zevnějšek a svršek chrámu, jest však předece velmi značná, páčíť se na 15 tisíc zl. Dotýká se nás tím více, ješto obce k Vodolce přískolené letos též na stavbu nové školy přispívati budou. Pravdat, chrám P. byl pojištěn, ne však jak mylně udáno bylo v „Nár. listech,“ na 60, nýbrž na 36 tisíc. Avšak náhrada od assekurační společnosti podávána, dle doslechu bude v poměru k utrpené škodě skrovná. K tomu-li ještě považíme, že jest naše záduší chudé, tak že stačí toliko k zapravení nutných ročních potřeb; zdaž nemusí nám obnova této naší svatyně starost působiti? Než nekleáme na mysl, ano spíše doufáme, že s pomocí Boží a přispěním álechetného p. patrona a jiných zbožných dobrodincův náš chrám Páně v brzku k předešlé kráse přiveden bude. — Ondyno obdrželi jsme l. číslo letošního „Pozor“ na ukázkou. Zdař Bůh! — Co bychom přáli, bylo by ovšem, aby nám zůstal „Pozor“ pod novou redakcí tím, čím nám byl za předešlé redakce, listem netoliko národním ale i katolickým.

*) V „Národních listech“ bylo udáno, že se v bání vězni, která při požáru dolů se sřítla, našly listiny na původ tohoto chrámu Páně ukazující, jakož i relikvie ze staré věže r. 1733 vzaté a do nové věže r. 1735 opět vložené. A tak tomu v pravdě. K lepšímu pak objasnění zprávy té, že se mezi oněmi ss. ostatky též prsten sv. Františka Xav. nachází, budiž podotknuto, že mezi ss. ostatky ovšem jest prsten stříbrný, kterýž ale nikoliv nebyl majetkem onoho světe, což z toho vysvitá, že na prstenu tom jsou vyryta slova: „S. Franc. Xaveri ora pr. no.“ Listiny jsou dvě. Jedna na pergameni psaná obsahuje následující poznámky: „Haec domus Dei in pago olim Wodolina, Woda, nunc Wodolka dicto, Divo Clementi Papae et Martyri sacra: vetustae ab immemorabili tempore ejusdem Sancti honori dicatae, sed angustae, et informi substituta a Rdo. Patre Joanne Seidel, Collegii S. J. Pragae ad S. Clementem Rectore delineari coepit per aedilem Prag. D. Kilianum Dienstenhoffer. Festo S. Pancratii i. e. 12. May MDCCXXXIII Festo S. Aloysii eod. anno fundamenta fodi coepto totam Fabricam usq. ad impositi-
menta globi turris feliciter extulerunt MDCCXXXV die IV. Novembris. Quo tempore claves Ecclesiae Catholicae Romanae tenuit Summus Pontifex Clemens XIII. Imperavit Augustis. Rom. et Boēm. Rex Carolus VI. Universam Societatem Jesu gubernavit Adm. R. P. Franc. Retz Boēm. Prag. Provinciae Boēm. Soc. Jesu praefuit R. P. Norbertus Streer. Ejusdem Socius R. P. Joannes Mentzl.“ Následuje: „Catalogus Personarum Collegii Societ. Jesu Pragae ad S. Clementem.“ nejdrív jména kněží, pak theologů, magistrů, metafysiků, fysiků, logiků, koadjutorů; konečně následují: „Woperžani“ (?) Druhá listina obsahuje mimo již udaná panující za času stavby osoby též jména stavbu konajících zedníků, tesařů, a pak rodinu tehdejšího purkrabího na Vodolce.

V Berlíně 16. února 1863.

Od Rýnu na náklonku pouti své do vlasti zpět se chystaje, zajel jsem 9. února z Bonnu do hlavního města pruského, Berlína; kolik stáť německého spolku jsem na té cestě projel, s jistotou udati nemohu; pokud se pamatuji, bylo to Porýnsko, Westfálsko, Kurhessensko, Schaumburg-Lippe, Brunšvicko a Hanoveránsko. Z Berlína by ovšem snadněji bylo evangelickým novinám dopisovati než listům katolickým; avšak nesmíme se domnívati, že život katolický úplně tu vyhynul; za posledních let vzrostl počet katolíků na 25.000, kdežto před 20 roky jich bylo jen 10.000; majít

tam katolíci dva chrámy, jeden sv. Hedviky, a druhý sv. Michaela archanděla; tento poslední je dle úsudku protestantů jest nejkrásnější ze všech chrámů Berlinských. Ale z toho laskavý čtenář nesmí souditi, že je to jakási památná, skvělá budova, jeť to zcela obyčejný chrám v romanském slohu vystavěný teprv r. 1861 nákladem dosti skrovným 111.000 tolarů (166.600 zl. stř.) ze samých cihel, ohromná baň dává chrámu velkolepý pohled; kolem střechy jsou sochy sv. apoštolů z pálené hlíny velmi slušně zhotovené; uvnitř jeví chrám ten jednoduchost až přílišnou, tak že nemůž postaven býti po boku jiných proslavených budov posvátných. Teprv nyní se o to jedná, aby u chrámu sv. Michaela ustanoven byl farář, doposud tu jen vojenský probošt s dvěma polními faráři vykonává služby Boží pro katolické vojáky. Služít za velký pokrok katolické věci v Prusku považovati, že stává nyní osm správců duchovních pro katolickou část vojska; před Fridrichem II. nebylo ni jednoho kněze ve vojáctě; teprv když tento král v počet svých obrovských granátníků také katolíky přijal, byly pro ně zřízeny zvláštní služby Boží. Z protestantských chrámů žádný nezasluhuje zvláštní zmínky; vystavělit sobě také „dóm;“ ale takový, že sami evangelici se jím nehonosi, uznávajíce, že mimo nepatrnou baň celý „dóm“ se na vlas podobá sálu koncertnímu neb divadlu, ni stavbou ni úpravou se od nich neliše. Berlínské chrámy jsou toho výmluvným svědectvím, že tu, kde protestantské zásady nadvládu mají, stavitelské, sochařské i malířské umění se musí vystěhovati. Chystaje se navštívití obrazárny Berlínskou byl jsem dychtiv zvěděti, jakým způsobem asi osoby a idey reformace 16. století tu nakresleny jsou; než jak jsem ustrnul, spatřiv v obrazárně hlavního sídla protestantismu mimo několik mythologických nákrešů jen samé svaté obrazy, buď něco z dějin církevních vůbec, neb ze životů svatých a z bohaté zásoby pomyslů katolických vypodobňující; jak chudá (pomyslil jsem v duchu) jest předce ta náboženská společnost, kteráž, aby důstojných předmětů umění malířskému podati mohla, z cizí zásobárny musí si vypůjčiti, co v postupu vlastních dějin nadarmo hledá; kdyby nebylo Církve katolické, v jejímž dějepise, legendách a liturgii malířské i sochařské umění nalezá pramen vždy nových výtvorů, brzy by umění chodilo žebrotou.

Prušáci mají hesla „snášlivosti“ a „rovnoprávnosti“ ustavičně na jazyku; takéli v skutku dle toho jednají, slušně lze

pochybovati. Ať nic nedím o universitě Berlínské, naskrz protestantské, již i university v Bonnu a ve Vratislavi, jež vlastně katolickými měly zůstati, čítají mnoho profesorů evangelických, ba i nejvyšší úředník universitní čili „kurátor“ v Bonnu je protestant; platy profesorů katolických bývají mnohem menší než protestantských; pro mimořádné profesory evangelické brzy se vykáže plat, katolíciť směji přednáseti za darmo, platů na ně nezbyvá; staneli se, že n. př. profesor bohosloví dostane prae-bendu kanovníckou dosti skrovnou, hned mu vláda strhne aspoň polovici platů, ale přitom předce neustále volají: „Nur Parität!“ to znamená rovnost evangeliků a židů, katolíci jsou ponecháni sobě. Nejméně dvanáct brožurek o té věci už bylo vydáno, ale bez výsledku; Westfálsko a Porýnsko jindy skorem naskrz katolické, jest opatřeno v úřadech a ve školách množstvím protestantů; v celém Prusku nestává mezi úředníky první třídy (ministery a místodržiteli a t. d.) ni jednoho katolíka; naskytneli se někde osada evangelická, třeba jen 60 — 100 duší čítala, bývá hned stavěn chrám, ustanoven farář a učitel, vše to z pokladnice státní. Jeť ale v kraji Brandeburském dosti míst, kdež 80, 100 i 200 a více katolíků se zdržuje; o ty se nikdo nestará; tu musí láska bratrská pomáhati, spolek sv. „Bonifacia“ vydržuje z příspěvků údů svých i faráře i učitele. Seznal jsem jednoho takového faráře v městě *Lukenwalde* asi 7 mil od Berlína; v tomto městě mezi 10000 obyvatelů je 180 katolíků, k nimž před 12 lety jen tři- neb čtyřikrát do roka zavítal katolický kněz konaje tam služby Boží. Pomocí spolku sv. Bonifacia a obětovnosti osadníků samých zřízení jest tu katolická fara, kteráž má okres asi 40 čtverečních mil a do pěti krajů zasahá; kostel v *Lukenwalde* je malíčký, má dřevěný strop; za oltářem je skříň na roucha a tedy i sakristie; na kazateli evangelické neslyšel jsem tu naříkati, ovšem ale na některé rozpustilce, kteříž každou chvíli okna chrámu katolického roztlukou; jeť zde také škola s 30 dítkami. K udržení této missie přispěno též z vlasti naší České od údů spolku sv. Bonifacia r. 1862 asi 250 tolarů. Nejbližší stanovisko katolické jest dvě míle od *Lukenwalde* vzdáleno v *Jüterbog*, kdež posud asi 70 katolíků mezi 8000 protestanty žije; však mezi těmito katolíky nestává ni jednoho manželstva, kdež by oba manželé byli katolíci, nýbrž všechna jsou smíšená. Z vypůjčených peněz zakoupen jest dům v ceně 1400 tolarů s kaplí, v níž farář *Lukenwaldský* 12krát

do roka koná služby Boží; jmenuje se „Tetzelskapelle,“ jde o ní pověst, že na tom místě hlásal dominikán Tetzel v Jüterbogu odpustky, co zatím ve Vitemberce Martin Luther své these na dvěře chrámové přibil. V protestantském chrámě stojí posud tak zvaný „Ablasskasten,“ jež prý Tetzel s sebou vozil; je to skříň železnými pruty pobitá a tak velká, že sotva lze pomyslit, aby Tetzel takovou tíž po světě byl vozil, tím méně, an tak v Magdeburgu a na jiných místech „pravý Ablasskasten“ ukazují. Jak osamělý jest farář missionář v Prusku, lze odtud seznati, že nejbližším sousedem faráře Lukenwaldského je probošt v Berlíně (7 mil), a farář ve Vitemberku (15 mil).

Po této zatáčce vracíme se s čtenářem zase do Berlína musím sdělit zvláštní ráz zdejších veřejných zábav. Zde zábavu ani nepovažují za úplnou, nenlí osolena nějakým nemotorným vtípem na katolickou církev; na divadle dávají-li veselohru, zpívají-li kuplety, tuť aspoň v jedné sloce musí šípem satyry a ironie býti střeleno proti hierarchii katolické, papeži, biskupům, mnichům (zvlášť Jesuitům) atd. a třeba hana taková ve formě zcela nemotorné jest podána, nehorázný potlesk „snášlivého“ obecnstva zajisté odmění herce; naproti tomu slyšel jsem, kterak jeden herec zpívaje kuplet ujmál se židů tak, jakoby v Německu židé byli potlačováni hůře, než rája křesťanská v Turecku, — a hle i toho zpěváka obecnstvo odměnilo hlučným potleskem! to jest tedy tolerance, to ta oslavovaná snášlivost: ne proti evangelikům, ani proti židům — ale vždy a všude proti katolíkům. Jeť to zajisté smutnou známkou nedostatečnosti protestantismu, že ani v společenské zábavě bez negace katolicismu nemůž se obejti!

Katolíci Berlínští od posledních let se statečnou vytrvalostí hájí se proti návalům nepřátelským; mají zvláštní orgán „Märkisches Volksblatt,“ jenž neunaveně odráží útoky evangelikův a freimaurův v Berlíně nad jiné mocných (jsou zde čtyry lóže „der grossen National-Mutterloge zu den 3 Weltkugeln,“ čtyry tolikéž „der Grossen Loge Royal York zur Freundschaft“ a osmero loží „der grossen Landesloge in Deutschland“) tím, že král sám jest jich velmistrem a mnozí z vyšších úředníků spoluúdy. V Berlíně jest také „katolická jednota tovaryšů,“ klášter Voršulek o výchování dívek pečujících a 21 sester milosrdných a od r. 1857 též katolická nemocnice. Jistá paní, evangelička, uvykla od mnohých let žehradi na dobročinné ústavy katolické, do nebe vychvalujíc pro-

testantské; tuto zimu roznomohši se žádala o přijetí do evangelické nemocnice; leč pro nedostatek místa odmrštěna donešena jest do nemocnice katolické, kdež přijata a laskavě s ní nakládáno, tak že za těch několik týdnů, co tam leží, dosavadní svůj úsudek o ústavech katolických na dobro změnila. Podivno, že evangeliici nemohouce začasté najíti dosti slov, by zhaněli řehole katolické, a zvlášť milosrdné sestry, v praxi své předce prospěch takových ústavů katolické Církve uznali; mají v Berlíně nemocnici „Bethanien“ nazvanou, kdež asi 60 „diakonissen“ nemocným posluhuje, o léky, stravu a jiné se starajíce.

Jiný klášternímu zřízení velmi podobný ústav jest tak zvaný „Zellengefängnis“ na předměstí Berlínském. Vězení to r. 1856 v nynější formě upravené je velikánské, čtyřmi vězmi opatřené stavení na 550 vězňů; lišit pak se od jiných vězení hlavně tím, že každý vězeň zde bydlí ve zvláštním pokoji (8 střeвиčů dlouhém; 4 širokém); v pokoji tom musí pracovati; umlí řemeslo, dají se mu tam nástroje k. př. řezbářské, truhlářské, kniharské, zámečnické a j. a vykáže se mu hned práce; neumlí řemeslo, musí se některému přiučiti. Mistři z města sem docházející prohlížejí práce a neumělým dávají dobré naučení; vězeň dostává za svou práci peníze; k tomu cíli visí v každé jizbě cenník, na němž udáno, mnoholi každý řemeslník za den vydělati může. Mimo to visí tam kalendář, na němž je na každý den určena část z Písma sv., kterouž vězeň má přečísti. Nade dveřmi leží bible, katechismus a kniha k psaní; také výtah z trestních zákonů je na zdi zavěšen, v každém pokoji je silná mosazná trouba, kterouž horká voda teče a žalář zahřívá. Postel je ve dne svinuta a visí na zdi, v noci ji každý sám zavěsí na dva železné pruty a na tom spí; jídlo se donáší každému do jeho komůrky, o jejíž čistotu se každý sám musí starati. Jizby těchto vězňů vydávají krásné svědectví, že úcta Svatých nikterak se neprotiví přirozenosti lidské, ale že naopak jest skoro potřebou člověka; neboť vězňové — protestanti — mají na zdi zavěšené obrazy nejen ukřižovaného Spasitele, nýbrž i bl. Marie Panny, svaté rodiny a jiné. Obrázky tyto, jediná společníci samoty jsou jim milé a vzácné. Dvakráte za týden sejdou se vězňové v učebnách, kdež se učí pravopisu, počtům, náboženství a j. Že pak nemá jeden s druhým mluvit, musí jíti jeden 10 kroků za druhým; v učebně každého zamknou do prkenné boudy, jichž druhá řada stojí o něco výše než první, třetí řada opět výš atd. Podobně i v kapli

jest každý ve své boudě mezi čtyřmi prkny uzavřen, tak že každý vidí dobře na oltář, ale žádný ze všech 550 druhého nevidí. Okovy nenosí žádný, a byť na sebe delší čas byl odsouzen. Jednou za den přichází každý vězeň na zdravé povětrí; ve dvore od několika bašt na způsob věžire rozbíhají se zdě, tvoříce velký počet oddělených prostor; v každé z nich jeden vězeň se prochází, tak že ani zde jeden s druhým nesmí hovořiti, a dozorcové s bašty bdí nad pořádkem. Ti, kteříž celý den v jizbách svých pracují, tak dobře zachovávají pořádek, že někdy za celý rok ani jednoho není třeba ranami trestati; pro menší provinění bývají potrestáni tím, že se jim nevykáže po několik dní žádné práce; a tu pak s velkou toužebností zase prosí o zaměstnání. Při některých řemeslech však zapotřebí jest, aby jich více pospolu pracovalo; z těch prý častěji toho onoho trest tělesný stihne. Potvrzuje se tím dávná zkušenost, že zločinec spíš jest pořádku a mravopoctnosti nakloněn, jeli sám, než ve společnosti jiných provinilců, kteráž bývá proň jen školou nových nepravostí. Na tomto vězení poznáváme, kterak i protestantské země teď nastupují na cestu lidskosti a křesťanské útrpnosti s lidmi na těle neb duši chorými, kterou zvláště řeholemi a ústavy svými dávno už razila Církev katolická.

Konečně budiž mi dovoleno se zmíniti o neobyčejné nádheře dvora Berlinského; viděl jsem královnu na procházku vyjíždějící v kočáře dvojsprežném, před vozem dva jezdci a za vozem opět dva — jakoby zemí nepřátelskou jeli. Hosté jsouc u dvora pozvání musí nejen samí v bohatém oděvu se objeviti, ale i služebnictvo, kočové atd. straší ve svých středověkých kabátech s klobouky na „tři facky.“*) Vše to upomíná na bývalou přehnanou etiketu španělskou. Šlechta zdejší nejsou tak bohatá jako v jiných zemích, přílišnou etiketou přichází na mizinu. Slyšel jsem, kterak mnozí v samém Berlíně poukazovali na Vídeň, kdež císař pán vyjíždí s chotí svou v jednoduchém kočáře bez jezdců, a kde i v salonech nepanují ty obtížné okovy prázdných forem, v kterých si tolik libují Prusáci, titěž, kteří tak často haní liturgii katolickou proto, že při mši sv. zvláště o slavnostech odívá biskupy a kněze v skvostnější roucha než jaká v obecném životě nosívají, a předce v salonech jedná se toliko o zábavu světskou, v chrámu však o čest a slávu Boží. B.

*) Hádky o přední místa v společnostech staly se nedávno ještě příčinou nenávisi mezi šlechtou a druhými stavy, ano i souboje.

Kronika.

V Praze konají se přípravy k důstojnému oslavení blízkého svátku sv. Cyrilla a Methoděje. Na slavném Vyšehradě bude sloužiti zpívanou mši sv. vdůst. p. probošt Ruffer, jemuž jako na den sv. Petra přísluhovati budou kromě jiného duchovenstva tři infulovaní kanovníci. Zpěvácký spolek „Hlahol“ přispěje prý zpěvem svým k oslavení služeb Božích. — Pastýřský list o naší letošní slavnosti poslouchali Pražané ve všech chrámech s napnutou pozorností, jakož i v přehojném počtu navštěvují kázání postní.

— Zbožná paní *Riegrová* vybízí „milé paní a dcery české“ k oslavení tisícileté památky letošní. Z jejího svolání vyjímáme následující slova: „Od věků býval obyčej, že paní pracemi svými zdobily zbožnou mysl chrámy Páně. A že se obyčej ten zachoval po dnešní den, toho důkazy spatřujeme všude, kamkoliv se ohledáme i v nejnepatrnější kapliče. Sbírká k témuž účelu jest tedy povaze našeho pohlaví milá a přirozená. Minulého léta o velkonocích ujala se velectná hraběnka Johanna Schönbornová, rozená kněžna z Lobkovic, (viz „Blah.“ r. 1862. str. 215.) ve spolku s několika jinými paními věci této a vytknula si za úkol vybyti chrám Karlínský prádlem kostelním, paramenty, ozdobami oltárními způsobem co možná nejdůstojnějším. Prostředků výdatných k tomu však posud na mnoze schází. Jsouc požádána od vevězené paní hraběnky, bych jí pomohla ve sbírkách zavedených, odhodlala jsem se bez váhání ke skutku tak bohumilému přispěti, a pokládám to za povinnost co křesťanka i co Slovanka vyzvati i Vás, milé sestry české, byste oslavily přispěvkem hojnými účelu a době přiměřenými památku apoštolů slovanských i ve vlasti naší.

Dárky peněžitě nebo látky jako ku př. plátno, krajky atd. budou vděčně přijaty; která by však nějaké roucho kostelní sama zhotoviti chtěla, neobtěžuj sobě laskavě mne o tom zpravit, by způsob, kraj atd. umluven býti mohl. Jednat se tu o to, aby paramenty látkou i celou způsobou svou přiměřeny byly slohu krásné budovy, aby vyhověly liturgickým potřebám a ušlechtilému vkusu starého umění křesťanského. — Chci ke všem dotazům ochotně odpovídati, dary pak a peníze k účelu svému rádně se odvedou a časem svým uveřejní. Vyzývám Vás, milé paní a dcery české, co nejvřeleji k podpoře sbírky této. Mám pevnou naději, že bohumilý záměr ten najde plný ohlas ve zbožném srdci Vašem a že Bůh požehná přičinění našemu!“

Jiné svolání uveřejnil sbor paní k rovněž záslužnému podporování „sedých sester“ (terciarek), těchto milosrdných Samaritánek nemocných, kteří doma ležící rádně posluhy nemají. Čtenářkám našim podává tedy vážná doba svato-

postní dosti příležitosti k skutkům dobrým, záslužným. Za jedno i druhé bude jim vděčné „Zaplat Bůh“ hojnou odměnou.

***** Z Jindřichova Hradce.** V poslední dní masopustní byla tu nejsv. Svátost vystavena. Vel. p. Jos. Bumba, katecheta na zdejšímu gymnasiu odebeře se s vel. p. farářem Kardaš-Rčickým dne 10. března na pouť do sv. země. Za dva měsíce se poutníci navrátí. (Zvěst od N.)

Z Moravy. Svátek ss. patronů zemských Cyrilla a Methoděje bude s povoláním duchovní i světské vlády přeložen na den 5. července. — Kněz Bedřich Chmelíček odebeře se 23. t. m. jako missionář do severní Ameriky.

Ze Slezska. Z Vodky v Pruském Slezsku, píše „Op. Besedník“, vykonali nyní někteří mužové pouť svou na Velehrad, obávající se, žeby snad polní práce příštího leta jim překážet mohly. Přinesli tu radostnou zprávu, že se na obnovení oltářův při onom chrámě ustavičně pracuje, ale velký oltář, na kterém jak známo v Římě se pracuje a 6000 šくだův (dukátů) státi bude, ještě dodělán není. Poutníci tito vychvalují obzvláštní laskavost a přívětivost vp. far. Velehradského K. Molitora.

Z Jihoslovanska. Nejdůst. biskup Djakovský, Jos. Jiří Strossmayer horlí o to, aby Slované na jihu jako my na severu slavněji slavili letošní svátek sv. Cyrilla a Methoděje. Psal tedy nejd. arcibiskupovi Olomúckému chťeje zvědět, kdy a jak se letošní slavnost na Moravě konati bude. Žádal kněžské hodinky a mši sv. o ss. bratřích a obdržel netoliko to, nýbrž celou knihu zvláštních na Moravě slavností, pastýřský list jubilejní a apoštolské breve. Dopis i odpověď uveřejnil „Zag. kat. list.“ Zprávy tyto sdělil neunavený biskup kardinálovi Záhřebskému s tou žádostí, aby biskupové jihoslovanskí podali prosbu sv. Otcí, by se i na jihu svátek sv. Cyr. a Meth. přeložil na den 5. července a slavil „ritu duplici I. classis cum octava.“ — V Štýrském Hradci sestavil se sbor, v němž jsou Slovenci, Češi a Chorvaté, aby se i tam slavila památka slovanských věrověstů.

Z Paříže. Pomník, který arcibiskupovi Pařížskému D'Affreovi, padlému za dnů červnových r. 1848, postaven býti měl v chrámě Notre-Dame-ském, jest už dohotoven. Vypuklá řezba (bas-relief) na bílém mramoru představuje arcibiskupa s ratolestí pokoje v ruce, jak smrtelně jsa poraněn klesá na barikádě.

Z Filipopolí má polský „Przegląd Poz.“ dopisy, z nichž následující vyjímáme: Město Filipopolis čítá 45.000 obyvatelův. Jest to město obchodní, v němž přebývají Turci, Židé, Řekové, Arménové, Bulhaři,

křesťané východní církve řecké i římskokatolické; neboť se tu sbíhají a křižují dráhy a cesty vedoucí z Cařihradu do Bělehradu, od Dunaje do Soluně, od moře černého k adriatickému, středozemskému. Všickni značnější národové mají tu své konsuly anebo vicekonsuly, začej nejvíce děkovati sluší péči a starosti biskupa zdejšího jmenem Canovy, k němuž jsem zavítal. Po válce východní dbal o to především, aby Francie a Rakouská říše byly tu zastoupeny; jiní národové jako Angličané sami o to již dbali k vůli prospěchu svému. Musím se obšírněji zmíniti o Canovovi. — Jest tento ctihodný muž arcibiskupem in partibus a vikářem apoštolským mezi *Bulhary* k Církvi římskokatolické se přiznávajícími. Jest jich v městě samém Filipopolí na 2000 a na 8000 ve vukolních vesnicích. Bulhaři řeckého obřadu říkají jim s příhanou „Pavlikiané“, nevím, zdaž po Pavlu biskupovi, kteréhož druhdy papež Mikoláš I. poslal mezi Bulhary, či po nějakém jiném Pavlovi, který snad byl jejich náčelníkem. Bulhaři tito byli za dávných časův obsluhováni od světských kněží vychovaných v propagandě Římské, pak tam vykonávali duchovní správu rozliční řeholníci a řádové, mezi nimiž poslední byli Liguriani, kteříž tam při svém odchodu zakusili pronásledování nemalého, ještě kamením a blátem po nich házeno. Před 21 lety ujali se tu duchovní zprávy otcové z řádu kapucinského. Biskup Canova byl na jejich čele co vikář a prefekt apoštolský. Canova jest rodem svým Piemontan, kněz postavy vážné, vysokého vzrůstu, černého oka, nosí hustý černý vous, kterýž mistry již prokvétá. Jest 58 let stár. Byl ve Vlaších kazatelem a zajisté znamenitým a neposledním, když povážíme, jak plyně a pěkným hlasem káže po bulharsku. Před dvěma lety byl těžce nemocen, a od té doby jakýsi smutek zračí se v tváři jeho zvláště proto, že nemohl provesti až posud svůj zamilovaný záměr a úmysl, usaditi v městě bratří „de la doctrine chretienne“, by vyučovali chlapece a pak milosrdných sester k vyučování děvčat, což srdce jeho nemálo tísní a trudem naplňuje, an vidí, že škola odštěpených Bulharův čím dále tím utěšeněji zkvétá a se zvelebuje. Než ač biskup Canova smutný bývá a malomluvný, byl nicméně ke mně nad míru přívětivým, upřímným a hovorným, a vřidnost jeho rostla den ode dne více. Vypravoval mi, kterak když sem přišel, ani slova po bulharsku neuměl aniž znal koho, jenž by ho naučil jazyku tomuto. Stará jedna babička byla mu učitelem a mimo to nalezl a dostal do ruky

slovník latinsko-bulharský sepsaný od někdejších missionářův, kterýž ale byl plný chyb. Navzdor tomu, pravil mi, po šesti měsících odvážil jsem se vstoupiti na kazatelnu; vím, že jsem asi neslýchané chyby a poklesky dělal, ale čím dále šlo to lépe a lépe. Pavlikiani nemluví tak správně jako ostatní Bulharové; lišit se od nich asi tak, jako Slezané od čistě mluvících Polákův. Přijali do své mluvy mnoho výrazův tureckých, a neznajíce vlivu jazyka bohoslužebného staroslovanského a vyučování byvše nejvíce od cizomocův nezachovali řeči své v původní přesnosti. I co do mravův hluboce byli poklesli, považování byvše za jistý druh pariův — otrokův. Jednu ale mají do sebe etnost a krásnou stránku, že se pevně drží a drželi povždy své víry. Nebo když jistý arcibiskup řecký požívaje velikého vlivu v městě zamýšlel ubohých Pavlikianův násilně od víry římskokatolické odtrhnouti a odštěpencův z nich nadělati, ženské shromážděné z okolních vesnic učinily demonstraci před tureckým pašou, veřejně s křikem žalující, a domáhající se toho, by mohly při nejmenším metropolitovi pronásledujícímu je vylupat. A skutečně vyhrály ženy a zachovány jsou při své víře. Arcibiskup Canova máje často důtklivá kázání a křesťanská cvičení tak daleko to přivedl, že nyní jeho věrné ovečky patří do počtu obyvatelův nejmravnějších a nejctnostnějších a nebylo, jak mne ujišťoval, dávno slyšeti, že by který katolický Bulhar byl seděl v žaláři; ano i tu práci si s nimi dává, že jest jejich soudcem a smírcem. Svůj katechismus vydal v Římě nákladem propagandy, škoda jen, že latinskou literou, sice by byli dávno již také i odštěpenci z něho kořistili a vážili naučení, tak jako i nyní přicházejí pilně na kázání a křesťanské cvičení. Mimo to vyšel péčí arcibiskupa Brunoniho katechismus v Cařihradě pro spojené Bulhary a Řeky.

Katoličtí Bulhaři mají od dávných, pradávných časův mnohomnožství libezných kostelních písní v národním jazyku, jež velmi pilně zpívají i při mši svaté i při požehnání s Nejsvětějším. A v skutku a v pravdě vážíjí oni více pobožnosti z toho než jejich východní krajané a bratři z poslouchání samé liturgie slovanské. I přiznám se, že když mne arcibiskup Canova uvedl do svého prostranného stoličného chrámu, nedávno vystavěného, poslouchal jsem s velikým pohnutím tyto písně a zpěvy bulharské. Děkoval jsem Bohu i za tento malinký ostrůvek duchovní, obývaný jeho ctiteli prostřed toho moře, na němž rozkládá se od věkův jalové odště-

penství. Snad jest to vedle moudrosti Boží školka, z níž katolický život rozšíří a vzmůže se mezi miliony obyvatelův říše Turkům podrobené. — Arcibiskup má tři pomocníky, z nichž nejmladší veliké vzbuzuje do budoucnosti naděje. Několik kapucínův vede duchovní správu po všich. Před nedávnem měl ještě ku pomoci tři kněží světské odchovance propagandy, nyní má jen jednoho, kněze Jakovského; ježto kněz Petr Arabadziski povolán za administrátora vikariatu spojených Bulharův v Cařihradě a bratr jeho nedávno zemřel. Poslal tedy nové žáky do Říma do propagandy. Když jsem se chystal k odjezdu, chtěl mi arcibiskup ještě připravití příjemnou procházku, i zavezl mne na svůj dvorec asi hodinu od města blízko hor. Má tam několik tisíc morušových stromův, a ukazuje mi je pravil: „Toť moji hlavní dobrodinečkové, kteříž mi pomohli vystavěti můj příbytek v městě i sídelní chrám můj a s Boží pomocí dopomohou mi ještě vystavěti několik kostelův po dědinách, z nichž jeden co nevidět bude vysvěcen a pak školu, na niž již také něco přispěly.“ S velikým pohnutím rozžehnal jsem se s tímto ctihodným a velebným hodnostářem, jež všickni obyvatelé bez rozdílu vyznání a víry u veliké mají vážnosti.

Kn. Jarol. Kajsiewicz.

Literní oznamovatel.

— Dne 20. t. m. vydán jest: „*Časopis kat. duchovenstva*.“ Ročník IV. svazek 1. Obsah: Zrůst katolicismu v Ženevě. Dupanloup o společenstvu světského kněžstva. Impedimentum oriminis. Nad jiné vynikají: Časové úvahy. Veliký svatevecr (báseň vd. p. redaktora, kan. K. Vinařického.) Následuje: Kronika a Literární Oznamovatel. Na obálce jsou jména spisovatelů, mezi nimi nalezáme 7 doktorů, 5 profesorů, dále jména: Štule, Hausmann, Havránek a j. Získal-li proslulý p. redaktor takovéto síly, zajisté se vyrovná letošní ročník tohoto vědeckého časopisu předchůdcům svým. Předplatní cenu oznámili jsme v č. 1. „Blah.“ na str. 14. Expedice zve k hojnějšímu předplácení.

— V č. 32. min. roku ohlásili jsme nový spis našeho milého Frant. Pravdy, po němž od té doby časté byly poptávky. Vyšel již nákladem kněhupectví B. Stýbla: „*Divadla pro děti. I. Učitel ve francouzském zajetí*.“ Velká původní činohra pro děti ve čtvru jednání od *Františka Pravdy*. Děj se koná r. 1813 v české vesnici a jejím okolí. Cena 20 kr. — V tisku se nachází a brzy vyjde číslo II: *Štěrň večer*.“ Velká původní činohra pro děti od téhož spisovatele. — Románu „*Po půlnoci*“ vydán dílu II. sešit 2.

— „*Vlast*.“ Skládání Karla Vinařického. Obsahuje rytmované čtení a deklamovánky na tři rozdělení: I. Země naše a plody její. II. Lid náš a život jeho. III. Snahy a city naše. Hodí se mládeži povyrostejší a co premium mládeži ze školy vystupující. Čistý výnos věnován k základnímu nadání dívčí učitelky při škole Vyšehradské. Formát kapesní, stran 124, cena výtisku v knihkupectvích Pražských 40 kr.; 10 výtisků u p. spisovatele (na Vyšehradě č. 14) za 3 zl.

— „*Cyrril a Method*“ od 9. února přinesl slíbenou přílohu „*Slovesnost*“, která vychází každých 16 dní, C. a M. každých 8 dní. Předplácí se celoročně na oba časopisy 6 zl. 90 kr. u vydavatele dra. Radlinského v Kútech, pošta: Hohenau, Búr St. Georg v Uhrách.

— Převoditel kázání Jirsíkových, p. Frant. Šic v Záhřebě bude překládati na jazyk chorvatský též „*Legendu o milých Svatých Božích*“, kteréhož díla vydán jest v Praze nákladem Karla Bellmanna sešit 3.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Bott de Pierot*, farář v Hroznětíně (Lichtenstadt) dne 3. února (nar. 1. říj. 1789).
p. Jiří *Friedrich*, proz. vikář okresu Hroznětínského, farář v Ostrově (Schlackenwerth) dne 12. února (nar. 26. listop. 1797).
P. Edmund *Dovára*, kněz ř. sv. Dominika, podpřevor a admin. vlášské kaple v Praze, dne 21. února (nar. v Praze 20. dub. 1802., kněz od 5. září 1826.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Tolde*, admin., za faráře na nově zřízené faze v Grunwaldu (v Kladsku).
p. Frant. *Riedl*, kap., za administ. v Ostrově.
P. Vojtěch *Neumann*, křížovník, jest prozat. učít. nábož. na vyšších třídách c. k. akadem. gymnas. v Praze.

Uprázdňená místa:

Lukov, fara patron. nábož. matice od 18. února.
Ostrov, fara patron. velkovévody Toskánského od 18. února.

Hroznětín, fara téhož patron. od 18. února.

V diécesi Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Mattějka*, jubil. kněz, b. konsist. rada, b. vik. sekretář v okresu Hoříckém, osob. děkan a farář v Chomuticích dne 11. února (nar. ve Vlašimi 25. května 1786, kněz od 30. srpna 1807.)

Za okresní školozorce s titulem konsist. rad potvrzeli jsou pp. vikáři:

- p. Antonín *Charvát*, farář v Německé Brusnici, pro okres Náchodský.
p. Frant. *Javůrek*, farář v Heralci, pro okres Lipnický.

p. Frant. *Stursa*, farář v Štěpánicích, pro okres Vrchlabský.

p. Antonín *Santa*, děkan v Litomyšli, pro okres Litomyšlský.

p. Jan *Schmid*, farář v Čechticích, pro okres Dolnokrálavický.

p. Jan *Ehrenberger*, děkan ve Světlé, pro okres Ledecský.

p. Jiří *Kupka*, děkan v Pardubicích, pro okres Pardubický.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

p. Václav *Sixta*, osob. kaplan, za admin. v Chomuticích.

Uprázdňená místa:

Včelákov, fara patr. knížete Kinského od 8. února do 22. března.

Chomutice, fara patr. p. Frant. Dresslera od 11. února do 25. března.

V diécesi Budějovické:

V Pánu zesnul:

p. Karel *Dusík*, kněz na odpoč., býv. úd. řádu Redemptoristů, dne 4. ledna.

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Kubiček*, konsist. rada a kanclér, stal se kanovníkem bisk. kapitoly Budějovické.
p. dr. Frant. *Loberschiner*, apošt. protonotář, prof. cír. dějepisu a práva atd., stal se skutečným konsist. radou.
p. Josef *Tichý*, farář v Měděné, jmenován proz. vikářem okresu Nepomuckého.
p. Josef *Bumba*, gymnas. katecheta v Jindřichově Hradci, obdržel expositorium can.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ondřej *Sedlecký*, farář v Heřmaně, za far. do Důlebe.
p. Josef *Matějovic*, administ., za far. v Tochovicích.
p. Petr *Havel*, admin. v Důlebech, za admin. do Heřmaně.

Uprázdňené místo:

Heřman, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 1. března.

Listárna redakce.

Příspěvky nám zaslali: Na chrám sv. Cyr. a Meth. v *Karlíně* (na hlavní oltář): vp. V. R. k. v. R. 2 zl.; Josefa Nosalová, vdova 2 zl. Nejmenovaný poštou (na oltář sv. Václava) 3 zl.; vp. Václav Kocman, kooper. Vodolský 1 zl. (a na svatyni Velehradskou též 1 zl.)

p. Bránský: Díky za upomínku, stane se. vp. J. H.: Pospěšte, není Vám pomoci.

p. J. J. v St. H.: Nezbylo místa a času. Vd. p. J. *Horčicovi*, staršímu kanov. v St. Boleslavi vzdávají Češi v jednotě kat. tovaryšů ve Vídni upřímné díky za dar. 26 modl. knih.

Dr. Gruscha ve Vídni: Všecky knihy náležejí Vám, žád. „*Blah.*“ jsme zaslali.

p. J. A. Š. v N.: Poshovějte, přijato.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 490—1.

Expeditce
v kněhkupectví
M. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné oči národů.“ (Přisl. XIV, 34)

Ejhle člověk!

(Jan XIX, 5.)

Sedm obrazů z umučení Páně.

III. Petr apoštol.

Bolestná jest člověku každá křivda, každé ublížení, ale nejvíce bolí to, které pochází od vlastních, od přátel. Když musí otec, matka od vlastního dítěte trpěti zármutek, nátlak a nouzi: tu více než pro tu bolest krvácí srdce jejich pro to, že tak jim činí nevďěčný syn, dcera. Když nás obelstí a podvede ten, jemuž vše svěřujeme, vše přejeme; když se nás v čas potřeby odřiká, neb docela proti nám se staví ten, jemuž jsme otvírali srdce plné lásky: tenkrát více než všechno protiventství, jež snášíme, více než nouze a rány, žalár a opuštěnost bolí nás to pomyšlení, že přítel náš, láskou naší a dobrodiními našimi odchovaný, nám žalost tu způsobil. Známe jest způsob smrti jednoho z největších Římanů, smrti Caesarovy. Více než dýky četných vrahů probodl srdce jeho ten pohled, že s dýkou naň se žene i Brutus, jež co syna vychoval a miloval, jež synem a dědicem svého jména i jmění chtěl učiniti; ten pohled zlomil sílu jeho; „i ty synu můj!“ tak žalostně zvolav do pláště se zahalil, až zbodán mrtev na zem klesl.

A to obraťme nyní na Pána Ježíše. Lidem přišel pomáhat, jich spasit: *na světě byl, a svět od Něho učiněn jest a svět Ho nepoznal. Do svého přišel, a svoji Ho nepřijali.* (Jan 1.) Jeho vlastní národ v Něj neuvěřil, ale pronásledoval, odsoudil Jej. Ano nad jedním z apoštolů, které byl důvěrnými přátely svými učinil, musil naříkati: *Kdyby nepřítel můj zlořečil mi, snesl bych to ovšem; a kdyby ten, kterýž mne nenáviděl, proti mně se byl pozdvihl, byl bych se snad skryl před ním. Ale ty člověče jednomyslný a známý můj, který spolu se mnou sladkých požíval jsi krmí, který se*

mnou jidal chleb můj, pozdvihuješ paty své proti mně. (Zalm 54, 13. a 40, 10.) Ale mimo lid židovský, mimo Jidáše i ostatní apoštolé způsobili Pánu Ježíši velikou žalost; všickni Jej opustili. Ano Petr zapřel Ho třikráte, přísahaje, že Ho nezná.

Ejhle člověk! Ejhle slabost člověka, jenž spolehá na sebe a ne na Boha! Takový oheň lásky cítil Petr v srdci svém, že mohl upřímně zvolati: *Bytby se všickni pohoršili nad Tebou, já se nikdy nepohorším! Byt bych měl s Tebou umřítí, nezapřím Tebe* (Mat. 26.); a předce za malou chvíli zapřel Krista. Ale co zas dokázal, co vytrpěl pro Mistra svého, když Duch svatý jej byl posilnil! Třetí „Ejhle člověk“ at tedy ukáže nám *Petra, jeho ohnivou lásku, jeho pád a jeho povstání.*

a) Jestliže kdy který člověk něco sliboval z pravé lásky a s pevnou odhodlaností, byl to jistě Petr při poslední večeři. Uvažme jen, jakou až doposud projevoval k Pánu a Mistru svému *lásku*, ze všech nejohavnivější. Petr miloval Pána více než sebe samého. Na Jeho slovo opustil otce i ženu i sítě, a nikdy více se od Něho neodloučil. Na Jeho slovo rozestřel znovu síť, nelituje práce, ač po rozumu svém daremné. A když mluvil Pán o svém utrpení, nechťel toho připustiti, takže káral jej Kristus: *Odstup, satane!* — Když pak pro slova Páně: *Nebudete-li jísti těla mého a píti krve mé, nebudete mítí života ve mně* (Jan 6.), tak mnozí odcházeli reptající: *Tvrdá jest tato řeč, a Spasitel k apoštolům se obrátil říka: Zdáte-li vy chcete odejíti?* tu Petr, ač nechápal slov Kristových jako ostatní, s roztouženým srdcem zvolal: *Pane, ke komu půjdeme, Ty máš slova života věčného!* (Jan 6, 69.) — A když viděl Petr Pána Ježíše proměněného na hoře Tábor, tu zapomněl na sebe a na celý svět, a prál si Ježíše takto vždycky oslaveného, a proto volá: *Pane, dobře jest nám zde býti, udělejme zde tři stánky.* A že z celé duše

jeho šla ta slova: *Byť bych měl s Tebou umřítí, nezapřím Tebe: toho důkaz dal v zahradě Getsemanské. Spal sice s ostatními, když Kristus Pán v úzkostech smrtelných hynul, ale to bylo ze slabosti tělesné. Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno. Když ale přišli žoldnéři s Jidášem, a chtěli naň vložit ruce: tu roznítil se v Petrovi celý oheň lásky jeho, on stál při Spasiteli, hotov s Ním umřítí. Pane, máme-liž bítí mečem? A prvé než mohl dát Pán odpověď, udeřiv mečem utal ucho služebníka Kaifášova (Mark 14, 47.) Ač ani neuměl zacházeti s mečem, odvažuje se Petr samojediný proti celému zástupu.*

Dobře činil Petr, že hájil Krista, byl to důkazem jeho vroucí lásky; ač to nečinil způsobem náležitým. I ty křesťane, miluješ-li opravdu Krista svého, máš Jej hájiti proti jeho nepřátelům, jinak jest planá láska tvá. Nevymlouvej se, že nemůže Pánu Ježíši v nebi oslavenému nikdo protiventství činiti. Má Kristus Pán doposud mnoho nepřátel, proti nimž Jej máš hájiti. Jsouť hlavně dvojí protivníci Páně. Když Šavel pronásledoval věřící, tu vyčítal mu Spasitel: *Šavle, proč mě pronásleduješ? Já jsem Ježíš, jemuž ty se protiviš!* A tuto vidíš, že kdo tupí a pronásleduje pravou Církev Kristovu, kdo pronásleduje věřící a kněží Církve: ten že se protiví samému Ježíši; a proti takovým zastaň se pravdy a Církve katolické. Vycházejíť až doposud tyto nepřátelé Kristovi s meči a kyji a pochodněmi. *Meče* jejich, to jest rouhavý jazyk, kterým tupí Církev a rouhají se nejsvětější Svátosti, kterým zneuctívají Marii Pannu a svaté v nebi a služebníky Církve na zemi. *Kyje* to jsou úsměšky a lsti, kterými v srdcích slabých katolíků hledí udusiti oddanost k Církvi a pastýřům duchovním, *pochodně* to jest to temné, pološeré světýlko jejich bludů, které tak rádi nazývají čistou pravdou. Neboj se tedy křesťane jejich mečů a kyjů, nedej si jejich lucernami pokaziti jasné světlo sluneční, kterým ti svítí pravda katolická. Bojuj proti nim veřejně a bez bázně, ale způsobem náležitým, abys nevypadl z lásky Boží. — A jiného druhu jsou ještě nepřátelé Páně: *Co jste jednomu z nejmenších bratrů svých učinili, mně jste učinili.* (Mat. 25, 40.) Kdo tedy nespravedlivě činí nářek a ubližuje bratru svému: Krista Pána pronásleduje. A kdo nezastane se bližního, když jej vidí nevině olupovati o čest, o jmění, o nevinnost a tím o pokoj duše: ten viděl Krista v rukou nepřátel a nehájil Ho.

b) A při té veliké lásce předce přišel Petr k pádu. On příliš důvěřoval v sebe,

on vzdáliv se od Pána ustydnul v lásce své: ty jsou příčiny jeho pádu.

Když odváděli svázaného Ježíše, tu Petr za Ním šel z daleka. (Mark. 14, 54.) Že šel za Ním, to bylo znamením lásky k Ježíši, že šel ale jen z daleka, to bylo znamením malé lásky k Pánu a veliké bázně před lidmi. A čím dále zůstával za Kristem, čím více z očí ztrácel Pána, tím více stydla v něm láska a zmáhal se strach. — Budiž tobě křesťane, Petr výstrahou, že horlivě máš Ježíše hledati, a kdyžs Jej nalezl, pevně se Ho držeti. Dokud jsi s Kristem a u Krista, neuhasne, nýbrž rozplamenovati se bude v tobě láska k Němu, ale čím více budeš od Něho se vzdalovati vlažností v dobrém, roztržitostí a nedbalostí v modlitbě a ve službách Božích: tím více hynouti v tobě bude láska a tím více platiti budou u tebe ohledy světské a bázeň před lidmi, kteří jsou nepřátelé Krista, tvé víry, tvé duše. Když tedy pozoruješ, že tě již tak netěší, slyšeti a rozmlouvati o Bohu, klaněti se nejsvětější Svátosti, takže máš dlouhou chvíli v kostele: pak jsi již zůstal daleko za Kristem; rychle se vzhop a před oltářem na ohni Jeho lásky rozpal lásku svou, a volej vroucně: Pane Ježíši, byt by Tě všickni opustili, já u Tebe vytrvám. Tak učiň rychle, prvé než docela ustydne láska tvá k Němu, prvé než docela ztratíš Ježíše, tak jako Petr, který pro strach v domě Kaifášově zůstal jen v předsíni. Tu ztratil tedy Mistra svého úplně z očí, a protože ustydla v něm láska k Ježíšovi, zimou se trásl; a přistoupiiv mezi služebníky k ohni zhrřival se. Co hledá apoštol ve společnosti té roty bezbožné, která Pána jeho svázala, políčkovala, uplvala? Ach, Krista se spustil a té zběře se přidržel! A proto na jediné slovo všetečné děvečky zapírá Krista, ano přísáhá, zaklíná se, že nezná toho člověka!

Ejhle člověk! Ejhle apoštol! Petře, ty neznáš toho člověka? Neznáš Toho, jenž ti řekl: *Pojďte za mnou a učním z vás rybáře lidí?* Neznáš Toho, jemuž jsi k nohoum padl, volaje: *Odejdi ode mne, Pane, nebo jsem člověk hříšný!* Neznáš Toho, jemuž jsi před málo hodinami věrnost do smrti sliboval, jenž ti nohy myl, jenž tě svým tělem a krví nasýtil, Toho nyní neznáš a na to přísáháš? Neznám toho člověka! Petře, tak opovržlivě mluvíš nyní o Pánu svém: *toho člověka?* Neut ani hoden, abys jménem pojmenoval Toho, jemuž jsi na jezeře Genesaretském dal svědectví: *Ty jsi Kristus, syn Boha živého?* k Němuž jsi řekl: *Pane, kam půjdem? Ty máš slova života věčného!*

Pozastav se křesťane u tohoto obrazu:

na Petra hledí a sebe pozoruj. Jako Jidáš ze žádosti po penězích, tak Petr z bázně před lidmi zapřel Pána. A tato marná bázeň, tyto ohledy lidské až doposud i mnohé dobré katolíky přivádějí ku pádu. Dokud jest to čest, býti s Kristem, veřejně hlásiti se k Církvi svaté, tu má Pán mnoho vyznavačů, jako již tehda provázeli jej zástupové, když činil zázraky. Ale když octne se mezi nepřátely, kteří Boha a Církev tupí a pronásledují: tu rozprchnou se i učenníci, i dobří neodvažují se zůstati s Kristem, ale přidržují se jeho nepřátel; a tito ne-li ústy, zajisté skutkem učiní lstivou neb úsměšnou otázku: I tys byl s Ježíšem Nazaretským, i tys takový zatemnělý katolík? A tu mnohý ze strachu také zapře: Neznám toho člověka. Či nestává se to často, že se mnohý ostýchá ve společnosti nevěrců aneb nekatolíků při klekání, při jídle se modlíti a jinak k víře katolické se hlásiti. Nestává se to, že ti v den postní předkládají jídlo masité s úsměskem: „I ty jsi byl s Ježíšem? snad se nebudeš vázati postem?“ A ty nemaje síly k odporování jíš, a tak skutkem zapřel jsi Krista rka: *Neznám toho člověka!*

c) *V tom pak kohout zazpíval.* I rozpomenul se Petr na slovo Ježíšovo, svědomí jeho probuzené žene ho z té společnosti, v níž se stal lhářem, krivopřísežníkem, zrádce. A v tom vyvádějí ztrýzněného Ježíše ze soudní síně Kaifášovy, a Pán, jehož srdce novou bolestí jest raněno pro zapření Petrovo, On zapomíná na sebe, na svou žalost, a pomýšlí na obrácení apoštola. Jako k Jidášovi měl v posledním okamžení slova laskavá, tak i nyní obrátiv se Pán pohleděl na Petra. (Luk. 22, 61.) Nejenom žalostnou výčitku ale i laskavé smilování četl Petr v milostném pohledu tom. A proto vyšel ven plakal hoře.

Křestane, kolikráte i tebe volá Pán k pokání! On tě vybízí laskavými pohledy jako Petra, t. j. vnitřním vnknutím, které před hříchem ti praví: „Jak bys mohl hřešiti, vždyť tě Pán Bůh vidí,“ a po hříchu napomíná tě: „Obrat se ke mně s pláčem a lkáním.“ Ale Pán Ježíš volá tě i jinak ku pokání. Slovy rodičů, přátel, duchovních, nehodou tvou vlastní i cizí povzbuzuje tě, „abys pořádal dům duše své.“ A v tomto čase postním zdaž v chrámu Páně to smutné zakrytí oltáře, ten kříž, ty truchlivé zpěvy, ta cesta křížová i slova kazatelův, zdaž to všecko nehlásá ti: „Nyní jsou dnové spasení, nyní jest čas, abys z hříchu povstal?“ Neodkládej s pokáním. Kdyby byl Petr na ten první pohled Páně se neobrátil, více by byl Spasitele neuzřel, bylby zahynul jako Jidáš. I ty tedy bez

odkladu *vyjdi ven*, opusť a na vždy varuj se té společnosti, v níž jsi zhřešil; a *plač hořké slzy* lítosti před Bohem a před knězem zpovědníkem, aby nemusil ti jednou Pán vyčítati zatvrzelost tvou slovy proroka: *Mluvil jsem k nim a oni neslyšeli, volal jsem je a oni neodpověděli mně.* (Jerem. 35, 12.)

Třetí obraz (Petr) učí nás tedy lásce k Pánu Ježíši, pravému pokání, učí nás nedůvěřovati v sebe, ale spolehati na Boha. Nebo *zlořečený člověk, který doufá v člověka, ale požehnaný muž, který doufá v Hospodina.* (Jer. 17, 5. 7.)

IV. Kristus Pán na soudu.

Když se jednoho mudrce pohanského kdosi tázal: Který jest na světě tvor nejdravější, nejstrašlivější? odpověděl: Člověk, vášní rozpálený a rozvázaný. A věru nemálo pravdy jest v odpovědi té. Co jest hroznějšího než člověk hněv a pomstu sptící, jenž hledá druhého zkaziti, bytby při tom i sám měl zahynouti! A když hříšnou vášní rozpálen za svou žádostí se žene, tu bytby peklo vedle něho otvíralo jícen svůj, on nemá zraku, sluchu, rozumu, než pro svůj hřích. A nejdravější zvíře nasytí se krve dříve než člověk ukrutník, krve žíznivý. Ale nejenom jednotliví lidé, druhdy i celé zástupy lidí, ba celí národové rozpalují se takovým ohněm divokých vášní, že jako dravá zvířata slepě a bez citu ženou se za největšími nepravostmi, za vražděním a krve proléváním. Jedním z nejhroznějších příkladů, jak daleko klesnouti může člověk i národ, jest revoluce francouzská, která po 25 let otrásala Evropou, dotýkala se i naší vlasti. Z dějin známy jsou hrůzy dob tehdejších, znám jest i onen nespravedlivý, do nebe volající soud nad králem a královnou, kteří oba byli odsouzeni a prostřed zvrhového lidu odpraveni.

Ejhle člověče! Ejhle kam to celý národ může a musí přivést, když se Boha spustí! Sedmdesáte let jest tomu, co se konal tento nespravedlivý soud nad králem francouzským. Ale před osmnácti sty lety konal se v Jerusalemě soud daleko hroznější, daleko nespravedlivější, soud, jenž jest největším zločinem, jaký kdy spáchán byl na světě. I tu stál co obžalovaný král, a to ne král pozemský, ale Pán nebes i země. A Jeho soudcové byli tolikéž Jeho vlastní zaslepený národ. A On neměl na sobě viny nejmenší, On byl nejsvětější, největší dobrodinec svého národa, a předce odsoudili Ho co lotra k smrti nejohavnější, nejbolestnější.

Za nás, křestané, vydal se Pán Ježíš na ten těžký soud; patřme tedy útrpně na

ten obraz, který nám představuje *Spasitele na soudu před Annášem a Kaifášem*.

a) Obklíčen rozpustilými žoldnéři, ruce maje na zad svázané, okolo těla potupný provaz, sem a tam po cestě šmejkán, úsměšky a ranami týrán, pozdě v noci veden byl ulicemi Jerusalemskými Král králů, Ježíš Kristus. Hluk žoldnéřů vylákal z domů mnoho lidí, zástup vzrůstal, ale tím i trýznění Ježíšovo. A zavedli ho nejprve k Annášovi. Neměl ovšem Annáš práva, vyslyšati Ježíše, ale věděli služebníci a žoldnéři, že se tím velice zavděčí mocnému Annášovi. Tento starý hříšník s ďábelskou rozkoší pásl se na klesající ztrýzněné podobě Toho, jež tak nenáviděl, protože od Něho býval kárán z pokrytství. Nyní se jim zdařilo, Jej polapiti, nyní musí umřít. Nebylo ovšem třeba výsledku, bylť ortel smrti určen již napřed, ale dílem k vůli lidu, dílem proto, že bylo třeba potvrzení Pilátova, na oko zavedli výslech i soud. — I otázal se Ho Annáš na jeho učenniky a o jeho učení. Ta první otázka byla snad úsměšek, že po tři leta učiv nyní nemá ani jediného učennika při sobě! Jistě bolest velikou způsobila Kristu Pánu tato otázka, připomenulať Mu nevěrnost apoštolů. Proto na první otázku neodpovídá; mlčí, neboť dobrého o nich nyní nemůže nic říci, a zlé mluvit o nich nechce. Už se i ty, křesťane, o bližním svém mlčeti, nemůžeš-li mluvit o něm něco dobrého. A potlačiv v sobě bolest tuto, odpovídá Pán Annášovi k otázce druhé: *Já zjevně mluvil světu; a tajně jsem nic nemluvil; ptej se těch, kteří mne slyšeli, ti vědí, co jsem mluvil*. Aj, i své nepřátely bere Pán za svědky svého učení. Nebyloť k tomu ani času, ani místa, aby byl Pán Ježíš vykládal zde své učení. A nad to Annáš nehledal poučení. A předce rozhněval se velice, a vida jeden ze služebníků hněv jeho, aby se mu zalíbil, dal Ježíšovi políček, řka: *Tak odpovídáš nejvyššímu knězi?*

O přesvatá tváři Spasitele mého, na niž andělé toužejí pohleděti, na niž i my jednou patřiti doufáme, udeřená rukou bezbožnou! Udeření do tváři Syna Tvého: a Ty velký Bože, necháváš to bez trestů? Když Jeroboam pozdvihl ruky své, aby udeřil proroka, v okamžení uschla ruka jeho (III Král. 13, 4); když Oza zadržeti chtěl kácející se archu umluvy, pro nedovolené dotknutí se jí, náhlou smrtí jest trestán: a zde více než prorok, zde více než archa umluvy, a ta ruka bezbožná měla by zůstat bez trestu? *O pohled Bože na tvář Krista svého*. (Žalm 83, 10.) Ach Ježíši, co se vyrovná Tvé pokoře, Tvé trpělivosti! Aby se naplnilo Písmo řkoucí: *Dá*

tvář svou tomu, který Jej bije (Pláč Jer. 3, 30.): s nepochopitelnou tichostí odpovídáš surovému pacholku: *Mluvil-li jsem zle, vydej svědectví o zlém; pakli dobře, proč mě tepeš?*

Jak často i lidé křesťané zasazují Pánu Ježíši políčky svými hříchy a nepravostmi, kterých se dopouštějí, jako onen služebník Annášův, jen aby se zalíbili lidem mocným nebo bohatým, od nichž nějaký zisk doufají. Ano tak mnohým katolíkům, nevěrcům, rouhačům mohl by také Spasitel říci: „*Mluvil-li zle, není-li pravda, co učím skrze Církev katolickou, vydej svědectví o zlém a dej se třeba na jinou viru; pakli dobře, pak-li jest pravda Božská, co se káže v chrámech katolických, proč mě tepeš?*“ proč ty, katolík jsi, tomu nevěříš, tomu se rouháš?“

b) *Tehdy poslal Jej Annáš svázaného ku Kaifášovi*, nejvyššímu knězi, kdež byla shromážděná celá rada židovská. I hledali nějakou vinu na Ježíšovi. Před málo dny nemohli ani jediným slovem odpověditi, když se jich veřejně tázal: *Kdo z vás může mě trestati z hříchu?* A nyní má býti hoden smrti! Uplacení svědkové přednášeli křivá svědectví. Ale buď byly výroky jejich nedůležité, ničemné, anebo tak patrné lži, že se jich ani tito nejúhlavnější nepřatelé nemohli uchopiti; nad to *se svědectví jejich nesrovnávala* (Mark 14, 56.), každý mluvil jinak. I vida Kaifáš, s těmi žalobami že ničeho nesvede, chce sám vyláhati od Krista nějaké slovo, jež by sloužilo za záminku odsouzení. Povstav, s celou vážností svého úřadu táže se: *Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží*. Byla to nevýslovně důležitá a potřebná otázka, již učinil Kaifáš. Kdyby se tak byl tázal upřímně, kdyby byl chtěl přijmouti a věřiti odpověď, on mohl dojíti slávy věčné. Ale on s úskokem se tázal co nástroj ďáblův. Prohlednul Pán Ježíš jeho úskočnost a proto dí: *Povímli vám, neuvěříte mi* (Luk. 22, 67); a pak dokládá: *Ty jsi řekl, já jsem Kristus! ale pravím vám, od tohoto času užijete Syna člověka sedícího na pravici moci Boží a přicházejícího v oblacích nebeských*.

Ejhle člověk! Patří, duše křesťanská, do síně Kaifášovy! Trojí „Ejhle člověk“ vidí oko tvé. Soudcové závistí a zlosti zaslepení, konající soud neslychaně nespravedlivý, — uplacení svědkové, a pokorený Ježíš, vyznávající se býti Synem Božím, ač Mu za to smrt nastává. Do které třídy ty náležíš? Snad také křivě soudíš o bližním, všeho užívaje, abys mu škodil, jako Kaifáš, snad také falešným svědectvím

neb přísaháním poskvrnil jsi duši, anebo neohroženě umíš hájiti pravdu, víru? Kdyby Bůh rozdělil nynější křesťany dle těch tří tříd, ach snad velmi málo bylo by jich ve třetí, s Ježíšem! Přičiň se, ať ty tam náležíš.

Kaifáš pak, pravdě nepřístupný, roztrhl roucho své, volaje: *Rouhal se; což ještě potřebujeme svědků! Co se vám zdá?* A oni odpověděli: *Hoden jest smrti!* — Jaké to vyřknutí ortele! V tom shromáždění nejvyšší rady židovské, která jindy bývala tak vážnou a ctihodnou, že skrze ni mluvil sám spravedlivý Bůh, nyní ani jediný neozval se hlas na obranu nevinnosti a spravedlnosti. Tou křivdou poskvrnili svůj úřad, svůj stav; za tento ortel ničí Bůh jejich trvání. Ano roztrhuj roucho své nejvyšší knězi, tím roztržením roztrhuješ i celé kněžstvo starozákonní, které od Arona až do dneška bylo Bohu vyvoleným; dnes, když se odřiká svého Pána, jemuž mělo sloužiti, dnes přestává býti kněžstvem Božím, dnes klesá na roveň s falešným kněžstvem pohanským; po tomto orteli není více kněžstva starozákonního, a proto trhá se opona chrámová!

Svatý Pavel praví, že hříchy svými znovu křížujeme Pána Ježíše (Žid. 6, 6.); a i tomuto křížování předchází soud. Kristus Pán jest milostí svou v tvém srdci přítomen: a tu předstupuje pokušení, hříšná žádost, a mluví proti Pánu Ježíši, proti ctnosti, a pak táže se tebe: *Co se vám zdá?* A ty člověče opilství oddaný voláš: *Hoden jest smrti*, a jdeš, abys obžerstvím, opilstvím zabil v sobě Krista a milost Jeho, dříve Jej snad rouhavými řeči mi potupiv. A ty lakomče také voláš: *Hoden jest smrti!* Jako Jidáš zrazuješ Ho, protože miluješ jen své peníze. A ty člověče svému tělu sloužící a jeho smyslným žádostem, ty smilníku a rozkošníku, i tebe táže se ďábel, jenž v těle tvém sídlo má: *Co se vám zdá?* A ty ústy nečistými křičíš: *Hoden jest smrti!* Ale dříve ještě svými nestydatostmi Jej políčkuješ, Jemu do tváře pliješ, Jej obnažuješ a bičuješ, a pak teprv hříchy tvými tak zohaveného Jej na smrt vydáváš. Takt učinili i soudcové s Pánem Ježíšem: vydali Jej zoldnérům a služebníkům k střežení, a ti až do rána činili Mu, přivázanému k sloupu, příkoří největší, jaké jen v ďábelské rozpustlosti a ukrutnosti své mohli si vymysleti. *Tehdy*, tak vypisuje evangelista málem sice, ale hroznými slovy tuto strastiplnou noc, *plvali na tvář jeho, a dávali Mu zášijky; jiní pak zakryli oči jeho a políčkovali Jej říkajíce: Hádej nám Kriste, kdo jest, jenž Tebe uderil?*

Ejhle člověk! Ejhle beránek tichý, který

v největších mukách neotevřel úst svých! Od nejsprostších pochopů trpí Pán nejvyšší potupu nejhorší a týrání nejbolestnější. Od soudců nejnespravedlivějších nechá se souditi: a to nejen od Kaifáše, ale i od tebe, křesťane, když Jej v srdci svém odsuzuješ, a hříchu-ďábla se přidržíš. Ta rada židovská buď ti výstrahou, ať nikdy křivě nesoudíš o bližním, ať nikdy nesoudíš Krista. Ale Spasitel pokorný a trpělivý budiž ti ponaučením: Jeho tiché mlčení na soudu volá k tobě hlasem srozumitelným: *Učte se od mne, nebo tichý jsem a pokorný srdcem.*

Ke dni 9. března 1863.

Povolání ss. Cyrilla a Methoda.

Kol Olympu v klidném spánku
širé kraje dřímají,
zraky luny s nebe stánku
bedlivě je hlídají;
všecken tvor si hová v snění
prací umdlen každodenní.

Aj, tam vzdáli na pohoří
spatříš jako ve šere
slabé světlo, jež tam hoří
v tiché celi v klášteře.
Luna chytivá v nitru patří,
jak se s Bohem radí bratří.

Cyryll, Method, bratří svatí,
samotu si zvolili,
světem aby nepojati
Kristu život světili;
zde Bůh jestiž jejich služba,
k Němu přijít vroucí tužba.

Dnové jejich blaze plynou
podál světa trávení;
čím se více k Bohu vinou,
zrůstá v dobrém horlení;
pobavení světských bojů
pijou jen ze rajských zdrojů.

Patriarcha aj tu velí:
„Vstaňte milí bratrové,
Kozar žádá k Spasiteli,
buďte Jeho zvěstové;
ku Kavkazu rychle jděte,
ať tam símě spásy zkvěte.“*)

Čtoucím slova slzy kanou, —
dítky oka smutného;
ale na rtech slova planou, —
plody srdce zbožného:
„Pane, to-li vůle Tvoje,
přijmi v obět sluhy svoje.“

*) Posláni byli nejprve sv. bratří solunští patriarchou cařihradským Ignácem ku Kozarům, kteří na císaři Michaelu věrovestu žádali.

Na kříž svatý hledí v spěchu
oko ještě zrozené,
by zde našli jistou těchu
pro své srdce sklíčené;
a hle! v myslí smutek hyne,
Pán jim ku žni tajně kyne.

Oko Páně na ně s kříže
milojasně zářilo,
že si bratry pro ty tíže
apoštolské zvolilo.
Než-li vyšla ranní zoře,
dali „s Bohem“ milé hoře.

Žádost sv. Cyrilla.

Na nebesku luny líce
svítí jasně jako svíce.
V rozjímání klečí Cyrill;
v jeho tváři žal se vyryl.
Na kříž svatý hledí okem,
z něhož kanou slzy tokem.
Jaký bol to jímá hrudí,
že ty slzy z oka puďí?
Proč tak hledí na kříž Páně,
a zas kloní smutně skráně?
Aj slyš, ze rtů slova vanou;
pro něž slzy žalně kanou.
„Kážeš, Pane, jíti z vlasti;
volat duše z bludu, strasti.“
„Nehrozím se“ — tak se modlí, —
krutých bojů, nepohodlí.“
„V době smutku, v době tíže
posilní mne Tvůj hled s kříže.“
„V obět Tobě sebe dávám,
v ruce Tvé svůj osud skládám.“
„Žal však předce v srdci nosím,
toho zbav mne, snažně prosím.“
„Osvět sluhu, jak by dílo
dle Tvé vůle splnil mílo.“
„Uděl, Pane, jisté rady
jakby zkvětly Slávů sady.“
„Pověz, jak bych vábil k sobě
starce, mládce i to robě.“
Hlavu kloní sluha svatý,
a hle! — již je spánkem jatý!
Aj tu anděl s nebes výše
sestupuje v zemské říše.
Posel Boží k němu spěje,
vlídnou tváří naň se směje.
„Radu,“ vece, „tobě nesu,
putuj z jitra tamto k lesu.“
Slova takto šepce míle.
Již se zvedá vzhůru čile. — —
Jak mu byla rada dána,
spěchá Cyrill k lesu z rána.
Aj zde ptactvo v ranní chvíli
Boha chválí s velkou pílí.
Hlasem *vlastním* prozpěvuje,
Tvůrce vděčně oslavuje.
Aj tu poznal kouzlo drahé,
jímž se zdaří dílo blahé.

I hned mluvů Slávů pěstil,
by jim *jejich* slovem věstil.

Odhod ss. Cyrilla a Methoda na Moravu.

Vlašovičky dvě, aj! z jitra spolu
do slovanských krajů putují;
kudy letí v libém ve hlaholu,
dobu blahou jara zvěstují:
„Radujte se Slávy kraje krásné,
blíží se vám již již jaro spasné.“

Vlašovičky ty jsou bratří svatí
Cyrill, Method, vyšli z východu;
nesou, láskou vroucí k duším jatí
spásu slovanskému národu:
v touze zbožné dál a dále spějí,
ústa Bohu písne chvály pěj.

S sebou mají svatodrahé kosti
Klimentovy v schránce složené;
tyto budou sílit v horlivosti
duše jejich v práci zmnožené,
aby jejich apoštolské dílo
rostlo k chvále Boží, až až mílo.

Hle, již bratří s drahým statkem stanou,
na Moravském jsouce pokraji,*)
vyšším leskem tváře obou zplanou,
antq, ústa zbožně šeptají:
„Slušno, bychom tuto poustáli,
vzdávající Bohu obět chvály.“

Jako Jákob do Egypta jdoucí
na pomezí oltář postavil,
na něm za vše dobré s duší vroucí
obět díků Bohu připravil:
tak tu obět Páně připravují,
při ní sílu s nebe požadují.

Cyrill zbožně chléb a kalich staví
na ostatky Světce drahého,
mši svatou již na nich s bratrem slaví
podle řádu Krista milého;
vznáší se již obět na nebesa,
kol ní všecko v blaženosti plesá.

Od východu slunce zlaté plane
ve své ranní kráse s výsosti,
větrík jemný vůni z květin vane
na oslavu Krále věčnosti;
nad oltářem skřivan píseň víří:
„Chvalte Boha“ vůkol zbožně šíří.

S jeho zpěvem splývá bratří přání
k rajským vyšinám se nesoucí:
„Mocný Bože! dárcе všeho dání —
síly uděl k dílu žádoucí,
ať se v slávké říši zmáhá spása,
zrůstá ctnosti, svatých mravů krása.“

*) Obrázek vyňat jest z chvalně známého díla: „Dějiny sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoda.“
Sestavil Dr. Jan Bilý. Sklad Karla Bellmanna v Praze. Cena 2 zl. r. č.

„Na nás sluhy nechtěj, Pane, dbáti,
jaká bude naše pohoda,
v srdcích našich touze jen dej pláti,
blaha hledat Tvého národa,
aby k Tobě s novou myslí plílil,
a se v lásce k Bohu, — bližním sílil.“

Tokem slzí bratří posvětili
nové sady krásné Moravy;
pak se vroucně v lásce políbili
na vzájemnost svaté výpravy. —
Již hle, s myslí rekův Páně vstali,
by se cestou k Velehradu brali! J. Ř.

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

V.

Nastalo ráno, poslové od Vrchoslavi již tu byli, slečna měla špatnou noc, bolesti ji přibýlo. Pronásledovalo ji trhání a píchání v hlavě, horkost a žízeň, byla netrpělivá a malomyslná, bědovala a naříkala,

odporovala lékařům nechtíc se podrobiti jeho předpisům a říkajíc, že jí souží, vylívala si nespokojenost na služkách. V noci komornou k sobě zase připustila, ale nyní odstrkovala a zaháněla ji jako včera a nepřijímala jejich služeb.

Několikráte podívala se Isabella na pohovku k oknu, jakoby tam Kláru hledala a vidouc, že jí tam ještě není, byla

mrzutější a pořád pohlížela na dvěře u komory, brzy-li se otevrou ku Klárinu příchodu. Po Kláře se ptáti nedovolila jí pýcha, ostýchala se zkázati pro ni, v duchu ale a v srdci nemohla se jí dočkat.

Klára byla připravena, Terezka toho dne přišla dříve, oblekla a učesala ji, již měli po snídani, a Pavel se chystal odnésti ji k slečně. Vykonal již několik cest, pohovořil si s lokaji, co od Vrchoslavů přicházeli, a těšil se, že se dnes zase jak náleží vyběhá. Prátele jeho z ulice zastavovali ho, když je potkal, ale neměl času s nimi se bavit a sotva jim pověděl, co ho zaměstnává. Zakládal si na tom, že je nyní v panské službě, drnkal měďáky a stříbrňáky v kapse a vesele si hvízdal.

Isabella to bez Kláry již nevydržela a aby se nezdálo, že si něco zadává, poslala k ní panskou s návěštím, že ji smí již navštívit. Pavel hned vykonal svůj úřad a donesl ji do pokoje na pohovku a když šel okolo slečny, zase se hodně zaskaredil, aby dokázal, že je smutný. Musel pohovku i s Klárou přistřičiti drobet blíž k posteli, slečna toho žádala, a Klára s tím ovšem také byla spokojena.

Odešel, a Isabella pravila: „Mně se stýská, nechtěla byste mi něco čísti jako včera?“

„Ó ano,“ odpověděla Klára, „jestli jste se dnes ještě nemodlila, vykonám s vámi ranní modlitbu.“

„Já se nemodlila,“ vyznala upřímně Isabella, „vždyť stůnu a i když jsem zdráva, často na to zapomínám.“

„Bezpochyby vás to netěší,“ řekla Klára.

„Netěší, nezapírám toho. Co umím nazpamět, nechci každodenně odříkávati jako papoušek; co je v knihách, nehodí se pro mě a nudím se, když se to mám modlit.“

„Snad byste dovedla Pánu Bohu pověděti něco jak říkáme ze srdce, prositi Ho, děkovati Mu, chváliti Ho, jak to právě okamžení požaduje?“

„Já to ještě nezkusila.“

„Nemusíme vždy říkati mnoho slov, Bůh nám rozumí, On chce jen poznati naši dobrou vůli a vyslyší nás, když je to k našemu prospěchu.“

„Neměla jsem ještě zapotřebí něčeho na něm žádati.“

„Jestli pak toho nyní zapotřebí máte?“

„Ani sama nevím. Mrzím se, nemoc je mi protivná, nerada snáším bolesti, mám strach, že to bude dlouho trvat, chtěla jsem se nyní v masopustě vyřázet, ležím zde v tak bídném kumbálku.“

„Myslím tedy, že máte příčin dost, abyste se modlila.“

„Jsem k tomu nyní příliš neschopna.“

„Nejste, vzácná slečno, promluvte k Bohu krátce, třebaš jen v duchu, povzdechněte si k Němu, zpomeňte si na Něj, odevzdejte se Mu, poručte se do Jeho vůle.“

„Ach, vy mne soužíte, já to věru neumím!“

„Nechci vás soužiti a sama se tedy za vás pomodlím, jestli dovolíte.“

„Učiňte to, ale nahlas, prosím vás o to, Kláro. Vidíte, že se tak jmenujete?“

Klára přisvědčila a než se začala modlit, řekla ještě: „Já v skutku a v pravdě bych se za vás ráda pomodlila. Preji vám zdraví na těle i na duši, vše dobré a spasitelné, hojnost požehnání, ochranu ode všeho zlého. Sama vám to dáti nemohu, ale Bůh je všemohoucí, může — je dobrotivý, chce všechno dáti. K Němu se tedy obrátím; On přebývá i zde mezi námi, jsa všudy přítomný; slyší nás a zná veškeré naše počinání, jsa vševědoucí. Předstoupím před Něj, povím Mu, co chci, přiblížím se k Nejsvětějšímu pokorně, dívá se na mne, je tu, duše má se octne před Jeho trůnem.“

Klára se zamyslí, sklopila hlavu, přikryla si obličej, pak udělala kříž, sepjala ruce a modlila se za Isabellu.

Byl to jiný hlas, než se dříve ozýval. Zněl prosebně, skroušeně, již z něho bylo lze souditi, že Pán nebes a země je na blízku. Cítila to Isabella, cítily to služky. Klára nic okolo sebe neviděla, nebylo tu pro ni světa, vystoupila tak říkajíc i z těla svého a trvala s duší svou u Boha, patříc Mu tvář v tvář a mluvíc k Němu důvěrně jako k otcí.

Co se to děje? Služky klekají, Isabella se žehná křížem, nikdo nepozdvihuje očí, je slyšeti vzdechy, po lících tekou slze, světlice se proměnila v chrám.

„Ona se modlí za mne, to všechno týká se mne,“ myslí si Isabella, doráží jí to k srdci, ví, že potřebuje, oč podivná dívka Boha žádá, rozumí každému slovu, ukládá je do duše, obkličuje ji světlo, poznává pravdu, již i sama stojí před Bohem a co Klára chce i ona a prosí o to.

„Škoda, že se již domodlila,“ litovala Isabella a litovaly služky, a těmto se ani nechťelo povstati ze země. Ostýchavě dívaly se na Kláru. Té nepatrné dívčici dáno od Boha tolik moudrosti. Věru ani knihy neotevřela. Chudák sedí na pohovce zaobalená, nemůže se hnouti, mají s ní útrpnost, tělo její je stížené, kdyby zamkla oči, nehledal bys v něm života a hle, bydlí v něm tak silný a vznešený duch.

Isabella zapomněla na bolesti, dokud se Klára modlila, ba necítila jich a pak je chvíli snášela trpělivě. Mnohem větší účinek modlitby Klářiny záležel v tom, že Isabella si zase nechala sloužit od nenáviděné komorné, ji od sebe již neodstrkující.

Klára musela pořád býti u Isabelly, modlila se s ní, četla, vypravovala jí. Ještě blíže si dala přisoupsnouti její pohovku, chtěla na ni dosáhnouti a držela ji za ruku.

Opoledne bolesti její vystoupily na takový stupeň, že je sotva snesla. I bědovala, stýskala si a plakala, aby si ulehčila. Lékař činil, co mohl, ale bolesti jí neukrotil, a ona v zoufalství svém ku Kláře si brala útočiště.

Jak pak jí slabá, nezkušená dívka pomůže? Nechtěla jí sama pomáhat, ale věděla o Někom, kdo jest pomocníkem trpících. I ukázala jí na svůj obraz a pravila: „Pohleďte sem na tento kříž!“

Isabella to učinila, a Klára se ptala: „Jestli pak o ukřižovaném Spasiteli někdy rozjímáte?“

„Nerozjímám, pohlížení na kříž mne netěší.“

„Musíte povázat, že trpěl i za vás. Podstoupil smrt, aby nás vykoupil. Vzal na sebe vinu našich hříchů. Obětoval život svůj za nás. Láska Jeho k nám byla nekonečná. Vidouce Ho na kříži, litujeme, chvějeme se, že snášel, co jsme my zasloužili. Jako On nás, máme i my Jej milovati. V nemoci, v bolesti patřme k Němu. On ví, co to jest trpět. Neuloží nám víc než vydržíme. Sám přestál to nejhorší. Z lásky k Němu budme trpěliví ve všem, co na nás sesílá těžkého.“

Klára Isabelle povídala o Pánu Ježíši, dokud ji poslouchala. Omrzelo ji to několikráte a žádala jiné zábavy. Bolesti se vrátily s novou prudkostí, a ona zase ku Pánu Kristu se utekla. Dívala se na Něj, ale nemohouc v obraze Jeho naleztí útěchy opět a opět vybidla Kláru, aby jí o Něm vypravovala.

Vyložila jí, proč přišel na svět, popsala Jeho život, z Betléma, kde se narodil, doprovodila Ho až na horu, odkud vstoupil na nebesa. Nebyla s tím arcí hotova za den, Isabella u nich vyležela dvě neděle, a Klára jí nepřestala býti věrnou společnicí. Sotva v noci ji pustila z pokoje, a jen ohled, že je sama bídna, ji zdržoval nechati si ji pořád u sebe. Když jí bylo nejhůř, musela s ní předce bdíti, ačkoliv se tomu protivovaly matka, bratr i sestra. Byla u ní ráda a chtěla u ní býti, a příbuzní povolili jejím prosbám, když je byla

o svém dobrém úmyslu přesvědčila. Prošla s nemocnou učení Pána Ježíše, jež tak dobře znala, článek po článku. Dnes to, zejtra ono se jim nahodilo k rozjímání. Nuceně nezačínaly ničehož. Isabella dala podnět, Klára ho pojala, mluvíc z paměti, čtouc z knihy, zpytující a modlíc se. Nebyl v tom žádný pořádek, nesouviselo jedno s druhým, příběhy, zázraky, svaté pravdy následovaly po sobě, jak k tomu podalo příležitost přítomné okamžení.

Isabella na obraz Pána Ježíše hleděla nyní jiným okem. Když jí svíraly bolesti, toužebně na Něj upřela zrak, ano ona se zavřenýma očima Ho viděla, měla před sebou Jeho svatou osobu, Jeho umučení a utrpení si představovala, zapomínajíc na sebe, obdivujíc se Jeho trpělivosti a lásce, vzdávajíc Mu díky, prosíc Ho o milost, přispění, pomoc. Již se k Němu dovedla modlití, pozdravujíc Ho krátkými vzdechy, odevzdávajíc se do Jeho vůle. Modlitby, co jí předřikávala Klára, dojímalý ji, ať byly z jakýchkoli knížek; modlitby, co uměla nazpamět, mohla opakovati za den třebas desetkrát a předce ji těšily. Vždy v nich něco našla, co teprv nyní zcela a jasně pochopovala, jsouc utvrzena u víře, vynávajíc jí nejen ústy, nýbrž i skutky.

Dříve Isabella arcí také věřila. Vzdělali ji ve svatém náboženství duchovní učitelové, docházeli k ní a dávali jí hodiny. Zнала důvody, že je pravdivá a obohatila si jimi ducha jako jinými světskými vědami. Ale srdce při tom zůstalo prázdné a chladné a nerozhrálo se ani, když Pánu Bohu sloužila, berouc podíl na svatých obřadech, modlíc se doma a v kostele. Víra její byla planá a mrtvá, ačkoliv velmi pěkně a vznešeně o ní smýšlela. Modlitební knihy měla ve vysokém slohu složené, vázané do aksamitu a stříbra. Ukazovala se s nimi v chrámu Páně na čestném místě a říkala si z nich, aby příjemně vyplnila čas k modlitbě ustanovený. Proto se jí zhnusilo, co jednou, dvakrát si byla přečtla a co uměla z paměti. Musela tedy vždy míti něco nového, mělo-li ji to bavit jako jiné čtení. Když jí modlitba netěšila, vynechala ji. Co náboženství ukládalo těžkého, jí se netýkalo. Co v životě Pána Ježíše bylo smutného, na to nezpomínala. Pán Ježíš jí byl dobrotivý Spasitel, jenž jí miluje, jí dává víc než jiným lidem, nežádá od ní nic trudného a pracného. Nyní v nemoci učila se od Kláry víru plniti. Víra pouštěla jí do srdce i duše kořeny a ujmou-li se, bude živá, poroste, vydá ovoce.

Isabella arcí dle víry ještě nežila. Víme, že ji to bude stát mnoho boje. Staré

zvyky, mravy a chyby jí budou překážet. Třeba, aby je přemáhala. Ještě často si ji podmaní. Ale základ jest již položen. Víra jí osvítí rozum, zahřeje srdce, povzbudí vůli. Zákon Páně se jí stane pravidlem. Bude jednat co pravá křesťanka. Nyní v nemoci začne, a dá Bůh, že po cestě, kterou nastoupila, nepřestane kráčet, až se šťastně uzdraví.

Lékař na nemocnou slečnu z Vrchoslavů bedlivě dohlížel. I přišel k tomu, když se s Klárou modlila, ano viděl, že i služby v tom podíl mají, a — netěšil se z toho. Slečna má býti pokojná, pobuřuje ji to, zdržuje se tím její léčení. Služky snad zapominají jí sloužiti, špatně vykonávají jeho rozkazy a mohlo by jim snad i napadnouti, že modlitba víc prospívá nežli jeho léky. Musí tomu předejiti, páni z Vrchoslavů by se mrzeli, kdyby jejich dcera upadla do nějakého modlitbičkářství, je pod jeho dohlídkou a byl by za to odpovědný.

Promluvil napřed s komornou a panskou a vyptával se na podivné jejich počínání. Řekly mu, že se neděje nic nebezpečného a vypravovaly, že na počátku ku Kláře, zvláštní té dívce, také neměly důvěry. Ale nemohou jí odporovat; když se ozve a nábožná slova jí plynou z úst, mluví z ní něco vyššího, táhne je za sebou, klekají na kolena a zdá se jim, jakoby to ona ani nebyla. Jsou také křesťanky, chodily do školy a znají katechismus, ale jak ho to děvče vykládá, nevykládá se jim a nevykládá se ani na kázání. Teprv nyní vědí, co to je „věřiti v Boha a sloužiti Mu,“ a jak živý by si nebyly pomysly, že i milostslečna podlehně vplyvu takové osoby, jako je „mladá trpitelka Klára.“

Lékař je nemohl přesvědčiti, že je Klára blouznilka. Nevěřily mu a zastávaly, že všecko, co jim povídá, má podstatu a míti se musí za pravdu. Kdyby jí sám jednou poslechl, soudil by jinak a kdo ví, neobrátil-li by se jako ony.

Smál se tomu a navštívil Kláru, když byla ráno ještě v komoře, aby prý mu nekazila slečnu z Vrchoslavů. Lekla se toho, a když jí vysvětlil, že to prodlužuje její uzdravení, byla v skutku zarmoučena a činila si výčitky. Podotknul, že náboženství, jaké ona má, nehodí se pro urozenou dívku. Tomu odporovala, divíc se, že by náboženství řídit se mělo dle stavu. Což není slečna katolička? Což katolíci nejsou její příbuzní? Což není on sám katolík? Máme všickni jednoho Boha, jednoho Vykupitele, jedno učení Jeho, jedny svátosti, jedny a ty samé prostředky k svému spasení. Anebo má pán jiné nežli sprosták? O tom ona neví a drží

se slov svatého Pavla: „Máme jednoho Boha Otce, od něhož všecko, a jednoho Pána, Ježíše Krista, skrze něhož všecko jest, i my skrze něho. (1. k Kor. 8, 6).“

To jí lékař nedovedl vyvrátiti, vytýkaje jí, že nerozumí světu, v němž nežije a nezná poměru mezi vrchnostmi.

Ochotně se k tomu přiznala, ale proto předce neupustila od svého přesvědčení, že vrchnosti k jedné a té samé pravdě s námi se přihlašují.

„Inu ano,“ odpověděl jí usmívaje se potutelně a nechtěl o té věci s ní jednati řka, že se jejich náhledy nesrovnávají. Nebude jí bráti její víry, snad je v ní lépe vycvičena než on, ale o lékařství nesmí souditi, to je jiné umění a přináležejí jemu. Isabella se nesmí modlit, nesmí nábožná rozjímání poslouchat, nesmí pořád o náboženství mluvit. Činí jí to nepokoj, napíná jí to mozek, jímž bylo hnuto při násilném pádu ze saní, žene jí to krev do hlavy. Víc by jí prospělo, kdyby obrácela mysl k veselejším rozmlouvám a až drobet okřeje a mozek se ustálí, bude žádat, aby se jí opatřila zábavná společnost. To ustavičné lkání a svaté vzdychání jí přivádí do zármutku, tesknosti a zádumčivosti, což vadí jejímu uzdravení.

Věřila pokorně, že tomu tak jest a chtěla zůstat v komoře, aby Isabellu přítomností svou neuváděla v pokušení. Pochválil ji za to a byl povděčen, a když se matka chtěla protiviti, že i dceri chudáku zamezují přístup do pokoje, uchlácholila ji a Pavlovi řekla, že ji k slečně již nositi nebude. Mrzel se nad tím, neboť k slečně chodil velmi rád a dělati smutnou tvář dovedl již tak výborně, že komorná ani panská ho v tom nedostihla. Bral si ve všem panské služebnictvo za příklad. Byl-li pánům na blízku, počínal si vážně, nesmál se, nemluvil, neposlouchal jejich řečí, nedíval se na jejich jednání, jen sám se sebou a se svou prací jsa zaměstnán. Ale předce všecko slyšel a všecko viděl a na všecko dával pozor. U slečny se arcí nepřihodilo nic, co by ho bylo zvlášť lákalo, však předstoupiti před ní, bylo z cizých jen jemu dovoleno. Měl se tedy za vyznamenanou osobu a chlubil se, že on a Klára jsou slečniny miláčky. Nyní víc litoval Kláru než sebe, a matka si přála, aby již zase byla paní ve svém vlastním bytu.

Jahelková s pány pranic neuměla zacházeti. Když šli okolo, zastavovala je, vyptávala se, povídala o nemocích, co sama a co jiní přestáli, nemohlapřijíti k žádnému konci a dostala-li se někdy k Isabelle, divila se, jak špatně vyhlíží, radila jí vše-

lijaké domácí prostředky říkajíce, že pomohou spíš než ty od lékaře a když ji bylo zle, lomila nad ní rukama a dávala se do pláče. Isabella ji u sebe nechťela trpěti, i lékař a služky ji pryč posílaly a někdy jí do pokoje ani nepustily. „Kýž se to všechno již odstěhuje,“ vzdychala si. „Bez toho nedělají pořádnost, čtyry toлары mám, víc nic, však tím za své ztráty nejsem zaplácena.“

Isabella to bez Kláry nevydržela déle než půl dne. Lékař bránil, přemlouval, prosil, ona ho neposlechla. Klára jí neškodí, naopak, ona přispívá k jejímu uzdravení. Bude-li od ní oddělena, upadne do větší choroby.

V skutku se to ukazovala. Byla nespokojena, zase od sebe zaháněla komornou, vadila se s lékařem, pohrdala jeho léky. Stav její se horšil. Museli ji Kláru přinesti, a Pavel to vykonal vítězně. „Hledte,“ myslil si, „nevydržíte bez ní!“ Ale matka se zlobila, že dceru mají za věc, kterou jednou chtějí a po druhé nechťejí a to prý si pěkně zakazuje.

Lékař tedy neprosadil vůle své a vida, že Isabella s Klárou zase jedná o Bohu a zjevení Jeho a životě v Něm, držel za svou povinnost oznámiti to rodičům a ti se chystali vzítí ji odtud aby si nezvykla na nízké mravy. Než se to mohlo státi, pořád někdo z urozených a vznešených příbuzných a známých byl u ní, a když nicméně s Klárou se nábožně bavila, musel si lékař vymysleti způsob, jak by ji dopravili domů. Bylo jí líp, nebezpečnoství prý pominulo a zachová-li se potřebná opatrnost, zajisté se jí neublíží.

Dali schválně udělati nosítka se střechou a vytopili je teplým pískem v pytích. Do těch se ustlalo a Isabella to ani necítila, když ji v nich přenášeli. Skoro by raději byla zůstala u Kláry, ale nemohlo to býti, uznala to a rozloučila se s ní.

(Pokračování. VI.)

Paběrky.

1. Hryzení svědomí:

Není-li tak zvané hryzení svědomí více než strach z nemilých následků našich činů, není-li více než strach trestu, který nešlechtné činy stihá? — Dostačí-li pouhá lítost k usmíření?

Snad odpoví následující příběh na otázku tuto, anebo aspoň vzbudí spasitelné myšlenky.

Učenec anglický Samuel Johnson navštívil v listopadu roku 1776 rodiště své. Jemu ke cti připravili vzácní měšťané hostinu; než Johnson nedostavil se v určitý čas a přišel teprv, když hosté po hostině na čaji si pochutnávali. Vyděšenost jevila se v bledém jeho obličejí. Při-

stoupiv k domácí paní, omlouval se řka: „Mějte mne vymluvena, vážená paní, zapomněl jsem, přijímaje pozvání, že jest 21. listopadu. Vy se tomu divíte? Dovolte, abych vám všem něco pověděl, tím polehčím se kajícímu srdci mému. — Před 40 roky 21. listopadu pravil ke mně stár-noucí můj otec: „Synu, vsedni na vůz a odebeř se do Nalstallu a místo mne knihy v krámu prodávej, jsem churav a nemohu se na cestu vydati.“ Já zhrdnuv vědomostmi, kterých jsem nabyl jeho přičiněním, já opovrhoval obchodem tímto, ač i já jsem žil z obchodu toho — nel jsem.“

„Drahý synu,“ domlouval mi otec srdečně, tak že mi do smrti z mysli nevyjde ten okamžik, „synu, jeď tam; škoda některý trh opustiti,“ — Já předce nejel.“

„Churavý otec odejel sám za počasí bouřlivého a studeného, vrátil se sice, ale několik dní potom rozloučil se se světem.“

Při slovech těchto Johnson oběma rukama zakryl veliké slzy, které po vážném obličejí jeho dolů se hruly. Prsa jeho vzedmula se bolestnou upomínkou. Po té pokračoval: „Od toho času chodívám pěšky, aniž bych dříve něco byl jedl, do Nalstallu a stávám čtyry hodiny s odkrytou hlavou na tom místě, kde mívá otec po 30 let boudu, která nás oba živila. Od té doby uběhlo 40 let, já dosáhl vyššího stáří nežli můj otec a nemohu umřítí.“

Žádný neotevřel úst svých, aby ho potěšil, všickni s úctou a mnozí se slzou v oku pohlíželi na starce kajícíka.

2. Vnuknutí Boží.

A. Snad nechcete, milý příteli, zastávati možnost vnuknutí Božího?

B. A proč ne? Ujišťoval jste mne, že, ač nejste žádný pobožnůstkář, předce ráno a večer se modlíváte.

A. Pravda, modlívám se k Bohu v duchu bez pomoci rtův.

B. Dobře! Ale modlíte-li se k Bohu v duchu s Ním takto rozmlouvaje, činíte to zajisté v důvěře, že Bůh to slyší a modlitbě vaší rozumí.

A. Beze vší pochybnosti! Toho přesvědčení je každý rozumný člověk, když se modlí.

B. Nuže, za moudré-li to pokládáte věřiti, že můžeme s Bohem mluvit, že nás slyší a probám našim rozumí, nevím, pročby též Bůh nemohl mluvit s námi a sice tak, že ihned porozumíme tomu, co nám chce říci. Dr. E.

D o p i s y.

Ze Zábře dne 26. února 1863.

[Návrat do Církve.]

V osadách co do náboženství smíšených se přichází, že ten onen od Církve sv. odpadá a k jinému vyznání přestupuje. Jestli že některý úd k vůli čas-

nému statku, marnému zisku, ženichu — od Církve katolické odpadá, ani nevěda, k jakému náboženství, augsburgskému, čili k helvetskému přistupuje, ztrátu takovou duchovní správce lehce oželi, a to tím spíše, an ví, že by ani andělu se nepodářilo, takovéhoho úda od předsevzetí jeho odvrátiti. — Pakliže ale do pravého ovčince Kristova se navrácuje ovečka po mnohaletém, bedlivém náboženství katolického zkoumání, z pravého náboženského přesvědčení, pakli že tento návrat duchovní správce smí považovati za ovoce svého náboženského vychovávání a slova Božího hlásání, — tuť zajisté radost, potěšení jest podílem jeho! A takovéhoho potěšení dostalo se i nám v neděli dne 22. února, když při ranních službách Božích po zralém uvážení a po náležitém v náboženství katolickém vyučení, vzdor mnohým úmyslně v cestu jim kladeným překážkám, tři noví údové do Církve křest.-katolické se navraceli. Chrám Páně byl zbožným posluchačstvem naplněn. Nejprve bylo slavnosti přiměřené kázání, že sice nešťastnou náboženskou roztržkou Církve katolická velikou utrpěla ztrátu, že však právě tato roztržka jí sloužila a slouží až podnes k veliké oslavě. Ku konci řeči byli nové ovečky do Církve katolické vítány a otcovsky napomínány, aby víru, kterouž nyní vyznávají budou, nejenom srdcem věřily, ale i slovy a skutky veřejně vyznávaly a dle ní živily byly. — Po kázání příklekly s hořícími voskovicemi k oltáři, aby do rukou důst. p. faráře své vyznání viry a slavný slib na svaté evangelium složily. S pohnutým srdcem a se slzou v oku opakovaly slova, panem farářem jim předřikávaná, i na tvářích všech přítomných bylo lze čísti patrný dojem. Po vykonaných modlitbách navrástenci vykonali sv. zpověď a byla mše svatá. Po přijímání kněze pak přistoupili opět se svícemi k oltáři Nejvyššího, aby duše své tělem Pána našeho Ježíše Krista nasýtily, občerstvili. Dejž Bůh, aby jim toto a každé svaté přijímání bylo potravou k životu věčnému. —

V. V.

Z Mnichovického vikariátu 1. března 1863.

[K slavnosti Cyrillo-Methodějské.]

V posledním čísle „Blah.“ roku min. četl jsem, „že se nyní pojednou k světcům Solunským hlásí ti, jenž svatých neuznávají; zavrhuje obřady vesměs předce ukazují na to, že Cyrill a Methoděj byli kněží křesťanské církve řeckého vyznání.“ K tomu cíli chtějí evangelici památku tu společnou bohoslužbou oslavit, ale ne v kostele, nýbrž pod širým nebem na některé

hoře. — Svátí apoštolové slovanští hlásali však pouhé učení Církve římsko-katolické. Budouli, jak rozhlášeno, i nekatolíci slaviti památku našich sv. věrověstů, naskytne se jim při té slavnosti dobrá příležitost, aby zkoumajíce život sv. apoštolů slovanských na základě historických udání k následujícímu poznání přišli:

I. Sv. bratři Cyrill a Method ctili svaté a jich drahocenné ostatky. Jest jisto, že sv. Cyrill v Chersoně netoliko hrob ale i kosti sv. Klementa, třetího papeže římského zde u vyhnanství zesnulého vypátral, a toho nálezu více si vážil než zlata a vzácných klenotů tohoto světa. I sebrali je sv. bratři s velikou úctou, a nosili je s sebou na svých cestách apoštolských co vznešené důkazy víry, až je v Římě s velikou slávou do rukou papeže Adriana uložili. O sv. Methodiovi také víme, že sám obrazy maloval a při vyučování jich užíval. Byliť sv. bratři naši zajisté učení a všemi vědomostmi tehdejšího světa vynikající; zvláště sv. Cyrill proniknul svým důvtipem hloubi křesťanské i světské moudrosti, tak že byl jmenem „filosof“ vyznamenán. Nesmí se tedy těmto učeným mužům vytýkati, že nebyli dosti cvičeni, aby rozeznati mohli, zdali slušno nebo neslušno svaté a jich ostatky míti v uctivosti, a je za orodovníky a miláčky Boží považovati. Avšak co by asi řekli sv. bratři, kdyby z nova na svět a k nám do Čech zavítali, co by řekli bratřím nekatolickým? Zajisté že by žalovali: Vy máte za dovolené ctíti památku slavných a učených mužů, chováte v příbytcích svých obrazy jejich, a za posvátné považujete jejich knihy, rukopisy a jiné pozůstatky, v sbírkách a knihovnách ukládáte je pod sklo a honosíte se jimi. Dobře tak, ale proč byste neměli oslavence a hrdiny viry sy. tolikéž ano ještě více ctíti a velebiti? Či nevíte, když obrazy a ostatky svatých ctíme, komu ta pocta náleží, koho v svatých oslavujeme? Slyšte, co napsal sv. Jeroným: „Ctíme ostatky mučenníků, bychom Onoho, jehož jsou mučenníci, zvelebili; ctíme služebníky, bychom Pána poctili.“ (ep. 53.)

II. Sv. apoštolé Cyrill a Methoděj uznávali moc biskupskou, jakož i právomocnost papežskou. Kdo medle poslal sv. bratry k dílu apoštolskému ku Kozarům a Slovanům? K žádosti císaře Michaela poslal je cařihradský patriarcha Ignac ku Kozarům. Byli tehdež sv. bratři v tichém útluku klášterním na hoře Olympu, kdež o spásu duší svých pečovali. Než žádost Kozarů, vyzvání císařské a pokynutí patriarchovo byly jim jako rozkaz s nebe, jemuž se ochotně podrobili. Předzvídali,

že jich očekávají smutné doby, mnohé hádky, častá protivenství; věděli, že nesnadné dílo jim uloženo: ale k hlasu volajícího vrchního pastýře jdou na místo jim vykázané. — Když později na Moravě dílo jejich apoštolské se zmáhalo a vůči hledě zrůstalo, osočeni jsou svatí rozsevači slova Božího v Římě, jakoby kacířské učení rozšiřovali. Tehdejší papež Mikoláš obával se, že snad sv. bratří Solunští přišedše z Cařihradu jsou nadehnuti učením patriarchy cařihradského, Focia, který toho času Stolicí římskou se opřel, snaže se jednotu církevní roztrhnouti. Starostlivý otec Církve sv. chtěje se přesvědčiti, zdali právě či neprávě jsou žaloby proti sv. bratřím, povolal jich k sobě. A což oni? Uznali-li důstojnost a vážnost sv. Stolice a její právo, rozhodovati v učení víry a mravů? Hlas papežův ctili sv. bratří jako hlas náměstka Kristova, a šli za ním, jako jdou zdarní synové za hlasem volajícího otce. I po druhé ano i po třetí dostavil se Method sv. k pražům apoštolským, jsa obžalován; v Římě však byli sv. bratří uznáni

III. za pravověřící, totiž věřící vše, co sv. římsko-katolická Církev ve jmenu Páně k věření předkládá. — Zkoušel sv. bratry papež Adrian II. na sněmu k tomu cíli svolaném, a hle! po nedlouhém rokování přesvědčil se vznešený strážce pokladů Kristových i všickni přítomní, že víra sv. bratří jest vzdálena všech bludův, které tehdáž mezi Řeky se roztrhušovaly, a že čisté sítě slova Božího bez lidských příměsí rozsévali. Zavedenou slovanskou liturgii papež schválil po náležitém uvážení všech okolností a k dalšímu užívání ji potvrdil. Posilněn uznáním nevinnosti své a povzbuzen slovy umírajícího bratra Cyrilla: „neopouštěj učení svého na Moravě,“ vrátil se sv. Methoděj z Říma nazpět, a kamkoli zavítal, setba Božského učení mile se ujímala a požehnaně dařila. Než závistiví nepřátelé zase zanevřeli na neuvěřitelného dělníka na vinici slovanské, a neustáli žalovati a sočiti, až papeže k tomu přiměli, aby sv. Methoděje zase do Říma povolal. Zkoumaje opět a opět papež Jan VIII. život a učení obžalovaného, poznal jeho pravou víru v Krista a oddanost k náměstkovi jeho v tak jasném světle, že sv. Methoda pochválil, za arcibiskupa povýšil, a jemu hojně důkazy své lásky a důvěry na jevo dal. Památný spis k Svatoplukovi vydaný svědčí a svědčiti bude, že sv. Method s bratrem svým Cyrilem byli praví římsko-katoličtí apoštolé Slovanů. — Co by asi řekli ti sv. mužové, kdyby po tisíci letech přišli do našich krajů, a nekatolíci s kazateli svými k nim se hlá-

sili? Zdali by se netázali: Kde je Petr, střed jednoty? Kde máte kněžstvo apoštolské, kde biskupy? Proč neuznáváte jako my Říma a jeho důstojnosti?

Či snad proto nekatolíci k sv. apoštolům Solunským hlásiti se budou, že slovanské liturgie při službách Božích užívali? Necht pováží, že jazyk jest jen forma, která změnou je podrobena, a že ne v oné formě, ale v pravé víře základ našeho spasení položen jest. Slovanská liturgie podlehlá později pomyslu vznešenému o jednotě katolické t. j. všeobecné; ale kdekoli toho šíření víry a blaho věřících požaduje, Církev sv. proti slovanské liturgii není a nebude. Pravíme: není proti „*liturgii*“, konané svěceným kněžstvem, nebo slovo Boží kázati jazykem mateřským není toliko dovoleno, ale všude přikázáno. Čili chtěli snad užíváním slovanské liturgie sv. Cyrill a Method jakousi „národní církev“ založiti? Založili a rozšířili sv. títo mužové Církev Páně mezi Slovy — nezaložili však Církev slovanskou od Říma odtrženou, ale s Římem úzce spojenou. Světci naši věřili v sv. Církev *obecnou*, a tuto širili mezi Slovy: ale nechťli ji míti toliko národní t. j. jen pro národ slovanský určenou. Sv. bratří Solunští vyrozumívali slovem „Církev obecná“ na základě slov Kristových: „jdouce učte *všecky* národy,“ takovou církevní společnost, v které by národové všech jazyků a pásem majíce jednu hlavu co údové jednoho těla přebývali a spasení své nalezali. —k.

Kronika.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal udělil min. neděli alumnům (II. r.) „první tonsuru“ a udělil příští neděli (dne 8. t. m.) alumnům III. r. nižší svěcení v domácí kapli své. — Zejtra (6. t. m.) budou se slaviti jmeniny JEmin. ve všech chrámech Páně službami Božími a na školách prázdninami. — V pondělí, v den sv. Cyr. a Method. bude v metrop. chrámu sloužiti zpívanou mši sv. sám nejdůst. p. kardinal o hod. 11. V semin. chrámu bude tohotěz dne zpívaná mše sv. o hod. 7., v ostatní dny v 6 hod. ráno. — Výroční pouť v Karlině bude 15. t. m.

— Příští středou 11. t. m. započne u sv. Josefa na Novém městě devítidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně. Každého dne bude v 7 hodin ráno mše sv. a odpoledne o hod. 4. české kázání a pak požehnáni. Na den sv. Josefa (19.) bude ráno o hod. 7. zpívaná, v 8 a 9 hod. tiché mše sv., v 10 h. kázání, o 11. potifikální mše sv. (vd. probošt Vyšehradský Ruffer) a odpoledne o 4. hod. kázání, pak litanie a „Te Deum.“

— Na *Levém Hradci* u Roztok, kdež jest nejstarší chrám v Čechách, zasvěcený sv. Klementu pap. a muč., budou v pondělí, v den sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje ráno slavné služby Boží, odpoledne o 3 hodině kázání a požehnání. Farní osady Klecanská a Unětická přibudou tam v slavném průvodu.

— „Ord. List“ dicése *Budějovické* přináší zprávu o požehnané misi v Roseči, kterouž vykonali vel. kněží ze shromáždění nejsv. Vykupitele, pp. Jos. Machek, Jiří Kotyza a Vác. Göldner od 15. do 26. listopadu min. roku. Komunikantů bylo 2206. — J. V. z Budějovic daroval chlapeckému semináři 600 zl. v dlužních úpisech a matici ku podpoře pomoci potřebného duchovenstva tolikéž 600 zl. r. č. Kdožby v dárci nepoznal nejdůst. otce biskupa Jana Valeriana! — V Dolních Nezdicích zřízena jest nová duchovní správa, všech čítá dicése 420; Duchovních 858, (736 světských a 122 řeholníků); jeptíšek jest v 6 klášterích 51; kostely přibýly 2, kaplí 10. Počet duší rozmnožil se o 499; jet jich 1050274. V bisk. semináři bylo 80 alumnů. Vloni vysvěceno 14 a zemřelo 23 kněží. — Během minulého roku biřmoval J. M. nejdůst. p. biskup 20.341 osob.

Z Moravy. Vel. p. farář Velehradský píše „Hlasu“, že nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký stanoví „Koruny Solunské“ potvrdil a sám nejen ke Koruně Sol. přistoupil, nýbrž také úřad protektora na sebe vzal a slibuje k rozšíření toho spolku o odpušky u sv. Otce se postarati.

Ze Slovenska. J. M. biskup Strossmayer daroval „Matici slovenské“ 1000 zl. r. č.

Z Tyrolska. Zemský sněm přijal v poradě d. 26. února návrh ohledně udržení jednoty u víře. (Viz č. 4. na str. 63.) Porada trvala od 9. hod. ráno do 1 s poledne a od 4. hod. odpoledne do 11. hodin v noci.

Z Německa. Jakého nákladu potřebí jest na důstojnou stavbu gotických velechrámů, lze posouditi z toho, že na dostavění dómu v Rýně Kolíně ze státní pokladnice a z dobrovolných příspěvků bylo vydáno: Od r. 1842 do r. 1859 úhrnem 1,770.999 tolarů pruských; roku 1860 dalších 123.484 tol., r. 1861 opět 133.510 tol. a lonského roku 115.000 tol. a předece ještě mnohem většího nákladu bude třeba k dostavění věží.

Z Neapole. Dne 15. prosince 1862 byl v městě Neapoli první anglicko-protestantský chrám otevřen, jenž jest vůbec prvním chrámem protestantů v jižní Italii. Místo ku stavbě chrámu toho vykázal Ga-

ribaldi jsa před dvěma roky diktátorem Neapolským.

Z Londýna. Ačkoli duchovenstvo vyznání anglikánského na malé příjmy si stěžovati nesmí (v Londýně má každý kaplan 100—150 l. šterlinků, čili našich 1000—1500 zl.), nezdá se předce, žeby tam přílišně horlili o spásu duší. V říjnu 1862 bylo v Londýně v jediné, nepatrné části města pokřtěno v jeden den 189 dítek; 78 z nich byly dítky do 2 let; 76 čítalo už 7—8 roků stáří, 32 dítek 8—14 r. a 3 dítky byly 14-leté. Teprv letos si „městští missionáři“ povšimli tohoto novověkého pohanstva v sídelním městě národu; i shledáno, že v oné čtvrti (Quartier s. George), čítající v 36 ulicích 11000 obyvatelů 582 dítek ještě nebylo obdrželo křest svatý. To zavdalo příčinu, že i v ostatních čtvrtích Londýnských pátráno; že pak město má přes jeden million obyvatelů, bude žeň zajisté hojná!

Z Říma (Drobné zprávy z přátelských dopisů.) 16. února. V těchto dnech posláno odtud mnoho telegramů o zdraví sv. Otce. Právě jsem jej viděl; navštívil sapienzu (vysoké školy) a měl řeč k profesorům i studujcím. Mluvil v tato slova: „Již v pátek chtěl jsem pohlednouti na rozšířené síně tohoto ústavu, leč zdravotní ohledy nedovolují mi toho ani dnes; předce však přišel jsem, abych *větší*, chtěl jsem říci: *největší* části učitelů i učňů vyslovil spokojenost svou; a udělil požehnání, abyste v přítulnosti své k Církvi a Stolicí Petrově víc a více utvrzování byli.“ Někteří se domnívali, že sv. Otec schvalně pochybil a řeč svou poopravil, aby důtku dal těm, kdož za revolučníky pošilhávají. Všickni dobře smýšlející měli radost z tohoto nenadálého obratu řeči jeho. K prof. Zingerleovi řekl: spolu měli bychom hovořiti arabsky. Přítomní líbali mu ruce. On bera ruce jejich do svých, pravil: Tak mladí jste a ruce máte studené, já stařec mám teplé. Mezi provoláváním slyšeno též: „Evviva Pio IX. Papa re, e Ré d' Italia.“ Hned se roznesla odpověď sv. Otce, řekl prý: Ó, já bych byl spokojen, kdybych opět měl toliko své. — U sv. Klementa odkryto opět několik maleb na zdi. Viděl jsem obraz představující ukřižování Páně, na němž má Spasitel ramena až nad příčným dřevem; po stranách jsou Maria Panna a sv. Jan, dále hrob Páně, na nebe vstoupení Jeho a na nebe vzetí Rodičky Boží. Jako všeho, uchopil se i nálezů těchto hned průmysl; prodávajít se už fotografie. — Čís. 2. „Blah.“ obdržel jsem později, s ním zároveň přišel „Salzburger Kirchenblatt“, v němž jest překlad mého dopisu

do „Blah.“ o slavnosti jubilejní v Římě. — Onehdy nemoha spáti, koukal jsem oknem, o půl noci viděl jsem kněze s Nejsvětějším kráčet k nemocnému. Bože, jaký to rozdíl zde a u nás! Nešelt samotén, snad toliko s ministrantem, nikoliv, mnoho lidí šlo s ním, každý svíčku nesa, byl to krásný pohled na tolik světél! Snad Vám už jest známo, že v březnu bude kromě jiných kardinalem jmenován též papežský nuncius na Vídeňském dvoře, arcibiskup *de Luca* a kněz řádu sv. Benedikta *Pitra*. Tento jest teprv v 47 letech, bydlí tu u sv. Kalixta a pracuje pilně v knihovně Vatikanské. Slyšel jsem, že hodlá s některými jinými učenci vydati pozůstalé spisy kardinála Mai-e. V něm měli bychom pak opět jednoho černého kardinála, doposud byl toliko jeden nečervený, totiž minorita *Panebianco*. Řehole mívaly vždycky některé členy ve sboru kardinálův, i kapucíni: poslední byl *Recanati* a před ním *Micara*. Kněze *Pitru* považují učenci za druhého kard. Mai-e; *Francouzi* jásají, že jest jejich krajan, rozliční řádové, že jest řeholník. Od r. 1837 nebyl žádný Benediktin kardinalem. Jest-li některý řeholník jmenován kardinalem, posílá papež dvě datle do hlavního kláštera téhož řádu v Římě. Když tentokráte datle k Benediktinům přineseny byly, hádali sem tam, kdo by se kardinalem státi měl, někteří soudili, že opat, jiní se domnívali, že jím bude jistý člen téhož řádu, jenž jest arcibiskupem (in part. inf.); na kněze *Pitru* nepomyslel nikdo. Ale opat při tom předce získal. Z Paříže přišel totiž rozkaz, by francouzské vojsko, které ve všech klášterích ubytováno jest, ze sv. Kalixta se vyklidilo, aby se připravit mohlo obydlí pro nového kardinála. Všickni mají za to, že Francouzsko zapraví výlohy; bývalof obyčejem, že to vždy učinil panovník té země, v které nový kardinál se narodil. Avšak kněz *Pitra* toho nepotřebuje, sv. Otec uložil již pro něj potřebné peníze. Je jich ovšem mnoho, v nynější skličnosti přináší papež velikou obět, ale za to bude nový kardinál neodvislým. Každý se tomu diví, odkud papež peníze bere, zdát se, jakoby mu rostly; jindy přicházel finanční ministr k audienci, aby peníze odevzdal, nyní aby je přijal. Bůh papeži žehná a naklání srdce věřících, on pak potřebuje pro sebe pramálo, všechno vynakládá k prospěchu Církve. Hned po zvolení svém psal příbuzným, aby se v Římě neusadili, jesti tu obyčejem, že příbuzní papežovi v Římě jako knížata živi jsou, to pak požaduje velikého jmění. Příbuzní papežovi bývali za šlechtice povýšeni (sestra *Sixta V.* stala se z

pradleny kněžnou) nynější sv. Otec neučinil toho. — Onehdy byl jsem v schůzi *Quiritův*. Siň, kde jsme se shromáždili, podobá se letní jídelně arcib. semináře v Praze, je toliko o něco kratší. Bylo tam asi 300 sedadel pro posluchače, každý slušně oblečený smí vstoupiti, i paní. Já usel na pravici; nejprve hráno na piáně. Pak četl předseda *Sollustri* své učené historické pojednání o vznešeném rodu Římských *Eustachiův*. Také na *Hoefflera* se odvolával, ukončil pak slovy: „*Sic transit gloria mundi*.“ Následovala hudba a pak deklamace; přednášelo více laikův než duchovních; a laikové si libovali v deklamacích obsahu náboženského; tak jistý pán s plným vousem říkal nadšenou básně o kříži, jiný na den Očišťování; jistý mnich překrásnou básně o Narození Marie Panny. Pak velebila jedna slečna horoucně ctnosti starých Římanův. Častý potlesk přerušoval krásnou její řeč, jejíž obsahem byla myšlenka: ač veliké byly ctnosti starých Římanův, větší předce a podivu hodnější jsou ctnosti křesťanské. Když ku konci byla řekla: „Odpusťte, o *Quirité*! že při uvažování takových a tak velikých ctností dech se mi tají a hlasu nedostává,“ myslil jsem, že tleskání nebude míti konce. Následovalo více jiných přednášek, také humoreska, kterou se všickni rozesmáli, a podivná nahodo! tu přednášel vážný mnich v řeholním oděvu. (Bude pokračováno.)

— „*Corr. de Rome*“ přináší mnoho trudných zpráv o pronásledování kat. Církve vládou piemontskou. My máme dosti na tom, že v Palermu chrám Páně „*de S. Cita*,“ kde jedna kaple 60 tisíc tolarů stála, ve vojenskou nemocnici, a kostel P. Marie Vítězné, překrásné stavby, v kasárnu ano i chlív pro mezky proměněti se neostýchala. — A to nazývají svobodou!

Literní oznamovatel.

— *Život a působení sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje.* K slavnosti tisíciletého jubilea vydal Dr. Adolf *Wurfel*, král. kanovník starší při metrop. chrámu sv. Víta v Praze. K prospěchu obnovení metrop. chrámu v Praze. Se schválením nejdůst. kníž. arcib. Ordinariatu. V komisi u B. A. *Crednera*, c. k. dvor. kněhkupece. K dostání ve všech řádných kněhkupectvích. Cena knížčky velkou latinkou tištěné jest toliko 15 kr. Nízká cena tato zajisté přispěje k valnému rozšíření a obecnému lidu se svatými apoštoly a velikými dobrodinci našimi, hojný odbyt pak přispěje k obnovení velechrámu, jenž — jak v knížce čteme — chová jako drahocenný ostatek hořejší část ramene sv. Cyrilla, Karlem IV. jemu darovanou. Vítaným přídavkem k životopisu jest „píseň ke

cti sv. Cyrilla a Methoda,“ na posledních dvou stránkách, kteréž přejeme, aby ve všech chrámech našich v tomto roce zdomácněla.

— „**Kancionál**“ čili *kniha duchovních zpěvů pro kostelní i domácí pobožnost*. Díl I. Podíl údů Svatojanského Dědictví na rok 1863.

Cena 2 zl., v tuhé vazbě 2 zl. 20 kr. r. č. — Jedné z připravovaných památek Cyrillo-Methodějských jsme se tedy dočkali. Úprava nás mile překvapila. Kancional tištěn jest sličnou latinkou, písmem větším, jakož i nápěvy jsou jasné, zřetelné; každý list vydává svědectví, že nešetřeno pilnosti ni nákladu; ředitelstvu i tiskárně (K. Bellmanna) náleží všechna chvála a díky naše. Obsah jest bohatý; prvý tento díl zahrnuje písně *a)* posvátných dob církevních, adventní, vánoční, postní, velikonoční, o na nebe vstoupení Páně, svatodušní, o nejsv. Trojici, o nejsv. Svátosti oltární čili slavnosti Božího Těla *b)* písně mešní (o slavnostech, obecné, adventní vánoční, postní, velikonoční, svatodušní, Marianské, na den sv. Cyrilla a Methoděje, Vojtěcha, Jana Nep., Václava) před kázáním a po kázání. (Všech písní jest 374.) Následují *c)* nešpory na neděle a svátky celého roku. — Knihou touto dána jest příležitost k uskutečnění toho, co v předmluvě k „zpěvumilovným čtenářům“ napsáno: „Co velebnosti chrámů našich není důstojno, nezavádějte, a co nepřístojného se tam již vetřelo, hleďte poněmáhlu dosazováním lepšího vytlačit.“ Kéž by se zpěvníku tohoto ujali též četní spolkové zpěváčtí po vlastech našich! Tolik o úpravě a obsahu knihy, o vnitřní ceně písní souditi ponecháváme jiným. „Kancionál“ bude údům Dědictví vydáván ode dne sv. Cyrilla a Methoděje: v Praze v kněhupectví B. Stýbla, v Olomouci u Eduarda Hölzla, v Brně u Karla Winnikera, a prodává se ve všech kuěhupectvích, jakož i dílo na str. 64: „Blah.“ již ohlášené, které „Kancionál“ doplňuje zároveň vyšlo, totiž:

— „*Hlas varhan ku Kancionálu*,“ vydanému nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého. Dílu I. sešit 1. Sklad Karla Bellmanna v Praze. Cena 1 zl. 30 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Ant. Zucker, far. Votický, úd Děd. sv. Jan. a Cyr-Meth., dne 2 března (nar. v Praze 25. července 1819, kněz od 31. července 1842.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Jan Braum, koop. v Litni, za kapl. do Jensenice.

Uprázdněné místo:

Místo učitele nábož. na vyšších třídách c. k. gymnas. akad. v Praze; konkurs d. 15. a 16. dubna.

V diécesi Kralohradecké.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Augustin Kolář, administrator, za faráře v Bohuslavicích.

P. Jaroslav Kinzl, kněz ř. kapuc. v Opočně, na výpomoc do Jaseně.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci únoru 1863 přistoupili k Dědictví: Anna Minářikova ze Solnice (diéc. Hradec.), Anna Vyčítalova ze Solnice, Rod Karla Hubáčka v Uderlici (Olom.), Anna Káňova ve Mšeně (Pražská), Škola farní Ložanská, Rod Josefa a Františky Pospíšilových (Brn.) Mor.- Slez. ústav hluchoněmých v Brně, František Pavelka v Hartíkově (Olom.), Rod Josefa Hejduka v Martinově, Veronika Večeřa v Divnici, Marie Zapletalova v Stínově, Rod Josefa a Petronily Machánových v Lodenici, Magdalena Novotná v Boňovicích, Teresie Římská v Trusovicích, František Berga studující v Opavě, Mariana Válekova z Velkých Kunčic, František Princ v Uher-Hradišti, Rod Matouše a Marie Chlachulových v Starém Městě, Anna Báčova v Metilovicích, Kateřina Suková v Třešti, (Brn.), Anna Kračmarova v Staronově (Olom.), Jan Zabránský v Komárném, Apollonie Zabránská v Komárném, Barbora Hřebeká v Klatovech (Bud.), Kateřina Adamcova v Klatovech, vdúst. p. Alex. Grommer, kanovník strážce kapitolý Rožnavské v Uhrách, Jan Havlík v Domamilu (Brn.), Rod Evy Šolcové v Leštíně (Olom.), Augustin Hněvkovský v Příbrami (Pražská). Magdalena Kučerova na Březových horách u Příbrami, Marie Wagnerova tamtéž, Marie Košťova v Zábři, Antonie Váňova v Praze. — Do posled. února bylo všech údův 22821.

Listárna redakce.

Příspěvky nám zaslali: Na chrám sv. Cyr. a Meth. v *Karlíně* (na hlavní oltář): vp. Ant. Felger, farář Rychnovský v Bolešlavsku 4 zl., vp. Jos. Fischer, kaplan tamtéž 2 zl.; pp. A. F. výhru 10 zl.; vp. Jos. Klein, fundatista Cerekvický 5 zl., vp. Jos. Novák, kaplan v Žlunicích 3 zl. Z Bezdědic: vp. Ant. Patera 3 zl., vp. Jan Vilím 1 zl., paní Barbora Sgustavova 3 zl., slečna Anastasie Peřinova 3 zl.; paní Kateřina Modřická 1 zl.

Na chrám *Velevradský*: pp. A. F. 5 zl., vp. Jos. Novák 2 zl., vp. Jos. Klein 50 kr.

V Ostrhomě: Prozatím přijím. dobrou vůli za skutek, žád. posíl. Povědku nyní nelze, snad později: „Blah.“ nechce se státi pouhým listem belletrist. Starší ročníky „Blah.“ jsou k dostání r. XI. (1861) a XII. (1862) v expedici; ročník za 2 zl. 50 kr. Dopisy byly by milé.

p. L. U.: Časem dojde na všecko.

p. K. v P.: Ztrac. čís. odesláno, ostat. uloží. k budouc. z mrtvých vstání. „Ze života“ rádi.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kniž. arcib. semi-
nari čisl. 490—I.

Expeditce
v kněkupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řadných
kulhkupeů

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Se zaslíku poš-
tovní:

celoroční: 3 zl. — kr.
půlroční: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34)

Neděle květná.

Katolická Církev vyznamenala tuto neděli zvláštním významným obřadem. Ona *průvodem* slaví dnes *vjzed Kristův* do Jerusálema. Církev s věrnými syny a dcerami svými, nesoucími květy (palmové ratolesti), vychází vstříc královskému vítězi nad hříchem, přinášeje ctnému Spasiteli své Hosanna. „*Palmové ratolesti*, jak dí svatý Augustin, *vyznačují vítězství; proto že měl Pán smrt smrti přemoci, a vítězoslavným znamením kříže nad ďáblem zvítěziti.*“ Protož i v oněch církevních modlitbách, kterými se ratolesti světi a poženávají, a kteréž provívá Duch Boží, prosí Církev nejvíce za to, aby všickni, kdož palmové ratolesti aneb květy v rukou ponesou, se skutky spravedlnosti Vykupiteli vstříc vyšli, a *obdrževše vítězství nad smrtí*, někdy účastníky se stali jeho oblažujícího vzkříšení. —

Než vizme, jaký to truchlivý průvod! Jako zelené ratolesti a dřevo kříže od sebe se liší: tak i tento dnešní průvod od jiných výročních průvodů. Povětřím nížadné nevlají korouhve, aniž veselí rozléhají se zpěvové: nýbrž za křížem rouškou zakrytým postupuje věrný lid s žalostným srdcem. Když se přišlo ku dveřím chrámovým, udeří se třikráte na dvěře křížem, načež se tyto otevrou, na význam, že pro vykoupení na kříži vykonané brány věčného ráje se otevřely lidskému pokolení.

Církev svatá vyznačuje dnešní služby

Boží též tím, že velí zpívati při nich *pašije* Pána našeho Ježíše Krista, v nichžto utrpení a smrt Páně živě před oči naše staví. Toto zpívání pašijí způsobno jest v srdcích zbožných posluchačů vzbuditi hluboký zármutek a tklivý soucit s umírajícím Spasitelem. Pozoru hodno, že Církev dnes k pašijím připojuje též processí, a to ne bez příčiny; jesti tu podivuhodné spojení. Sv. Bernard pronáší se o tom takto: „*Processí. zajisté ukazuje slávu, ale pašije zármutek. Processím vyznačujeme slávu nebeské vlasti, pašijemi ukazujeme k ní cestu. A jestliže jsi při processí uvažoval, kam spěchati máme; uť se též při pašijích, kudy tam vejíti máme: neboť přítomné soužení — toť cesta života, cesta slávy, cesta k nebeským příbytkům vedoucí.*“

Těmito významnými a srdce jímajícími obřady započíná Církev katolická slaviti týden svatý, týden veliký, v němž neskončená dobrodiní Kristem Pánem nám byla dobyta a prokázána. Ve dnech velikého týdne odjato od nás zlořečenství, smrt přemožena, lidé s Bohem zase usmířeni, a pokoj na nebi i na zemi uzavřen. Slušno tedy, bychom jich s tou nejvyšší zbožností a skroušeností srdce ostříhali, a s trpícím Kristem soustrastili. Všecky obřady svaté Církev *ve dnech pašijových* jsou krásné a nejhlubších tajemství plné, tak že všelikou pokornou a nábožnou duší hluboce pohnouti a dojímati musejí. Ti významní obra-

zové smutku, jež Církev katolická na svých oltářích v těchto dnech vystavuje, ta smutečná roucha, v něž posvátné služebníky své odívá: ty nářky Jeremiášovy, ta hluboká tichost chrámová — vše toto jediné směřuje k tomu, abychom všeho, pokud možno, v těchto dnech na straně nechajíce, jen Kristu místo dali, a *nic jiného neu-měli*, jak praví apoštol Páně, *nežli Je-žíše Krista, a to ukřižovaného*. (I. Kor. 2, 2.)

K. B. Císař.

Ejhle člověk!

(Jan XIX, 5.)

Sedm obrazů z umučení Páně.

V. Pilát.

Jest modlitba, která již po osmnácte století každodenně ozývá se z tisíců a milionů úst křesťanských, modlitba, kterou z vnuknutí Ducha svatého složili sami apoštolé. Jest to „Věřím v Boha“ čili apoštolské vyznání víry. A v této modlitbě, v níž nejstručněji obsažena jest celá víra naše, nachází se mimo nejsvětější a vši úcty a poklony hodná jména tří osob Božských, a mimo svaté jméno blahoslavené Rodičky Boží, jen ještě jedno jméno, a to jméno zlopravědné, jméno Pontského Piláta. Proč přišlo jméno Pilátovo do „Věřím v Boha,“ v němž slov tolik šetřeno? Jestli toho jedna příčina zevnitřní, aby se naznačila doba a místo, kdy a kde trpěl Pán Ježíš, neboť bez udání času a místa pozbývá každá událost pevného základu. Jest pak toho ještě druhá příčina, vnitřní, mravní: jméno Pilátovo má nám byti poučením, výstrahou.

Takových veřejných, bezohledných nepřátel, jako byl Annáš a Kaifáš a rada židovská, kteří vzdor jeho učení a zázrakům ve své nenávisti proti Kristu se zavtvrdí, Jej všude pronásledují, pravdu slov jeho převracejí, zrádce uplácejí, krivě svědky najímají, umírajícímu se rouhají, ano toto všecko si ještě za zásluhu počítají, volajíce: „Krev jeho přijď na nás!“ takovýchto všeho studu před Bohem i před lidmi prázdňných, tak dábelksky bezbožných nepřátel má Kristus Pán mezi křesťany jen po řídku: Ale mnoho má Spasitel nepřátel takových jako Pilát, kteří se zdají býti poněkud jeho přátelé. Pilát uznal a vícekrát přede vším lidem vyznal nevinnost Ježíšovu, on se přičiňoval propustiti Ježíše: ale jaký účinek mělo u něho to poznání

a ta dobrá vůle? Ten, že dal Ježíše bičovati, trním korunovati, — a tím způsobil mu utrpení daleko krvavější a bolestnější než rozlícení nepřátel; ano on jej konečně předce ještě na smrt vydal židům. Chtěl Pilát i židům býti po vůli, jichž se bál pro své nepravdomnosti, a chtěl také dle svědomí svého propustiti nevinného. Ale nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti, z nichž každý něco jiného žádá.

A takových Pilátů jest mnoho mezi křesťany; oni také smlouvají mezi Božím prikázáním a hříšnou žádostí; oni by rádi sloužili i Bohu i tělu, mají vůli rozdělenou mezi Bohem a světem; zkušenost pak učí, že rovně jako Pilát konečně předce Bohem pohrdnou a hříchu se přidrží. Aby tedy takovito křesťanští Pilátové každodenně byli varováni, řídil Duch svatý apoštolý, aby postavili do vyznání víry též kleté jméno Pilátovo: „Trpěl pod Pontským Pilátem.“

Čtenáři! zkus sebe, nepatříšli také do třídy těch lidí, kteří by rádi za dobré zůstali i s Bohem i s ďáblem, kteří za živa jdou po té široké, tělu lahodící cestě světa a hříchu, ale při smrti rádi by se octli u cíle cesty úzké a těžké. A proto sloužice v srdci hříchu, předce zevnitřně také někdy pro Boha něco učiní; a tím domnívají se Bohu zadost učiniti. Ale jak jsou předce v této chytrosti své pošetilí! *Selhala nepravost sama sobě*. Pán Bůh chce mítí celé srdce, On se nedá odbyti takovou polovičatostí. *Milujeli kdo něco na světě více nežli mne*, praví Pán Ježíš, *není mne hoden*. Kdo tedy jest vůle tak rozdělené a myslí obojetně, žeby rád Bohu sloužil i ďáblu, ten Piláta vezmi si za výstrahu, a vpiš si do srdce slova Páně: *Kdo není se mnou, proti mně jest, kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje*.

Ále nejen k výstraze, Pilát má nám sloužiti i k poučení. Není třeba obšírně připomínati, co všecko trpěl Pán Ježíš od Piláta: byl poslán k Herodesovi, jenž si posměch z Něho učinil, byl s Barabášem lotrem srovnán, byl nemilosrdně, krvavě zbičován a trním korunován, byl v tom hrozném, potupném stavu od Piláta lidu představen, a konečně vydán nepřátelům, aby jej ukřižovali. Ale z celého dlouhého výsledku Pilátova jsou velevýznamné a pro nás poučné zvláště tři jeho otázky a pak jeho rukou umývání.

1. *My jsme jej nalezli* — tak žalují židé na Ježíše Pilátovi — *že bouří lid a převrací národ, a brání daně dávati císaři, a činí se Kristem králem*. Slyše tak těžkou žalobu, vzal jej Pilát soukromí a otázel se Ho: „*Tyli jsi král?*“ A dobrotivý Ježíš,

jenž i k zrádci svému měl slova laskavá, vlnně odpovídá soudci pohanskému: *Ty jsi řekl, král jsem já; ale království mé není z tohoto světa. Já jsem se proto narodil, abych svědectví vydal pravdě* (Jan 18.)

Ty jsi král? Při této první otázce Pilátově pozastavme se. Ano, Kristus Ježíš jest král, ale ne takový, jakého se bál Herodes, když dal povraždit nemluvnátka Betlemská, ne takový, jak na něj žalovali židé, že čině se králem odvrací lid od císaře. *Král jsem já, ale království mé není z tohoto světa.* Ovšem jako Bůh a Stvořitel všech věcí jest Pán Ježíš králem a pánem všeho tvorstva. Ale i jako člověk jest Kristus Pán králem. Vždyť o Ném co o člověku pověděl anděl: *a kralovati bude v domě Jakobově na věky.* Jestli Pán Ježíš králem lidí, proto si je drahou cenou své krve vykoupil z moci ďáblův, jeho tedy jsou, Jemu náležejí všickni lidé. Zvláštním ale způsobem jest On králem Církve své, Církve katolické: ji On na skále Petrově a na 12 sloupech apoštolských založil, ji svou krví zavláčil, ji po všechny dni až do skonání světa zachovává a řídí. Proto když o Církvi mluví Pán v podobenstvích, nazývá ji *královstvím svým*, královstvím Božím. Tvým tedy zvláště jest králem Kristus, křesťane katolický; k Němu se tedy co k svému králi vždycky hlásiti máš, Jemu svou poddanost, svou lásku všudy na jevo dávej; a třeba byl Kristus Pán od nynějších svých nepřátel skrze jejich nevěru, rouhání, nepravosti a neřesti opět zrazován a vázán, pohrdán a poličkován, uplván a bičován: ty tím vrouceněji se Mu koř, ty tím hloub poniž se před Ním, a třeba pýcha a hříšnost lidská sebe více křičela: *My nemáme krále*, ty tím radostněji volej: „Král můj jsi Ty, ó Pane Ježíši, Tys jediným králem duše mé!“ Je-li pak Kristus Pán Tvým králem, hledášli jeho království? a kde Ho hledáš? snad zde na zemi, ve statcích a bohatství tohoto světa, ve cti a slávě pozemské, v užívání světa v panování nad jinými? Ach slyš Spasitele, Krále svého: *Král jsem já, ale království mé není z tohoto světa.* Na světě Ho tedy nehledej, na věci pozemské srdce a duše nepřikládej, sice nejsi v království Kristově.

Kýžby se byl dal i Pilát poučiti tou odpovědí Páně! ale on nepřístupný jsa pravdě, nerad o ní slyší, a proto mrzutě pravě: *Co jest pravda!* vychází k židům ven a svědčí: *Já na Ném žádné viny nenalezám.* Jakžby také mohl vinu nalézt na nejnevinějším, jenž nepřítelům svým do očí říci mohl: Kdo z vás bude mne trestati z hříchu? Ó, že nečinil tedy Pilát, co

naň jako na soudce slušelo! Proč nezastal se a nepustil nevinného? proč nepokáral, nepotrestal krivých svědků, falešných žalobníků? On nemá dosti síly, protože nemá dobré, čisté svědomí. On hledá prostředků k propuštění Ježíše, ale každý ten prostředek jest nový, veliký zločin, páchaný na Spasiteli. On Jej v posměch vydává Herodesovi, vrahu Jana Křtitele, on Jej potupil srovnáním s lotrem Barabášem, on v zpozdilém domnění, že vzbudí útrpnost lidu, dal Jej krvavě bičovati, tělo jeho až do kosti rozedrati, hlavu trním krvavě korunovati: ale cíle svého nedošel. Lid krev vidě stal se tím krvolačnější, a divoký strhl pokřik: *Ukřižuj Ho, my máme zákon, a podle toho musí umřít, nebo Synem Božím se činil.* Ó, bezbožnosti židovská! Žádný Pilátovi známý zákon nelze převrátiti na odsouzení Ježíše, proto odvolávají se na zákon jemu neznámý. Slova ta velmi zarazila Piláta. Divil se již mnoho sám u sebe té vznešené tváři, těm pokojným moudrým slovům, té nadlidské tichosti a trpělivosti ztýraného, zbičovaného, posmívaného Krista, ano i v tom ponížení zdá se mu býti bytostí vyšší, Božskou! Je-li On Syn Boží, jakého zločinu se to dopouštíš! Tato myšlenka počíná v něm bouřiti, on nyní tím více chce Jej propustiti, on jde k Ježíšovi, a táže se: *Odkud jsi Ty?* Ale Spasitel nedal mu odpovědi.

2. A tato druhá otázka Pilátova: *Odkud jsi Ty?* budiž nám poučením, jak se máme starati o poznání Pána Ježíše a svatého náboženství. Odkud jsi Ty, Spasiteli můj? Odkud jsi Ty, duše má, tělo mé, a kam jdeš? Naše svatá víra nám na to odpovídá, vynasnaž se každý, ať víš pravou a úplnou na ty otázky odpověď, ať znáš dobře svou víru. Ale něčemu se nauč, ty křesťane, od Piláta. On netáže se farišů, ale táže se samého Krista; on se ptá tam, kde pravdu mohl slyšeti. A mnohý křesťan, neutvrzený ještě u víře své, on se táže, on se do rozmluvy o víře dává, on poučení přijímá od lidí snad neumělých, snad dokonce od nepřátel víry Kristovy, od nekatolíků; snad v novinách a knihách nevěreckých. Tam pravdy nenalezne. To byl Pilát rozumnější, on samého Krista se táže. I ty křesťane, jdi tedy ku Kristu samému, jenž proto se narodil, aby svědectví vydal pravdě; Krista se táž, jenž jest pravda, a On ti odpoví ústy své Církve, ústy svých kněží: těch se ptej, ty slyš, neboť jenom jim řekl Pán: *Vám dáno jest znáti tajemství království Božího.* Kdo jinde hledá pravdy než v Církvi katolické, nedosáhne jí.

Ale Pilátovi Pán Ježíš neodpověděl. Nebylť hoden odpovědi, jenž si prvnějších slov Páně nevšímal, jenž o pravdě slyšeti nechtěl, jenž jsa přesvědčen o nevinosti jeho dal Jej bičovati a trýzniti. Kolikrát tobě již mluvil Spasitel, křestane! tu vnitřním vnuknutím, tu ústy otce, matky, přítele, tu ústy kazatelovými: a tys také snad nevšímal si jeho slov, jeho odpovědí. Boj se, že i tobě, až bys jednou rád slyšel, nedá více Pán Ježíš odpovědi, ale bude mlčeti na všechny tvé otázky, protože ses nehodným učinil jeho odpovědi.

3. A znovu váhá, opět lid krotí Pilát, ale marně. *Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův.* Tato výhrůžka přemohla konečně hlas jeho svědomí. On sedá na soudnou stoličku, a vynesl ortel po vůli zuřivého lidu, jenž rozsápaně volá: *Vezmi, vezmi, ukřižuj Ho.* A ještě jednou váhá Pilát: *Krále vašeho ukřižují?* Ale oni volali: *My nemáme krále, než císaře.*

Jak mnoho obsaženo jest v této třetí otázce Pilátově: *Krále vašeho ukřižují?* Národe židovský, krále vašeho ukřižují? toho krále z domu Davidova, v Něžž doufali, na Něžž se těšili vaši otcové, vaši proroci, od Abrahama až do Jana Křtitele? toho od Boha po čtyry tisíce let slibovaného a nyní poslaného krále vašeho ukřižují? — Ale k tobě se též obracím, křestane. Když vnitřní nepřítelé Kristovi hříšné žádosti a pokušení chtějí ze srdce tvého vytisknouti tvého pravého krále, Krista a milost jeho, aby tam sami vládu drželi; a ty již váháš a povoluješ, tu ptám se tě: Krále tvého, jediného krále duše tvé ukřižují? Anebo když zevnitřní nepřátelé chtějí tě připravití nejen o lásku a o milost Boží, ale i o pravou víru, a chytrými bludy ti pravdu katolickou podezřívají, služebníky Církve hanobí a tupí; a ty již počínáš se viklati, chceš se bludům nakloniti: tu táží se tebe: „Krále tvého Krista ukřižují? Víru katolickou zapřeš? tu víru, v níž předkové tvoji našli pokoj a štěstí, v níž s útechou umírali, v níž klidně v hrobě odpočívají, od té víry otců svých chceš zrádně odpačnouti do bludů? Ježíše krále pravdy katolické ukřižuješ?“ O jistě že nikdo tu neodpoví: „Vezmi, vezmi, ukřižuj Ho!“ ale každý zvolá: Nikoli, nekřižuj krále našeho. Ať žije Ježíš v naší Církvi, ať žije Ježíš v našem srdci, ať panuje Ježíš v naší duši, On jest a vždy bude jediným, z dávná žádaným Pánem a Králem našim.

Ale jinak odpověděl lid židovský. A Pilát, slabý, neodhodlaný Pilát vydal jim Ho, aby byl ukřižován. A vzav vodu umyl ruce před lidem, řka: *Nevinen jsem já krvi spravedlivého Tohoto.* Jaká to lež! Piláte,

tys nevinen krvi Spravedlivého tohoto? Ó pohled naň, než Jej odvedou z domu tvého: vždyť jest všecek krvi pokryt; kdo prolil tu krev? Ty, jenž jsi jej dal bičovati, trním korunovati! Po chvíli pohledni na Kalvarii, jak po dřevě kříže hojně teče krev ta svatá, jak z boku prýští se poslední krůpěje krve s vodou! Kdo prolil tu nevinou krev? Ty, jenž jsi ortel vyřknul, jenž sám ses chlubil, že máš moc propustiti Jej! Marné to omývání. Voda všech řek a moří neobmyje zločin tvého svědomí. — A zdaž podobného ničemného vymlouvání a obmývání není hojnost i mezi křesťany? Jeden tajné nepravosti své upírá, jiný chřichy své za maličkosti považuje, jako Pilát za nic vážil krvavé bičování a trním korunování; svědník a ten, jenž pohoršení dal k neřestem největším, také svaluje vinu se sebe, říká: Já mu to neporoučel, — a tak každý chce býti nevinen, jako Pilát. Největší ale pošetilost a spolu největší neštěstí, pakli kdo i ve zpovědi provádí toto Pilátství, a neprávě se obmývá, tají, zapírá! Ó křestane, dej se raději vinen před Bohem, vyznej se ze všeho a volej: Bože buď milostiv mně hříšnému! a potom budeš moci v pravdě zvolati před Bohem i před lidmi: Nevinen jsem nyní skrze krev Spravedlivého tohoto, kteráž mne ve svátosti pokání obmyla ode všech mých vyznaných a litovaných hříchů.

Na slavnost bolestné Rodičky Boží.

(V pátek dne 27. března.)

„Komu přirovnám tebe? aneb komu přpodobím tebe, dcero Jerusalemská? komu tě rovnou učiním a potěším tě, panno dcero Sionská? Nebo veliké jest jako moře potření tvé.“ (Pláč Jer. 2, 13.)

Tak truchlil svatý věstec, sedě na zříceninách dcery Sionské, na rozvalinách města Jerusalema. Slovo jeho, platicích o truchlivosti a zármutku jak proroka tak i obyvatelův Jerusalemských nad hrůzypnou zkázou města svatého, užívá Církev sv. a to vším právem o Marii, matce Syna Božího, matce naší. Nebo jako moře nepřehledné jest a nevyvážitelné, tak nepřehledné a neskonale byly bolesti Marie Panny, a mimo Spasitele za nás na dřevě kříže se obětovávajícího nebylo smrtelníka, nebylo dcery lidské, kteráž by byla v hloubi srdce svého mečem bolesti proniknuta bývala v té míře jako panenská matka Syna Božího. — Dlouhé byly bolesti a nemalá utrpení matky Mojžíšovy. Porodila syna a vidouc, že jest krásný, za tři měsíce ho skrývala. V jakých to úzkostech trvala duše její! Srdce její se chvěje,

bázní jsouc naplněné, že každé chvíle za jasného dne aneb noční dobou příkradou se egyptští pochopové, aby vyrvali z materského náručí krásného kojence jejího. Oko poděšené hledí ke dveřím, brzoli se otevrou a jimi vejdou vrahové prvorozeného miláčka. Konečně nemohouc déle tajiti plodu života svého plete matka s plačtivým okem a srdcem ošitku ze sítí, omazává ji klím a smolou, ukládá v ni nemluvnátko, vysazuje je u břehu řeky Nilu v rákosí. Matky křesťanské, které jste chovaly na loktech miláčky, vyf dovedete nejlépe oceniti a pochopiti, jak asi musilo býti matce té okolo srdce, když svěřovala a poroučela miláčka svého vlnám říčním. Než dítko řízením Božím zachováno jest. Matka vlastní dostává je na vychování. Ale ach! srdce materské nesmí k miláčku veřejně se hlásiti, ústa její nesmí jej synem nazývati; ona Mojžíše vychovává, ale pro dceru Faraonovu, a když konečně dospěl a dorůstal, dceři královské vydati a postoupiti musí vlastního syna svého.

Dlouhá to bolest, dlouhé to trápení matky Mojžíšovy. — Ale Maria, tať porodila nejkrásnějšího synův lidských — a již 40. den musila jej v obět přinesti, již tenkrátě předpovědino jest jí, že meč bolesti srdce její pronikne. Již tenkrátě tušila panenská Matka, tato královna trpitelův, že vychovávati bude syna ne sobě ku radosti a potěše nýbrž veškerému lidstvu, že ho vychovávati bude k přehoršnému umučení, k bolestné, přebolestné smrti kříže. A od této chvíle, od tohoto okamžení, kdež prorocťví Simeonovo zazvnelo jí v duši až k té hodině, kdež miláček její nakloniv hlavy vypustil duši, trvá ta bolest její. Matko Boží, tys bolesti plná, bolesti plnější než matka Mojžíšova! O tobě možná říci vším právem: „Veliké jako moře jest pořízení tvé, bolest tvá!“

Tys královna trpitelův, mučenníkův! A dnes jest slavnost této bolestné Rodičky Boží, i což medle spasitelnějšího mohli bychom počítí, než rozjímati o bolestech panenské matky? Avšak nelze jest vyčísti tuto všecky bolesti její, a proto vzestupme pod dřevo kříže. Vzhůru tedy pojďme a krácejíce za Kristem následujeme matku jeho na temeno hory Kalvarie. Na cestě této slyšíme matku Páně volati: „Půjdu k hoře myrhové a k pahrbku kadidlovému.“ (Pis. 4, 6.) Tam na té hoře pila matka s Synem myrhový nápoj z kalicha utrpení, tam dovršena jest míra jejího utrpení, tam stala se matka plná milosti matkou plnou bolestí, královnou mučenníkův. My pak

hledíce s útrpným srdcem na ni rozjímejme:

I. jak nesmírné byly bolesti Marie Panny pod křížem,

II. jak statečně je snášela matka Páně.

Matko Boží, plná bolesti, vetkni a vryj bolestné své rány i v srdce a duše naše, a vypros nám té milosti, by rozjímaní tvé bolesti bylo našim dušem k vzdělání a spasení, a my hojný z něho vážili užitek duchovní!

I. Dcero Sionská, matko Páně, veliká jako moře jest bolest tvá. Neskonálá, nevýslovná byla bolest Marie Panny pod křížem. Či tážeš se, co trpěla matka Boží? Sv. Bonaventura k otázce té odpovídá řka: Co Ježíš trpěl na těle, trpěla matka jeho v hloubi duše; rány, jimiž „poseto bylo přehojně tělo Božského Syna, shrnuly, shromáždily se v jejím srdci všechny; ona jest mučennice s mučeným, ukřižovaná s ukřižovaným, raněná s raněným. Syn umírá smrtí tělesnou, ona pak mře na duši hořem.“

Kdybych nic více neřekl, již tato krátká slova svatého učitele nám líčí živými barvami neskonálý bol matky Boží. Ale k lepšímu poznání bolesti Marie Panny nejprvé uvažujme, co viděla pod křížem stojící matka Páně.

Viděla Syna svého Božského na potupném kříži, patřila naň očima svýma a těmi drala se bolest ostrá jako meč do krvácejícího srdce jejího. Kniha druhá Machabejská vypravuje o matce, kteráž sedm synův obětovala. Neznaboh, král Antiochus, chce a tlačí na to, aby se zpronevěřili zákonům Božským, volá matku a syny její před ukrutný soud svůj. Král dává je bičí a žilami mrskati, velí jim jazyky uřezati, kůži s hlavy stáhnouti, konce rukou i nohou osekati. A když se již k ničemu nehodila zohavená nádoba tělesná, káže syna na polo dychajícího na rozpálené pánvi smažiti, ani ostatní bratří se na to dívají, ana se na to dívá ubohá matka, dívá se na neslýchané muky syna prvního, druhého až i posledního, sedmého syna. Sedmkrátě byla sama proklána v srdci svém mečem bolesti, sedmkrátě stala se mučennicí a na konci, když dosti vynadávala se na ty beránky obětující se pro zákon Hospodinův, umírá sama touž smrtí, opouští co sedmeronásobně utýraná mučennice tento bídný svět. Avšak matka Páně, Maria Panna, v daleko větší míře a krutějších přetrpěla pod křížem stojíc muk a bolesti. Vidí miláčka svého, jehož pod srdcem nosila, na potupném dřevě rozpiatého, vidí ho nemajícího ani podoby ani

krásky, zsinaleho a utýraného, pohrdaného a potupeného, vidí toho muže bolesti a nemůže pomoci. Matka Machabějská těší se aspoň prostřed nevýslovných bolestí tím, že i její trápení, až řada na ni dojde, vezme konec. Ale té útěchy nemá matka Boží. Stojí pod křížem a cítí, jak ty hrubé hřeby prorážejí svaté ruce, kteréž druhdy zehnal, ony i srdce její probodají. Vidí zsinalou tu tvář a líce vybledlé a oko ztrhané. Vidí krev svou téci po zemi, vidí krev svou zbarvené dřevo kříže. Vidí Syna svého ranami posetého, a každá rána jest jako bodavý trn a meč ostrý v útlou duši její vražený. Cítí tu trnovou korunu jeho i na hlavě své, vidí nejmilejšího Syna svého, útěchu a potěšení své, an sklání hlavu, an prostřed nevýslovných bolestí umírá — vypouští ducha. Vidí Ho umírat, a ráda by s Ním umířela a ducha vypustila, a umřít nemůže. Vidí bok Ježíšův prohnáný kopím, Ježíš mrtvý bolesti necítí, ale srdce Marie Panny proniknuto jest kopím, to srdce, jež mešká a dlí na srdci Ježíšovu. Kopí prohnalo a proniklo duši panenské Matky. Ježíš umřel podlé těla, matka mře hořem na duši, mře i na těle a předece umřít nemůže, musí vypít kalich utrpení až na rmut! O matko Páně! Veliké jako moře jest potřetí, bolest tvá! Tyť můžeš s miláčkem svým říci: „Pojďte a vizte, zdali bolest vaše jako bolest má.“

Než nemni, duše má, že již prázdný jest kalich utrpení pro Marii uchystaný. Ucho, sluch toť jest ta druhá brána, kterouž bolesti vnikaly v duši matky Boží. A co slyšela? Ach co slyšela panenská matka, toť neméně rozvířalo duši její než to, co viděla. Slyšela Syna svého dělati poslední vůli, slyšela Ho loučiti se s ní a volati: „Zeno, hle syn Tvůj,“ kterážto slova co nejbolestněji se dotkla její duše nyní opuštěné. Slyšela, že na místě Syna Božího dostává se jí za ochrany syn lidský. Slyšela ty bolestné vzdechy, jež derouce se z prsou umírajícího Ježíše bodaly jí v nejskrytější vnitřnosti duše její. Slyšela Syna svého nejmilejšího volati: „Bože, Bože můj, proč jsi mne opustil,“ a k Němu se přiblížit, slovo útěchy k Němu promluvit nemohla. Slyšela Ho volati: žíznm, a krupěje ochlazujejícího nápoje neschle podati ústům jeho vyprahlým a vyschlým. Matky křesťanské, vy byste si oči vyplakaly, vy byste se smrti doplakaly, srdce vaše by dokrvácelo, kdybyste vidouce miláčka svého žízni se mučiti, jemu občerstvení poskytnouti nemohly, a Maria toho učiniti nemohla, nemohla nežádného občerstvení poskytnouti Synu nejmilejšímu. O jak to asi bolelo srdce její!

Slyšela ta rouhání nepřátel, ten posměch škodolibých odpůrcův, a každé slovo z úst boháprázdných bylo jako rána zasažená srdci jejímu, jako hořkost otravující duši její. A bolesti tyto panenské Matky byly tím citelnější, čím větší a neskonalejší byla láska její k milému Synu umírajícímu, muky srdce panenského byly tím ukrutnější čím dražší byl poklad, jež ztrácela matka Páně. Matky křesťanské, vy milujete syny a dcery své, ale což jest láska vaše lidská proti lásce matky Páně, kterouž hořelo srdce její mateřské? Jen plámkem proti mohutnému ohni plápolá. Vy byste rukama vyhrabávaly z tuhé chladné země dceru, syna svého, kdyby vám nebe dalo ujištění, že práce a láska vaše oživením miláčka odměněna bude; a předce co jest ztráta vašeho i toho nejmilejšího, nejlepšího dítěte proti té ztrátě, již utrpěla na temenu hory Kalvarské matka Boží? Ona plakala, želela ztráty nejlepšího ze synův lidských, Syna Božího, v němž zalíbení měl Otec nebeský, nad nímž plesali nebešťané a radovaly se všechny dobré duše na zemi, jenž byl chloubou a radostí srdci mateřskému. Aneb nemusel-li ta neslýchaná, nevidaná nevděčnost lidská, s níž potkala se dobročinnost a láska Syna jejího, těžký kámen hoře a trudu přivaliti na její srdce bolestmi dosti již rozedrané? V pravdě musíme stojíce podlé tebe, bolestná matko, pod křížem zvolati: Veliké jako moře jest potřetí tvé, bolest tvá nevýslovná, nevypravitelná, neslýchaná. Na tobě splnilo se předpovědění spravedlivého kmeta, „že meč bolesti pronikne srdce tvé, vlastní duši tvou.“ Srdce tvé, bolestná matko, podobá se zrcadlu, v němž viděti jest ty rány, políčky, bolesti, celé utrpení Páně. Rány, jimiž přesvaté tělo Ježíšovo bylo poseto, ony spojily, soustředily se v srdci panenské matky. O přebolestná matko, my úplně poznáváme, že vším právem sloveš královnou mučenníkův; neboť co jsi stojíce pod křížem viděla na své oči, co jsi na své uši slyšela, toť bylo pro tebe pramenem, přehojně tekoucím pramenem bolesti a muk, jakých nežádň nezakusil mučenník.

Než pozastavme se a obratme poznání toto spasitelné k duchovnímu svému užitku. A tu se nám především namane otázka, kdo pro Báh, jest tím asi vinen, že ta nejsvětější, plná milosti, ta vyvolená dcera Otce nebeského, ta přesvatá Panna, kteráž hříchu poskvrny na sobě neměla, tak krutých bolestí a muk zakusila? Klíč ku chrámu tohoto tajemství nalezněš v proroku Isaiášovi řkoucím, ne o matce ale o

Synu jejím: že On neduhy naše nesl a bolesti naše snášel; že „On raněn jest pro nepravosti naše a potřen jest pro hříchy naše.“ My všickni, kdož jsme způsobili bolesti svému Vykupiteli, kdož jsme zavinili jeho přebolestné utrpení a smrt, my zranili jsme i srdce Marie Panny. Vy hříšníci prokláli jste hříchy svými také srdce matky Páně mečem bolesti. Vy lakotní a statkův chtiví Jidášové zradivše a prodávše Mistra svého způsobili jste také bolest srdci panenské matky. Vy smilní a chlipní, kteříž jste neřestmi svými zavinili obnažení těla Kristova a jeho bičování byli příčinou, vyť jste i bolestnou matku zarmoutili, jí bolesti nadělali. Vy pyšní a nadutí, kteříž jste Krista trnovou korunou korunovali a Jemu se posmívali, Jej potupovali a snižovali, vyť jste i také zbodali přesvatou hlavu pokorné dívky Páně. Vy nespravedliví, kteřížto jste byli příčinou odsouzení jeho k smrti, na vás padá také ta vina, že ta spravedlivá přesvatá Panna nevině trpěla. Vy vlašní a leniví v službě a lásce k Pánu Bohu a v plnění povinností svých vůbec, vaše ruce obtížily břemenem kříže Pána, ale ta tíž padla na útlá ramena matky trpitele Božského. Vy hněviví, závisti plní, co jste Krista na dřevo kříže přibíjeli, vyť jste zbodali krutými hřebíky bolesti srdce matky Páně. Vy nestrídmi a opilci, obžerní, vy všickni, jichž bůh břicho jest a kteříž neznajíce míry duše své v rozkošnictví hnusném jste potápěli a tak Krista žlučí napájeli, vyť jste i panenské matce přimíchali hořkého pelyňku do kalicha utrpení. Ano my hříšníci, vyznejme to jen v skroušenosti, my hříšní zavinivše bolesti a smrt Páně, vinni jsme bolestmi matky Boží, Marie Panny. O chovejme tuto přesvatou pravdu v srdcích svých, že netoliko Božský Spasitel náš alebrž i jeho přesvatá Máti k vůli nepravostem našim trpěla bolesti a muky; rozjímání toto budiž nám pobudkou, abychom nešlechtným, bohaprázdným životem, skutky před tváří Boží ohavnými nezarmucovali Spasitele a jeho přebolestnou matku, kteráž, jak nic nepochybují, na nás hledí s výšin nebeských a těší se a raduje nad životem našim, ctnostem zasvěceným, ale truchlí a bolest cítí nad nepravostmi, jež Syna jejího nejmilějšího opět křížují a ovoce jeho přehořké smrti na nás maří a ničí. Mějme útrpnost s matkou přebolestnou, aby i ona byla nám matkou milosrdenství, pomocnicí, ochranou, štítem ve všech života okolnostech, zvláště za dnův, kde hvězda našeho štěstí počíná blednouti a nehod, strastí mraky nad hlavami našimi počínají se staho-

vati. Jako panenská matka nebyla bez bolesti a strastí, jako ona nekráčela ustavičně po cestě růžové, tak i my nejsme a nebudeme nikdy prosti nehod a bolesti v tomto životě. Někdy sami je na svá bedra uvalujeme nerozumem, lehkovážností svou, někdy ruka Páně na naše ramena vloží kříž. Tenkrátě potřebí nám síly, statečnosti křesťanské k snášení bolesti a nehod a všeho zlého a protivného. O kěz bychom stateční a zmužili byli trpitelé jako Panna Maria, Rodička Boží, ku kteréžto strážce nyní obraťme zřetel.

II. Veliké jako moře jest potření tvé, bolest tvá, panenská matko Spasitele našeho, toť pravda, toť přesvědčení, kteréž se hlasitě ozývá v srdcích našich. Než kterak medle chovala se při tom jemnocitná matka Pána a Spasitele našeho? Zdaž nemírným pláčem a hořekováním naplňovala širší vzduchu prostory? Zdaž s temena až ku patě hory Kalvarské, až do bran Sionských slyšeti bylo pláč a kvílení Matky přebolestné? Otevřte knihu věrohodného svědka, jemuž umírající Pán světa do ochrany poroučí Rodičku svou přebolestnou a tam dočtete se, že „matka Páně stála podlé kříže.“ — O bédování a hořkování, o reptání a žalostnění ani zmínky. Již starý pohanský mudrc dokládá, že moudrému člověku náleží v zármutku a soužení, bolestech a křížích zachovati jistou mírnost a tichost, kteráž bývá mnohdy důtklivějším svědectvím a jistějším znamením pravé bolesti a sklíčenosti, než nemírné hořkování. A hle, tuto mírnost a tichost a trpělivost v nejkrutějších bolestech osvědčila Maria oddaná, trpělivě, zmužile nesouc bolest mateřskou. — Vypravuje druhá kniha Královská, že Hospodin Bůh požádal za křivdu od krále Saula na Gabaonitských spáchanou po jeho smrti sedm synův jeho za obět, mezi nimiž bylo dvě synův manželky jeho Resfy. I ukřižováno jest k rozkazu Hospodinovu dvě synův jejích. Matka pak podestřela sobě na skále, celé léto vytrvala pod křížem, na němž visel plod života jejího nedopouštějíc dravcům trhati a živiti se masem z těl synův jejích. I kdo tu popíše bolest této matky dívající se na oběti na kříže pověšené, jež druhdy pod srdcem nosila. Ale matka ta ráda obětovala syny majíc za to, že smazána bude vina otcova a podrobujíc se vůli Hospodinově. A hle, tak hrdinsky, ochotně a dobrovolně vydala i matka Boží Syna svého na smrt kříže a v obět za lidské hříchy od Boha požádanou. Pojďte a vizte bolestnou Rodičku pod křížem stojící a žasněte nad statečností a zmužilostí, s níž nese panenská Matka bolest svou nesko-

nalou! Veškerá ta Boží příroda truchlí a rmoutí se a smutní nad smrtí Syna Božího. Slunce zahaluje tvář svou a zastírá své jindy tak světle a jasné zářící oko, zatmívá se. Země se halí v smuteční roucho tmy a mrákoty, skály jakoby cítily bolest s matkou a chtěly jí vyjevit svou soustrast, pukají se — nebe i země truchlí. A matka Páně? Ona stojí pod křížem. Jako palma na Libanu krutou bouří nepřemožená vzhůru týmě své nese: tak nezlomená stojí ta palma na temenu Kalvarské hory, štipená rukou Otce nebeského, Maria. Ji sílí ta víra, že bolesti ty Otcem nebeským jsou jí uloženy, oko její hledí do budoucnosti a předzvídá ty záměry ku spáse lidstva, ona vidí to utěšené ovoce, kteréž dozrávati bude na stromě kříže krví Syna Božího zalévaném a to ji sílí, to jest jí útěchou, to lékem hojícím bolesti a rány duši její zasazené. — Ona stojí pod křížem a mlčí. Sám jednorozený Syn Boží žaluje na svou opuštěnost, a přebolestná matka trpíc s Ním neskonale mlčí, nereptá, neže hrá na řízení Boží. Druhdy staříček Jakob máje lživou zvěst o Josefovi, synu svém miléném, roztrhl roucha svá, oblékl se v žíně a plakal za dlouhý, dlouhý čas bolestné ztráty syna svého i nedal se potěšiti ani slovem dítek svých, volaje: Sstoupím k synu svému s pláčem do hrobu. Ne tak Maria, matka bolestná, ona mlčí — podrobujíc se soudu, řízení Božímu. Bůh ji těžce navštívil, ona nerepce. Rány ji rozrývají srdce, a ona nehořekuje. Bolestmi div že neomdlévá a předce z úst jejích není slyšeti, že by ukazovala se odvolávala se na nevinu svou a měla se za hodnou lepšího osudu. Všecky ty bolesti a muky a trampoty přijímá z ruky Otce nebeského bez reptání, oddaně. Zuř si zlobo lidská proti jejímu zrození; chrlete na nejsvětějšího beránka hanu, posměch, potupu, vy katané, korunou trnovou korunujte přesvatou hlavu Syna Božího, Syna nejmilejšího, zatloukejte ji hlouběji, bičujte, poličkejte Jej, vy ohavní nevďěčníci: Maria cítí každou ránu, každou bolest Syna svého od vás utýraného, ale mlčí nereptajíc ni proti vám, nespravedliví soudci, ni proti vám, necitelní pochopové židovští a pohanští, ni proti vám původcům smrti nenáviděného proroka z Nazaréta, — ona mlčíc trpí a trpíc mlčí nehledajíc útěchy ni u těch citelných duší, co byly očitými svědky bolesti jejích i jejího Syna. Maria pod křížem stojící nese s nadlidskou trpělivostí bolesti své, nereptá ni proti Bohu ni proti zlobě lidské, ale ona také neodstupuje od bolestného, smrtelného lůžka Syna svého. Ovšem mocná byla její mateřská láska;

ona ji přikovala ku kříži, a srdce její sloučila a spojila se srdcem milého Syna. Otcové, matky, když tak vašemu dítěti oči vyhasínají a se trhají, když těžké vzdechy z jeho prsou se derou, o tenkrátě vás to žene z komůrky bolesti ven, vy snad nemůžete snéstí pohledu na obět neuprositelné a necitelné smrti, vy pospícháte ven lomice rukama, aby se tam vyplakaly oči vaše a ulevilo srdci v bolestech. Tak Hágar vyhostěna jsouc z domu Abrahamova a octnuvši se na poušti, když byla ztrávena zásobou vody v láhvi, položila Ismaele pod jedním ze stromův a pooděšší z daleka stála nemohouc se dívati na umírající nemluvně. Ne tak Maria, ona ani kroku neodchází od kříže a tři hodiny, ano déle až do snětí mrtvého Ježíše dlí a trvá pod křížem při zemětřesení a zatmění slunce. Mrtví z hrobů vstávají, ona stojí pod křížem. Skály se pukají, Maria stojí pod křížem. Svědkové a diváci vracejí se do města bijíce se v prsa, Maria stojí pod křížem. Hana a potupa, posměch a rouhání, jež se sypou na miláčka jejího, nemohou ji odtrhnouti od kříže, nemohou srdce jejího odloučiti od srdce, jež přestalo žíti a býti. Nebešfané i pozemští, divte se a ustrňte nad zmužilostí, statečností a trpělivostí přebolestné matky. Ano, divte se pozemšťané, ustrňte křesťané a zároveň se zarděte v hlubinách duší svých nad malomyslností, nevrlostí a mrzutostí, nad zoufalou myslí, kterouž jevívate v soužení a kříži, v strastech a nehodách tohoto života, ačkoli snad i beze snadu kříže vaše a bolesti nedosáhly nikdy té výše a té míry, jako bolest matky Boží jsouce časem hříchy vašimi zaviněné a zcela zasloužené.

Učme se tu přijímati kříže a navštívení a soužení z ruky Hospodinovy s tou trpělivostí a odevzdaností do vůle Boží, snášeje je s takou statečností jako Matka bolestná. Považujme strasti a svízele života za to, čím v pravdě jsou, za hořký lék, za hořkou bylinu dozrávající na stromě našeho života ale mající moc hojící a uzdravující. K dotvrzení toho poslouží krátké podobenství. Byl jeden lékař a měl syna zamilovaného, kterýž mu onemocněl. Tu přichází pečlivý otec k lůžku, pozoruje nemocného a praví: „Synu můj! nemoc tvá jest na pováženou; jsi těžce, nebezpečně nemocen. Vím prostředek, ten ti polehčí a zdraví žádoucí přinese. Ueberu ti krve.“ Syn bolestně a báživě hledí na otce, ale konečně se vzmuží a praví: „Otče, nalož se mnou, jak se ti líbí a za dobré uznáváš; ty nejlépe víš, co mi prospěje.“ Otec pouští žilou — syn padá do mdlob — nemoc se horší, nebezpečí zdá se, že roste. — Tu

Priloha k číslu 8. Blahověsta.

však nemoc bere obrat k lepšímu a po dnech nemnohých syn zdrav jest a silen. Prostředek ač bolestný dobře působil a život mládenci zachoval. Hle, tomuto nemocnému synu jsme i my namnoze podobni, stůněme, těžce stůněme jsouce ranění hříchy, nepravostmi, z nichž nám povstati jest, ač nemáme-li zahynouti duchovně; jsme nemocni a stůněme zmítání jsouce vášněmi a naruživostmi, jež hubí duši — nemoc naše bývá nebezpečná a zlá. Tu ten nebeský lékař a Otec náš užívá léků a prostředkův hořkých a bolestných k našemu duchovnímu uzdravení a života zachování. O kéž bychom byli jen všickni a vždycky spokojeni se vším, co ten nebeský lékař k uzdravení našemu užívá a na nás sesílá! Kéž bychom byli spokojeni a trpělivi jako onen syn lékařův, trpělivi jako panenská, bolestná Rodička Boží. — Křestane! Bůh na tebe chudobu dopouští, s bídou a nouzí zápolíš; často nevíš, odkud chleba vezmeš pro svou hladem mroucí rodinu. To jest hořký lék, toť těžké navštívení, přijmi je z ruky Hospodinovy, z ruky nebeského lékaře. Bohatství a statky byly by snad tvou záhubou, zapomněl bys na Boha, zbujnělo by tělo tvé a zmožněly žádosti těla, ty vzkázu bys uběhl. Před touto záhubou věčnou chrání tě hořký lék chudoby a nedostatku a poneš-li s odevzdaností a trpělivostí chudobu svou, bude ti za to odměna v nebesích. Ustavičně jsi nemocen a churav, z lože bolesti ani se hnouti nemůžeš, zlé bydo máš — toť ovšem hořký lék ale nicméně spasitelný z ruky nebeského lékaře. Jsa zdrav, maje dobré bydo, kdo ví, zda-li bys nesloužil světu, tělu a mrzkým jeho žádostem. Přijmi tedy hořký lék, on tebe chrání před duchovní nemocí, udržuje na uzdě tělo a jeho žádosti a poskytuje příležitost k nabytí zásluh prostředkem trpělivého snášení nemocí a bolesti — tělo tvé jest snad nemocno, ale za to duše zůstává zdráva. — Zneuznávají tě, hanu a potupu kydají na tě ústa lidská — ač ničeho nejsi sobě povědom, ač nic nemůžeš si vytýkat. Hořký to lék, trpká zkouška. Než přijmi i pohanění a snižení nezasloužené z ruky Páně. Čest a sláva, vážnost před světem snad by tě učinila pyšným a hrdým, ale snášeje pohanění a snižování zůstáváš pokorný, a ponížený a proto i Bohu milý. — Časové jsou zlé, žádný výdělek ti nekyne, a ztěžka seženeš i to nejpotřebnější. Ovšem hořký a trpký to lék. Ale neviděl jsi nikdy lidí, kteří majíce a oplývajíce vším, co hrdlo ráčí, stali se rozmařilými, zhejřilci, hříš-

níky, nevďečníky? Ty pak zlé maje a těžké živobyť na Boha nezapomínáš a v čas nouze a nedostatku k Němu se vineš, v Něho důvěru skládáš a tak Bohu libým zůstáváš. Pracně jsi lopotil, pot cedil vpravuje símě do země — ale tvá nejkrásnější naděje jest zmařena: přílišné vedro anebo přílišné mokro zničilo ovoce práce a rukou tvých, krupobití bylo příčinou, že ani klasu jsi nesklidil, ani stébla nevzal z úrody zemské, ani zrna neuložil, a ty lomě rukama voláš: Neštěstí mne potkalo, neslýchané neštěstí. Nikoli! Škoda se ti stala, ale neštěstí nikoli. Nebo jen to pravým jest neštěstím, co duši naší jest záhubno. A hle škodou tebe navštívil Bůh, abys nezakládal sobě příliš na pomíjejících státcích, nýbrž pobádán byl k vyhledávání pokladův nebeských, jež ani krupobití nekazí ani oheň ztrávití nemůže. Tak tedy užiteční a spasitelní jsou křížové a souzení, a nehody, neboť ony hojí rány duše často dosti nebezpečně nemocné; ony jsou lékem uzdravujícím těm, kteří je ochotně přijímají a z lásky k Bohu a s odevzdáním se v jeho nejsvětější vůli s radostí a trpělivostí snášejí. Kříže a souzení, strasti a svízele, bolesti a nehody, ony jsou darové ruky dobrotivého Otce nebeského, jenž nejen cestou schůdnou a růžemi posetou ale taky stezkami trnitými vede k sobě do nebe ty, jež miluje a jimž připravil stánky věčného blahoslavenství. Nejen šťastnými příhodami a dary dobrými, ale také nehodami a nepříjemnými věcmi hledí nás Otec náš na nebesích zachovati v dobrém, v ctnosti bohumilé a dokonalosti křesťanské. A protož majíce před očima příklad přebolestné Matky a věduce, že i kříž i utrpení spasitelné jsou pro nás, následujme jí v trpělivosti a zmužilosti křesťanské, kteráž i zlé a nepříjemné věci s vděčností přijímá z ruky Páně, a těšme se v křížích a souzeních tou blahou nadějí a jistou důvěrou, že potrpěvše zde v slzavém údolí maličko s Marií, matkou bolesti, budeme také účastni společně s ní v nebesích radosti. Amen.

J. Roškot.

O hrobce sv. Cyrilla v basilice sv. Klementa v Římě.

(Z „Bulletino di archeologia christiana“ del cav. Giovanni Battista de Rossi. Roma Febbrajo 1863.)

Malba týkající se dějin sv. Cyrilla, o níž jsem se v předešlém čísle zmínil, pohnula mne, abych zvláštní pojednání po-

dobného obsahu napsal, v němž by se pouze o tomto apoštolu slovanského národa jednalo. Tím mi zároveň poskytnuta příležitost, abych naplnil žádost učenců tohoto šlechtného kmene, kteří sobě přejí mít zprávu o pokusech, které jsem roku 1858 na rozkaz papežův započal k odkrytí hrobky jejich slovutného světce v chráně sv. Klementa. Avšak dříve předeslati musím některá historická udání, bez nichž se čtenář obejít nemůže.

Cyrril narodil se v Soluni a tak velice proslul svou učeností, že se směle měřiti mohl i s Fociem, a proto také obdržel přímění „filosofa.“ Nejprve odebral se na Krim k Chazarům a pak do Moravy, aby i zde Slovanům sv. evangelium hlásal. Na Krimu nalezl blíže Chersonu ostatky sv. Klementa. Do Moravy vzal s sebou bratra svého Methoděje, a spolu s křesťanstvím položil zde základ i řeči a literatury slovanské, přeloživ na jazyk tento Písmo sv. a vynášed zvláštní písmo, které po něm cyrrilským se nazývá. Mikoláš I., papež Římský, uslyšev divné věci o hlásání sv. evangelia sv. Cyrilem a Methodějem, vyzval je listem, aby do Říma se dostavili, a apoštolské Stoliči účet vydali o svém misijnářském působení. I vydali se na cestu zavše s sebou ostatky, které na Chersoně byli nalezli. Když pak do našeho města (Říma) přišli, byl papež Mikoláš buď již mrtev aneb na skonání; a jeho nástupce Hadrian II. (od roku 867) přijal věrověsty Slovanův a slavně uložil ostatky sv. Klementa v chrámě, tomu světci zasvěceném. Krátce na to zemřel Cyrill a pohřben jest s velkou slávou ve Vatikánu. Methoděj pak přál si ostatky bratra svého na Moravu s sebou vzíti. Když ale prosby jeho marné byly, žádal, aby alespoň bratr jeho přenesen, a podle ostatků, které do Říma byl přinesl, položen byl. A tak se také stalo s velikou okázalostí. Tělo sv. Cyrilla z Vatikánu vzato a položeno po pravé straně oltáře sv. Klementa. Avšak v hluku časů středověkých zanikly všechny upomínky na hrobku tuto. Ku konci 16. století byly ostatky sv. Cyrilla opět nalezeny v jedné starobylé jemu zasvěcené kapli v basilice sv. Klementa. Však příběhy tohoto nálezu nás nedošly. Baronius píše, že slyšel vypravovati, že ostatky tyto za jeho času z nadřečeného místa vzaty byly.*) Avšak souvěci a ti, kteří toho času blízcí byli, tvrdí, že sv. Cyrill leží na pravé straně hlavního vchodu (porta maggiore) ve své

kapli, která nyní zasvěcena jest sv. Dominiku. Svědectví mnoha jiných, které Rondinini uvádí,*) prohlédl a nedávno opět proskoumal monsig. Tizani, arcibiskup Nisibeský. Výsledek svého skoumání sdělil v jedné přednášce, kterou měl v papežské akademii archeologické. Přednáška tato otiskána jest v „Correspondance de Rome.“

Roku 1858 přednesl monsig. De Luca, apoštolský nuncius u dvora Vídeňského, nynějšímu papeži vřelé přání Slovanův, aby k blížící se tisícileté památce příchodu sv. Cyrilla na Moravu hrob tohoto světce vypátrán byl. Učenců tohoto národa nebyla tajná důminka, že ostatky jejich Svätého odpočívají v jedné podzemní kapli chrámové: a proto žádali nás, abychom zřetel svůj obrátili obzvláště na prvotní hrobku v pravo od oltáře — po níž však již od mnohých století všechna stopa byla zanikla. Domnívali se, že snad ten žádoucí poklad tam skryt odpočívá. Jejich důminka nebyla marná a bezdůvodná. Ale poněvadž tyto ostatky v nadřečené kapli nacházeti se nemohly, jest-li že tam z původní hrobky přeneseny nebyly — a o takovémto přenesení žádné zprávy nám se nedochovalo — bylo záhodno, aby se dříve v samé hrobce pátralo. Nalezne-li se hrobka tato prázdná, potvrdí se tím, že ostatky přeneseny byly a zároveň odkryje se starý a drahocenný památník apoštola Slovanův — o kterémž, že ho stává — se předvídati mohlo. Tak jsem soudil při pátrání pod presbyteriem chrámu sv. Klementa. Ale seznav, že hledání na tomto místě marné jest, domníval jsem se, že pátrání pod oltářem kaple, která nyní sv. Dominiku zasvěcena jest, lepších poskytne výsledkův. Avšak zprávě o pokusech a ukončení pátrání po prvotní hrobce sv. Cyrilla předešlu dříve popis ohledání historické malby nedávno odkryté, která mne k tomuto vypravování pohnula.

Pod zemí staré basiliky sv. Klementa nalezl p. P. Mulooly, který tam v kopání s velikou pilí pokračoval, na levé straně velké lodě malbu na obmítce, která jen částečně se objevovala, anižby k rozeznání byla. Avšak nyní již předmět malby a velikost obrazu jakož i historický nápis, který se na dolejší části obrazu nalezá, úplně jest k rozeznání. Obraz představuje čtyry osoby nesoucí rakev, a za nimi jsou jiné dvě, — nepochybně biskupové, jak se z jejich šatu soudit dá; však doposud nejsou úplně k rozeznání. Ti, kdož nesou a sprovázejí rakev, pohybují se v pravo od po-

*) V. poznámky k Římsk. martyrolog. k 9. březnu.

*) De basilica s. Clementis p. 335.

zorovatele, kde nejvyšší biskup před oltářem ruce rozpíná, jako to činívá celebrant při svatých obřadech. Na oltáři nalézá se otevřená mešní kniha, v níž se čte slavná obřadní formule: *pax Domini sit semper vobiscum*. Po obou stranách oltáře jsou vyobrazení assistenti, které si nedůvěřují popisovati, jelikož v tak užoučké prostore kdoby byli zevrubně rozeznati jsem nemohl.

Než hlavním předmětem obrazu jest patrně toto: tělo nějakého světce neb vznešeného nebožtíka slavně se nese do některého kostela, aby tam v přítomnosti nejvyššího biskupa, který vykonáváním svatých tajemství slavnost doplňuje, uloženo bylo. Kdo je ten nebožtík? Odkud je nesou? Kdo je ten papež? Odpověď na druhou a třetí otázku dává nápis na dolejší části obrazu: HVC. A. VATICANO. FERTUR.

PP. NICOLAO. IMNIS. QA (sic) AROMATIBUS. SEPELIVIT. Rakev tedy nešena jest do chrámu sv. Klementa. Nejvyšší biskup je (papež) Mikoláš I., poněvadž z papežů tohoto jména jen první jako světec se ctí — a to značí na obraze zlatý kruh okolo jeho hlavy. Světlo, které dějepis na tuto malbu vrhá, zapudí zajisté všechnu pochybnost ohledně tohoto předmětu.

Avšak dříve, než se dějepisu otázkeme, kdo odpočívá v této rakvi, která se s takou slávou z Vatikánu k sv. Klementu přenáší, potřebí, abychom uvedený nápis bedlivěji si prohlédli. Nápis jest celý; aniž se diviti smíme, že chybí hlavní jméno, a že se nám nepraví, či tělo z Vatikánu se přenáší HVC. A. VATICANO. FERTUR. Neb na malbách podobného druhu, které se v tomtéž chrámu sv. Klementa nalézají, čtou se tolikéž nápisy, kdežto hlavní jméno hledati se musí v předmětu malby, a v písmenech vedlé osob naznačených. Tak pod jedním obrazem napsáno jest: NON. PATER. AGNOSCIT. MISERERI. QVI. SIBI. POSCIT.; otec pak tento na malbě jest, jak známo, Eufemianus, který nepoznal syna svého sv. Alexia, jenž v šatu cizího žebračka jej o almužnu prosí. Nejinak i z tohoto obrazu poznati musíme, či to ostatky, které z Vatikánu k sv. Klementu se přenášejí. Pohřební průvod dobře souhlasí s nápisem; schází toliko jméno v rakvi ležícího nebožtíka, a to bylo, jak se domnívám, napsáno na hořejší části obrazu nad rakví, tak jako jména Eufemiana a sv. Alexia podlé jejichobrazů se nalézají. Avšak zeď na tomto místě pokryta jest rumem a bojí se velice, aby i sama malba na tom místě porouchána nebyla. Že pak schází i nominativ, od kterého druhá polovice ná-

pisu, končící slovem *sepelivit* závisí, toť od zákonu mluvovědy velmi se odchyluje. Avšak i tento nominativ má snad nahrazen býti malbou, která představuje nejvyššího biskupa (papeže), jenž svaté obřady vykonává oděn jsa v kasuli červené barvy — barvy to, které doposud papežové užívají při slavných obřadech pohřebních. Snad že nezkušený malíř v opisování písmen, na papíře mu daných se zmýlil a místo ATQ napsal QA. Mimo to dopustil se nepochybně i té chyby, že podlé mluvy obecné napsal NICOLAO místo NICOLAVS; aneb vynechal potažnou náměstkou QVI. Jisté jest, že nápis na tomto místě jest porušen*) a doplněn býti musí, a to se stane nejvhodněji, budeme-li čísti a rozdělovati takto: *huc a Vaticano fertur. Papa Nicolaus (cum) hymnis divinis atque aromatibus sepelivit*. Aneb: *huc a Vaticano fertur papa Nicolao, qui etc.* V prvním i druhém pádu činí se tu zmínka o slavném přenesení ostatků za času papeže Mikoláše, které z Vatikánu k sv. Klementu přeneseny a tam s velikou slávou při pěti svatých písních a libě vůni (kadidla) pochovány byly.

Toť historický podklad obrazu, a my rozhodnouti se můžeme pro jeden z těchto dvou pádů: Buď představuje obraz přenesení ostatků sv. Klementa přinesených sv. Cyrilem do Říma, anebo přenesení těla sv. Cyrilla z Vatikánu. A však obě toto stalo se dle věrohodných svědectví za času Hadriana II., nastupce to papeže Mikoláše. Jelikož pak sv. Cyrill do Říma povolán byl od papeže Mikoláše, a sem se dostavil, když Hadrian II. buď ještě ani zvolen nebyl, aneb jen málo dní na Stolicí papežské seděl: dopouštějí se mnozí dějepiscové malého anachronismu, kladouce tyto děje, které se v prvních dnech panování Hadriana II. byly sběhly, v časy Mikoláše I. Ginzel, jenž za posledních let obzvláště s otázkou týkající se života sv. Cyrilla a Methoděje se zabýval, uvádí jenom jednu legendu Pannonskou za duklad tohoto anachronismu.***) Ale italské a římské dokumenty, které uvádí, souhlasí všechny v tom, že příchod Cyrillův do Říma padá do panování Hadriana II. Tato pak svědectví mohla by nás uvést do velikých nesnází. Však je-li náhled — připisovati papeži Mikoláši nejen povolání nýbrž i přivítání sv. Cyrilla — bludný, zajisté že v Římě ne-

*) Uznávajice učenost i zásluhy věhlasného archeologa p. Rossiho, souhlasíme přece s přítelem, jenž dí: *qua* znamená též *kde*; „*huc* (*fertur*), *qua* (*sepelivit*)“ sem nešen, kdež pochován jest.

**) Geschichte der Slavenapostel Cyrill und Meth. p. 45.

povstal, a my nebudeme moci přenešení na tomto obraze naznačené o přenešení sv. Klementa nebo Cyrilla vykládati — poněvadž se ono na obraze zřejmě Mikoláši připisuje. Než námitka tato obrátí se v doklad pro můj náhled, jestliže dokáži, že za času, když tato malba povstala, nejen legenda Uherská, nýbrž i všeobecné mínění Církve Římské tyto děje, o nichž vypravuji, papeži Mikoláši připisovalo.

Předně svědčí Římské martyrologium, že ostatky sv. Klementa do Říma přineseny byly za času papeže Mikoláše I. To není náhled snad nový, neb pouhá důminka Baroniova; poněvadž on v poznámkách praví, že je svědectví oněch věrohodnější, kdož, piší místo Mikoláše Hadriána II. *) S martyrologium souhlasí též slovník v Římě a vážený spisovatel Leo Ostienský t. j. kardinál biskup z Ostie, který žil na počátku 11. století, kteréhožto době jak později okáží, i naše malba přináleží. Svědectví tohoto muže, které čerpal z jistého nyní ztraceného spisovatele, zachovali nám mimo Jakoba da Voragine i jiní spisovatelé středověcí. Svědectví toto klade slavné přenešení ostatků sv. Klementa tolikéž v čas Mikoláše I. **) Takým způsobem vloudil se malý tento anachronismus po jedenáctém století skorem napařád do kronik a legend.

A však anachronism tento nevztahoval se pouze na přenešení ostatků sv. Klementa, nýbrž on také nepřisuzoval Hadrianovi II. ani pohřbení sv. Cyrilla. Oba tyto děje, které v krátkém čase byly se udály, spojeny v jedno, šířily se dále; a tak je také uvádí Martinus Polonus ve své proslulé kronice. Ano před ním ještě uvádí spisovatel kroniky Senenské, že Cyrill pohřben byl od Mikoláše I. Pišet o dobách Mikoláše I. takto; „*illo tempore sanctus Cyrillus sepelitur prope sanctum Clementem et miraculis coruscat.*“ ***) (Toho času sv. Cyrill pochován jest u sv. Klementa, a zázraky se skví). Dějepisci tedy, ano i zprávy čerpané z lůna Římské Církve svědčí nám o dvojím slavnostním přenešení ostatků za času papeže Mikoláše. A svědectvím tohoto druhu jest zajisté i naše nedávno odkrytá malba. A však které přenešení asi představuje? Odpověď nezdá se mi býti nesnadná. Nápis počíná slovy: *Huc a Vaticano fertur*. Okolnost ta, že tělo sv. Cyrilla dříve pochováno bylo u sv. Petra, měla později na děje tyto velikého vplyvu. V nížádném z těch mnohých svědectví,

které nás došly, nečiní se zmínka, žeby ostatky sv. Klementa ve Vatikánu byly pochovány byli.

Beřemeli ohled na tato stará podání, která o Vatikánu zmínku činí, nalezáme v nich podstatnou známku slavného pohřbu apoštola Slovanův. Jiných důvodů, které by nás daleko zaváděly, chci opomenouti. A však kdyby ještě pochybovati se smělo, zdaž nápis: „*huc a Vaticano fertur*“ o těle sv. Klementa aneb o těle sv. Cyrilla platí: předce nad všelikou pochybnost jistě ostane, že malba naše je důkaz o příchodu do Říma věhlasného světce, který sem ostatky na Chersoně nalezene přinesl, a svoje vlastní po smrti zde zanechal.

Nyní by bylo záhodno pátrati po stáří tohoto památníku. A však nedůvěřuji sobě tuto tak důležitou otázku rozřešiti; neb k tomu by bylo zapotřebí míti před sebou obrys celé malby, abychom porovnati mohli jakost umění a sloh její s jinými malbami již známými. Že pak nemožno jest, vše jak se sluší a patří oceniti, přestanu na tom, uveda nápis, který se nalézá na dolní části malby pod nápisem, který jsem svrchu uvedl a vysvětlil. Z nápisu tohoto poznáváme, kdo obraz tento zhotoviti dal: EGO MARIA. MACELLARIA. ~ P. TIMORE. DEI. ET. REMEDIO. ANIMAE MEAE. P. G. R. F. C.

Tato Maria Macellaria zdá se býti manželka některého řezníka; neb nemohu se domnívati, žeby v hlubokém středověku byli užívali příjmení ve formě jmen rodu jako staří Římané. A takové jméno rodu byl by název Macellaria kdyby to bylo příjmení. *)

Tato Maria Macellaria žila současně s onou Marií, která se svým mužem „Benone de Rapiza“ zhotoviti dala malbu na obmítce v levé hlavní lodi starožitné basiliky sv. Klementa. Písmena obou nápisů jsou stejného druhu, a oba nápisy končí neobyčejným zkrácením: P. G. R. F. C. Mnozí vykládají toto zkrácení takto: *pro gratia recepta faciendum curavi*. Avšak *faciendum curavi* odchyluje se po mém zdání od klassické mluvy, a výraz „*pro gratia recepta*“ zdá se mi býti novějším; nebo v středověku říkali *fieri fecit*; avšak vyznávám, že nemohu ponavrhnouti výkladu lepšího. Sloh obou maleb pochází ze stejného času, snad i od jednoho malíře.

Malby tyto pokrývají a zdobí, jako i ona historie sv. Alexia pořadí pilířů k

*) V. Baron. ad Martyr. Rom. die 23. Nov.

**) Bolandisté II. díl k březnu str. 14.

***) Cod. Vatic. Reg. 4809 pag. 72 tergo.

*) „Macellajo“ znamená řezník. Macellaria může značit buď: manželka řezníková, aneb jméno rodu jako u nás: Maria Řezníková anebo Řezníčková. První se zdá spisovateli více pravdě podobným býti. Poznam. překlad. V. H.

upevnění sloupů vystavěných, jsou pak práce tohotěž času a zhotoveny na útraty rozličných věřících. Z mnohých a dobrých příčin souditi lze, že malba, kterou „Benone de Rapiza“ zhotoviti dal, pochází z jednáctého století. A to bude i stáří obrazu, který Maria la Macellaja obstarala.

Či jest snad malba tato v nějakém spojení s hrobem sv. Cyrilla, či nás snad na jeho stopu přivede? Nalezáme se pod zemí kostela blízko vchodu, a hrob byl blíže oltáře: buď tedy nemá malba tato nic společného s místem, kde odpočívá popel svatého, aneb je co nejbližší místa toho, kam přenešeny byly ostatky z prvního místa svého. Avšak o takovém přenešení nemáme nižádné vědomosti. Ale mějme strpení, snad že další kopání nám to potvrdí aneb alespoň nějakou stopu ukáže. Pátřejme prozatím po první hrobce přesvědčení jsouce, že nález ten bude též odhalením důležité doby dějepisu církevního. Však nevzdávám se naděje, že přesvědčím čtenáře, hrobka ta že již nalzena jest, jen ať bedlivě sleduje moje vypravování.

Sv. Cyrill byl pohřben na pravé straně oltáře u sv. Klementa. Tomu nasvědčuje nejen známý rukopis Duchesne-ův, nýbrž i slovanský životopis tohoto světce. Drahá tato památka má do sebe mnoho vnitřních známek pravdivosti a sepsána jest nepochybně Klementem arcibiskupem Bulharským, který byl žákem tohotěž Cyrilla.* Ano i souhlas těchto dvou zpráv o nadřecheném pohřbu staví věrohodnost obou nad velikou pochybnost. Tím zároveň potvrzuje se i výrok Bollandistů, že zpráva, kterou Duchesne uvádí, pochází od Gauderika biskupa z Velletri, který žil za dob těchto dějů. Slova „*alla destra dell' altare*“ (po pravé straně oltáře) nemohou značiti leč prostorů za mříží uvnitř presbyteria a sice jednu ze dvou stran osamělého oltáře. Buď totiž stranu po pravé ruce lidu, hlediho na oltář, aneb po pravé straně kněze k lidu obráceného. Poslednější zdá se býti pravdě podobnějším. Však presbytář, na jehožto pravé straně hledati musíme žádanou hrobku, nemůže býti presbytář nynějšího chrámu, jelikož tohoto nestávalo, když sv. Cyrill zemřel. Musíme tedy sestoupiti do staré nyní podzemní basiliky, která se vykopává. Tato byla mnohem větší, než nynější (hoření). Poloviční šířka její lodě vyrovná se celé šířce pravé lodě hořejšího kostela, a proto zajisté rozprostíral se její oltářní výklenek šířeji než výklenek nynější.

Takto soudě při pátrání po hrobce r. 1858, chtěl jsem nalezti ochoz starého oltářního výklenku za nynějším a tak jsem se dostati minil do polookrouhlé prostory presbytáře a tak i k starému oltáři. Zároveň pokoušel jsem se sestoupiti dolů po pravé straně nynějšího oltáře (t. j. po levé straně, hledí-li se naň ode vchodu) a vniknouti z této strany do starého chrámu. Pokusy moje nebyly marné. Nalezl jsem totiž starý oltářní výklenek, mnohem širší než nynější; a pod tímto výklenkem v jednom záhybu odkryl jsem dvě jizby z pohanských časů; ozdobené krásnou a doposud zachovanou stukaturou, o kterémž nálezu jindy promluví. Avšak dále jsem pokračovati nemohl až k samému oltáři; neboť jsem se obával, aby hořejší stavba dalším podkopáváním neutrpěla. Po pravé pak straně nynějšího oltáře dal jsem vyzdvihnouti tři mramorové stupně, po nichž se do oltářního výklenku vstupuje, a počal jsem na tomto místě kopati. V našem Římě nepohne se kamenem, aby se na nějaký starožitný pomník nepřišlo. A tak se stalo i zde. Pod jedním z oněch stupňů objevil se dlouhý řecký nápis. Nemohu ani popsat, s jakým napnutím jsem počal čísti. Dlouhý nápis, a v řeckém jazyku, a na tomto místě — mohl skutečně býti náhrobní nápis sv. Cyrilla, který v Soluni se narodil a v Cařihradě slyнул. Avšak sklamal jsem se! Nápis týkal se nějakého „Eliase Matrona“ a pocházel od jistého „Julia Sinesia“ z Antiochie blíže Dafne.*) Drahocenný tento památník epigrafie (napisnictví) řecko-rímské přenešen byl do musea Lateránského, avšak nic nepřispěl k usnadnění našeho pátrání. Ale kdybych byl na tomto místě ve vykopávání pokračoval, byl bych brzy odkryl náhrobek a jméno sv. Cyrilla. Avšak bázeň, abychom stavbu neporouchali, i zde nás od dalšího prokopávání zdržovala. Nyní však, kde pravidelné vykopávání odkrylo ono místo, kam jsem tehdy proraziti chtěl, můžeme již skoumati, není-li tu nějaké stopy k hrobce sv. Cyrilla.

Dříve však, než na tomto místě pátrati počnem, otažme se dějepisu na známký, po nichž bychom náhrobek poznati mohli. Zpráva, o které se Bollandisté (s nimiž i já souhlasím) domnívají, že pochází od Gauderika, svědka nepochybně očitého, vypravje nám, že Hadrian II. tělo sv. Cyrilla nejprv ve Vatikánu uložil, ale pak s mramorovou schránkou *cum locello marmoreo* k sv. Klementu přenesl, a tam v

*) Životopis tento nalezen jest v Moskvě a na světlo vydán Šafarikem v Praze 1851.

*) Viz: Il Bullet. dell' Ist. di Corrisp. arch. an. 1862 p. 82.

hrobce schválně k tomu připravené uložil *in monumento ad id praeparato*. Slova tato dosti zřejmě naznačují, že hrob, po němžto pátráme, nenacházel se pod zemí (pod dlažbou), nýbrž že byl v náhrobku viditelném. Avšak na levé straně presbytáře (t. j. na proti té straně, kde nyní pátráme), není žádného náhrobku k spatření, který by nad dlažbu vynikal; ačkoliv nápis, který se tam na sloupu nalezá, bezpochyby jest nápis náhrobní. Však nápis svědčí jakémus „Giovani“ (Jan) a čtou se tam následující skoro celé řádky písmem, jakéhož se v 9. a 10. století užívalo: *quis quis has mei nominis litteras legeris lector dic indigno Johanni miserere Deus*. Na pravé straně pod sedadly kleriků nalezá se náhrobek (podlouhlý čtverhran); jest však otevřený, pustý. Na zemi spatřují se ještě zbytky mramorového dláždění. Objem jeho není pro samotnou mrtvolu určen: nýbrž pro nějakou schránku. — Všechny tyto okolnosti souhlasí s vypravováním Gauderikovým. S okolnostmi těmi ale souhlasí též mnohé jiné hrobky. Avšak předce bychom se domnívati — ale toliko domnívati směli — žeby to mohl býti hrob sv. Cyrilla. Tu pak přichází nám ku pomoci slovanský životopis tohoto svatého, který s Gauderikem nejen úplně souhlasí, ale mnohem bohatší jest okolnostmi doposud neznámými. V něm se praví, že Římané, kteří za dne i v noci k tomuto hrobu spěchali, aby se zde modlili, nad ním zhotoviti dali obraz téhož svätce. Dle toho nalezal se hrob ve zdi jako ten, o němž právě mluvím; neb jinde nebyli by mohli Římané vymalovati onen obraz. Vizme tedy, zdaž nějaká stopa této malby pozůstala. Zeď nad touto hrobkou tvoří výklenek, který při stavění hořejšího chrámu vyplněn byl rozličným kamením, zemí a vápnem, aby to sloužilo za základ. Touto nehodou zmizela tedy malba, byla-li tu jaká. P. Mullooly dal pak prolomiti v tomto kameném základě široký otvor, aby se přesvědčil, zdaž tam neostala nějaká památka malby. Avšak vše je pusté, a ani stěny, ani obmítky není k spatření.

Nic však méně ještě není zmařena naděje, že bude nalezena některá památka, která by v nějakém spojení byla s hrobem sv. Cyrilla. Na pravé straně hrobky a nadřeceného výklenku byla zeď pokryta malbou na obmítce; sloh její je starší než sloh maleb 11. století. Patrně, že jest z časů, když sv. Cyrilla v Římě horlivě ctili; t. j. asi z 10. věku. První obraz, který se nám objevil, představuje biskupa, který právě křtí dospělého, ve vodě pohříženého člověka, klada mu zároveň pravou ruku

na hlavu. Sotva že objeven obraz tento (již tomu skoro 2 roky) soudil jsem hned, že to sv. Cyrill, avšak výklad, že to sv. Silvestr, an křtí císaře Konstantina, zjednal si u mnohých nadvládu. Necht pozoruje čtenář obraz tohoto sv. biskupa. Ráz je úplně orientální a nikoliv latinský. Celý výraz obličejce, vous, hojné kříže na pallium, kříže to tvaru řeckého, mnohé třepení a okrasy na pallium: vše to není latinské tím méně římské. Obrazů biskupů římských máme značný počet na křesťanských památkách v Římě, a sice z časů před i po této malbě, kterou skoumáme. Chci se zmíniti toliko o těch, které jsem nedávno odkryl, v kryptách v pohřebišti sv. Kalixta, obrazy, které zajisté nejsou malovány před věkem 7. a novější obraz sv. Sixta, který za posledních dnů v basilice sv. Vavřince nalezal byl. Všechny jsou způsobu zcela rozdílného od této malby. Rozdílnost ta se značí v charakteristických křížech na pallium. Tyto obrazy mají vůbec jen jeden kříž latinského tvaru na okrajku pallia, které v předu splývá. Okolo 11. století užívalo se také dvou křížů na plecích. Avšak oblek tohoto svätce na našem obraze liší se podstatně od obleků římských biskupů. Místo, na němžto malba se nalezá, v presbytáři totiž v pravo od oltáře, po straně jedné hrobky, zřejmý výraz orientální: vše to potvrzuje důmínku, že to sv. Cyrill, an křtí Slovaný.

Pravdu této důmínky potvrzuje nadevší pochybnost následující důvod: Vedlejší obraz, práce to téhož mistra jako předešlý, představuje nám nějakého knížete, který velí dvěma osobám u jeho nohou se nalezajícím, maje pravou ruku vztaženou. Avšak osoby tyto jsou skoro k nepoznání. Týkali-li se malby tyto dějů sv. Cyrilla: pak je kníže tento zajisté jeden z těch, kteří na tyto děje velký vliv měli. Je to buď Rastislav, kníže Moravský, jak odesílá poslanca k císaři Michaelovi, žádaje pro sebe a svůj národ o sv. Cyrilla; aneb je to Michael sám, jak odesílá Cyrilla k Slovanům, aneb konečně je to Michael, král Bulharský, který s lidem svým s počátky křesťanství již byl obeznámen, nyní pak skrze poslanca o další poučení a kazatelské papeže Mikláose I. žádá. Necht kterýkoliv z těchto neb podobných dějů sv. Cyrilla zde naznačen jest: jisto jest, že malba tato na děje sv. Cyrilla se vztahuje, kdyby ani žádného jiného svědectví od malíře na zdi se tam nenalezalo. Avšak p. Mullooly, s kterým jsem se v posledních dnech o této záležitosti radil, řekl mi, že pod porouchanou obmítkou jakási slova se spatřují, a zároveň mi slíbil, že se vši bedlivostí ob-

mítku smyje. A hle, hned se objevilo mezi podobami několik pozůstalých písmen jedno pod druhým psaných a sice ACIRIL. První tři písmena byla zcela patrná a skoro neporušená, čtvrté částečně smazané a nejasné, ostatní dosti zřejmá. At si jakkoli-
věk písmena tato doplňujeme, museli bychom slepci býti, abychom nepoznali, že těch pět písmen znamená CIRIL. Ejhle tedy jméno sv. Cyrilla na nápisu obrazu! Bezpečnějšího důkazu pro mé náhledy nemohl jsem ani najíti! Původní hrobka tedy jest na drahocenném místě nalezena. Všechny okolnosti, jak je latinské a slovanské zprávy podávají, úplně souhlasí! Nálezem tímto potvrzena jest zároveň věrohodnost těchto nadřčených svědectví, které se současným svědkům připisují. Poněvadž pak i malby z časů sv. Cyrilla pocházejí, mohou se zároveň za současně svědky neb důkazy dějů tohoto svatého považovati. *Drahocenné tyto památky slavného apoštola Slovanův, které se letošního roku nalezly, roku to, v němž se tisíciletí jeho památka slaví, zřejmě hlásají všem o příchodu sv. Cyrilla a Methoděje do Říma.* Zároveň dosvědčují, že Slované hned od počátku svého křesťanství pevnými svazky k Stolicí apoštolské poutáni byli. Ale ostatky tohoto svatého byli odsud vzaty; je-li to skutečně hrob sv. Cyrilla, a tak se také ztvrzuje podání, že ostatky tyto přeneseny a do kaple pod zemí kostela uloženy byly.

Sv. Eurosia.

Kněz kapucín M. Šrůtka dostal za svého pobytu v Itálii do rukou knížku, sepsanou jazykem italským, v které se vypisuje „život a zázraky slavné panny a mučennice sv. Eurosie.“ Tato světice byla prý dcera českého vévody Bořivoje a jeho manželky sv. Lidmily. Zprávu tuto přinesl „Pozor“ vydávaný p. kan. Štulcem. J. Emin. nejdůst. náš p. kardinal, chtěje dojití jistoty, psal sám biskupovi v Jakce ve Španělsku, kdež tělo té světice odpočívá. — Dne 27. února t. r. přišla obšírná latinská odpověď, jejíž jádro tuto podáváme s radostí a k radosti čtenářův.

Všecka podání ústní a hodinky církevní o sv. Eurosii v tom se shodují, že sv. Eurosii (v španělském jazyku Orosia) nazývali dcerou vévody neb krále „Boribora či Bolibora,“ a manželky jeho „Ludimily či Ludemily“ v Čechách. Tak officium (církevní hodinky v biskupství Jakka a Oska předepsané) v nešporní písni o ní praví: „Haec Bohemia natiene, — nata regis inclyti“ (Tat z českého rodu, dcera

krále slavného); v církevních hodinkách nenalezáme však bližších udání chronologických, dějepisci kladou celou událost do let 868—885. Kapitola Jaccenská uvádí v svrchu dotčené odpovědi své jména mnohých slovutných dějepisců, jako: Lucius Siculus, Julianus Perez, Joannes Marieta, Blascus de Lanuza, Petrus Abarca, Raymondus de Huesca, a konečně Baronía a Balbina (tito dva omylem napsali jméno „Euphrasia“); kromě těchto napsali zvláštní pojednání o sv. Eurosii dějepiscové: Aberthus Alabes, Joannes Ramirez, Martinus de la Cruc, Orentius Bergua a Laurentius Campo. Tito všickni vypravují, že Eurosia Češka „dcera Bolibora a Ludimily od sv. Methoděje pokřtěných,“ byla zasnoubena knížeti, jehož jméno Fortunius Garces. Dějepis svědčí, že kníže Aragonský Aznarus I., r. 758 Jakky vydobyl, tam panovníkem zůstal; nástupcové pak jeho ve vládě byli: Aznarus II., Galindo, Ximenes, Aznarus III., Ximenes Garces, Garci Aznarus, a Fortunius Ximenes. Jeikož pak tento Fortunius Ximenes mimo jedinou dceru Urraca řečenou žádných dítek neměl, stal se nástupcem jeho král Novarský, Enneco Arista, jenž r. 868 kralovati počal v Aragonii. Syn jeho, Garcia Enneco II., Urraku za manželku pojev, měl s ní dva syny: svrchu řečeného Fortunia Garces, který po smrti otce svého nastoupil na trůn Aragonský.

Tohoto krále Aragonského, Fortunia Garces chotí měla se státi sv. Eurosia, kteráž dle podání rovněž tělesnou krásou se skvěla, jako sličností ducha svého. Rodičové její (Boribor—Bořivoj a Ludimila) vypravivše ji s četným komonstvem na dalekou cestu za průvodci jí přidali „Acisela, biskupa Lužického“ (sanctum Aciselum Lusatie Episcopum), jenž byl strýcem jejím, a „sv. Kornelia, bratra Eurosie.“ Šťastně se dostali až do hor Pyrenejských, Francouzy od Španěl dělících; tu náhle zaslechnuvše, že mohamedánští Maurové ve Španělsku řádí, všecky vřkol krajiny plence, hledali útočiště v jeskyni jedné hory blíž města Yebra ležící, doufajíce, že; až nebezpečenství pomine, dále budou cestovati.

Saraceni však dopátravše se útulku jejich, všecky zajali, a když Krista zapřítí se zpěchovali, ostří meče tureckého učinilo konec jejich životu. Na tom místě stojí teď chrám křesťanský. Jedinou Eurosii při životě nechavše přemlouvali, aby víry Kristovy se odřekla a v manželství s králem saracenským vešla; když pak ona statečně ni jedné ni druhé radě podvoliti se nechtěla, tu jí ukrutníci nejprv

ruce i nohy utali, až posléze i hlavu ji stavše konec mukám učinili.

Tomuto vypravování nasvědčuje dějepis Španělska, jenž na rok 885 klade vpád nepřátelských Maurův, ježž vedeni jsouce ukrutníkem Aben Lupi, synem Muzy, krále Sarogosského do hor pyrenejských učinili. Mimo to nazývá král Garcia Enneco II. v listině r. 880 psané v záležitostech kláštera Lejurenského v Aragonii syna svého Fortunia Garces „rádcem“ svým, z čehož historikové soudí, že tehdejší aspoň 23 roků byl stár. Konečně i to jest jisto, že domnělý ženich umučené panny Eurosie, Fortunius Garces vlády se odřeknuv do řehole sv. Benedikta vstoupil a r. 901 slavné sliby složil, a že po něm od r. 901—905 druhý bratr jeho, Sancius Garcia Abarca v Nováře i Aragonii panoval.

O těle sv. Eurosie jen tolik podotknuto, že Saraceni je hluboko zakopali, aby od křesťanů nemohlo nalezeno býti. Teprv r. 1072 prý jistý ovčák, andělem jsa vybidnut, tělo vykopal; hlavu s. Eurosie zanechal v městě Yebře, ostatní pak tělo do Jakky přinesl. Biskup Jakcenský Sancius vyšel svatému tělu s veškerým duchovenstvem a lidem svým v ústřety až ku bráně městské, načež tělo sv. Eurosie na hlavním oltáři biskupského chrámu jest uloženo, kdež podnes odpočívá. Každého pak roku o slavnosti Nejsv. Trojice na památku oné události tento průvod v Jakce bývá opěťován.

Slavnost sv. Eurosie koná se každoročně v diécesi Jakcenské dne 25. června jako „duplex majus“ a to s oktavem při neobyčejném účastenství lidu netoliko ze Španěl, ale i ze sousední Francie sem putujících; takéť stává zvláštního bratrstva svaté Eurosie. Nejvíce pak se k její přímluvě utíká lid, když přílišné sucho neb jinak nepříznivé povětrí úrodě hrozí, kterážto důvěra zbožného lidu od Boha vyslyšením proseb bývá odměněna. Tak n. pr. v missálu diécese Saragosské jedna prosba zní: „O Bože, jenž na přímluvu sv. Eurosie panny a mučennice své vyprahlé role deštěm s nebe seslaným oživuješ: račiž i vyprahlá srdce naše deštěm milosti své obcerstviti.“

Diécese Jakcenská již před dávnými časy se zasazovala o to, aby pocta sv. Eurosie po veškerém světě katolickém rozšířena a od Stolic papežské nařízena byla; to se dosud nezdařilo; předce však již po dalekých krajích roznesla se důvěra k této světici; tak ji ctí lid v Madridě, Hispalsku, Tarrakonsku a Novém Karthagu; ve Vlašských Benátkách, v Miláně, Tempe, Comi, a v řeholi de Somasca

v Itálii nalezají se v martyrologium na den 25. června tato slova: „Solemunitas votiva s. Eurosiae Virginis et Martyris.“ (Slavnost sv. Eurosie, panny a mučennice); ano i v samé Americe v diécesi Mexikánské se naši světici pocta děje.

Nejstarší, z 10., 11. a 12. století pocházející listiny o této věci jednající, kteréž jindy v Jakcenském kapitolním archivu se nalezaly, nepovědomým způsobem zmizely; čtení v breviáři a zprávy historikův jsou namnoze pozdější. V Jakce chovají posud přepis listu tamější kapitoly ke kapitole u sv. Víta v Praze, ode dne 24. ledna 1757; není však povědomo, byl-li ten list skutečně do Prahy odeslán a došla-li z Prahy odpověď či ne. Tolik z listin o sv. Eurosii. — Nadějeme se, že teď na vlastenecké půdě mužové a slovo vzati budou po té věci pátrati, a že historické jádro brzy na vrch vyjde. Potvrdí-li se pravost českého rodu sv. Eurosie, budeli dokázáno, že byla skutečně dcerou Božívoje a sv. Ludmily, nemohli bychom si k našemu tisíciletému jubileum přáti utěšenějšího dokladu. Česká světice ve Španělsku, ve vlasti zapomenutá, návrat její k tisícileté slavnosti do Čech: vše to bylo by zvláštním řízením Božím; jakož i odkrytí hrobu sv. Cyrilla.

D o p i s y.

V Dejčíně, dne 6. března 1863.

[O Lužici, a tisícileté slavnosti.]

Srdce mi radostí v prsou poskočilo, když jsem v naší osamělé dědině obdržel časopis slovutného a jako včelka pilného kněze katolického na sousední Lužici, p. Michała Horníka. První slova, která jsem zahlídl, byla: „Budž khwaleny Jėzus Khrystus!“ Toť našinec; protož vítej nám! — „Katholski Posoł“ cyrkwinski časopis, wudawany wot towařstwa (dědictví) ss. Cyrilla a Methoda v Budyšinje, vychází jednou za měsíc, hájí nájezdy činěné na Církev naši a rozšiřuje osvětu křesťanskou mezi lidem věru opuštěným. Leží přede mnou 2 čísla, jejichžto obsah mne velmi potěšil. Odesílám Vám je. Zasluhují toho bratří naši neboží, abychom sobě jich všímali více než až posud. Zamiloval jsem sobě tento národek již dávno, a proto jsem se snažil ve „Hvězdě“ Olomúcké po 2 plná leta o nich psáti. Letos pak pustil jsem se pro ně i do žebroty, a žebrota se podařila. Prosil jsem totiž v listu pana prof. a starostu Dědictví Cyrillo-Methodějského v Brně, důst. p. Františka Sušila, aby výbor „tovarstvo“ Budyšinské podaroval diplomem a knihami, že i hotov jsem časem vklad sám zaplatiti, a Pán požehnal, stalo se,

měl jsem z toho velikou radost! Což sv.-Janského Dědictví by se nedostalo tomuto mladistvému táboru?.. Ještě podotknu, jak jsem se snažil oslavit po našich dědinách památku ss. ap. Cyrilla a Methoděje. Na křesťanském cvičení v chrámu Páně každou neděli přednášel jsem již před adventem o „Církvi“ a vrátil jsem v přednášky životopis sv. Cyrilla a Methoděje; několikrát upozornil a pak i vybídl jsem obce, aby sobě zařídily sbírku kněh náboženských, a poučných: o hospodářství, o včelářství, štěpařství atd.; sestavil jsem seznam kněh a dobrodinců. Na první list napsáno, že tento začátek jest ku 1000leté památce příchodu sv. Cyrilla a Methoda, z vděčnosti a potomkům na památku. Lid má nyní z toho radost a čte dost a rád! Dítky školy Dejšínské mezi sebou sebraly ku 1000leté památce vklad do Dědictví Maličkových. Údů téhož Dědictví jest na osadě asi 40. Každá obec jest v Dědictví sv.-Janském a 12 údů porůznu po dědinách naší kolatury. Životopisů sv. Cyrilla a Methoděje jest v obci každé 3—5, v celku asi 22 výtisků. Dítky školní naučily se píseň k sv. Cyrillu a Methoději a umí povídati o těchto svatých, každý náš osadník aspoň ví, kdo byl sv. Cyrill a Method, čehož já isem se až pozdě v študiih teprv dověděl. Na nový rok měl jsem kázání o tisícileté památce, která nás vybízí ku vděčnosti, stálosti u víře a lásce k Církvi katolické. Při mši sv. zpívala se píseň: Přesvatý rok již se snížil. A tak jako u nás snad se dělo i jinde. O tom všem arcif nevěděl pán, jenž nám vytýkal, že ke cti sv. Cyrilla a Methoděje ničeho neděláme.

A. F.

Od Nového Bydžova dne 7. března 1863.

[Doba postní, školy přípravy.]

Z okolí našeho velmi málo dopisů mívá náš „Blahověst“; arcif v církevním životě nic neobyčejného neb mimořádného se neděje, ale předce církevní život všude zde utěšeně květe. Kdo náš zbožný, dobrosrdečný venkovský lid zná, kdo má příležitost mezi ním žíti, zajisté se přesvědčí, že vzdálen jest všelikých proticírkevních záměrů, které by mu Církvi nepřející strana ráda podstrčila. V nynějším postním čase jest nejoblíbenější u lidu pobožnost *křížové cesty*. Účastenství bývá i za nepříznivého počasí vždy veliké, i z nejvzdálenějších obcí lid milerád cestu do chrámu Páně váží. Ve farním kostele Metličanském koná se pobožnost ta každý pátek dopoledne, a v blízkém děkanském kostele Novo-Bydžovském v pátek odpoledne při veliké schůzi nábožného lidu. Již záhy s poledne viděti lze množství lidu, čekajícího na otevření

kostela. Ne menšího účastenství docházejí v Bydžově *postní kázání* v neděli odpoledne; letos je činí ředitel reální a hlavní školy vp. Jos. Čermák, jehož jemné a živé přednášce lid s pozorností a libostí naslouchá. Mluvě o Bydžově musím se též zmíniti o *divčí škole*. Škola ta již od několika let odevzdána jest *školním sestrám*, a usilovností těchto, jakož i péčí Novo-Bydžovského děkana a bisk. vikáře d. p. Jos. Kneisla, i městské rady, jižto rozkvétá všech škol na srdci leží, utěšeně zkvětá. Byl jsem přítomen pátletní veřejné zkoušce, a radost bylo poslouchati dívky, které věrou láskou k učitelkám svým lnou. Vyučování děje se vesměs, jak jinak v ryze českém městě ani býti nemůže, českým jazykem, a dívky mimo jiné přednášely též písně i deklamace obsahu náboženského i vlasteneckého. Z toho lze poznati, že vyučování a vychování svěřeno jest dobrým rukoum, a že pro budoucnost lze dobrého ovoce očekávati. Ale i o vyučování a prospěchu na zdejší hlavní a podreální škole musím se pochvalně zmíniti, spokojenost i uznání byly všeobecné. — Přípravy k slavnosti sv. Cyrilla a Methoděje dějí se dle nařízení nejdůstojnějších biskupů českých na všech farách; o účastenství věřících nelze ani pochybovati. Dlouho jsme žádostivě čekali, k nemalé radosti dozvěděli jsme se o nařízené slavnosti nejprve z „Blahověsta“, a hned na to přišel pastýřský list. Sláva za to našim nejdůst. pp. biskupům, kteří nenechali se másti řečmi na licho mudrujících lidí, co pod škraboškou vědeckosti rádi by nás připravili o naši slavnou minulost a učinili rozbroj.

R. S.

Z vikariatu Soběslavského dne 8. března.

[Společná zповěď kněží. Poutníci; fundace.]

Dne 5. t. m. shromáždili se v Kardašově Řečici kněží dvou strídnictví Soběslavského a Bystrického. ku zvláštním hodům, aby totiž vykonali společně sv. zповěď velikonoční, k čemuž zavítali i vd. p. probošt z Jindřichova Hradce Petr Weber, jenž celou pobožnost tu řídil, d. p. arcikněz a vikář Kamenický Vojt. Mařšálek a jeden farář z družné Moravy; všech nás bylo 36. — O 9. hodině ubírali jsme se oděni rochetou a štolou při hlaholu zvonů dva a dva z farního domu za školní mládeží, řadami nábožných osadníků, kteří svátečně jsouce ustrojeni nás očekávali, do krásného chrámu Páně zasvěceného sv. Janu Kř., který věřícími téměř již přeplněn byl. Před hlavním oltářem modlili jsme se hodinku první a 7 kajících žalmů, načež následovala sv. zповěď; po sv. zповěď

pak „třetí“, po té sloužil vd. p. probošt mši sv., při níž dva pp. vikáři a dva bývalí vikaristé přísluhovali, a dívky školní překrásně zpívaly; po přijímání celebrantovu přiklekli jsme s horícími svícemi k oltáři a přijali z rukou jeho Tělo Páně. Po ukončené mši sv. obrátil se vd. p. probošt k nám, a ačkoli rodem Němec, nic méně jak sám pravil, z úcty a lásky k našim ss. apoštolům sv. Cyrillu a Methoději, a také aby přítomný lid užitek vážil ze slov jeho, měl srdečnou řeč v jazyku českém, vybízejí nás, abychom majíce Pána a Místu v srdci svém s ním i dále spojení zůstali ve víře, naději a lásce. Konečně obrátil se na místního p. faráře Bernarda Christelbauer-a gymnasiálního katechetu z Jindřichova Hradce p. Josefa Balmbu, (kteří se 10. t. m. na pouť do Jerusáléma vydali), a jménem všech přítomných prosil, aby nás pamětlivi byli u hrobu Spasitele našeho, jakož i my provázeti je budeme modlitbou do sv. země. Po ukončené hodině šesté a deváté a po připojení „Tě Boha chválíme“ obdrželi jsme od domácího p. faráře na památku každý obrázek sv. Cyrilla a Methoděje, a ubírali jsme se v témž pořádku opět do farního domu, kde bratrská láska hostitelova i tělesně nás občerstvila. Při jídle povstal ještě jednou p. probošt a pravil, abychom dnešní den zasvětili nějakým dobrým skutkem, a jelikož se nám tak vhodná příležitost podává, že jest toho mínění, abychom složíce příspěvky založili sobě u hrobu Spasitele našeho fundaci k tomu cíli, aby tam každoročně ke cti a slávě našich věrověstů sv. *Cyrilla a Methoděje* jakož i na náš úmysl *mše sv.* sloužena byla, což s velikou radostí se přijalo a také hned sbírka učinila, která 56 zl. 1 luid'or a 1 stř. dvouzlatník vynesla, což vel. p. Bumbovi odevzdáno, jenž ochotně přislíbil, že přání naše vyplní. Konečně loučili jsme se s nábožnými poutníky*) poroučeje je milosti a ochraně Nejvyššího a posilnění na duchu navrátili jsme se k svým milým osadníkům. Zaplat Bůh vld. p. vůdci i p. hostiteli! V pravdě dobré a utěšené jest to, když přebývají bratří v jednotě.

Z Německého Brodu 9. března 1863.

[Slavnost Cyrillo-Methodějská.]

Při cházím z chrámu Páně se slzou vděku v oku srdcem rozkoší planoucím. Jaká to slavnost nevidaná! Jaké to množství věřících zřejmý podávající důkaz, jak mocně hýbají lidem naším zájmy náboženství a národnosti, a ač náboženství daleko nad národností, jakých výsledků lze se nadíti, když kráčeji obě ruku v ruce. Prostranný

děkanský chrám Páně ve všech místnostech tak byl přeplněn, že mládež hlavních škol ustoupiti musela, a studentstvo jen s velikým namáháním místa se dotlačilo; bylat hlava na hlavě. Přítomen též sbor obecních starších, učitelů gymnasiálních a hlavních škol, spolek zpěvácký se stkvostným praporem. O 9. hodině oznamovala střelba, že započne slavnostní kázání. Důst. p. děkan K. Seifert, horlivý a výtečný řečník, vyličil práci a zápasy, zásluhy a pronásledování ss. apoštolů o národy slovanské, i povzbudil plamennými slovy k vděčnosti, k úctě a lásce k nim. Po kázání rozžžaty všechny všude svíce v chrámu Páně, kteréžto množství světél zajisté vhodně připomínalo světlo víry křesťanské od ss. apoštolů našich po tolikých krajinách slovanských nešené. Hlavní oltář ozdoben byl ověncem obrazem ss. věrověstů našich. Při velké mši sv., jejíž hlavní části oznamovala střelba, líbezně zpíval spolek zpěvácký mši od B. Führera. Po ní intonoval p. děkan staroslavné: „Hospodine, pomiluj ny.“ Celá slavnost, jejíž počátek a ukončení velebný hlahol všech zvonů hlásá, trvá po devět dní, slavena jsouc denně velkou mši sv., nábožným: „Hospodine, pomiluj ny,“ a odpoledne slavným požehnáním a litaniami s dodatkem o sv. Cyrilla a Methoději. Včera při požehnání, jímž slavnost byla započata, radovali jsme se z nemenšího než dnes návalu nábožného lidu, a to včera i dnes nejen z města ale i z vřkolf, celé město má dnes ráz úplně slavnostní. Jest to triumf, je to náhrada pro ss. bratry apoštoly po celé tisíciletí téměř zapomenuté, a nadějeme se, že co předkové naši v ohledu tom zanedbali, my vynahradíme a potomci naši. — Večer uspořádá zpěvácký spolek slušnou zábavu.

P. F. B.

Kronika.

Z Prahy. Památka sv. Cyrilla a Methoděje slavila se ve všech chrámech Pražských, jakož nařizeno a námi ohlášeno bylo. V metrop. chrámu Páně bylo slavnostní kázání české i německé, o 11. hod. pak sloužil J. Emin. p. kardinal zpívanou mši sv. — Na staroslavném *Vyšehradě* měl toho dne kázání vd. p. kan. Štulo. Po slavné mši sv. byla sbírka na chrám Karlínský, kteráž vynesla přes 60 zl.; účastenství bylo neobyčejné. V chrámě Matky Boží před *Týnem* byla krásná socha ss. apoštolů slovanských, kterou sem J. V. císař Ferdinand před lety daroval, věncem ozdobena. Zejtra odpoledne ukončí se naše osmidenní slavnost ve všech chrámech Páně

*) Loď s poutníky měla včera (14) odplouti z Terstu.

slavným požeňáním a chvalo zpěvem sv. Ambrože: „Tě Boha chválíme.“ V metrop. chrámu ukončí slavnost opět J. Emin. nej. důst. vrchní pastýř, jakož ji byl otevřel. Byla to *poslední* slavnost Cyrillo-Methodějská v době postní, neboť se s potěšením dovidáme, že se činí přípravy, aby i u nás památka ss. bratří Soluňských přeložena býti směla na den 5. července, jako na Moravě: rozdíl bude ten, že na Moravě bude, jako býval zasvěcený svátek, u nás pak, jako podnes, den všední. — Dnes se koná též *poslední* výroční pout v prozatím-ném chrámečku sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně. V 8 hodin bude sloužiti mši sv. J. Emin. p. kardinal, (o 11. hod. bude předsedati pontifikální mši sv. v hlavním chrámu u sv. Vítu) v 10 hodin bude ká-zání, a v 11 pontifikální mše sv. (vdůst. p. kan. Küffer, rytíř z Asmansvilly.) Přes rok bude pout s pomocí Boží v chrámě novém, do jehož věží právě zvony lije Pražský zvonář K. Bellmann. — Dnes povede vdůst. p. kan. a far. Heinrich jako za mi-nulých let z Týnského chrámu Páně prů-vod k sv. Josefu na Novém městě. Pro-cessi, k němuž se připojí jednotka kat. to-varyšů, vyjde z Týna po 7. hod. a navrátí se po ukončených slavných službách Bo-žích u sv. Josefa zase do Týnského chrámu.

— Na *Levém Hradci* sešla se v den sv. Cyrilla a Methoděje četná processí z Ounětic, Roztok a Klecan. V Ouněticích byla téhož dne v 1/2 8. ranní mše sv., načež v 10 h. důst. p. děkan měl kázání a zpívanou mši sv. Odpoledne ve 2 h. hnul se nepřehlédný průvod zbožného lidu z Ounětic k Levému Hradci; na celé osadě byl toho dne svátek, ani v továrně se nepracovalo, v obleku svátečním spěchali věřící na místo, kdež první chrám křesťanský byl vystavěn. Kostel na Levém Hradci nemohl pojmouti ty zá-stupy shromážděného lidu, i měl tedy Klecanský p. farář kázání na hřbitově. V Ouněticích i na Levém Hradci přispívala zvučná hudba a střelba k zvýšení památné této slavnosti. Ze *Slabec* (okresu Rakovnického) píše se nám to-likéž o neobyčejném účastenství lidu. Na ká-zání a k slavné mši sv. sešlo se takové množ-ství věřících, že musel presbytář býti dítkám otevřen, aby v tísní k úrazu nepřišly. Když p. farář na kazatelnu vystoupiti chtěl, přiblížil se k němu jeden z osadníků a oznámil, že vě-nuje chrámu obraz sv. Cyrilla a Methoděje v pozlaceném rámcí v ceně 300 zl. r. č.; krásná to zajiště, památka že lid náš díky vzdává ss. apoštolům slovanským.

— „Blahověstem“ oznámenou cestu visi-tační do vikariatu Rokycanského hodlá Jeho Emin. nej. důst. p. kardinal nastoupiti teprv v letě aneb na podzim.

— Studující kn. arcib. konviktu v Praze

osvědčili v prvním běhu letošního roku chvalnou pilností; neboť ze 60 chovanců obdrželi 32 vy-svědčení 1. třídy s vyznamenáním. V šesti tří-dách c. k. gymnasia na Novém městě zaujali první místo chovancové konviktu; 19 místo 2—6; 20 chovanců místa od 7—20.

— Slovnítný učenec ve Vídni dr. Ant. Vilém *Günther* zemřel dne 24. února t. r. Narodil se 13. listopadu 1783 v Lin-davě v Čechách; v Hajdě na piaristické hlavní škole dostalo se mu prvního vyučování; později odbyl v Praze studia filosofická i právnická, načež po několik let byl vcho-vatelem v jednom knížecím domě. Pak te-prv se oddal bohosloví i byl r. 1821 vy-svěcen na kněžství. Tato doba jest spolu počátkem Güntherovy činnosti spisovatelské v oboru filosofie a spekulativního bohosloví; pracemi svými obrátil brzy na sebe pozor-nost všech křesťanských myslitelů, kato-liků i protestantů. Ačkoli spisy jeho za-časté se potkaly s odporem, musí předce i nepřítel uznati, že zavdaly duchovenstvu ka-tolickému podnět k bádání vědeckému. O spekulativní soustavě Güntherově teprv dal-ším postupem dějin se vyvine úsudek spra-vedlivý. Čechie zajiště vždycky si bude za-čest pokládati, že největší myslitel, jímž mocnářství rakouské od několika století se může honositi, jejím jest synem. Minulého leta bylo vroucí touhou Güntherovou, před svou smrtí ještě jednou spatřiti vlast svoji, obzvláště Prahu a Hajdu; leč pro vysoké stáří nemohl se vydati na cestu tak dalekou. Všickpi, kdož osobně znali tohoto slavného muže, museli více ještě než výtečnou du-cha jeho obdivovati ryzou, ušlechtilou po-vahu a podivuhodnou nábožnost jeho. V spi-sech svých dával na jevo bezohlednou, přísnou kritiku, ostré špičky vtípu rozesílaje, ale v obcování s lidmi byl nad míru mírný, přívětivý a vlídný. Kněžským svým povinno-stem vždy hleděl dostáti s nevšední svě-domitostí; každodenně sloužíval mši sv. a v celém jeho životě kněžském nebylo snad ni jediného dne, kdeby byl modlitbu bre-viáře zanedbal. Věrným a pokorným sy-nem Církve se osvědčil i tehdy, když se podrobil známému výroku o jeho spisech, ač mu při tom srdce pukalo; slovem: Gün-ther zanechal nám příklad, jenž povšimnutí našeho hoden jest. Odpočívaj v pokoji!

E.

Z Vídně. Dne 1. února zemřel ve Vídni hrabě Ladisl. Kolonič v 30. roce věku svého náhlou smrtí. Poněvadž otec nebož-tíkův už je ve vysokém věku, a tak tato vznešená rodina s ním nepochybně vymře nabude platnosti poslední vůle hr. Kolo-niče, bývalého arcibiskupa Vídeňského, vedle které po smrti posledního Koloniče

všecko jmění té rodiny přejde v majetnost arcibiskupů Vídeňských. (Cyr. a Met.)

Ze Slovenska. J. M. nejdůst. p. biskup Báňsko-Bystřický Štěpán Moyses vydal za příčinou letošní tisícileté slavnosti pastýřský list, v němž nařizuje, aby se dne 14. t. m., jenž zasvěcen jest památce s. Cyrilla a Methoda v jedné každé farní osadě po večerním klekání všemi zvony za půl hodiny vyzvánělo. (To bylo tedy včera.) Následujícího na to dne, (dnes, v neděli IV. postní) má v každém farním chrámu věřící lid přiměřenou řečí o tisícileté této slavnosti poučen býti a napomenut, aby děkoval Bohu za dobrodiní, kterých se skrže sv. Cyrilla a Methoda dostalo Církvi Kristově, a celému národu slovanskému. Dále před obětí slavné mše sv. má se zpívat chvalozpěv sv. Ambrože; při mši sv. pak má se k ostatním modlitbám přidati mešní modlitba ze dne sv. Cyrilla a Methoda.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. Jan *Pothorn*, farář ve Stráži, dne 18. února (nar. 3. led. 1788, kněz od 15. srp. 1863.)

p. Vinc. *Rochlitz*, jub. kněz, bývalý k. arc. vikář, a osob. děkan v Nečtinách, dne 5. břez. (nar. 13. pros. 1781, posv. 8. zář. 1805.)

Vyznamenání jsou:

p. Vojtěch *Kratochvíle*, farář v Stodulkách, jmenován vikariátním sekretářem okresu Libockého.

p. František *Burda*, děkan v Selčanech, jmenován vikar. sekret. okresu Selčanského, a obdržel exposit. canonic.

p. František *Auerhan*, farář z Zlonicích, jmenován k. arc. vikářem okresu Slánského.

p. Pavel *Zahálka*, farář v Královicích, obdržel expositorium canonicale.

p. František *Januschkowetz*, kaplan v Žlutici, obdržel právo synodalié.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Antonín *Kačerovský*, za faráře do Jirčan.

p. Jan *Klumpar*, za faráře v Slivici.

p. Jan *Šmola*, za administratora do Stráže.

p. Frant. *Zrůbek*, za kapl. do Kněžovsi.

Na odpouštění dán:

p. Antonín *Wolf*, farář v Haidu.

Uprázdňená místa:

Stráž, (Neustadt) fara patron. p. Karla hnížte z Löwensteinu, od 4. března 1863.

Oloví, (Bleisstadt) fara patron. J. c. k. ap. Velič. od 4. března 1863.

Haid, fara patron. velko vévody Toskánského od 11. března 1863.

V diécesi Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

P. Daniel *Heřmánek*, kněz ř. premonstr., farář

v Humpolci dne 28. února (nar. v Lesné 25. listop. 1806, kněz od 25. července 1837.)

Vyznamenání jsou:

p. Václav *Pelikán*, děkan v Chrudími, jmenován bisk. konsist. radou.

p. Karel *Patočka*, farář v Labské Tejnici, jmenován osob. děkanem.

p. Jos. *Čána*, farář v Přelouči, obdržel collare canonic.

V diécesi Budějovické:

V Pánu zesnuli:

P. Mauric *Čakrt*, kněz cisterc. řádu ve Vyšším Brodě a far. adminstr. v Přídoří, dne 12. února.

p. František *Vinický*, farář na Staších, dne 20. února. (nar. 6. září 1796.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Prudič*, farář ve Včelákově (Kralohr. diéc.) za faráře do Velkého Boru.

P. Ottokar *Haug*, kněz řádu cisterc. ve Vyš. Brodě a prof. na c. kr. gymnasium Budějovické, za far. administratora do Střížova.

p. Vojtěch *Michálek*, far. adminstr. v Čakově, za faráře do Modré Hůrky.

P. Waldemar *Wiesner*, kněz ř. cisterc. ve Vyš. Brodě za farn. adminstr. do Přídoří.

p. Václav *Nachbar*, koop. za adminstr. na Staších.

Uprázdňená místa:

Čakov, realní farní administratura patr. knížete Schwarzenberga, do 1. května.

Stachy, fara patr. nábož. matice do 20. dubna.

Listárna redakce.

Příspěvky nám zaslali: Na chrám sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně (na hlavní oltář): pp. alumnové k. arcib. semináře v Praze 26 zl. (složili d. 9. března); p. Frant. Čapek v Praze 10 zl. pí. Barb. Liebichová, vdova po učiteli, 5 zl.; nejmenovaná paní z osady sv. Štěpánské 2 zl. Vp. Jan Kačer, far. v Tisovniku (v Uhrách) 4 zl. 50 kr.; p. Frant. Bauma, myslivec tamtéž 2 zl. 50 kr. Z Kladna: vp. Ant. Kebrdle, kaplan 1 zl., Matěj Dušek 50 kr., Jos. Duras 50 kr., Ignac Zázvorka 50 kr., Jan Vocásek 50 kr., Jiří Štěpnička 50 kr., Kristina Pospíšilova 50 kr.; z Plchova: pí. Marie Suková 1 zl. Z Lán (na paramenta k rukoum paní M. Riegrové) p. Václ. Hajný, kníž. Fürstenberský úředník a jeho příbuzné 3 zl. 50 kr. (Odevzdáno.)

Zprávu o vydání knížky: „Život a působení ss. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje“ od p. kan. dra. Würfla opravujeme v ten smysl, že krámská cena jest 20 kr., předplatní pak 15 kr. Předplatiti lze u všech farních úřadů, jakož i u vd. p. spisovatele na Hradčanech. p. V.: Prosíme, aby nebylo posíláno nám, co dříve jinde uveřej. bylo.

K zvýšení slavnosti Cyrillo-Methodějské a z vděčnosti, že čtenářů přibývá, dáváme dnes přílohu. Dopisy a j. tuto nevytištěné přístě.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—1.

Expedice
v kněkupectví
B. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

**Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
kněhkupců**

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Ejhle člověk!

(Jan XIX, 5.)

Sedm obrazů z umučení Páně.

VI) Maria, Královna mučenníků.

Když jednou Pán Ježíš činil zázraky a mluvil slova moudrosti nebeské: tu žena jedna ze zástupu pozdvihla hlasu svého zvolala: *Blahoslavený život, který Tebe nosil, a prsa, kterých jsi požíval!* Syna velebi a matku blahoslaví žena ta. — Když veden byl kdysi na popravu mladý zločinec, tu slyšeti bylo útrpnost jevíci se v těch slovech: „Má-li pak ještě otce, matku? Ubohá ta matka!“ Taková jest přirozenost lidská, že pro dobré a šťastné děti se velebí, pro nešťastné a zlopočestné se litují jejich rodiče.

A tak když uvažujeme o těch nevýslovných mukách, o největším pohanění a ztrýznění, jaké musil trpěti Pán Ježíš od vstoupení do zahrady Getsemanské až do svého skonání: zdaž také nevzpomeneme v duchu: Máli pak ještě matku? Ubohá ta matka! — Ano utrýzněný, do krve zbičovaný, trním korunovaný Ježíš má ještě matku, a té matky není tajno, ano ona očima svýma na mnoze to patří, co trpí Syn její. Jaká to bolest, jaká to žalost rozrývala to svaté srdce mateřské! Bolest matky nejlépe vážit lze podlé její lásky.

A co jest láska matky? Jeť to láska nejšlechternější, nejobětovnější, nejstálější. Byť celý svět opovrhl a odsoudil dítě její, matka neodsuzuje, matka miluje. Byť všickni lidé se ho štítili, matka ho neopustí ani v nemoci, ani v hanbě a potupě, matka miluje i dítě nevděčné. A proto také při slově matka zahřeje se a obměkčí srdce každého, i srdce zlosyna nejtvrdšího; proto i v Písmě sv. Duch Boží když největší lásku chce naznačiti, přirovnává ji lásce mateřské. Tak David oplakává přítele

Jonathana volá: *Miloval jsem tě, drahý můj, jako matka miluje jediného syna* (2. Král. 1, 26). Ano Bůh sám připodobňuje lásku svou lásce mateřské (Jes. 49, 15.).

A nyní Maria, jaká to matka! Nikdy žádá matka nemilovala dítě své jako Maria. Ona Matka Boží vidí v Ježíšovi nejen syna svého, ale i svého Spasitele, svého Boha, ona Ho nejen miluje, ona se Mu i klání. Maria jediného Syna z Ducha sv. počala, Ježíš na zemi nemá otce, než jen matky, a proto láska matčina musí Mu vynahraditi otce i matku, proto Maria miluje Ježíše láskou i otcovskou i mateřskou. Nelze vypsati velikost té lásky Mariiny, ale z uvedeného lze souditi, jaká asi byla bolest této nejlepší matky, když viděla Syna jediného umírat v potupě a opuštěnosti. Když David uslyšel o smrti zbuyného syna Absolona, tu roztrh roucho plakal žalostně: *Synu můj, Absolone! kdož mi dá, abych já umřel za tebe* (2. Král. 18, 33). Hle to byl otec, jenž plakal pro syna nezdrábného: a tuto jest matka, a Syn její nejlepší ze všech synů, trpí nevinně, trpí nesmírně mnoho. Když ctná vdova Noemi ztratila smrtí oba syny své, tu v osiřelosti své naříkala: *Již mne nenazývají Noemi, to jest krásnou, ale raději nazývají mne Mara, to jest hořkou, neboť hořkostí mne velmi naplnil Všemohoucí* (Rut. 1, 20); S větší pravdou může Maria volati slova ta, stojíc u kříže Ježíšova. Toho dne pronikl duši její ostrý meč, toho jediného dne, jak tvrdí svatí spisovatelé, trpěla Maria na duši více než svatí mučenníci na těle; ona měla v utrpení Páně podíl největší, proto zve ji církev svatá *Královnou mučenníků, Matkou bolestnou*.

Ejhle člověk! Ejhle co trpí ta blahoslavená Matka, ta požehnaná mezi ženami! Pohledme blíže na bolesti a žalosti čistého srdce jejího, a učme se od ní trpěti.

Věděla Maria již z proroctví Simeonova,

že vychovává Syna svého k protivěnstvím. A zajisté že Spasitel jako apoštolům často předpovídal o svém umučení, i Matce nejmilejší pověděl, že proto poslán jest na svět, aby smrtí na kříži lidstvo vykoupil. Konečně přišel ten smutný okamžik, jehož se již po tři leta bála. Přišel i Maria na svátky velikonoční, a v Bethanii u Marty a Lazara trávila poslední chvíle s Ježíšem. Zde byla doba loučení. „Matko,“ tak jí pověděl Syn, „nastal ten čas, kdy se vyplní všecko, co psáno jest skrze proroky. Syn tvůj bude vypnán pohanům, bude posmíván, bičován, uplván a když jej ubíjejí, na kříž jej přibijí.“ Jak rozrývají slova ta srdce její! Když David odejít musil z domu Saulova, tu popisuje Písmo sv. jejich loučení takto: *Políbivše se vespolek, plakali spolu, David pak nejvíce* (1 Král. 20, 41). Ale loučení v Bethanii bylo mnohem smutnější. Pán Ježíš plakal nad Jerusálemem, On plakal, když viděl Magdalenu slzy prolévati nad hrobem Lazarovým: *ó zajisté že plakal i tenkrát, když viděl v slzách tonouti nejmilovanější matku. Políbivše se vespolek plakali spolu, Maria pak nejvíce, tak smíme říci i o tomto loučení. A když největší bolest odstoupila, tu žalostně volala: Synu můj, Bože můj! Co mi na nebi a na zemi bez Tebe? Kdo mi dá abych umřela za Tebe, Synu můj! Již mne nenazývajte Noemi, krásnou, ale nazývajte mne hořkou, nebo hořkostí velmi mne naplnil Všemohoucí. Ale staniž se mi podle slova Tveho, Bože.*

Když pak ve čtvrtek večer pozdě na noc přikvapili někteří apoštolé do Bethanie, a vypravovali, jak Kristus jat a svázan a s týráním veden do města, kdežto oni strachem se rozutíkali: tu hned chtěla spěchati Maria do města, ale nedopustili toho. Jaká to byla pro ni těžká, dlouhá noc. Myslat jen na Syna svého, co trpí od nepřátel, opuštěn od apoštolů, opuštěn i od matky. Časné ráno spěchala do Jerusálema k Janovi, a ten musil jí zprávu dáti o všem, co se dělo s Ježíšem. Pukalo srdce její, když slyšela, jak u Annáše surový služebník dal Mu políček, jak u Kaifáše byl k smrti odsouzen, a posmíván, a uplván a políčkován! A když Jan doložil, že časné ráno vedli Jej k Pilátovi: tu rukama lomíc volá: Když jeho vlastní lid s Ním tak naložil, což Jej čeká od pohanů! Chci Jej viděti, chci s Ním trpěti, byt Jej všickni opustili, matka Ho neopustí! Ničím nedá se víc držeti, ale provázena Janem a Marií Magdalenou ubírá se do domu Pilátova. A co zde vidí, co zde slyší? Právě vyvedl Pilát Ježíše, a staví vedle Něho Barabáše lotra. A zástup okolo ní divoce

křičí: Toho nám propust, ne pak Ježíše. Zrak i sluch jí přechází, když slyší to hrozné: *Ukřižuj Ho!* Ale ach, po chvíli vyvádí opět Pilát Ježíše, a co tu vidí ubohá matka? Obnažené tělo Božského Syna od bičování nesčíslnými ranami rozedrané, krví zalité. Svatá hlava ostrým trním probodána, po zsinálých tvářích tekou potůčkové krve, okolo ramen má sprostý červený plášť, v ruce na potupu třtinu! Když Pilát volá: *Ejhle člověk, v té přezalostné době srdce jí puká. Ale Pán Bůh opět jí posilnil, ona přichází k sobě, aby slyšela, jak ortel se říká nad Ježíšem, aby viděla, s jakou bezbožnou radostí chápají se židé Krista, kterak Mu těžký kříž na ramena kladou, a s křikem Jej odvádějí na místo popravné. To všecko vidí a trne, v jejím zsinalém těle zdá se že se krev zastavila, s ustrnutím hledí na to upřeným zrakem, jakoby ani neznala Toho, jenž nejistým krokem odchází, krví znamená každý krok po celé cestě. Až když z očí se jí ztratil ten hrozný průvod, tu teprv ruce spiná, k nebi volá! Kterak tě potěším, panno, dcero Sionská? Veliké jako moře jest trápení tvé!* (Pláč Jer. 2, 13).

Novou sílu sbírá ubohá matka a chce doprovázeti Syna tou těžkou cestou. Ale veliký zástup dělí ji od Něho. I prosí Jana, an on kratší cestou uvedl ji na místo blíže brány, kudy musil průvod jíti; chtěla ještě jednou viděti Syna. Již slyšeti křik a hluk blížících se vojáků. Tu Ho konečně spatří, ztrýzněného, pod křížem klesajícího! *Nemá podoby ani krásy, viděti jsme Ho pohrdaného, a nejposlednějšího z mužů, muže bolesti* (Jes. 53, 2). Ráda by se Mu vrhla do náruči, ráda by kříž za Něho nesla, ale ubohá matka nesmí k dítěti! Obklopují Ježíše vojáci a odstrkují ji stranou. Vidí ji Kristus, a ten pohled jakou to bolest jí zjevuje! Bolestná matka bolestného Syna, tak zdá se mluvití krví zalité oko Páně. A dále ženou Jej žoldnéri; ale bolest z pohledu na matku poslední Mu ubírá sílu, On klesá u brány polomrtev pod křížem, klesá to podruhé. Ach a to všecko vidí matka jeho! Vidí Ho klesati, ale vstáti Ho neviděla, neboť sama klesá v mdlobě pod křížem žalostí, které trhaly srdce její.

Ejhle člověk! Ejhle ta matka bolestná, která trpí bez viny, tak nevýslovně mnoho! Učte se tuto, že koho Bůh miluje, toho na tom světě křížem navštěvuje. Uč se od Marie nebáti se utrpení, ale snášeti vše zmužile, trpělivě, bez reptání. Uč se od Marie Bohu býti věrným nejen v štěstí a zdraví, ale v nehodách a strastech. Pokorná ta Panna nikdy nebyla s Ježíšem,

když Mu lid slávu činil pro Jeho zázraky, chtěje králem Ho učiniti. Nebyla při tom, když Mu volali Hosanna! Ale když křiči: *Ukřižuj! kdyby tento nebyl zločinec!* Když potupen a zmučen u prostřed dvou lotrů kráčí na popraviště, kříž si nesa: tu jest matka Jeho u Něho! I ty vytrvej u Ježíše ve své víře, nejen když jest to čest a zisk býti křesťanem, když Mu svět volá Hosanna: ale i u prostřed jeho nepřátel, kteří hříchy a bludy svými Ho trápí, Ho křižují. Vy pak rodičové, uče se od Marie, choditi za dítkami svými, jako viditelni strážcové jejich všude, zvláště na cestách zlých; a byť byste na té cestě sebe více trpěli snad i od vlastního zaslepeného dítěte, neumdlévejte, prostě, napomínejte, abyste zachovali duši dítěte, a tak stánete se mu otcem, matkou nejen dle těla ale i dle duše.

„Stála matka litující, u dřeva kříže plačící, když na něm pněl její Syn. Ó jak smutná a žalostná byla ta matka bolestná! Kdožby neměl zaplakati, vida matku Páně státi, tím hořem obklíčenou.“ Poslední, nevypravitelnou muku trpěla Maria na hoře Kalvarii. Se Syna jejího trhají roucho, její rukou tkané, nesešíváné, kteréž bylo zatím přišlo na ranách krvavých. Hrozný to pohled! Již kladou Krista na kříž: ó zakryj oči svých, ubohá matko, abys neviděla ty proudy krve z probodených rukou a nohou; zakryj uši svých, abys neslyšela ty temné, těžké rány, kterými zatlučkají hřeby do rukou a nohou! A nyní provazy a řebříky kříž vzhůru pozdvihují. Ó ta bolest při silném otřesení, když zapadlo dřevo do místa svého, ta bolest, když na probitých rukou a nohou visí celé tělo: Tam patří na Něj usazená, utrápená matka. Mezi nebem a zemí visí jako zločinec. Ach jiná matka má dítě umírající na svém klíně, anebo klečí u lože jeho: ale tvůj Syn, Matko bolestná, nemá lože, On umírá na dřevě v bolestech největších, ty Ho nemůžeš potěšiti, ty Mu nemůžeš ulehčiti, ani po smrti oči zatlačiti! Matka nesmí k dítěti!

Ještě více. Bezbožná rota nemá útrpnosti ani s umírajícím, oni se Mu posmívají, rouhají způsobem nejurážlivějším; a každé to slovo proráží jako meč srdce její. A ona dále slyší sedm těch žalostných slov Syna svého s kříže, a tím roste bolest její. Když v mukách nejpalčivějších volá: *Žízím, ó jak ráda by Mu posloužila, ale matka nesmí k dítěti!* Musí slyšeti slova žalostná: *Bože můj, proč jsi mne opustil?* a již klesá umdlivajíc: ale v tom s kříže na ni pohlíží Božský Syn; ona stojí, vzhůru patří, vidí jak žízni vyprahlá ústa otvírá a

mluví k ní poslední slova synovské lásky a péče: *Hle syn tvůj, a k Janovi: hle matka tvá!* Ale jaká to výměna pro Marii! Za Ježíše Jana, za syna Božího syna Zebedeova, za Pána sluhu, za Mistra učenníka, za Boha člověka! Avšak ona zmužile stojí i když po slovech: *Dokonáno jest* Syn Boží na kříži nakloniv hlavy vypustil ducha. Ona i u mrtvého Syna trvá, vidí ty hrůzy při jeho smrti, vidí po smrti kopím otvírati bok a srdce Jeho, bere na klín mrtvé tělo jeho, a naposledy slzami smáčí ty drahé tváře, naposledy líbá ty zapadlé oči, ta zsinalá ústa, naposledy tiskne ty svaté ruce, ale nadarmo, nezahřeje více mrtvou jejich studenost.

„Ó jak smutná a žalostná byla ta matka milostná! Kdožby neměl zaplakati, vida matku Páně státi, tím hořem obklíčenou.“ Maria, pod křížem stala jsi se i naší matkou! Ukaž, že jsi naše máti, tebou ať se k nám obrátí, jenž se z tebe narodil. Vypros nám tu milost, abychom se z hříchů káli, pro něž Syn tvůj byl ukřižován.

VII. Trojí smrt na Golgotě.

(Na Veliký Pátek.)

Synu člověčí! napiš sobě jméno tohoto dne, (Ezech. XXIV, 2.) tak pravil Hospodin k proroku Ezechieli. *Běda, nebo veliký jest den ten, aniž jest podobného jemu, a jest to čas k soužení,* tak volá Jeremiáš (XXX, 7.). *V ten den,* tak zvěstuje jiný prorok, *povolá Pán Bůh zástupů k pláči a kvílení* (Jes. XXII, 12.). O kterém dnu v celém roce lze s větším právem užití těchto výroků prorockých, než o dnu dnešním, než o Velikém Pátku? Ano veliký jest ten den, a není podobného jemu, v ten den volá Pán Bůh zástupy k pláči a kvílení. Dnes truchlí, pláče a kvílí Církev ve svých obřadech, dnes truchlí všechny chrámy, všechny zvony, všechny varhany, neboť hlava a král Církyv dnes umírá, Pán chrámů dnes mrtvý klade se do hrobu. Všecko nás pamatuje, vše nám ukazuje dnes na horu Kalvarii, tam se tedy v duchu odebeřme! Tri kříže jsou vyzdvíženy na Golgotě: jeden lotr na levici, druhý lotr na pravici a u prostřed Kristus Pán! Na potupu mezi dva lotry vztýčila kříž Páně bezbožnost židovská, jakoby byl zločinec obou lotrů horší; ale tím se naplnilo písmo: *S bezbožnými počten jest* (Jes. LIII, 12.). A hle co na potupu a zlehčení Krista Pána vymyslíla zlost lidská, to obrátil Bůh k osvědčení nevinnosti Páně a k našemu poučení. I ti lotři musili dáti svědectví nevinnému Ježíši u prostřed největšího rouhání: *My zajisté spravedlivé, co ná-*

leží na skutky naše, bereme, ale Tento nic zlého neučinil (Luk. XXIII, 41).

Ale na těch třech křížích napsal Pán Bůh také veliké ponaučení pro nás. Tři umírají na Golgotě stejnou dobou, tři tam umírají na pohled stejnou smrtí, na dřevě kříže: a přece, popatříme-li k nim blíže, jak ne stejnou umírají smrtí! U prostřed umírá nevinnost sama, spravedlivý Ježíš; lotr na pravici skonává klidnou smrtí kajcníka, lotr na levici vypouští hříšnou duši svou v hrůzách smrti zatvzeleného hříšníka. Smrt spravedlivého, smrt kajcníka, smrt zatvzelce: to jsou tři jediné brány, jež vedou ze života vezdejšího na věčnost; jednou z nich projíti musí každý člověk. A kterou my projdeme? Kdož to může říci! Obvyčejně platí ale: Jaký život, taková smrt. Pamatuj tedy člověče v životě na smrt, nebo od té hodiny poslední závisí celá věčnost, jaký při smrti budeš nalezen, zůstaneš na věky. Proto říkával sv. Augustin, že celý život lidský jest příprava k smrti. Blaze tomu, kdo se v životě svém naučil dobře umírat. Ó pojd' dnes na Golgotu, a pod těmi kříži už se dobře umírat.

1. Nejprvé pod kříž prostřední se postavme. Rozvaž, kdo na tom kříži umírá! Tvůj Pán, tvůj Spasitel, tvůj dobrý Ježíš pni na tom kříži lásky. Věčná láska Boží přišla na svět lidem dobře činit, mezi lidmi lásku rozníti: a lidé tu lásku Božskou přibíli na kříž. Patří na ten kříž lásky. Pán Ježíš tolik trpí, abys ty nemusil jednou trpěti muky pekelné. Pán Ježíš umírá, abys ty neumřel v hříších svých smrtí věčnou. Ó zhrž se hříchů svých, které takovou těžkost uvrhly na Spasitele, ale ustrni se také nad nevystíhlou láskou Kristovou, padni a klaněj se Ježíši za tebe umírajícímu. Viz a uvažuj, jak umírá tvůj Ježíš na kříži.

Umírá ode všeho světa opuštěn, všech věcí tohoto světa zbaven, umírá nahý! A jako nyní tak po celý život byl bez statků pozemských, tak že mohl říci o sobě: *Ptáci mají hnízda, lišky mají doupata, ale Syn člověka nemá, kdeby hlavy sklonil!* A ty člověče, snad mnoho si zakládáš na statech pozemských, miluješ jen pohodlí, rozkoše: pak jistě nebudeš umírat jako Kristus. Lakomec, rozkošník, člověk tělu a světu sloužící bude umírat nešťastně, neboť na čem sobě zakládal štěstí své, to jej opouští. Ku kříži Kristovu pojd' a vzhledni: jako Kristus Pán umírá i šatstva zbavený, tak ani ty s sebou ničeho nevezmeš. Nah přišel jsi na svět, nah budeš odtud odcházeti: to hlásá nám s kříže všech věcí světských prázdňé tělo umírajícího Spasitele. A proto *nemilujte světa, ani těch věcí, které jsou na světě; nebo svět pomíjí i žádost jeho, ale*

kdo činí vůli Boží, zůstává na věky. (Jan II, 15.)

Otče, odpust jim, neb nevědí, co činí (Luk. XXIII, 34.). V bolestech největších trvá nevinně, nespravedlivě trpí, umíraje slyší rouhání a potupu nejhorší, a on svým tryznitelům odpouští — za ně se modlí. Sem pojd' člověče pyšný, zlostný, ukrutný, mstivý, kterýž jsi příliš nedotknutelný, každou urážku a křivdu utrpenou hned vysoko ceníš, pomstou a zlostí kypíš, hněv svůj usmířiti nechceš: sem pojd' pod kříž Kristův, a chcešli jednou umíratí pokojně smrti spravedlivého, už se zde neubližovati žádnému, už se zde zvláště urážky snášeti s tichostí, bez hněvu a pomsty, už se ubližovatelům odpoušteti!

Otče, v ruce tvé poručím ducha svého! S těmi slovy Kristus Pán, nakloniv hlavy, vypustil duši. Už se zde od umírajícího Spasitele sebe i všecko své poručeti a obětovati Bohu, každý den počínati s tím úmyslem: Otče, tobě poručím sebe i všecko, co dnes budu mysliti, mluvití, činiti, trpěti; už se každý den končiti s těmi slovy: Otče, v ruce tvé poručím tělo i duši svou: a pak přijme tě Bůh za svého, z jeho ruky nikdo tě nevytrhne.

Kdo chceš tedy umíratí šťastnou smrti spravedlivého, zde pod křížem lásky už se od Pána zachovati tři ta pravidla: nemiluj světa a věcí, které jsou na světě; sám nekrivdi nikomu a křivdy jiných odpouštěj, Bohu do ochrany se odevzdávej v životě i v smrti.

2. A nyní obraťme se ku kříži pravému. Zde visí a umírá lotr. Zaslouženou nese pokutu za nepravosti své, ale ten trest stal se mu štěstím, spasením! Dáť mu Bůh tu milost, že umírá po boku Spasitele, a milost ta na něm zmařena nebyla. On vidí Ježíše zrouhaného, ztupeného, zničeného: a hle, v tom ponížení poznává on Pána, v tom pottupení krále, v tom utrpení Spasitele, v tom zrouhání Boha! Ó veliká to víra! Všickni se mu rouhají a posmívají: „Pomoz sám sobě! Sestup s kříže a uvěříme tobě! Jsili Syn Boží, ať tě Bůh vysvobodí!“ A v této chvíli lotr nejen nevinnost jeho vyznává, v této chvíli v ukřižovaném, pohrzeném Ježíši on poznává krále nebes a země: *Pane, rozpomeň se na mne, až budeš v království svém!* Jaká to víra! Ano taková víra nemohla býti oslyšena. Vida jeho kajcnost, jeho lítost, odpustil mu Pán Ježíš hříchy, přijal ho na milost: *Ještě dnes budeš se mnou v ráji.* Ó šťastný kajcníku! nyní jest ti sladkou muka kříže, nyní prosíš: „Ó Bože, dlouho nech mne trpěti po boku mého Krista,“ nyní i tvůj hříšný kříž zaskvěl se světlem, tak že nad

ním zplésali andělé. I ty umíráš smrtí šťastnou smrtí kajcníka! — Hříšníci, chcete také šťastně umírat, číňte pokání, jako lotr na kříži. Vzbudte v sobě pevnou, silnou víru v zásluhy utrpení Kristova, jako on, poznejte a s lítostí vyznejte viny své, a přijme i vás Bůh na milost. Zvláště v tomto čase velikonočním každý skroušeně přiklekní k zpovědnici, a po vyznání hříchů volej: Pane, nenakládej se mnou dle nepravosti mých, ale rozpomeň se na mne milosrdně v království svém! A jistě i ty vezmeš ujištění: „Doufej, budeš se mnou v ráji.“

Ty pak, křesťane, snad odkládáš s pokáním na pozdější čas, a těšíš se příkladem lotra na kříži, že i v posledním okamžení možno se obrátiti. Ovšem možno, ale velmi zřídka a velmi ztěžka se to stává. O jediném lotru na kříži mluví Písmo sv., že se obrátil v hodinu poslední. Jest jenom jeden, dokládá svatý Augustin, aby nikdo se na to nespolehal a neodkládal s pokáním; jest ale předce jeden, aby nikdo nezoufal nad milosrdenstvím Božím ani v okamžení posledním. Avšak jsi ty, křesťane, v pokání váhavý, jsi ty hoden té milosti, jako byl onen lotr? On od mladosti své byl ve zlém, on nic lepšího nepoznal než hřích, on neměl dříve nikdy příležitosti ku pokání, až na kříži umíraje; a hle, on této první příležitosti použil, a jak opravdivé bylo jeho obrácení! Ale ty znáš Boha, znáš, alespoň můžeš a máš znáti jeho zákon, tys od maličkosti k dobrému veden, tys ustavičně napomínán, od Boha i od lidí ku pokání povzbuzován, a jestliže předce odkládáš: ó pak neodvolávej se na lotra. Kdyby on od mládí byl na tvém místě, on by se byl stal svatým, on by jistě nebyl umíral na kříži co zločinec. Marné bude takového váhavce čekání v hodinu poslední, jeho smrt rovnati se bude smrti lotra na levici.

3. Byl to hříšník starý, ve zlém sešedivělý; a těžký jest jeho zápas smrtelný. Na jazyku zlořečení a rouhání, trhá sebou v bolestech přehrozných, mezi klením a reptáním vypouští černou duši svou. Ó hrůza té zatvrzelosti! U samého Spasitele umírá, ze všech lidí nejbliže se nalezá u jeho srdce, on vidí divy a hrůzy při smrti, Páně, a to všecko marné, on umírá smrtí kterou nedávno skončil Jidáš, smrtí nekažícího, zatvrzelého hříšníka! Budiž tobě, křesťane, výstrahou ten třetí kříž na levici, a boj se odkládati s pokáním.

Tři kříže vidím na Golgotě: lotr na levici, lotr na pravici, a u prostřed Kristus Pán! Zde u těch tří křížů uč se dobře umírat, člověče křesťane.

Ejhle člověk! Sedm obrazů, sedmero rozjímání. A co si z toho vezmeme k srdci?

Ejhle člověk jsi! Zdali pak jednáš vždy jako tvor rozumný, mající duši nesmrtelnou? Člověk jsi — a umřeš, nic z toho světa sebou nevezmeš, jen duše bude žítí dále, na věky: zdali pak se tedy staráš o duši, o poklady duchovní více než o tělo, o svět?

Ejhle křesťan jsi, krví Páně vykoupený: zdali pak nemaříš na sobě tuto předrahou krev Páně, když se novými hříchy o milost Boží připravuješ?

Ejhle katolik jsi! Zdali pak jsi živým údem Církve Kristovy? hlásíš-li se k ní vždy a všude; užíváš-li jejich svátostí?

Ejhle člověk! Ta slova at ti na paměť uvodí dvě otázky: *Jaký jsi?* *Jaký máš být?* a tak buď živ, at v hodinu smrti můžeš spokojeně si odpověditi: Jakým jsem měl být, takovým jsem byl.

Kříž Kristův, kříž jeho lásky budiž nám posilou a poučením v každé života případnosti, vždycky, zvláště pak dnes, kdy se veřejně odhaluje k uctění sv. dřeva kříže, s nábožností volejme:

Zdráv buď kříži, jsi trůn krále,
Velkás naše naděje,
Boží lásky zřídlo stálé,
Jež svět z hříchů obmeje.
Smaž mé hříchy, prosím vřele,
Trůne mého Spasitele!

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

VI.

Paní Jahelková slyšíc, že slečnu z Vrchoslavů budou odnáseti, počítala a sepi-sovala si, co je jí dlužna. Chtěla, aby to vystoupilo hodně vysoko a pořád přidávala. Přepustili jim byt a mimo byt i všelicos jiného k užívání, dáli se trýzniti, snášeli nepohodlí, zdržovali se v práci, méně prodávali, sloužili jim, obstarávali posilky, Klára nemocné byla společníci. I to si skoupá žena dá vynahraditi, ale není třeba, aby všecko jmenovala, řekne: „Dejte mi tolik a tolik a čtyry tolary si strhněte,“ at vyvalují oči, at se jim to zdá mnoho, nesleví ani krejcaru, musí dostati, co ustanoví.

Žádala hodně, sama se k tomu přiznávala a již by byla ráda věděla, jak asi pochodí. Brzy-li pak přijde pán nebo paní zeptati se na útraty, co u ní dcera nadělala? Patří se to, jsou rodiče, s nimi se bude rovnat.

Přišli a šlaku, na útraty se neptali, dcera se bude stěhovat a ona není vypla-

cena. Tak to nejde. Proč by se ostýchala? Nepustí ji. Kdo pak za nimi bude běhat!

Již se chtěla ozvat i a tu v posledním okamžení přistoupila k ní komorná a odevzdala jí ve jmenu vrchnosti zapečetěný balíček rkouc: „Máte se podepsati, že jste obdržela, co se vám posílá.“

Jahelková byla uražena, že jí páni odbývají skrze komornou. Ještě s ní ani nevyjednávali a se nesmlouvali, má přijmout, co jí sami určili — dar nebo zpropitné. Nikoliv, nedá se ošidit a nepodepíše se a slečnu nepropustí, není-li v baličku tolik, co si zasloužila. Ano nyní tam musí být víc, než nač si dříve dělala naději, nebude pánů šetřit, neudělá jim to lacině, proč jsou tak hrdí a pyšní a nespřádají se s ní sami.

I zvýšila v duchu účet o celých dvacet zlatých a nic neříkajíc odešla do krámu, aby se tam da baličku podívala.

Nastojte, počítá, již má tolik, co chtěla i s tím dvacitizlatovým příplatkem, již má jednou tolik a ještě zbývají dvě banknoty. Je skoro bez sebe. To převyšuje všechny její žádosti. A nad to již čtyry tolary obdržela. Ne, tolik nesmí přijmout, snad ji pokoušejí, raděj něco vrátí, než aby ji pomluvili.

Však kdo jim poroučel, aby tolik dali? Ona nic nežádala, těch dvacet zlatých přídavku nechtěla opravdu, nýbrž jen v žertu a byla by se spokojila s polovičkou, ano s čtvrtinou. Jen blázen a hlupák by jim dal něco nazpátek, mají peněz víc než ona a když to moudře pováží, zasloužila si, co jí udělili dobrovolně.

Snad má komorné dáti nějakou odměnu, že jí poslaný balíček doručila? Ano dá jí ty dvě banknoty, co přebývají. Nebude to mnoho? Nestačí jedna? Dost jí bude a — když se to vezme, jak to je, a hledí se na úmysl pánů, nesmí komorné dáti nic, dostává bez toho hojnou službu a nepotřebuje milosti chudé hokynářky.

Jahelková tedy uzavřela, že podrží všecko a nevydá ničeho, vzala a namočila péro a podepsala se na přiložený list. Neopomenula přidati, že poníženo líbá ručičku, to samé pravila i ke komorné odevzdávajíc jí kvitanci a prosila, aby to milostivé vrchnosti vyřídila. Dělala poklony, dokud od Vrchoslavů někoho měla v domě, zkazovala po každém své nejpokornější díky, a když Isabellu odnášeli, bědovala a naříkala, že bez ní býti nemůže. Zvykla prý si na ni, přepustila by jí i komoru a všecko, co by chtěli, takové dobré slečny není na světě. Líbala jí ruce, a byla by ji snad i obejmula, kdyby ji nebyli od-

strčili; ale ani to jí nemýlilo, rodina pánů z Vrchoslavů předeč zůstala jejím klenotem a do smrti ji chválila.

Pavel zase odnášel a pak do panského domu chodíval k lokajům na návštěvy. Dělával jim posla a pomahače, jedl a kouřil s nimi, často se mu dali i napítí a někdy i nějaký peníz si vysloužil.

U Jahelků se všecko uvedlo do starého pořádku, a Klára zase sedávala sama na pohovce u okna. Ovšem mnoho zpomínala na Isabellu modlíc se za ni a tato také ubohou dívku měla na mysli. Nyní se to s ní lepšilo rychle, horečka přestala, bolesti se utišily, a jen slabost trápila a soužila ji ještě po nějaký čas. I ta se však znenáhla ztrácela, a bedlivé ošetřování dopomohlo jí k předešlému zdraví.

Dvě neděle, co přežila u Jahelků, kmitaly se před Isabellou jako ve snu, a za sen by je byla měla, kdyby skutečné události nebyly svědčily, že je přežila. Zase byla stržena do proudu života, v domě se slavily radovánky, vysocí přátelé a známí jí přáli štěstí, že se vystanala. Přetrpěla mnoho a za největší nehodu se mělo, že bydlela s hrubými sprostáky. Urozené paničky se chvěly hrůzou pomyslivše si, kde a v jaké společnosti trvala půl měsíce. Chtěly ji litovati vyjevující svůj soucit, ale ona říkala, že v chudé jizbě jí nebylo tak zle, jak se domnívají. Vždy při tom před očima měla Kláru a představovala si obcování s ní. Zmínila se několikráte o ni, ale nikdo si toho nevšímal, ano že u Jahelků byla zavřena s bídným mrzákem, byl nový důvod míti její pobyt tam za velmi neblahý. Rodiče dočista o Kláře nechtěli slyšet i a vykládali to dceři za neslušné, když své náklonnosti k ní netajila. Měla na ni a na všechny řeči její zapomenouti, zásady obecného lidu se pro ni nehodí a žítí podle nich nemůže jsouc stavem i rodem poukázána na jiné, znešenejší a příjemnější.

Chtíc nechtíc brala Isabella zase podíl na rozkoších, co jí rodiče připravovali, navštěvovala bály a tančila, bavila se v koncertech, chodila do společností, zpívala a hrála: všecken mladý svět se jí koril, ji vyznamenával. Nemohla přijíti k oddechu a neměla času zpytovat se, nejednala-li proti nabytému lepšímu přesvědčení. Že by konala něco zlého, svědomí jí nevytýkalo, ale to jí dělalo nepokoj, že koná málo dobrého a neslouží Bohu, jak se tomu od Kláry naučila. Byla jako slepá a nevěděla, jak by život ve světě se službou Boží se dal srovnati, vázaly ji ohledy, zaváděl ji příklad, podobala se trtíně sem tam se klátící. Ráda by byla uposlechla

vnitřního hlasu, ale jsouc slabá a ostýchavá váhala a odkládala, až prý se jí k tomu ukáže příhodná cesta.

Po Kláře věru se jí stýskalo, šla by a poradila by se s ní, ale neučiní toho k vůli rodičům. S nikým o ní nemůže mluvití leda s menším bratrem Ferdinandem a se sestrou Leokadií. Bratr Alfons ji sice chválí, zmíní-li se mu o ní, říká, že mezi těmi kramáři ona jediná se mu líbila, ale nemoc ji učinila tuze tklivou a citlivou, a duch její žije víc na nebi než na zemi a nezná vezdejších potřeb.

Isabella mu připomenula, že i o pozemských věcech dobře umí souditi. Neodporoval tomu. V skutku prý nebyla pomatena a poděšena jako oni, když se jim to neštěstí stalo, a nařizovala jim nevědoucím si pomoci, co by měli dělati. Ale to také je pravda, že si ve svém obmezeném příbytku utvořila zvláštní pojem o světě a ten nemůže býti zákonem a pravidlem lidem v poměrech vyšších a rozsáhlejších. „Moudrá, nezištná, útlá, něžná je,“ pravil, „ku podivu mne dojala, mám ji za pěkný kvítek mezi bodlácím. Však následovat jí nemohu, jsem ještě v těle a ty také, Isabelle, ona jakoby těla již neměla.“

Nejevil žádné touhy viděti ji ještě jednou, ale Ferdinand a Leokadie ničeho si tak nepřáli jako dostati se do její společnosti. Zvlášť Ferdinand toho byl žádostiv a již tehdy, pokud se Isabella u Jahelků zdržovala, chtěl za ní docházeti a to z té příčiny, aby se mohl přiblížiti ku Kláře. Nikdy ho nevzali s sebou vymlouvajíce se, že je to nemožné: Isabella se musí šetřit, má zapotřebí pokoje, on by ji vytrhoval. Přemýšlel dlouho, jak by přece úmysl svůj vyvedl, ale nepodařilo se mu vydobyti si k Jahelkovům přístup, dokud tam Isabella byla. Když se doma vystonala, doufal, že ho tam bude voditi, však ona tam ani sama nechodila. Nutil, prosil ji dost, ale nechtěla rozhněvati rodiče, a on ke Kláře se nedostal.

Co si počne? Souží ho vědomí, že neštěstí, co je v masopustě potkalo, sám provinil a nemůže se ho zbaviti, Isabella se potloukla, přetrpěla mnoho bolesti, život její byl v nebezpečení. I Alfons a Leokadie mohli přijíti k úrazu a kdyby se byl někdo z nich zabil, musel by za to odpovídat. Arcit nevěděl, že skutek jeho bude míti takové následky, ale byl lehkomyslný a již tím uvažil na sebe velkou vinu.

Malý chlapec se nikterak nemohl upokojiti a že kočí ze služby byl propuštěn, rozmnožilo jeho trampoty. Věděl, že je neviný a že trpí krivdu, snašel za něj

trest a jemu se nestalo nic, leda že si drobet prst porouchal. Snad mu chtěl Bůh dáti výstrahu, ruku, co na koně hodila, hned zastihla pokuta, ale ta nestačí, ještě není ospravedlněn.

Duše jeho pořád byla u Kláry. K té hned v prvním okamžení měl důvěru, jinému se nechtěl a nemůže svěřit. Chtěla mu pomoci a byla by mu pomohla, kdyby ho u ní déle byli nechali. Řekla, že zná lékaře, který hojí rány duševní, ukázala mu Ho, je to Pán Ježíš a on neví, jak by si Ho naklonil. Má se zeptati rodičů, učitele, Isabelly? Musel by jim vyjevit, co učinil, aby mu rozuměli a snad by mu předce nepomohli. Tak jako ta dívka na pohovce u okna o Ježíši ještě nikdo k němu nemluvil. Pravila, že hojí hříchy, snímá viny, přispívá nám v duševních nemocech. On má na sobě hřích, dopustil se viny, jeho duše stůně. Kým se může poraditi s Klárou: uvedla by ho k lékaři duší, k Pánu Ježíši.

Ubohý chlapec se odhodlal, že si Kláru vyhledá sám. Znal jejího bratra Pavla, viděl ho často v domě a když ho zase potkal, vyptal se ho, kudy se k nim chodí. O dovolení Kláru navštívití nesměl prosit věda, že by ho neobdržel. Do města ho nepouštěli bez průvodčího. Zmínil si tedy, že uteče, až bude možná.

Byl pěkný den, již se ukazovalo jaro, slunce jasně svítilo, a Ferdinand v pokoji seděl sám, uče se nějaké úloze. I vstal a oblekl se, nechal všeho a pospíchal na ulici. Vrátný ho viděl, ale neosmělil se mladého pána zadržeti, ačkoliv se tomu divil, že sám vychází. Brzy se ztratil mezi lidmi a neohlížeje se v pravo ani v levo, přiběhl k příbytku Klárinu. Hned ho poznal a než přišel do vnitř, podíval se do okna, jestli tam Kláru spatří. V skutku seděla na své pohovce a když ji pozdravil sejma klobouk, usmála se na něj. Což ho ještě zná anebo je ke všem lidem tak přívětivá? V okně již má květiny, hle, sedí jako v zahrádce a na bledý obličej její vrhá stín zelené listí.

Nerozmýšlel se dlouho, nýbrž vstoupil do krámu, kde paní Jahelková kupcům zboží vydávala. Neznala ho již a ptala se, co poroučí. Pravil: „Jsem Vrchoslavů a rád bych mluvil s vaší Klárou.“

„Ach, můj Bože,“ vykřikla, „vy jste ten panáček, co nad sestrou tak usedavě plakal? Pochválila jsem vás za to, ale nechtěl jste to slyšeti a zlobil jste se.“

Ferdinand se obával, že ho snad zase chce chváliti a řekl, aby ji řeč přerhl: „Prosím, puste mne ku Kláře, nesmím se dlouho zdržeti, snad mou návštěvu přijme?“

„To se rozumí, že přijme,“ jistila Jahelková. „Je to pro nás velká čest, že jste si na ni zpomněl. Co pak dělá vaše dobrá sestra, co u nás byla? Nic o ní neslyšíme. Je zdráva, nebude se ještě vdávat?“

Chlapec se horšil z jejich otázek, nelíbily se mu a měl je za sprosté. Co pak to mluví o vdávání? Tomu nerozuměl a aby ji nemusel odpovídat, vklouzl čerstvě ku Kláře, když dvěře otevřela.

Jahelková přítomným lidem vypravovala o panském chlapci a příbuzných jeho a o celé nehodě, co se před krámem jejím stala. Co je pravda, to je pravda: páni z Vrchoslavů jsou hodní, není jim rovných v městě. Přesvědčila se o tom, když dvě neděle měla v bytu jejich dceru.

Že ji o tom přesvědčily peníze, to Jahelková nepověděla tváříc se, jakoby z lásky a milosrdenství byla dceri byt dávala. Lidé si ale pomyslili, co neřekla a rádi by byli věděli, proč mladý pán přišel a co sám dělá u Kláry.

Kláře se zablesklo oko, když Ferdinand vstoupil a vděčně je pozdvihla k obrazu svému na zeď. I vítala ho upřímně a srdečně, on se postavil k ní a přál jí dobrý den.

„Díky Bohu,“ pravila, „že jste přišel, očekávala jsem vás a modlila jsem se za vás, věru mám radost, že vás vidím.“

„Vy jste mně očekávala?“ ptal se Ferdinand.

„Ano,“ řekla; „vy máte na srdci tíži; věděla jsem, že ji budete chtít ze sebe svalit; vaše duše stůně, hledáte lékaře; já vám o něm pověděla; viděl jste Ho zde na mém obrázku; přicházíte za Ním, ne za mnou; Bůh vás posilň, milý, drahý Ferdinand.“

Mluvila z ní láska, čistá, neúhonná láska, tvář se jí skvěla svatou spanilostí, hlas pronikal k srdci, malý chlapec se k ní přitulil, důvěrně ji bera za vychrádlou ruku. Díval se jí chvíli do přívětivých očí, pak zase hleděl k Pánu Ježíši na obraz a konečně pravil: „Uhodla jste, že mám na srdci tíži. Přišel jsem, abych se jí zbavil. Jinému nemohu a nechci říci, co jsem udělal. Vám to povím. Zajisté mne potěšíte.“

Ferdinand měl Kláru za dítě jako byl on sám. Ale předce nebyla dítě jemu podobné. Vynikala moudrostí, věděla víc než on, znala Pána Ježíše, mohla mu prospěti. Že byla útlá, mladá, skrovničká, to ho k ní táhlo, dobrotivost její ho lákala.

Odpověděla mu: „Ani mně nemusíte povídati, co jste udělal. Já to nemohu odpustit. Spáchal-li jste hřích, máte-li na

sobě vinu, vyznejte se Pánu Ježíši, ten vám ji odpustí.“

„Jak pak se Mu vyznám,“ divil se chlapec patře na obraz, „On mne neslyší!“

„Ještě jste se nikdy nezpovídal, Ferdinand?“, tázala se dívka.

Řekl: „Nezpovídal.“

„Ale nyní se budete zpovídat?“

„Neumím to.“

„Nikdo vás necvičí ve svatém náboženství?“

„Každý týden přichází ke mně dvakrát velebný pán.“

„Ten vás učí znáti Pána Ježíše?“

„Učí.“

„Tedy víte, že je Spasitel a Vykupitel náš, že je Syn Boží, sám Bůh, že umřel za naše hříchy a odpouští nám je, když činíme pokání?“

„Vím to.“

„Pokání záleží v tom, že poznanych hříchů litujeme majíce vůli budoucně se jich varovati a že se z nich Pánu Ježíši vyznáváme, chcíme napravit všecko zlé, co z nich počlo.“

„To právě nevím, jak bych vykonal.“

„Co byste rád řekl a na sebe žaloval Pánu Ježíši, to řekněte a na sebe žalujte knězi, jenž od Něho má moc, odpustiti vám to.“

„Vy mi tedy nepomůžete?“ truchlil úzkostlivý chlapec.

„Vyznati se ze svých hříchů knězi,“ pravila Klára, „jest tolik co zpovídati se.“

„Vám se zpovídati nemohu?“

„Nikoliv, ani mně, ani žádnému jinému člověku.“

„Já bych vám předce rád řekl, co jsem udělal, abyste mi poradila.“

„To můžete, zajisté vám poradím.“

Ferdinand nyní Kláře vypravoval, že on splášil koně, když v masopustě jeli na saních. Pověděl, jak a proč to učinil a přiznal se, že je příčinou neštěstí, co se stalo. Již jsou všickni sice zdraví, jeho prst se zahojil, Isabella vyvázla z nebezpečení, Leokadie a Alfons ztratili modřiny, ale má předce na sobě chybu a nejvíc ho souží, že za něj trpí jiný.

Tu Ferdinand Kláře vyjevil, že kočí přišel ze služby; myslit, že on něco pronebál a příčinou jest, že svrhli.

To ovšem byl násidek tajného jeho skutku, který se mimo zpověď musel napraviti. Nezbyvalo leč svěřiti se doma otci, čeho se dopustil a prositi ho, aby vyhradil křivdu kočímu učiněnou.

Na to se Ferdinand dlouho nechtěl odvážiti, ale Klára ho poučila, že mu to i kněz uloží, až přijde k zpovědi, a že, vy-

koná-li to dříve, o dobré vůli své již napřed podá důkazy.

Bál se otce a nevěděl, jestli to kočímu prospěje a kdyby řekl, že mu to poradila Klára, prozradil by se, že byl — u ní.

„Tak tedy doma nevědí, že jste šel ke mně?“ lekla se dívka.

„Nevědí,“ ostýchavě přisvědčil Ferdinand.

„Měl jste si vzítí dovolení.“

„Nebyli by mi je dali.“

„Bez něho jste sem neměl choditi.“

„Musel jsem, nevěda si jiné pomoci.“

„Budou se s vámi vadit.“

„Snad jim to zůstane tajno.“

„Vy sám jim to oznamte.“

„Popudím je také proti vám.“

„Na tom nezáleží.“

„Isabellu k vám nechťji pustit.“

„Já se za ni modlím každodenně.“

„Ona je celá jiná než byla, ale přece se musí chovat jako jindy.“

„Vím již, že se úplně pozdravila a raduji se z toho.“

„Nezapomněla na vás, často o vás mluvíme.“

„Bůh vás všecky zachovej.“

„Isabella vás zajisté miluje.“

„Pozdravte ji ode mně a vykonajte, oč jsem vás žádala.“

Musel jí to přislíbit a umínit si, že otci poví všechno, co spolu mluvili. Požehnala ho svatým křížem a on malé své ruce jí položil na líce, hladě ji a o lásku jí prose. Cítil, že je Pán Bůh s ní a nabýval posvěcení, jsa jí na blízku.

(Pokračování. VII.)

D o p i s y.

V Praze dne 20. března 1863.

[Po slavnosti Cyrillo-Methodějské.]

Tentokráte musíme pp. dopisovatele prositi za odpuštění; nebyloť lze uveřejniti všech dopisů nám zaslanych o slavnosti Cyrillo-Methodějské. Smysl všech jest: Veliké věci učinil nám Pán, jenž dobrý jest! — Svatým bratřím ze Soluně stala se spravedlnost, ti pak, kdož byli proti nim a proti nám, zahanbeni jsou a zastyděli se. Všeříké strašáky rozpadly se v nivec, lid náš použil slavnosti k spasení duší svých, k skutkům dobrým, záslužným. S hrdostí poukazujeme toliko na dopisy naše a na příspěvky, zaznamenané v „Listárně“ každého čísla listův těchto. S radostí jsme pozorovali, že slavnosti naší čistě katolické si všimaly časopisy všech barev, netoliko naše listy politické i nepolitické, ale i jinojazyčné, i zahraničné, ano i listy zájmům jiným než náboženským

věnované přinášely zprávy o tisícileté památce naší. V Praze zřídila se „umělecká beseda“ a den sv. Cyrilla a Methoděje zvolila si k první valné hromadě. I domnívali jsme se, že i od Církve odtržení bratři naši slavnost tu konati budou po způsobu svém, aspoň se k tomu chystali, navrhující veřejnou bohoslužbu pod širým nebem na některé hoře. I hledali jsme tedy v orgánu jejich „Hlasy ze Sionu“, kterak asi když ne jako ctitelé *svatých* bratří ze Soluně, aspoň jako Čechové slavnost konali. Neočekávali jsme mnoho, ale byli jsme překvapeni. O svatých apoštolech slovanských ani zmínky, ale za to dočtli jsme se v „Hlasech“ nemalého ostouzení papežství. Podáváme „poznámku“ tu na ukázkou, jak lehkověrný, ano pověřivý jest víry prázdny protestantismus:

„Následující zajímavá poznámka, kterou bereme ze Sonntagsbotu, evang. listu ve Vídni vycházejícího, uveřejněna byla právě v jednom anglickém časopise. Dle úřední listiny ode dne 11. června m. r., vyhotovené od generála jezovitů, má počet všech členů tohoto řádu nyní obnáseti 37.929. Tento počet rozděluje se na jednotlivé země takto: na Itálii 8350, na Rakousko 5621, (není to málo?) na Rusko 3432, na Velkou Britanii 5219, na Německo 1414, na Francii 7420, na Belgii 1711, na Švýcarsko 652, na ostatní svět dohromady 4112. Takováto čísla mohou bezstarostným otevření očí (aby nespali?). Ovšem jsou obsaženi v tomto počtu nejen profesové, nýbrž také koadjutorové a sice co do správy duší i statků. (?) Dle tétož listiny, jenž uveřejňuje spolu, a to se zevrubným údáním pramenů, výběr mravouky jezovitů, má každý papež po svém zvolení vyjádřiti se a přísahou stvrditi, že obsah následující listiny zcela schvaluje a že obsah ten s jeho osobním přesvědčením souhlasí. Tato listina se nalezá v jednom svazku papežských dekretů, (vytištěných snad u Turečka na kopečku?) a byla uveřejněna jenom jednou (?) v knize: „Mysteria iniquitatis“ str. 199. Podáváme překlad její s úplným vyhrazením, nemůžeme ale existenci této listiny a tohoto způsobu jednání po volbě papeže míti nikterak za nemožnou: (Věříme rádi.) „Papež se má považovati za zástupce Krista, nejen na zemi, v nebi a v pekle nýbrž i nad anděly a nad zlými duchy. On vykonává právo a moc nade všemi patriarchy, a to sice větší než jest právo a moc všech andělů, tak že může tyto i svou kletbou stíhati. (!) Celý svět považovati se má za jeho diocesi. On může vyřknouti výrok a rozsudek protivící se právu lidskému, Božskému a lidskému zákonu, a přece jest jeho rozsudek vždy spravedlivý. Neboť vůle papežova jest zákonem, ustanoveným ku vykonávání spravedlnosti. Co on činí, považováno jest u Boha, že dobře činí. On sedí s Bohem v konsistorium (!), a

sdílí s Kristem tutéž soudnou stolicí. Papež jest Bohu roven (aequalis), vyjma v hříchu, tak že se má považovati v případech, když mysl svou změni, jakoby ji byl sám Bůh změnil. Od papeže není žádné odvolání k Bohu, nebo papež jest sám Bohem na zemi a proto soudí jako Bůh.“

Coby nám řekl svět, kdybychom takový nesmysl čtenářstvu předložiti směli? A kdo z katolíků věřil by v to? Nikdo. A protestanté věří, vždyť to psáno v „Hlasech ze Sionu“. Ale na tomto pohanění nebylo dosti. V den sv. Cyrilla a Methoděje (9. března) vydán jest „Hus“, druhý to list křesťanů evangelických, vším právem politování hodných, neboť je častují starými lžemi, dávno vyvrácenými a vždy zase ohřívány. V čele čísla jest pojednání: „Papežice Johanna.“ Nejmenovaný spisovatel sám uznává, když byl beze studu všechno pověděl, co kdy zášť na potupu papežství byla vymyslela, „že jest celá ta věc jen smyšlená bajka,“ však nic méně bylo to vydáno tiskem pro ubohý lid evangelický v den, když jsme my slavili památku papežů věrných biskupů a kněží Cyrilla a Methoděje. Jako všem vsudy leží i našim evangelíkům papež v žaludku, neboť druhé pojednání v „Husu“ jest „O Petrovu penízi.“ Vyčteno tu sv. Otci, mnoho-li z rozličných diocesi a úhrnem obdržel. Těší nás, že „Hus“ dodal, že to sebráno mezi „dobrymi katolíky.“ Jeho straně není tedy Pius IX. k díkům zavázán. K slovům, „že tyto sbírky jen velmi skrovně v Čechách vypadly,“ dodáváme, že J. Emin. náš vrchní pastýř odevzdal do rukou sv. Otce v Římě od jediného bratrstva sv. Michaela 2000 skudů, které by „Hus“ k těm ostatním „tvrďm dolarům“ připočísti mohl, úhrn peněz „mezi dobrými katolíky“ sebraných a do Říma zaslanych bylby pak větší. — Koruna všeho, čím „Hus“ den 9. března zneuctil, jest počátek překladu od našich historiků dávno odsouzené brošůrky německého p. dra. O. Abela: „Legenda o sv. Janu Nepomuckém.“ I jakž by nebyl tento p. doktor proti sv. Janu Nepomuckému, vždyť jeho pp. kolegové, tolikéž doktoři, byli a jsou proti starším světcům, totiž proti sv. Cyrillu a Methoději! Divíme se tomu, že taky jejich výroky „Hus“ ze svého vlastenectví neuveřejňuje. Co jsme my lonského ruky v „Blah.“ o sv. Janu Nep. uveřejnili, jest čtenářům našim známo, co nám p. překladatel p. dra. Abela nového poví, oznámíme později, až překlad celé brošůrky uveřejní. My víme jen tolik, že p. Abelovi odporuje Palacký ika, že sv. Jan Nepomucký jest historická osoba a p. Abel to upírá. Komu máme věřiti? O Palackém víme, že jest slavný historik, o p. Abelovi pak, kdoby byl, nevíme. A však o tom jindy. Prozatím na ukázkou jedinké místo (str. 56.) „A však tento nejvyšší bůh (!) a svatý Cechův“ (rozuměj sv. Vít) „měl býti ještě od jiného, mladšího a mocnějšího soka

zastíněn. . . nebyl ani s to, své domácí právo ukážit a málo chybělo, aby jej byl nový host z přibytku jeho na čisto nevytiskl. Pak-liže se již dříve se svatým Václavem o svůj patronát (!) rozděliti musel, přišel nyní třetí, Jan Nepomucký“ atd. — A tyto lidé mluví o své lásce k národu, jsou pryč národovci, vlastenci! Z oiziny nosíce bláto, házejí po našich světcích, kydají hanu na všechno, co pravému Čechu jest milého a drahého. Tito lidé rádi by založili „národní církev.“ Ubohý národe, kdyby jsi upadnouti měl do takých rukou! Toho nás uchovej Bůh na přimluvu našich ss. patronů Cyrilla a Methoděje, Václava a Jana.

Ze Starého Kolína dne 17. března 1863.

Slavili, slavně jsme slavili slavnou památku svatých apoštolů slovanských Cyrilla i Methoděje. V pondělí dne 9. března byl u nás den zasvěcený. Při slavnostním kázání a slavné mši byl chrám Páně přeplněn nábožnými věřícími, jako bývá jen o Hodech Božích; a po celý oktav ráno při zpívání mši sv. i odpoledne při počeňání bývalo hojně přítomných. Po celý oktav zaznívaly v kostele písně k sv. Cyrillu a Methoději; a co nejradostnější, po celý ten milostivý týden bylo mnoho, musím říci velmi mnoho těch, kteří vykonali svou pobožnost velikonoční, aby spolu stali se účastní pokladů duchovních — plnomocných odpustků. Též všechna mládež i ze školy každodenní i nedělní přijala ss. svátosti. Naši osadníci vědí, že jsme to konali spolu památku tisíciletého trvání Církve katolické v Čechách, neboť katolíkyými hlasateli byli kněží a biskupové Cyrill a Method! Jistě že je ta radostná slavnost všecky, (jakž důst. p. děkan v kázání toho dne činěném jim dal navedení), utvrdila ve víře katolické, zvláště ve víře v jednu viditelnou hlavu a v úctu svatých a jich ostatků a obrazů, jistě že je utvrdila v naději, že jako po tisíc let vytrvala víra katolická ve vlasti naší, tak i na věky potrvá; a že je ta slavnost utvrdila v lásce křesťanské, toho důkaz již podali. Vybídnutí v řeči zvé důst. p. děkan, zvláště matky a dcery naše, aby dle známého jim provolání zbožné a šlechetné paní Marie Riegrové z Prahy, dokázaly svou vděčnost k Bohu a ss. apoštolům našim nějakými dárky na upravení chrámových rouch prvního Cyrillo-Methodějského chrámu Českého v Karlíně u Prahy. A hle, zbožné matky a dcery naše rozumějí lásku křesťanské. V tom témdni sešlo se v naší malé osadě na penězích 38 zl. 84 kr. r. č. a jedna a čtyřicet loketní štučka tenkého plátna. Dárky, ač nemnohé, byly za to bohaté. Podívi se každý, řeknuli, že z jedné selské

rodiny; odkudž při každé sbírce přijímáme dary ne na krejčary, ale na mnohé zlaté, při této příležitosti dala opět matka (Alžběta Vokrálova) za sebe a dvě dcery 15 zl. r. č. Z toho vidíte, že u nás máme nejen Česky vlastenky, ale což více jest, *Česky katoličky*. Kýžby i všude jinde ta slavnost tisíciletá byla sloužila Bohu a ss. apoštolům našim k oslavě, nám pak k lepšímu uvědomění *katolickému*, jež jeví se v pevné víře, v účinné lásce. J. H.

Z Říčan dne 18. března 1863.

Již uplynuli ti radostní nově slavnosti ss. Cyrilla a Methoděje, a posavade zní v uších mých tak krásné prozpěvované zdejší mládeži školní: „Svatí bratři ze Soluně“ dle nápěvu starodávní písně sv. Václavské. (Následuje popis slavnosti od 8.—16. března.) Zpovědnice po celý oktáv tak obstoupeny byly kajeníky, že zdejší dva duchovní sotva postáli. (Dále mluví dopis o velikém účastenství lidu i za nepříznivého počasí;) znamená to, že duch národní v našem lidu zakořeněn jest, *náboženství* na jevo se dává. Svatý Otec, Pius IX., pamětliv jsa bojovníkův, kteří r. 1859 dobrovolně v šiky vojska jeho se postavili, chtěje brániti země jeho, rozesílá po obcích památné peníze těm vysloužilým dobrovolníkům. Nejdůst. konsistoř poslala dvě takové medalie také k nám s tím rozkazem, aby vel. p. farář dotýčným vysloužilcům na prsa je zavěsil a význam jich vysvětlil. Medalie tyto jsou — v stříbre omočené; na jedné straně jest vyobrazen převrácený kříž, spočívající na hadu, jenž okolo kříže kruh činí, na znamení věčnosti. Nápis zní: „Pro Petri sede Pio IX. Pont. Max. Anno XV;“ na druhé pak straně jest nápis: „Victoria, quae vincit mundum, fides nostra.“ (Vítězství, které přemáhá svět, jest víra naše.) Peníz tento visí na stužce barvy bílé, červené a žluté. S medaliemi těmito poslán byl též latinský list z Říma, na němž podepsán jest kardinal de Genga. Listina vyhotovena jest na způsob *breve* v tento smysl: „Pius IX. na věčnou památku! Všemohoucí a prozřetelný Bůh ráčil učiniti, že Stolice apoštolská statků světských požívati může, aby totiž nástupcové knížete apoštolského sv. Petra, kteří veškerou církev dle povolání a povinnosti svých mají řídit, přikázání věro- a mravouky jako z tyrže náboženské všem rozsáhlým národům ohlašovati, žádné cizí světské vládě podrobeni nebyli, a Božský tento úřad ku spasení všech lidí svobodně zastávali. To dobře nahlížejíce ošemetní nepřatelé jména katolického vzbouřili se proti světské moci Stolice svaté, používajíce nectných pletich

a zjevné moci, z té příčiny, aby tím spíše i víru katolickou, by možná bylo, ze základů vyvrátili. Však sotva se dověděli věrní katolíci, co se od nepřatel kuje, s horlivostí ujímati se chtěli práv Stolice svaté, a ze všech končin i zemí vzdálených přicházeli k vojsku našemu, a nejen lidé třídy nižší, nýbrž i mužové stavů nejvzdělanějších, nehledíce na nepohodlí a na nebezpečnost, aby zabránili vztek a vpád nepřátelský. I shromáždil se hlouček vojska malý, sice ale tak ochotný, že i nepřítel náš podalpinský, který převahou žoldnéřů svých provinciím našim hrozil a je jako vítanou kořist hltavě popadl, na nešťastný výsledek pro osobu svou pomýšlel, nevtrhne-li proti právu a beze všeho vypovězení války do země samé. I učinil tak; však ukázalo se, co katoličtí vojínové dovedou a co pravá víra v člověku může učiniti; neboť bojovali tak udatně, že krvavé vítězství nepříteli zanechavše, spíše *množstvím* než *udatností* a *slávou bojovnou* přemoženi jsou. Aby ale tento slavný čin u veškerého potomstva lidského v paměti zůstal, nechali jsme tyto medalie raziti a vojínům našim za odměnu dokázané věrnosti uděliti, neboť si vydobili zásluh o Stolicí apoštolskou a o církev katolickou. Těch pak, kteří smrtí slavnou v boji padli, vždy chceme v modlitbách pamětlivi býti.“ — Tent jest tedy smysl onoho dopisu. Podělení medaliemi stane se co nejdříve. —

V novinách nalézáme zhusta též žádosti k zemskému sněmu o vybavení desátku. Každé téměř beneficium utrpělo pohromami časovými, a nadto daně ustavičně se zvětšují, pokolení lidské ovšem se rozmnožuje, ale s ním roste i bída a nouze, požadavky jsou jiné než bývaly, cena peněz též klesla, a pročež není divu, že fary jsou na příjmech velmi ztenčeny. Nejsou-li dávky ty pro jednotlivce příliš obtížné, osadníci žádostmi takovými dávají na jevo nevďěčnost k pastýřům svým duchovním, spíše jejich přispění snad potřebným. Pořád se rokuje o zlepšení bidného postavení duchovenstva, ale odjímáním toho, co mívalo, se mu věru nepomůže. Těšme se pohledem na sv. Otce. Nepřatelé, a bohužel, kteří nazývali se katolíky, záviděli jemu moc světskou, i zbavili ho krajin, jichž pánem po právu a spravedlnosti byl. Však Bůh ho neopouští a neopustí. L.

Z Plzně dne 18. března 1863.

Ze všech krajů naší milé vlasti docházejí utěšené zprávy, jak se slavila tisíciletá památka sv. Cyrilla a Methoděje. A což „vždy věrná a katolická Plzeň?“ I ona slavila památku tak vzácnou způsobem dů-

stojným. Odpoledne před svátkem slavnost započala požehnáním, které sám veled. p. arciděkan s veškerým duchovenstvem svým odbýval. Na den ss. bratří sloužil po přiměřeném kázání pontifikální mši sv. Ze všech stran shromáždili se lidé jako o nějakém velikém svátku na služby Boží, a naplnili prostranný chrám náš. Však utěšenější bylo to, že věřící po celý oktáv hojně přistupovali k sv. zpovědi a sv. přijímání, aby účastnými se stali plnomocných odpustků, které sv. Otec milostivě byl udělil; ano i nemocní, nemohouce jíti do chrámu Páně, doprošovali se duchovních, aby jim svátostmi přísluhovali; i oni sobě přáli dojiti těch pokladů, kterých církev svým věrným v tomto čase podávala. Kéžby se za nás ss. bratří ze Soluně přimlouvali, aby naše město uchovalo sobě čestný název „vždy věrné, katolické Plzně.“

Ostatně je naše město bohaté na rozličné pobožnosti. Tak konává se každoročně po devět neděl před vánočními svátky pobožnost ke cti a chvále Panny Marie Karlovske při velkém účastenství lidu, který nejen z města, ale i z okolních vesnic ještě za tmy spěchá k této pobožnosti od dvou zbožných sester založené. Letos zavedena jest jiná pobožnost též devítinedělní ke cti a chvále sv. Josefa, pěstouna Pána Ježíše, založena od nábožných jedněch manželů, kteří k této slavnosti chrámu našemu darovali pěkný obraz sv. Josefa, malovaný od zdejšího dovedného malíře p. Herzoga. Pěknými pracemi tohoto malíře honosí se mnohé vůkolní kostely, ano až z krajů saských objednána u něho křížová cesta: obrazy jeho vynikají něžností a výrazem Svatému neb Světici zcela přiměřeným. s.

V Dejšíně, dne 17. března 1863.

[Slavnost. Dar chrámu Páně.]

Dne 9. března na úsvitě pohlížel jsem ven, jaké asi bude povětrí, ale zarmoutil jsem se, že přšlo a naše slavnost že se nám pokazí. — Však ejhle, bláto nezastrašilo náš lid, který věda, jak slavný to den, ze všech našich vesnic se hrnul ke chrámu Páně, aby vzdal čest a chválu Pánu, aby velebil milosrdenství jeho, že před 1000lety předkům našim zasvítlo světlo věčné pravdy a zaražen byl kříž, to pravé znamení spásy, na nivách našich Česko-Moravských vlastí! Div jsem radostí neslzel patře na ten nesmírný zástup, jenž se sešel, aby u přítomnosti Ježíše Krista v nejsv. Svátosti oltářní vydal svědectví, že pamatuje na správce své, kteří k němu mluvili slovo Boží! Naši osadníci sami si udělali zasvěcený

svátek. Ano musím se zmíniti, že i na železné dráze dovoleno! dělníkům, kdo by chtěl, do chrámu Páně jíti. Je to věru neobyčejný výjev; nebo tam v neděli i ve svátek, ráno i odpoledne, za dne i v noci: ustavičně se pracuje; mnozí po čase snad nebudou ani věděti, kudy do kostela. Věru to je smutné! V loni v „Pozoru“ jsem se ozval proti tomu, a však hlas můj zůstal hlasem volajícího na poušti, nikdo toho sobě nepovšimnul. Tím nápadnější byl tento výjev, a proto chválím, co chvály hodno. V svateveer svátku sv. Cyrilla a Methoda vyzýval hlahol zvonů k náležité přípravě k vzácné té slavnosti. Velká to myšlenka! Touž dobou po celém království Českém od naší stověžaté Prahy, kde tolik pomníků náboženských se nalezá, až k nejnepatrnějšímu kostelíčku provolávali zvonové slávu a vítězství víry naší katolické, a den na to opět po všech těch krajích živi zvonové hlasatelé slova Božího, duchovní správce, kněží, strážcové na Sionu svatém, volali jak strážní na hradbách pevnosti oznamující celému světu pravdu víry naší sv., kterou nám přinesli sv. Cyrill a Methoděj. A jak bedlivě poslouchal nábožný národ náš! O něm sám sv. Cyrill na smrtelném lůžku vyznal prose bratra svého: „zůstaň u toho lidu *dobrého* a vyučuj ho pravdě Boží!“ Slávu našich předků, dobrotu srdce jejich hlásají dějiny naše! Ale co nám to prospěje, jest-li my, synové jejich budeme netečníky, co nám pomůže sláva předků našich, jest-li se vzdálíme od víry a nábožnosti předků? Věrný Čech, věrný Moravan cti památku sv. Cyrilla a Methoděje tím, že cti a vyznává víru, kterou hlásali ss. apoštolové tito, a ti kázali, co učil a kázal Kristus Ježíš, a podle rozkazu jeho ss. apoštolové, co učí naše sv. Církev katolická! — Ještě musím podotknouti, že se těším na novou okrasu našeho chrámu Páně! Věru máme krásný, v gotickém slohu stavený stánek Boží! Když ještě † Alexander Urban zde byl kaplanem, na jehož horlivost lid s vděčností zpomíná, postaral se s p. farářem nynějším Karlem Růžičkou o obnovení velkého oltáře. Jeden postranní oltář obnovili hutníci sv. Panny Barbory, a pachtýř dvora Heromyslického jiný postranní oltář. Nyní novou okrasu nám a radost způsobí učitel na dívčí škole v Plzni, p. Josef Rampouch, který pohozenou krásnou řezbu Pána Krista sám obnovil a tyto dny přiveze z vděčnosti a lásky k p. farářům a k okrase našeho chrámu Páně. Zaplat Pán Bůh! Dovídám se též, že naše obec Dejšínská chce nás překvapiti obrazem sv. Cyrilla a Methoděje na památku tisícileté slavnosti. A. F.

Z rozličných měst a míst po 16. březnu 1863.

O požehnané slavnosti Cyrillo-Methodějské došlo nás přemnoho dopisů, mají mnoho společného, jakož mezi katolíky, poslušnými hlasu vrchních pastýřů svých jinak ani býti nemůže. Klademe sem aspoň některé úryvky: *Z Kouřimi.* Takové duchovní radosti jsem zde nikdy nepocítil, jako za tohoto slavného téhodne jubilejního; nikdy na žádné slavnosti nebylo takového účastenství jako na této, tak že zdejší starobylý, velkolepý chrám ukázal se býti malým k slavnosti tak vzácné. A jaký to shon u zpovědnic, v témdni tom měli jsme přes 1200 komunikantů! V den ss. Cyrilla a Methoděje přišli všickni osadníci na služby Boží v svátečním obleku a sbor ostrostřelců oslavoval velké služby Boží. City jsem byl překonán, když jsem vystoupil na kazatelnu viděl hlav jako nikdy před tím. V samém kázání přišlo mi teprv na mysl, abych osadníky vybidnul, by i skutkem nějakým osvědčili svou vděčnost k světcům našim a přispěli na úpravu Karlínského chrámu. Dali, ale nemajíce při sobě peněz, přinášeli pak celé odpoledne dárky své na děkanství. Často se oko mé žarosilo slzou, když jsem vzítí musel od mnohé duše poslední její groš. U zámožnějších rodin tudy dni sbírala na paramenta k rukoum paní Marie Riegrové paní Alžběta Zedřichova a odvede znamenitý příspěvek. Slavnost tato zajisté upevnila v mnohých srdcích víru a rozhojnila lásku k Církvi sv. — *Z města Kolína* nad Labem píše se nám tolikéž o chrámech naplněných věřícími a o zpovědnících obklopených kajcníky v čas milostivého téhodne Cyrillo-Methodějského. — *V Králové Hradci* konali celou tu osmidenní pobožnost bodří studující a sice aby vyučování ujmy neutrpělo, ráno před školou a odpoledne po škole. „Ač přicházeti na požehnaní ponecháno bylo dobré vůli, přicházeli dušně.“ — *Z Hudlic* praví dopis: Tisíc duší, očístivše se svátostí pokání, přistoupilo za ten milostivý týden k stolu Páně. — *Ze Solopisk:* Osadníci přicházejí tak hojně k sv. zpovědi, že ranní pobožnost obyčejně do 11 hodin trvá. — Velké účastenství bylo též ve *Voticích.* V *Arnoštovicích* bylo přijímajících sv. svátosti 1300. — V *Týnici* nad Labem slavili svatvečer sv. ap. Cyr. a Meth. nejprve předepsanou pobožností chrámovou a pak divadelním představením ve prospěch Karlínského chrámu Páně. — Slavnost nebyla pouhou slavností národní, nýbrž byla pobožností a slavnost katolická; máme zprávy i z krajů Německých. Kněz Jos. Zennefels, kaplan v *Kosolupech* naříká, že se mu p. farář

roznemohl a on sám nevidanému návalu kajcníkův vyhověti nemohl. Z toho všeho budiž Bohu chvála!

Kronika.

Z Prahy. Dovídáme se, že se letošního roku synoda diécesální na jisto slaviti bude v arcidiécesi Pražské ku konci srpna anebo v prvních dnech měsíce září. Z té příčiny nebudou letos exercicie kněžské. Usnesení synody provincialní vyjdou tiskem ku konci května, jak slubuje „*Ordin. List.*“ Že i v diécesi Budějovické přípravy se konají k slavení synody diécesální, už jsme oznámili. Zdař Bůh!

— V metrop. chrámu u sv. Víta na hradě Pražském bude ve sv. témdni JEmin. nejdůst. p. kardinal konati služby Boží a obřady, jak následuje. V *neděli květnou* bude o 1/2 10 svěcení ratolestí a průvod, o hod. 11. velká mše sv. s pašemi. Ve *středu* ve 4 hod. odp. tmavé jitřní. Na zelený *čtvrtek* ráno v 9 hod. mše sv., svěcení olejů, sv. přijímání; odpoledne ve 4 hod. umývání noh, latinské kázání, jitřní. Na velký *pátek:* v 8 hod. české kázání, v 9 hod. obřady, (líbání sv. kříže, průvod, atd.) pak něm. kázání. Odp. ve 4 hod. jitřní. (Návštěva Božího hrobu.) Na bílou *sobotu* ráno o 1/2 9. obřady, pak zpívaná mše sv. Odpo. v 5 hod. slavné vzkříšení. V *neděli* velik. po kázání bude JEmin. sloužit o hod. 11. pontifikální mši sv. a udělí apoštolské požehnání, spojené s plnomocnými odpustky pro každého, kdo svátost' pokání a nejsv. Svátost oltářní skroušeně přijav, pontifikální mši sv. přítomen jest.

— V císařské kapli na hradě jest pořádek služeb Božích následující: V *neděli květnou* ráno o 1/2 9 svěcení ratolestí, velká mše sv. s pašemi; odp. v 6 hod. něm. kázání a požehnaní. Ve *středu* o 1/2 5 odp. jitřní. V zelený *čtvrtek* v 9 hod. ráno zpívaná mše sv., přijímání, průvod; odp. o 1/2 5 jitřní. Na velký *pátek:* ráno o hod. 9. pašie s ostatními sv. obřady; odp. o 1/2 5 jitřní; v 7 hod. něm. kázání, žalím „Miserere“, požehnaní s reliquií sv. kříže. V bílou *sobotu:* v 9 hod. ráno svěcení paškalu, čtení prorocství, zpívaná mše sv. Na všech těchto sv. úkonech bývají J. Vel. císař Ferdinand Dobrotivý a Maria Anna s dvorem svým; jakož v metrop. chrámu Páně s nejdůst. vrchním pastýřem metrop. kapitola a duchovenstvo. Část alumnů k. arc. semináře zpívá hodinky a přisluhuje v cí. kapli, ostatní všichni v metrop. chrámu. — Ve všech farních chrámech Pražských bývá počátek služeb Božích ve sv. témdni ve *čtvrtek* a v *pátek* ráno o hod. 9., v *sobotu* pak v 8 hod.

Slavnost *vzkříšení* (z mrtvých vstání Páně) koná se na bílou sobotu odpoledno o 4. hod.; u sv. Vojtěcha (u prašné brány, c. kr. vojsko),

u Milosrdných, u Věch Svatých, na Karlově. — V 5 hod.: v Týně, u sv. Ducha, u sv. Jindřicha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikoláše, u Karmelitek na Hradčanech, u sv. Víta, na Vyšehradě, na Smíchově. — O 1/2 6 u sv. Voršuly. V 6 hodin: v Lorettě, u sv. Tomáše, u Marie Panny Vítězné, u sv. Vojtěcha (v Jirchářích), u nejsv. Trojice (na Spálené ulici), u Františkánů, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (křížovníků), u Dominikánů. — O 1/2 7 hod.: u sv. Kajetána (na Malé straně). — V 7 hodin: u sv. Jakoba a v Emausích.

— Druhotiny kněžské letošního roku slaví budou P. T. pp.: v arcidiocesi Pražské Haas Prokop, farář v Bezdědicích, Koutník Sigmund, rektor kol. Piaristův v Slaném, Příbík Vincenc, děkan na Smečně, Šauf Vavřinec, děkan v Brandýse nad Labem, Weichsmüller Jiří, farář ze Tří Seker na odpoč., Zeidler Jeroným, opat ř. premonst. na Strahově, Zák Matěj, kněz ř. Maltez., děkan v Radomyšli, všichni d. 15. srp. V diocesi Litoměřické. Ehrlich Václav, farář v Holčicích, 7. srpna. Foita Petr, farář na Hoštece, 24. dubna. Hábl Antonín, farář ve Stráni, 7. srpna. Keller Josef, kněz na odpoč. v Bohusodově, 2. srpna. Kunz Frant., farář v Novém Sedle, 7. srpna. Paudler Amand, senior ř. August. v Ročově, 10. dubna. Schönpflug František, farář v Tušnicích, 7. srpna. Sourek Josef, děkan v Turnově, 24. dubna. Tůubling Jan, osobní děkan v Měticích, 13. srpna. Vlček Karel, osobní děkan v Dolním Slivně, 7. srpna. Wöhle Jan, osobní děkan v Rosavici, 7. srpna. V diocesi Kralohradecké. Čestický Frant., kněz na odpoč. v Chotěboři, 24. srpna. Havele Ant., farář v Bohdanech, 26. července. Müller Frant. farář v Chroustovicích, 17. října. Sommer Josef, děkan v Hostinném a vikář, 24. srpna. V diocesi Budějovické: Fröhlich Matěj, farář v Bělčicích, Šauf Jan, farář v Malém Zdikově a vikář, Štách Václ., lokalista na odpoč. v Zlaté Koruně, všichni 15. srpna.

Dále Bůh, dočká se tedy letos v Čechách padesátiletého kněžství 26 zaslužilých kněží.

— Předevčirem opustil Prahu a vlast známý spisovatel, kněz Josef Pohorelý, farář Novoveský. Ubírá se do Říma na svátky velikonocní.

— Zemskému sněmu podána jest žádost o vydání bohoslužebného řádu pro židy a jiná, aby protestanté obou vyznání svými superintendenty na sněmu zastoupení byli, jako tam místo a hlas mají naši biskupové.

— Odsouzený redaktor „Pozoru“ veld. p. kan. V. Štulec, jenž „Blahověst“ náš založil a po deset roků vydával, nastoupí trest svůj u sv. Jiří na Hradčanech po neděli květné.

— Vlachům v Praze žijícím káže letos v postě slovo Boží ve vlašské kapli každou neděli a svátek kněz Penso, rodilý Benáčan. — Kněz tovaryšstva Ježíšova Schmude kázal šlechticům v cíis. kapli od 16.—19. t. m.; od neděle květné do bílé soboty bude pak kázati mužům v kapli c. k. gymnasia akademického.

Na Moravě zřizuje se sbor paní a panen k ozdobení chrámu Velehradského. Čtenářský spolek v Bystřici pod Hostýnem prodává obrázky ss. Cyrilla a Methoděje. Z výnosu chce zakoupiti sochu těchže světcův a postaviti před chrámem Matky Boží na Hostýně. Obraz v osmerce stojí 10 kr., ve velkém čtverci 15 kr.

Z Vídně. Na předměstí Jirchářích bude se stavěti nový chrám. — Její Velic. cíis. Alžběta vykoná letos na zelený čtvrtek umývání noh ve dvorském farním chrámu Páně.

Z Londýna. Od 27. let působí zde „městská missie“, kteráž záleží ze 400 missionářů církve anglikánské, jakož z independentův, Methodistů, Baptistů, Presbyteriánů atd. Za rok 1862 učinili 1,979.453 návštěv a rozdali 3,000.000 tištěných traktátův. V díle svém evangelickém počínají si právě po městsku; u večer se v bytu missionářově sejde obyčejně 200—300 osob, každý zaplatí 12—18 krejcarů, začez dostává čaje a chleba s máslem; po večeri mluví missionář k shromážděným hostům. Jejich činnost evangelickou podporují „paní biblické“, kteréž pod rozličnými záminkami do soukromých bytů přicházejíce chudým rodinám podporu udílejí a při tom bible rozdávají. Lonského roku 170 takových paní rozdalo v Londýně 30.000 biblí.

Z Paříže. „Společnost traktátův“ v Paříži zřízená měla za jediný rok příjmů 107.000 franků, vydání 93000 fr. a rozšířila 514.000 traktátův; jindy byly tyto traktáty zdarma rozdělovány mezi lid, nyní pak v nízké ceně se prodávají. Paměti-hodné jest vyznání, které předseda spolku Rossemo Saint Hilaire učinil, an na veřejném sjezdu si stěžoval, že nejnebezpečnějšími nepřáteli společnosti nejsou jinověrci (totiž katolíci), alebrž špatné traktáty samy sebou; předseda poukázal na Anglicko i Německo, kdež prý tisknou mnohem lepší pojednání než ve Francouzsku. Avšak evangelické listy bez obalu svědčí, že i v Německu mnohý škvár pod záštitou evangelia od traktátních spolků bývá pouštěn do světa.

Z Hollandska. Pro amerikánské kolonie Hollandského království jest zákonem od 8. srpna 1862 *otroctví* vyzdviženo. Dne 1. července 1863 bude 45.000 otroků lidmi svobodnými. Útraty k uskutečnění tohoto bohumilého díla obnášejí 16 millionů zl.; 1 mill. zl. ustanoven jest k odměnám pro nové dělníky, jenž by v koloniích se usaditi chtěli. Propuštění otroci tito budou pak ještě po 10 let podrobeni zvláštní dohlídce státní, tak že n. př. za jistou cenu budou muset pracovati; předce ale se jim ještě r. 1863 dostane práv občanských, jména rodinného, škol, služeb Božích a práva vlastního jmění vydobývati; po 10 letech prohlásí je zákon za rovné všem jiným občanům.

Z Říma. (Drobné zprávy z přátelských dopisů.) Při službách Božích s assistencí nepodává zde podjáhen knihu mešní po přečtení sv. evangelia tím způsobem celebrantovi k políbení jako v Čechách, nýbrž opíraje knihu o levou ruku, okazuje pravici na místo, kde celebrant polibiti má. — Často jsem se tomu divil, s jakou ostýchavostí se zde mluví o budoucím nástupci Pia IX.; již se tomu nedivím, neboť jsem slyšel, že takové rozmluvy pod trestem vyobcování zapovězeny jsou. — Byl jsem v Katakombách sv. Nerea a Achillea s knězem Archangelo, jenž se v této věci výborně zná a nedávno vydal učené dílo o Katakombách. Věhod k nim podobá se kapli, v něm nalezájí se obyčejná vyobrazení, jako: sv. Petr s kohoutem, vzkříšení Lazara, obětování Isáka; výše na zděch lze spatřiti pozůstatky pohanských nápisů; nade schody hlásá nápis, co všecko Pius IX. pro tyto Katakomy učinil. Schody jsou prastaré, nyní mramorem obložené, chodby místem velmi široké; jedinkým otvorem padá s výše světlo, kteréž ovšem jen málo osvětluje, tak že svíčky anebo pochodně jest potřeba. Jeden nápis ze IV. století dle: „*vive in pace, et pete pro nobis*“ (odpočivej v pokoji a oroduj za nás), z čehož patrno, že jako dříve i tři sta a několik let po Kristu Pánu křesťané v orodování a přimlvy Svatých u Boha věřili. Kamény katakomb vydávají vůbec krásné svědectví víře katolické a zahanbují bludáře. Na jiném nápisu nebylo lze více rozeznati, než slovo „*Martyr*“ (mučenník), což ovšem před Bohem nic nevádí, jemuž zajisté znám a v knize života zapsán jest, ač my neznáme jména jeho. Jedno sv. tělo viděl jsem tu málo porušené. Na rozličných klenutích a chodbách viděl jsem rozmanité obrazy představující nejvíce předměty z nového zákona. Kdo Katakomy navštíví, s tím přesvědčením odchází, že

křesťané již od počátku o pochovávání zemřelých mnoho dbali, těla zesnulých v veliké uctivosti měli, ačkoliv o živé tělo přílišně pečliví nebyli, vážíce si těla jen co schránky duše nesmrtelné. — V Katakombách sv. Kalixta nalezl jsem málo vyobrazení, ale zato pěkné, jako: ss. apoštoly, holubici, Mojžíše, jak se holi dotýká skály, dobrého pastýře, pět moudrých panen, osoby s rukama rozpjatýma se modlící, Krista Pána, Jonáše; mnoho kapli s kazatelnou i s dvěma kazatelnami. Též lavice po stranách se v nich nalezájí. — Po hromnicích sloužil jsem mši sv. v chrámu Páně „u mučenníků“ u dvojitého oltáře. Jeden a týž kříž, ty samé svícný slouží zároveň dvěma kněžím při mši sv., kteříž proti sobě stojí. Při „*Dominus vobiscum*“ a. p. kněz u takového oltáře k lidu se neobrací. — V obrazárně Vatikánské měl jsem příležitost souditi o výroku Albana Stolze, jenž Murilla staví nad Rafaela. Zde pokládá se to Stolzovi za zlé, já pak souhlasím s ním, a soudím, že Rafael toliko pro vzdělance, ale Murillo pro vzdělané i pro chudé duchem maloval. — Začátkem února vypukl zde dobytí mor; hned uhozeno se všech možných prostředků proti nehodě té; i vzývání Boha o pomoc vládou nařízeno, totiž dne 8., 9. a 10. byla vystavena nejsvětější Svátost a duchovním též uloženo, při mši sv. říkati modlitbu za odvrácení té rány. Když se kněz při mši sv. k lidu obrátí řka: „Pán s vámi“, pokloní se zde, jak jsem pozoroval, každý věřící maličko hlavou k němu, jakoby díky čině odpovídal: I s duchem tvým. Obyčej tento musím chváliti, neb se tím spojení obětujícího s věřícími vhodně naznačuje. — V oktávě Očišťování Panny Marie byl jsem se podívat na sbírku srdci katolickému v přítomné době nade všecky jiné sbírky dražší, totiž na výstavu 1600 dárek katolického světa, papežské loterii věnovaných. V tomto valném počtu dárek spatřiti lze rozmanité předměty ze velikých odborů umění a průmyslu. Abych aspoň o něčem se zmínil, podotýkám, že mi nápadný byl nepatrný lístek s číslem 1317, na němž jsem četl: Tomu, kdo mi tento lístek doručí, odevzdám jeden výtisk „*Cornelia a Lapide*“ ve 20. svazcích in folio N. N. v Lyoně. — Kníže Alexander de Torlonia jest veliký dobrodinec Římanů, ale požívá za to též veliké vážnosti. Má veliké jmění, však to bývá též u mnohých jiných velmožů; on pak činí si dle slov sv. evangelia z mamony přátele v nebesích. Tak n. p. mimo to, že stavěním paláců poskytuje výživu lidu, přispívá též mnohými obětmi klášterům a chrámům. Na obno-

vení chrámu „al Gésu“ vynaložil loni přes 60.000 zl. V Borgo blíže St. Onofrio založil ústav, kde se chudé dívky zdarma vychovávají pod ochranou a vedením „dcer lásky,“ tamtéž nalezají bezpečného útočiště veškeré chudé dívky slepé. On platí za léky pro chudé ve čtvrti Borgo a ve čtvrti Trastevere. „Dcery lásky“ navštěvují chudé též po domech a přinášejí jim na útraty jeho prádlo a potravu; vynakládá na to 30.000 zl. ročně. Jeho nákladem tiskne se ročně 50.000 až 60.000 knih náboženských, kterými se chudí podělují. Nedávno objednal mnoho tisíc knih v jazyku armenském („pravidla křesťanského života“ od sv. Alfonsa Liguori), jež chudým Arménům na východě daroval. Zjednal a zaplatil též překrásný oltář mravorový za 80.000 zl. pro nový chrám v Boulogne-sur-mer ve Francouzsku, a nyní hodlá podobný zříditi v Římě v kostele „s. Maria della Vittoria“ za 120.000 zl. V Lateranském chrámu zřídil před několika roky svou rodinnou kryptu, velmi nádhernou a vkusnou za půl druhého millionu franků. Předěšlého roku dal divadlo za 240.000 zl. obnoviti, a bude míti nyní zase veliké vydání, neboť onehdy vzňal se v divadle tom oheň a nadělal škody za 400.000 zl. Že sv. Otcí co věrný syn laskavě přispívá netřeba podotýkati. Kýžby Bůh podobného Torlonia vzbudil v Čechách, aby chrám ss. Cyrilla a Methodia v Karlíně nemusel dlouho čekati na své posvěcení!

— Apošt. nunciem na cis. dvoře Vídeňském jmenován jest od sv. Otce monsr. Marian *Falcinelli Antoniaci*, arcibiskup Athenský. Nynější nunciem mons. Ant. *De Luca*, arcib. Tharsenský stal se kardinálem, jakož i patriarcha Benátský mons. Jos. Lud. *Trevisanato* a prof. bohosloví ve Vídni, P. Guidi.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Vosátka*, far. na odpoč. dne 6. ledna.
p. Jan *Rill*, farář Wildsteinský na odpoč., dne 6. března.
p. Jos. *Jerie*, farář Mukařovský na odpoč. dne 11. března.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav *Bernardin*, za děkana do Velvar.
P. Eugen *Jodl*, quardian ř. Františk., za administrátora ve Voticích.

Uprázdňené místo:

Notice, fara patron. dědiců hrab. Vratislava od 11. března 1863.

V diécesi Kralohradecké.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Fiala*, jubil. kněz, Chotečský duch. správce na odpoč. a osob. farář, v Nové Pace dne 5. března (nar. v Nové Pace 10. října 1785, kněz od 16. srpna 1809).
P. Leopold *Plagwitz*, jubil. kněz řádu sv. Benedikta, bisk. notář a osob. děkan ve Verňovicích dne 11. března (nar. v Broumově 17. března 1787, kněz od 12. srpna 1810.)

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Peřina*, arciděkan v Kutné Hoře, jmenován proz. bisk. vikářem a školdozorcem v okrese Kutnohorském.
p. Jan *Hron*, farář v Kuklenách, obdržel colare canonicorum.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Jos. *Stibral*, kněz ř. premonstr., kaplan za administrátora v Humpolci.
p. Frant. *Rašín*, kaplan za admin. in spirit. ve Vostružně.

Listárna redakce.

Příspěvky nám zaslali: Na chrám sv. *Cyrilla a Methoděje* v Karlíně (na vnitřní úpravu): vp. Bohumil Hakl od studující mládeže v Hradci Králové 30 zl.; dp. Jos. Lemoch, děkan v Ounčticích sbírku 10 zl.; (na hlavní oltář:) vp. Václ. Slavík, admin. v Kouřimi, sbírku 21 zl. 10 kr.; vp. Alois Škampa, starší kapl. u Matky Boží před Týnem v Praze 12 zl.; ze Sv. Hory u Příbrami 4 zl. 44 kr.; vp. Bezděka ze Želiva 1 zl.; Blažej Šrajl, čeledín v Dějšíně 1 zl. vp. A. Viktorín, farář v Hudlicích sbírku 5 zl. 30 kr. (Úhrnem 84 zl. 84 kr.; připočte-li se k tomu 189 zl. 40 kr. oznámených v předešlých číslech, shledáme, že „Blahověstem“ odevzdáno v prvním čtvrtletí t. r. na chrám Karlínský 274 zl. 24 kr.)

Na svatyni *Velehradskou*: vp. A. Viktorín, far. v Hudlicích sbírku 5 zl. 30 kr.

p. V. V. V.: Dopis netýk. se Vás; nikoli. „Blah.“ vychází, jak udáno. Kontrakt. váz. nejs.; nebude-li pořád., obrát. se jinam.

p. A. F.: Sklad. jest kněz kaplan. Od Kl. pozdr. V zaslán. z Luž. nic nového. Překlád. sám, a pište jasněji.

p. F. L.: Pište p. spir. a příloží. 2 zl.

p. J. D. v T. Předplac. *čtvrtletní* na „Blah.“ se nepřijímá, rače rozhodnouti o penězích.

p. J. Ž. v St. B.: *Nesmíme*; či nečetl jste vloni č. 34. toho listu? za to mu poskytl „Blah.“ letos látku do č. 6. Zpomeňte někdy také na nás.

p. K. P.: „Blah.“ smělby se nyní proměnit v *týdenník*, ale bojí se zvýšiti předpl. cenu

Nejbližší příští číslo (10.) bude vydáno na bílou sobotu (dne 4. dubna) v poledne.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—I.

Expedice
v kněhupectví
B. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městí, č. 786—II.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných

knihkupeů

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se záslkou poš-
tovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Rozjímání velikonoční.

(Dle Kronsta kněz **Libor Scholz**, kaplan v Bozkovicích na Moravě.)

„Jako Kristus vstal z mrtvých skrze slávu Otce, tak i my v novotě života chodme.“ (Řím. 6, 4.) Pán z mrtvých vstal k životu slávy, aby nás z hříchu vzkřísil k životu milosti: „Onť vydán jest pro hříchy naše a vstal z mrtvých pro ospravedlnění naše.“ (Řím. 4, 25.) Jaké bylo ono z mrtvých vstání těla, takové má býti obrácení duše naší, aby onomu se podobalo vzkříšení naše duševní; „nebo pohřbeni jsme spolu s Ním skrze křest v smrt: abychom jako Kristus vstal z mrtvých skrze slávu Otce, tak i my v novotě života chodili.“ „Vstalt Pán právě“ (Luk. 24, 34.) i ukázal se a více neumře; a tak budiž též obrácení naše upřímné, zjevné, stálé a nezvratné.

I.

„Vstalt Pán právě.“ Marně židé hrob upevňují a kámen zapečetěný stráží osazují, marně ženy na úsvitě přicházejí, aby pomazaly Pána; anděl praví: „Není Ho tuto! vstalt jest zajisté, jakož byl řekl, pojdte a vizte místo.“ (Mat. 28, 6.) „Tedy Petr vstav běžel k hrobu,“ (Luk. 24, 12.) běžel i Jan, schylují se, pohlízejíce, a co vidí, ze strachu ani nevěří. Nepochybná vidí skutečného vzkříšení znamení: kámen odvalený, hrob otevřený, prostěradla a plátno prázdné. — Ta jsou též znamení pra-

vého obrácení, když lítost kámen se srdce odvalí, když zpověď hrob hříchů otevře, když konečně polepšení života ony svazky bezbožnosti rozváže a duši jich sprostí; kterýchžto znamení kdeby nebylo, není pravého vzkříšení duše, ani tělo v den soudný nevstane k slávě, nýbrž k soudu.

1. „I pravily vespolek: Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových? A pohledše, uzřely kámen odvalený.“ (Mar. 16, 3. 4.) To bylo prvním pro ně znamením vzkříšení; a to jest první znamení pravého obrácení, když skroušenost tvrdý kámen se srdce odvalí, aby se vyplnilo, co prorok o příchodu Krista a nového zákona milosti předpovídal: „A dám vám srdce nové, a ducha nového položím u prostřed vás: a odejmu srdce kamenné z těla vašeho, a dám vám srdce masité.“ (Ez. 36, 26.) Jestli srdce tvé ještě zatvrzelé nezměklo-li posud slzami pokání, nebylo-li žádnou bolestí zkormoučeno, žádnou ošklivostí hříchu, žádným dobrým předsevzetím sevřeno a změněno, ještě jsi s Kristem nepovstal, žádného zdraví nemá duše tvá; protože žádného tu není znamení života a vzkříšení, nýbrž jen smrti, zatvrzelosti a věčného zavržení. Nahledni do sebe, sud sám sebe a ptej se, s jakou bolestí duše, s jakou skroušeností sv. svátosti přijímáš, a smiluj se nad svou duši, která tolikými ranami zraněná, takovou tíží hříchů stížená tak dlouhý již čas pohřbena jest v temnostech a v stínu smrti; i vzhop se tedy

a povstaň z mrtvých, aby tě Kristus v den soudný vzkřísil.

2. Druhé znamení z mrtvých vstání jest otevřený hrob: „Anděl Páně sstoupil s nebe, a přistoupiv odvalil kámen a posadil se na něm. I promluviv anděl řekl k ženám: Nebojte se vy! neboť vím, že Ježíše, kterýž byl ukřižován, hledáte. Není Ho tuto; vstalt jest zajisté, jakož byl řekl: pojdte a vizte místo, kdež byl položen Pán.“ (Mat. 28, 2. 5. 6.) „Přišel pak i Petr a Jan, onen dříve, tento později vkročil a viděl a věřil, že Pán vstal z mrtvých.“ (Jan 20, 8.) Tot jest druhé znamení vzkříšení, když zpověď hrob hříchů otevře, tak že kněz vidí „příbytek zlých duchů, a stráž všelikého nečistého ducha, a stráž všelikého nečistého a ohyzdného ptactva.“ (Zjev. 18, 2.) Když však hříšník hluboké skryše zlého svědomí otevřít se obává, když zanedbá zkoušeti se, když stud neb zaviněná zapomenutost těžký hřích zakrývá: nemůže lékař hojiti nemoc, které nezná; neukáže se tedy žádné zdraví duše, žádné znamení života neb vzkříšení; nýbrž hrob zakrytý, plný hniloby a smradu. A však ten hrob, který se před knězem uzavírá, při vzkříšení těla předce se ukáže, neb „všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jeden každý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré aneb zlé.“ (II. Kor. 5, 10.) A ty též vstaneš, „všickni zajisté vstaneme z mrtvých, ale ne všickni budeme proměněni;“ (I. Kor. 15, 51.) vstaneš, však nikoliv k životu nesmrtelnému; neboť „porušitelnost neobleče neporušitelnost,“ nýbrž vstaneš, aby Bůh tvou hanebnost, kterou jsi pečlivě ukrýval, všemu světu ukázal.

3. Posledním znaméním vzkříšení jsou roucha a prostěradla odložená a v hrobě zanechaná, jakož Jan, že svýma očima viděl, i Petr, že nachýliv se, aby do jeskyně hleděl, dosvědčuje. Tímto znaméním nejvíce se dokazuje lež strážců, kteří uplacení jsouce, rozhlašovali, že když spali v noci, přišli učenníci a

tělo Ježíšovo ukradli a odnesli. Což by byli zloději prostěradla svlékli a zahodili? To pak jest i nejdůležitější znamení obrácení, když hříšník polepšením předešlého života ony svazky a roucha a prostěradla, jimiž svázán byl, svleče a odhodí, když zlých společností, nebezpečných příležitostí, zlých navyklostí zanechá, jich se vystříhá, aby jako Kristus z mrtvých vstal, tak i on docela nový život vedl. Pak i o něm řekne anděl: „Co hledáte živého mezi mrtvými?“ (Luk. 24, 5.) „Není Ho tuto; vstalt jest zajisté, jakož byl řekl, pojdte a vizte místo, kde byl položen.“ (Mat. 28, 6.) Jestli život nezjinačí a za lepší nevymění, pakli neodloží starých mravů a zlých zvyků, nepovstal z mrtvých, protože neroztrhal švazků hříchu a neodhodil pout tížících. „A budou potom padati beze cti a v pohanění (budou) mezi mrtvými na věky.“ (Moud. 4, 19.) Když pak z mrtvých vstane, přijde s těmi, jenž pozdě pokání činili a řkou: „Zbloudili jsme tedy z cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítilo nám, a slunce rozumnosti nevzešlo nám!“ (Moud. 5, 6.)

II.

„Vstalt Pán právě a ukázal se Šimonovi.“ (Luk. 24, 34.) Ačkoliv nápadná znamení vzkříšení viděly ženy a učenníci, předce se jim zdála býti nedostatečná a nevěřili. Kristus tedy se jim zjevil, a sicé ženám a pak učenníkům se ukázal, s nimi jedl, a ukázav bok, ruce i nohy řekl: „Vizte ruce mé i nohy, žeť já jsem to, dotýkejte se a vizte; nebo duch nemá těla a kostí, jako mne míti vidíte.“ (Luk. 24, 39.) Tak i obrácení tvé, jestli jsi skutečně s Kristem z mrtvých vstal, světu má býti zjevné. Hleď, abys za obdržené milosti Boha velebil; abys podle míry daného pohoršení lidí k dobrému povzbuzoval; abys dle velikosti vlastní slabosti sebe posvěcoval a v předsevzetí nového života se utvrzoval.

1. Těla a duše, z nichž člověk sestává, jeden jest stvořitel Bůh, a od

obou žádá cti a chvály vnější i vnitřní. Když Ježíš všem poroučí: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích“ (Mat. 5, 16.), čím více má hříšník, jenž kalem a nečistotou hříchů Otce urazil a odpustění dosáhl, za takovou milost chválu Jemu vzdávati, rozšiřovati, a za množství svých hříchů Jej hojností dobrých skutků zvelebovati! Ačkoliv Bůh vinu a věčný trest odpustil, žádá předce a to právem časného dostičinění a veřejné slávy své napravení. Tajné provinění korunovaného proroka dostalo se jistými znameními do veřejnosti; pročez Nathan jemu, když pokání činil, pravil: „Hospodin také promíjí hřích tvůj: neumřeš. Ale poněvadž jsi dal příčinu, aby se rouhal nepřítel Hospodinovi — aj já vzbudím proti tobě zlé — a protož neodejde meč z domu tvého.“ (II. Král. 12.) — Vyvol si buď Božskou zkusiti pomstu, neb kajenými skutky smazati pozůstatky hříchů. Když nechceš za křesťana od lidí považován býti, když se stydiš Krista ukřižovaného následovati a tělo své mrtviti: zdaž hříchy a žádostmi Boha z novu neurážíš, a nebude-li se také Syn člověka, až přijde soudit, styděti za tebe?

2. Apoštol napomíná Tita, aby ve všem sám byl příkladem dobrých skutků; což sice všech věřících se dotýče, protože víra bez skutků mrtvá jest, obzvláště pak duchovních a světských představených, aby co nejvíce o spasení a věčný prospěch svých svěřených pečovali; ale povinnost tato nejvíce váže hříšníky k Bohu již obrácené, kteří přemnohým dali pohoršení, aby konáním ctností Církev Boží obohatili, a jak mnoho bližnímu svými zlými příklady uškodili, tak velice nyní jasnou ctností svítili. Každý jest povinen učiněnou časnou škodu nahraditi, aby mu byly hříchy odpuštěny: pročby pohoršení, kteréž dal, aneb duševní bližního zkázu neměl napravit? Naopak tím větší má povinnost, čím více zkažené lidi po sobě táhnou příklady života ka-

jičného než nevinného; neb kdo vede ctnostný a bezúhonný život, ne snadno na sebe obrátí oči, nesnadno pohne myslí. A však upřímné obrácení hříšníka jako zázrak se rozhláší, jeví se v něm veliké milosrdenství Boží, a to dodává myslí, aby, jenž následovali bloudícího, též následovali kajícího. „Tak bude radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání činícím (větší) nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteříž nepotřebují pokání.“ (Luk. 15, 6.)

3. Nechtěj však hřích na hřích páchat, aby se pak obrácení tvé tím nápadnějším, tím skvělejším stalo, neb „není (v moci) člověka cesta jeho: aniž jest (v moci) muže, aby chodil a spravoval kroky své“ (Jer. 10, 23.); i hříšník sobě shromažďuje hněv, který pak z nenadání přijde. Slyš raději, co praví Duch sv.: „kdo jest spravedlivý, ospravedlní se ještě, a svatý posvětit se ještě.“ (Zjev. 22, 11.) „Zhřešil-li jsi, nepřidávej více: ale i za předešlé pros, aby byli odpuštěni tobě. Jako před tváří hada utíkej před hříchy“ (Sir. 21, 1. 2.), a stav se dítkem Božím vynasnaž se, abys skrze dobré skutky své povolání a vyvolení sobě pojistil. Kdo právě z těžké nemoci vyléčen jest, tomu se poroučí, aby opatrně živ byl, krmí vybraných střídme požíval, dokudby po nemoci úplně nenabyl síly a zdraví stálého, a kdyžby toho nezachoval, úplně neozdraví, nýbrž do větší ještě nemoci padne a s tíží smrti ujde. Tak kdo teprv z nemoci hříchu vstal, má zapotřebí, aby se šetřil, opatrně chodil; „nejlépe jest zajisté upevniti srdce milostí“ (Žid. 13, 9.), dobrými skutky života duševní zachovati a utvrditi; neb Kristus nejen z mrtvých vstal a zjevil se, nýbrž on více neumírá, smrt nad Ním nebude více panovati.

III.

„Kristus vstav z mrtvých, již neumírá, smrt nad Ním nebude více panovati.“ (Řím 6, 9.) To nám též ku podobenství z mrtvých vstání Kristova praví apoštol. Jako On jednou ze-

mřel a vstav z mrtvých žije na věky, tak i my skrze milost jsouce vzkříšeni nemáme více hříchu otročit k smrti, nýbrž Bohu živi býti k spravedlnosti, „nebo že umřel hříchu, umřel jednou: že pak jest živ, živ jest Bohu. Tak i vy za to mějte, že zajisté zemřeli jste hříchu, ale živi jste Bohu v Kristu Ježíši Pánu našem.“ (Řím. 6, 10. 11.) Těmi slovy dvojce se nám najednou poroučí, což obé k stálosti patří: předně stálé odtržení od hříchu, pak nepřetržené s Kristem obcování.

1. Daleko buď od nás, těch následovati, jenž zpáchaných hříchů oplakávají a oplakané opět páší; nebo „Kristus jednou za hříchy naše umřel“ (I. Petr 3, 18.) a z mrtvých vstal, ne abychom na milosrdenství Boží spolehajíce hříchy své rozmnožovali, nýbrž „abychom hříchům zemrouce spravedlnosti živi byli.“ (I. Petr 2, 24.) Kdo však hříchu umřel, netoliko na krátký čas se ho odřekl, nýbrž na věky se ho straní, aniž s ním jakou má společnost neb starý zvyk, nýbrž všechnu marnost světskou opustil a zanechal. Ten a takový nevydává údů svých ve službu hříchu, nýbrž mrtví je, aniž smysly své otvírá rozkošem hříchu, nýbrž je uzavříté střeží; ani žádostem nehoví, ani nástrojů či příležitostí hříchu nevyhledává, nýbrž zůstává v ctnosti nezvratný, protože hříchu umřel. Již pak v jakou smlouvu chce vejíti mrtvý s našim zkaženým věkem, v němž hřích panuje? Kdo hříchu umřel, spolu i světu umřel a ukřižován jest, nebť ho zavrhl a opustil, a i sám od světa opuštěn a zavržen jest. Jako Kristus po své smrti a svém vzkříšení zjevil se „ne všemu lidu, ale nám svědkům od Boha předzřízeným, kteříž jsme s Ním jedli a pili, když z mrtvých vstal.“ (Skut. 10, 41.) tak i on světu se neobjeví, s ním neobcuje, nýbrž obcuje se spravedlivými a svatými.

2. Vyznej se, že jsi ještě hříchu neumřel, sice by jsi stál a více nepadl; „nebo kteří jsme hříchu zemřeli, kterakž v něm ještě živi budeme?“ (Řím.

6, 2.) Posilň se a „pro spravedlnost bojuj duší svou, a až do smrti zasazuj se o spravedlnost, a Bůh vybojuje za tebe nepřátele tvé.“ (Sir 4, 33.) Či hříchu a světu umřítí se bojíš a s oběma se rozloučiti? Ale proč se bojíš, když toho ku stálosti v dobrém zapotřebí? Hříchu tedy musíme umřítí, Bohu pak a spravedlnosti živi býti v Kristu Ježíši; třeba tedy, abychom stálé přátelství s Kristem zachovali a život křesťanský žili, který v konání ctností a v hojnosti dobrých skutků záleží: ve víře, „kteráž skrze lásku působí“ (Gal. 5, 6.) a v naději, která nezmate, v duchu pokory a mírnosti, v mrtvení těla a zdrženlivosti, v tichosti, trpělivosti, shovívavosti, milosrdenství, v neustálé modlitbě, kteráž ducha k Bohu povznáší a za to prosí, čeho k dobrému životu zapotřebí. Zvláště pak pomáhá k vytrvalosti v dobrém časté přijímání ss. svátostí, jimiž se duše očišťuje, obcerstňuje a posilňuje.

Takový život vedli svatí, jenž milostí Boží vzkříšeni a Kristu i v životě i v smrti jsouce podobní, lepšího již došli z mrtvých vstání. (Řím. 6, 5.) Oni hříchům umřeli, a pak ne sobě, nýbrž Bohu žili; pročez sv. apoštol Pavel praví: „Naše obcování v nebesích jest. Jestli jste s Kristem povstali, těch věcí, kteréž svrchu jsou, hledejte, kdež Kristus jest sedě na pravici Boží.“ (Fil. 3, 20.) Tak i sv. apoštol Petr: „Bůh vzkřísil Krista z mrtvých a dal Mu slávu, aby víra vaše i naděje byla v Bohu. To pak činíce nezhřešíme nikdy. Takt zajisté hojně nám bude dáno vzíti odplatu a vejíti do věčného království Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. Amen.

Plesání.

Slunce, proč tak mile svítíš
na slovanské krajiny,
jakou radost v nitru cítíš
hledíc k zemi s výšiny?

„Oko moje tamto patří
na Cyrilla, Methoda;
k spáse spějou svatí bratři
slovanského národa.“

Kam as, ptáčky, v zpěvném hluku
z hájů, sadů spějete,
proč dnes v jarém libozvuku
písni svoje pějete?

„V krátké době vítat chceme
blahověsty z východu,
těmto slavně zapějeme
zbožné písně k pochodu.“

Proč jsi se ty, země celá,
slavno-skvostně odila,
tvoje tvář tak libo-skvělá,
jak by blahem zářila?

„Velká slavnost se zde chystá
v širé zemi slovanské,
bratří přijdou hlásat Krista
mysli bludné, pohanské.“

Milou vůni proč vy kvítky
vzhůru hojně dýcháte,
jakou radost, Vesny dítky,
v hloubi srdce chováte?

„Věnce Kristu budem víti
vinouce se ku sobě;
nebo Pán náš bude dlíti
v chrámě v chlebně způsobě.“

Mravenčku, co as neseš
v takém rychlém pospěchu;
vždyť se na svých oudech třeseš
nedaje si oddechu?

„Vonná zrna sbírám stále
k nové drahé oběti,
která bude k Boží chvále
k nebesům se vznášeti.“

Co vy, včelky, ze své cely
pospícháte v lučiny;
proč jste dnes tak zahučely
naleznuvše květiny?

„Letíme dnes na tisíce
ku květinám v rychlosti;
budem chystat z vosku svíce
Pánu svému z vděčnosti.“

Co as, řeky, vaše vlny
břehům svým zvěstují?
zdá se, že jsou blaha plny,
když tak spolu laškují.

„Což pak nemá v každém kroku
vlna naše plesati,
vždyť se budou v našem toku
duše lidské koupati?“

Větrku, co jemným dechem
v háji stromům zjevuješ,
proč tak vlídným hovořením
s mechem nízkým rokuješ?

„Budu slyšet slova spásy,
blahověsty řečená,

a ta slova věčné krásy
budou dál mnou nešena.“

Proč lid pilně k Velehradu
ubírá se slavnostně,
jakou chová pro něj vnuadu,
že tam spěchá radostně?

„Milou řečí, — mluvou matky
káže se tam spasení;
chceme přijmout věčné statky
slovem bratří vedení.“

J. Ř.

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

VII.

U Vrchoslavů po celém domě hledali Ferdinanda. Nebyl u otce ani u matky, nebyl u bratra ani u sestry, nikdo o něm nevěděl; a když se ukázalo, že není a nemůže býti v domě, ptali se vrátného, jestli nevyšel na ulici. Bylo tomu v skutku tak a vrátný byl hned zavolán před pána a musel odpovídat na jeho otázky: Kdy mladý pán vyšel, jak byl oblečen, v kterou stranu se dal?

Podal věrnou zprávu a když se mu vytýkalo, proč mladého pána pustil, vymlouval se, že nesměl jednati proti účtě, jakou sluha musí míti k pánům.

Tak se ho alespoň zdvořile měl zeptati, kam jde?

Nechtěl býti tak opovážlivý, a mladý pán velmi pospíchal.

Tedy se patřilo, dáti o tom nahoře vědomost.

Nemyslí, že by o tom vrchnost nevěděla a neměl žádných rozkazů.

Byl napomenut k větší opatrnosti a když chtěl vykládati, že se mladý pán neztratil, poslali ho v nemilosti dolů, a po něm k výsledku přišel lokaj.

Nemohl udati nic bezpečného. Mladý pán byl pryč, když vstoupil do jeho pokoje a domníval se, že trvá někde v pan-ských komnatách.

Má dávat pozor. Mladý pán je mu odevzdán, má o všem vědět a věděl by, kdyby zastával svou povinnost. Ale on není, kde býti má, hledí si toulek, chodí po domě, sedí v kuchyni, vyráží se s jinými sloužícími.

Chtěl se ospravedlňovat, ale nepřipustili ho již k slovu a musel se vzdálit ztrativ přízeň jejich jako vrátný.

S vychovatelem se jednalo krátce a nečiněno mu výčitek. Ale cítil to, že i proti němu jsou rozhořčeni, ačkoliv se k němu chovali zdvořile jako obyčejně. Je jich chladnost a napnutost mu to prozra-

zovala a tím více o tom byl přesvědčen, že se s ním ani neradili, jak a kde by mladého pána našli. Poslali ho hledat sami, všechno služebnictvo se rozešlo, i Alfons se vydal do města, a pan vychovatel vida to učinil též, aby neřekli, že o mladého pána nemá péče.

Vrátný stál před domem ohlížeje se na všechny strany a každého známého se vyptává, nepotkal-li někde nejmladšího pána z Vrchoslavů. Nebylo-li tu nikoho z vrchnosti, vypravoval obšírně okolojdoucím přátelům, jaká se u nich stala mela a nepochyboval, že z ní nepojde nic zlého.

Měl pravdu, poslové se ještě nevrátili a pan Ferdinand již přicházel po ulici. Vrátným to trhlo, běžel mu naproti, jakoby se byl bál, že ještě někam uteče a spolu chtěl mít zaslubu, že on ho první spatřil a přivedl. Co nevykonal, když mladý pán vystupoval z domu, hleděl vynahradiť nyní. Pravil, že neměl sám vycházet, oznamoval, jak všechny polekal, ptal se, kde byl a chtěl o jeho šťastném návratu čerstvě donéstí návštěj milostpánu.

„Tak mne tedy pohřešovali?“ tázal se Ferdinand.

Vrátný odpověděl, že je všechno na nohou a chtěl ho doprovodit na horu jako chyceného poběhlíka, však když s ním přišel ke schodům, pravil mladý pán: „Já tě nepotřebuji, jen ty si zůstaň u vrat!“

„Musím vás odevzdat,“ namítal vrátný.

„Já se odevzdám sám, ty poslechni a nech mne!“ ustanovil chlapec.

Musel jíti, ačkoliv ho to velmi mrzelo, a Ferdinand rovnou cestou šel k otci. Nebyl by se s ním vadil, že utekl, ano byl by to měl za švandu, již vyvedl svým nedbalým hlídačům, kdyby nebyl řekl, že byl u hokynářky Jahelkové.

„Kdo ho tam poslal, co tam dělal, s kým tam mluvil?“

Chlapec otci pověděl pokojně, že tam byl u té dívky, co nemůže chodit a že tam šel schválně, aby se s ní poradil.

„Co je to za řeč, v čem si žádá její rady, proč jednal skrytě?“

Tu synáček otci vyjevil, že spáchal velkou chybu, že se dopustil viny, že má na sobě hřích.

„To jsou dětské nápady, pust je z hlavy!“ určil otec.

„Musím před vámi vyznati, co jsem učinil.“

„Kdo ti to nařídil?“

„Ta dívka; jmenuje se Klára.“

„Už i tebe zapletla do svých tenat?“

„Já si ji sám vyhledal, aby mi pomohla.“

„Musím ji to zakázat, celou rodinu mi zavádí.“

„Ona chce, abych vám všechno pověděl, co jsme spolu mluvili.“

„Já ničeho nechci slyšet.“

„Prosím vás, nezlobte se na ni, uvidíte, že má pravdu.“

„V čem má pravdu?“

„Že se vám musím svěřit!“

„Tedy mluv!“

Ferdinand zvěstoval, že byl příčinou nehody, co měli v masopustě. Hodil tajně na koně a splášil je. Byli vyhozeni ze saní a potloukli se více méně.

„To jsi arci neměl dělati,“ řekl otec, „ale co se stalo, stalo se a zjinačiti se již nedá.“

„Mně je lito, že jiný trpí za mne,“ pravil Ferdinand.

„Kdo?“

„Kočí.“

„Neměj takových starostí, jsou zbytečné.“

„Nejsou, musíme pryč mu krivdu vynahradiť, očistit ho před světem.“

„Kdo to povídal?“

„Klára to povíдалa a já si to také myslím.“

„Porád Klára a Klára!“ rozhorlil se otec. „Rychle to přetrhnu. Jdi do svého pokoje.“

Pán z Vrchoslavů zazvonil, přiběhl lokaj, a on mu dal rozkaz, aby se čerstvě zapráhlo. Skočil do kočáru, poručil, kam pojedou, zastavili před krámem paní Jahelkové.

Klára se dívala z okna, poznala zamračeného pána a tušila, proč přijíždí. Honem se ještě obrátila k Spasiteli vyobrazenému na zdi a krátce se k Němu pomodlila.

Pán již byl v pokoji, matku sotva pozdravil, jejich poklon si nevšímal, hned a to bez okolků začal jednati s Klárou.

„Byl zde můj syn?“ pravil mrzutě.

„Byl,“ odpověděla mu tak mírně a pokorně, že se nad tím až zarazil.

„Ať se mi to stalo naposled, já vašich schůzek nebudu trpět.“

„Milý pane, on přišel bez vůle a bez vědomí mého tak jako bez vůle a bez vědomí vašeho. Chybil, že dělal, čeho jste nedovolili. Já mu to řekla, já ho sama prosila, aby vám pověděl, kde byl, protože nechci a nesmím podporovati, o čem vy nevíte.“

„Předce jste to podporovala.“

„Věru nenahližím, jakým způsobem.“

„Mluvila jste k němu o vině, o hříchu.“

„Urozený pane, vy o vině a hříchu k němu nikdy nemluvíte?“

„Je na to ještě dost času.“
 „Když se mne ptal, nesměla jsem lháti.“

„Mluvila jste k němu také o křivdě, co prý jsme učinili kočímu.“

„On ji sám poznával, a já musela potvrdit jeho pravý úsudek.“

„Tím ho popouzíte proti mně, jenž jsem kočího propustil.“

„Nevěděl jste, že je nevinný, nyní to víte a důvěřuji se ve vaši vysokomyslnost, že ho již nebudete zavrňovat.“

„Snad ho mám odprosit, pokorit se před ním?“

„Drahý pane, já nevím, co máte učinit. Ale to vím, že „dobrolibezné jest Pánu odstoupiti od neslechetnosti.“ (Sir. 35, 5.) Vy se bojíte, že byste se pokoril před člověkem. Tak já si to nevykládám. Písmo svaté praví: „Čím jsi větší, tím více se ponižuj ve všech věcech a nalezněš milost před Bohem.“ (Sir. 3, 10.) Bůh jest ten, před nímž se koříme napravujice nespravedlnost. Já vašemu synovi neuložila tedy nic nedůstojného. Věřte mi a nepochybujte, že vždy jen to zastávám, to rádím a schvaluji, o čem vím, že to chce zde můj Vykupitel.“

Klára ukázala na Pána Ježíše. Pán z Vrchoslavů na Něj také pohlídl a zdálo se, jakoby se byl drobet zastyděl. „To je podivná dívka,“ myslil si. „Prepjatá je, ale pošetilá, nemoudrá není.“

I divil se jednoduchosti, s jakouž mluvila, dobrotě a nevinosti, co ji zářila z očí, pokoji a míru, z něhož, hovoříc s ním, nevystoupila. Ta zajisté nikdy nevábí k zlému. Zákon Páně je jí pravidlem, má víru, jakéž ve světě ještě nenalezl, neprozrazuje nic sprostého, je chudák, skutečný lazar, nikdo ji nevzdával a hle, on nedovede odporovat pravdám, co pronáší. Ozývalo se mu něco v srdci, co měl za útrpnost s ní. My to raději nazvemě lepším míněním, co si o ní a povaze její byl učinil a radujeme se z toho.

Aby ji ještě lépe poznal, sedl si pán z Vrchoslavů naproti ní a dal se s ní do důvěrnější rozmluvy. Chtěl ji přesvědčiti po dobrém, že svaté náboženství nemožno plniti, tak jak ona si to myslí. Jsou rozličné stavy na zemi, každý má jiné povinnosti, bráti musí jiné ohledy. Duch lidský je také nesterýlný, jeden dosáhl vyššího poznání, druhý vězí v temnotě. Sloužiti Bohu se může v srdci, vnitřním způsobem, anebo zevnějším povrchním cvičením, v jakém si sprostý lid libuje. Přiďte na vychování, na okolnosti, na panující mravy. Sama musí uznati, že, co se hodí pro ni, nehodí se pro jeho dítě.

Ptala se ho: „Pane, vy jste křesťan, katolický křesťan, není-li pravda?“

„Jsem,“ odpověděl.

„Vaše děti také vyznávají víru křesťansko-katolickou?“

„Ano.“

„Tedy i o nich platí: Co prospěje, bratři moji, praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutku? Zdalíž jej bude moci víra spasiti?“ (Jak. 2, 14.)

„Nerozumím, jak by se to o nás mohlo vykládati?“

„Vy věříte v Ježíše Krista, podle toho tedy musí býti spořádán celý život váš.“

„Nezapírám toho, ale život náš proto předce nemusí býti jako život jiných.“

„Ve vedlejších věcech nikoliv. Vy vedete život panský a bohatý, jiný vede život nízký a chudý. Ale k tomuto i k vám pravil Ježíš: Já jsem cesta a pravda i život. Žádný nepřichází k Otcí, než skrze mne. (Jan 14, 6.)“

„Z toho soudím, že nechcete a nežádáte, abychom se ve všem chovali jako vy.“

„Ach Bože,“ vzdychla si Klára, „já nikomu nechci býti vzorem ani příkladem. Jsem slabé, hříšné stvoření. Mně přikázáno jako vám: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a ze vši duše své a ze vši mysli své. A milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ (Mat. 22, 37.) „Jest jeden Pán, jedna víra, jeden křest.“ (K Efes. 4, 5.) Musíme všickni plniti, čemu Pán Ježíš učil, co přikazoval. Musíme všickni varovati se hříchu, jenž jest přestoupení zákona Božího. Musíme všickni sloužiti Bohu a užívati prostředků k spasení našemu ustanovených. Pán i nepán, učený i neučený, bohatý i chudý, zdravý i nemocný jest Kristův následovník, třebas by je život tento odděloval. Ó já vašim dětem nepovídám nic jiného a nebudu povídati, uhlídám-li je ještě než umru. Víím, co se pro ně patří a co nic, co věčné jest a co světské, co s námi mají společné a v čem se liší. Nebojte se, že bych vám je kazila. Slechetnost, bohabojnost, spravedlnost, dokonalost křesťanskou dej jim Bůh! Přispěla bych k tomu, kdybych mohla. Člověk je mi jako člověk, duše jako duše. Co přeji vašim, přeji také jiným, přeji sobě. Spasení skrze Ježíše jest náš cíl. Modlím se, abychme ho všickni dosáhli.“

Pán z Vrchoslavů byl přemožen, slzy mu stály v očích, pohnutě podal Kláře ruku. Ano on ji prosil, aby mu odpustila, že s ní na počátku nejednal vlídně. Neznal jí, měl ji v podezření, že by na jeho děti mohla míti škodlivý vplyv. Nyní se toho

již nestrachuje a bude k ní posílat Ferdinanda, Leokadii i Isabellu.

„Děkuji vám za tu milost,“ těšila se Klára. „Jsem šťastna. Váš Ferdinand je nadaný a výborný hoch a má srdce, jenž se nedá k stříbru ani zlatu přirovnat. Vaše Isabella jest vznešeného, v skutku velkého ducha. Panský stav z nich bude mít čest. Povolání jejich bude vysoké. Neutronou ve světě a marnostech jeho. Jen jich nechte přijíti ku Kristu a nebraňte jim. Proto předce slávy a radosti tohoto světa se jim dostane.“

Klára mluvila jako prorokyně a aby všecko vyslovila, dodala vážně: „A kdyby je potkati měly kříže, ponosou je, jak se na křesťany sluší a předce budou blaženi a váženi.“

Pán z Vrchoslavů Kláru neviděl po nejprv, ale nevěšmal si jí, když Isabellu u Jahelků navštěvoval a nikdy ji neměl za hodnou, promluvit s ní slovíčka. Nyní nemohl se jí ani nabažiti a vyptával se na všecko, co se jí týkalo. Rád by jí byl přispěl ku pomoci, nelitoval by útrat, snad by se ještě uzdravila. Řekla, že to lékaři mají za nemožné a i ti, co sloužili Isabelle, nedělali jí žádné naděje. Lékař jeho se důkladně přesvědčil o její nemoci a pravil, že jen smrt ji vysvobodí z bdy tělesné.

Tázal se, nepotřebuje-li podpory, přilepení, většího pohodlí?

Nikoliv, má hodné příbuzné —

„Hodné?“ skočil jí do řeči pán.

„Ano, hodné,“ jistila; ke mně jsou zajisté hodní; matka se sice vadí a reptá, ale zle to nemysli a mně nikdy nedá trpěti nouze; otec mi také přeje a vždy jest přívětivý; bratr všecko obstarává, co si nemohu udělati sama; sestra mne pilně navštěvuje, strojí, o mne pečuje. Ničeho se mi nedostává, a to jest všech jich zásluha. I cizí mi činí dobře útrpností a láskou. Milý pane, rodina, k níž patřím, jest sprostá, nevzdělaná a pravda Boží u ní nezvítězila nad světem. Nechci souditi o jejích chybách, o vlažnosti, v níž trvá jeden, o žádosti časných věcí druhého, o lehkomyslnosti a rozpustilosti, již se podává třetí, o marnivosti, v níž ještě trvá poslední. Proti mně nejedná nikterý nelaskavě, přísně, uznávám to, jsem za to vděčna a vyzývám Boha každodenně, aby především ráčil osvětit duše mých milých.“

Pán z Vrchoslavů jí nabízel peníze prose, aby je vynaložila, nač chce, ale nepřijala jich, a musel je schovati, aby ji nezarmoutil. Řekla mu:

„Bylo by škoda, kdyby se mi toto okamžení zatemnilo darem. Vaše přízeň

jest mi dražší nade všecko vaše bohatství, neboť mi dopřála obcovati s těmi, jichž si váží má duše.“

Paní Jahelková chtěla také býti v společnosti milostpána a jak mile se z krámu mohla odstraniti, přišla a mnohými a vřelými slovy mu děkovala, že se jí za pohostinství, co slečně dceři poskytl, tak štědře odměnil.

Byl to rozdíl mezi matkou a dcerou! Tato zamítá dary, ona blahorečí dárci. Pán z Vrchoslavů tím nemile byl překvapen a aby se ziskuchtivou ženou nemusel míti dalších řečí, vstal, poručil se a odešel. Hned po tom bylo slyšeti, že odjíždí kočár. Pavel stál venku dívaje se za ním a povídaje lidem, že milostpán byl u sestry Kláry, k níž prý přichází vrchnost za vrchnosti. Vyrážel se s kočím, dokud pán byl v domě, pak ho zvědavost táhla ke Kláře. A však nezdálo se mu býti důležitě, co mu řekla a proto se vrátil na ulici.

Matka byla drobet uražena, že ji pán tak z krátka odbyl. Ale odpustila mu to slyšíc, že k nim budou docházeti jeho děti, co prý jim může býti k užítku. Čeho se ještě dočká? Kdo by si to byl pomyslnil, že si udělají známost s urozenými pány!

(Pokračování.)

Paběrky.

3. Životopis vyobcovaného z Církve.

V Lipsku vyšel tiskem a po Praze se rozšiřuje spisek: „Geschichte eines Excommunicirten.“ Jsou to zápisky muže nešťastného, bývalého křížovníka a kněze dra. Augustina Smetany.

Mnohý, jenž s myslí nepředpojatou životopis tento přečetl, nabyl snad toho přesvědčení, že by lépe bylo, aby se tento spisek byl *netiskl*. Jen nakladatel má bezpochyby své důvody, aby se jiného náhledu přidržel; neboť se zdá, že se pustil v podniknutí *výnosné*, a to v podobných případech *rozhoduje*. Pracující na národa roli dědičné, nevěšmáváme si spisů jinojazyčných, avšak, povídá se, že kdosi hodlá i českou literaturu překladem onoho díla *obohatiti*; a proto máme za to, že nebude od místa, promluvíme-li několik slov o té věci v těchto listech našich.

O Smetanovu životě podati *pravého* úsudku lze *jen* tomu, kdo v poměrech stejných neb aspoň podobných vyrostl, kdo v studiích svých tohotéž neb podobného zakusil vlivu, a jemuž tedy v podobném boji důvěrným bylo zápasiti, o jakém dotčený spis jedná. Pokud ze spisu lze souditi, nesmíme Smetanovi upříti vloh filosofických; avšak za tehdejších poměrů nemohly se

vlohy tyto dostatečně vyvinouti. Stal se doktorem a brzy i docentem filosofie; než dle vlastních slov jeho nepostačovalo k takovému úřadu vědecké jeho vzdělání. Chtěl sice nahraditi, co byl v mladosti zanedbal; však poměry mu nepřály. Nezbylo mu času, aby nedostatky vzdělání svého doplnil, aby se v důkladná i rozsáhlá studia o filosofii zhloubal. Starost o výživu a nemoc zkalily a zkrátily dny života jeho. Kdyby byl mohl studium svým potřebného věnovati času a poklidu, zajisté by dříve neb později byl dospěl k tomu náhledu, že to, co on za filosofické přesvědčení své pokládal, nespočívá na základě tak pevném, jak se domníval, — zajisté by se byl naučil též jinak souditi o protivě s křesťanstvím, do kteréž jeho filosofie jej uvedla. A kdyby konečně události roku 1848 nebyly se k tomu přidaly, sotva by se byl stal Smetana veřejným odpůrcem víry křesťanské, nebylby se odřekl Církve. Onť se stal jako mnozí jiní za dob tehdejších obětí ducha časového, obětí tehdejšího vzdělání, a jest hoden naší útrpnosti, a to tím více, an co muž schopnostmi nadaný netoliko odhodlaně po pravdě pátral, nýbrž i život svůj dle této domnělé pravdy zaříditi usiloval.

Ač tedy Smetanovo filosofické vzdělání a co z tohoto vyplývalo, nemůžeme vysoko ceniti, nesmíme předce nevážiti sobě jeho povahy. Třebat se odřekl Církve, třebať při každé příležitosti se k ní vášnivě a nepřátelsky choval, jakž o tom životopis jeho svědectví podává, my ho proto neodsuzujeme; neboť z vnitřní rozháranosti, z nepřítivných, trudných poměrů zevnějších, z trpkosti a chorobné rozčilenosti v těchto poměrech spočívající, na mnoze dají se vysvětliti události posledních let života jeho, jakož i hořkost, s kterou životopis svůj psal; chceť jím sám sebe ospravedlniti. Kdyby Smetana nebyl tak přílišně veden býval vášnivým a blouznivým duchem roku 1848, kdyby nebyl psal v zimníčné rozčilenosti, zajisté za nedůstojné by to pokládal, jiné osoby stavět na pranýř, aby ospravedlnění své trochu zajímavějším učinil. Každý povážlivý člověk musí uznati, že vrchnost duchovní se Smetanou laskavě a šetrně naložila, a že jen to učinila, co po jeho veřejném prohlášení státi se musilo. Smetana sám dosvědčuje, že přednosta řádu jeho s laskavostí právě otcovskou s ním zacházel, on uvádí doslovné dojmavé dopisy přednosty svého, a v tom spatřujeme důkaz poctivosti jeho. A právě proto opětne dokládáme, že neodsuzujeme muže toho, ponechávající soud Bobu samému, jenž zpytuje srdce lidská. Ubohý zbloudil a nenalezl pravé cesty, klesl a nepovstal.

Ale nyní několik slov o předmluvě a dodatku onoho životopisu. Předmluva jest mnohem horší než kniha sama v sobě. „Za našich dob,“ praví tam vydavatel (Alfred Meiszner), „není k tomu zapotřebí zvláštní síly duševní, abychom humanism za náboženství budoucnosti prohlásili.“ — Ovšem že postačí k takovému výroku povrchní vzdělání filosofické, jakéhož u nás do roku 1848 každý v posluchárnách filosofických nabyti mohl, zvláště přečetl-li nad to několik brožurek Feuerbachových. My však chováme to přesvědčení, že kdyby Smetana déle byl žil, jistě by se byl vyšinul nad toto stanovisko humanismu, na němž vydavatel uváznu; neboť u něho, jak svrchu jsme pověděli, nalezáme vlohy filosofické a upřímnou snahu po vědeckém pokroku.

Na str. 274 posléze vypravuje vydavatel takto: „Vznešený kníže církevní, jenž jej (Smetanu) tolikéž navštívil, soudil, že by se snadno státi mohlo, že by mu Bůh pozbyté zdraví opět dal, kdyby se obrátil. Smetana neměl pro jasného knížete církevního, jenž obrácení kladl za podmínku uzdravení jeho, jiné odpovědi, leč skeptického úsměvu, spojeného s prosbou, aby ho pokojně zemřiti nechal.“ Takový výjev, jaký se tuto líčí, mohl by snad na jevišti v některém dramatu značné pohnutí působiti. Nechceme se domnívati, že nám tu vydavatel úmyslnou lež vypravuje, a to k tomu cíli, aby směšnou učinil návštěvu onoho jasného knížete církevního, kterého zajisté toliko nejméně chetnější pohnutky vedly k smrtelnému loži muže nešťastného. Raději se oddáváme důmínce, že vypravovatel o té věci křivě byl zpraven. Žeby z úmyslu lhal, nechceme věriti proto, že se do něho takové podlosti domýšleti nesmíme. K jeho a jiných poučení podotýkáme a sice z pramene vši víry hodného, že onen „jasný kníže církevní“ slova, kteráž se mu tu v ústa kladou, nikdy před Smetanou nevyřknul, a že tudíž také k odpovědi tak křiklavě vyličené nikdy příčiny nezavdal.

Tuty dni četli jsme životopisy dvou kněží, jeden německý, druhý český, jeden tuto uvedený, druhý vzadu mezi novými spisy ohlášený, obsahem prvního jsou slova: „Něvěra neblaží,“ druhého pak: „Blahoslavení umírající v Pánu,“ a tomuto druhému životopisu (Tomáše Procházky) přejeme valného rozšíření.

D o p i s y.

V Praze dne 30. března 1863.

[Exercicie v k. n. c. semináři.]

V klidném našem domě rozhostilo se minulého téhodne posvátné ticho, ničím nejsouc rušeno, než velebným zpěvem a

společnou modlitbou. Konali jsme 26., 27. a 28. t. m. duchovní exercicie, jež 25. t. m. vdůst. náš p. ředitel dr. *Tersch* začal o 6. hod. večerní v chrámu Páně hymnou „Veni Creator Spiritus,“ načež ve slavném průvodu přenešeno Nejsvětější do domácího oratoria. Velebně rozléhalo se souhlasné „Pange lingua“ po velkolepých prostorách semináře. V přípravném rozjímání upozornil p. kazatel na důležitost exercicií slovy samého Krista Pána: „Chceš-li býti uzdraven?“ a vyloživ krátce jejich význam, oznámil pravdy, o nichž postupuje s námi cestou očisťování, osvícení a sjednocení mluviti hodlá. Račte dovoliti, ať málo aspoň slovy naznačím obsah jedenáctera rozjímání. Důmyslný řečník obral sobě za úkol vyličiti život člověka tělesný i duševní. Dokonalý, čistý, neporušený vyšel první člověk z rukou Božích, a z toho dovozena jeho důstojnost. To prvý původ náš. Ale člověk klesl a v hříších jsa postaven k ně Job noci, v které počat jest. Z rodičů hříchem stížených rodí se člověk (druhý původ) stav bídny, hodný politování. Než Bůh nedopustil, aby ve hříších zahynulo člověčenstvo. I poslal Syna svého jednorozeného, aby krví svou vykoupil je z osidel ďáblových. A tu znovu zrození svátostí sv. křtu, obmytí krví Kristovou po třetí bereme původ svůj. — (Cesta očisťovací.) Člověk žije život dvojí: duševní a tělesný. Hlavním tohoto úkonem, aby ve zdraví byl zachován, jest jídlo a pití. Jak obého máme užívat? Jak zvláště kněz? — Úkonem těla druhým jest rozmnožování pohlavní; a tu krásně mluvil řečník o důstojnosti stavu manželského, poukázav na Božský jeho původ, hle i na vznešenost stavu panického, jenž zvláštním jest významáním a důkazem pravé svobody. Vysvětleno pak, proč Církev sv. od kněží bezženství žádá, proč panictví nutné jest a jakými dá se zachovati prostředky. — Kristus za nás umřel, dává nám příklad pokory, poslušnosti a trpělivosti. Za příkladem jeho kráčetí máme i my. — (Cesta osvěcovací.) Člověk umře, toť jisto jest. A proto jednáno v rozjímání následujícím o smrti člověka tělesné a duševní. Avšak duch náš žiti má a žiti bude na věky. Aby pak člověk, až ho povolá před soudnou stolicí svou Syn Boží, nevymlouval a nelekal se, že nezná Ho, ukázal řečník, že již zde na světě připravovati se máme „modlitbou“ na obcování s Kristem, pokud neužijeme Ho tváří v tvář. A obcování toto zajisté nám možné jest, zvláště když se spojíme často a hodně se Spasitelem svým přijímáním nejsvětějšího Těla jeho. (Cesta spojovací.) Nechci si osobiti právo,

souditi o učených a mistrně v jeden celek sloučených rozjímáních; toho však utajiti nemohu, že mnohemu z posluchačů slza zatřpytila se v oku, svědkem jsouce toho, co se děje v jeho útrobach. — Protkána byla dojímavá pobožnost tato modlitbou, duchovním čtením a úvahami (consideratio) jež na se vzal známý missionář, kněz Redemptorista, O. *Mastaliř*. Hlavním jeho úkolem bylo nakresliti důležitost a vznešenost stavu kněžského, vyličiti ctnosti, které kněze zdobiti mají a prostředky, jakými lze jich dosíci a v nich se udržeti. Mluvil mírně, důvěrně, srdečně. Po celý čas zachovávalo prísne mlčení; v pátek pak a v sobotu vykonána jest sv. zpověď. — Tridenní exercicie tyto ukočeny jsou v neděli květnou tím, že alumnové přijali Tělo Páně a na díkůčinění pomodlili se žalm 102. a odpoledne modlitby za plnomocné odpustky. Pp. řečníkům buďtež vřelě díky! F. V.

(Exercicie alumnův arc. semináře započaly se tedy na svátek Zvěstování bl. Marie Panny a v týž den ráno přistoupili k stolu Páně chovancové k. arcib. konviktu ukončivše duchovní cvičení své. S nimi rozjímali o věčných pravdách po návodu sv. Ignacia vp. Frant. *Hrádek*, druhý vicektor arc. semináře. Bůh dej zdaru a požehnání, aby, co zaseto, se ujal a rostlo!

V Praze v březnu 1863.

[Slovo o patronátě.]

Nedávno četli jsme v jednom denníku politickém „hlas venkovského kaplana v přáních nižšího duchovenstva.“ Co tam psáno o diecesi Linecké, netýká se nás, však co uvedeno o bídém a nuzném postavení duchovenstva u nás, pravda jest; jakož i pravda jest, že od nepamětných dob neodbývaly se diecesní synody, (po 200 let byly jsou zanedbávány; letos se však slaviti bude synoda diecesní i v naší arcidiecesi i v biskupství Budějovickém, a bohda i v ostatních.) Ani to nepokládáme za zlé, že, kdo ona „přání“ napsal, „prosebných zraků svých obrací k poslancům zemského sněmu žádaje, aby zvýšen byl plat venkovských kaplanů a zrušen patronát privátní.“ To jediné bylo nám proti mysli, že žádá na *zemském sněmu* zvýšení platu z *náboženské matice*! Ale nepochopitelné jest, co následuje o patronátu privátním. Má býti zrušen. Budiž. Má býti zaražen patronát zemský. Budiž. Již pak nastává otázka: na koho mělo by přenešeno býti právo patronátní po zrušení patronátu privátního? Na obce-li? Nikoliv! Toho si ani onen „hlas“ nepřeje, řka, že by tím byla otevřena brána k nejhanebnějšímu svatokupectví a duchovenstvo v porobu uvrženo. Ba ovšem. Však komu medle má býti přiřknuto vykonávání práva patronátního? Kdo ona „přání nižšího duchovenstva“ psal, přeje si „z celého srdce a z celé duše, aby právo patronátní přiřknuto bylo

zemskému výboru.“ A proti tomu musíme se ozvat i ve jménu nižšího duchovenstva: Zemský výbor jest zřízení poslé zě systému vládního, a tudíž změnám podrobené jako každý systém vládní. Měli jsme výbor stavovský, máme výbor zemský; mívali jsme neomezenou vládu monarchickou, máme konstituční, a co po čase bude, kdož to ví? Ale biskupové byli tehdáž, jsou a budou. Nynějšímu zemskému výboru náleží všechna chvála, ale on jest toliko na čas. Po čase budou nové volby do sněmu, nový výbor zemský. Dejme tomu, že by smýšlení katolické zanikalo, katolíků by ubývalo, ale za to by se nad míru rozmnožili v Praze i po Čechách Židé, protestanté a jiní. Lid by volil, a zvolení poslancové volili by zemský výbor, v něm byliby někteří pp. pastoři, židé a několik titulárních katolíků, třeba i duší prodajných. Kdo četl o šmejdech, které se v leckých zemích při volbách děly a dějí, přísvedčí nám, že toto všechno nebyloby věcí naprosto nemožnou. A takovýto zemský výbor měl by nám více prospěti, než — biskup? Mám-li již zebrati, půjdu raději k otcí a ke svým, nežli k lidem snad cizím i věrou i jazykem. Pan navrhovatel dí: „Má-li se bráti při udělení uprázdněných beneficií mimo stáří ještě něco jiného za měřítko, pak bychom sobě z celého srdce a z celé duše své přáli, aby ponecháno bylo právo patronátní zemskému výboru.“ A co jiného mohlo by se bráti za měřítko *mimo stáří*, než způsobilost? A tu by mělo býti věcí tak velice žádouc, aby mne zkoušel z věrouky k. p. superintendent, z mravouky snad majitel vinopalny, z církevního práva rabín a z řecnictví fabrikant? A ti by měli nestranněji souditi o zásluhách žadatelův než biskup, otec, jehož synové jsou kněží? Pan navrhovatel se tak domnívá, řka: „Neradi bychom totiž viděli, aby rozhodovalo nad zásluhami, schopnostmi, smýšlením, atd. toliko několik důstojných pánů od konsistoře,“ t. j. radové biskupští. Trpká slova tato snad v sobě zahrnují smutnou zkušenost. Však to nenáleží sem, my jsme chtěli naproti onomu jak se zdá subjektivnímu přání vysloviti přání veliké většiny venkovských i městských pp. kaplanů, aby právo patronátní po právu a spravedlnosti dáno bylo biskupům, kdyby patronát privatní měl zrušen býti.

Z Vršovic dne 26. března 1863.

[Usilování o vlastního faráře. Dobročinnost.]

Na osadě Michelské jest starobylý chrám sv. Mikoláše biskupa. Chrám ten stojí prostřed obce Vršovické, půl hodiny od Prahy. Že chrám tento svého vlastního faráře míval a tudíž farním chrámem byl, to dosvědčují staré účty kostelní jakož i pečeť „farního chrámu Páně Vršovického“ v Michli uschovaná. Mimo to známo jest, že křtitelnice toliko ve farních chrámech bývaly a jsou, a hle, ve Vršovickém chrá-

mu Páně jest starodávná křtitelnice, kdež se od dávných časů o bílou sobotu křestní voda svěťívá, jakož i všeliké ostatní obřady svatého téhodne od duchovních správců Michelských vykonávají, aniž by bylo pamětníka, jenž by jinak svědčiti mohl. — Kromě starobylé mešní fundace, kterou jistý Jan Bepta farář Vršovického odkázal, (11 jiter, 280 □ sáhů orných a 3 jitra 274 □ sáhů lučných pozemků) dostalo se kostelu Vršovickému, vnitř i vně čistě opravenému v nejnovější době velkých dobrodiní od manželů Antonína a Františky Vávrových, druhdy majitelů panství Vrbičánek v Litoměřicku. V Pánu zesnulý p. Antonín Vávra, jehožto tělo při chrámu Vršovickém odpočívá, ustanovil před svou smrtí, aby na památku generální visitace vykonané ve Vršovících Jeho Eminencí panem kardinalem našim, každoročně po zádušní mši sv. v měsíci říjnu, 10 zl. mezi chudé Vršovické rozdáno bylo. Rovněž učinila i jeho zbožná paní manželka Františka Vávrová, anaž na den 9. března a 13. tutěž fundaci jako zbožný manžel její založila. — Tento chrám má kromě jmenovaných polí a fundac Vávrovských jistinu 12.779 zl. 19 kr. r. č. — Již tomu čtrnácte roků, co se obec Vršovická, nyní 2.500 duší čítající o opětné dosazení místního duchovního správce uchází. V měsíci lednu t. r. přednášeli občané Vršovičtí prosbu tuto ústně Jeho Emin. našemu milovanému vrchnímu pastýři. Důvěrná prosba jejich potkala se s radostným pro všechny výsledkem. Laskavý, a blaho svých svěřených upřímně pečlivý náš pastýř ubezpečoval otcovskými slovy přítomné zastupitelstvo obce Vršovické, že k znovu zřízení fary Vršovické všemožně přispěje. K témuž cíli podalo představenstvo obce Vršovické písemnou žádost opatřenou podpisy téměř všech usedlých občanů arc. vikariátu úřadu k předložení Jeho Eminenci knížeti arcibiskupovi spolu se zavazujíc, že potřebné stavení farní hned stavěti započne, jak mile k žádosti jejich svoleno bude. A tu opět dobročinná paní Františka Vávrová v čelo dobrodinců se postavila s darem 500 zl. na stavbu nové fary. U.

Ze Lstiboře dne 28. března 1863.

[O slavnosti Cyrillo-Methodějské.]

Nejsem s to, abych vypsál radostné city, jimiž oplývalo srdce mé v témdni sv. ap. Cyrilla a Methoděje; a nechci rozvlácným se státi popisováním toho, co i z mnoha jiných stran Vám psáno bylo o slavnosti té. Podotýkám toliko, že účastenství zbožného lidu našeho bylo nad očekávání veliké, že v těch 8 dnech přistoupilo u nás

k slou Páně bez mála tolik věřících jako jindy za celý velikonoční čas, že jsme o slavnosti učinili sbírku pro sv. Otce a že následkem slavnosti té náš farní chrám letošního roku bohdá dojde žádoucího obnovení. — Co k účastenství znamenitě přispělo, bylo to, že jak při mši sv. tak i mimo ni po celý oktáv nové písně o ss. apoštolech našich v chrámu našem zaznívaly, jež lid s velikým potěšením zpíval, a pak že jsem velký svůj obraz sv. Cyrilla a Metoděje na oltáři postavil a slušně ozdobil. Tak jsem za prvéjší žalosti (odpadnutím dvou listků se stromu Církve kat.) pocítil pak nevýslovných radostí. V sousední modlitebnici helv. vyznání, nebylo žádné slavnosti v den sv. Cyrilla a Metoděje. A což divu? Musel by slaviti památku příchodu dvou *katolických* kněží do vlasti našich. My pak smíme všim právem radovati se z příchodu ss. věrověstů našich co Slované, a zvláště co katolíci. A tak slaví Církev katolická letos nový triumf víry.

V. P.

Z Benešova máme zprávy o nevidaném návalu k zpovědnicím, k stolu Páně přistoupilů za ten čas bez mála 3000 věřících; zpěvácký spolek zpíval každého dne vokální mši. Ne méně chválí horlivost *Bystrických* tamější vp. kaplan, řka, že bylo 2180 komunikantů.

Od Řípu dne 27. března 1863.

[Polemika kazatelská.]

Náhodou dostal jsem do rukou „Obra- nu náboženství evangelického proti krivým úsudkům jiných věřících od Nejmenovaného,“ v Praze 1850, brožúrku 12. stránkovou ve formě kázání, otištěnou z „Česko-bratrského Věstníka“ — a nabyt jsem z ní nemalých, ač zajisté ne hrubě příjemných vědomostí. Ať nic nedím o užitečném tonu celého spisku, na jakýž jsme již v evangelických polemikách zvykli: nicméně nemohu nikterak pochopiti, s jakou snadností a stručností poráží řečník učení katolické, tak jakoby mu ani za řeč nestálo — a s jakou lehkomyšlností je vykládá neštitě se ani těch nejslabších a nejmělejších důvodův a krivých i lživých dokladův.

Tak praví řečník: „My máme velebné *svátosti*, a sice tolik, kolik jich sám Kristus Pán ustanoviti ráčil, totiž dvě, křest a večeři Páně. Pravda, že my nemáme tak mnoho svátostí (rozuměj jako katolíci), poněvadž jich Kristus Pán více neustanovil. Pokání není svátost pro sebe, ale povinnost. Břimování není svátost, neb to slovo Kristus nikde ani nevyřkl ani neslyšel; manželství a stav kněžský nejsou

svátosti, ale stavy a pořádky církevní; poslední pomazání není svátost; ale lidský obyčej, který ani Kristus, ani apoštolové, ani první křesťané nezachovávali. Kř. náboženství jen dvě svátosti ustanovilo, a my obě věrně zachováváme.“

Tolik praví o svátostech řečník. My ovšem nemůžeme než litovati, že nám nevyložil spolu, co znamená u něho svátost, a že nám také *nedokázal* své kratičké důvody (?), jimiž 5 svátostí tak lehounce z Kristovy víry vyloučil. (Kolik jest svátostí, povíme v nejbližší příštím čísle. Red.) — Tolikéž nechceme se hádati s řečníkem, když praví (str. 6.): „My věříme o tomto Bohu, že On není přijímač osob, že On nezná žádnou samospasitelnou církev, že On *nečiní rozdíl* mezi starověrcem a novověrcem, mezi kacířem a nekacířem, ale že v každé církvi, v každém národu, kdo se Ho bojí a činí spravedlnost, příjemný jest Jemu“ — ale tuším, že by mu bylo těžko dokázati výrok tento. Ani toho nechceme upírati, ač o tom pochybovati snad smíme, že „v evangelických chrámech panuje při službách Božích *větší tichost a pořádek*, tu každý zůstává, aspoň zůstati má od počátku až do konce“ než toho připustiti nemůžeme, žeby to bylo v katolické víře založeno nebo v našich službách Božích podmíněno, co řečník dále o nás praví: „křesťan z druhé strany přijde do chrámu, ohlédne, pomodlí se a utíká ven i v polovici služeb Božích.“ Výrok tento nelíže z nevědomosti, tedy ze svědomitého přesvědčení a uvážení zajisté nepochází. — Než zvláště vystupuje tu zajímavě řečník proti našim svátkům. My schvalně něco tu uvedeme, aby poznal čtenář, jednalo-li se řečníkovi o víru jeho a o pravdu — čili o něco docela jiného. Dobře zde platí přísloví: Kdo mnoho najednou chce dokázati, nic nedokázal. On praví:

„Ze *svěcení mnoha svátků* menších u katolíků vyplývá více škody nežli užitku pro mravnost a náboženství, jimi se rozšiřuje lenivost a zahálení mezi lidmi, ony jsou příležitostí ku všelikým rozkošem, rozpustilostem a hříšným kratochvilem. A protož se nalezají krajiny, které skrze přílišné svěcení svátků do chudoby a zkázy upadly, kde tím role a hospodářství zanedbány jsou.“ (Str. 9.) Bylíbychom povděční bývali, kdyby nám je byl jmenoval zejména, nebo tu vsutku vyznáváme, že nevíme jistotně, jakou zem před očima měl a odkud historické své známosti o ní čerpal.

Na důkaz jeho *pichlavé řeči* stůjte zde jen tato místa jako na ukázkou (s poznámkami Red.): „My učíme, že cesta do nebe

není půst, ani odpustky, ani ržženec, ani smutný, zahálčivý klášterní život.“ (Snad je tedy cestou k nebi obžerství, nekajicnost, živoření bez modlitby a veselý, rozkošný, prostopášný život?) „Bůh neptá se při svém ctění a vzývání: Ty, křesťane! kolik lamp a svíček jsi k mé počtě spálil, kolikrát jsi se vodičkou pokropil.“ (Ale předce snad lépe pálení svíčky ku počtě sv. Prokopa, než ke cti ďábla, kterého on na řetěze drží? A tu vodičku zdědili jsme po sv. Cyrillu a Methoději, je tedy už 1000 let stará, zajisté o mnoho starší než Luther a Kalvin.) „My se neklaníme kamenům, ale tomu, který kamení stvořil.“ (My také.) „Když se oheň strhne, on nepotřebuje žádného svatého posla, kterýby šel a hasil“... (tu nevíme sami, kam míří řečník; snad to on také neví.) „Rozsudeť sami, které služby Bohu jsou příjemnější: takové, kde jsou děla a střelby, pochodně a svíce, či takové, kde jest tiché a skroušené srdce, kde je pokorná, nábožná mysl?“ (Nejspíše kde jest jedno i druhé. Ostatně žádná naše obřadní kniha nepožaduje ku konání sv. tajemství děl a střelby; ale děje se to k slávě lidské, proč by se to nesmělo činiti k oslavení Božímu?) Tolik na ukázkou našim čtenářům. Takovým způsobem jednali kdo o víře a spasení, tu přestává všeliké vyvracování, nebo tu nepanuje svědomitost a rozvaha, již především k náboženským rozpravám se nevyhnutelně požaduje, nýbrž vášeň a náruživost, již nejde o pravdu a věčnost — ale o zisk a užitek světský.

III.

Od Šumavy, z okresu Nýrského dne 24. března 1863.

[Slavnost v Čechách a v Bavorsku. — Diecéšní synoda. — Trajerův historicko-statistický dopis diecése. — Konferenční otázky.]

Svatý postní čas zahrnul nás letos tím více, an nás milostivé leto tak mile a neočekávaně překvapilo. Myslelit jsme z počátku, že v německých krajích, kde se nejvíce bavorští patronové (sv. Michael, sv. Wolfgang atd.) ctí, a z českých patronů sv. Jan Nep., sv. Jiří, a sv. Václav ve zvláštní lásce chovají, menšího účastenství nalezne slavnost, kterouž Morava a české kraje naše v docela jiném světle spatřují. Než sotva byl pastýřský list přečten a vyložen a zpověď hned na neděli (8. března) oznámena, takový všude nával kajících veškeré kněze překvapil, že jsme všickni těchto osm dní namnoze od 6—1 h. s poledne, a od 3—7 h. večer bez oddechu zpovídati museli, a ostatní čas ještě nemocným věnovati, tak že ač již pozdě bylo, každý v srdci svém se tázal, proč slavnostní doba tato alespoň na 4 neděle rozšířena nebyla, abychom byli všem těm nábožným dušm

snáze vyhověti mohli. Ostatně děkujeme Bohu, že jsme za těchto málo dnů tolik radostí duchovních zakusili. Divíme se tomu výsledku, tím více, ješto předešlého měsíce osmidenní pobožnost v Neukirchen v Bavořích v klášteře velebných otců Františkánů se konala ku počtě japonských mučenníků, kde také plnomocné odpustky získati se mohly, a kam se rovněž velké množství Čechů odebralo, a vůbec takový nával kajících byl, že z blízkých krajů českých veškeré kněžstvo vypomahati muselo. — Potvrzuje se radostná novina, že letošního roku diecéšní synoda slavena bude; jde to z toho, že nejdůst. p. biskup z veškerých vikariátů návrhy sobě žádá týkající se kázně a hmotného postavení kněžstva, což do konce května odeslati se musí. Tato doba jest tedy veledůležitá, její váhu vytknul nám náš nejdůst. pastýř již v novoročním listu svém. Když takto hlasy a tužby nižšího kněžstva ohlasu nalezají na vyšším místě a tím každé zamýšlené rozpoltnění stavu toho nemožným se činí: nesmíme již napřed zdar a hojně ovoce z toho shromáždění očekávati? — O Trajerovu spise historicko-statistickém jsem se také ještě nezmínil; jest to práce kněžstva celé diecése, kteráž v jeden celek šťastně uvedena a co obět vydána jest, aby se čistý výnos chlapeckému semináři věnovati mohl. — Konečně oznamuji otázky konferenční na letošní rok: a) Které požadavky činí nynější doba na katolického duchovního pastýře, a jak se má on zachovati, aby těmto požadavkům zadost učinil? b) Jak by se dala stávajícímu diecéšnímu fondu pro kněžstvo, ježž rozličné nehody potkaly, vydatnější a rozsáhlejší účinnost získati.

H. H.

Kronika.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal-arcibiskup odebere se na generalní visitaci do strídnictví *Planského*. Dne 22. t. m. na večír přibude do *Plané*, kdež bude ve čtvrtek dne 23. dubna v 8 hodin sloužiti mši sv., po té pak udíleti sv. birmování mládeži škole odrostlé a vykoná kanonickou visitaci. Odpoledne bude o 2. hod. křesťanské cvičení, birmování školní mládeže a sv. požehnání. V pátek (24.) budou v *Plané* po mši sv. (v 8. h.) dopoledne i odpoledne školní zkoušky. V sobotu (25.) v *Otině* v 8 h. mše sv., birmování, visitace, školní zkoušky. V neděli (26.) ve *Svatém Kříži* v 8 h. mše sv., pak birmování a visitace. Odpoledne křesťanské cvičení, požehnání a zkouška farní školy. V *Brodu* (dne 27.), ve *Vysokém Sedlišti*

(28.), v *Damnově* (29.) a v *Chodově Zadním* (30. dubna) všude v 8 h. mše sv., pak biřmování, visitace a školní zkoušky. Dne 1. května ve *Sv. Kříži* v 8 h. mše sv., po té zkoušky škol filiálních. V *Michalovicích* (2.) v 8 h. mše sv., biřmování, visitace a školní zkouška. V *Chodově Plané* (d. 3. v neděli) v 8 h. mše sv., biřmování a visitace. Odpoledne křest. cvičení, požehnání a školní zkouška. Dne 4. května v *Boněnově*, dne 5. v *Nové vsi* (zkouška farní školy) dne 6. tamtéž (zkoušky žákovstva škol filiálních) 7. v *Pistově*, 8. v *Uševicích*, 9. v *Habrových Kladrubech* v 8 h. mše sv., biřmování, visitace a zkoušky. Dne 10. května (neděle) v *Mnichově* (Einsiedl) v 8 h. mše sv., biřmování a visitace. Odpoledne kř. cvičení, požehnání a zkouška farní školy, 11. tamtéž po mši sv. zkoušky škol filiálních. Dne 12. května v *Rájově* mše sv., biřmování, visitace a zkouška, 13. v *Mariánských lázních* v 8 h. mše sv. a zkouška, dne 14. tamtéž mše sv., biřmování a visitace; odpoledne návrat do *Prahy* k slavnosti *sv. Jana Nep.* Na této apoštolské cestě své bude J. Emin. noclehem od 22. dubna — 4. května v *Plané*, pak od 5.—14. května v *Mariánských lázních*. K práci tak mnohé dej mu Bůh síly!

— Poslancové zemského sněmu meškají nyní na svátcích a sejdou se k opětnému, milostí císaře pána prodlouženému rokování dne 8. t. m. — Pražané navštěvují za těchto překrásných jarních dnů Boží hroby, zástupy putují z chrámu do chrámu; nebo i ten, kdo zřídka do kostela přichází, neopomíjí přicházeti ve sv. témdni a zvláště na vkříšení. Nábožní putují na Petřín vykonat křížovou cestu. Vel. správcové duchovní ukončují v tomto témdni postní kázání svá a chystají se k prohlášení slavného: „Vstalt jest, alleluja!“ Též v seminářském chrámu Páně ukončili alumnové IV. r. postní řeči o sv. obřadech doby postní a zvláště sv. téhodne a budou od neděle velikonoční až do konce měsíce června každou neděli a každý svátek po nešporách o 1/3 hod. pokračovati u výkladu ostatních obřadů a obyčejů církevních. Posluchačů bývá valně. — Vel. kněží Redemptoristé konali od 23. března čtyřdenní missii v c. k. invalidovně Pražské. Každého dne bylo dopoledne kázání české i německé. Pobožnost se ukončila zpovědí a sv. přijímáním, k němuž všichni vysloužilci i s důstojníky svými přistoupili.

— Sbírká příspěvků k rukoum zbožné paní Marie Riegrové na paramenta chrámu sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně daří se utěšeně. Sbératelka máť již 1306 zl. 42 kr. r. č., 2 dvouzlatníky, 2 zlatníky, 1 desetník, 6 čtvrtzlatníků a 2 stříbrné penízky. Z toho určeno na paramenta 773 zl. 50 kr., na oltář sv. Václava a uměleckou okrasu chrámu 532 zl. 92 kr.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili vp.; dr. Klemens Borový, prefekt v arc. konviktu, Ignác Strouhal, koop. v Bouhovicích na Moravě, Jan Felizna, k. v Kostomlatech, Jos. Damašek, děkan v Lysé, Ant. Učík, far. v Libošovicích, dr. Frant. Škorpík, duch. správce na Moravě, Jan Palánek, děkan v Sobotce, Jos. Bušek, koop. v Hlavici, Adolf Schlögel, kap. v Sezemicích, Jakob Liška, farář v Poříčanech.

— V *Zásmuckém* klášteře OO. Františkánů bude se konati v ned. III. po Velikonoci pobožnost k počtě ss. mučenníků japonských, jakož i v *Hradišti* na Moravě. V *Zásmukách* budou kázati kněží Redemptoristé.

Z Vídně. O poutnicích Jerusalemských přišly zprávy. „Volksfreund“ uveřejňuje dopis vp. Jos. Bumby. Dne 14. března ráno vykonali poutníci v Terstském chrámu sv. Antonína společně sv. zpověď a přistoupili k sv. přijímání. Odpoledne odrazila s nimi loď na širé moře, ač vál prudký jižní vítr, byla plavba předece dosti pokojná. Však následujícího dne (15.) zdvihla se bouře, rostla dne 16. s malými přestávkami a dosáhla dne 17. takové moci, že zbouřené vlny hrozily loď pohltiti. V noci dostavilo se hřmění, blýskání a krupobití. Pocestní se báli, někteří onemocněli. Konečně dne 19. vplouli šťastně do přístavu v Korfu a vystoupili na suchou zemi. List psán jest na parolodi „Elleno“ a dán na poštu v *Syré* dne 21. března. Toho dne byli poutníci (počtem 14) zdraví.

Z Bavorska. V arcidiécesi Mnichovské v posledních třech měsících: prosinci, lednu a únoru sebráno jest pro sv. Otce 9000 zl. 23 kr.

Z Indie. Císař Anamský v západní Indii rozkázal r. 1861, aby všickni křesťané jmění svého zbaveni, po celé zemi rozeznáni a dvěma na obličej vypálenými písmeny zohaveni byli. Jedno písmeno naznačovalo náboženství křesťanské, druhé kraj, v němž přebývali. Když bolestná tato muka byla vykonána, jsou ubozí spoutáni a do všech koutů říše zavlečeni. Ač prosbami i pohrůžkami na ně doléháno, aby Krista zapřeli, neučinili toho, a museli se novému trápení podrobiti. V městě Nandingu ze 300 křesťanů 240 zemřelo hladem. V květnu 1862 vydán jest rozkaz, aby všickni křesťané vesměs zahubeni byli. Kněží, missonáři i biskup jeden s tisíci věrných vyznavačů víry Kristovy došli koruny mučennické; z nich někteří jsou stí, jiní na hranici upáleni, za živa pohřbeni, po dvou i pěti jsouce k sobě přivázani byli do vody házeni, kopím probodeni neb oběšeni. Ve dvou apoštolských vikariátech usmrceno jest křesťanů 16.000, za otroky prodáno 20.000. Císař

Napoleon po velikých obětech toho dosáhl, že nepatrná část Anamského císařství francouzskému žezlu jest podrobena; ale tím zhoršen jest osud křesťanů v Anamu, nebo císař tamější mstí se při každé příležitosti na nich za ztrátu utrpenou a — vláda francouzská, táž, která tak ráda Turkům spěchá na pomoc, o křesťany v Anamu se nestará. — Z východní Indie se píše, že na ostrově *Ceylonu* buddhisté, kteříž ustavičně podněcují pohany proti missionářům katolickým, založili „spolek k záhubě povery“ (t. j. křesťanství) a již si tiskárnu zřídili, z kteréž se množství tištěných traktátův buddhistických mezi lid dostává.

Z jižní Ameriky. Občané nově založeného města „Nového Ulmu“ ve státu Minnesotě usnesli se na tom, že nikdy nedopustí, aby u nich byl vystaven chrám; naopak se hotovili, že kněze neb kazatele, jenž by k nim zabloudil, oběsí neb utopí. Každou neděli pravidelně se opijeli a tančili; letos na veřejné ulici spálili krucifix. Než člověk miní, Pán Bůh mění! Indiáni přepadnuvše město zcela je vyplnili; a teď se tam odbývají pro jeden pluk dobrovolníkův služby Boží v té jizbě, kde dřívější obyvatelé v neděli tančili a ukřižovanému Spasiteli se posmívali!

Literní oznamovatel.

— „*Dra. J. Schustera Biblický dějepis starého i nového zákona pro obecné školy.*“ S 112 obrázky a mapou. Vzdělal František Srdínko, vicedirektor k. arcib. semináře i štud. konviktu v Praze. S approbací nej důstojnějších ordinariátů v Praze a v Olomouci, v Brně, v Budějovicích, v Hradci Králové a v Litoměřicích. V Praze 1863. V c. k. kněhoskladu v Karlově ulici č. 190. Prodává se vázaná na hřebetě v plátně za 54 kr. r. č. Stran XII a 274. — Spis tento vydán jest též ve Vídni v cís. král. školním kněhoskladu v menším formátě a písmem drobnějším. Cena Vídeňského vydání: 47 kr. O díle tom soudili a budou souditi jiní, o úpravě díme toliko, že vydání Pražské jest mnohem úhlednější. Obsah a titul obou vydání jest týž.

— D. p. Beneš Method *Kulda*, farář Chlumský kn. arc. střídník a okresní dozorce nad školami v obvodu Sedlčanském vydal: „*Životopis Tomáše Procházky*“, kaplana v Ivančicích na Moravě,“ jenž dne 7. června 1858 v Pánu zesnul. — Týž spisovatel bude vydávati časopis kazatelský: „*Posvátná kazatelna.*“ Ročník o 12 svazcích měsíčních. Cena 4 zl. r. č. Každý měsíční svazek sestáváti bude z 5 archů velké osmerky, zarátá vždy o měsíc dříve a přineše nejméně jedno kázání na každou neděli a na každý svátek zasvěcený příštího měsíce. Mimo to příležitostní řeči, pokud místo stačí. Důst.

p. vydavatel žádá snažně své pp. bratry, aby původní kázání svá ráčili zasílati buď jemu anebo nakladateli (Bedřich Grosse, knihkupec v Olomouci). Každý tištěný arch honorovati se bude 10 zl. r. č. První svazek bude vydán v měsíci červenci. Předplácí se u nakladatele, (má-li se „Pos. Kazatelna“ přímo poštou zasílati) jakož i v každém řádném kněhupectví. Jsme povděčni p. vydavateli, že se uvázal v práci, které se dlouho a marně dovolávaly kazatelny naše. Že se nám kazatelského časopisu nedostává, každý uznával, někteří chtěli pomoci, ale uhodili na cestu nepravou. Doufejme, že podniknutí toto vyplní nemilou mezeru v bohoslovné literatuře naší. Více po vydání I. sešitu.

— „*Zvěst od Nežárky*“ přestal vycházeti. — „*Hvězda*“ tiskne a vydává se nyní v Brně nákladem redaktora p. Michala Kříže. — V Praze vycházeti budou nové časopisy: „*Pravda*“, věnovaná politice a literatuře, dvakrát za měsíc; red. Fr. Winkler. „*Libuše*“, red. p. Donát. — Redaktorem „*Pozoru*“ jest nyní p. Václav Filípek. — „*Opavský Besedník*“ složil kauci a vstoupil do řady časopisův politických. — V Písku bude od 5. dubna vycházeti „*Otavan*“ redakcí p. V. Janoty, býv. redaktora „Poutníka od Otavy.“

— „*Po půl noci.*“ Román od Vác. Vlčka. Dílu II. sešit 4. (Konec). Cena celého díla 2 zl. Nákladem B. Stýbla. — Z téhož skladu schvalujeme k blízké „májové pobožnosti“ spis vp. Jos. Němečka, kapl. v Boskově: „*Květnice Mariánská*“ čili Májová pobožnost k domácí a veřejné potřebě. Cena neváz. 70 kr.

— *Zprávy umělecké. Dárky na památku tisícileté slavnosti* uvedení křesťanství mezi Moravany a Čechy zřídil nově upravený Pražský sklad věcí galantních „Hrubý a Neff“ na Příkopech. Památné ty dárky záležejí v soškách ss. Cyrilla a Methoděje na podstavcích, kapličkách, kropenkách, peněžních schránkách rozmanité velikosti a vkusné formy dle pěkných výkresů vše z litiny ocelové, železné, bronzované; dále jsou zde křížky a penízky k zavěšení, též na krk, opět velikosti a úpravy rozličné atd. *Českými nápisy* „Památka na Velehrad 863 — 1863“, „Ss. apošt. slavnosti Cyrill a Method“ a p. osvědčují se ty dárky — svou láci k hojnému rozšíření i mezi mládež a lid nábožný určené — též co výrobky průmyslu k účelům národním. (D.) — Na oslavu 1000letého jubilea zhotovuje kovolitec Mencl v Karlíně sousoší ss. bratří Cyrilla a Methoděje.

— Sklad K. Bellmanna v Praze vydal: „*Slovanské právo* v Čechách a na Moravě.“ Doba nejstarší: Od prvních zpráv do konce X. století. Sepsal dr. Hermenegild Jireček. S mapou. Cena důležitého tohoto díla jest 2 zl.

— Nákladem A. Augusty vydáno: „*Geologie*“ čili nauka o útvarch zemských se zvláštním ohledem na krajiny česko-slovanské. Sepsal Jan Krejčí, učitel přírodopisu na c. k. vyšší reální

škole v Praze. Sešit IV. — „*Material* k slovníku technologickému. Sebral Arnošt Vysoký. Seš. V. Zahrnuje slova: Svorgový — Zasaditi.

— Dnes se vydává: „*Časopis kat. duchovenstva*.“ Svazek II. Obsah: O kterých předmětech má duchovní správce častěji jednati ve svých kázáních podle nynějších časových poměrů? Impedimentum criminis. O poutích. Duch konservatismu v pastoralním bohosloví. Hymnus o sv. *Eurosii*, panně a muč. Zpráva o téže světici. Kronika a Literární Oznamovatel. — Litujeme, že nás svazek tento pozdě došel, a že nám nelze podati v čísle tomto, co p. redaktor o sv. *Eurosii* napsal.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Vác. *Boleška*, děkan Žebrácký na odpoč. dne 21. března (naroz. 8. července 1793, kněz od 12. srpna 1821.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. František *Ovesný*, kaplan v Opočně diéc. Litoměř. za faráře do Velkých Hořešovic.
p. Jos. *Meloun*, kapl. Velvarský za admin. in spirit. v Kojeticích.
p. Ant. *Spale*, kapl., ze Zdic do Velvar.
p. Karel *Bergauer*, za kooperatora da Chýše.
p. Václav *Singer*, za kaplana do Zdic.

V diécesi Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Dusil*, farář v Borohrádku dne 29. bř. (nar. v Rychnově 14. února 1801, kněz od 24. srpna 1827).

Ve správě duchovní ustanovení jest:

p. Frant. *Štěpánek*, koop. v Klášterci, za proz. koop. do Lukavic.

Uprázdňené místo:

Borohrádek, fara patr. hraběte Lützowa od 21. března do 2. května 1863.

V diécesi Litoměřické.

V Pánu zesnul:

p. Gustav *Schimmerengel*, far. v Širokých Třebčicích, dne 13. února.

p. Jos. *Novotný*, kněz na odpoč. v Litoměřicích, dne 13. března.

P. Amand *Paudler*, senior a býv. převor kláš. August. v Ročově, dne 15. března.

p. Gottfried *Greiner*, magister tovaryšstva Ježíšova v Bohusodově, dne 22. února.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Šantroch*, kapl. v Křinci, za prvofaráře do Bošína.

p. Jos. *Siegel*, kapl. v Pruneřově, za far. v Městě (Platz).

p. Ant. *Baselt*, koop., za admin. v Kuřívodách.

p. Vác. *Wächter*, kapl. za admin. v Širokých Třebčicích.

p. Jan *Willomitzer*, za katech. a prozat. ředit. hlavní a podreál. školy v České Lípě.

p. Arnošt *Hoffmann*, kapl. v Bitovské za proz. koop. v Dolním Jiřetíně.

p. Štěpán *Kabeš*, koop. ve Falkově, za kapl. do Pavlovic.

p. Valentin *Stocklów*, kapl. v Pavlovicích, za koop. do Falknova.

P. Ludvík *Gerstorf* dosazen z Olomouce za převora kláš. Dominik. v Oustí nad Labem.

p. Jos. *Hammer*, kooper. v Dolním Jiřetíně, dán na prozat. odpočinek.

Uprázdňené místo:

Široké Třebčice, (Weitentrebetsch), fara patron. kníž. Salm-Reiferscheida, od 26. března.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci březnu přistoupili k Dědictví: Z arcidiocese Pražské: p. Jos. Novotný, c. k. úředník v Praze. Vác. Raboch ze Železné. Anna Říhova z Chotětova. Marie Čurkova z Chotětova. Rod Frant. Kučery ze Sence. Vác. Hošek ze Sedlíst. Josef Douša z Hradiska. Jos. Rathouský z Oujezda. Alžb. Balounova z Prahy. Vp. Ant. Matějček, k. arcib. ceremoniář v Praze. Z Kr.-Hradecké: p. J. Nechvíle, bohoslovec. Barb. Mišingrova z Malé Věžnice. Marie Krausova z Hnátnic. Rod Jana Lelka ze Zábrodí. Jos. Skalický z Dolní Dobrouče. Jan Dvořák z Desny. Z Budějovické: p. Jan Piskáček z Volešníka. Frant. Kovanda z Křtetic. Vác. Majer z Radic. Jos. Hulka z Klatov. Jos. Václavík z Velence. Frant. Klecan z Doubravice. Vilém Kopal ze Lnář. Jan Vít z Draženova. Z diocese Olomoucké: Jos. Sadil z Frýštaku. Rod Jana Červíka z Břestě. Karel Kostka z Hlavnice. Rod Šebast. Zálisáka z Běnova. Maria Anna Konečná z Krakovce. Maria Fryalova z Čechovic. Karolina Metulova z Frýštaku. Kateřina Kramulišova z Rožnova. Jan Římský z Lodenice. Jan Středulinský z Pohorelic. Flor. Stuchlý z Záhřebu. Bratrstvo růženecké z Nedašovy Lhoty. Z Brněnské: Rod Tom. Zapletal z Melsu. Z Rakous: Vp. Ant. Večeřa, koop. v Poisdorfu.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyrilla a Metoděje v Karlíně zaslali nám: vp. Jos. Rezníček, kaplan v Česlicích 1 zl.; (na oltář sv. Václava) vp. Ant. Rajský, farář v Samsíně (sbírku) 3 zl. Nejmenovaný poštou (na vnitřní úpravu) 5 zl. Na svatyni Velehradskou: paní B. S. z Prahy 2 zl. — Z Olomouce: dopis příště.

K tomuto číslu přiložilo kněhkupectví B. Stýbla „seznam spisů hodících se za odměny při zkouškách. Cena „Sestry Cyrilly“ jest 30 kr.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—I.

Expeditce
v kněhupectví
B. Stýbla, na
sv. - Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné čini národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

**Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců**

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Kolik jest svátostí?

Z „Institutiones theol. auct. Liebermann“ vyňal
Eugen K.

Protestanté od Církve katolické se liší netoliko co do pojmu, nýbrž i co do počtu svátostí. Luther v knize „o zajetí Babylonském“ připouští jedinou svátost, totiž křest, později křest, večeři Páně a pokání, posléze pouze křest a večeři Páně. V této vrtkavosti a nedůslednosti šli za ním žáci jeho; neboť kdežto vyznání Augustánské praví: „V pravdě tedy jsou svátosti tyto: Křest, večeře Páně a rozhřešení, které jest svátost pokání,“ věřili mnozí Lutheráné toliko ve dvě. Zwingli v knize „o pravé a nepravé víře“ uznává dvě svátosti; ale jednáje o manželství přidal svátost manželství. Kalvin praví výslovně lib. IV. instit. XIX. n. 20: „Dvě svátosti jsou ustanoveny, křest a večeře Páně. Mluví však o těch, které jsou ustanoveny, by jich celá církev užívala; neboť vzkládání rukou, kterým služebníci církve v úřady se uvádějí, nazývám sice svátostí, ale nepočítám ji mezi řádné svátosti.“ Jiní protestanté počítají čtvero svátostí, následující vyznání Augustánské a Kalvina, jiní zase přidali k těmto čtyřem vedle učení Zwinglioiva též manželství. Konečně přijali přemnozí bohoslovci Wittenbergští a Lipští na sněmu r. 1548 sedm svátostí. Nynější protestanté mají toliko dvě, křest a večeři Páně, ale jen co do jména, nikoli co do podstaty.

Naproti tomu praví Církev katolická,

že jest sedm svátostí, totiž: křest, birmování, svátost oltářní, pokání, poslední pomazání, svěcení kněžstva a manželství. Důkazem jest sněm Tridentský sez. 7. kan. 1.: „Pakli by kdo pravil, že nejsou svátosti nového zákona všechny od Ježíše Krista, Pána našeho, ustanoveny, aneb že jich jest více nebo méně než sedm, totiž: křest, birmování, svátost oltářní, pokání, poslední pomazání, svěcení kněžstva a manželství, anebo že jedna z těchto sedmi není v pravdě a v skutku svátostí, buď vyobcován.“ Toto praví Církev sv., a my co praví katolíci to věříme. Ale našim zbloudilým bratrům musíme dokázati, že to není nově vynalezený článek víry, nýbrž že sněm Tridentský jasně a určitě vytknul a opakoval, co všickni věřící od časů apoštolských po všechněch osadách křesťanských věřili.

Písmo svaté ovšem nemluví o sedmeru svátostí, avšak nemluví též o dvou nebo o třech; aniž nazývá výslovně svátostmi sedmero těch obřadů, které u nás svátostmi se zovou, tak jak toho nečiní ani s oněmi dvěma nebo třemi. Ale jedné každé ze sedmi našich svátostí lze z Písma vyvoditi. Křest: z Jan. 3, 5. „Nenarodili se kdo znovu z vody a Ducha svatého, nemůže vejíti do království Božího;“ a z Mat. 28, 19. „Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“ Birmování zaslíbeno: Joel 2, 28. „Vyleji Ducha svého na všeliké tělo: a prorokovati budou synové vaši a dcery

vaše; starci vaši sny míti budou a mladenci vaši vidění viděti budou.“ a Jan 7, 37. 38. „Kdož věří ve mne, jak dí Písmo, řeky vody živé poplynou z těla jeho. To ale pravil o Duchu, kterého měli přijíti věřící v Něho: neb ještě nebyl dán Duch, poněvadž Ježíš ještě nebyl oslaven.“ Birmování vykonáno: Skut. 2, 3. 4. „A ukázali se jim rozdělení jazykové jako oheň a posadil se na každém z nich: a naplnění jsou všickni Duchem svatým a počali mluvíti rozličnými jazyky, jakž Duch svatý jim dával vymlouvatí,“ a Skutk. 8, 14—17. „Uslyševše pak apoštolé, kteří byli v Jerusalemě, že Samaří přijala slovo Boží, poslali k nim Petra a Jana; kteří přišedše modlili se za ně, aby přijali Ducha svatého; neb ještě na žádného z nich nepřišel, ale byli toliko pokřtěni ve jménu Pána Ježíše. Tedy vzkládali ruce na ně, a oni přijali Ducha svatého.“ Večeře Páně co obět i co svátost: Luk. 22, 19. 20. „A vzav chleb díky činil a lámal a dával jim říka: Totot jest tělo mé, které se za vás vydává; to čiňte na mou památku. Tak i kalich, když povečeřel, říka: Tentot jest kalich, nová umluva v mé krvi, která bude za vás vylita;“ a Jan 6, 47. „Kdo jí tělo mé a pije krev mou, ve mně zůstává a já v něm.“ Pokání: Jan 20, 21. „Tedy jim opět řekl: Pokoj vám! Jako mne poslal Otec, i já posílám vás. To pověděv dechl (na ně) a řekl jim: Přijměte Ducha svatého, kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějít se jim, a kterým zadržíte, zadržáni jsou.“ Poslední pomazání: Jak. 5, 14. „Stůněli kdo z vás, uveďte starších církve a ať se nad ním modlí mažíce jej olejem ve jménu Páně: a modlitba víry uzdraví nemocného a polehčít jemu Pán a jestli že jest v hříších, budou mu odpustěni.“ Svěcení kněžstva: Skutk. 13, 2. 3. „Když pak oni sloužili Pánu a se postili, řekl jim Duch svatý: Oddělte mi Šavla a Barnabáše k dílu, ku kterému jsem je pojal. Tedy postíce a modlice se a vzkládající na ně ruce, propustili je. A oni poslání jsouce od

Ducha svatého odešli do Seleucie.“ Manželství: Efes. 5, 21—31 porovnává svazek manželský se svazkem, který pojí Krista s Církví a dí v 32. „Tajemství toto veliké jest, ale já pravím v Kristu a Církví.“

Některá tato místa jsou sice méně jasná, ale jak se jim má rozuměti, a že o svátostech svědčí, dokazují svatí Otcové, jejichž výroky dle jistých pravidel náležejí k podání ústnímu, druhému to prameni učení křesťanského. Tak dí Justin (Apolog. 2.): „Potom je tam uvádíme, kde jest voda a tím samým způsobem, jakým jsme my byli znovuzrozeni, bývají i oni znovuzrozeni. Neboť sám Kristus pravil: Nenarodili se kdo znovu atd.“ Jeroným: „Neupírám, že jest obyčej v církvích, aby biskup k těm, kteří dávno v menších městech skrze kněze neb jáhna pokřtěni jsou, vyšel, by vzkládáním rukou Ducha svatého přivolal,“ a Lugdun. sněm 2.: „Jiná svátost birmování, kterou udělují biskupové vzkládáním rukou pokřtěným;“ Tertullian: „Tělo požívá tělo a krev Kristovu, aby duše byla od Boha obživována,“ a Justin: „Bůh svědčí, že ti jsou mu milí, kteří ty oběti mu obětují, které jsou od Ježíše Krista předepsány, t. j. které v svátosti chleba a vína od křesťanů na všelikém místě země bývají obětovány.“ Cyprian: „Kristus pravil: kterýmž odpouštíte atd., z čehož nahlízíme, že hříchy odpustiti přináležejí představeným Církve a jich dle zákona evangelického a posvěcení Páně nástupcům.“ Augustin: „Pakliby nějaká nemoc přišla, nemocný ať přijme tělo a krev Ježíše Krista, a potom těla svého ať nechá pomazati, aby to, co Jakob osvědčuje, se na něm vyplnilo: Stůněli atd.“ Ambrož: „Kdo uděluje, bratře, milost biskupskou? Bůh aneb člověk? Odpověš bezpochyby: Bůh. Ale předce skrze člověka uděluje Bůh. Člověk vzkládá ruce, Bůh uděluje milost; kněz vzkládá pravici prosící, a Bůh zehná pravici mocnou; biskup uvádí v řád kněžský a Bůh uděluje důstojenství;“ Ambrož: „Bůh jest pán a ob-

hájce manželství, jehožto milosti pozbyvá, kdo lůžko cizí zprzní.“

Dále se nalezá sedmero svátostí ve všech knihách obřadních, jak Církve západní tak i východní, ve kterých jest řeč o svátostech co o věci známé. Sedmero Svátostí měla šedá dávnověkost a tolikero máme i my; neboť žeby některá svátost v tom neb onom věku byla teprv uvedena byla, udati nelze. Ta víra, která panovala v století 16. po veškeré Církvi katolické, panovala i na sněmu Kostnickém i Florentinském, za času Hugona Viktorina i Petra Lombardského, kteří bohoslovci učili jen to, co v celé Církvi nacházeli. Či se mohlo státi, žeby po smrti apoštolů nějaké nové učení, vydávajíc se za Božské, tajně se bylo vedralo do celé Církve? Nikoliv! Tyto tedy důkazy podává život Církve katolické. Nyní promluvmé o jiných sborech křesťanských.

Nikdy nepochybovali o sedmeru svátostí ani prvotní kacířové ani církev odštěpená. Na sněmu Lugdun. 2. a Florentinském, kde se jednalo o sjednocení církve východní se západní, žádný spor o té věci nepovstal. Ano když bohoslovci Wittenbergští Jeremiášovi, patriarchu Cařihradskému, poslali vyznání Augustánské, nepřijal ho, kacíři je nazývají, poněvadž jest sedm svátostí: křest atd. Když však Cyrillus Lucaris učení Kalvinovo přijal, celá církev řecká se jemu protivila a na mnohých sněmích, (Konstantinop. r. 1638, tamtéž r. 1642, a na sn. Jerusal. r. 1672) sedmero svátostí potvrdila. V této věci se s Církví katolickou srovnávají Koptové, Jakobité, Syrové, Maronité a jiné sekty východní.

Namítají sice odpůrci, že u svatých Otců nikde není řeči o sedmeru svátostí. Ale vždyť nebylo příčiny, aby výslovně hájili svatí Otcové sedmero svátostí; neboť nepovstal za jejich časů žádný o tom spor. A vždyť pak také nehájí počtu dvou nebo tří svátostí; ale každou z našich sedmi svátostí lze velmi jasně vyvoditi z jejich písem. Dále o svátostech psávali též velmi prozřetelně

a tajemně, aby nebyly od pohanů zneuctěny. Dále namítají, že svatí Otcové také jiné obřady jako svátosti uvádějí, které sněm Tridentský k svátostem nepočítá, tak na př.: sv. Augustin znamená kříže, vyhánění ďábla a jiné; a sv. Ambrož a Bernard mytí noh. Oni je nazývají svátostmi v širším smyslu, neboť nebylo slovo: „svátost“ ještě ustáleno; a mimo to nemají tyto obřady požadavků svátosti.

I rozum přisvědčuje učení katolickému o sedmeru svátostí; praví totiž vhodně katechismus Římský v části 2. kap. 1. k otázce 12.: K živobytí, k zachování a vedení života jest člověku těchto sedmi věcí zapotřebí: totiž aby byl zplozen, aby rostl, se stravoval, uzdraven byl, když jej nemoc sklíčila, aby síly slabé občerstveny byly; dále aby nikdy úřad nescházel, který by život řídil, a konečně, aby pokolení lidské zákonitým zplozováním zachováno bylo. Poněvadž toto všecko se srovnává se životem, který jest Bohu zasvěcen, lze z toho počet svátostí vyvoditi. První jest křest co brána ostatních, kterým se Kristu znovu rodíme; dále biřmování, jehož mocí se stává, že Božskou milostí rosteme a se silíme; dále eucharistie, kterou jako pokrmem v pravdě nebeským duše naše se živí a zachovává. K těmto lze připočísti pokání, které zdraví ztracené navrácuje; dále poslední pomazání, kterýmž se zničují ostatky hříchů a síly duševní se občerstvují. Pak následuje svěcení kněžstva, kterým se odevzdává moc služby Boží v Církvi vykonávati; a konečně manželství, kterým se mají synové k službě Boží a k zachování pokolení lidského voditi a nábožně vychovávat.

Konečně i symbolika počet svátostí ospravedlňuje; neboť počet: tři naznačuje Boha, a počet: čtyry svět, sedm tedy spojení Boha se světem, zvláště s člověkem. A toto spojení jistě svátost působí.

„Sedmero jest svátostí Kristem ustanovených. Některé jmenují se svátosti *mrtvých*, jako křest a pokání, ostatní se nazývají svátosti *živých*.“ Sv. Alfons.

První sv. přijímání.

Člověk na tomto světě není proto, aby se po bohatství a slávě sháněl, aby jedl a pil, a — umřel, jeho povolání vyšší, vznešenější, důstojnější jest: Bůh člověka stvořil pro sebe, cíl náš jest spojení s Bohem. K tomu konci postavil Tvůrce člověka do ráje rozkoše (Gen. 2, 15.), přidal ho rouchem svatosti a spravedlnosti, zjevoval se mu, poučoval ho, živil ho, radosti všeliké mu připravoval; slovem člověk v ráji žil v ustavičném spojení s Bohem, ano nebe nemělo býti nic jiného, než pokračování a zdokonalení tohoto již na zemi započatého spojení s Bohem.

Tento překrásný poměr nejvznešenějšího tvora zemského k Stvořiteli změnil se arcí neblahým pádem prarodičů pokolení lidského. Hřích strašnou způsobil spoustu v člověčenstvu, jeho následky duchovní i tělesné, časné i věčné byly hrozné, tak že na ně oku věrou osvěcenému bez upřímného žalu pohlednouti nelze; a však trest všech trestů největší, ano všeliké duchovní i tělesné bídě zřídlo bylo odloučení od Boha zde i na věčnosti. — Věčný Slitovník rozpomenul se na dílo rukou svých a nezavrhnuv člověka, nýbrž co pokazil Adam první, přišel napravit Adam druhý — Ježíš Kristus. První Adam trhl se od Boha, druhý Adam přerušené to spojení s Bohem zase obnovil, a v tomto obnovení onoho spojení člověka s Bohem záleželo vlastně dílo vykoupění pokolení lidského. Toto pak vykonal Ježíš Kristus nejen tím, že nám brány království nebeského otevřel, kdež vyvolení přátelé Boží Boha tváří v tvář věčně patří, s Ním se radují a věčně věkův Ho požívají; nýbrž Ježíš Kristus ve své nesmírné lásce o to se postaral, abychom my, vyhnání synové Evy již v tomto slzavém údolí se svým Bohem, ne v obraze a podoběnství, ale skutečně a podstatně se spojití mohli, ustanoviv tajemství nejsvětější Svátosti oltářní. Ano toto spojení se s Bohem v nejs. Svátosti učinil hlavní podmínkou dosažení života věčného, řka: „Nebudete-li jísti těla Syna člověka, nebudete mítí v sobě života. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den nejposlednější.“ (Jan VI, 54. 55.)

Komu tedy na tom záleží, aby odloučen jsa od Boha v temnostech zevnitřních plakati nemusil, tomu také na tom záležitosti musí, aby se již na tomto světě s Bohem svým v onom tajemství lásky často spojoval. Toto pak spojení jest tím žádoucnější duši, která miluje Boha nade všecko, po předmětu nejvroucenější své lásky prahne jako jelen po prameni čerstvé vody.

Uvážíme-li to, zajisté přisvědčíme, že ze všech okamžení vezdejšího putování nejblaženější jest to, když se křesťan ve sv. přijímání se svým Pánem, Spasitelem a Bohem skutečně a podstatně spojuje a nebudem se tomu diviti že nábožné Boha vroucně milující duše tak často tohoto tajemství věčné Lásky účastnými se státi žádají, a seznáme, že duchovnímu pastýři na tom záležitosti musí, aby jeho péči svěřené věřící nejen často ale i hodně k hodům Beránka Božího přistupovali, a aby snad z nedostatku dokonalé přípravy nejedli sobě soud a zavržení. (I. Kor. 11.)

Protož používá každý horlivý kněz každinké příležitosti, aby ovečky své k hodnému přijetí velebné Svátosti připravil a srdce jeho oplývá blahou rozkoší, kdykoli Tělo Páně podává věřícím, o nichž přesvědčen býti může, že hostu nejsvětějšímu připravili čistý příbytek v duších svých. Starost pak tato o důkladnou přípravu k hodnému přijetí velebné Svátosti a péče o trvalé účinky toho nejněžnějšího spojení duše lidské s Bohem mnohonásobňuje se, máli duchovní pastýř k stolu Páně uvesti *dítky* své osady, zvláště vedeli je k *prvnímu* sv. přijímání.

Znáť on tu nedostizitelnou náklonnost Božského přítele mládeže k nevinným dětkám a tu jeho touhu, učiniti si příbytek v chrámečku nezkažených jejich duší; ale zná také tu, ač na mnoze bezděčnou tékavost myslí mladistvé a tu nesnadnost, pozdvihnouti srdce tak mladého k vroucí a déle trvající nábožnosti, jaké požaduje krok tak nevyšlovně důležitý: sv. přijímání vůbec a první sv. přijímání zvláště; a to tím více, jelikož zkušenost nás poučuje, že pouhým slovem, byť i sebe ohnivějším, pouhým kázáním a napomináním u dětí na okamžik pohnutí se arcí docílí, ale dlouho netrvá, nýbrž brzy a snadno všeliký dojem zmizí. Bývá tedy duchovní pastýř přinucen jiných ještě prostředků se uchopiti, které by důležitost toho posvátného okamžení v myslí dětské oživovaly, nábožnost rozněcovaly, posvátnou bázní ducha rozechvěly a trvalou a spolu i účinnou památkou na onu předúležitou dobu v něm zanechaly; ano duchovní za takové příležitosti hledá, kterak by i na srdce a mysl rodičů a příbuzných prvokomunikantů, na srdce a mysl všech dospělých oveček svého stáda požehnaně působil.

K tomuto cíli zdá se mi přiměřeným býti působí, jakým se první sv. přijímání školních dítek již od několika let ve Vysokém Mýtě slavívá.

První sv. přijímání školní mládeže bývá na řečené osadě pravidelně ve čtvr-

tek, tedy den založením toho tajemství lásky Boží památný a katolíku drahý, a obyčejně v květnu, v měsíci matce krásného milování zasvěceném; vždyť má býti a jest Maria Panna matkou i těchto nevinňátek, ježto k hodům nejsvětějším poprvé přistupují. — Slavnostně seznámení všemi zvony oznamuje osadě, že se dnes čisté, nevinné duše zasnoubí, dej Bůh! k věčné lásce svému nebeskému ženichovi, Ježíši Kristu. — V určitou hodinu ubírá se pak duchovenstvo, přiodené nejslavnějším obrádním rouchem, s kostelními praporečky do školy, kdež dítky svátečně oděné, svíce v rukou nesouce (chudým se zapůjčují z kostela) se svými učiteli přichod duchovenstva očekávají. V průvodu uvádí pak místní duchovní pastýř se svými pomocníky na vinici Páně své mladé ovečky do chrámu, kde již na všech oltářích co možná nejvíce světél hoří; posvátný hlahol zvonů provází je do svatyně.

Mši sv. (tichou) sloužívá místní duchovní správce, a dva kněží mu přisluhují, jiný pak duchovní klečí, maje na sobě rochetu a štolu uprostřed dítek, předřikává jim příslušné modlitby. Po prvním evangelium vystoupí pak na kazatelnu a osloví krátkou řečí dítky a shromážděnou osadu, načež přítomné duchovenstvo dítky, nesoucí hořící svíce — znamení to živé víry a lásky — vede ku křtitelnici ověšené a množstvím světél ozářené, na níž sv. kříž stojí. Dle rituálu diecesálního vykládá nyní celebrant dítkám, že když co nemluvnátka na tomto posvátném místě křest sv. přijímaly, ve jménu jejich kmotrově Bohu a Cirkvi sliby učinili, které nyní, jsouce ve sv. náboženství poněkud vycvičeny, samy před Bohem a před tváří shromážděné osady obnoviti mohou a mají, což se pak skutečně stane hlasitým odpovídáním na otázky jim kladené. Když jim byl celebrant k dobrým úmyslům své kněžské požehnání udělil, ubírá se průvod opět k hlavnímu oltáři, kde se v oběti mše sv. pokračuje. Nejednou byl jsem sám při tomto slavném obnovení křestního slibu až k slzám pohnut a viděl jsem mnohou slzu kanouti z očí přítomného lidu. Po přijímání obětujícího kněze přistupují dítky k stolu Páně. Přisluhující duchovní drží rozprostřené plátno k prsoum dítek, jiný duchovní je řídí, aby vše v pořádku vykonaly, celebrant pak jim podává Tělo Páně. Velebné zvuky chrámových varhan aneb priměřeny čtvero zpěv s výše kostelního kůru jako s nadvězdných výšin nebeských dolů padající: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle“ oslavuje příchod do duší nevinných

Toho, „Jemuž andělové slouží, Jehož spanilost slunce a měsíc obdivují.“ (Officium s. Agnetis.) Když byl celebrant všem dítkám podal, děkuje duchovní, jenž uprostřed dítek klečí, za milost sv. přijímání, co zatím celebrant obět nejsv. dokonává.

Chrámová slavnost se ukončila, a však jiná ve škole očekává šťastné dítky. Mezi tím, co v kostele dlely, proměněna jest nejprostrannější školní světnice u večerádlu. Na stolech stojí sklenice a talíře, koše pečiva, ve velikých nádobách přináší se káva, a dítkám uvedeným do školního večerádlu posluhují, po vykonané modlitbě, místní duchovní správce, (toho času bisk. vikář a okr. školdozorce) ostatní kněží a učitelové. Jaký to pohled! Dítě rodičů bohatších chápe se všeho bez ostýchání a vedle něho snídá dítě chudobné nezapně; vždyť v takové společnosti nehodovalo nikdy; a přede jedno druhého se neštítí; po chvíli bystrost poučuje neumělost a udivené oko všechněch pohlíží na ty, kteří jim jindy jen duchovní pokrm slova Božího předkládali, dnes pak služebníky jejich se stali.

Po snídání poděleny bývají dítky pěkným obrázkem „Památka na nejdůležitější den v živobytí mém“ (u Bedř. Stýbla v Praze za 2 kr.), na němž udán den a chrám Páně, kde poprvé k stolu Páně přistoupily, a po otcovském napomenutí ubírají se ku svým rodičům, nesouce požehnání rodinám svým.

Dítek na zdejší dosti četné osadě k prvnímu sv. přijímání přistupujících bývá každého roku ke stu. Výlohy na snídání zapravuje společně domácí duchovenstvo, majíc na paměti slova Páně: „Cokoli jste učinili jednomu z malíčků těchto, mně jste učinili“ a mají při tom to potěšení, že viděli, ano sami připravili, ač jen nepatrné „Agape“ (hody lásky), jaké bývaly za prvních dob křesťanských. — Takovým způsobem bylo tu též léta Páně 185* slaveno první sv. přijímání. Jedna dívka, která při snídání dvěma rohlíky podělena byla, jeden snědla a druhý jako nějakou vzácnost vzala domů. Doma rozdělen jest rohlík na tolik dílů, kolik osob rodina čítá. Když byla podělila domácí, donesla jeden dílek za otcem na poli pracujícím. Než v brzku počala na bolení hlavy stěžovati, dostavil se lékař a, nastojte, po dvou dnech vyřknul slovo: „Není pomoci!“ — A skutečně, prve než se týden s týdnem sešel, skonalo nevinné dítě.

Na den „na nebe vstoupení Páně,“ měla pohřbena býti. Bydlela až téměř v nejdlehlším domku zdejší koláturny, odkudž se pohřební průvod nevodivá; ale duchovní s učitelem zařídili to tak, že dítky,

kteřé před týdnem s nebožkou při hodech Beránka Božího stolovaly, s kyticzkami a věnci ku pohřbu se shromáždily, a veden jest průvod na více než půl hodiny cesty. — Na hřbitově již jsou dokonány obřady pohřební, kněz stojí nad otevřeným hrobem, do něhož spuštěna rakev, stojí tu v děšti věnců a kytěk, co se sypou z rukou dítek na zesnulou družku a hojné slzy náramného zástupu skrápěly rovny klidného hřbitova. Za dvě neděle po pohřbu klečela u zpovědnice veškerá rodina zesnulé dívky. Okusivše z hostiny lásky (Agape) přistoupili pak i sami k hodům Lásky, a od té doby trvají v lásce. Otec již ulehnul k milému dítěti. — Na těch dvou hrobech stojící kříž zvěstuje, kdo tam odpovídá. — Bránský.

Hymnus o sv. Eurosii.

Svatá říše, zapěj slávu
svěťice Eurosie;
nadesvětou vzdávěj chválu
mučennici vznešené,
starou zavilostí vrahů
ukrutně usmrcené.

V zemi České narozena
ona dcera královská,
a nevěsta vyvolená
ctností věncem zdobena,
pro čistotu proslavena
bojovnice statečná.

K zasnoubení Hispanskému
králi slavně poslaná,
komonstvu ušlechtilému
k ochraně odevzdaná,
na své cestě lotru zlému
kořist byla žádaná.

Čeleď její pobita je,
ona sama zmučena:
Krále králů nevěsta je
v nebi již ověčena,
a z věčného toho ráje
za nás prosí vzývání.

Bohu Otci Hospodinu
čest a slávu zpíváme,
S Duchem svatým Jeho Synu
rovnou chválu vzdáváme,
za pomoc ku všemu činu
a za milost žádejme! Amen.

Kar. Vinařický. *)

*) V „Čas. kat. duchovenstva“ dovozuje vd. p. kanovník mnohými doklady historickými, že udaný od dějepisců španělských věk Bořivoje I., v kterém prý sv. Eurosie trpěla, jest anachronismus. Nehledě na legendy, nýbrž drže se zpráv, jež

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

VIII.

Malý Ferdinand trval ve velkém strachu. Dovtípl se, že otec jel ke Kláře. Již k ní nikdy nebude smíti. Celá naděje jeho je zmařena. Zůstane na něm vina, kočím se nestane spravedlnosti. Otec se zlobí, musí se podrobiti jeho vůli.

Přišla matka, vyptávala se ho, kde byl, pověděl jí to, ale o svém vnitřním boji se nezmínil. — Přišla Isabella, divila se jeho dnešní návštěvě, padl jí okolo krku, plakal, rozuměla mu, sama také touží po Kláře, co jej k ní vedlo, to ovšem nevyzpytovala. — Přišel Alfons, smál se, že se chce učit kramářem, neodpovídal mu, ale tak smutně na něj pohlížel, že ho hned dráždit přestal. — Přišel vychovatel, uložil mu trest, že utekl, nebránil se, nýbrž podstoupil ho bez prodlení. — Sešel se u jídla s Leokadií, lituje ho divaje se na něj, srdéčko její s ním truchlí, ho vymlouvá, rádo by mu dala nějaký důkaz lásky. I podává mu pod stolem ruku utlá dívka, pak mu do ucha šeptá: „Já tě mám ráda, Ferdinandě!“

Otec mnoho nemluví, je vážný a ani slovem se nedotýká provinění Ferdinanda. Hněvu již neprojevuje. Kdyby k němu syn pozdvihl oči, přesvědčil by se o tom, ano viděl by, že někdy spokojeně se usměje a se zalíbením na něj hledí. Ani po jídle neříká nic, jsou všickni pohromadě v sále a ještě celý večer a celou noc ho nechává v nejistotě.

Ráno se povídalo, že Josef, bývalý kočí, je přijat na milost. Pán ho sám dal hledati, byl ještě bez služby a zlořečil vrchnostem.

Po snídani zavolal otec syna a hle, tu již byl Josef.

„Řekni mu, co chceš,“ nařídil otec.

Chlapec koktaje pravil: „Josefe, ty za to nemůžeš, že se tenkrátě splášili koně, já za to mohu.“

breviář veršem i prosou podává, domnívá se p. kanovník, že život sv. Eurosie neboli Eufrasie (Eufemie?) padá do 12. století, tedy do věku Bořivoje II. († 1224). Naproti „oné voltairianské straně, která všechno zapírá, nač nemá před rukama diplom,“ tvrdí to, co španělská legenda zaručuje, že sv. Eurosie, panna a mučennice, „ať se dříve v krajinách našich jmenovala Eufrasia, Eufemia, Dobroslava anebo ještě jinak — byla kněžna, poslá z rodu vévodů neb králů Českých, jejichžto předci byli Bořivoj I. a sv. Ludmila.“ — Jiní hlasové ozvou se nepochybně, až zpráva španělská, kterou J. Emin. nejduš. p. kardinál do tisku dal, všem čelnějším historikům u nás i všude jinde po vůli jeho do rukou se dostane.

Otec dodal: „A já se toho dověděl teprv včera.“

I dal mu náhradu za ten čas, co nikde nebyl zaměstnán a navrhl: „Budiž zase mým kočím, líbí-li se ti.“

S radostí svolil, starému i mladému pánu políbil ruku, a všechna hořkost proti vrchnostem ho opustila.

Alfons tomu byl povděčen, že je Josef u nich ve službě. Vždyť on vlastně ani nejel, když u Jahelků zvrhli. Řídil koně sám, a kočí za to, co se stalo, předece musel odpovídat. Zakryla se tím jeho neschopnost: sluha pánovi byl obětován.

Šlechtný mladík nyní teprv cítil, že se kočmu stala krivda a již nikdy nebude vad a vin svých na poddané svádět. Co on, to také poznávali druzí a skoro by se byli divili, že jim to dřív nenapadlo. Však obyčej přičítat sloužícím, co sami způsobili zlého, i u Vrchoslavů byl zakořeněn, nyní se ho odrekli všickni, ale mlčeli, aby se nezahanbili.

Ferdinand nepochopoval, co otce tak nenadále proměnilo a dělal si o tom všelijaké myšlenky. Byl u Kláry, to hádá a nemýlí se. Snad mu dokázala, že musí jednati, jak právě jednal; snad ho smířila a udobřila? Nebylo by to nic divného, mluví tak krásně, že se na ni nikdo nemůže zlobit. Jestli pak otec dovolí, aby za svůj hřích činil pokání? Následky jeho jsou napraveny, ale hřích mu předece zbyl, ten jen Bůh může odpustit. Lituje ho, nechce již býti rozpustilý a lehkomyšlný, avšak ještě se nezpovídal. Rád by šel k zpovědi, však komu to řekne, aby nedal zase pohoršení? Klára ho odkázala na kněze. Tomu tedy se svěří a doufá, že s tím rodiče budou spokojeni.

Otec s Ferdinandem nemluvil již soukromě a nedával mu žádných napomenutí ani rozkazů. Tajemství jeho choval v sobě, matka, bratr, sestra ničím neprozrazovali, že by o něm věděli, a on sám na sebe již nikomu nežaloval.

Dostavil se duchovní učitel, aby panským dětem jako obyčejně ve svatém náboženství dával hodinu. Čekal na něj sluha a vyřídil mu, že milostpán prosí, aby ho na chvíličku navštívil. Nezdržel se u něho dlouho, přišel a vykládal dětem články víry svaté. Činil to s jakousi vnitřní radostí, byl při tom pohnut a když ustanovená hodina uplynula, pravil: „Je čas velikonoční, každý křesťan je zavázán, zpovídati se z hříchů, vy již dorůstáte a také byste měli přijmouti svátost pokání.“

Ferdinand se začervenal, Leokadie se blaženě usmívala a oba k svátosti pokání chtěli jíti.

„To mne těší,“ vyznal kněz, „budu vás tedy připravovat, a vy si ovšem dáte pozor, aby se to stalo s prospěchem.“

Kývali, že tak učiní a již v následující hodině podstoupili dílo umluvené.

Ferdinand nevěděl, co se to děje. Jeho žádosti se naplňují, aniž by se byl o to ještě jednou přičinil. Chee tomu otec, dovolil to? Ničím toho nedává na jevo, ale je vřidný, přívětivý a když mu Leokadie oznámila, že půjdou k sv. zpovědi, řekl: „Jen to dobře vykonajte!“

Milý chlapec plesal. Vůle Klárina se uvádí v skutek, učení Pána Ježíše nabývá života, svatá víra do domu jejich si vydobyla přístupu. Klára to radila, ona to chtěla, je pravá křesťanka, oni také budou pravými křesťany; mnoho si na tom zakládá.

Nejvíce Ferdinand o naději své mluvil s Leokadií a všechno jí opakoval, co od Kláry byl slyšel. Rozuměl učení o svátosti pokání již lépe než ona, vysvětloval jí je a tak všechno pochopil, že se tomu sám velebný pán podivil. Obraz Klárin měl ustavičně před očima, viděl, jak mu na něj ukazuje, rozvažoval, co mu o něm povídala. Leokadie nahlížela, že je v tom moudřejší než ona, že čerpá z pramenu, jehož ona nezná. Pojmenoval jí ho řka: „Já tě dovedu ke Kláře, ta tě naučí znáti Pána Ježíše.“

„Vždyť k ní nesmíme,“ litovala ona, „a tajně tam již nebudeš chodit?“

„Nebudu,“ pravil, „však myslím si, že nás tam nyní budou pouštět.“

Měl dobré tušení a mohl tak soudit z okolností, které se u nich tak nápadně byly polepšily.

Ferdinand s Leokadií ponejprv byly u svaté zpovědi, a dorostlá sestra jejich Isabella v tom čase také přijala svátost pokání a spolu i nejsv. svátost oltární. Stalo se to s větší pobožností, vroucností a horlivostí než obyčejně. Nemoc, co ji uvedla ku Kláře, zajisté jí prospěla, a příklad dětí ji povzbudil. Ale předece ji ještě mylil svět, a nemohla vybřednouti ze starých zvyků a předsudků, jsouc vázána na společnost, která ji v nich potvrzovala. Však duše její již toužila po pokladech, jež ji Klára byla ukázala, již milovala svého Spasitele a chtěla Mu sloužiti, již hledala cestu bezpečně k Němu vedoucí, již se odříkala všech marností křesťana nedůstojných, již srdce své, trvalali v nich ještě, na ně nevěšela.

Byl druhý svátek velikonoční, a pan Vrchoslav navrhl dětem, aby si vyjely na procházku. Pojede Isabella s Ferdinandem a Leokadií. Na kterou stranu se dají? Jeden chce sem, druhý tam, a otec praví:

„Což abyste se zastavily u Kláry, podívati se, co dělá?“

Všickni jsou zaraženi, a když je přesvědčil, že to myslí opravdu říka: „Ano navštívte ji,“ mlčky přistupují k němu a — libají se s ním.

Kočár stojí v průjezdu, mladí páni si již sedají, zavřela se dvířka, koně ven se ženou na ulici. Jedou ke Kláře, jakáto blaženost, jakéto štěstí, ta nejvzácnější návštěva by jich tak nepotěšila! Ferdinand nemůže pokojně ani seděti, pořád poskakuje; Leokadie sotva dýchá, těší se, že uvidí dívku, ji nade vše jiné milou; Isabella je zamyšlena, zpomíná na dny, co s Klárou přežila, a zpytuje, jak si od té doby počínala. Pokroku neučinila žádného, stydí se za to, ale nyní bude mít Kláru a ta jí přispěje ve vši nesnazi.

U Jahelků neočekávali tak vznešených hostů, a když se kočár zastavil před domem, hned krám až do korán otevřeli. Pavel vždy vyrostl jako ze země, když se přiblížil někdo z Vrchoslavů a byl hotov ku všem službám. Nebylo ho na ulici viděti a doma také nemeškal, ale jak mile se ukázal panský kočár, byl tu a již slečnám dolů pomáhal. Přiběhl skrze protější dům, jenž jest průchodný, spatřil kočár v městě, bylo možná, že pojedě k nim, a nadskočil mu, aby byl první při ruce. Když panstvo vešlo do pokoje, bavil se s kočím a ani mu nenapadlo, že by se směl také k pánům přidružit. Nepatří mezi ně, přišli jen za Klárou, a ani matce nepřisluší býti s nimi. Je tam také sestra Tereška, ta s pány umí zacházeti slušně u nich a zajisté jim ustoupí, až ke Kláře vejdou. Kým s sebou vezme matku, aby jim nepřekážela! Budou chtít s Klárou mluvit a to nejlépe půjde bez svědků.

Sprostý mladík dobře soudil, co by se mělo státi, a když se to hned nestalo, šel matku o to žádat, zatáhl ji za rukáv, pošeptal jí něco do ucha a vyvedl ji ven. Terezie se již dříve byla odstranila jsouc v komoře. Když tam nyní matka vešla, skoro by se byla s Pavlem pohádala. Proč jí nenechal mezi pány? Je snad pro ně špatná? Nedovede s nimi mluvit? Má mít přednost dcera? Ona je paní v domě. Kdo k nim přišel, je u ní a musí ho uctit, stojí-li za to. Dnes k tomu má čas, před večerem neprodává a nedá se zavřít do komory, jakoby byla páté kolo u vozu.

Pavel byl poražen a neopovážil se matce odmlouvat, uznáváje její vážnou důstojnost. Ale Tereška jí předce řekla, že jsou páni podivní. Snad s Klárou chtějí jednati o samotě a nechťěji-li, zavolají si také ji — matku. Na každý pád musí

počkat, žádá to zdvořilost a pánům se to bude líbit.

Jahelková reptala, že ve svém vlastním příbytku se nedá od nikoho volat. Půjde kam chce. Aby dokázala, že má svobodnou vůli, nezůstala v komoře, nýbrž šla do krámu a dělala tam kornoutky.

Klára měla otevřené okno, jarní zdravý vzduch naplňoval pokoj a bylo v něm cítiti vůni z květů v hrncích. Když přijížděl kočár, stál u okna Jan Tuma svá tečně jsa oblečen. Jest to onen bodrý a a šlechetný chasník, jenž zastavil koně, když se saně Vrchoslavovy před krámem Jahelkovým byly svrhly. Mluvil s Klárou, jak to v neděli a i ve všední den často činíval, a ona mu děkovala, že na ni již zase zpomíná kytkami a květinami. Nepriznal se jí k tomu, ačkoliv nezapíral. Bývají za jejím oknem, a nikdo nechce věděti, kdo je tam dává. Je to Tuma, jezdívá časné ráno okolo, přichází v noci, ozdobuje ji okno květin. Někdy si jich vyprosil, někdy je koupil a když byl venku za městem, natrhal jich na lukách. Je jí známo, srdce jí povídá, že to pochází od Jana, ona zahlídla již také jeho ruku a poznala ji, když shýbaje se vzácný dar jí pokradmu kladl na okno. Byl jí vzácný, Jan patří k jejím miláčkům, těší se z jeho vděčnosti.

Před lety Jan Tuma tudy chodíval se svou matkou, dokud byla živa, žebraje po ulici, po smrti její žebrał sám, nejasa k ničemu jinému schopen. Chodil každodenně okolo okna Klářina. Jahelková vidouc ho vadila se s ním a tupila ho, že se za žebrotu nehanbí jsa již velký odrostek; Klára se naň usmívala. I pozdravoval ji mlčky a nikdy neopominul podívati se, jak tu sedí trpělivě, spokojeně, s celým světem a sama s sebou v míru. Nerozuměl tenkrát ještě její ušlechtilé povaze, ale předce naň činila dojem, jemuž se rád poddával. Před ní nikdy nemohl žebrotu propustit boháče, o almužnu neříkaje, když by to byla viděla.

Nastojte, Jan se dopustil krádeže, chytily ho, a dráb ho vedl okolo krámu Jahelkovic. Byl tu velký shon lidí, volali: „zloděj! zloděj!“ i Klára vyhlídla a spatřila Jana. Šel tupě, zamračeně, vzdorovitě, směle se dívaje známým i neznámým do očí, ale před oknem Klářiným sklonil hlavu. Předce se však nezdržel, pozdvihl k ní zraku, a oko jeho setkalo se s jejím okem. Bože, co v něm viděl! Litovala ho, truchlila nad ním, každý tah obličej jeho jevil bolest a hrůzu. Šel dále, ale ji měl pořád před sebou, i v žaláři mu byla přítomna, ve dne v noci se s ní za-

býval. Neměl nikoho na světě, nikomu na něm nezáleželo, jen ta dívka brala vřelý a upřímný podíl na jeho osudu.

Přestál si trest, byl propuštěn z vězení a dlouho krámu a domu se vyhýbal, nemoha se k němu přiblížit pro stud. Však povstala v něm touha po Kláře, povolil jí a přišel zase do ulice. Jabelková ho odháněla vytýkajíc mu krádež, lidé jím pohrdali nechťce býti v jeho společnosti, jen Klára s ním měla útrpnost, ano radovala se, že ho zase vidí. Pohlížel k ní nespěle, zastavil se a zase odešel, minul několikrát její okno, než vyvedl, k čemu se byl osmělil a odhodlal. I přistoupil k ní a pravil: „Prosím vás, odpusťte mi. Z těch druhých si nedělám nic, ale vy jste hodná a milujete i hříšníka.“

Klára proti němu vztáhla ruce, pak je sepjala a nemohouc promluvití dala se do pláče. Lekl se toho, chtěl odejít, ale nedala mu, přemohla pláč a řekla: „Ó Bože, děkuji Ti, že jsi mi ho přivedl!“

Jan nepochopoval, co mluví, ale ona mu to vysvětlila slovy: „Modlila jsem se za vás, tuhle Pán Ježíš ví, že jsem se modlila, a hle, vy jste přišel, seznámíte se s Ním a nebudete více hřešiti.“

Podíval se, kam ukazovala, viděl Spasitele na kříži a stal se — jejím žákem. Přicházel každodenně k jejímu oknu, nedbaje, že slunce páliho a lidé ho tupili. Učila ho znáti Pána Ježíše, prospíval pod jejím vedením, stal se křesťanem. Že se seznámil s Klárou, to mu také získalo vážnost sousedních obyvatelů, vidívali ho u ní a soudili z toho, že se dal na pravou cestu. Brzy je o tom přesvědčil novým životem, vstoupil do služby byl v pivováře pomahačem, odevzdali mu později koně a rozvážel pivo po městě.

S Klárou trval ve spojení a když jel okolo a kytku měl za kloboukem a bičem si švihal, stačil jedinký pohled její oblažiti ho a když s ní mohl promluvití několik slov, nevím co by byl za to dal. Koně jeho byli nejhezčí v celé ulici, že je dobře opatroval, řemení na nich se lesklo, ani ozdoby nescházelo. Znali a milovali pána svého, a on miloval je, jsa spokojen, ctěn a vážen ve světě.

Když prostřední svátek velikonoční rodina Vrchoslavova Kláru navštívila, přítomný Jan Tuma hned ustoupil na stranu a náhoda ho svedla s kočím Josefem. Poznali se, a Josef pravil: „Aha, vy jste koně zkontroloval a pak jste odbyl pána i mne, když jsme se vám chtěli odměniti.“

„Já neodbýval,“ řekl Jan, „já za odměnu děkoval, a vy jste myslil víc na sebe

než na mne, že jste byl pln zlosti a hněvu proti vrchnosti.“

„Již je všecko vyrovnáno,“ chlubil se kočí a začal vrchnost svou vychvalovati, že tomu nebylo ani konce. To Jana smířilo, podali si ruce a byli od té doby věrní přátelé.

Klára z hostů svých měla nevýslovnou radost. Vidouc Isabellu v plném květu zdraví, mladosti a krásy, těšila se z ní tak upřímně, že na svou vlastní bídu ani nezpomněla. Neviděla ji posud leč nemocnou a nyní urozená dívka oplývala jarostí a zdravím. Líbila se jí, že div očí na ní nenechala. Podobné sličnosti nespatriła ještě na žádné osobě. Pěkný šat, a šperky, co na sobě měla, zvyšovaly její půvabnost. Nezdřela se a pravila: „Ach, slečno, vy jste mne překvapila!“

„Cím, má milá?“ ptala se Isabella.

„Svou sličností.“

„Což drahá Klára i na takové věci dbá a jich si váží?“

„Nemám jich a nelituji, že jich nemám, ale jsem blažena, že vám je Pánbůh dal.“

„Mají u vás nějakou cenu?“

„Vše hezké se nám líbí,“ řekla Klára, „je dar Boží, krása těla udělená od Boha lidem k radosti, ale nechťela bych ji mít, neprála bych jí nikomu — bez krásy duše.“

„Tato mi snad schází!“ vzdychla si Isabella.

„Neschází, již touha po ní vás i vnitř činí krásnou, ó budu se modlit, aby krása těla a bohatství nesloužilo vám k zkažení jako mnohým lidem, nýbrž přispělo k vaší dokonalosti, k vašemu posvěcení a spasení.“

Isabella si počala stěžovati na nesnáze, v jakých žije, na spory, co má sama se sebou a s okolnostmi, na svou slabost, nejistotu, na rozličná pokušení. Snad nelze v jejím stavu žiti svatě, snad třeba odreknutí se jmění, pohodlí, světských rozkoší, snad musí do kláštera, aby jen Bohu se obětovala?

„Není toho všeho zapotřebí,“ vyznala Klára; „zůstaňte, kde jste a kam vás Bůh postavil; užívejte světa a radosti jeho, když nejsou hříšné; nezemítejte bohatství, dá se jím konati dobré; važte si svého stavu, ctěte mravy a obyčeje jeho, když nejsou nikomu na škodu, a buďte při tom živa co pravá křesťanka. Na tom, dobrá slečno, jediné záleží. Ukažte, že se svatá víra spojití dá s bohatstvím a s urozeným stavem, plňte její zákony, užívejte křesťanských prostředků k spasení, milujte Pána Ježíše, srovnávejte dle Jeho učení život bohatý, život mezi pány, život se vši jeho slávou.“

Isabella si oddechla, když ji takto

slyšela mluvíti, kámen jí spadl se srdce a ještě by se jí na všelicos byla tázala, kdyby jí k tomu Ferdinand byl popřál času. I on měl mnoho na srdci, co Kláře musel říci. Vypravoval jí, že propuštěný kočí je u nich zase ve službě, že byl u svatě zpovědi, že k ní častěji bude choditi. Již se nermoutí, již nemá svědomí nepokojné, je vesel, chce býti pořád hodnější. Pochválila ho za to, a sestra Leokadie, jenž se s ní ještě málo znala, hleděla na ni a nyní pravila, že s Ferdinandem se také zpovídala. Důvěra její k ní rostla, tulila se k ní, smála se na ni, těšila se, když s ní také hovořila.

Bylo jim všem lito, když se museli rozloučiti, však dá Bůh, že se nyní častěji budou scházet. Dnes je ke Kláře poslal sám otec, a až budou chtít svou návštěvu opakovat, zajisté jim nebude bránit.

(Pokračování IX.)

D o p i s y.

Z Olomouce dne 6. dubna 1863.

[Nová „agenda.“ Církevní časopis. Hlavní chrám. Křest.]

Nejpěknější zajisté památka tisícileté slavnosti příchodu svatých věrověstů našich by byla, kdyby se ještě roku tohoto aspoň do tisku dala nová „Agenda“ (obřadní kniha), kteráž v obou moravských biskupstvih platnosti nabyti má; avšak kdyby i teprv rokem 1864 do tisku přišla, bude přece vždy památkou na rok 1863, poněvadž roku tohoto ji oba nejdůst. biskupové moravští pro své diocese potvrditi ráčili a teď jen ještě potvrzení papežské Stolicе očekávají třeba, což taky že letos se stane, pevně doufáme. O nové toto vydání agendy má největší zásluhu vld. p. Eugen Klug, bývalý obřadník, teď pak *sacrista minor* při zdejším chrámu stoličném, jenž nevšední jest znatel rubrik římských, jimž všude práva a průchodu vymáhá. Z prabezpečného dověděl jsem se pramene, že tato nová agenda i lidu do rukou bude dána, pročez má prý vedle textu latinského i český a německý vytištěn býti, aby veždy lid s knězem obřady konajícím spolu se modliti a co se právě říká a koná též rozuměti mohli. Zajisté to věřících nemálo k pobožnosti povzbudí, když n. pr. při pohřbu, a j. budou rozuměti, jak krásné tu Církev sv. vykonává modlitby, jak dojímavé to říkání. Do tisku ji chce vzíti známý nakladatel liturgických kněh B. Pustet, jenž již přislíbil, že na to všemožnou péči vynaloží. Jsouce o důkladnosti knihy této přesvědčení máme pevnou důvěru do p. pořadatele, že se též postará o muže v literatuře naší dobře zkušného, aby i v českém textu

(jež on, rodilý Němec, sotva sám na se vezme) žádnou věci znalý ničeho namítati neměl. Soudím, žeby věci prospěšnější bylo, aby kniha určená pro lid zvlášť vydána byla ve formátu menším na způsob modlitebních knih, s textem latinským a českým, jiná pak s textem latinským a německým. Příčinou je, že lid náš, ačkoliv nábožný, nesnadno se odhodlá k zakoupení knihy snad několikazlatové; neboť větší díl už zlatku pokládá za velké peníze. Nejlepší prostředek, jakým by zbožní lidé nejlevněji knihy této došli, byl by bez odporu ten, kdyby naše Dědictví sv. Cyrilla a Methoda svým nákladem díl lidu věnovaný vytisknout dalo a pak údy své jim podělilo, jako Děd. sv. Janské s Kancionálem činí. Tím by se nejen chudým téhož Dědictví údům uspořilo výloh na zakoupení knihy této, ale i chudí neúdobě, předce však horliví katolíci, směli by se levnější odtud ceny nadíti, než odjinud. Podniknutí tomu zehnáme, přejíce mnohého zdaru a toužebně čekáme na vydání té důležité knihy. — Také zde zamýšleli vydávat nový církevní časopis, z čehož teď, aspoň prý na čas, sešlo. Ze se od toho upustilo, máme za věc zrale uvázenou; neboť třeba není v diocesi Olomoucké vlastního orgánu církevního, jehož by sobě někteří zde práli, myslím, žeby to bylo věci docela zbytečnou, any by se tak síly drobily; raději by se měl, tuším, každý vynasazít, kdo přeje zdaru literatury naší církevní, aby podporoval listy, jež máme, by rozmanitým obsahem i tam po českoslovanských krajích zajímavými se staly, kde nemají vlastního orgánu církevního. — Nedávno komise stavitelská prohlížela zdejší dóm, který se má rozšířit v pologotickém prý slohu. Kaple sv. Anny, přistavěná k hlavnímu chrámu, má býti do něho vpravena; stavba prý jest vypočítána na 10 roků a již letos něčím, aspoň dovážením staviva se započne. V neděli smrtnou, ráno, byla v chrámě sv. Michala křtem svatým do lůna Církve přijata významavka náboženství židovského; jeť to už druhá dcera Církvi svatě za krátký čas v chrámě tomto zrozená ze židovstva.

— 311.

V Římě dne 3. dubna 1863.

[IV. Slavnost Zvěstování M. P. Pátek v postě. Neděle květná. Zelený čtvrtek. Umývání noh. Veliký pátek.]

„Minerva“ bylo obecným heslem na den Zvěstování Marie Panny. Eugen IV. byl v tamější sakristii zvolen a od té doby bývá tam na den Zvěstování „capella papale.“ Sv. Otec přichází v slavném průvodu; slavnější nad tento jest jindeký za panování jednoho každého papeže, když

totiž po volbě své na Laterán se ubírá. Výše dotčeného dne bývají všickni na koních, i kardinálové, sv. Otec na bílém mezkú. Že pak tito! vzácní jsou, chová se jich k tomu cíli vždy několik na Vatikáně. Ale dnes seděl sv. Otec v krásném voze, jenž se poněkud podobá pozlacenému vozu arcibiskupa Pražského, jen že jest mnohem skvostnější. Naproti němu seděli dva z nově jmenovaných kardinálů: Bizarri a Pitra. Před ním jel na bílém mezkú jeden prelát v klerice fialové s křížem v ruce. Služebníci, garda, řemení na koních, slovem vše nad pomýšlení krásné. Na papežském voze není kočí, tito sedí na koních a jiní jdou vedle nich, vše se pohybuje zvolna, vážně, krok za krokem. Jasnější oblohy, pěknějšího dne si ani pomysliti nemůžete. I mně bylo popřáno, sloužiti tam mši sv., první o hod. 6. v kapli „Zvěstování,“ jejížto oltářní obraz jest mi stovské představení evangelia téhož dne.

Každý pátek v postě jde sv. Otec po kázání postním, na němž kromě něho jenom kardinálové bývají, do chrámu sv. Petrského poklonit se nejsv. Svátosti. Abych ho opět užírel, pospíšil jsem tam a nebudu té cesty nikdy litovati. Jaká to velebnost, spojena s pokorou! Tu lze naň déle a z blízka patřiti, nebo při jiných příležitostech bývá obklopen velkolepým průvodem; ale tuto byl téměř samotén, stál jsem po jeho pravici asi na 5 kroků vzdálen, neodvraceje oka svého od tváři jeho. Ale podivno, zdálo se mi, že vidím jiného papeže, o podobiznách nemluví, však i při slyšení, jež jsem, jak Vám známo, měl, měl jinou podobu. Zde klečel s upřenýma očima na svatostánek, ničeho si nevšímaje, ani rtové jeho se nepohybovali, kořil se v duchu nejsv. Svátosti, kol kolem bylo posvátné ticho, ač tisícové s mnou na něj pohlíželi. On přemýšlel, uvažoval, Pius IX. meditoval před oltářem. A snad proto se mi zdálo, že vidím jinou tvář! Všickni souhlasili, že sv. Otec síly spíše přibývá, nežli ubývá.

V neděli květnou viděl jsem svěcení ratolestí. Jaký to rozdíl, palmy zdejší a „kočičky“ u nás! Tu pomáhá přírodě umění. Představte si velkou lilii, jaké vidáme na obrazech sv. Josefa a Aloisia, uvitou z pásek, jaké se dávají na slaměné klobouky, jejichž barvu také mají a budete mítí nedokonalý obraz ratolestí zdejších. Palma sv. Otce je o polovic menší než ratolesti kardinálů a jiných, ale za to tisíckrát pěknější a pestrobarevná. Průvod byl jako o Hromnicích velkolepý. Teprv po dvou alumních kolegiá „Germanicum“ (privilej Řehoře XIII.) vzali ratolesti z rukou sv. Otce a šli v průvodu vznešení páni svěští,

vyslancové Bach, Saldanha a jiní. Umučení Pána našeho (pašie) zpívali proslulí zpěváci kaple Sixtinské. „Benedictus“ a zvláště „Hossanah“ po pozdvihování (od Baini-ho) rozeřtalo k pobožnosti každého z přítomných. Při pozdvihování a po něm klečel sv. Otec s palmou v ruce na klekátku, a v pravo i v levo jeden monsignor. Odpoledne překvapil mne návštěvou vp. Pohorelý, farář Novoveský u Kolína; přiveze do Prahy 7 výher papežské loterie, jež připadly na losy tam odebrané; mezi nimi jest také stříbrný talír. — A nyní mám psáti o radosti, blaženosti, štěstí svém; bylť jsem mezi těmi „apoštoly“, jimž sv. Otec na zelený čtvrtek nohy umýval! Za tuto milost jsem již v říjnu; nedávno dodán mi dekret, povolení. Na zelený čtvrtek oblíkali nás sluhové na siní „S. Congreg. Concil“; z vlastních šatů podržel každý toliko prádlo na těle, a obdržel, všecko bílé, spodky s kamašemi, sutanu, hedbávnou stužku k přepásání, střevíce bez přesek a vysoký biret na hlavu. Bylo nás 13. Šli jsme za dvěma muži švýcarské stráže a monsig. Sabbatini-m a sluhou, jenž každému lístek dal, na němž bylo číslo, do kaple „Paolina“, kde všecko již připraveno bylo k pozdějšímu vystavení nejsv. Svátosti. Tu poklekli jsme na polštářích, připravených pro kardinály; mons. Sabbatini sloužil mši sv. a podal nám Tělo Páně. Po díkůvzdání vedeno nás do chrámu sv. Petrského k oltáři nejsv. Svátosti a „Confessio“ (Vyznání sv. Petra), kdež jsme na chvíličku poklekli. Pak dostali jsme se na síň, kdež jsme s mons. Sabbatini-m snídali. Po té navrátili jsme se opět do síně, kdež jsme se oblíkali a kde se shromáždí sbor „Concilii.“ Tu jsme čekali dlouho, jeden hovořil s druhým; mezi soudruhy mými „apoštoly“ byli zástupcové všech národů: a) Španěl, od dvou let kaplanem při zdejší chrámě národa Španělského, b) Armén z Cařihradu, mluvil francouzsky, latinsky a svým mateřským jazykem s jinými dvěma c) d) krajany svými; e) Ital, f) Polák, nejzajímavější tvář s dlouhým vousem a rouchem řeholním pod oblekem „apoštola“, zná dobře p. kan. Štulce, mluvil hbitě francouzsky a latinsky, spolu dorozuměli jsme se češtinou, vzdělaný a o nynějších událostech v Polsce dobře zpravený, myslím, že pochází z vyššího rodu; j) kněz Portugalský, narozený v Indii; h) Francouz z Lyonu; i) Švýcar a jiní, konečně etihodný stařec z krajů východních. Nemaje jiného na starosti než čekati, přepsal jsem pro „Blahověst“ modlitbu, kteráž na stole soudců „S. Congreg. Conc.“ v černém rámcí za sklem zasazena jest; myslím,

že nebyla ještě uveřejněna a předce toho krásný obsah její v plné míře jest hoden. „Adsumus Domine sancte Spiritus adsumus peccati quidem immanitate detenti, sed in Nomine tuo specialiter congregati. Veni ad nos, et esto nobiscum et dignare illabi cordibus nostris, doce nos, quid agamus, quo gradiamur, et ostende, quid efficere debeamus, ut te auxiliante tibi in omnibus placere valeamus. Esto solus suggestor, et effector iudiciorum nostrorum, qui solus cum Deo Patre et ejus Filio nomen possides gloriosum. Non nos patiaris perturbatores esse justitiae, qui summam diligis aequitatem, non in sinistram nos ignorantia trahat, non favor inflectat, non acceptio muneris vel personae corrumpat, sed junge nos tibi efficaciter solius gratiae tuae dono, ut simus in te unum et in nullo deviemus a vero, quatenus in Nomine tuo collecti, sic in cunctis teneamus cum moderamine pietatis iustitiam, ut et hic a te in nullo dissentiat sententia nostra, et in futurum pro bene gestis consequamur prae-miae sempiterna. Amen.“

Konečně o 1/2 12 slyšeli jsme hřmění děl, znamená to, že papež udílí z loggie u prostřed průčelí chrámu sv.-Petrského požehnání a tu vedeno nás do téhož chrámu na pravou stranu přiční lodě, kdežto již vše připraveno bylo k mytí noh. Z těch 80.000 cizinců, kteří se do Říma letos dostavili, nescházel snad ani jediný. Zraky všech obráceny byly k nám. Snad aby nás to nepomátlo, vyběhl nás jeden monsignor k přemýšlení říka: Považte, co na vás nyní vykonáno bude! Krátké, ale dobré napomenutí. Konečně přicházel očekávaný. Jakmile ho oko naše zastihlo, odkryli jsme hlavy, a když na trůně svém zasednul, poklekli jsme a přijavše požehnání posadili jsme se. Když pak evangelium o umývání noh dojemně bylo zpíváno, stáli jsme. Po té obnažil sluha každému z nás pravou nohu, jižto jsme pod dlouhou sutanou slušně ukryti mohli. Sv. Otec odložil pluvial a přepásal se bílým rouchem a šel od jednoho k druhému. Jeden prelát držel nádoby pod nohou každého z nás a nalil na svrček nohy z konvice vlažné vody, a sv. Otec uchopil levicí svou spodek nohy a pravou rukou umyl svrček, osušil ji a — polbil. Mezi tím prozpěvoval sbor zpěváků Sixtinských, co by každý z nás rád byl provolat: „Pane, ty mi chceš nohy mytí? Na věky nebudeš mi nohou mytí“ atd. I mně se tak stalo. Díky Bohu, že jsem se hlasitě nerozplakal; dnes tuším dovršeno jest blaho moje. Hned po umytí nohy dal sv. Otec jednomu každému kytku a v papíře zavinuté dvě medaile,

stejně velikosti, jedna jest stříbrná, druhá zlatá; tato váží 12 skudů, ale já nedal bych ji za žádnou cenu. Na jedné straně vyobrazen jest Kristus, an sv. Petru nohy myje; do kola jest nápis: *Ego Dominus et magister* (já Pán a mistr) a dole rovně *exemplum dedi vobis* (příklad dal jsem vám), na druhé ražen jest překrásně vyvedený obraz sv. Otce s nápisem: *Pius IX. Pont. Max. annò XVII.* Zároveň dal jeden prelát každému do ruky bílý, pěkně složený šátek. Sluha upravil nám opět kamaše a obul střevíc. Sv. Otec se vzdálil, nás pak zavedli na loggiu velechrámu sv.-Petrského, větší než jídelna semináře v Praze. Tu byl pro nás připraven stůl, kol kolem plno cizinců. Chvilí hleděli jsme na zástupy dolů a tito na nás; až pak jeden druhému šeptal: Sv. Otec přichází. Šli jsme jeden za druhým okolo něho, a on nalil každému vody na ruce, jež jsme tím tak pěkně složeným šátkem utřeli. Modlitbu před jídlem říkal sám sv. Otec silným hlasem, jeden prelát četl pak duchovní čtení a mezi tím podal sv. Otec každému talíř polívky. Před každým stálo už mnoho pečiva. Ostatní jídla přinášeli biskupové. Byl jsem tak pohnut, že jsem nejedl než tři lžíce polívky, kteráž mi výborně chutnala; později jsem polknul něco vína, jehož mi jeden biskup s ctihodným vousem nalil. Týž biskup upozornil nás, abychom sebrali kvítky, jimiž stůl poset byl, „per le anime devote“ (pro nábožné duše). Nastrkal jsem jich plnou kapsu, všecko co na stole bylo, složil každému jeho sluha, ale všecko, i chléb a víno. Někteří vzali jsme, čeho si jiní nevšímali, a co se předce nejlépe zachovati a přátelům poslati může, trochu soli. Když jsme odcházeli, ukázaly se „anime devote“ (nábožné duše.) Páni, kteří peněz mají na milliony; paní oděné v hedbávi a zlato pozdvíhovali k nám rukou svých, důstojníci vojenští nastavovali klobouků svých, prosíce tak úpěnlivě jako žebrák na ulici o kvítečko posvěcené. Nebyla to pouhá zvědavost, prosilí o květy posvěcené! Dával jsem, pokud zásoba stáčila. Král, jenž v pravo a v levo stá rozdává, nemůže pocítiti větší radosti nežli já, když mi podarování vřele děkovali. V tom okamžení uznal jsem, že dávati větší blaho působí než přijímati. O všem jiném, co dnes se dalo, mohl by nevěřící mudrák říci: je tak předepsáno, musí to býti, o tomto, co při odchodu následovalo, nelze pochybovati, že se stalo z dobré vůle, že to bylo osvědčení víry a úcty. Já pamatoval nejvíce na — důstojníky. Pro samou radost do večera ničeho jsem nejedl a předce jsem byl při síle. Slyšel

jsem, že nejvíce obrácení k víře katolické, které se v Římě udály, stalo se při pohledu na umývání noh. Věřím tomu. Co mi služba domů donesl, dal jsem do jídelny; každý z 20 stolujících obdržel několik kapek přinešeného vína, jež vypili na zdraví apoštolu: sv. Otce, biskupů a kněží. V latinské, německé, české, maďarské a Bůh ví v jaké ještě řeči ozývaly se zdravice. Co sv. Otec vykonal na nás, učinili kardinálové a přední šlechtici poutníkům v domě od sv. Filipa Nerejského založeném „dei Pellegrini.“ Oděni jsou rouchem bratrským myli všem poutníkům nohy. — Na veliký pátek slyšel jsem v kapli Sixtinské pasie, výtky Spasitelova (Impropria od Palestriny), Pange lingua gloriosi laudum certaminis, Vexilla regis, zkrátka všecko. Slyšeti „Miserere“ v kapli Sixtinské jest hojnou odměnou za sebe delší pouť do Říma. Nedívím se tomu, že sem lidé ze všech končin pospíchají na hody velikonoční, však letos jest cizinců neobyčejně mnoho, vloni načítáno 50.000, mnoho zajisté; ale letos 80.000!

Kronika.

Z Prahy. Na obnově metropolitního chrámu pracuje se pilně. Z části již opraveno, co čas rozhloidal a pruské koule pobořily. Hlavní okno prostřední kaple (za hlavním oltářem) bude ozdobeno do pouti sv. Janské malbou na skle. Tuto horlivost pracujících podporuje obětivá mysl přispívajících. Jméni pokladnice jednoty sv. Vítězské vzrostlo od 13. února do 19. března z 25.333 zl. 68 1/2 kr. na 31.199 zl. 98 kr. Za minulý měsíc vydáno 1459 zl. 6 kr., zbývá tedy 29.740 zl. 92 kr. Mezi příspěvky vynikají: 2500 zl. co čtvrtina ročního příspěvku od JV. císaře pána nejmilostivěji věnovaného ze státních důchodů; od JEmín. p. kardinála na letošní rok 500 zl., od JExc. p. bisk. Kralohradeckého 200 zl. (z věnovaných 600 zl. poslední třetina.)

— V témdni velikonočním shromáždili se zástupcové řádu pobožných škol k volbě. Provincielem zvolen jest opět vůdce, p. vládní a kons. rada Dr. Vavřínek Zink.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili: vp. Frant. Vohnout, kapl. v Královu Městci, vp. Vác. Kotátko, učitel v ústavu hluchoněmých v Praze; vp. Jan Urban, koop. v Předměstích.

— Spolek sv. Josefa z Arimathie pochoval v měs. březnu 82 chudé křesťany.

Z Moravy. („Mor.“ a „M. Orl.“) Nejdůst. p. arcibiskup Olomúcký Bedřich, zemský hrabě Fürstenberg, daroval sirotčinci v Zábřovicích u Brna 100 zl. r. č. — Komise, kteráž o návrhu na zlepšení platu nižšího duchovenstva měla se raditi, na tom se usjednotila, aby kaplani či kooperatoři dostávali 300, faráři

600, lokální pak 400 zl. O těchto posledních bylo vysloveno, že jejich postavení není přiměřené, aby totiž ustanoveni byli za faráře. Plat pro kněze na odpocnutí má býti 300, 400 a 500 zl. — Mimo to, že nejdůst. p. arcibiskup Olomúcký objednal v Římě kamenný oltář pro svatyni Velehradskou, jenž státi bude 15.000 zl., obrátil nyní hlavní zřízení k tomu, aby v celé opravě chrámu „Moravského Betléma“ se pokračovalo podle jistého plánu. Hlavní oltář, až Říma dovezen bude, má také obdržeti obrazy sv. Cyrilla a Methoděje. Tolikéž hodlá nejd. p. arcibiskup hlavní děje ze života našich apoštolů dáti vyobraziti malbou na obmítce (al fresco). Obrazy na postranních oltářích jsou obnoveny uměleckou rukou malíře Zeleného v Brně. Ostatní obrazy, které k opravě se nehodí, budou nahrazeny novými nákladem téhož vrchního pastýře. — Poláci v Olomúci internovaní ve svatý týden, v němž chrámy Páně hojně navštěvovali, jakož i v neděli velikonoční oči všech na se obraceli, neb s jakou vroucností tito horliví katolíci při sv. obřadech a službách Božích se modlili, až posud mnohý snad ani neviděl. — „Bote aus der Hanna“ (Posel z Hané) je nový v hanáckém Prostějově vycházející časopis, který si vytknul za cíl sloužiti hospodářství, průmyslu a obchodu.

Z Vídně. J. Velich, císař pán navštívil v neděli (12. t. m.) o půl 8 hod. več. shromáždění jednoty kat. tovaryšů a pobyl mezi mladými řemeslníky celou hodinu, poslouchaje zpěv a pokusy řečnické. Některým mladíkům vyjádřil svou spokojenost, jakož i přednostům, učitelům a mistrům. Posléze zapsal jméno své do pamětní knihy tak vzácnou návštěvou poctěného a potěšeného spolku.

— Ředitel arcib. semináře, dr. Dominik Mayer, jmenován jest apošt. vikářem c. k. vojska.

O Slovinsku píše „Cyr. a Meth.“, žeby Slovinci letošního roku slaviti měli netoliko tisíciletou ročníci sv. Cyrilla a Methoda, ale zároveň i osmnáctistoletou památku sv. Mohora, prvního apoštola Slovincův a biskupa Oglejského (Akvillejského). Sv. Mochor (Moharar), řecky Hermagoras, byl učenník sv. Marka evangelisty, jenž ho v Ogleji našel a knížeti apoštolskému, sv. Petrovi schválil, jakožto prvního apoštola Oglejského. Mochor rozsíval v Ogleji horlivě semeno sv. evangelia, a potvrzoval učení své velikými divy, zvláště zázračným uzdravováním nemocných. Obrátiv mnoho lidí na víru Kristovu, podstoupil s jáhnem svým Fortunátem velmi trpké muky, až i usmrcen od nepřátel křesťanstva koruny mučnické došel. — Žeby Slovinci dotčenou památku letošního roku slaviti měli, opírá se o následující důvody, jež p. Kaffol v „Zgodnej Danici“ vyložil: Sv. Marek sešel se v Římě se sv. Petrem, když sv. Pa-

vel poprvé byl v zajetí v Římě, tedy mezi r. 61—63, a právě tehdy byl též od sv. Petra do Ogleje poslán. Mimo to přinesl sv. Marek dle starobylých svědectví do téhož města svoje evangelium, to pak napsal před sv. Matoušem, tedy nikoliv před r. 61. Pravdě se podobá, že r. 63. sv. Marek evangelium svoje do Ogleje přinesl a brzy po tom sv. Mochora biskupem tu ustanovil. Národ slovinský chová k sv. Mochoru velikou úctu; jakož i Oglej jest jim drahá a milá tím, že sv. Cyrill a Method putující do Říma tam měli a mši sv. sloužili.

Z Itálie. Bývalý ministr krále Sardinského, Farini, jest nyní v blázinci. Dům ten býval jedno z největších opatství v Itálii, kteréž jako jiné zrušeno jest dekretem vládním za ministra Fariniho. Tehdáž nepomyslel ministr, že tam za málo let bydliti bude jako blázen.

Z Londýna. (Noční schůzky). Za posledních tří let vynaložili někteří duchovní církve anglikánské všemožnou péči na to, aby zásady víry a mravopoctnosti vstúpili i oné třídě člověčenstva, kteráž jen cestou šeredné nemravnosti zisku a výživy si hledá. V Londýně potuluje se noční dobou 40.000 nevěstek po ulicích, a policie nemůže (a snad ani nechce) neplechu tu potlačit. Těmto osobám byly na ulici v noci podány listky, či pozvání na příští noc k jisté zábavě. Když pak se tam sešly, podáno jim pokrmu i nápoje k občerstvení, při čemž shromáždění pánové i paní přívětivě s nimi hovořili; načež kazatel přečetl tři podobenství z 15. kap. sv. Lukáše (o ztracené ovci, o groši, o synu marnotratném), i napomínal nešastnic, aby následovaly příkladu syna marnotratného, uváděl jim na mysl zármutek, jež způsobily svým rodičům posavadní svou nemravností, líčil smutnou budoucnost, která jim hrozí, spolu pak udal prostředky, jakby se záhubě vyrvali a nový život začítí měly. — Roku 1860 a 1861 odbývalo se v Londýně 20 takových nočních schůzí; r. 1862 děly se v každém měsíci dvakráte. Ve dvou letech podařilo se tou měrou 638 ženštin ze záhuby vyrvat. Také ve Škotsku dějí se od r. 1860 pokusy podobné a bezpečný útulek pro osoby padlé tam založen v Edinburku; do útočiště tamějšího přijato r. 1860 osob 23, r. 1861 znova 50. Z těch 16 vstoupilo do služby, 3 nemocné dány jsou do nemocnice, dvě poslány k příbuzným, 23 po vlastním přání jest propuštěno.

Ze svaté země. (Z „Przegl. Poznań.“) Chci Vám podati zprávu o posledním výletu mém do Svaté země. Divně zní slovo „výlet“ vedle slova „země svatá“,

kam se obyčejně putuje. Vidíte, že jsem člověk svého věku, jelikož všechno i nej-světější věci musím odbývati na spěch. Byl jsem na cestě, když došly mne listy z Říma, které nutily mne k návratu. Zbylo mi několik dní, než dostaviti se měla poslední loď, a těch umínal jsem si užiti k navštívení Božího hrobu a svatých míst Jerusalema a v Júdsku, ponechávaje si Samarsko a Galilejsko k jiné příležitosti, jest-li se mi kdy jaká nahodí; vždyť to není při pohyblivém, nestálém životě mém, jest-li mi ho Bůh popřeje, nic nemožného. Necht se stane, jak Bůh chce! Ku vlastní útěše své nabyl jsem příležitosti, že nyní, když Církev pronásledována, uctíti mohu místa pokorného vtělení, narození a bolestných muk Spasitele svého.

Jaffa čili Joppe, druhy sídlo praotce našeho Jafeta, bez pochyby jedno z největších měst na světě, později jediný přístav židovský, nyní titulární biskupství váženého kněze Letowského, tolikerému podleho boření, že nyní novým a neznámým jest městečkem. Zelenými zahradami z daleka již a příjemně bije v oči. Vynešen z lodky na pevnou zemi na rame-nou chudého, svalovitého a silného Araba pospíšil jsem do kostela OO. Františkánův, na samém břehu stojícího, a tam zulíba jsem tu zemi kroky, potom a krví Spasitelovou, tolika prorokův a spravedlivých oběho zákona posvěcenou. Po mši sv. navštívil jsem místo, kde měl sv. Petr vedle ústního podání ono vidění o prostěradlu s nebe sestupujícím se zvířaty čistými a nečistými. Jiných památek Jaffa nechová; a proto vydal jsem se po obědě ve společnosti několika jiných poutníkův na cestu. Zahradnictví květe okolo Jaffy v plné kráse, jelikož tu zvlažování velmi dobře zařízeno: pomerančů a citronů najdeš tu v hojnosti. Na cestě vesnička Beit Dedjan, v levo rozložená, připomíná Beth Dagon, dům Dagonův, často jmenovaný ve válkách Židův s Filistinskými. Na blízku tu ležící dolina Saron slynula někdy úrodností, a byla by úrodnou dotud, kdyby nescházelo rukou k jejímu obdělání. Do dávné Liddy, později Diospolis, nyní Ludd zvané, jsme nezabočili a po 3—4 hodinách jízdy od Jerusalema stanuli jsme se západem slunce na nocleh v klášteře OO. Františkánův v Ramleh, což v arabském jazyku značí písek, jehož tu v skutku veliký nadbytek.

Kláster — hospoda, jest rozsáhlý a dobře položený. Každému do něho ve dne i v noci volno zavítat. Večerel jsem s protestantskou rodinou anglickou, s níž z Bejrutu již byl jsem na jedné lodi. Paní za šťastnou se pokládala, že poprvé v životě

svém spala v klášteře katolickém! Právě jsem jí, že to pouze hospitium — hospoda, ale že od reholníků jest vydržována; to však radosti její neuměnilo. Nitimur in vetita!

Nazejtří ráno po mši sv. (na kterouž Angličané nečekajíce, časněji pustili se na cestu), vydali jsme se k Jerusálemu. Po třech hodinách cesty viděti po levé straně na návrší *Castellum Emaus* křížákův; má neslušné a nemotorné brány. Učený Robinson praví, že to návrší jest starodávné. *Modein* čili *Modin*, obydlí a pohřebiště Machabejských. (II. Mach. XIII., 25. 29. XVI, 45.) Nedaleko odtud, již na úpatí hor júdských, jde se okolo „středě Jobovy“ a rozvalin starého kláštera. Šest hodin cesty od Ramle přijdeš do vsi *Abugosch*, tak nazvané od náčelníka vsi, slavného loupežníka před dvěma sty lety. Právě název té vsi jest *Kaziet el Enab*, ves hrozná, jichž tu opravdu hojnost a výborných. Někteří soudí, že to někdejší *Kiryat Jearim*, nebo *Kiryat Baala*, kde archa umluvy přes 20 let stála. Při vchodu do vesnice uvidíš starý kostel gotický s. Jeremiáše, hyní obrácený ve stáje, ale dobře zachovaný. Dolina tato dobře jest vzdělána a úrodná, pokryta lípkovými a olivovými stromy. Jedouce dále uzmíme před sebou na příkrém vrchu *Kostul* „castellum Vespasianovo“, se zříceninami kostela zbudovaného ve 4. století ku počtě sv. Kleofáše. Cesta tu divoká, a jakkoli upravená a místy rozšířená, upomíná na příkré stezky Apeninské. Dále na levo viděti *Kolonieh*, Colonia, druhdy Adrianova, s rozsáhlými, bezejmennými vřkol rozvalinami. Za další hodinu příkré cesty spatřil jsem bílé zdě na nejvyšším vrcholu hor Jerusálemských. S Araby jsem se nemohl domluvit, věděl jsem však, že nad městem vznáší se hora Olivetská, i srdce mi to pravilo. Počal jsem se tedy modliti, konečně pak seskočiv s koně složil jsem účtu svatému městu. Příkrý dojem způsobuje pohled na novou ruskou budovu na někdejším místě prehlídky. Mimo bane vyhlíží ten klášter bílý a kolosální jako ohromné kasárny a citadella panující nad městem. Do dvou tisíců přejde tu ročně poutníkův ruských, a i my jsme potkali vracející se karavanu. Jeden z počtívkých strážníků přivítal nás francouzským „bon jour“, ale když kolega můj O. Sobalski mu odpověděl: „*zdrastuj batiuszka*“, byl by málem velikou radostí s osla svého spadl. zrej. 1884. 10.

Konečně jsme vstoupili do Jerusálema a zastavili jsme v *Casa nuova*, hospodě to vystavěné od Otců. Země svatě pro poutníky. Zastihli jsme tam karavanu francouzskou; i nezbylo nám, než umístiti se

jak komu bylo možno. Bylo ještě dost časné, a proto se někteří odebrali ještě k Božímu Hrobu. Já s několika jinými zůstal; byl jsem velmi unaven a, Bohu žel! tak tíží ducha nešťastné to tělo, že v unavení svém i na zbožnost zapomíná. — Nazejtří ráno jsem se odebral do kostela Božího Hrobu. Připadal právě svátek Sedmi-bolestné Rodičky Boží. U oltáře sv. Kříže jsem sloužil mši sv. Proto slova „Stála Matka litující“ živý tu na mne učinila dojem. Uctil jsem ještě narychló jiná místa svatá, jelikož strážníci turčtí měli kostel zamknouti. Po obědě přišel pro nás O. Jukundyn, zpovědník polský a tu poprvé navštívili jsme „křížovou cestu.“ Na místě, kde Spasitel bičován byl, stojí milý kostelík pod ochranou OO. Františkánův, kam jsem se později na mši sv. vrátil. Později jsme přešli údolí Josafat a suché řečiště potoku Cedron; spatřili jsme staré olivy pečlivě od Františkánův ohražené a pomodlili se v zahradě Getsemanské, která více méně zůstavena tak, jak byla; i tam slavil jsem po návratu od Jordánu nejsvětější obět. Konečně uplativše Muzulmany navštívili jsme mešitu vystavěnou na místě Na nebe vstoupení Páně a zulíbali památku stopy Spasitelovy vytisknuté v kameni. Právím stopu, neboť jen jeden otisk viděti jest, druhou stopu ukazují Muzulmané v mešitě Omarově, kamž ji přenesli, ctíce Ježíše více ještě než mnozí křesťané za časů našich. A ačkoliv dlouhé a krvavé války pozdější soslabilý účtu ku Kristu v myslích Turkův, kterou sám Koran poroučí, účta a nábožnost k nejbláh. Panně Marii (Sidi Miriam), jižto za neposkvrněnou pokládají, nikoliv neoslábá. Tak milý Spasitel náš, který za živobyť svého Matku svou od velikého zneuctění chránil, sebe samého nešetřil, upevnil počtu její i po smrti a udržuje i v srdcích nevěřících a vrahův svých.

Co rok staví OO. Františkáni v den Nanebevstoupení Páně oltář v mešitě této na místě, odkud Božský náš Vykupitel vstoupil na nebesa. O. Jakud vyprávěl s radostí, že toho roku on zpíval evangelium při mši sv. Kdo ví, zdali by Řekové věku našeho dopustili, kdyby sv. to místo měli v moci své? Opravdu, bolestno viděti, že Turci střeží kostel Hrobu Páně; ale poněvadž nejsme jedinými pány míst svatých (vydobytych krví křesťanův západních na nevěřících), lépe jest, že Turci co nestranní jsou prostředníky a soudci. — Když jsme vyšli z mešity, Arab, ukazuje na poblízkou horu, pronesl slova *Viri Galilee*, jimžto se snad naučil od podání Evropanů, že až tam běželi apoštolové za vznášejcím

se v povětrí Spasitelem a tam že od anděla byli napomenuti, aby se vrátili do Jerusalema. Jiný Arab, maje nás za Rusy, promluvil k nám na jiném místě, ne však již latině, nýbrž rusky: „zdrastwuj charaszo!“

Vrátili jsme se spěšně do města, bojíce se, aby nám nezavřely brány. Chtěl jsem též zkusiti, podaří-li se mi, aby mne nechali na noc v Božím Hrobě, abych ráno během dvou hodin zůstařených Latiníkům, sloužiti tu mohl mši sv. Jelikož tu nebylo cizích kněží; zůstal jsem. Část OO. Země svatě meškajících ve svém klášteře sv. Salvatora, stojí tu jako na stráži čili zálohou Hrobu Páně. A v skutku meškají jako v hrobě zavření, neboť mají obydlí temné, vlhké, těsné, ba z části pod stájemí jakéhos Turká; a pouze jediným úzkým otvorem dostávají trochu čerstvého vzduchu. Vedle závazku (slibu) jsou zde jednotliví toliko tři měsíce, někteří však dobrovolně tu trvají ustavičně. Viděl jsem jednoho, který sem před několika lety přibyl slabý a nyní dobře se mu daří: tak pečuje Bůh o sluhy své.

Otcové nabídli mi skrovnou večeři, neboť se mne nenadáli, a sami všechno z hlavního kláštera dostávají. Po té jsem odešel k Božímu Hrobu, kdež jsem o samotě, což mi Pán Bůh poprál, se pomodlil, uposlechnuv rady řeholníkův, abych pod děravou kuplí nepobyl; pak odešel jsem do cely své na odpočinek. Nebyl však dlouhý, jelikož Řekové o půl noci počali bítí ve své desky, místo zvonění, a zpívati jitřní. Po nich Arménové a Koptové. Zpěváci východní něspatně zpívají. Snad to následek cviku a lepšího starého podání o zpěvu, anebo příkladu Latiníkův, aneb pěvcův ruských, kteří tam služby Boží od pradávna v jazyku slovanském odbývají. I naši nezůstali za nimi. A když varhany slavně zahučely, tu přesvědčil jsem se ještě jednou, že nástroj ten hudební vynalezen jest pouze pro kostel a pro služby Boží. I nejčetnější hlasy vyniknou v hřmotu dobrých varhan. Noc tato připomínala mi onu, kterou jsme s knězem Petrem ztrávili v Trapii, probuzení o půl noci velebným zpěvem řeholníkův. Blízko mé cely byl malý chór s vyhlídkou do kostela, což mi podalo vítanou příležitost, že jsem se pohodlně modliti mohl, jako bych byl v kostele samém. O 4. hodině ranní odebral jsem se opět do Božího Hrobu. Slyšel jsem jednu mši sv. na přípravu a po své vlastní byl jsem přítomen ještě třetí na poděkování. O dojmeh na tomto sv. místě

dím jen to, že díky vzdávám Bohu, že mně poprál toho štěstí; a že jsem se tu nemodlil toliko za sebe, nýbrž co vyslanec všech mně drahých, s nimiž jakým koli svazkem ducha sloučen jsem, i za Církev, za vlast, za všechny dobrodince shromáždění našeho i za všechny pokrevence své.
(Pokračování.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Ant. *Sichrovský*, jub. kněz ryt. řádu Melit., bývalý podpřevor a farář u M. P. Vítězné v Praze, dne 3. dubna.

Vyznamenání jsou:

p. Matěj *Suchan*, vikár a školdozorce okresu Mnichovického a farář Pišelský, jmenován čestným konsist. radou.

p. Filip *Zimmermann*, farář ve Velkých Popovicích, stal se tajemníkem vikariatu Mnichovického.

p. Ondřej *Šidlo*, farář v Štěnovicích, obdržel exposit. canonic.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Jan Alex. *Schneider*, za kooperatora do Klinghartu.

Na odpočnutí dán:

p. Vavřinec *Klaber*, farář v Kozmících.

Uprázdňená místa:

Žebrák, děkanství patron. J. c. k. ap. Velič. od 31. března.

Kozmice, fara patron. nábož. nábož. matice, od 8. dubna 1863.

V diécesi Kralohradecké.

Vyznamenán jest:

p. Václav *Jelínek*, farář v Pecce, obdržel col-lare canonicorum.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Posadovský*, zámecký kaplan ve Větrném Jeníkově, za faráře do Huěvkovic.

p. Fr. *Štěpánek*, koop., za admin. v Lukavicích.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně zaslali nám (Na vnitřní úpravu). Nejmenovaná paní z osady sv. Štěpánské v Praze 5 zl.; dp. Jos. Horčice, starší kanovník v Staré Boleslavi 2 zl. 5 kr. Z Třeboně čistý výnos z prodaných písní o ss. Cyr. a Meth. 1 zl. 98 kr. Z Plzně 2 zl. Z Předního Ovence (Bubenče) sbírkou v kostele 2 zl. 30 kr. Z farní osady Hradešinské sbírka 5 zl. (Odevzdáno.)

p. V. V. Žád. písně pohřební budou v II. dílu Kancionálu. Nechtí-li pp. učít. nižadné pohřšiti, ať zašlou přepisy písní svých vd. p. kan. Bradáčovi na hradě Pražském.

Spisovatel „Sedmero obrazů“ jest vp. Jan Herčík, kaplan v Starém Kolíně.

Do Litom.: „Májová pobožnost“ s příštím číslem.

Blahověst

vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce

v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—I.

Expedice

v kněhkupectví

H. Stýbla, na
sv. -Václavském ná-
městí, č. 786—II.**BLAHOVĚST.****Hlasý katolické.**

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se

v expedici

i u všech řádných

kněhkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.

a u půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.

půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Neděle V. po Velikonoci.

Tato neděle slove prosebná čili křížová, protože v tomto témdni nastávají křížové dny, ve kterých se konají průvody po polích. Proto se v evangelické části této neděle jedná o modlitbu, a věřícím dodává se důvěry těmito slovy: „Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dát vám.“ (Jan 16, 23.) V následujících pak dnech křížových Církev všechny křesťany k modlení a prošení slovy svatého čtení nabízí: „Proste, a bude vám dáno: hleďte a naleznete; tlucte, a bude vám otevřeno.“ (Luk. 11, 9.). Z té již příčiny po širém katolickém světě chrámové Boží ve dnech těchto jsou otevírány, k nimžto zástupové zbožných putují, pozdvihující rukou i srdci svých k Otci světél, od něhožto „všeliké dání výborné a každý dar dokonalý sstupuje“ (Jak. 1, 17.), a společně k Němu volajíce, by jim i všem jejich věcem nebeským požehnáním s hůry požehnal.

Duch kajcnosti tyto průvody zavedl: a protož tentýž duch skroušenosti a proseb má skrze ně zbuzován a udržován býti. K probuzení ducha skroušeného a kajícího směřují i obřadové, jichžto Církev při těchto průvodech užívá, jako barva modrá, prosby za smilování, (litanie) atd. Obce křesťanské opouštějí v křížových dnech své farní chrámy, a vycházejí do polí v onen velebný chrám přírody. Již tento kromobyčejný řád a pohled na krásy

mladnoucí přírody, která s oslaveným Pánem svým jako vyššího nabývá posvěcení, naplňuje duši svatými myšlenkami, a mysl k nábožným pocitům rozněcuje. Neboť kamkoli oko lidské sáhne, všudy kolkolem sebe i nad sebou vidí stopy Božské moudrosti a všemohoucí lásky. Připojí-li se ku pohledu na nadějně úrody země živá víra, že Bůh vše, čeho nám potřebí, zachová, a všemu zdaru i zrůstu dává: tu teprv v důvěře naší v Božskou dobrotivost býváme posilněni. U vyznávání této víry prosíme zvlášť o to, aby Bůh polním úrodám požehnal a od všeliké zkázy zachovati ráčil.

Prozpěvováním litanie (tak zvané veliké) zřejmě dokazuje Církev, že, ač svaté za jich orodování vyzýváme, předce jen k Bohu ve jménu Pána Ježíše se modlíme. Poněvadž přimluvy svatých toliko ze zásluh Kristových všecku svou dostatečnost berou, my tedy samého Ježíše Krista skrze tajemství jeho svatého narození, života, smrti, vzkříšení a na nebe vstoupení prosíme, by se nad námi slitovati a nás ode všeho zlého vysvoboditi ráčil. Do našeho volání o slitování splývají též přimluvy svatých, — tak že nebe i země, sbor oslavenců i zástupové smrtelníků k jednomu a témuž směru se spojují, aby spojení mnohých modliteb, všechněch srdcí a všechněch hlasů k jednomu volání: „Pane smiluj se nad námi! Kriste, vyslyš nás!“ tím mocnějším se stalo Boha k vyslyšení proseb našich naklo-

nití, aby je k vyplnění přiváděl. Sv. František Saleský praví: „Naše modlitby přicházejíce ve spojení s prosbami svatých před Boha, dosahují tím svatým spojením veliké síly a moci, tak že se stávají takto Bohu příjemnějšími, nám pak a našim bližním mnohem záslušnějšími.“

Jestli tedy prosební průvod ve dnech křížových společná prosba za společné požehnání k společnému Otci v nebesích: jehožto přelaskavé srdce všechněm jest otevřeno, a jehožto oči na všechny hledí. Všickni prosí za jednotlivce a jednotlivce za všechny. A vidouce, ano spolukřesťané naši společným hlasem Boha o statky duchovní i tělesné prosí, býváme tudíž k vzájemnému jich milování povzbuzeni.

Slušno též připomenouti, že se těmito průvody, jež se po tři dny před Božím vstoupením konají, odchod Kristův z tohoto světa k Otci po krátkém zde v oslaveném těle se zdržování vyobrazuje, o kterémž sám Pán v dnešním evangeliu se zmiňuje, řka: „Vyšel jsem od Otce, a přišel jsem na svět: opět opouštím svět a jdu k Otci.“ (Jan 16, 28.) Tím i vezdejší naše společné putování zobrazeno: ješto kráčejiíce za vítězným znamením našeho vykoupení co věrní bojovníci vůdce a Pána svého následujeme; nyní ovšem toliko srdcem, v den pak příští Jeho, bohdá, následovati budeme i neporušitelným tělem.

K. B. Císař.

Sv. Vojtěch na zelené hoře.

Kdo to hvozdem dlouhopustým do Čech kráčí?
Slzou jemu vlhne oko, slza tvář mu máčí;
Z prsou jemu hluboké se vinou vzdechy,
Čím dál a čím hlouběj hvozdem vchází v Čechy.
S ním a za ním úzkou stezkou v šumném šere
Sedmero se chodcův tichým krokem beře.
Kdo ten muž? — Kdo chodci? Co to ticho značí,
Co ty slzy v oku, v tváři nastrojené k pláči?

Aj ten muž, to — Vojtěch; chodci — jeho bratři.
Smutek, co mu z oka, co mu z tváře patří,
Svědčí, jak ho bolí, jak ho hněte bída,
Jižto v milované zemi oko jeho shlídá.
Oko jeho vidí hvozdem, v pravo v levo,
Jak usychá tráva, jak schne mnohé dřevó.

Oko jeho zří, že právě byly věsti
O tom, jak Bůh Čechy tresce pro nečesti.
Oko jeho vidí, kterak slunce plaje,
Žhavým ohněm na ubohé české kraje;
Oko vidí, srdce kvílí, duše cítí,
Život že tu hasne, kde uvadlo kvítí.

S takým citem, s hořem v srdci svatém
Vojtěch s bratry puzen jemné lásky chvatem
Vyšel z hvozdu, z věkovitých vyšel borů
Na vyprahlou, oblisalou v kraji horu.
A s té hory jako s věže ve kraj zírá,
Jenž se pod ním šírou dálí rozprostírá,
Rozprostírá se jak tělo velké mroucí,
Ohněm žhoucím tu zpražené tamo schnoucí.
Role, luhy, nivy, sady, lesy, háje,
Druhy blahoslavené to Bohem ráje,
Vše to děsnou pouští bez života — ruchu,
Na smrt pálí slunce: z palčivého vzduchu
Vanou smrti dechy na ubohé Čechy,
Na jich role, luhy, toky, sady, střechy.

Vojtěch svatý zemi rodnou, zemi drahou
Vida uhnětenou hněvu Páně záhou,
Rozplakal se pláčem hlasitým a tklivým
Nade soudem strašným, ač též spravedlivým;
Na tvář země padl, slzami ji rosl,
A jak Mojžíš za lid, za vlast Pána prosí:
„Ustaň v hněvu, poshověť rač, Hospodine!
Tvůj lid zhřešil; ale pomni, kterak hyne,
Pod Tvou metlou žhavou; pomni, že to děti,
Jež Ti láska Syna Tvého v nov usvětí;
Pomni, že to bratři — ovce pastvy mojí,
Jímžto návrat můj má býti ku pokoji;
Pomni, že to lidé bídní, slabí, křehcí,
„Pomiluj ny!“ — jinak ani já žít nechci.
„Pomiluj ny“ — mne i lidu i té země:
Máš to vlast, a lid ten to — Tvé lásky plémě!
Vždyť Ty sám mne divnou, zlatou vížeš páskou,
Vížeš k zemi rodné, vížeš k lidu — láskou.
Lid ten Tvůj jest: pokud bloudil aneb bloudí,
Po milosrdenství nechť ho láska soudí!
A ta země krásná, plodná, požehnaná
Na to-li je Čechu za dědictví dána,
By svědčila světu, jak Tvá tresce ruka,
Jaká z hříchu roste útrapa i muka?
Ne tak, Hospodine, vševládny náš Otče!
Slyš můj hlas a pohled kloně na otroče,
Na sluhu hled, jenž se mloní Ti a koří,
A slituj se prvé než ta země shoří,
Než lid vymře suchotou, a hladem — žízni;
Slituj se již nad mou vlastí po své přízni:
Sešli dešť, a zprahlou otčinu mou drahou
Zavlaž, oživ rosou lásky své a vlahou!“

Tak se Vojtěch svatý modlil k Hospodinu,
Oveček a bratří bera na se vinu;
Tak se modlil dlouho — modlili se druzi
Jeho bratři — Hospodinovi to služi:
Nad hlavami jejich plálo slunce žhoucí
Na vyprahlou zemi, na kraj vědrem schnoucí.

Než co to? Hle, Vojtěch od země se zdvíhá! Nezdvíhá se — on se vzhopil, jako bleskem. Když zajiskří hrom sklepení na nebeském. Tvář se vyjasnila, — z oka radost šplíhá: On se vzhopil, ruce zdvíhá, blahoslaví Zemi, na níž slunce oheň leje žhavý, Blahoslaví otčině své z duše vřelé. Div divoucí! — Nebe dosud vyjasnělé Mžikem oka — obláčkem se šedým kalí, A z obláčku mrak se na vše strany valí, Okamžikem rosa, dešť se leje z chmury Na vyprahlé hory, dolů, luhy, zvůry; Okamžikem nebeské té rosy vlahou, Proudící se na vlast Vojtěchovu drahou, Hora, na níž světec stojí, v divné kráse Vnadou jara, vnadou máje zelená se. Nade hlavou Vojtěchovou — jeho bratři Ze chmur šedošedých jasné slunce patří. A muž Boží se sedmerem zbožných druhův Beře se dál věncem polí, niv a luhův, Sadův, borův, omlazených Božím divem K prosbám svěřence soudu Páně po strašlivém — Beře se dál vlasti lůnem k milé Praze, A vychvátiv lid svůj záhubě a zkáze, Mír a lásku v srdci nesa, pastýř pravý Ovečkám svým, vlasti drahé blahoslaví.

Václav Štulc.

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

IX.

Nastalo leto, příroda se rozvinula, všecko se zelenalo a květo; Pražané si vycházeli za město do zahrad, vyrazili se venku, utíkajíc před prachem a parnem, co panovalo na ulicích. — Řemeslník alespoň v neděli si dopřál čerstvého povětří, opustil svou dílnu a rodina ho doprovodila na rozkošnou procházku.

Jahelkova Klára měla celý svět svůj doma, malá jizba ho obsahovala, zelených stromů neviděla již mnoho let, nespátřila zahrad, lesů ani luk, nepamatovala se, jak roste a se klidí obilí na polích, netrhala si ovoce, kvítí; několik hrnců v okně s květinami a kytky od Jana bylo všecko, co ji příroda poskytovala.

Slečna z Vrchoslavů čas po čase zavítala k ubohé dívce, někdy přišla i pěšky a vzala-li s sebou Ferdinanda a Leokadii, nesmírnou radost jim způsobila. Výborné děvče naučilo se žítí ve svém vznešeném stavu po křesťanskou a věru tím neztratilo ani vážnosti ani důstojnosti. Byla-li Isabella již dříve šlechtetná, byla nyní ještě šlechtetnější, všecky její skutky, žádosti, myšlenky, žalosti i radosti posvěcovala víra, s kterou se nikde a nikdy netajila. Nevyhýbala se společenostem, nezavrhovala rozkoši, ale užívala

jich mírně, odřekla se jich, byly-li nebezpečné neb hříšné, nepříkládala k nim srdce; to patřilo Bohu a ctnosti. Každý ji etil a miloval: byla moudrá, vycvičená v mnohém světském umění, nestavila na odív své pobožnosti, nebyla obtížná nikomu chťe mu vnutiti své přesvědčení, ale když bylo třeba, hájila pravdu neohroženě a řídila se dle ní ve všech případech života. Ji následovali Ferdinand a Leokadie a i otec a matka a Alfons jednání jejímu byli příznivi, v mnohém si ji berouce za příklad. Klára byla drahá a milá všem, pán a paní z Vrchoslavů již také byli u ní, sám Alfons ji navštívil s Isabellou a byl pohnut a povzbuzen její nevinnou a čistou duší.

I vymyslili si ušlechtilí páni radost, jižto by jí udělali, a děti těšily se na ni, že tu noc před tím nemohly ani spáti. Uzavřelo se, že Kláru vezmou na procházku, pojedou s nimi v kočáře, lékař pravil, že to může býti, a Isabella poslala pro Terezkou, aby ji na to připravila.

Terezie Jahelkova bývala často u Isabellu a tato jí dávala šaty a peníze, aby si sestru pěkně a čistě strojila. Klára o tom nevěděla a domnívala se, že to vše pochází jen od Terezky. Domlouvala jí a prosila, aby pro ni tolik nečinila, není toho zapotřebí, musí pamatovat na sebe. Nebylo nic platno, starala se o ni pořád víc a víc, a mladá naše trpitelka neměla v ničem nedostatku.

Přišel ustanovený den, vyšlo slunce, dostavila se Terezie a milou sestru si oblekla. Není možná, nestane se, aby jela s pány, toho se nenadála, toho neočekává, proč ji dělají tak krásnou naději, když ji nelze vyplnit!

Přirachotil kočár, Terezie sestře na hlavu posadila slaměný klobouk, jež také měla od pánů, aby ji chránil před sluncem, a do pokoje vstoupila Isabella. Byl tu též Pavel, ale za Isabellou vešel Jan Tuma a ten chtěl milou dívku donést a vyzdvihnouti na kočár. Byl silnější než Pavel a pozvali ho k tomu, ačkoliv se Pavel zpouzel říka, že on k tomu také vystačí. Však ponechal to Janovi vida, že ho to těší. Vždyť on sestře často prokazoval podobnou službu.

Jan vzal do náručí svůj drahý poklad, vzal ho opatrně, Klára to ani necítila, usmívala se na něj. Nesl ji, nedýchal, byl blažen, oči se mu zarosily, to okamžení nebyl by dal za nikterou cenu. Zůstalo mu v paměti, vážil si ho: Klára jeho miláček, jeho ochránitelka odpočívala na rukou jeho.

Položil ji lehce do kočáru pro ni zvlášť vyvoleného, seděla v něm tak dobře jako

na své pohovce, po boku měla Isabellu, naproti Leokadii a Ferdinandu. Kočí seděl vzadu, Alfons byl na kozlíku a sám řídil koně. Nesměli klusati, dokud se jezo městem, ale na silnici jim povolil a kočar letěl dále.

Před krámem Jahelkovým stáli lidé a pořád jich přibývalo, když Kláru vynášeli. Matka vidouc ji v kočáře nemohla se ubrániti pláči. Vadivou a tvrdou ženu obměkčilo, že se taková milost stala dceři, měla radost, byla vděčná hodným pánům. Všichni jim blahorečili, Jan tu stál jako u vidění, Pavel měl chuť, pustiti se za kočárem, žebrák Kilian se modlil, stará Doušová sepínala ruce.

Kilian i Doušová na Kláře si zakládali, že byla jejich útěchou a pomocnicí.

Kilian byl jednou zámožný muž, nezaslouženým neštěstím přišel o všecko, děti neměl, pro churavost a stáří nemohl si vydělávati chleba vezdejšího, byl vystaven bídě a nouzi. I reptal proti Bohu a chtěl si zoufati, přestal se modlit a do kostela chodit. Bůh prý ho opustil, je nespradlivý anebo ho ani není, nechce a nebude Mu sloužit. Lidé se hrozili jeho řečí, mnozí se ho báli, mnozí ho litovali. Neznabozi jako on měli v něm potěšení a podporovali ho v nevěře, v nenávisti Boha a v nedůvěrnosti.

Stalo se, že okolo šel kněz s Pánem Bohem, všecko klekalo a v prsa se bilo, jen Kilian zůstal státi a nešlechtník ani klobouku svého nesejmul. Viděla to Klára z okna, klaníc a koříc se Spasiteli ve svátosti přítomnému, lekla se toho, děsila se nad tím, nemohla to snést. Kilian byl zrovna u jejího okna, i pravila k němu rozhorleně: „Pánu Bohu svému klaněti se budeš a Jemu samému sloužiti budeš.“ (Mat. 4, 10.)

Obrátil se, kdo to k němu mluví. Hle, byla to mladá, bledá dívka, jako anděl poslaný od Boha dívala se na něj a hrozila mu, hlas její zněl jako hlas z nebe; nedaleko od nich ozýval se zvonek před knězem velebnou Svátost nesoucím k umírajícímu nemocnému. Chtěl odejiti na druhou stranu, ale zastavila ho řkouc: „Nešťastný človče, slyšte mne a neodcházejte pryč v tuto chvíli. Posílá vám ji Bůh, abyste nezahynul. Zde v ulici na věčnost se odebírá křesťan. Vejděte také do domu, kde ho kněz posílá svatými svátostmi na tu velikou cestu. I vy ji jednou budete muset konat. Ó patřte smrti do očí a obraťte se!“

Kilian předce odcházel na druhou stranu, ale Klára za ním volala: „Příteli, prosím, zapřisáhám vás, jděte za knězem

a buďte přítomen, když bude udělovat neduživosti hynoucímu tělu Páně a svatopomazání“.

Kilian se vrátil a řekl: „Když to teď má být, půjdu tam a ukážu, že se nebojím.“

Klára pravila: „Šla bych také, ale nemohu chodit, jsem chromá, budu se zdmodlit — za vás.“

Uplynul týden, o Kilianovi nebylo viděti ani slychu, ale Klára se za něj nepřestala modlit. Dostavil se konečně a děkoval jí za radu, co mu před nedávnem byla dala. Byl s knězem u nemocného, viděl ho zaopatřovat a — umírat. Proti vůli byl pohnut, odporoval, nechtěl se poddat, ale památka na poslední věci člověka neustoupila již od něho, nýbrž ve dne v noci ho pronásledovala. Šel do sebe, zpamatoval, napravil se a přišel to zvěstovat Kláře. Přijala ho vlnně a útrpně, potěšila jeho zarmoucenou duši a přivedla ho k tomu, že se odevzdal do vůle Boží jsa spokojen se svým osudem. Často a mnoho s ním mluvila o Pánu Ježíši, hlásil se k ní jako k svému andělu strážci, vždy jen u ní hledal poklid a útěchu. Ubohý musel žebrat ve svém stáří, ale podporovali ho dobrodinci, jenž nečekali, až je bude o něco prosit a mezi těmi byl první Jan Tuma. I Jahelková mu činila dobře, a Tuma se tím chtěl zachovati Bohu a Kláře, jenž Kilianovi rozsvítila světlo pravdy tak jako jemu.

Stará Doušová byla klevetnice, věděla noviny z mnoha ulic okolo a s každým se zastavila, aby si s ním poklepala. I k Jahelkovům přišla někdy do krámu anebo Jahelkovou vylákala před krám a tolik ji toho napovídala, že ani nenalezala konce. Klára ji viděla z okna státi a vykládati, někdy měla pod páždí modlitební knihu, ale zapomněla na kostel i na modlitbu, když se na cestě sešla se známými. Poněvadž, co slyšela od jednoho, netajila před druhým, způsobilá mnoho mrzutostí u lidí, jenž před tím žili svorně, začali se nenáviděti a činili si příkoří.

Doušová také zkusila, jestli by se vyrážeti mohla s Klárou, a vešla k ní jednou do pokoje. Jindy se jí zase postavila k oknu a jsouc zvyklá šeptati a ohlížeti se, jestli jí nikdo neslyší, také to tak dělala a mezi tím na cti utrhalo jiným. Neušetrila ani rodičů Kláriných, popuzujíc dceru proti matce, jenž prý k ní nemá ani za náprstek lásky a proti otcí, jenž prý se o ni pranic nestará. I Pavel byl bezbožník a ničema, jen ona Klára je hodná a Doušová se dávala do pláče nad její opuštěností a bídou. Máme málo pravých křesťanů na světě. Tu soused nenavštěvuje služeb Božích, tam ani doma se nemodlí; tu kleje a vadí se se ženou,

tam se oddává hejření a pití. Doušová je všecky jmenovala a sebe ukazující na modlitby v ruce chválila, že jediné potěšení má v Bohu.

Klára ji ustavičně skákala do řeči, ale slabý a útlý její hlas nemohl zastaviti proud výmluvných slov pošetilé ženy. Konečně se jí předce podarilo říci: „Neutrhejtež jeden druhému, bratři.“ (Jak. 4, 11.)

Doušová byla uražena. Ona neutrhá, zachovej Pán Bůh, aby utrhal, ona všech zaslepenců lituje a modlí se za ně.

Klára chtěla, aby proti příteli svému zlého ani nemyslíla v srdci svém, a Doušová i v tom ohledu byla čistá jako sklo. Nemohla ji přivesti k poznání viny a když jí připomenula: „Ten, jenž jest jazyka dvojího, jest zlořečený, neboť mnohé, kteříž pokoj mají, zbouří“ (Šir. 28, 15.), rozzlobila se na ni a utekla, nechť se s ní déle mluví. Nyní všechna její žluč obrátila se proti ní a všecken svůj jed sypala na ni pomlouvající ji, že je prostoreká, nadutá, pyšná, neváží si ani starých lidí.

Kdo Kláru znal, ujal se jí a to Doušovou ještě víc popuzovalo, hanila a tupila jí, až se to dověděl její bratr Pavel. Šla jednou okolo, usmívala se na Jahelkovou a na Pavla jako vždycky a ptala se solicoměrně, jak se vede jejich nemocné.

Pavel ji vzal za ruku a pravil: „Pojďte se na ni podívat.“

„Nepůjdu, nemám času.“

Pavel ji skoro mocí vtáhl do krámu a z krámu do pokoje a tam pravil: „Tady mluvte, co proti Kláře máte, ne jí za zády, jak to váš obyčej.“

Nyní se do ní pustila matka plátnice ji a nadávající ji, a my víme, že to Jahelková umí. Pavel také nemlčel a pořád jí zastupoval cestu, aby neutekla. Snad by se jí bylo špatně vedlo, kdyby se jí nebyla zastala Klára volající: „Milujte nepřátele své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí, modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhají vám.“ (Mat. 5, 44.)

I prosila Doušovou, aby odpustila, že s ní tak prudce nakládají; kdyby byla ublížila jim, nevšimli by si toho, ale že se dotkla jí, Kláry, jsou naruživí, což svědčí o velké lásce k ní. „Ó pojdte si ke mně sednout,“ pravila mírně a dobrotivě, „vždyť my se budeme mítí rády a budeme se za sebe vespolek modliti, abychom byli spaseni.“ (Jak. 5, 16.)

„Ano, ano,“ svědčila Doušová omlouvající se a sedla si vedle Kláry. Dívka jí ukazovala na Spasitele, jenž za nás všecky umřel a chtěla: „Může-li to býti, což na nás jest, se všemi lidmi pokoj mějme.“ (K Řim. 12, 18.)

„Chci ho mítí,“ svědčila zase Doušová a dala se do pláče uznávající svou chybu a nyní sama za odpuštění žádající.

Smířily se a od té doby Doušová Kláry již nezlehčovala, ano ona si pomocí její odvykla dělati klepy a zle mluvíti o lidech. Stala se z ní pořádná žena, věrná následovnice a přítelkyně Klárina a nyní opravdu sloužila Bohu, doma i v kostele.

Doušová a Kilian Kláru s pány také viděli odjížděti a dívali se za ní až jim z očí zmizela. Ferdinand i Leokadie měli pro ni kytky a sypali ji je do klínu, Isabella se starala, aby Klára dobře seděla, Alfons dával pozor na cestu.

Nelze vysloviti radost skrovníčké dívky, když byla venku pod širým nebem. Vše jí bylo nové, vše jí těšilo, děkovala za to svým dobrodincům. Hle, tu byly u cesty stromy, květy a vydávaly vůni, tam se zelenalo obilí; tu v plné kráse se skvěly louky, poseté mnohobarevnými květinami, tam zpívali dělníci; štěbetali ptáčkové, lítaly motýly, lezli brouci. Svět byl krásný, Klára se nemohla dost vynadiviti jeho zázrakům.

„To všechno jest dílo Boží,“ šeptala šťastná dívka; „nikdy jsem to tak necítila; ó jak teprv musí býti v nebi; čeho oko nevidálo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nestoupilo, to připravil Bůh těm, kteříž Jej milují.“ (I. k Kor. 2, 9.)

I zavřela oči, jakoby si chtěla představit v duchu tu blaženost nebeskou. Seděla poklidně a tiše, kočár se houpal, příjemný a čerstvý vzduch jí ovíval obličej. Nebyla tomu zvyklá, přemohla ji slabost, upadla do sladké drimoty, nevěděla o sobě. Průvodcové její se ulekli, že snad ta duše po nebeské slávě toužící již ulétla z těla, aby bez prodlení přišla k Bohu, kdyby ústa se nebyla usmívala, volný dech nebyl svědčil, že v žilách jejích proudí život, ruka nevědomky nebyla tiskla ruky Isabelliny. Nechtěli ji probuditi, čekajíce, až sama procitne a když konečně otevřela oči a se dívala, kde je a co se to s ní děje, všickni se k ní klonili a byli laskaví, milostně vypravující, jaký kus cesty již mají za sebou.

Klára pověděla, že ji blažil překrásný sen. Viděla velebnost a slávu a podoby jako andělů a hned by byla zapomněla, že je ještě na světě.

Však, kdo k nim přibyl? Doprovází je nějaký pán, jede podle kočáru na koni, mluví s Alfonsem, povídá zdvořilosti Isabellě. Je starší než Isabella, ale předce ještě mladý, má postavu ušlechtilou, oko bystré, tvář lahodnou, šat bohatý. Nyní je předejel, hle, za ním klusá skvostně oděný

sluha, jenž až posud jel za kočárem a nechce a nesmí dohoniti pána. Když tento jede čerstvě, on následuje, když uleví, činí to po něm. Již jsou zase u kočáru, a pán pořád na Isabellu se obrací. Hledí na ni se zalíbením, je hotov k její službě, ačkoliv tu služby pro něho není, je dvorný, uctivý, a slova jeho zdají se mít hlubší smysl než obyčejné poklony. Snad jim Isabella rozumí? Dívá se sice málo na statečného jinocha, ale z pohledů jejich mohlo by se souditi, že je mu upřímně nakloněna. Dotknul-li se vnitřního jejího citu, červená se, sklopuje zrak, je v nesnázi a — skoro by se bála Kláry.

Co to znamená? Klára to neví. Je ten pán příbuzný Vrchoslavův? S Alfonsem si tyká, ale Isabellu jmenuje milostslečnou a jedná s ní jako s cizou. Snad k ní chová lásku, a ona ji chová k němu?

Klára to napadlo jako nějaké vnučutí a v tom okamžení patřila na Isabellu, kteráž hned uhodla, co si milá družka o ní myslí. Styděla se, polil ji ruměnec a dlouho nemohla promluvit. Klára s ní má útrpnost, oko její je důvěrné a jasné, Isabella okřála, když do něho po druhé popatřila. Tlačí si ruce, rozumějí si, těší se, až budou samy.

Kočár se vrátil do města a zastavil u Jahelků. Jan Tuma již je zase přítomen, aby Kláru donesl, odkud ji byl vzal a tato vroucími slovy děkuje za milost, co jí prokázali.

Neznámý pán se sluhou vjel jinou branou do města a než se od kočáru trhl, poručil se do přízně Isabelliny. Děti se ke Kláře lichotily, když je opouštěla, a Isabella prosila bratra, aby je dovezl domů, ona chvíli zůstane u Kláry a pak přijde pěšky. (Pokračování.)

Paběrky.

4. Stvoření světa.

Píše se z G., že jistý mladý učitel vysvětloval posluchačům svým, kterak povstala zeměkoule, a při té příležitosti jim jako na pochoutku s úšklebky rozebíral vypravování Mojžišovo o stvoření světa.

Takovéto věci opakují se zhusta zde a onde z příčin snadno pochopitelných. Mladík, jenž v potu tváří své lavičím školním odrostl a až na stolicí učitelskou se vyšinul, chce, aby postaven jsa na svícen, světlem svým i jiným svítil, aby zapudil tmy náboženských předsudků a pověr z mysli všech lidí, kteří osvětlení toho tak velice potřebují.

Naučil se a zná obsah nejen školní knížky své, ale i několika nových a nejnovějších brožurek o jeho zástoji napsaných k. p. od Karla

Vogta, Moleschota, Büchnera a j. proto může o tom hovořiti tak dobře, jako kdokoli jiný.

Ovšem, kdyby znal díla Newtonova, Kepplerova, Eulerova, Cuvierova, Delucova, Biotova, Ampérova, Buklendonova, Whewellova, Brewsternova, kdyby byl promyslel aneb alespoň pročítal Stephensa, K. Raumera, Rud. Wagnera, Mädlera a jiné, zastítě nejen žeby uvázl v pochybnostech, zdaž to vskutku černý blud, co lid věří a zdaž to v pravdě jasné světlo, co on mu podává; ale vzdal by se i všeho usilování o předělání vrstevníků svých. Však to se mu nepříhodí. K tomu nemá ani chuti, ani času. Za dob našich může mladík, jenž honem učencem se státi chce, nevyhnutelně potřebných vědomostí ze stručných rukovětí, z brožurek a denníkův nabyti. Vrhnutí se na díla obšírná a učená, k tomu není v století železných drah a telegrafův ani času, ani potřeby.

Ostatně má tato věc také vážnou stránku. Zpráva Mojžišova o stvoření světa zajisté podrží vrch nad domnělými výsledky svobodného zkoumání a učeného bádání i nad soustavami bez umu a na spěch založenými na těchto výsledcích. Ano domnělé tyto výsledky ukázaly se už namnoze nespolehlivými. Z toho jde, že rozšiřovatelé oněch teorií místo potravy zdravé učňům svým podávají přírodovědecký blud a pověru.

Ovšem dí básník: Blud, který mne blaží, cenu má za pravdu, jež mne k zemi tlačí! Však co komu libo. Co se nás týče, ani bychom neměli chuti těšiti svého v bludu hledati, tím méně mohli bychom se odhodlati blud, jenž k zemi nás tiskne, vyměnit za pravdu, která potud nás blažila. Dějepis Mojžišův o stvoření světa naučil nás věřiti, že Bůh jest, naučil nás znáti důstojnost člověka, svobodnou jeho vůli, rozeznáváti dobré od zlého, věřiti v nesmrtelnost duše. A víra tato nás blažila. Víru tuto měli bychom po radě oněch světloňošův dáti za jejich pochybnou a nejistou moudrost, za onu víru vzíti v náhradu zásady materialismu: není Boha, člověk nemá svobodné vůle, není ctnosti, která by účty byla hodna, ani nepravosti, kterou bychom pohrdati měli; člověk jest zvíře, na přítomnost odkázán, jako ono, aby požíval a nic více?

Buďsi — snad vědomí býti zvířetem, rovnati se jemu, naplňuje světloňoše blažeností? Přejme jim toho, nás tisklo by k zemi, a ztřpělo by nám to život! Dr. E.

D o p i s y.

V Praze na den sv. Vojtěcha 1863.

[Karlínský chrám, hlavní oltář.]

Včera jsme pohlíželi s radostí na dělníky v Karlínském chrámu. Jedni kladiva a dláta v rukou držíce tloukli, až pod ranami kousky mramoru odskakovaly, jiní na kamenech zarovnaných měřili, je-li vše na vlas podle nákresu, jiní mramorové plo-

chy leštili. Mnoho již uchystáno, stupně, oltární stoly dvou pobočných oltářů, půda chrámová jest urovnána, dlažba se přivází. V presbyterium vyrůstá na podstavci mramorovém barvy tmavočervené, jenž žilkami různobarevnými jest jako prorostlý, čtvero lepých sloupů sněhobílých, na nichž ozdobná koruna či baldachyn spočívati bude nad ohromnou plochou mramorovou, čili stolem oltárním. Tři stupně má hlavní tento oltář ze všech čtyř stran. Na nejvyšším v předu, prostřed sloupů, pod korunou bude stávati obětující kněz. Vše, co tu uchystáno, podala naše milá vlast, mramor i žulu a opuku, vše to nalámaly, dopravily, urovnaly a upravily české ruce, čeho se nedostává, dodá česká obětivost, láska k Bohu a světcům Soluňským. Po jedné straně hlavního oltáře bude sakristie, po druhé, naproti kaple křestní. A o tuto nejvíce již postaráno. Uprostřed stojí překrásná křtitelnice. Tuto a mramorovou dlažbu, malbu a veškerou úpravu kaple dává darem jediný dobrodinec. Nejnětupěji zapotřebí hlavního oltáře. Mnohá ozdoba může se státi v chrámě posvěceném, ale chrám bez hlavního oltáře nemůže býti posvěcen. A na tento hlavní oltář, na němž se právě nejpilněji pracuje, není dostatek příspěvků. Milý průvodčí náš, místní duchovní správce, vel. p. Karel Mašek, dal nám seznam dotýčených příspěvků, který sem klademe i s jeho prosbou o další pomoc. Uznávajíce hlavní oltář za nutnou a první potřebu, dodáme miléradi každý nám zasláný dárek řečenému duchovnímu správci, jenž si hlavní oltář na starost vzal.

Na hlavní oltář našeho chrámu ss. Cyrilla a Methoděje sebrali následující páni občané Karlínští úhrnem 830 zl. 9 kr.: p. Frant. Bouša 70 zl., Frant. Chlumecký 73 zl., Cukr a Walter 50 zl., Eduard Demartini 32 zl. 40 kr., Václ. Ferles 4 zl. 50 kr., Ferles a Staněk 21 zl. 50 kr., Václ. Javůrek 58 zl. 35 kr., Josef Jaroš 11 zl. 80 kr., Bedřich Janota 10 zl., Frant. Krieger 10 zl., Martin Koskuba 7 zl. 40 kr., Klecanda a Sviták 32 zl. 60 kr., Kolb a Srnec 68 zl. 10 kr., Václ. Lokaj 13 zl. 34 kr., Karel Müller 10 zl. 86 kr. Vp. Frant. Novotný a Koskuba 43 zl. 44 kr., Matěj Novotný 11 zl. 40 kr., Václ. Pokorný a Štěrba 21 zl., Josef Sárý 47 zl. 50 kr., Václ. Staněk 27 zl., Josef Šmid 27 zl. 30 kr., Jan Šebek 12 zl., Šebek a Bellinger 30 zl. 30 kr., Vác. Sviták 6 zl., Jan Šmejkal a Havel Šmid 88 zl. 10 kr., Zvěřina a Musika 22 zl. 20 kr., Václ. Pokorný 20 zl. — Dále darovali: Její Velič. císařovna Karolina Augusta 600 zl., Nejmenovaná paní z Prahy 100 zl., p. Karel Meiss-

ner, továrník 350 zl. 30 kr., p. Karel Židlický, majitel ostrova 100 zl., p. K. Ant. Broše daroval, sebral, s úroky z uložených u něho peněz 346 zl. — Sbírkami v prozatímném chrámečku sešlo se 111 zl. 30 kr. Vp. Frant. Mašek, koop. u sv. Havla v Praze sebral 204 zl. 50 kr., 9 dvacetníků a 2 zl. 50 kr. r. č. v stříbre, p. Josef Götzl, starosta daroval 100 zl. majitelové domů p. Leopold Kraus 69 zl. 10 kr., pan Jan Holas 50 zl., Frant. Křížek 20 zl. Vel. p. Frant. Novotný, koop. sebral mimo Karlín 69 zl. 92 kr., vel. p. Vincenc Burian 18 zl. 75 kr. Od nejmenovaných dobrodinců k rukoum duchovenstva Karlínského 55 zl. 10 kr. Vel. vikariát Kamenický v Budějovicu 5 zl. 50 kr., Nejmenovaná paní z Karlína 10 zl. 10 kr. dohromady 2210 zl. 57 kr. K tomu výše uvedených 830 zl. 9 kr. Úhrn všech v Karlíně složených příspěvků: 3040 zl. 66 kr. 9 dvacetníků a 2 zl. 50 kr. r. č. na stříbre.

Dávaje u veřejnosti tento seznam, vzdávám vřelé díky všem laskavým dobrodincům, kteří ať velkých nebo malých darů ku stavbě hlavního oltáře byli podali; jakož i oněm výše uvedeným pánům občanům Karlínským, kteří k mému vyzvání sbírání příspěvků v Karlíně na se vzali a svou ochotností mně chuti dodali, že jsem s důvěrou v Boha a v pomoc dobrodinců se odhodlal o hlavní oltář se starati. Aby se však ve stavbě tohoto oltáře, (jehož dříve ještě než postranních oltářů zapotřebí bude, ač máli chrám letošním jubilejním rokem otevřen býti!) mohlo i dále a jako nyní rázně pokračovati, a jelikož síly obětivého sice a však nejvíce nezámožného katol. obyvatelstva Karlínského nedostávají: prosím snažně každého, kdož v stavu jest, položití nějaký dárek Bohu a vlasti na oltář, aby si neobtěžoval podíl vzíti na záslužné péči o první chrám ss. Cyrilla a Methoděje v Čechách.

Z Vodňan 15. dubna 1863.

(Pouť na Velehrad.)

„Ejhle svatý Velehrad už září,
Nejzračnější perla otčiny.“

Slova tato klade pěvec Moravský do úst poutníkům u příchodu na Velehrad. Ano září letošního roku svatý Velehrad, jako nikdy před tím, a kdož ví, jestli kdy potom; a jakž by neměl zářit? Vždyť tomu právě tisíc let, co ponejprv stanula noha věrověstů slovanských, sv. Cyrilla a Methoděje, na půdě Moravské, na slavném tehdaž Velehradě; tam nejprv vztyčili kříž, znamení vykoupení, a jali se s požehnaným úsilím pracovati na pokřesťanění národa českomoravského. Tam stavěli první

oltář, tam první nóvozákonní obět Bohu přinášeli. Tam i Bořivoj, kníže náš, se sv. Ludmilou pokřtěn byl od sv. Methoděje. Kterak by neměl věrný Čech a upřímný katolík toužiti, aby aspoň jednou za živobyti svého spatřil tuto kolébku společného našeho znovuzrození v Kristu; kterak by neměl pospíchat, aby zulíbal a slzami zmáčel ty prahy, ta místa, kudy noha těchto světců kráčela, kde ústa jejich blaho věstila předkům našim!

Nad to sv. Otec Pius IX. zvláštní milostí obdařil svatyni Velehradskou. Po celý tento milostivý rok otevřen jest chrám ten nábožným poutníkům, a kdykoliv jej kdo navštíví, svátost pokání a oltární přijme, a na úmysl sv. Otce se tam pomodlí, může nabýti plnomocných odpustků. Zpovědníci požívají tam práva, jakéhož jenom v čas jubilea se jim poskytuje, že smějí i v takových pádech a od takových hříchů rozhřešovati, kteréž biskupská a papežská Stolicе sobě zadržela. Hojněji tedy než kdekoliv tekou pramenové milosti Boží na posvátném Velehradě. Tam letos ten bravný rybník, Bethsajda, kam andělé sestupující hnutí vody způsobují, a kdo sestoupí, uzdravení nabývá ať již jeho neduh jakýkoliv. — Vzhůru tedy na pouť k Velehradu! Poněvadž pak lid náš namnoze neví, kudy a jak by se tam dostal, usneslo se nás několik duchovních, chopiti se hole poutnické, a býti putujícími průvodci na této cestě. Posud jsme čtyři, jenž jsme se k tomu odhodlali: Jan Duben, farář v Nezamyslicích, František Pavlíček, farář v Malenicích, Josef Hesoun, kaplan v Jiníně, a Václav Mostecký, kaplan ve Vodňanech. Dne 8. dubna sešli jsme se k přátelské poradě, abychom nějaký pořádek stanovili. V naději, že na cestě zde onde bude se chtíti někdo k nám připojiti, uveřejňujem i čas, kdy nastoupiti chceme pouť svou, i místa, kudy se na Velehrad ubíráti hodláme.

Za nejprůležitější čas k této pouti uznali jsme dobu jarní od sv. Jana Nep. do nejsv. Trojice, kde venkovský náš lid polní práci nejméně jest zaměstnán. Pátého července o hlavní slavnosti na Velehradě se více překážek staví v cestu, a nad to obáváme se přílišného návalu lidstva na Velehradě. Pořádek stanovili jsme tento: 16. května na den sv. Jana Nep. přijdou výše dotčení kněží se svými poutníky odpoledne do Vodňan, kdež bude v 6 hodin, jako obyčejně, slavné požehnání u Svatojanského oltáře, na kterém jsou i sochy sv. Cyrilla a Methoděje, a pak bude uctění ostatků sv. Jana Nep. — Dne 17. května, v neděli, po ranní mši svaté, která v pět hodin bude

sloužena na úmysl poutníků, vyjdeme na Vltavo-Týn a do Veselí na noc. — Dne 18. v pondělí, na Kardašovou Řečici, Jindřichův Hradec a Blažejov do Strmilova na noc. — 19. v úterý, na Studenou Telč, do Předína na noc. — 20. ve středu, na Chlístov, Starč, Třebíč a Vladislav do Náměště na noc. — 21. ve čtvrtek, na Královce, Popovice a Rosice do Brna na noc. 22. v pátek, na Slávkov, do Budšovic na noc. 23. v sobotu, v svatvečer Božího hodů Svatodušního na Korycany, Buchlovice do Velehradu na noc. — Jelikož půjde více kněží s processím, chceme lid svůj již po cestě k svátosti pokání připravit, a na poslednějším místech vyzpovídati, aby na hod Boží při ranních službách Božích mohli všickni společně k stolu Páně přistoupiti, a den ten slavný své pobožnosti věnovati. Při odpoledních službách Božích má býti svěcení korouhve, kterouž údové obou Dědictví na osadě Vodňanské chystají a na Velehradě o této pouti chtějí dát posvětit. — V pondělí Svatodušní po ranních službách Božích opustíme Velehrad a vydáme se na cestu k domovu, a dále Bůh k večeru na den nejsv. Trojice opět do Vodňan se navrátíme. Celá pout tam a sem trvala by tedy 15 nejvýše 16 dnů. Na každý den bude nám 4 až 5 mil cesty uraziti. Mnoho tedy krokův požádá každý den, mnoho potu to státi bude, než tu cestu vykonáme; ale tisícileté památky nedočkáme se zase; proto s chutí na pouť, s důvěrou v Boha a v přímlovu těch svatých, k jichž počtu tuto pouť vykonáme; dojista, že místa, kudy se bráti budeme, bratrského útulku nám popřejou, a modlitbou svou nás na té pouti provázeti budou. *)

Z Bozkovic na Moravě v dubnu 1863.

[Katolický Poláček v Rusku.]

Rádky tyto přijmete za doplněk mého dopisu v čís. 5. „Blah.“ o katolících a jejich poměrech v Polsce. Myslím, že to nyní, kdežto celá Evropa k tomuto národu pohlíží, nebude od místa, abychom, jakož známe jejich postavení politické, také znali jejich poměry náboženské. Mám před rukama Montalembertův spis: „Národ v smutném rouchu,“ v němžto známý tento francouzský hrabě a učenec katolický vypisuje své zkušenosti, kterých nabyl za svého delšího pobytu v Polsce. Vyjímám toliko to, co k doplnění onoho dopisu poslouží. — Záležitost polská v úzkém je spojení

*) Jakož i my všickni, kdož povinnostmi vázání jsouce až později se dostavíme. Bůh Vás opatruj na daleké cestě, Vám náleží cest, že první z Čech ohlásili jste pouť na Velehrad!

s prospěchem Církve katolické, která si Polsky všimati musí. Katolická Polska je posud čím před třemi sty lety byla: mohutnou hrází, dělicí protestantský sever od schismatického východu. Vroucí a nezvratné vědomí katolické národa polského je dvousečný meč proti dvojnásobnému nebezpečenství. Bez něho neměla by Církev žádného místa a žádné svatyně více na celém severu a východu Evropy. Polska je nyní předním vojem bojující Církve západní, a tak to bylo vždy od času, co sv. Vojtěch píseň Marianskou učinil písní válečnou národa tohoto. Jediná Polska (ruská) má ještě mučenníky ve světě, neb tak se všim práven nazývati mohou lidé, kteří pro svou víru všeliké útrapy, vyhnanství a knuty snášejí s příkladnou trpělivostí, ano v nich i umírají.

Když se tam po národu i po Církvi nohama šlape, což divu pak, že národ i Církev se takovému násilí protíví? Hrozně se tam řádilo již několikrát s katolíky. Ve smlouvě od 18. září slíbila cařice Kateřina za sebe a své nástupce římským katolíkům obou obradů svobodné vykonávání jejich bohoslužby, slíbila, že jejich práv se nedotkne a je hájiti bude. Jak se tento slib zachovával r. 1796, pak 1840 a až na nynější časy, jest poněkud známo. Kateřina sama prinutila 10.000 farností, 150 klášterů a více než 8 milionů katolíků k odpadnutí; car Mikuláš, její vnuk, dalších 1300 farností, a 2 miliony duší kat. přešly k rozkolnictví, duchovních nechtějících se poddati, na sta posláno do Sibíře. Alexander II. „Dobrotivý“ zrušil poslední diocesi sjednocených v Chelmně, a ku schismě ji přinutil. Ti pak, co ještě nyní v kolicismu zůstali, učinili dle úsudku všech pozorovatelů veliký pokrok v dobrém. U sprostého lidu je mravní nepořádek tak jakoby ho ani nebylo. Čím dále do staré Polsky zajdeš, tím více se podivíš pobožnosti lidu vzroze. Ale co ještě znamenitější jest, také mravy ve vyšších společenských vrstvách se prejináčily a to zvláště za poslednějších 30 roků. Pokrok tento je všeobecný. Neřest rozvodu manželstev, která tak mnoho hanby na vznešený svět Polsky uvalila, jest téměř neznámá. Všichni jsou odštěstím a protiventstvím zkušení. Všechny třídy, stavy a věky spojeny jsou společnou vírou, nadějí a modlitbou. Tento svěží život náboženský rozšiřuje takovou mravnost, jakéž jinde stěží nalezněš. Ovšem jsou jako všude i mezi nimi netečné a náboženství prázdné duše, ale směle lze tvrditi, že jsou to jen výminky. Montalembert osměluje se tvrditi, že není zdravějšího národa v Evropě. I nepřátelé ka-

tolicismu vůbec, i ti nejzuřivější znají tuto důležitost Polsky v Církvi katolické a proto usilují převrátiti pořádek věcí, tak n. př. praví socialista Proudhon: „Polska jest katolická, poslední tvrz papežství, jemuž svědomitě peníz sv. Petřský platila; Polska je především aristokratická. Polska chce místo mezi státy opět zaujmouti, a šlechta její není mrtvá, její víra není mrtvá, její jezovité nejsou mrtví! Kdyby Polska nyní ještě s těmito neharmonickými výminkami trvala, byloby pro Evropu povinností — Polsku zničiti.“ Tak mluví Proudhon, myslí, že humanita a katolická Polska spolu ostáti nemohou. Noviny „Tems“ vyslovily se 11. srpna 1861 v ten smysl, že všeliké hnutí polské jest výhradně katolické, a jen odtud že se vysvětliti dá ta malá Sympathie protestantského filosofického Německa. — Zajisté poučné doklady k poznání naší doby a postavení katolického náboženství a Polákův v Rusii.

L. S.

Kronika.

Z Prahy. V pátek (dne 17. t. m.) navrátil se z Říma dp. farář Pohořelý, a přinesl radostnou zprávu, že sv. Otec úplně zdrav jest. Kojíme se nadějí, že o slyšení, které měl u sv. Otce, sám podá zprávu čtenářům našim. — V sobotu (18.) ukončeno jest zasedání zemského sněmu. — V neděli (19.) slavily se v Praze 70. narozeniny J. Vel. císaře a krále Ferdinanda Dobrotivého. Bůh jej živiž a Praze i vlasti zachovej! V metrop. chrámu sloužil toho dne slavnou mši sv. J. Emin. nejdůst. vrchní pastýř, jenž se v úterý (dne 22.) na generalní visitaci do vikariátu Plánského odebral. — Ve čtvrtek (23.) slavila Praha a země česká památku zemského patrona sv. Vojtěcha, bisk. a muč. V metrop. chrámu bývá kázání české po celý rok o 1/2 9, německé v 10 hodin, ale o slavnostech ss. patronů zemských Vojtěcha, Jana Nep., Víta a Václava jest od starodávna kázání české v 10 hodin; tak bylo i letos. — Včera byla výroční slavnost u sv. Jiří na hradě Pražském. Starobylý chrám tento byl první kollegiální chrám v Čechách a též první metropolitní chrám země české, chová v sobě hroby prvních vojvodů českých a první světice, sv. Ludmily. — Nyní se konají přípravy k „pobožnosti májové.“ Jazykem českým koná se u sv. Klementa na Starém městě od posledního dubna do posledního května každého dne o hod. 7. večerní. V rozjímáních bude se letos vykládati desatero Božích příkázání. — Německy koná se dotčená pobožnost o

hodinu dřívě, v 6 hodin, u sv. Voršuly, kdež se kázati bude o růženci, a u sv. Josefa (čili u Anglických panen) na Malé straně.

— V neděli (26. t. m.) počne ve zdejším františkánském chrámu u Panny Marie Sněžné třídní pobožnost ku počtu japonských mučenníků. Po ty tři dny bude vždy v 7 hodin ráno vystavena nejsvětější Svátost, v 9 hodin německé kázání, v 10 pak zpívaná mše svatá. Odpoledne ve 2 hodiny výstav, ve 4 hodiny požehnání, po něm pak české kázání. V úterý po kázání českém bude: „Te Deum laudamus“. Životopisy a obrázky těchto ss. mučenníků jsou k dostání v kněhkupectví B. Stýbla.

— Z *Králové Hradce*. Generalní visitaci započne Jeho Excel. nejd. p. biskup dne 1. června v Trebechovicích (s Vys. Oujezdem), dne 2. bude v Přepychách, 3. a 4. v Opocně, 5. v Meziříčí, 6. v Dobrušce, 7. v Bystrém (s osadou Dobřanskou), 8. v Sedloňově, 9. v Olešnici, 10. v N. Hrádku, 11. v Slavoňově, 12. v Novém Městě n. M. (s Bohuslavicemi), 13. v Jesenici (s osadou Zvolskou), 14. ve Skalici Č., 15. a 16. v Kostelci (se Rtyní), 17. a 18. v Polici, 19. v Bezděkově (s Machovem), 20. v Hronově, 21. a 22. v Náchodě (s osadou Studnickou), 23. v Oupici, 24. v N. Prusnici, 25. na Hoříčkách (s Boušimem), a dne 26. v Chvalkovicích.

— Z *Litoměřic* se dovídáme, že tam synoda diecesální slavena bude v prvním témdni měsíce září.

— V diecesi *Budějovické* sešlo se minulého roku k dobročinným účelům 27.939 zl. 32 kr.

Z Moravy. Výbor paní a panen, o jehož zřízení jsme v čís. 9. „Blah.“ se zmínili, učinil vyzvání k paním a pannám na Moravě, aby penězi i pracemi svými přispěly k opatření chrámových rouch a k ozdobení svatyně Velehradské. Podepsány jsou: hraběnky Belcredi-Nosticova a Kaunic-Thunova; paní Antonie Pražáková, a Božena Helzeletova. Dárky mají se zasílati do Brna č. 294. — Z Brna vyjde 8. června, v pondělí po Božím Těle, jako obyčejně průvod, navštíví Hostýn, Štíp, (poutnické místo) Velehrad. Na zpáteční cestě půjde ku kaple sv. Barbory u Buchlova, ku kostelu sv. Klementa na Stupavě, navštíví u Němčan kaplu Panny Marie Lutráčské a na kopci sv. Urbana. — Pobožnost májová pro obyvatelstvo slovan-ské v Brně započne 1. května v chrámu OO. Minoritův a sice: mši sv. o 5. hod. ráno a pak každodenním kázáním a litaniami o 7 hod. večer. Směr těchto kázání bude ponejvíce prohlédati k tisícileté slav-

nosti. — Dopisovatel „Mor. Orlice“ navrhuje, aby výbor „matice Velehradské“ při tak vzácné slavnosti také něco vzácného ba nevidaného uspořádal. Myslí totiž velkolepé představení rozličných výjevů ze života ss. Cyrilla a Meth. pod širým nebem, (na způsob proslulých her Pinzgavských čili Ober-Ammergauských v Bavořích), aby se takto slova kazatelův lidu znázornila a pozdním potomkům hluboce v paměti i srdci utkvěla. Dále navrhuje, aby se uspořádal i ohňostroj, řka, že ví i ze zkušenosti, kterak se i za tou příčinou lid na pouť Svatojanskou v Praze těšívá, a kterak stařenky svým vñoučatům po dlouhý čas o dívech těch vypravují.

Z Vídně. Před nedávnem byl v chrámě Marie Panny na břehu postaven mramorový pomník na památku P. Klementa Marie *Hofbauera*, prvního rakouského redemptoristy, jehož životopis vydal vd. p. kan. Štulec. Na stavbu votivního chrámu ve Vídni daroval místokrál Egyptský 23 sloupů ala astrových, a Karam, šech Drusů dal 22 stromů cedrových.

Z Jihošlovanska. Obyvatelstvo Bosny počítá, vyjímaje pravidelné vojsko a cizince 810.000 duší. Z těchto je 315.000 muhamedánův, 380.000 křesťanův církve řecko-východní, 111.500 církve římské, 2500 židů. — Hercegovina má 290.000 obyvatelů; z nich jest 68.000 muhamedánův, 180.000 křesťanů církve východní, a 42 000 církve římské.

Z Bulharska došla utěšená zpráva, že osada Sistovská před nedávnem k Církvi římsko-katolické se přidala a jest naděje, že i Firnova, sídlo bulharského arcibiskupa, brzy tolikéž učiní.

Z Pruska. V biskupství Chlumském (Kulm v západním Prusku) se r. 1862 navrátilo 183 osob (mužských 82, ženských 101) do lůna Církve katolické.

Z Říma. (Z přátelských dopisů.) Onehdy požádal mne nějaký muž o dvě mše sv. u oltáře sv. Jana Nep. v kostele al' Anima, řka, že právě četl život toho svěťce. Chtěl jsem mu povídati o hrobě sv. Jana Nep. na hradě Pražském, ale nedopustil, ujišťuje mne, že ví všecko. A člověk ten není Čech, nýbrž Říman, je však katolík. Ze se přibližuje výroční slavnost tohoto našeho zemského patrona, přepsal jsem pro Vás nápis umístěný nade dveřmi sakristie kostela al' Anima na památku, že tam papež Benedikt XIV. o slavnosti sv. Janá Nep. mši sv. sloužil a hodinky i mši sv. o témž svěťci zvláštní konati povolil: „Benedicto XIV. Pont. Max. — Quod X. Cal. Jun. MDCCXLI. — In hoc B. Mariae de Anima Theutonicorum

templo — Nicolao S. R. E. Card. Judice — Germanae nationis comprotectore — S. Johannis Nepomuceni M. — Celeberrimo conventu diem festum agente — Ab eodem rogatus sacrum fecerit — Horas canonicas cum missa de eodem sancto propria — Bohemiae regno nuper concessas — In hac Ecclesia recitari indulserit — Collegium provisorum — Pontificis Optimi religionem et beneficentiam — Ac ejusdem Cardinalis erga eandem Ecclesiam — Veterem recentemque benevolentiam — Hoc monumento — Posteris testatas voluit. Psáno veskrz písmeny velikými na ploše mramorové. (Co následuje, vyjímáme z dopisů opozděných nemilou nehodou.) Na popeleční středu dává se zde popelec kněžím na tonsuru a nikoliv na čelo. — U sv. Sabiny nalezl jsem mnoho nábožných; mezi nimi upoutala pozornost mou zvláště dvojitá řada mužů od hlavy k patě oblečených v pytlové plátno anebo spíše v ptátěné pytle. Přepásani jsouce silným provazem mají v obleku svém toliko otvory pro oči a pro ruce a na čele každý obraz umrlčí hlavy. První dva nesli jedenkaždý skutečnou lebku, následující dva hnáty, za nimi šel jeden s křížem u prostřed dvou, kteří voskové pochodně nesli. Na nohou měli střevíce na způsob sandálů bez punčoch. Modlili se kleče a na dané znamení padli na tváři své. Byli to „Sacconi“, bratrstvo, které se doplňuje nejřednějšími pány, tak že kardinály, knížata k členům svým počítá. Neshromáždí se toliko k pobožnostem, nýbrž i jednotlivě žebrají o almužnu pro chudé. Prosíce v obleku svém znají dárce, anižby sami poznáni byli. — Zvláštní nadací nazývám jistinu, složenou k tomu cíli, aby v čas povodně byl dodáván chleb těm, kdožkoli z domu nemohou. Když onehdy Tibera z břehů svých vystoupila, dováženo zatopeným mnoho potravy. Kanovníci u sv. Jarolima na břehu mohli vycházeti toliko zadními dveřmi po prkně, byli by došli tolikéž podpory, kdyby jim voda i tento východ byla zatopila.

— Dne 28. února byl v basilice Lateranské za podjáhna posvěcen bývalý arcijáhen církve anglikanské, Wodhall z Kanterbury, stařeč šedivý. Milerád vzdal se příjmů několika tisíc liber šterlinků, jichž požíval v Anglicku, aby se stal knězem katolickým.

— Některé vznešené paní založily nový spolek pod názvem „Opera apostolica“ (dilo apoštolské), jehož ušlechtilým účelem jest starati se o bohoslužebná roucha a nářadí pro missionáře a jich chudobné chrámy.

Z Ameriky. V hlavním městě spo-

jených států severní Ameriky, Washingtonu vystavěla vláda sedmero rozsáhlých chorobnic a zamýšlela odevzdati je pod správu služek světských, než opřeli se tomu *lékařové* a dovedli toho, že chorobnice ty svěřeny jsou *milosrdným sestrám*. Když nejnovější válka vypukla, nabízely milosrdné sestry samy ministru vojenskému své služby v nemocnicích vojenských, byly však odmrštěny; — teď vláda sama je požádala, aby převzaly správu nemocnic.

Ze svaté země. (Dokončení.) Téhož a třetího dne po příchodu mém ubírala se karavana francouzská k mrtvému moři a k Jordánu, kryta stráží několika jezdcův. Byla to dobrá příležitost, i ustanovil jsem kořistiti z ní. Tu ukázalo se, že znám biskupa Meaupoint-a, náčelníka karavany, probošta v Angers-u, i zdá se mi, že jsem jednou v jeho kostele kázal. Byl jsem upřímně ke karavaně přijat a se mnou dva kapucíni z Bejrutu. Zřídka podaří se na cestě, aby očekávání naše nebylo zmařeno. Obrazotvornost naše představuje si všecko pěknější. A hle! tak nenadále překvapen jsem byl na noclehu v klášteře sv. Saby (Mar-Saba), tři hodiny od Jerusalema. Putovali jsme skoro ustavičně suchým řečištěm potoka Cedron, u prostřed divokých skal, bez nejmenší stopy rostlinstva. I klášter strmí na výběžku takových skal, obklíčen zděmi, hradbami to mnichův před nájezdy Beduinův. Dvě vysoké věže stojí v popředí jako bašty výstražné. Tlukoucím spouští mnichové koš, do něhož pocestný vloží list, a potom teprv, když povolí opat, brány kláštera otvírají. Překvapení moje záleželo v tom, že, ačkoliv všickni mniši jsou Rekové nesjednocení (od dětinství tam přivezení z Recka), neviděli jsme na nich ni nejmenšího odporu proti nám, jediné prostotu a upřímnost starodávných poustevníků. Snad to zdědili po sv. zakladateli, horoucím obranci pravdy katolické proti kacířstvu Monofysitův, který klášter ten založil r. 483, a umřel tam r. 532. Hrob jeho jakož i kostel slynou čistotou. Cely i výklenky vytesané jsou ve skále. Ukazují tu palmu, kterou svatý zasadil, jakož i pramen, který modlitbou svou ze skály vyvodil. Po výběorném noclehu táhli jsme na zejtrí dále. Milý to pro mne dojem; i prosil jsem Boha, aby všechny odstěpence a rozkolníky co nejdříve k jednotě přivoditi ráčil.

Brali jsme se cestou neustále stejně divokou a skalnatou. Za nedlouho uzzeli jsme šumící mrtvé moře, jež jsem s hory Olivetské už byl spatřil. Hory Moabské černaly se neustále před námi. Celých pět hodin jeli jsme údolím. Čím blíže jezera,

tím více divoká a pustější jest dolina, plno tu fantastických pahorkův, na způsob pyramid. Konečně po šesti hodinách jízdy stanuli jsme nad mořem mrtvým, které, jak známo, o 800 metrův leží níže než moře středozevní. Délka jeho obnáší 64 kilometru a šířka 8—12 kilometrův. V jiných vodách mořských obnáší část solná 4—5 ze sta, ale v moři mrtvém 26 částek ze sta; proto tu ryby žítí nemohou a z Jordánu sem zanešené ihned umírají. Pro toto přesycení vody solí, smolou atd. nelze v mrtvém moři utonouti. Naši Francouzové, kteří se tu koupali, leželi na zádech držíce v rukou slunečník; ba mají za to, že takto možno i knihy čísti. Že by však ptáci, ovanuti vzduchem mrtvého moře, zdechli, pravda není. Společnost amerického korábu, vyslaná sem na vědecká skoumání, nemálo utrpěla na zdraví. Vyslanci tuto učinili následující vyznání: „*Pochybujeme dřív, přesvědčili jsme se po 22-denním skoumání o pravdivosti biblického popisu zničení měst tuto bývalých*“ („Narrative“ etc. London 1850 str. 379.)

Někteří z nás chtěli se pustit až k ústí řeky Jordánu do moře, jež tam na 163 metrův široké jest. Než vůdce bašibožukův, jenž nás na rovině přiběhem malé bitky beduinské obveseloval, nejsem spokojen s předsevzetím vůdcův karavany, dokládal, že tam obyčejně kočují Beduini, a že nemá tolik sil, aby je mohl vyzvat k boji. Musili jsme tedy s nepořízenou táhnouti na nocleh ku zřídlu Eliseovu, 2—3 hodiny cesty odtud. Slunce páliło v plné síle, na 50° F., a ve vzduchu ni nejmenšího hnutí. Koně měl jsem silného, ale tupého a bázlivého, sedlo arabské; musím se přiznati, že jsem mnoho vystál, a že aspoň tento trud obětovati jsem mohl Pánu Bohu. Mezitím se povznosl proti nám mocný oblak prachu. Náčelník našich bašibožukův vyslal na zvědy a karavaně kázal se sraziti a jíti v pořádku. „Arabové!“ volali poděšení. „Arabové! Koně stříhali ušima, i můj lenivec klusal jak náleží. Zaslechli jsme střelné rány... teprv když oblak prachu byl spadl, dověděli jsme se, že to oddělení bašibožukův ležících v Jerichu, a že přichází na rozkaz bašy Jerusalemského, aby sesílili naši stráž. A když pan Matěj, majitel karavany, aby povznosl zmalátnělého ducha bašibožukův, kdyby nějaké nebezpečí na nás přikvačiti mělo, jim byl obětoval berana a nápoj k večeři; tu počaly na novo dostihy mezi jezdci obou oddělení, házení dlouhými oštěpy a střelba z dlouhých ručnic v plném běhu. Tak přibyli jsme do Jericha (Ribha čili Erihha won) t. j. ku věži na polo v

rozvalinách a do bídné vesnice, sestávající z chalup přikrytých haluzemi a hůněmi ze srsti velbloudů. Tu již ovšem zeleno, plno divokých růží a trní, jehož prý upotřebeno na korunu Spasitelovu. V tom trní rozedraná bídná moje halena poutnická na čtyrech místech. Konečně jsme stanuli u pramene Eliseova, po arabsku *Ain es Sultan*, pramen sultánův, a rozbili jsme stany. Vykopaná místa zdají se vyprávěti, že tu leželo kdysi starobylé Jericho Chananejské, zvané též městem palm. Známo, že Eliseus na prosbu obyvatelův Jeriškých odstranil hořkost vody, nasypav do ní soli (IV. Král. 2, 16—22). A v skutku jest to voda sladká, studená i měkká, a proto každý z nás pil do sytosti a myl se anebo koupal. Přímou nad námi strměla hora „quarantanie“ (po arabsku: *Džebel kerautul*), pustá, holá, plná jeskyň, na níž, jak známo, Spasitel se postil, když navracoval se ode křtu, a byl pokoušen od ďábla. Někteří hbitější pustili se do první dost prostranné jeskyně, ve které ještě viděti bylo na stěnách stopy malby na obmítce (fresco). Já s mnoha jinými zůstal necitě se dosti při síle, a obuv měl jsem v takém stavu, že bych se byl bos navrátil.

Spali jsme pod stany, majíce malá lůžka železná skládací. V noci mne probudilo vítí šakalův; i zasmál jsem se, maje za to, že se naši bašibožukové baví takým křikem, ale ráno jsem se dověděl, že to byli opravdiví šakalové, ukrývající se spolu s vlky a lupiči arabskými v husté chrastině obklíčující pramen.

Na zejtrí ráno jsme se pustili k Jordánu, vzdáli dvou hodin od našeho tábora. Rozbili jsme stan při známém „brodě poutníkův“, který tu jen asi 24—30 metrův široký jest. Nesnadno tvrditi, že to místo totéž, kudy Israelští byli přešli a kde Kristus Pán pokřtěn byl; neboť Jordán často změnil řečiště, však musí to býti to samé místo, neboť nepřetržené podání židův i křesťanův věrně povždy ukazovalo místo toto pobožným poutníkům. V rozbitém stanu byly tři máe svaté, první sloužil jeden z kněží karavany francouzské, druhou já a třetí kapucín Vlach, missionář na Libanu.

Málem byli bychom měli smutnou nehodu: Mladý jeden Francouz, cestující s otcem svým, jemuž mnoho důvěřováno pro plaveckou jeho obratnost, vrhnul se neopatrně ve blízký a bystrý proud řeky, tím nebezpečnější, že tu plno dříví s hor sem sneženého. Dojista byl by neodolal unášejiemu ho proudu, kdyby ho byli dva silní bašibožukové a jmenovitě jeden složitý mouřenín nevysvobodili z neblahé té

koupele. Mouřenina obdařil za to otec jinochův desíti franky. — Po snídani jsme se opět vrátili na své stanovisko u pramene Eliseova a na zejtrí ráno, odpočinuvše trochu po dni předešlém dali jsme se v unavující šestihodinový pochod k Jerusálemu. Několik hodin jsme jeli suchopárnou a křemenitou rovinou, porostlou jen zmíněným již trním „Spinea Christi,“ „Nabka,“ po arabsku „Dum,“ a balšámovým křovím „Zakkum.“ Pak jeli jsme u prostřed strmých a divokých skal. K malé studánce „apoštolův,“ kdež jsme popásli, klade ústní podání příběh o milosrdném Samaritánovi. (Luk. 10, 30—37.)

Dvě hodiny dále uzřeli jsme „horu krve,“ (Mons Adonim, Jos. 16), tak nazvanou z příčiny častých rozbojů po všechny časy. Půl hodiny odtud, 4½ h. od Jericha, přichází se do Bethanie, chudobné to víska o dvou stech domků, otočené olivovými a fikovými stromy. Arabové nazývají Bethanii „El Azirieh,“ což významně připomíná Lazara a jeho vzkříšení (Jan 11, 1. 40). Jakož nynější Bethanie zaujímá bez pochyby místo někdejšího domu Lazarova a pozdějšího kostela a kláštera, vystavěného na jeho rozvalinách, tak i celá významnost místa toho záleží v upomínkách na Spasitele, přítele jeho Lazara a na sestry Lazarovy Marii a Magdalénu. V chlévě přede vsí ukazují kámen, na němž odpočinul Spasitel, když mu ztrápené sestry přiběhly v ústřety, plačíce, že pozdě přišel, a u prostřed vsi hrob Lazarův, jež křížáci proměnili v kapličku. Já vřele miluje rodinu tu tak milující a milovanou od Spasitele, rád bych byl déle pomeškal, pomodlil se, přemýšlel, ale při mnohem pohodlí cestování v četné společnosti jest to nepohodlí: že každý jest nevolníkem jiných. Za Bethanii ukazují místo, kde leželo Bethfage (dům fiku), o němž zmínka se činí v evangeliích (Mar. 11, Luk. 19); však není tu již ani stopy po zříceninách. Otcové Země svaté tam každoročně zpívají na neděli květnou evangelium toho dne. Nelze nám dosti ctíti a oceniti záluh synů sv. Františka, kteří po dlouhé věky tvrdošíjného fanatismu muslimanského věrně střeží památky Spasitelovy, vystavení jsouce lupičství, posměchu, vězení, hanám i samé smrti; a přece podnes o hostinosti jejich svědčí celá Palestina, ba i Syrie a Egypt.

Jak mile vyjdeš z Bethanie ku Bethfage, uzříš hned temeno hory Sion, pak Moria a zdě mešity Haram ech Šerif. Prošli jsme mezi vesničkou Zeitun a Hroby prorokův, a pustili jsme se pak stezkou vedoucí okolo hory Sion k údolí Getse-

many a přešedše most přes Cedron jeli jsme branou sv. Štěpána do Jerusáléma v karavaně asi 60 jezdcův. Po této výpravě zůstalo mi, jelikož ani stav zdravotní nedovoloval mi cestu do Samarska a Galileje s karavanou francouzskou, ještě as 4—5 dní. Z těch použil jsem jednoho k návštěvě Sionu, kostela sv. Marka, sv. Jakoba a Večeřadla.

Byl pátek, i šli jsme se podívat na židy plačící na tom místě, kde pozůstalo několik ohromných kamenů, zdí to někdejší svatyně, podlé archeologův ještě ze dnů Herodesových. Ol' hodné dojista jsou slz našich ty slzy tvrdošijnosti a slepoty! Druhého dne jsem šel opět navštívit na „Via Dolorosa“ (křížové cestě) i v kostele všecha místa, připomínající tajemství vykoupení našeho a bolestného umučení.

Posledních dnů užil jsem k návštěvě Betléma. Poněvadž jen dvě hodiny od Jerusáléma vzdálen jest, vyšel jsem tam podvečer ve společnosti několika reholníkův; Snad to nejpohodlnější cesta v celé Palestině, i okolí tu velmi příjemné. Na cestě jsme navštívili hrob Ráchelin, který sice novým pomníkem ozdoben jest, ale co do pravosti místa nejspíše nepochybný. V Betlémě jsme nejprve šli do kostela Narození Páně. Stavbu započala Helena a ukončil Konstantin (327 — 333); kostel tento o pěti lodích sloupových největší jest v celé Zemi svaté. Pohříchu však Řekové koristíce z dobrého pro sebe okamžiku, bez pochyby za času války sultána s Mehemtem Alim, přehradili presbyterium od ostatního kostela zdí, a tak zkazili celý jeho lad a sklad. Na zejtrí ráno jsem sloužil mši sv. v jeskyni Narození, naskrze mramorem pokryté. Místo Narození samo naznačeno nápisem: „*Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est, 1717* (zde z Marie Panny se narodil Ježíš Kristus, 1717). Že však kaplička s hlavním oltářem již Řekům náleží, měl jsem mši sv. vlastně u oltáře, kde stály jesle uložené nyní v Římě v kostele sv. Marie Větší, u něhož jsem před 20 lety první mši sv. obětoval. Vedlé, či spíše naproti jest oltář značící místo, na němž klečeli mudrcové od východu před dítkem Ježíškem. Toho rána užili jsme také k návštěvě „jeskyně mléčné,“ kde nejsvětější Panna nejednou kojila Ježíška, (více méně zachována tolikéž v dávnějším stavu), a jeskyně pastýřův. Potom obešedše Jerusálém šli jsme na oběd do semináře patriarchálního v Beit-Dželach, vybidnutí upřímně od učitelův téhož ústavu. Byl to milý pohled na 20 mladých klerikův arabských, vychovaných úplně způsobem řádných seminářův evropských,

Druhého dne jsem vykonal nejsv. obět v oktávě svého sv. patrona Hieronyma u oltáře, pod kterým ostatky jeho po tolik věkův odpočívají a úctu vzdal jsem spuštěným oltářům sv. Mladátek, ss. Pauly a dcery její Eustochium. Vrátili jsme se skrz vesničku „sv. Jana na poušti“, kostel a klášter latinský vystavěn jest na místě, kde vedle ústního podání stával dům Zachariášův. Kostel obnovil a ozdobil Ludvík XIV. V kapličce pod kůrem čisti lze na mramorové plošce: *Hic Praecursor Domini natus est*“ (Zde se narodil Předchůdce Páně). Za vesničkou ohlédali jsme pramen, zvaný po arabsku: Ain Kerim (jakož i vesnička sama se nazývá). Křesťané jmenují zřídlo toto zřídlem Marie Panny. Páldruhého kilometru od kláštera stojí někdejší vesničky domek Zachariášův, kde sv. Alžběta potkala nejsv. Pannu, když ji přišla navštívit, a kde zapěla Matka Spasitelova „*Magnificat*“ (Velebí duše má Hospodina). Kaplička, jak se tvrdí, z časů sv. Heleny, druhdy zničená, nyní pak v dobrý stav uvedena, značí místo ono srdci křesťanskému tak drahé. Tlumočník konsulatu francouzského, zámožný Arab, katolík, měl šťastnou tu myšlenku, že zakoupil příležitosti pozemek a vystavěl tu dům, který pronajal řeholnicím nejsv. Panny Sionské, aby takto zachoval drahou tu památku od nájezdů ruznověrcův. Na 1½ hodiny odtud leží jeskyně sv. Jana s pramenem, kde hlavně prý bydlel; mně však čas nedovolil, abych dorazil k místu tomu.

Navrátiv se do Jerusalema, šel jsem se s konsulem francouzským p. Edmudem Barrère rozloučit. Upřímný ku každému ukázal se jím býti zvláště ke mně. Pro nesl jsem před ním přání, že bych rád viděl obě mešity, vystavěné na místě slavného chrámu Šalomounova; a ačkoliv byl právě požádal za vstupný lístek pro karavanu francouzskou, nelenoval si postarati se o jiný i pro mne. Dostal povolení již druhého dne z rána, i nabídnul se mi sám za průvodce. Prosil jsem, aby mi dovolil vzít s sebou několik kapucínův, mých to společníkův; však když jsem jich šest přivedl, zarazil se poněkud, boje se, aby tolik kněží Turky nepostrašilo. Připomenul při té příležitosti, že až do poslední války východní křesťan nesměl pod trestem smrti vejíti do této jejich svatyně. Vydali jsme se tam v celé krásě (parádě) s *fesy* na hlavách, a na štěstí jsme nepobouřili fanatické mysli Mahomedanův. Kdybych chtěl do podrobnosti líčiti dvě ty mešity *El-Aksa* čili „delší“, někdejší to kostel vystavěný od Justiniana ku cti Marie Panny, a „*El-Koublet es Sakrah*“ čili „kuple

skály“ (nejvíce mešitou Omarovou zvaná), potkalo by mne totéž, co při popisu svatyně sv. Zofie v Cařihradě, totiž, že snadno by bylo začítí, však těžko skončiti. Zatím jen to dím, že jsem se zálibou a útechou pohlížel na skálu tu, která vedle nejnovějších skoumání archeologův nic jiného není, než téměř hory Moria, zachované od Šalomouna bez proměny při rovnání půdy svatyně. Skála ta i s cisternou u paty jest to humno Arevny Jebuzejského, na němž David přinesl obět smíření (II. Samuel. 24, 16. 25. I. Chronic. 21, 15. 26.). Podle všeho byla skála tato oltářem obětí zápalných (I. Chronic. 22, 1) a otvor vespod (vydávající ohlas, když se zatluče na podlahu pokrývající ho shůry), určen byl k tomu, aby tudy krev z obětí splývala, až dolů do Cedronu. Na západ oltáře zápalného byla „Svatyně Svatých.“ Na místě tom postaviti kázal Hadrian poprsí Jovišovo. Nástupce Omarův Kalif Abi-el-Melib Ibu Meronan ustavěl nad ním kupli 687—690 po Kristu. Křížáci, změnivše mešitu v kostel, pokryli skálu „el-Sakrah“ bílým mramorem a zbudovali tu velký oltář i kůr. To nazvali „svatyní Páně“ (Templum Domini) a odtud jméno Templářů, strážcův a obranců té svatyně. Skála tato ostatně přispívá k pravému úsudku o rozměrech chrámu Šalomounova. Na tom mějtež dosti. Při návratu nám ukázal p. de Barrère ještě kostel sv. Anny (stavby to Justinianovy), který vlada francouzská před několika lety od sultana darem obdržela a zakoupivši příležitosti místa a obehnávši je kolem zdí, jala se ho opravovati. Vše dohromady má státi půl milionu frankův.

Poděkovav panu konsulovi navrátil jsem se domů a vsednul na kůň, který na mne již několik hodin čekal. V Jaffě jsem prosil při mši sv. Pána Boha, aby mi vлил lásku ku všem místům svatým, zvláště k těm, kterým nevzdal jsem počtu ne z nedostatku dobré vůle, nýbrž pro nemožnost. A na památku pobytu sv. Rodiny v Egyptě použil jsem dvoudenního odpočinku lodě naší v přístavu Alexandrinském, abych navštívil ve Starém Kairu kapličku (nyní v rukou Koptův) na místě, kde sv. Rodina léta svého vyhnanství trávila. Místní missionář mne doprovodil na vysoký pahorek, z něhož jsem popatřiti mohl na pyramidy a široko daleko rozlité Nil. Vraceje se do Nového Kairu zašel jsem do citadelly, odkudž viděti jest ohromné to a opravdu východní město. Prohlídl jsem také mešitu Mehmet-Aliho (kdež i pochován), na způsob Stambulských vystavěnou, mnohem však bohatší a krásnější. Kdybych byl býval s místností lépe obeznámen, byl bych měl

času k zabočení do Matarieh, abych spatřil planý fik, pod nímž prý sv. Rodina odpovídala. Ale byl jsem povděčen změně pořádku za tento výlet. Alexandrie jest město novověké, dosti špatně po evropsku vystavěné, i nemám, co bych o něm pověděl. Z Alexandrie na ostrov Maltu plavili jsme se čtyry dny a tři noci; poprvé byl jsem tak dlouho na širém moři, od nikud břehu nevida. V Melitě sloužil jsem mši sv. v katedrálním kostele sv. Jana. Ohlédal jsem krásnou tu a vážnou svatyni, hroby velmistřův, později jejich palác a zbrojnici. Viděl jsem z blízka věřící ten lid a ženy skromné jako řeholnice; zjevně to požeňání velikého apoštola, jehož jeskyně nebylo mi lze navštívit.

Za 18 hodin jsem se octnul z Melity v Messině. A ačkoliv jsem měl v úmyslu nevstupovati na půdu vláskou, předce jsem sloužil mši sv. ke cti patrona polského Jana Kentského ve starém a vznešeném velechrámu Messinském. Zítra bohda budu v Civita Vecchia a v Římě. Mezi soudruhy pouti své měl jsem jednoho úředníka římského z Pezaro, který byl s řeholníky vračejícími se před měsícem z Nazaretu do Jerusalema, i měl hlavu rozřazenou mečem beduinským, a mladého řeholníka z Turina od osmi let missionáře v hoření Egyptě. Nosí se po arabsku a vrací se do Evropy, aby tu vyléčil chorá prsa. (Z „Przeg. Pozn.“ F. V.)

Stanovy „Koruny Solunské.“

(Potvrzené od obou ordinariátů Moravských.)

A) *Pro kněze.* Každý kněz, jenž ke „Koruně Solunské“ již byl přistoupl, aneb budoucne přistoupí, zavazuje se: 1. Co rok jednu neb dvě mše sv. za živé i zemřelé dobrodince Velehradského poutnického chrámu Páně v čas jemu vhodný obětovati. 2. Den, ve který tyto mše sv. sloužití hodlá, z kazatelny oznámiti. 3. Milodary na obnovu svatyně Velehradské sbírat. 4. Sám dle možnosti a dobré vůle buď jednou na vždy, aneb ročním příspěvkem při milodarech těchto zúčastniti se.

B) *Pro nekněze (laiky).* 1. Jedenkaždý spoluúd nekněz budiž v den, kdy oznámerá mše sv. za živé a zemřelé dobrodince svatyně Velehradské ve vlastním farním chrámě se sloužití bude, tamto přítomen, a takto spojen jsa s obětujícími knězem na stejný úmysl k Bohu se modlí. V případě nemožnosti přítomnu býti mši sv. na dotčený úmysl obětované, vykonej každý jednou za měsíc v den jemu vhodný soukromně pobožnost za dobrodince Velehradské. 2. Zavazuje se každý buďto jednou na vždy 1 zl. r. č. k účelu podotčenému položit, aneb pro každoročný dobrovolný příspěvek se vysloviti.

3. Povinen bude se vynasnažiti, aby nových údů „Koruně Solunské“ získal.

Přistoupatí ku „Koruně Solunské“ jest vždy volno, jak kněžím, tolikéž i nekněžím. Zapisování nových údů „Kor. Sol.“ převezme laskavě redakce „Hlasu“, časopisu církevního v Brně, aneb každý místní duchovní, a bude hleděti je co nejdříve oznámiti Velehradskému farnímu úřadu, jenž o to se postará, aby všickni údové dotčené Koruny, co dobrodinci svatyně Velehradské ve zvláštní knize zaznamenáni byli. Jedenkaždý farář Velehradský měl knihu tuto pod svým dozorstvím a pečuj o to, aby vždy pořádně vedena byla. Každý spoluúd „Kor. Sol.“ obdrží stanovy tyto bezplatně. Na Velehradě, dne 14. října 1862. Karel Molitor, farář Velehradský. (Hlas.)

Literní oznamovatel.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla vyšla nová stručná rukověť k uctění Rodičky Boží v měsíci jí zasvěceném: „*Maria moje matka.*“ Májová pobožnost k uctění Panny Marie. Sepsal Vavřinec Schmidt, duchovní správce, zčeštil Jan Drbohlav, kanovník v Litoměřicích. Druhé, opravené vydání. Obsahuje kratičká rozjímání o Marii Panně na každý den měs. května s přidavkem litanie, modliteb a písní, užívaných při „májové pobožnosti“ u sv. Klementa v Praze. Knižka tato poslouží dobře všem cititelům Mariánským k domácí i veřejné pobožnosti. Cena 16 kr. — V tomtéž kněhupectví jest k dostání: „*Bohobojný venkovan.*“ Dárek milému lidu českému. Vzdělal dr. Antoniewiczze Jan Ladislav Duben, farář v Nezamyslicích u Horažďovic. Obsahuje: „Život sv. Isidora sedláka“ a v oddělení druhém rozjímání o věčných pravdách, která sepsal vp. Ant. Skočdopole, prof. v Budějovicích. Spis tento vyniká výborným obsahem, slohem populárním a levnou cenou. Stojí toliko 20 kr. a u p. spisovatele 10 výtisků jen 1 zl. 50 kr. Přejeme a radíme, aby „Bohobojný venkovan“ byl v rukou všech bohobojných venkovanů, majetkem lidu českého, jemuž věnován jest.

— Na všech stranách pátrají nyní učenci po památkách Cyrillo Methodějských. U nás přispěli k odhalení záslony, která zakrývala slavný život světců našich, Palacký, Šafařík, Jireček, Gfrörer; život jejich vydali Štulc, Ginzel, Bílý, legendu Würfel a j. V Záhřebě sepsal učené dílo jazykem chorvátským kanovník a mistodržitelský rada Rački, kteréž mons. Mlinarić, arcikněz u sv. Jarolíma v Římě, v latíně vydati chce. K tomu cíli požádal nás o zaslání spisu dra Bílého: „*Dějiny ss. ap. slov. Cyrilla a Methoda.*“ Osmělujeme se žádati každého, kdokoli na této roli pracuje, aby si povšimnul spisu: „*Ueber den Ursprung und die Heimath des Glagolitismus.*“ Von Paul Jos. Šafařík, k. k. Universitäts-Bibliothekar. Mit 1 Schrifttafel.

V Praze u B. Tempského, za 1 zl. 20 kr. Dež Bůh, aby bádání v Římě a kdekoli jinde vedlo k žádoucímu cíli, aby umkli nepřátelé světců našich; jichž, bohužel! i mezi Čechy přibývá. „Hus“ (dějepisný (?) archiv pro církev a politiku se stanoviska evangelického) brojí dále proti jinému z našich ss. patronů zemských, překládaje a uveřejňuje Abelův spisek o sv. Janu Nepomuckém. — Naproti tomu schvalujeme opětně k hojnému odebírání námi vydanou knížku: „*Svatý Jan Nepomucký*.“ Sepsal Tom. Novák, kaplan v Račínovsi. Stran 130 s barvotiskovým obrázkem za 30 kr. Čistý výnos náleží vnitřní úpravě chrámu sv. *Cyrilla a Methoda v Karlíně*. V komisi u B. Stýbla. „Památky“ (díl V. sešit 4.) napsaly o knížce této: „Kdo se chce seznámiti s celým vyvinutím literatury o sv. Janu Nepomuckém od prvního počátku až do nynějšího stavu otázek k tomu se vztahujících, nalezne v spisku tomto dobrou, pilně a obezřetle sestavenou rukověť.“

— Nákladem kněhkupce Bed. Tempského vydáno: „*Pavla Jos. Šafaříka Slované starožitnosti*.“ sešit 15—17. Pokračuje v zprávách o Slovanech korutanských; od článku VII. str. 366 o Slovanech polských; čl. VIII. o Slovanech českých, IX. o Moravanech a Slovácích, X. o Slovanech polabských.

Osobní věstník duchovenský.

(Zasílá se toliko „*Blahověstu*.“ žádáme tedy sl. redakce listů, které tyto zprávy naše otiskují, aby sobě neobtěžovaly udati, odkud vzaty jsou.)

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Caesar hrabě *Galvani*, kanovník kap. Modenské, domácí prelát J. Svat. pap. Pia IX. zpočátku Její kr. Vys. infantky Španělské Marie Beat., † na hradě Pražském dne 14. dubna (nar. 2 listop. 1801, kněz od 22. října 1837).

Vyznamenání jsou:

p. Vác. *Wenisch*, farář v Otíně, jmenován skuteč. arc. vikářem a školdozorcem okresu Plánského.
p. Jan *Wehnl*, farář v Schönwaldu, jmenován skuteč. arc. vikářem a školdozorcem okresu Borského. (Hayd.)
p. Josef *Šabat*, farář v Hořelicích, jmenován skuteč. arc. vikářem a školdozorcem okresu Berounského.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Richard *Zickler*, za kaplana do Lichtensteinu.

V diécesi Kralohradecké.

Vyznamenání jsou:

p. Leodegar *Vacek*, konsist. rada a rektor bisk. semináře v Kralové Hradci, stal se městským děkanem a spolu kanovníkem při katedrálním chrámu Páně.
p. Frant. *Wanka*, kněz na odpoč. v Brusnici, obdržel farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Dominik *Filipp*, kněz na odpoč., vicerektor v chlapeckém semináři v Hradci Kralové, za fundatistu v Rezku u Nového Města nad Metují.
p. Prokop *Krotkovský*, kněz ř. sv. Benedikta a gymnas. učitel v Broumově, za admin. fary Verneřovické.
p. Jos. *Moravec*, kaplan, za admin. v Borohrádku.
p. Jos. *Nožička*, kaplan v Německém Brodě, za kaplana do Krukenburku (Kreuzberg.)
p. Frant. *Chaloupka*, kaplan v Habrech, za proz. kapl. do Krupé.

V diécesi Litoměřické.

V Pánu zesnul:

p. Pavel *Pohl*, kněz na odpoč. v Praze, dne 16. dubna.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Ant. *Bilínský*, kapl. v Litoměřicích, stal se kazatelem při biskup. katedrál. chrámu v Litoměřicích.

V diécesi Budějovické.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Lender*, kněz na odpoč., dne 15. března.
p. Leop. *Procházka*, děkan v Trhových Svinech, dne 22. března.
p. Jos. *Ernst*, farář v Benešově, dne 31. března.
P. Křescens *Fanta*, jub. kněz ř. pobož. škol. (nar. v Praze 31. ledna 1788) na odpoč. v Budějovicích dne 15. dubna.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Mat. *Miška*, administ., za faráře v Slověnicích.
p. Jos. *Schak*, kapl. v Postupicích (arcid. Pražské) za admin. v Zachotíně.
p. Kar. *Kortus*, kapl. za admin. v Trhových Svinech.
p. Martin *Stěch*, far. v Žihobci, za far. v Oslavě.
p. Kar. *Kotrbelec*, za administ. do Žihobce.
p. Tom. *Schebestl*, kapl. v Křemžích za admin. do Čakova.
p. Jos. *Reichenauer*, kapl. za admin. v Benešově.

Uprázdňená místa:

Zachotín, fara patron. kníž. arcibiskupa Pražského, do 12. května.
Trhové Sviny, děkanství patron. hrab. Buquoy, do 25. května.
Žihobec, fara patron. nábož. matice, do 24. květ.
Benešov, fara patron. hrab. Buquoy, do 1. června.

Listárna redakce.

Příspěvky nám zaslali: Na chrám sv. *Cyrilla a Methoděje* v Karlíně, (na hlavní oltář.) vp. Jos. Javůrek, kapl. Svárovský 1 zl.; p. Slavíkova z Dubu 1 zl.; X. z Vodnaň 20 kr. Rodina Schüllerova v Praze 10 zl. Kdosi z Týna v Praze 5 zl.

K tomuto číslu přiložilo kněhkupectví B. Stýbla literární návštějí.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—I.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlas katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů**

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Pris. XIV, 34.)

0 zpovědi.

Svátost pokání se svými pěti částmi, tedy i se zpovědí nebo „vyznáním se z hříchů před knězem“ konána a udílena jest hned za časů apoštolských, a nikoli teprv od 13. století, čili jak protestanté učí, od časů papeže Innocencia III. Důkaz toho nezvratný nalzáme ve spisech svatých Otců prvních křesťanských století, kdežto protestanté o sobě tvrdí, že se prvotní víry věrně posud přidržují.

Sv. Klement Římský, třetí to nástupce sv. Petra, o němž sv. Pavel v listu k Filippenským (4, 3.) svědčí, že „jméno jeho stojí v knize života,“ praví v druhém svém listu ku Korintským: „Pokud ještě na světě jsme, musíme od všech hříchů, jichž jsme se v těle tomto dopouštěli, z celého srdce upustiti, abychom od Boha spasení dosáhli, pokud ještě času k pokání máme. Neboť vykročivše z tohoto světa nebudeme se moci tam více zpovídati a nebo pokání činiti.“ —

Tertullian, věhlasný kněz v Kartagu, jenž u vysokém stáří, léta Páně 220 po Kr. zemřel, napsal knihu „o pokání“, v níž zřejmě učí, že nepostačí hříchů svých toliko před Bohem litovati; alebrž, „že se z nich hříšník před knězem vyznati musí.“ Mezi jiným praví v této knize: „Jestli se zpovědi vzdalujete, připomente sobě pekelný oheň, an se zpovídáním uhasí... jestli i před člověkem něčeho zatajíme,

zda-liž budeme moci též před Bohem čeho ukryti? Či snad lépe jest, pro zatajení zavrženu býti, než zjevením rozhrěšení dosáhnouti?“ —

Sv. Cyprian, biskup Kartagenský (zemřel co mučenník 258 po nar. Páně) Tract. de lapsis chválí ty kající, kteří se kněžím Páně i z hříšných myšlení svých kajicně vyznávají, svědomí své před nimi otvírají a z toho na sebe žalují, co jich tíží; — pak dokládá: „Jeden každý, bratři milí, vyznávej se z hříchů svých, pokud na tomto světě žije, a pokud vyznání jeho přijato býti může, a pokud zadostučinění a skrze kněze obdržené prominutí u Pána příjemné jest.“ —

Sv. Ambrož, biskup Mediolanský, započiná jedno z postních kázání svých těmito slovy (Sermo fer. 2. post I. dom. quadrag.):

„Hleďtež, nyní jest čas příjemný, čas, v němž před Bohem a před knězem z hříchů svých se vyznati, postem, modlitbou, slzami a almužnou hříchy smazati musíte. Zpověď osvobozuje od smrti, zpověď otvírá ráj, zpověď uděluje naději blaženosti. — Osvobodit vás ale takové vyznání, které s pokáním se stává: a ačkoli každý den, pokud člověk žije, k pokání jest vhodný, předce zvláště tyto dnové jsou jiných spůsobilejší a vhodnější k zpovídání se, k postům a udělování almužny.“

Jakým ale zpovědníkem tentýž svatý Ambrož býval, tohoť svědectví nám

zanechal sv. *Paulin*, jenž byl život jeho vypsal, dit on o sv. Ambroži: „Kdykoliv se mu někdo k dosažení odpuštění hříchů zpovídal, plakal Ambroz sv. tak hoře, že hříšníka zároveň k pláči pohnul; o poklescích a hříších, z nichž se mu kajícíci vyznávali, mluvil pouze s Bohem, u Něhož se za ně přimlouval.“ — (*Paulin. in vita Ambrosii.*)

Sv. Jan Zlatoustý, slovutný arcibiskup Konstantinopolitanský (zemřel 407) napomíná ve své řeči o ženě Samaritanské, abychom se neostýchali z hříchů svých se zpovídati a mezi jiným dí takto: „Kdo se stydí před člověkem z hříchů se vyznati, jichž zpáchati před tváří Hospodinovou se nestyděl, bude v onen den, nikoli pouze před jedním nebo dvěma lidmi, nýbrž před celým světem zahanben.“ Dále dokládá tentýž sv. Otec, že třeba, abychom se z každého hřichu zvláště vyznali a jich dle počtu udávali; musíť kající říci: „těchto a oněch hříchů jsem se dopustil.“ Protestanti sami, snažíce se dokázati, že není třeba z jednotlivých hříchů se zpovídati, odvolávají se na svědectví tohoto sv. Otce, a jmenovitě na „*distinctio I. de poenitentia.*“ — Ale v pojednání onom, na něž se nekatolíci odvolávají, nemluví sv. Jan Zlatoustý o zpovědi soukromé, nýbrž zřejmě tam mluví o zpovědi veřejné, jakou někteří křesťané tehdaž, z přílišné kajícínosti veřejně přede všemi lidmi konávali, když se byli dříve před knězem z hříchů svých soukromě vyznali. Taková veřejná zpověď ovšem že není z rozkazu Božího, aniž kdy od Církve sv. za takovou uznána byla a právě proto od podobného vyznání později zcela jest upuštěno!

Protestanté uvádějí v *confessio* augsburské jmenovitě následující slova sv. Jana Zlatoustého: „Já tobě nepravím, že se máš sám veřejně udávati.“ Avšak slovo „veřejně“ právě patrně svědčí, že zde řeč toliko o zpovědi veřejné, nikoli pak o zpovědi soukromé.

Veliký učitel Církve sv. *Augustin*,

(zemř. 430) praví (*hom. 20*): „Milosrdný Bůh náš chce, abychom se v tomto světě zpovíдали, nemámeli v onom světě zahanbeni býti.“ — A na jiném místě praví: „Žádný neříkej, já činím pokání toliko v skrytosti, před Bohem. Zdaž Kristus Pán na darmo řekl: cožkoli svážete na zemi, to bude svázáno i na nebi, a zdaliž na darmo odevzdal Církvi své klíče království Božího?“ — Když byl papežem sv. *Leo Veliký*, (zemřel 461) panoval místy obyčej, že vedle soukromé zpovědi i veřejná zpověď se konávala. Svátý papež tento nařizuje, aby se od zpovědi veřejné upustilo; dí pak takto: „Postačit, když se člověk z hříchů svých před knězem v soukromé zpovědi vyzná. Taková zpověď jest dostatečná, v níž se člověk nejprv před Bohem a pak i před knězem vinen dává.“

Svědectví tato jasná a zřejmá dojista patrně svědčí, že svátost pokání od časů apoštolských vždy spojena byla s vyznáváním se z hříchů před Bohem a před knězem zpovědníkem, a že pouhá lítost bez vyznání nikoli nepostačí k dosažení odpuštění hříchů. Nekatolíci musí nám přisvědčiti, že my, — nikoli pak oni — držíme se ve všem víry té, která byla od počátku vírou prvních křesťanů, tak jak ji byli sv. apoštolové hlásali a za příkladem Božského Vykupitele životem i smrtí stvrdili.

L. U.

Kněžský sbor.

Velké dílo slovem nebes krále:

Dáno na slabá nám ramena:

Kristu králi získat Bohu k chvále

Světa veškerého plemena.

Světlem pravdy zahnat bludy

Oheň lásky rozžít vsudy

Úkol náš to, — touha plamenná,

A to chceme, o bratři! — slib nás k tomu víze;
Neustanem, leč zvítězí prapor kříže.

Velké dílo naše — dílo Boží:

Málo síly v lidské bytosti;

Než Pán — král náš sílu množí,

Duch kde vládne svaté svornosti,

I my svorně všecku sílu

K vznešenému dáme dílu,
A Pán bude žehnat s výsosti.
A to chcem', o bratří! — k svornosti se víže
Náš celý sbor pod praporem svatým kříže.

Svaté dílo naše; dílo věků
Těch co přijdou, těch co schvátíl čas;
Pevný odpor proti pekla vzteku
Věrně klásti musí každý z nás;
A nás pojí pevné svazky
Jedné víry, jedné lásky,
Jak to káže věčný Páně hlas.
A tak chcem', o bratří! — slib nás k tomu víže
Po věk státi pevně pod praporem kříže.

Na nebe vstoupení Páně.

Svátkem na nebe vstoupení Páně ukončují se radostní dnové, jež jsme posud slavili. Prostřed této slavnostné doby stojí Velikonoc. Předcházelo 40 dnů postních, v nichž jsme se připravovali, bychom velikonoční píseň Pánu důstojně propěvovati schopni byli. Opět jiných 40 dnů následovalo, aby oko naše patřením na vévodu života a vítěze nad smrtí i nad ďáblem se těšilo, a aby sliby a útěchy Vykupiteleovy v srdcích našich hlouběji utkvěly a se zakořenily. Jeli dle vyřčení apoštola Páně (I Kor. 15, 14) víra naše marná a daremná, nevstal-li Kristus z mrtvých: pak ukazuje se z mrtvých vstání Páně bez na nebe vstoupení jako polovičnost, začátek bez skončení. Jestli tedy na nebe vstoupení Páně šťastné ukončení veškerého cestování, jakéž Syn Boží na zemi konati ráčil, a doplnění jeho slavného z mrtvých vstání.

Víra vede nás dnes s učenniky na horu Olivetskou, a žasnoucími zraky hledíme dnes jako oni za *vůdcem, přímělvěm a soudcem* naším do nebe vstupujícím. Vidouce Vykupitele našeho, an duše spravedlivých — prvotiny vítězství svého — vysvobodiv z předpekli, (Efez. 4, 8.) jako v triumfu s velikou korostí do nebe se ubírá ku sedění na pravici Otcově; těšíme a radujeme se z toho, že nám, anobř všechněm vykoupencům, kdožkoli u víře a milosti Kristově zemrou, brány blažené věčnosti opět jsou otevřeny, a skvělé příbytky v nebesích připraveny. Neboť ono drahocenné zaslíbení Páně, druhy učenníkům dané i na nás se vztahuje: „*Jdu, abych vám připravil místo: a vezmu vás k sobě samému, abyste kde jsem já, i vy byli.*“ (Jan 14, 2. 3.) S trůnu odvěčné slávy své, na němž sedí, volá k nám, bychom zmužile a vesele za jeho šlépějemi kráčeli. Ovšem, kdo volí tam, kdež Kristus jest, býti, musí tak obcovati, jako On na světě obcoval. Kdo žádá s Kristem kralovati, musí zde s Kristem

sloužiti. Kdo chce s Kristem na trůnu seděti: musí zde prvé bojovati a přemahati; jako Kristus prvé nežli na pravici Boha Otce se posadil, zápasil a přemáhal. Kdo chce v nebi vedle Krista místo míti; musí již zde v srdci svém příbytek Jemu připravit. Kdo žádá Kristu v slávě podobným býti: musí zde v poslušnosti a v utrpeních Jemu se připodobniti.

Povinni jsme netoliko radovati se z toho, že Božský Spasitel otevřev cestu před námi přirozenost lidskou povznesl do nebe, nýbrž i nejvroucnější díky vzdávati nebeskému Otci za to, že Jej učiniti ráčil našim *přímělvěm*, *skrze něhož milosrdenství dojditi, a milost naleznouti můžeme ku pomoci v čas příhodný.* (Žid. 4, 15.) Ježíš Kristus vstoupiv nade všechna nebesa a posadiv se na stoličce slávy Boha Otce, nejsvětější rány, jež na svém těle podržel, Jemu na smíření předkládá, a tolikými ústy za nás u Něho se přimlouvá, kolik ran obdržel na těle svém. „*Skrze Něho*, praví apoštol, *máme přístup k Otcu*: (Efez. 2, 18): a On spasiti může věčně ty, kteříž přistupují skrze Něho k Bohu; vždycky živ jsa k orodování za nás.“ (Žid. 7, 25).

Sluší i vážnou rozjímání myslí, že Ten, jenž mírný na nebesa vstoupil, s nebe opět co přísný soudce se navrátí. Neboť i našich uší dotýkají se slova nebešťanů: „*Tento Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, tak přijde.*“ Ano, On přijde zase s anděly svými, s mocí mnohou a velebností. Onť zajisté přijde *oblečen jsa spravedlností a v roucha pomsty* (Is. 59, 17), a nebude mlčeti. Odporovati jeho milostnému nabízení, bychom Jej co předchůdce svého následovali, jest nám sice v přítomném čase volno; nevzývati Ho co prostředníka a orodování jeho odmítati, stojí nám svobodno: leč nevyhnutělně upadnouti v ruce soudce spravedlivého, před Nímž neostojí ni žádný živý, když k souzení stane. Co předchůdce a přímělvě náš plný jest milostivostí; než co soudce náš plný bude spravedlností. Tím přísnější přijde Spasitel náš k soudu, čím více nám shovíval před soudem.

Devatero následujících dnů po na nebe vstoupení Páně jest vlastně svatvečer Letnic. Této tiché doby užívali apoštolové a učennici Páně ku přípravě, hotovíce se k hodnému přijetí Ducha svatého; jak dosvědčuje svatý Lukáš v Skutcích apoštolských (1, 14.) řka: „*Ti všickni byli trvající na modlitbě s ženami, a s Marií matkou Ježíšovou.*“ Protož i my v těchto dnech tiché pobožnosti k svatodušním hodům se připravujeme, bychom Ducha svatého přijali. Vzájemně také nejsvětější Pannu Marii, požehnanou matku Páně, by naše pokorné

prosby sloučila a spojila s mocnou svou
přímlovou, aby i na nás Duch svatý s mi-
lostmi svými sstoupil: tudíž stane se, že
nastávající svatodušní slavnost nebude pro
nás prázdnou toliko upomínkou na velebné
příští Ducha svatého, nýbrž skutečným
obnovením tohoto Božského tajemství v nás!

K. B. Císař.

Kvíť májové.

I.

Ajta máj už z ráje snesl všechno kvítí,
Slavnou nebes Paní příroda chce ctíti,

Královnu chce slavit, díky vzdáti čilé,
Proto staví oltář Boží Matce milé.

Staví oltář krásný, velký jak svět celý
Koberec je z trávy po něm rozestřelý.

Luk a stromů květy — kamy drahocenné
Svícný na něm — hory kvítím ověčené.

A na svícnech světla krásná planou vezdy,
Zora dnem a slunce — nocí tiché hvězdy.

Za kadidlo vůně jarní k nebi line, —
Za svícenou vodu rosa z nebe plyne.

Krásný jest to oltář, velký jak svět celý;
Kéž by se tu lidé vroucně modlit chtěli!

II.

Hvězdou jsi, o Matko Páně!
Ty jsi světlo věčné nesla; —
Avšak hvězda — hvězda padá
A tys nikdy nepoklesla.

Zorou jsi ty, Matko Páně!
Hvězdy hasnou její tváří; —
Ale zora — hyne sluncem,
Tvá pak krása věčně září.

Sluncem jsi, o Matko Páně!
Pro to naše žití chladné;
Ale slunce skvrny chová,
A ty nemáš skvrny žádné.

III.

Na večer když zvony „Anděl Páně“ slaví,
Opouštějí nebe poslu Božích davy.

Na zem k nuzným lidem chystají se jíti,
Na cestu jim s nebe jasné hvězdy svítí.

A ty hvězdy svítí přejasnou jim září,
Každou slzu vidět na ubledlé tváři.

A tak tiše planou modrém na nebesku,
Že je rozuměti každinkému stesku.

A jich zář tak svaté paprsky vysílá, —
Jakoby z nich každá — modlitbičkou byla.

Sestupují na zem andělové Páně,*

Ach, což tu již čeká lidských srdcí na ně!

Tam, kde slzy kanou, s milou těchou vkročí,
A kde bolest sídlí — snem uzamknou oči.

Než kde s matkou modlí pobožné se děti,
S modlitbou hned anděl k Pánu Bohu letí.

Vladimír Šťastný.

Život sv. Norberta, patrona Českého. *)

I.

Poslední, však nejkrutější pronásledo-
vání křesťanův, dalo se za Diokleciana,
císaře římského, jenž vydal zákon na vy-
hlazení jména křesťanského. Měl pak Dio-
klecian spoluvládce, Maximiana Herkula,
kterýž r. 302 do severní Gallie na zpuřné
poddané s vojskem vtrhl. Mezi pluky té-
hož Maximiana byl také pluk příjímím The-
bejský, sestávající z křesťanův egyptských.
Nad řekou Rhodanem u města Octudorum
(nyní Martinaku) nařídil Maximian veš-
kerému vojsku slavně obětovati bůžkům
pohanským. Část pluku Thebejského, jižto
veleli Mauric, Exsuper a Kandid, odepřela
všechn podíl v modloslužebnostech, i vzali
za to i s náčelníky svými u Augunu (nyní
sv. Maurice) dne 22. září palmu mučen-
nickou. Na dalším pochodu kázal jest
dotčený panovník v Bonně z téhož pluku
setníky Kassia a Florencia s některými
jejich podrízenci pro víru utratiti. Podobně
umučen byl setník Gereon s 318 vojínů d.
10. října v Kolíně nad Rýnem.

Z Thebejského pluku zbývalo ještě
330 křesťanů s vůdcem Viktorem. I oni
dosáhli téhož dne 10. října koruny mučen-
nické; a sice u Kolína Trajanova, na le-
vém břehu Rýna. Z močálu, kamž těla
jejich byla uvržena, poručila okolo r. 316
sv. Helena, matka císaře Konstantina,
ostatků svatých vybrati, a v kostelíku
tamo vystavěném poctivě uložiti.

Na věčnou památku těchto ss. mučen-
níků počali domácí křesťané městu tomu
říkati: „Sancti,“ z čehož jméno: „Santen“
— jinak i „Xanten“ — povstalo a zobec-
nělo. **)

*) Prameny: Ludov. Hugonis, Ord. Praem., Vita
S. Norberti—e gall. in lat. transl. per Daniele
Schindler, abb. Siloé. Impr. Vetro-Pragae 1732.
Srv. Vita S. P. Norberti in Vit. Sanct. apud
Laur. Surium. Coloniae Agripp. 1618. —
Srv. Claud. Fleuri Histor. Eccl. Tom. XVI. Aug.
Vindel. 1762. — Alberti Tenckhoff, Guestfali, de S. Norberto com-
mentatio histor. Monasterii 1855. —
Binterim's pragm. Geschichte der deutschen Nat.-
Provinc. und vorzügl. Diöcesan-Concilien. Bd.
IV. Mainz 1840. — Annales Ord. Praemon. Nanecii 1733—1736.

**) Die St. Viktoriskirche zu Xanten. Xanten, 1851.
— Die: Passionalu sv. Římské Cirkve, (v Praze,
1760, str. 137. 138. 148.) chová hlavní Pražský

V tomto městě narodil se okolo r. 1080 náš sv. Norbert, muž zásluh velikých o veškerou církev. Měl dva bratry: Heriberta, staršího, a Erberta. Otec jejich Heribert byl spřízněn s císaři německými; matka pak Hedvika — s vévody lotrinskými. Hrabě tento rod psal se po hrade „Genepp“, jenž strměl nad stokem řek Mosy a Niersy.*)

Rodičové Norbertovi pečovali o to, aby syn, jehož povolání matka před narozením jeho ve snách viděla, nejprve v bázni Boží, pak ale i v světských uměních rádně byl cvičen a vychováván. Příčinlivosti rodičů a učitelů pomáhalo vříchledé požehnání Boží. — Jinoch postavy vysoké a souměrné zdravím jen kynul; z očí mu hleděla duše jemná, vážná, podnikavá; z úst jeho plynula řeč vtipná, libezná i opravdová; v obcování společném byl mravů ušlechtilých, a nezkažené srdce jeho kochalo se v Hospodinu.

Takto sporádaný panic poprosil Bedřicha, arcibiskupa Kolínského, aby jej na podjahanu povýšiti ráčil; i vyslyšena jest prosba zbožného mládence.

Podjahan Norbert učiněn jest brzy kanovníkem při kollegiatním chrámu sv. Viktora v Santenách, kdež sobě za krátký čas mravní čistotou a horlivostí obecné vážnosti získal.**)

Arcibiskup Bedřich, jsa touž měrou velmi laskav na Norberta, pozval jej ku dvoru svému do Kolína. Hlučné živobyti u dvora arcibiskupského hnusilo se na počátku Norbertovi, jenž byl okusil, jaktě sladký Hospodin duši, Jemu samému sloužící. Než každodenní ponoukání, ba draždění pohoršlivých příkladů neostal bez obyčejného účinku. Bujného, v ctnosti nedospělého muže odtrhoval znenáhla proud svůdných druhů od břehu milosti Boží, až i odtrhnuv jej zanesl daleko! Norbertovo útlé svědomí ztupělo; pokora ustupovala pyšce; pobožnost lenivostí v službě Boží; srdce pak jeho, nedávno ještě vznešené, sklánělo se pode jho ničemných veselůstek.

chrám znamenité ostatky ze světců pluku Thebejského; jmenovitě: sv. Maurice rameno, kus hnátu a meč, kteréž byl Vladislav II., král český, r. 1156 z Milána přivezl; — celou hlavu sv. Kandida; — ramena ss. Gereona, Viktora, Kassia a Florencie, z města Bonnu r. 1358 přinešená; též hnát a žebro sv. Gereona, a dvě částky sv. Kassia, s mnohými jinými kostmi ss. mučenníků z téhož Thebejského vojska.

*) Znak hrabat Geneppských: Červený, ležatý (X) kříž v poli stříbrném; mezi rameny téhož kříže čtyry černé jehlanečky, čili pyramidky.

**) Kapitola Santenská chovala ještě v pominulém věku XVIII. kalich, jehož byl Norbert, jsa ve sbor jejich světských kanovníků přijímán, Pánu Bohu v obětí díky přinesl.

Nad jiné prudčeji ovládala mysl jeho žádost slávy světské. Ucházelt se o kanovníctví při hlavním chrámě Kolínském; a došel ho podržel nad to též kanovníctví v Santenách, aniž toho pilen byl, aby buď zde buď onde povinnost sám zastával.

Nabaživ se dvora arcibiskupského, zjednal si Norbert asi r. 1107 místočko na dvoře Jindřicha V., krále německého. Týž král vložil naň almužnictví a kaplanství dvorské, ano i svým skutečným tajným radou jmenoval jej. Z toho posla Norbertovi povinnost, aby provodil Jindřicha V. r. 1110 do Řezna, kdežto d. 6. ledna zahájen jest sněm říšský. Týž sněm ustanovil výpravu do Italie, aby papež Paschal II. krále — tehdaž církev sužujícího — vol nevol v Římě na císařství korunoval. Zmíněné sužování církve týkalo se její svobody; neboť svrchujmenovaný král nešťítel se nikoliv mužův — i nehodných — na opatství a biskupství dosazovati, a — což horší byla věc, takových důstojenství i prodávati!

V měsíci srpnu nastoupil Jindřich V. tažení Římské; v komonstvu jeho nalezal se také Norbert, hrabě Geneppský. Mezi tím s duchovní i světské strany o přátelské narovnání jednáno. Paschal II., chtěje tomu raději, aby církev byla chudičkou, nežli bohatou — však nesvatou děvkou světa: smluvil se s králem německým, že se církevní hodnostáři světských panství a zboží vzdají, pakli on, král církvi svaté úplnou zaručí svobodu. Však s hotové již smlouvy, bohužel, sešlo; jelikož mnozí němečtí biskupové říšských lén pustiti nechtěli. Jindřich V. všed do Říma (12. února r. 1111.) jal sv. Otce s několika kardinály, kázal s nich strhati posvátná roucha, a odvedl spoutaných do tábora před městem; odkudž potom, jsa Římány tištěn, pryč s vojskem a s zajatci odtrhl.

Hrabě Norbert měl tehdaž velikou útrpnost s ubohým Otcem pravověrných; i ulevil srdci svému tím, že bolest svou v jeho srdci ukryl. Navštívil totiž za pohodné chvíle náměstka Páně, padl mu k nohám; toužil na křivdu církvi a její hlavě učiněnou; a prosil skroušeně za prominutí, že svou, ačkoli bezděčnou přítomností oné křivdy poněkud byl účastníkem.

Král Jindřich, jenž se byl zapřisáhl, že papeže a kardinály aneb zabiti aneb zmrzačiti dá, držel jaté u vězení až do 12. dubna. — Litost nad spoluvězni, též úzkost o veškerou Italii, kteréž válka zpoustou hrozila, rozedrala tuze jemnou duši sv. Otce: posvolil tedy k návrhu takovému, aby Jindřich V. moc měl i právo,

osob dle řádu církevního svobodně na duchovní úřady volených prstenem a berlou v statky vezdejší uvozovati, sporné pak volby rozhodovati. Papež tímto svolením vysvobozený korunoval sice Jindřicha V. v Římě (13. dubna, r. 1111). — ale již následujícího r. 1112 zrušil onu násilím vynutkanou smlouvu.

Když se byl císař do Němec navrátil, pomýšlel, jakou by dal hraběti Geneppskému odměnu služeb dosavadních. Stalo se pak, že 19. června, 1113. zesnutím Ody biskupská stolice v Kameraku (Cambray nad Seldou) osířela. Toto biskupství podával nyní císař oblíbenému dvoranu; ale Norbert poděkoval se z nabídnutého daru zdvořile, však jen pro strach církevní kletby! — Doufaje někdy beze vší nesnáze výsluhy řádné užiti: hleděl všemožně, aby nad něj nebylo sluhý horlivějšího kolem císaře.

Hrabě Norbert měl již pronikavé výstražky vrchovatě potřebí: veškerá bytost jeho byla opletena růžovím svěťáckých snah a rozkoší. Arcibiskupa Kolinského napomínání, aby — dada se na kněžství posvětit, Církvi svaté sloužil, nic neprospělo. Ale Otec nebeský, shovívav druhdy křehkosti Šavlově k vůli budoucí horlivosti Pavlově, nedopustil nikterak, aby zahynul Norbert. — Právě z takého činu, jímž prý hrabě labužnému srdci lahodné novinky ustrojiti chtěl: vyvedla jest prozřetelnost Boží duše bludné polepšení a spasení.

II.

Na draze vyšňořeném koni cválal za krásného dne 1. P. 1114 v průvodě sluhý skvostně oděný hrabě Norbert ode dvora císařského k městečku Vredeni (do 6 mil od Santen), prahna prý po venkovské zábavě. Z nenadání vyvstal na jasném blankytu strašlivý mrak; a hnedličko sršely blesky a rachotil hrom. Nevšímaje si bouře klusal Norbert k cíli. Než sluha hrůzou trna, varuje pána: „Kam pádíte, Norberte! — nebrojí-li mocně ruka Páně proti Vám?“ V tom bije blesk s náramným třeskotem do země před hrabětem: s ōe skácen leží on polomrtv na kraji rokle bleskem vyrytý. Sluhovi nelze vzkřísiti pána; ten teprv po dobré hodině z mrákot smrtelných probírá se! — Oči otevřev cítí muž v srdci svém změnu přepodivnou: oškliví se mu svět i rozkoš jeho; dosavadní život hnusí se mu; lítostí zdrcen vzdychá: „Pane, co chceš, abych činil?“ — A v nitru svém slyší odpověď: „Uchyl se od zlého a číň dobré; hledej pokoje a stíhej jej!“ — (Skut. IX, 6. — Žalm. XXXIII, 15.) Norbert,

stvoření nové v Duchu svatém, vsedá na kůň a jede — do Santen. Cestou stanoví, že ostatek života stráví v tuhé kajcnosti. Žádoucího útulku poskytl Norbertovi dům jeho v Santenách; kdežto, vzdálen jsa světského lomu, nesmírné milosrdenství Boží velebil, hříchův oplakával a modlitbou, postem a žíněným rouchem sloužiti Bohu se jal. — Po pěšince dokonalosti do nebeského Jerusalema chvátajícímu nováčkovi třebať vůdce zkušeného: an by jinak cíle snadno se minul. Jakož druhdy Kristus Pán obrácenému Šavlovi učenníka svého Ananiáše byl poslal: tak i Norbertovi vzbudil On nyní mistra výborného. Bylť jím učeností a ctným obcováním proslulý Konon, opat Siegberský, řádu sv. Benedikta.*)

Uchyliv se Norbert do kláštera Siegberka pobyl tu za jedenácte dní (r. 1115). Konon čítaje s ním v Písmě svatém — obzvláště o učení a skutech Pána Ježíše — vykládal mu otcovsky vše, čeho třeba bylo. Cviče kajcníka v rozjímání a v modlitbě, upozorňoval ho na léčky, do nichž tělo, svět a ďábel duše lapají; poučoval, kterak těmto úkladníkům lze odolati; a rozněcoval jej k udatnému zkrocování smyslův, i k podrobování bujných žádostí správě rozumu a zákona Božího. — Řádně připravený kajcník očistil duši svou dokonale v koupeli svátosti pokání, načež s nejvroucnější láskou tělo Páně přijal.

Oplýváje radostí v Duchu svatém vrátil se Norbert do Santen. Jakož pravdě podobno, tanuly mu cestou na mysli mnohé duše, zmítané víchem vášní u vlnách zlého svědomí: prál jim z hloubi srdce míru toho, jehož mu nyní Pán Bůh milostivě popřiti ráčil. Možno, že právě takové rozjímání v jeho srdci zplodilo onu velebnou myšlenku, kterouž v tomtéž roce (1115) uskutečnil. Onť umluvil se s bratrem Heribertem, aby nedaleko Santen na Knížecím vrchu („Fürstenberg“) založili klášter.**)

Dotčený vrch příslušel však k dědictví Jindřicha z Alpheimu, kanovníka Kolinského, kterýž jej ihned příteli svému Norbertovi ke cti a chvále Boží postoupil. Hrabata Geneppští osadili pak klášter bráti ze Siegberka povolanou.***)

*) Opat Konon, byv r. 1126 na biskupství Řezenské zvolen, zesnul v Řezně co biskup v Pánu r. 1130.

**) Jejich nejmladší bratr Erbert byl před zakládáním kláštera na bojišti zabynul. — Z potomků Heribertových byl arcibiskupem v Kolíně Vilém hrabě z Genepp; kdež i zesnul 15. Září, 1362.

**) Později uprázdnil Benediktini klášter Fürstenberský panám řádu Cistercienského, jež pak — za nepokoje válečného — týž klášter na vrchu ostavivše, v hrazeném městě Santenách bydlely.

Kolikrát koliv Norbert na léta svého jinošství pomněl: tolikrát též želel trpce příkladů pohoršlivých, jimiž byl tehdáž království Boží ztencoval. Radiloli mu srdce stav kněžský, v jakovémž by nejspíše onu chybu mohl napravit, zrazovala jej z toho mysl pokorná, řkouc: Nesluší tobě, pomýšletí na velebný řád, jenž by toliko osobám andělské čistoty měl býti udělován; — ty budiž rád, jestliže kdesi v zákoutí na pokání do smrti trvaje spasení své konati budeš! — Nevěda sobě rady počal kajcník důvěrně vzývati Duha svatého za osvětlení; tyž pak Bůh, vyslyšev ho, radil jemu, by se o vyšší svěcení ucházel.

III.

Div divoucí jal Bedřicha, arcibiskupa Kolínského, an kdysi z čista jasna hrabě Norbert v skvostném rouše před ním s prosbou se vytasil takovou: aby jej i na jahenství, i na kněžství jedním demem posvětili ráčil. — Aj hle! — pomyslnil si nejspíš velekněz — dvořan, pohrdav kněžstvím jemu častěji nabídnutým, žádá teď o dvojí svěcení najednou, čehož Církev svatá neudílí, leč prosebníkům nejhodnější. Norbert, zočiv nesnázi arcibiskupovu, vypravoval mu na kolenou o milosti Boží, kteráž ho byla divným způsobem zjinačila; ta pak že jej nyní k tomu pudí, aby v kněžském stavu království Kristovo rozmáhati pilil. Arcibiskup, nepochybuje již o opravdovém povolání podjáhna Norberta, slibil mu obého svěcení ke dni Bílé soboty.

V určený den přišel Norbert do hlavního chrámu Kolínského, i uzel tu mnoho jiných, ani rovněž na milost svěcení čekali. Maje posvátná roucha oblékati, pokynul sluhovi; a ten doručil pánu svému — kutnu z beráničho rouna. Svléknuv skvostný šat, oblékl Norbert onu sprostou hazuku, a přepásal ji provazem: chtělť ovšem napraviti pohoršení, jež byl dříve nádherností svou lidu dával! Když velepastýř Bedřich Norberta na kněžství mazal, šířilo se valem skroušených i radostných pocitů svěcení srdce: duše pokorná zalétala k nebesům na perutích vděčné lásky k štědrému Dárci nejvzácnějších milostí! Dáloť se l. P. 1115. —

Z Kolína odebral se kněz Norbert v sprostém rouše do kláštera Siegberského. Meškaje tuto po 40 dní k vůli zručnosti u vykonávání rozmanitých úkonů kněžských, chystal se zároveň prodloužilým modlením k hodnému a tudíž pozhnanějšímu zastávání svého svatého úřadu. Nevzal pak po celý ten čas mimo suchý chléb

a vodu do úst ničehož. Dokonav pod správou opata Konona tuto přípravu, vrátil se horlivý učenník Kristův do Santen, kdež byl kanovníkem. (Pokračování.)

Mladá trpitelka.

Povídka od Fr. Pravdy.

X.

(Dokončení.)

Isabella s Klárou byla sama. I přisedla k ní, držela si čelo v ruce a přemýšlela, jak by ke Kláře promluvila. Může-li pak citům jejím rozuměti? Ví něco o lásce? O lásce jiné než o lásce k Bohu? Snad ji bude míti za nedovolenou, hříšnou, světskou? Chce nabyti jistoty a poradí se s ní, aby se zbavila pochybností. Ještě neučinila kroku, který by ji vázal a kdyby to mělo být, raději zapře srdce, přemůže se, než aby jednala proti svědomí a povinností křesťanským.

Odhodlala se a řekla: „Viděla jste pána na koni, co s námi jel?“

„Viděla,“ odpověděla Klára.

„Jak se vám líbil?“

„Drahá slečno, vždyť ho neznám! Hezkého těla je, hezkých způsobů též, ale duše jeho jsem ovšem neprohlídla.“

„Já ho často vidívám, chodí k nám, scházím se s ním i jinde a vím, že je člověk šlechetný.“

„Přesvědčila jste se o tom?“

„Ano, přesvědčila, pokud bylo možno. Mravy jeho jsou čisté, je hodný syn a bratr, činí mnoho dobrého chudým, neuzívá svého bohatství jen pro sebe.“

„Jak smýšlí o víře?“

„Ještě jsem od něho neslyšela lehkaváného slova, jímž by se byl víry dotknul.“

„Snad nepřestává na tom, víry se nedotýká? Je-li skutečný křesťan, musí dle ní také žíti.“

„Činí to, milá Kláro, a to právě naplňuje mne k němu zážností.“

„Tedy ji zasluhuje.“

„Vám arciť není povědomo, že velký díl pánů mladých i starých ve svatém náboženství jsou lhotejní.“

„Také o tom slyším.“

„I mnoho paniček k nim patří.“

„Ze srdce jich lituji.“

„Já sama o víru a náboženství se příliš nestarala.“

„Díky Bohu, že se to změnilo.“

„Je to vaše zásluha.“

„Nechci se k ní hlásiti. Co se stalo, stalo se řízením Božím.“

„Holešovský, tak se ten pán jmenuje, byl vždycky živ po křesťansku, plnil svaté zákony, dával dobrý příklad, nešťitil se

pomluvy ani posměchu některých zaslupenců.“

„Je rázný a dokonalý muž.“

„Dokud jsem byla světačka jako jiné, nevšímající sobě ctností z víry pocházejících, nevyznamenával mne, ano choval se ke mně chladně. Nyní, že vidí moji vůli víru dokazovati skutky, věnuje mi svou pozornost, ctí mne a již mi také vyjevil lásku.“

„A vy?“

„Já, odpusťte mi, že to pravím, já ho také — miluji.“

„Nenacházím v tom nic zlého.“

„On mne žádal o ruku, chce, abych se stala jeho manželkou.“

„Překáží tomu něco?“

„Bojím se, že snad má velká láska k němu, za níž ani nemohu, nesrovnává se s láskou k Bohu a k jiným bližním.“

„Srovnává, má-li takový základ jako láska vaše.“

„Dost se bráním, ale předce nyní jen v něm radost nalezám.“

„Na Boha zajisté nezapomínáte?“

„Nikoliv, modlím se k Němu a sloužím Mu ještě vroucněji.“

„Budete mu tedy sloužiti s mužem, ponese jeden druhého břemena a tak naplníte zákon Kristův.“ (Gal. 6, 2.)

„Vy jste mne velice potěšila.“

„Opustí člověk otce svého i matku a přidrží se manželky své (Mat. 19, 5.), a — žena se přidrží muže svého. Díl dobrý jest žena dobrá, za podíl bojícím se Boha dána bude muži pro činy dobré.“ (Sir. 26, 3.)

Klára těchto slov nepromluvila sama, nýbrž otevřela Pismo, vyhledala je a Isabella si je přečetla. Již nepochybovala, že šlechtná láska k muži není na odpor křesťanskému životu, a že manželství nepřináší škodu duši, když je založeno v Bohu a Bohem posvěceno.

I tulila se ke Kláře, líbala a objímala ji a útrpné srdce jí šeptalo: „Ty ubohá lásky takové, jaká mne blaží, nikdy nepoznáš!“

Však Klára to nepokládala za ujmu, za neštěstí, nýbrž usmívala se, jakoby věděla, co si myslí, říká: „Můj ženich není z tohoto světa. Až si pro mne přijde, doufám, že budu hotova majíc olej v nádobě i lampu a vejdu s Ním na svadbu.“ (Mat. 25, 10.)

Isabella nad ní plakala, ale Klára ji ubezpečila, že je se svým osudem spokojena, a že se nesmírně raduje z osudu jejího.

Po krátkém čase byla Isabella s pánem z Holešovských zasnoubena. I přivedla ho ke Kláře, aby poznal výbornou dívku, a Klára zajisté zasloužené úcty mu

neodepřela. Mluvili spolu, jakoby se již dlouho byli znali. Vždyť jeden duch, duch Kristův, v nich obýval! A ten bohaté i chudé, vysoké i nízké k sobě naklání.

Svatba Isabellina slaviti se bude až po půl letě. Tak si to hodná nevěsta vymínila. Mezi tím ještě často bývala u Kláry, a Ferdinand a Leokadie pořád stejně ji milovali. I Alfons o ní rád slýchal a sami rodiče jí zůstali příznivi.

Bylo patrné, že Klára chradne, ubývalo jí síly a přibývalo bolestí. Zkoušela mnoho, ale nestýskala si jsouc zvyklá trápení, a oči její se již ani neodvracely od tváře Spasitelovy. Terezie přicházela jako obyčejně sloužiti jí a dobří páni jí v tom nebránili. Pavel již ani domu neopouštěl, aby vždycky byl při ruce, když ho potřebovala. Matka se vadila a křičela méně než jindy a s Klárou nakládala laskavě. I otec se u ní počal zdržovati a když nebyl na cestě, mnohý večer ztrávil v její společnosti.

Proč mu tak mnoho děkuje za jeho dobrotivost a lásku? Vždyť ji od maličkosti zanedbával, o její potřeby se nestaral, s ní ani nemluvil, k ní jako k dítěti svému se nelichotil! Je nemocná, bídna, již tolik let se souží, on nehleděl jí v kříži ulehčiti, nenesl ho s ní, neposkytoval jí útěchy a soucitu otcovského. A hle, ona je mu vděčna již za to, že jí nepřidával břemen, jí ničehož nekladl v cestu, ji nechal na pokoji, ji netrýznil, s ní zle nenakládal. Plnil povinnosti své k ní jen napolo: varoval se zlého, ale dobře ji nečinil. Je mu toho líto, vidí, jak si ho váží, jak ho miluje, jak mu tu malou lásku k ní odplácí. Rád by nyní vynahradil, co jí zůstal dlužen a věnuje jí více času než kdy před tím.

Lékaři pravili, že je život Klárin již na sklonku. Nemohou ho zachovati, tělo vadne, brzy je zachvátí smrt a než se to stane, musí přestáti ještě mnoho strastí. Je jim divno, že nenaríká a nežaluje. Takové trpělivosti nevidí vají u nemocných a všeljak si ji vysvětlují.

Lékař pána z Vrchoslavů ví o pramenu, odkud ji čerpá. Poznal ho, když u Jahelků léčil slečnu Isabellu a od té doby mnoho o něm přemýšlel. Ta dívka má ducha hrdinného. Mnohý muž si zoufá, když ho zastihl bol kratičků, reptá, zuří, život je mu nesnesitelný. A jak se lidé třesou před smrtí! Úzkostí a bázní jsou bez sebe. Nemoc je jim přehrozným psmem. Nechtí život opustit, vážou se na něj, nikde pro ně není potěchy, věčnost je děsí a znepokojuje. Klára jí hledí vstříc jako dobrému příteli, přemáhá bolesti, ne-

boji se smrti, víra jí sílí, v Spasiteli svým nalezá podporu, pomoc, příklad a potěšení. To na dobrého lékaře učinilo hluboký dojem a on o víře, jenž takovou moc uděluje lidem, nabyt důkladnějšího přesvědčení.

I otec vida Klárinu odhodlanost a vytrvalost, naději a lásku, poznal, že toho všeho původem jest Kristus a ve víře v Nej se vzdělal a utvrdil.

Matka želela své prudkosti, která neušetrila ani dcery bídáka. Až posud ji svědomí nevytýkalo, žeby Kláru skutečně byla soužila. Slovy ji urážela dost, ale činy nikdy, dávajíc jí, co se patřilo a jsouc k ní štedrá, ačkoliv to bylo proti její povaze. Vadila se a odporovala, však potom předce uposlechla dobrou radu a řídila se dle ní v mnohých věcech. Nyní, že viděla: „Klára již dlouho s námi nebude,“ přičinila se tvrdá žena, býti k ní přívětivou a laskavou a často po straně ji oplakala. Uznávala úplně její hodnost a chtěla jí oblažiti poslední chvíle života. Vypravovala o ní každému, peníze ji přestaly těšiti a začala je vynakládati k dobrému svých dětí.

I navrhla Terezce, aby vystoupila ze služby a odebrala se k ní domů. Páni ji ochotně propustili za příčinou, že ji potřebuje Klára a matka k ní od té doby byla důvěrnější přijímajíc její zastání v krámu tak jako mimo krám. Bude ji šatiti, jak se sluší, aby si nemusela stýskati a ona již není tak marnomyslná a parády chytivá, majíc, čehož se jí dříve nedostávalo.

Pavla chtěli manželé Jabelkovi dáti někam do učení, aby nezůstal ve světě beze všeho povolání. Však zpouzel se, dokud Klára byla živa, chtěl jí sloužiti až do smrti. Již se netoulal, již nechočil do hospod, nezacházel s lehkomyšlnými společníky, zármutek nad Klárou, miláčkem, přemohl v něm tyto náruživosti. Velmi rád sedával u ní mladík jindy rozpustilý, poslouchal, co vypravuje, ukládal si to do duše.

Jednoho dne bylo Pavlovi velmi smutno, Klárajevila neobyčejnou slabost, ach, brzy se s ní na vždy rozloučí. I přišel k matce a pravil: „Já nevím, jak bez ní obstojím.“

Matka odpověděla: „Mně se vede jako tobě, Pavle.“

„Jsem na ni zvyklý, pořád mi bude scházet, až ji více nebude.“

„Vyvol si nějaké zaměstnání a nebudeš muset na ni myslet.“

„Chci na ni myslet, matko, a budu na ni myslet, památky její mi nic z duše nevytlačí.“

„Ba arcit,“ vzdychla si matka, „já na ni také nikdy nezapomenu.“

„Chtěl bych ji mít před sebou, tak jak je,“ řekl Pavel.

„To ovšem již dlouho trvati nebude.“

„Mohlo by to trvati ustavičně.“

„Ano, zůstane-li ti obraz její v duši.“

„Já skutečný její obraz si zaopatřím, jestli dovolíte.“

„Snad by si ji nedal malovati?“

„Dám, matko, ponesete-li útraty.“

„Ponesu, Pavle, snad se tím i jiným zavděčím.“

„Dělají se nyní obrazy, pomocí světla tak nazvané fotografie, já dojdou pro umělce, co je dělá a odnesu mu sem jeho nástroje.“

„To by asi mnoho stálo,“ bála se Jabelková, ještě se v ní ozvala skoupost, ale hned ji přemohla a doložila: „Ať to stojí cokoli, já to ráda zaplatím.“

Pavel na to, co se bude dít, připravil Kláru, Terezka ji oblekla, tak jak vždycky bývala — čistě, slušně, jednoduše a matka chtěla, aby, až fotograf konati bude svou práci, za Kláru se pověsil na stranu obraz její Pána Krista v rámci.

Tak se stalo. Fotograf přišel a oni objednali hned čtyry obrazy, tři pro sebe, čtvrtý pro Isabellu.

Podarily se výborně. Klára seděla, kde vždycky sedávala, na pohovce u okna, každý tah jejího obličejce byl dle pravdy vyznačen, ústa se usmívala, oči mile pohlížely na diváka, ruce se sepínaly k modlitbě. Byla jako nějaká svěťice, nábožnost, nevinnost a dobrotujevila tvář její spanilá, a když ji měli za sklem a v rámci, již nyní ji líbali.

Brzy po ní nezbylo na světě leč obraz její na památku na ni. Dala se ještě zaopatřiti svátostí pokání a nejsvětější Svátostí oltární. Tenkrát přidal kněz i svaté pomazání a obřadům těmto byla přítomna i Isabella nevěsta.

Když se dokonaly, rozloučila se panská dívka s dívkou z lidu, jenž ji byla světlem pravdy obdarila. Tu přestaly všechny rozdílů stavu, panna vinula se k panně a chtěla od ní požehnání. Dala ji je vroucím srdcem, přála hojnost Boží milosti, modlila se za ni, žehnala ji křížem.

Isabella nemohla odejiti, dlouho hlavu svou držela skloněnou k její hlavě a konečně se setkala jejich ústa a ponejprv a naposled se celovala.

„S Bohem,“ řekla jedna k druhé, Isabella ještě šeptala: „Na shledanou, Kláro,“ a ven z pokoje se potácela.

Než skočila do kočáru, přistoupil k ní Pavel, podal jí Klárin obraz a pravil: „To vám dáváme na památku, milostslečno.“

Podívala se, co to je, zaplesala v duchu a chtěla mu darovati sáček se vším,

co v něm bylo. Nepřijal ho, nýbrž pravil: „Kdybyste mi dávala celé panství, nedal bych si jím zaplatiti, co já vám dávám. O, buďte tak dobrá a nezarmucujte mne!“

Učinila mu po vůli a odjela, on se vrátil ke Kláře, kam putovali lidé z celé ulice.

Jan Tuma stál dlouho vzadu v pokoji, dlouho klečel u dveří, ale musel ještě jednou andělu svému, jak Kláru nazýval, podati ruku a rozžehnati se s ním. Přiblížil se nesměle, viděla, znala ho, byla mu drahá, spustil se na kolena k její posteli, ona ruku svou mu položila na hlavu. On líbal tuto ruku suchou a hubenou a sliboval Bohu, že nedá zajiti dobrému semenu, co mu do srdce nasila.

Po něm následovali žebrák Kilian a stará Doušová a celý zástup k vděčnosti zavazaných chudáků loučil se s ní. Matky ji ukazovaly svým dětem, jimž mnohá dobrodíní byla prokázala, každý kdo ji znal a kdo slyšel, že se ubírá z tohoto světa k Bohu, chtěl ji ještě viděti, a domácí byli skoro poslední, co ji na rozloučenou k sobě přivínuli.

Pokoj a krám byl plný lidí, ozývaly se nábožné modlitby a mezi tím ona šťastně a blaženě skonala. Věděla o sobě až duši vypustila, modlila se tiše s přítomnými a svatý mír a poklid ji zářil z obličejů. Touha po Bohu a po nebi oddělila ji od světa, zmizel před ní jako pára, zrak její byl upřen na obraz Spasitelův, byla — nebožka.

Hlasitý pláč zvěstoval smrt Klárinu. Zpráva o ní šla z ulice do ulice. Do domu pána z Vrchoslavů přinesl ji posel zvlášť k tomu vyslaný.

Chtěli Kláře vystrojiti pohřeb, ale Jahelková toho nedopustila. Ona sama dceři prokáže poslední lásku a úctu a neštítí se útrat.

Jan Tuma si vyprosil, že on ji na hřbitov odveze a přichystal vůz a koně.

Když již ležela v rakvi ustrojena a kvítím ozdobena, přišli ještě páni z Vrchoslavů, aby ji spatřili. I Ferdinand a Leokadie ji viděli, Alfons tu byl s Holešovským a tento se Isabelle zavděčil, že na její žádost ještě půl leta déle na svatbu chtěl čekatí.

Když byl pohřeb, jely v průvodu i dva panské kočáry, jeden patřil Vrchoslavům, druhý Holešovským. Nebyly prázdné, nýbrž seděli v nich ti, co Kláru milovali.

Jahelková s mužem, Pavel s Terezií šli za rakví a množství nábožného lidu následovalo. Nescházel žebrák Kilian se starou Doušovou, a zajisté každý skutečný bol a smutek choval v srdci.

Jan a Pavel spouštěli rakev do hrobu a pokropili ji svými slzami. Sypala se na ni země posvěcená, a když již hrob byl vyplněn a lidé se rozešli, přišli teprv páni a na něm se pomodlili.

U Jahelků bylo pusto. Nedostávalo se jim Kláry. Matka, otec byli celí proměněni a začali žíti jeden pro druhého a oba pro děti. I spojili své obchody vedouce je společně a nerozdělující již svého jmění. Muž kupoval venku zásoby jako dříve, však vázal se víc na dům, nalezaje v něm, co ho těšilo a prodával i v krámě. Žena ulevovala ustavičně ve své prudkosti a vadivosti, napravily ji památka na Kláru a dědictví po ní — svatý obraz. Celá rodina po smrti její stala se horlivou ve víře, tak jak se tomu od ní byla naučila.

Pavel ještě nějaký čas byl doma a když se Isabella provdala za pána z Holešovských, najali si ho za lokaje slyšíce, že to jeho přání, býti u nich v této službě. Vyplnil ji výborně a byl k ní jako stvořen. Dostal pěknou livreji, byl čerstvý a ochotný, rychle vyhověl všem rozkazům, a když ho někam poslali, nedovedl pomalu ani choditi, nýbrž vždycky lítal. Práce neměl těžké a to se mu líbilo, že jí nebyl zvyklý. Ale pořád něco kutil a vyznamenával se v tom pilností a vtipem.

Domů se Pavel již nikdy nenavrátil, chtěl zůstatí panským lokajem a jsa u svých pánů šťasten. Krám rodiče odevzdali dceři Terezií, když se byla provdala za — Jana Tumu. Zamíloval si ji, že byla sestra Klárina a manželství jejich se podařilo, že v něm žili co praví křesťané.

Isabella z Vrchoslavů s pánem z Holešovských vedli život utěšený a ukazovali svým příkladem, že i v urozeném stavu možno po křesťanskou sloužiti Bohu. I Alfons, Ferdinand a Leokadie toho podávali důkazy a sami rodiče mravům křesťanským se naklonili k vůli dětem.

Nehoda, co rodinu z Vrchoslavů před krámem Jahelkovým potkala, měla pro ni spásitelné následky. Často ji oslavovali a velebili. Ubohá, nemocí skličená, nezhojitelným neduhem trápená dívka přivedla je blíž Bohu a k Synu Jeho Kristu. A jako jim, pomohla i mnohým jiným. Nežila na světě nadarmo. Snášela utrpení své s podivuhodnou odhodlaností a ponížeností. Tělesná bída jí prospěla k spasení. Povzněsla se k neobyčejné svatosti a dokonalosti. Příklad její dobře působil na všechny, co ji znali. Získala duši jejich Pánu. Ctili a následovali ji po smrti. Mladá trpitelka Klára je andělem jejich strážným.

Štěstí.

Rozvaha byl muž, ježž znali, jehož si pro zbožnou a klidnou jeho mysl vážili široko daleko.

Jednou potkal ho vzácný a velmočný jakýs pán. Rozvaha, nahlédnuv pánovi do očí, poznal i hned, koho že má před sebou. Zaraziv a zasmušiv se, utrhne ruku, odvrátí tvář a hledí uhnouti mu s cesty.

„Aj!“ osloví pán Rozvahu, „zdát se mi, že nevíš, kdo jsem a kdo se ti nabízí za přítele.“

„Poznal jsem tě na první pohled“, odvece Rozvaha; „tys — Štěstí!“

„Nuž, jsem-li Štěstí, co znamenati má tvé podivné se ke mně chování? Proč se kaboníš, proč se mi vyhýbáš?“ odvětilo Štěstí.

Na to Rozvaha: „Chceš-li, povím ti to. — Kdy a kdekoli ty se ukážeš smrtelní kovi, vždy se v průvodu tvém objeví (tobě ovšem neviditelní) tři duchové, jeden horší druhého. První sluje: Žádost těla, druhý: Žádost očí, a třetí: Pýcha života. Duchové ti usilují druh nad druhá, vlouditi se v srdce tvého milostníka a opanovati je dokonce. Běda však synu člověka, jenž se stal otrokem i jen jedině pekelných těch oblud! Hleď, v jaký tuhý boj uvodíš, v jak patrně nebezpečí porážky vrháš toho, koho obejměš! A proto zasmušilo, svrátilo se mé čelo, jak milně tě poznalo mé oko...“

Tak pravil Rozvaha a bral se svou cestou dále spokojen nanejvýš sám s sebou, že nedal se podelovati, obejmouti oným pánem, jemuž svět všude hadbíhá, jemuž lidé nezkušená náruč i srdce a dům až do kořán otvírají — ovšem že mnohdy k svému hoři, na svou škodu a záhubu otvírají. — z.

D o p i s.

Z Dačic na Moravě dne 3. května 1863.

[Pobožnost k počtě ss. mučenníků japonských.]

Po tři dny konali jsme ve zdejší františkánském chrámu Páně sv. Antonína Paduanského slavnost radostnou a utěšenou; třidenní totiž pobožnost na počest ss. mučenníků japonských, která od Jeho Sv. papežské Pia IX. plnomocnými odpustky byla nadána, od nejv. P. generala řehole františkánské nařízena a od veled. P. provinciala česko-moravské provincie na den 26., 27. a 28. měs. dubna ustanovena. Hned v sobotu (d. 25.), jakožto v svátvečer byla pobožnost tato slavným sv. požehnáním uvedena. V neděli (d. 26.) byla v 6 hod. ráno nejsv. Svátost vystavena a od 6 až

do 9 hod. byly mše sv. slouženy, v 9 h. následovalo německé, v 10 h. české kázání a v 11 h. slavná zpívání mše sv. s hojnou assistencí. Odpůldne bylo ve 3 h. opět české kázání a po něm byly slavné nešpory. — V pondělí (d. 27.) byl v 6 h. výstav veleb. Svátosti oltární, každou půl hodiny mše sv., v 9 h. kázání v řeči české a po ukončeném kázání následovala slavná mše sv. opět s assistencí četnou; po 11. hod. hyla pak ještě tichá mše sv. Odpoledne bylo slavné sv. požehnání. — V úterý (d. 28.) byly dopolední služby Boží jako v pondělí, odpoledne bylo ve 3 h. závěreční kázání a s „Te Deum laudamus“ nám a celému okolí nezapomenutelná slavnost se ukončila. Účastenství, které věřící lid všech tříd z blíзка i z daleka na této slavnosti bral, bylo neočekávané ano přehojné, nebo po všecky tři dny byl prostranný chrám klášterní od rána až do večera nábožnými naplněn, kteří zanechavše práce a zaměstnání svého v svátečním oděvu do domu Hospodinova pospíchali, — nejradostnější však úkaz, jak pobožnost tato v srdcích věřících, domácích i přespolních účinkovala, jevil se u zpovědníků, k nimž se od rána až do poledne ano i odpoledne až do tmavého večera zástupové kajníků hrnuli, tak že se v těchto třech dnech tělo Páně přijímajících okolo 5000 napočítalo, a právě účastenství tak hojné o spasení duší svých pečující dodávalo vel. kněžím síly, že jak na kazatelně tak ve zpovědnici od rána až téměř do noci tak neunaveně pracovali; a protož buďtež vřelé díky za uspořádání tak vznešené, krásné slavnosti, pravých to hodů duchovních, vel. P. guardianovi Stanisl. Rozumovi, jakož i ostatnímu veleb. duchovenstvu klášternímu, které při této slavnosti příkladnou horlivost osvědčovalo; vřelé díky buďtež vzdány též vel. kněžím, kteří tuto slavnost všemožně podporovali, jmenovitě dp. Vinc. Peniškovi, čestnému děkanu Cizkrajovskému, dp. Jan. Ocitkovi, arciknězi, děkanu a faráři Jemnickému, dp. Vavř. Markovi, děkanu a faráři Slavonickému, důst. pp. J. Klangovi, faráři Lipoleckému, J. Svobodovi, faráři Vydeřskému, Kar. Jeřínkovi, faráři Myslovskému, Tomášovi Androšovi, býv. faráři Kovernickému, vel. pp. Frant. Bystřickému, kaplanu Telečskému a Josefovi Springrovi, kaplanu Cizkrajovskému. Konečně buď též chvalně zmíněno zdejšího horlivého učitelstra, a proto také vřelé díky p. Janovi Trnkovi, prvnímu zasloužilému učiteli a káru řediteli, p. Jindřichovi Splichalovi, druhému místnímu učiteli a všem ostatním pp. hudebníkům, kteří skladby Subertovy, Horákovy, Böh-

rerovy a j. velmi zdařile provedli a k oslavě těchto dnů přispívali. — Mám-li býti tlumočnickem práni zdejšího obyvatelstva, musím ku konci zvolati: „O kážby jen zase takoví dnové k nám zavítali, neboť to byli dnové, které učinil Pán, byl to čas příjemný, byli to dnové spasení.

Frant. Stehlík, měšťan.

Kronika.

Z Prahy. Nával k „májové pobožnosti“ u sv. Klementa je posud takový, že, potrvá-li, nutno bude pomýšleti na to, aby se příště konala jazykem českým aspoň ve dvou chrámech. První požehnání měl J. M. svěřící p. biskup. — Starobylá kaple sv. Kříže se opravuje.

— Na chrám sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně sešlo se u horlivé sběratelky paní Marie Riegrové již 3199 zl. 30 kr., 2 tolary, 2 dvouzlatníky, 30 zlatníků, 14 dvacetníků, 1 desetník, 10 čtvrtzlatníků a 2 stříb. peníze. Z toho věnováno na paramenta 1084 zl. 30 kr., na oltář sv. Václava a uměleckou okrasu chrámu 2115 zl. (N. L.)

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili: vp. Jan Kořínek, kaplan v Osenicích; Vác, Čech, studující z Osenic; Frant. Petráš, koop. ve Valašském Rožnově na Moravě; ctih. bohoslovci a alumnové arcib. semináře v Olomouci: Jos. Thun, Frant. Hynek, Bonifác Kittrich, Jan Kolčava, Jiří Kolek (diéc. Vratislavské), Frant. Martilík, Jos. Potůček, Jindřich Stürzenhofer, Frant. Múra, Ondřej Sedláček, Eduard Wolff, Eduard Buchlovský, Jos. Dostal, Vinc. Humplík (diéc. Vratislavské), Jos. Pazderka, Marcelin Suchánek, Ant. Vrána. — První podělná kniha, Sušilův výklad na evangelium sv. Matouše tiskne se u Karla Bellmanna v Praze trojím písmem ve formátě „Postilly“, strana o dvou sloupcích.

— **Z Budějovic.** J. M. nejdůst. p. biskup vydal se na visitační cestu do následujících farních osad: Dne 29. dubna byl v Ševětíně, 30. v Bošilci, 2. května v Bukovsku, 3. ve Veselí, 4. v Hamrech, 5. v Nedvědicích, dne 6. bude v Myškovcích, 8. v Tučapech, 9. v Dírně, 10. v Budislavi, 11. v Choustniku, 12. v Hrobech a 14. v Dražici. — V neděli a v pondělí Svato-dušní, jakož i na slavný den nejsv. Trojice bude nejdůst. p. biskup přísluhovati svátosti birmování v katedrálním kostele Budějovickém.

Z Moravy. J. Exc. nejdůst. p. biskup Brněnský ustanovil pořádek pouti na Velehrad pro veškeré vikariáty (děkanství) své diocese. Jest následující: Jihlava a Telč od 16. až do 22. května; Třebíč a Měrin od 23. až do 29. května; Jevišovice

a Jemnice od 30. května až do 5. června; Dačice a Bystřice od 6. až do 12. června; Nové Město a Velká Meziříč od 13. až do 19. června; Želetava a Bozkovice od 20. až do 26. června; Rosice a Náměst od 27. června do 3. července; Vranov a Jaroměřice od 11. do 17. července; Lomnice a Letovice od 18. až do 24. července; Brno a Modřice od 25. až do 31. července; Židlochovice a Kounice od 1. do 7. srpna; Mikulov a Hrádek od 8. do 14. srpna; Kuřim a Jedovnice od 15. do 21. srpna; Znojmo a Podivín od 22. do 28. srpna; Olbramovice a Hostěradice od 29. srpna až do 4. září; Ivančice a Hustopeč od 5. až do 11. září; Klobouky a Slavkov od 12. až do 18. září; Bučovice a Hodonín od 19. až do 25. září.

— Na obnovu svatyně Velehradské sešlo se z diocese Brněnské 10.000 zl. ve vyvazovacích obligacích moravských, 2000 zl. v obligacích loterní půjčky od r. 1860 a přes 200 zl. jiných peněz. Tot výsledek první sbírky v jedné diocesi; mnoho-li v Olomoucké sebráno, oznámí se později.

Z Tyrolska. Za příčinou trisatleté památky ukončení slavného sněmu Tridentského (1563) usnesla se městská rada Tridentská na tom, že k oslavení letošního roku jubilejního bude věnovati 2000 zl. r. č. k okrášení chrámu, 2000 zl. na ohňostroje a konečně 2000 zl. k upravení nového „náměstí sněmovního“ před chrámem Marie Panny.

— Hrabě Karel z Mooru, jenž po smrti své manželky do tovaryšstva Ježíšova vstoupil, slavil dne 7. dubna v Meranu kněžské prvotiny své. Jeho 18letá dcera byla při tom družičkou.

Z Německa dovídáme se, že komora poslanců v Darmstadtě (velkovévodství Hessenské) na tom se usnesla (většinou všech hlasů proti šesti), aby se v zemi žádných řeholí a společností náboženských netrpělo.

Z Pruska. Výmluvné svědectví o toleranci vlády pruské ku katolíkům podává výnos královské vlády v Rýně Kolíně od 25. února 1862, kteráž pro vládní obvod západního Pruska (Porýnska) toto stanoví: „Úřadům okresním se nařizuje, aby všady držely se pevně té zásady, že všechny veřejné hřbitovy, ať jsou staré neb nově zřízené, ať se nacházejí u chrámu samého aneb jsou od něho vzdálené, za vlastnictví obce mají považovány býti. Protož mají purkmistři o té věci poučení býti a jim se uložit, aby, pokud místní poměry toho vyžadují, ve jménu obce v držení všech stávajících hřbitovů veřejných slavně se uvázali. Purkmistrům, samým v vyloučením každého jiného úřadu přináleží právo, sta-

noviti a ndržeti na hřbitově pořádek; purkmistři ustanovují hrobaře, určují pořadí hrobů a nařizují vše, co se pohřbu týká. Při zřízení nových neb rozšíření stávajících hřbitovů má se koupě potřebného pozemku státi ve jménu obce.“ Ve státu konstitučním, jakýmž Prusko se býti honosí, podivně to zní, že katolíci nemají již míti vlastních hřbitovů, kdežto židé jich mají. — Lid následkem toho nařízení je velmi pobouřen, a vznikají tudy mnohé nesnáze. Tak ve vsi Lipp-u na jaře t. r. musil farář při pohřbu mlčeti k tomu, že mu dána vojenská assistance dvou četníků; jindy tam každému nebožtíku vykopán hrob od jeho sousedů; teď purkmistr ustanovil zvláštního hrobaře, jenž pokaždé hrob od sousedů vykopaných zahází a nový udělá; farář pokaždé protestuje proti násilí a vykropí mrtvolu vedle hrobu; policie však nutí katolíky, aby mrtvolu spustili jen do toho hrobu, jež hrobař byl vykopal. Jinde podobné věci se dějí. — Rozkazu vládnímu opřel se důrazně arcibiskup Rýno-Kolínský a vydal dne 29. března 1862 nařízení ku všem správcům duchovním, že nemají nikterak připustiti, aby kdo majitelského a vlastnického práva Církve katolické vzhledem na hřbitovy směl porušiti neb zkrátiti, a kdyby toho předce někdo se odvážil, mají správcové duchovní žalobu k soudu zadati a dalšího poučení od arcibisk. Ordinariatu si vyžádati; purkmistrům však dovoluje se jen taková dohlídka, kteráž zdravotní policie se týká. — Sám korunní syndikus a profesor práva na universitě v Bonnu, Dr. *Bauerband*, k dotazu arcibiskupa Kolínského prohlásil dne 14. prosince 1862 dotčené nařízení vlády pruské za neodůvodněné a zcela nespravedlivé.

Z Londýna. Dne 16. dubna posvěcen jest v Londýně v samém středu města nový katolický chrám sv. Petra; církevní obřady u přítomnosti veškerých katolických biskupův celého Anglicka vykonal kard. Mik. Wiseman.

Z Ruska. K žádosti knížete z Montebello, francouzského vyslance v Petrohradě, povolila ruská vláda vystavění katolického kostela a s ním spojené školy pro 10.000 Francouzův žijících v hlavním městě ruském. Mons. Zylínski, arcibiskup římsko-katolické Církve, zplnomocnil knížete Bérseau-a, apoštolského missionáře a kaplana francouzského vyslanectva, k sbírce k dotčenému dílu.

Z Říma. (Z přátelských dopisů.) navštívil jsem dílny některých zdejších umělců; viděl jsem Steinhäuserův oltář sv. Cyrilla a Methoda, objednaný pro svatyni Velehradskou. Práce chválí mistra svého

ale celek mysl nepovznáší, nýbrž tlačí. Achtermann právě dodělal bolestnou Rodičku Boží. Cena překrásného díla toho jest 800 skudů. Petrich z Drážďan má v práci pomník na hrob † kardínála Paky. Zvěčnělý odpočívá v náruči anděla, nad tím pak jest prací vypuklou představen anděl, jenž sv. Petra vyvádí ze žaláře, a nápis: „Adstabam lateri, quum te manus impia vinxit. Fregit ceu Petro, sic tibi vincula Deus.“ Známo totiž, že kard. Paka s papežem Piem VII. šel do vyhnanství čili do zajetí. V pravdě tedy stál při sv. Otci, když ho vázala ruka bezbožná, v pravdě viděl, že jako Petra Bůh řetězů zbavil, i Pia VII. vysvobodil. Nade vším vyobrazena jest Maria Panna s rukama k modlitbě vztaženými, na klíně jí spočívá Ježíšek, jenž zvěčnělému podává září, jakou vídáme na svatých. Viděl jsem též jemné vyvedení myšlenek v katakombách nastíněných, jako: stvoření Evy, při čemž jsou všechny tři osoby Božské jako stejně staří kmetové! U mistra Overbecka pohlížel jsem s rozkoší na obrazy ss. svátostí, zvláště pak upoutal pozornost mou „stav manželský.“ Na obraze dole jsou předznamy starozákonní: Tobiaš a j. Svrchu zasnování Krista s Církví, v pravo přirozená stránka manželství: stvoření Evy, vychovávání dítek; v levo nadpřirozená stránka manželství: anděl zachycuje krev z boku Kristova, muž a žena pod břemenem, jež jim anděl nadlehčuje sám nésti pomáhaje. Prostřed zaujímají snoubenci v Káni Galilejské, jejichž sňatku Spasitel žehná. Co tu látky k přemýšlení! Celý nákras jedno kázání! Hrabě E. otázal se staričkého umělce Overbecka, podivá-li se ještě jednou do vlasti své (Německa)? S pohnutím odpověděl ctihodný kmet: „Nyní mám delší cestu před sebou.“

Z Ameriky. Z bojiště u Bull-Runu vypravuje jakýsi voják následující podivuhodný příběh. General Smith opozdiv se s vojem svým dostavil se na bojiště, když bitva už počala. Na několik set kroků od něho stály stráže; leč nebylo lze rozeznati, jsou-li to přátelé či nepřátelé, ješto oblek vojska jižního skoro zcela se rovná onomu vojska severního. Za tou příčinou dal Gen. Beauregard vojákům svým heslo, po němž by se vespolek poznati mohli; leč pro spozzdění své neznal Smith onoho hesla. Nevěda si rady jiné předstoupil před šiky vojska svého a otázal se, kdoby se z nich chtěl k tomu odvážiti, by heslo vypátral. Jinoch katolický z Baltimore z řady vystoupiv podvolil se nebezpečnému poselství. Smith napsal několik řádků na papír, aby mu odeslali spojenci heslo své, a zastrčil

list do kapsy vojínovy; byť by její byli zastřelili, museli papír naleztí a jsou-li přátelé, odešlou mu heslo; jsou-li nepřátelé, pozná to brzy. Voják přiblížil se k předním strážím; ty žádaly na něm hesla; nevěděl ho; vojáci namířili své pušky; jinoch katolický vida smrt před sebou poznamenal se svatým křížem a pozdvihna pravé ruky vzhůru, očekával smrtinou ránu; ale v témž okamžiku obklopili jej vojáci a vítali co přítele; nebo znamení kříže a vyzdvižení pravé ruky bylo heslem spojenců, a tak podivná náhoda katolického vojína zachránila od smrti. General Smith přispěl spojencům právě tu, kde nejvíce potřebovali a rozhodl vítězství vojska jižního.

Literní oznamovatel.

— Oznamujeme dvě dlouho očekávané novinky. Právě se vydává: „*Hlas varhan ku Kancionálu*.“ Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého. Dílu I. sešit 2. Sklad Karla Bellmanna v Praze. K dostání také v každém řádném kněhkupectví. — Druhou novinkou jest číslo II. divadel pro děti: „*Štědrý den*.“ Původní činohra pro děti ve třech jednáních od Františka Pravdy. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Cena 20 kr. r. č.

— Obrázkové „*Bible české*“ vydávané s povolením nejduš. k. arcib. konsistoře nákladem K. Bellmanna v Praze vyšel sešit 29. Tamtéž „*Legenda*“, čili čtení o milých Svatých Božích. Vydělal dr. Jan Ev. Bílý, farář na Moravě. Sešit V.

— V kat. kněhkupectví B. Stýbla právě vydáno: „*Domácí poklad bohabojné rodiny*.“ Hauberova úplná modlitební kniha pro pohlaví ženské. K tisícileté památce uvedení křesťanstva do země moravsko-českých vzdělal Josef Němeček, zámecký kaplan v Sichrově. Obsah: Každodenní pobožnosti. Pobožnosti k sv. zpovědi a k sv. přijímání, adventní a vánoční, svatopostní, velikonoční, svatodušní, na svátky nejblahoslavenější Rodičky Boží, na svátky andělů, svatých i světců Božích, dle pořádku roku církevního. Pobožnosti ve zvláštních a v obecných záležitostech a potřebách. Pobožnosti pro trpící, nemocné a za zemřelé. Stran 800 ve veliké osmce s dvěma pěknými ocelorytinami za 1 zl. 50 kr.

— Tiskem a nákladem A. Augusty vyšla: „*Składba jazyka českého*“ od kn. Vác. Zikmunda, c. k. prof. na gymn. Staroměst. v Praze. Sešit VII. a VIII., jímžto výborné dílo toto ukončeno. — U téhož nakladatele: „*Sebrané spisy Boženy Němcové*“ Díl VIII.; konec „sebraných spisů.“

— „*Pozor*“ vychází od 1. května každý den ráno i v neděli a ve svátky. Předplácí se

jako dříve na měsíc 90 kr. a s zásilkou poštovní 1 zl. 30 kr.

— **Cena 25 dukátů** na zlatě za nejlepší rukopis pro Dědictví Maličkých vypsaná nebyla nikomu dána. Správa téhož Dědictví obnovojuje rozepsání této ceny, vyjímajíc to: 1) že spis může býti český nebo německý, 2) že musí býti do 1. března 1864 zaslán a 3) nejméně 180 tišt, stránek známého formátu vyplniti. (Školník.)

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V roce 1858 navrhl vp. Ignac Bílek, kaplan v Nové Pace údům Svatojanského Dědictví: aby zařídili na oslavu památného roku, v němž ss. Cyrill a Methoděj před tisícem let do krajů našich zavítali, stříbrnou lampu a věnovali ji k hrobu sv. Jana Nep. — Od té doby stýkaly se každým rokem příspěvky nábožných údů k nadřčenému účelu v redakci našeho Dědictví, i sešlo se do dneška 171 zl. 61 kr. r. č. — Majíce letos žádanou lampu zaříditi shledali jsme, že za ty peníze stříbrnou lampu zakoupiti nelze a že, kdyby i skutečně nové lampy přibýlo, není takřka ani kde ji u hrobu sv. Jana Nep. zavěsiti, aspoň jí tam zapotřebí není, jelikož ověšen jest oltář Svatojanský 28, na větším díle skvostnými lampami. Jsme tedy toho náhledu, žeby lépe bylo, aby se zamýšlená lampu určila pro jiný kostel, jenž jest jí skutečně potřeben. Vědouce, že nově vystavěný kostel v Karlíně u Prahy nemá posud žádné lampy, ani jmění k zakoupení lampy, které nejvšs potřebuje, uvažujíc dále, že řečený kostel má na jméno apoštolů slovanských, ss. Cyrilla a Methoděje, jejichžto památku i my novou lampou oslaviti obmyšlíme, posvěcen býti, činíme ten návrh: aby se nová tato lampa stříbrná slohu romanského věnovala kostelu v Karlíně u Prahy, jakožto lampa k hlavnímu oltáři. — Tento návrh činíme ve srozumění s vp. Bílkem co původcem sbírky na lampu k hrobu sv. Jana Nep., též ve srozumění s více údy a přispívateli na tuto lampu. Kdožby však z přispívatelů k našemu návrhu nechtěl přistoupiti, toho slušně vybízíme, aby nám během šesti neděl nejdříve příštích oznámil, k jakému účelu příspěvek jeho obrátiti máme. Kdoby se nijakž neprohlašil, to tom se budem po prošlé lhůtě domýšleti, že tomuto našemu návrhu přisvědčil. — Prozatím bude se pokračovati u sbírce na lampu Karlínskou, a příspěvky přijímati bude i „*Blahověst*“ i redakce Svatojanského Dědictví. — Konečně připomínáme, že české reálné školy a kat. jednotná tovaryšů řemeslnických v Praze o své ujmě zaříditi chtěly novou lampu pro Karlínský chrám a k tomu účelu 70 zl. jsou složily, což ovšem nedostačuje k zakoupení lampy chrámu toho důstojné; jelikož pak oba ústavy jsou údové Svatojanského Dědictví — přibylby nám onen příspěvek, kdyžby Svato-Janské údstro lampu svou kostelu Kar-

línskému v oběť dalo, a byl by tudíž úhrn všech peněžitých příspěvků 214 zl. 61 kr.

Na poptávku nás došlo ohledně pohřebních písní, jež v II. dílu Kancionálu vydati zamýšlíme, odpovídáme, že chceme vřaditi písně obecné i písně k pohřbům osob rozličných stavů k. p. při pohřbu dítky, mládence, panny, kněze, učitele, úda některého bratrstva atd. Bude nám velice vděk, když se nám zašle přepis takovýchto písní, jsou-li zdařilé.

V měsíci dubnu přistoupili k Dědičtví: Z arcidiocese Pražské: Vp. Frant. Kreisinger, kaplan v Ouněticích; Benedikt Dědek ze Slaného v Kladsku; vp. Józef Lorbeer, kaplan v Poděpčicích. Z diéc. Litoměřické: Jan Egrt v Meziluzi; Vác. Zoubek v Tuháni; pí. Klára Radská v Turnově. Z diéc. Kralohradecké: pí. Petronila Rychlečkova z Malé Věžnice; Rod Františka Krále v Hartmanicích; pí. Marie Elcknérova z Limberka; pí. Kateřina Novotná z Trnova; p. Josef Štěpánek z Lukavice; pí. Josefa Dariusova z Dobrušky; pí. Kateřina Rejzichova z Dobrušky. Z diéc. Budějovické: Spolek literátův při děkanském chrámu v městě Domažlicích; pí. Kateř. Sušerova z Hrádku u Křtěnová; pí. Marie Žilova z Libětic; pí. Magdalena Denkova z Mutenic; pí. Kateřina Petrášková z Žernovic; pí. Anna Hájková z Hvozďan; p. Josef Englhart z Chrastě. Z Moravy. Z arcidiocese Olomúcké: pí. Marianna Tužická z Šumbaldu; p. Fabian Stašek z Popovic; Rod Jana a Anny Hrabalových v Břesti; pí. Josefa Jašova z Břesti; Rod Dočkalův z Tučap; Rod Cholastův z Tučap; Leopoldina Bohdálková z Místka; Alžběta Michenkova z Místka; Veronika Hrnčířova ze Sviadňova; Apolonie Basalíková z Chropína; Škola obce Tiché, (odkazem † Jana Havla); p. Jan Dostal z Příkaz; Mariana Horčíková z Hunčovic; Rod Františka Šebesty v Tršticích; Kristina Jurčíková ze Svrčova; Barbora Spáčilova z Libuše; Anna Černocká v Olomúci; Anna Brodíkova v Hustopeči; Marianna Kložíková z Vlčovic; Tomáš Kovařík z Věrovan; Vilémína Pazděrova z Tovačova; Marianna Vrtělova z Lobodíc; Barbora Boulova z Troubek; Agata Raškova v Kladách. Z diéc. Brněnské: Marie Halámková z Laviček; Františka Doubkova z Mor. Krumlova. Sběratelem Šebestiánem Kubínkem: Rod manželů Jana a Kateřiny Svobodových v Zbraslavi; Rod † Ondřeje a vdovy Anny Drápalové v Němčanech. Rod † Františka a vdovy Kateřiny Sedlákové v Černé Hoře; Rod manželů Ondřeje a Marie Charvátových v Babicích; Rod manželů Matěje a Anny Sedlákových ve Výškově; p. František Kvapil, bohoslovec v Brně; Michael Jakubec v Horní Lhotce; Tomáš Mráz z Němčan; Šimon Palouda z Habrovan; František Kramář z Nemojan. Z Ostrihomské arcid. v Uhrách: Vp. Michael Chovanec, kaplan Kutský; Kateřina Malíková v Holíči; Rod Josefy Bidlarové v Holíči. Z Vra-

tislavské diéc. v Prusku: Jan Vojkovský z Nosovic. Všechných údiv koncem dubna 22920.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiocesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Chrysostom *Fuhrling*, kaplan v Leštanech, dne 27. dubna (kněz od 27. července 1862.)

Vyznamenání jsou:

- p. Josef *Kinzl*, k. arc. vikář a školdozorce okresu Černokosteleckého a farář v Černém Kostelci, jmenován čestným konsistor. radou.
p. František *Traenkler*, farář v Zbraslavi, jmenován prozatím. vikářem a školdozorcem okresu Zbraslavského a zároveň mu uděleno expositorium canonice.
p. Jakub *Liška*, farář u sv. Ducha v Praze, jmenován arcibiskup. notářem.
p. Antonín *Fanta*, kaplan u sv. Mikuláše v Praze, obdržel právo synodalií.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Weg*, za faráře v Lubenci.
p. Jos. *Menzl*, kapl. v Liboci, za faráře v Předném Ovenci (Bubenči)

V diocesi Kralohradecké.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Köhler*, farář a osob. děkan v Rokytnici dne 21. dubna (nar. dne 31. srpna 1797, kněz od 29. března 1822).
p. Jos. *Sobotka*, farář ve Vápně, dne 26. dub. (nar. 17. února 1800, kněz od 24. srpna 1823.)

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Gruss*, konsist. rada, vicerektor bisk. alumnatu a direktor chlapeckého semináře, stal se rektorem bisk. alumnatu.
p. Antonín *Zima*, bisk. sekretář a ceremonář, jmenován vicerektorem bisk. alumnatu.
p. Dominik *Filipp*, fundatista v Rezku u Nového Města nad Metují, jmenován direktorem chlapeckého semináře.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Macháč*, farář v Chotěci, za faráře v Moravanech.
p. Jos. *Ott*, koop. ve Světlé, za administratora do Čihoště.
p. Alois *Kafka*, kaplan, za administratora v Rokytnici.
p. Václav *Rezek*, koop. v Lipnici, za proz. koop. do Světlé.

Uprázdňená místa:

- Rokytnice* (Rochlitz), fara patron. hrab. Harracha, do 3. června.
Vápnó, fara patron. hrab. Kinského od 27. dub. do 8. června.
Choteč, fara patron. nábož. matice, od 30. dub. do 11. června.

V diocesi Litoměřické.

Vyznamenání jsou:

- p. Josef *Damašek*, děkan v Lysé, jmenován bisk. vikářem okresu Nymburského.

- p. Ant. *Tichý*, farář Církvický, jmenován bisk. vikářem okresu Litoměřického.
p. Frant. *Linhart*, děkan v Lounech, stal se tajemníkem vikariatu Lounského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Leopold*, kaplan v Bílém Tuškově (arcid. Pražské) za faráře do Vidhostic.
p. Leop. *Zuman*, zámecký kapl. v Klášteře Hradišti, za faráře v Kuřívodách.
p. Frant. *Ressel*, kooper. v Jitřavě, za faráře v Dittersbachu.
p. Jan *Nosek*, far. v Pasekách, za faráře v Hrubém Jeseníku.
p. Jos. *Schittler*, far. v Chmelištně, za faráře do Vilemic.
p. Ant. *Piř*, kapl. v Bošíně, stal se zámeckým kapl. v Klášteře Hradišti.

V diécesi Budějovické:

Vyznamenání jsou:

- p. Rudolf *Pfeiffer*, kons. rada, bisk. vikář a školdozorce okresu Horažďovického, farář v Kotouňi, jmenován kanclířem bisk. konsistoře.
p. Frant. *Schmidinger*, sekret. vikariatu Horažďovického a farář Volenický, stal se prozat. vikářem a školdozorcem obvodu Horažďovického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jakob *Stifter*, farář v Ronšperku, za faráře do Meclova.
p. Jan *Pruner*, farář v Štěpánovicích a bisk. notář, za faráře v Hosíně.
p. Vinc. *Kary*, kooper. za administr. v Ronšperku.

Uprázdňená místa:

Kotouň, fara patron. hrab. Boos-Waldeka, do 11. června.

Ronšperk, fara patron. hrab. Thun-Hohensteina, do 4. června.

Štěpánovice, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 31. června.

(Zasláno.)

II. Seznam

příspěvků na dostavení a vnitřní upravení chrámu Páně v Karlíně v r. 1863. P. T., hr. Jan Kolovrat 200 zl.; hr. Deym-Bouquova 30 zl.; Jiří hr. Bouquoy 100 zl. upsal na vnitřní úpravu; Eugen hr. Černín 200zl., hr. Schönborn 200 zl., (diety sněmovné) na stavbu; Kinderfreund, red. „Signal“ ve Vidni sebral a odvedl 145 zl.; pí. B. S. z Prahy 8 zl. na vnitřní úpravu; od Nejmenovaných kan. Štalcem 16 zl. Nejmenovaní v Praze 2 zl. 50 kr.; Jelínková Marie v Praze 1 zl.; ze skříně na stavebním místě v Karlíně blíž kostela 8 zl. 77 kr.; z redakce „Blahověsta.“ (Následují příspěvky

oznámené v č. 9., 10. a 11. listů těchto.) Karel Vinařický, kanovník a farní administrátor na Vyšehradě oféroval 56 zl. 45 kr. r. č. v bankovkách, 2 zl. 40 kr. ve stříbre k. m. a 1 zl. 25 kr. ve stříbre r. č. Sbírkou ve sněmovně české: C. Hardmuth v Budějovicích 5 zl.; Peter Steffens ze Zlaté koruny 5 zl.; Jos. Fürth ze Strakonice 10 zl.; šl. Kopetz v Praze 5 zl.; Svida z Wekelsdorfu 5 zl.; F. Schmitt z Českého Dubu 10 zl.; J. U. D. Jan Žák z Pardubic 3 zl.; dr. Josef Prachenský v Praze 3 zl. Vilím Platzner v Blažejově 1 zl.; Krouský z Katusic 2 zl.; Dr. J. B. Lambl z Děčína 5 zl.; Dr. Kralert v Pelhřimově 2 zl.; A. Šembera ve Vidni 3. zl.; Sadil v Gieshüblu 2 zl.; Princ Emil Fürstenberg 10 zl.; sv. p. Malovec 5 zl.; hr. Desfours 10 zl.; hr. E. Schönborn 5 zl.; rytíř Eisenstein, 5 zl.; hr. Jaromír Černín 10 zl.; rytíř A. Eisenstein 5 zl.; šl. Mayersbach 5 zl.; Maxm. Berger 5 zl.; August Haas 10 zl.; Skřivánek 5 zl.; Dvůrák 2 zl.; Mastný 10 zl.; hr. Šternberg 5 zl.; Zedwitz 5 zl.; Wucherer 2 zl.; Brinz 2 zl.; Waidele 5 zl.; Starck 40 zl.; dr. Görner 5 zl.; Steffan 10 zl.; hr. Wallis 5 zl.; dr. Grünwald 5 zl.; Fr. Pšross 20 zl.; sv. p. Weidenheim 10 zl.; dr. Taschek 5 zl.; hr. Clam-Martinić 33 zl.

Uhrnem 1279 zl. 89 kr., 1 dvouzlatník 1, zl. 25 kr. v stř. Upsáno nově 100 zl. Úroky z části salinek prošlé 37 zl. 12 1/2 kr. 1317 zl. 1 1/2 kr.

k tomu dle I. seznamu

vykázané 6773 „ 36 „

Celkem 8090 zl. 37 1/2 kr.

V Praze dne 4. května 1863.

Dr. Tieftrunk, Jan hrabě Harrach, pokladník kat. jed. místopředseda sboru pro sbírky na chrám Karlínský.

Listárna redakce.

Příspěvky nám zaslali. Na chrám sv. *Cyrilla a Methoděje* v Karlíně a sice na hlavní oltář: P. Aleš Tirmann, kněz ř. sv. Františka v Lysé, 5 zl. P. Karel Karlas, křivozník, starší kapl. u sv. Petra, 2 zl. J. Vrzal 20 kr. (a na chrám sv. Víta též 20 kr.)

V jednotě 300 kněží a věřících pod ochranou Marie Panny uprázdňeno jest úmrtím údů několik míst. Každý úd se zavazuje obětovati za každého zemřelého člena mši sv.

Číslem tímto ukončenou povídku: „*Mladá trpitelka*“ vydáme ve formátě oblíbené „*Sestry Cyrilly*.“ O slavnosti sv. Jana Nepom. bude k dostání v expedici „*Blahověsta*.“

vp. T. N. v R. Posel obdrží žád. 50 výtisků.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—I.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných

knihkupeů

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Ta nejmilejší ovečka.

(Pravda v podobenství. Podává děkan Fr. Černohouz.)

„Tak bude radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání učiním větší než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání.“
(Luk. 15. 7.)

Byl jeden pastýř jmenem Jarmil. Ten měl velmi četné stádo hezkých, bodrých, bělorouných oveček. On sám vodil je na tučnou pastvu, on sám je napájel z čistého svěžího pramene. Ale ač všem svým ovečkám prál a je miloval všechny, předce jedna byla mu nade všechny drahá, milá. S tou se obíral nejvíce, nejraději, tu jmenoval nejčastěji; ta jídala z vlastní jeho ruky, tu on nejednou pohladil, poceloval, obejmul.

To vida jeho soused Květoň, rovněž hodný pastýř, pravil kdys k němu: „Ale pověz mi pak, Jarmile, pověz mi, proč asi tuhle tu ovečku vyznamenáváš, a proč ti přede všemi druhými tak leží na srdci? Vždyť nemá ani tak pěkného rouna, ani není tak číprná jako ty ostatní!“

Tu pousmav se blaženě pastýř Jarmil vece: „Když jsem ještě co jinoch pásal stádo svého otce v dědině, celé dva dni vzdálené od chaloupky naší: přikvapil jednou ke mně posel, sotvy dechu popadaje, s truchlou věští, že se otec můj těžce roznemohl a žeby se mnou, prv než umře, rád ještě promluvil. — Zůstaviv ihned drahé ovečky pod ochranou posla, chvátal jsem domů a nalezl otce, an zavírá své oči, aby jich víc neotevřel. Odevzdav bez-

duché tělo otcova tichému lůnu země, a svlaživ rov jeho rosou vrělých slzí: vzpomněl jsem opět na své ovečky, jichž dědičem a majetníkem mne učinil umírající otec. I pospíchal jsem k nim, — Ale kterak mne zarmoutilo, co jsem spatřil dospěv k milému stádcí! Můj náhradník, jehož nebyly ovce vlastní a jenž k tomu ještě příliš mlád byl a nezkušen, nedovedl jak sluší vyplniti svůj úkol, nedovedl zachovati kázeň a řád v stádečku a jedna z oveček, zbujnělá více všech ostatních, strhla se svých soudružek, utekla v poušť, aby, jak blahová myslela, docela po své vůli a hlavě, docela svobodně žiti mohla. — Bez rozpaků vydal jsem se za zpronevěřilou, abych ji vyhledal a vyhledav abych ji na ramenou, v náručí abych ji přinesl nazpět. Avšak prostoupav mnoho lesů a hájů, prohledav mnoho vrchů a dolů, houští a trnin; nepostřehl jsem ani stůpky po mé ovečce. Maje za to, že dravá jakás šelma požrela ubohou, s těžkým srdcem vrátil jsem se ke stádu. — Od té chvíle neměl jsem zde více stání; a chtě uvázati se v odkaz otcův, odešel jsem zpět v chaloupku svých předkův. Jednou, když jsem ztráty své poněkud oželel, slyším časně z rána blek jakýsi přede prahem své chaloupky, blek to slabý, mdlý, jako umírající. I opustím hned teplé lůžko, vyběhnu před chaloupku. Než co tu spatřit musilo oko moje! Ovečka, rozedraná, vyzáblá, hladem a strachem až k nepoznání

zmořená ovečka stála tu přede mnou, tetelila se na celém těle, a kalné její oko netroufalo, pohlednouti na mně. Uchvácen čitem hluboké soustrasti s pobloudilým a teď samoděk se vrátilým zvířátkem, skloním se k ní, sevrnu ji v lokty, přivinu k teplému srdci a donesu na rukou do ovčína k ovečkám ostatním. — Od té chvíle, drahý Květoni, od té chvíle jest mi ze všech ovečka tato nejmilejší, trebas že nemá tak pěkného rouna, trebas že není tak čiprná jako ty ostatní!

Tak odpověděl Jarmil pastýř příteli a sousedu svému Květoni, rovněž hodnému pastýři. —

Ovečka, onatě obrazem tobě, hříšniče! Následoval- lis ji v útěku z domu pastýřova, následuj ji také v jejím kajícím návratu. O jen se vrat, ovečko zbloudilá, vrat se co nejspíš z pouště svých bludů a hříchů, vrat se k svému dobrému pastýři, vrat se k Pánu Ježíši! Ten tě, věř mi to, ten tě nezapudí od prahu svého srdce, svého ovčince. On s tou největší radostí obejmě tě a vloží na svá ramena a odnese k stádu i svolá všechno nebe a řekne: „Spolu radujte se se mnou, nebo jsem našel ovci svou, kteráž byla zahynula! (Luk. 15, 6.)

Kvítk májové.

Jarních lučin pestrým květem
Zdobíme Tvůj obraz, Máti!
Ač bychom Ti celým světem
Nemohli dar hodný dáti.

Jak ta růže uzardilá
Ty jsi láskou k Bohu plála,
Jak ta lilje sněhobílá
Čistotou ses odívala.

Jako fialinka skromná
Pokorou se skrývala milou,
A Tvá naděj neohromná
Routou kvetla povždy čistou.

Není tolik Vesny dítek
Ve pozemském tomto máji
Kolik květlo čnosti kvítek
V Tvého srdce blahém ráji.

Vladimír Štastný.

O tom v dílu druhém.

(Die Saffenreutra J. M-a.)

„Amen!“ Tímto slovem končíva každý kazatel své nábožné rozjímání. My pak chceme tímto slovem následující povídku započítí. Bylo to roku 18*. Slovník kazatel v jistém městě ukončil o svatodušních svátcích v kostele sv. Floriana své kázání. Řeč byla krásná, pestrými květinami z cizích luhů ozdobena; zvláště ženské pohlaví velice si libovalo v slovech těch, a zde a onde ozývaly se i hlasy, že se člověk u sv. Floriana lépe baviti může nežli na divadle. Starší ženské kráčejíce po kázání k domovu vypravovaly sobě o snech, které minulou noc měly, mladíci pak hádali se vespolek, kde nejlepších doutníků dostati lze. S takovým tedy výsledkem potkalo se ono libézní kázání proslulého kazatele, který v duchu svou zdařilou řeč velebil a takorka věnci hlavu svou zdobil. Ale vzhledu mezi posluchači stála žena strachem se chvějící čekající, až by nával lidstva ulevil a ona ke kazateli se dostati mohla. Konečně se rozešel lid, a ona spěchala k němu, aby mu myšlenky své vyjevila. „Velebný pane,“ řekla, „vaše kázání mne dnes náramně dojalo, ale zajisté se nemálo podívíte povímli vám, která část řeči nejvíce mnou hnula.“ S radostí kazatel pohlíží na ni velebě stkvělou práci svou, kterou byl ženu tuto k veřejné pochvalě přiměl; již se domnívá býti sv. Petrem, který na hod svatodušní mnohými pohnul, tak že zanechavše nepravosti k novému životu se obrátili. Tázal se tedy po té částce řeči, která ji byla tak hluboce dojala. — „Nemálo se podívíte, velebný pane, že to bylo tak málo slov, kterými jsem uchváčena byla. Jsouť to slova: *O tom v dílu druhém.*“ Kazatel se poušmál uznávaje, že ačkoliv byl v bohosloveckých a jiných vědách znamenitý pokrok učinil, předce vypátrati nemůže, co by v těchto slovech tak důležitého a obzvláštního spočívati mohlo. „Poslyšte, velebný pane,“ odvětila žena, „co dnešního dne Duch svatý těmito slovy ve mně způsobiti ráčil. Poslouchala jsem vaše kázání z počátku bedlivě, ale najednou mne jiné myšlenky opanovaly, tak že jsem nesledovala dále vaši řeči, až mne slova *‘O tom v dílu druhém’* z mého blouznění vytrhla. Jako blesk projelo mnou: *‘O tom v dílu druhém,’* ustavičně ozývala se tato slova v duši mé. Ano ten *druhý* díl jest budoucí život náš, život za hrobem, jaký as bude ten druhý díl pro mně? Počátek jeho jest velmi přísný, rozhodující a pak — nemá žádného konce! Jest tam také očistec — ale buduli pak hodna, abych

v něm očištěna byla? — Pak bude nebe — neb peklo — věčné! Co tedy obsahují v sobě slova: O tom v dílu druhém? Tento druhý díl zahrnuje první díl života — celý věk člověka a o tomto jedná pak druhý díl — soud na věčnosti. Velebný pane, mé svědomí mi sice praví, že jsem až posud nežila prostopázně, ale také nejsem žádná svěťice, tíží mne myšlenka, že mi snad nebe zavřeno jest, proto se mi vše mnohem větší zdá býti v onom dílu, v kterém Bůh sám káže a spravedlnost hlásá. Zajisté nic nečistého nemůže vejíti do království nebeského a sebe menší vina jest před Bohem předce velikým hříchem. O velebný pane, jak hrozně zněla slova ta z vašich úst, což teprv až Onen spravedlivý soudce svůj ortel vyřkne!“

Žena umkla, slzy polily její líce, kněz stál tu jako socha, avšak obličej jeho prozrazoval, co se vnitř děje. Poznal, že dnes Duch svatý sám skrze tuto ženu mluvil a že slova jeho, ačkoliv pestrým kvítím okrášlená, mnoho ovoce nepřinesla. Konečně k ní promluvil: „Milá ženo! vám dnes veliká milost prokázána jest od Boha; i na vás sestoupil dnes Duch svatý, jenž i mne osvětlil a svým ohněm zahřál. Díky vám za vaše poselství a buďte ubezpečena, že On neodejme od vás v druhém dílu světla věčného! Snad milostivý Bůh vám usoudil nějaký křížek a protož již předkem vás posílil, abyste všeliké trápení trpělivě nesla.“ — Ještě jednou opakoval udivený kazatel díky své a s ženou se rozloučil.

Žena navrátila se domu pověděla vše muži svému, řekla, že dle mínění kazatelova toto Božské vnuknutí a osvěcení Ducha sv. přípravou jest k důležitým budoucím událostem. A věru kazatel řekl jí pravdu. Uplynulo několik měsíců, dostavila se zkouška, ku které dobrým těm manželům zajisté potřebí bylo pomoci Ducha sv. Muž byl truhlář (stolař) a pracoval již několik let v hraběcím zámku, a opět byl povolán, aby podlahu v jednom pokoji opravil. V pokoji byla skříň, kamž byl hrabě několik minut před příchodem truhláře sáček s dukáty uschoval a zamýšlen jsa klíček tu zapomněl. Truhlář pracoval pilně, anižby byl klíček zpozoroval. Jakmile práci svou dokončil, přišel hrabě, načež truhlář uctivě odešel. Ne dlouho potom ohlídl se hrabě po skříni, kde klíček v zámku visel. Uleknuv se náramně hledal peníze, které tam byl uložil, nenalezl ničeho, pročez okamžité pro truhláře poslal, na kterého se přísne oboril. Ubohý truhlář arci o ničem nevěděl a ačkoliv se dosti hájil, že o klíčku ničeho neví, že ho ani neviděl, předce sou-

du odevzdán jest, když byli celý zámek avšak marně prohledali.

Ubohá žena truhlářova očekávala doma netrpělivě muže svého, nemohlať se dopátrati příčiny, proč tak rychle do zámku opět povolán byl, vždyť teprv před malou chvílkou domů byl přišel. V tomto rozjímání překvapili ji úřední sluhové, kteří celý dům prohledali, aniž by se krádeže byli dopátrali. Tu pojednou zvolala žena radostně: „O tom v dílu druhém,“ milí pánové! Já znám svého muže a jsem o jeho nevinnosti přesvědčena; stává ještě druhého dílu života, který počíná soudem na onom světě a to jest mou a mého muže útěchou.“

Pátráno dále, však nemohli se dopátrati nižádné jiné stopy. Ubohý truhlář za zloděje uznán a do káznice k tuhé práci jest odsouzen. Veliká bolest sevřela sklíčenou manželku — ale ona nezoufala. Dobré svědomí a přesvědčení, že muž její takového zločinu schopen není, oslazovalo jí trnovitou dráhu, na kterou ji postavil Hospodin. Vroucí modlitby, které zasílala k Tomu, jenž zpytuje myšlenky lidské, spravedlivý jsa soudce, podávaly jí posily, aby kalich kořkými slzami naplněný až na dno vypila. — — —

Ponenáhlu přiblížily se opět svatodušní svátky. Kazatel u sv. Floriana, který vřelého podílu bral v nešťastném osudu zbožné rodiny jsa přesvědčen, že ubohý truhlář toho skutku se dopustiti nemohl, vyvolil si za předmět svého kázání slova: „O tom v dílu druhém,“ při čemž také se zmínil o rozmluvě se ženou, pokud se to pro veřejnost hodilo. Obratně vyvínoval myšlenku „o posledním soudu,“ a ačkoliv tentokrát nebloudil po květnatých lučinách, aby posluchače své více krásnými slovy nežli obsahem okouzlit, předce na každém obličejí bylo lze čísti dojem, jakého toho dne docítil. Ano, tentokrát dal Duch sv. také jemu jazyk plamenný, aby shromážděné posluchače o životě druhém po učil. Toho dne nemluvíly ženy domů se vracějící o divadle, ani bábíčky o snech. Za všemi nejzáže kráčeři dva mladí manželé, a na jejich obličejích jevíly se známky strachu a bolesti. Ano, kráčí tu bývalá komorná se svým manželem tak nejistě, jakoby je někdo pronásledoval. Nebylo arci viděti žádného sluhu úředního, žádného drába a předce se na všechny strany ohlížejí, jakoby jim nějaké nebezpečení hrozilo. Sousedé vědí o nich, že na ničem nedostatku nemají, ačkoliv muž žádného jmění nepřinesl. Divná to věc, že po tomto kázání do smutku a strachu upadli.

Žena truhlářova byla také na kázání,

a nemusíme ličiti, jak ji výborná řeč dojala. Slyšelať svá vlastní slova, která kazatel vysvětloval. A však, ačkoliv veliké útěchy z kázání nabyla, předce v den sv. Jana Křtitele nová bolest rozervala srdce její. V ten den slavíval její milý muž své jmeniny. Jaká to bývala radost pro matku a pro dívky! Místo věnců, které mu dívky na důkaz své lásky a nevinnosti každého roku k svátku podávaly, měli letos jenom hoře a zármutek. Den jindy tak slavný minul v tiché žalosti. K večeru přišel kněz od sv. Floriana, aby skormoucenou rodinu potěšil a bidě její nadlehčil.

Ctihodný kněz těšil ubohou matku; v tom zatloukl kdosi prudce na dvěře, což všecky ze smutného rozjímání vytrhlo. Matka spěchala k oknu a spatřivši venku hraběte do skrovné jizby ho uvedla, překvapena nenadálým jeho příchodem. Hrabě pozdraviv vlídně přítomného kněze milostivě vinul k sobě nevinné dívky a zvolal: „Milé dívky, radujte se se mnou v brzku spatříte otce svého — onť jest nevinnen! Pachatel oně krádeže jest vypátrán, i pospíšil jsem, abych vám tuto radostnou zprávu zvěstoval.“ — „Dobrotivý Bože!“ zvolala matka, „nyní teprv vše pochopuji; ten *druhý díl* zajisté některého hříšníka probudil a nám milého otce opět daroval. Ach kdy uzmíme otce našeho?“ Hrabě tímto výjevem nad míru pohnutý, otevřel dvěře a již spočívala věrná manželka na prsou svého muže a dívky s pláčem celovaly svého milého otce. Slzy polily tvář hraběte, který poněkud se zpatatovav k shromážděné rodině promluvil: „Musím ještě vyplniti žádost, která souvisí s vysobožením vašeho otce,“ a vyňav list, jal se čísti:

„Náramně tíží mne vina, která mne tím více znepokojuje a hněte, co jsem na hod svatodušní kazatele u sv. Floriana slyšela, an o *druhém dílu* lidského života, o soudu a o věčnosti mluvil. Každé slovo tak mnou otrásalo, že jsem myslila, jakoby jedině mne kazatel na zřeteli měl. Protož jsem se rychle odhodlala, vinu svou vyznati, by nevinný truhlář na svobodu přišel. Peníze, které se ve vaší nepřítomnosti ztratily, já jsem odcizila. Slyšela jsem, že Vám posel ty peníze přinesl, které jste pak do skříně uložil. Vedlejšími dveřmi, které náhodou pootevřeny byly, zpozorovala jsem, že jste klíček u skříně nechal. Jak mile jste hlavní dvěře zavřel, rychle jsem se k oně skříní vedlejšími dveřmi přiblížila a peníze vzala. Hledalo se sice v zámku všude, ale já jsem peníze v zahradě zakopala a tím všeliké podezření od sebe odvrátila. Peníze dala jsem pak svému

muži, což nemohlo býti nápadno, poněvadž jsem jako komorná něco u hospodáření mohla a pak též po svých přátelích tisíc zlatých zdědila. Tuto Vám odesílám Vaše peníze nazpět, nepočítala jsem je sice, ale buďte ujistěn, že jsem z nich ničeho neodcizila. Kolikrátko-li jsem se jich chtěla dotknouti a jeden peníz vzíti, vždycky mne taková hrůza obešla, že jsem ustrašena odcizené peníze opět zavřela. Nežli toto psaní obdržíte, budu již se svým mužem na cestě do Ameriky; nemohla bych potkati muže, kterého jsem do žaláře uvrhla. Náradí, které jsem tu zanechala, odevzdejte co malinkou náhradu za bolesti a slzy, které ubohá rodina pro svého otce ronila. A jestli co se svým manželem budu moci uspořiti, odešlu to věrně té rodině, abych upokojila své svědomí, které mi neustále výčitky činí. Bývalá komorná ve Vašem zámku.“

Hrabě přečetl list, pak vyňal peníze a vložil je otcí do rukou řka: „Přijměte tyto peníze, pro které jste tolik snášeti musil, a opět pracovati budete u mne jako dříve. Pro vaši rodinu dávám vám tuhle jistinu, abyste z jejích úroků výroční den, v který jste se s vaší manželkou a s dětmi opět shledal, v radosti slavívati mohli.“

Jako ranní slunce vše probouzí k novému životu, tak uhostil se i v této rodině mír a pokoj. Velebný kněz nežli s hrabětem odešel, řekl: „Milá ženo, pamatujete se na to, co jsem vám řekl v onen svatodušní hod Boží? Za toto všecko musíme děkovati slovům: „*O tom v dílu druhém*“ a milosti Boží, která nás vede po nezpytatelných cestách.“

Několik let po této události obdržel truhlář list z Ameriky a v něm 12 tolarů se slovy: „Odesílám vám, co jsem uspořila, jest to výdělek mých mozolů a mého potu. Nemám sice stkvělého postavení, ale předce ráda toto posílám, abych mohla veseleji a spokojeněji mysliti na ten *druhý díl života*.“

Život sv. Norberta, patrona Českého.

(Pokračování.)

V čele kapitoly Santenské přivítal děkan nového kněze bratra uctivé i srdečně, žádaje spolu, aby nazejtří — svátek na-bevstoupení Páně — u přítomnosti kanovníků v chrámě sv. Viktora prvotiny své Bohu obětoval. Všeliké srdce shromážděných v chrámě věřících vznášelo se vysoko nad hrudou zemskou, když obětníkovi Beránka Božího slzy nejvroucnější pobožnosti po lících kanuly. Duchem svatým uchvácený Norbert, dozpívav první evangelium,

učinil jest. k lidu řeč; kteráž učenníkovi Páně — z pouště takorba Jordanské příšlému — dobře slušela: kázaltě o pokání: o ješitném shánění padoucího zboží; též o marných a záhubných rozkošech světa ve zlém postaveného. — Soudě pak, že byl s řádem kněžským práva dosáhl, hubiti hříchův kdekoli: neopominul slovem různým své duchovní bratrstvo napomenouti, aby pamětlivi závazků velebného povolání pospíšili s nápravou vadného života svého. Chtěje bratry z nebezpečného spánku bezpečnosti ohledem spasení vyburcovati: stavěl jim kazatel před oči příkrý soud a věčnou pokutu svrchovaně spravedlivého Boha, kteréž toliko upřímným pokáním lze ujtí. Símě slova Božího z úst kněze horlivého padlo — jakož bývá — tu v zemi dobrou, onde v hubenou. Usiluje všech bratrů získati Kristu Pánu, opáčil Norbert příštího dne svá napominání. Drže totiž v rukou zákon sv. Řehoře a Isidora, poukazoval na pravidla, dle nichž by kanovníci dotčení společný svůj život spravovati měli.*) Potom vzbuzoval děkana k zavedení kázně, anby jinak, nepořadku shovívaje, na Božím soudu neobstál. Usledější bratři pomýšleli na opravu; ale ostatní spílali Norbertovi přemrštěných a dotíravých svatoušků.

Odporem utužený horlivec umínil tedy bleskem apoštolské srdnatosti na tvrz udeřiti. Kázáváje od té chvíle častěji, předstíral jednotlivcům pohoršlivý život, a ukazoval jim pěšinku, po kteréž by dle svatého povolání měli kráčet. —

Některým z bratrů zdálo se, že by mravokárce nemohli déle snést; i poštvali jakéhosi spustlého duchovníka na sluhu Božího. Ničemník, laje Norbertovi veřejně, naplil mu do očí. Zrouhaný kněz utřel si tvář slzami porosenou, obětoval křivdu na pokání za své hříchy Pánu Bohu, a dobrořečil Jemu, že hodna učinil jej, trpěti pro jméno Ježíšovo pohanění. — Takhle utužoval Duch svatý bojovníka Kristova, cviče jej v dokonalé trpělivosti, bez kteréž by on za pozdějších strašných protiventství Jemu sotva byl věrností dochoval. — Časem nalezal týž trpitel úlevy v Siegberce u opata Konona, též u poustevníka Ludolfa, pak také u řeholních kanovníků v klášteře Radenském.***) Z úst těchto mužů sbírala jeho duše, co pilná včelička med moudrosti a balsám útěchy. Pod chrámem kláštera dotčeného byla krypta mučenníkův,

posvěcená na jméno sv. Lucia. Tuto když jednoho času Norbert mši svatou sloužil: spadl mu mezi pozdvihováním veliký, jedovatý pavouk do kalicha. Obětník nepoužil nikoliv dovolení, jakéhož byla Církev svatá pro křehkost lidskou v této případnosti kněžím udělila; nébrž, důvěruje v slovu Páně: „Jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim“ (Mar. XVI, 18.), přijal on neohroženě velebnou Svátost pod způsobou vína. Ztad vzešlo ono přísloví: „Bernard (sv.) — láskou, Norbert — věrou veliký.“ —

Do tří let zastával kněz Norbert osobně kanovníký úřad v Santenách. Jeho obcování bylo zrcadlem, v němžto se všickni jeho duchovní bratři mohli shlížeti. Někteří počali ho opravdu následovati, než jiní zostuzovali jej vůkol tak chytře, až i mnozí z biskupů a opatů jim utrhačům sebe omámiti dali. Věc vyšla na jevo na církevním sněmu ve Freclarech, blíže Kaselu města.

Byltě po papeži Paschalu II. dne 25. ledna r. 1118 Gelasius II. na stolici sv. Petra dosedl. Týž papež, obnoviv kletbu na císaře Jindřicha V. kázal kardinálu Kononovi, biskupu Prenestinskému, aby na Freclarském sněmu vůli jeho říši německé oznámil, a v též říši svazek jednotý církevní s Římskou Stolicí upevnil. Nejedni otcové sboru vinili jsou Norberta na řečený sněm obeslaného z toho všeho, což jim byli utrhači namluvili. Pokorně a vážně zněla odpověď Norbertová, jižto odpůrcové nikterak neodolali. Kardinál Konon zplna přesvědčený o nevinnosti pohnaného kněze, propustil jej přívětivě (1118). Norbert politovav bratři srdce tvrdého i ošemetného, umínil jinde hledati bludných duší, jež by snad nesly hodné ovoce pokání. K věci tak důležité chtěl celou noc vzýváním Duha sv. se připravovati; i stalo se, že potrvav až k ránu na modlitbách, drámotou zmožený usnul. Nepřítel lidský, jenž by rád všeliké dílo Boží hned v zárodku zmáril, otázal se ho ve snách úšklebně: S malíčkostí nejsa — spouštíš se na věci veliké? — Norbert, procitiv zahnal pokušitele, řka: Lháři od počátku; kdož by dbal preludů tvých? Potom šel Norbert do Kolína. Zjeviv tu Bedřichovi arcibiskupovi úmysl svůj, složil v ruce jeho svou dvojí hodnotu kanovnickou; pak prodav dědiny, dvory a co měl, rozdal stržený peníz mezi chudé. Čeho sobě ponechal, bylo všeho všudy: deset hřiven stříbra, nosecí oltářík a mezkyně; z valných sluhů podržel jenom dva, však nejhodnější. Bylo patrné, že se na missionářství vydává.

*) Zákonem tímto mluví se nejspíš zákon Cachský, jenž ze spisů ss. Řehoře a Isidora, i jiných kněz sebrané vyňatky choval.

**) Klášter Radenský (Klosterrath) mezi Julichem a Mastricktem v Limbursku.

IV.

Téhož roku (1118) potkala papeže Gelasia II. nehoda přezalostná: císař Jindřich V. usadil v Římě vzdoropapeže, arcibiskupa Maurice Burdina; mimo to vzbouril se proti rádnému papeži jeho vlastní příbuzný Cincius Frangipan. Nezbyvalo tedy Gelasiovi II., leč ujít z Říma; i hledal napřed v Gaetě, pak ve Francii útočiště.

Zvěděv o papeži, žeby v městečku sv. Jiljí (v kraji Langvedockém) právě meškal, pustil se tam Norbert na konec měsíce září, vyprosit sobě k dílu apoštolskému požehnání. Přišel do městečka Huji nad Mosou (bliže Namura), rozdal chudým zbytek peněz svých, zamýšleje sloužiti Bohu v dokonale chudobě. Papež přijal v městečku sv. Jiljí Norberta laskavě; ale uslyšev prosbu, přemlouval jej, aby k užítí veškeré Církve u dvora jeho zůstal. Pouhá o dvoru zmínka polekala zkušeného kajinika; pročež vypravoval on papeži, jak nehrubě mu život u dvora svědčil, kdež druhdy jeho duše málem by byla zahynula! Náměstek Kristův udělil tedy Norbertovi požehnání a doručil mu list, aby všude bez překážky a závady sv. evangelium hlásati směl (1118).

V průvodě dvou bývalých služebníků, nyní přátel svých vydal se Norbert na dílo apoštolské. Roucho z žíní vespod nose, odíval se v hábit a plášť z hrubého sukna. I za prudké zimy chodil bos, trmáčeje se často až po pás v závějích. Mezkyne nosila oltářík s posvátným příslušenstvím. Po celý rok — leč v neděli — masa nejídaje, požíval postních krmí den jak den teprva na večer; zřídka kdy ryb připouštěje. Obyčejným jeho nápojem byla voda. Kdež se koli hrubého pohoršení obávati nepotřeboval; tu jidal sedě na holé podlaze v želení hříchův mladosti své: avšak u stolu církevních knížat nadlehčoval příkrému pořádku, aby buď hospodáře nezarmoutil, buď hostův nepohoršil.

Jakožto missionář hleděl Norbert býti všecko všem. Kázání jeho směřovala vůbec k tomu, aby posluchačové činili hodné ovoce pokání. Pročež vykládal jim mocné poslední věci člověka: smrt, soud Boží a věčnou buď v nebi, buď v pekle odplatu. Bera ohled na rozličné lidstva stavy a potřeby, rozněcoval chudých lidí ku skládání pokladů v nebi ochotným pro Boha snášením naváděl k moudrému, křesťanskému vynakládání vezdejšího zboží, tak aby před Hospodinem chudí duchem býti zasluhovali. — Manžely a manželky odvracel důrazně od nevěrnosti a rozvodu. —

Míření nepřátelských a sporných stran kladla láska jeho za před důležitou úlohu práce apoštolské. Z krajin, kudy se bral Norbert, mizely před světlem učení a skutků jeho světélka kacířských bludů a pověr; ve městech ztrácela se mravů porušenost a shnilostina neřestného obcování; však i z hradů některých velmožův dostávala surová hrdost a zkázožádostivá mstivost rozhodnou výpověď, z čehož dědiny okřívaly, rejduv, záští a ukrutnosti panské sprostěny jsouce. — Zázraky, jakýmiž Bůh svému sluhovi vydával svědectví, roznášela pověst křídlatá s místa na místo; z měst a vesnic vycházeli zástupové missionáři naproti, odcházejícího pak provázeti daleko, žádostivi chleba, jehož byl duším lámal. Nechtěje lačných domů propustiti, neuchyloval se Norbert v takových případnostech do hospody na nocleh; nébrž zůstáváje pod širým nebem na trzích a ulicích, pokračoval u vyučování lidu, jenž ho až sem byl doprovodil. — Učenníkův a spoludělníků svých cvičil dotčený kněz soukromí za dob příhodných, uče jich znáti předrahou cenu upřímné pokory, dobrovolné chudoby, ustavičné čistoty a radostného snášení velikého protivensství pro spravedlnost. — Norbert zařídil též duchovní porady, na kterýchž o věcech víry a ctnosti rokováno i záhadných otázek rozřešováno. Takým poradám zavdali jsou příležitost biskupové, kanovníci a faráři, přicházející do osad, v kterýchž Norbert svaté missie konal: jedni žádali jej za radu s upřímným, druzi s obojetným srdcem; jiní pak vyptávali se z pouhé zvědavosti. Duchem Božím osvěcený muž, pronikaje útrobu tazatelův, rozeznával tajné obmysly. Těše toho, káraje onoho, napomínal všech k svědomitě a horlivě péči o spasení své i duši jim poručených. Bylo-li komu důtklivé pobídky třeba, žehral missionář vhod nevhod, nepatře na osoby.

Leckde skládali bohatei vděční stříbra k nohoum blahověsta; než on bera zavděk přístřeším a stravou, rozdával dary mezi chudé vdovy, sirotky a neduživce; vždýť ani obětí na oltář položených nepodržel, s nimiž dosloužil mše svaté ihned k bratrům a k sestrám nuzného Krista spěchával.

Norbert konal svaté missie ve Francouzích, v Belgii a v Němcích. Kdožkoliv blahé působení toho světce zevrubněji poznati touží: ten ho milerád na poutích apoštolských provázeti bude.

Vzav z rukou sv. Otce požehnání, přišel Norbert s dvěma výše dotčenými tovaryši na počátku čtyřicetidenního postu, i. P. 1119 do města Aureliany (Orleans). Zde nabyt pomocníka — podjahna, jehož

jména určitě nelze. — V sobotu před květnou nedělí (22. března, t. r.) přišel náš světec do města Valencen. Poněvadž ještě neuměl obrátit francouzsky, prosil Pána Boha za opatření věci této. V květnou neděli přihrnulo se množství lidu na kázání missionářovo. Norbert kázal německým jazykem pouhým Francouzům; ale ti předce všemu dobře porozuměli. Spasitelně účinkoval div takový: hned po kázání drali se k blahověstu zástupové, prosíce, aby je prostředkem svátosti pokání s Bohem smířiti ráčil.

Ve Valencenách pobyl náš světec za delší čas; neboť průvodci jeho byli hrubě onemocněli. Sám jsa ztrmácen obsluhoval jich mistr láskou mateřskou: vymýval jim rány na nohách sněhem a mrazem porouchaných, a podával jim jídla, kterýchž buď sám byl vyprosil, aneb od milosrdných měšťanů poskytnuté přijal. Po jeho návodu trpěli nemocní rádi bolesti, a chystali se, byla-li by v tom vůle Boží — k vykročení z údolí slzavého. Obět tuto přijal Hospodin: zesnulí svatě brzy po hodě velikonočním. Podjahan pohřben jest v chrámě bl. P. Marie; druzí na předměstí v kostele sv. Petra.

Náhradou za oželené dal Otec nebeský sluhovi svému hnedličko syna zdárného. Byltě tu středu před zeleným čtvrtkem Burkard, biskup Kameracký, s kaplanem svým Hugonem — z Foss, blíž Namura, rodilým — do Valencen přijel. Norbert a Burkard, druhdy dvořané Jindřicha V., milovali se vespolek: biskupství, z něhož se byl Norbert poděkoval, obdržel jeho přítel.* Z účtivosti a z přátelství navštívil jest vyzábly, besy a chatrně oblečený kněz Norbert biskupa. Týž biskup, poznáv za chvíli starého přítele, padl mu s pláčem okolo krku, volaje: „O Norberte, Norberte! kdož by se byl kdy toho do tebe nadál, nebo slyše to uvěřil?“ — Kaplan, pokukuje s jednoho na druhého, trnul tím více nad počínáním pána svého, že jejich německé rozprávce nerozuměl. Biskup mu přívětivě vypravoval, kým Norbert býval. Ihned jal se Hugo ctíti missionáře, kterýž nato brzy těžce onemocněl. Z častých návštěv a rozmluv s Norbertem prospěl týž kaplan v lásce k Bohu znamenitě; až i k následování jeho šlépějí sebe puzena shledal. Jakmile tedy missionář ozdravěl, prosil jej snažně Hugo, by ho za učenníka a tovaryše prací apoštolských přijmouti neváhal. Norbert pozdvihnuv oči k nebesům

činil díky: „Hospodine! dnes prosil jsem Tebe, aby mně dal tovaryše.“ —

Prošed skorem celé biskupství Lutišské, ubíral se missionář s novým druhem Hugonem do Foss. Jak domácí, tak přespolní duchovenstvo, přivítavši jej, upozorovalo brzy mohutné působení řeči jeho na srdce veškeré; pročež vznesli jsou naň žádost, aby v témž městě i vůkol zuřivých nepřátel smířiti popíli. Zde v městě, — řkou jemu, — bydlí dvě rodiny, kterýchž ani obec ani sousední šlechta upokojiti nemohou: zabito již osob šedesáté po obojí straně a v dotýčeném přátelstvu. Tamhle kráčí jeden z úhlavních protivníků, hledaje vraha, jenž mu bratra minulý týden zabil! Missionář vzhlednův zočil mládence dobře ozbrojeného; i zavolal naň. Když byl jinoch přistoupil, dí mu Norbert: Mládenci! vidíš zde cizince, an po tu chvíli na nikom ničehož nežádal; tys první všech, ježž o možnou věc prositi hodlám, doufaje, že jsa po mém zdání ušlechtilého srdce prosebníka neoslyšíš. — Jinochovi vyhrkly slzy; i ozval se: Každá otče! všechno ti po vůli učiním. — Jemuž kněz: Prosim tě, odpusť vrahovi bratra tvého! — Jinoch odpustil. Sběhlo se to v pondělí. Než tím nebyla věc odbyta: sporné strany byly se již dříve umluvily, že na rozhodnutí svého zašti budoucí sobotu u blízké vsi Munsteru bitku svedou. — Ke dni ustanovenému odešel Norbert do vesnice; stál tu kostel, kamž v sobotu množství lidu pospíšilo, slyšet kázání missionářovo. Téhož dne prodlužoval Norbert modlení své, pilně vzýváje Boha za odvrácení krvavé pŕtky. Venkovští zdaleka přišli a tudíž nedočkaví služeb Božích, poslali k němu Hugona: ten přistoupiv vyřizoval mistru svému, že se lid rozejde, pakli hned úkonů svatých konati se nejme. Norbert, probrav se jako z vidění, rce jemu: „Mlč synu můj! Sluší nám více, sloužiti Bohu, jak Jemu než jak lidem líbo. — Až na několik málo osob rozptýlil se opravdu zástup, hledaje po krémách a chaloupkách občerstvení tělu mdlému. — Uzřev čas Bohem vyměřený, šel blahověst do kostela sloužit mše svatě v čest Rodičky Boží, což každou sobotu činíval. Modlil se za duše oněch ubožákův, jichžto zabitím krajina plamenem rozbroje hořela. Po té začal kázati o smířlivosti. Hlas kněze zmořeného prací, postem a putováním, nabýval hřmotnosti a zvučnosti téměř nadpřirozené; slyšeli kazatele až i do vzdálenějších obydlí! Brzo naplnil se kostel posluchači slova Božího; mezi nimi stáli též zbujníci ve zbroji, k nastávající pŕtce hotovi. Při kázání ochabovala zuřivost protivníkův; Bůh obměkčil srdce jejich,

*) Burkard volen jest na biskupství Kameracké — dlouho uprázdňené — teprv r. 1115.

tak že posléz prostředníkovi do řeči vskočili, slibující podati sobě pravic na smířnou. Vyšed z chrámu Páně velel Norbert ozbrojencům, aby ku potvrzení přátelského — v řádný spis uvedeného — narovnání na ostatky svatých přísáhli.

Zjednav pomocí Boží městu i okolí pochoje, přišel náš světec do vsi Gemblaku (Gemblours). Zde mu oznámeno o dvou sousedech stavu urozeného, kteří nedaleko odtud na štíru žili. Oběma pánům poddaní lidé zkoušeli mnoho skrz jejich zášti, poněvadž sok soku mečem a ohněm statky plenil. Missionář, došed k jednomu z těch pánův, vytýkal mu laskavě zneužívání moci a bohatství ku zkáze a pohoršení poddaných chudasů; pak vzbuzoval jej důrazně, aby s nepřitelem v mír vejda, jemu i poddaným jich obou milosrdenství prokázal: jinak že sám někdy marně u Boha milosrdenství hledati bude. Pán všecek zjinačený slíbil pokoj, pakli jen protivník od zášti upustí. Norbert navštívil i druhého pána, a pokusil se o jeho obrácení všemožně; ale zarputilec zůstal na svém: Chei se mstíti, byť mi při tom i zahynouti bylo! Mířitelovi zabolelo u srdce, věděť z Božího vnuknutí, cože mstivci nastává. Jakož soukromí Hugonovi byl předpověděl, tak se stalo: za nejprvé příštího téhodne upadl mstivý pán sokovi v moc, načež v žaláři tvrdosti své trdně želel.

Z Gemblaku odebral se missionář do městečka Kolroisa, jinak do Koter. Když tuto dva šlechtice mířil, rozmrzel se jeden z nich, a vyběh ven z kostela, chtěl rychle ujeti. Než řízením Božím nehnul se mu kuň s místa, ačkoliv dlouho a citelně ostruhami bodán byl. Šlechtic, obklopen diváky jednak se chechtajícími, poznal v tom vůli Boží; slez tedy s koně, šel zpět do kostela, kdež odprosil muže Božího smířil se (r. 1119).

Touž dobou cestoval sv. Norbert s Hugonem do Remeši. Byť téhož r. 1119 d. 29. ledna papež Gelasius II. na opatství Kluniackém — posledním útočišti svém — v Pánu zesnul. Již 1. února zvolilo kardinálstvo na též opatství nového náměstka Kristova, jmenem Guidona, arcibiskupa Vidského (ve Francii), jenž byl mezi kardinály ten nejučenější, nejstatečnější a nejhorlivější. Zvolený papež nazval sebe Kalistem II. a rozepsal církevní sněm ke dni 20. října (1119) do Remeši. Tam i Norbert s Hugonem pospíšil, vyprosit sobě potvrzení v úřadě missionářském. V Remeši uvedl ho k papeži Bartoloměj, biskup Laudunský (Laon). Norbert klada účty z missionářství, vypravoval, které věci milost Boží skrze něho ve francouzských a

belgických krajích učiniti ráčila, a prosil za požehnání k novým snahám apoštolským. S radostí požehnal mu nový papež. Až do skonání sněmu choval biskup Bartoloměj Norberta u sebe, v potaz ho bera, v záležitostech církevních; pak, vracaje se do Lauduna, vzal jej a Hugona s sebou na své biskupství. Za nimi přijel papež, chtěje v Laudunu od namahavé práce poodpočinouti. —

Na předměstí Laudunském stálo opatství sv. Martina. Zde osedli řeholní kanovníci byli zdávna ohledem kázně tak sešli, že krom jmena a zákona sv. Augustina ničehož do sebe neměli, což by jejich svaté povolání lidu připomínalo. Hrůza, kterouž Bartoloměj biskup, i jiní předci jeho, na ně pouštěli, nedovedla ničehož. Za opravitele toho kláštera obral tedy biskup Bartoloměj v mysli své horlivou věrou a trpělivou láskou výtečného Norberta: chtěje však s jeho strany všeliké zdráhání zameziti, poprosil sv. Otce, aby sám takou práci naň vložil. — Poslušný syn Církve svaté činil, seč koliv byl: poučoval, napomínal, zapřisahal, modlil se za ně; avšak nic u nich neporídil: zůstalť soli zmařenou! — Ujištěn jsa, že Babylona nevyhlídí, žádal i obdržel propuštění ze služby mu poručené.

Zbytek zimy t. r. 1119 trávil světec náš v domě biskupa Bartoloměje, kterýž o zdraví hosta svého jako milosrdný Samaritán pečoval. Obou srdcí vznešených ovinula brzo páska ušlechtilého přátelství. Biskup přemlouval missionáře, by s Hugonem a s budoucími žáky v Laudunské osadě zůstával. — Norbert poznav z vnuknutí Božího, že mu biskup dobře radi, svolil sice; avšak zároveň vyjádřil úmysl svůj, že v samém městě Lauduně stálého bydliště míti nechce. Vodín jest tedy od biskupa po vši osadě jeho, maje na vůli, vyhlédnouti sobě kdekoli stanoviště.

Na skloňku r. 1119 jel biskup Bartoloměj s hostem svým do Tusniaku, samoty utěšené, lesíky, potoky, tučnými lučinami a úrodnými nivami požehnané. Norbert, pomodliv se, pravil biskupovi: Jestli krajina k založení kláštera velice příhodná, mně pak není Bohem souzena! — Posléz jeli spolu do lesa Koucienského (mezi Laudunem a Svectionem), kdež našli údolí kolnými stráněmi ohrazené, s nichžto bystrinami potůčkové sbíhali. Neladně vzhůru strmicí a vysokým drvem porostlé skaliny bránili slunečním paprskům, že se důl brloze želem podobal. Zdola kynul přichozím kostelík sv. Jana Křtitele, v kterémž bratří z kláštera sv. Vincence — v Lauduně osedli — mši svatou sloužovali, dokud se lidé z pusté a hubené krajiny

nevystěhovali. — Pocestní vstoupivše do kaple, modlili se. Za hodnou chvíli promluvil biskup: Již abychom šli; nastává noc! Smutnoť přenocovati v lese pustém. Norbert poprosil přítele, aby ho tu přes noc ponechal. — Biskup; vsed na kůň, odjel do Anyaga na dvorec biskupský asi hodinu odtud vzdálený. Ztad poslal osamotnělému příteli pokrmu, jehož se ale tento nedotekl, okoušeje lahůdky nebeské. Za jitra přišed biskup stál vedlé Norberta, jenž otázan, kterak by se mu toto místo líbilo, odpověděl vesele: Vidím místo podle srdce svého, jež mi Bůh připravil. Zdeť odpočinuti mé; tu brána nebes a břeh spasení mého. Sem věrní s nebe sluhové shromáždějí se, velebit Boha bohů na Sioně a rozhlášovat milosrdenství jeho. Nepak tuhle, nobrž tam naproti pod vrchem státi bude chrám konventu: i bude dům Páně, založený na pevné skále. Zočil jsem na modlitbě u vytržení mysli zástup poutníkův v bílém rouše, nesoucích kříže a kadidla v rukou svých: ti, obcházejíce místo, ukázali jsou mně, kdeby svrchovaný Pán přibýtek sobě stavěti kázal!*)

Údolí toto jmenovalo se od starodávna „Premonstrat“, a patřilo tehdaž i s dotčným kostelíkem klášteru sv. Vincence. Biskup Bartoloměj žádal o místo s příslušenstvím; a nahradiv dárčům, obětoval vše Pánu Bohu k rukoum sv. Norberta i budoucích jeho synův l. P. 1120. — Missionář skбил, že obětovanou pouštku přijme, dá-li mu Pán Bůh učenníků k jejímu osazení.

Toho času květla při hlavním chrámě Laudunském škola veškerých umění za mistra Radulfa, kancléře biskupství Laudunského. Radulf byl rodný bratr Anselma, někdy moudrosti a ctným životem slavného děkana i školastika při hlavním chrámě Laudunském. Mistr Radulf měl mnoho žáků z vévodství Lotrinského: k této nadějně mládeži pozdvihl Norbert oči svých. Všed tedy jednoho dne do zmíněné školy, učinil tamto řeč výbornou, jížto sedmero žáků Lotrinčanův tak roznítil, že se návodů a správé jeho milerádi odevzdali. Norbert zavedl je do chyžeček dřevěných v údolí Premonstratském, kteréž byl okolo kaply sv. Jana prozatím zbudovati dal. Jenom jeden z nich stal se později nehodným svatého povolání!

Náš světec, svěřiv tyto učenníky své péči Hugonově, odebral se z jara (1120)

na missie do Kameraku, a získal tuze v době svatopostní hlásáním slova Božího žáka nového, jmenem Evermoda. S tímto šel pak Norbert do Novelly (Nivelles) blahověstít; na kteréžto pouti jiného přibral žáka, jenž slul Antonín. Brzo přihlásili se jiní, takže missionář ku konci čtyřicetidenního postu 13 učenníků do Premonstratu přivedl. Před jeho návratem pokoušel se ďábel o stádečko Hugonovi poručené: usiluje budoucí vojsko Hospodinovo zmařiti v zárodku, vnukal jednomu nadutost z učennosti; druhému šeptal nenávisť k lidem světským; a jiného — postu ctitelce znamenitého — sváděl i svedl k nezdrželivosti v popeleční středu. Když se tedy muž Boží do Premonstratu byl vrátil, nemeškal očistiti role Boží a zpřímiti, což bylo křivého. Velikonoc tuto doslaviv vyšel světec s Hugonem a Evermodem opět do Novelly na missie. Mimo nadání jevili Novellští tenkrát hrubou nechuf, a mysl sv. missionáři odpornou. Pohoršili jich někteří k snášení tuhé kázně choulostiví učenníci Norbertovi, jenž odšedše z Premonstratu byli se do Novelly zpět navrátili, a na omluvení křehkosti své mistra samého obyvatelům zošklivili. Takovou křivdu poručil sluha Boží vševědoucímu zástupci všech nevinných; kterýž opravdu hned zničil úklady, oslaviv před lidem veškerým miláčka zlehčeného.

Bydlilaf v témž městě dívka dvanáctiletá, již rok trápena duchem zlým. Že zurřivala, vězili svázanou v domě ubohých rodičů; ona však předce leckdys ven vyrazivši kohožkoli zastihla, ukrutně sedrala. Dosavad nepomohlo děvečce posedlé ani upotřebení vymítacího obrádu. Pročež se rodičové posledního, jakož soudili, prostředku chopili, když totiž sv. Norbert opět do chrámu přišel, postavili před něho dceru spoutanou, prosíce velmi, aby se jí ve jměnu Páně ujiti ráčil. Missionář začínaje vymítati ďábla, klade dívce posvátnou knihu na hlavu a čte z ní sv. evangelium. — Vztekle chápe rukama divčima nepřítel lidský štólu vymítačovu, a přeloživ ji usiluje zardousiti reka Božího. Hugo kvapí na pomoc mistru milému; ten pak brání mu, řka: Nechejž tak; chce-li Bůh, abych skrze posedlou děvici zemřel, staň se vůle Jeho! — Pyšný anděl, věrou a pokorou kněze svatého všecek zahanben a přemožen, pustil jej, pustiv ruce divčiny. — Den se chýlil k večeru, aniž bylo dívce zpomoženo: Norbert odloživ věc na zejtrek, odevzdal dceru rodičům. Druhého dne přistoupil modlitbou a postem zmocnělý sluha Boží k oltáři obětovat mši svatou a vymítat zavlého ďábla. Hugo a Evermod drželi posedlou dívku, aby neutekla z chrámu. Mezi

*) Také toho dočítáme se, že Bl. P. Maria tu noc v témž kostelíku Norbertovi u vidění klášteristě určila; i bílé roucho řeholní, řkouc: „Synu, vezmi bílé roucho!“

pozdvihováním velebné Svátosti klidil se duch zlý na dobro z dívky. Plesající lid, div že Norberta na rukou nenosil; on však ušel z města.

Byloť to za poslední čtvrti roku 1121, když sv. Norbert do Kolína nad Rýnem zavítal. Bedřich velekněz pozdravil jej s radostí velikou; zástupové obklíčili ho, žádající, by jim svátostí pokání přisluhoval. Missionář rozestřev síť svou, velebil Boha z požehnaného lovu, a získal tu do 30 učenníků, kteříž způsobu života jeho následovati ustanovili. Prátele jeho, zvěděvše, že by v údolí Premonstratě chrám a klášter založiti obmyšlel, objednali mu v témž městě mistra s zedníky: zněloť tehdáž slavně jméno Kolínských stavitelů pro dílo jich pěkné a trvanlivé. Norbert, maje na týž cíl ostatků svatých potřebi, bažil po ostatcích ze sv. mučenníků a mučennic, o kterýchž, že by tu kdesi odpočívali, soudil. Arcibiskup, duchovenstvo a lid připověděli mu popříti jich, pakli by se mu hledání zdařilo. Náš světec nařídil tedy učenníkům svým v Premonstrátě, i těm, jichž nedávno získal, půst a modlitbu, aby Pán Bůh zjevití ráčil, kdeby dotčené klenoty byly k nalezení. Ve snách zjevila se Norbertovi jedna sv. panna z družstva sv. Voršuly, oznamujíc jméno své i místo, kdeby tělo její odpočívalo. Pokladu hned zdviženého část znamenitá postoupena jest bohumilému nálezci. Po té prosil missionář kapitolu u sv. Gereona za ostatky ss. mučenníkův z pluku Thebejského. Kapitolu dotčená chovala od starodávna v kollegiatním chrámu svém část hlavy sv. Gereona, nevědouc, kdeby druhá část s tělem odpočívala. Probděv celou noc na modlitbách, poručil Norbert dle vidění, jež měl, kopati v témž chrámě tam právě, kdež ani stopy jakéhosi hrobu nebylo. I našli zde tělo sv. Gereona bez oné části hlavy; jásot duchovenstva i lidu byl nesmírný, poněvadž předkové týž poklad hledávavše, ničehož nalezli. — Zdvižení sv. Gereona událo se 24. listopadu*). Znamenitou část z těla sv. Gereona vzal darem sv. Norbert; mimo tu

postoupili jemu Kolínští ostatky svatých a světic Božích z družstva sv. Voršuly, z pluku Thebejského a z obou mučenníků Ewaldův.

Norbert složiv ss. kosti do dvou rakví, nesl je v průvodě posvátném do Premonstratu. Když se hrabstvím Namurským bral, vyšla ostatkům svatým vstříc až do Florefie chot hraběte Namurského Bohumíra, jížto říkali Ermensendis. V kostelíku Florefském zůstavil a uložil náš světec jednu rakev či schránu se ss. ostatky.

(Pokračování.)

D o p i s y.

V Praze o letňových dnech.

[Peníz sv. Petra.]

„Noviny naše propadají neb propadly vesměs němectví.“ Těto žaloby dočítáme se v „Pozoru“ od 8. května 1863 čís. 74. Na první pohled zdá se býti nespravedlivá, a však vizme. Německo jest hlavním sídlem Církvi nepřívzného protestantismu; tam se kuje, tiskem vydává a zdarma rozšiřuje, coby mohlo Církev a její svátosti, zřízení a ustanovení zlehčiti. Kdykoli vůdcové strany nepřátelské uznají za dobré, oboříti se na Církev, padají rány na hlavu její, římského papeže. Na to veliké tělo Církve útokem neženou, alebrž toliko na hlavu, věduce, že každá rána hlavě zasazená také tělo zastihne. By se podařilo, odtíti hlavu od těla, dáti hlavě ránu smrtnou, nebyloby třeba mnohými ranami uměřovati tělo. Z té příčiny míreno od nepřátel katolické víry od pradávných časů po hlavě v Římě, kdykoli záští vybuchnouti mělo. Nejvíce střelců takových mívalo od časů Lutherových Německo a má jich nejvíce i za časů našich. Hněvem soptice přem ozbrojeni namáčeji v žluči a píšou kalné historie, krivé zprávy, staré lži, nové hany a úsměšky; řečí vázanou i nevázanou dorážejíce na papeže. Tlumočníkem těch zahraničných mudrců jest u nás „Hus“, jsou „Hlasy ze Sionu“ a k nim přistoupil nyní i „Hlas“, denník politický. Nebylo dosti na tom, co „Hus“ v den našich ss. apoštolů Cyrilla a Methoděje uveřejnil „o Petrovu penízi“, aby se zahraničná žluč hojněji rozlila po nivách českých, propůjčil i „Hlas“ dne 7. května sloupce svých úvodního článku „Peníz sv. Petra.“ Co zabíhá do politiky, o to se s „Hlasem“ hádati nechceme a v listech těchto ani nesmíme. V dotčeném článku rozebírá „Hlas“ s neobyčejnou u nás zlostí pastýřský list biskupů českých, daný v den knížat apoštolských, ss. Petra a Pavla dne 29. června 1861 o bratrstvu sv. Michaela arch-

*) Vita. S. Norberti, Pragae 1671, pag. 67. — Srv. Kirchen-Lexikon von Wetzer und Welte, Freiburg 1851. B. VI., S. 417. — Hlavní chrám Pražský sv. Vítu obdržel z Kolína znamenitou část ze sv. Voršuly, a dva ze sv. Eleutheria, jejího ženicha; sv. Sapiencie celé tělo; ss. Zuzanny, Reginy, Kristikoly a Rosy celé hlavy; opět jiných více nežli 12 hlav; a velmi mnoho kusů rozličných kostí a rozličných těl: jmenovitě pak kus ramena sv. Zofie; celé rameno sv. Pie kněžny; a čelíst sv. Benigny; — kteréž všechny byly ss. panny a mučennice a tovaryšky sv. Ursuly (jinak Voršuly.) Viz: Passional sv. Římské Církve, Praze 1760, str. 154.

anděla. Proč to „Hlas“ učinil, vysvitá ze slov jeho: „I kdybychom v Čechách, čímž honositi se nemůžeme, měli peněz na zbytek, k čemu vlastně měli bychom posílat naše (?) miliony do Říma?“ Do Říma tedy nemá „lid náš“ posílati dárků svých. Podivno, na raněné Černohorec směli a měli jsme sbírat, Polákům smíme a máme posílati; noviny k tomu vybízejí. A proč to smíme? Proto že jsou bratři naši. A papeži v nouzi přispívati nemáme, proto že jest otec náš! (Mluvíme o lidu našem katolickém.) Podivná důslednost. „Hlas“ mluví v brojení svém proti papeži také o lásce křesťanské. A ta by měla býti tak úzkoprsá, že by se nevztahovala ani na Řím? My katolíci posílámeť almužny ještě dále až do Jerusalema a do Afriky. Od nekatolíků neždáme ničeho a tak také od listu, jenž jim slouží, ničeho, než pokoj. O sebe a o otce svého postaráme se sami. Proti papeži nynějšímu v katolické Čechii psáti nedovede česká poctivost, toho schopno toliko zášti cizozemské. Vždyť i pouhý humanismus radil by u nás mlčeti a nepopuzovati proti veleknězi utýranému, jenž více dal, než od nás přijal. Či už vymizelo z paměti, mnoholi Pius IX. poslal krajům lonskou povodní u nás navštíveným, mnoholi dělníkům v jižním Francouzsku, když bez práce jsouce hladem hynuli, a za těchto dnů vdovám a sirotkům po mužích padlých v nešťastné Polsce? Česká politika měla by raditi k šetření katolického citu, nezarmucovatí stádece bitím pastýře, vážit si duchovenstva, které za mnohé služby své věru nezasloužilo toho, aby se dočítalo ve vlasti své takové cizácké nelaskavosti k nejvyššímu biskupu svému. — Slovy těmito nechceme se nikoli pouštět do hádky, chtěli jsme toliko prositi, aby v listech politických o věcech náboženských psáno bylo tak, aby nebylo příčiny k nářku: „noviny naše propadly němectví“ (tomu, jež jsme svrchu naznačili).

Na Žitnabranské ulici v Praze jest dům a na něm obraz: český lev drží obraz Matky Boží Boleslavské. Hájiti národnost a náboženství, zděděné po otcích, mělo by býti úlohou každého listu, jenž chce přispěti k blahu katolické Čechie; nečinili toho, neslouží krajanům a neposlouží vlasti své.

Ze Starého Kolína 5. května 1863.

[Posvěcení nového kříže.]

Byl to krásný jarní den, den 3. května; a sluníčko toho dne mile prosvěčující bylo každému tím milejší, poněvadž po několik dní před tím panovaly větry a studené deště. Byl to první den májový. Ale to všechno

má pramálo důležitosti pro čtenáře Blahověsta, pomyslí si snad mnohý. Ovšem, ale pro nás, osadníky Staro-Kolínské bylo to důležité, a my děkujeme Pánu Bohu, že nám krásným počasím ráčil zvýšiti slavnost toho dne konanou, kterou hned časně ráno při zvonění klekání mnoho ran z moždířů hlučně oblažovalo, vítajících slunce, jež nezakaleně vzházelo na oblohu mraků prázdnou. A jakou jsme to měli slavnost?

Světil se u nás nový skvostný kříž. Ale povím Vám to od začátku. Bylo to 7. srpna lonského roku, když časně ráno roznesla se u nás pověst zlá, hrozná, která bohužel byla pravdivá. Té noci totiž neznámá ruka bezbožníka nějakého zlomyslně urouhala, zkazila, zničila kříž, stojící za vsí u mostu na rozcestí. Byl to kříž železný, nevelký, (as sto liber těžký); kříž tento byl zlomen čili přeražen, a veliký kus po cestě vlečen, čímž obličej obrazu Páně byl porouchán. Tabulka též železná, na níž bylo pozdravení: „Pochválen buď Ježíš Kristus,“ byla odšroubována, a zvlášť pohozena. Toto všechno, jakož i ošlapky na kříži pozůstalé dosvědčovalo, že se rouhavý ten čin stal zúmyslně, z bezbožné zaslepenosti a nevěry. Hrůzou a strachem naplnila nás všechny tato bohaprázdnota, jižto podobné snad mezi pohany by lze bylo nalézt, ale jaké by se nikdo nenadál mezi křesťany, a třeba by ti nebyli katolíci. Ale Pán Bůh, jenž umí i bezbožnosti lidské užití k svým účelům, Pán Bůh i tento neslýchaný zločin obrátil k našemu lepšímu. Místo kříže malého, neouhledného, za dědinou postaveného, máme nyní skvostný, nádherný, veliký kříž, a ten k nebi ční u prostřed naší osady, v nížto doposud kříž Kristův neměl zvláštního místa. Na místě prostranném, vyvýšeném u prostřed vsi stojí mohutný vysoký podstavek, vkusně tesaný z Chrudimského kamene, (kterýž samotěn s dovezením stál 110 zl. r. č.), a v něj zapuštěn jest veliký mocný kříž litý z železa a důkladně pozlacený. Na všech čtyřech stranách kamene jsou nápisy zlatými písmeny, z nichž přední hlásá velikým písmem pozdravení katolické: „Pochválen buď Ježíš Kristus,“ jeden udává zprvu uvedenou pohnutku postavení tohoto kříže, a zadní nápis, obaženy ve slovech: „Posvěcen na den Nalezení svatého kříže, v roce Cyrillo-Methodějském 1863“, bude pozdním věkům ustavičným hlasatelem, že letošního svatého roku jubilejního dala osada naše živý a vzácný důkaz, že jest *katolická*, a že bohdá, jako jest v tomto sv. roce, tak i v druhém tisíciletí a na vždycky *zůstane* — jakož i celá vlast naše česká — katolickou. Sbirkou dobrovolných příspěvků

sešlo se od obětivých osadníků našich 112 zl. r. č. Výslovného podotknutí zaslouhuje tuto příspěvek jedné rodiny zdejší obnášející 45 zl. r. č.; jest to v těchto listech nedávno s pochvalou jmenovaná rodina Vo-
králůva ze Starého Kolína. Krásné železné lité zábradlí zakoupeno z obecní pokladnice, z nížto se též vyplatila mzda dělníkům a řemeslníkům za práci při stavění kříže. Vkusnou lampu tak zvanou plynovou, (upravenou dle nového způsobu na olej „petroleum“), v ceně 16 zl. r. č. obětoval majitel jednoho statku zdejšího, pan Frant. Kaplan, sládek Kolínský.

Veliká byla to tedy pro nás slavnost v neděli dne 3. května, a měli jsme v pravdě příčinu radovati se z krásného počasí. Tot byl den, jež nám učinil Hospodin (Žalm 117.). O hodině desáté šel z kostela ku kříži průvod, vedený od šesti kněží, kdež se vykonaly obřady světicí, načež s povýšeného místa kazatel učinil řeč k nepřehlednému množství shromážděných věřících, v nížto, vypraviv nejprvé osudy kříže dříve potupného, po Pánu Ježíši oslavovaného a uctívaného (dnešní svátek církevní: Nalezení sv. kříže), a zmíniv se pak o žalostné úhoně učiněné u nás kříži, ale obrácené k dobrému, vyložil potom 1. čím jest nám katolíkům kříž, (totiž: obrazem Spasitele, — znamením spasení — korouhví a znakem našeho krále Krista a naší Církve sv.); 2. čím nám osadníkům zdejší má býti tento kříž. Po kázání ubírali jsme se v processii nazpět do chrámu Páně, kdež byla slavná mše svatá a po ní „Te Deum laudamus.“ Odpoledne byly pak u kříže litanie s modlitbami při valném účastenství věřících. Hlučná střelba hmoždírů dopoledne i odpoledne provázela všechny hlavníší doby celé slavnosti. Zvlášť pak s potěšením vzpomínáme také na zpěvácký spolek Kolínský, který z obzvláštní ochoty oslavil nám ten slavný den provedením mnohých zbožných zpěvů i při svěcení i při mši svaté, začež jsme mu velice povděční.

Jak slyším, chtějí osadníci zdejší památku této krásné slavnosti naší i po budoucí léta obnovovati, zamýšlejí totiž usjednotiti se na tom, aby vždycky tu neděli po Nalezení sv. kříže konala se jako druhá pouť, poněvadž vlastní naše pouť svato-
Ondřejská padá do zimního času, a často i v dobu adventní.

Na rozcestí pak, kde stával druhdy onen kříž zlomený, postaví se bohda vysoký kříž dřevěný, jaký do polí lépe sluší.

Končím slovy, jimiž (evang. neděle 3. po Velik.) Spasitel těšil apoštoly: „Zármutek váš obrátí se v radost.“ (Jan 16, 20). Díky Bohu, zármutek lonského roku

pro onen veliký zločin obrátil se nám letos v radost velikou! J. H.

*Z Nové Vsi u Kolína dne 12. května.
[Po návratu z Říma.]*

Čtjete vyhověti žádosti přátel mnohých a dostátí slovu svému podávám část popsaní cesty, kterou jsem po dávném přání svém v měsíci březnu do svatého města, Říma nastoupil a také ku konci dubna šťastně vykonal. — Především musím vyznati, že posvátný Řím poskytuje putujícímu knězi tolik znamenitosti na odív, že nehrubě možná o všem dost malé zprávy podati. Za tou příčinou se zmíním pouze o věcech, jež do oboru náboženského sahají a pro mne co kněze katolického nad jiné důležitosti svojí vynikají. Jest vůbec známo, že každý návštěvovatel města svatého bohaté jeho poklady z jiné strany posuzuje, tak že na jeho podivu hodné znamenitosti starého i nového světa jinak pohlíží kněz, jinak umělec a jinak ten, kdo se zanáší starožitnostmi; pročež se řici může: „V Římě nalezne každý svého koníčka; aneb: Co kdo hledá, nalezá.“

Odebrav se z domova dne 22. března t. r. a sice přímo k cíli, takřka letmo projel jsem sídelní město Vídeň, ubíraje se přes světoznámý vrch, Semerink, kolem něhož se vine železná dráha, přes Štýrsko k přístavu mořskému k městu Terstu. Tu jsem po malém oddechu a po mši svaté, dne 25. března, prohlednuv sobě chrámy Páně a jiné znamenitější stavby poprvé za svého živobytí divil se ohromným korábům; neb již u Nabreziny, krajiny jinak pusté a chudé spatřil jsem moře a z něho se vypínající letohrad „Miramare,“ který dojem velkolepý činí na každého kolem cestujícího. Ostatně dokládám: Kdo viděl Řím a pobyl v svatyních jeho: u toho jako mžikem z paměti prhá, co byl v jiných městech obdivoval. Poněvadž mi záleželo na tom, abych co možná nejdříve do Říma dorazil, nezastavil jsem se cestou kromě Milána a něco málo v Padově nikdež, nechtě se o čas k pouťi ustanovený připraviti. A však nelituji hodin, které jsem strávil v Padově, v městě jednom z nejstarších. Zde se nachází chrám založený k počtě svatého Antonína, († zde roku 1231), který svými 7 kuplemi vyniká a téměř o přednost závodí s chrámem sv. Marka v Benátkách. Chová v sobě mnohou vzácnost umění malířského a starožitností svojí svědčí o dávnověkosti své. Sv. Antonín (zde vůbec jmín „nás svatý“) požívá všeobecné důvěry pro divotvornost, jakouž se co miláček Boží a patron svého rodiště osvědčil po všechny časy. — Město

Milán má 2 mile objemu a chlubí se mezi svými 80 kostely svým dómem co největším v Evropě po chrámu sv. Petra v Římě a v Seville. Obyvatelé Milanští nazývají tento chrám osmým divem světa. A zajisté učinil tento velechrám svou vkusnou stavbou a lepesti takový dojem na mne, že jsem jako omámený stál. Neustále tane mi před očima oněch 4500 z bílého mramoru tesaných sloupů, které rozličnými nápodobně z kararského mramoru zhotovenými a po zevnitřní straně chrámu rozešavenými sochami tak vkusně ozdobeny jsou, že se jako v nějakém museum, neb na výstavě sochařské vidíš. Ano posud jako okouzlený hledím na klenutí chrámu, které tak umělecky malováno jest, že se jako z mramoru sestaveno a okny opatřeno býti zdá. Ze všech soch u vnitr chrámu po stěnách a pilířích umístěných nad jiné předčí socha sv. Bartoloměje pod kruchtou na sloupu u zdi. Umělecké dílo toto pochází od Marka Agrate-a a největší podivení budí tou okolností, že, jak znalci dosvědčují, na odřeném těle sv. apoštola, jenž vlastní kůži těla svého přes rameno drží, ani jediné žilky a blány se nepohřešuje. Tento velkolepý chrám Páně, zasvěcený „*Narození Panny Marie*“ vyniká i tou zvláštností, že pilířové jeho místo obyčejných korun opatření jsou schránkami, jaké bývají na oltářích (tabernakule), v kterých se sochy svatých nacházejí. Ostatně nebude žádný příchozí litovati ani času ani potu při návštěvě chrámové střechy a věže, neb ten překvapující pohled na Alpy vše mu vynahradí, zvláště záhy z rána při východu slunce. *Milán* jest město přívětivé a nápadně svými bohatými sklady prací zlatnických; než to vše neभावilo duši mou, ta toužila po Římu, a protože ujížděl jsem dále po železnici k Janovu (*Genova*). Zde se mi jistý druh lidí nelíbil ano ve mně pro své drzé chování podezření a nedůvěru budil. Pomlčím o nehodě, která se mne nemile dotkla na pramici, jenž mne od břehu převezti měla k zakotvenému korábu „*Arno*“, na němž jsem měl zakoupené místo k další cestě po moři k Livornu až do *Civita Vecchie*. V Livorně jsme několik hodin pobyli, mělaf loď co skládati a nakládati a protože jsem já, pozádáv jednoho z spolececestujících kněží, by mne do města provodil, hbitě koráb opustil, a sháněje se po chrámech k nemalému potěšení se přesvědčil, že katolické náboženství i v krajích proti sv. Otcí pobouřených u veliké vážnosti se chová. Chrámové jsou tu velmi krásné a nákladně stavěny. Co mi tu do očí bilo, byly jsou dvoukolečkové vozejky, na kterých kramáři

své zboží od domu k domu jezdíce s velikým hlukem k prodeji nabízeli. — Navráťivše se v čas určitý na koráb nemálo jsme se zarmoutili, pozorující, že se strhl nemilý, nás lekající vítr. Když koráb na vysoké moře vyplul, již se u mnohých z nás na moři známá nemoc dostavila. Na palubě sem tam jsouce zmítání museli jsme seděti nebo ležeti, nechtěli jsme nás se zmáhající nepříjemný pocit zhoršiti. Jest to věru nemoc neobyčejná, proto že jí každý nepodlehá. Zdali tu návyk čili ústrojí těla na odpor se staví, nevím; ale to pozoroval jsem, že mnohé děti a mnozí starci ušetření byli, kdežto jiní bujaří a silní podlehlí a celou noc nemocí tou trápení byli.

Po takových zkušenostech dostav se na květnou neděli ranním vlakem do Říma, kvapil jsem neprodleně do chrámu sv. Petra, kdež sám sv. Otec svěcení a rozdávání ratolestí konal, což obšírněji v čísle 11. „*Blahověsta*“ popsáno, abych při svém příchodu účasten byl přívětivého pohledu Otce katolictva a viděl slávu, s jakou Církev koná obřady své a to u prostřed mnoha tisíců věřících i nevěřících. Slzy vděčné kanuly mi z očí při spatření velebného stařečka, muže, jehož jsem si vedlé novinářských zpráv jako churavce, vši síly zbaveného v duchu svém byl představoval; a však jaké bylo podivení mé, jaká radost, když jsem uzel muž silného na duši i těle, ano směle mohu říci, já se v duši své zarděl i za naše noviny, které také věřice vymyšleným lžem nepřátel jeho, o stavu zdravotním Otce svatého s libostí lživé věci mezi český lid roztrušovaly; neb se zapřítí nedá, že i mezi těmi zpravodatelí mnohý jest, jenž by z plného srdce viditelně hlavě Církev Kristovy „*requiescat in pace*“, přál. Po skončených službách Božích odebral jsem se na místo od našeho laskavého arcipastýře J. Emin. nejdůst. p. kardinála mi vykázané, totiž do ústavu „*del Anima*“, který založen jest pro putující kněžstvo Rakouského mocnářství. Bohu buď za to dík srdečný! Zde se potká každý příchozí s vldnou tváří důst. pana rektora mons. Gassner-a a ostatních kněží, tak že brzy po tak daleké a dosti obtížné cestě okřeje.

Věru, neočekávané toto přijetí a bratrské uvítání i od ostatních zde již ubytovaných duchovních bratří z blízka i z daleka blahodárně působilo i na mne; vidí se tu příchozí jako mezi svými, ať o jiných výhodách toho ústavu ohledně pohodlného bytu, ochotné posluhy a pořádné stravy pomlčím. Slovem, co se tohoto opatření do Říma putujícího kněžstva týče, musím svědčiti, že se pravým dobrodiním nazvati musí.

Co se mé osoby dotýče, já jsem k zvlá-

štním díkům zavázán vel. panu Karlovi Jenikovi, který se mi co pravý krajan nehledě své práce s nelíbenou ochotností úplně jako v službu průvodního oddal a v své laskavosti až do mého odchodu z Říma setrval; bez jeho rady a ochoty nebyl bych v tak krátkém čase tak mnoho viděl.

(Pokračování.)

Od Šumavy, z okresu Nýrského 10. května 1863.

[Příprava ku synodě diecéšní.]

Ruch znamenitý činí mezi kněžstvem přípravy ku synodě diecéšní. Podávám tuto návrhy vikariatu Dešenického a Kašperskohorského, aby velebné čtenářstvo na rozmanité stránky církevního života těchto dvou okresů upozorněno bylo.

V Dešenickém vikariatu podán návrh: 1. o uspořádání farních obvodů, které — ať nemluví o poloze v horách — nejvíce na rozhraní obou jazyků leží, a již z toho ohledu jiné obmezení jednoduchých farností bylo by žádoucí, aby duchovní neustále ve dvou jazycích pracovati nemusel. 2. prosba aby daně ruralních beneficiátů, co se týče dávek obecních, zrušeny byly, aby jednotliví beneficiáti ne jenom od příspěvků k stavbám kostelním, školním a hřbitovů osvobození byli, nýbrž i ode všech „stricto jure“ slujících přírážek obecních. Tak k. př. jednalo se tu kdesi o to, aby farář také na vyučení báby porodní připlácel, když tato do Vídně na učení se ubírala. O jiných nedůslednostech v tomto oboru pomlčím. 3. O postavení tajemníků vikariálních, a jakby tito účinně střídnicím samým pomáhati mohli, a ne jenom důstojnost svou bez veškeré práce nosili.

V Kašpersko-Horském vikariátě jsou následující: a) ut „examen pro cura“ certis intervallis fiat sicuti in Bavaria, ut singuli sacerdotes juniores studii theologicis sedulius ac sedolius vacent. b) Erectio domus pro presbyteris emeritis, postquam seminarium puerorum — curae societatis Jesu demandandum — magis magisque confortatum fuerit. c) Statutum episcopale, ut singuli sacerdotes saltem tribus singulis mensibus sanctam peragant confessionem. d) Aby za příležitosti poutí v osadách veřejné trhy trpěny nebyly, a prodej zboží kramářům atd. poněkud alespoň byl obmezen. Tato žádost jednoho z nejstarších a z nejzasloužilejších kněží tamějších asi málo povšimnutí dojde, a také dle nynějších poměrů z těžka v život uvedena bude, ježto všady svoboda obchodu se prohlašuje. Z toho již patrné, jak rozmanité věci, co se týče správy duchovní, obřadů církevních, kázně atd., atd. v sídle biskupském jako žádosti a návrhy předloženy budou. — Ve-

směs jsme žádostivi a již se těšíme na uveřejnění účhal provincální synody Pražské, a čímne zároveň otázku, zdali ještě v roce letošním v kněhupectvích aneb skrze ordinariaty k dostání budou? (Za měsíc bude se rozesílati skrze ordinariaty. Red.) S velikým zalíbením jsme čtli podobné spisy diecése Ostřihomské (kde provincální synoda od 19. září do 3. října 1858 slavena byla) a s ještě větším podivením svou vědeckostí a úplností vynikající usnešení provincálního sněmu Rýno-Kolínského (byl slaven 28. dubna — 12. května 1860) i kojíme se pevnou nadějí, že i metropole České země důstojně jim po bok se postaví. H. H.

Kronika.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup navrátil se z visitační cesty své, a bude mítí dnes o 3. hod. odpolední slavné nešpory o sv. Janu Nepomuckém. Zítřa o slavnosti sv. patrona našeho bude sloužiti v metropolitním chrámu svém zpívanou pontifikální mši sv. o hod. 11., po kteréž udělí apoštolské požehnání spojené s odpustky, jež získati mohou všickni, kdož z hříchův skrouceně se vyznali, nejsv. Svátost oltární přijali a pak té slavné mši sv. přítomni jsou. Odpoledne bude mítí ve 3 hodiny slavné požehnání. — Svátost sv. birmování udíleti bude nejdůst. vrchní pastýř v sobotu před hodem svatodušním (dne 23. t. m.) u sv. Klementa na Starém městě o hodině 10. studující mládeži, ostatním pak birmovancům u sv. Mikoláše na Malé straně v týž den a v neděli svatodušní ve 4 hodiny odpoledne; v pondělí pak (dne 25.) a v úterý (dne 26.) ráno v 9 a odpoledne ve 4 hodiny.

* — * Dnes zůstá lidnatost královské Prahy každou hodinou. Po železnicích a všemi branami přibývá valem poutníkův k zejtřejší slavnosti sv. Jana Nepomuckého. Nejvíce zastoupeny jsou po našem zdání jižní Čechy. Mnohé processí dorazilo sem dříve a začlo si do Staré Boleslavi, jiné průvody zabočily na sv. Horu; v Praze sejdou se všickni. Socha sv. Jana na Pražském mostě jest okrášlena jako za předešlých let, tolikéž sochy téhož světce našeho na sv. Václavském a na Karlovu náměstí, na Františku, u chrámu sv. Vršů a nejsv. Trojice na Spálené ulici. Nad touto sochou dá jistá nábožná paní s povolením městské rady sklenouti kaplu. Hlavní slavnost koná se na Hradčanech v metropolitním chrámu, kdež jest hrob sv. zpovědníka Jana Nep. Zvláštní chrám sv. Janský jest na Skalce na Novém městě,

kdež se konati bude osmidenní pobožnost. Druhý chrám posvěcený ke cti sv. patrona našeho býval na Hradčanech; před lety byl zavřen a náleží od několika let vojenské posádce evangelického vyznání. Po Čechách vůbec a v stověžité Praze vzlašt sotva bude chrámu Páně, kdeby nebylo oltáře anebo aspoň obrazu sv. Jana Nep. a všechny tyto chrámy, oltáře a obrazy ozdobují dnes pilné ruce zelením a květinami, poutníci se hrnou valem z chrámu do chrámu, aby se poklonili nejsv. svátosti, aby pozdravili Marii Pannu a počtu vzdali sv. rodáku svému, Janovi z Nepomuku. Kýžby nebyla lehká mysl jistých hejsků Pražských kamenem urážky nábožným venkovanům, aby nenalezli pohoršení, kde hledali vzdělání! Kterak bude při pohledu na ty tisíce nábožných ctitelů sv. zpovědníka a mučeníka těm, kdož proti němu bojují, nevíme. Snad jim bude líto lidu, a lidu našemu bude vším právem líto jich.

— Spolek sv. Josefa z Arimathie v Praze pochoval v měsíci dubnu 69 chudých křesťanů.

— Jednota k dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském činí pozvání k páté valné hromadě v neděli dne 17. t. m. o 11. hod. v radnici Staroměstské.

— Z *Blatné* se píše „Pr. Nov.“ o slavném posvěcení obnovené kaple sv. Michaela na vrchu Kamejku blíže Dožic, což se vykonalo dne 3. května za valného účastenství lidu.

— Z *Lomnice* v Budějovicu. JV. císař Ferdinand Dobrotivý ráčil našemu chrámu sv. Václavskému tyto dni nejmilostivěji darevati 300 zl. r. č. Dle zápisek bohatého archivu Třeboňského byl tento kostel od Viléma z Landsteina r. 1359 vystaven, od husitů pak spálen, však r. 1615 opět vystaven. R. 1787 byl kostel zavřen a po 76 letech, dne 28. září 1862 na den sv. Václava posvěcen a službám Božím zase odevzdán. (N. L.)

Z Vídně. Vysoké školy Vídeňské slaviti budou dne 13. března 1865 pětistyletou památku založení svého Rudolfem IV. — Říšská rada svolána jest císařským patentem ke dni 17. června t. r. do Vídně.

— Spolek k ustavičnému uctění nejsv. svátosti a k podpoře chudých chrámů utěšeně zkvětá. Vedle zprávy, vydané dne 8. t. m. čítá spolek nad 25.000 údáv. Roční příjem obnášel přes 16.000 zl. Velký jest počet chudých chrámů, jimž se podpory dostalo; rozdánot 307 mešních rouch, 61 pluvialů, 16 baldachynů, 120 polštářů, 7 monstrancí, 14 kalichů, mnoho prádla a náčiní chrámového. Dotčený spolek uspořádal i letos výstavu svrchu uvedených dárků svých. (Spolek Vídeňský má údy své také v Praze; i oni vystavují roucha z lásky zhotovená na odív, po výstavě

pak posílají je hlavnímu spolku do Vídně; ježto členů zdejších není tak mnoho, aby se prohlásiti směli za spolek filiální.

Z Lužice. Z Lidnatosti v Sasku je vidět, že se počet katolíkův stále rozmnožuje, ano že počet katolíkův ve větším poměru roste nežli protestantův. Léta 1858 bylo 38.000 katolických obyvatelů v Sasku, léta 1861 pak 41.363. Je-li všeho obyvatelstva v Sasku 2,225.240 duší, tedy přijdou na 100 obyvatelů skoro 2 katolíci. Rozmnožili se tudíž katolíci od léta 1858—1861 o šest na každé sto, co zatím protestantů jenom o 4 na sto zrostli. V Lužici tedy katolictví pořádě přibývá, ale totéž nemůže se o ostatních krajích saských tvrditi. Dle počtu přistěhovalých a zde usidlených katolíků (zvláště z Čech a Bavor) muselo by jich tam více býti, by nebylo smíšených manželstev a kdyby též katolíci rodičové (obzvláště za předešlých časů) nebyli svoje děti odevzdávali k vychování protestantství aneb pro nedostatek katolických škol v přemnohých městech odevzdati nemuseli. Zvláště ukazuje se tam též zemský zákon co škodný pro katolíky; nebo dle něho musejí děti, které přes 10 roků věku svého navštěvovaly školy lutherské, také lutherskými zůstat. V Drážďanech jest mezi 128.000 obyvatelů 6.380 katolíků, kteří jsou tam v těchto letech o 13 na sto se rozmnožili. (Kat. Pos.)

Z Říma obdrželi jsme „L'Osservatore Romano“ čís. 99, z něhož vyjímáme: Monsignor *Lavigerie* (bývalý auditor při nejvyšším soudu „Rota romana“) nový biskup Nancyský a Toulský uveřejnil za příčinou svého dosednutí na stolicí biskupskou pastýřský list, v němžto o svém pobytu v Římě následovně píše: „Opustiti mám zemi tuto dvojnásobně posvátnou, zemi to, kdež mne po dvě léta ctihodné ostatky tak mnoha svatých mučovníků upomínaly na ctnosti Bohu nejmilejší: živou totiž víru a odevzdání se do vůle Boží, na trpělivost a odříkání se všeho, ano i vlastního života, když toho povinnost neb spravedlnost vyžadovaly. Odeházím od velebného trůnu, na nějž Bůh v nevystihlé a přemoudré radě své usadil papeže nad jiné laskavějšího, světějšího a milostnějšího, jehož ctnosti vyrovnají se jeho neštěstí. Nalezl jsem přístup do jeho paláce, ano i k samým stupňům trůnu jeho, počten jsem byl soukromně i veřejně četnými důkazy jeho dobrotivosti, a proto na odchodu mém zprovozeti mne bude cit vděčnosti, který nic z duše mé nevypudí, a upomínka na mnohé příklady, kterých abych vždy následovati mohl, Boha o pomoc prositi budu. Opouštím církevní hodnostáře, které krásli více ctnosti než šarlat. Loučím se od údů ctného tribunálu, nejstaršího to, kterého na světě stává, který honosí se pravým rázem a duchem ústavy

katolické, neb již od osmi set let zastoupení jsou v něm všickni křesťanští národové, zapominajíce v srdečné důvěrnosti, na blízkou Otce všech věřících, na veškeré své rozdíly. Opouštím konečně valný počet vznešených prelátů a mužů hodnostní, rodem a zásluhami znamenitých, kteří v stejné důstojnosti rozličné zastávajíce úřady, stejnou úctou a věrností sv. Stolicí obklopují. Všechny tyto opouštím, hluboce dojat důkazy důvěry a soucitu, které mi prokazovati neustávali.“

Literní oznamovatel.

— Z Říma posláno nám pozvání ku předplacení na: Život slavného mučenníka sv. Jana Nepomuckého „*Vita del glorioso martire s. Giovanni Nepomuceno*“ per l' abate Don Luigi Cocchi, socio di varie accademie. Cena výtisku 30 bajochů (t. j. 63 kr. na stříbře.)

— Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze právě vyšel: „*Domáci lékař*.“ Učení o člověku ve stavu zdravém a chorobném. Se-psal dr. Josef Pečířka. Stran 480 kromě předmluvy na 14 stranách. Cena 1 zl. 20 kr. — Tamtéž: „*Křištofa Šmída*“ veškerých spisů pro mládež a přátele její“ svazek XXII. Obsahuje povídky: „*Dřevěný křížek*“ a „*Porouchaný obraz*.“ Cena sešitu 22 kr.

— Vel. p. Rupert Maria Přecechtěl, kněz řádu sluhův (servi) Rodičky Boží a (od 21. března t. r.) doktor bohosloví v Pešti vydává obrazy „česko-slovanských výtečníků.“ Právě vydal skupení *šesté*, na němž jsou vyobrazení: Antonín Puchmýr († 1820.), Vojtěch Nejedlý († 1844), Josef Chmelenský († 1839), Frant. Jaromír Rubeš († 1853), Václav Hanka († 1861), Josef Dobrovský († 1829), Josef Jungmann († 1847), Pavel J. Šafařík († 1861), J. Franta Šumavský († 1857), Jan Svatoopluk Presl († 1849), Jan Kollár († 1859), Jan Holý († 1849), Václav Kl. Klicpera († 1859), Josef H. Gallaš († 1840), Kašpar hrabě ze Šternberka († 1838.) Ještě vyjde sedmé a poslední skupení, k němuž bude přidán spisek: stručné životopisy všech vyobrazených. Cena všech sedmi skupení i s dotčenou premií 7 zl. 70 kr., cena jednotlivých skupení 1 zl. 50 kr.

— „*Výbor starších kázání českých*“ rukopisných i tištěných, vydávaný nákladem kněhkupce Václava Hessa od kněží řádu premonstrat. na Strahově P. Ervina Weyraucha a P. Egona Bréma vyšel svazek III. Obsahuje P. Evermoda Košetického kázání na ned. III—XX. po sv. Duchu.

— „*Legenda*“ čili čtení o milých Svatých Božích od dra. Bílého sešit VI.

— Kněhkupce I. L. Kober vydal úhledný

„*Seznam kněh, obrazů a rytin*“ vydaných nákladem svým. Knížka čítá 32 strany. Na ukázkou přidáno hojně vyobrazení vynatých z rozmanitých kněh téhož skladu.

— Tiskem a nákladem Ant. Augusty vydávaného spisu Arnošta Vysokého „*Material k slovníku technologickému*“ vyšel sešit VI.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Fulgens Zeman, kněz ř. pobožných škol a professor na gymnas. v Benešově, dne 11. května 1863, (nar. v Praze dne 26. května 1807, kněz od 19. března 1829.)

Na odpočtnutí dán:

p. Jiří Pecher, farář v Komárově.

Uprázdnené místo:

Komárov, fara patron. paní Ludoviky hraběnky z Kokořova od 8. května 1863.

V diécesi Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Jan Novák, jubil. kněz a farář v Holicích dne 30. dubna, (nar. v Pardubicích dne 27. července 1781, kněz od 30. srpna 1807).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Antonín Svoboda, farář Vohništanský, za faráře do Chomutic.

p. Gustav Nožička, admin. za faráře ve Věelákově.

p. Václav Sixta, admin. v Chomuticích, za administrátora do Vohniště.

p. Adolf Štraka, kněz na proz. odpočin. za kooperátora do Ouhyslavic.

Uprázdnená místa:

Holice, fara patron. Jeho c. kr. ap. Velič., od 1. května do 12. června 1863.

Vohništany, fara patron. p. Dresslera, konkurs do 16. června 1863.

Listárna redakce.

Příspěvky nám zaslali. Na chrám sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně a sice na hlavní oltář: vp. Václav Laholík, kapl. na Proseku 2 zl.

Vp. J. H. v St. K.: Smí. Sol. tu byl.

Nejmenovanému žadateli o mši sv. v 5 h. ráno v některém chrámu na Starém městě: Na nás žádáte věc nemožnou. Chcete-li, dáme Vám radu. Netajte se; žádost jest slušná.

Vp. Flor. D. v Kon. na Mor. Předplacení na 8 měsíců se nepřijímá. Exped. poslala čísla od nového roku; do konce roku nedostává se 1 zl. Jste s tím spokojen?

Dp. J. Poh. v N. V.: Prosíme o pokrač.

Do Říma. Díky, dodáno 14. bylo pozdě, přístě; čís. 11. odesláno dnes. Prosim o pokrač.

Vp. V. H. na H.: „*Mladá trpitelka*“ s čís. 15.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prisł. XIV, 34.)

Blahověst
vychází odpoldne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kniž. arcib. semi-
nari čisl. 190—1.

Expedice
v kněhkupectví.
B. Stýblo, na
sv. - Václavském ná-
městí, č. 786—II.

Předpláti se
v expedici:
v všech řádných
knihkupectvích

na rok: 2 zl. 30 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

0 mši svaté.

Jako o zpovědi tak i o mši sv. říkou nekatolíci, že není původu apoštolského, a jmenovitě dokládají, že za prvních pěti křesťanských století ničehož nevěděli o mši sv. — Nuže přesvědčme se, že jako nyní, tak i za časů apoštolských bylo slavení večere Páně středem veškeré služby Boží. Dle nejzřejmějších svědectví ss. Otcův prvních věků křesťanských věřeno pevně, že ve večeri Páně obětovaný chleba a víno skrze slova, na místě Kristově nad nimi vyřknutá, proměněny bývají v tělo a krev samého Ježíše Krista.

Sv. Justin mučenník († 167 p. n. P.) vypisuje způsob obřadu, jakým se svatá slavnost tato, proměňování chleba a vína v tělo a krev Páně, tehdy konávala. Ale nejen jakožto oběť nového zákona, která dle proroctví Malachiášova měla se přinášeti od východu slunce až na západ Otci nebeskému, slavívali večeri Páně: nýbrž i jako pokrm duše k životu věčnému přijímali křesťané chleba nebeský, skoro každého dne; k nemocným pak skrze jahny donášen jest Bůh živý ve svátosti skrytý.

Protestanté mírnější, nemohouce pravdu tolikých a tak zřejmých svědectví upříti, snaží se aspoň poněkud onu nejdražší oběť nápodobiti;* jini pak štítíce se pravého světla zůstávají zúmyslně v bludu, snad pouze proto,

aby jména „protestant“, což tolik co „odpůrce“ znamená, neztratili.

Nahledněmež tedy upřímně a bez vsí předpojatosti do spisů svatých Otců onoho věku křest., o němž protestanté tvrdí, že se učení jeho věrně drží, abychom se přesvědčili, kdo má pravdu, a kdo se věrně drží učení prvních věků křesťanských, jako vůbec tak i ohledně slavení večere Páně, neboli nejsv. Svátosti oltární!

Sv. Justin mučenník žil na východě a byl v jinošském věku, když evangelista Páně sv. Jan ještě živ byl. Tento veliký světec pocházel z rodičů pohan-
ských a stal se křesťanem teprv teh-
dáž, když byl dříve ve všelikých kni-
hách, učených pohanů pravé moudrosti
marně hledal, jižto konečně v pís-
mech svatých u křesťanů nalezl. Bylť
sv. Justin muž věhlasný a pravou uče-
ností slynoucí, učil sám v Římě kře-
stanské víře, napsal více kněh k obraně
svaté čisté víry křesťanské a zemřel na
osvědčení pevného přesvědčení svého
co mučenník v roce 167 po narození
Páně. Tento sv. Justin praví (dial.
cum Tryph.): „Kristus ustanovil oběť
v chlebě a víně, již křesťané všech míst
obětují.“ Dále uvádí slova proroka Ma-
lachiáš, jimiž se oběti starozákonní zru-
šují a ustanovení obětí novozákonní
předpovídá. Dit pak prorok Malachiáš
doslovně takto: „Nemám zalíbení ve
vás, praví Hospodin zástupův, a darů
nepřijmu z ruky vaší; neboť od východu
slunce až na západ veliké jest jméno

*) Evangelische Agende von Georg Dieffenbach, evang. Pfarrer Mainz 1839. Seite 11 usw.

mé mezi národy a na každém místě obětována bude jménu mému obět čistá.“ (Mal. 1, 10, 11.)

Slovy těmito žádá jiná obět se nerozumívá než obět nejsv. Svátosti oltární:

1. Nemůže se jimi nerozumívati krvavá obět kříže; jelikož tato nebyla na všelikém místě přinášena, nýbrž pouze na hoře Kalvarii vykonána.

2. Aniž se tím nerozumívá obět modlitby a dobrých skutků (jak praví protestanté), protože mluví prorok o oběti, která dříve nebyla; modlitby a dobré skutky byly a obětovaly se i v zákoně starém.

Co Bůh předpověděl, také vyplnil. Proroctví toto se vyplnilo. Čistá, jménu jeho příjemná obět na všelikém místě se obětuje, totiž obět mše svaté a jméno Hospodinovo oslavuje se obětí touto od východu až na západ slunce, tedy na všelikém místě.

Dříve nežli ještě další svědectví prvních věků křesťanských uvedeme, slyšme, co byl prorokoval prorok Isaiáš, sedm set roků před narozením Páně o oběti mše svaté (Isaiáš 66, 18, 21.): „Já přicházím, abych skutky jejich a myšleni jejich shromáždil se všemi národy a jazyky, i přijdou a uží slávu mou. A vezmu z nich některé za kněze a za levity, praví Hospodin.“

V zákoně starém voleni bývali kněží a levité po rozkazu Mojžíšovu toliko z lidu Israelského; a sice kněží toliko z pokolení Aronova, levité pak z pokolení Levi. Jen ti směli obětmi starozákonním přisluhovati. — V proroctví právě uvedeném slibuje Bůh, že si vyvolí i z jiných, totiž ostatních národů kněží. Slova ta zřejmě směřují k zákonu novému, kdež se všelici národové rozličných jazyků v jednotu víry shromáždili a shromážďují v jednu společnou říši, v jednu toliko církev. — Však k čemu kněží? — K čemuž jinému ne-li k obětování? Kde není obětí, tu netřeba kněží.

Slovy těmito svrchu uvedenými tedy zřejmě předpovědina obět novozákonní,

neboli mše svatá, jak to církev kat. od počátku učila a až posud učí.

Sv. Irenéus žil v druhém křest. století. Učitelem jeho byl sv. Polykarp biskup Smyrnenský v Asii, jenž byl opět žákem evangelisty Páně sv. Jana. Tento sv. Irenéus biskup a mučenník, jehož učenost vznešenou, jakož i horlení jeho o zachování čisté víry Kristovy ani nekatolíci upříti nemohou, píše takto (Lib. IV. 12.): „Kristus ustanovil v proměnění chleba a vína obět nového zákona, kterouž církev od apoštolů obdržela, podle proroctví Melchisedechova.“

Sv. Cyprian, ozdoba to třetího kř. století, jenž byl biskupem Kartagenským v Africe a co mučenník pro víru zemřel, nazývá nejsvětější Svátost oltární „pravou, dokonalou obětí,“ a dokládá: „Jako Melchisedech chleb a víno obětoval, tak obětuje i Kristus tělo své a krev svou!“ (Epist. 66.)

Sv. Augustin, nejučenější všech Otců církevních na západě praví: „Kdož byl více knězem nejvyššího Boha, než Pán náš Ježíš Kristus, jenž přinesl Bohu Otci obět, a sice tu samou obět, již přinesl Melchisedech, t. j. víno a chleb, jež proměňuje ve své tělo a svou krev.“ (De doctrina christiana libro 4. cap. 21.)

Sv. Jan Zlatoustý, souvěký sv. Augustinu, nazývá nejsv. Svátost oltární „hrůznou obětí.“ (Libr. 2. c. 3.) Opět na jiném místě nazývá tajemství toto nejsvětější „obětí,“ před níž se zachvěti musí.“ (Lib. de doct.) Při poslední večeři nejen že podával Pán Ježíš pokrm apoštolům svým, alebrž i obět přinesl nebeskému Otci svému a rozkázal apoštolům přítomným, aby totéž činili na památku jeho umučení. Protož nejen že požívali andělského pokrmu, ale i obět konali přesvatou vedle rozkazu Pána a Spasitele, jak svědčí Písmo sv. (k Zid. XIII, 10.): „Mámeť oltář, z něhož nemají moci jísti ti, jenž slouží stánku.“ K čemuž medle oltář, není-li obětí, a kterak požíváno z oltáře, nebyloť obětí, a protož všim právem učí ss. Otcové, že slovo „oltář“ zde stojí též místo slova: „obět.“

První církevní všeobecný sněm konán byl v Nicée roku 325 po nar. P. — Tri sta a osmnáct biskupů bylo tam shromážděno. Na tomto sněmu církevním též ustanoveno, aby kněžím nebyla podávána večeře Páně od jahnů nýbrž od kněží, neboť: „Nesluší se, aby ti, jenž sami obět obětuji, tělo Kristovo přijímali od těch, kteří moc obětovati nemají.“ (Conc. Nicaen. I. can. 18.)

Církevní sněm Chalcedonský (r. 451) nazývá nejsv. Svátost oltářní „hrůznou a nekrvavou obětí.“ L. Ů.

Život sv. Norberta, patrona Českého.

(Pamáčka jeho slaví se 6. června.)

V.

V údolí Premonstratském bylo se již tolik zákův Norbertových sešlo, že bylo lze pomyslití na založení řádu nějakého. Mezi těmi záky shledáno jest 40 bývalých kanovníkův světských a mnoho laiků. Dosavade řídili se všickni ústním toliko vyučováním a příkladem mistra svého; nyní jednalo se o řeholi, zákon aneb pravidlo obecné, podle něhož by stejně voděni k docílení rozmanitých účelů jednosvorně sil svých obraceli.

Biskupové a opatové za příčinou řehole otázaní radili missionárovi jedni tak, jiní opak. V nesnázi té vzbuzoval světec učenníky své, aby s ním po několik dnů vroucně Ducha svatého za dar osvěcení vzývali. Jednoho dne, an Norbert zase v modlení pohřížen klečel: zjevil se mu kmet velebný, v rouše biskupském, jenž podáváje mu pospaný závitok, promluvil řka: „Jehož vidíš — jsem já Augustin, biskup Hipponský. Ať, tu máš řeholi, kterouž jsem složil! Budou-li bratři tvoji, synové moji, pod její korouhvi statečně bojovati: zajisté v strašný den posledního soudu bezpěční budou státi u Krista!“

Zákon sv. Augustina učiněn podstatou řádu založeného sv. Norbertem. Rád ten slove po údolí, kde vznikl, „Premonstratský“, — a po zakladateli „Norbertský“. Za patronku či ochránkyni obral řádu svému zakladatel bl. Pannu Marii, k jejímuž pokynutí též nařídil, aby bratři bílou řízu z hrubé vlny, se škapulířem a pasem téže barvy nosili; odkudž řád Premonstratský také „Bílým“ řádem nazýván. — Sv. Norbert sloučil způsob života mnišského s kanovníckým, ustanovil, aby jeho synové a bratři nejprve o svou duši, pak ale i o spasení bližního péči měli. Náleželot jim pod správou vrchního duši svou posvěco-

vati zpěvem hodiněk církevních, modlitbou rozjímací, tuhou mlčenlivostí, přísnou od masitých krmí zdrželivostí, a častým — hodným přijímáním svátosti pokání a oltářní. S druhé strany měli posvěcovati duše bližních svých hlásáním slova Božího mezi nevěřícími a bludaři (missionářstvím), a spravováním oveček pravověrných na vinici Páně (duchovním pastýřstvím).

V hod Boží vánoční, l. P. 1121, skládali ochotní synové sliby řeholní v ruce opata svého Norberta. Premonstratské arcipopatství stalo se tudíž kořenem a matkou veškerých pak po širém světě zakládaných klášterů Bílého řádu. Nadací listinu arciklášteřa Premonstratu uveřejnil Bartoloměj biskup téhož roku (1121) v Lauduně, kdež i Ludvík, král francouzský, touž nadací bez průtahy potvrdil.

Roztomilé bývalo podívání na život prvotních Premonstratův. Slib chudoby, ustavičné čistoty a dokonalého poslušství, kterýmž byli sami sebe Bohu obětovali, zrcadlil se u veškerém jejich obcování. Upřímná pokora, bratrská láska a její družice — míru chtivá, prozřetelná mlčenlivost, vzdělaly v srdcích jejich stánek svůj. Na mrtvení těla, i podrobování nedovolených chticův v službě duše spouštěli se oni tak prudce, až moudrý opat za dobré uznával, horlivcův na mírnost pamatovati a svou vrchní mocí na uzdě zdržovati.

Norbert svítil všem v domě křesťanskou dokonalostí. Co do kázně, vzkládal on sám na sebe těžších břemen; tak u př. povoliv bratrstvu obuvi, chodil sám bos, dokud opatoval v Premonstratě. — Nejhlubší uctivost k velebné Svátosti, synovská láska k Rodičce Boží, bedlivé napravování sebe menších poklesků, milosrdné živení a opatrování chudiny a hostů — byly jsou věci, kteréžto bez ustání podržencům k srdci kladl.

Mezi tím stavěli pilně Kolínští chrám a klášter v údolí Premonstratském. Půda, kdež zemi pro základ vybírali, ukázala se močalovitou: strachem, by stavení snad neshrklo, zpouzeli se tuto pracovati; ale opat věřil Bohu víc než lidem!*) — Znamenité dílo dokonáno jest za devět měsíců. Biskup Bartoloměj posvětil chrám 28. dubna 1122, v čest bl. Panny Marie a sv. Jana

*) Ačkoliv muž Boží prvé po dvakráte u vidění byl poznal, kdeby konvent s chrámem staven býti měl: předce (jiným úzkostlivým k vůli) oddal se znovu s bratrstvem postu a modlitbám. I spatřil v těch místech, kdež stavěti posud se báli, — Krista Pána na kříži, obkličného jasnem sedmema skvoucích paprsků; a od čtyř uhlů světa chvátali k Němu poutníci v bílém rouše, kteří, poklekše a nohou Páně potočlováše, opět se navracovali a rozházeli, zkad a kudy byli přišli.

Křtitele. Přítomni byli též: Lysiard de Crespy, biskup Svevionský; Tomáš de Marle, pán na Couci, a synáček jeho Enquerrand, jinak Ingelram; jakož i jiní šlechtici. Že pak o témž posvěcení kamenná deska hlavního oltáře návaem lidí byla zlomena: svěcen jest chrám opět týmž biskupem Bartolomějem v listopadu t. r. 1122 v oktávě sv. Martina. Zlomení kamenné desky vykládal sv. Norbert na znamení jakési důležité změny v řádu Premonstratském.

První letorůstka na kmeně arciepatství Premonstratského bylo opatství Florefské (na břehu řeky Sambry), jež 27. listopadu 1121 založili a nadali: Bohumír, hrabě Namurský, a manželka jeho Ermensendis, a kteréž Norbert hned po založení řádu osadil syny svými. Prvním opatem ve Florefii stal se Richard.*)

Uspořádáv těch a jiných záležitostí v dole Premonstratském, vyšel Norbert znovu na missie; a všude provázelo jej požehnání Boží.

Přišel do Florefie, potěšil opat synů nedávno sem vyslaných. Když tu meškaje, v kostele mši svatou obětoval: zočil po obětování na mističce kališní — krupěj nejšv. a nejdražší krve Páně, anaf se trpytila leskem převzácného diamantu. Vlastním očím jaksi nedůvěruje, oslovil jáhna Rudolfa: „Můj milý! Vidíš-li, co já vidím?“

— Načž Rudolf: „Opravdu vidím na této mističce krupěj krve Páně, z nížto zář ku podivu světla vychází!“ — Takovou milostí Boží hluboce proniknut, skončil Norbert přesvatou obět v slzách díky, kterouž byl u víře započal. —

Z Florefii putoval missionář do Mastrochta nad Mosou. Uskočný a závistivý ďábel pokusil se v tomto městě o to, aby horlivého blahověsta u lidí o vážnost připravil, a touž měrou rozkvétání království Božího zarazil. An opat náš kdysi mši svatou sloužil, přiveden jest k oltáři venkovan posedlý duchem zlým. Ten chudák svíjel se o pozdvihování bolestmi a přetrhal řetěz, jímž byl svázán. Norbert, vymítaje z něho ďábla, pracoval do unavení; ale bez prospěchu. Ostatek dne strávil missionář, kterémuž vším právem „anděl pokoje“ říkali, mířením tvrdých dvou protivníkův. Tehdy dáno mu návěští o mládenci ďábla pryč již zhoštěném; však druhého dne mu oznámeno o včerejší přetvářce starého lháře, jenž ustoupiv na oko teď posedlého mučí a jistě umučí, pakli

sám Bůh nespomůže. I dí jim missionář „Lhůta k vysvobození mládence posud nedošla; třebať mu za hříchy potrpěti!“ — Třetího dne poslal náš světec pro poseďlého a zbavil jej pouhým tváre odechnutím vraha krutého (1123). — Odtad cestoval Norbert do Vestfalska. Bohatý a mocný hrabě Kappenberský, jmenem Bohumír, neustal prositi, až jej opat do řádu svého přijal. Ale v této záležitosti vrazil mladý a nábožný hrabě na krušný odpor. Mladouňka choť jeho Jutta nechtěla zprvu ani slyšet o rozvodu; pak ale pomocí Boží sama nad sebou zvítězivši vstoupila do kláštera Herfordského. Bohumířv mladší bratr Ota, a Lustrik — rodič potomního císaře Bedřicha I. — zpřičili se darování statků Bohumířových řádu Premonstratskému. Nejhrůž však rádil Juttin otec Bedřich, hrabě Arnsberský, jenž pod záminkou čeřina vna usiloval hrabství Kappenberské k sobě potáhnouti. Vida, an Bohumír z hradu svého Kappenberka klášter utvořuje a částkou dědictví svého nadává, zplanul hněvem strašlivým. Vedrav se nejednou s oděnci do hrabství Kappenberského: škodil hrubě Premonstratům tam, již osedlým; krom toho vyhrožoval jim, až Norberta opata uloví, že jej i s oslicí, na nížto tehdaž jezdíval, oběsí a pak obou zvaží a zví, kdoby z nich více vážil. — Opat Norbert, neboje se leč Boha, chtěl mu hledání uspořiti, a — možná-li jej k přátelství nakloniti: přijed tedy na oslici všel k němu a domlouval mu jadrně, aby od pronásledování sluhův Božích upustil, jinak že ho nemine pokuta svrchovaného Soudce. Zavilého nepřitele brzy pak rasil Bůh náhlou smrtí při hodech. Hrabě Bohumír zřídil ještě proboštví Elvenstadské (v biskupství Mohučském), též Varlarské (v biskupství Munsterském); k čemuž bratr jeho Ota, všecek zjinačen, sám také přispěl znamenitě. Oba bratři, byvše 31. května 1123, v bílou rizu oblečeni, obdývali v Premonstratě cvik a zkoušku řeholních nováčkův.*)

Téhož r. 1123, kdy Norbert u pronásledovaných synů v Kappenberském klášteře meškal, předpověděl jim: že vzejde hlad veliký po Vestfalsku, jehož i oni sami poněkud zakusí. —

I vznikl hlad takový, že jim mnozí lidé byli umořeni. Premonstrati Kappenberští prokazovali tu dobu hojněji milosrdenství chudým a přichozím, sousta sobě ujímající: tudíž stalo se jednoho dne, že přišedše do večeřadla nenalezli, čehož by

*) Hrabě Bohumír, vstoupiv pak do kláštera Florefského, sloužil v něm Bohu, jakožto bratr laik (nekněz).

*) Bohumír zesnul v Pánu 13. ledna 1127, stár jsa okolo 30 let, v klášteře Elvenstadském. Svátce téhož blahoslaveného světí rád Bílý 13. ledna.

sami pojedli. Arciopat vzbuzoval jich k důvěře v Boha, říkáje: „Nebude Hospodin sužovati hladem duši spravedlivého.“ (Přisl. X, 3.) — a ejhle! brzyčko vytrhl Pán Bůh klášter z nouze. — V témž kláštře žil tehdaž jeden řeholní bratr, kteréhož Norbert někam poslati chtěl. Vida jej na loži trápeného zimnicí, prikázal jemu, vece: „Jdi a přijď zase; a necht ostavi tebe zimnice!“ — Bratr vstal uzdraven a vykonal úlohu.

Svatý opat vracel se nyní do Francouz, starostliv jsa o bratrstvo v Premonstratě. Pověst o vstoupení hrabat Kappenberských do řádu Bílého, již dříve po Francii rozhlašovaná, hnula nejmocněji srdcem Dēpolt, hraběte Kampanského. Dēpolt byl syn Stěpána, hraběte Kampanského, a Adlety, dcery Viléma krále Anglického. Rozsáhlé hrabství ujal po otci r. 1102, zdědiv na něm tolik hradů, co dní do roka. Vynakládaje bohatství své po vůli Boží, byl Dēpolt otcem sirotkův, obhájcem vdov, útočištěm nešťastných, Samaritanem nemocných, zvlášť malomocenstvím skličených, a štědrým zakladatelem klášterů. Jak mile Norbert v Premonstratě byl se vyskytl, prosil jej host Dēpolt za přijmutí do řádu. Jemuž hospodár: „Pane! posečkejte u nás, až se v tak důležité věci s Pánem Bohem poradím.“ Po několika dnech zvěstoval opat hraběti: „Boží vůle jest, abyste nesl jho Kristovo spojené s jármem manželství; stav manželský určil Vám svrchovaný Hospodin, jenž i četné potomstvo vyvede z beder Vašich. Vězte pak, žeť nebudete bez viny těžké, zprotivil-li byste se radám prozřetelnosti Boží!“ — Dēpolt uposlechnuv poprosil světce, by mu sám ráčil vyhledati nevěstu. — Však Norbert měl důležitější práci před rukama.

Touž dobu zmahalo se v Belgii kacířství šeredné. Smýšlení bludné, jakéž se od sta let po Francii plazilo, začal Tankelin v bohatém a lidnatém městě Antortu veřejně vykládati. Za příznivých okolností ujal se brzy koukol a dusil v bujnosti své pšenici, an hospodár spal. Bohužel lpěla tehdaž na drabné části duchovenstva v těch krajinách skvrna neumělého a pohoršlivě rozpustilosti; zanedbaný touž měrou lid vězel v hrubé nevědomosti věcí Božích, a pohřešuje vzorů svatého obcování — zvykal skutkům bezbožným! Příkrý život, ježž Tankelin z počátku na odiv vedl, zjezdal mu vážnosti a důvěry: lid pokládal jej za posla Božího, za křísitele dobrého řádu v Církvi. On vlk v rouše ovčím, podmílal nejprvé v srdcích zástupův ten zbytek uctivosti k sluhám Páně: broje proti papeži, biskupům a jim podrízenému duchov-

venstvu. Také učil Tankelin o svátostech: že (prý) k spasení neprospívají; ba i sama velebná Svátost že (prý) k ničemu se nehodí; chrámové pak že jsou (prý) jenom hampejsy! Vůči hledě rostl počet jeho přívržencův: nadháněl mu ďábel lákaje tučnými kvasy, jež kacíř svým spojením strojí. Hnedle opanoval Tankelin chasu svou, takže se i k horším věcem odvážití směl.

Vyhlásil sebe samého za rovně Kristu Pánu! — Sběr pitomá uvěřivši stavěla svědci oltáře, pálila mu v čest kadidla, a schovávala sobě za svatý ostatek špinu, kterouž rúhač na umyvadle zanechával. A teď teprv ukázal Tankelin patrně, kyho by ducha byl. Chtěje ošklivým pudům svým bez ostýchání hovětí, převrácel on mravní zákon: učil, žeby smilnění a cizoložení velmi dobrým a záslužným bylo skutkem. Ohavný rúhač velel vyzdvihnouti oltářík a ozdobiti jej soškou bl. Panny Marie, pod záminkou, žeby ji sobě zasnoubiti chtěl. I hned snesli jeho učenníci snubních darů, z nichžto kejkliř mnoho nakořistil. Matky a manželové chvátili k mistru nestydovi s dcerami a manželkami, kterýchž mu s radostí doručovali na rušení; ale onino, jichž prosbu vyslyšeti nestačil, odcházeli zarmoucení, jakoby zbaveni zásluh přezádoucích!! — Antorfčané, pokaziv, umínili Tankelin rozšírovati vůkol kacířství své: shromáždiv tedy do 3000 chlapcův ozbrojených, pustil se s nimi ven do kraje. Chodíval, anebo jezdíval ve zlatohlavu, máje vlasy ve tři pramenky rozčesané a zlatými tkanicemi proplátané. Na výpravách nosili před ním korouhev a meč; on pak procházeje dědinami a městečky, pustošil a vraždil stále u víře katolické pastýře a ovečky. Treštenci, vojskem rádným stíhávání, zalézali do své brlohy — do Antorfa, města tehdaž nedobytného.

Vrchovatá byla již míra Tankelinových zločinů; Pán Bůh pokynul: Tankelin zmizel, by odplatu vzal; v rozbroji, ježž byl sám r. 1115 ztropil, roztržena mu lebka. Po něm vodil zámečník Mapasses tankelinisty; i rozplemenili se taky okolo Utrechtu a Kolína.

Smutného divadla poskytovalo tehdaž město Antorf, ježž byl před věky sv. Vilibrord Kristu Pánu získal. Nyní leželi chrámové jeho namnoze v rumu; klášterové zpusťli, a kříže podvrácené desily; přesná víra a ctný mrav byly vnitř i v ně zahlazený; zdálo se, jakoby tu spíš pohané, nežli zbloudilí křesťané obývali!

Když bylo v okrese Antorfském plnění a vraždění ochablo, ustanovil jest Burkard, biskup Kameracký, dvanácte kanovníků v Antorfě, aby obyvatelstva v

Duchu Božím obnoviti hleděli. Kterážto kanovníci, pohřešující žádoucího účinku práce své, prosili snažně biskupa, by raději Norberta, opata z Premonstratu, k uvázání se v dílo takové vybidnouti ráčil.

Dožadáný arcipat Norbert odešel s dvěma podrizenými bratry — Evermodem a Valdmanem — do Antorfu, prahna po tom, aby předrahou krví Kristovou vykoupené duše z otroctví ďáblova vyvázly na svobodu dítek Božích. Za krátký čas otevřeli jsou naši misijnáři Antorfa — srdce slovu Božímu; — kterakým asi klíčem? Klíčem lásky, jižto nelze odolati! Počínajíce jim kázati, říkali: „Nezoufejte bratři! Vy jste se dali pomásti z nevědomostí, majíce blud za pravdu; by vám byl kdo pravdu zvěštoval, jistě bylibyste ji rovněž tak ochotně přijali k spasení, jakož jste se onoho bludu přichytili k svému zahynutí!“ Jejich přičinnivou a modlitbami posvěcovanou lásku odměnil Bůh rozkoší z hojného té práce ovoce. Od té chvíle, co Norbert s dvěma spoludělníky kázati začal, bylo jen málo času uplynulo: a již se přední mezi bludaři k náhoum jeho vrhou a svatosvatě slibují věrnost katolické Církvi! Totéž činí ostatní mužská i ženská družina. A již jdou s plácem usadivým provázejíce velebnou Svátost, kteréžto — zastrčené — nedávno ještě byli se rouhali. Hnedle jali se zašlých chrámů vnově stavěti; pobořených opravovati; křížů a obrazů bl. Panny k veřejnému čtení zase povýšeno; necudného obcování zanecháno a duchovenstva s plesáním opět uvedeno!

Biskup Kameracký, boje se o nové ušlechtilé štípení, požádal opata svatého, aby z Antorfu neodcházel: že mu v témž městě přenechán bude kostel sv. Michaela s částkou důchodů. Prání takovému nemoha vyhověti, ponavrl Norbert, aby měšťané 12 řeholníků jeho synův mezi sebe přijali, z jejichž kláštera by na budoucí časy světlo víry katolické jasných paprsků rozlévalo po městě i na venek. I stalo se: Hildolf probošt kapitoly u sv. Michaela pustil t. r. 1124 řádu Premonstratskému týž chrám sv. Michaela s jinými kostelíky v obvodě, pak čtvero prebend, a co si nemovitého zboží. Správa osadníkův odezdána jest Premonstratům; jichžto přičiněním z požehnání Božího blud Tankelinský po Belgii vykořeněn jest.*)

Téhož roku (1124) vyslal Norbert k prosbě biskupa Bartoloměje sbor synův

svých s opatem jejich Gualbertem do Laudunu, by tam při chrámě sv. Martina místo nenapravitelných kanovníků — spásitelně působice Bohu sloužili. Kterážto pak odtud vycházejíce v Němcích a v Belgii missie ss. konali.

Maje pokdy r. 1125, cestoval světec náš do Rezna, kdež právě biskupoval Hartvik, rodný bratr Bedřicha, arcibiskupa Kolínského, a Engelberta, markraběte Kraiburského (v Bavorách nad Innou). Prostřednictvím dotčeného biskupa namluvil Norbert hraběti Kampanskému Mathildu, dceru výše jmenovaného markraběte. Jsa v biskupském domě na skloňku r. 1125 pohořin, vycházel světec na missie. V tu dobu proměnil Albert, hrabě Bogenský, hrad svůj Vindberg (nedaleko Strubiny) v klášter řádu Bílého; — také Verner, hrabě z Švabek, založil pro týž řád probošství v Ursberku (na levém břehu Mindely). Zavítav i do Augsburgu, vrátil se opat Norbert do Rezna. Rozžehnáv se tu s biskupem Hartvikem, odešel s třemi nově získanými učenníky v lednu měsíci r. 1126 do Vlašského města Komi, kdež právě meškal papež Honorius II. Arcipat do Komi přibylý poprosil vrchního náměstka Kristova za potvrzení řádu Premonstratského. Mile rád učinil tak papež daným tamže listem, jinak bullou, dne 17. února 1126. Z Komi putoval Norbert do Říma k hrobům ss. knížíř apoštolských. Vraceje se z Říma do Němce poslal jednoho z průvodců do Kampanie k Děpoltovi s vyřízením o námluvách podarilých.

Ve Vireburku, sídle biskupském, užířel Norbert stádo Kristovo bez pastýře: svoliv tedy k prosbám lidu i duchovenstva, slavil tu velikonoce. Bůh to tak zřídil na svou oslavu a ku počtění sluhy svého! — Když opat v hod Boží (11. dubna 1126) v hlavním chrámě po kázání nejsv. obět konal, požádala jej žena slepá za přimluvu u Boha, aby zraku nabyla. Přijav velebnou Svátost pod způsobou vína, obrátil se Norbert k prosebnici, a dechl jí na oči: i prohlédla žena a viděla dobře. Div ten povzbudil Jana, kanovníka u hlavního chrámu, a bratra jeho Jindřicha ku vstoupení do Bílého řádu, jakož i k založení probošství jménem „Cella Boží“ blíž Vireburku, na levém břehu řeky Mohanu. Odtad pustil se Norbert do Lotrink. Velmi uctivě přivítal jej vojvoda Šimon, kterýž později v biskupství Tullském pro řád Premonstratský založil opatství bl. Panny Marie, přímím: „Větší.“

Z Lotrink vrátil se arcipat Norbert do Premonstratu na skloňku měsíce května (1126). Tu když domácími pracemi a vrchní

*) Církevní kanovníci, obravše si chrám bl. Panny Marie s kollegiální, podrželi osm prebend a trvali povždy v upřímném přátelství s klášterem, jehož první sv. Norbertem schválený opat Valdman v záskukách bohat jsa r. 1138 v Pánu zesnul.

správou ostatních klášterů zaměstnán trval: vzkázal mu Děpolt, hrabě Kampánský, snažnou prosbu, aby k němu zavítal, jej na hodné přijetí svátosti manželství připravil a pak s ním na pomezí nevěstě Mathildě vstříc jeti ráčil. Ohystaje se na cestu do Kampanie, ustanovil Norbert, aby arciklášter Premonstratský každý rok po vše budoucí časy 120 chudých, nemocných a příchozích svým nákladem živil a ošetřoval. Krom toho vydal Norbert obecný zákon, aby veškerí řádu Bílého tehdejší i budoucí klášterové část svých důchodův příchozím a chudině k užitku oddělovali. Obmyšleje pak domácího bratrstva v svědomitém plnění povinností utvrditi, učinil k němu na rozloučenou Duchem svatým požehnanou řeč, kteráž — byť i jinakých scházelo svědectví — jeho bohomyšlnosti a mocné výmluvnosti slavně vydává svědectví.

Dvěma podřízenými bratry provázen, odebral se náš světec do Kampanie; a vyhověv tu pobožnému přání hraběte Děpolta, provázal ho, an si jel pro nevěstu. Na pomezí, kdež markrabě Kraiburský dceru svou ženichovi měl odevzdati, našli jen poslu vyřizujících, že nevěsta cestou ochuravěvši domů se vrátila. Doprošený opat jel tedy pro jistotu do Řezna, sedě na oslici a rozmlouvaje s bratroma o věcech spasitelných.

Kdožkoliv očima věrou v prozřetelnost Boží osvícenýma na skutky svatých lidí pohlíží: tomu jeví se u všelikém jejich podnikání a jednání prst Hospodinův; — kdo by pak jenom přirozeným zrakem rozumu na obcování svatých a světic Božích patřil: takovému zdálo by se ledakteré jich počinání buď planým buď padavým ovocem! Sv. Norbert jel do Řezna k vůli námluvám; jedn. pokládali to za nedůstojné opata svatého, neb aspoň za maření vzácného času: jiní vidouce, že oné cesty používal k rozmnožení království Kristova, velebili Ducha svatého; jehož nestihlá moudrost vše dobré vnuká a lidské činy lbezně pořádá. Nyní doprovází tyž světec ženicha pro nevěstu jedoucího; ba on jede ochotně i dále k Řeznu v záležitosti světské. Ale také v tom vládl jím vůle Boží, jakož níže odhaleno bude.

Něštěstí.

Bohslav, muž to ve škole strastí a útrap otužilý, při všem tom ale jak v myslí tak v tváři jasný a poklidný — seděl kdys v nízké své jizbičce sám a sám, lokem upřeným pohlížeje zpět na vše ta léta, co její byla provodila životem a jichžto napočítal beze dvou devadesát.

Najednou rozlítnou se s hřmotem a třeskem dvěře tiché jeho komůrky, a před ním stojí muž obrovské postavy, jemuž z očí srší blesky haňvu a zlosti, jehož pouhý pohled zničití stačil by člověka srdce slabého. „Vítej mi, příteli, vítej srdečně!“ oslovil strašlivou tu postavu Bohslav, ni v hlasu ni v tváři jaké známky bázně vjev nedada.

„Jak, ty se mě nelekáš, ty přede mnou netrneš, bídný zemorodče ty?“ osopil se naň hrůzonoša. „Nevíš-li, že jsem — Neštěstí a tuhle ti všickni že jsou věrní moji sluhové?“ On tu ukázal na celé hejno příšer a oblud, jichžto každá své jméno psané měla na čele.

Stareček pošina zraku svého tam, kam kynula ruka hrůzonošova, viděl tu povodeň, tam krupobití, zde požár, onde neúrodu, hlad, mor, válku, nemoc, záští, pomluvu, vraždu a tisícere zloduchy jiné, hotové, k nejmenšímu pokynu svého pána, trýzniti, hubiti lidstvo. Ale ani děsný pohled ten nebyl s to, aby zkrivil i jen jediného rysu v jeho obličejí, rozčeřil i jen dost málo klidnou hladinu jeho duše. Jako dříve, takž i teď seděl tu co vtělený anděl klidu a míru.

Samo Neštěstí zděsalo před velebným vzezřením jeho, nemohouc pochopiti tak neobyčejné si počinání. Zpamatovavši se ale brzo ze svého úděsu, oslovilo zvukem daleko už mírnějším starečka řečouc: „Nuž tak mi přede pověz, kdo jsi a proč se nehrozíš mé hrůzy?“

„Jsem křesťan!“ zněla odpověď kmetova: „A křesťan tent se neštěstí, trebas sebe větší bylo, neleká, tent před ním se nechvěje, nebledne. Vidíš on po boku neštěstí stát svého Boha, jenž mu je posílá, připomínaje mu věrnost, slíbenou Bohu a pamatujíc ho na pomoc připovězenou člověku. Tu se vzmouží srdce křesťana, on svolá všechny lepší síly své na pomoc, pustí se chutě v zápas s tou, jež se naň sápe, nehodou, a zvíťeziv cítí se povzneseným nade vše, co zemského a hynoucího, cítí se volným, blaženým v objetí svého Boha, svého Spasitele!“

Co takto hovořil Bohslav vytráceli se jeden po druhém sluhové Neštěstí. S posledním slovem starcovým zmizel i jejich velitel, a stareček seděl tu opět sám v tomž rozpoložení myslí, v jakémž jej bylo zastalo — Neštěstí.

Jádra v škořepinách.

Jako voda oheň hasí, tak skromnost překonává pyšníka. — Krása čtností i na srdce hrubé tak mocně působí, jako líbezný zpěv na ucho surové. — Zlý člověk podoběn jest uhlí. Řeřavé té popálí, studené začerní: vždy ti tedy na škodu.

Sestra Klára.

Chladný duben ustoupil květonosnému máji. Příroda oblekla se v roucho nesčíslných kvítků; jasnomodré nebe klenulo se velebně nad tichým domem v městečku M., ale v domě tom přebýval žal a bol. Květoucí bez zakrýval okno, a za oknem tím uvadala spanilá růže, sestra má Klára. Tak bývá často v životě lidském: za zdánlivým štěstím ukrývá se stráž a úsměv jest mohdy rouškou zahalující hořké slzy. Též květiny před naším domem byly toliko klamným zevnějškem, neboť za nimi sídlil smutek a hoře, které toliko v pohledu k nebeskému Otci nalezalo úlevu. Klára byla blízka smrti. Již tomu drahé času, co neopustila svůj pokojík; smutně jí minula jeseň a zima zhoršila neduh její. Lékařové pochybovali o jejím uzdravení a dovolili jí vše, čeho si přála, aby poslední doby života jí osladili a ulehčili.

Nastaly křížové dny. Z očí mé sestry zářila neobyčejná veselost, mluvila o slavnostech a procházkách, jako by měla jistotu, že ještě nejméně padesát let žítí bude. Leč právě tato živost v jejích modrých očích a v každém hnutí naplňovala zarmoucenou matku tím větší bolestí; nebo co jest bolestnějšího pro srdce milující matky, než když vidí své dítě pohrávati si s příkrovem?

Klára zaslechla zvonů znění, co věřících svolávalo do chrámu Páně. Nejistým krokem přiblížila se k oknu, aby viděla průvod, který jíti měl za městečko do polí, by vyprosil požehnání Boží na krásné osení. Vadnoucí ta květinka chtěla také účastna býti toho požehnání, aby se pozdvihla i její chorobou klesající hlava.

Matka byla v kostele; nebyl nikdo doma než služka Verunka. Na žádost sestry Kláry otevřela služka okno. Tu se zdálo, jakoby květiny v okně byly barevným rámcem bledého obličejе churavé dívky. Oko její zářilo nebeskou radostí, když užřela kříž a korouhve; když provázela zrakem svým dlouhý průvod nábožných, jak se pomalu vinul stromořadím a pak po květoucích lučinách vážně kráčel a posléze za zeleným pahrbkem v údolí zmizel. Chvilkami zanesl jemný větřík nábožný zpěv k jejím uším. Konečně vracel se průvod okolo domu, v němž Klára dydlela, a brzy uslyšela jména svatých a prosebná slova: „Oroduj za nás!“ Klára zapomněla na sebe a spojovala modlitby své s hlasy nábožných modlíce se za nuzné a chudé, aby Bůh žehnal jim a jich rolím. V průvodu užřela i matku svou, která jen na svou jedinou dceru myslila a i dnes jen za ni Pánu se modlíla.

„Lékařové ovšem vyřkli smutné slovo: „Není naděje,“ ale milující srdce rádo pochybuje o neomylnosti výroku, jímž se smrt vroucně milované osoby zvěštuje. „A přece chce doufat,“ pravila Klárina matka, „ne v pomoc lidskou ale v pomoc Boží. Kdo hnedle proskoumal cesty a soudy Boží, by říci mohl: až posud a ne dále sahá doba žití tvého? Má dcera bude živa, Pán vyslyší modlitbu mou!“ Přišedši domů, nalezla Kláru u okna. Dcera vítala matku, pak řekla, že byl dnešní průvod do polí velmi příjemný.

„O mé dítě, každý modlil se tak vroucně o krásné počasí, že Pán té horoucí prosbě ani odolati nemohl.“

„Což tedy, milá matko, každá vroucí modlitba dochází vyslyšení u Boha?“

„Ano, milé dítě, neboť horoucí a pokorná modlitba za věc dobrou vznáší se jako ohnivá střela k nebesům a činí ta-kořka násilí Pánu Bohu.“

„Taková jest modlitba má, když se modlím za tebe, drahá matko.“

„A má za tebe, když prosím, aby ti Bůh opět zdraví udělití ráčil.“

„Tvá modlitba bude vyslyšena, milá matko, již jest mně lépe, mnohem lépe.“ To řkouc podala Klára ruky své matce.

„Ale dítě, tvá ruka jest horká,“ pravila matka „nejsi-li nemocná?“

„O nikoliv, zahřálo mne to teplé slunečko. Věř mi, že jest mně o mnoho lépe; uvidíš, že při processí v den Božího Těla po boku tvém kráčet budu. K té slavnosti postavím na našem domě oltář a pak zazpíváme já a mé přítelkyně tu krásnou píseň, kterou mně můj bratr Bohumil nedávno poslal. On sám ji skládal. Poslyš, milá matinko, jak krásně a dojmavě zní.“ Klára se zdvihla, zasedla k pianu, vyloudila nástroji několik úpěnlivých zvuků a sklesla na pohovku.

Uleknutá matka bědovala, kojila se v skutku nadějí, že o Božím Těle Kláru uzří po svém boku a nyní —

„Do Božího Těla jest ještě daleko,“ těšila ji služka Verunka, „doufejte, Pán Bůh ji uzdraví.“

„Milá Verunko,“ odpověděla matka vrtíc hlavou, „za šest neděl může nemoc ubohé Kláry se zhoršiti tak... O můj Bože, všemohoucí Bože! prosím Tebe, zachovej mně dceru mou, chceš-li ji ale k sobě do nebe povolati, ó vezmi mne zároveň s ní.“

Klára otevřela oči. Verunka napomínala paní, aby nehořekovala, řkouc že „takovéto mdloby minou tak rychle jako přicházejí.“

„Ano, ano, Verunka, má pravdu,“ pravila slabým hlasem Klára, „to nic neškodí, pranic; snad jsem stála příliš dlouho u otevřeného okna aneb jsem dnes dříve vstala než obyčejně. Uvidíš milá matko že mně bude brzy dobře. Pak si to vynahradím, co nyní obmeškám, nevycházejíc z pokoje; pak navštívím všech na ta, od mladosti mně drahá místa. O kěz by tu byl bratr Bohumil, bychom opět z večera na člunku se plavili až tam na ostrov, ke kapliče Matky Boží. Jen až budu zdráva, opět budu Rodiče Boží věnce vítí.“

Matka hleděla potlačiti slzy v očích, a nutila se k úsměvu, ale v hloubi svého srdce cítila tím větší bolest; již chtěla ji opustiti důvěra v pomoc Boží. V noci ulevila klečíc před obrazem bolestné Matky Boží hojnými slzami žalu svému. Několik neděl bylo uplynulo v samé bázni a naději, i svatodušní svátky již minuly. Šerik a kalina již odkvětlý, čas růží a lilii se blížil a s nimi i slavnost Božího těla. Neduh Klárin se nezměnil. Lékař sice řekl, že uvadne s květinami máje, a hle, červen přinesl své kvítí, a Klára ještě žila. Jednoho večera pravila matce a tváří, z které nebeská blaženost hleděla:

„Pozejtří jest Božího těla. Veliký to svátek; chrám bude kvítím pokryt, radostný zpěv bude se všude rozléhati; ráda bych o této slavnosti přistoupila k stolu Páně, mám k tomu tuším dosti síly.“

„Chválím z celého srdce tvůj úmysl, přemilá Kláro,“ odpověděla matka, „já sama chci též přijmouti Beránka Božího.“

„Prosím tedy, drahá matko, pošli mi pro pana děkana.“

Matka došla sama pro pana děkana.

Již se šerilo; stín revy a jasmínu, jimiž lehký větříček pohyboval, padal do komnaty. Na klekátku před obrazem Ukřižovaného klečela, cele bíle oděná Klára. Připravovala se k svatě zpovědi. Brzy vstoupil sem staříčkový kněz a anižby Kláru z jejího rozjímání vytrhoval, posadil se a slyšel její skroušené vyznání hříchů a udělil ji svatého rozhrěšení. Po zpovědi Klára povstala, a přivítala staříčkého duchovního otce. Přinesli světlo na stůl, a matka vešla do pokoje.

„Milé dítě,“ pravil ctihodný kněz ku Kláře, „snadby to pro vás bylo příliš namáhavé, když byste šla do chrámu Páně. Ten, kterého tam chcete navštívit a přijmouti, přijde k vám, když vy nemůžete k Němu. Slyšel jsem, že chcete zde u vašeho domu oltář postaviti; buďte bez starosti; já sám dám oltář ten postaviti a vaše

přítelkyně jej zajisté z lásky k vám hned zrána okráší.

Klára děkovala srdečně knězi za jeho láskavou ochotnost; však nic méně žádala přijímati v chrámu Páně. Po krátké modlitbě odebrala se na lůžko. Ušnula. K ránu zdálo se jí, že jest v nebi, ruka její že spočívá v ruce Královny andělů, Rodičky Páně. Když se ráno probudila, seznala, že pravici její drží pečlivá matka sedíc u lůžka.

Pomocí ochotné Verunky oblekla se v bílé své šaty, po té přistoupila k oknu; ó jak to hnulo jejím srdcem, když viděla, jak její mladé přítelkyně se vši pílí na okrase vkusného oltáře pracují. Poslala jim vše, co měla a o čem soudila, že by se k větší okrase oltáře hodilo. Dívky měli z radosti Kláře učiněné samy největší radost.

Zjednán jest vůz, Klára vezla se do kostela. Podpirajíc se o rameno matčino, pohlížela plna jsouc nábožných citů, vzhůru. Celá svatyně podobala se zahradě. Kdo jaké květiny měl, zapůjčil je milerád k oslavení tohoto slavného dne. Celé stromoradi myrty, nejkrásnější růže a stříbrolesklé lilie ozdobovaly stánek nejsvětějšího Beránka Božího. Mše svatá počala; libozvučná hudba a zpěv rozléhaly se naplněným chrámem, vonný kouř vystupoval z kadidelnic, jakoby obličej Boží, který v nejsvětější Svátosti vystaven byl, před zrakem hříšného tvora zahaliti chtěl. Klára klečela vedle matky, modré oko její bylo upřeno na oltář, hlava něco skloněna, ruce nábožně sepnaté, celá postava byla jako z nejbélejšího mramoru vytesaná. Černé na šiji splývající kadere ozdoboval výnek z bílých růží — podobala se modlicímu andělu. Konečně přiblížila se ona blažená doba, kdy Klára a její matka měli přistoupiti k stolu Páně. Hudba umkla, posvátné ticho panovalo, když kněz obrátiv se k lidu a pozdvihnuv něco málo nad kalichem svatou hostii vážným hlasem pravil: „Ejhle, Beránek Boží!“ — Vše pokleklo a bilo se v prsa. „Panc, nejsem hodna, abys vešel pod střechem mou, ale toliko rei slovem a uzdravena bude duše má,“ opakovala Klára z věřícího srdce a slzy svaté radosti kanuly po bledých jejích lících. Zdálo se, jakoby nebeský ráj na zemi se skloňoval, aneb jakoby se země zároveň s Ježíšem Kristem, který ji navštívil, do nebe pozdvihovala v tom okamžení, když kněz kladl v ústa Kláry a její matky nejsvětější Tělo živého Boha ve způsobě chleba. Ve všech očích bylo vidět slzy, a všichni přítomní spojovali modlitby své s prosbou velebného kněze řkoucího: „Tělo Pána na-

šeho Ježíše Krista zachovejž duši tvou k životu věčnému, amen.“ Nikdoť nepochyboval, že jest to její poslední posila na brzkou cestu do věčnosti.

Když Klára od stolu Páně povstala, bylo na ni pozorovati, že její krok jest pevnější a jistější. Matka provázela ji k oltáři Marie Panny, i plesala radostí nad touto podivnou změnou. Zde před obrazem Matky Boží dokončila Klára své díky za milost, kterou jí Bůh prokázal vstoupiv ve způsobě chleba do srdce jejího. Když konečně domů se navrátiti chtěly, řekla Klára po tichu k své matce:

„Matinko, dovol abyž s tebou pěšky šla, jsem dosti silna.“

Matka se vskutku těšila, že Bůh její prosbu vyslyšel a zázračně milou její dcery uzdravil; však nicméně rozmyšlela se máli žádost její vyplniti. „Obávám se, milé dítě, že se tou cestou unavíš.“

„Ne, ne, milá máti, věř mně, jsem skoro úplně zdráva. Což to na mně nepozoruješ? Chůze mně dobře poslouží.“ — Podivná zajisté změna stala se na mé sestře. Matka k její žádosti svolila, chtěla pak ji za ruku vésti, ale Klára toho nedopustila, nýbrž podala sama ruku matce své řkouc: „Dobré děti přísluší, aby matku v chůzi podporovala.“

Kráčely ke dveřím. V síni obklíčili je chudí, co tu na štědrost vycházejících čekali.

Byla by to bývala krásná úloha pro malíře vyobraziti, jak tato panna, bělejší nežli sat, který na sobě měla, svou matku za pravici vedouc, mezi starce, mrzáky, vdovy a sirotky almužnu rozdávala.

Každý, kdo Kláru a její matku městečkem jdoucí potkal, pozdravil zdvořile, ale každý si něco jiného myslel: jedni, kteří ji nedávno byli viděli, divili se nemálo pokroku, jaký zdraví její za ten krátký čas bylo učinilo; ti, kdož ji dlouho nebyli viděli, nenalezali za ní žádné značné změny, a opět jiní, co ji při vši její bledosti krásnou jako anděl nazývali, pravili vespolek, že vyhlíží v těch bílých šatech a v tom bílém závoji jako nevěsta. — „Máte pravdu, jako nevěsta, odvětil kdosi tudy jdoucí, „ale jako nevěsta smrti, a bohužel brzy bude ta smutná svatba.“

Kdo to řekl, byl místní lékař. — Jeho slova šla rychle od jednoho k druhému a nebylo snad nikoho, jehož srdce by nebylo politovalo dcery i její ubohé matky. Dobře že se tento výrok lékařův nedostal ani ke Kláře ani k její matce.

Sotva že byla Klára doma, zazněly opět zvony na znamení, že se posvátný průvod ubírá z chrámu k jednotlivým v městečku postaveným oltářům. Všechny

domy, kudy průvod jíti měl, byly okrášleny koberci praporeci, kvítím a věnci. Cesta byla pokryta zeleným a rozličným polním kvítím, nejvzácnější pak květiny zdobily oltáře, na kterých měl spočívat Pán všeho míra. Oltář, který před naším domem stál, převyšoval všechny svou úpravou, vkusem a zvláště svými obrazy. Klára posadila se na pravé straně oltáře vedle matky. Již bylo slyšeti zpěv školní mládeže, v který se mísily hlasy kněží a věřících. Již bylo viděti kříž a nad hlavami lidu korouhev, pak přicházeli žáci, dívky, z nichžto jedna nesla krásnou bílou korouhev neposkvrněné Panny, následoval spolek jinochů se sochou svatého Josefa, jednota panen se sochou Rodičky Boží, pak asi dvanáct malíčkových dívek, sypaných z košíčků růžové listí před nejsvětější Svátostí na cestu, a za nimi po skvostných nebesy duchovenstvo, se starickým panem děkanem, jenž nesl nábožně Pána nebes i země. Za nim šli muži a ženy v největší pobožnosti růženec se modlíce. Processí přibližovalo se nyní k oltáři sestry Kláry. Když byla nejsvětější Svátost blízko domu, tu pojednou stibrojasné hlasy, jakoby s nebe přicházely, naplňovaly povětří lahodným zpěvem; byly to přítelkyně radostí sluzí Kláry, zpívající onu píseň, kterou Klára od bratra byla obdržela. Klára a její matka klečíce vítaly v hluboké pokorě Ježíše Krista.

Zpěv umkl, vonný zápach kadidla vystupoval k nebesům, lid klečel na kolenou, rány z hmoždírů otrásaly povětří — když velebný kněz opět k oltáři vystoupil a z prostřed růží a lilí vzav nejsvětější Svátost požehnaní veškerému lidu uděloval.

Pak otihodný sluha Páně, stoje na stupních oltáře přijímal od starců, churavých, slabých a nemocných kytice a obrázky, jež na kolenou klečíce jemu podávali, a dotýkal monstrance, tohoto pozemského trůnu milosrdného Boha. Klára byla první, která se přiblížila a kytici z fialek, růží a lilí k Tomu pozdvihla, jenž řekl: „Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“

O zázračná, podivuhodná moci věřícího srdce! Když Klára, plna důvěry v milosrdenství Boží kytici, kterou se byl kněz monstrance dotekl, k srdci přivinula, pozorovala, že na celém těle se zotavuje a nové síly nabývá a k podivení všech přítomných povstala a šla s processím do chrámu Páně, tam připojila se k věrným svým družkám a po dlouhém čase opět slyšen jest její příjemný, čistý hlas ve svatyni Páně. Děkovala dobrotivému Pánu Bohu. Celé městečko se radovalo.

Zdraví pobožné Kláry se víc a více lepšilo a nežli uplynulo několik neděl, byl opět růměnec na jejích lících; každý, kdo ji znal, miloval ji nyní tím více, neboť všichni byli o tom přesvědčeni, tu že hojila ruka všemohoucí.

Jsa bratr sestry Kláry mohl jsem se nejlépe o pravdivosti zázračného jejího uzdravení přesvědčiti. Napsal jsem to, aby oslaveno bylo jméno Páně. A co se dále stalo s Klárou? Matka naše zemřela po třech letech, mne volalo povolání z domova a vlasti, musel jsem co missionář odebrat se do Ameriky. Bylo to smutné loučení. Klára svěřila mně při odchodu, že i ona z lásky k Bohu zamýšlí opustiti rodiště, že chce ji zázračně darovaný život věnovati službě Boží. Důstojný pan děkan, který již požívá ovoce své křesťanské lásky, připravoval ji po celý rok k tomuto hrdinskému kroku. Bůh přijal obět tu, a já navrátil se po několika letech opět do Evropy, pospíšil jsem z Říma přes Trident do severního Tyrolska a tam ne daleko města Hallu navštívil jsem v klášteře Salesiánek „sestru Kláru.“ Služka Verunka jest nyní milosrdnou sestrou.

K. J. N.

Jemný způsob protivníka udobření.

Když Jeho Svatost Pius IX. biskupem byl v Imole, požíval sice v městě tom mnoho vážnosti a náklonnosti; nic však méně, měl také několik nepřátel, kterýchž aby si získal a naklonil, všelijak se vynasnažoval.

Jen jeden protivník nechtěl se poddati a ten byl gonfaloniere (měšťanosta) v Imole. Choť jeho mnoho se trápila nad tím, že proti výtečnému biskupovi často v řeči urážlivě vyjádří, čímž pokaždé v domácnosti velká váda povstala, neboť ona se biskupa vřele ujmála. Dlouho myslila hodná choť na to, kterakby v manželu vzbudila příznivější o biskupovi smýšlení. Vědouc, že se brzo stane matkou viděla v tom vlnuknutí Prozřetelnosti, kterakby se docílilo smíření. — „Kdyby se biskup“, myslila sama u sebe „uvolil, tomu dítěti, kteréž mi Bůh dá, býti kmotrem; zmizelaby v duši mého manžela všechna nesvornost svazkem duchovního spříznění, jenžby biskupa k našemu dítěti upoutal.“

I osmělila se vznešeného biskupa navštívit a úmysl svůj jemu projeviti. „Ano,“ pravil, „milerád nabídnuté kmotrovství přijímám a raduji se z toho, že si přítěle získám.“ A však jednalo se ještě o přemožení jedné obtíže. Jak věci stály, nebylby gonfaloniere nikdy Jeho Emi-nenci požádal, aby se mu za kmotra dostavil; i musel biskup sám první krok učiniti. Ubohá paní nezatajila jemu svého obávání.

„A jiného nic?“ tázal se dobrotivý kardinál. „Nuže, já ho sám o to požádám.“

K tomu se hned druhého dne naskytla příležitost, bylať na ten den ustanovena porada strany městského špitálu, k níž se také měšťanosta musel dostaviti. Po skončené poradě přistoupil biskup s obvyklou přívětivostí k němu a dal se s ním do řeči, jakoby na všecku hořkost, kteréž od něho zakoušel, byl zapomněl.

„Pane hrabě, přijmětež mé přání. Rodina Vaše bude brzo o jedno dítě čtenější; toť požehnání, jež Bůh Vašemu snátku propůjčuje a já se s Vámi z toho srdčně raduji. Zdali pak jste si již koho zvolil za kmotra?“

„Ještě nikoho,“ vece chladně gonfaloniere.

„Tím lépe!“ odvětil biskup jehož vzezření a slovo ještě větší jevílo přívětivost; „tím lépe, já jsem někoho navrhnouti chtěl, a to sám sebe!“

„Nikdy, na žádný způsob!“

Měšťanosta, muž velmi náruživý nebyl sebe mocen, aby tak urážlivé vyjádření zatajil. Po té proti všeliké uctivosti, kterouž v moci a důstojenství vyššímu povinen byl, se prohrěšiv žada k němu obrátit a odešel.

Dobrého kardinála to velice bolelo, že toho zatvrzelého srdce obměkčiti a sobě nakloniti nemohl; a však křesťanská láska ještě se nespustila naděje, příhodnější dobu očekávajíc.

Nepominul měsíc a biskup Imolský stal se papežem pod jménem Pia IX. Krátce na to obdržel gonfaloniere z Říma list toho obsahu:

„Biskupa Imolského nechtěl jste míti za kmotra; zdali snad Vám bude milejší biskup Římský?“

Snádně se domyslití, jakou odpověď dal měšťanosta. Bez odkladu chvátal do Říma a Otci svatému k nohou se sevrhnout co nejpokorněji za odpustění prosil a spolu za šťastného se pokládal, že dítě jeho bude míti takového kmotra. Tak se Pius IX. osvědčuje býti náměstkem Toho, jenž pravil: „Dobře číňte těm, jenž vás nenávidí.“

D o p i s y.

Z Prahy, dne 22. května 1868.

[Protestanté v Španělsku.]

Jako před nemnohými lety povstal veliký nárek v Israeli nad pokřtěním židovského dítěte Mortary, tak i letos svět evangelický velmi se rozhněval na vládu španělskou proto, že tři protestanty odsoudila k žaláři; všady mezi evangelíky sbíráno podpisů k adresám; bratři veškerych nekatolických významí chtějí napomenouti a žádati vládu španělskou, aby vězně na svobodu propustila.

Jmenem protestantů zemí rakouských ubírá se do Španěl baron Riese-Stallburg z Prahy, nesa s sebou adresu podepsanou 2000 protestanty, asi jedno sto sborů za-

stupujícími. V této adrese jest mimo jiné i toto: „K tránu Vašeho Veličenství (královny) přibližují se s nehlubší úctou evangeličti křesťané z mnohých krajín, jedno jsouce u víře v nejvyššího Smírce, který odpouští a odpouštětí velí... Některí podání španělské koruny vyznáním víře naši podobným urazili krajinské zákony španělské. Dle zákonů těchto jsou od královského soudu k dlouholetému žaláři a k jiným těžkým pokutám odsouzeni... Vysoko nade všechnu moc zákona stojí moc milosti Vašeho Vel.;... královské slovo může tisíce vyznavačů Kristových osvoboditi od trpké žalosti a naplniti bohabojnou radostí. Za toto jedno slovo milosti prosíme pro ně Vaše Vel.; činíme to, poslušni jsouce milosti plnému slovu Božímu, jakožto věřící v Pána Ježíše Krista, který pro svou až do smrti věrnou lásku velí, abychom Boha a lidi prosili za bratry.“

Tato adresa jest velmi pohnutlivá a oplývá slovy křesťanské lásky; ze slov adresy mohl by se domnívati, že nový nějaký Nero neb Dioklecián chce ve Španělsku šmahem všechny křesťany nekatořlíky zahubiti a žaláře jimi naplniti. I my toho máme dobrou povědomost, že nejvyšší Smírce odpouští a odpouštětí velí (ovšem jen kajníkům), a protož budeme tomu povděční, pakli skutečně milost španělské královny zbaví ony odsouzence trestu jejich. Avšak tomu nemůžeme víry přiložiti, žeby ti tři protestanté jen pro pouhé „vyznání víry“ byli k žaláři odsouzeni a žeby tudý za jakésy mučenníky víry evangelické měli považováni býti.

Tři onino protestanté: Alhama, Matamoros a Trigo, byvše dříve katolíky, dali si od „biblické společnosti“ náležitě zaplatiti a nabyli za několik dukátů přesvědčení o pravdě víry protestantské; avšak ani španělské zákony netrestaly jich pouze po toto odstoupení od Církve, aniž proto, že bibli čítali; to se muselo ponechati vlastnímu jich svědomí. Ale ti tři mužové se veřejně rouhali náboženství katolickému a tupili Církev, ku kteréž celá říše španělská se přiznává. Zkušenost učí, že v protestantských státech i při největším hřmotu o samé rovnoprávnosti netrpí se pohanění víry té, ku kteréž většina obyvatelstva náleží.

Však onino tři odpadlíci nešťítíce se žádných prostředků snažili se všemožně na útraty společnosti biblické odvracet lid od víry katolické; nedařilo se jim ovšem příliš valně, nebo v celé Granadě, v Malaga, Kadixu a Jaenu toliko 85 lidí odtrhli od Církve; ač peněz od „biblických společnosti“ dostávali hojně. Tito misijnáři

evangeličti nespokojili se s pouhou činností náboženskou, ale dopisující si s lidmi rozličného druhu v Anglicku, Francouzsku i Belgii usilovali choutkám socialistickým všude průchodu zjednati. Poněvadž pak žádný stát nemůže takového jednání trpěti bez své ujmy, domníváme se, že i soud Granadský právo měl k potrestání, ano že snad soudil spravedlivě. Že pak tím podnět jest zavdán k tolika článkům novinářským a válečnému hluku v ležení nepřátel Církve katolické, s jistotou lze očekávati, že vláda i důvody, kteréž ji přiměly k proněžení takového rozsudku (Matamoros a Alhama odsouzení jsou k devíti, Trigo k sedmi rokům žaláře) veřejnosti podá.

Prekvápilo nás, že politický denník „Hlas“ a po něm i „Hlasy ze Siona“ toho vzpomněly, že „ze Švédska ještě v 19. století vyháně se chudé ženy“ (také bohatí lidé, jichž statky se konfiskují), „proto, že se daly na víru katolickou“, ač se oba listy tyto domnívají, že v Španělsku odsuzují soudy „nevinné“ občany k dlouholetému vězení v žaláři. Bude-li dokázáno, že onino tři odpadlíci „nevinné“ byli odsouzeni, pak by teprv bylo na svém místě přání, jež projevuje „Hlas“: „aby veškerí církevní hodnostáři katoličtí v ostatní Evropě a tedy i u nás, v této záležitosti pozdvihli hlasu svého a ohradili se proti tomu, jakoby víra katolická hrůzou žaláře a galejí“ (úřad v Granadě ještě není celá katolická Církev, tak jako Švédsko, není sumou všech protestantů) „členy své v lůně svém zachovávatí musela“ (v rozsudku ničeho o tom nečteme, že se ti tři odpadlíci museli navrátiti k Církvi kat.); „i kdyby společně a se sv. Otcem v čele vládě španělské projevíli ošklivost svou“ atd. (Douška „Hlasu“: Ale což kdyby sv. Otec potřeboval „Petrův peníz“ na zapravení pošty?)

My jen tolik připomínáme, že mimo Švédsko posud i v Meklenbursku a Holštýnsku krivda zjevná, do nebe volající se děje katolíkům od vlády protestantské. A kdo tam posílá adresy? Kdo se jich ujímá? Hlasy katolíkův sousedních přehlášeny jsou, a novinářstvo nevěrecké katolíků se neujímá nikdy. Od nás se vydal vyslanec s adresou na dalekou cestu do Španěl, aby tamější lid naučil pravé snášlivosti. Lituujeme, že se nepodíval u nás v Čechách do Sloupnice; tam by byl přetržil roztráskaný kříž, jenž by jej byl přesvědčil, že i u nás byloby potřebí přiučovati se větší snášlivosti. Snad by také nebylo na škodu, kdyby se podobný horlitel pro náboženskou snášlivost vydal někdy na podívanou do Irska; až tam zase vláda anglická dá chudé, hladem vymorované nájemníky kato-

lické vyházení z chatrčí, aby z nich mohla nadělati chlívů pro stáda. *delé odjí o E.*

— Inu domněl jsem se, že **Z Říma v květnu 1863.**
[Židé. Mortara. O hrobě sv. Cyrilla.]

(Připomenutí red. V měsíci lednu uveřejnily listy Pražské podivnou novinku o židech v církevním státu. K lepšímu porozumění všeho, co následuje, klademe ji sem: „Židé v církevním státu. O židech v církevním státu žijících psalo se v poslední době mnoho, protož snad mnohého bude zajímati, seznati některá ustanovení židův se týkající. V roce 1843 vydal papež Řehoř XVI. následující rozkaz: „Rozkaz svatě inkvisice“ proti židům v papežských státech. 1) Žádnému v Ankoně a Sinigaglii bydlícímu židu není dovoleno, aby křesťany do příbytku svého neb do stravy vzal. Též nesmí křesťany do služby najmout, nechce-li jinak papežským trestním dekretům podlehnout. 2) Veškeré židé ostatních papežských států musí nejdéle ve třech měsících veškeré své movité i nemovité jmění prodat, jinak by se jim prodalo. 3) Žádný žid nesmí se bez dovolení vlády v jakémkoliv městě usadit a kdyby se tak stalo, má vinník do Ghetta, jemuž náleží, zpět veden být. 4) Žádný žid nesmí přes noc jinde než v Ghettu se zdržovat. 5) Žádný žid nesmí přátelsky zacházet s křesťany. 6) Pod trestem 100 skudů až sedmiletého vězení nesmí žádný žid vésti obchod se svatým náradím a knihami. 7) Židům není dovoleno, mrtvé své s nějakými třeba sebe menšími obřady pochováti, nesmí též použití smolnic, jinak by se jim tyto skonfiskovaly. V jiném rozkazu „svatého úřadu“ stojí doslovně: Pod výhrůzkou nejkrutších trestů rozkazuje inkvisice, aby každý lékař, když k židu je povolán, dříve se pokusil, aby nemocného na pravou víru obrátil; a neuposlechne-li tento, aby jej nechal beze vší pomoci.“ To jsme četli v Praze.

Nevědouce o takém rozkazu, vystříhl jsem uvedenou novinku z „Nár. Listů“ od 18. ledna t. r. č. 14. a poslal jsem ji našemu ctěnému dopisovateli do Říma domnívající se, že se mu podaří přesvědčiti se o pravosti citovaného rozkazu Řehoře XVI. Došla nás následující odpověď: Po „rozkazu sv. inkvisice“ pátral jsem tu s mnohou pilností, ale nadarmo. V největší všech knihoven zdejších, v knihovně Dominikánův, vzal jsem do rukou velikou knihu (foliant), jenž obsahuje všechny za papeže Řehoře XVI. r. 1843 vydané dekrety či „rozkazy“, přemítal jsem list za listem, ale nadarmo, (a Dominikáni bývali členy té inkvisice). Ani v kancelářích samé inkvisice nevědí ničeho o tom rozkazu. A co divu, že nevědí? Či to možná, aby křesťanská vrchnost byla kdy vydala rozkaz, který se přiči přikázání Božímu o milování bližního? Či nečelil by proti lásce křesťanské rozkaz, aby každý lékař beze

vší pomoci nechal nemocného žida, kdyby nechtěl křest sv. přijmouti? Ty noviny vymyslily tedy lež anebo ji otiskly, a proč asi? Nejspíše z té příčiny, aby sv. Stolice u lidu českého ve vážnosti klesla. Osočovatí papežskou Stolicí v nynějších nátlacích dosti skličnou: to zdá se mi býti proti prvním pravidlům lidskosti, ku kteréž onen článek napomíná vládu papežskou. Národ český mám za národ katolický, jenž jest papeži zvláštní láskou oddán, a proto nesoudím, že zprávy utrhačné, jakáž jest svrchu položená, „mnohého“ zajímají. Stavení židů v církevním státu znamenitě zlepšil nynější sv. Otec, jakmile po dosednutí svém na stolicí papežskou opravy zaváděti se jal. (Prot. Förster dí ve svém Vůdci po Itálii, VI. vydání, 1857, na str. 150: „Židé... Proti svobodomyšlnějším nařízením nynější vlády vzpíral se římský lid. Pozn. red.) Sv. Otec zrušil mnohé zákazy a dal jim nemalé svobody. Mnohé později ovšem opět odvolány jsou, proto že se jich hrubě zneužívalo, v tom ohledu měli židé stejný osud s ostatními poddanými Jeho Svatosti. Avšak svoboda: bydlěti mimo židovské město (ghetto) jim ponechána jest. „Ghetto,“ jaké to pro mnohého hrozné slovo! K upokojení všech o židy zdejší starostlivých dokládám, že se ghetto zdejší od bývalého židovského města (ghetta) v Praze v pranicem neliší. Jsem již přes rok v Římě a doposud jsem nezpozoroval v obecném životě, že by papežská vláda jinak nakládala s křesťany a jinak se židy. — Že již mluvím o židech, promluví též o bývalém židu, o jehož pokřtění u nás před lety více hluku naděláno, nežli svrchu uvedenou novinkou o židech v církevním státu. Mním chlapce *Mortaru*. Po dva měsíce pracoval jsem v knihovně kláštera, v němž on nyní jest; měl jsem začasť příležitost viděti jej a mluvit s ním; zprávy moje jsou tedy víry hodné, a budou tuším mnohého zajímati. Dříve pak zajděme si do minulosti. Chlapec *Mortara* měl za kojnu křesťanku. Z toho patrné, že vůbec platný zákon církevní, jenž zakazuje křesťanům sloužiti u židů, ani v církevním státu se nezachovává! Malý *Mortara* onemocněl. Lékař vyjevil služce, že dítě z nemoci té nepovstane. To se stalo v Bononii asi před 12 lety. Služka dobrého jsouce srdce rmoutila se nad tím, aby pak zármutku svému ulehčila, svěřila smutnou tu zprávu jistému hokynáři, jenž slyše to, odpověděl, že když tomu tak, musí dítě pokřtiti. „Ale kterak to mám udělati?“ — I vysvětlil jí, kterak by dítě křtiti měla. Umluveno a — vykonáno. Však nastojte, *Mortara* ozdravěl;

jeho pak menší bratr ochuravěl tím více, k smrti. Tu radila jistá stařena služce, aby neopomenula, chlapečka pokřtiti prve než by skonala. Rada ta služku nad míru zarmoutila. Stařena tážala se po příčině té sklíčenosti. Uslyšela odpověď: „Ach já jsem staršího hošíka také pokřtila a on ozdravěl a nyní pokřtění jsa bude jako žid vychován!“ Ký div, že stařena nemlčela? Věc ta dostala se mezi lid, k úřadu, a když se bylo vyšetřilo, že tomu tak, pokládala vlada křesťanská za povinnost svou starati se o křesťanské vychování mladého křesťana. A to nadělalo tehdaž po Evropě tolik hluku. Každý plátek ličil přeusťný osud chlapce Mortary. —

Kláster „S. Pietro in vincioli,“ kde Mortara nyní žije, náleží řeholníkům sv. Augustina (kanovníkům). Ustavěn na výšině „S. Martino“ panuje nad celým Římem. Na ohromné zříceniny starého věku, na koliseum, klenutí Titovo a Konstantinovo, na paláce císařův, na pohorí Sabinské i Albánské a j. není odnikud širšího rozhledu, než od „Rochettinů.“ Tak zově zdejší lid obyvatele tohoto kláštera, poněvadž ustavičně rochetku nosí, kterouž řeholní bratří jejich v Rakousku vyměnili za uzounkou bílou stužku, pramály to zbytek bývalé rochetky. Pod správou generalního opata zaměstnávají se řeholníci tito učením a vychováváním svých nováčků, kteří z celé Italie sem se shromáždí. Nad to mají tu konvikť asi na 10 jinochů, jež sem zámožnější rodiny na vychování dávají. Jinoši tito nosí, jakož obyčejně ve všech podobných ústavěch italských, duchovenský šat svých představených, aniž by tím vázání byli k vystoupení do řádu. Vystoupiti jest každému volno, kdykoli by chtěl. Jenom jediný nechce o vystoupení z ústavu ničeho slyšeti, neboť tu nad míru spokojen a šťasten jest — mladý Mortara. Nyní jest v 13 letech. Cesty, po nichž ho Prozřetelnost sem byla uvedla, nejsou mu neznámy; víť všecko, co se s ním dělo a umí si vážiti toho štěstí, že nalezl pravou víru, nežádá si ničeho vroucněji, než aby taky rodiče jeho účastnými se stali neocenitelného toho dobrodiní. Každý den modlí se za ně o milost obrácení a kdož ví, jestli ji nevyprosí? Alespoň matka jeho, ač jest židovka, dává dvakráte týdně hojné almužny chudým Františkánům. Toliko otec jest chladný peněžník, nepřístupný citům něžnějším. Užil všech prostředků, aby se chlapec zmocnil. Ministr Cavour slíbil mu svaťosvatě, že mu navrát syna vymůže. Když toho nedocílil dopisy, slíbil cenu 6000 zl. tomu, kdo by malého Mortaru přivedl. Jediné, čeho tím za života svého dosáhl, bylo

to, že malého Mortaru připravil touto starostí o jeho blaho, o procházky po městě. Nyní jest opět odsouzen k tomu, aby se procházel toliko po velkolepých síních knihovny a v zahradě klášterní, došlat sem bezpečná zpráva, že u blízkého břehu se potlouká loď, najatá k tomu cíli, aby Mortaru unesla. Sv. Otec jest Mortarovi velice nakloněn, všecky výlohy zapravuje jeho ruka, táž, kteráž laskavé dárky, od věřících přijímá. A dobře, že to činí, jednat se tu o katolickou zásadu, o základní princip lidské společnosti, o nevymazatelnost křtu sv. Z té příčiny snesl sv. Otec trpělivě všeliké hany a nepřátelské nájezdy, jakých se mu za jeho otcovskou péčí o Mortaru dostalo. Ale dočkal se při tom také radosti. Klášter sv. Anežky, (S. Agnese), kdežto dne 12. dubna 1856 ruka Páně podivně zachovala Pia IX. když se podlaha pod ním probořila, přináleží tomutěž řádu sv. Augustina u sv. Petra v okovech. Týž řád dal místo oně události okrášľiti malbou na obmítce, kteráž podivu hodné ono zachránění představuje. Každý rok putuje tam dne 12. dubna sv. Otec a s ním tisícové nábožných, aby díky vzdali Bohu za milostivou ochranu. Tak bylo i letos. Tentokrátě překvapen jest sv. Otec básní, kterouž mladý chovanec s velikým nadšením přednášel, slza zaleskla se v oku jeho, s libostí poslouchal sv. Otec, s pohnutím všickni přítomní. Sv. Otec vyslovil svou spokojenost, „první sladké ovoce po mnohých hořkostech; ale těmi nejste vy vinen“ doložil k upokojení řečníka. A mladistvý řečník ten byl — Mortara.

Báseň, kterouž přednášel, Vám posílám „Ode recitata dal Sign. Edgardo Mortara il di 12. Aprile 1863 innauzi al Pontefice Pio IX. nel monumento dei Canonici Regolare in S. Agnese fuori le mura.“ (Smysl její jest: Otče všech pravověrných v Jediného z Nazaréta, vůdce a učitele národů, světlo z jasných nebes nehasnoucí prostřed hrůzy: zdrav buď! S nadšením zpívá Ti píseň srdce, anož Tobě žije láskou nezvratnou: zdrav buď pravý obraze Krista Spasitele! S podivením pohlédíme na Tebe, divadlo slávy i strasti ode dne, co Tě nebe divem nevymluvným povýšilo za papeže-krále na zděch Latia. Ty jsi řekl, ó s jakou rychlostí letělo Tvé slovo k vězňům a vyhnaným (amnestie) oživující a těšíc, opuštěnému nemluvnátku navrátilo otce. Těch věrolomných! proti Tobě obrátili své bezbožné rejdy, tleskající zradili Tebe, v útěku nalezl jsi spásu. Ba i slzy mocných jsou dcery radosti (z cizí škody). Až na rimuf vypil jsi kalich žluči hořké. A na tom nemají dosti, nemilě zdá se jim

býti i to dlouhé utrpení Tvoje. Buď zdrav, ó Pie, zdrav na trůně, jistě vítězství! Bezbožní nepochopují ni tohoto dne památku. Trojitě koruny Tvé nevezme Ti nikdo! Buď zdrav, ó Pie; k oběti zvolilo Tě zásti: a prostřed bezbožců určuje Ti nebe palmy nové. Buď zdrav, ó Pie! Neklamné vítězství přijde dojista.) —

Ve výborném pojednání o hrobě sv. Cyrilla, které též „Blahověst“ v čís. 8 přinesl z „Bulletino di Archeologia“ Christiana, vyznal učený znalec starožitností Cavaliere de Rossi nesnadný výkladu písmen P. G. R. F. C. Pokusil se o to Monsignor La Croix, jenž čte: PinGeRe Fe Ci (dal jsem malovat) odvolává se na následující nápis u sv. Sebestiana na Palatinu zdejší: EGO BENEDICTUS PBR (presbyter) ET MONACHUS PINGERE FE (ci) (Já Benedikt kněz a mnich dal jsem malovat.) — Nejnovější číslo „Bulletino“ po jednává na 14 sloupcích o původu basiliky sv. Klementa a přináší nákres, kterým se nedávno odkrytá hrobka sv. Cyrilla znázorňuje. Příště hodlám Vám psát o oltáři Velehradském. Pozdravení všem, kdož s námi jsou. S Bohem!

Kronika.

Z Prahy. K slavnosti sv. Jana Nep. přibyl do Prahy biskup Laurent, bývalý apoštolský vikář Lucemburský, věhlasný spisovatel. — Čtenářům našim jest známo, že min. roku přivezl JEmín. p. kardinál kanovníkům metrop. kapitoly zdejší od sv. Otce z Říma povolení, aby směli nositi místo posavadních červených stužek zlaté řetízky a kříže. Řetízky ty a kříže ve Vídni umělecky zhotovené a kameny bohatě ozdobené požehnal p. kardinál při nešporách v svatvečer slavnosti, a na den sv. Jana Nepom. dostavili se vdůst. členové kapitoly k hlavním službám Božím poprvé s tím významenáním. — V neděli dne 17. byla valná schůze jednoty sv. Vítské. Předseda Frant. hrabě Thun četl výroční zprávu německy a člen ředitelstva prof. Vocel česky. Jednota má nyní 601 úda (vloni jen 231.) Též počet jednatelů vzrostl ze 60 na 120. J. Vel. císař Ferdinand zvýšil svůj příspěvek na 5000 zl. a stal se tudíž údem zakládajícím. Příjmů měla jednota v tomto roce 52.317 zl. 25 kr., vydání 23.939 zl. 74 kr., zbývá tedy 28.377 zl. 51 kr. Letos opraví se kaple Pernštýnská, celá strana severní, kaple sv. Jana Křtitele musí se znova vystavěti, kapli Martinickou dá svým nákladem opravit JExc. p. hrabě Jindřich Klam. Martinic. Stavitelem chrámu s roční službou 3000 zl. ustanoven jest

architekt Kraner z Vídne. — V pondělí (dne 19. t. m.) shromáždila se vdůst. metropolitní kapitola v děkanství k volbě probosta svého. Výsledek volby bude oznámen, až sem dojde potvrzení z Říma. — V neděli na den nejsv. Trojice v 7 hodin večir ukončí J. M. sytici p. biskup májovou pobožnost u sv. Klementa.

— V strídnictví Plánském, odkudž se nejdůst. vrchní pastýř náš k slavnosti sv. Janské do Prahy navrátil, bylo birmovanců 5.968 s sice: v Planě 640, v Otíně 158, ve sv. Kříži 359, v Brodě 353, ve Vysokém Sedliši 141, v Damnově 338, v Chodově Zadním 279, v Michalovicích 199, v Chodově Planě 160, v Boněnově 203, v Nové Vsi 466, v Pistově 188, v Uševicích 115, v Habrových Kladrubech 269, v Mnichově 517, v Rájově 115 a v Marianských Lázních 468.

— Jakož jsme oznámili, uděluje JEm. p. kardinál v těchto dnech sv. birmování v Praze; po něm hodlá se odebrati na letní sídlo své v Břežanech, zavítá k slavnosti Božího Těla do Prahy, odebere se ke dni 17. června do Vídne k zasedání na říšské radě, a v červenci zamýšlí se vydati opět na visitační cestu.

— Svěcení na kněžství bude letos dne 2. srpna a k poslednímu téhož měsíce bude prý svolána do Prahy synoda diecesální.

— Příchozí z Vodňan praví, že na Velehrad odešlo 500 poutníků. Průvod cestou nepochybně rostl, a ještě i z Brna a i ze Slezska processí tam se ubírá, bude na Velehradě o těchto svátech svatodušních shromáždění nevidané.

— V místnostech českého Musea vystavena jest Schwanthalerova socha prvního arcibiskupa Pražského Arnošta z Pardubic. Výnos vchodného (10 kr.) obrácen bude na barvotiskové vydání skvostných drobných maleb (miniatur) v modlitební knize, která bývala v rukou arcibiskupa Arnošta.

Z Vídne. Votivní chrám stal se dědicem znamenitého jmění. Rytíř Zarand statkář v Uhrách odkázal tomu chrámu statek s 1494 jitry pozemků.

Do Mariboru ve Štýrsku budou uvedeny školní sestry.

Literní oznamovatel.

— Vloni jsme vydali povídku: „Sestra Cyrilla.“ Byla určena za odměnu pilnosti dívkám vystupujícím ze školy do života. Tehdáž jsme slíbili, že povídka „Sestra Cyrilla“ nebude odměnou poslední, bude-li se líbiti mládeži a mládež jí. Mládež se líbila a že se mládež líbila také jí, toho důkazem jest, že se v sterych rukou pilných dívek nalezá. To nás přimělo k vydání povídky druhé, vyňaté tolikéž z listů

těchto, která se právě vydává a rozesílá: „*Mladá trpitelka*.“ Povídka od *Františka Pravdy*, Nákladě kněhkupectví *Bedřicha Stýbla*. Stran 126. Cena 30 kr. r. č. *Celý výnos náleží Dědictví sv. Vojtěcha*; kteréž před rokem založeno bylo k podpoře duchovenstva pomocí potřebného, k podpoře „trpitelův“ ze stavu duchovenského, těch totiž dělníků na vinici Páně, kteří pracující do umlčení za všecku práci a namahání nemají ani tolik, aby chorobou jsouce navštíveni anebo stárím sklíčení nemuseli zápasiti s trudnými starostmi o výživu svou. Pastýřským listem vyzváno jest duchovenstvo k laskavým příspěvkům. Poslušni hlasu vrchního pastýře klademe — spisovatel i vydavatel — povídku tuto na oltář milodarův k podpoře duchovenstva s tím vroucím přáním, aby „*Mladá trpitelka*“ poskytlá účehy trpitelům a byla příkladem trpělivosti všem trpícím.

— Umění milovný kanovník na hradě Pražském, dr. Adolf Würfel, již vydal obraz, o němž jsme v č. 1. „*Blah*.“ zmínili, že vydán bude. Miníme jubilejní obraz „*sv. Cyrilla a Methoděje*.“ Nákras pochází od p. Karla Svobody, proslulého malíře obrazů historických ve Vídni. Barvotisk Synů Bohumila Haase výborně se podařil. Obraz před námi ležící musíme nazvati dílem uměleckým. V širém poli stojí kaple slohu byzantského. Vnitř jest viděti obrysy oltářního obrazu, jenž představuje poslední soud. Před obrazem na oltáři jest rakev s ostatky sv. Klementa, papeže a mučenníka, před ní kříž a uprostřed dvou voskovic nízký pokrytý kalich. Před kaplí v pravo káže jeden ze ss. bratrů Soluňských (Cyrill) shromážděnému lidu slovo Boží, v pravici drží na prsou otevřenou knihu sv. evangelia, levicí pak ukazuje vzhůru. Druhý světec (Method) uděluje křest sv. Za ním stojí dva sluhové jeho, jeden drží na misce nádobku sv. oleje, druhý vysoký kříž. Velmi dobře značena jest napuť pozornost posluchačů, přemýšlení jedněch, svatá bázeň, skroušenost jiných, pokora křtěncova, nábožná touha přistupujících ke křtu. Skupení sestává ze 24 osob. Zvláště pěkný jest národní kroj shromážděného lidu. Statné ty postavy vyňaty jsou ze života, z rozličných krajů žirné Moravy. Krámská cena obrazu jest 1 zl. 20 kr. Vydán jest ku prospěchu hlavního chrámu Páně sv. Víta v Praze.

— Oznamujeme novou knížku, kteráž tiskem a nákladem kat. kněhkupectví B. Stýbla právě dokončena jest a pozejtří vydávati se bude: „*Pravověrný cititel svatých Cyrilla a Methoděje, bratrů apoštolův slovanských*.“ Památka tisíciletého jubilea příchodu dotčených sv. apoštolův do vlasti našich. Zbožným cititelům našich svatých apoštolův, údům bratrstva sv. Cyrilla i Methoděje, jakož i poutníkům Velehradským, věnuje Václav Štule, kněz, kanovník starobylé ka-

pitoly kolegiatní sv. Petra i Pavla na Vyšehradě. Stran 138. Cene 20 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánů zesnul:

p. Václav Černohorský, farář v Kozojedech, dne 27. dubna 1863.

Vyznamenaní jsou:

p. Antonín Tausch, farář v Lukách, jmenován skutečným arcib. vikářem a skoldozorcem okresu Žlutického.

P. Maxmilian Havlin, quardian kláštera Františkán. v Plzni, jmenován arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. František Hofenrichter, za faráře v Hrozňatíně.

p. Josef Zennefels, za kaplana do Boru.

p. Richard Zikler, za kaplana do Leskova.

p. Václav Hampejs, za administ. do Kozojed.

p. Jan Sedivec, za kaplana do Plas.

p. Václav Vondrák, za kaplana do Královic.

Uprázdňená místa:

Pernink, fara patronátu velkovévody Toskánského od 19. května 1863.

Kozojedy, fara patron. p. Richarda knížete Metternicha od 20. května 1863.

V diécesi Kralohradecké.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Josef Jarske, farář v Heřmanicích, za faráře v Hradišti.

p. Jan Schmied, farář v Malé Úpě, za faráře do Vorlíčky.

p. Jan Bičiště, kaplan v Bělohradě, za administrátora do Chotče.

p. Frant. Vávra, kaplan v Chlumci, za admin. do Vápná.

p. Jos. Nožička, za prozat. koop. do Krupé.

p. Vinc. Vacek, admin. ve Vorlíčce, za koop. do Heřmanic.

p. Antonín Čížinský, kapl. za adm. v Holicích.

p. Jos. Janeček, admin. v Moravanech, za kaplana do Rovně.

Uprázdňená místa:

Heřmanice, fara patron. hraběte Šporka od 18. května do 29. června 1863.

Malá Úpa, fara patron. nábož. matice od 21. května do 2. července 1863.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám Karlský atd. hlavní oltář: vp. Mat. Leitl, farář Velhartický 2 zl.; mládež školy Přisimacké 1 zl.; ze Strunkovic 1 zl.

Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta v Praze: vp. Mat. Leitl, farář Velhartický 2 zl.; ze Strunkovic 50 kr.

Na obnovu svatyně Velehradské: vp. Jos. Klein, kněz na odpč. v Oboře 5 zl.; ze Strunkovic 50 kr.

Blahověst

vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce

v kníž. arch. semi-
náři čisl. 190—1.

Expedice

v kněhupectví
H. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.**Hlasy katolické.**

Vydavatel a redaktor: kněz **FRANTIŠEK SRDINKO.**

**Předplácí se
v expedici**

i u všech řádných

knihkupeů

na rok: 2 zl. 50 kr.

na půl: 1 zl. 30 kr.

Se záslkou poš-
tovní:

celoročně: 3 zl. — kr.

půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Slavnost Božího Těla.

Slavnost Božího Těla slaví se, každoročně ve čtvrtek po svátku nejsvětější Trojice. Ona jestiž výkvětem všech-
něch slavností: co všechny ostatní mají slavného, to tu jest sjednoceno. I roční částka „když se totiž okazala kvítí na zemi naší“ (Pís. Šalom. 8, 12), takové slavnosti jest nepřiměřenější.

Neboť v kterou jinou dobu mohlaby ušlechtleji a důstojněji konána býti, nežli v tu, v nížto má Církev dostatek svěžího kvítí k ozdobení svých oltářů a k uvití věnců? —

Katolická Církev rozvinuje při této slavnosti veškerý svůj lesk. Ona snáší všechny okrasy a ozdoby, aby vyznamenala slavnost tuto. Zvláštního lesku dodává jí onen veřejný *slavný průvod*, při kterémž nejsvětější Svátost jako o nějakém vítězném triumfu pod širošířím nebem po ulicích a náměstích se obnáší. Hlahol zvučných zvonů a hřímání děl a hmoždírů zvěstují národům země, že Všemohoucí povstal z příbytku svého svatého a překročil práh chrámový. Průvod pohybuje se k oltáři vně vystavenému a kostelními ozdobami okrášlenému s křížem v čele, za nímž pořádkové s vlajicemi korouhvemi svými postupují: před baldachynem kráčí řada nevinných dítek — vtělená nevin-
nost — v bělostkvoucích šatech, cestu květy růžovými zasivajících. Všecky vůbec cesty, kudy se s velebnou Svátostí jde, čerstvým zelením, utěšeným

to kobercem přírodním, a vonným kvítím jsou posypány. Církevní chvalozpěvy a nábožné písně rozrážejí letní povětří, vanouce s dýmem vonného kadidla k modrému nebi až k samému trůnu Božímu. Pod baldachynem kráčí kněz, (v biskupském sídle sám biskup ve skvostném ornátě v průvodě kněžstva jemu přísluhujícího) nesa v paprskující monstranci Boha v svátosti skrytého: to lilium oltářů našich! Jej provázejí vznešení a přední hlavy obce, květné věnce na rukou nesouce, za nimi postupují zástupy křesťanského lidu prozpěvující a modlíce se. Tak se běře Bůh cestou u prostřed chudoby a nádhery: předcházejí nízcí, chudí a maličtí; mocní pak a slavní země následují. Jako psáno jest: „Spa-
třili slavné jítí Tvé, Bože, jítí silného Boha mého a krále mého. Napřed jdou knížata připojena k prozpěvujícím chvály.“ (Zalm. 67, 25. 26.) Všickni v plesání se rozplývají: neboť každého křesťana srdce v ten den radosti jest otevřeno. I to nemluvnátko při spa-
tření živého Boha ručinky své po Ném vypíná: a stařec k zemi shrbený, sproštěn bázně smrti, radostí se rozehřívá a novým zase dýše životem. A kde jest medle katolíků, jehožto srdce při tak vznešeném a svatém zjevu zůstalo by chladné a studené? Vždyť i nevěřcové s udivením se dívají, ač tomu věriti nechťí, „žeby bydlel Bůh mezi námi.“ (Zalm 67, 19).

Když průvod přijde k oltáři, utich-

nou svatí zpěvové, umlkne slavná hudba, a nastane svaté ticho. Kněz jme se zpíváti sv. evangelium, modlí se před nejsvětější Svátostí a žehná všem přítomným i příbytkům jich i dědinám. Průvod na to ubírá se dále k druhému, a tak po řadě až k poslednímu oltáři. Tyž Bůh, kterýž v oné nadzemské říši blahoslavených duchův u prostřed svých vyvolených se prochází: tentýž Bůh, jenž zde v nejsvětější Svátosti sídlí, opustil dnes svatyni svou, kdežto v svatostánku mezi námi bydlí, a vychází ven na ulice a náměstí, aby co král klidný navštívil lid svůj a hojného požehnání svého na něj vyli, nebo „rozkoši jeho jest byti s syny lidskými.“ (Prísł. 8, 31.) —

Jestli pak účel Církve při této slavnosti ten, aby památka ustanovení velebné Svátosti co nejvýš slavně byla konána, jakož i víra v tuto nejsvětější Svátost odě všech věrných katolíků před protivníky a nepřátely jejími veřejně vyznávána. Neboť na tom vítězství Církve se zakládá, že má Ježíše, Boha živého a pravého v Svátosti této u sebe přítomného. Nenít to pouhá upomínka na Něho, nýbrž On sám vtělený Bůh! Církev chce touto slavností zjevný a slavný důkaz poddanosti své k Ježíši, nejvyššímu pastýři svému, jehožto věčné slovo bez přestání v ní zní a se ozývá, před tváří nebe i země na jeho dáti. Protož ve čtyřech evangeliích rod Jeho jak božský tak lidský a milostivý Jeho na zemi zjevení věřícím se předkládá.

Velebena budiž Církev katolická, kteráž veškerý světa obor leskem svých slavností naplňuje! Neboť od pomězi Činských až do nejjadnějších končin západních: v Jerusalemě a v Římě, v Praze i ve Varšavě, v Paříži a Madridě, v Mexiku a v Limě, po širém světě vznešená tato slavnost se slaví; a chvalo zpěvy všech čtyř dílů světa v jeden souzvučný žalm splývají. *Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější Svátost oltářní!*

Karel Císař.

Život sv. Norberta, patrona Českého.

(Památka jeho slaví se 6. června.)

VI.

Císař Jindřich V. zemřel 23. května 1125. Po něm zvolen jest t. r. dne 30. srpna v Mohuči na království německé Lotar II., vévoda Saský, jehož arcibiskup Kolínský Bedřich dne 13. září v Cáchách korunoval.

Mezi třemi, jenž výborem voličů ku království byli ponavrhnuti, stál i Bedřich, vévoda Švabský, sestřenec Jindřicha V., a bratr Kunrada, vévody Franckého. Na těchto Hohenstaufcích požádal jest král Lotar některých po Jindřichovi V. zděděných panství, aby co léna k říši připadly. Z toho vznikl boj devítiletý, o jehož příbězích leckde zmínky učiníme.

Za jeden z prvních skutků Lotara krále mají jeho vtrhnutí přes Krušné hory do Čech s Otou, knížetem Olomouckým, jež povznéstí hodlal na stolec Český, kde již Soběslav I. seděl. Kníže České, spoléhaje na Boha a přímluvu sv. Václava a Vojtěcha, udeřil blíž Chlumce hrdeckým srdecem na krále a způsobil u vojště jeho záhubu, kteréž v německé říši do 50 let nemohli zapomenouti. Událo se 18. února 1126. Ušlechtilý a prozřetelný Soběslav I. moha jíti krále, propustil jej; čímž učinění jsou přátelé upřímní. Král Lotar odtáhl s ostatkem vojska do Sas, a 11. dubna spatřujeme jej v Děvině nad Labem (Parthenopolis), městě znamenitým, jímž právě hýbala nesnáz o nového arcibiskupa. Byl velepastýř Děvinských, jménem Rutard, jinak Rudger, 20. prosince 1125, v Pánu zesnul; a Arnold, uprázdnělé stolice dotřelec, v obecném zbourání za své vzal.

Prijde rhod, poohlédneme-li se teď na starší dobu nadzminěného města. Císař Ota přijímá Veliký — druhý zakladatel Děvina druhdy nepřitelem jako v nívec obráceného — vyzdvihl v něm klášter sv. Innocence pro Benediktiny, kterých z Treviru povolal, aby zároveň o školy vnitř i vně pečovali. Tyž císař postavil v Rotersdorfu špitál pro domácí chudé a příchozí, vedle pak kostel. Vida tolikéž, že v krajinách vůkolních chabí Slované podmanivým tehdaž Němcům na úkor tápali v čiré tmě modlářství, založil Ota v Děvině arcibiskupské sídlo, a při něm hlavní chrám sv. Maurice, odkadby se spásitelné světlo učení Páně po Slovanech rozlévalo. K vůli vzdělání téhož chrámu přeložen jest dotčený klášter na Horu v předměstí. Na úpravu již založeného arcibiskupství obětoval císař 19 beček zlata. Jeho péči v témž směru tři biskupských stolic zalo-

ženo; totiž v Žiži (Zeiz), v Míšni, a v Meziboru (Merseburg); též toho poríženo, že Mohušské arcibiskupství pravomocnost nad Braniborským a Havelberským biskupstvím postoupilo. Veškerá věc tato uzářa r. 968. Papež Jan XIII. svolil, aby arcibiskup Děvinský patero krajinských biskupů měl, zejména: Žičského, Mišenského, Meziborského a Havolberského; — pak jmenoval jej předníkem biskupstva v říši německé, tak aby z přednictví jeho toliko arcibiskupové: Mohušský, Trevirský a Kolínský vyloučení zůstávali. Prvním arcibiskupem v Děvině stal se Adalbert, řeholník z benediktinského kláštera sv. Maximina v Treviru povoláný; jenž druhdy Rusům blahověstil. Vzáv pallium od papeže, pracoval on pilně mezi Slovany, ovečkami svými, aby jich získal Kristu Pánu. Za arcibiskupování Adalbertova († r. 981) učil se náš sv. Vojtěch na školách Děvinských vyšším uměním. — Císař Ota zesnul r. 974, a pochován jest v hlavním chrámě Děvinském; z vděčnosti postavili mu Děviňané sochu na náměstí. — Ku zvelebení téhož města přispěli též císařové Ota II. a Ota III. Onen oblíbil si Děvin okolo r. 980 za jedno z takých měst, kdežby on sám, a budoucí císařové do Sas přijdouce dvorem pobýli a sněmů obdývali. Jeho rádce Burkart z Mangelfeltu složil r. 978 proslulá Děvinská práva. — Ota III. ustanovil okolo r. 1000, aby jeden ze čtyř říšských purkrabat či županů sídlil v Děvině.

Obratme již zrak k Lotarovi králi, an z Děvina ke Spýru, městu oddanému Hohenstaufcům, pospíchá. Král obléhá město; obyvatelé pak příliš stísnění otvírají mu brány; — Lotar vchází a uhostuje se v něm. Touž dobou jede tudy náš opat Norbert do Řezna. Král uslyšev té noviny, pozval jej ke dvoru; neboť chtěl rady věhlasného světce u věcech Cirkve svaté užiti a kázání slavného řečníka slyšeti. Spýrané povyjasnili zasmušilých tváří, doufajíce prostřednictvím Norbertovým u pánovníka uraženého milostí sobě pojistiti.

U dvoru Lotarova tehdáž rokováno o důležité a choulostivé věci. Bylť do Spýru přijeli poslové kapitoly Děvinské, aby volení arcibiskupa, kteréž pro strany sporné doma nemohlo býti vykonáno, před kardinalem Gerardem, poslem papežským, a králem Lotarem žádoucího konce došlo. Tyto příčiny a okolnosti poskytlý hodné látky dožádanému kazateli. Norbert hlásal o povinnostech knížat zemských a o věrnosti poddaných; též o spravování Cirkve svaté, a o rádném jejich pastýřů volení. Blaze působilo slovo Boží: ze srdce

Lotara krále zmizel zbytek záští proti Spýranům; tito pak želice viny, slibovali mu zase věrnost; — podobně dali jsou zřízení Děvinští zplna výhost velíkému stranictví v úkolu jim poručeném.

Po kázání bral opat ode dvoru odpuštění k vůli záležitosti hraběte Kampanského; ale zřejmě královo přání přimělo jej k prodlení v městě za tři dny, až by věc poslův Děvinských dobře opatřena byla. Ti vznesli teď rozhodnutí otázky, kdo by jejich arcibiskupem býti měl, na kardinála Gerarda; týž pak posel papežský rokoval o tom s duchovenstvem u dvora přítomným. Hlasové byli rozptýleni: jedni přáli Adalbertovi, proboštovi a arcijahnovi Metského biskupství; jiní našemu světci; a ostatní Konradovi z Kverfurtu, z příbuzenstva krále Lotara, kanovníkovi Děvinskému, jenž teprv na podjahanství zřízen byl. V takové tísni ukázal bohobojný a učený probošt Adalbert prstem na opata Norberta, vece: „Zbytečnaté starost lidská o to, což byl Bůh již opatřiti ráčil; sluha Páně ctnostmi apoštolův zářící budiž arcibiskupem!“ Všickni schválili radu Adalbertovu; poslové Děvinští chopili se Norberta, pokrikujíce hlasem velikým: „Ejhle, pastýř náš!“ — Norbert dlouho odporoval; potom prosil alespoň o lhůtu na rozmyšlenou; ale zdráhání jeho zůstalo marné: čím více on svou nehodnost vyznával, tím silněji zmáhala se v srdcích veškerých ta přesvědčenost, že on dotčeného arcibiskupství zcela hoden jest. Událo se na počátku července, l. P. 1126.

Poručiv svým řeholním průvodcům věc hraběte Kampanského k obstarání, vsedl Norbert na mezkyni a jel v průvodě dvou biskupů truchliv do Děvina. Zočiv sídlo své, slezl náš světec a putoval bos do města. Všed do chrámu sv. Maurice, vzýval z hloubi srdce Ducha svatého na pomoc, a odevzdal sebe i stádo své v ochranu vrchního pastýře Krista Ježíše. I vedli jej do arcibiskupského domu. Vrátný, vpuštiv přední z města osoby a jiných vznešených hostů, osupil se na chatrně oblečeného Norberta, hulákaje: by s žebráčkou chasou venku ostal a do paláce s panstvem se nedral! Okřiknut, žeť právě muž ten arcibiskupem a pánem jeho, ulekl se vrátný, a nechav všeho utekl. Arcibiskup dal jej vyhledati; přivedeného pak oslovil přívětivě: „Bratře milý! Ty mne lépe znáš než oni, kteří mne do paláce tohoto vpu dili.“

*) Probošt Adalbert, jinak Albero, papežem Innocencem II. donucen, přijal r. 1131 arcibiskupství Trevířské. Tento důvěrný přítel sv. Bernarda, opata Jasnodolského, zesnul v Pánu r. 1152.

Dne 25. července — na sv. Jakoba apoštola — pomazán jest Norbert na arcibiskupství skrze Udonu, biskupa Žičského; načež vzal pallium od Honoria II. papeže. — Jména tehdejších krajinských biskupů podřízených arcibiskupství Děvinskému: Udo, biskup Žičský; Anselm, biskup Havolberský; Meingott, biskup Meziborský; Godebold, biskup Míšeňský, a Ludolf, biskup Braniborský. Všichni tito přečkali svého metropolitu Norberta. Po několika dnech odjel náš světec do Strassburgu, (Brodnice?), kdež král Lotar meškal. Zde vyšetřoval kardinal Gerard Gebharda, biskupa Vireburského — ze svatokupectví pohnaného — maje po boku sv. Norberta, též arcibiskupy z Mohuči a z Bremy.

Novotný velepastýř Děvinský, jsa pamětliv povinnosti, která hospodáře každého — zvlášť pak vladaře nad jménem církevním víže: prohlížel záhy důchody svěreného mu záduší. Čině tak, žasl nad jich skrovností. Oznámeno mu, žeť drahá část arcibiskupských statků rozebrána. Byloť se chtivosti některých urozených sousedů zdařilo, zmocniti se mnohého zboží; jiných pak dědin užívali pokrevníci a příbuzní předešlých několika arcibiskupův, považující jich takměř za statky své. Soudě, že by tím okrasa domů Božích, duchovenstvo a ústavy milosrdenství na hnusnou přicházely mizinu, zřídil sv. Norbert vyšetřovatelů k pátrání, kterakým by právem tehdejší držitelé statků — někdy arcibiskupských — byli ujali; nespravedlivě nabytého zboží dobýval pak svědomitý a neohrožený velekněz rázně, bera útočiště i k trestnímu právu svého úřadu. Touž jeho snahou v málo letech 1200 lanů či jiter rolí a luk k arcibiskupství Děvinskému vráceno a přivtěleno. Spravedlivý Bůh sám váhy dodával usilovnosti Norbertově. Šlechtic jeden — blíž Boulantu — přivlastnil sobě bezprávím úrok z vinice, který k hlavnímu chrámu do Děvina měl odváděn býti. Arcibiskup, procházejce osadu svou, zašel k němu a napomínal jej, by vrátil a nahradil. Zpurně odbyl ho šlechtic, dokládaje, žeť ani kletby jeho, ani trestu sv. Maurice nedbá. I dí mu světec náš: „Věz, že do roka ze zboží zle nabytého vypadneš: Bůh — ujma se spravedlivě pře svých oltářů — ukáže tobě, jak nebezpečno jest, sáhnouti na dědictví Páně!“ I stalo se tak; než byl rok 1129 pomínul, zahynul zarputilý muž v souboji!

Stihaje vůbec dráče církevních zboží, dopomáhal týž světec také jiným v osadě jeho utištěným kostelům k jich spravedlnostem.

Podobně bylo třeba, odkliditi z ovčince

Kristova pohoršení jiného. Dosednův na stolec arcibiskupský, zalkal Norbert nad velikou částí duchovenstva svého; i nad zpustlostí jeho oveček. Mnozí duchovníci, hovíce rozkošem, žili na štíru se zákonem Církve svaté, kteráž u nich posvátného bezženství pohledávala. Pročež umínil rek Boží, stůj co stůj, kámen urážky z domů Hospodinova vyvrci. V této věci vrazil horlivost jeho na krušný odpor; — u kterýchkoliv tedy otcovské kárání a vyhrožování nespomáhalo: na ty zdvihal vrchní pastýř berlu kázně, trestaje příslušně, totiž skládáním jedněch s úřadů, a vylučováním provinilejších z Církve. Po dobrém i po zlém zvykalo kněžstvo v rozsáhlém arcibiskupství počestnému obcování, jakéž sluší na sluhy Boží a rozdavače tajemství Kristových.

Mezitím býval sv. Norbert v potaz brán u věcech říše německé a veškeré Církve. Král Lotar pečoval záhy o znamenité přátele, jichž pomocí by Hohenstaufcům odolal. Provдав jedinkou dceru svou Gertrudu za Jindřicha, vévodu Bavorského, pustil mu vévodství Saské. Z tohoto sňatku vzešel Jindřich příjímím Lev; o němž nížeji. Utuživ též přátelský svazek s knížetem naším Soběslavem I., požádal ho, aby s ním oblehl Nornberk. Než za nedlouho pomeškal u téhož města, vydal se kníže dotčený na plenění Švabska; král pak spálil Augsburg.* Tím rozjittili se příznivci Hohenstaufcův náramně. Když tedy Lotar před Nornberkem ničeho neporídil: nadul se vévoda Francý a prohlásil sebe za krále (18. prosince 1127). O čemž když král Lotar, slavě vánoc ve Virebure, jistoty nabyt, zhrozil se duch jeho. Tehdáž dleli v témž městě příčinou svrchu psaného biskupa Gebharda tři arcibiskupové: Děvinský, Mohučský a Solnohradský; a ti vyřkli klatbu na zpupného vévodu Kunrada. Odtad hnul Lotar dvorem do krajin porýnských, sbírat pole proti vzdorokrálí. Dne 21. dubna 1128 byl týž král Lotar kmotrem synáčkovi Soběslava I. v městě Meziboru, kdež také v nejprvé příští den hod Boží velikonoční slavil. Té doby stížil papež Honorius vévodu Francického — Kunrada, — i pomocníky jeho, církevní kletbou, poněvadž byl vévoda tento Anselmem, arcibiskupem Milanským, železnou korunu sobě na hlavu vstaviti dal, maje ve Vlaších přátel mnoho. — Král Lotar pobyl za některý čas v Cáchách, městě říšském; kdež 13. června 1128 sv.

*) Zprávy tu i níže o Soběslavovi I. kladené vyňaty jsou z Dobner. Animadvers. Annal. Hajek. P. VI. Pragae 1782.

Norberta u dvorní nacházíme. Když se byl týž arcibiskup do Děvína vrátil, požádal ho Bedřich, arcibiskup Kolínský, aby kollegiatní chrám sv. Viktora v Santenách, (jenž, byv r. 1109 ohněm zkažen, teprv dostavěn jest) místo něho slavně posvětil. S radostí učinil to náš světec 11. srpna, t. r. 1128.

Na skloňku t. r. 1128 stala se v řádu premonstratském změna důležitá. Od onoho dne, kdy Norbert na arcibiskupství volen byl, zastával ho v údolí Premonstratském duchovní syn jeho Hugo. Arciopat Norbert, jenž sebe nikdy opatem nenazýval ani nepsával, znamená, žeby záležitostmi svého arcibiskupství zaměstnán, svého řádu tak obstarávati nestačil, jakož by na vrchníka útlého svědomí slušelo: nabídl bratrstvu v Premonstratě, aby sobě opata, veškerému pak řádu zároveň hlavu či generála vyvolilo. Za takového zvolen jest Hugo, jenž tehdež z vůle Norbertovy právě v Děvině meškal. Jak mile poselství o dokonané volbě sv. Norberta došlo, svolav bratří v Děvině bydlících, představil jim Hugona, vece jemu: „Za nástupce mého zvolili tebe bratří v chudobném klášteře našem: nuže, půjdeš k nim!“ — Dí mu Hugo: „Boha Otce nejprvé, potom tebe náleží poslouchati: půjdu tedy a budu pozorovati, kterak mne milosrdný Bůh po cestách svých vésti a provázeti bude! Prospeju-li v čem, vzdám tobě dík; nezdaří-li se mi, pak nechat mi volno, vrátiti se k tobě; neboť jsem vedlé Pána Boha tebe za otce a strážce duši své obral.“ Jemuž Norbert: „Jdi! ruka Hospodinova bude s tebou až do konce.“ I odešel Hugo s dvěma bratry do Premonstratu.

Jakož věc přirozená, bylot nejvroucnějším přáním arcibiskupa Norberta, by zvláště v středišti jeho osady — v Děvině — kněžstvo bezúhonným životem Bohu a lidu se líbilo. Za takou snahou žehral on v svatém zápalu na kanovníky kollegiatního chrámu bl. Panny Marie blíže domu arcibiskupského: Zmíněnou kapitolu založil r. 1016 Gero, předek Norbertův v arcibiskupství. Že pak zboží její později v rukách světských uvízlo, a dilem skrze nedbanlivost kapitoly ladem leželo: postačoval roční důchod jen z nouze na obstojnou výživu osmi kanovníkův, odkud stýskání bylo slyšeti; oni pak sami měli hubené vážnosti u měšťanův pro nepořádný život svůj. Arcibiskup Norbert nadarmo použiv všelikého vzbuzování a kárání, přeložil je posléze jinam po městě, a pojistil jim dostatečné výživy; na jejich pak místo povolal z Premonstratu sbor svých bratří, jimž v Děvině šest, a na venku čtrnácte

far k obsluhování odevzdal — s dorozuměním a schválením papeže Honoria II. a krále Lotara II. r. 1129.

Neustupná horlivost Norbertova, s kterou on potřebných novot zaváděl, jakož i srdnatá jeho přisnost, s kterouž zašlou kázeň a bázeň Boží mezi světskými a duchovními křísil: vzbudila mu mnoho nepřátel, kteří tajně i zjevně proti němu brojili, až i životu jeho úklady strojili. Kněze světa toho vida, an Norbert království Boží bez ustání zvelebuje, hleděl zmařiti ho, však duchovenstvem jemu nejbližším! Nalezl způsobného náhončího — Atika, arcijahna při hlavním chrámě Děvinském. Atik štal duchovenstvo i obyvatelstvo Děvinské proti sv. Norbertu, najal r. 1129 dvou vrahů, jenž by ho se světa sprovodili, a zbouřil t. r. měšťanstvo proti vrchnímu pastýři. Dopustil to Pán Bůh, aby sebe oslavil a sluhu svého v zásluhách obohatil.

Na zelený čtvrtek r. 1129 přisluhoval sv. Norbert v jedné kapli svátostí pokání. Mladý v plášť zahalený muž usiloval o vpuštění do kaple: žeby rád k svaté zpovědi. Vrátný, oznámiv to arcibiskupovi, dostal rozkaz, ponechat mu venku, ažby se kajícími vytratil. Když byl světec osamotněl, dal vrátnému znamení, aby onomu muži otevřel. Vzkročivšího zakuklence zarazil Norbert slovem: „Stůj!“ a povolav některých z čeledi své na blízku čekajících, velel jim, aby nepovědomému mladíkovi plášť rozhrnuli. To když byli učinili, aj! zespod zableskla se dyka! — Otázán, nač byl dyku přinesl, padá úkladník veleknězi k nohám, prosí za milost a odkrývá sbor spiklých nepřátel: mezi nimi jmenuje napřed nejdůstojnější osoby z domáciho duchovenstva. Přítomní stáli leknutím jako přimrazení; tu ozval se Norbert: „Proč nad tím žasnete? Neostýchal-li se ďábel v tuto noc hlavy Církve svaté: ký div, spouští-li se tolikéž na údy Kristovy? Blaze tomu, jemuž by dal Bůh v některou hodinu dne tohoto umřiti zradou a rukami nepřátel, anobrž i přátel, o nichž jste zrovna teď slyšeli: toť den, kteréhož Bůh zoufanlivým milosrdenstvím, hříšným odpuštěním a mrtvým života uděluje!“ — Darovav život vrahovi, nechal jej spiklencům na výstrahu vězením potrestati.

Za jedné noci v témž roce číhal zlý duchovník na sv. Norberta, až by šel na jitřní. Nechav průvod kněží mimo jiti, myslil, že arcibiskup (jako jindy) řadu končí. Vrhnuv se tedy na domnělou oběť, ranil kaplana či obřadníka Norbertova dykou; poznav pak po hlasu mýlku svou, dal se na útěk. Někteří hnali se za ním, ale světec zastavil je řka: „Nestíhejtež ho

aniž odplácejte zlým za zlé: nestalof se bez dopuštění Božího; aniž přišla ještě hodina má!“ — Chtěje víru, naději a lásku náměstka svého v témž roce do třetice zkusiti a odměny mu přistědřiti: dopustil Pán Ježíš na Norberta ještě jedno protivenství, sloučené s hnusným urouháním jeho velebnosti.

Hlavní chrám sv. Maurice byl zločinem porušen. Když arcibiskup kapitole oznámil nastávající nové posvěcení, upírali kanovníci, že by toho třeba bylo. Více šetře zákonů Církve svaté, pozval Norbert ke dni 30. června (1129) k sobě dva biskupy: Anselma z Havelberku a Godebalda z Mišně. Když v chrámě ohlašoval lidu úmysl svůj, vzniklo mezi kanovníky nevrle hučení: ustanovil tedy muž Boží v srdci svém, že zvyšnělý chrám soukromí v noci posvěti. Věc nezůstala tajna odpůrcův, každého kroku arcibiskupova pilně šetřících.

V určitou hodinu šel sv. Norbert do hlavního chrámu; maje po boku oba ty biskupy; provázeli je: katedralní probošt, domácí premonstratstvo; a několik světských mužů. Mezi posvěcováním zbouřili kanovníci město, roztrušující, že prý arcibiskup chrám vyloupati a pak s klenoty od zlata a stříbra, ba i s ostatky svatých a světic Božích prchnouti hodlá. Župan Děvinský, jinak purkrabě, syn Udy, markraběte Braniborského, měskal tehdy kdesi venku. Mnozí z domácích uchopivše zbraň, obklíčili chrám sv. Maurice a pokoušeli se tam vtrhnouti. Všem v chrámě bylo úzko, krom chrabrého pastýře Norberta: chtělť ven mezi rozkacený lid; v čemž mu ostatní zbránili. Jak mile obřad posvěcení dokonán byl, nutkali obleženci arcibiskupa, aby na jednu věž, Otou I. při hlavním chrámě nedostavenou, s nimi se uchýlil; i naplněna jest žádost jejich. — Za ječením vztekla chatra a řinčením zbroje přitihla půlnoc. Velepastýř začal zpěvem jitřní v čest sv. Pavla apoštola. Zmuželo srdce všech; připomínajících sobě protivenství knížete apoštolského; jen světské osoby hořekovali, že umrou v hříších svých. Těšil je náš svtec: „Netraťte srdce, bratři nejmilejší, Bohu k vůli jednali jsme; aniž možno, aby bez jeho dopuštění dobrý čin odporu nalezal!“ Mimo to vzýval potichu Pána Boha za posílení úzkostlivcův. Za jitra uderilo buřičstvo na věž: jedni stříleli šipy a metali kopími do otvorů; jiní přistavivše žebříků drali se vzhůru s mečem vytaseným. Arcibiskup prvním vedlalcům vstříc vyšel zvolal statečně: „Jednoho hledáte: ejhle! jáť jsem, ušetřetež těchto bezvinných!“ — Velebnost náměstka

Páně oděného v posvátná roucha; též jedná řeč bojovníka Božího sklátila buřiče: prosilť na kolenou za prominutí a nabízelí jemu k ochraně svých zbraní. Té chvíle klesl polomrtev na zemi komorník arcibiskupův, jenž byl z lásky veliké přístupku jednoho proti novým útočníkům srdnatě hájil: zbujník nad jiné krutějšíťav jej do hrdla, byl by mu málem průdušnici protal. Arcibiskup, zočiv to, vymknul se zdržujícím jej a pospíšil k ubohému. Ukrutník, přiskočiv, tal svěťce krváceným mečem do ramena: však z moci Boží odskočil meč od ramena; leč krupěj krve komorníkovy skápla s meče, an jim vrah máchl, na korunu sv. Norberta, jižto pak nikdy nebylo lze setřiti a smazati. Divem tím poněkud zkrotlí buřiči počali s pastýřem svatým smlouvati, kladouce návodem kanovníkův výminku smíření takovou: aby premonstrati kostel bl. Panny Marie a jiné fary světskému duchovenstvu odevzdali. — Arcibiskup, jenž v patrném životě nebezpečí ani růžové barvy na lícech nezměnil, pomítl návrhem, řka: „Nelze mi vyhověti vaší nespravedlivé žádosti! Či snad zjednám sobě míru o ujmě díla Božího?“ — Řeholníky uvedl jsem v držení kostela Matky Boží ve jménu paže, náměstka Kristova, s přivolením krále našeho! — Zatím byl purkrabě do města se vrátil; zkrotiv lid konal právo. Sv. Norbert sstoupiv do chrámu, ukazoval některým měšťanům oltáře a poklad, vece: „Páťte a reete, zdali čím hnuto, o čemž vám praveno, že bych vyloupati a zanesti chtěl?!“ Nyní obětoval máši svatou, děkuje Bohu za odvrácení horších věcí; potom chystal se v příbytku svém modlitbami k dalšímu soužení. Protivníci jeho měli příštího dne odpočinek; hovoříce o tom, kterak se asi odevšad stísněnému muži předce poštěstilo vyvážnouti; i vyložili sobě divnou věc domněnkou, žeby jich všech nějakými kouzly byl omámil a zaslepil. — „A co teď počneme?“ tázal se druh druhá. „Podnapivše se budeme před soudcem zhurta mluvit, aby postrašen právo nám přirkl; pakli by předce náš nepřítel práv zůstal, zabijeme ho, budouce chránění výmluvou opilosti; a kdožby z nás koliv této umluvy nezdržel, tomu vydrancujeme a sboříme dům!“ — Práťelé radili sv. Norbertu, by potají ušel nástraze; potom znamenajíce, že by muž Boží své duchovní choti nerad opustil: prosili jej, aby se ovečkám k vůli zachoval, kráčeje v šlepějích Krista Pána, jenž také někdy před nepřátely uhnul, dokavad nepřišla hodina jeho. — V týž den, který měšťanům k stání před úřadem byl položen, přiběhl posel na arcibiskupství, oznamuje

jitření a zbrojení se lidu, a hluk podnaplácův, jenž premonstratský klášter bl. Panny Marie drancují a z něho domácích vytloukají. — Smutnou zprávu s jasnou tváří vyslyšev, odpověděl Norbert: „To bohdá nebude; štipení svého nenechá zmařiti Otec nebeský!“ — Brzy ohlašoval jiný posel, že zástup buřičův valí se přímo k domu arcibiskupskému. Když se pastýři věrnému nijakž odtud nechtělo, byl takřka mocí od svých na kůň posazen. — Sv. Norbert hledal útočiště v Dobroboru, jinak v Dobré Soli (Halle) na hradě příslušném k stolu arcibiskupství Děvinského; ale cestou pověděno mu, že touž tvrzí nepřátelé jeho již dříve byli osadili zbrojenci svými. Jel tedy na Petřín (Petersberg), doufaje naléztí útulku na opatství, jež byl z ruk světských vybavil. Řeholní kanovníci obětovali s radostí zapuzenému veleknězi, dobrodinci svému, štědrého pohostinství.

V touž přežalostnou dobu vrhal se ubohý arcibiskup v tamním chrámě den jak den na kolena, prosívaje s pláčem Pána Ježíše, aby milostiv byl zaslepenému stádcí, za kteréž by ochotně i krev i život obětoval! Slitovník vyslyšel miláčkovo lkání. Bylyť ztichly rozličné mysli Děvinanů; rozum jejich, probrav se z mrákot vášni, stavěl jim na oči nevinnost arcibiskupovu; svědomí vytýkalo jim mrzkou nevďěčnost a bezbožnost; zármutek, stud a lítost draly jim srdce. Těmtoť pod vikem v rakvi zdanlivému umrlecí: tak nesnesitelným počal býti městu klatbou stíženému stav jeho bez pastýře! Duchovenstvo a měšťanstvo vypravši tedy ze sebe muže nejzachovalejší, poslalo je na Petřín. Ti stojíce před sv. Norbertem prosili jménem obce veškeré, aby se pastýř k stádu vrátiti ráčil: to že — mimo patřičné poslušenství a lásku — jemu svatosvatě slibuje, splniti všecko, čehož by jim za výminku své milosti položil jsouc hotovo, krom srdcí obětovati jemu také pokladů svých k volnému použití. — Velebě Hospodina di jim arcibiskup: „Vyráďte obci, že nikoli nebažím, po zlatě a stříbre, jehož Kristus Pán biskupům na věřících pohledávati zapovídá; budiž ono mzdou nájemníkům, ničímž pastýřům: jedno srdcí skroušených a pokorných žádám! Všem vůbec z otcovského srdce odpouštěje, očekávám od nich náhrady ze škod v bouři oné způsobených.“

Světci našemu strojí Děvin slavné přivítání. Ctné poselstvo, vzavši na Petříně pastýře svého, vede jej s jásáním na Dobrobor, a odtad do Děvina. Velekněz učinil nejprvé dík Bohu v hlavním chrámě; pak měl k shromážděné obci důtklivou kázeň v duchu lásky apoštolské; načež

rozvázal města z kletby církevní, při pláči lidu i duchovenstva. Od téhož okamžení nebylo pastýře, jehožby ovčíčky tak vroucně milovaly, jako Děvinští Norberta. Jeho komorníkovi, jehož byli poranili, dali peněz hojně místo lékařských útrat, a vystavěli mu dům, ježž ondy buřiči byli zbořili.

Za času nejtěžších protivenství potěšoval Bůh trpčícího sluhu Norberta novými leterůstkami na kmeně Bílého řádu; synové jeho povolání jsou r. 1128 skrze Burkarda, biskupa Kamerackého, na opatství Grimberské; skrze Bohumíra vévodu Dolních Lotřink r. 1129 na opatství Parcenské; a též rok i na opatství Midelburské v Belgii.*)

Dne 28. prosince, r. 1129, vzdali jsou Špýrané město své králi Lotarovi, jemuž se rádi zpronevěřovali — přejíce Hohenstauteům. Příštím rokem všel též král do Rezna; stroje se na Nornberk, město odbojné. Pozvav Soběslava I, nedaleko meškajícího, k sobě, přemlouval jej, aby vtrhna do kraje franckého vévodě Kunradovi škodil. Kníže České vyhověl žadateli tím, že s lidem svým za jedný týden dvacet hradů ve Francku zdrtí. — Téhož roku 1130 ujal se náš světec špitálu, ježž byl druhdy Adalbert, prvý arcibiskup, v Děvině vystavěl. Vinou lakotných dozorců nad míru sešel hojně nadaný ústav: za posledních dob bylo chudíně, kteráž v něm měla míti vychování, žebrotou choditi po domech. Hořklaf srdce muži Božímu, vidoucimu, jak boháči z pokladničky chudých hejřili: odevzdal tedy správu špitálu toho premonstratům u bl. Panny Marie, by na budoucí časy chudé opatrovali.

(Pokračování.)

D o p i s y.

V Praze o slavnosti Božího Těla 1863.

[Pastýřský list o synodě diecéšní.]

Zároveň s číslem tímto vydáno č. 10. „Ord. Listu,“ kteréž obsahuje nad jiné památný pastýřský list J. Emin. nejdůst. p. kardinála a arcibiskupa Pražského, Bedřicha knížete Schwarzenberga o synodě diecéšní. Prání duchovenstva bude tedy vyplněno; Bůh dej zdu a požehnání! Nechť, aby se číslo toto opozdilo, ani aby chom s tou přetučšenou novinkou pozdě

*) Též klášter Midelburský oslavili r. 1572 údobě jeho, Adrian Beka a Jakub Lakop, mučnictvím pro víru v přednictví římského papeže, a v podstatnou přítomnost vtěleného Syna Božího ve veleb. Svatosti oltární. Svátek jejich světi řád premonstratský a Holandsko, z povolení papeže Klementa X. v den 9. července.

přišli, podáváme na kvap *hlavní myšlenky* listiny, kterouž církevní dějepis vlasti naší velebiti bude. Podotýkáme, že to *obsah* onoho listu, aby se jiné listy, otiskující zprávy naše nedomnívaly, že podaly celý list pastýřský. Psán jest duchovenstvu:

Milí bratři a synové v Pánu!

Od mnohých let bylo vroucím mým přáním, aby se mi podařilo s pomocí Boží a věrným spolupůsobením mých nejdůst. spolubratří v úřadě biskupském, jakož i horlivých mých spoludělníků na vinici Páně pevný základ položit k oživení zřízení *synodálního* v této církevní provincii a touto měrou pokračovati u velikém díle velikého arcibiskupa Arnošta z Pardubic, v záslužné práci apoštolského vrchního pastýře Zbyňka z Dubé. Díky vzdávám Bohu a věčně vzdávati budu, že mi popřál, po čem mnozí z nejšelechtnějších předchůdců mých nadarmo toužili: přede třemi roky viděti kolem sebe shromážděné biskupy a zástupce duchovenstva této církevní provincie k slavení onoho koncilu (sněmu), jímžto základ položen byl k oživení církevní činnosti synodální. Máje uvěřejniti papežskou Stolicí potvrzené dekrety našeho *provincialního* koncilu, mám zároveň povinnost svolati duchovenstvo své na synodu *diocesální*, kterou v prvním témdni měs. září slaviti v Pánu jsem ustanovil. Postarám se, aby Váš písemné *svolání* v čas došlo. — Žádaje sobě, aby se duchovenstvo k blahodárnému slavení synody připravilo nejprve modlitbou a pak účastenstvím v *poradě vikariátní*, di vrchní pastýř o této poradě: Nejprve vybízím mých vikářů, aby k této synodální poradě, která se v čase od 1. do 15. července odbýváti má, svolali *veškeré farní duchovenstvo* svých okresů. Nebo ačkoliv k synodě se dostaviti totiko faráři oprávnění jsou, kdežto z jich *spoludělníků* (kooperatorů) čili pomočníků toliko ti na synodu přicházejí, jichž byl biskup zvlášť povolal, bude zajisté i těmto užitečno a žádoucí, aby v rokování synodálním podíl měli, a tudíž aspoň v předběžných poradách vikariátních své přání, zkušenosti a dobrá zdání na jevo dali. Kdyby někteří vikáři se z ohledu na místní poměry a k vůli tomu, aby se *veškeré* duchovenstvo okresu zúčastniti mohlo, za dobré uznali, odbývati radu po *dvakráte*, t. j. na dvou rozličných místech a ve dvou rozdílných dobách, mají, ohlašující radu, zřejmě udati, kteří kněží k jedné, a kteří k druhé se dostaviti mají; při čemž volno jest každému, kdo na jedné poradě byl, přijíti též k poradě na místě druhém. Před poradou má duchovenstvo v kostele slyšeti mši sv., a po té v slavném průvodu, jakož

bylo přišlo, odebrati se k místu ku poradě určenému. — Předmětem rady jest hlavně *vzájemné dorozumění o počet farářů, kteří by k diec. synodě odejiti mohli*. Jak známo, mají faráři netoliko právo, ale i *povinnost* na synody diec. přicházeti, leč by důvody kanonickými zdržení byli. Příčiny takové, jež biskupovi oznámiti mají, a o skoumati má, jsou: vysoké stáří, churavost, nouze, obtížná cesta, nemožnost vzdáliti se od osady na několik dní, poněvadž tu není a nelze si opatřiti zástupce. — Všem, kdožby těmi a podobnými překážkami zdržováni byli, dá vrchní pastýř dispensi, však bude k tomu přiblížiti, aby se okresní vikáři na synodě vynajiti dali; pročť již nyní jsou vyzváni, aby se dostavili. Věda, že veškerým farářům rozsáhlé arcidiece nebude možná odejiti a předce žádaje, aby z každého vikariátu v hojném počtu přišli ustanovil vrchní pastýř dotčenou radu, aby se v každém okrese vyjednalo, kdo odejiti nemůže, a kterak o osady těch, kdož na synodu se vydají, postaráno bude. Synoda požaduje na příchodích prodlení v Praze od pondělí odpoledne do čtvrtka v poledne. — Od JÉmin. zamýšlené povolání jednotlivých kaplanů na synodu bude do času porad vikariátních vikářům oznámeno. — Druhá věc předběžných těchto porad týká se *obsahu rokování synodálního*. Kromě ohlášení (publikace) úchval našeho *provincialního* koncilu má se na synodě nejprve o následujících předmětech jednati: 1. O činění Tridentinského vyznání víry, jež *provincialní* synoda narižuje. 2. O církevním slavení výročního dne zvolení papeže. 3. O pastoračních konferencích. 4. O zařízení kněžských exercicií a missií pro lid. 5. O exerciciích učitelských a o založení učitelského semináře. 6. O školách továrnických (ve fabrikách.) 7. O církevních zákonech týkajících se pocty nejsv. Svátosti. 8. O pádech zadržených. 9. O tom, co by se k zvelebení církevního umění a ozdob chrámových učiniti mělo. 10. O zavedení duchovního soudu „pro causis criminalibus et civilibus.“ 11. O zkouškách k dosažení far (konkurs). 12. O Dědictví sv. Vojtěcha k vzájemné podpoře *diocesálního* duchovenstva. 13. O závětech duchovenstva. — Program tento vztahuje se na podrobné provedení dekretů konciliárních, které do času porad vikariátních budou v rukou duchovenstva udávající směr a meze řečených porad. Však nic méně jest každému svobodno, na poradě vysloviti svá přání a své návrhy i v jiných věcech, o nichž by po jeho zdání na synodě řeč býti mohla. O obsahu rady vikariátní má se napsati

protokol, ten pak budiž na konci rokovaní ode všech přítomných podepsán a od vikáře bez prodlení a bezprostředně zaslán vikariatu generalnímu. — Co se dotýče farního duchovenstva hlavního města Prahy a porad či konferencí zdejších, o tom vydá JEmin. později přiměřená nařízení. Tímto způsobem doufá vrchní pastýř poznati přání a rady duchovenstva svého a ukončuje památný pastýřský list svůj, daný dne 30. května t. r. slovy: „Kýž by se zalíbilo Pánu, žehnutí mému i Vašemu počínání i aby On, jenž nám dává *chtění*, milostivě udělil též *dokonání*.“

Od Řípu, dne 27. května 1863.

[Obrázky ze smíšené osady. I. Odpadávání od víry.]

Žiju ve *smíšené* osadě; máme zde něco přes dva tisíce katolíků a asi čtyry sta evangelíků. Naši evangelici docházejí do vedlejších dvou chrámů helvetského vyznání v K. a v L. a do jednoho chrámu augsburského vyznání v L.

Běžnější jméno než „evangelík“ jest zde jméno „zapsaný.“ I katolík i evangelík sám nejraději užívá toho slova. Mluvíli o tom, jaké je víry: „jsem zapsaný, — on jest zapsaný“ odpoví tobě. Původ toho jména dobře tuším udává naše pamětní kniha k r. 1782 řkouc: Dne 11. února t. r. po prohlášeném zde císařském tolerančním patentě strany vyznání augsburského a helvetského, od 13. října 1781, běželi mnozí radostně v houfích na kancelář do R. z naší osady, hlásíce se a dávající se „zapsati“ k vyznání *augsburskému*, a dostali na to cedulky od úřadu potvrzující, že se tam ohlásili s strany změny svého náboženství. — Od toho tedy času se bezpochyby to pojmenování udrželo. Ale poněvadž mnozí dílem z nepředložení se přenáhli, dílem svedeni byli k odpadnutí od své víry, chtěli jsou tomuto kvapnému měnění víry tím spíše předejiti, ješto někteří litující svého náhlého kroku po čase opět do katolické Církve přijati býti žádali; vydán tudíž na novo rozkaz, že počínaje 1. lednem 1783 musí každý po šest neděl čili ve 42 hodinách dáti se vyučovati a zkoušeti ve víře katolické, dříve nežli odstoupí, čímž ovšem věc poněkud byla zdržována, ale nikoli překažena, zvláště tam, kde jiné příčiny, nežli přesvědčení náboženské k *odpadnutí* nutily. Nemilé, obtížné a obyčejně i marné vyučování toto trvalo až do 30. ledna 1849, kdežto vydáno nařízení nové, že ten, kdo přestoupiti chce, má se jen ohlásiti dvakrát před dvěma svědky ve 4 nedělích u svého duchovního správce, jenž mu o tom vysvědčení dá a tím, nechceli přijmouti odstupující nabízené jemu

napomenutí a poučení, že jest věc ta vyřízena. — Pohleďme již na příčiny takového odpadávání, jakož i na poměrný počet přestupujících.

1. Na faru jdou tři lidé, dva z nich chutě, jsou ti často zcela neznámí, třetí pak člověk, mužský neb ženská, nesměle a se strachem se k tobě blíží. Co žádáte? „Já přicházím hlásit se, že od katolické víry odstupuju a k evangelické víře přistupuju.“ Ale ku kterému vyznání? K helvetskému, či k augsburskému? — Stalo se nám již taky, že jedna nevěděla ani, že jsou dvě vyznání, a že jí teprv svědek pomáhal, aby doložila: „k helvetskému vyznání.“

Na otázku, proč odstupuje, odpoví ti: Proto že se mně to líbí. A ptášli se, co se mu líbí, ználi již tu víru, zdali již tam byl v kostele, odpoví ti opět: mně se to tam líbí. — Vím již, co to znamená. To jest: *já se chci vdávat*, ale ženich můj není katolík, já mám s ním dítě, onby si mne třeba nevzal, anebo on si mne nechce vzít, nedámli se zapsati, on nechce podepsati revers, rodiče jeho nechtějí mu dovoliti, aby si mne na revers vzal, proto přestupuju; on je bohatý, a já mnoho nemám, ale vezme prý si mne, jestli se dám na jeho stranu, proto to dělám; on se mně líbí, katolík si mne posud žádný nevšímnul, proto jsem to udělala. Poučování a domlouvání by tu neprosnělo, nebo věc celá je umluvena dříve, než na faru šli; ostatně mohl by jsi uslyšeti nemilou odpověď: Velebný Pane, já jsem nepřišla, abyste mne poučoval, nýbrž abych se jen ohlásila, já již jsem se rozhodla, jinak neudělám. Nejvíce odpadávají z této příčiny osiřelé děti, málo věna majice, aneb děti ze smíšeného manželství, jsouce vychovány v netečnosti náboženské; o *náboženském přesvědčení* nemůže tu ani řeči býti, tu jen zevnitřní okolnosti rozhodovaly. Tak nedávno odpadl jeden hoch proto, aby dostal nevěstu s 200 zl. a těšil se tím, až ji bude mít, že se může dáti zas „*vypsati*.“ Byl to oráč. — Před několika lety odpadla dcera sedlákova, že si ji vezme jeden evangelík. A když to udělala, nechal ji, z jiné ovšem příčiny; měla snad málo. — Na faru přišly mladé dvě holky. Přestupují, poněvadž se jim to líbí, to jest: *matka naše byla katolička*, ale k vůli tatínkovi odpadla roku 1848 a 1849; byly jsme ze smíšeného manželství, hoši podle otce jsou evangelici, nám je právě nyní 18 let, dřív jsme nemohly se ohlásit, ohlašujeme se tedy dnes. Ostatně již jsme chodily do kostela do L. hned od 15. neli od 12 let, na evičení křesťanské jsme málo chodily, k sv. zpovědi nikdy jsme nešly jenom pokud

jsme byly ve škole. Později se dovíš, že jim otec nechce dáti věna, neodpadnouli; že, jedné zemřelé 15-leté nadával „řimských“, byl by prý dal vystrojit pohřeb slavný, kdyby byla již bývala evangeličkou atd.

Prichází *mladá manželka*. Nedávno je tomu, co jsi ji křtil dítko manželské po katolicku, neboť dali před rokem revers, jiné dítě jsi ji křtil již před oddavkami, i ona se hlásí, protože se jí to líbí; to jest: manžel můj mne nutí prostředky všelikými, a abych měla pokoj v domě, udělám to, pak budem oba stejné víry a to je nejlepší věc. *Ubohé ty katolické její děti, jakého ty vychování a vzdělání ve své víře dosáhnou!* Co se s nimi stane, já již napřed vím: do 18 let nebudou ničím a v 18 letech dají se zapsati, víra nebude u nich mít nikdy žádné ceny a váhy. Ano stalo se nám také, že odpadla manželka, anižby byla nucena bývala, jen aby prý se muži svému zalíbila, v čemž ji on ovšem nepřekážel. Že pak někdy i malicherné důvody, či pohnutky tu účinkují, nelze ani uvěřiti tomu, kdo toho nezakusil, ku př.: Koupím ti na nové šaty. Někdy se také dovíš, že byl boj vnitřní strašný; nechtěl jí mít jako manželku, nýbrž jen co služebnou v domě, trpěla, až pak předce zvíťázila láska tělesná nad láskou k Bohu, pokoj s manželem nad pokojem srdce, víra ustoupila muži. Tu napadnou jim teprv tvé řeči, které jsi jim předkládal před jejich oddavkami, a ony vyvrací se snažily slovy: On je hodný, to on neudělá, on praví, že podepíše revers, a že se každý držeti bude svého náboženství.

Stalo se nám také, že odpadl jeden proto, že prý mu za to nabízel někdo dva korce pšenice právě v tom okamžiku, když u veliké nouzi se nacházel a tím pomoci si hleděl. Nedávno opět vyhrožoval jeden člověk, že odpadne s celou rodinou. Proč? Protože byl žalován, nechtěje platiti z natatých polí farských. O takových lidech, kteří vlastně nedrží pranic na víru a kteří by prodali i duši svou, kdyby ji někdo koupil, nechceme mluvit.

Z přesvědčení náboženského tuším neodpadl nám zde nikdo. Nebo neodpadají nám nikdy ani nábožní, ani v náboženství vycvičení a horliví lidé, lidé, toužící po pravdě a spasení duše své, nýbrž obyčejné lidé lehké mysli, neteční a ti z příčin časných.

2. To dokazuje, nejlépe počet odpadlých a jich stav, jakož i poměr odpadlých, porovnáme-li je s těmi, jenž se ke kat. víře navrátili.

Na naší osadě, kde je 2267 katolíků

a 366 evangelíků, odpadlo od r. 1843, tedy za dvacet let, pokud naše kniha měnících víru sáhá, v celku 62 lidí, mezi nimiž 46 ženských a 16 mužských; navrátilo se jich však, ke kat. Církvi 14, kdežto by se jich poměrně jen 10 bylo navrátili mělo; a při tom beru ohled i na rok 1849, kde bez rozvahy odstupovali. U nás tehdež 14 osob, kdežto jiný rok nejvýše 4 odpadnou. A mezi těmito 62 je 1 chalupník, 7 podruhá a domkářů, 1 chalupnice, 13 domkářek a podruhyň, 31 dcer a synů, nejvíce dětí výše položených, aneb dětí ze smíšeného manželství, které buď 18 let dosáhly aneb v manželství vstoupiti chtěly, 6 děveček, které se chtěly vdáti, 3 hoši tolikéž k vůli sňatku. Z toho lze poznati, kdo a proč u nás mění víru. *Ve víře vede se obchod.* Stalo se taky, že kdosi odpadnul k vůli sňatku, později ovdověl a opět se navrátil do Církve z pouhého užitku, poněvadž si ho katolická strana jinak vzíti nechtěla. „A proč bych si z toho dělal hřích, takové štěstí, — tak říkají — se mně tak brzy nenahodí zase, a je to ostatně jedno, choďimli k nám nebo k nim do kostela,“ — jakoby v pouhém mechanickém nastěvování kostela záležela celá víra, a nikoli v hlubokém přesvědčení a odůvodněné účte Boha a Syna jeho Ježíše Krista. Však co znamená u takových lehkovážných katolíků: státi se evangelíkem? Nic více než nedělat kříž, nemodlit se Zdravas Maria a Anděl Páně, nechodit na svátky Panny Marie a Svatých do kostela, nepovídat se nezachovávat posty, ... ostatně kdyby jim to přineslo užitek, konali by také obřady židovské, neboť nikdy nešlo jim o to, aby poznali víru svoji a aby byli podle ní živi, vůbec nestarali se o Boha a spasení své duše. Takovými údy ovšem nezískají ani evangelické sbory, když se k nim dají, ani my odstupem jejich něčeho neztratíme.

III.

Z Malína u Hor Kutných 31. května 1863.

[Zvon. — Kříž. — Velehrad.]

Na začátku letošního roku jubilejního pronesl jsem přání: Kežbychom i my tisíciletou památku uvedení křesťanství v Čechách oslavili skutky zbožnými, kteří by sloužili nám k prospěchu duchovnímu a přítomnému pokolení za příklad k následování. A díky Bohu a přimluvě sv. Cyrilla a Methoděje — dnes před požehnáním vyplněno přání mé. Zavěšovali jsme nejprve u přítomnosti velikého zástupu nový, asi půldruhého centu těžký zvon, k jehož zakoupení všickni Malínští majitelové polí — jak katolíci tak i nekatolíci — dvoutletý nájem honebního práva byli obětovali. Zvon

ten lil Pražský královský zvonář Karel Bellmann ke cti nejblahoslavenější Panny Marie, bez poskvrny počaté.

Radost, kterou jsme pocítili při prvním hlase tohoto zvonu, a která skoro každého k slzám pohnula, dodává mi naděje, že i druhé přání mé, dnes pronešené, vyplnění dojde, přání totiž, aby ještě letos zakoupen byl zvon pátý na místo zvonu před 25 lety rukou nešlechtníků odcizeného. Tento pak zvon rád bych dal posvětit ke cti a na jméno svatých apoštolů našich Cyrilla a Methoděje. Budiž tu podotknuto, že naše zvony jsou jedny z největších a nejlibozvučnějších v celém okolí. — Druhou duchovní radost způsobil nám svatý kříž na hřbitově. Neměli jsme na našem svatém poli velkého kříže, i zdálo se mi vždy, jako by scházel mrtvým, tu odpočívajícím, pastýř a nám živým hlasatel našeho z mrtvých vzkříšení, a proto hledal jsem prostředků, až se mi poštěstilo, přispěním a horlivostí zdejšího domkáře Fr. V—a, zříditi svatý kříž, který dnes slavného posvěcení došel. A tak jsme slavnost Nejsvětější Trojice důstojně a s nevyřeknou duchovní rozkoší světili. — Mám však naději, že i čtvrté přání mé letos se vyplní — viděti totiž v kostele Malinském nový strop. Vysoké povolení k opravě stropu přišlo již vloni, ale muselo se znovu žádati, poněvadž se shledalo, že by povolená výloha nevystačila. Kéž by slavní úředové věc tu brzo vyřídili! — Víím dobře, že důstojné slavení tisíciletého jubilea nezáleží pouze v takových zevnitřních výkonech; víím, že zvláště zapotřebí, aby byl celý jubilejní rok nám Slovanům svátkem zasvěceným, v němž by se mělo posvěcovati jméno Boží, v němž by mělo obnoveno býti to vnitřní království Boží na zemi. Víím, že by měl býti jubilejní rok kvasem, který by celé tělo Slovanské pronikl a některé jeho chřadnoucí oudy pozdravil a nás všechny v jednotu víry shromáždil; než i v tom ohledu doufám od Pána Boha, že se mnoho stane, zvlášť putováním na posvátný Velehrad!

Dovolte, abych učinil návrh.

Bylo by chvalitebné, ne jednotlivě, ale u větším počtu putovati na Velehrad. Čas již, aby se stala umluva mezi námi, pátý červenec máme co nevidět.

Vy, bratři tam na západě a půlnoci naší milé vlasti české, umluvte se brzy, kdy a kterou cestou putovati chcete na Moravu a oznamte to v listech našich. Věřte, že mnohý se k vám přidá i z těch, jenž se posud na pouť ani nechystají. Praha, Plzeň, Rakovník, Mělník, Slaný, Mladá Boleslav, Jičín a t. d. jsou snad ta nej-příhodnější místa k poradám o pouti Vele-

hradské. Oznamte kdy, a půjdem na Velehrad ve jménu Páně! Čechy jsou velké a v nich posud katolický duch! I. P.

Z Uhlířské Janovice dne 28. května 1863.

[Nový kříž; starší sochy; mysl obětivná.]

Co chvály hodno, veřejně budiž chváleno. Veřejnou pochvalou bývají poctěni ti, kdož se skutky chvály hodnými význačili, jiní pak slyšíce veřejnou chválu jiných povzbuzeni bývají, aby se snažili chvalnými skutky veřejného uznání sobě zasloužiti.

Z farní osady Uhlířjanovické mohl bych mnoho chvály hodného o mysli obětivné uveřejniti. Dovolte, ať nejprve se zmíním o novém kameném kříži na návrší při silnici mezi Mitrovem a Majelovicemi. Odkázala naň vloni zemřelá gruntovnice Kateřina Vojákova z Mitrova, zbožná matka našeho paslance na sněmu zemském, pana Antonína Vojáčka. V neděli dne 17. května t. r. odpoledne byl u přítomnosti valného zástupu slavně posvěcen. Ještě tomu není rok, co posvěcen byl nový kříž z kamene tu, kde cesta od Majelovic s Kácovskou silnicí se spojuje. Náklad vedl Jan Rak, rolník z Majelovic. A budou tomu teprv dvě léta, co z odkazu Josefa Němečka, rolníka z Mitrova, a přispěním obce Mitrovské postaven při této silnici před Mitrovem kamenný kříž, a toho samého roku vzdělali sobě sousedé Kochanovští, nemajíce dosud v obci ani zvonu ani kříže, slušnou zvonici z kamene, nad níž se povznáší též krásný sv. kříž. — Povážíme-li, že tyto čtyry kříže ani na půl hodiny jeden od druhého nejsou vzdáleny: lze z toho poznati horlivou nábožnost osadníků, kteří tak četná znamení svého vykoupění s patrným nákladem postavili. A touto nábožnou obětivostí vyniká celá zdejší osada. Jdoucímu po ní cestou od Zásmuk do Uhlířské Janovice, vstupují před městem na oči dvě velmi pěkné sochy z kamene od Kronidla, socha to Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého a přišedšího dále na náměstí překvapí kamená socha sv. Václava od Möldnera v Praze. Na všechny tyto tři sochy nesla obec Uhlířjanovická potřebný náklad, jen na sochu sv. Václava odkázal nábožný měšťan zdejší Josef Zelenka přispěvek 140 zl. str. — Ubíráme-li se z Uhlířské Janovice k sv. Anně do Sudějova, užijme hnedle za městem pěknou kapli sv. Anny, kterouž před loním též obec zdejší vystavěla. — Letos se měšťané složili a opatřili pěkný čtyry centy těžký litý kříž — obec k tomu hyla 25 zl. nápomocna — ten bude státi za městem na skále, na které dosud stála věkem sešlá socha Pána Ježíše. Tak bude nyní město

kolem ohrazeno vkusnými sochami a kaplemi. Avšak i ostatní sem přifařené obce dávají takovou též obětivost na jevo; toho důkazem jest náš farní chrám Páně; záduší jeho jest tak chudé, že nemůže zapraviti ani výlohy, které každoročně světlo požaduje. Za to jest téměř každý osadník přívětivým jeho dobrodincem. Ač museli osadníci zdejší r. 1858 znamenitě přispívat na obnovení kostela a fary, předce nad to tohotéž roku na vnitřní ozdobení chrámu Páně z dobré vůle přinesli všeho uznání hodnou obět 1006 zl. r. č. — Nábožná panna Magdalena Filipovská, služebná ve Vidni, rodem z Uhl.-Janovice, darovala před nedávnem zdejšímu chrámu Páně veliký obraz Neposkvrněného Početí Marie Panny, který bude brzo okrasou nového nákladem štedrých osadníků vzdělaného oltáře. Obec k tomu věnovala 25 zl. r. č. a farníci snesli tolik, že brzo dosti bude na zapravení výloh potřebných k zřízení onoho oltáře. S touto nábožností spojují osadníci zdejší také účinnou lásku k bližnímu. Před dvěma roky v Uhl.-Janovici pětkrátě hořelo. Chodilo se od domu k domu po městě i po vesnicích, aby se nešťastným pohorělým poskytlo rychlé pomoci. Šbírka vynesla v krátkém čase 1000 zl. r. č. Vloni sbíral u nás velebný kněz františkán Peter Tepeluk z Bosnie na nemocnici pro rakouské poddané v Cařihradě. Odcházaje pravil, že ačkoli všecky osady, v kterých sbíral, mnoho a ochotně darovaly, předce osada zdejší mezi osadami venkovskými nejvíce přispěla. — Letos hořelo v blízkém Sudějově; i hned se po zdejší osadě konaly sbírky pro tamější pohorelce; tu se osvědčilo, že účinná láska zbožných osadníků častými sbírkami neochabla; sebralot se peněžitých i jiných dárek velmi mnoho a sběratelové ač již ostýchavě do domů vcházel, všude přívětivě jsou vítáni ano do mnohých příbytků i volání a podarování od těch, jichž co chudobných prosbou o příspěvek obtěžovati nechtěli. Mohlbych tak chvalných výjevů napsati ještě více, jen to ještě připomínám, že ve farní osadě zdejší žije převeliká část chudobných tkadleců a nevalnými statky vládnoucích rolníků. Budiz jim zasloužená chvála, Bůh žehnej jim!

... a.

Z Německého Brodu 1. června.

[Konec „máj. pobožnosti.“ Chrámeček nejsv. Trojice. O legitimaci.]

Včera u nás při velikém účastenství zbožného lidu závěrečním rozjímáním, litanii loretanskou, zpěvy Marianskými jakož i Ambroziánským chvalozpěvem „Tě Boha chválíme“ ukončena „májová pobožnost“, která se každým rokem oblíbenější stává, neboť nejen městský lid ale i vesničané

se k ní dostavují o 7. hodině večerní, zvláště v každý sobotní, nedělní a sváteční den. Duchovním touto pobožností ovšem přibýlo nové práce, ale za tu práci mají radost, vidouce, kterak lid věřící jí sobě váží, což svou hojnou přítomností a obětovností k ozdobení oltáře Mariánského na jevo dává; kdežto k odpolední každodenní litanii s požeňáním jen několik starců a stařen přichází: bývá chrám Páně v měsici květnu naplněn a než se pobožnost sama začne, zpívají literáci přiměřené písně. — Včerejšího dne jakožto o slavnosti Nejsvětější Trojice konaly se po dlouhém čase ranní i veliké služby Boží v kostelíčku tomuto tajemství zasvěceném tak, že se slovo Boží v hájku vedle chrámečku hlásalo, a ačkoliv při kázání do deště se dalo, většina posluchačů tím v pozornosti své neulevila, pak byla slavná mše sv. s assistencí p. vikářem K. Čermákem u vnitř sloužena, kterouž zpěvácký spolek svým zpěvem oslavil. — Ku konci ještě slovo v čas, jak doufám i ve jménu jiných na vinici Páně pracujících bratří duchovních. Ministeriální rozkaz od 24. září 1858 č. 11634 velí, „když se rodičové dítěte jakožto nemanželského do knihy pokřtěných zapsaného po svých oddavkách u správce duchovního o jeho legitimaci ucházejí, budeť k politickému úřadu ohledně vyřízení této žádosti poukázání.“ Mnozí rodičové, buď že útratám s tím spojeným se vyhýbají, buď že se ostýchají svou vinu před jiným nežli knězem vyznati, zkrátka u duchovního správce odmrštění a k úřadu politickému poslání přechásto nechávají vše při starém, i jest se obávati, že v budoucnosti mnoho bude dítek v matrikách křestních nelegimitovaných a předce omylem po otci se zvoucích, čímž jen svizele jak ve škole tak i u veřejnosti povstávají. Při ohláškách a zápisech do listin si přivlastňují nepatřičné, úředně neopravené, před zákonem cizí jméno ano i mocně se toho domáhají! Kam to povede? Kdo tu pomůže?

K. S.

Kronika.

Z Prahy. O pominulých hodech Svatodušních uděloval JEmin. nejdůst. p. kardinal svátost birmování. Birmovaneč bylo: u sv. Klementa (dne 23. května) 318, u sv. Mikoláše (dne 23. odpol.) 519, v neděli (24. odp.) 551, v pondělí ráno 346, odpoledne 840, v úterý ráno 531, odpoledne 105; všech tedy 3.210. S radostí jsme pozorovali, že zvláště studující jinohovové birmování byli na jména „Cyrill“ a „Method.“ A jako JEmin. p. kardinal sám

bířmoval, vedl včera též sám průvod Božího Těla na Hradčanech, kdež se konal s obvyklou slávou. Praha totiž slaví den Božího Těla průvodem velebné Svátosti z metrop. chrámu Páně po Hradčanech, neděli pak mezi oktávem Božího Těla slaví po městech Pražských průvodem z hlavních far: u Matky Boží před Týnem na Starém městě, u sv. Jindřicha na Novém městě a u sv. Mikoláše na Malé straně; jakož i na Vyšehradě. Odpoledne bývá processí po starém obyčeji v Podole pod Vyšehradem. Na Hradčanech oslavuje průvod c. k. vojsko, po ostatních městech sbory ozbrojeného měšťanstva. Na Hradčany spěchá v den Božího Těla celá Praha, k průvodům v neděli veškeré osady jednoho každého města. Průvod na Starém městě v neděli povede sám p. kardinal, na Malé straně J. M. svätící p. biskup a na Novém městě vdůst. p. kanovník Dittrich.

— V sobotu dne 30. května, v den jmenin J. Velič. císaře Ferdinanda Dobrotivého přijel do Prahy nový vicepresident místopředselský, J. Exc. hrabě Richard Belcredi.

— Památka zemského patrona, sv. Víta muč. bude se slaviti v metrop. chrámu dne 15. t. m. O 1/9. hod. bude kázání německé, v 10 hodin české, v 11 slavná mše sv.

— V předešlém čísle oznámili jsme a po nás i jiné listy den svěcení na kněžství; dokládáme jména letošních *svěcenců*, kteří dne 26. července za *podjahný*, dne 29. července za *jahný* a dne 2. srpna na *kněžství* povýšení a posvěcení budou. Jména tato svěcenců budou po rozkazu J. Emin. nejdůst. p. kardinala při službách Božích veřejně ohlášena ve všech farních chrámech hlavního města v ned. V. po sv. Duchu (28. června), po venkově pak *toliko* v chrámech těch farních osad, odkud některý čekatel kněžství pochází anebo kde se zdržoval. *Všude* pak mají se ohlásiti dni letošního svěcení s přiměřeným povzbuzením věřících k modlitbám za obdržení dobrých kněží — v ned. VIII. po sv. Duchu. Dá-li Bůh, vysvěcení budou:

A) Alumnové k arcib. semináře (IV. r.): Benda Frant., nar. 5. břez. 1837 v Dol. Beřkovicích. Bíca Felix, nar. 18. květ. 1834 v Lišově. Blanda Frant., nar. 15. listop. 1838 ve Volevci. Černohouz Jan, nar. 31. led. 1832 v Turnově. Dědina Vác., nar. 28. říj. 1836 v Otíměřicích. Heindl Jan, nar. 1. července 1836 v Klendě. Heller Alois, nar. 28. října 1835 v Telči. Hraběta Frant., nar. 7. října 1840 v Libákovcích. Karlach Vác., nar. 16. června 1840 v Brandýse nad Lab. Lehner Frant., nar. 14. listop. 1836 v Praze. Nittmann Jos., nar.

6. břez. 1837 v Unčově na Mor. Pasovský Alois, nar. 28. listop. 1840 v Praze. Piskáček Alois (jahen) nar. 15. června 1837 v Týně nad Vlt. Plašil Jos., nar. 12. břez. 1839 v Kamenici nad Líp. Slavík Vác., nar. 26. února 1837 v Bousově Horním. Specht Ludvík, n. 5. dub. 1839 v Duderstadtu (v Hanoversku). Štětka Jaroslav, nar. 1. července 1841 v Kutné Hoře. Suk Jan, nar. 27. června 1839 v Neplachově. Švehla Eduard, nar. 2. břez. 1837 v Klatovech. Vejchar Jos., nar. 7. října 1838 v Zahradce. Velhartický Jan, nar. 14. pros. 1838 v Blovicích. Veselý Frant., nar. 25. července v Týně nad Vlt. Wildner Ignac, (jahen) nar. 20. října 1830 v Kaiserswalde. Weisser Jos., nar. 6. listop. 1836 v Nové vsi.

B) Řeholníci, a) klerikové ryt. ř. křížovníci. Jaksche Frant., nar. 16. ledna 1838 v Mohelnici na Mor. Würl Jan., nar. 7. květ. 1838 v Pirkavě. b) z ř. prem. na Strahově: Skála Tobiáš Vinc., nar. 2. led. 1836 v Písku. Rathouský Rafael Jan, nar. 18. říj. 1838 v Klatovech. Wagner Adolf Ant., nar. 25. července 1838 v Lenešicích.

c) z řádu premonstr. v Teplé: Winkler Ambrož Jos., nar. 4. říj. 1836 v Lindingu. Weger Pius Frant., nar. 3. srp. 1839 v Táboře.

d) z ř. sv. Benedikta v Emausech: Petera Cyrill Jos., nar. 2. února 1835 v Dechtově. Mayer Viktor Jos., nar. 1. květ. 1837 v Klatovech. Chvojjan Theod. Jos., nar. 9. ún. 1839 v Kráštovicích.

e) z ř. sv. Benedikta v Břevnově. Riedel Robert Krist., nar. 3. ún. 1838 v Ruprechticích. Drechsel Pankrac Jos., nar. 21. října 1838 v Broumově. f) z řehole Františkánův: Schindler Lätus Kar., nar. 10. září 1839 v Praze.

— J. Exc. v Pánu zesnulý probošt Václavíček odkázal knihovnu svou k. arc. semináři.

— Bývalé gymnasiu v Ostrově bude v příštím školním roce opět osazeno řádem pobožných škol. K doplnění nadace urázal se nejmenovaný dobrodinec k ročnímu příspěvku 1000 zl. Radostnou zprávu tuto přinesl vdůst. p. provincialovi řečeného řádu velkovévoda Toskánský.

— Na den nejsv. Trojice byla posvěcena v kostele řádu sv. Benedikta u sv. Markety v Břevnově nová křížová cesta.

— Spolek sv. Josefa z Arimathie pochoval v měsíci květnu 92 chudé křesťany.

— Socha sv. Antonína Pad. na mostě se opravuje.

— Na hrob v Pánu zesnulého faráře Bubenického, vp. Alexandra Urbana, dal tamější školní dohlizitel a měšťan Pražský, p. Erazim Krach pěkný pomník.

Ve Vídni bylo v témdni Svatodušním bířmovanců 20.330. — Dne 1. t. m. zemřel na svém zámku v Ebenzweieru arcivévoda *Maximilian Este*, velmistr řádu ně-

meckých rytířů. — Chot vévody z Grammontu učinila v kapli papežského nuncia vyznání víry katolické.

Z Tyrolska. Dne 26. května zemřel zaopatřen sv. svátostmi věrný a rozhodný katolik, hrabě Klemens Brandis. Na valných sjezdech jednot katolických býval předsedou a proslavil se několika spisy, jež vydal. V poslední vůli vlastní rukou napsané, nařídil, aby pochován byl se škapulířem a koženým pásem na těle, a dále aby všickni, kdož k jeho pohřbu se sejdou, modlili se růžencem, bez rozdílu, ať jsou vznešení anebo chudí. Druhý syn jeho hrabě Erich jest knězem tovaryšstva Ježíšova, tím vzdal se všeho dědictví a prvorozený syn, hrabě Antonín Brandis stal se dědicem všech statků. Nemoha synu knězi ničeho odkázati, věnoval zvěčnělý řádu, jehož členem syn jeho jest, peníze k zakoupení anebo k upravení domu řeholního, pokud možná, v Tyrolsku.

Z Tridentu. Památka ukončení církevního sněmu Tridentského konati se bude od 21—29. června. Sedmáct knížat církevních přibude sem, mezi nimi kardinal Wiseman z Londýna, kardinal primas Uherský, a snad také kardinal primas Český. K důstojnému oslavení té památky činí se velkolepé přípravy. Okrášení chrámův řídí umělec Guerra z Milána.

Z Říma přinesl nám denník „L'Observatore Romano“ od 20. května následující úvodní článek, „Návrat svatého Otce.“

Za nedlouho opět užijí osiřelé hlavní město katolického světa hlavu Církve a milovaného vladaře svého, který na deset dní od nás se vzdálil. Navrátit se provázen díky a blahopřáním lidu, jemuž závidí ostatní provincie, které se staly obětí revoluce. — Pius IX. navštívil ty dvě provincie, které mu ze čtyř ostaly. Návštěva tato dokáže na novo Evropě, které city lidu římského k vrchnímu pastýři jsou pravdivé. Cesta tato podobala se nekonečnému triumfu nejen velikolepými slavnostmi a skvělým všude uvítáním: nýbrž i všeobecnými výjevy pravého nadšení národa, který plesal při pohledu na náměstka Kristova, a na blízku milového otce svého blaženým se cítil. Výjevy tyto pravé lásky zahanbí a k mlčení donutí nepřátely a hance Pia IX. Avšak nechceme sami — ač jsme očitymi byli svědky — o těchto důkazech lásky svědčiti, nýbrž odvoláme se směle na svědectví vojska francouzského. Nechtěknou vojínové Francie, jak přijat byl Pius IX. v provinciích Veletri a Frosinone; nechtě o tom svědectví vydají ti, kdož v projevovali úcty s obyvateli těchto provincií závodili, a na znamení společné radosti

prápor papežský prápory císařskými ozdobili a jako ve vítězoslávě v popředí průvodu papežského nesli. — Všickni národové, celý svět to ví, že papežství stojí pod ochranou Boží. Avšak jak hlubokého významu nabývá úcta, kterou statečný prápor Francie praporu papežskému byl prokázal v těchto dobách zběsilé svatokrádeže a divého boje proti papeži a jeho světské moci! Neznačili to záštitu Francie? — Pius IX. vrátí se jako vítěz do sídla svého. Avšak návštěva jižních těchto provincií značně polekala zároveň i usurpátory království Neapolského. A proč? Či se přiblížoval Pius IX. v čele valného voje, aby těch království opět vydobyl. Proč mnedle zapovídali hrdinové italské přísně obyvatelstvu, aby hranice zemí papežských nepřestupovalo a pro pozeňání Otce všech věřících si neslo? Proto že pouhé jméno Pia IX. děsí ty, kteří z pozdálí jej haní a tupí. Oni se bojí přítomnosti jeho jako vinník moci té, která jej byla odsoudila! — Tolik dí úvodní článek. O cestě sv. Otce vyjímáme z jiných čísel téhož listu, co následuje:

Dne 13. května přibyl sv. Otec do Frosinone, hlavního města Kampanie, kdež od duchovenstva, úřednictva a vojska svého i francouzského slavně byl uvítán. Rány z děl oznamovaly příchod jeho a „ať žije Pius IX. papež - král“ rozléhalo se povětrím. Ve 3. hodiny odpoledne odebral se papež do kostela k uctění nejsv. Svátosti. Večer skvělé osvětlení celého města. — Dne 14. v den na nebe vstoupení Páně udělil lidu, jehož množství na 50.000 se páčilo, apoštolské požehnání. Rány z děl zvěstovaly slavnou tu dobu vůkolní krajiny. Na nádraží Valmontonském vkusně okrášleném očekávalo J. Svatost úřednictvo, duchovenstvo, měšťanstvo a oddělení vojska francouzského a podáno mu zde ve skvostné vázbě nápisi, které se nalezaly na slavnostních branách a na tribuně, z které sv. Otec lidu byl žehnal. Sv. Otec daroval městu 1500 skudů nařízení půjčovny. — Dne 16. odebral se sv. Otec z Frosinone do Alatri, které vůkolním lidem přeplněno bylo. Opět skvělé uvítání. I zde daroval na památku drahý kalich a značnou část peněz na podělení chudých. Odtud odebral se téhož dne zpět do Frosinone, kam dne 17. května po dráze přibyli kardinal Palestrina a kard. Antonelli z Říma (jenž odpoledne opět odejel), a oddělení papežských zuavův z Anagni. — Dne 18. navštívil J. Svatost Ceprano na hranicích státu papežského a téhož dne vrátil se po mši sv. a po udělení papeže. požehnání opět do Frosinone, kdež dne

19. přijal deputace duchovenstva rozličných diecesí. Okolo 6. hod. odp. vydal se pěšky do kostela P. Marie della Grazie, který za městem se nachází. Již o polednách zanechali obyvatelé vůkolních obcí polních prací a vážice si více papežského požehnání nežli výdělků očekávali u řečeného chrámu, klečíce a palmy olivové v rukou držíce, milovaného otce svého. Po udělení pap. požehnání vrátil se sv. Otec k 7. hod. zpět do města. Večer bylo slavné osvětlení města i celého vůkolí. — Dne 20. udělil sv. Otec na všeobecnou prosbu opětne požehnání a darovav chrámu drahý kalich ubíral se o 7. hod. ranní přes *Ferentino* do *Anagni* doprovázen jsa dlouhou řadou vozů, nesmírným zástupem lidstva a vojskem francouzským, které v čele něslo prapór papežský. — V *Anagni* uvítal J. Svatost biskup s duchovenstvem, úřednictvo, 2 oddělení pap. zuavů, vojsko řádové a dělostřelectvo. Město chtělo vděčnost svou na jevo dáti za nákladný vodovod, který papež zde vystavěti dal, nešetřilo tedy ničeho, aby uvítání bylo co možná nejslavnější. Tisíc skudů, které na další slavnostní úpravy byly určeny, obráceny jsou k výslovné žádosti J. Svatosti na dobročinný ústav, jenž jméno Pia IX. ponese. Tohotéž dne odebral se sv. Otec do Říma. Na nádraží v *Termini* očekávalo sv. Otce nesmírné množství lidí, a celá cesta odtud až do Říma byla osvětlena a lidem přeplněna, tak že papežský vůz jen zvolna se pohybovati mohl. Rány z děl na tvrzi andělské oznamovaly Římu návrat Jeho.

Literní oznamovatel.

— Nákladem kněhkupectví: I. L. Kober v Praze počal vycházeti: „*Knihopisný Slovník česko-slovenský*,“ t. j. seznam kněh, drobných spisův, map, obrazných a hudebných věcí, vyšlých v jazyku národa česko-slovenského od roku 1774 až do nejnovější doby. Jungmannova „*Historie literatury české*,“ stkvělý památník české pilnosti a vytrvalosti, ukončena jest rokem 1846: co od toho roku až do naší doby vyšlo, bylo zde onde rozptýleno, hlavně v knihopisných zápiskách, jež pilný náš spisovatel, vel. kněz Frant. Doucha pravidelně připojoval ku čtvrtletním svazkům „*Časopisu musejního*.“ Většího seznamu, do nejnovější doby sahajícího se nedostávalo a nedostatek ten měl za sebou mnohé nesnáze. Milovník literatury sobě přál zvědětí přehledem, co vše na nivách našeho písemnictví již máme, v čem pracováno většinou, v čem více než jinde jest mezer: kam, zejména co do novějších plodů, mnedle měl nahlédnouti? zda měl probrati knihopis při více než patnácti ročnících „*Musejníku*“? Běželo-li

o zakládání nových, o rozmnožování založených již knihoven; kde byl jaký seznam do nejnovější doby vedený, aby přispěl ku poradě a pomoci? Žádal někdo té oné knihy, o kteréž mnohdy ani kněhkupec, kde a jakým nákladem vyšla, nevěděl: odkud bylo bráti rady? Ty nedostatky všude poznávané odstraniti chtěje, přikročil Frant. Doucha — přispěním Jos. Al. Dundra a posléze zvláště vytrvalou činností Františka Aug. Urbánka — nyní k vydání díla, kteréž přijde zajisté v čas jak přátelům literatury vůbec, tak zejména oněm, kteříž knihovny zakládají a je dále vedou, rovněž i kněhkupecům atd. „*Knihopisný slovník česko-slovenský*“ vydávati se bude ve lhůtách dvouměsíčních po sešitech, jichžto celé dílo asi osm bude obsahovati. Každý sešit o šesti malých arších drobného, ale zřetelného tisku a slušné úpravy, stojí jen 40 kr. r. č. První již vyšel.

— Nákladem Václ. Hessa v Praze vydán jest sešit: „*Enilota Národů*.“ Psaní úřednická Kristova i Národům. S obrazem představujícím „1. křesťanství, 2. nárobovství a 3. hmotnictví.“ Stran 20 v 8°. Cena není udána. „*První psaní*“ toto sestává z XII. kapitol; kapitoly jsou rozděleny na verše, jako v Písmě sv., jehož slov tu přečasto, v čas i ne v čas užito. Spisek jest ovoce mnohého přemýšlení, bedlivého hledání v Písmě sv. Na str. 18 čteme: „Žádný si toho netajiz, že jsou doby naše povážlivé a to jedině tím, že nám vůči hledě hye svatá víra. Sluší pamatovati na vývážnutí, abychom snad nepadali ještě hlouběji. Náčelníci ducha času zřejmě říkají a káží to ve veřejných síních a listech, že dříve bylo náboženství ideou, nyní pak že jest ideou národnost.“ Víra probouzení a proti všemu bojujati, co jí uspává a zatemňuje, jest chvály hodno, ale prostředků nevoleno po našem zdání příhodných.“ List psán jest velkému obecnstvu; to dosvědčuje mimo jiné též vydání frakturou. Že spisek vydán jest ve způsobě listu, dobře jest, ale mělo se to státi ve způsobě listu důvěrného, slohem biblickým, jakožto jest forma biblická. Však psaní toto není srozumitelné a myšlenky touto měrou podávány nevaiknou nikdy v lid, a p. spisovatel má poněkud pravdu, když na str. 4. dí, že „péro jeho není z tohoto světa.“ Či co si má mysliti člověk čtoucí: „Jestliť to povětrná morovina národovství a zemní morovina hmotnictví,“ a dále: „Stává skutečného člověčenstva co lidu, theoretického člověčenstva co národa; a zvířecího člověčenstva co hejna,“ na str. 7.: „Oko stalo se předním tykadlem lidského polypa, a příroda všedním magacínem pro tělo.“ To a mnohé jiné hodilo by se do učené rozpravy, ale nikoliv do důvěrného listu k lidu. Jako mnohé kapitoly Písma sv. požadují výkladu, aby jim dobře rozuměno bylo, tak i k veršům kapitol „*Enilota národů*“ musil by vydán býti výklad, má-li tomu čtenář porozuměti. Slovy Písma sv. je tu bez

příčiny plýtváno, a mnohému textu stalo se násilí. To vše pravíme toliko z té příčiny, že psaní toto ohlášeno jako „první“; prosíme tedy, aby v listu druhém p. spisovatel neukrýval snahu svou za hradbou textů biblických a abstrakcí filosofických, ale bez obalu a upřímně pověděl, co žádá. Spisek nám zasláný jest „*psaní učedlníka Kristova*“, jeli tomu tak, prosíme dále, aby měl více pokory. Neboť rozdíl činiti mezi „lidem“ a „národem“ není článkem víry; jakým právem smí tedy p. spisovatel se domýšleti, že právo má říci (str. 20): „Kdyby sám anděl s nebe kázal vám něco mimo to, co vám káže psaní toto, proklet buď!“ Do listu druhého nadějeme se více jasnosti, více světla a méně domýšlivosti. Slova: „zavazuj i já vás skrze Pána, aby čten byl list tento všechněm svatým bratřím“ pokládáme prozatím za šprýmovné ukončení toho „psaní“ a litujeme, že se to stalo slovy Písma svatého!

*** Dne 27. května zessul v Pánu spisovatel Václav *Filípek*, redaktor „Pozoru.“ Od toho dne jest prozatímním redaktorem vlastník a vydavatel téhož denníka prof. Staněk.

* Zasloužilý spisovatel kněz František Doucha svými četnými spisy pro mládež a pro obecný lid v nábožensko-mravním směru s takovým již úspěchem působil (pouze počet jeho spisův pro mládež sáhá již k číslu čtyřiceti), že každé nové jich rozmnožení obratným pérem jeho všem přátelům mládeže a lidu vždy vítané jest. Týž opět dokončil a k vydání upravil pro dívky celou řadu obrázkových spisů (veršem), které se právě v tisku nacházejí v uměleckém ústavě kamenopisném P. C. Geisslera v *Norimberku* (hlavní sklad bude míti kněhkupec K. Janský v Jindřichovu Hradci). Názvy knížek jsou: *Perlicky, Laskavý dárek, Oblíbená kniha, Besídka dítek, Svět mladosti, Kam dítko rádo chodí*; — poslední uvedená má zejména záměr, aby u mládeže choděním do dílen řemeslnických a průmyslných se budil a oživoval smysl pro rozmnožování vědomostí také na tomto poli. Některé ze spisů jmenovaných jsou mnohojazyčné, totiž s názvy českými, polskými, francouzskými, německými, anglickými. Všechny dotčené knížky také tím připomenutí zasluhují, že obrázky i verše se tisknou na *plátěných listech, které se netrhají*, — náležejíce ke zvláštnímu onomu druhu, kterýž poprvé u Angličanů jakož „Indestructible linen-picture-books“, u Francouzů co „Livres d'images indéchirables“ na poli vchovatelském slušného došel povšimnutí a ocenění. Jsou to tedy v české literatuře knížky *první* toho druhu, rovněž, jako svým časem Douchův překlad Tomáše Kempenského (v Lipsku a Hildburghausenu) byl *první stereotypně* vytištěnou knihou českou. Nové ty spisy obrázkové na plátěných listech dojdou bez pochybnosti stejného rozšíření, jako ony od téhož spisovatele

před nedlouhým časem u M. Lehmannů v Praze vyšly a ve *Stuttgartě* úhledně tištěné, které se v překrátkém čase dočkaly opět nových vydání.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiececi Pražské.

Vyznamenání jsou:

- p. Karel *Hyna*, far. Nižborský, k. arc. vikář a školdozorce okresu Křižoklatského jmenován jest od J. c. k. apošt. Velič. čestným kanovníkem kolegiatní kapitoly v Staré Boleslavi.
- p. Křištof *Müller*, farář v Lauterbachu jmenován skutečným k. arc. vikářem a školdozorcem okresu Toužimského.
- p. Frant. *Hafenrichter*, farář v Hroznětíně stal se k. arcib. vikářem okresu Hroznětínského
- p. Ondřej *Wilfling*, farář Vejprtský jmenován prozat. k. arc. vikářem okresu Joachimovského.
- p. Václav *Malý*, farář v Poříčči, obdržel expositorium canonicale.
- p. Matěj *Chodera*, kaplan v Plaňanech, obdržel právo synodalíí.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav *Grass*, za administratora v Perninku.
- p. Josef *Heisinger*, křižov. za kaplana do Kraslic.

V diecesi Kralohradecké.

V Pánu zessul:

- p. Antonín *Hájek*, farář v Ronově dne 22. května 1863 (nar. v Poličce 14. června 1791, kněz od 15. srpna 1815).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Arnošt*, kněz na odpoč. a praefectus stud., stal se vicerektorem v chlapeckém semináři v Hradci Králové.
- p. Antonín *Pogerth*, proz. katecheta a ředitel hlavní a podrealní školy v Landskroně, za admin. do Heřmanic.
- p. Frant. *Huschka*, koop. ve Velké Úpě, za admin. do Malé Úpy.

Uprázdňené místo:

- Ronov, fara patron. nadace hrab. Millesim. od 23. května do 4. července 1863.

Listárna redakce.

Příspěvky nám zaslali: Na chrám sv. Cyr. a Meth. v Karlíně (na hlavní oltář): p. F. F. 2 zl. Haas Celestin, žák 8. třídy na c. k. gym. Novoměst. 1 zl. 70 kr. — Na stříbrnou lampu k hlavnímu oltáři: Sestry A. a J. N. v Kolíně 1 zl. a 1 dvacetník na stříbre; p. F. F. 2 zl. p. H. Výtečnictví usiluje o nesvěcení neděl a svátků. Porádají výlety za mírnou cenu, ale tak, aby nebyla dána příležitost k slyšení mše sv. na hod. Boží! Míváme už také v neděli v čas služeb Božích žertovné přednášky. Kam to povede, pověděla by podnikatelům historie.

Do Říma. Za „Osservat.“ plat. jsme 18 kr., za „De adv. Spir. s.“ 17 kr., ač to v Římě vyplat. bylo. Dopis Váš od 18. květ. nedošel.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—1.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici

i u všech řádných

kněhkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.

na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.

půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Ži vot sv. Norberta, patrona Českého.

(Pokračování.)

Od r. 1130 po r. 1134 prokazoval sv. Norbert se sv. Bernardem, opatem Jasnodolským, veškeré Církvi svaté služeb znamenitých.

Papež Honorius II. zesnul v Pánu 14. února 1130; a týž den a rok zvolen jest za jeho nástupce bohobojný a moudrý Řehoř, kardinal od sv. Anděla, jenž přijal jméno Innocenc II. Tento papež měl soka, kardinala Petra Leonova, jenž bohatstvím a mocným v Římě přátelstvím oplýváje, dříve než Honorius II. byl duši vypustil, od několika kardinalů za papeže obrán jest. Z toho vzešlo Církvi svaté protivenství veliké, kteréž sv. Norbert vnuknutím Božím předpověděl. Této věci dosvědčuje sv. Bernard v listu k Bohumírovi, biskupu Karntskému, řka, že mu přáno bylo, uzříti tvář arcibiskupa Norberta, a od něho rozličné věci slyšeti, zvlášť o Antikristovi, jenž prý jistě za jeho (Norbertova) živobytí veškerou Církev pronásledovati bude. — Koho by tím minil sv. Norbert, vyrozuměl později sv. Bernard, když Petr Leonův proti Innocenci II. válčiti a Církev ohavně trhati počal.

Bezbožný Leonovic bleděl štedrotou i násilím sebe udržeti na místě vznešeném, jehož byl ujal hříšně. Když mu porušováním duchovního a světského stavu vlastní jmění docházelo: přiměl židův k tomu, že po chrámech v Římě zlatých a stříbrných křížů, soch a boboslužebních nádob lámali. Jeho drzost metala blesky klatební na řádného papeže i přátele mu věrné. Spolehalt pak v Římě na sprostý lid; v ně však na Rogera, knížete v Dolní Italii.

Innocenc II., nejša v Římě svým životem jist, nechal tam místo sebe Konrada, biskupa Sabinského, a uchýlil se do Fran-

couz. Tu získal jemu sv. Bernard krále Ludvíka VI., jehož příkladu králové: anglický, španělský, portugalský a Jerusalemský následovali.

Petr Leonův, věda, žeby na Děvinském arcibiskupu v říši německé mnoho záleželo: psal mu lichotivé, aby, přilna k jeho osobě, krále Lotara namlouval, žeby on byl po právu papežem. — Jednaje opak usiloval sv. Norbert o to, aby duchovní i světská knížata říše německé, zvlášť ale král Lotar, při Innocencovi věrně stáli a mu pomáhali. Opravdu žehnal Bůh práci služebníka svého; neboť i Leonovic sám — ač bezděky — posloužil výborně řádnému papeži svým na arcibiskupa Děvinského níže vypsaným doléháním! —

Arcijahen Atik, vůbec známý strážce všech bouří proti našemu světcí, zneužíval jeho trpělivosti křesťanské. Zkusiv totiž jeho milostivosti u proměnění křivd — pokud se týkaly osoby arcibiskupovy, — počal okrádati stolicí arcibiskupskou, jejížto časné hospodářství pod jeho dozor slušelo. Z této nevěrnosti káral jej velepastýř v kapitole, a když důtka při něm ničehož nedovedla, složil nespravedlivého vladaře s úřadu. Atik pospíšil do Říma k Leonovci, jenž tehdež chutě nadržoval darebákům. Leonovic poslal ihned do Děvína list, jímž arcibiskupa v příčině Atika do Říma volal. Že mu však Norbert ani slovíčka neodepsal, vypravil on Atika do Děvína s rozkazem, aby arcibiskup žalobníkovy úřad vrátil a k měsíci listopadu (r. 1130) před soudnou jeho stolicí v Římě státi neobmeškal. Obeslaný nedbal; Atik jel s neporízenou zpátky do Říma. Nestoudný mamič — Petr Leonovic — mrštil tedy jedním ze svých klatebních blesků po reku Božím, vyčítaje mu zejména, že prý svádí krále a biskupy, aby se přiznávali k Innocencovi. Zbrklým činem tímto uškodil si Leonovic: němečtí biskupové — zdávna

přesvědčení o svatosti Norbertově — uvěřili teď vesměs pověsti šeredné, anaž jim o svatokrádci šejdíři k sluchu dorážela; odstoupili tedy od něho i ti málokterí dosavadní jeho příznivci.

Norbertovu zásluhu o náměstka Kristova v říši, a tudy o veškerou církev, uznal jest kardinal Gerard, posel apoštolský; — ba i sám papež vděčně mu toho připomenul. *)

V měsíci říjnu r. 1130 shromáždilo se biskupstvo a opatstvo německé ve Vireburku; kdež i jednosvorně Innocence II. uznalo za viditelnou hlavu veškeré církve svaté. Týž sbor vyvolil ze sebe arcibiskupy dva: Kunrada ze Solnohradu, a Ekberta z Munsteru; načež je odeslal do Francouz k sv. Otcí, poručiv jim vyřízení své oddanosti, a vroucného přání, aby také do Němec zavítati ráčil. Dotčení zřízení sboru — posly papežskými, Gerardem kardinalem i Valterem arcibiskupem Ravenatským jsouce provázeni — zastihli papeže na Jasných Horách. — Dle vůle Lotara krále mělo se uvítání sv. Otce s velikou slávou a k duchovnímu užitku všech lidí. Král, dorozuměv se s Innocencem II., položil ke dni 22. března 1131 krajinský církevní sněm do Lutichu, oblašuje vůbec, že sv. Otec sám vlastní osobou sněm zahájí.

Když lhůta k chystání téhož sněmu docházela, měl král Lotar dvůr svůj v Goslaři. Zde poprosil jej sv. Norbert za milost ve prospěch arcibiskupství Děvinského. Král, vyslyšev jej ochotně, pustil arcibiskupské stolici městečko Alsleben s opatstvím nad Zálou poležené; začož sménou k říši připojil hrad Scharfeld na pohoří Harci, jenž byl potud k dotčenému arcibiskupství příslušel. Stalof se v Goslaři dne 5. února 1131.

Všecku svou i cizou krásu a slávu rozvílo město Lutich v den 22. března. Tehdáž honosila se domácí kapitola při hlavním chrámě údy rodu vznešeného, čítajíc devět knížat z krve královské, čtrnácte vévod, devětmecitma hrabat, a čtyry svob. pány. Sem sjeli se král Lotar a králová Richenza; čtyři arcibiskupové; Adalbert z Mohuči, Bedřich z Kolína, Kunrad ze Solnohradu, a Norbert z Děvína — všickni s biskupstvem soukrajinským — úhrnem 36 německých a 14 cizích velekněží; také

opatův mnoho — mezi nimi sv. Bernard, — jakož i jiných duchovních a světských pánův jména slovutného. *) Tito čekali před hlavním chrámem na papeže, jemuž městské domácí duchovenstvo s valným lidem slavně vstříc bylo vyšlo, an sedě na bílé brně v provodu kardinalů a biskupů přijížděl. Jakmile sv. Otec před chrám dojel, prošel jest král Lotar tlačenicí, a ujav brňu jeho za uzdu, držel ji, až byl papež slezl; kterýžto — všed do hlavního chrámu — slavil oběť nejsvětější, a korunoval krále i královou. **) Potom zahájil Innocence II. sněm, na kterémž vzdoropapežik Petr Leonův, a vzdorokrálik Kunrad s bratrem Bedřichem, též oženili kněží z církve vyloučení jsou. Biskupskou stolicí v Kamerace — zesnutím Burkardovým uprázdňelou — obmyslil papež k přimluvě králově kaplanem dvorským Lietardem.

Brzy po d. 31. března (1131) vracel se Innocence II. z Luticha do Francouz. Sv. Norbert doprovodil jej až do Laudunu, kdež 12. dubna společně premonstratský klášter navštívili: té chvíle žilo v něm do 500 bratrů, sloužících Pánu Bohu v lásce svorné.

Ke dni sv. Lukáše (18. října 1131) rozepsal papež obecný církevní sněm do Remeši. V schromáždění Otcův napočteno 13 arcibiskupů, 263 biskupů a množství opatů — z Němec, Francouz, z Angličan a ze Španěl přibylých. Mezi všemi stkvěli se dva muži: sv. Norbert a sv. Bernard. Na sněmu, jenž 14 dní trval, obnovil sbor klatbu puštěnou na Petra Leonova; a prohlédaje zvlášť ku panictví duchovenstva, zakázal obcovati mšem svatým, kteréžby kněží souložek chovající sloužili. Duchovním vůbec uloženo, vlasů postříhovati, brad holiti a taky v ně chrámu poctivou kutnici nositi: takhle znamenáného duchovníka, kdožbykoliv zlomyslně udeřil, ten aby z církve vyobcován byl! — Bernard, biskup Hildesheimský, a Norbert, arcibiskup Děvinský, vznesli na sbor poníženou prosbu, by Gotthard, biskup Hildesheimský († 4. května r. 1038) za svatého vyhlášen byl. Tyž pak sbor povolil a ustanovil den zesnutí sv. Gottharda tolikéž k svěcení svátku jeho. ***) — Papež vzal pod ochranu svou nadání, obdarování a svobody arcibiskup-

*) V listu svém, jež Innocence II. sv. Norbertu zaslal, di onen: „Si quidem nec labor aliquis temporalis, nec alicujus minae, seu blanditiae, efficere poterunt, quin adversus Petri Leonis tyrannidem mutrum inexpugnabilem te opponens, et (ad) ipsius Regis et aliorum principum corda in beati Petri obedientiam inducenda efficaciter elaborans...“ (Alb. Tenckhoff de S. Norb. Com.)

*) Trevířská arcibiskupská stolice nebyla té doby ještě osazena.

**) Nedávno byl Leonovic knížete Rogera v Římě na království Sicilské korunoval!

*** Sv. Gottharda posvětil na kněžství sv. Volfgang, biskup Rezenska a patron Český. — Chrám sv. Víta na hradě Pražském má dva znamenité ostatky z těla sv. Gottharda. (Pass. Ces. V Praze 1760. Str. 60.)

ství Děvinského, které byl sbor Otcův k prosbě sv. Norberta z původních již velmi zetletých a nečitatelných listin přepsati, a vkladem zboží v nově nabytého rozšířiti kázal.

Po skonání sněmu slíbil dožádaný král výpravu do Vlach na zapuzení Petra Leonova z města Říma. Již prvé (25. října) byla osada Kolínská zesnutím Bedřicha arcibiskupa osiřela; za jehož nástupce obrán jest Bruno, probošt u sv. Gereona v Kolíně, a u sv. Floriana v Kobolencech. Týž předtím na Trevírské arcibiskupství volený pán byl se z důstojenství toho pro churavost na církevním sněmu Lutišském poděkoval. Po zesnutí však arcibiskupa Bedřicha usiloval král Lotar, aby osiřelé osadě Kolínské pastýřem býti pozvolil. Bruno svého obcování nedokonalost pilně na mysli uvažuje, poprosil sv. Bernarda za radu; ten pak odepsal jemu, by se raději arcibiskupa Děvinského otázel, a na jeho výroku přestal.*) Bruno, přijav dle rady sv. Norberta podávány úřad, pomazán jest na arcibiskupství o vánoci r. 1131 v Cáchách skrze kardinala Viléma, biskupa Prenestského.

Spoléhaje na slíbenou válečnou výpravu Lotara krále, vracel se Innocenc II. na počátku r. 1132 zvolna z Francouz do Itálie. Vedlé jiných biskupův a opatův provázeli jsou jej i Bruno, arcibiskup Kolínský, a sv. Bernard. Po velikonoci svolal papež biskupy z Lombardska, z dolních Marků a z krajiny Ravenatské na sněm do Piacenzy. Z toho, že přijeli, souditi lze, že také přilnuli k Innocenci II.

Hned o hromnicích slavil král Lotar říšský sněm v Bamberce. Zde nalezeno, by se účastníci nastávající výpravy římské v svátek nanebevzetí bl. Panny Marie ve Vircburku shromáždili a odtud hned do Vlach táhli. Nejspíš tu v Bamberce byl sv. Norbert za říšského kanclíře volen, kterýžto úřad potom u dvora Lotarova v Římě zastával. Těmuž sněmu Bamberckému obcoval i Soběslav, kníže České.

Vzdorokrál Kunrad, vida, kam se veškeré věci shylují, ostavil brzo Vlach, kdež byl posavdě sídlil, a navrátil se do Němec.***) — V čele skrovného vojska hnul jest král Lotar po nanebevzetí bl. Panny

Marie (1132) z Vircburku, táhna do Itálie. Vojsko odpočinulo v Augsbuře: sv. Norbert pospíšil — jakož činíval — do hlavního chrámu. Překročiv prah, řekl nahlas: „Pokoje tomuto domu i všem, jenž obývají v něm!“ — Tu vnukl mu Duch svatý, cože se dítí bude. Arcibiskup, obrátiv se k jahnovi, průvodci svému, pravil: „Pokoje přál jsem na Hospodinovi městu tomuto i obyvatelům; oni pak ho nepřijali. Nuže, ostříhej bedlivě mého pláště i ostatních věcí; neboť aj předpovídám tobě: brzo uvidíš město v zmatku a obyvatelstvo ve zbroji!“

— Za příští noci vypuklo spiknutí proti Lotarovi: měšťané pobili strážníků na paláci královském. V pravici meč, v levici hořící smolnici drže, odrazil král statně buřičův; i učinil zájem a porážku nemalou, an zatím z rozkazu jeho zapálené od čtyř uhlů město takměř všecko popelem lehlo.

— Domácí biskup Heřman z domu svého vystrčen a všeho zloupen, bloudil kvile po ulicích, až jej náš světec k sobě vzal, vzývaje Pána Boha úpěnlivě za ukonejšení hněvu králova. I ustal jest Lotar od prolévání krve, a přijav pykajících na milosti činil jim dobře. — Hnuv vojskem odtud bral se Kostnicí do Milána a Pisy; na podzim sešel se na Ronkalských rovinách s papežem, kterýž přezimoval v Pise. Lotar slavil vánoc v Monze; jeho vojsko bylo trestáním měst odbojných zaměstnáno. Z jara potkali se král a papež v Pisansku: onen táhl zpřímá k Římu; tento však vedlé břehu mořského; pak se v Sabinsku spojili. Vojsko Lotarovo, jehož mezitím přibýlo, položilo se táborem u kostela sv. Anežky před hradbami města Říma. Hned vzkázal Lotar protivníkům papežovým, aby z města ustoupili; tito, chtějice východ z dělání průtahů získati, prosili krále; aby s přátelstvem Innocence II. o smírné narovnání uhoditi směli. An se král biskupů a opatů německých ptal, coby rádnó bylo, zamítli oni věc ponavrženou takto: Innocenc II. jestiž od veškerého světa i od mnohých církevních sborů za hlavu Církve uznán a vyhlášen; proč bychom se tedy o touž věc teprv smlouvatí měli s jeho protivníky? — Lotar, schváviv radu, velel vojsku, vtrhnouti do Říma. Přátelé Innocencovi otevřeli města: král a papež všedše rozhostili se na vrchu Aventinském, ovládajíce touž měrou basiliku sv. Jana v Lateraně (30. dubna — 1. května 1133). Petr Leonův sedě na trzvi sv. Michaela archanděla, ovládal basiliku sv. Petra. Týž Leonovic poslal nyní svého přítele, kardinala Petra, biskupa Portského, a jiných ku králi, kteří všelijakých prostředků k zjednání pokoje na krám vykládali; ba, že prý

*) „Habetis autem Dominum Norbertum, quem melius praesentem praesens de talibus interrogare potestis; nam tanto Vir ille in Divinis aperiendis mysteriis nobis promptior, quanto et Deo propinquior esse cognoscitur.“

**) Hohenstaufci, — byvše r. 1134 na dobro poníženi od krále Lotara, pomoci jeho zetě Jindřicha, vévody Bavorského, — poddali se těmuž císaři Lotarovi r. 1135. Prostřednictvím sv. Bernarda ponechal jim císař Švabské a Francké vévodství.

Leonovic na ušetření krve lidské hotov jest, podrobiti se rozsudku dobrých lidí; zástavcův že postaví, a zásob. válečných králi k uchování dopraví. Však mnoho hluku, málo zvuku; král posečkan nemohl se od nich ničehož dočkat: chytřáci směřovali jen k tomu, by se věc hodně dlouho protáhla; kdežto strana Innocencova rychle osob i věci v zástavu králi dala, na důvod, žeby ovšem ráda městu k míru dopomohla! — Král vyzval naposled Petra Leonova i družinu jeho, aby neváhali splnění slibu; vida však, an se pořád jen kroutí a přímé odpovědi štítí: sestavil on nejvyšší soud říšský z desíti biskupů — odpoly národu německého a vláského, — též ze tří německých opatův, a z devíti hrabat. Sv. Norbert, jakožto kanclér byl předsedou; přísedícími pak byli: arcibiskup z Bremy-Adalbero; biskupové — Dethard z Osnabruku, Bernard z Paderbornu, Anselm z Havelberka; — též opatové z Fuldy, Naumburku a Glinberku (Lüneburg). Tito všickni patřili ke dvoru Lotara krále; i vyřkli nálež takový, že Petr Leonův a přívrženci jeho jsou veřejní nepřátelé říše, vši víry prázdni a velezrádci. —

Dne 4. května, t. r. 1133, korunoval jest Innocenc II. Lotara a Richenzu na císařství v basilice Lateranské, kteréžto slavnosti Leonovic neosmělil se rušiti. Před korunováním přísahl král, že ani na osobu papežovu, ani na velebný úřad sv. Otce, aniž na dědictví sv. Petra ruky nevztáhne. Innocenc II. dal také králi pod leno ty statky, jež byla druhdy markraběnka Matilda stolici apoštolské darovala; počil z vděčnosti sv. Norberta názvem „Primas Germaniae,“ — dal biskupovi z Paderbornu „pallium,“ a vyhradil Bertholdovi, opatovi z Fuldy, právo koruny a berly.

Lotar dovedl sice Innocence II. do Říma, a posloužil veřejným zavržením vzdoropapeže Leonovice Církvi významitě; však pro skromnost vojska nebylo mu lze, vyhnati z Říma uchvatile papežství. An lid branný z náramného vedra nemocněti počal, uznal jest císař pro uvarování moru za rádné, do Němec pospíšiti: vyšel tedy z Říma s vojskem svým okolo 15. června. S dvorem císařovým vracel se i arcikanclér Norbert, jenž po tu chvíli k užitku Církve a říše co nejpilněji pracoval, a každého dne Lotarovi velebnou Svátostí přisluhoval. U velikém nebezpečí octnul se císař blíž horní úžlabiny, kudyž k městu Mostu (Brixia) projíti chtěl: opřel se mu jakýsi kníže Adalbert v čele 10.000 mužů; — ale za pomoci Boží jal jest vítěz Lotar uprchlého odpůrce na tvrzi Lutrině.

Již 8. září nalézáme císaře ve Vire-

burku, kdež nanebevzeti bl. Panny Marie slavil (1133). Odtud odebral se Lotar k vůli říšským záležitostem napřed do Mohuči, potom do Basileji. Až sem provázel císaře sv. Norbert; anobrž ostal při dvoře jeho až do postu r. 1134, kteréž doby, jsa na mizině se zdravím svým, do Děvina se vrátil. Tu položili mu k nohám mrtvoly tří rodných bratrů: arcibiskup, hořem otce jejich doprošený, pomodlil se a prostřel nad mrtvolami, a ejhle, vzkřísil jest Báh umrlcův!*)

Na rozloučenou s vezdejšími živobytím sv. Norberta nutno učiniti zmínku o spisech, které byl složil, pak o zásluhách jeho o bratry naše slovanské.

VII.

Jakožto spisovatel zůstavil sv. Norbert následující plody vroucné, moudré a statečné duše:

1. Tré knih o zjeveních a viděních, jež měl z milosti Boží v Kolíně a jinde;
2. kázání o zesnutí svatých mužů; —
3. rozjímání o krátkosti a padoucnosti věku lidského; též o nejsladším jhu Kristově; —

4. spis o napravení řeholního života a kázně; —

5. výtečnou obranu papeže Innocence II. naproti Petru Leonovu; —

6. výklady na mnohé knihy Písem svatých; **)

7. menší duchovní hodinky o neposkvrněném početí bl. Panny Marie, — pro řád Premonstratský, v nichž se zvlášť tato věta stkvěla: „Ave Virgo, quae Spiritu sancto praeservante de tanto primi parentis peccato triumphasti innoxia!“ (***)

8. Řeč, kterouž r. 1126 v arciklášteře k podřízenému sboru synův svých duchovních na rozloučenou byl učinil. Tuto — pokud známo — jedinou nám dochovanou písemní práci sv. Norberta čítají podnes klášterové řádu prem. vedlé zákona sv. Augustina.†)

*) Hugo in Vit. S. Norb. Praeae 1732, — in Praefat. Fol. VII. et pag. 249.

**) Joann. le Paige Bibliotheca Praemonstrat. Paris 1633. P. I. pag. 304.

***) Rád premonstratský, v čest bl. Panny Marie bez prvotního hříchu počaté založený, máje na paměti příklad svého sv. zakladatele — zakázal v XIII. věku svým údům, na ujmu neposkvrněného početí bl. Panny Marie buď ústně buď písemně učiti neb tvrditi. (Ephemer. Hagiol. Ord. Praem. Georgii. abb. Roggenburg, Aug. Vindelic. 1764. pag. 345 — 347.)

†) Sedmery průpovědi či pravidla života duchovního, jež sv. Norbert synům svým často k srdci přikládal:

a) In aula nunquam bene, et in clauastro nunquam fui male contentus.

O našem světěci podotýkají jeho životisci, že má velikou zásluhu o probuzení Sas potud ochablých v křesťanství; jakož i o vzkříšení víry Kristovy mezi Slované.

K nabytí známosti určitější o blahém působení sv. Norberta mezi Slované skýtají patratelům poukázek: Metropolitní hodnost arcibiskupa Děvinského; výkaz starodávnických sídel Slovanů v říši německé;* seznam premonstratských záhy tamo založených klášterů; pak zpráva o vzkříšení některých biskupství v nadzminěných Slovanéch.

V arcibiskupství Děvinskému byla jest župa Moračanův položena. Tito k Veleťům (jinak Luticům) počtení Slované seděli mezi Labem, Stremou, Havolou, Temnici a Nutou. Na snadě jestiť úsudek, že sv. Norbert nad tímto stáda svého dílem ostražitě bděl, aby ušlechtilé ovoce křesťanství svého vydával v hojnosti. Zde měli jsou premonstrati Děvinští zároveň příležitost k poznání jazyka i obyčejů Slovánských. Ohledem přesné víry a ctných mravů působil světec náš co metropolita bezpochyby veleblaze na Velety skrze biskupy Braniborského a Havolberského; též na Srby skrze biskupy Meziborského, Žičského a Mišenského.

Žet sv. Norbert úřadování soukrajinského biskupstva sobě všímal: na to poukazují listové jeho k Udovi, biskupu Žičskému, v kterýchž jej nazývá „spolubiskupem bdělým a v Kristu vši lásky hodným;“ — mnoho pak může pochvala z úst dozorce svatého plynouti! Jedna událost v témž biskupství Žičském zaručuje nám Norbertovu pečlivost o zachování kázně a bázně Boží v osadách soukrajinského biskupstva.

V Naumburce byl zločinem zvěděl chrám bl. Panny Marie: metropolita Norbert posvětil chrám, vyboceval jeho po-

rušitelů z Církve, protože se pokání uložnému nechtěli podrobiti.*)

Tyž světec přispěl poněkud ku vzkříšení svaté Církve mezi Vagry — odvětví Bodrečův — v nynějším východním Holštýnsku. Byliť tamže i po celém Zálabi Slované r. 1066 v strašlivém povstání všelikou stopu náboženství Kristova shladili, ztroskotavše biskupství slavná v Stargradě (Oldenburg), v Lubově (Meklinburg) a v Ratiboru (Razenburg). Odtud panovalo v dotčených vlastech modlařství let čtyry a osmdesáte. Tu vzbudil Pán Bůh Vagrům apoštola — Vicelina, rodilého z Hamela v okresu Mindenském. Tento, navrátil se z učení Pařížského do Bremy, pospíšil do Děvina, uzřít a slyšet proslaveného arcibiskupa Norberta. Poznav svěťce, zjevil mu svůj úmysl v příčině Vagrův, a prosil jej za zřízení na kněžství. Norbert udělil mu žádoucí svátosti, a schválil úmysl jeho. Nelze ovšem bráti v pochybnost, že ho náš světec z hojné zásoby svých misijnářských zkušeností leckterou užitečnou radou, též i modlitbou po cestách blahověstních provázel. Kněz Vicelin, vzav od arcibiskupa Adalberona v Bremě požehnání, procházel župy Vagrův a zvěštoval jim Krista. Měltě krušnou práci mezi nedůvěřivými — o národnost a svobodu svou — starostlivými Slované; pravdivě tedy zní zpráva ta, že teprv brannou mocí krále Lotara, a potom vévody Jindřicha Lva zkotlí lid křest přijal. Zkusiv mnohých útrap pro Krista Pána za dvacet let, stal se Vicelin r. 1149 biskupem Vagrův v Stargradě — v područí arcibiskupa Bremského, jímž tehdaž byl Hartvik. — Letopisové Premonstratského řádu vypravují, že kněží téhož řádu — učennici sv. Norberta — v nadzminěných krajinách vedle Vicelina blahověstili; což se, tuším, teprv po zesnutí svěťce našeho dalo. — Apoštol Vagrův zesnul v Pánu r. 1154, načež brzo biskupská stolice ze Stargradu do Bukovce (Lübek) přeložena jest.

Po zesnutí sv. Norberta rozvinulo a zakotvilo se křesťanství v Slované polabských řádem Bílým, ježž byl založil. Premonstrati na biskupské stolice sázení, a po krajích chování v četných klášterích, štěpovali nové a zušlechtovali spustlé vinice Páně. Uprímnou pokorou, trpělivou láskou a ochotnou s málem spokojeností, jakž byli prvotní bratři po otcích zdělili, zdobýváno srdci ubohých Slovanův. Bůh

b) Fui in aula, fui in claustris, fui in dignitatibus ecclesiasticis; — et ubique didici, quod nihil melius sit, quam esse totum ad Deum.

c) In austeritatibus sunt torrentes deliciarum pro iis, qui eas gustare sciunt; vita austera voluptatum ferax est.

d) Quare diabolus formidamus armati Christo Jesu?

e) Mille mundi non sunt comparandi paci et quieti bonae conscientiae, et cordi sincere religionis, mille mundi tanti non sunt, quanti conscientia bona et disciplinae amans cor.

f) Calumnia est probatio cordis patientis et generosi, quae potius toleranda est, quam cessare laborare pro Deo.

g) Qui Deum habet pro se, turbatur in nulla re. — (Regula S. P. N. Augustini . . . Pragae 1854.)

*) Pavla Šafaříka „Slovanské Starožitnosti,“ Svaz. VI. V Praze 1837.

*) Acta praesulum Nuenburgensium; pag. 134—135. Edidit Christian. Paulinus Francofurti ad Moenum 1698. (Naumburk, novější sídlo biskupův Žičských.)

sám přidával váhy slovům poslů svých, čině zázraky na svědectví všem, kdež apoštolovali. Za semeniska blahověstů mezi Slovary sluší klásti též biskupství, jmenovitě, v Braniboru nad Havolou, v Havolberce, a v Ratiboru, kteráž r. 1138, 1147 a 1154 řádu premonstratskému přivtělena byla, takže nesměl tamo býti biskupem ni kanovníkem, leč byl kdo údem téhož řádu.

Sv. Norbert měl výtečného učenníka, jmenem Evermoda, — Belgičana, jenž byl drahně let v Děvinském klášteře bl. Panny Marie proboštval. Téhož Evermoda považujeme za apoštola Polabcův. Seděliti Polabci (v užším řeči smyslu) v krajíně prostírající se od Běly a Travný až téměř k Eldě — jsouce počteni k Bodrcům. Od dilet Polabcův byli Smolinci mezi městy (jakož se zdá) Boizenburg a Dömitz. — Pěčí Hartvika, arcibiskupa Hamburko-Bremského též nových biskupských stolic na Zálábí postaveno, totiž v Ratiboru, v Bukovci (místo stolice Stargradské) a v Zvěřinu (Schverin, — místo Lubovské). Nadatelem těchto biskupství byl r. 1154 známý pohromitel zálabských Slovanů — Jindřich Lev, vévoda saský a bavorský, jenž také z moci Bedřicha I., krále německého, nové ty biskupy na slib manský pojal. V Ratiboru, hlavním městě Polabcův, osazena jest stolice biskupská naším Evermodem po dlouhém s jeho strany zdráhání r. 1154. — Dotčených Polabcův, kteří po 84 let opět byli modlám starodávním poctu konali, ujal se biskup Evermod právě otcovsky, a dovedl toho pomocí Boží, že nástupci svému, blahosl. Isfridu, řádu premon., osadu křesťanskou zůstavil. Týž láskou plápolající blahosl. Evermod zesnul v Pánu r. 1177 dne 17. února, kteréhož dne řád Bílý památku jeho světi.

Vedle Benediktinův dopomáhali též Premonstrati k rozkvětu Církve svaté v Pomořanech, kterouž byl sv. Ota, biskup Bamberský, r. 1124 a 1128 štípil. — Kníže Ratibor, z ponuknutí Adalberta, biskupa Volínského, Premonstratů do země pozvav, založil pro ně s chotí svou Přibislavou r. 1153 klášter v Grabově (Grobe) nad Oderou. Tito z Děvína vyslaní řeholní kanovníci přestěhovali se r. 1170 z Grabova do Uznoima (Usedom), potom do Padeglovy, jinak Bodeglovy.

Jiné opatství premonstratské vzniklo jest okolo r. 1170 v Bělbohu blíže Nového Trebitova (jinak Treptova) nad Regou. Založiliť je knížata Kazimír I., a Bohuslav I. Kazimír vyzdvihl ještě dva kláštery témuž řádu — blíž Kamina a Nového Braniboru. —

Také pobožná vdova po knížeti Bohuslavu I. († 1188) jmenem Anastasia ctěla velice řád premonstratský. Jsouc syny svými Bohuslavem II. a Kazimírem II. podporována, rozhojnila nadání kláštera v Bělbohu, uprázdňelého z příčiny neznámé, a osadila jej bratrstvem téhož Bílého řádu z Fryzanska r. 1208. Později založila dva týnce pro Premonstračky, zejména „Hrad naděje“ (u města Kamina) a „Keř“ (u Nového Trebitova) r. 1122, v kterémžto poslednějším násled. r. 1123 sama co jeptiška téhož řádu Pánu zesnula. Bylať dcerou Vladislava, vévody Polského, a Kateřiny, sestry císaře Bedřicha I.

Pro ty a takové o Slovary drahné zásluhy, jakých sv. Norbert buď sám byl získal, buď skrze syny své řeholní, slove on tolikéž „apoštolem Slovanův.“

(Dokončení.)

Upomínka na sv. Vojtěcha.

Z Poděbrad vede pěšina po samých lukách zelených jako brál, a rovných jako stůl, asi hodinu cesty k východu, až se přijde k jednomu nepatrnému, dva neb tři sáhy vysokému, a pokud lze viděti po kraji samým stromovým porostlému vršku.

Kromě tohoto stromoví není z dola ničeho viděti. Co pak tam asi jest? zahrada-li? Uvidím, až pokročím až na horu. I jedu tedy vzhůru, a vidím se pojednou jako v kole — na zoraném poli, asi šest a třicet měric výsevku, po kraji samými stromy posázeném. Prostředkem pole leží k východu pěšina a trati se oku na protějším konci pole. Za ní jest viděti kostel s věží, a více domů a stodol, jest to známá ves Libice. Ale k čemu kol kolem to stromoví? To tam není na darmo, to má patrně sloužiti k lepšímu označení toho vršku a k oddělení ho od celého vřkolí. Praví se, že na tom vršku stával krad rodičů sv. Vojtěcha. Ó milý, drahý, utěšený vršku! Tam se nad míru rozveselila duše má, nad obyčej se vyjasnilo oko mé, náramně zaplesaly všecky smysly mé, když jsem pomyslíl, že se tam sv. Vojtěch narodil, že tam chodil, rostl, hrával, že se tam učil, modlil, v dobrém prospíval, že tam k budoucí dokonalosti a slávě své základ položil. Při tom mi napadlo, jak mizí sláva světská, a nezanechává ani stopy po sobě. Co tu jednou bývalo hluku, smíchu, zpěvu od lidí; co dupotu, řehotu koní, co rachocení vozů; a nyní ticho jako na hřbitově; jaký tu jednou hrad, jaká brána, jaká okna, jaké síně, chodby, a nyní holé pole. Ale to mi napadlo jen tak na okamžení; neb se mi hned zase sv. Vojtěch stavěl před

oči a zajímal srdce mé. A divná to věc!
V Libici mi povídali, že tam není pamět-
níka, aby byly na tom vršku kroupy pa-
daly. Ve vůkolí padaly častěji, tam prý
nikdy. J. F.

O sv. Eurosii.

Neznámý přítel zaslal nám kromě několika
kněh, které k prospěchu chrámu Karlínského
mají prodány býti, dva listy (str. 457—460)
zažloutlého papíru, vyňaté ze staré modlicí knihy
latinské. Pod nápisem: *Ad. s. Eurosiam* jest
životopisný nástin, který sem v překladu klademe
na důkaz, že sv. Eurosia u nás naprosto
neznáma nebyla, ač se rok tuto udaný odchyluje
od roku ve zprávách ze Španělska sem zaslaných.
(Viz „Blah.“ čís. 8. str. 127.)

K sv. Eurosii. Ríká se v čas bouřky.

Sv. Eurosia, dcera krále Českého, za-
snoubena králi Arragonskému, když k to-
muto vedena byla, všichni její průvodcové
v horách Pirenejských pobiti jsou od ne-
přátel víry. Když jejich knížeti, jenž ji
pro neobyčejnou slícnost (za ženu) pojití
chtěl, pakliby víru svou zapřela, oddati se
nechtěla, a na nohou i na rukou zmrza-
čena byla, slyšen jest hlas andělský, řkoucí:
Pojď, vyvolená moje, nevěsto Kristova,
přijmiž korunu a dar, aby kolikrátkoli bys
o déšť, neb proti kterékoli bouři vzývána
byla od věřících Kristových, modlitba je-
jich vyslyšena byla. Po tom 26. června
roku 925 státa, od andělů pochována a
rozličnými zázraky oslavena. Z životopisu
v Miláně vytištěného. (Následuje modlitba.)

Prebloslavená Eurosii, zemského
krále dcero, a nebeského krále nevěsto atd.
(Prosíme, aby i jinde hledáno bylo, zvláště
v knihovnách klášterních.)

Křest Bořivoje.

(Psáno před obrazem vydaným nákladem Ed. Hölzla
v Olomouci.)

Moravěnka dnes se z jitra pění,
a svou barvu jako v nachu mění,
dále spěchá rychlonohým tokem
jeví velkou radost každým krokem:
k břehům květným hlasem divným šumí,
jemuž jenom kvítek porozumí,
a zas vlní lehce vodu svoji
hrajíc s pěnou v blahém nepokoji.
Co as řeko jímá tvoje hrudi,
že se v tobě radost stále budí?
snad se na tě smály luny líce
nebo hvězdných oček na tisíce?
snad že od hor slunka milá záře
políbila nejdřív tvoje tváře?

„Luna nade mnou dnes v lesku stála,
s četou hvězd se na mne s hůry smála;
z jitra slunko zář svou na mne lilo,
vlídně lože moje pozdravilo.
Však ni slunka ani luny smání
nezbudilo ve mně radování;
chceš-li zvědět, — ó slyš moji radu,
putuj rychlým krokem k Velehradu,
tam se bude Bořivoj dnes křtíti,
čistý proud vod bude se naň líti.“

K Velehradu spěchá z celé země
v blahém citu Slávů bodré plemě,
od hor, ode strání k němu speje
pějíc cestou písně Methoděje,
touha vroucí pobouzí lid k spěchu
vítat Bořivoje, — kníže Čechů,
který přišel s družstvem na Moravu
poznal blaho křesťanského mravu.
Prchly z mysli jeho bludů mraky,
zjasnily se duše temné zraky,
vyšla před ním pravdy jasná žoře
lijíc v srdce jeho slast, ne hoře;
poznal, kdo se mrtvým modlám koří,
v tom že světlo klamu, bludu hoří:
Perun, Radhost, Lada — jiné stvůry
že jsou v lidské duši mylné chmůry;
sezna, že jen z kříže pravda plyne,
která svit svůj bere z vlasti jiné.
A to světlo, a ta pravdy slova
zjevila mu ústa Methodova.
Dnes chce se již k Pánu nebes znáti,
a se věrným sluhou jeho zváti,
dnes se duši jeho koupel chystá
podle řádu Spasitele Krista.
Proto lid vši práce doma nechal,
a sem k Velehradu valem spěchal,
touží vidět, — jak zde Čechů kníže
přijme praporek nebeského kříže.

Aj, již radost plane na vši tráři,
hrad se zjevil zrakům v ranní záři,
věže jeho upřímně jim kynou,
zdá se, že z nich zvučná slova plynou:
„Pojďte pak již k chrámu rychlým krokem.
svěcen bude kníže křestním tokem.“

Již se hradu otvírají dvěře,
z nichž se průvod ladný k chrámu bere;
v předu postupují panošové,
za nimi hned Čestí vladkové,
v středu jejich jako v kruhu dítek
Bořivoj jde, bohatýrstva kvítek.
Líce jeho vyšším leskem plane,
váznáť doba na mysli mu tane,
že má získat svaté víry statky
slouti synem Církve, nové matky.
Za ním na svědectví svaté víry
Svatopluk jde podle Ludomíry;
končí průvod řada vzácných lechův,
z pole moravského, z role Čechův.

Aj již stanul průvod v klidné bráně,
kde ho čeká Method, biskup Páně,
kolem něho řada kněží stojí,
jenž se v práci věrně k němu pojí;
jsou to mladé Církve vzácné perly,
drahokamy. Methodovy berly.

Přede zraky kněžstva, lidu všeho
ptá se Method hosta vznešeného,
maje oko ohněm lásky zřáté:
„Co pak žádáš ode Církve svaté?
Pevným hlasem: „„Víru““ — kníže prosí,
„„která sluhům život věčný nosí.
Chci vždy kráčet za svým Spasitelem,
Jemu sloužit vřele duší, tělem;
u Něho jen jestiž pravda pouhá,
k Němu jednou přijít moje touha.
Ó již křestem smažijž tíži dluhů
a mne připoj k řadám Krista sluhů.““
Takto kníže Čechů hlasně pravil,
by se touhy srdce svého zbavil.
„Hodna jestiž duše Bořivoje,“
volá Method, „zřítí spásy zdroje,
Bohu jestiž víra jeho milá,
již nám ústa jeho vyslovila.
Pojďme chrámem již již dále bratří,
ať již kníže Čechů Církvi patří.“
Takto vece, kráčí s kněžstvem k předu
veda Bořivoje až sem k středu.
Zde svou hlavu kníže zbožně sklonil,
na niž Method milost Boží ronil;
zde jej jménem Páně vodou křestil,
a pak slávu rodu jeho věstil.
Na to písňě chvály Boží zněly,
které kněží s lidem k nebi pěli.

Nesa z Velehradu poklad drahý
ubíral se kníže domů blahý;
s ním kněz Pavel Kaik tu konal cestu
do Čechie, — ku Pražskému městu. —

J. Ř.

Topol a lípa.

„Vezmi rýč; tyhle dva koly a pojd
se mnou,“ pravil jednoho dne otec k Vilí-
movi, svému jedenáctiletému synkovi.

Když byli v místech otcem naznače-
ných dvě jámy udělali, vrátil se otec na
dvůr a přinesl dvě pěkných ztepilých rost-
lých stromčků. Byly to dvě útlounké,
hladkokoré lípy. „Jak, otče, lípy chceš
sadit zde před okny? Proč ne raději to-
pole? Lípa, však to víš lépe než já, roste
tak zdoluhavě, tak nízce, kdežto topol tak
rychle a vysoce se pne vzhůru do oblak.
Je to radost, podívatí se na jeho smělý,
odvážný vzlet do vyšších končin!“ Tak
namítal Vilím.

Ale otec, nedada mýliti se Vilímovou
chvalořečí, konanou na oslavu topole, jal

se sázeti mladé lípečky. Upevniv v jedné
jamce kůl ustlal hezky lípové sazeničce,
postavil stromek, rozložil pečlivě na vše
strany jeho kořeny a kořínky, posypal
rozmělněnou prstí, přitlačil ji ke kořínkům,
zavlažil vodou, zaházel hlinou, svrchu pak
učinil miskou, aby potřebná strážka vláha
v ní se shromažďovat mohla. Také neo-
pominul, lípové tilko připevniť na kůlec
hebkým proutkem, aby stromek z přímá
rosl a větrem zlomen býti nemohl. To
samé učinil i se stromkem druhým.

Odbyv takto svůj úkol, obrátil se otec
k synkovi, který po svých chvaloslovech
tíše tu stál a jaksi rozpačitě počínání otc-
vo pozoroval, s těmito slovy: „Nemám
rád topole, ano řeknu to zrovna, nemohu
vystátí ho! Vypínát se ovšem pyšně a
hrdě do vyšších končin, jakoby se teme-
nem svým samých nebes dotýkati chtěl;
ale za tím za vším nevězí nic, ba dokonce
nic. — Připomínáť mi tak mnohého hlupce,
který hlavu z vysoka nosí, nad každého
hrdě se vypíná, na všecko se s hůry dívá,
ač se byl ničemu nenaučil, ničeho neza-
kusil, ač hlavu prázdnou a srdce má pusté,
ač žádným obecně prospěšným činem se
vykázati nemůže jeho pravice. Ano, ano,
takovéhoho hloupého hrdopýška trefným
obrazem jest topol u bude po věky. Řekni
pak, zač stojí jeho stín, jakou cenu má
jeho dřevo, kde jest jeho ovoce? Snad
jsi už taky slyšel ba viděl, že to právě
topol jest, jenž všecku možnou neřest ve
svých vysokých větvích a lupenech kryje
a tak vůkolním sadům a rolím patrnou
škodou trpí!“

„Lípa pak“ — vydechnuv si chtěl otec
mluviti dále; ale synek, uhodnuv smysl
a úmysl slov otcových vpadl mu do řeči
řka: „Vímť, vímť už dobře, co říci chceš,
milý otče! Tane mi na duši celou vahou
pravdy nezvratně všecko, co jsem ondy
byl četl na pochvalu lípy. Jak krásná,
jak pravidelná, jak hustolistá, a přede
jak skromná, víc v níž se držíc ba skoro
až země se dotýkajíc, jest její koruna!
Jak pěkné, jak jemné, jak všeho útvaru
schopné jest její dřevo; jak rádo si ho
volí dláto umělcovo, aby mu vdlabalo,
vdechlo podobu, život! Jak bohatý jest její
stín, jímž kolem dokola svou sametovou
postýlá pažit! A ten sladkodechý její květ
jaký poklad zápachu zdravému, jakou míru
úlevy chorému tají on v sobě! A jaký to
okouzlivý povznášející pohled, když se
tisícové a tisícové malinkých okřídlených
pracovnic sletují ode všad, aby vonný pel,
aby sladinkou šťávu sbíraly v lůnu hojno-
květé lípy! Nám pak — a to věru není
poslední lípy přednost a zásluha — námť

ona připomíná naše dobré poctivé předky, jich slavné činy a skutky, a proto jest nám mezi všemi vůkol stromy stromem nejmilejším.“

„Tak jest,“ dodal otec, patrně uspokojen ba rozebrát vřelým tím srdce mladíkova výlevem, „tak jest, jako jsi pověděl, drahoušku můj! Nezapomínej jen v budoucím životě svém toho, co dnes slyšelo tvé ucho, mluvilo tvé ústo. Každý tvůj čin, ježž vykonati u sebe ustanoviš, ne k marné, ješitné sebechvále, ne k životu ducha pýchy a hrdošti, než toliko na prospěch tvých spoludí a na oslavu tvého národa buď předsevzat a vykonán! Pak nemine tě odměna; pak hledán a vážen a milován budeš jako — skromná lípa.

—z.

D o p i s y.

Z Nové Vsi u Kolína dne 12. června 1863.

[Po návratu z Říma II.]

Tohotéž dne (viz „Blah.“ čís. 14.) procházeli jsme hlavní částí města, abych se poněkud aspoň seznámil s polohou jeho. Chrám v Římě jsou skutečně stánkové Páně; zde důstojně uhostěn přebývá Hospodin, ač často po zevnitřku v budovách druhdy pohanským bůžkům zasvěcených, nicméně uvnitř nyní tak upravených, že jsem málo kde jinde podobné nádhery shledal. Kostely v Římě jsou napořád z mramoru a stojí na sloupech zajisté velmi umělecky stavěných a mnohými sochami tolikéž z mramoru ozdobených. Aby si laskavý čtenář poněkud aspoň mohl představit, jak mnohý chrám Páně veliký jest, připomínám, že jsem byl v chrámě, jehož vnitřní objem větší není, než jediný ze čtyř pilířů, na nichž kuple chrámu svato-Peterského stojí, a předce bych osadě své tak velkého chrámu přál. Velice mne překvapila dlažba mnohých svatých Páně; ježto jsou nejvíce na způsob mozaiky až ku podivu vkusně vykládány. V chrámě sv. Pavla, jenž leží krom města, a jehož průčelí se posud s velikým nákladem staví, vidí se člověk spíše na mořské hladině, aneb v nějakém saloně. Uvnitř chrámu vynikají dva oltáře a kazatelna, což na své útraty císař Mikuláš z malachytu stavěti dal. Věru, tento chrám ač novější stavby, a chrám sv. Petra, činí svými četnými sloupy a ohromnou velikostí takový dojem na příchozího, že chtě nechtě padnouti musí na kolena a zvolati: Zde se sluší klanět Bohu, který dal lidem tolik milosti, že umí rozumem svým vyváděti věci podivu hodné. Kdoby takovéto budovy chtěl posuzovati, musel by býti znalec. Já mlčky kořil se ve-

likosti umění prolévaje slzy vděčnosti, že jsem spatřil, čehož se milionům jiných nedostane.

Jak mnoho chrámů jsem po čas svého pobytu v Římě viděl, ani nemohu určit; bylot jich zajisté na dvě stě. Chtěl jsem v krátkém čase aspoň ty nejznamenitější spatřiti a v tom kvapu ani jsem nemohl vše tak v hlavě uspořádati, abych zevrubné zprávy podal. Co mi posud živě z těch drahých upomínek na mysli táne a nač jistotně co živ budu nezapomenu, jest přede vším chrám sv. Petra, který co do prvních základů ze 4. století pochází a na zříceninách Neronova kolbiště od císaře Konstantina na žádost biskupa Silvestra vystaven byl. Již do tohoto zlatem a stříbrem bohatě ozdobeného chrámu byly uloženy kosti knížete apoštolů sv. Petra a sice v mramorové rakvi. Nezůstal však chrám tento jediným v Římě, alebrž zavdal příčinu k mnohým jiným zakládaným k účtě a památce mučovníků křesťanských; neb od těch dob stal se Řím střediskem poutníků a městem, kdež se každým takřka rokem množili kláštery a ústavy, do nichž se ze všech konců světa do Říma putující utíkali u přijímali.

Od těch dob korunují se všickni znovu zvolení papežové v tomto chrámě, a Karel Veliký a mnozí jiní císařové chtívali na tomto místě nápodobně korunování býti.

Že nynější podoba chrámu sv. Petra z jiných dob pochází, jest na biledni; bylť dvakráte oloupen a zbořen; a teprv v 14. a 15. století opět obnoven. Tento dům Páně jest stavěn do kříže, opatřen tak ohromnou kuplí, že se v bání pod jejím křížem tři mužové obrátiti mohou, jde se do ní ne po schodech, alebrž vedenou cestou ve zdi jako na nějaký kopec. Obvyčejných obrazů olejových v tomto velechrámě k spatření není, alebrž všickni obrazové oltární, jakož celá trojpatrová kuple vykládání jsou vzácnými kameny tak umělecky, že se tato mozaika znamenitě podobá malbě na obitce. Zde se nalezá hlavní oltář nad hrobem sv. Petra a sice tam, kde u nás presbyterium počíná, a sestává jediné z tumby čili náhrobku a na tom jest 6 svíců a kříž. U tohoto oltáře sloužíval toliko sv. Otec, a dosáhne-li některý jiný kněz povolení u něho též obět nejsvětější konati, zavěsí se toto povolení čili bulla nad oltářem. Ne-daleko hrobky sv. Petra nalezá se tak zvané vyznání, totiž socha sv. Petra, sedícího na stoličce, jehož pravou nohu každý do chrámu příchozí políbí a čelem svým ji se dotkne na znamení svého k jeho učení se přiznávání. Pod oltářem tímto, vlastně

v hrobce sv. apoštola sloužil jsem mši svatou na druhý svátek velikonoční. Jaký cit bouřil v prsou mých! Já více plakal než se modlil, duše má nad hvězdami dlela; ano zde jsem též podával Tělo Páně několika poutníkům, Bože! jaký to cit se mne posud zmáhá, když si představím tu skroušenost, kterou se onino cizinci klaněli Synu Božímu ve způsobě chleba.

Že jsem též kupli navštívil a až do její báně zdola šel, výše po schodech vzeštopoval, a konečně po železném žebříku lezl, abych s té nesmírné výšky přehledl slavný Řím, pomysli sobě každý a mám za to, že této jinak dost namáhavé návštěvy žádný poutník neopomine. Tu budíž připomenuto, že jsem při té příležitosti již předkem viděl na střeše chrámu a kuple jeho stroje a lampy, které k světoznámému osvětlení na hod Boží velikonoční slouží. Při tomto osvětlení nejvíce mne zajímal ohňostroj k počtě sv. Otce měšťanstvem v pondělí velikonoční uspořádaný na kopci Pincio, miním nápis: „Patri nostro Pio IX. ob ejus perseverantiam et amorem erga populum.“ (Otcí našemu, Píovi IX., za jeho stálost a lásku k lidu.) Bylo to svědectví, které Řím o sv. Otcí svém panovníku a na způsob velmi krásný vydal. Mohu směle říci, že by to mnohemu za to stálo konati cestu do Říma jedině pro uzření osvětlení tohoto a pak onoho příkladného chování těch tisíců shromážděných cizinců při slavném požehnání sv. Otce na hod Boží velikonoční. Jaké to posvátné okamžení, když se před příchodem sv. Otce na všech chrámech veškerého Říma, a těch je takorka co dní do roka, najednou zvoní, jako by zvony chtěly světu říci: Slys, Otec křesťanstva žehnati bude synům a dcerám svým. Zdá se ti, že slyšíš hudbu nebešťanů a zpěvy andělů, v tom kde kdo stojí po celém Římě a dále klesá na kolena, ticho hrobové rozhostí se na každém místě, že slyšíš svůj dech a tu se ozve srozumitelné hlas, zvěstující lásku Otce věřících. Všickni se koří v prachu Bohu věčnému vzdávající díky vřelé, že se ustavičně naplňuje slovo Ježíše Krista: „Aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ Jak veliké množství lidí k tomuto žehnání „urbi et orbi“ se dostavilo, lze posouditi z toho, že jsem já k svému návratu do ústavu del Anima, kamž se jindy za 1/4 hodiny pohodlně navrátíš, více než 1 1/2 hodiny času potřeboval.

V pondělí dne 30. března prohlížel jsem ve Vatikáně též museum, malby Raffaelovy, bibliotéku a jiné znamenitosti. Že jsem i tu stál omámen množstvím předmětů rozličného druhu, krásou a starožit-

ností, netřeba povídati, neboť zdejší sbírky nad všeliké jiné předčí zvláštností svou.

Posuzovati jich nesahá do oboru mého; jenom to podotknu, že mne k sobě vábili v knihovně sv. Otce darové za rozličných časů od mocnářů do Říma poslaní; jako křtitelnice od nynějšího Napoleona, z kteréž jeho syn křest sv. přijal, pak dvě veliké vasy z malachitu od císaře ruského a jiné znamenitosti; zvláště jsem si povšimnul také skříně, v kteréž se za sklem chovají na věčnou památku adresy oddanosti, podané od věřících r. 1860 sv. Otcí, an obklopen nepřátely po útěše prahnul a posily k setrvalosti potřeboval. S radostí zpozoroval jsem též adressy ze země České a litoval jsem, že se od jiných zemí patrně liší, co do objemu svazku. Toho dne učinil jsem též svou poklonu rakouskému vyslanci a vyznati musím, že jen jeho ochotě co děkovati mám, že jsem bez dlouhého čekání k sv. Otcí přístupu došel dne 7. dubna. A co mám říci o tom okamžení, které mne přivedlo do komnat Otce katolictva? Byl jsem šťasten a blažen, jak mile jsem do předsíní vstoupil. Jednoduchost nábytku komnat papežských nad míru mne překvapila; čekaje byl jsem opanován jinými myšlenkami, než se stává v salonech pánů tohoto světa; oči mé toužily spatřiti náměstka Kristova; mně tanulo na mysli slovo Ježíše Krista: „Petře, ty jsi skála;“ já viděl Krista v duchu z lodičky Šimonovy učiti, slyšel jeho otázku: „Petře, miluješ-li mne?“ Ó, Bůh sám ví, co se dalo v hlavě mé a v prsou mých; já se jako nevědomky octnul v komnatě sv. Otce, kdež jsem nespátril krom jednoduché zeleným kobercem pokrytého stolu, na němž kříž stojí a k psaní potřebné náčiní, několika sedadel, nic nádherného, výjmulí několik obrazů, tak že mne hned duch důvěry synovské ovanul. An jsem po návodu mi daném klečmo chtěl políbiti znamení sv. kříže na stěvíci sv. Otce, nedopustil on toho, ale podával mi s obvyklou svou vlídností ruku, řka latině: „Vstaň, synu můj.“ I povstal jsem dojat přivítavostí stařečka tak statného, který jakoby nevěda o žádném utrpení a protivenství tak vlídně se na mne usmál, že mne všeliká bázeň a úzkost srdce hned opustila a já říci mohl, aby mi odpustil, že jsem přišel uzřít velekněze, jehož všecek věřící svět velebí pro jeho setrvalost u víře v slova Kristova. Sv. Otec se ptal, odkud jsem, jak velká osada má, a při slovech, že mám též značnou část osadníků vyznání helvetského, užsal, pak tázal se, přejí-li mu i u nás smrt, jako italtí jeho přátelé. Posléze se tázal na JEmín. našeho vrch-

ního pastýře a čeho si přeji od něho do-
síci. A když předloženou mu žádost o
jisté památky byl přečetl, podepsal a plno-
mocnými odpustky obdařil, udělil mi po-
žehnání doložil: „Rei všem bratřím, kně-
žím, že *zdráv* jsem a že se mi děje, jako
každému, kdo na rheumu trpí; když je
špatné počasí, bolí i mne noha více.“ —
Na to řekl: „S Bohem!“ a já líbaje mu
ruku prosil o dovolení, abych směl polibiti
i nohu a tím na jevo dání hlubokou svou
uctivost a známku synovské poslušnosti ve
jménu všech mi na srdci ležících bratří v
Kristu. — Pohořelý.

Z Olomouce dne 10. června 1863.

[Božího Těla, pobožnost májová, sv.-Janská, svěcení na kněž-
ství. Hölzlův obraz.]

Již po dvě léta přinuceni jsme byli
nepříznivým počasím slavnost Božího Těla
v kostele odbývat, ale letos nám popřáno,
že jsme mohli veřejně slavit tento triumf
náboženství křesťanského, což zde trvalo
od půl 9. hodiny ranní až do půl dvanácté
polední. Nejsv. Svátost nesl nejd. p. kníže-
arcibiskup provázen jsa mnohočetným zá-
stupem obyvatelů zdejších i venkovských,
kteřížto sem z daleka i z blízka na vý-
roční slavnosti a zvláště ku slavnosti této
se scházejí. Velmi příhodný jest ku slavn-
nosti této náš arcibiskupský chrám na nej-
zazším konci města. Tak nám možno jest
jíti v pěkném pořádku bez nejmenší tla-
čenice, čemuž bychom se sotva vyhnuli,
kdybychom snad jen na náměstí neb jiné
malé prostore zůstati měli, ale tak rovná
se průvod ten po dlouhé cestě travou a
kvítím vysypané po obou stranách mezi
zelenými stromky slavnému vjezdu Spasi-
tele našeho do Jerusalema, a když pak se
na dlouhém našem náměstí octneme krá-
čejíce se školní mládeží nižších a prostřed-
ních škol, s kleriky a kněžími řeholními
i světskými a s jinými hodnostáři i s ve-
škerým obyvatelstvem kolem vojska v řady
seřaděného, tu zajisté nám přijdou na
mysl slova žalmu: „Chvalte Hospodina
všickni národové, chvalte Jej všickni lidé;“
neboť tu jest: Němec i Slovan, Polák i Čech,
Maďar, Rumun i Vlach, každý v jiném po-
volání, jedno však ve vzývání Ježíše Krista.

Za rok dočkáme se opět jednoho *ju-
bilea*. Neboť roku 1264 papež Urban IV.
nařídil, aby svátek tento dříve už po jed-
notlivých diecesích a krajinách slavený po
široširém světě křesťanském se nábožně
světil. Pročež doufáme, že budoucího roku
ještě nějaké zvláštní úcty této nejsvětější
Svátosti se dočkáme, — Zde bývá ve dvou
chrámech po celý oktáv slavně požehnání,
v den pak poslední, ve čtvrtek, nošena bývá

nejsv. Svátost opět v slavném průvodu po
náměstí před chrámem. Zavedená zde před
několika lety májová pobožnost nalézá u
zdejšího obyvatelstva obliby, což na jevo
dávají četnou návštěvou po celý měsíc kvě-
ten v obou chrámech, u sv. Mauricia i u
sv. Voršuly; zvláště tento kostelík býval
vždy naplněn, v neděli a ve svátek mnohdy
až přeplněn. Oltáře Mariánské okrášleny
byly vonnými květinami a ve Voršulin-
ském každou neděli i svátek stávaly ško-
lačky na učení tam jsoucí po obou stra-
nách oltáře v bílých šatech s věnci na hla-
vách. U sv. Mauricia konala se pobožnost
tato v den sváteční též česky přičiněním
tamnějšího probošta veld. pana kanovníka
Unkhrechtsberga, jenž tolikéž postní po-
božnost pro lid český tam zařídil a lon-
ského roku ještě zvláštního kazatele z kol-
legia kněží Redemtoristů povolal. Týž
měsíc bývala taky pobožnost k sv. Janu
Nepomuckému po celý týden ve třech zdej-
ších hlavních chrámech: v domě, kdež
měli požehnání pp. kanovníci, pak u sv.
Mauricia a u sv. Michaela. U nás po ce-
lém kraji těšívají se staří i mladí na oktáv
světce tohoto, jehož rozličným způsobem
uctívají, buď požehnáním u oltářů jeho obra-
zem ozdobených, buď zpěvem zbožných
písní s průvodem hudby před kaplami, kví-
tím ozdobenými, od nichž daleko se roz-
léhají vůkol po travnatých lučinách chvály
světce z Nepomuku zrozeného.

Avšak zde v Olomouci nebyla pobož-
nost tato tak hojně navštěvována jako po
kraji, kde každý se západem slunce do-
mů spěchá z práce denní, aby v čas k zá-
stupu zbožných ctitelů dostaviti se mohl.
Nevím, bylo-li příčinou toho, že po celý
měsíc trvala pobožnost májová, anebo spíše
to, že se tato pobožnost odbývala jenom
jazykem německým. Než buď tomu jak-
koliv, pravda jest, že u nás jest třeba, aby
se nejen pobožnost tato, ale i jiné konaly
též českým jazykem, aspoň střídavě ve
zdejších třech hlavních chrámech; kteroužto
skromnou žádost, že širěji rozkládat ne-
treba, domnívám se z příčiny té, poněvadž
ku každé slavnosti neb pobožnosti veřejné
mimo lid zdejší slovanský též z okolí četně
se scházejí pobožní Hanáci, čehož důkazem
nám jsou i výroční slavnosti, jakož i zvláště
loňská kázani česká v postě, ano i „Bla-
hověst“ z r. 1859 seš. I. Při tom však též
pravda, žeby dne všedního pobožnost ta
teprv při západu slunce konati se mohla,
jak se to u nás na venku děje, neboť
hmotnou prací nejvíce zaměstnaný zdejší
lid slovanský o hodině třetí, čtvrté, páté
— sotva by na pobožnosti bývali mohli.
Doufám, že šlechetný příklad vd. p. ka-

novníka Unkhrechtsberga i v ostatních zminěných chrámech následování dojde.

Svěcení nových kněží v diecesi naší bude dne 19. července. Pěknou zajisté pro celý život památku mítí budou všickni r. 1863 vysvěcení kněží. U nás panuje ten obyčej, že každého roku uděleno bývá o vánocích podjahanství bohoslovcům v roku čtvrtém, čtyry nižší alumnům v roku druhém a tonsurou přijati bývají v roku prvním.

Vydaný k tisícileté slavnosti obraz: „Křest knížete českého Bořivoje“ již se rozesílá, jest skvostný a velmi se líbí. Pan nakladatel, zdejší kněhkupec p. Ed. Hölzel, někde jím též učinil darý. Taky zdejší seminář prý takový obraz v ceně 16 zl. darem obdržel. O slavnosti Velehradské najisto zde se udává, že vd. pan prelát, svobodný pán z Königsbrunnu prvý den t. 5. července na Velehrad kázati bude, an ten den nejd. p. arcibiskup zde pontifikovat bude; na oktáv pak odebere se na Velehrad a bude též kázati, jakožto nástupce těch svatých věrověstů jazykem slovanským.

Kronika.

Z Prahy. V neděli dne 7. t. m. vedl slavný průvod Božího Těla na Starém městě, jakož v předešlém čísle oznámeno bylo, sám JEmin. nejdůst. p. kardinal. Jdouce s ním vykonali jsme pobožnost toliko u prvního oltáře. Byloť se dalo do deště, pročež k jeho rozkazu navrátil se slavný průvod, odkud byl vyšel, do chrámu Matky Boží před Týnem, kdež ostatní tři zastavení u pobočních oltářů vykonány byly. Za nejsvětější Svátosti kráček v čele městské rady purkmistr měst Pražských, ač churav byl a nastojte, po málo dnech roznesla se po Praze smutná zpráva, že onemocněl; nemoc že se zhoršila, že zapotřpen bude sv. svátostmi. A již v pátek ráno hlásal umíráček na věži u sv. Vojtěcha, že téhož dne (12. t. m.) o 2. hodině s púlnoci v Pánu zesnul

pan **František Pštross,**

purkmistr hlavního města země České, v 41. roce věku svého. Na starobylé radnici Staroměstské vlál černý prapor, hlásaje ustrnulým Pražanům žalostnou ztrátu. Černých praporů vztyčeno na obou věžích Týnských, a za nedlouho i po domech městských i měšťanských. Smutný to pohled na ty smutné prapory, ano strašný, jakoby v Praze mor zuřil. Nikdo nemohl utajiti pohnutí svého. Kráčeje pod těmi černými s hůry splývajícími prapory, uvažovali jsme, jak důmyslně Církev

sv. i barvou svých bohoslužebných rouch působí na mysl naši. V sobotu uveřejnil sbor obecních starších zprávu o úmrtí a pořádek pohřbu; denníky uveřejnily životopis, hlásaly chválu zasloužilého nebožtíka. My dime o něm jen tolik, že byl věren Bohu i rodnému městu, oddán králi i vlasti, pilen povinností svých, otec chudých, muž, jenž se za víru svou nestyděl. Ať odpočívá v pokoji! — Pohřeb, jakého Praha snad neviděla, odbýval se včera, v neděli, o 5. hod. odpolední. Nepřehledný průvod pohřební vedl z radnice Staroměstské J. M. světící pan biskup s assistenci alumnův arcib. semináře a veškerých pp. farářů Pražských nejprve do chrámu Týnského a odtud městem v smutek zahaleným na sv. pole Volšanské. Školní mládež, ozbrojené sbory měšťanské, jednotlivé cechy a spolky, vysoké školy, sl. místodržitelka a jiné úřadnictvo, obecní zástupitelstvo vidáme o slavných průvodech, ale žeby Praha tolik a tak četných cechů, jednot a spolků měla: nevěděli jsme. Dnes přihlásil se každý ke korouhvi své. Dobře tak, svůj k svému. Ale právě proto nenahližíme, kterak se za vel. duchovenstvo řeholní dostali rabínové židovští. Toť bylo jediné, nač lid s podivením ukazoval, a jediné, což se přičilo programu. K zvýšení smuteční slavnosti hořel po ulicích, kudy se průvod bral, plyn. Světlo věčné ať mu svítí!

— JEmin. nejdůst. p. kardinal sloužil dnes v 10 hodin ve farním chrámu Páně u sv. Vojtěcha mši svatou za v Pánu zesnulého purkmistra *Frant. Pštrossa* a odjede večír do *Vídně*, jakožto člen. panské sněmovny. Z *Vídně* odebere se dne 20. t. m. do *Tridentu*, odkudž dne 3. přes Mnichov, Solnohrad a Vídeň pospíší na *Velehrad*, aby tam v den hlavní slavnosti (5. července) pontifikální mši sv. sloužil. Po návratu z pouti Velehradské vydá se na visitační cestu do vikariatu *Borského* (Hayd) a přibude dne 7. července k večeru do *Tachova*, kdež dne 8. po mši sv. (v 8 hod.) dospěl, odpoledne pak po křest. cvičení (ve 2. hod.) školní mládež birmovati bude. Ve čtvrtek, dne 9. v *Schönwaldě* mše sv., birmování, visitace a školní zkoušky. Dne 10. v *Tachově* dopoledne i odpoledně zkoušky hlavní školy; dne 11. v *Tachově* mše sv. v kostele Františkanském, dopoledno i odpoledne zkoušky škol filialních. Podobně dne 12. v *Halsu*, 13. v *Milířích*, 14. v *Paulusbrunnu*, 15. v *Porejově*, 16. v *Tisově*, 17. bude předsídlení z *Tachova* do *Boru*; dne 18. a 19. v *Boru*, 20. a 21. v *Starém Sedlišti*, 22. ve *Stráži*, 23. v *Prámdě* a odpoledne předsídlení z *Boru*

do Dianabergu; kdežto bude dne 24. zkouška. Dne 25. opět mše sv., bířmování, vísitace a zkouška v Nové vsi, dne 26. u sv. Kateřiny, 27. v Bohuslavě, 28. v Haessel-dorfu, 29. v Neuhauslu, 30. v Rosshauptu a 31. v Neulosimthalu; odkudž k večeru odjezd do Prahy k svěcení kněžstva.

— Ústřední komissi k zachování památek stavitelských podáno zpráv o kostele sv. Mikoláše na Starém městě v Praze. Byl vystaven na počátku 18. století od Kiliana Diezenhofera, kopule ozdobena malbami Liškovými. R. 1785 byl jako množství jiných chrámů zavřen a slouží nyní obci Pražské za skladiště spisů.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili: p. Egon Brém, kněz ř. premonstr. na Strahově, a p. Vác. Laholík, kapl. na Proseku.

— Z *Tuklat* se nám píše, že na cestě k Rostoklatům na místo sešlého dřevěného kříže postaven kříž železný a v den nejsv. Trojice odpoledne slavně posvěcen. Před svěcením bylo u kříže kázání na slova I. k Kor. 1, 18.

— V *Králové Hradci* zřídila se min. roku jednota k opravení katedrálního chrámu sv. Ducha. Dne 2. t. m. měla jednota valnou schůzi. Výlohy na celou opravu rozpočteny jsou na 44.770 zl., z toho na hlavní oltář 6000 zl., na presbyterium 13.000 zl. Toto má býti opraveno do 10. listopadu 1864, v kterýžto den bude slavena 200letá památka založení biskupství Kralohradeckého (bullou pap. Alexandra VII. od 10. listop. 1664). Gothický tabernakul z r. 1492, nyní v pravé lodi zastřešený bude dán, kde býval, k hlavnímu oltáři, kterýž bude opraven nákladem J. Exc. p. biskupa, jenž k tomuto účelu již složil 2.500 zl.

Z Moravy. V den 5. července bude na Velehradě pontifikální mši sv. sloužiti J. Emin. p. kardinal a arcibiskup Pražský kníže Schwarzenberg s přechetnou assistencí vysokých církevních hodnostářů. Ke dni tomu přibude na Velehrad na sta processí ze všech končin vlasti.

Z Tridentu se píše do „L'Osservatore Romano“: „Za krátký čas bude tomu tři sta let, co poslední všeobecný sněm v městě Tridentě — odkudž i jméno jeho — ukončen byl. Církev katolická smí s chloubou pohlížeti na sněm tento neb jeho ukončením dobyla svornost biskupů katolických stkvělého vítězství. — Avšak i za našich dob opakují se boje, z nichž Církev kat. vždy co vítěz vychází. Není tomu dávno, co jsme od slavného sněmu tohoto poprvé zase viděli nástupce apoštolů z celého světa k pouhému přání náměstka Kristova se shromažďovati. Důkaz svorné této přítulnosti k Stoliči papežské zapal ústa nepřátelům římského papežství, a

ukázal jim, jakého prospěchu nadíti se mohou od svého nynějšího boje. Bojem tímto zajisté rozmnožena bude řada vítězství Církve katolické. — Doba nynější jest slavnostem, jako jest třistaletá památka ukončení sněmu Tridentského, velmi příznivá, a proto radostí naplnila nás zpráva, že biskup Tridentský, podporován mnoha vážnými měšťany a duchovními hodnostáři, připravuje se tuto třistaletou památku stkvěleji oslaviti, nežli se to v předešlých dvou stoletích bylo stalo. Ku slavnosti této přibude mimo biskupy Solnohradské, Benátské a vůkolních diecesí mnoho jiných biskupů. Pozvání k této slavnosti přijali kardinal Wiseman, kardinal primas Uherský, patriarcha Benátský, arcibiskup Pražský a Mnichovský. By se však záměr tento tím spíše uskutečniti mohl, usnešeno se na tom, aby tato velkolepá slavnost místo 4. prosince, kdy vlastně sněm tento ukončen byl, dne 26. června se konala. Mimo to, že se tak předejde nepříznivému počasí zimnímu, padá na tento den svátek sv. mučenníka Vigilia, patricia Římského, biskupa a patrona Tridentského, v jehož chrámě sněm Tridentský zahájen byl. Dále se dovídáme, že se na památku této slavnosti raziti bude *pamětní peníz*, který ozdoben bude po jedné straně podobiznou nejvyššího biskupa Pia IX. na důkaz pevné pásky, která všechny pastýře celé Církve k nejvyšší hlavě Církve poutá. Na druhé straně bude nápis k slavnosti se vztahující. Penízem tímto podělení budou všickni pozvaní hosté. Zpráva tato naplní čtenáře katolické svatou radostí; a jsme přesvědčeni, že kdo se nebude moci osobně dostaviti k slavnosti Tridentské, alespoň v duchu to učiní, raduje se v Pánu. — Z Čech vydá se tam též nejdůst. p. biskup Budějovický.)

Londýn rozděluje se na dvě diecese, řeka Temže jest hranicí mezi oběma. Na pravém břehu jest diecese Westminsterská, na levém Southwarkská. Onano čítala r. 1861 obyvatelstva 2,784.616; tato pak 2,674.764, počítajíc v to vyznavače všech věr. Katolíků jest v Londýně na půl milionu, těch totiž, co se k víře své veřejně hlásí, tajných jest o mnoho více. Kdyby zázračným způsobem, praví „Tyg. kat.“ parlament prohlásil katolickou víru za panující, stala by se Anglie tak rychle katolickou, jak se stala protestantskou, ba tím rychleji, že zachovala staré formy a obyčeje Církve katolické.

Z Říma. (Z přátelských původních dopisů.) Dne 23. května přibyl sem nejdůst. p. Frant. Xav. *Wierzechlewski*, arcibiskup Lvovský (obřadu lat.) provázen jedním kanovníkem své katedrální kapitoly a ubytoval se v pokojích, které J. Emin. kardinal arcibiskup Pražský s nemalým nákladem připraviti dál k přijetí církevních hodnostářů z Rakouska a Německa. Zároveň dora-

zili sem dva kanovníci kapitoly *Prémyslské*; zamýšlejí tu pomeškati až k 18. červnu a na zpáteční cestě obcovati slavnosti Tridentské. Z jiných listů známo, že i nejdůst. p. biskup Feldkirchský, dr. Jos. Feszler v Římě mešká. V ústavu „dell' Anima“ jest nyní ještě jiný, třetí popředník církevní z Rakouska, nejdůst. p. *Papp-Szilágyi*, řecko-sjednocený biskup Velko-Varaždinský, v učeném světě známý svým spisem o církevním právu sjednocených Řekův „*Enchiridion juris Ecclesiae orientalis catholicae*. Magno-Varadini 1862.“ Na tomto biskupovi líbí se Římanům všecko, i pěkná koruna, kterouž při službách Božích na hlavě mívá, i sličný husar, který ho po ulicích provází. Tolikéž došla chvály výše uvedená kniha. „*Kath. Literaturzeitung* 1862. N. 30. chválí pilnost, vytrvalost, zdravý a ryzí úsudek, a čistě katolické smýšlení spisovatelovo. Poněvadž nedávno jistý nejmenovaný ženilek v Rakousku „*ritus latini*“ na bezženství útokem hnál pramělkou brožurkou, nebude snad od místa, uvedeme-li tu z dotčené knihy slova kněze té Církve, kteráž dovoluje ženy před posvěcením pojaté i v kněžství podržeti. On dí: Bezženství musíme za zásluhu počísti vzdělání a civilisaci národův obřadu latinského, jakož i učenost a vědeckou vzdělanost, jimiž latinské duchovenstvo vyniká, i nábožný život lidu a rozšíření křesťanského náboženství, až k nejzazším končinám země. — Právě se dovídáme, že sv. Otec povolal do Říma též biskupa katolických Rusínův, Litvinoviče. Z toho odvozují mnozí, že se jedná o narovnání jistých neblahých rozmrštek mezi latiniky a Rusíny v Haliči, a biskupa tohoto povoláno prý, aby slyšena byla i strana druhá. — O cestě sv. Otce vypravuje se tu, že jeden neohrožený chlapec, nemoha se prodrati vojskem na hranicích u Ceprano shromážděným, do řeky Liris se vrhl a plováním na druhý břeh se dostal, aby také došel *požehnání* sv. Otce! — Vloni o slavnosti *Božího Těla* přišlo, letos pak konala se za krásného počasí s obvyklou slávou. Sv. Otec měl o hod. 8. tichou mši sv. v kapli Sixtinské u přítomnosti sboru kardinalův. Na místě povýšeném byla královská rodina Neapolská. Kdo s průvodem nešel, opatřil si za peníze místečko u některého okna aneb sedadlo na náměstí Petrském a pohlížel na velebný průvod. V předu šli duchovní řádové, nejvíce bylo synů sv. Františka, nejméně Benediktinů; za nimi kráčelo světské duchovenstvo podle důstojenství a nejzáje nešen jest sv. Otec, jenž kleče držel v rukou svých velebnou Svátost a mlče jí se kořil. Jaký to po-

hled! K tomu to zvonění všemi zvony u sv. Petra, přehlušované hrměním děl na tvrzi Andělské. Každý v průvodu nesl svíci, jejíž tíže oznamuje důstojenství jednoho každého. Kardinal má voskovici 12 liber těžkou, nese ji vedle něho jdoucí gentiluomo. Lesk obleků oslňoval oko, mělt na sobě každý, co má nejlepšího.

Průvod bral se po královských schodech (*Scala regia*) trojitým sloupovým, které sestává z 284 ohromných sloupů a 88 pilířů, jimiž mistr Bernini ovroubil nejpeknější náměstí světa. V pravo i v levo byly zavěšeny drahé koberce a cesta, kudy se šlo, posypána drobným žlutým pískem a vonným kvítím. Odtud ubíral se průvod do velebných prostor chrámu sv.-Petrského. Celý Řím byl na nohou a předce ještě zbývalo místa! Čtvero zastavení čili oltářů pod širým nebem, jako u nás, tu nebývá. Jako všecko byl zvláště dojímavý konec, nic než prosba: abychom sváté toto tajemství důstojně ctili, a — požehnání, jež udělil s nejsv. Svátostí nejvyšší biskup.

Oltář svatyně *Velehradské* jest již odeslán. Určen jest k chování i k vystavování velebné Svátosti. Svatostánek jest prostřed, na jedné straně anděl hluboce se koře, na druhé jiný kadidlnici drže. Škoda, že pro krátkost času nemohli andělové tito z mramoru vydlabáni býti, jsou prozatím ze sádry. Tabernakul se netočí jako na mnohých místech bývá, nýbrž má dvěře, jest zavřen, což slušnější jest. Dvěře ty budou udělány ve Vídni, kýž by bylo možná ze zlata! Také doufáme že vnitřek mramorového svatostánku bude obložen, ne-li zlatem, jako v Římě zhusta nalazáme, aspoň podlé zákonů církevních bílým hedbávím. Nad svatostánkem jest tolikéž mramorový baldachyn k vystavování Nejsvětějšího. Obětní stůl spočívá na vinutých, mozaikou pěkně ozdobených sloupcích. Dole mezi sloupci v pozadí jsou polovypuklou řezbou představeny výjevy ze života ss. apoštolů slovanských. Aby pak tyto obrazy více na povrch vystoupily, obložil umělec teprv za posledních dnů půdu zlatem. Nad nimi jsou v mramoru krátké nápisy české, jako: „Neopouštěj Moravany.“ Stupně oltářní jsou tolikéž z krásného mramoru. Kýž by se oltář bez úrazu dostal na posvátný Velehrad a tam po věky stál a sloužil k větší cti a slávě Boží!

— Markyzka z Pimodan, vznešená vdova po hrdinovi Castelfidarském (veliteli římského vojska Lamoriciérovi, který roku 1860 od Piemontesů u Castelfidardo poražen byl), odebrala se, jak „*France centrale*“ praví, do Říma, aby tu představila

své dva syny papeži, by jim poželal. Prve než na cestu se vydala, navštívila Monsign. Dupanloup. Vstoupivši do pokoje vznešeného tohoto preláta nemohla prý překonat hlubokého pohnutí. „Nebeřte mi za zlé, že slzím,“ pravila, „domnívám se, že zde na tomto stole psán byl první Váš protest proti pokusům, jichž obětí sv. Stolice se stala. Jak mile protest tento uveřejněn byl, předčítala jsem jej sama svému muži, který dlouhým krokem po pokoji chodě, konečně nadšeností a nevoli překonán, zvolal: „Necht se ve prospěch papeže stane cokoliv, já v tom podíl mítí budu.“

Z Ameriky se dovídáme, že bývalý ceremonář i almužník Jeho Emin. p. kardinala a arcibiskupa Pražského, kněz *Karel* jest nyní duchovním správcem v New-Yorku, hodlá se odebrati do Havanny. V Cincinnati mohl by kněz českého jazyka požehnaně působiti, jsou tam katoličtí Čechové bez pastýře.

Literní oznamovatel.

— Slovníků nám přibývá. V předešlém čísle oznámili jsme „*Knihopisný slovník československý*.“ Sešit I. zahrnující nápisy literních prací A B C — Geschichte už vyšel ve formátě „*Naučného Slovníka*.“ Zároveň vydán jest: „*Úplný slovník hudební*“ pro hudebníky, zpěváky, učitele a milovníky hudby. Obsahuje vysvětlení všech hudebních slov, krátké náčrtky životopisné všech hudebníků zvláště českých a slovanských, nejhlavnější základy hudební a t. d. Sepsal a vydal nákladem svým V. V. Mareš. V komisi v Národním kněhupectví E. Petřika v Praze. Sešit I. (A — Esser) obsahuje čtvrtinu celého díla, budou tedy následovati ještě 3 osmiarchové sešity.

— „*Upomínky na Plzeň*.“ Sepsal Ignac Lederer, zčeštil P. František Herold. Spisek tento, vydaný tiskem a nákladem Karla Maasche v Plzni obsahuje upomínky životopisné, dějepisné a kronikální města Plzně a vydán jest co ukázka druhů slíčeného písma tamější knihtiskárny.

— U každého kněhupectví zdejšího stávalo za posledních dnů mnoho diváků. S úctou a podivěním pohlíželi na krásný obraz „*Křest Bořivoje*,“ kreslil A. Lhota, barvotiskem vydal Ed. Hölzel. O nákresu podali jsme dobré zdání v čís. 5. „*Blah*.“ na str. 79. a 80. O zdařilém barvotisku díme, že podal dílo mistrovské. Kritikové mohli by ovšem namítati, že sv. Method líje křestní vodu levou rukou, pravou děláje kříž, vytýkati dvě jiné věci my radující se z pokroku umění přejeme a radíme, aby jubilejní obraz ten byl jubilejní památkou, okrasou kaplí, škol a příbytků křesťanských. Že se obraz i na jiných

stranách líbí, dosvědčuje vpředu položená báseň a dopis z Olomouce.

— „*Biblický dějepis*“ starého i nového zákona pro obecné školy, s 112 obrázky a mapou, vydaný v Praze 1863 prodává se váz. na hřebetě v plátně za 48 kr. r. š.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci květnu přistoupili k Dědictví: Z arcidiecese Pražské: p. Novotná Františka z Chotěnic; pí. Skleničkova Barbora z Krivoklátu; p. Plesnivý Matěj v Ovenci; p. Löffler Vinc. v Příbrami; Rod Khaila Jakoba z Ledkova; p. Plachý Ant. v Divišově. Z diecese Litoměřické: Škola Libánska (darem vdůst. p. školastika Mařana.); p. Macek Josef v Brodku. Z diec. Kralohradecké: p. Patákova Josefa v Heřmanicích; p. Havelkova Kateřina z Krehleb; p. Horák Jan v Litoboři; p. Menclova Kateřina z Ostroměře; p. Pažout Jan ze Slovice; Obec Kunčice, (darem Josefa Moravce v Kunčicích.) Z diecese Budějovické: p. Zázraz František z Nezdic; p. Šebkova Anna z Bezděčína; p. Filipovská Barbora z Přestic; p. Plouhar Martin z Vitějovic; p. Pařízek Jan ze Strakonice; Rod Jandy Václ. ze Zhůře; p. Bezpalcova Veronika z Budějovic; p. Kůrkova Anna z Hvožďan; Rod † Pechy Frant. v Loužině; p. Brabcova Teresie v Břehově; p. Lederer Josef v Husinci; Rod Hradské Anny v Kladruzech; p. Míka Frant. v Kaleniciích; p. Tlustý Frant. v Chrástanech. Z *Moravy*: Z Olomúcké arcidiecese: Rod Maixnera Ondřeje z Grygoda; p. Husárek Josef z Veleboře; p. Hyzova Marianna v Chropíně; p. Vavřčková Teresie ve Frenštátě; Vel. p. Doležal Jan, kooperator v Starém Jičíně; p. Schreierova Josefa v Holásovicích; Rod Frant. a Františky Králových v Holásovicích; Rod Jana a Anny Strakových v Neplachovicích; p. Nekoksova Johanna z Lošova; p. Neckářova Teresie ze Žarovic; p. Slezáková Thekla ze Žarovic; p. Černá Marianna z Vicova; Rod Pučanové Teresie v Drysicích; p. Štraitova Anna z Ruprechtova; Rod † Žáka Jana a manž. Anny z Lideřovic; p. Truksova Anna z Blumlova; p. Nováková Marianna v Lišanech; p. Novotný Dominik v Klenovicích; p. Zdrahálková Marianna z Bojanovic; p. Březovská Antonia z Utěchovic; p. Bořucký Jakob z Utěchovic; p. Mikolaj Tomáš z Piště. Z Hrabína: Kremerova Marie, Hudečková Rosalie, Valášková Beata, Trubecký František, Králova Cecilie. Janovská Marie z Lainova; p. Karlíkova Kateřina ze Zadní Vsi; p. Odstrčilova Marianna z Lošova; p. Pospíšilova Anna z Říkovice. Z diecese Brněnské: p. Kolouchova Františka v Rohách. Všechno koncem května 22.980.

Příspěvky na lampu do kostela Karlínského: p. Šeb. Wildt, mlynář v Popovicích 2 zl. 50 kr.; vp. Frant. Vohnout, kapl. v Král. Městci 1 zl. 10 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V diécesi Budějovické:

V Pánu zenuli:

- p. Karel *Hrubý*, farář v Novém Etinku, dne 2. května (nar. v Kardašově Řečici 11. listop. 1797; kněz od 24. srpna 1823.)
p. Josef *Schüttengruber*, kněz na odpoč., dne 25. května (nar. v Kaplici 31. pros. 1806; kněz od 24. ledna 1830.)

Vyznamenání jsou:

- p. Bernard *Christelbauer*, far. v Kard. Řečici jmenován osob. děkanem.
p. Jakob *Mráček*, far. v Husinci, jmenován konsist. radou a bisk. vikářem i školdozorcem okresu Prachatického.

Následkem generalní visitace:

- p. Frant. *Rajský*, kons. rada, far. v Ševetíně a býv. bisk. vikář jmenován osob. děkanem. Expositorium canonice obdrželi:
pp. Josef *Ficker*, far. v Dírně; Václ. *Stach*, far. v Nedvědicích; Tomáš *Petrželka*, prvofarář v Bukovsku; Ant. *Mansfeld*, far. v Dražici; Frant. *Emmer*, prvofarář v Miskovicích, — a Jan *Kilinger*, farář v Žirovnici.
p. Jan *Bezpalce*, exposita v Kostelci jmenován osob. farářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Král*, far. ve Vostračině, za faráře v Bohutíně.
p. Frant. *Huber*, kapl. v Lišově, za faráře v Heřmani.
p. Augustin *Kráml*, kapl. v Kádově, za administr. do Kotouně.
p. Jos. *Vačkář*, koop. v Třeboni, za administr. do Štěpánovic.
p. Jindřich *Kostlivý*, koop. za admin. v Novém Etinku.
p. Vác. *Hájek*, kapl. v Staňkově, za administr. do Vostračina.
p. Jan *Veselý*, koop. v Borovanech, za kapl. do Lišova.
p. Petr *Havel*, admin. v Heřmani, za kapl. do Vítějic.
p. Ant. *Saska*, farář v Horní Cerekvici, vzdal se fary a dán na odpočinutí.

Uprázdňená místa:

Nový Etink, (Neu Oetting) fara patron. náboženské matice do 1. července.
Vostračín, fara téhož patron. do 15. července.
Cerekvice Horní, fara patron. kníž. z Hohenzollern-Sigmaringu do 15. července.

V diécesi Litoměřické.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Krehan*, farář v Soběsukách, dne 7.

června (nar. 9. říj. 1822, kněz od 25. července 1846).

(Zasláno.)

III. Seznam

příspěvků ku stavbě a vnitřní úpravě Karlínského chrámu Páně.

P. T. p. hrabě Jiří Bouquoy již upsané 100 zl.; Ferdinand Friedland na opětně upsaných 1000 zl. složil částku 450 zl.; p. Jan Jäger, provazník a měšťan Pražský věnuje všechny potřebné provazy; Exc. p. biskup Bart. Hille v Litoměřicích Dr. Tieftrunkem 20 zl.; legaty rozličných dárců v obecní pokladnici Karlínské uložené i s úroky 1941 zl. 9¼ kr.; úroky prošlé 8 zl. 75 kr. (z salinek).

Úhrnek příspěvků v tomto seznamu

2519 zl. 84½ kr.

k tomu již uveřejněné pří-

spěvky z II. seznamu 8090 „ 37½ kr.

Celkem 10610 zl. 22 kr.

V Praze dne 13. června 1863.

Dr. *Tieftrunk*, Jan hrabě *Harrach*,
pokladník kat. jed. mistopredseda sboru pro sbírky.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám sv. *Cyrilla a Metoděje* v Karlíně, a sice na hlavní oltář: vp. Ferd. Plachý, kaplan v Svatém Poli 1 zl. na stříbre; za darované knihy od bohoslovců IV. r. 1 zl. r. č.

Žádost k našim pp. popisovatelům: 1) Příspěvků neukončených nepřijímáme. Mámeť tu už dva roky část povídky s dodatkem: „pokračování příště.“ 2) Slova Písma sv. buďtež brána z některého vydání církevně schváleného. 3) Velice se nám zavděčí, kdo posílaje více článků, každý napíše na zvláštní papír, jakož i záležitosti soukromé zvlášť. Konečně prosíme o poshovění; příštím číslem bude ukončen „Život sv. Norberta,“ pak vyneseme mnohé staré věci na světlo, vyhovíme žádostem.

Do Nezam: Přinese „Časop. kat. duch.“

Do Olom.: Vypln. slibu prokážete nám službu.

p. M. D. v B.: Uznáváme dobrou vůli, ale sám pravíte, že jste to skládal „co septimán.“ Nehodí se.

p. J. B.: K tomu cíli poslouží: „Život a působení ss. ap. slov. Cyrilla a Meth.“ od Würfla. Oprava. Na str. 257. čís. 16. má státi:

p. Černohouz nar. r. 1836 a p. Veselý r. 1838.

K číslu tomuto přiložilo kněhkupectví B. Stýbla „Úplný seznam“ knih modlitebních a poučných skladu svého.

 Příštím číslem ukončíme I. půlletí „Blahověsta“; činíme tedy uctivé pozvání ku předplacení na půlletí II., které počne měsícem červencem. I na celý ročník doposud lze předplatiti. (Cena udána jest v čele tohoto listu.)

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—I.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici**
i u všech řádných

knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Sv. Prokop na Sázavě.

Na lov, na lov do Sázavských lesů
Oldra, kníže český, jel;
S ním a za ním zástup v rybném plesu
Panošův a pánův spěl.
Vjeli ve hvozd vysoký,
Daleký a široký,
A ve hvozdě kníže i vše hosti
Dychtí, pachtí po své myslivosti.

Koňův ržáním, zvuky trubek, rohů,
Chrtův slídných štěkotem
Vyplašená ze svých ze brlohů
Zvěř vybíhá klopotem,
A pánové s panoši
Při lovecké rozkoši
Lesem semo tam se za ní točí,
Až druh druha bezděk tratí s očí.

Kníže Oldra vášnivý a smělý
Zočiv jarobujnou laň,
Mžikem za ní všecek udychtělý
S hory v úval, z dolu v stráň
Na bujarém komoni
S větry v závod se honí,
Honí se a deře divou houští
Až pak ztratil stopu její v poušti.

V poušti stanuv, před sebou zří skály
A za sebou hustý les;
Nad řekou ty skály v blízi v dáli
Čely pnou se do nebes:
A ta řeka pod nimi
Ječí vzdechy žalnými,
Lká i vzdychá, nařiká i kvílí
Klamným pláčem ošemetné vily.

Kníže slyše, jakův těch se děsí,
Hrozí se jich bujný kůň;
Kníže troubí — ale mlčí lesy,
V dáli ticho — za to tůň
Svojí řečí strašlivou
Divou ječí pustinou.

Kníže troubí z nova: ticho v dáli —
S blízke jen se ohlas vrací skály.

Než hle, na skalinu z temné sluje
Vyšel, na ní stanul kmet;
Z velebné vlas jemu hlavy pluje
Sšedivělý pásmem let.
„Kdo jsi?“ — vece knížeti —
„Čím ti mám tu přispěti?
V poustce zazněl hlas mi tvého rohu,
Volal: „Pomoz!“ — Pomohu, kde mohu.“ —

„Ano, pomoz! — Nevím, jak a kde jsem,
Ač jsem hvozdů toho pán.“ —
Kníže dí — „Já zbloudil honě lesem;
Z neznámých mne vyveď stran:
Vyveď mne z té pustině
Na cestu k mé družině,
Z nehody ať vyjdu beze škody;
Prve však mi ze zdroje dej vody!“

Kníže děl. Kmet vážný se skaliska,
Na němž k nebi kyne kříž,
Pod nímž stezka v důl se vine slizká,
Zahýbá se níž a níž,
Zašel — zmizel knížeti;
A již zas ho viděti:
Ve dřevěné číši nese vodu,
K obcerstvení nápoj pro vévodu.

Došel ku knížeti, vážně se mu
Uklonil a poctu vzdal,
A než podal číši pánu svému,
Vodu křížem požehnal. —
Co to ale? Kým to div?
Kníže z číše okusiv,
Nemá stání hrdém na komoni
Skočiv s něho, již se kmetu kloní.

„Voda tvá, to“ vece „vino drahé,
A ty sám jsi Boží muž,
Já však hříšník dráze na neblahé,
Z té mi pomoz — tu mi služ!“
Jak hrd jindy ve vzdore

Prosí kníže v pokoře:
„Dal jsi víno tělu, — duši mojí
Dej též balsam, ať mi rány zhojí!“

A muž Boží — byl to *Prokop svatý* —
Poníživ se k knížeti

Díkem k Bohu, láskou k bratru jatý
Oldru vine v objetí:
Slovem lásky, naděje
Otvírá mu věřeje

K Hospodinu, jenž odpouští vinu
Sebe větší kajícímú synu.

I jde kníže, kam kmet svatý vede,
Tam, kde k nebi kyne kříž

Na skalině omšené a šedé,
Stezkou kráčí výš a výš.
Došli kříže — tu kníže
Přede knězem u kříže
Klek', a co ho hněte, duši svírá,
Zpovídá se, rány vše otvírá.

Klečel dlouho, prv než břímě svalil
S duše, hříchy sklíčené,

A balsamu světec jemu nalil
V srdce vinou raněné.
A když kněz jej potěšil,
Slovem Páně rozhřešil:

Kníže povstal — všecek blahý — nový,
Vzdávaje dík Bohu — Prokopovi.

I dlel dlouho ještě v blahé poušti,
Kde kmet zdvihl vévodu,
Světec pak jej vede lesem houští
K ztracenému průvodu.

I stanuli na dráze
K Vyšehradu, ku Praze.
Kníže knězi vděčně dav tu s Bohem,
Družině se hlásí zvučným rohem.

I jak zazněl roh, tu s každé strany
Rohy, trubky hlaholí

Vše se hemží panoši a pány
Hvozd i stráň i údolí.
„Šťastný lov dnes“ — kníže k nim
Druhům dí shromážděným:

„Drahý lov — klid v duši nesu blahý
Od Sázavy z pouště do své Prahy.“

Václav Štalc.

Život sv. Norberta, patrona Českého.

(Dokončení.)

VIII.

Jakož svrchu praveno, vrátil se arcibiskup Norbert hrubě churav po výpravě římské ode dvoru císařova do Děvína. Na osm neděl před svou smrtí ulehnuv, dokonával běh svůj bolestmi mořený rek křesťanský. Duše svátostmi Cirkve opa-

třeňna jsouc, toužila po Pánu svém. Velekněz pozdvihnuv oči a rukou, žehnal své řeholní rodině i osadě veškeré: tu rozloučila se — však na shledanou — duše s pohostinným stánkem, a letěla vstříc kynoucímú ženichu. Objav choť svou milostí věčnou, zavedl ji Kristus k prameni světla v království svém. — Zesnutí našeho světce připadlo na středu, šestý den měsíce června, l. P. 1134.

Bláženě vykročení miláčka svého ráčil Pán Bůh ihned jednomu řeholníku v Premonstratě zjeviti, ukázav mu oslavence olivovou ratolistku držícího. Jiný tamo bratr řeholní zočil z milosti Boží po několika dnech známého mu Norberta v bílé rize, kterýž se před jeho očima v běloskvoucí lilii proměnil. — Hugo, arcipat premonstratský, užířel u vidění Norberta v lesklém paláci září osloněného, a slyšel hlas jeho líbezně zvěstující, žeť on Hugo — jakožto společný dělník na vinici Páně — té samé blahé slávy dojde.

Ledva byl arcibiskup Děvínský slzavého údolí ostavil, vznikla jest mezi kanovníky hlavního chrámu sv. Maurice a premonstráky u bl. Panny Marie hádka ušlechtilá o místo, kdeby velebná schrána bohumilé duše odpočívati měla. Rozsudek vznesen na císaře Lotara tehdaž v Meziboru meškajícího. Zatím velebné tělo Norbertovo po městě z kostela do kostela nošeno, a všude zádušních služeb Božích konáno. Tehdejší náramné vedro nemělo pamětníků; a předece nebralo mrtvé tělo porušení: libá z něho vanoucí vůně obcerstvovala mdlých zástupův, a po lících dosud květlý umrlci růže, jichžto anděl smrti tenkrát ještě otrhati nesměl. Žasnul lid, plesalo duchovenstvo, velebíce Hospodina, jenž byl takovou měrou sluhu svého uctiti ráčil.

Dle rozkazu císařova pohřbeno jest tělo sv. Norberta v premonstratském chrámě bl. Panny Marie, a sice v pátek, dne 15. června (1134) u přítomnosti několika knížat a tří biskupů, zejména: Godebolda z Mišně, Ludolfa z Braniboru, a Anselma z Havolberka. Obcovali též císař slavnosti pohřební, za jisto klásti nelze; ač jinak povědomo, že 29. června t. r. v Děvině meškal.

Z prostřed chrámu bl. Panny Marie, kdež nejprvé tělo sv. Norberta odpočívalo, přenesli je po několika letech synové jeho do krypty nové pod kárem. Nad hlavou a prsoma světce stál nyní oltář sv. Kříže; zde rozdával všemočný Bůh, na přímluvu svého přítele, poutníkům vzácných milostí, kterýchž seznam nepochybně r. 1180. požárem zkažen jest.

Vedle obecného lidu měli též uměním

a důstojenstvím znamenití muži arcibiskupa Norberta hned po jeho v Pánu zesnutí za oslaveného miláčka Božího; tak n. př. nazýval jej již r. 1135 arcibiskup Děvinský, Konrad hrabě z Kverfurtu, „blaženým.“*) Po návodu některých starožitných zpráv přechovává Bílý rád to podání, že již papež Innocenc III. (1198—1216) zakladatele jeho do desk Svatých vložil; tato však vůle papežova, nemohouc prý oné doby hned vůbec Církvi ohlášena býti, že tudíž průchodu neměla. —

Veškerá Církev počala tehdy teprv ctíti a vzývatí arcibiskupa Norberta, když jej sv. Otec Řehoř XIII. listem daným v Římě 28. července l. P. 1582 za svatého vyhlásil, a svátek jeho v den 6. června s oktávem svétiti nařídil. Týž svátek světi z rozkazu papeže Urbana VIII. řád Bílý též dne 11. července. Duchovní hodinky v čest sv. Norberta složil arcipopat premonstratský Jan de Pruetis; práci tuto schválila r. 1584 kapitola veškerého řádu na Premonstratě, kteráž i rozkázala všem téhož řádu údům, aby — při pobožnostech hříšnost svou vůbec vyznávajíce — po větě „... svatým apoštolům Petrovi a Pavlovi“ — vkládali slova: „blahoslaveným vyznavačům Augustinovi a Norbertovi,“ — což i kněžím téhož řádu obět mše svaté začínajícím uloženo.

Touž dobou směřoval premonstratský řád všecek k tomu, by tělo sv. Norberta z města Děvína jinam bylo přeneseno; poněvadž od první polovice věku XVI. nikoliv mezi katolíky, nébrž mezi zjevnými Církve svaté odpůrci odpočívalo. Bylť se blud Luterův r. 1522 po Děvině rozplazil: nejvíce příčiněním Jana Fritschhansy, zvrhlého františkána, jenž své přesné výry porušil kvasem dotčeného mistra. Část zavedeného měšťanstva pozvala Martina Luteru do Děvína, kterýžto přišed učinil k nim řeč v kostele sv. Jana Křtitele, v neděli sedmou po sv. Duchu r. 1524. — Bedřich, volenec Saský, povolil, aby Děvinští u sv. Oldřicha chovali sobě pastora a superintendenta jménem Mikuláše Amsdorfa. Císařovy důtky a zákazu nedbala rada městská, jenž sobě duchovní pravomoci byla osobila; touž měrou brzy tam zle řáděno proti ústavům a údům Církve katolické. — Po smrti Bedřichově přiznal se Jan, volenec Saský, veřejně k luteran-

ství, a Děvinští, přistoupiše r. 1526 v Torgavě k spolku ostatních protestantův, patřili pak mezi pověstné protivníky sv. Církve. Jan Lohel, opat Strahovský, věci takové vida, usiloval o dobytí těla sv. Norberta z ruk obce Děvinské.**) O to samé pokoušel se vícekrát Jan de Pruetis, hlava řádu Bílého, r. 1596; než prosba obou, i přímmluva některých katolických knížat odmrštěna jest. — Kašpar z Kvestemberka, Jana Lohelia v opatství Strahovském nástupce (1612), jednal podvčetně, však marně, o touž záležitost s císařem Rudolfem II. — Baže po svatém klenotu vydal se týž opat r. 1626. do Děvína, spolehaje poněkud na listy zbožného císaře Ferdinanda II. Bohužel, bylo mu z Děvína dvakrát s prázdnou odjeti, kdežby jej rozkacená luza byla málem zabila! — Posléz ráčil Bůh sám věc tu líbezně spořádati.**)

Vůdce vojsk katolických Tilly zvitěl u Luter v Brunšvicu nad Christianem IV., králem Danským, jenž byl knížatům protestantským na pomoc přitahl. V tísní své pomýšleli Deviňané, kterak by jim lze bylo, ukonejšiti spravedlivého hněvu císařova. Vzkázali tedy opatovi Kvestemberkovi, že — chtěje již císaři pánu po vůli býti — jemu v příčině odvezení žádoucího pokladu překážeti nebudou. V provodu Krispina Fuka, probošta Doksanského, dal se pozvaný opat na cestu. Hostů 2. prosince 1626 do Děvína přibylých pozdravila uctivě rada městská; i uvedla je nazejtří do kláštera bl. Panny Marie, kdež v touž dobu kanovníci, však augsburského vyznání, hospodařili. Tito prosily opata za přímmluvu u císaře pána: by jim dosaavadní odpor prominouti, starých svobod ponechat, jich pak samých osoby v své ochraně míti ráčil; poněvadž prý Christian Vilém, markrabě Braniborský jakožto správce arcibiskupství Děvinského, jim šibenicí vyhrožuje, pakliby tělo sv. Norberta odvezti dopustili. Majice milost a ochranu císaře pána připověděnou, vedli opata do chrámu bl. Panny Marie. S ním vešli: Krispin Fuk; Martin Stricer, doktor v bohosloví, kanovník u sv. Kříže v Hildes-

*) Arcibiskup Konrad píše o něm v listině (dt. IV. Non. Mart. 1135) takto: „... magnus et incomparabilis vir... — Interim autem Beatus Norbertus transivit ad Christum... — Postquam autem divina clementia Nos in vicem tanti viri archiepiscopi dignitate substituit...“ (Annal. Praem. Par. II. Prebat. DCIII.

*) Jan Lohel, klášterník Tepelský, do kláštera Strahovského na opatský stolec r. 1586 doždaný, stal se r. 1612 arcibiskupem Pražským. Zesnul v Pánu r. 1622.

**) Zprávy o přenesení sv. Norberta z Děvína — vyňaty ponejvíce z důkladných pojednání Strahovských: „Vita, mors et translatio S. Norberti... Pragae 1671.“ — „Histor. Darstellung der feierl. Uebertragung der Reliquien des heil. Erzb. Norbertus — von Adolf Joh. Fischer. Prag 1827.“ (Připravil k tisku Beneš Pfeiffer, prelát Strahovský.)

heimě, jenž se později stal premonstratem; Rudolf Sbrajavaka, setník u vojště cis., velitel posádky na hradě Dobrobořském; pak i dva starší obce Děvinské, a Ondřej Rohr, měšťan Děvinský, notář veřejný. —

Hnuvše oltářem sv. Kříže, rozbořili pomocí zedníků s velikým namáháním zděný jeho podval. I objevila se rakev, složená ze dvou hrubých kamenů — spatých skobami olovem zalitými; na svrchním kameni či víku četl opat nápis:

HIC SUB HOC MARMORE JACET NORBERTUS, — DEI GRATIA MAGDEBURGENSIS ARCHIEPISCOPUS, — INSTITUTOR ORDINIS PRAEMONSTRATENSIS, ET — RESTAURATOR HUIUS MONASTERII. — MORTUUS EST ANNO DOMINI MCXXXIV. VI. JUNII. *)

Po krušné práci sňavše víko, uzbíhají na ložci ve spodním kameni vydlaném celé tělo v dokonalém pořádku. Opat Kvestenberk pokleknuv, dotkl se uctivě prstem hlavy sv. Norberta; i odloučila se dolní čelist od hornější, z obou však čněla plná řada zdravých zubů. Hlavu lněný obhaloval náramek (humeral), kterýž pouhým dotknutím v prášek obrácen jest; — což i o říze (alba), a o jiném spodním šatstvu z též lněné látky budiž slyšeno, takže jen obruba a krajky ze zlatého předení kolem čela a rukou zbyly. — Pod lebkou mozek vyšchlý nalezl. — S plec na kotníky splýval obřadní plášť (pluviale) z hedvábí, barvy brunatné — tuze vybledlé, — zapat na přesky ocelové, povrch drahým kaménkem ozdobené. Z tétož pláště drahnější část v celosti dochována; zpod něho objevily se ruce křížem přeložené. Na prstě stkvěl se sv. Norbertu posavád zlatý prsten — okrášlený pstrolicí (safírem), jež prelát Kvestenberk ihned od domácích hotovými vykoupil. — Z papežského pláštíčku (pallium) zbyly v celosti jenom křížky, a dvě potízní deštičky olovené do jeho cípů zašité. — Nad obyčej věku XVII. dlouhá štola i přiramek (manipulum) byly zlatem tkány. Berlu nalezli dřevěnou. — A již počali svaté ostatky z rakve na prostřený kment přendávati. V hlavách rakve klečel opat Kašpar; v nohách probošt Krispin; mezi oběma pak kněz Stricer, bera z rukou jejich ostatek po ostatku, zapisuje na lístku každý zvlášť, připínaje lístky a zavinuje všecko. — Bylť pak od samého poledne až do

noci posvátnou úlohou v chrámě zaměstnání. Velebíce Boha v srdcích svých, odnesli z chrámu poklad ten na hospodu svou (dne 3. pros. 1636). — Rozkoši svatou oplývající opat chtěl s tělem sv. Norberta hned za jitra odjeti; však uprosila ho rada městská, že až do třetí hodiny s poledne (4. prosince) v Děvině posečkal. Když pak týž prelát na zpáteční cestě dne 11. prosince k Doksanům pílil: bral se ostatkům svatým v ústrety zástup lidu a duchovenstva v průvodu posvátném, nesa v rukách rozžžaté voskovice. Opat Kvestenberk uložil prozatím tělo sv. Norberta v Mariánském chrámě premonstraček Doksanských; i odpočívalo mezi nimi, až v Praze k slavnému jeho přenešení bylo vše uchystáno. Vráťv se do Prahy, pozval opat k budoucí slavnosti opatův a probostův premonstratských z Čech, z Polsky, z Němce a z Belgie; kterýchžto císař Ferdinand II. vojenským úřadům v ochranu poručil, aby bez úrazu pouť konati mohli.

Královští v Čechách místodržící, a nejvyšší úředníci při soudu zemském, požádali nejvyššího komorníka Jaroslava Bořitu hraběte z Martinic, za prostřednictví u arcibiskupa Pražského, kardinála kněze Arnošta roz. hraběte z Harrachu, by sv. Norberta za patrona v Čechách slavně vyhlásiti ráčil. Učinil tak arcibiskup Arnošt dne 30. dubna 1627 danou v Praze listinou, v nížto sv. Norberta Antorfeanův, Sasův a Slovanův apoštolem a protisvátoštního kacířství pohromitelem nazývá. *)

Staroslavná Praha byla již ve svém milosti toužebnou rozšířeném srdci nebeskému hostu velebný stánek vzdělala; pročež odebral se opat Kvestenberk svrchupsaného dne 30. dubna (1627) z kláštera Hory Sion (jinak na Strahově) do Doksan. Panny Bohu zaslíbené vystrojily bohatým dílem ostatky svého sv. otce, kteréž potom v rakvi na podušce aksamitové rozloženy jsou.

Dne 1. května hnuli tělem sv. Norberta v chrámě Doksanských jeptišek, a sice hned po mši svaté, již tam před čtvrtou hodinou z rána kněz obětoval. Zástup lidu a duchovních doprovodil pak kus cesty tělo svaté na ramenách kněží nešené; načež toto vloženo jest na slavnostní vůz, jenž byl čtyřmi běloskvělými sloupky opatřen a koltrami též bílé barvy obestřen. Vítězní ten vůz táhlo šestero brun; povozníci a jiní sluhové měli šatstvo bělouneké. V čele osmi duchovníkův Strahovských

*) T. j. Tu pod tím mramorem odpočívá Norbert, — z Boží milosti arcibiskup Děvinský, — zakladatel řádu premonstratského, a — obnovitel tohoto kláštera. Zemřel léta Páně 1134, 6. června.

*) Listinu v plném znění uvádí spis: Vita, mors et translatio S. Norberti. Pragae 1671, pag. 133.

provázeli ostatky svatého probošta Krispin Fuk; a k ozdobě téhož průvodu přispívalo jezdectvo šlechty vůkolní. Když se průvod okolo čtvrté hodiny s poledne ku Praze přibližoval; vyjelo mu odtud naproti tři sta obrněných mužů. U Poříčské brány očekával již kardinal Arnošt s veškerým duchovenstvem Pražským, a s množstvím lidí stavu městského i urozeného. Kardinal přivítav sv. Norberta řečí až k slzám pohnutlivou, skončil ji prosbou takovou, aby světec království České v ochranu svou vzítí ráčil. Tu zazněla píseň nová ku poctivosti sv. patrona; pak předáno jest sv. tělo do nové cedrové rakve, kteráž byla indickým dřevem, též stříbrem řemeslně vykládána, i trojím zámekem opatřena. Za slavného vyzvánění a střelení z pušek tří městských praporečův vneslo jest osm prelatů premonstratských tělo svaté do chrámu Matky Boží před Týnem. V ten samý den (1. května) — svačvečer před hlavní slavností — postil se lid s duchovenstvem. Budiž také připomenuto, že když průvod s tělem sv. Norberta v Týnském chrámě stanul, několikadenní deštivé počasí hned minulo, a od té chvíle nebe jasným zůstávalo po celý oktav této slavnosti. — V témž chrámě odbyvali v touž noc premonstrati noční a jitřní pěni církevních hodin. —

Příští den 2. května, zrána o šesté hodině, shromáždilo se opět duchovenstvo s lidem a šlechtou v chrámě Týnském; načež jeden z prelatů premonstratských mši svatou zpěvmo a pod korunou obětoval. Po mši svatě ubíral se přeslavný průvod s tělem svatým do chrámu nejsv. Spasitele (u mostu), a odtad přes slavný most otce vlasti naší Karla IV. na Strahov. Cestu posvátného tažení krášlilo tré vítězných bran či oblouků — ozdobených průpovědmi a obrazci, život a skutky našeho světce připomínajícími. S hůry bran zněla sv. patronu, an se tudy bral, libezná hudba; jinochové, co pážata, věnovali mu zbroje a štítů se znakem Čech, Moravy a Slezska; jedni vítali sv. Norberta švarnou řečí, jiní — za starší patrony zemské přestrojeni — spouštěli se na jakémisi oblaci dolů, pozdravující nového spoludědice, a přijímající ho slavně mezi sebe. U každého oblouku zastavoval se průvod, šetře cestou následujícího v postupání pořádku.

Z předu šli rádobé řeholníkúv; za nimi kráčelo církevní čili světské duchovenstvo; pak následovali Strahovští a příchozí odevšad premonstráci, jichžto všech dohromady přes sto napočteno; za těmito postupovala vždy věrná kapitola svato-Vítská; nyní následovalo osm premonstrat-

ských opatů, kteří poponášejíce rakev s tělem sv. Norberta v službě této s tolikýmiž kapitulary téhož řádu se střídali. Za nimi ubíral se velebně kardinal Arnošt, drže v stříbrném ostatkáři hlavu našeho světce pod nebesy, již čtvero knížecích osob neso. Následovala šlechta; purkmistr s radou obce Pražské a měšťanstvo, všickni hořící voskovice nesoucí. — Slibní korouhve království Českého, i císaře i panstva, jichž sedmnácte vlálo, zdobil nápis ten: „Bohu a velikému Jeho příteli Nobertovi.“ —

Prošedše prvním — nejspíše na Staroměstském náměstí postaveným — obloukem, učinili zastavení v chrámě nejsv. Spasitele, kdežto píseň: „Tebe Boha chválíme“ rozkošně zpívali. Odtud dále na Karlův most: ihned zahřměla hrubá střelba s protějšího hradu královského. Na témž mostě pod Božími mukami prodlel za chvilku sv. Norbert — obzvláštní druhy milovník kříže Kristova. — U mostecké věže na Malé straně očekával pod vítězní branou jinoch rodu vzácného, sedě v drahém brnění na bujném komoně. Vzdav světcovi poctu, poroučel království a město v ochranu jeho, a obětoval jemu meč, kterýž pak — jedá před rakví ostatkovou — v pravici držel, dokaváde průvod trval; — šlechtic ten měl v komonstvo zpředu tři a vzadu opět tři mládence urozené, jenž planoucí pochodně nesli. — Opodál kynula brána, okrášlena jsouc obrazem ukřižovaného a sedmi papsky ozářeného Krista Pána; touž bránu krášlil obraz sv. Norberta, jenž ověnčen září nebeskou pravici veškeré Praze žehnal. Bylť totiž obraz tak nastrojen, aby se na vše strany pohodlně obraceti mohl. —

Posvátnému průvodu na Horu Sion vstupujícímu vyšel naproti prelat Kvěstemberk, a přivítal u brány kláštera Strahovského sv. patrona jménem sboru premonstratského řečí srdce uchvacující. U kobky chrámu konventského bl. P. Marie pnul se oblouk vítězní vzhůru nad vrch chrámu téhož, skad dva ušlechtilí panicové v průvodu lahodné hudby našeho světce pozdravovali; jiní pak mládenci hlubokými poklonami a jinak jej vítali a ctili. Potom obětoval v témž chrámě mši svatou kardinal Arnošt, a sice na hlavním oltáři, nad nímž rakev s tělem sv. Norberta složena byla. — Mezi citele sv. patrona tu přítomné rozdál jest prelat Strahovský množství pamětních stříbrných penězů; tito měli na líci svém obraz sv. Norberta, na rubu pak nápis takový:

TRANSFERTUR IN METROPOLIM BOEMIAE SECUNDA MAJI AN. 1627.

Osm dní slavlva Praha přenešení těla sv. Norberta. Dne 3. května putovala ve-

ledůst. kapitola Svato-Vítská na Horu Sion, kdež jeden z údů jejich obět mše sv. sloužil, a jiný v čest sv. patrona kázal. — Rovněž tak odbývali pouť svou na Strahově den po dni ostatní kapitoly a řádové řeholní. Byl pak arcibiskup všem po Praze kazatelům poručil, aby po celý oktáv té slavnosti skutky a zásluhy sv. Norberta za předmět řeči svých obírali. — Dne 9. května, jímž se oktáv této slavnosti uzavíral, nešena jest hlava sv. Norberta v posvátném průvodu s Hory Sion do chrámu bl. Panny před Týnem, v čemž se tři preláti řádu Bílého střídali. Vně chrámu tohoto (prostřed Staroměstského náměstí) učinil kněz Strahovský kázání ku poctivosti sv. patrona, počemž všem jeho ctitelům za vroucné účastenství v pobožné slavnosti poděkoval; — pak donešena jest hlava sv. Norberta zpátky na Strahov.

Nepokoj v Slezsku překážel Ferdinandovi II. u vyvedení úmyslu, dostaviti se k slavnosti přenešení sv. Norberta. Když se pak (r. 1628) výroční památka této slavnosti v Praze dala: neobmeškal císař nikoliv s chotí a syny svými památky dotčené světi. Tehdáž nesli premonstrátsí přelátové tělo sv. Norberta do hlavního chrámu sv. Víta, v němž je na (veliký) oltář položili. Sestoupiv s hradu královského, modlil se císař s rodinou svou před velikým oltářem, a poslouchal kázání preláta Kvestemberka. Potom nesli přeláti tělo svaté zpátky na Horu Sion. Kardinál Arnošt nesl hlavu našeho světce pod nebesy; za ním kráčel císař pán s rodinou svou, a s jinými údy rodu císařského tak skroušeně a vážně, že příkladem svým zástupův přítomných velice k pobožnosti roznítili. V konventském chrámu Strahovském započal kardinál písně ku poctivosti sv. Norberta, a obětoval slavně mši svatou. Nešpory a požehnání velebnou Svátostí ukončily slavnost. — Téhož dne zdvihalo se od hradu až na Strahov patero oblouků vítězních; u večer hořela Praha slavnostním osvětlením a ohni strojenými. —

Klásterové řádu premonstratského, jichž chrámy od kapitoly Strahovské ostatečky sv. Norberta byly podafeny, jsou zejména; Antofský, Osterhovský, Hornocellský, a arcikláster bl. Panny Marie v údolí Premonstratském. Klášter Želivo vzal štědrotou téže kapitoly Strahovské dva svaté ostatky sv. Norberta — jeden r. 1725; druhý a sice znamenitý, r. 1821. —

Od té doby, co se účta k sv. Norbertu přenešením těla jeho na Horu Sion po vlasti naší bylo zhořřila: prokazoval Pán Bůh k přimluvám téhož světce upřímným jeho ctitelům v rozmanitých jak duchovních tak

i tělesných potřebách milostí nevšedních. Nad jiné častěji utíkaly se k přimluvám sv. Norberta ženy, aby na živě zachovány šťastně porodily. — Svým ctitelům k vůli se přimlouval světec náš i za takové, kdož vně ovčince Kristova bloudili po hubených pastvinách. Mezi oktavem slavnosti přenešení sv. Norberta r. 1627 vrátilo a privilegiulo se k matce Církvi šest set osob augsburského vyznání; čemuž na stálé svědectví zvláštní spis v kanceláři království Českého k chování uložen jest. — Christian Vilém, markrabě Braniborský, jenž byl druhdy, jakožto správce arcibiskupství Děvinského, přenešení těla sv. Norberta tuze odporoval: zavrhl sám také okolo r. 1631 vyznání augsburské, a přísahel na přesnost víry katolické. Maje milost dosaženou za účinek přimluvy sv. Norberta, chtěl tomu, aby po skonání těla jeho na Strahově pod oltářem našeho sv. patrona odpočívalo. Že však pro valný odpor svého pokrevenstva donucen byl od takého přání upustiti: pečoval jest markrabě alespoň o to, aby na Strahově (u oltáře sv. Norberta) každoročně za duši jeho mše svatá byla obětována.*)

Premonstratský řád postavil r. 1767 svému sv. zakladateli 18 stop vysokou sochu z bílého mramoru ve Vatikánské basilice sv. Petra v Římě, jejížto pamětní nápis takto zní:

SANCTO NORBERTO PATRI SUO INSTITUTORI, — POSTEA ARCHIEPISCOPO MAGDEBURGENSI, — EREXERUNT CANONICI PRAEMONSTRATENSES — ANNO MDCCLXVII.**)

Také Pražský, Karlem IV. otcem vlasti založený most krásí socha sv. Norberta, jakovouž byla již po třetí kanonie Strahovská svým nákladem postavila. Představuje světce co arcibiskupa, an drží vzhůru svátostnici (monstranci) — dílo slohu gotického. V pravo i v levo jsou poboční sochy ss. patronů Václava a Sigmunda. Na podvalu sochy sv. Norberta čteme nápis:

HONORI DIVI NORBERTI PATRI ARCHAE SAC. CANON. — ORD. PRAEMONSTRAT. ATQUE PATRON. BOHEMIAE — ANNO SALUT. MDCCCLIII. TER. JAM POS. VENER. REGUM. — D. HIER. ZEIDLER PRAES. SIONEI CANON. STRAH.

V premonstratském chrámě na Hoře Sion obětuje domácí kněz každého dne po

*) Aegid. Chládek, can. reg. Sion.: Oratio de laudibus S. Norberti. Pragae 1777. — Srv. Greg. Kolb., Soc. J., Series Romanor. Imperatorum. Pag. 485. Aug. Vindelici. 1728.

**) Anonym, Annales Siloē. (1754—1784) ad annum 1767 MS. in bibl. Convent. Sloē.

celý rok Pánu Bohu mši svatou, ku poctivosti sv. Norberta, a pamatuje při ní modlitbou zvláštní na císaře a krále Českého. Mimo tu koná duchovenstvo Strahovské v téměř chrámě den jak den po nešporách obzvláštní pobožnost k sv. Otcí svému, zpívající a modlící se, aby Bůh, jenž jest slavný v svatých svých, to místo, okrášlené ctihodnými ostatky sv. Norberta, a všech v něm přebývajících s králem naším i královstvím jeho ode všech škod a protivenství na přímluvu sv. Norberta zachrániti ráčil.

Sepsal P. Viktor Bezděka,
kn. ř. premonstr. v Želivě.

Paběrky.

5. „Requiem“ a za „kým?“

„Requiem“ jest první slovo mše sv. za zemřelé, jako „orate“ jest první slovo mše sv. adventní. Kde tedy není mše svaté vůbec, a zádušní mše sv. zvláště, tam o „requiem“ řeči býti nemůže. Jest tedy hrubý omyl, co čteme v „Hlasu“ č. 166. totiž: „*Requiem*. Především večer o 7. hod. odbyvala se smuteční slavnost (ano, ale nikoliv requiem) v příčině úmrtí pana purkmistra Pstrossa v chrámě *israelském*.“

V téměř listu čteme: „Z Turnova (17. června). Requiem za Františkem Pstrossem.“ Katolík se modlí za věrné zemřelé, za duše v očistci. V Pánu zesnulý purkmistr Pstross byl katolík a Turnovští jsou katolíci; bylo tam tedy requiem slouženo, obětováno za Františka Pstrossa, a nikoliv za Pstrossem. Smuteční slavnost „za nebožtíkem“ tak psaly nejprve „Hlasy ze Siona.“ A proč? Jsouce časopis pro lid evangelický, jemuž není dovoleno modliti se za zemřelé, chtěli se vyhnouti všem nemilým následkům, zvláště pak, aby se nezdálo, že se navracují k tomu, co před 300 lety reformátoři byli zavrhlí, k modlení za mrtvé. Psáno tedy: za nebožtíkem místo: za nebožtíka. A neprávě. Jungmannův slovník uvádí slova „zpívaná mše za mrtvé, Cantatum de requiem“ a nikoliv za mrtvými. Za mrtvým by nebylo requiem, ani kdyby bylo slouženo *praesente corpore* t. j. u přítomnosti mrtvého těla, proto že se mrtvé tělo věřícho v chrámě klade, jako tam za živa stávalo, s obličejem k hlavnímu oltáři. I v tom smyslu mohlo by se říci requiem před mrtvým, ale nikoliv za mrtvým.

Ostatně je to podivu hodný boj. *Srdce*, lidský cit praví protestantům, že dobré a spásitelné jest, modliti se za mrtvé, aby hříchů svých zproštění do slávy věčné se dostali; ale důslednost v protestování to zakazuje, strach, aby ku katolíkům se nepřiblížili to zapovídá. Doufejme, že láska zvítězí nad zastaralými předsudky. Minulého roku vyšel ve Vratislavi 24 stránkový spisek: „Das Gebet für die Verstorbenen.“ Amtliche Erklärung des Consistoriums

der evangelischen Kirchenprovinz Schlesien“ (Modlitba za zemřelé. Úřední výklad konsistoře evangelické církevní provincie Slezské.) Ve spisku tom dokazuje generalní superintendent Hahn, předseda dotčené konsistoře a professor (evang.) mravouky ve Vratislavi, že „stálost u víře až do skonání pojišťuje sice křesťanu spasení, ale že předce velická většina lidí při odchodu z této země ještě není uzpůsobena (disponirt) k plnému požívání věčné blaženosti, alebrž očištění potřebuje, kteréž se neděje způsobem mechanickým, snad v okamžíní smrti, (jakož sám Luther učí, svaz. XXI. str. 104. vydání Erlang.), nýbrž v prozatímném stavu mezi smrtí a dokonáním všech věcí po vzkříšení, poněvadž pomysl vývinu, zrůstu a zrání odloučiti se nemůže od bytosti nesmrtelného ducha.“ Toto čištění čili očišťování vyvodil spisovatel ze slov Mat. 12, 32. Však aby-
chom čtenáře neunavili: konec, k němuž spisek čili konsistoř po dlouhém dokazování přichází, jest ten: že se *slavné* modlitby nedovolují, ale že se modlitby tyto vedle rady reformátorů ponechávají nábožnosti jednoho každého. — Konsistoř uznává tedy nutnost očištění čili očistce, a nenahliží odpor, že soukromé pobožnosti schvaluje to, co veřejně konati zapovídá. Ale mějme prozatím dosti na tom, že protestantismus uznává opět jedno učení katolické. Co dovoleno prozatím soukromí, bude později dovoleno i veřejně aspoň jinde, když ne u nás.

Z toho poznají pp. spisovatelé naši, že i se stanoviska protestantského jest smutným znamením směšné bojácnosti, píšou-li, že se konala smuteční slavnost za někým.

6. Taký jubileum!

Održení bratří naši, evangelíci helvetického vyznání v Čechách a na Moravě konali o minulých hodech *Svatodušních* taký „jubilejní slavnost na památku obrácení předků našich na víru křesťanskou skrze Cyrilla a Methoda způsobem.“ o němž „Hlasy ze Siona,“ říkou „jak za to máme, *důstojným*.“ — V Krábských bylo uzavřeno mimo jiné: při službách Božích o týden dříve z kazatelny ohlásiti, „aby, jestli že by v sboru naroditi se měly v těchto dnech děti, s křtem se posečkalo na jubilejní slavnost“ a pak aby každému dítěti byla při křtu darována Bibli svatá. Konečně „jsou-li osoby, které od církve římsko-katolické odstoupily, a do církve evangelické přistoupiti chtějí, aby v jubilejní ponděli přijímány byly.“ A tak se i stalo, přijato 5 osob. V Libici v ponděli Svatodušní také bylo kázání o bratřích Soluňských, „kteří učení Kristovo v srozumitelném jazyku rozhlašovali a svátost Večeře Páně pod obojím způsobem vysluhovali.“ Nejvíce se významenal dvojctihodný p. pastor v Hořátivi. Jubilejní kázání jeho uveřejnily u výtahu

„Hl. ze S.“ č. 11. Lito jest nám lidu tamějšího, káže-li mu p. pastor častěji takovéto slovo Boží. Kázal: „Třetí, poslal Bůh Cyrilla a Methoděje v duchu pravdy; nepřišli ve jménu nějakého člověka, ale ve jménu Božím; a na důkaz toho podali jsou národu v srozumitelné jemu řeči písma svatá. Tu mohl národ sám poznati, jsou-li z Boha anebo-li z lidí, z pravdy anebo-li z bludů. Kdo bibli dává, jest zajisté z pravdy, kdo ji bere, z bludu.“ (Ss. apoštolové chodili zajisté bez bible, byli tedy z bludu? A kdo pak komu bere bibli? Nemáme-li českého vydání Písem svatých až na zbyte? Ba, na tisíce. A což mohli rozdávatí ss. bratři Soluňští na Velehradě bible vydané v Berlíně u Trovitsche a syna? A dávati je nemluvnatům do vinků? A předce věříme, že nebyli z bludu.) Čtvrté bylo kázáno: „Cyril a Methoděj založili svobodnou církev, ale *římský biskup ji zdědil*.“ (A kdo asi byl dříve, římský biskup čili naši světci? Otec-li či synové? Kdo učinil Methoda arcibiskupem té svobodné církve?) „Přišli a sloužili v řeči národu, ale místo její pyšně zaujala latina.“ (Kdyby p. řečník trochu té latiny znal, věděl by, že se latině káže toliko v Itálii a jinde jenom kněžím, všude pak po celém světě každému národu jeho jazykem, v Čechách tedy česky. Za to ovšem nemůžeme, že p. řečník a jeho sbor mimo kázání jiného nemá a tudíž latiny nepotřebuje.) „Přišli v Duchu pravdy, t. j. písma, ale písmo lidu *vzato* jest.“ (Na to nemáme odpovědi. Následuje věta:) „Evangelická církev zajisté hájí původní dílo oněch věrozvěstů, pokud je římský biskup sobě nepodmanil a dílo jejich neproměnil.“ (A kdo hájil to dílo od r. 884, od smrti sv. Methoda až do povstání Wicleffa, Luthera, Kalvina, Melanchthona a podob.) „Evangelická církev nepřijímá žádného kazatele ve jménu člověka, než ve jménu Božím.. a nepřijímá žádného věrozvěsta, jenž by za původce (snad průvodce?) neměl bibli.“ V Praze kázali dva pp. kandidáti pastorství „na průbu,“ jeden od sboru zvolen, druhý propuštěn, který z obou přijat ve jménu člověka? Konec jubilejního kázání vytištěn proloženým písmem: „Po celém tisíciletí Cyrill a Methoděj také proto od Boha dán, aby si z něho (snad z nich) příklad vzali *papežští a Němci*.“ Tím ukončeno jubilejní kázání „důstojně.“ Ti papežští v Čechách, na Moravě a v Slezsku vzali si v skutku příklad ze světcův svých, putujíť na Velehrad, kamž byli svatí biskupové naši před 1000 lety připutovali. O naší slavnosti jubilejní domnívali jsme se, že bude oživením víry, ale z „Hl. ze S.“ se dovídáme, „že jest letošní jubilejní rok velmi důle-

žitým v onom mohutném zápasu proti *temnotám římského katolicství*.“ Samá láska. Kdoby ještě pochyboval, že svrchu udané kázání není než samá láska, pouhé slovo Boží a čisté evangelium, tomu podáváme ještě, co p. kazatel o Němcích hlásal: „Němci... doposud umí tyranisovat a terrorizovat, jak toho důkazy máme, a míti budeme... I nynější Němci pracující mezi námi, musejí nám teprv ukázat, že zároveň nám vzdělávají národní naši řeč a svobodu, chtějíli míti u nás důvěru.“ Tolik na ukázkou z onoho jubilejního kázání. Co by se asi stalo, kdyby také naši kněží mívali takovéto jubilejní kázání? A smíme se diviti, když se při takémto hlásání lásky přihazuje tyranství, o němž zprávu podal náš dopis ze Starého Kolína v čís. 14. a z Ústí nad Orlicí v čísle tomto? A konečně bylo-li to taky jubileum? Ano, ale jubileum tristaletého boje bludu proti pravdě věčné, kteréž ani brány pekelné nepřemohou.

D o p i s y.

V Praze na den sv. Jana Křtitele.
[Svolání synody diecesalní.]

Právě vyšel tiskem latinský list k veškerému duchovenstvu města i arcibiskupství Pražského, jímž J. Emin. nejdůst. p. kardinal a arcibiskup ve jménu Páně svolává do Prahy synodu diecesalní ke dni 1. září t. r. Církevní mocí arcibiskupského úřadu svého volá, žádá a ve jménu Páně napomíná, aby, nejsou-li spravedlivou příčinou zdržení, v určený čas k slavení synody do města Prahy se dostavili: nejdůst. světící biskup a generální vikář, jakož i vždycky věrná metropolitní kapitola, probšťové kapitol kolegiatních, vikáři, faráři, řeholníci duchovní správu vedoucí a jeden každý, kdo po právu a obyčeji na synodě bývati má. — Dále zve veled. opaty řeholníků, kanovníky chrámů kolegiatních a všechny hodnostáře, i muže církevní jakéhokoli řádu, jímž kromě onoho svolání zvláštní list J. Eminence poslán bude, aby pokud možná, k synodě se dostavili. Aby pak jednání synodalní Bůh sám milostí svou provázel: žádá sdbě vrchní pastýř nejprve společných modliteb vel. duchovenstva, a nařizuje, aby po uveřejnění toho dekretu v metropolitním chrámu, jakož i v chrámech kolegiatních a pokud možná i v jiných znamenitějších ve čtvrtek každého téhodne až do ukončení synody sloužena byla mše sv. o Duchu sv. a tolikéž aby každý čtvrtek všichni kněží, sloužící mši sv. nábožně říkali modlitbu o Duchu sv., ač neodporují-li tomu předpisy mešní. Také věřící křesťané arcidiecese mají toho

pamětlivi býti, že oznámená synoda vyžaduje obzvláštní pomoci lásky jejich, neboť tam o blaho jejich společnou radou a nábožnou snahou duchovenstva pečováno bude. Za tou příčinou budou k přání vrchního pastýře od duchovních pastýřů na synodu povolaných napomenuti a v Pánu vyzváni, aby obecnou záležitost Dárci darů nebeských na horlivých modlitbách svých poroučeli. Ostatní, co se přípravy a samého slavení synody dotýče, svěřil vrchní pastýř k uspořádání svému nejdůst. generalnímu vikáři. Ku konci čteme rozkaz, aby svolávací dekret ten příbit byl na dveřích metropolitního chrámu, kterýmžto ohlášení způsobem každý a všichni, kdož k synodě se povolávají, tak vázání jsou, jakoby jeden každý jménem volán byl. Vzácný list ten, v dějinách církevní provincie České zajisté památný, dán jest v neděli čtvrtou po sv. Duchu, 21. měsíce června t. r.

S vrchu uvedený list vrchního pastýře doplňují rozkazy nejdůst. generalního vikáře a světícího biskupa uveřejněné v „Ord. Listu“ č. 11. Nařizuje ve jménu JEmin. 1) aby dva výtisky dotčeného svolání do každého vikariátu zasláné vlastní rukou všech v duchovní správě postavených kněží téhož strídnictví podepsány byly na důkaz, že jim svolání synody oznámeno bylo. Jeden z těchto podepsaných výtisků má býti uložen v archivu úřadu vikariálního, druhý pak se zprávou o synodální konferenci (viz č. 16. „Blah.“) generalnímu vikariátu zaslán. Vel. farní duchovenstvo Pražské obdrží k podpisu tři takové výtisky: jeden pro Staré město, druhý pro Nové s Vyšehradem, Karlínem a Volšany, třetí pro Malou stranu s Hradčany a Smíchovem. 2) Nejdéle do 20. srpna mají pp. vikáři ve zvláštní zprávě udati jména těch farářů a od Jeho Eminence zvlášť povolaných kněží, kteří ohlásili, že jim možná bude na synodu odejiti a zároveň jakým způsobem postaráno bude o farní osady pp. synodálních účastníků. Dále mají pp. vikáři ověřiti, komu odchod k synodě možným není. O farním duchovenstvu hlavního města se předpokládá, že veškeri pp. faráři městští synodě obcovati budou a proto se písemné ohlášení do 20. srpna očekává toliko od těch, jenžby snad pro nahodilé překážky omluviti se museli. 3) Ohledně ubytování vel. duchovenstva venkovského činí se známo, že k přijetí synodálních účastníků uchystány budou všechny místnosti arcib. semináře. Zároveň se ve jménu vrchního pastýře žádají všickni představení klášterů, pp. faráři městští a vůbec všickni vel. kněží v hlavním městě, kdož mají vlastní a prostrannější obydlí,

aby svým známým kněžím diecesalním k jejich žádosti přístřeší laskavě poskytli, aby nikdo nucen nebyl, v domech privatních obydlí hledati, čehož rád synodální nedovoluje. Každý sněmovník má se v čas postarati o byt svůj, ten pak svému vikáři oznámiti, jenž ve zprávě (do 20. srpna) spolu udati má, kde jeden každý účastník synodální bydleti zamýšlí. 4) Přípravné shromáždění bývá po církevním obyčeji ten den před slavným zahájením synody, bude tedy již dne 31. srpna o 1/2 4 hod. odpoledne v kostele sv. Salvatora, k němuž se všickni kněží a sice světští v taláru, řeholní v jich řeholním obleku dostaviti mají. Na této schůzi bude ohlášen od Jeho Emin. stanovený pořádek synodální. 5) Konec obsahuje výčet rouch, jež míti mají na synodu povolaní. Každý rochetku a biret, farář nad to ještě štolu barvy červené; kanovníci kapitol kolegiálních roucha, jež mívají v kůru, anebo pluvialy červené bez štol; proboštové, opati a kanovníci chrámu metropolitního tolikéž pluvialy červené bez štol, a mitru jednoduchou barvy bílé.

Od Kolína dne 23. června 1863.

[Po návratě z Velehradu.]

Člověk nerad vyzná, v čem se zklamal, ale rád poví, že ho to neb ono mile překvapilo. Podobně vedlo se mně, a to na Velehradě, kamž jsem se ve společnosti svého přítele, důst. p. vikáře H. byl vydal, prozatím více ze zvědavosti, chtěje se o účastnictví přesvědčiti, než z opravdivé vděčnosti za dar víry, tam a odtamtud k nám přinešené. Slyšeli jsme ovšem již cestou, že se mnoho věřících k putování na Velehrad chystá, ano že zbožný lid Moravský všechněch dekanátů (u nás vikariátů) se svým duchovenstvem v návštěvě chrámu Velehradského se vystřídá: ale jakého účastnictví jsme my při svém příchodu na Velehrad očitými svědky byli, toho jsme se nikdy nenadáli, věru naše překvapení ač jednak nemile nás se dotklo, bylo nad míru radostné. Proč jsme ne libě překvapeni byli, záleží v tom, že nechtíce žádosti své dlouhého násilí dělati chvátali jsme z Uh. Hradiště, ač po půl noci bylo, na určené místo, a tam jako na jisto do prvního, druhého, třetího i čtvrtého hostince žádajíce noclehu, ale jaký to úžas, když jsme ani místa k posezení, někuli postele k odpočinutí v nižádném obdržeti nemohli. Viděli jsme množství poutníků, ani po zápražích, schodech, ba i pod stromy v zahradách a pod kramářskými boudami sem a tam spali, toužebně očekávajíce raního svítání, aby jiti mohli do posvátného chrámu, kdež horlivé duchovenstvo domácí

i k večeru sem přibylé o čtvrté hodině zpo-
vídati slíbilo. Při této pro nás vstání po-
kročil a na odpočinutí zvyklé přichází dosti
nemilé zkušenosti, radovali jsme se předce
z účastenství toho velice a radost tato kro-
tila spánek, jehož jsme také procházením
se po Velehradě na uzdě drželi. Na štěstí
svítil krásně měsíc a noc světlá popřála
nám pohlížeti na chrám, který se u pro-
střed někdejšího kláštera Cisterciackého
nad jiné budovy vypíná.

Na Velehrad přichází denně 5 i 6 pro-
cessí s duchovními svými a druhého dne
odcházejí poutníci nad očekávání potě-
šení, že spatřili místo, kdež ss. apošt. Slo-
vanští evangelium Krista Ježíše hlásali a
obřady Církve katolické konati počali. Jest
totiž známo, že tito rozšiřovatelé pravého
učení v každé důležité záležitosti do Říma
se utíkali a na radu k sv. Otci chodili, že
se vždy za odvislé od stolice Římské po-
važovali, že ostatky sv. Klementa přinesli,
mši sv. sloužili, slovem, že katolíci byli.
Z toho patrně, jak směšné jest počínání
našich bratří protestantských, kteří tyto ss.
muže nyní z čista jasna za soudruhy svého
odpadlictví, za ctitele augsburského či hel-
vetského vyznání vydávají! Abych se ne-
odchýlil od zprávy své, zvěstuji že na Ve-
lehradě letos dle pamětní knihy bylo již
110 průvodů, nejvíce z Moravy; z Čech
tam bylo processí z Vodňan, Vacova, Písku,
Jinína, Nezamyslic, Malenic; příchod opo-
věděli Budynští, Velvarští, Čáslavští a j.
Co se chrámu Páně na Velehradě a jeho
prostrannosti dotýče: podobá se zevnitř
chrámu Oseckému v Litoměřicku, ba po-
někud i novému chrámu v Turnově, ovšem
s tím rozdílem, že jest větší než tyto a
menší i užší než Sedlický u Hor Kutných,
který svou přívětivostí nad mnohé chrámy
v Rakouském mocnářství předčí. Vele-
hradská svatyně jest mnohým dobrým obra-
zem opatřena a okrášlena rozličnými po-
stěnách malovanými událostmi ze životů
svatých a světic Božích.

K hlavní slavnosti, která se slavnými
nešperami dne 4. července započne a po
celý týhoděn potrvá, přibude z Říma nový
oltář z bílého mramoru. Obávám se, aby
nový tento oltář nezpůsobil nových pož-
adavků ohledně ostatních oltářů v chrámě;
a však to tuším neodstraší nynějšího hor-
livého duchovního pastýře, který při své
chvalné osvědčené horlivosti vše vynakládá,
co by k oslavení nejen tisícileté památky
uvedení sv. náboženství k nám ale i k
ozdobě chrámu posloužilo.

S jakou touhou zbožný lid katolický
na Velehrad, a to často z veliké vzdále-
nosti putuje a jak upokojen odchází po vy-

konané pobožnosti a po učiněném slibu, že
chce mnohem horlivěji vyznávat i hájiti
víru apoštolů Slovanských a svých nej-
větších dobrodinců, o tom svědčí následu-
jící nepatrná událost. Navštívili jsme též
chrámek, nazývaný „Cyrilka“, jenž se právě
obnovuje a na památku své starožitnosti
nápisy psanými cyrilkou okrašluje; a hle,
odcházející jedno processí vidouc drve
otevřené, pílilo nápodobně do svatyně. I
řekli jim, že tu posud ničeho není k vidění.
„I co, nám se tu všechno líbí,“ odpovídali,
„vždyť tu bývali naši po Bohu největší do-
brodincové.“

Prál bych ovšem, aby se krajané moji
neštíteli cesty, ani výloh a obtíže, aby po-
kud možná celé Čechy putovaly na Vele-
hrad, ale z ohledů zdravotních neschvalo-
val bych osadníkům pouť, která pěšky ko-
nána 12—15 dní požaduje, nýbrž byl bych
všem tou radou, aby se v čas usjednotili
a zvláštní vůz nebo i vlak na železnici
sobě zamluvili, by vezouce se cestou zpí-
vati a modliti se mohli. Po železné dráze
lze pouť tu vykonati za 3—4 dni.

Pohořelý.

(Jiný ctěný dopisovatel nás, vel. p.
I. P. píše: Nyní stojí cesta po železné dráze
z Prahy do Uherského Hradiště bez mála
8 zl., ale máme naději, že v slavnostním
témdni bude na polovici snížena. Ranní
vlak z Prahy bývá v Uherském Hradišti
o 1/2 hodině v noci. Tam bylo by dobře
odpočinouti a z rána pěšky putovati na
blízký Velehrad.)

Od Řápu, dne 22. června 1863.

[Obrázky ze smíšené osady. II. Smíšená manželství.]

„Církev neschvaluje manželství mezi
katolíky a nekatolíky a napomíná svých
věřících, aby v takové sňatky nevcházeli,“
tak praví článek 66. nařízení daných ka-
tolickým manželským soudům r. 1857
a mluví zajisté svatosvatou pravdu. Na-
byl jsem tohotéž přesvědčení o smíšených
manželtvích ze zkušenosti na osadě. Ať
nic nedím o tom, že mezi manžely, chtějí-li
se vyhnouti sporům a mrzutostem, musí se
vyvinouti *netečnost* a lhostejnost nábožen-
ská, takže pak ani jeden ani druhý o víru
nedbá, a řekl bych skorem, ani horlivě dbáti
nemůže, k. p. co se týče postu, svěcení
svátků svatých: upozorňuju čtenáře toliko
na *vychování dítek* ze smíšeného manžel-
ství. Jak možná vycvičiti dítě dobře v
náboženství, když je v něm *jen jeden*
z rodičů cvičiti může? — Jak možná, aby
bylo dítě horlivé, vidí-li na jednom ze
svých rodičů, že se o tu jeho víru pranic
nestará, a jí sám nezachovává? — A tu
schvaluje ještě předpokládám, že jsou všechny

děti jen jednoho náboženství, a že v domě nebyvá žádných rozepří o víru, a že tudíž katolická strana může všechny děti po katolicku svobodně vychovávat. Že netečnost tato tím spíše se musí vyvinouti v rodině, jsouli *děti dvojího náboženství*, snadno lze nahlédnouti. Než věci ty jsou vůbec známé, a proto jich opomenou. Avšak toho se chci zde dotknouti, co se stává, když katolická strana po kopulaci, a třeba i po daném reversu *odpadne*, a je tu několik dětí, jež katolicky vychovány býti mají, byvše po katolicku dle reversu aneb dle katolického manžele pokřtěny. Pak bývá ono vychování hrozné se stanoviska mravního. Osud takových dětí jest známý. Do školy katolické ovšem musí choditi, avšak rodičové nemohou se dočkati toho 18. roku, aby je dali „zapsati na svou stranu.“ Že již před 18. ano i před 15., a někdy i před 12. rokem *musí* tyto *katolické* děti choditi do evangelických kostelů s rodiči, jest vůbec známo, jakož i že je katolický kněz sotva přiměje k sv. zpovědi a k sv. přijímání, a přivedeli je k tomu, jaké to přijeti ss. svátostí, když donuceny zevnitř to vykonaly, uvnitř pak sotva schopny byly ku přijetí těchto svátostí! V tom ohledu bylo by v skutku příhodnější věci, kdyby sobě takový odstupující katolický manžel hned vzal ty děti na svou stranu, aby to ubohé dítě vyhnulo se všem těm nezaviněným nesnázem, jež mu ve škole a doma a v svědomí jeho nastávají a pak kolik let sužují. Podám hned příklady.

Bylo to letos o velikonočních. Připravoval jsem opakující mládež ve škole k sv. zpovědi. Mezi dětmi sedělo i jedno 13leté děvče ze smíšeného manželství, katolické sice, avšak jeho kat. matka později odpadla, takže mladší její děti též do školy chodící jsou evangelické. Ve všední škole připravoval jsem dvakrát to děvče k sv. zpovědi, ale nikdy nepřišlo. I otázel jsem se jí, řka: Jestli pak přijdeš tentokrát k sv. zpovědi? — Nepřijdu. — Proč? Což ti brání rodiče? — Nebrání. — Proč tedy nepřijdeš? Vždyť jsi katolička a víš, že máš jíti v tento svatý čas. Já si to neberu na svědomí, ty si za to u Pána Boha odvěz. — Děvče na moji řeč více neodpovědělo; avšak po chvíli řekl okolosedicím, že, až bude v 18. letech, stane se evangelíčkou. Po skončeném opakování nešla na cvičení do kostela; slyšel jsem, že chodí už dávno s rodiči do evangelického kostela. — Smutný to příklad! Povím jiný.

Na osadě ovdověla gruntovnice katolička s malým kat. dítětem. Zalobil se ji mladík evangelík. Chtěla si ho vzíti bez reversu. Měli přijíti se svědky k zá-

pisu. Čekali jsme od rána až do poledne na ně; tu najednou přišla sama s 2 svědky hlásíc se, že odpadá. Odpadla. Kopulace byla po evangelicku. Dítě ono jest pětileté, bude choditi do katolické školy, ale v jakém náboženství bude doma vychováváno, a co má s ním katecheta ve škole začít? — Bylo to před 2 lety. Hoch z opakující hodiny přinesl vysvědčení, abych mu je podepsal. Na něm stálo „evangelík h. v.“ I maje ze zkušenosti podezření nahlédl jsem do matriky a nalezl tam bocha. Tys katolík, pravím, křtěný r. 1850 zde. — Nejsem, odpověděl hoch, matka mně říká, že jsem křtěn v L. — Není možná, pravím, zde to stojí, čti. — Já tedy nevím. I napsal jsem mu tedy „náboženství katolického.“ Hoch odešel na učení do Litoměřic — a ostal bezpochyby čím byl, — ničím. Matka jeho totiž odpadla a dávala pak pozdější děti křtiti po evangelicku. I není tedy divu, že i ten první (katolický) považován byl ve škole za evangelíka. Co tu dělat? —

Máme na osadě hochy zavázané k navštěvování nedělní školy. Jsou ze smíšeného manželství a katolíci. Ale matky jejich odpadly r. 1849. I nepřicházejí tito hoši nikdy k sv. zpovědi. — To jsou tedy samé smutné následky smíšených manželstev. Kdyby vůbec nebyly dovoleny, lépe by v tomto ohledu bylo! Nemám to za zlé evangelické straně, že nechce podepsati reversu, jednáli z přesvědčení náboženského; ale to nemohu než zavrhnouti, že katolíci berou si evangelické snoubence a nejsou tak horliví v tom ohledu jako evangelíci, z čehož následuje, že později obyčejně katolická strana odpadá.

A což kdyby nestávalo passivní asistence! Mnohé nevěsty jen k vůli té zevnitřní slávě často odřeknou se evangelického ženicha, žeby prý neměly bez reversu oddavky v kostele, — a tedy nikoli z náboženských příčin a důvodů.

Stalo se nám také nedávno, že jedna vdova, katolička, majíc 6 dítek katolických, a chtě se vdáti za evangelíka, dala si napsati revers a přivedla si ženicha evangelíka na faru k podpisu. Než tento nechtěl podepsati řka: Mně vyhrožoval náš p. farář, že mne neohlásí, jestli revers podepíšu. Jeli to pravda, nechválím to, že evangelický p. farář vyhrožoval nezákonným a nedovoleným trestem.

A právě nyní, než jsem list tento dopsal, odbyl jsem zápis jedné holky 19leté, která od nás odpadá. Je ze smíšeného manželství, otec její evangelík helv. v., a ona se bude vdávati opět za evangelíka. Matka dala se oddati bez reversu a dcera,

katolička, nyní už odpadla. Smutné to následky smíšeného manželství a svědectví o škodlivosti sňatků takových. — m.

Z Oustí nad Orlicí dne 22. června 1863.

[O snášlivosti náboženské.]

Často se vytýká nám katolíkům, jako bychom byli nesnášliví, ano listy politickými býváme k snášlivosti náboženské napomínáni. Stateční Tyroláci, že se zpěčují proti rovnému oprávnění evangeliků — ve vlasti své, hájíce, takto jednotu víry své a staré právo, jim od mnoha panovníků zaručené, jsou rozhlášeni za neliberální, za nesnášlivé... Než vízme, na které straně jest nesnášlivost náboženská, zdali, jak se vůbec za to má, na naší, anebo na straně evangeliků. Nechtěje mluvit o českých listech evangelických, kde hrubými nadávkami a tisíckrát vyvrácenými lžemi neustále se obsypává Církev katolická, kde největší hana kydá se na naše ss. patrony, obrátím zřetel čtenářů „Blahověsta“ na jednu smutnou událost ve smíšené obci Sloupnické, která podává jasný důkaz o nesnášlivosti náboženské. V „Blahověstu“ učiněna byla již zmínka o roztržistém kříži Sloupnickém; aby pak čtené čtenářstvo listu tohoto celý smutný příběh seznalo, chci jej vypravovati.

Zbožná vdova K. B. z Horní Sloupnice věnovala 40 zl. r. č., aby na kopci postaven byl sv. kříž. Jelikož místo to jest majetek obecní, byla odbývána od obecního představenstva u přítomnosti výboru o postavení téhož kříže komise, při níž se hraničící s touto obcí evangelici a výborové zpěchovali proti postavení kříže, udávajíce za příčinu, že by prý stínil na jejich pole, že by se koně při obdělávání rolí mohli splášiti, a když výborové katolíci namítli, že by strom snad mohl stíniti nevšak svatý kříž, znamení spásy naší, dána od evangeliků ta hořká odpověď, žeby strom nikdy jim nebyl tak odporný jako „ten sloup“, totiž svatý kříž. U evangeliků nemá tedy „strom života“ ani tolik vážnosti, jako strom lesní, planý. K urovnání této záležitosti byla též od c. k. okresního úřadu v Litomyšli odbývána komise, kdež evangelici do protokolu toto vyjádření napsati dali: Že místo toto obci nižádného užitku nikdy nepřineslo, ani budoucně neponese, nic však méně, že proti postavení sv. kříže slavně protestují, jelikož stavení křížů a soch proti jejich náboženskému přesvědčení jest a že za to neručí, byli by kříž postaven, nebude-li zase roztloučen. Již před tím, nežli komise úřední odbývána byla, dal dědic po oné vdově K. B. přivezený pískový kámen na tomtéž kopci

v noci hlídati, aby nebyl roztržistěn. Ubohý hlídač byl chycen, a jako zločinec voděn od čísla k číslu, až konečně jeden evangelický výbor, muž v každém ohledu šlechetný, tomuto nelidskému týrání konec učinil. — Protokol byl odeslán c. k. místodržitelství, kteréž jak c. k. okresním úřadem Litomyšlským tak i bezprostředně panu pastorovi Sloupnickému nařídilo, aby evangeliky, jeho duchovní správě svěřené, poučil, že by byli ode všech úřadů přísně trestáni, kdyby se opovážili v protokolu uvedenou hrozbu, rozbití sv. kříže, ve skutek uvésti. S povolením slavného c. k. místodržitelství a nejd. biskupské konsistoře Kralohradecké byl pak onen kříž při účastenství nesmírného počtu věřících slavně posvěcen, při kterémžto posvátném úkonu měl místní duchovní správce vel. p. Jan Dremel řeč, ve které ukázal, čemu nás kříž Ježíše Krista učí. Takto stál posvátný kříž od prvního listopadu až do 23. března t. r., v kterýžto den onano hrozba způsobem hnusným vykonána byla. V noci totiž neznámý obrazoborec železným kyjem 16 velikých a 3 menších ran pískovému podstavci tak zasadil, že plocha na zemi, všechny rohy podstavce, hrany sv. kříže porouchány a zrušeny jsou, a posvátný kříž takto urouhán a zohaven jest.

Kříž ten, ač nejd. biskupská konsistoř Kralohradecká nařídila, aby sbírkou mezi katolíky Sloupnickými byl v předešlý stav uveden, není posud opraven, a strní na vysokém kopci co svědek nesnášlivosti katolíkům pak okolo jdoucím již pro toto znuctění dvojnásobně jest drahý a svatý. Zdali pan pastor Sloupnický evangeliky vedle nařízení c. k. místodržitelství poučil, že kříži posvátnému pod přísným trestem ublížiti nesmí, nedá se určit, toliko to jest jisté, že když již kříž byl roztržistěn, několik evangeliků rozkřikovalo, že dvojčet. pan pastor v návalu prací úředních na ono poučení zapomněl, z čeho se ne bez důvodu dá souditi, že teprv po roztloučení sv. kříže ono poučení evangelikům uděleno bylo. Co by as tomu řekli Sloupničtí evangelici, kdyby katolíci jejich hřbitov, který rovněž na půdě obecní se nachází, tak zohavili, jako to učiněno na sv. kříži? — Také tu podstrkují evangelici v chrámu katolickém své katechismy, kde s opovržením mluví se o víře katolické, našemu lidu, vnucují jemu též své bible zdarma, veřejně jej vyzývají k poslouchání aneb čtení listů evangelických, které se také na vše strany zvláštní ochotou půjčují, na veřejných místech, v hospodách mluvívá se nectně o Matce Páně a jiných svatých u přítomnosti katolíků.... co by tomu

říkali evangelíci, kdybychom my k nim podobně se chovali? Ale necht si pší a mluví proti nám sebe ošklivěji, necht si třeba desateré vydávají „Hlasy Sionské,“ a „Husy“ na potupu víry a Církve katolické, národ náš český zůstane bohdá katolickým a nedá se mýliti „Hlasy“ zaputilých a slepou vášní zuřících protivníků, ve svém přesvědčení. Kéžby nastávající slavnost Velehradská, na které jistojistě tisíce zbožných Slovanů katolických ze všech končin našeho mocnářství se shromáždí, otevřela evangelikům oči, aby poznali, že všechny jejich pokusy, ociziti národ Slovanský víře katolické, jsou marné!

—?—

Z Říma dne 18. června 1863.

[Řím, Rusko a Polsko. Rozmíšky v Haliči. Obraz sv. Cyr. a Met. Výroční den volby pap. Kajeník. Do Tridentu.]

Noviny hádaly se vespolek, bylo-li z Říma u ruského dvora zakročeno k prospěchu katolických Poláků čili nie, anebo staneli se to brzy či později. Vězte tedy, že sv. Otec sám napsal list carovi ruskému, v němž jemu vytýká všechny ty kríklavé nespravedlnosti, jichž se Rusko na katolicích v Polsku dopouštělo, s touže apoštolskou neohrožeností, s jakouž mluvil předchůdce jeho k caru Mikolášovi, když byl do Říma přijel. Památná jest odpověď, kterouž car ihned sem odeslal. Ani slovem se nedotýká těch žalob a výčitek, a nesnadno bylo by vyvracet i upírati udalosti skutečných a všemu světu známých, uznává tedy vinu, jako i otec jeho před lety ve Vatikáně, ale na tom není dosti; hodlá-li také krivdy napravit: na tom záleží. Domnívají se, že listost jeho jest toliko „přirozená,“ vynucena nynější tísní. Neboť v odpovědi své prosí sv. Otce slovy nad míru přátelskými, aby vši vážnosti své užiti ráčil k upokojení myslí Polákův. Mezi katolíky jest namnoze rozšířena lichá pověst, jakoby car Alexander II. nebyl tak krutým protivníkem katolické Církve, jako předchůdce jeho. Vězte, že úkaz, jímž se vyhrožuje každému katolickému knězi vyhnanstvím do Sibíře, kdyby se opovážil zpovídati kajeníka, jenž nepřinesl písemného ztvrzení, že v pravdě jest katolík, pravím že úkaz ten má na sobě podpis Alexandra II. Tím chtěl zameziti přečasté návraty rozkolníků do lůna Církve katolické, ale nepomyslí, že lakota ruských popův větší jest, než záští ke katolíkům. Kterak si pomáhají? Duchovní katolický pošle časem několik koreč obili svému rozkolnickému kolegovi a smí pak každého roku asi 20 navracujících se oveček přijmouti do pravého ovčince Kristova.

Nejdůst. p. biskup Velko-Varaždinský řeckého obřadu Papp-Szilágyi navrátil se se včera (12. t. m.) do vlasti své, odplul k Massili. A včera opouštěl vlast a vydal se na cestu sem svěťící (auxiliaris) biskup nedávno zemřelého metropolitů Rusínův sídlem ve Lvově a vůdce svých krajanův na říské radě ve Vídni, Mons. Litvinovič, o němž jsem Vám psal, že sem telegrafem povolán byl. Slyším, že i řeckosjednocený biskup Přemyslský co nejdříve sem přibude. Meškající zde arcibiskup Lvovský lat. obřadu odložil odjezd svůj o několik neděl. Sjezdu tolika popředníků kat. duchovenstva Haličského v Římě diví se novinářský svět. Předemnou ležící „Augsburger Allgem. Zeitung“ podkládá (jako vždycky i tentokráte má zprávy z dobrého pramene!) sjezdu tomu pohnutky politické. I nebude tedy od místa, povím-li pravou příčinu te schůze.

Obyvatelstvo bývalých krajů polských (nyní rakouských) sestává, kromě náramného počtu židů, z Poláků a Rusínů. Onino jsou nejvíce v krajích západních, tito ve východních domovem. Prostřed země a okolo Lvova obývají obě národnosti pospolu. Poláci byli od přijetí náboženství křesťanského vždycky věrnými syny kat. Církve lat. obřadu. Ale ne tak Rusíni, ti propadli na dlouhý čas ruské roztržce; teprv synodě Zamoyské (r. 1720) podařilo se spojití jich opět s Římem, jenž jim výslovně povolil, aby obřad svůj podrželi. Avšak uznávající přednosti obřadu latinského přestoupili za nedlouho mnozí Rusínové, a zvláště vzácnější mezi nimi, z dobré vůle k obřadu latinskému, ostatní pak přijali během času na místo některých svých zvláštností obřadu a obyčeje latinikův. Tu najednou probuzena jest za posledních let národnost, nastala obrat. Rusínové nechtíce více slyšeti o latinském obřadu, žádají, aby jejich liturgie a obyčeje byly netoliko zachovány, ale i tam opět uvedeny, kdež byly obřadu latinskému ustoupily. Tak n. p. různí se Latiníci od Rusínů v tom, že Latiník přijímá velebnou Svátost kleče, Rusín pak stojí. I žádají tedy Rusíni, aby se ve všech jejich farních chrámech, i tam, kdež lid byl uvykl přijímati kleče, podávalo toliko stojícím. Odvolávají se netoliko na synodu Zamoyskou, která jim trvání obřadu byla pojistila, ale i na stálou péči apoštolské Stolicе, jakouž vede o přesné zachování každého schváleného obřadu. Latinští katolíci v Haliči obávají se, aby tento obrat bratří u víře nebyl počátkem odpadu k ruské schizmě, ano strachují se, že se známým pletichám Rusie dříve nebo později podaří, roztrh-

nouti svazek jednoty katolické, rozptýlití, co před lety bylo spojeno. Nesmíme se tedy diviti starostlivosti vrchních pastýřů obřadu latinského, ale i vděčně uznati musíme příkladnou nestrannost Stolice apoštolské, kteráž neodsuzuje aniž by byla slyšela stranu druhou „Audiatur et altera pars!“ Sporné otázky dojdou tu zralého uvážení, jakého v plné míře hodny jsou, za tou příčinou neočekávejte rozhodnutí v několika dnech. Přítomnost zástupců obou stran urychlí ovšem narovnání a proto dávejte ústnímu jednání přednost před úředním dopisováním. Dež Bůh, aby se vše šťastně ukončilo k blahu Církve, ku pokoji věřících! — Nejd. biskup Dákovský, Jiří Strossmayer zamluvil si u jednoho zdejšího malíře pro obrazárnu svou obraz sv. Cyrilla a Metoděje. Umělec má vyobraziti sv. bratry Soluňské před papežem Hadrianem II., jimž on povolení dává k slavení liturgie slovanské. Obraz bude stát 3000 zl. — Dne 13. ráno oslavovali tu Francouzi dobytí Puebly 101 ranou z děl na tvrzi Andělské, což tu s nelibostí přijato bylo. Více se líbilo hrmění děl dnes (17.) k oslavení výročního dne volby našeho sv. Otce Pia IX. Je to již anebo lépe teprv 18. výroční památka zvolení jeho. Kýžby ji Řím a svět ještě mnohokrát slaviti mohl! Kýžby se sv. Otec dočkal toho potěšení, aby uzel jako kajicníky u nohou svých všechny protivníky své, jako onehdy viděl Pappaletterre, opata proslulého kláštera cisterciackého „Monte cassino.“ Je tomu právě rok, co on Piemontesům holdoval. Ale svědomí nedalo mu pokoje, pokud se opatství svého nevzdal a k nohám sv. Otce se nevrhl. Sv. Otec přijal pobloudivce na milost a vykázal mu zdejší klášter „S. Paolo fuori le mura“ za obydlí. O výroční památce volby papežovy jest tu obyčejem, že jeden z kardinálů od téhož papeže jmenovaných (primae creaturae) toho dne mši sv. slouží v kapli Sixtinské, kterouž slyší sv. Otec a sbor kardinálů. Cest tu měl letos J. Em. kard. Reisach; zastupoval kard. D' Andrea. — J. Em. kard. Reisach odejel dnes (18.) jakožto „Inviato“ (poslanec) sv. Otce do Tridentu k jubilejní slavnosti. Ubírá se přes Massiliu, skrze Švýcarsko, na Feldkirch a Meran; hodlá d. 24. dorazit do Tridentu. Jeho průvodci jsou dva arcibiskupové in part. inf. jménem Alessandro Franchi, arcibiskup z Thessaloniky, sekretář Cong. negotiorum extraordinarium, a Mons. Salvatore Nobili Vittelleschi, arcibiskup ze Seleucie, sekretář Congr. immunitatis ecclesiasticae. Biskup Fessler odebere se též do Tridentu dne 21. přes Janov, zvolil tedy cestu o mnoho kratší.

Kronika.

Z Prahy. Známo, že nejdůst. p. kardinal za svého lonského pobytu v Římě odevzdal sv. Otci 2000 skudů římských. Byly to dárky bratrstva sv. Michaela a jiné příspěvky z arcidiecese Pražské. Všem přátelům sv. Otce k radosti a nepřítelům k žalosti oznamujeme, že právě odesláno z arcidiecese skrze apošt. nunciaturu ve Vídni opět peníze sv. Petrského: 5000 zl. v bankovkách, 380 zl. na stříbre a zlatě, a 460 zl. v rozličných papírech.

— V neděli dne 28. t. m. půjde z Prahy processí na Levý Hradec, kdež se počalo křesťanství v Čechách. Účastníci sejdou se o 5. hodině ráno u sv. Jiří na Hradčanech, kdež vdůst. p. kan. Bradáč mši sv. sloužiti bude. Po té povede vp. Mašek, kooper. u sv. Havla, průvod na památné ono místo, kdež bude zpívána mše sv. a kázání. K večeru navrátí se processí do Prahy. — V pondělí na den ss. ap. Petra a Pavla slaví se výroční pouť na staroslavném Vyšehradě a u sv. Petra na Poříčí. Téhož dne odpoledne po nešporách bude u sv. Salvatora poslední tohoto roku kázání. — V sobotu dne 4. července bude slavena památka sv. Prokopa, patrona království Českého u Věch Svatých na Hradčanech, kdež jest hrob jeho.

— U horlivé sběratelky, paní Marie Riegrové sešlo se na chrám sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně již přes 4000 zl.

— Bratrstvo sv. Cyrilla a Methoděje na Vyšehradě založené v březnu t. r. zrostlo již na 500 údů. Dne 5. července bude dotčené bratrstvo konati svou pobožnost.

— Dne 18. t. m. uveřejnily „Pražské Noviny“ následující zprávu: „Dle bezpečného doslechu byl nejvyšším rozhodnutím Jeho c. k. apošt. Veličenství české evangelické obci náboženské augspurského vyznání v Praze na žádost její k účelům její bohoslužby ze zvláštní milosti přenechán bývalý, od mnoha let zrušený, a nyní k účelům c. k. mincovního úřadu užívaný kostel Paulánů v Praze.“

Kostel tento vystaven byl na místě kláštera Paulánův (r. 1501 vystavěného od svobodného pána z Kray'sů) od protestantů augspurského vyznání v letech 1611—1614. Vedle chrámu měli německou školu. Po zakladatelích nazýval se chrám ten dlouho kostelem německým. Po bitvě na Bílé Hoře museli protestanté kostel opustiti, jenž dne 13. ledna 1625 opětně dán jest Paulánům. Tito rozšířili klášter svůj; avšak když 15. listop. 1631 Sasové do Prahy vpadli a s nimi mnoho vypovězených protestantů se navrátilo, museli Pauláni kostel i klášter opět

postoupiti protestantům, kteří tu seděli až do odchodu Sasův r. 1632. Od té doby náležel kostel Paulánům, až císař Josef II. r. 1784 klášter i kostel zrušil čili zavřel. Nyní se stal chrám ten skladištěm zboží, sem se skládalo z jiných tehdejších zrušených kostelů a klášterů vzaté nářadí, obrazy, atd., což vše potom v tomto kostele prodáváno bylo v licitaci, při kteréž mnohdy drahocenná díla umělecká za fatku vyhozena byla. — V kostele tomto bývaly hrobky šlechtických rodů: Desfoursův, Pachtův, Sternbergův, Trautmannsdorffů, Malovců a j. Hrobka hrabat Desfoursů byla v červnu r. 1856 otevřena a z ní pozůstatky osmi členů té rodiny do Železného Brodu převezeny. (Boh.)

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupil dr. Jan Turner, prof. bohosloví v Budějovicích. — Sušilova „výkladu sv. Matouše“ vytištěno již 10 velkých archů.

— Z Budějovic. Svátost svěcení kněžstva bude nejdůst. p. biskup v následující dny udělovati: dne 29. července subdiakonát, dne 31. července diakonát a dne 2. srpna presbyterát. Vysvěcení budou:

1. Alumnové bisk. semináře: Bartoš Jos., nar. 6. března 1836 ve Zbudově; Beran Jan, nar. 14. května 1839 v Zahradce; Dichtel Jan, nar. 27. července 1839 v Neustiftu; Fulin Jos., nar. 24. února 1839 v Budějovicích; Ketzer Vác., nar. 31. ledna 1837 v Jetenicích; Köller Frant., nar. 6. června 1837 v Neudorfu; Ledvína Matouš, nar. 20. května 1838 v Milavci; Palm Frant., nar. 30. září 1828 v Chebu; Pevný Vác., nar. 29. srpna 1839 v Cimicích; Pflanzner Frant., nar. 19. listop. 1832 v Horažďovicích; Pinter Linhart, nar. 6. listop. 1837 v Elhenicích; Šachl Frant., nar. 21. října 1836 v Levíně; Šinko Jan, nar. 25. prosince 1836 v Besenicích; Velan Jos., nar. 19. února 1838 v Písku; Zemlička Tomáš, nar. 17. prosince 1837 v Likařově Lhotě.

2. Klerikové řádu pobožných škol: Elbl Maximil., nar. 31. října 1840 v Mor. Třebové; Sekera Jindřich, nar. 15. června 1839 v Chotěboři. Každý bude ve farním chrámu Páně té osady, odkud pochází, ohlášén. — Diecesální synoda bude se slaviti dne 1., 2. a 3. září. K tomu konci děly se již v měsíci dubnu a květnu ve vikariátech předběžné porady, v nichž k vyzvání nejdůst. p. biskupa duchovenstvo činilo rozličné návrhy, týkající se hlavně veřejného postavení a kázně kněžstva. Návrhy tyto se nyní zde skoumají, z nichž ty, kteréž budou za přiměřené uznány, budou synodě předloženy. I jiné potřebné přípravy se pilně konají. — Nejdůst. p. biskup, kterýž dne 15. t. m. se odebral do Vídně, odjede v tomto témdni z Vídně do *Trientu* k jubilejní slavnosti a později též na *Velehrad*, kdež mti bude pontif. mši sv. *F. J.*

Z Vídně dočítáme se v „Nár. L.“ č. 140: V záležitosti revise konkordatu, za

kterýmž účelem jak povědomo biskup Fessler co jednatel vlády rakouské před nedávnem do Říma se odebral, sděluje: „Wand.“ následující trudnou (?) zprávu: „Všecko vyjednávání v záležitosti této mezi Vídní a Římem vedené může se považovati za skončené. Co do věci nezměněno na konkordatu ani toho nejmenšího, a veškerých 36 artikulů podrží plnou platnost svou jako dříve. Vůbec nemělo celé vyjednávání ani toho účele, aby konstatována byla potřeba řádné revise a opravy, nýbrž otáčelo se toliko výhradně o otázky: shoduje-li se konkordát celkem i částmi s nynějším ústavním zřízením Rakouska čili nic? a potom: mohou-li protestanti rakouští nynějšími stanovami konkordatu v náboženských a politických právech svých utrpěti jakéhos zkrácení? Jak samo sebou se rozumí, odpověděno na první otázku přisvědčením, na druhou záporně, a takž smřstila se celá misse pana preláta Fesslera na planou formální rozpravu.“ (Po našem zdání plané jest všeliké usilování o změnu konkordatu, neboť nám věru málo prospěl, ale protestantům zajisté neuškodil; je pouhý strážák jako slovo: Řím, neb ultramontán. A přece se pánům od péra zdá, že nám dáno přemnoho autonomie, i dolehají na změnu, ale na změnu k naší škodě!)

Literní oznamovatel.

— „Material k slovníku technologickému“ od Arnošta Vysokého ukončen jest sešitem VII. — Pro zakladatele Matice české, kdož celé dílo najednou ze skladu v Museu odeberou, ustanovena jest cena na 3 zl.; při odebírání po sešitech stojí 3 zl. 30 kr.

— Nákladem Karla Janského v Jindřichově Hradci vyšel: „Výběr zpěváků nevyhnutelných hudebních vědomostí mimo některá cvičení ve zpěvu.“ Zvláště pro zpěvácké spolky sepsal Quido Havlasa, učitel při c. k. hlavní škole Jindřichohradecké. Mimo titul a předmluvu stran 12.

— „Acta et Decreta Concilii Provinciae Pragensis anno Domini MDCCCLX celebrati“ jest nápis naší provincialní synody. Kniha ta 27 archů největší osmerky bude od 1. července k dostání v kanceláři arcib. konsistoře Pražské, kdež duchovenstvo měst Pražských předplatní cenu (1 zl. 25 kr. r. č.) složití má; duchovenstvo pak veškeré církevní provincie obdrží výtisky za tutéž cenu cestou úřadů vikariatních. Mimo předplacení bude později spisen na skladě K. Bellmanna za 3 zl. r. č.

— Rozhodnutím arcib. konsistoře Pražské od 15. června 1863 č. 3648 povoleno jest zakoupení „Kancionálu“ a „Hlasu varhan“ pro kůry z jmění zádušního.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

- P. Blažej *Karas*, kněz řádu pobožných škol, vicerektor a professor na c. k. vyšším gymnas. Novoměstském v Praze, dne 16. června (nar. 3. března 1799 v Příboře na Moravě, složil sliby 16. břez. 1828, na kněžství posvěcen 28. září 1824). Slavný pohřeb byl d. 19. t. m.
- p. Josef *Fiala*, farář v Lužci, (nar. 26. břez. 1790, kněz od 27. pros. 1814) † 22. t. m.
- p. Ignac *Grundmann*, farář v Ludwigsdofu (v hrabství Kladském) dne 13. května.

Vyznamenán jest:

- p. Jirí *Pecher*, far. Komárovský, jmenován osob. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Ott*, za faráře v Lukově.
- p. Frant. *Riedl*, za faráře v Haydě.
- p. Vác. *Sommer*, za faráře v Ostrově.
- p. Ant. *Fritsch*, za administ. ve Válcí.
- p. Jan *Scharnagl*, za administ. do Radošovic (Reschwitz).
- p. Ant. *Fenzl*, za fund. kapl. do Nečtin.

V diecesi Kralohradecké.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Mencik*, kaplan v Lužanech, dne 9. června (nar. v Radími 1. ledna 1828, kněz od 25. července 1852.)

Vyznamenán jest:

- p. Jos. *Kašpar*, farář v Libčanech, obdržel col-lare canon. a jmenován jest vikár. sekretářem v okrese Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vinc. *Laštovička*, kaplan, za administratora v Ronově.
- p. Jos. *Šádek*, koop. ve Vrsci, na vypomoc do Železnice.
- p. Jos. *Strásák*, kaplan v Luži, za proz. ředitel hlavní a podrealní školy v Lanskroutě.

V diecesi Litoměřické.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Hochberger*, farář v Bělé (Byla), dne 23. května.
- p. Vác. *Ríha*, far. Voračovský na odpoc., dne 26. května.
- p. Jos. *Lampa*, kněz na odpoc. v Olešnici, dne 31. května.
- p. Frant. *Schott*, jubil. kněz, far. a osob. děkan v Křimově (Křima) dne 1. června.
- P. Bernard *Vogler*, kněz ř. cisterc., farář v Radčici (Maria-Ratschitz) dne 8. června.

Vyznamenán jest:

- p. Alois *Hille*, dr., čestný kan., jmenován skuteč. kanovníkem katedralní kapitoly v Litoměřicích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- Kněží řádu cisterc. v Oseku za administr. far.:
P. Jos. *Dressler*, z Vysočan (Wissoczana) do Radčice.
- P. Theodor *Petters* z Horního Hrobu (Klostergrab) do Vysočan.
- P. Ildefons *Nitsch*, gymnas. prof. v Chomutově, do Horn. Hrobu.
- p. Jos. *Javůrek*, katech. v domě propušt. ká-ranců v Praze, za administr. in spirit. v Mi-lešově.
- p. Frant. *Dražil*, kapl. ve Vysokém, za admin. v Pasekách.
- p. Jos. *Lang*, kapl. v Mašově, za administr. do Chmelištné.
- p. Jan *Manžil*, kapl. v Semilech, za administ. in spirit. v Loukovci.
- p. Ant. *Schuh*, za administr. v Křimově.
- p. Frant. *Piedler*, za administ. v Bělé.
- p. Jan *Mann*, za administ. do Cinwaldu.
- p. Jos. *Ehl*, kapl., za administ. (in spirit. et temp.) v Libochovicích.
- p. Vojt. *Wagner*, kapl. v Radonicích, za administ. v Soběsukách.
- p. Jos. *Srb*, kapl., z Vidimi do Bošina;
- p. Frant. *Wildner*, koop., z Dittersbachu do Pankráce.
- p. Gustav *Dittrich*, kapl. z Arnsdofu do Dittersbachu. (Jetřichovic?)
- p. Frant. *Havřda*, kapl., z Jablonce do Semil.

Na odpocínuti se odebrali:

- p. Vojtěch *Hnojek*, děkan Libochovický, kons. rada, c. k. dvor. kapl., atd.
- p. Daniel *Miersch*, far. v Cinwaldu (na čas).

Uprázdnné msta :

Bělá (Byla), fara patron. nábož. matice;
Chmelištná (Chmeleschen), fara patron. hrab. Černína; *Křimov* (Křima, katalogu diecese Litoměřické, kdež jména místní až k nepoznání jsou přestrojena: „Chřima“); *Paseky* (Pasek), fara patron. nábož. matice; a *Soběsuky* (Sobie-sak), fara patron. paní Anny Stieber. Lhůta konkursu nebyla nám udána.

Listárna redakce.

Přispěvky: Na chrám sv. *Cyřilla a Me-thoděje* v Karlině a sice na hlavní oltář: Z fary Chřínské 2 zl. r. č. — Úhrnem sešlo se v red. „Blah.“ na chrám Karlínský v púletí I.: 340 zl. 67 kr. r. č. 2 zl. a dvacetník na stříbře.

vp. O. K. v Žl.: Obdrželi jsme.

dp. J. P. v N. V. Čtenáři upomín. o pokračování dopisů „po návratu z Říma.“

Sl. red. „Pozoru“ žádáme, aby otiskující zprávy naše neobtěžovala si dodávati aspoň: „Blah.“ jako to činí redakce jiných listů.

 Číslem tímto ukončeno I. púletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předpla-cení na púletí II., které počne číslem příštím. Nově přistupujícím předplatitelům poslouží expedice úplnými výtisky. (Cena udána jest v čele tohoto listu.)

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—1.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici

i u všech řádných

kněhkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.

na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se záslukou pošt-
ovní:

celoročně: 3 zl. — kr.

půlročně: 1 zl. 55 kr.

Misie kat. Církve v Číně.

Podal kn. **Josef Hausmann**, farář v Těšenicích.

Uryvek tento z velikého díla anglického: „Křesťanské misie atd.“ od T. W. M. *Marshalla*“ podávající ctěn. čtenářstvu upozornění na celé dílo, kterémuž ne jenom katolické hlasy nýbrž i protestanté cenu přiklají. Jenom v Anglii bylo lze použití pramenů, které nikde jinde se nevyskytují. — S radostí jsme přijali zprávu, že „Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje“ v Brně hodlá nákladem svým vydati překlad vzácného toho díla.

Nelze vypsatí hrozné pronásledování křesťanů v Číně za let 1747—1750. Tímto rokem ukončuje se po druhé činnost misie v Kochin-Číně, kde Jesuité více než 120.000 křesťanů pod svou ochranou měli, Lazaristé asi 80.000, misionáři Propagandy asi 30.000, Dominikáni asi 20.000, v celku tedy více než 250.000 obrácených pohanů a to pouze v Tong-kingu. — O třetí době píše Marshall: Až posud jednal náš dějepis o lidech, jenž byli šli, aby své odměny dosáhli prve, než ještě jedinký z našeho pokolení se zrodil. Nyní pak máme vyprávěti o jiných, jejichž dílo jsme takřka vlastníma očima pozorovali; kteří z dnů našich a od rodičů pocházejí, jenž posud mezi námi živi jsou; jejichž obličej ještě ve mnohých domech ve Francii, v Itálii, ve Španělsku znám jest; s nimiž jsme snad sami osobně obcovati za čest sobě pokládali, a jejichž přátelské tisknutí ruky snad ještě v upomínce cítíme. Osvědčili se toutéž rekovnou myslí jako jejich otcové. Máli XIX. století v sobě moc, zroditi nové pokolení apoštolů a mučovníků. Mohou-li v době, jakáž jest naše: zkažená bezbožností a nevěrou, toliko o zájmy pozemského blahobytu starostlivá, mohou-li v takové době mezi námi nalezení býti mužové, kteříby se svatému Pavlu aneb Řehoři podobali? Ano, svět se může ovšem

měnit, avšak Církev ostává tatáž; a proto neustává, a jak praví Bossuet, neustane až ku konci času „roditi učence, apoštoly a evangelisty.“

Roku 1831 zemřel mladý Deschavanes na svém stanovisku, utýrán namáháním a veškerou bídou; v 28. roce věku svého. Maje v Evropě zdraví opět hledati zpěchoval se. Téhož roku, abychom prospěch misii jedinkou udalostí naznačili, bylo přes neustálá pronásledování a takřka před očima císařovými 978 křtů ve městě Pekingu uděleno. Roku 1833, téhož, kdy P. Gage-lin zemřel, ukázalo mučeničtví jiné, v podrobnostech snad hroznější nad každé jiné, které v Číně v krvi téměř tonoucí se bylo událo, neukojitelnou nenávist Minh-Menh-ovu, a spolu i nadpřirozenou statečnost jeho obětí.

Čtyry léta před tím opustil Abbé Marchand, kněz francouzský, diecési besanzonskou, svou vlast, aby se misii v jižní Kochin-Číně věnoval. Když pronásledování roku 1833 vypuklo, nechtěl on svého stanoviska opustiti, neboť sloužil tomu, jenž pravil: „Dobrý pastýř dá život svůj za ovce své.“ Po dvě léta se mu dařilo slídění nepřátel, jenž po něm pátrali, šťastně vždy ujíti. V září roku 1835 byl konečně v tehdejší válce občanské lapen. Srdce Minh-Menhovo zplesalo radostí nesmírnou. Bez odkladu byl do hlavního města veden a aby duši bázní sklíčili, hned nástroji k mučení přichystanými obklíčen a na to vyslýchán. „Jsli Fu-Koai-Uhon?“ To bylo čínské jméno apoštolského vikáře. „Nikoliv, nejsem.“ „Kde jest on?“ „Nevím.“ „Znáš-li jej?“ — „Znám, avšak drahně času jsem ho neviděl.“ — „Kolik let jsi v tomto království?“ — „Pět let.“ Oné noci upálili mu katané maso na obou stehních zhroucím železem, a pak jej zavřeli do klece uzounké a nízké, kdež ztrávil noc. Z rána jej opět vytáhli, a provo-
zo-

vali s ním věci hrozné, kteréž ličiti lidská přirozenost se hroží, výjevy, jakéž za prvních dob křesťanských v divadlech ve Smyrně a Antiochii vidati byli uvykli. Po rozkazu předsedajícího mandarina drželo jej 5 mužů na zemi, an jemu 5 jiných v témž okamžení tolikéž železných prutů v ohni rozpálených, každý 18 coulů dlouhý, do rozličných oudů těla vráželi. — Rekovné srdce mučnickovo se nezachvělo. Ačkoliv muky větší byly, než jich člověk smrtelný snéstí může, nicméně i bolestný výkřik boje smrtelného byl víře poslušen. Když kouř vystupoval a jemné maso pod železnými pruty syčelo, slyšeli jej pohané volati toliko: „Ó můj Otče!“ — Posmívali se mu, když železo v jeho těle ustydalo, křičíce: „Otče náboženství Ježíšova!“ Potom mu dávali otázky, o jeho náboženství: „Proč prý vytrhuji křesťané umírajícím oči?“ tázali se, poslední pomazání (oči) tím rozumějíce. Mučnick odpověděl, síly své napínaje: „Oni toho nečiní; nikdy se nic podobného nestalo.“ Vzali jiných 5 žhoucích prutů železných a když ustydl, tázali se dále: „Proč prý stavají lidé ženatí před knězem u oltáře?“ — Mučnick mohl ještě mluvit i řekl: „Oni přicházejí do shromáždění křesťanů, aby sobě požehnání svého sňatku vyprosili.“ —

Po třetí se obnovil jeho boj na život a na smrt. „Jaký to okouzlený chléb podáváte lidem, kteří se byli zpovídali, že je tak pevně u víře udržíte?“ — „Není to chléb, — pravila ústa umírající; — jest to tělo našeho Pána Ježíše Krista, jest to pokrm duší našich.“ — Takové vydal svědectví Bohu v svém posledním vzdechnutí. Avšak nebylo ještě dosti, ačkoliv 15 hrozných ran v tělo jeho vpáleno bylo. Podávali mu pokrmů, však on jich nepřijal. Nyní vystoupili jiní dva pochopové, z kterých každý ostrým a těžkým mečem v ruce máchal. Bylo slyšeti víření bubnů, a když přestalo, leželo maso prsou jeho na zemi. Není viděti, že by se hýbal. Na novo slyšeti buben, a opět odpadly vel ké dva kusy masa. On ještě oči k nebi pozdvihuje — pak lidská přirozenost se poddává, on kloní hlavu svou, prve než byli dilo své dokonali. — Katanujte dále poslanecké pekla, ubohé tělo necítí ničeho více. Duše, které jste se dotknouti nemohli, již uprchla a mučnick dli již u Boha svého. Ti jsou apoštolové, které Církev i v tomto XIX. století vysílá, aby její dilo činili.

Více než dvacet let uplynulo od této události, avšak boj, jehož příklad tuto uveden jest, nepřestal zuriti po celý ten čas. Každý rok hledí na opakování podobných muk. Nelze všech zaznamenati. Jižně od

veliké provincie Mandžurie mezi žlutým a japonským mořem vyniká rozsáhlý poloostrov Korea. I zde panuje král, který jako panovníci Anamští pouze dle jména od císaře čínského jest odvislý. „Není ve zprávách misionářských,“ — praví jeden francouzský spisovatel — „co by se úplnému martyrologium zcela podobalo, jako letopisy Církve v Korei. Veškery její děje krví psány jsou. V jediném roce 1839 byl mučen biskup Imbert, kteréhož od toho času svatá Stolice úctě věřících poručila, provázen jsa kněžími Chastan-em a Maubant-em a obkliččen zástupem 250 žáků; sedm z těchto byli statí, a 180 zardoušení. V letech 1826—1858 byl počet na viru obrácených v Tong-kingu nad 140.000; a tomuto rozmnožení jest se tím více diviti, poněvadž se za 38 let krutého a takorka neustálého pronásledování událo. V jediném roce 1854 obráceno jest 5370 dospělých. —

Dále se ličí stav Církve Anamské r. 1858 v přehledu následujícím, k víře téměř nepodobném. Byloť onoho času, přes neustálé katování 14 biskupů, (v Číně samé více než 30); 60 evropských misionářů; 240 domácích kněží; 900 studujících nauky bohoslovné; 650 katechistů; 1600 klášterních panen v zemi zrozených, a 530.000 křesťanů. „Naši Anamští bratři“ — praví dějepisec této podivuhodné misie — „mohou vším právem dnešního dne opakovati, co Tertullian ku pronásledovníkům prvních dob křesťanských pravil: „Rozmnožujeme se v té míře, v které vy nás usmrcujete.“ —

Rok 1838 byl pro Církev v Kochin-Číně hrozný. Dne 12. června zemřel starší biskup Ignacijs Delgado v žaláři po krutém trápení, když byl po 40 let úřad apoštolského vikáře v Tong-kingu zastával. Trináct dní později veden jest k mukám a na smrt jeho ctihodný pomocník čili koadjutor, biskup Dominik Honarez vlasý máje po 49-letém apoštolování šedivý. Deset dní po jeho smrti zemřel biskup Harvard v bídné chatrči na chatrném prostěradle hladem a utrácením, ačkoliv byl dříve svými pracemi nade všecky se významenal. Knězi Candahl a Vialle zemřeli toutéž smrtí, skrývajíce se po delší čas v jamách a jeskyních. Kněz Simonin skonal na útěku do hor. I to jest pamětihodno, že P. Candahl dvakráte zdarma na loď anglickou přijat byl, ačkoliv co katolický misionář byl znám. Jemu a P. Vialle-ovi se poštětilo, na jaře r. 1835 do Tong-kingu se prodrati, ovšem že se podrobili nebezpečnostvím všeho druhu, několikráte bouři mořskou přestáli, přechasto na horách a v jeskyních útočiště hledali,

hladem a žízni umoření, jen v noci na břeh mořský se odvážíli, aby žizníci ústa slanou vodou ovlažili. A takový život vedli až ku poslední hodině a to z nižádné jiné příčiny, než aby cizincům, lidem neznámým hlásali jméno Spasitelovo.

Avšak rok 1838 měl před svým ukončením ještě jiným vznešeným bojem posvěcen býti, v kterém člověk pomocí milosti Boží k důstojnosti andělské povznesen bývá. Dne 24. listopadu byl stat biskup Borie, apoštolský vikář v západním Tong-kingu. Když kat po sedmkrát marně o ránu se pokoušel, napomenul ho mučovník trpělivě k jeho práci, co zatím i mandarinové tváří svých s hrůzou odvraceli. Když se byl biskup na soudu zdráhal, na rozličné otázky odpovídati, pravil předseda zlostně: „Až tělo tvé železnými pruty na kusy bude sekáno, budeš i pak sto, abys v mlčení svém trval? — „Uvidím, co budu moci učiniti.“ — Ve svém žaláři nepřestal s velikou horlivostí hlásati Krista. Radost, která z jeho obličeje zářila, vzbudila podivení všech pohanů, ačkoliv těžký „kang“ jeho ramena tlačil. *) „Tento mistr,“ pravili vespolek, „má skutečně ducha, aby nás náboženství učil; budeli moci později nás vyučovat, přijmeme také učení jeho.“

Církev v Kochin-Číně ztratila v jediném roce čtvero biskupů. Biskup Cuenot, kterémuž toliko plášť umučených prelátů za podíl se dostal, měl plné právo, v listu, který do Evropy odeslal, napsati takto: „Naše řady rychle řednou, a potrvá-li tato krutá doba ještě nějaký čas, bude stádo naše brzy osířelé.“ — „Rok 1838“ — píše v tutéž dobu apoštolský provikář — „jest pro Tong-king a hoření Kochin-Čínu rok žalu a bolesti. Meč protivníků způsobil hrozné zpousty, a nebesa jsou mučovníky olidněna. Dva biskupové řehole Dominikánské z východního Tong-kingu byli statí v červenci; tři španělští kněží též řehole skonali touže smrtí, a 7 v zemi narozených kněží vycedilo krev svou pro Krista.“

Mezi nejnovějšími mučovníky uvádí Marshall: P. Huong-a r. 1856; P. Chappelaine-a, 29. února 1856; dne 31. ledna byli 4 křesťané statí zároveň s knězem tuzemcem; dne 30. jedenáct nově na víru obrácených; 1859 P. Pavel Loe v Saigon-u; a v témže roce bylo 14 kněží najednou jato, o kterých se s jistotou ví, že smrtí mučnickou 10 jich zemřelo.

Roku 1861 slyšeli jsme o smrti neb žaláři 10 jiných kněží; 3 biskupové při-

vtělení jsou k zástupům mučovníků. Dominikán biskup Melchior, nástupce biskupa Diaze, byl v pravém smyslu na kusy rozsekán. Pět katanů, vypravuje očitý svědek, počalo strašnou práci svou. Byli ozbrojeni malými sekerami, nikoliv ostrými, nýbrž tupými, aby větších bolestí způsobily. Počali tím, že nohy nad kolenama odsekávali; každý oud dostal více než 12 ran, aby odtržen býti mohl. To samé se opakovalo na rukou. Konečně mu vytrhli střeva; ale pokud síla stačila, nepřestával, jméno Ježíše Krista vzývati. Posléze hlava rozdracena a do moře hozena.

Avšak křesťané v Číně jsou skálopevní u víře své, v jejich žilách obíhá krev hrdinů křesťanských. Zmínili jsme se jenom o několika znamenitějších výjevích jejich bojů, poněvadž nemožno jest, všech vypočísti. Někteří ovšem v mukách odpadli, avšak jiní pospíšili, do ruky vzíti palmu, kteréž se nehodnými zajisté nestali.

Roku 1805 páčil George Staunton křesťany v Číně samé — od 40 let opuštěné, — na 200.000; r. 1840 oznamuje Commodore Read, že tou dobou nad 583.000 nově obrácených se nalezá; r. 1850 bylo křesťanů pouze v Kochin-Číně 350.000; kromě 40.000 v městě Pekingu; 80.000 v diecési Nankingské; 100.000 v provincii Sutchuenské; 60.000 v okrese Šangajském; 40.000 v diecési Tukienské; 16.000 v Korei; 10.000 Mongolii; 9000 v Tibetu — a nad to poměrný počet v jiných severních a východních provinciích, jakož i v Tartarii a Mandžurii, tak že nade vši pochybnost počet všech více než milion obnáší.

A rozmnožení kněží při tom neustálém pronásledování v stejné míře postupovalo s počtem učeníků. Roku 1859 bylo 51 biskupů a 624 evropských i domácích kněží; (těchto 428). Církevních kolegií bylo 18. Konečně byl počet čínských žen, jenž nábožný život dle řehole svatého Dominika přijaly, tak veliký, že před několika lety zvláštní pronásledování čínských terciárek zosnováno bylo; neboť celé rodiny byly vstoupily do třetího řádu.

Ku konci tohoto oddělení píše Marshall: Každý kraj světa podá nám tytéž výjevy k rozjímání. V Číně jsme během 3 století katolické misionáře shledali beze změny a viděli je činiti, co člověk nikoliv ze své vlastní síly učiniti nemůže, aniž kdy činiti se pokusil bez vniknutí Božího a bez rady Církve. Ona se v tomto XIX. století osvědčila býti toutéž, jakou byla v prvním; a i moci temnosti jsou přinuceny vyznati, že Církev až podnes může vysílati apoštoly a vzdělávati žáky, kteří co do víry a lásky

*) Kang nazývá se v Číně kláda, těžká a dlouhá, s otvorem pro hlavu; kládu tu odsouzenec nositi musí, aby nijakz na útek pomysliť nemohl.

a svatosti života a stálosti v mukách i smrti nejsou jiní, než ti, kteří utrpení svatého Petra viděli, aneb z úst svatého Pavla moudrost čerpali.

O samovraždě.

Již při vyřknutí slova: samovražda každý se zachvěje, kdo jiskru mravního citu v sobě chová. A předce jest mnoho ubohých lidí, křesťanů, ano i katolíků, kteří zlomyslně ruku na sebe kladou. Zdá se, že zločin tento jako morová rána mezi lidmi se šíří. Budiž mi popráno několik slov promluvit, zvláště o zúmýslné samovraždě, která se vykonává s úplným vědomím a z pevného předsevzetí.

Jakým *hříchem* samovražda jest, lze poznati z Písma sv. Ono ličí vezdejší život co prostředek k dosažení budoucí blaženosti. „Nemáme zde města zůstávajícího, ale budoucího hledáme“ (Řím. 13, 14), „co bude člověk sítí, to bude i žítí.“ (Gal. 6, 8.) Dále dosvědčuje, že má toliko Bůh sám právo na náš život, a že sám vyměřuje čas života: „Žádný zajisté z nás není sobě živ a žádný sobě neumírá; nebo pakli jsme živi, Pánu jsme živi, a pakli umíráme, Pánu umíráme. Protož pakli jsme živi aneb umíráme, Páně jsme.“ (Řím. 14, 7.) „Učinil Bůh z jednoho všecko pokolení lidské, aby přebývalo na vsi tváří země, vyměřiv uložené časy.“ (Skut. Ap. 17, 26.) Dále ličí, jak důstojné jest tělo lidské a jak nedůstojné a hanebné sebe zavraždit: „Nevíte-li, že vaše těla jsou údové Kristovi?“ (1. Kor. 6, 15.), „Pán náš, Ježíš Kristus, proměnil tělo ponížení našeho, aby připodobněno bylo k tělu jasnosti jeho.“ (Fil. 3, 21.) Konečně přímo zakazuje Bůh samovraždu (2. Mojš. 20, 13.): „Nezabiješ!“

Církev pak katolická, ač jest nám všem dobrotivou matkou, předce majíc v ošklivosti zločin samovraždy nepřipouští, aby ten, jenž samovraždou zúmýslnou zemřel, aniž by se byl s Bohem smířil pykáje tohoto zločinu, účastným se stal pohřbu katolického, mše sv. za zemřelého a modliteb církevních; neboť se sám zúmýslně z Církve vyloučil a účastenství duchovních statků církevních zbavil.

Pakli rozum toto vše dobře uváží, pozná, že jest samovražda vélezradou spáchanou na králi králův, největší urážkou velebnosti Boží; neboť nám nepřisluší právo na život náš, nýbrž pouze Bohu; samovrah si privlastňuje právo božské, přímo a úplně upírá Bohu poslušnost jako by řekl: Nechci déle v době od Boha mi určené váli jeho vykonávati. Dále se dopouští samovrah hrozného katanství proti sobě; neboť pře-

rušuje a zkracuje dobu života svého, které mu Bůh nejdobrotivější poprál, aby čím dále tím více po dokonalosti baže na věčnost se připravoval. Ale on jako šílenec se vrhá střemhlav v jícen a bezednou propast zkázy. On se prohřešuje i proti svým bližním, libovolně a zúmýslně se sprošťuje povinností k nim, které má po vůli Boží v době vykázané plniti. Samovražda vykonaná v pomatenosti smyslů se potud netrestá, pokud samovrah není vinen pomateností touto.

Nelepším *prostředkem* proti samovraždě jest náboženství křesťanské. Ono nás učí, jaký jest poměr života vezdejšího k budoucímu, ono nás učí vášně mírniti a na uzdě držeti, ono hříšníka k důvěře povzbuzuje, ono nám otvírá pramen útěchy a milosti Boží, tak že jí občerstvení a posilnění v svaté trpělivosti snášeti dovedeme trampoty a nesnáze života vezdejšího. Zvláštní prostředek proti samovraždě jest odstranění příčin, z kterýchž ona původ bere.

Samovražda zúmýslná, jakožto skutek na prsto hříšný, nemůže nijakž pocházeti z pohnutky náboženské. Příčinou bývá neznámost pravého povolání člověka a nesmrtelnosti duše, mínění pověrečná, na př. domněnka, že Bůh nešťastníku na prosbu před samovraždou učiněnou zločin ten odpustí; snaha samovraždou za hříchy zadost učiniti, a mínění pochybná, která povstávají při sporu povinností, když by se na př. někdo života zbaviti chtěl, aby nemohl hřích spáchan býti. Dále bývá příčinou samovraždy nezřízená vášně čili láska tělesná, pýcha, lakomství, nemírné hry, nestatečnost v trampotách a pronásledováních a zoufalost čili pozbytí víry, což jest nejsmutnějším a bohužel nejčastějším úkazem v životě lidském. Samovraždu připravuje čtení špatných románů a nemravních her divadelních, v kterých se samovražda ličí co zvláštní vzor neohroženosti a rekovné (prý) mysli!

Dvojí smrt.

„Zaplat Pán Bůh, že jsme na místě!“ — Čtverkolá chatrná archa se zastavila a já napřimuje dlouhou cestou otupělé nohy padl jsem všecek zaprášený důstojnému svému příteli v. M. v otevřenou náruč. — Byl jsem ve Styřsku na prázdninách; povětrí mně jak náleží dobře sloužilo a ačkoliv mne z počátku ty veliké hory jako můra tlačily, zdomácněl jsem předce brzy, a za nedlouho byl ze mne hotový horal.

Jednou zvečera přinesl mně můj veselý přítel dlouhatou, ostrým bodcem opa-

třeňou hůl, jaké u nás v Čechách ponocní mívají, a pravil: „Budeli zítra pěkně, učiníme výlet na šest tisíc stop vysokou horu R.“ Já byl spokojen a jakmile Bůh den dal, otevřel jsem okno pohlížeje na nebe. Na celém obzoru nebylo ani mráčku.

Rychle jsme zastrčili do svých mošen něco pokrmu a každý láhev kyselého štyrského vína, a než slunce paprsky svými ozlacovalo vrchole Alp, kráčeli jsme chutě o dlouhé hole se opíraje, úzkým úvalem výše a výše na horu R. Z hluboka vydychuje, ssál jsem do sebe čistý, čerstvý vzduch, srdce rychleji tlouklo a prsa má se šířila, což zatím oko mé po dalekých podě mnou rozprostřených končinách sem a tam tékalo, nemohouc se ani nasytiti krásného pohledu. — Rozdělávše oheň, a usednuvše v kroví, hovili jsme oběd si ohřívající, umdleným údům.

Ale žádná radost není stálá; tak se dalo i nám. — Brzy uzteli jsme od západu vystupovati temné mraky, slunce více a více pánilo, i museli jsme pomýšleti na domov. Zde pod širým nebem, u výši 1000 sáhů, pět hodin od městečka nesměla nás bouře zastihnouti! — Něco málo poživše a několikrát si přihnůvše, nastoupili jsme cestu s hory dolů. Nohy pode mnou klesaly; ale kdykoliv jsem pohlédl na hrozící šedé mraky za mnou a rychlonohého evalem klusajícího společníka přede mnou, kdykoliv zaslechl jsem temné hromy rachocení v dáli, nabyl jsem nové síly.

Urazivše přes polovic cesty, přišli jsme v úzlabinu skalní. V pravo i v levo vystupovaly příkré, řídkou travou porostlé stěny, na jejich vrcholech šuměly stoleté sosny a jedle, u nohou našich vinula se bystrina, vrhaje přese skály pěníve vody své, až v tom zavzněl stříbrný zvouk zvuk v újích našich. Hle naproti nám vážně kráčel sluha Páně s nejsvětější Svátostí. Byl to pan farář M—ský. S tváří jeho od namáhavé chůze uzardělých linuly se veliké krůpěje potu, oči zářily jako dvě hvězdy na nebesku, ruce pevně držely na srdci malou schránku, v které ukrýl byl Beránek Boží, a rtové jeho modlili se po tichu. I padl jsem na kolena svá, bych zde na tomto hrůzyplném místě, pod hromonosnými mraky se klaněl Spasiteli svému, jenž ve způsobě chleba nežen v rukou posvátných, pospíchal posílnit duše věrné v posledním jejím boji. O svatá, útěchy plná víro! jak blažen ten, kdo nebeským světlem tvým osvěcen tráví život svůj. Ty neopouštíš ho ani v poslední smutné chvíli, nýbrž védeš jej k Spasiteli, Kristu Ježíši! Obdrževše svatě požehnání šli jsme, jak se na křesťany sluší, s kloboukem v

ruce a rúženec se modlíce za knězem. Bouře se víc a více blížila, vichřice burácela v hustých větvích stenajícího lesa, veliké kapky deště padaly již na hlavy naše, však tu uhnůvše v pravo uzteli jsme před sebou chatrnou, dřevěnou chýši uhlířskou. Malá, z neosekaných dřev lečjaks složená, očázená, prkny přikrytá chaloupka. Dvě malá okénka, skrze které by sotva hlavu prostrčil, dávaly světla po skrovnu. Opodál stranou vystupoval hustý dým z tří milířů. Sem tedy, pod tuto chatrnou střechu vstupoval Syn Boha živého! Sotva že zaslechlly uvnitř naše kroky a hlas zvonečku, již se nízké dveře s vrzotem otevřely a my všichni, pokud možná bylo, vstoupili do malé jizby. Jaké to smutné podívání, jaká to bída! Na jedné straně ležela na tvrdém lůžku k smrti pracující žena, u její hlavy seděl hlavu o mozolovitou ruku si podepíraje slzič manžel, u nohou stál staříček hajný, jenž zde místo lékaře zastával, kolem postele klečely tři malé nařikající děti, pobožné ruce spínající a za matku se modlíce, opodál leželo v plenkách nemluvnátko, vesele kolem pohlízející a malinkými ručičkami pohrávající, nevědělo ubožátko, co se tu děje, že nelitostná smrt uchvacuje nejdražší jeho poklad, nevědělo, že ono jest příčinou smrti drahocenné matky; netušilo, že než hodina pomine, bude ubohým sirotkem!

Jediný pohled na nemocnou přesvědčil mne, že smrt již pevně drží oběť svou, ale jakého výjevu stal jsem se svědkem! Sotva byl kněz s nejsvětější Svátostí vstoupil a nemocná žena pozdravení jeho zaslechla, chtěla vši silou v posteli se vztýčeti, aby se poklonila Pánu Bohu svému, polohlasitě vzdychajíc: Pojd, o Pane Ježíši, posilni mne v poslední hodině! Věřím, že zde přítomen jsi; Tobě chci žítí, s Tebou zemřítí. O Pane, můj smiluj se nade mnou, přijmi duši mou! Všichni jsme poklekli, odpovídajíc skroušeným srdcem na modlitby církevní. Posvátné ticho panovalo, když po vykonané zpovědi velebný otec kladl nejs. Tělo Kristovo v ústa se smrti bojující ženy. Svátý poklid rozhostil se po sv. přijímání a posledním pomazání na vpadlé její tváři, já šeptal příteli svému: Již skonala. Však ona otevřela oči a s úsměvem hledíc na nejmenší dítka řekla k dětem nařikajícím: „Děti, proč pláčete? matka vaše jde do nebe.“ Tato sprostička ale ze živé víry se prýstící slova rozdrtila srdce mé, nemohl jsem déle potlačiti hořkých slzí. Studený pot vystupoval na zmordalem čele jejím. Tu kněz počal modlitbu: „Jdi a beřiž se duše křesťanská z tohoto světa“ — a než dokončil slova: „Zbav tebe věčné smrti Kristus, jenž

pro tě ráčil umřítí.“ vzdychla ještě jednou: „Ježíši!“ hlava její klesla — umíkla; údy se natáhly — a s Bohem smířená duše opustila tělo, aby požívala odměny na věčnosti.

„Skonala,“ zašeptal hajný, a „skonala,“ ozývalo se z našich úst. Nevyslovný nářek rozléhal se po jizbě. „O ženo! přimlouvej se za mne před trůnem Božím;“ stěnal uhlíř nad tělem své manželky. „O matko! proč jsi nás opustila!“ — volaly úpěnlivým hlasem dívky, libajíce bledé ruce matčiny; konečně počalo i to robátko plakat, jako by rozumělo, jakou ztrátu utrpělo. My všichni jsme slzeli, hledíce všemožně potěšiti nešťastných. Já pak, nemoha na tomto místě žalosti déle vydržeti, vytáhl jsem rychle tobolku, a položiv dva tvrdé tolary, které jsme několik let s sebou byl nosil, k nohoum osířelého robátka, pospíchal jsem z chudičké světničky ven.

Vítr byl zatím bouří rozehnal, a zlaté slunce poslední září svou libajíc příkré stěny nebenosných velikánů, rozlévalo nachový svit po věčném sněhu Alp; libezný větřík pohrával s temnozeleným listem stovkého dubu, pod jehožto rozsáhlými větvemi stojí mechem porostlý od zbožných obyvatelů kvitím ověncený kříž, před nímž z drnu klekátko. Zde v stínu Ukřižovaného poklekl jsem na kolena; srdce moje se kormoutilo v zbouřených nádrech. Opřel jsem hlavu o kříž, přemýšleje o posledních věcech člověka. Tanula mně na mysli otázka: zdaž bych i já dovedl tak zemřítí jako ona sprostičká žena? a z prsou mých vinuly se vzdechy: „Pane, rozmnož víru mou!“ O jak velebnou zdála se mi býti smrt! Na sklonku života posílá nám Hospodin nejsilnějšího anděla svého, ježž neprávě smrtí nazýváme, aby se stydnoucích prsou v ráj zanesl duši. — Z dalšího mého snění vytrhl mne příchod obou kněží: „O jak šťasten jste, velebný pane,“ oslovil jsem pana faráře, že tak bohabojné duše svěřeny jsou duchovní správě Vaší! „Bohu díky,“ odpověděl on, „lid zdejší jest v skutku bohabojný a věren svaté Církvi. Ale náboženství jest též jediný jeho poklad, jediná jeho útěcha. Pohledněte jenom na ty vysoké hory, na husté lesy, všady naleznete osamotnělé domy a chaloupky, v kterých četné rodiny obývají, chováním dobytka a pálením uhlí se živíce. Řekněte mi, nemusil by lid ten zdivočiti, kdyby neměl svatého náboženství? To jediné jich před zločiny, neřestmi a úplnou tupostí ducha zachránilo může. Bůh nám uprostřed všech obtíží a protivenství podává radost, kterých ovšem zakusiti může jen ten, kdo ná cenu nesmrtelné duše.“ „Máte pravdu,

důstojný otče,“ odpověděl jsem, „výjev, kterého jsem se bezděky stal svědkem, učinil hluboký dojem na srdce mé, naučil mne více nežli mnohá kniha. Jak šťasten ten, komu přáno zemřítí jako chudá tato uhlířka.“ „O Anežka byla vždy nábožná a mravná již co dívka a tím více jako matka. Jak žila tak i zemřela. Kéž by byl i otec její umřel smířen s Bohem! Hrůza mne pojmá, kdykoliv zpomenu na onu noc, v které jsem od mrtvoly jeho odcházející zde u tohoto kříže Ježíše Krista, kterého jsem ve způsobě chleba s nevyslovnou bolestí nazpět nesl, odprošoval za potupu Jemu učiněnou od bídného tvora. Dnes mne Pán na tom samém místě hojně potěšil.“ Zvědavost má dosáhla nejvyššího stupně, i prosil jsem p. faráře, jenž se byl nedaleko kříže na veliký kámen posadil, odpočívaje na chvíli po daleké cestě, aby mně celý ten příběh pověděl. „Vám co hostu nemohu odepřiti, oč žádáte,“ odpověděl laskavě pan farář; „nuže, posaďte se ke mně a poslyšte.“

„Jest tomu bez mála třináct let; co jsem jednoho večera seděl u svého stolku připravuje se na nedělní kázání. Pojednou někdo silně zazvonil. Oznámeno mi, že Anežka, dcera uhlíře Ondřeje, v sinu stojí a prosí, bych co nejrychleji jejího na smrt nemocného otce s Bohem smířit pospíšil. Zpráva ta mě téměř omráčila. Ondřej byl bohaprázdny, zpustlý člověk; svaté náboženství a kněze hanobil posmívaje se veřejně všem, jenž okolo jeho chalupy k zářnému obrazu Marie Panny na Freienstein putovávali. Rozsvítla-li Anežka lampičku před obrazem Matky Boží, nebo modlíla-li se s menšími bratry růženec, proklínal a bil ubohé děvče. V neděli místo na kázání a na mši svatou chodil do hospody, kde s kovářem tak ohavné řeči vedl, že je i lehkovážný hospodský nerad vidal. U zpovědi nebyl, co jsem ho znal. Jeho hodná žena, — dej jí Pán Bůh nebe, — měla pravý očištěc na zemi. Marné bylo její napominání, marné slzy a prosby. Ondřej se jí buď vysmál aneb ji zbil. Mnohá léta snášela ubohá žena všechny obtíže, modlíce se k Všemohoucímu za svého nešťastného muže. Dokud ona žila, byl v uhléře pořádek; děti darily se po matce, zvláště pak Anežka, nejstarší dcera, byla právě požehnání Boží v domě. Po čase povolal Bůh uhlířku k sobě, umřela s malíčkým. Když jsem ji pochovával, stál Ondřej zamračený a lhostejný u hrobu; lid však ukazuje naň šeptal si: „On jest příčinou její smrti.“ Po smrti matčiny nastaly Anežce tím smutnější doby, otec by každým dnem horší, a ačkoliv dnem i nocí

pracovala a celé hospodářství pilně vedla, i čtyry menší bratry opatrovala, nemohla si předce získati lásky jeho. Jednou v sobotu časně ráno, nežli slunce nad hory vzešlo, zdvihl se Ondřej z lůžka, zaklel několikrát a poručil Anežce, aby mu rychle kus chleba a sýra, a láhev kořalky přichystala, že musí jít stromů porážet, by co nejdřív objednané uhlí do železných huti dodatí mohl. Vzáv sekeru na ramena zahučel: „To ti povídám, ty děvko, až přijdu domu, at je večere připravena, sice tě zbiju, že tě ani řas nepoznám,“ bouchl dveřmi a odešel do lesa. Anežce bylo po celý den náramně teskno, jindy zpívala nějakou píseň k Rodičce Boží, ale dnes to nijak nechtělo jít. Osmá hodina již minula, večere byla připravena; však Ondřej nepřicházel. Jakési hrozné tušení zmocnilo se duše Anežčiny, tak že konečně zapráhla do malého vozu hubeného konika a jela se starším bratrem na místo, kde otec dřeva porážel. Zdaleka slyšela bolestné sténání, i počala hlasitě otce volati, ale nikdo se neozýval. Skočivši s vozu hledala kolem ve křoví. Ach, kdo popíše její leknutí, když nedaleko poraženého stromu nalezla otce v krvi. Na hlavě jeho byla veliká rána, on pak již bez sebe. Co nejrychleji pospíšila třesoucí se dívka k blízké studánce a nabraavši vody vymyla opatrně hlubokou ránu a obvázala roztrštěnou lebku svým šátkem. Petra, který jí byl pomohl otce na vůz naložiti, poslala honem pro hajného, kterého jste dnes v uhelně poznal a který zde v okolí co ranhojič a šlechetný muž znám jest, sama pak dovezla otce domů, a položivši ho na lůžko pospíšila co nejrychleji pro mne. Nemeškaje ani chvíli vydal jsem se s nejsvětější Svátostí na cestu. Starý hrobník již za pecí spal a nerad opustil teplé své místo, aby mně s Anežkou na špatnou cestu svítil. Když jsme šli skrze městy, vycházeli lidé z domů tážíce se, kam tak pozdě s Pánem Bohem? „K uhlíři Ondřejovi,“ řekl jeden druhému. K Ondřejovi? opakoval každý s podivením, a znamená se svatým křížem odcházel se slovy: Pane buď mu milostiv! — O jaká to smutná cesta! Vítr honil tmavošedé mraky po báni nebeské, měsíc málo kdy osvítil tajemným svým světlem v spánek pohrouženou krajinu, všudy ticho, jenom hlas zvonečku zněl jako kvílení zabloudilého dítěte v tmavém lese. Anežka plakala celou cestu, hlasitě se modlíc: „O milostivý Bože, smiluj se nad otcem mým! Maria Panno! oroduj za něj!“ I já prosil jsem Hospodina, by nevcházel v soud s hříšnou duší, nýbrž pamětliv jsa drahé ceny, za kterou ji Kris-

tus na kříži vykoupil, slitoval se nad ní. Konečně stáli jsme u chalupy. Anežka rychle otevřela, rozsvítala hromničku, kterou její nebožka matka při smrti v ruku byla držela. Na posteli ležel Ondřej. Tvář jeho byla bledá, hluboké vzdechy vinuly se z prsou jeho, čelo pokrýval smrtelný pot, a zapadlé oči jeho v hlubokých modrých důlkách ukazovaly zřejmě, že konec jeho blízký jest. U postele stál starý hajný pilně přikládaje mokré obklady, které mu Petr podával, na hlubokou ránu. U kamen seděly děti, nestarajíce se o to, co se tu dalo. Vzáv z kroupky svěcené vody, pokropil jsem bez smyslu ležícího Ondřeje, on pak přišed k sobě zvolal: „Anežko! kde u všech všudy vězíš? Já zde ležím na smrt nemocen a ta děvka se někde v noci toulá.“ Uražená dívka přistoupila k loži a polibivši ruku otcovu pravila pohlasitě: „Odpusťte, milý otče! že jsem vás na chvíli opustila, pospíšila jsem toliko pro velebného pana faráře, aby vás v bolesti vaší potěšil. Hleďte, zde jest.“ — Jdi si i s tvým panem farářem do horoucí skály! Velebný pane! jest mně líto, že jste se v noci na cestu vydal, u mne nic nepořídíte. Uspořte si všech slov a nepovažujte mne za hlupáka. V jedné velmi učené knize četl jsem to sám, že není Boha ani nebe ani pekla. Jsou to jenom báčorky pro staré baby, ale ne pro roznémé muže. Pane faráři, bude lépe, když zas domů odejdete.“ „Pro milostivé nebe!“ pravil jsem k němu, „milý Ondřeji, pomyslete, že stojíte na prahu k věčnosti. Milosrdný Bůh podává vám času i milosti své, zapřísáhám vás pro spasení vaší duše, nepohrdejte touto jeho láskou.“ „Aj co, bručel uhlíř, co mně po tom! Ach, jak ta rána pálí! a má hlava! má hlava! Jděte jen zas domů, pane faráři! O zповědi nechej ani slyšet, nikdy jsem na to nedržel.“ „Otče, otče!“ volala Anežka padnouc na kolna svá, otče, nemluvte tak!“ „Ondřeji!“ pravil starý hajný, „Ondřeji! ty víš, že ti nejsem nepřitelem. Proti mé povinnosti a proti svědomí mlčel jsem, když jsem tě při lesní krádeži lapil. Nechtěl jsem ti ublížiti pro tvé děti a tvou hodnou ženu. Ale teď, Ondřeji, jdi do sebe a nerouhej se v poslední chvíli. Jak bys mohl ty o Bohu a o věčnosti pochybovat, když každý člověk nosí vědomí to v srdci svém! Ne, příteli, neurážej Boha milosrdného, aby tě netrestal. Pro Boha tě prosím, Ondřeji, zpatuj se a obrať se k Pánu.“ „I klid se chlape s tím kázáním do horoucí skály!“ zlobil se nemocný, a tímto namáháním umdlen klesl nazpět na lůžko. Přistoupil jsem blíže k posteli a posadiv se, pravil jsem laskavě a vážně:

„Ondřeji, nepřišel jsem, bych vám vyčítky činil, nýbrž abych vás potěšil a vám posloužil.“ „Já nic nepotřebuju!“ odsekl nemochý. „Jsem chudý, a nemohu vám nic dát.“ „Vždyť od vás ničeho nežádám, příteli, přišel jsem jenom ku spasení vaší duše. My lidé musíme dříve neb později všichni zemřít. Mám za to, že vám Bůh velikou milost prokázal, dává vám čas, byste se na smrt a na soud připravil. Milosrdný Bůh čeká na vaše obrácení. Vyzpovídejte se skroušeně a pak vám, jeli v tom vůle Páně, bude i smrt lehká.“ „Ano,“ připojil hajný, „nech teď zpozdlého vychloubání se nevěrou, není k tomu času. Až se vyzpovídáš, bude srdce tvé lehounké a svědomí pokojné; a i bolesti menší.“ „Otče!“ prosila Anežka, „vezměte ten malý mosazný křížek do ruky, nebožka matka měla jej v rukou, když umírala.“ Přitom podávala křížek ten nemocnému, — on pak obrátiv se zvolal: „I ty bláznivá modlářko, chceš i ty mně smrt ztrpčiti jako ten zde. Klidte se s vaším přetvářováním, u mně nic neporídíte.“ „Ondřeji!“ řekl hajný třesa se zlosti a hrůzou, „nesvolávej sám zatracení na svou duši. Zde, pohled na Ukřižovaného, On bude tvým soudcem!“ Dlouho jsem mu ještě přimlouval, konečně jsem umkl. Anežka šla k svým bratrům a pravila jim, aby se modlili za tatínka. Malý Frantík vyvalil na ni veliké černé oči, jako by nevěděl, co chce. „Tatínek chce od nás pryč, na dlouhý, dlouhý čas,“ řekla slyšíc Anežka, „a proto se máš k Pánu Bohu modlit, aby nám ho nechal.“ „Ne,“ řeklo pachole, „to se nebudu modlit, když je pryč, nejsme bití a Anežka pak neplače.“ Tato slova z úst nerozumného dítěte rozdrtila srdce moje. Ondřej, kterému se hůře a hůře vedlo, cítil je též; řekl: „O že mně ta smrt tak pojednou překvapila. O nebohé děti, co nyní počnou?“ „Ondřeji, upokoj se,“ pravil šlechetný hajný, „ty víš, že nemám děti, i budu se o tvé děti starati a pan farář i obec jistě jich též neopustí, ty myslí jen na svou duši.“ „Ano, ano!“ pravil Ondřej slabým hlasem, „Bůh! hrozný Bůh! Jest Bůh nade mnou! Ale již jest pozdě. Cože, v pekle? To jest strašné! a věčně? věčně!“ Hrozně zaskřípěl zuby, všichni poklekli a modlili se potichu, já utíral si pot s čela, i starý hrobař, který na levici u kamen byl usnul, se probudil a protíraje si ospalé oči přistoupil s hrůzou k lůžku umírajícího. „Hajný,“ šeptal Ondřej, „mám v butích peníze k požádání.“ Zaklená smrt, že přichází.“ „Smrt přichází jako zloděj v noci,“ pravil jsem, „v hodinu, kterou nevíme, a proto máme vždy připraveni býti. Ondřeji, vy víte, že

se Pán Ježíš i nad lotrem na kříži smiloval. Nezoufejte, ještě jest čas, chcete se vyzpovídat?“ tázal jsem se umírajícího. „Zpovídat? třesky plesky!“ volal on. „Já se nechci, já se nesmím zpovídat. Klidte se všichni, dejte mně pokoj, pryč, pryč! Již jde. Vidíte zde tu černou postavu, to jest on. Ano, ano! on jest to.“ Jeho obličej zmordral, oko jeho upřeně hledělo na jedno místo, a v sinále tváří jevily se všechny hrůzy věčnosti, tak že na něj ani hleděti nemohli. Všichni modlili se nahlas, ale naštastník pohrdnul i poslední milostí a padl z ruky milosrdného Boha do rukou přísného Soudce. „Má hlava — má hlava!“ kvílel bídík. „Hu, jak to páli! Přestaňte se modlit! Ustaňte, pravím — nemodlete se!“ Počal strašně chřaptěti — i držel jsem mu kříž před očima, on pak sipěl: „Pryč s křížem. Pro mne není milosrdenství, jenom zatra..! Ještě jednou se natáhl, tu zakukala kukačka v hodinách dvanáctkrát — on byl mrtev. Tresoucím hlasem počal jsem se modliti. Ubohá Anežka klesla vedle postele, děti křičely, ostatní stáli jako omráčení u mrtvol. Chtěl jsem těšiti zarmoucené děvče, ale nemohl jsem jí ani slova útěchy říci. Poprosiv hajného, aby v chalupě přes noc zůstal, odcházel jsem bolestně domů s nejsvětější Svátostí. V pondělí ráno kopal hrobník před hřbitovni zdi hrob; hýbáje šedivou hlavou mluvil sám k sobě. „Již tomu dva a třicet let, co lidem poslední chladné lože stelu, ale nikdy nebyla mně práce tak krušná jako dnes.“ V pondělí večer přinesli čtyři muži, které jsem dlouho o tu službu prositi musil, mrtvolu, žádný ji neprovázal mimo čtyry děti zemřelého. Anežka znova nařikala, vidouc že otec její na posvátném místě pochován nebude. Hroudy padaly na rakev. Na nově nasypaném hrobě klečely bolesti rozervané děti. Má sestra přivedla je do fary, kde jim šaty a něco peněz darovala. Starý hajný si vzal Petra a nejmenší dítě za vlastní, a Anežka vchovala pod dohlídkou zdejšího učitele druhé dvě děti. Po letech se provdala za uhlíře, a bydlela v chaloupce otce svého, ale dnes zasnoubila se na věčné časy Ježíši Kristu. Dej jí Bůh lehké odpočinutí.

Přišel domů napsal jsem si celý ten smutný příběh, který zde v krátkosti podávám, do svého denníku. Celou noc jsem ani oka nezamhouřil, ustavičně máje na mysli dvojí a rozdílnou smrt: pobožné Anežky a nešťastného, bohaprázdného uhlíře. Třetího dne zněly smutné zvony v malém městečku — byl pohřeb Anežčin. Všichni ji oplakávali; i já kráčel jsem za rakví a spatřiv před hřbitovem ono místo, kde její

otec odpočíval, zpomněl jsem si na slova Žalmisty Páně: „Smrt hříšníků jest nejhorší,“ (Žalm 33, 22) pohlížeje pak na hrob Abňky pravil jsem sám k sobě: „Blahoslavení mrtví, kteříž v Pánu umírají.“ (Zjev. XIV, 13.)

D o p i s y.

Od Dyje na Moravě 30. června 1863.

[Poutě Velehradské.]

Tak jest, jak v p. Pohořelý píše o poutích Velehradských v milém „Blahověstu.“ Každý, kdo letos pout na Velehrad konal s některým průvodem, vydá svědectví pravdě, že tam milost Boží divy činí na přímluvu ss. Cyrilla a Methoda, jichžto duch tam vane. Pál bych všem katolíkům slovanským, aby slyšeli všecka ta ohnivá kázání, která činí k lidu horliví kněží, vůdcové průvodů, naplnění duchem Cyrillo-Methodějským; přál bych, aby celý svět pozoroval horlivost a nábožnost, trpělivost a kajenost poutníků našich: kněží i laiků; aniž nehlédí na puchýře a nohy chůzi dlouhou zkrvácené, nehlédí na obtížnosti cesty; nedbají na špatné nocehy, na horko, deště, větry a prach odporný, všecko milerádi nesou při svém putování a Pánu Bohu obětují. Vidím navracovati se časy provokřestanské, dobu Cyrillo-Methodějskou; Hospodin vypouští Ducha svého a obnoví se tvářnost země — milé vlasti naší. O závod horlí kněžstvo naše s lidem; vše s ním koná společně. Dobře tak — pastýř napřed, ovečky za ním! Slova pohnou; ale příklady neodolatelnou mocí táhnou. Pravili nám poutníci naši od Dyje, že když nejvíce byli utmáceni a unaveni, pohled na kněze s nimi kráče- jícího jich posilnil k další chůzi, neboť soudili: když kněz, nejsa zvyklý tak obtížné cestě, pěšky s námi kráčí, proč bychom nemohli my? Patrně jsme poznali, že Bůh poutníky sílí. Mnohý již již kle- sal a se domníval, že nebude mu lze dále jíti, avšak najednou jako by s nebe po- silněn necítil unavenosti, putoval a vyko- nal pobožnost s ostatními. Že tomu tak, mnozí z poutníků našich dosvědčí. A jak mocně působí příklad nábožných poutníků na obyvatelstvo míst, kudy se kráčí! Každý takový průvod jest výmluvným kazatelem, volajícím: „pojď a následuj mne!“ A co mám říci o křesťansko-slovanské pohostin- nosti, ku které letošní poutě příležitost dá- vají? o víře a lásce, kterou oživují? Ovoce těchto poutí teprv po čase se objeví. Pu- tuj tedy lide Moravský, putuj i ty národe Český k posvátnému Velehradu, tam jsou letos hody lásky, tam si dejte políbení po-

koje, abyste ve svornosti a lásce konali pout života pozemského, abyste věrně stáli k ss. Cyrillu a Methodu a pevně se drželi těchto dvou sloupů, na nichž také spočívá klenutí Církve sv. katolické na Moravě a v Čechách.

Z Uherského Brodu na Moravě dne 2. července 1863.

[Pout na posvátný Velehrad.]

Čta v „Blahověstu“ od 25. června t. r. dopis od Kolína o pouti Velehradské, umíníl jsem si poslati ze sesterské Morávy Vám popis pouti na Velehrad, pravých to duchovních hodů, jichž jsme zažili dne 23. června. Ačkoliv z děkanství (vikariátu) Uhersko-Brodského a Pozlovského již r. 1859, pak 1861 k sv. Klementske slavno- sti dne 4. září, a r. 1862 v svatodušním témdni četné průvody jsme vedli na po- svátný Velehrad, nicméně umínili jsme si tisíciletou památku uvedení víry Kristovy, příchodu sv. apoštolův našich na Moravu velkolepě slaviti. — Na předchozí poradě duchovensta obou vikariátů Uhersko-Brod- ského i Pozlovského dne 21. května při kanonické visitaci ve Velkém Ořechově, určili jsme 22. června k putování na Ve- lehrad. — Od nejmenšího dítěte školního až k shrbeným starcům všickni se těšili na tuto pout, dítky o závod kupovaly písne Velehradské, a kamkoliv jsem přišel, všudy se rozléhal zpěv: „Ejhle sv. Velehrad už září.“ — Jak mile nastal žádoucí 22. červen, tu hle k deváté hodině z rána zavzněl hlahol zvonů v Uh.-Brodě a se všech stran přicházeli zbožní zastupové doprovázeni svými duchovními pastýři do našeho města. Na úmysl všech poutníků byla v našem farním chrámě o 10. hod. sloužena zpívaná mše sv. od našeho vel. p. faráře s četnou asistencí; — na to pak o 11 $\frac{1}{2}$ před po- lednem sestaven celý průvod, tři sbory hu- dební mezi zástupy vřaděny, a slavně hnul se průvod 16 kněžími doprovázený z Uh.-Brodu po silnici k Uh.-Hradišti. — V Drslav- vicích připojili se poutníci z Prakšic, ve Veletině poutníci z Vlčnova se svým p. farářem, v Kunovicích čekali Dolněměšti s knězem svým a s hudebním sborem, u mýta před Uh.-Hradištěm připojili se pout- níci z Pozlovic, Provodova a z Velikého Ořechova s dvěma kněžími a hudebním sborem. — Tu byl celý průvod znovu se- řaděn, (přes 10.000 poutníkův!) a ubíral se do královského města Uh.-Hradiště, kdež jsme potkali celé děkanství (vikariat) Strážnické, vracející se z Velehradu. — Představte si náš veliký průvod: napřed kříž, za ním dva prápory školní mládeže Uh.-Brodské a Bojkovské, za nimi všecky školní dítky, pak první hudební sbor, na

to tři kněží, za nimi odrostlá mládež mužská, druhý sbor hudební, po nich skoro všichni měšťané, hospodáři a sousedé, pak třetí hudební sbor, všude mezi řadami kříže a po stranách korouhve. Následovali ministranti po dvou v pestrém rouchu kostelním, za nimi kostelníci, pak větší část duchovenstva v rochetkách se štolami dva a dva, konečně oba vel. p. děkanové v pluvialech; pak následovalo ženské pohlaví v slušném pořádku, mezi nimi ještě dva hudební sbory a 6 kněží; všichni pěli píseň Velehradskou „k příchodu“ k zvukům hudby. — Korouhvi rozmanitých bylo přes 60, nejvýznačnější v středu okolo duchovenstva. V tak sestaveném pořádku ubírali jsme se skrz Uh. Hradiště přímo k Moravskému Betlému. Někteří páni v tomto krajském městě, kteří již v neděli před tím, když ze Strážnického děkanství průvod se ubíral na posvátný Velehrad, všíljké krivé úsudky o duchovenstvu a zbožném lidu našem pronášeli; v pondělí na to slyšíc hlasy zvonů obou chrámů Hradištských nás vítající, trnuli a oněměli, vidouce přes 10.000 poutníkův vítězně kráčejících tím měšťáckým městem. — K šesté hodině ukazovaly se nám bane stánku Hospodínova na Velehradě. Zvuky: „Ejhle, sv. Velehrad už září!“ otfásaly srdcem jednoho každého. U obnovené Cyrillky uvítal nás veleb. p. farář Velehradský doprovázen Pozlovským p. farářem. Hlaholem zvonů jsouce vítáni a hluboce dojatí vstoupili jsme do velebné svatyně Velehradské, 22 kněží s tak četným průvodem poutníkův, jaký dle vyjádření veleb. p. faráře Velehradského před tím práh svatyně té nepřekročil. — V chrámě samém spatřili jsme zástup poutníkův z Protivanova, děkanství Bozkovského v Brněnsku, jenž též se svým duchovním toho samého dne na Velehrad připutovali. — Po ofěře konaly se litanie se slavným požehnáním, pak následovalo kázání, jež měl vel. p. Jan Berger, farář z Pozlovic, ostatní duchovní slyšeli sv. zpověď až do 9. hodin, na to byla večere, při které 28 kněží se bavilo přátelským hovorem. — Záhy ráno dne 23. června o 4. hod. počalo opět zpovídání a mezi tím důstojný náš p. děkan v průvodu dvou hořících svící podával zbožným poutníkům Tělo Páně. Komunikanti klečeli ve dvou řadách po celé délce velebné svatyně od velkého oltáře až k hlavním dveřím chrámu. Vesměs bylo nad 5000 komunikantů toho dne. O 5. hod. měl jsem já kázání, bychom cesty své napravili a víru sv. apoštolů našich obnovili, — na to konal první slavnou zpívanou mši sv. Slavičinský p. farář Jan Sedlák, u všech pobočních oltářů

sloužili jiní kněží mše sv. — Mezi osmou a devátou hodinou sloužil druhou zpívanou mši sv. důstojný p. děkan Jan Friedl s asistencí. O 9. hod. pak měl velké kázání vel. p. Jan Berger, farář z Pozlovic. Následovala velká figurální mše sv., již sloužil vel. p. Karel Kittrich, stareček to ctihodný a nejstarší mezi námi, farář z Ujezda s přecetnou asistencí. Hudbu a zpěv na kůru řídil vzorný první učitel hlavní školy Uh.-Brodské J. S. s výtečnými spolupůčiiteli Brodskými. — Odpoledne o 1. hodině činil kázání na rozloučenou vel. p. Vinc. Sedlák, administrator z Pitina, načež slavné: „Tě Boha chválíme,“ s požehnáním skončilo slavnost naší. Na to jsme zpívající píseň: „Dítky na odchod se strojme“ z Velehradu k domovu v tom samém pořádku se ubírali. Uslzené oči naše uzřely u východu z Velehradu nové zástupy zbožných poutníků z děkanství Čechenského; šli s nimi tři kněží.

K večeru téhož dne očekávali na Velehrad procesí Vyzovského děkanství a ke dni sv. Jana Křt. strojilo se Uh.-Hradištské děkanství. — Tak jsme oslavili tisíciletou památku příchodu ss. Cyrilla a Methoděje na Moravu, a tento den slavný zůstane bohdá dlouho v paměti zbožného lidu našeho. — Kdokoli z našich se nyní nemohl zúčastnit, s těmi, k nimž se mnozí připojí i po druhé, hodlám s pomocí Boží na slavnost samu dne 5. června po službách Božích putovati na Velehrad.

Ig. Bednář, kaplan.

Z Říma dne 24. června 1863.

(Průvody; ztracený a nalezený obraz M. P.)

Část roku po sv. Duchu jest v Římě v pravdě dobou procesí. Nemine téměř ani jedna neděle neb svátek, aniž by nebylo z kostela neb kaple některého bratrstva procesí vyšlo. V listech těchto bylo již udáno, čím se průvody v Římě od našich různí, tím totiž, že zde na procesích bývá toliko duchovenstvo a rozličná bratrstva, kdežto lid se jenom dívá. U nás lid kráčí s duchovenstvem, modle se a zpívá, ale zde sedíce a stojíce pohlížíjí na průvod tudy jdoucí. Při každém průvodu lze tu spatřiti silného muže v oděvu některého bratrstva, an nese kříž ohromné velikosti, prohýbaje se pod tíží jeho, kteréž by zajisté podlehl několik takových obrů, kdyby kříž nebyl dutý. Také se nosívá místo kříže veliký obraz Rodičky Boží, ano i celý oltář ovšem na ramenou mnohých lidí. Dnes v den narození sv. Jana Křtitele, kteréhožto dne před rokem náš nejdůst. p. kardinal u přítomnosti sv. Otce, obklopen všemi kardinály a preláty, v Lateraně

slavnou mši sv. sloužil, bylo v Římě procesi neobyčejné a zvláštní. V životě sv. Filipa Nerejského čteme, že ve své horlivosti o nemocné zvláštní obraz Matky Boží nosíval k umírajícím, aby hasnoucím okem pohlížejíce na „naději naši,“ duši svou v ochranu Marie Panny poroučeli. Jako každá památka, jenž na toho velikého světece upomíná, chován i onen obraz v účtě, kteráž se množila, tak že konečně v kapli veřejné „delle coppelle“ na oltáři byl k nábožnému uctění vystaven. A že se Pánu zalíbilo, obraz ten vyslyšením mnohých tamo konaných modliteb oslaviti, neváhali Římané, jejichž netoliko víra, ale obzvláště uctivost k Matece Boží (la Madonna) po veškerém světě známá jest, milý jim obraz štědře ozdobovati zlatem a stříbrem i drahými kameny, ač snad ne zcela vedle požadavků umění. V tyto dni opovážily se bohaprázdné ruce etný obraz zbaviti všech ozdob a klenotů, a co více, k velikému hoři lidu zmizel i sám obraz. Zloděj, a bohužel, musíme říci zlodějka, byla brzy vypátrána a za nedlouho vyznala, kde drahocenný klenot byla ukryla: podschody jednoho domu blíže chrámu Marie Panny „in campitelli.“ Tu se ukázala účta Říma k Rodičce Boží v krásném světle. Hned zdvižen jest obraz z místa nedůstojného, a že malý chrámeček „delle coppelle,“ kdež obraz prve býval, nemohl postačiti návalu tisíců sem se hrnoucích, postaven jest na hlavním oltáři blízkého farního chrámu Mariánského „in Campitelli,“ kdež odpočívají tělesné pozůstatky proslulého kardinála jménem Pacca. Osvětlení bylo bohaté, hned započala třidemní pobožnost, střídaly se kázání, litanie, růženec, mše sv. tiché i slavné při náramném účastenství lidí všech stavů, každého stáří, obou pohlaví. Pobožnost ukončena dnešním velikolepým průvodem etného obrazu na předešlé jeho místo. V předu šlo bratrstvo svatyně „delle coppelle“ s výše dotčeným křížem, pak chovanci semináře „Capranica“ v talárech černých, v bílých děti jednoho sirotčince a v červených alumnové kolleje Germanicum všichni s představenými svými; za nimi všech 52 farářů Římských, pak nešena na trůně koruna slavnosti; šťastně nalezený obraz, na pohled nepatrný. Následovalo četné duchovenstvo kostela S. Maria in Campitelli, duchovní úředníci, generalního vikářství, dva kardinálové Patrizi a Pentini s průvodem: všichni hořící svíce v rukou držíce a hlasitě modlitby kající se modlící a zpívající; konečně nepřehledné řady jiných a stokrát větší zástupy nábožného lidu, jenž po jednotlivých modlitbách a písních opět o, opět volal: „Evviva Maria, Maria evviva, e chi

la cred (a Jenž ji stvořil). Posledního nechati si povšimnou ti, jenž by se obávati chtěli, aby účtou svatých netrpěla účta Boží. Kudy průvod se bral, všude byla okna všech domů ověšena hedbávnými tkaninami barvy červené, na nejbližších věžích zvoněno všemi zvony, slovem nebylo opomenuto ničeho, coby slávu průvodu zvýšiti mohlo. (K doplnění dopisu tohoto podáváme v „Kronice“ zprávu z „Osserv. Rom,“ která nás dříve došla.)

Kronika.

Z Prahy. Dnes konáme v Čechách slavnost Navštívení Marie Panny; ale sesterská Morava světi dnes slavný den sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje. V Mariánském chrámě na posvátném Velehradě počaly dnes svaté hody osmidenní, vrchol slavností jubilejních. Dnes ve svatyni Velehradské na, družné Moravě, odkudž víra přišla k nám, slaviti bude tajemství víry, sloužiti slavnou mši svatou primas království Českého, kníže arcibiskup Pražský. Dnes shromáždění jsou na místě, odkudž světlo vzešlo nám, zástupcové všech krajů vlasti našich, lidé rozmanitých krojů a nářečí, ale všichni jedno u víře. Tisícové jazyků budou opakovati slova, která obřadující kardinal kněz u oltáře vyřkne: „Věřím v jednoho Boha... a v Ježíše Krista, Syna jeho, jenž se počal z Ducha sv., narodil se z Marie Panny... věřím v Ducha sv., Církev obecnou“ a z Prahy, Říma i Jerusalema, ze všech uhlů světa donášeti budou větéřkové na Velehrad odpověď této Církve obecné čili katolické: Věřím, co věřil Petr a Pavel, Cyrill a Methoděj, co kázáno v Jerusalemě před osmnácti sty lety a na Velehradě před tisícem roků; věřím, že totéž hlásáno a věreno bude do skonání světa; Bůh jestli pravda neomylná! S Moravou slavíme i my všickni slavnost letošní, vyznávající s ní jednu víru, a díky vzdávající za dar ten ss. bratřím ze Soluně. Praha a Čechy jsou zastoupeny na Velehradě svým knížetem církevním, arcibiskupem Pražským, jeho spolubratrem v úradě apoštolském, biskupem Budějovickým a jinými hodnostníky i kněžími. Jsou tam též: náš milý spoludělník Frant. Pravda a mnozí jiní kněží i nekneží. Vdůst p. probošt Vyšehradský a pan kanovník Vinářícký odjedou v úterý na Velehrad; jiní v prvních dnech měsíce srpna. — Lid Pražský, jemuž není možno vydati se na tu dalekou cestu, vykonal v minulých dnech pouť na památné místo, kdež se počalo křesťanství v Čechách, na Levý Hradec u Roztok. Průvod byl o mnoho četnější než

za minulých let. Na Levém Hradci kázal vůdce toho procesí, kněz Mašek, a zpívanou mši sv. sloužil vd. p. čestný kanovník a farář Oliva, jemuž přísluhovali kazatel a vp. Králůvec, klerikové řehole Františkánův. Na Levém Hradci našli poutníci starou bídu: chrám bez kněze; a dole v Roztokách ctěného kněze faráře bez chrámu; mezi obydlím p. faráře a kostelem na Levém Hradci jest dosti příkrá cesta a chvály hodná obec Žalov, která po drahé let želí, že ji nelze spojití faru a školu s chrámem. Občané Žalovští postavili k příchodu Pražského procesí před kostelem kazatelnu z kamene, což poutníci, jakož i jejich přivětivost povděčně chválili. Když se průvod k večeru ubíral v příkladném pořádku s korouhvemi a hudbou brannou do Prahy, ptal se kdosi jedné poutnice, odkud by přicházela. „Z Velehradu,“ odpověděla. A měla pravdu, jí byl toho dne Levý Hradec Velehradem a Velehradem byl následujícího dne Vyšehrad těm tisícům, kteří se tam byli shromažďili k výroční pouti ss. ap. Petra a Pavla. Slavnostní kázání měl vd. p. kanovník Štule, zpívanou mši sv. s asistencí infulovaných kanovníků, k níž on zvláštní právo má, vdůst. p. probošt Ruffer. Toho dne vedl jako za minulých let i letos vdůst. p. farář a čestný kanovník M. Heinrich z Týnského chrámu Páně na staroslavný Vyšehrad průvod, s nímž šel též spolek kat. tovaryšů s praporem a hudbou.

— JEm. nejdůst. p. kardinal přibude zítra do Prahy a odebere se pozejtří na visitační cestu (viz č. 17. „Blah.“).

— Za děkana sboru doktorů bohosloví na universitě Pražské zvolen jest pro příští školní rok důst. p. Vendelín Voborník, sekretář řádu křížovnického; za děkana sboru profesorů zvolen nyníž přorektor university, vele důst. p. dr. Smutek.

— Při veřejných disputacích v koleji Karlově bývají časem z církevního práva i jiných oborů předloženy věty, jichž povážlivému katolíku nelze schvalovat. Tím více byli jsme potěšeni, že aktuar universitní kanceláře, p. Alois Brůžek, nabídl se hájiti několik vět chvály hodných, jako: „V primatu práva nepodstatnými nazývaných není.“ — „Sbírkou pseudoisidorianskou práv nových se neustanovilo.“ — „Konkordat se musí míti za pokrok, pokud Církvi ve svém vlastním oboru samosprávu vrací.“ — „Není práva církevního vyjma katolického.“

— Na místo v Pánu zesnulého purkmistra zvolen jest dr. Bělský.

— Spolek sv. Josefa Arimathejského pochoval v měsíci červnu '77 chudých křesťanů; z nichž bylo 10 z Prahy, 66 z venkova a 1 z Haliče.

— Z Králové Hradce. J. Excel. nejdůst. p. biskup bude udělovati svátost svěcení kněžstva v následující dny měsíce července: 21. subdiakonát, 23. diakonát a 25. presbyterát. Vysvěcení budou chovanci bisk. semináře, pp. Frant. Balcar, nar. 25. března 1838 v Rych. nově; Václav Bier, nar. 1. dubna 1837 v Kocvírově (Ketzensdorf); Antonín Brychta, nar. 1. prosince 1838 v Stříteři; Vilém Helvich, nar. 10. března 1840 v Kuklenách; Bernard Horáček, nar. 24. července 1830 v Jilemnici; Jan Kaska, nar. 22. května 1838 v Lhání; Vinc. Krátký, nar. 8. září 1839 v Radimi; Ferd. Kutscher, nar. 6. listop. 1839 v Porubech; Frant. Láb, nar. 5. března 1838 v Kostelci nad Orlicí; Ignác Lhota, nar. 22. července 1837 v Nov. Bydžově; Bedřich Pachta, nar. 1. říj. 1837 v Litomyšli; Frant. Podhajský, nar. 23. října 1838 v Chrudimi; Jan Šembera, nar. 27. března 1837 v Poličce; Jos. Šmidt, nar. 7. března 1839 v Jilemnici; Jos. Šrámek, nar. 12. listop. 1836 ve Smřicích; Václav Tejkl, nar. 22. prosince 1836 v Bystrci (Valtersdorf); Jan Žilík, nar. 23. srpna 1836 v Černéciích.

— Z vikariatu Litomyšlského odebere se slavný průvod na Velehrad. Poutníci vyjdou dne 9. ti. m. v 8 ráno z Litomyšle k Janovu (Jahnsdorf) a v Kacířově blíže Svitav sejdou se poutníci všech farních osad celého strádnictví. Odtud půjdou v menších odděleních, každé s knězem, asi čtvrt hodiny jedno za druhým do Moravské Trebové a dále na Jevíčko, Prostějov, Kroměříž a na Velehrad, kdež v pondělí (13.) vykonají svou pobožnost a v úterý se vydají na cestu k domovu.

Z Moravy. Dosavadní pokladník Dědictví ss. Cyrilla a Metoděje v Brně, vp. Eduard Karlík, jmenován byl kanovníkem. Na jeho místo zvolen jest vp. Fr. Maršovský, ředitel ústavu hluchoněmých v Brně, jemu tedy buďtež zaslány vklady přístupujících údd. — Dne 25. července bude v Brně svěcení na kněžství, vysvěcení budou 4 noví kněží. Za minulý rok ubylo z duchovní správy úmrtím 14 kněží a 8 buď nemocí, buď přesazením v jiný obor činnosti. — Redaktor „Hlasu,“ dp. K. Šmídek vydal Poutní knihu Velehradskou.

— Na čtrnáct dní před svátky Svatodušní byl Lichnov (v okresu Frenštátském) středem nábožných křesťanů za příčinou pobožnosti, konané od vel. pp. misionářů. Ani jediná obec celého okolí neopomenula odeslati četné procesí; v čele každého průvodu byl duchovní, na mnoze i představení obecní. Byla to zajisté zajímavá pobožnost, na kteroužto mnozí dlouhá léta budou pamatovati. Byla to útěcha pod modrým nebem slovo Boží slyšeti (neb v kostele pro velké množství lidu místa se nedostávalo) v jarní krásě a vůni, kteroužto při pěkném počasí dychaly lípy staroslavné. Už o 6.

ráno stál kněz na kazatelně a opětně o 2. a 5. hod. odpol., a nábožné shromáždění jich vždy s napnutostí očekávalo. A když se počala ozývat slova svatá, tu se okamžitě rozehrála srdce věřících; a když hlasatel víry Kristovy zvolal: „Slovanský národe! tebe zvláště poručím do milosti Marie Panny a Matky Boží,“ tu otcové, zbožné matky, synové a dcery ronili slzy; neb jeden každý, jak odrodilec, tak uvědomělý, jsa z lhostejnosti vyburcován, kajícím litoval a veřejně sliboval život svůj polepšiti. — Zprávu tuto o misi vyňali jsme z časopisu: „Opavský Besedník.“ Velmi dobře redigovaný zábavný a poučný list ten pro lid Moravský vyniká svým populárním slohem a národním i katolickým duchem, jakého bychom i jiným listům přáli. Číslem 17. ukončil příklad ze života od našeho Fr. Pravdy: „Po německu vzdělaný Čech.“ Dotčený list vychází třikrát za měsíc. Předplácí se na půl roku 1. zl. 20 kr.

Z Vídně. V sobotu dne 25. t. m. vyjde odtud procesí do Marie-Celi. Účastníci sejdou se po 4. hodině v chrámě Panny Marie Pomocnice (Mariahilf), odkudž po mši sv. průvod se hne v 5. hodin ráno k nádraží. Vstoupivše do vozů, povevou se až do města sv. Hypolita. Odtud půjdou poutníci pěšky modlíce se a zpívající do Tírnice na noc. Na zejtří (26.) v den sv. Anny přibudou do chrámu na hore sv. Anny k slavným službám Božím; odpoledne pak o 4. hod. bude procesí slavně uvítáno v Marie-Celi, kdež den a dvě noci pomešká. Po vykonané pobožnosti odejdou poutníci v úterý (28.) ráno do Tírnice na noc; ve středu na Lilienfeld, Wilhelmsburg do sv. Hypolita, odkudž po železné dráze k 6. hodině do Vídně se dostanou. Požehnáním v svrchu dotčeném chrámě Marie Panny ukončí se průvod; s nímž půjdou duchovní a nad pořádkem bdíti budou měšťané Vídeňští.

V Záhřebě a po celém Horvátsku světi se památka ss. ap. našich Cyrilla a Methoděje dnes 5. července jako na družné Moravě.

Z Tridentu. K tristaleté památce ukončení círk. sněmu Tridentského přibýlo pěšky i po železnici náramné množství lidu, pak kardinal legat hrabě Reisach, kard. arcibiskup Pražský, kníže Schwarzenberg, kardinal a patriarcha Benátský Jos. Trevisanato, 32 arcibiskupů, biskupů a infulovaných prelátů (mezi biskupy byli nejduš. pp. Fessler, Jirsík, Förster, Stepišig, Gasser atd.). V slavném průvodu napočteno 300 duchovních. Při službách Božích byl chrám přeplněn; ač vstoupiti směl jen ten, kdo se lístkem vykázati mohl. Slavnost ukončena jest chvalozpěvem „Te Deum,“ vyznáním víry podle usnešení sně-

mu Tridentského a akklamacemi, jako při koncilu samém. Město oslavilo slavnost pochodem střelců s pochodněmi, ohňostrojem a j. Deputace z Tyrolska přednesla shromážděným biskupům prosbu o podporu jich snahy o zachování jednoty u víře.

Z Polska. Povstání v ruském Polsku hrozně zuří. Vláda vystupuje proti povstalcům s krutou přísností. Nedávno odsouzen jest k šibenici též kněz Konarovski, protože v táboře povstalců konal služby kněžské, k nimž náleželo též přijímání přísahu nových dobrovolníků. Soud žádal arcibiskupa, aby odsouzeného kněze s úřadu složil čili pravomocností kněžské zbavil. Statečný arcibiskup Feliński to odepřel, žádaje, aby kněz jeho soudu vydán byl. K rozkazu vlády vykonal žádaný obřad ruský pop a kněz Konarovski jest oběšen a na místě popravném zakopán. Arcibiskup žádal vydání mrtvého těla, aby v zemi posvěcené pohřbeno bylo; což mu odepřeno. Tu on poradiv se s kapitolou vydal protest, a — odvezen jest do Gačiny, zámku to 4 míle od Petrohradu, kdež čekati měl, až by k carovi povolán byl, aby se zodpovídal. To se již stalo a po slyšení u cara odvezen jest do Jaroslavi, kdež prý jest pod dohlídkou. Biskup Krasinski bude prý vypovězen do Sibíře. Popravou kněze Konarovského a zajetím arcibiskupa povstání ovšem neulehlo, alebrž se šíří a roste, země pije krev lidskou, ruskou i polskou.

Z Ruska. V Petrohradě zemřel dne 5. května arcibiskup Mohilevský, metropolita všech římsko-katolických osad v Rusi, jmenem Václav Šilinski. Kathedralní kapitola Mohilevská zvolila na základě smlouvy s dvorem Římským od 3. srpna 1847 souhlasně dne 11. května generalního vikáře a světitelů biskupa Mohilevského, Maximiliana Stanevského za nástupce zemřelého metropolity. Zvolený býval po drahně let farářem u sv. Kateřiny v Petrohradě. Car povolil, aby Stanevski byl prozatímním správcem arcibiskupství Mohilevského.

Z Italie. V Manfredonii (v Neapolsku) modlili se kanovníci v katedralním chrámě hodinky; tu přišli dva policejní úředníci se sluhou do zakristie, poslali pro generalního vikáře a hrozili mu, že trpí v zakristii starou podobiznu Ferdinanda IV. (zemřel před 40 lety!), což prý chrám zneuctívá, a žádali, aby na to místo pověšen byl obraz Viktora Emanuelea I. sňali podobiznu starého krále, jakož i obraz nábožné králové Marie Savojské (tedy z rodu panovníka Piemontského), zlotečice zemřelé. Kdo by si tu nevzpomněl — do-

kládá „Armonia“ uvádějíc tento obrázek ze života nynější svobody italské — na onoho mistra, jenž učedníka svého bil říká: Uvidíme, vstúpím-li mu trochu té náklonnosti ke mně!

— Poměry v Piemontsku ve včáhledě zhoršují. Vláda vystupuje příkřeji proti Církvi. Mons. Ant. Amadei, arcikněz v Cento jest uvězněn, proto že veda průvod Božího Těla okolo stráže vojákovi pry neudělal požehnání! Dne 11. června spoutali a odvedli arcibiskupa Arnaldi-a ve Spoletě, proto že pry v pastýřském listu svém k neposlušnosti naproti zákonům státním pouzel; v pravdě ale proto, že vyhnáné z diecése své jeptišky shromáždil a sám živil, aby hladem nezhylny. Domnívá se vláda krále poctivce, že uvězněním arcibiskupa vypudí klášterní panny, nebo s 8 neb 9 soldy (novými krejcarey), jež z důhod státních na den berou, zajisté nemohou živ býti. Ale Bůh pomůže.

— V Turíně chtěli z jistého poctivého člověka učiniti ctitele a nástroj Viktora Emanuela tím, že mu slibili rád sv. Maurícia. Aby takovému „vyznamenání“ se vyhnul, složil v redakci „Armonie“ 300 franků pro sv. Otce. Jak mile dotčený časopis jméno jeho i dar uveřejnil, veta bylo po vyznamenání.

Z Říma. (Os. Rom.) Za minulých dnů spáchána tu v kapli chrámu S. Salvatora svatokrádež. Odcizen byl obraz P. Marie „della Perseveranza“, jež lid měl ve veliké úctě. Bolest, jakou tento bohaprázdný čin srdce ctitelů Mariánských naplnil, nelze vypsati. Nařizeno konati veřejné modlitby za šťastné nalezení drahého obrazu, a pobožnost tato nebyla nadarmo. Ještě nebyla pobožnost ukončena a hle, obraz se všemi ozdobami nalezen a veřejné úctě navrácen k nemalé radosti ctitelů Marie Panny. — Obraz nalezl se na blízku kostela P. Marie „in Campitelli“, a prv než na své předešlé místo byl postaven, přenesen jest do kostela tohoto, a zde konána jest pobožnost, která při neobyčejném návalu lidstva po tři dny trvala. Konečně dne 24. (června) přenesen jest v slavném průvodu do kaple, nyní novými četnými dary věřících obohacené. Nával lidstva byl tak veliký, že se zdáti mohlo, jakoby obyvatelé Římsi pro úctu Královny nebeské na vše ostatní byli zapomněli. — Nežijeme více za časů, v kterých by zlomyslní lidé podobné výjevy úcty za pověru a nevědomost „sprostého lidu“ vykládati směli. Naopak zbožný tento výjev zřejmě dokazuje, že snahy novomodního pokroku: myslí po své chuti osvěcovati, se nepodařily, a i budoucně se nepodaří

víru ze srdce věřících vyrvati. — Lid Římský může na výjev tento pyšným býti; neboť zajisté i v nebi veliká radost byla při pohledu na shromáždění lidu, které sluhu Páně obklopuje, zbožné písně prozpěvuje a obraz posvátný provází. S jakou radostí asi pohlížel Všemohoucí na slzy radosti, které oči přítomných ronily, a na zbožné provolávání „Zdráva Maria“, které z hloubky srdce k trůnu Jeho zalétalo. My v tom spatřujeme skvělý důkaz ochrany nebeské v přítomnosti, a bezpečné záštity v budoucnosti. — Dne 20. předešlého měsíce přijal sv. Otec deputaci provincie Veletrinské, v jejímžto čele se nalezal J. E. Monsignor Ricci, apoštolský nuncius. Deputace tato opakovala ve jménu poddaných oné provincie vroucí city hluboké vděčnosti za dobrodiní, která sv. Otec při své návštěvě jim byl prokázal, a podala jemu ve jménu všech měst nadřečené provincie skvostné album, v němž jest popis cesty J. Svatosti, a vyobrazení nejznamenitějších slavností a vítězných oblouků, které při oné příležitosti na počtu sv. Otce vystaveny byly. — J. Svatost přijal tento dar, a upíraje zraky na skvostné fotografie pravil hluboce dojat, že je mu, jako by se prostřed svých věrných poddaných nalezal. Album ono zdobí též podobizna nesmrtelného Pia IX. — Nedávno nalezena v průkopech u „Prima Porta“ znamenitá, obrněná socha, představující Augusta, práce to řecko-římská, která vším právem zasluhuje, aby cenou svou rozmnožila lesk musea papežského. Jakmile sv. Otec o nálezu tomto zvěděl, uzavřel, nedbaje nepříznivých časů sochu tuto svému městu zachovati. Avšak sotva že majetníci nálezu toho p. Senni a ctihodná kapitola „di S. Maria in Via Lata“ o přání J. Svatosti zaslechli, uzavřeli sochu tuto sv. Otci darovati, a tím svou synovskou oddanost jemu na jevo dáti. Příběh tento zřejmě svědčí, jaké city poddaní a synové k svému Otci chovají.

— (Noc sv. Janská v Římě.) V našem městě panuje od dávných časů ten obyčej, že v noci před narozením sv. Jana Křtitele schází se lid u chrámu Lateranského, zde se prochází, obveseluje, v přátelském hovoru se baví při zvucích kytar a mandolin. — O původu tohoto obyčeje jsou rozličná podání. O zevšednělé důmince, že se to dalo ze zvědavosti lidu, který za to měl, že na blízku Kolosseu čarodějnice své tance a rejdy prováděly, pomlčíme. Vímeť, že od nepamětných dob v tento čas mládenci svým zasnoubeným dívkám kytky dávali, aby si jejich přízně získali. Přijala-li dívka dar, byl jinoch

jist, že přízeň našel; nyní byla povinna ona, podobným dárkem na nejbližší svátek sv. Petra dárce se odměnit.

Ať je tomu jakkoliv, tento pěkný obyčej, který od několika let svůj predešlý ráz byl ztratil, počíná opět oživovati. V noci z úterka na středu byli jsme přítomni takové slavnosti, jakéž ani nepamatujeme za těchto časů, kdež se mnozí o to zasužují, aby v lid nedůvěru a podezření vstúpili. Ulicemi, které vedou k Lateránu, hemžilo se veliké množství lidí, kteří v jednotlivých skupeních vesela ku předu se pohybovali a z občerstvujícího vzduchu překrásné noci se radovali. Jako oddělení vojska kráče-li odměřenými kroky, jedni k zvuků plačtivé kytary, druzí při libých zvucích mandoliny (nástroje to původně římského,) jiní opět při dojmavé flétně, a opět jiní při souzvuku všech těchto nástrojů. Jdouce byli pozdravováni a vítáni s patrným zalíbením od velikého množství diváků sedících na povýšených místech po obou stranách ulice od divadla (amfiteatru) Flaviava k náměstí sv. Jana vedoucí. Panské kočáry, které pomalu se pohybující tiché tyto zástupy lidu rozdělovaly, nevzbuzovaly nikoliv nevoli, nýbrž zavdaly příležitost k vzájemnému pozdravování a živému projevoování radosti. — Na rozsáhlém, zářícími pochodněmi osvětleném náměstí bylo takové hemžení, taková směsice lidu, jaké zde dávno neviděno. Zvuky rozličných hudebních nástrojů, veselé cinkání a rozmanité nápěvy písní množily půvabnost tohoto pěkného a spolu i směšného divadla. Ulice u P. Marie Větší (Maggiore), stranou od náměstí sv. Jana, proměněna byla v libovonnou zahradu. Kolikokoli květinářů jest v Římě, všichni pod stromy po obou stranách ulice této vyložili své zboží, nabízeli jich zástupům jinochův; a tito, chtěje zachovati starý obyčej, nosili na dlouhých stužkách mnohé kytky a květiny, které vůní svou večerní vzduch napájely. Zábava tato trvala pozdě do noci. Asi čtyři strážníci, kteří na vozy dohlíželi, a řídké hlídky noční v těchto místech, svědět jednák o důvěře, jakou vláda k lidu chová, s druhé pak strany o dobrém chování lidu samého. Vlastnosti tyto vyhubiti, a lid v surovice a odbojníky sobě rovné proměnit, nepodařilo a nepodaří se těm, kdož o to usilují. (Z „Osserv. Rom.“ H—k.)

Literní oznamovatel.

— Kněhkupectví Fr. Řivnáče v Praze vydává od 1. t. m. údním Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje knihy na letošní rok: a) „Život a spisy sv. Aurelia Augustina, biskupa Hippón-

ského, Otce a Učitele sv. Církve katolické.“ Sepsal Frant. Xav. Hošek, dr. a prof. bohosloví v Brně. Stran XVII a 802. Cena 2 zl. r. č. Kniha tato jest číslem VIII. Bibliotéky životů Svátých, vydávané dotčeným Dědictvím, b) Dárkem druhým jest: „Moravan,“ kalendář na rok přestupný 1864. Pořadatel: Ignac Wurm. Obsah jest rozmanitý, poučný a zábavný, básně oslavují rok Cyrillo-Methodějský.

— „Pocátek křesťanství na Moravě a v Čechách“ jest titul veršovaného života a působení ss. apoštolů Cyrilla a Methoděje. K tisícileté památní slavnosti r. 1863 sepsal a nákladem svým vydal František Hollmann. Na skladech v kněhkupectví: I. E. Kober v Praze. Stran: 72 v 8° kromě titulu, předmluvy, obsahu, úvodu a dřevorytinky: Příchod ss. apoštolů slovauských na Moravu (obrázek vyňat jest z Česko-Moravské kroniky od Zapa). Cena sešitu 36 kr. r. č. K tomuto „veršovanému popisu“ připojeno patero chvalo zpěvů: za povolání v křesťanství, o ss. Cyrilla a Methoději, o sv. Václavu, sv. Janu Nep. a konečně: při posvěcení nového chrámu ss. Cyr. a Met. v Karlíně u Prahy. O práci své napsal sám p. spisovatel v předmluvě k čtenářům: „Nechtěl jsem básně sepsati, — v tom, jak zviš, já se neznám; — na jevo jen chtěl jsem dáti — příběh, jež v srdci chovám.“

— Nákladem kněhkupectví B. Stýbla vyšla novinka: „Povídky pro mládež československou.“ Z polského přeložil Frant. B. Žilovický. Sešit věnovaný „Dítčím J. O. p. Jana hrab. Harracha“ obsahuje povídky dvě: „Kněžna Lubomířská“ a „Děti Savojské.“ Stran 117 s dřevorytinou. Cena sešitu 24 kr. — Vele důst. p. kanovník Štulc vybízěl r. 1861 v „Blahověstu“ k vydávání „bibliotéky pro mládež.“ Uznáváje, že to není snadná věc, v tomto oboru obohatiti národní literaturu samostatnou práci soudil, že by v tom ohledu dobré věci rychle i platně se posloužilo, kdyby se s přátelé mládeže naši zasadili o řádné a správné překlady spisův, vybraných z anglické a francouzské, polské, ruské, německé literatury, vzdělané pro naši mládež. „V seminářích našich: Pražském, Budějovickém, Kralohradeckém, Litoměřickém snadno by se našlo tolik láskou k věci svaté nadšených bohoslovcův, kteří by posloužití dovedli mládeži naší.“ A hle, z těch kruhův nabídnuto činnému nakladateli překladu několika polských povídek, z nichž dvě v jednom sešitě vydané svrchu jsme oznámili. Nakladatel dí v předmluvě, že chce v díle tom pokračovati, pokud by přispívalo k ušlechťení a vzdělání mládeže naší. Podniknutí tomu přejeme zdu, knížce valného rozšíření.

— Dne 30. června vydán jest „Časopis kat. duchovenstva“ svazek IV. Obsahuje úvodní články: „Přírodověda a náboženství,“ vážné „Slovo o synodě diecéšní,“ „Katechetické a pedagogické aforismy“ od J. Hausmanna. Následuje časová „Otázka patronátní,“ liturgické pojednání

„O přivlastňování mše sv.“; historické: „Mistr Jan z Příbrami, hajitel obecné víry proti Táborům;“ právníké: „Připomínky o překážce manželstva pro rozličné vyznání víry snoubenců;“ konečně „Zdání o zřízení kat. university.“ Kronika mluví o jubileu na Velehradě, o alokuci papežské 16. března t. r., uvádí oznámení synody diecéšní v Praze (z čís. 16. „Blah.“) a dopis od Sušice o konferenci vikariátní. Zvláště bohatý jest v sešitě tomto „Literární oznamovatel,“ v němž i „Hnilotě Národů“ věnováno několik různých slov. — Z téhož skladu (Rohlička a Sieverse) vyšel 1. července V. sešit časopisu vychovatelského „Škola a Život“ s přílohou: „Štěpnice.“

* * Tiskem a nákladem Al. Jos. Landfrasa v Jindřichově Hradci vyšlo nové vydání následujících modlitebních knížek: „*Katolická missionární knížka*“ aneb: Výborné duchovní cvičení v pravém křesťanském obcování atd. S rytinou a dřevorezy křížové cesty. Vydáno frakturou. — „*Perly nábožnosti*.“ Modlitební knížka pro ženské pohlaví od P. Karla Müllera. S titulním obrázkem. Vydání v kapesním formátě sličnou latinkou. — „*Hora Kalvarská*“ Mod. knížekčka pro katolické křesťany. S pěknou rytinkou v předu. Stran 190 formátu malinkého. — Tatáž: „*Hora Kalvarská*“ o něco větší, vydání starodávnou frakturou na papíře sprostém. — „*Die goldene Himmelspforte*.“ Ein vollständiges Andachtsbuch für kat. Christen. Ozdobena 4 podařenými obrázky 8°, stran 448. — „*Mein Vertrauen auf Gott*.“ Gebetbuch für Frauen. S titulním obrázkem. Stran 188. Ta paním zajisté nedostačí. — „*Der im Geiste der kat. Kirche betende Christ*“ von Fürst Alex. v Hohenlohe. Stran 212.

* * Redaktorem „Pozoru“ jest od 20. června spisovatel p. Vác. Crha.

* * Pan Frant. Kubíček v Olomouci vzdal se redakce „Moravana“.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci červnu přistoupili: Z arcidiecése Pražské: Eleonora Klánská z Křimic; Frant. Vacek z Bisné; Frant. Fiala v Slaném. Z diecése Kralohradecké: Marie Musilova v Ném. Jabloně; Františka Doležalova v Kostelci nad Orlicí; Kvido Šlechta z Lomnice; Anežka Federselova v Bystré. Z diecése Budějovické: Josef Kalivoda ve Švihově; Kateřina Stará z Borkovic; Rosalie Sisimelichova z Volešné. Z Olomoucké arcidiecése na Moravě: Rod manželů Václava a Alžběty Kostelníkových v Kelníku; Rod Petra Hanuše a manželky vdovy Kateřiny z Nivnic; Rod Jana Poláška v Přerově; Marie Velebilova v Uh. Hradišti; Rod manželů Pavla a Kláry Obdržálkových v Huštěnovicích; Renata Uvírova v Lututovicích; Anna

Krejčova v Hrabíně; Magdalena Hudečková v Hrabíně; Rod Josefa Koliska ze Sukdola. Z Brněnské diecése: Bartoloměj Bílek v Pavlově. Z Nitranské diecése v Uhrách: Anna Macíková z Pečenid. — Všech údův koncem měsíce června 23.000.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Kreilhueber, k. arc. vikář a školdozorce okresu Proseckého, čestný rada arc. konsistoře, farář u sv. Vojtěcha v Praze, dne 5. července (nar. 1804, posvěc. 15. srpna 1828).
P. Albert Jan Reil, kněz ř. premonst. v Teplé, k. arc. notář, inspektor na statku v Krukanicích, dne 30. června (nar. 22. pros. 1799, kněz od 17. dub. 1824.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Fischer, farář v Dolním Chodově, jmenován tajemníkem okresu Hroznětínského.
p. Ondřej Hochmuth, far. v Bezdruzicích, za faráře ve Stráži (Neustadt).
P. Adolf Sieber, kněz ř. premonst. v Teplé za realního admistr. fary v Ostrošíně (Landek).
p. Josef Staab, kapl. ve Stráži, za administrátora fary Bezdruzické (Weseritz).
p. Edmund Langer, kapl. v Jindřichovicích, dán na proz. odpoč., a na jeho místo:
P. Ant. Pelleter, kněz ř. křížovnic. v Praze.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Jiříček, farář v Žlunicích, dne 16. června (nar. v Hořicích 28. března 1818, kněz od 25. července 1843).
P. Ivan Gily, kněz ř. sv. Benedikta, administrátor fary v Brounově dne 22. června (nar. v Klatovech 4. května 1799, složil sliby 29. prosince 1822, na kněžství posvěcen 12. srpna 1824).

Vyznamenání jsou:

- p. Leodegar Vacek, kanovník, b. konsist. rada a městský děkan, jmenován b. vikářem a školdozorcem okresu Kralohradeckého.
p. Frant. Langer, děkan v Lanskroutě, jmenován b. vikářem a školdozorcem okresu Lanskroutského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Vávra, administr. za faráře ve Vápně.
p. Jos. Novák, kaplan, za administr. v Žlunicích.

Uprázdňené místo:

Žlunice, fara patron. hraběte Cavriani od 17. června do 29. července.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na hlavní oltář chrámu sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně: Klášter Želivo 4 zl. vp. J. D. f. v S. Oba vklady 2. t. m. dodány; bl. A. bude uveřejn.
vp. Kov. u Milevska: Č. 1. včera odesláno.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce

v kníž. arcib. semi-
nari čis. 190—I.

Expedice

u B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.**BLAHOVĚST.**Katolické hlasy
Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláti

se v expedici u
B. Stýbla
i u všech rádných
knihkupeců

na rok: 2 zl. 50 kr.

na půl: 1 zl. 30 kr.

S zásylkou po-
štovní:

celoročně: 3 zl. — kr.

půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Osvobodil-l vás Syn, právě svobodni budete.“ Jan. VIII, 36.

Řeč sv. Ambrože na neděli VI. po
sv. Duchu.

(Na slova epišt. k Řím. VI, 3—11.)

Jelikož známo jest, jakž jsme ne-
dávno ukázali, že Ježíš Kristus se po-
křtiti nedal pro sebe, alebrž pro nás,
musíme, nejmilejší bratří, (vám kate-
chumenům to pravím), milost toho křtu
co nejdříve přijmouti a z řeky Jor-
dánu, od Něho požehnaného čerpati
milost, posvěcení, abychom v onu pro-
hlubeň, do které se Jeho svatost po-
hřížila, naše hříchy ponořili. Myslím,
aby tatáž voda, která Pána obkličovala,
i služebníky cele očistila, a takovou
měrou aby vznešená koupel Kristova
nám byla vodou svatou a nás tímž
znamením a zázrakem, kterým pože-
hnání od Spasitele dosáhla, šťastnější
zrodila, a milosti, kterou od Krista
obdržela, křestanům udělila.

Pročež, bratří, musíme se v tétěž
vodě pohroužiti, v které Kristus se
pohroužil, abychom mohli tím býti, co
jest Kristus. Neboť (což s dobrou vě-
rou pravím) ačkoliv obojí křest jest
křest Páně, předce se domnívám, že
více milosti v sobě zahrnuje křest,
kterým my se očisťujeme, než onen,
kterým Kristus křtěn byl. Neboť tento
se uděluje od Krista, onen se udělo-
val od Jana. Při onom se mistr
omlouvá, k tomuto nás Spasitel zve.
V onom jest ospravedlnění poloplné,
v tomto jest Trojice úplná. K onomu
přistoupil svatý, a svatý z něho vy-

stoupil: k tomuto přichází hříšník, a
svatý odchází. V onom se uděluje po-
žehnání zázrakem, v tomto se odpou-
štějí hříchové divem. Pokřtěni tedy
musíme býti, bratří, v téže koupeli, v
které Kristus pokřtěn byl; abychom
se ale v tétěž vodě pohroužili, nemů-
síme jiti do krajiny východní, nená-
ležit řeka jen zemi Judské; neboť kde
nyní Kristus, tam i Jordán jest. Totéž
posvěcení, které vody na východě po-
světilo, posvěcuje vody na západě.
Protož byt se i řeka od světa jinak
jmenovala, má v sobě předce milost
z Jordánu. Konečně se uděluje tímž
tajemstvím, jako tehdaž, jen že ku
větší milosti. Neboť tehdaž viděli jsme
Trojici očima tělesnými, nyní patříme
na tutěž Trojici okem víry. Tehdaž
Krista zrak lidský sotva spatřil, nyní
Jej duše lidská v sobě chová. Tehdaž
zastínil Duch sv. v podobě jako holu-
bice člověka, nyní se vlévá mocí svou
Božskou do vnitra člověka. Tehdaž
sstoupil od Pána (Boha) Otec pro
Syna s hlasem daleko slyšeným, nyní
ale vstupuje v nás On sám se Synem.
Větší tedy jest to milost, když Bůh
na lidi sestupuje nikoliv v přijaté po-
době, nýbrž ve své podstatě když na
syny ráci sestupovati. Neboť tam chce
takořka nevěřící znamením tělesným o
víře přesvědčiti, zde ale jako věřícím
mocí duchovní milost udělit. Hojnější
jest tedy milost, Boha viděti tak jak
jest, nežli tak Ho viděti, že Ho ždáš.
Zde jest na prosto Trojice, tam se

musí o Božství přemýšleti. Hojnější jest to tedy milost: Boha vlastní věrou poznati, než v přijaté podobě tušiti.

Učínme tedy sami pro sebe, co, jakž vidíme, Bůh pro nás učinil: stařejme se o sebe, jako Jan o sebe péci míti chtěl. Když on, jenž byl prorok a svatý, křtu od Spasitele sobě žádal: čím více máme my, hříšníci a nehodní, o tuto milost se přičiniti? Abychom milosrdenství Spasitelova dosáhli, samo se nám uděluje, čehož prorok prosbou dosáhnouti nemohl. Pozorujme již, proč Jan, ačkoliv si toho přál, křtu Kristova neobdržel. Neboť Pán jemu na prosbu jeho odvětil: „Nech tak nyní; neb nám tak sluší naplniti všelikou spravedlnost.“

(Mt. III, 15.) Víme ale, že Jan Křtitel byl obrazem zákona (starého), spravedlivé tedy bylo, aby on sám Pána křtil, aby totiž, jako Spasitel podle těla ze Židů narozen byl, tak i evangelium podle ducha ze zákona povstalo, to jest, aby odtud, odkud posloupnost svého rodu odvozoval, i podání posvěcení obdržel. To jest tedy, co praví: *Nám tak sluší naplniti všelikou spravedlnost.* Neboť slušno bylo, aby přikázání zákona, jež sám ustanovil, i sám plnil, jakož na jiném místě praví: „Ne-přišel jsem zákona rušit, ale naplnit.“ (Mat. V, 17.) J. Č.

Lilie.

Milokrásné je to z jara zření,
něžnojasná když se lilie
v plné kráse v sadě rozvíje,
oko u ní dlívá v potěšení.

Stkřelost její budí podivení;
zvláště, když ji rosa polije,
pne se vábně jako Gracie,
kteréž rovno v celém sadě není.

Krasší jest však nad ní duše čistá,
jasným rouchem ctnosti oděná,
kvítek to jest nebes dozajista.

Okó Boží vlídně na ni patří,
ode všech jest ctěna, vážena,
andělé jsou její vlastní bratři.

J. Ř.

Myšlenky o pravosti Písem svatých.

1. Kdožkoli bys chtěl snad pochybovati, zdaliže nejdůležitější osoba starého zákona, Mojžíš totiž, skutečně kdy byl, a zdali knihy jeho ryze a pravdivé jsou: musil bys dříve tyto dvě věci za nevyhnutelně potřebné uznati: Předně, aby *spálena byla* všechna díla spisovatelů světských, žijících a jednajících o Mojžíšovi co zákonodárci a prvním dějepisci Židů — a toto pak až do posledního výtisku; a za druhé, aby všichni potomci a synové Abrahamovi *se světa zprovození byli*.

Tito ale žijou až podnes mezi námi. Žádný jim neupře, že by nebyli lidé jako my; žádný nemůže navrhnutí, že by neměli očí k vidění, uší k slyšení, ducha k posouzení. Mají i oni srdce citům přístupné; i u nich nalezáme — ač často v přílišné míře — lásku k sobě samým; a právě pro tuto lásku, jak pozorovati lze, nesou i oni těžce každé snižování i přednosti, jakýchž se jiným před nimi dostává; ano i Žid zajisté protivi se každému nucení. Dokud bude tedy stávati mezi námi jen *jediné* rodiny židovské, jenž by nás o těchto i u Židů se vyskytujících vlastnostech přesvědčovala: nebude se smíti věriti tomu, že by se kdy bylo podvodníku jakémusi počestilo, upoutati Židy takovým zákonem, jenž se jim po všechny doby nesnesitelným býti zdál a Židům po drahně věků jenom k hanbě a potupě sloužil. Čteme-li *díla Mojžíšova*, v němž by nevěrec rád jakéhosi podvodníka vypátral, nemůžeme mu nikterak *vyšších vloh* upřít. A ten a takový podvodník bylby snad tak nerozumně sobě počínal, že by vypravováním událostí těžce urážel samolásku těch, kteréž oklamati zamýšlel? událostí to, kteréž jak národu vůbec tak i rodinám zvláště ke cti nikoli nesloužily? Bylo-liž by s rozumem, aby, rozdáva je úřady a pozemky v říši své, právě na tyto události se chtěl spolehati? Byloby to snad s jakým rozumem, aby, chtěje si nejvyšší moc přiosobiti, na základy se odvolával, kteréž udává, že před očima všech byl konal? I jak že? Podvodník ten bylby snad směl Židům *do očí říci*, on že svou holi Egypt desíti ranami sužoval, on že Židy suchou nohou přes moře převedl, on že holi do skály uderiv z ní pramen vody čerstvé vyloudil, a takto živen jejich uhasil? On že po čtyřiceti let Židy chlebem s nebe padajícím a křepelkami živil? Směl by se snad dokonce i na svědectví jejich odvolávati a říci: „Sami jste viděli, co jsem učinil Egyptským?“ (2. Mojž. XIX, 4.) Že oni sami viděli horu Sinai pod kročejemi Hospodinevými se trásti a hořeti? Že

slyšeli hlas s hory znějící, jakéhož že ani snést nemohli? Podvodník ten směl by snad ze *šílenosti a bláznovství* vinit je, že jako smyslů zbaveni okolo zlatého telete skákali a jemu se klaněli? říci že vědí, jak Maria, reptavši proti bratru svému Mojžíšovi malomocenstvím osypána byla? (4. M. XII, 10.) Podvodník mohl a směl by snad psáti, že oni sami viděli, jak závistiví soupeřové jeho a bratra jeho Arona: Kore, Datan a Abiron za živa od země pohlce, jakož že i spoluvinníci těchto tří ohněm Hospodinovým potrestáni byli? (4. Mojž. XVI, 32. 35.) — že vědí, jak Hospodin časté jejich vzpoury rychlým umíráním, uškutím ohnivých hadů, ano i mečem nepřátelským kárával?

Ano, ano, — podvodník směl by pak i dokonce na tyto události ustanovení svá náboženská založení, směl by lid ten tak četnými slavnostmi a obřady upoutati, aby vždy pamatování byli na ty jeho šejdy a podvody? Směl by i dokonce nestydatost svou dovršiti, odvolávaje se na ně samy, řka: „Oči vaše viděly všechny ty veliké skutky, kteréž učinil Pán?“ Zdáli, a jak toto vše bylo by mu možná učiniti, — to at nám vypoví sami páni mudrlanti nevěřící! Aj! vždyť — kdyby byl i skutečně cos takového zamýšlel a opovážil se Mojžíš, — *byl tu lid*, jenž by byl jen tak na prázdno járho takové sobě na šíji uvaliti nedal, leda by byl skrz na skrz rozumu pozbyl. A toto vše jest předce jenom částka toho, co by byl Mojžíš a každý jiný podvodník u přítomnosti dvou milionů duší musel se opovážit říci, psáti, konati. Mnohé rodiny byly v nárocích svých za jeho vedení zklamány a příčinou jeho v hrdosti své uraženy; mnozí z nich byli i stran zdravého rozumu v takové míře potupeni: a předce *nevystoupil nížádný proti němu*, předce nepronesl žádný za těch dob a poměrů spravedlivý, nyní ovšem trestuhodný úsudek: Takového krále my nechceme! Ano právě naopak vidíme, jak všichni se jemu se *synovskou poslušností podrobují*, jak památce a jmenu tohoto, nyní od nejednoho blázna podvodníkem jmenovaného, muže žehnají, velebnou úctu a šetrnost k jeho dílu chovajíce. Domnělý podvodník tento ustanovil výroční slavnosti. A hle, lze se přesvědčiti, jak již po patnácte set let každého roku všechen lid k domnělému tomuto podvodníku se hlásící, muži, ženy i děti ze všech částí Palestiny a i ze vzdálených končin do Jerusáléma putují, aby přítomni byli slavnostem velikonočním, letnic a pod zelenou — slavnostem, ježby jim jen šejdy a šmejdy podvodníka tohoto připomínati musily!

Zkrátka, již po osmnácte set let obětuje lid tento, kterýž mnoho národů pomíjetí a v zapomenutí klesati viděl, sám ale nezašel, náboženství svému co mu nejdražšího: čest a své osobní zájmy. A k náboženství tomu tolik obtížnému a za takovými okolnostmi stanovenému měl a mohl snad býti naveden šejdím?

Kdožkoliv rozumné rozvahy jsi schoopen, tažž sebe samého, zdali by tak nestydatá opovážlivost se strany jedné, a tak nesmírná hloupost se strany druhé, nebyla *tisíckrát větší*, podivuhodnější, ano i do oboru nemožnosti sáhajícím *zázrakem* nade všechny zázraky starého i nového zákona?!

2. Evangelické dějiny mají do sebe mimo jiné zvláštnosti i to podivuhodné, že již *několik set let* před narozením reka svého psány byly.

Podoba jakož i úloha Messiášova byla ve zjeveních, kteráž se arcicetům stala, ještě neurčitá, nejasná. Pod perem Davidovým a šestnácte proroků vyvíjí se vždy s větší určitostí a jasností. Poslední z proroků, Malachiáš, psal na tři sta let před křesťanským letopočtem.

Tento Adamovi zaslíbený Syn ženy (1. Mojž. III, 15.) jest Syn Boha samého (Žalm. II, 7.); spojuje v sobě všemohoucnost Boží se slabostí lidskou (Žalm. CXXI, 11. Is. XI, 1. 10. Is. VII, 14. 53. 4.); sedí na pravici Otcově v nebesích (Ž. CIX, 1.); jest jako červ potrín (Ž. XXI, 78. 15. Dan. IX, 26. Is. LIII, 4.). Než nejen nejhlavnější události ze života a smrti Jeho a veliké změny, kteréž za tam těmi v zápětí následovaly, jsou předpovědiny: ale i ty nejnepatrnější podrobnosti, jakéž se tu přihodily. Tak rok narození (Dan. IX, 24—26.); narození Jeho z panny (Is. VII, 14. 15.); místo narození Jeho (Mich. V, 2.); Jeho vjezd do Jerusáléma (Zach. IX, 9. Is. LXII, 11.); tak i třicet stříbrných, kteréž Jidáš obdržel za zrádu svou, jakož i upotřebením peněz těchto (Zach. XI, 12—13.); i ocet a žluč, jakouž Mu na kříži k ubašení zízne podávají (Ž. LXVIII, 22.); Jeho sebe obětování za nepravosti naše (Is. LIII, 5. 7. 12.); počtění Jeho s nepravými (Is. LIII, 12.); probodnutí rukou i nohou Jeho (Ž. XXI, 17); rozdělení se o šat Jeho a metání losů o svrchní roucho Jeho (Žalm. XXI, 19.).

A opravdu! nic a nic nemůže přerosvíceným rozumkářům a nepřátelům Božského prostřednictví více hořkosti ploditi, jako že právě tato divuplná část evangelických dějin *nedotknutelná jest*, jak dlouho totiž bude tu Židů se svatými knihami prorockými. —

Než kdo sobě před pravdou oči svévolně zastíráti chce, neštítí se ani žádného bláznovství, jen když mu k tomu slouží, aby pravdy neviděl. A protož praví tu kdosi: „První učenníci Kristovi *vymyslili* prý si *sami proroctví ta*; několik rabinů uplativše, postarali se o překlad jejich do hebrejštiny a cestující po celém světě měli tito úhlavní nepřátely jmena Kristova k tomu, aby do svatých kněh svých přijali bájky vymyšlené, jakéž národnosti jejich k věčné hanbě musely sloužiti, a že tato předuležitá část evangelických dějin tedy teprve po skončených událostech přidělena jest.“ Vadí tu ovšem přeuerčenému takovému mudráctví ta mrzutá okolnost, že by se bylo muselo uplacení a přemluvení takové státi již tehdaž, když se Židův ještě ohromně větší počet nalezal; vadí tu ovšem i ta zášť a nenávisť, jakouž Židé simé pravé víry Kristovy pronásledovali a kteráž každé uplacení nemožné činila. A proto zdála by se zajisté řeč tato i samým těm nynějším mýtitelům Písma tam na západě příliš podivnou a odvážlivou. Pročež, an žádné jiné cesty tu není, musejí nevěřící buď Židy s jejich svatými knihami zahladiti, aneb je předělati, aneb ryzost a pravdivost kněh svatých uznati.

K tomu ale neradi se mají a proto hned zase jiné, jakkoliv již tisíckrátě vyvrácené námitky se chápou, řkouce, že by prý proroctví ta byla *plná zatmělosti*, že prý nástin budoucího Messiáše, jakýž křesťanství obhájcové si utvořili, sestaven jest toliko ze sebraných tu a tam, ano i z celku násilně vyňatých míst. Jináče že by Židé při jasnosti a světlosti proroctví těch zajisté se nebyli zpěchovali uvěřiti v Krista, a že prý tedy i ostatní tak podivné shody míst prorockých se životem Krista Pána jen podivnou *náhodou* byly se staly.

Námítka, že by místa prorocká nejasná byla, a že z nich křesťanští obhájcové jen nevěrný nástin a obraz mistra svého Messiáše byli utvořili, odpadá sama sebou, pakliže děl proroků a obhájců jejich pozorněji si povšimneme, obzvláště ale díla biskupa z Avranches (Bosqueta), jehožto „Demonstration evangelique“ Leibnice a učenou Evropu velice potěšilo. Ano odpadne všaká námitka taková, tážeme-li se po příčině onoho u Židů a i u pohanů za času narození Kristova všeobecného očekávání a víry té, že „Judea světu Pána zplodí, jenž obnoví doby zlatých časů,“ víry to, o kteréž Virgil ve svých básních a Tacitus v knihách svých dějepisných výslovně připomíná. Bránila-li a zabraňuje-li až dosud většina Židů světlu Božskému přístupu do duše, aj! což nebyla zaslepe-

nost ta předpovědina? Ba ovšem, jelikož i ona měla dle záměrů Božských co důkaz nepřemožitelný pravdě křesťanské posloužiti.

„Že Židé,“ jak Pascal soudí, „Krista za Messiáše neuznávající usmrtili, *tím právě* podali jsou poslední důkaz o jeho messiášském povolání; že pak neustávají Krista zapíratí a jím opovrhovati, *právě tím sami* za důležité svědky se mu dostávají, jelikož se takto na nich neustále proroctví naplňují.

Kdož nepozoruje tuto podivuplné řízení Boží, dle kterého lid ten, jehožto trvání každý za patrný zázrak považovati musí, jest odsouzen, aby trpěl za největší zločin, který na Bohu svém spáchal, tak aby o onom náboženství, kterýmž opovrhne, stále podávati musel svědectví nevyvratné? Až věc křesťanská v svatevečer posledního soudu nebude míti žádných svědků více zapotřebí, tenkrátě teprv otevrou i potomci Jakobovi oči své světlu, a u nohou Toho, jehožto údy probodali, prolévati budou hojnost slzí lítosti a lásky.

Nevěřící připisují rádi vše, což se jim nelíbí, *náhodě*. Šnád tedy náhoda tu vládla? Na to jen z krátka odvětime to, že rozumní lidé náhodu za nic jiného neměli, leč za *nesmysl* a za *bohu obmezených hlav*, Pakliže se náhodě vše, co velikého a kromobyčejného v řízení tohoto světa se vyskytuje, připiše, tím samým stává se náhoda ta bytostí nejvyšší moudrou a mocnou, a ničímž nebude se tedy od Jehovy lišiti, leč *pouhým* toliko *jmenem*. A co jste tu získali vy nevěřící panáckové? Zajisté na pojmenování té nejvyšší bytosti nic nezáleží vám, a jest to tedy zcela lhostejné, necht se Jehovou aneb třeba i Náhodou nazývá bytost ta, kteréž i vy v čas svůj z vládaření svého a z upotřebení rozumu od ní vám propůjčeného účty skládati budete.

Nemáme-liž tedy v úmyslu své vlastní duchovní mrzáctví na jevo dáti a hrubě osvědčiti: nemůžeme jináče, než na svědectví samých Židů — čiň co čiň, chtěj nechtěj *ryzost a pravdivost kněh prorockých* uznati, kteréž ovšem pravdě evangelium sv. za první nepodvratný základ slouží.

Toutéž ale měrou nelze nám o ryzosti a pravdivosti kněh *evangelických* pochybovati. Nebo těmto stojí po boku i na druhé ještě straně *mnoho nestranných a neuplatitelných svědkův*, a to v počtu nad míru hojnějším!

Mohlibychom se sice opět odvolati na Židy a pohany, a uvesti za důvod, že oni nikdy ryzost a pravdivost posvátných kněh evangelických v pochybnost neuváděli, jakkoliv dle stávajících dosud památek s náramnou rozhořčeností proti učenníkům Kri-

stovým vystupovali. My toliko *na křestany samy* pohledme. Odkud pocházeli ti první křesťané? Buď ze Židů aneb z pohanů. A co takoví museli se prvé, než přijali víru Kristovu, z mnohých předsudků, a to z předsudků jaksi oprávněných, vyzouti a je odvrhnouti, ježto čelily právě proti novému tomuto náboženství, kteréž jednu stranu z vraždy na Bohu spáchané vinilo, druhou pak z nevědomosti a blouznění trestalo.

Na obou stranách byli to *lidé radostem a rozkošem světským* přístupní a náchylní. Nové to náboženství ale spínalo náruživosti do pout železných. Pro tuto věc byli již předkem proti němu zaujati, a zaujatost tu museli tedy dříve přemoci. Všichni nemálo drželi na čest a vážnost lidskou, na jmění, svobodu, život. Nemuselo-liž se jim tedy přirozeným způsobem i hned z předu protiviti náboženství, kteréž dle Tertulliana „zapírání sebe samého“ v čelo svého učení stavi? náboženství to, o němž Tacitus soudí, že opovrhuje pokolením lidským a nenávidí ho, a kteréž nenáviděno a opovrhováno bylo? Nemuselo-liž se jim hned z prvu protiviti náboženství, kteréž bylo Židům pohoršením, pohanům pak bláznovstvím? K tomu ke všemu přidejme, že se k náboženství tomu nesměl nikdo přihlásiti bez velikého nebezpečení, aby dnes neb zítra nebyl ze všeho jmění oloupen, do žaláře uvržen, na rozpálený rožen položen, v mučírně trýzněn, ukřižován, aby nebyl smolou pomazán a za živá času nočního v zahradách Neronových k osvětlení zapálen, aneb lvům, tigřům a medvědům v amfiteátru předhozen.

Aby byli lidé ze všech společenských tříd takovéto takorčka nepřemožitelné překážky přemohli a křesťany se stali *bez úplného přesvědčení o Božském původu křesťanství*, nedá se bez těžké urážky zdravého rozumu ani *pomyslit*.

Vyskytl se sice tu a tam náboženský přemrštěnec, kterýž od smýšlenek svých náboženských ani na popravěšti neodstoupil. Než taci příkladové přihodili se s těži jen zřídka kdy, a nebylo ovšem hrubě mnoho těch, kteříž by s ním podilu vzítí byli chtěli. Avšak za prvních křesťanských dob spatřujeme *nesčíslné množství lidí*, vzdorujících všeobecné zášti a nenávisti; spatřujeme, kterak odhodlaně, ba i s veselím kruté muky podstupují, a život i vše ostatní milerádi nasazují, aby patrně, makavé události osvědčili, o jejichž pravdě lehkou dalo se přesvědčení nabýti. Aj, cos takového aby se bylo stalo k vůli klamu aneb podvodu jakémusi — nikdy nebylo vidáno, aniž vidáno bude, dokud zákonové oboru mravního budou v platnosti své a dokavad

lidé jen poněkud zdravé oči a zdravý smysl podrží.

A toto právě jesti onen *nápadný*, a skoro i *ohromný úkaz*, jenž i nevěrci uznání vynucuje! Nejprvnější křesťané totiž uvěřili v Krista Pána pro množství zázraků, kteréž před jejich očima konal, pro množství zázraků, kteříž vešli ve známost tolik všeobecnou, že apoštolé se neostýchali ani na Židy, co na svědky věcí těch, se odvolávat. V této víře v Krista Pána utvrdil je obzvláště zázrak Kristova z mrtvých vstání. O tomto zázraku nemohli ani pochybovat, jak sami praví, poněvadž s Kristem Pánem ještě po čtyřiceti dní po Jeho z mrtvých vstání obcovali, jedli a pili. A proč zase uvěřili křesťané první apoštolům? Též pro tu samu příčinu. Vidělit zázraky, jakéž konali před očima jejich apoštolé a učenníci jejich. Tu spatřovali, kterak že okamžitě pouhým toliko vzýváním Jmena Mistra svého povolali k životu mrtvého, jinému kterak zdravé údy navrátili — tak i zrak, sluch a řeč. Každý mluvil jen o tom, co sám na vlastní oči viděl, sám vlastníma ušima slyšel, a vlastníma rukama makati mohl. I lze tedy i toho nejzarytějšího odpůrce každého takto osloviti: Viděl bys před sebou státi jedenácte svědkův. Z toho, co psali, co před soudci svými mluvili, a pak jak v mukách těch nejhorších se chovali, nedalo by se souditi, že by jací přepjatci byli. Kdybys viděl takovéto svědky, s takovou duchovní povahou, tak zmužile, srdnatě, ano i radostně smrt tu nejkrutější podstupovati, a to jen aby osvědčili, že mrtvý z hrobu vstal: o jakž? nebylbys, pohlížeje na to, hluboce pohnut, a netázalby se, zdali takového co *jen možné* jest? A což když se ti sem postaví místo jedenácti — *jedenácte set a jedenácte tisíc* svědků, co zdá se tobě, nebude-liž pak donucen, chtěj — nechť zázrak ten uznati, ač nechceš-li, aby tě každý co rozumu zbavena považoval? Ó, nedá se nikoli v pochybnost uváděti, co takměř jedenácte milionů vyznavačů a mučenníků, a to z každého věku, z každého pohlaví a ze všech tříd občanských od Neronu Ukrutného až do Konstantina Velikého, — tedy od prvního až do čtvrtého století — smrti svou bylo osvědčilo!

Po čemž po všem nalézali se předce, kdož by ani ne tak mohl, jako více zlovolně chtěl pochybovati o tom, co svaté knihy nového zákona do sebe mají, a co zvláště evangelia svatá vypravují: každý ten a takový o rozumnosti či vzdělanosti jakés ať raději *pomlčí*: neboť projevuje pochybováním svým takovým, že *ani toho zdravého rozumu* při něm není. —

Aj, na jakých to přezvláštních sice, ale spolu též přepevných základech leží *věhlasná pravost* těch každé jen poněkud nábožné duši nad míru milých, věrným pak, pokud jich správně užívají, spásonosných *Pisem svatých!!!* —

Z „N. Sion“ — F. Fr.

Sestra Cyrilla.

Povídka od Fr. Pravdy.

VII.

Klotilda odpočívá v zemi, synové jsou u Sokolů, kde jim mladá teta víc je než matkou a kde na těle i na duši prospívají, starý děd na těle i na duši hyne a otec je zaměstnán novými pracemi. Zdá se, že je všecko v pořádku, pokoj panuje v domě; Františka se přičiňuje, děti se dobře chovají, již vědí, cítí, že jsou bratří, milují, snášejí se, přejí si, modlejí se za matku. Edmund se nemohl upokojiti, když mu ji smrt odňala a plakal bez přestání. Severin byl tichý, ale také mu zármutek svíral srdce a teprv při pohřbu si odlehčil pláčem. Zbyla mu na matku žalostná upomínka; nikdy ho tak nemilovala jako Edmunda a teprv Cecilie ho musela přiváděti na jiné myšlenky, aby zapomněl na křivdy, co se mu stávaly a žehnal své rodiče v hrobě.

Johanna se vrátila k Plachým, vedla tam pánu hospodářství pod dohlídkou starostlivé Cecilie, jenž jí nedala upadnouti do poklesků předešlých. Bývalý její přítel zase se k ní sice hlásil, ale našel ji pevnou a stálou v ctnosti a že se mu to nelíbilo, odřekl se jí a ona jeho.

Otec Sokol pátrá po uhlí, zavírá se, počítá a Cecilie již uhodla, proč to činí. Ona ubohá mnoho trpí, mnoho snáší v duši, trpí a snáší za všechny a nikdo o tom neví. Pan Zdeborský jevil velký soucit, když ztratila sestru, chtěl jí přispěti v každé potřebě, nabízel jí své služby. Však nepřijala jich a když žádal odpověď na otázku, již si měla rozvážiti, oznámila mu, že nikdy nebude jeho. Chtěl jí býti hodným mužem, otcí hodným synem; věřila mu, byla o tom přesvědčena, ale tajné důvody ji nutily odepřít si manželství s mužem v každém ohledu šlechetným. Srdce arcíť truchlilo, ale nemohla si pomoci, povinnost šla nad lásku, vyšší záměry jí ukládaly obět, co přinášela, jí věnovati život, měla za své povolání. Jednalo se o napravení zlého, jež spáchali příbuzní, zná jejich tajemství, sestra jí je prozradila na smrtelném loži, aby si smrt ulehčila.

Modlily se spolu, zpytovaly svědomí, mluvily, rozjímaly, a Klotildu pořád pronáležovala při tom jistá nemilá myšlenka. Zarazila se často, hleděla upřeně před sebe, začala něco povídati, a zase přestala; bylo patrné, že ji souží pochybnost, že bojuje uvnitř, nevědouc, má-li se Cecilii svěřiti.

Vyznala napřed, že byla marnotratnice. Vedla velký dům a muž jí nebránil, že v tom také měl zalíbení a že i sám utrácel jako ona. Shromažďovalo se u nich mnoho lidí špatných, muž hrál v karty, ona se vyrazela s lehkomyšlnými hejsky. U nich mnoho se propilo, projedlo, prohrálo a na šaty a ozdoby jí nestačily tisíce. Je jí toho líto. Kdyby byla sama lépe hospodařila, byl by to učinil i muž a nebyli by se tak tuze — zavedli.

Tu Klotilda zase chvíli mlčela, a pak pokračovala řkouc: „Oni nás mají za bohaté, ale veta po bohatství našem. Co jsem muži zanesla, přišlo již dávno v zmar a bylo vyjednáno, že to jednou připadne dětem. Okradli jsme ubohé a již nelze navrátiti, co jim patří. I mužovo jmění je pryč a my ustavičně se pyšníli hojností, aby jsme zakryli, že jsme — žebráci.“

Klotilda si odpočinula, než pověděla sestře to nejhorší, ano ona snad teprv přemýšlela, má-li říci všecko. Řekla prozatím ještě: „Máme dluhy a co muž má v rukou, není jeho, nýbrž otcovo. Chudák otec špatně s námi pochodí! Větší díl jeho bohatství je ztracen, on snad to tuší a proto je tak malomyslný. Muž před ním tají svůj stav, neskládá účtů, ale již se to nedá dlouho zapíratí a brzy vyjde na jevo smutná pravda. Málo vám asi zbyde. Otec je mužův spojenec a stojí za všechny nedoplatky. Hanebně jsme ho podvedli a tebe také, milé dítě: podíl, co ti chystal, zmizel naší vinou a nyní ani slušného věna se ti nedostane. O odpust, nezlořeč nám, neproklínej svou bídnou sestru.“

Cecilie jí všecko odpustila a ona chtěla dokázati, že se o ní předce také starali a pravila důvěrně: „Zdeborský ti vynahradí ztrátu, co jsi utrpěla. My všickni: otec, muž, já jsme ti ho namlouvali. Je bohatý a již jsi se snad dovtípila, že tě miluje. Hleď si ho pojistiti, dej mu slovo, staň se jeho manželkou, než náš bankrot vypukne. On arcíť neví o naší nesnazi, ale je vysokomyšlný a nebude se ti mstíti. Ty jsi bez toho nevinná, a stav se, jako by ti pranic známo nebylo. Snad jsem tě i já měla nechati v nevědomosti. Ale bála jsem se, že by si tuze vybírala a že by ti Zdeborský nebyl snad dost dobrý. Vezmi si ho a budeš dobře zaopatřena. On ani proti otci nebude a kdyby se stalo, že by po-

třeboval jeho pomoci, rád mu jí poskytné. My učinili, co jsme mohl, abychme ti ho získali a ovšem jsme ho také nechali v domnění, že máš peníze.“

Cecilie si zakryla tvář, když to všecko slyšela a velký stud se jí zmocňoval. Odpověděla sestře: „Podvodem se manželkou Zdeborského nestanu.“

„Je to podvod?“ lekala se Klotilda.

„Ano, podvod je to,“ jistila Cecilie a snadno o tom Klotildu přesvědčila.

I stýskala si tato: „Bože, tak bylo svědomí mé otupeno, že ještě nyní pravdy nerozeznávám od lži, počestnosti od úskoku. Péče o tebe mně zaslepuje. Musíš býti upřímná a Zdeborský snad neustoupí, kdyby jsi se mu napřed svěřila.“

Cecilie prosila, aby si ty starosti o ni vypudila z hlavy a doufala v Boha, že on se o ní nejlíp postará. Jsou to světské trampoty a strachy, zapotřebí, hledati nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a to ostatní jim bude přidáno.

To tedy i Klotilda učinila, přestala mysliti na věci časné a jen ze svou duší se obírala. Ještě jedno velké tajemství ji tlačilo a dlouho bojovala, než i to se sebe svrhla. Úzkost před věčností přinutila ji k tomu a aby nechybila, chce se napřed poraditi, je-li v skutku hřích, co ji znepokojuje. Praví: „Když byl uplacen pán, co přijímá zboží ve jmenu vlády a výš je vycení, než zač stojí, když špatné zboží propouští co dobré anebo zboží nám sčítuje, kteréž se ani neodvedlo, je to nespravedlivý výdělek, co nám to přineslo?“

Cecilie to arci jinak nepojmenovala a Klotilda se ptala: „Kdo byl při tom ošizen?“

„Obecenstvo,“ řekla Cecilie.

„Tomu se nemůže nic vynahraditi.“

„Může, musí.“

„Jak?“

„Dá se to tam, odkud se platilo.“

„Pak z toho nikdo nemá prospěch.“

„Všem to prospěje, neboť čím víc je v zemi vydání, tím víc je platů; čím víc se uspoří, tím méně se platí.“

„To je hrozné!“

„Co je hrozné?“

„Hrozné je, jestli se takový užitek musí navrátiti.“

„Musí bez vší pochybnosti.“

„Žádá to Bůh?“

„Žádá. Sedmé přikázání zní: Nepokradeš. Na tom záleží, byl-li okraden jednotlivec anebo celý spolek. U křesťanů spravedlnost platí vždy a všude: Hříšné jest někoho upláceti, aby k nespravedlnosti mlčel. Vykoná-li se, musí býti napravena, ať se jedná o krejcar a nebo o tisíce.“

„Jak si pomůžeme?“

„Řekni napřed, co tím míníš?“

Tu Klotilda pověděla, že Plachý již po několik let tímto hříšným způsobem k větším výhodám si dopomáhá a že — i otec s tím byl srozuměn.

„Bože, i otec?“ vykřikla Cecilie.

„Ano, i on,“ pravila Klotilda, „Plachý ho přemluvil, donutil, odvolával se na potřebu, na příklad jiných, jednal tajně ve jmenu jeho a když věc již byla hotova, musel otec svoliti, aby zamezil pohoršení veřejné. To se často opakovalo a nyní to otec trpí, že nemá dost síly, aby se protivil.“

„Snad se ale nedělí o takové výdělky?“ doufala Cecilie.

„Slíbeny mu jsou,“ řekla Klotilda, „a že i jeho bohatství se ztenčilo, chtěl si tím také pomoci. Ale Plachý užíval jeho dobroty, aby jen sám měl prospěch a my oba utráceli jsme i svůj i otcův podíl a nyní zmareno, co spravedlivě i co nespravedlivě vyděláno.“

Cecilie ještě zkoumala, mnoho-li obnáší, co nemohou jmenovati svým; Klotilda to bezpečně nevěděla, ale zpomněla si, že muž nedávno se jí chlubil s dvacíti tisíci, co prý moudré zacházení s pány jim vyneslo.

Novina tato byla ukrutnou ranou pro Cecilii a Klotilda jen na ní spolehala, že ji po smrti i z tohoto hříchu očistí. Věděla o něm, podporovala ho, zaváděla muže, marnotratnila s ním, potřebovala více, než spravedlivě mohl vyzískati. Ostatní viny své pověděla jen knězi zpovídajíc se z nich, ale tyto svěřila sestře, aby ona ji z nich vykoupila — náhradou, zadostučiněním.

Byla to velká úloha pro slabou dívku a když Klotilda umřela, leželo na ní břemeno, že dívka pod ním neklesla. Co začne? Jak nebožku, jak muže jejího, jak otce ospravedlní? Sama k tomu ovšem nemá prostředků, oni jsou vinni a je musí nakloniti k nevyhnutelné povinnosti. Plachý se jí asi nepoddá, nikdy s ním neměla velkého přátelství, nemluvil s ní, nepředcházel si ji, byl nerad v její společnosti, vyhýbal se, odcházel, když je navštívila. Protivily se mu mravy a zásady její a často o nich pravil, že se nehodí do světa. Že mu na dětech nezáleželo, mohla s nimi Cecilie dělati co chtěla, a když umřela manželka, přišlo mu velmi v hod, že si je vzali k Sokolovům. Měl je s krku, neptal se po nich a s Cecilii se od toho času již ani nevidával. Bylo marné obrátiti se napřed na něho, ano Cecilie se obávala, že by překazil její úmysl, kdyby o něm dostal povědomost.

Nezbývalo tedy leč jednati s otcem, a věru ani to nebylo snadné. Soužil, namáhal se, pracoval, již popsal velké knihy, již má pokoj plný map, již prozpytoval celou krajinu. Musí ho probuditi, uhlí mu nepomůže, a pan zeť s jeho jménem hospodáři šeredně. Nebezpečnost každým dnem roste a aby se zachovalo, co ještě není zkaženo, třeba učiniti pořádek, složití účty, zapraviti dluhy, rozdělití co zbyde, až se spravedlnosti učiní zadost. Posilň ji Bůh, aby těžkou práci šťastně ukončila.

I modlí, připravuje se, čeká na příznivé okamžení. To ji otec poskytl sám, když jednou ji ukazoval rozvrhy, jak mnoho mu uhlí bude vynášeti, těše se, že se stane bohatčem.

„K čemu ti bohatství má sloužiti?“ ptala se nesměle.

„Milé dítě,“ povzdychl si, „tuze ho potřebuji.“

„Ty máš přede mnou tajnosti!“ posteskla si Cecilie.

Přiznal se, že má, a ona ho objala a sklonila hlavu na jeho prsa šeptajíc: „Otče, já je znám!“

Zatajil se v něm dech, trhl sebou, jako by ho byla do srdce bodla a nemohl promluvit. Po chvíli pravil: „Ty nevíš a nesmíš věděti všechno!“

Odpověděl: „Bohužel, vím víc než ty!“

„To není možná!“ volal.

Rekla: „Je to skutečná pravda.“

„Kdo ti ji vyzradil?“

„Klotilda než umřela.“

Upokojil se drobet, že to nebyl nikdo jiný a pak vyzvídal, jak dalece dcera do tajnosti jeho je zasvěcena. Nastojte, ona mu vypravovala věci, o nichž sám neměl tušení, věci, jenž byly broznější, než si pomyslí. Plachý utratil ženino, utratil své jmění, nyní dělá dluhy na něj; co v rukou má a ještě mnohem více, snad všechno je ztraceno.

Nešťastný muž se chvěl na celém těle; toho neočekával, ačkoli v zlé správy byl připraven, to přesahovalo jeho pomyslení. Že je mohovitost jeho v povážlivém stavu, toho se ovšem hrozil, ale takového konce se věru nenadál. Plachý mu nedal nahlédnouti do účtů, vždy měl nějakou výmluvu, scházel mu čas, odkládal, až ještě to a ono obstará, nepřicházel, jen když potřeboval peníze. Porád odnášel a nic nepřinášel, tak že Sokol již počínal býti v nesnazi. Všelijací lidé se k němu hlásili o plat, který nadarmo od Plachého žádali, a známí a přátelé mu dávali návěští, že se všechno nedaří, co pan Plachý podniká. I z ciziny dostával listy, jenž mu oči otvíraly, a když u zetě žádal vy-

světlení, odepřel mu je, vyhal se, a pak se dlouhý čas ani neukázal. Nechal ho tedy v pokoji, aby sám měl pokoj a staral se o prostředky, jenž by mu mohly pomoci, kdyby mu nastaly potřeby. Uhlí ho ze všeho vytrhne, to byla jeho naděje, jeho útěcha; zatemnil se mu rozum, jen jedna myšlenka v něm panovala a té se přidržoval jako šílený. Nyní lhostejnost, ospalost jeho se přerušila, Cecilie a on pocítil k skutečnému životu. Chce si zoufati, ale dcera ho chlácholí, těší, říká: „Vždyť bohatství, o něž snad přijdeme, není největší dobré na světě a dá se ozeleti, jen když svědomí zůstane bez poškrvny!“

„Ach, svědomí,“ děsil se; a přál si, aby mu jen tolik zbylo, čím by toto upokojil. A své jediné dítě by také rád zapoprtil a nevezme-li si je Zdeborský, neví jak mu pomůže.

„Ono si samo Zdeborského nevezme,“ usmála se Cecilie, „chce žiti pro otce, chce se s ním starati, chce všechno obětovati, aby mu — dopomohlo k pokojnému svědomí.“

„Bože,“ volal Sokol, snad ti i hanba má jest povědoma?“

„Nikoliv hanba,“ jistila dcera, „byl jsi podveden, ošizen, Plachý to uvalil na tvé jméno.“

„Ano, jest začerněno, stydím se, mám strach, aby se nestalo u lidí povrhelem, pracuji ve dne v noci, abych s něho smyl tu skvrnu.“

„Již ten úmysl tě očisťuje. Ale my se musíme držeti toho, co ještě máme. Hleděti po něčem, co si teprv chceme vyzískati, nezbyvá času. Nyní jest třeba rozdělití, co jest naše a co není. Ukáže se, jak stojíme. Dáme každému, co mu patří, zaplatíme dluhy, nespravedlivého krejcaru si nenecháme. Snad stačí naše mohovitost, až ji dobře sporádáme, a Bůh da, že budeme bez bídy, třebas bychme museli pracovati.“

„Já to všechno napravím“, chlubil se, „uhlí nás učiní bohatší, než jsme byli.“

Cecilie ho prosila, aby nyní všechny jiné starosti pustil mimo sebe a jen s touto jedinou se zanášel. Začal hned přehlížeti účty, ale když ho na chvíli opustila, zabral se zase do uhlí a mapy a rukopisy o něm zkoušel. Odtud očekával jistější pomoci než mu poskytovaly zapletené účty a Cecilie seděla u něho a spolu s ním se namáhala, chtěla-li, aby něco dokázal. Šlo to těžko, ale předce se dověděli, komu oni a kdo jim je dlužen, kde mají peníze, mnoho-li svěřeno Plachému. Pak byl vyzván tento, aby předložil výtahy z knih. Sokol zkazoval, psal pro něj a když ne-

přicházel, sám si k němu došel. Nepořídil ničehož a musela ho navštívit Cecilie, aby ho v dobrotě přivedla k plnění povinnosti.

Nechtěl s ní ani mluvit a pravil, ona že těm věcem nerozumí.

„Arciť nerozumím a nechci se do nich míchat, ale to vím, co se patří a co nic, co dobré a co zlé jest, co sluje poctivostí, a co hříchem.“

„Víte to bez pochyby z katechismu,“ smál se, „ale ten nedává pravidel pro obchod.“

„Udává, pane,“ jistila, „stojím vám za to, že udává, a křesťan se dle nich má a musí řídit.“

„Buďte tak dobrá,“ žertoval, „a poučte mne drobet, já jsem asi špatný kupec.“

„Ačkoliv si ode mně nežádáte poučení a jen potupiti mne chcete, předce nebudu mlčet a povím vám pravdu. Nevymyslila jsem si ji, je starší než my, pochází od Boha, slovem jeho nám byla zaručena.“

„Prosím,“ zarazil ji, „nenuďte mne dlouhým kázáním.“

„Vyjádřím se krátce. V katechismu stojí, abychom každému což jeho jest nechávali, dávali a prokazovali, odňatou věc navrátili a učiněnou škodu zase nahradili.“

„Snad mne nemáte za zloděje.“

„Nemám, ale zadržujete cizí statek.“

„Či statek?“

„Otcův.“

„Co pak vy o tom víte?“

„Vím všechno.“

„Někdo vás asi obelhal a popudil.“

„Mám jistotu, přesvědčení.“

„Tedy mně sudte.“

„Otec vám odevzdal velký díl svého jmění.“

„To je pravda.“

„Vy jste jím ve jměnu jeho vedl obchod.“

„Nezapírám.“

„Nyní se žádá, abyste složil účty.“

„Je to zbytečné.“

„Není. Umřela Klotilda, zůstaly po ní děti, otec je starý, každý musí dostati své.“

„Nikomu to neujde.“

„Jsteli pořádný, svědomitý, poctivý člověk, nebudete s tím odkládat.“

„Což kdybych předce odkládal?“

„Měla bych vás v podezření . . .“

„V jakém?“

„Že je pravda, čeho se bojíme.“

„Vyslovte to bez ohledu.“

„Jméni vaše a jmění Klotildino je utraceno.“

„Co je komu do toho?“

„Co vám otec svěřil, přišlo také na zmar. Přidělalo se ještě dluhů. Ty jste

také na otce uvalil. Nyní nechcete delat pořádnost, aby to nevyšlo na jevo.“

„Povězte, kdo vám to řekl?“

„Vaše vlastní manželka.“

„Ta hanebnice.“

„Nemluvte tak o ní, ona poznala křivdu, co dětem a co otcí učinila, litovala jí a prála si, aby se po smrti její napravila.“

„Arciť, po smrti již nemůže hejřit, marnotratnila sama nejvíc a já mohu zahynout, což jí nyní na tom záleží.“

„Záleží nam na tom všem, abyste nezahynul a nelze ani vysloviti, jak mně to blaží, že Klotilda s Bohem smířená z tohoto světa odešla.“

„Přestaňte mi s těmi malichernostmi!“

„Bůh vám odpusť, že tak o tom soudíte a osvíť vás, abyste jednal jako ona.“

„Když jste sama tak osvícená, poraďte, jak bych tedy měl jednati?“

„Musím se zase odvolati na ten katechismus, jak to nazýváte. Tam také stojí psáno a je to Boží přikázání: „Nepožádáš statku bližního svého.“ Vydejte, co není vašeho, ať je to či koliv, složte spravedlivé účty, zaplatíme dluhy, aby nikdo nepřišel o své; z toho, co zbyde, budeme živi a přiděláme si přičinlivostí a prací.“

„Což kdyby nezbylo ničeho?“

„Pak jen na práci se smíme spoléhat.“

„Anebo na žebrotu, není-li pravda.“

„Radši bych žebrala, než si nechala cizí halíř.“

„Já nikoliv.“

„Běda, to se nesrovnáme.“

„Na ten způsob sotva.“

„Vy neuznáváte zákona Páně, nedbáte ani na poctivé jméno a na čest světskou, nestaráte se o duši, nebojíte se pokuty za hřích, nevěříte v život věčný, za dovolený prohlašujete podvod, zastáváte krádež.“

„Prosím, buďte opatrnější v řeči.“

„Já sama nic nepřidávám a držím se jen toho, k čemu se sám přiznáváte.“

„Ale posuzujete to dle svého katechismu.“

„Ovšem, ale jsou to pravidla, jichž každý člověk musí šetřiti, i kupce a obchodníka vážou, nezapírá jich žid ani pohan, tím méně křesťan.“

„Muži bych těch urážek netrpěl, ale ženská mne jimi nutí — k smíchu.“

V skutku se zasmál a Cecilie ho chtěla zastrašiti, řkouc: „Mně také povědomo, že jste si dal vyplatiti tisíce, za něž jste žádného anebo aspoň dobrého zboží neodvedl a to je nepravost, jež se i na světě trestá a sice — žalářem.“

„Potká-li žalář mne, budu tam seděti — s vaším otcem.“

„Bůh vás zachraň i dobrého otce, jež

jsite obelstil a oklamal. Trest časný by byl hrozný, ale hroznější jest věčný. Abyste se mu vyhnul, i toho hříšného výdělku se musíte zbavit a pak teprv platné bude pokání, jímžto jedině se spasí duše.“

„Ano navrátíme výdělek, jehož již nemáme,“ dráždil a pokoušel ji Plachý.

Ona mu slibovala, že se všechno šťastně ukončí. Budou se s ním dělit o to, co jim zbyde. Spravedlnost se musí státi. Vyhnouti se tomu nelze. Co jim nepatří, budiž navráćeno. Ať je to přivede třeba na mizinu. Však on jim Bůh zase pomůže. Život lidský je krátký. Může je překvapiti smrt, jako překvapila Klotildu. Duše je nesmrtelná. Jakou věčnost si připraví, takové bude požívati. Pokoj svědomí za mnoho stojí. Požehnání Boží staví domy. Kletba je boří. Běda tomu, kdo padl a nechce se pozdvihnouti. Očekává ho zahynutí.

Plachý poslouchal a nepohnul se. On ani k vůli nebožce, ani k vůli dětem nic neučinil. Úřtů klášti nebude, otec u něho nemá ničehož, dlužníkům nezaplátí, cizího statku nenavráti. Co je mu do víry, do náboženství, do duše, do svědomí, do smrti a do spasení!

Cecilie před ním klekla na kolena, ale on potupil ji, rozlobil se a zůstal zatvrzelý. Oznámila mu tedy, že otec na své jmění vypíše jak se říká konkurs, zavede shon věřitelů a od něho se bude žádati právní cestou, čeho by dobrovolně nevydal. Vystrčil ji ze dveří a ona plačky se vrátila domů.

(Dokončení.)

D o p i s y.

V Praze dne 13. Července 1862.

[K našemu tisíciletému jubileum.]

V předešlém čísle oznámili jsme nový spis: „Die Kirchengeschichte Böhmens von Anton Frind, k. k. Gymnasialdirektor.“ Dodáváme úvahu. Je tomu právě rok, co spisovatel dotčené knihy uveřejnil výtečné pojednání své o sv. Janu Nep.: „Der gesichtliche heil. Johann von Nepomuk,“ kteréžto s všeobecnou pochvalou se potkalo. Tím více litujeme, že nemůžeme o tomto novém díle jeho pronesti naskrz pochvalného úsudku. Ovšem že toliko první svazek před námi leží, a nevíme tudíž, jaký bude celek; avšak směr spisu nezdá se na základě historické objektivnosti spočívat, ale spíše budí v čtenáři nemilou obavu, že p. Frind přidal se k táboru oněch mužů, kteří za těchto dnů začali bořiti dějiny vlasti naší. Vždyť nedávno („Bohemie“ č. 159.) neostýchal se kdosi veřejně vysloviti svou náramnou nespokojenost nad

tím, že jsme památku tisíciletou pokřesťanění vlasti naší už r. 1846 neslavili! Přeskočeno, že již tehdež neosvítíl světlem historických pramenův svých nevědomé české dějepisce, snad by si tehdež byli řici dali, snad by i Palacký, vámi poučen, byl dovodil, že sluší r. 1846 jubileum slaviti. Teď už ale pozdě bycha honit! a proto třeba „jednota pro dějepis Němců“ budoucím rokem jubileum s námi slaviti nechtěla, ať si počká, až zase za tisíc let, do roku 2846! my ale, nemajíce naděje, že tak vysokého stáří nabudeme, chceme r. 1863 jistojistě slaviti památku pokřesťanění vlasti. Neboť třeba že od r. 846 počátky křesťanství v Čechách lze odvozovati, avšak právě, věčné důležitosti pro Česko-Moravské Slovaný má r. 863, kdež sv. apoštolové Cyrill a Methodius do Moravy se dostali. Třeba že v Čechách i na Moravě část lidu od kněží německých byla už křesť přijala, leč pro nedostatek vyučování ještě křesťanství do myslí se nevštlipilo (Palacký kniha II. str. 137) aniž všeobecného po zemi rozšíření nabýlo. Za podobnou příčinou zajisté Anglie co apoštola svého cti opata z řádu Benediktinův, Augustina, Irsko sv. Patricia, Němci sv. Bonifacia, třeba že již dříve v těchto zemích víra Kristova byla hlásána. — Neboť pakliže dříve již někdo zvláštní horlivosti v hlásání víry Kristovy v Čechách neb na Moravě vynikl, odkud to, že jmeno muže takového se nám nezachovalo? Otcové naši by opravdu, vděční jsouce z takového dobrodiní, jakýmž jest víra křesťanská, potomkům svým byli hlásali zásluhu jeho, tak jakož vděčnou památku sv. apoštolů Soluňských nám zanechali. — Ostatně neupíráme, jak i pan Frind dovodí, že historicky dokázáno není, byl-li sv. Method také v Čechách sám osobně čili nie, ač mnohé důvody aspoň mocné jeho působení při rozšiřování víry křesťanské mezi Čechy nepochybným činí. (Palacký p. 152.) Nesluší však zapomínati, že Čechy s Moravou jako nyní sestřensky jsou spojeny, tak i v století devátém jeden národ činily, a že teprv r. 895 synové Svatoplukovi, Spythněv a Vratislav, odtrhli se od Moravské říše a dali se v ochranu Němcův. Jelikož tedy r. 863 sv. apoštolové Cyrill a Method k národu česko-moravskému zavítali, a z Moravy působením hlavně sv. Methodia náboženství křesťanské i po vsi vlasti naší jest rozšířeno, hanebný by to byl od nás nevděk a nevážnost také milosti, kdybychom tento rok 863 nyní po tisíce letech vděčnou památkou zasvětili se zpěčovali.

Co p. Frind o slovanské liturgii v Čechách praví (viz str. 46. a násl.) ukazuje,

že věci dokonale neporozuměl. Nebylo nikdy dokazováno, že by *řecký* obřad aneb zvláštní, římskému protivný, neobyčejný řád služeb Božích v jazyku slovanském v Čechách byl kdy panoval; tot z toho již plyne, že sv. Cyrill a Method, obžalováni jsouce u papeže Římského, jako by vrstevníci byli biskupa Carihradského, Fokia, *bez viny* nalezeni jsou. Samo slovo papežské nám to dotvrzuje. List pap. Jana VIII. k Svatoplukovi (r. 880) dí: „Nec sanae fidei vel doctrinae aliquid obstat, sive missas in eadem slavonica lingua canere, sive sanctum evangelium vel lectiones divinas ... legere aut alia horarum officia omnia psallere.“ — Co se píše „Hospodine pomiluj ny“ týká, nikoliv teprv za dob sv. Vojtěcha, ale dříve již, dle Kosmasova svědectví, v užívání byla, a prozrazuje tak bezpečně původ svůj cyrilský, že nemožno ji od starodávné slovanské liturgie odloučiti. I jest ovšem podivno, proč p. spisovatel v těchto věcech nepřidržel se zkušeného badatele, dějepisce Palackého, jež na jiných místech co autoritu cituje. Mimo to čerpá na mnoha místech z Hájka, nad jiné nespolehlivého, a z jiných pramenů, jež nevelké ceny do sebe mají. Byloby ještě stránek dosti, o nichž by se leckteré tužby daly vysloviti: ustaneme však na upřímné radě, aby pan Frind více šetřil spravedlivé objektivnosti v bádání než osobních choutek, podobajících se nájezdům statečného rytíře „Bohemie.“ Neboť kdokolivěk ze spisovatelů chce uznán býti za spravedlivého soudce, málo si hledí tendenčních snah protinárodních, nýbrž skutečný vývin dějin nade vše výše klade. Tak i slavný dějepisec Gfrörer tato slova napsal: „Oni (Cyrill a Method) našli tam půdu dosti panenskou; neboť římsko-katolické církevnictví, kteréž bylo Moravanům zbraní Franků vnucené, dojista nebylo posud ujaló v zemi té kořenů hlubokých, a většina lidu, jak se podobá, klaněla se posud bohům domácím. Cyrill a Method vydobyli sobě, jakožto apoštolé Moravanů, přehojné zásluby.“

Chvály hodna jest obšírnost, s jakouž pan spisovatel pokřesťanění a další dějiny, zvláště Litoměřické diocese, pojednává; tím se spis jeho stane na polo *monografii*; a právě podobnými monografiemi (ovšem nestrannými) se dočkáme úplnější známosti církevních dějin Českých. E.

Z Libochovického střídnictví dne 10. Července 1862.

[Časopisy církevní.]

Nemile působívá to na mne, když při návštěvách svých českých spolubratří na vinici Páně shledávám, že znají mnoho vy-

pravovati o pokrocích sv. Církve v Anglicku a ve vzdálené Americe, o oněch ve své vlasti ale že nemají ani zdání. Těžko zajisté vyzývati jich ku přistoupení ke Koruně Soluňské aneb k Dědictví sv. Prokopa, když jim to věci úplně neznámou. A jaké toho as příčiny? Jak zkušenost učí, čítá mnohý český kněz, zapomínaje že košile bližší než kabát, německé toliko časopisy církevní, českých pak ani si nepovšimne. Německé však časopisy mluví-vají o slovanských krajinách vůbec a o naší milé vlasti zvláště jenom pořádku. Jaký to pak div, že kněz český vše líp zná, než události ve vlasti své. Mýlím-li se v úsudku svém, nechť mně pak někdo vysvětlí, odkud to, že se církevního časopisu v Brně vydávaného „Hlas“ toliko dvacet výtisků po celých Čechách odeбира. Já ale nenahližím, proč bych měl kupovati časopisy toliko jinojazyčné, když si možno, rovněž tak dobré a v ceně mnohem levnější opatřiti sobě časopisy české. Věru již nejvyšší čas, bychom onu za neblahých poměrů povstalou lhostejnost k časopisům českým odložili a svoji k svému se hlásili. Čím větší počet odběratelů časopisy mají, tím se stávají výbornějšími. A Církví i vlasti všemožným způsobem prospívati: jest naší svatou povinností. V tomto ohledu příklad následování hodný podává střídnictví Libochovické. Ač tu mezi 21 farami toliko 8 jest českých a 4 smíšených ode-bírají se od kněží českých bez veliké urážky německých spolubratří pouze české časopisy církevní, totiž „Blahověst,“ „Časopis katolického duchovenstva,“ „Hlas“ z Brna a pedagogický „Škola a život,“ jakož opět na druhé straně od kněží německého jazyka časopisy německé. Rozumí se, že se jeden i druhý časopis půjčí každému, kdo si ho přeje. Kýmby příklad ten hojných nalezl následovníků! —1.

(Že srdce nám to mluveno; neboť ani „Blah.“ nemá doposud ani tisíc odběratelů i nemůžeme jakož jsme chtěli dávatí přílohy, pokud nevzroste počet pp. předplatitelů. Stěží jsme právě zaplatili z přijatých peněz za 1. půlletí papír, tisk a vše ostatní. Čistého výnosu nezbyvá ani halír. Nedíme to, jakobychem zisku žádostivi byli, nikoliv, ale proto, abychem se omluvili, nebude-li nám možno, dávatí slíbené a očekávané přílohy. Čím to, že se všem náboženským listům ne valně daří, nechceme rozhodovati. Nám aspoň neprojevěna doposud z nižádné strany nespokojenost s obsahem „Blahověsta.“ Panu dopisovateli vzdáváme díky, neboť jeho přičiněním získáno nejvíce údáv „Koruně Soluňské. Red.)

Od Šumavy z okresu Nýrského dne 9. Července.

[Generalní visitace.]

Dne 26. Června t. r. zavítal J. M. nejduš. pan biskup *Jan Valerian* do Strážova a nastoupil takto cestu na Šumavu. Nemůžeme dopodrobna líčiti všeobecnou radost osad při jeho příchodu ani zármutek při loučení. Ne jenom, že od fary k fáře statní jonáci na koních, nesouce korouhve barev rozmanitých a pěknými jsouce okrášlení fábory, jej doprovázeli, nýbrž i množství lidstva všech stavů a stáří — všady nepřehledné. Vyplnilo se skutečné slovo evangelia sv. Luk. V. 1.: „Zástupové se na něj valili, aby slyšeli slovo Boží,“ a že co pravý otec od srdce k srdci mluvil, nalezalo také slovo Boží hojné a nadějně půdy, a všady se oči věřících slzami zalévaly. I v nejmenších obcích alespoň dvě brány více méně skvostné se vystavěly, a stromků na silnici hojnost vysázena, tak že patrno bylo, že každá obec, seč síly byly, přispěla k oslavě dne, po kterém již po 15 let byla toužila. Dne 29. Června odebral se do *Dépolitic*, 30. do *Těšenic*, dne 1. Července do *Zelené Lhoty*, dne 2. a 3. do *Eisenstrassu*, kde sobě odpočinuv, výlet na jezero černé podnikl.

Již v Budějovicích prál sobě předrahy náš vrchní pastýř, aby v Eisenstrassu měl povětrnost příjemnou a sotva se tamní duchovní pastýř v Strážově s J. B. Milostí sešel, bylo první jeho slovo: „Modlete se, aby nám byla u vás povětrnost přízniva.“ — Nezdálo se den před příjezdem na hory zdejší, žeby nebe nám chtělo býti příznivo. Však hle! když nejobtížnější nastati měla cesta na samoty Eisenstrasské, vyjasnilo se zakalené nebe a 1. Července odpoledne při slavném vjezdu náměstka apoštolského do Eisenstrassu, nastalo na horách příjemné počasí. Druhého pak dne obloha z rána zakaboněná opět se vyjasnila a k polednímu zářilo slunce nad našimi horami, a 3. Července, na kterýž den ustanovena byla cesta na jezero, byl ten nejkrásnější den. Potěšila-li již vznešená budova chrámu Páně, jednoduše okrášleného a čistotou vynikajícího, našeho vrchního pastýře, zvýšila se slast tato krásným a dalekým rozhledem po horách šumavských. Po mši sv. o hodině osmé ranní nastoupena jest cesta k černému jezeru. V průvodu J. M. pana biskupa bylo představenstvo zdejší obce, mnoho kněžstva a učitelstva střídnictví Děšenického, finanční stráž a valný počet obyvatelstva. Putováno pěšky. Zástupové lidstva na cestě padali na kolena, žádajíce požehnání; při čemž chudí od Jeho biskupské Milosti hojně dary byli podělováni. — U myslivce pod jezerem byl odpočinek —

pak postupováno lesem k jezeru. Zde sbor hudebníkův na příhodném místě postavený prováděl výtečné skladby, při čemž ozvěna byla tak mylná, že nebylo lze poznati, kde vlastně sbor hudebníků stojí — zdali u jezera anebo v údolí, odkud jsme byli přišli. V tom zahřměla střelba z moždírů, dávajíc mnohonásobnou ozvěnu široko daleko, potřesk to divoký krásný, jakoby skaliny jezerní se zřítiti chtěly. — Na zpáteční cestě podáno v myslivárně od duchovního Eisenstrasského nám unaveným občerstvení, při čemž nejduš. pan biskup učinil vlastnoruční zápis v pamětní knize, která se zde chová a cestujícím předkládá. Pak jsme se brali dále k Eisenstrassu, kdež množství lidu a pěkně oděná děvčátka očekávaly milého biskupského Otce, daleko Mu vstříc spěchající. Po odpočinku podány jsou Jemu addressy od učitelstva jazyka českého i německého z okresu Děšenického. — Unaven opakoval šlechtitý vrchní pastýř při stole k hostiteli slova: „Zavedl jste mne, cestu za pohodlnou vydávaje, ale budiž Vám to prominuto, jsem předce velmi rád, že jsem onu znamenitost spatřil.“

Dne 4. byl v bývalém královském (svobodném) okresu *Hammern*, a odtud opustiv oudolí Šumavské odebral se přes Nýrsko do Janovic, a odtud opět dále do krajů českých. V *Chudenicích* udělí J. B. M. svátost sv. birmování hraběcí rodině a pak ještě vysvětlí nový chrám Páně ve *Kbelích*, který štědrostí J. V. císaře *Ferdinanda* vystavený, právě dokončen jest. V okolí pak dále ještě práce apoštolské konaje, povede dne 13. t. m. slavný průvod k pouti *Mariánské v Klatovech*. — Jak vysoce sobě obyvatelstvo na *Šumavě* návštěvy J. B. M. váží, uvádím jen ten příklad, že na jedné fáře císařského patronátu obec sama chrám Páně vybiliti a okrášlit dala, a že osadníci dobrovolně veškeré výlohy sami nesli, které přenocováním a pobytem kněží za p. biskupem spěchajících duchovnímu pastýři byly se vyskytly. H. H.

Od Vysoké dne 2. Července 1862.

[Posvěcení nového kříže.]

Dne 29. Června t. r. byl v Onomyšli církevně posvěcen na násvi postavený nový kříž. Stůj zde na památku trest řeči, při svěcení onoho kříže činěné. Od nejstarších dob křesťané sv. křížem se znamenali a sv. kříž ve veliké uctivosti měli a na veřejných místech k uctění vystavovali. Tertullian, spisovatel církevní (nar. 160) píše: „Kdykoli vycházíme neb domů přicházíme, když do lázně neb k stolu neb k spaní se běremo, aneb cokoli jiného konáme, vždycky své čelo křížem znaménáme.“ Jest to tedy prastarý obyčej u křesťanů sv. křížem se zname-

nati, který jim tak říka heslem vezdejšího života byl. Vypravuje Eusebius z Caesarey (r. 270), že Konstantin Veliký, první císař křesťanský, tím se křesťanům poznati dal, že se sv. křížem poznával. Ano kříž byl věřícím znamením spásy, pod křížem nalezali pracující posilu, zemdlení občerstvení, zarmoucení útěchu, truchlící radost —; či abyoh raději slovy sv. Chrysostoma (n. 347) mluvil, dí: „Křížem Kristovým svět napraven, blud sňat, země v nebesa proměněna, smrti moc vzata, peklo neužitečným učiněno, hrad ďáblův vyvrácen, tlama zlým duchům zapáná, z lidí andělé učinění jsou“ —: pročez žádný div, že křesťané již od nejstarších dob sv. křížem se znamenali, jej ctili, velebili. Vždyť i sám sv. Pavel nechtěl se v ničem jiném chlubit, jedině v kříži Pána našeho Ježíše Krista. Tak napomíná také sv. Chrysostom rodiče a pěstouny, aby dítky kříž na čele dělati učili, a dokudby toho sehopy nebyly, aby je sami sv. křížem znamenali. Taktéž až posud nábožná máti novorozenátko své sv. křížem znamená, kteréžto znamení duchovní matka, Církev, člověku skrze křest sv. znovuzrozenému na čelo, ústa a prsa vtlačuje: čím jemu také prápor a heslo křesťanského života podává. Starostlivá matka, loučíc se se synem svým do světa se ubírajícím při posledním: s Bohem! dělá kříž na čelo jeho, poroučejíc jej takto pod mocnou ochranu sv. kříže. Jest to skutečně chvalitebný obyčej u našeho lidu, že tu a tam nábožné pohlaví na krku křížky nosí. Sv. Helena, matka císaře Konstantina Velikého, putovala z hluboké úcty k sv. kříži, na němž Spasitel ukřižován byl, do Jerusalema, aby tam sv. kříž vyhledala. Byl hluboko na místě ukřižování zakopán, vyzdvihši jej postavila na místě tom chrám sv. kříže, v kterémž část nalezeného kříže v stříbrné schránce k veřejnému uctění uložila; ostatek darovala synu svému Konstantinovi, který jej v Římě v kostele sv. kříže uschovati dal. Úcta k sv. kříži tak stará jest, jako samo křesťanství, kteréž on vždy chloubou byl, tak že křesťanští králové a velmožové sebe a jiné za udatnost křížem zdobili. Sv. Chrysostom dosvědčuje to, když dí: „Ani koruna královská nekrášlí hlavu tak, jako kříž, jenž všeho uctění jest hodnější, a čehož se prvé všickni hrozili, teď toho znamení všickni vyhledávají.“ Budiž tedy i tento nověpostavený kříž chloubou a okrasou osady vaší, budiž on mezi vámi trvalým pomníkem nekonečné lásky Boží k člověku: „Tak Bůh miloval svět, že svého jednorozeného Syna dal, aby žádný, kdo v něj věří nezahynul, ale měl život věčný. „Křesťané od pradávných časů také sv. kříže k veřejnému uctění na veřejných místech stavěli. Svědkem jest nám tu opět sv. Chrysostom: „Kříž jest všude, a všude se chová v úctivosti: v domech i na veřejných místech, na samotách i na silnicích, na kopcích i na pahorcích, jakož i v údolích, na moři v lodích, na oděvu a zbroji, na

stříbrných i zlatých nádobách a na obrazech v obydlech našich.“ Nic tedy nového v Církvi Boží, ona drží se křesťanského podání a učení sv. Otců, když stavění křížů na veřejných místech schvaluje a je k veřejné úctě zasvěcuje. Svědectví sv. Otců uvedl jsem na důkaz, jak velice chybují, kdož sv. kříži se vyhýbají a ani ve svých příbytech ho nechovají. Tím se křesťanskému praobyčejí odcizují, k nevěře přibližují, která od pohanství jen tím se liší, že ona vinu na člověka uvaluje, toto pak i beze vši viny býti může. A tu běda nevěře! „Kdybych byl nepřisel a nemluvil jim, hříchu by neměli: ale nyní výmluvy nemají z hříchu svého.“ (Jan 15.) Tento sv. kříž budiž vám netoliko chloubou, ale on budiž vám také školou moudrosti. Sv. Bonaventura, když byl tážán, z které knihy by vážil tak hluboké umění, poukázal na kříž, řka: „Toť pramen, z něhož vážím umění své, kříž jest školou mou.“ Ano, Ukřižovaný jest světlo, kteréž osvětluje každého přicházejícího na tento svět. Sv. kříž budiž vám také útěchou ve všech bolestech a nesnázích, abyste cokoli Bůh protivného vloží na vás, s křesťanskou zmužilostí nesli a takto v kříži a skrze kříž spasení byli. J. D.

V Římě, na den sv. apoš. Petra a Pavla 1862.

[II. Božího Těla, ročníce korunovace, sv. Aloisia. Katakomy sv. Kalixta. Na Lateraně, u Františkánů.]

Louče se s Vámi slíbil jsem Vám dopis z Říma. Než o slavnosti kanonisační zajisté již pověděl „Blahověst;“ přijmíte tedy několik slov o tom, co pak za našeho pobytu v Římě následovalo.

Ve čtvrtek *Božího Těla* sloužil sv. Otec ve své kapli (Sixtinské) o 6. hodině ráno mši sv. V tu dobu shromáždili se všickni k slavnému průvodu pozvaní na ohromných podlouhých a nádvořích Vatikánských; církevní prelátové oblekli se vedle předpisu jim doručeného a o 7 hod. hnul se slavný průvod. Přšlo a proto se tentokráte nešlo po celém velkém náměstí sv.-Petrském; alebrž krytým sloupopradím do chrámu sv. Petra. Byla to nekonečná řada. Za všemi těmi přemnohými sluhy kostelními šli řádové církevní, za těmi duchovenstvo všech 54 far Římských. Poslední z těchto byli farářové tří hlavních far, totiž u Marie Panny Větší (St. Maria Maggiore), u sv. Petra na Vatikáně a sv. Jana Lateranského. Před duchovenstvem každé farnosti nešeno umbellu. Umbella prvního chrámu v Římě, totiž sv. Jana Lateranského má nápis „*Chrám sv. Jana na Lateraně, matka a hlava všech kostelů města i světa.*“ Chrám ten jest — jak známo — pravý biskupský chrám v Římě, ježž každý papež po své korunovaci pod správu svou slavně přijímá. — Za farním duchovenstvem následovali generálové a vrchní řeholního

duchovenstva, za nimi zpěváci papežské kaple, pak prelátové, 192 nejvíce cizích biskupů a arcibiskupů, nesoucí mitry z bílého plátna. Za nimi krácelo 7 papežských prelátů, z nichž tři nesli každý jednu mitru, čtyři pak každou jednu korunu na sametových polštářích; následovali kanovníci tří hlavních chrámů Římských; pak 36 kardinálů s mitrami z bílého damašku, papežská assistence a posléze na krásném trůnu nešen jest před Nejsvětějším s rukama se-pjatýma a odkrytou hlavou kleče nejvyšší kněz nového zákona — Pius IX. Za ním šel kníže Orsini, jakožto papežskému trůnu assistující „principe“ (kníže), Římský senát, vrchnosti vojenské i civilní a četné papežské dvořanstvo. Papežské vojsko stálo před kostelem v řadách vzdávajíc počtu při zvuku Římské národní hymny, v chrámě samém stáli Švýcaři a blíže oltáře papežská tělesná stráž. Když byli všichni na svá místa se odebrali a nejsvětější Svátost se sv. Otcem spuštěna jest, sestoupilo vojsko po celé dále lodi chrámové roze-stavené dohromady a tisícové čekajících lidí hrnuli se ze všech stran do velechrámu a našli v něm místa. Po obyčejném nakoření a po církevní modlitbě udělil sv. Otec s Nejsvětějším požehnání zástupům mlčky na kolenou se křící. Po té nešen jest maje tiaru na hlavě do jedné poboční kaple, kdež se odstrojil, načež chrám opustil. Zástupové z chrámu se valící naplnili brzy náměstí sv. Petrské a pohlíželi s rozkoší na slavný odjezd duchovních i světských hodnostníků, na skyostné, zlatem a stříbrem se třpytící povozy Římské šlechy a kardinálů, za nimiž pak vojsko při veselé hudbě okolo Andělského hradu po Adrianovu mostě k městu na pochod se dalo. Osvětlení na večer toho dne ustanovené nebylo, poněvadž silně přšelo. Než mimo slavnost svatořečení viděli jsme velikolepé ono divadlo při jiné příležitosti, o čemž se hned dočtete.

V pátek dne 20. Června.

Výroční den korunovace Jeho Svatosti oslaven jest velkou mší sv. v kapli Sixtinské, kterouž toho dne vedle zděděného zvyku sloužíva (unus e primis creaturis) jeden z prvních od právě panujícího papeže na hodnost kardinála povýšených. Tentokrát přišel pořádek na J. Em. kardinála Gousseta, arcibiskupa Řemešského, jenž u přítomnosti sv. Otce, všech zde shromážděných kardinálů a jiných nejvyšších prelátů zpíval slavnou votivní mši sv. „pro Summo Pontifice“ (za nejvyššího pastýře). Mne a zajisté každého zde jsoucího cizího kněze velice dojalo, když jsme slyšeli církevní modlitbu od nás zvláště za

posledních let často opakovanou: „Bože všech věřících, pastýři a řediteli, shledniž milostivě na služebníka svého *Pia*“ zpívati u přítomnosti tohoto prvního ze sluhův Božích a viděli, jak se všickni při slově „*Pium*“ k němu pokloňují. On ale, sluha sluhův Božích, jakoby na tuto počtu hleděti nechtěl, pozdvihl pokaždé oči svých k nebi. (Ne nám, ó Pane, ne nám, ale jmenu Svému dej slávu!) Na této slavné mši sv. byli královský dvůr Neapolský, diplomatický sbor, šlechta a senát Římský, velký počet cizích kněží a vznešených paní. Při této příležitosti podotýkám, že se tu přichozím usnadňuje s nevidanou přívětivostí přístup ke všem církevním slavnostem a památkám na Vatikánu i po Římě vůbec. Jmenovitě volno jest vstoupiti do papežské kaple všem, kteříž předepsaný šat na sobě mají. Vznešená slavnost ukončila se ohlášením plnomocných odpustků, jež sv. Otec všem přítomným věřícím udělil. — Večír bylo město osvětleno. Osvětlením nevyrozumívá se tu toliko osvětlení oken, ale nad to upevněno jest po ulicích v zemi množství vysokých kůlů, na těch pak rozšiřují světlo rozmanitých barev papírové svítilny, a mezi nimi hoří ve velikých koších smolné dříví. Plamen sléhá vysoko a proměňuje noc v den. Kolem těchto hořících košů shromažďuje se mnoho Římských diváků, ale též všetečných a veselých hochů, kteříž přes klesající plamen skákajíce a křičíce nevidanému divadlu živosti dodávají.

V sobotu 21. Června v den sv. Aloisia sloužil J. Em. náš nejdůst. pan kardinál na žádost generála Jesuitů o 6 hod. ráno mši sv. u hrobu téhož sv. mládence od Římanů velice ctěného. Bylo to v chrámě Jesuitském u sv. Ignacia, kterýž s vedlejší kolejí Římskou jest jedna z největších a nejpokněnějších budov zdejších, a vyniká malbami na obmítce klenutí vyvedenými rukou kněze z řádu Ježíšova — Pozzi, — jenž vedle úsudku znalečův mezi malíři zaujímá jedno z předních míst. V poboční lodi na pravo jest bohatá kaple sv. Aloisia. V klášteře samém jest jízba, kdež bydlíval, též v kapli proměněna a byla dnes, v den jeho slavné památky bohatě ozdobena. Chrám byl věřícími naplněn a přemnozí přijímali u hrobu sv. Aloisia nejsv. Svátost z rukou našeho nejdůst. p. kardinála, jakož i jiných 8 kardinálů a vícera arcibiskupů, kteříž po něm mši sv. sloužili. Před 8. hodinou přišli všickni studující, od žáka I. třídy na gymnasium až do posluchače opouštějícího vysoké školy kolleje Římské, v dlouhých řadách do chrámu na mši sv., kterouž sloužil J. Em. kardinál Bonald

z Lyonu; všichni přijali z jeho ruky velebnou Svátost; pak vystoupilo z řad studující mládeže 16 slavnostně oděných jinochů, malí, větší a největší, laikové i klerici, a šli provázení papežským vojskem, dva a dva, nesouce dary, sliby a prosby na hrob svého patrona a vzoru. Byly to vonné kytky, drahocenné, zlatem a stříbrem vyšívané schránky, v nichž byly básně, prosby, dobrá předsevzetí, jež žáci jednotlivých tříd svému nebeskému orodovníku přednášeli a obětovali. Schránky ty složeny jsou na jeho slavném hrobě, což každého přítomného mile dojalo: (Čtenářům „Blah.“ jest známo, že schránky bývají darovány misionářům, aby jich užívali nesouce velebnou Svátost k nemocným, jakož i že bývá spáleno, co v nich bylo, totiž básně atd.)

Odpoledne navštívil J. Em. pan kardinal s p. kan. Pruchou, knězem Vidimským a mnohými jinými znamenité *katakomby sv. Kalixta*, jež byl před několika roky teprv odkryl učený kněz z tovaryšstva Ježíšova Marchi († min. léta) a jeho neméně proslulý učeň Cavalière de Rossi. Za milého průvodce propůjčil se J. Em. kardinal Reisach, jenž co nevěštní znalec vše vysvětloval. I viděli jsme mimo jiné starožitné památky též posvátné hroby papežů — mučenníků prvních tří století. Sem pochovali též sv. Cecilií. — Vyhnu se obšírnějšímu popisování starého světa pod zemí ukrytého, — chci psáti toliko o světě nynějším — předce ale budiž mi dovoleno podotknouti, že jsme všichni opouštěli toto město mrtvých, anebo spíše město živoucích jednou myslí přísvedčující sv. Jarolímu, jenž dí: Řím hoření veliký jest a překrásný svými poklady a stavbami, ale největší poklad a sláva jeho jest pod ním. *Omnis gloria ejus ab intus!* Anebo jak jeden z nábožných navštěvovatelů v svatém nadšení napsal na kameně: „*Haec est vera Jerusalem, civitas sanctorum* (zde jest pravý Jerusalems, město svatých!)“ — Nad hlavním vchodem umístěná bulla Pia IX. zapovídá pod trestem vyobcování (exkomunikace) jednokaždému, aby sobě nevzal něčeho a třeba to byl toliko prach této posvátné země. Že toho při tak mnohých návštěvách nejvýše třeba, aby se katakomba tato v podobě své zachovala, leží na biledni.

V neděli dne 22. června

měl jsem v kostele all' Anima, při němž jak víte J. Em. s 11 jinými biskupy bydlí, zpívanou mši sv. po kázání, jež měl věhlasný kapucin ze Švýcarska O. Theodosius. Líčil jazykem německým potřebu pevného spojení se sv. Církví Římskou za našich dnů.

Odpoledne byl J. Em. s jinými zde přítomnými kardinály přítomen slavnému průvodu Božího Těla na *Lateraně*, jež vedl kardinal Patrizzi. Byli jsme na blízku v řadách stojícího papežského vojska a mile nás překvapilo, že sv. Otec přemnohé, i sprosté vojiny za jejich věrnost a udatnost vyznamenává svými pěknými řády. Mnozí měli na svých věrných prsou řád sv. Silvestra. A to dobře, jinde dávají řády toliko těm, kteří již rodem vyznamenáni jsou; zde ne tak. — V Římě bývá, jako u nás v Praze, v den Božího Těla slavný průvod toliko z jednoho chrámu, v následujícím pak osmideni střídavě v ostatních chrámech Páně. Co tu zvláštního jest, že několik bubeníků chodí po ulici té farnosti, kdež toho dne průvod slaven býti má. Slyše to bubnování soudil jsem, zpomínaje na obyčeje vlasti své, že někde dražba bude, ale na otázku mou poučili mne Římané, že bubeník oznamuje dnešní průvod v této farnosti.

Po ukončeném processí navštívil jsem kostel kněží *Františkánů* „*St. Maria in ara coeli*“ kdež byl závěrek třidenní pobožnosti ke cti jejich v Japaně umučených a nyní od Pia IX. za svaté prohlášených bratří. Chrám tento leží na světoznámém Kapitolu staré Rómy, kdež stával chrám Velikého Joviše. Jaké to podivné řízení Prozřetelnosti Božské! Na předním, nejvýznačnějším místě Říma pohanského, kdež stával chrám prvního z mnohých bohův, stkví se nyní v Římě křesťanském svatyně Panny, kteráž nejsvětějšího Boha světa porodila. Za hlavním oltářem tohoto starobylého chrámu nalezá se prastarý obraz Rodičky Boží, o němž nábožná pověst dí, že pochází od patrona malířů, sv. evangelisty Lukáše, jakož praví i o oltáři, že s nebe spadl, odkudž jméno „*Ara coeli*.“ Kostel byl za příčinou dotčené pobožnosti nádherně, velkolepě osvětlen, a nemohl, ač nad míru jest prostorný, zástupům místa popřít. Do chrámu vstupuje se po mnohých stupních. Schody tyto jsou z téhož mramoru, po němž před věky chodívali staří Římané na svůj Kapitol.

Hodina druhá s půlnoci již odbila, dále psáti nemohu a zejtra již odejde P. Vidimský, jemuž list odevzdám, aby na poštu dán byl, jakmile ve Švýcarsku se ocne, neboť zde dáti dopis na poštu, není rádné, protože na cestě bezpečnější přes Massilii potřebuje 10—12 dní než by se k Vám dostal a na cestě kratší přes Piemont mohl by se dostat do zajetí snad věčného. Dopis můj jest tedy *prozatím* bez konce.

Dr. V. H.

Kronika.

Z Prahy. Od J. Em. nejdůst. pana kardinala očekává se každého dne, že oznámí den návratu svého do Prahy. Chceť dne 23. t. m. uděliti našim čekatelům kněžského stavu podjabenství. Že všeliké zprávy po novinách kolující, jakoby J. Em. prodléval v Římě proto, že na změně konkordátu pracuje, jsou liché smyšlenky, netřeba čtenářům našim dokládati. Pokud my víme, jest příčinou delšího pobytu J. Em. v Římě péče, aby uzavření naší provincialní synody došlo potvrzení Římské Stolice a pak do života vstoupilo.

— Nejnovější (14.) číslo „Ordinariatního Listu“ přináší rozhodnutí nejdůst. konsistoře Pražské o dalším přijímání chovanců do k. arc. konviktu, do zárodku to našeho budoucího menšího semináře. Úřední zprávy k. arc. konsistoře poukazovaly prý vždy na to, „jak žádoucné jest, aby se prozatímní ubytování ústavu v klerikálním semináři zbytečným stalo.“ — „Než porovnání výsledku přinešených obětí s potřebami dicése zapudilo naději brzkého otevření samostatného ústavu. Proto třeba, aby se změnilo, co dříve téměř pravidlem bylo. Doposud převyšoval znamenitě počet zdarma vydržovaných chovanců počet platících, čímž jmění konviktu trpělo. Po příkladu jiných takých ústavů a sice starších chlapeckých seminářů v Solnohradě a Štýrském Hradci, jakož i novějších v Brně, Kroměříži, Bohusodově (Mariaschein), v Králově Hradci a v Budějovicích bude pravidlem, že žádný chovanec bezplatně přijat nebude; nezámocným přispěje ústav toliko přiměřeným dílem ku pomoci. Chudí mají si hledati dobrodince a jsouli zvláště výteční, bude jim, jako doposud přijetí usnadněno. „Aby se posouditi mohlo, jakou měrou žadatelé o přijetí do štud. konviktu k svému vydržování přispívati mohou, zvou se páni správce duchovní, aby ve farní zprávě, kterouž o způsobilosti a jiných poměrech žadatelových podávají, svědomitě udali, může-li žadatel celý plat platiti anebo mnoholyb ročně přispívati mohl.“ Každá žádost musí býti touto zprávou farního úřadu opatřena.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Josef Lorenz, farář v Kostelci, 20. Června.
p. Ondřej Riedl, kněz na odpoč. v Boru (Hayd), 28. Června.

Vyznamenání jsou:

- p. Václav Novotný, farář v Mutějovicích, stal se skutečným k. arcib. vikářem a školdozorcem okresu Rakovnického.
p. Augustin Bött de Pierot, os. děkan ve Válči, kn. arcib. vikář a školdozorce okresu Žlutického, a
p. Jan Čtrnáctý, děkan v Neveklově, kn. arcib. kons. rada, vikář a školdozorce okresu Bystrického, jmenování jsou nejv. rozhodnutím od 27. Června čestnými kanovníky kollegiatní kapitoly Staroboleslavské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Poustka, administrator, za faráře ve Všeradicích.
p. Antonín Schwager za administ. v Kostelci.
p. Kastus Lutz, kněz ř. kapuc., za kooperatora do Kladrub.

Uprázdňená místa:

- Vosov, fara patron. Josefiny kněžny Schwarzenbergové, od 4. Července 1862.
Kostelec, fara patron. Alfreda knížete Windischgraetze, od 4. Července 1862.

V diécesi Králové-Hradecké.

Vyznamenání jsou:

- p. Vavřinec Zink, provincial řádu pobožných škol v Praze, jmenován bisk. konsist. radou.
p. Josef Vilim, farář a os. děkan u sv. Petra ve Vídni, jmenován bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Materna, farář ve Víklantcích, za faráře do Lánu,
p. Alfons Kabeláč, kněz ř. premonstr. za kaplana do Humpolce.
p. Karel Holakovský, kaplan v Hořeňovsi, za prozat. kaplana do Smidar.
p. Jan Rosický, kaplan v Bělé, za admin. do Čachotína.
p. Leopold Richter, admin. v Lánech, za admin. do Pouchova.

V diécesi Budějovické.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Weis, kanovník kapitoly Budějovické, kons. rada, dne 2. Července.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta: Od nejmenovaných v Proze 2 zl. 50 kr. Na oltář sv. Václava na Velehradě; pan Heyszel v Praze 1 zl.

„Hlasu“ v Brně! Ke „Kor. Sol.“ přistupují vpp.: Jan Rojek, děkan v Budyni (2 mše sv.); Ant. Černý, farář na Šopce (2); František Vít, kaplan v Třebenici (2); Josef Řezníček, kaplan v Česlicích (2); Vojtěch Kouba, kaplan v Louňovicích (2); dp. Karel Hušek, děkan v Starém Kolíně (5); Jan Herčík, kapl. tamtéž (5).

Správě „Zlaté knihy“ v Písku: Odpověď zvláštním listem.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—I.

Expeditce
v kněhupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných

kněhupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

O svěcení dnů svátečních.

(Z provincialní synody Pražské.)

Ačkoli se máme vezdy modliti a Boha ustavičně skutky víry a zbožnosti ctíti, avšak obzvláště slaviti sluší ty dny, kteříž především jsou Bohu zasvěceni a jež společným službám Božím a věcem nebeským věnovati máme; abychom odpočínouce od každodenních trampot světa tohoto, a věčnému, nesmrtelnému a neviditelnému Králi, Bohu jedinému čest a chválu vzdávajíce tím většího požehnání od Boha došli a naději měli onoho odpočinutí, jehož lid Boží účastným se stane. Již pak jedním z předních pramenův nynější převrácenosti jest bohaprázdné nesvěcení dnů svátečních a bohužel i v našich krajinách nákaza ta se rozšiřuje na velikou ujmu nábožnosti katolické; pročež dle povinnosti úřadu našeho z horoucí touhy po spasení věřícího lidu chceme tomu zlému vši mocí na odpor se postaviti.

Především zůstaňtež všickni věřící pamětlivi první a předůležité povinnosti víry své, aby kromě pádu opravdové nemožnosti přítomni byli *nejsv. oběti* mše sv. Pastýřové duchovní poučujtež všechněch, jak snadno se i smrtelného hříchu dopouští ten, kdo při tomto hlavním a nejsvětějším úkonu bohoslužby lehkovážně si vede, když hlavní část oběti *nejsv.* obmešká aneb bez náležité pozornosti a nábožnosti ji přítomen jest.

Neméně však pastýřové napomínej-

tež věřících slovy důtklivými, jakož tento sněm pro Boha a skrze Boha jich napomíná, aby s touž horlivostí, s jakouž mši sv. přítomni býti mají, i hlásání *slova Božího* poslouchali, vědouce, že vedle starobylé kázně církevní kázání se mši sv. spojeno jest a k službám Božím přináleží. Nic zajisté křesťana není tak nedůstojno, jako slovem Kristovým opovrhovati aneb nedbale je slyšeti, ješto předce každý potřebuje netoliko ponaučení ve sv. náboženství, ale i povzbuzení a napomenutí, aby na cestě cnosti byl posílněn a proti nebezpečí duchovnímu utvrzen. Protož i na odpolední cvičení často chodtež, aby při té příležitosti vědomosti své náboženské všemožně obohacovali. Mimo to napomínáme věřících dále, aby i jiným částkám bohoslužby, jako: nešporám, požehnání a litanii ve dny sváteční rádi a nábožně přítomni bývali. Tudíž z každé rodiny aspoň někteří střídavě na odpolední služby Boží chodtež.

Podle nařízení sv. sněmu Tridentského napomínáme a zapřisáháme všech věřících, aby, mohouce do blízkých oratorií, kaplí a jiných kostelů na mši sv. choditi, předce začasťe, zvláště pak v neděli a ve svátek svůj vlastní *farní chrám* navštěvovali. Nebot farář především svému stádcu hlásá slovo Boží; s ním jsouce spojeni tvoří osadníci část stáda Kristova, od něho se mají dověděti, které dny sváteční sluší slaviti, které vigilie a posty zachovávat,

O blaže ti, duše moje,
Blaze bude vítězi,
Až rozptyle pekel roje
Zkruší ďablův řetězy.
Blaze tobě, duše moje,
Blaze žatvou bohatou:
Vyvedešli národ z boje
Na svobodu na svatou.

Pán ti kynul — tebe nadal
Sílou s hůry, duchem svým,
A čeho si duch tvůj žádal,
Bůh ti dal a již jest tvým:
Nuže hymny důkův zpívej
Duchu můj se rozraduj,
Oheň z prsou svých vylívej
Pána vděčně následuj!

Dne 4. srpna 1839. Václav Štulc.

Inkviseice. *)

1. Církevní inkviseice.

Francouzský spisovatel Floréal vydal po dějmenem „Tajnosti španělské inkviseice“ román, jenž sice o základ historický se opírá, ale spolu, a to hlavně a ponejvíce, vymyšleniny do sebe obsahuje, k tomu směřující, aby Církev katolickou a její duchovenstvo co nejvíce zhyzdily a v nenávisť uvedly. Dilo to bylo nedávno nejen na jazyk německý, nýbrž bohužel i na náš česko-slovanský přeloženo a v takových časopisech doporučeno, o kterých bychom se toho nejméně byli nadáli. Jelikož i „Hlasý ze Sionu“ s velikou zálibou na španělskou inkvisici co prý zbraň proti nám ukazují a naši tak zvaní liberalníci čili svobodomyslníci opět a opět k dotčené inkvisici co patrnému prý svědectví proti katolicismu se potahují: tedy zapotřebí, o tomto předmětu promluvit i přede vším na ten veliký rozdíl upozorniti, jež nám činiti jest mezi inkvisicí církevní a mezi španělskou. Tato poslední byla inkviseice nová, od první rozdílná, státní.

Slovo „inkviseice“ jest latinského původu a znamená tolik co vyšetřování. V odněšení ku předmětu, o němž se zde právě jedná, jest inkviseice tolik co vyšetřování bludu, čili úchyvky od církevní nauky, kterážto úchyvka vzniká buď libovolným zamítnutím jedné části nauky spasné aneb libovolnou přísadou, kteráž tuto nauku zpotvořuje. Kristus Pán, jenž chce, aby všickni lidé, i z nejpozdnějších pokolení, poznání veškeré a ryzé pravdy od Něho zjevené nabyli a ošťiháním jejím spásy své

došli, velel také apoštolům a jich nástupcům biskupům, aby nad ryzostí a neztenčeností nauky spasné od Něho zjevené bedlivě bděli, a jejího zjinačování i zpotvořování nikterak netrpěli, poněvadž jen pravda osvobozuje (Jan 8, 32) od hříchu a ku spáse vede, blud však co bezcesti od cíle spasného odvádí a opět ve starou porobu hříchů, ode které nás Kristus vykoupil, uvrhuje. Není tedy pochyby, že kdykoli nějaký blud mezi lidem křesťanským vzniká, biskupové nejen právo, nýbrž i povinnost mají, blud ten vyšetřovati, čili skoumati nejprvé, v čem učení někoho od nauky církevní se liší, a pak věřící poučováním a výstrahami od tohoto bludu ošťihati, bludaře však k odvolání bludu napomínati a pakli v něm tvrdošíjně setrvá, vyobečováním z Církve neškodným učiniti. To vše dohromady jmenujeme církevní inkvisici. A kdože nenahlíží, že takováto inkviseice netoliko zcela oprávněna, nýbrž i přísnou povinností Církve jest, a že Církev vlastně tu nic jiného nežli co každá jiná společnost činívá, když pro své zachování údy vzdorovitě a neposlušné ze svého středu vylučuje? Už apoštolé takovou inkvisici provozovali, když n. p. sv. Pavel vyloučil z Církve Hymenea a Alexandra, protože nauku spásy přejinačovali, anebo když sv. Jan, miláček Páně, proti Doketům, Kristu jen zdánlivě tělo připisujícím, se opřel, je antikristy nazýval, a před obcováním s nimi věřící bedlivě vystříhal. Podobně jednali nástupcové apoštolův, jako n. p. sv. Ignac aneb sv. Polykarp, kterýžto poslední bludaři Marcionovi na otázku jeho: zdali jej uznává, odvětil: „Poznávám v tobě prvorozence satánášova;“ aneb sv. Cyprian, jenž Novata bludaře vyloučil z Církve, aneb sv. papež Kornel, jenž totéž učinil s tvrdošíjným Novatianem a j.

Teprva ve čtvrtém století, když stát římský křesťanským učiněn, spojil první křesťanský císař Konstantin s tresty církevními také jeden občanský, totiž vyhnanství, aby bludaře, kteří i pokoj říše mnohonásobně rušili, neškodnými učinil. Tužších trestů nežli vyhnanství užíváno nejprvé proti katolíkům od bludařských císařů Konstantia a Valenta, horlivých to Arianů, Božství Kristovo popírajících. Konstantius vrhal rozhodně katolíky v žaláře a nepotrestal Arianů, kteří více než dvacet biskupů katolických byli krutě zabili. Valens pak velel katolíky utápěti a jiné krutosti na nich páchat. Podobné krvavé násilí provozovali na katolících arianští knížata v nových germanských říších, jako n. p. Vandalští knížata Geiserich, Hunerich, Thrasimund v Africe, aneb Leovigild,

*) Řeč vp. Matěje Procházky v jednotě sv. Klementa v Brně. Vynata z „Hlasu“ časopisu církevního na žádost jednoho duch. správce, jemuž se „Tajnosti inkviseice“ po osadě rozšiřují.

král visigotaký ve Španělech, jenž vlastního syna Hermenegilda pro víru katolickou stítil dal a j. Se strany katolíkův cosi podobného poprvé provedeno na Priscillianistech ku konci 4. století, jejichžto náčelníky císař Maximus odpravití kázal. Avšak velicí biskupové toho času, jako sv. Ambrož, sv. Martin Turonský, papež Siricius, a později papež Leo Veliký protestovali proti této pokutě smrti, prohlašujíce prostředek takový za nedovolený. S nimi se shodoval i sv. Augustin, ač jinak nebyl proti tomu, aby křesťanský stát i násilných prostředků zvláště proti buřičským a nemravným sektám užíval, a je neškodnými činil, „toliko,“ doložil, „nebudiž to pokuta smrti.“ Proti této pokutě smrti vyjádřil se ve středověku také sv. Bernard.

Vůbec počínala sobě církev ve svých sv. otcích vždy mírně proti bludařům, vyměřujíc jim na svém vlastním soudě jen církevní pokuty, jako n. p. nepřipouštění jich ku přijímání svátostí, zakazování jim církevních výkonů, byli-li kněžními, aneb úplné jich z církve vyloučení a vystříhání věřících před obcováním s nimi. Tvárnost soudu církevního v třináctém století pod papežem Inocenciem III. poněkud proměněna, jelikož od něho nařízeno, aby netoliko, jako až posavad, na obžalobu pro blud se čekalo, nýbrž aby biskupové každého roku jednou neb dvakrát svou diecési procestovali a v každé farnosti spolehlivé lidi vyvolili, kteří by po každém druhém roku přísahou se zavazovali, že po kacířích slíditi a je biskupům v známost uváděti chtějí. Při vyšetřování obžalovaných pak neslyšen toliko žalobník, nýbrž i obžalovaný, a důvody obojí strany bedlivě sbírány a nestranně uvažovány, a pak teprv nálež rozhodný učiněn.

Tento nový způsob soudu církevního nutně uveden byl proto, že právě tenkrát velmi bujně se klíčilo přenebezpečné kacířstvo Albigenké, které zákazonosnými zásadami svými Církev i stát podrývalo, a jehož tajemnému plížení se i vzdornému vystupování v cestu vkročiti se muselo. O těchto kacířích Albigenkých, kteří proti duchovní a světské vrchnosti brojili a jejichžto hlavní podpůrce hrabě Raimund Tuluský současně pět žen měl, vyjádřil se právem jinak vlivný papež Inocenc III., že bludaři ti horší jsou než Muhamedáni. I nelze diviti se, že sám stát jimi podrývaný proti nim se ozbrojoval, a mečem i plamenem je stíhal, jako se právě stalo křížáckým tahem proti Albigenským v jižním Francouzsku, u nichž všecky mírnější prostředky — jako poučování, napominání — byly na zmar přišly a kteří i apoštol-

ského poslance misionáře Petra z Kastella Nového k nim zavítavšího byli zavraždili.

Vůbec uvážiti dlužno, že ve středověku stát byl veskrze křesťanský; kdo tedy lichou naukou bořivě se dotýkal Církve, dotýkal se tím i nehlubších základů státu a podvracel je. Protož odboj proti Církvi považován tehdaž i za odboj proti státu, a od tohoto také pokutován tresty občanskými. Odůvodňováno to i tím, že se řeklo: „Jestliže zrada neb zločin proti královské majestátnosti spáchaný hoden jest nejvyššího trestu, čím více zrada neb zločin proti majestátnosti Boží ztopený takového trestu zasluhuje! A právě takovou zradou neb zločinem proti Bohu jest tvrdošíjně kacířství.“ Občanské pak tresty byly tehdaž bohužel ještě velmi kruté, zbytky to ze starých pohanských časů. Tak n. p. kázal císař Bedřich II. v říšském zákoníku, aby kacíři byli spáleni, anebo aby se jim aspoň jazyk vyřezal. Právě tak kdysi upalovali starí pohanští Gallové (dle Julia Caesara de bello Gall. VI. 16.) za živa lidi, jež bohům obětovali. Jiné mírnější tresty na kacířství v zákoníku občanském ustanovené byly: zabavení statků, vyhnanství aneb doživotný žalář.

Když po dvacitileté krvavé válce Albigenští podlehlí, plížila se sekta tato opět potají a bylo se obáhati, že znovu u velikou sílu vzroste a dřívější kruté boje obnoví. Aby se tomu překazilo, uloženo nejprve biskupům na sněmu Tulonském (1229) a později, poněvadž tito nestejně a nedosti dbale sobě počínali, Dominikánům, aby ty, kdož pro kacířství podezřeli jsou, u vyšetřování vzali, a pakliby skutečně kacířstvím nakvašení byli a odvolati nechtěli, aby je občanské vláde vydali, která by je podle zákoníku občanského potrestala. Sama Církev žádného trestu nevyřkla leč pouze církevního. Tak zřízena byla církevní inkvisice ve Francii a Italii. Toliko na krátký čas zavedeno v Římě pod papežem Inocenciem IV. mučení při vyšetřování kacířů, avšak užívání tohoto prostředku mnohými předpisy velmi omezeno a brzo co neslušné a s duchem Církve katol. se neshodující odstraněno. Takové zvláštní soudy inkvisiční toliko tam zřízeny jsou, kde kacířství bujně se rozmáhalo.

Když v 16. století novoty Luterovy a Kalvinovy velmi se šířily, uznal papež Pavel III. za potřebné, vyšetřování bludův soustřediti v Římě a k tomu účelu zřídil l. 1542 zvláštní vyšetřovací sbor šesti kardinalův pro celý katolický svět. Sixtus V. rozšířil sbor ten na 12 kardinalův, je-muž přidal jednoho komisara z řádu Do-

minikanův, jednoho radu čili přísedícího (asesora), pak konsultory čili poradce z nejučenějších bohoslovcův, jednoho zástupce obžalovaných a jiné podržené osoby. Hlavní sezení odbývají se pod předsednictvím samého papeže. Dříve nežli se nějaký nález čili rozhodnutí učiní, rokují o věci té konsultorové, výteční to bohoslovci; na to bývá propravné sezení kardinalův a přísedícího a sice dvojí, jelikož nejprve sami kardinalové s asesorem věc tu uvažují, pak ale i konsultory ku poradě volají. Uzavření učiněné od kardinalů sdělí se písemně od přísedícího papežovi ku stvrzení, aneb se přednese v kongregaci vyšetřovací, kteráž každého čtvrtku pod předsednictvím papežovým se schází, a po vyslyšení důvodův od bohoslovcův pronesených prohlašují kardinalové své mínění. Byla-li nějaká kniha za nepravověrnou uznána, vtáhne se do seznamu kněh zapovězených a veřejně se to na výstrahu věřících oznámí. Tot církevní inkvisice, proti které do-
zajista nic namítati nelze, ode které však dobře se rozeznávati musí inkvisice španělská co zařízení státní, jenž pod pláštíkem náboženské horlivosti směřovalo k rozšíření státní moci na útraty papežské a biskupské pravomoci.

II. Španělská inkvisice.

Hlavním pramenem historickým o této inkvisici jest mason čili volnomyslný zedník (Freimaurer) Joh. Ant. *Lorente* († 1823), rodilý Španěl, člověk nejpodlejší mysli, který podporovav Francouze do Španěl vetřel na svém národě španělském co zrádce jednal a za peníze historii falšoval, aby ku př. vydáním zvláštního spisu historického Baskům (v provincii španělské) národní jejich práva a svobody upřel, kterýž mimo to dekret o vyzdvižení klášterů ve Španělech tím způsobem ve skutek uváděl, že pro 11 milionů realů, jež sobě potají ze statků těch podržel, v obžalobu dán a r. 1814 co velezrádce do Francouz vhnán byl. Odtud snadno pochopiti, že čtyřdílný spis jeho o inkvisici přeplyvá upřílišováním a lžemi. Toliko listiny, které uvádí, mají do sebe cenu, a ty právě objevují nám inkvisici tu v docela jiném světle, nežli Lorente sám to činí.

Byly pak ve Španělech zvláštní okolnosti, které zavdaly příčinu k zařízení dotčené inkvisice. Hned v prvních stoletích po Kristu rozmohli se židé ve Španělsku tak četně a nabyli tak veliké moci, že se jim možno býti zdálo, veškerou zem tu učiniti židovskou. Za tou příčinou synoda Eliberitanská (303—314) zakázala křesťanům bližší obcování se židy a jmenovitě

všeliké manželské sňatky s nimi, z čehož viděti, že takové sňatky křesťanův se židy v zemi té nebývaly řídkými. Sněm Toletanský (589) zakázal židům obchod s otroky, což tam velmi zhusta provozováno jsouc, židům pramenem velikého zisku bylo. Visigotští králové ve Španělech už o to se pokoušeli, židy násilím pokřestiniti, což ovšem chváliti nemůžeme; pročež i čtvrtá synoda Toletanská (633) tyto násilnické prostředky zakázala, při tom však na tom stála, aby židé už pokřtění víře křesťanské zůstali věrni. Ješto vláda visigotská židům těm, kteří na víru křesťanskou přestoupiti nechtěli, mnohá občanská práva odnímalá, rostl počet zdánlivě obrácených israelitů náramně. Dáno jim jméno „*Maranos*“, vzaté od biblického výrazu: „*Maran-atha*“, t. j.: Pán přijde (s pomstou na ty, kteří Ho nemilují I. Kor. 16, 22). Tito Maranové spikli se potajmo se Saraceny (muhamedany) v Africe, aby trůn visigotský podvrátili a ve Španělech nový Jerusaleým vybudovali. Avšak spiknutí to vyzrazeno a spiklenci od visigotského krále Egice přísně potrestáni (690).

Když na to v století osmém (od r. 711) Saracenové z Afriky skoro celé země španělské, i Sardinie s Korsikou a jižnou Itálií dobyli, oddychali opět židé křtění (Maranové) i nekřtění, a nabyvše zase veliké moci, bohatství a vysokých úřadů, neopominuli křesťanům hojně spláceti křivdy, dříve na nich a na jejich předcích spáchané. Křesťané až na jedno město námořské (Guyon) všeho pozbyvše neodvážili se žádného odboje proti vetřelým novým pánům. Teprva když r. 733 francouzský vojevůdce Karel Martel (Kladivo) zpupné vetřelce tyto i do Francie se deroucí na hlavu porazil, nabyli pokoření křesťané opět srdce a počali od dotčeného města námořského krajinu po krajině vydobývati z moci Muhamedanův, kteréžto osvobozovací dílo teprva r. 1492 dokonáno. Založeno zatím několik království křesťanských ve Španělech, mezi nimiž dvě nejmocnějšími byly, totiž Kastilie a Arragonie, kteréž posléz manželským sňatkem *Ferdinanda* Arragonského a *Isabelly* Kastilské spojeny jsou v království jedno, zvětšené přídavkem malého království Navarského. Křesťané nabyvše takto opět své dřívější moci, zpomínali bohužel křivd od židův a Maranův pod vládou muhamedanskou na nich spáchaných a hojně jim toho odpláceli, trýzníce i usmrcující židy. Avšak papež a biskupové zdvihli mocné hlasu svého proti takovému trýznění, poukazující na to, jak nehodno křesťana mstít se a upozorňující, že židé rovněž

tak lidé jsou jako křesťané. Tak n. př. psal papež Alexandr II. španělským biskupům: „Dobře jste učinili, že jste se židů ujali a je usmrcovati nedopouštěli.“ Ten-
týž papež chválí pana Berengara z Narbony, že ujímaje se židův, je trýzniti nedovolil. A tu už židé opět velikých statkův ano i šlechtických výsad a svobod ponenáhlu nabývali a ne jeden z nich učiněn i královským hofmistrem neb pokladníkem čili finančním ministrem. Tím ovšem i jejich bohatství rostlo a počalo křesťanům býti předmětem žárlivosti.

Mnohem nebezpečnějšími však nežli praví židé zdáli se křesťanům židé jen zdánlivě obrácení na křesťanství (maranové), jejichžto počet od konce 14. století velice rostl. Na oko křesťany jsouce zůstávali potají své dřívější víře a svým bývalým souvěrcům věrni, i požívali tohoto zdánlivého přijetí víry křesťanské toliko k tomu, aby nejenom značnou část národního jmění sobě a svým soukmenovcům osvojili, nýbrž aby i španělskou národnost a křesťanskou víru podryli. K tomuto účelu uměli se vplížiti do všech úřadů i církevních*), a nejednomu z nich podařilo se i biskupské hodnosti dojíti; jiní pak uměli manželskými sňatky do vysokých rodin se vloučiti a nejvyšších úřadů občanských dosáhnouti. Ku provedení plánu svého usilovali r. 1473 velikou peněžitou sumoutvrz Gibraltarskou, tento klíč Španělska, ve svou moc dostat. Mimo to hleděli co nejvíce možná proselit (přivržence) pro svou věc získati. Pro tyto věci podány jsou od křesťanův opět žaloby Ferdinandovi a Isabelle, a žádáno usilovně, aby takovému zlu v cestu vkročili. A to právě zavadlo příčinu, že královští manželové ti r. 1478 uzavřeli, proti těmto Maranům (tajným židům a jen na oko pokřtěným) novou zříditi inkvisici v Kastilii, kde staré vyšetřovací soudy kacířské už byly zanikly. Jen proti tajným na oko pokřtěným židům směřovala a postupovala tato inkvisice, a nikoli proti židům nekrtěným.

Dříve pak, nežli Ferdinand a Isabella k tomuto násilnému prostředku sáhli, usilovali mírnější cestou cíle svého dojíti. S jejich vědomím a přivolením vydal l. 1478 slovutný arcibiskup Mendoza v Seville jakýsi katechismus, který ku poučení všech všeobecně se rozšiřoval; a pro lepší zdar této věci ustanoveni jsou od krále a královny zvláštní kněží, kteříby kázáním a rozmlouváním svedené opět pravé víře

a Církvi navrátili. Avšak všechny tyto snahy tvrdočelným odporem oněch zdánlivých křesťanův zmařeny jsou, anobrž co odpověď vydali tito proti vládařům dotčeným a proti křesťanskému náboženství velmi hanlivý spis plný jizlivých úsměšků a ústípků. Na to teprva ustanoveni jsou od krále Ferdinanda dva inkvisitoři čili vyšetřovatelé pro město Seville a tím počátek učiněn nové čili *španělské* inkvisice co ústavu státního; nebo úředníci jeho stanoveni jsou od státu a nikoli od Církve, a co úředníci státní také jen od knížete země placeni. Tato inkvisice Sevillská dne 2. ledna 1481 vydala nařízení, ve kterém uváděly se známky, dle nichž pravého křesťana od zdánlivého rozeznati lze a hned spolu poručeno všem, aby udali ty, na kterých známky ty pozorovati jest.

Ačkoliv jisto, že živý a náruživý Lorente při udání počtu těch, kteří Sevillské inkvisici v obět padli, upřílišuje: přece inkvisitoři tamější nejednu příčinu zavdali k oprávněným žalobám a výčtkám, jichžto se jim také hojně dostalo a sice od samého papeže Sixta IV., jenž ve svém breve od 29. ledna 1482 si na ně stěžuje a dokládá, že bulla potvrzovací jemu jen neprávě byla vyloučena a že toliko ze šetrnosti k vládařům (Ferdinandovi a Isabelle) oba inkvisitory od nich ustanovené nesesezuje. Papež ten byl vůbec proti státní inkvisici a ustanovil r. 1483 arcibiskupa Sevillského Dona Iniga Manrika co papežského apelačního soudce, ku kterémužby lidé od inkvisitorů královských odsouzení se odvolávat mohli. Když pak i tento prostředek ku zmírnění trestů bez výsledku zůstal, a královští inkvisitoři apelace té si pranic nevšimli, ustanovil papež, aby odsouzení k němu samému se odvolávat směli a vyjádřil se bullou od 6. srp. 1483, že k tomuto kroku přinucen tím, že obžalovancům nedovolováno táhnouti se ku papežskému apelačnímu soudci. I vystříhá jadrnými a ráznými slovy inkvisitory před tuhou přísností a břeře kajicné pod svou ochranu žádaje, aby se jim odpuštění udělilo, bytby i lhůta milosti už byla vypršela a spolu aby při pokojném požívání svých statků ponechání byli. Kteríkoli kajicné k Stolici apoštolské se obrátili, obdrželi *tajně* rozhřešení, aniž kacířství jejich oznámeno.

Ostatně nedali se tím Ferdinand a Isabella rozviklati v plánu svém, aby inkvisice byla ústavem státním. I ustanovili dominikana Tomáše Torkvemadu za veleinkvisitora, opatřivše jej plnomocenstvím náramným. On pak zřídil čtyry soudní stolice a sestavil pro ně stanovy, dle nichž

*) Anglický cestovatel Jiri Borrov ujišťuje ve svém spisu (The bible in Spain), že ještě r. 1836 takové tajné židy mezi duchovenstvem ve Španělsku nalezl.

se řídití měly. Veleinkvisitorovi dal Ferdinand nejvyšší radu inkvisičnou, která netoliko z bohoslovců, nýbrž i z právníků se skládala. I tito radové byli pouzí úředníci státní a ponejvíce laikové. Jednalo-li se pouze o věc náboženskou, věroučnou, byl veleinkvisitor sice povinen, mínění rady té vyslyšeti, avšak nebyl úsudkem jejím vázán; ve věcech ale pouze právnických platilo rozhodnutí většiny rady. Že už r. 1481 asi 2000 osob soudem tímto odpraveno bylo, jest hrubá lež, vymyšlená od Lorenta, jenž se k dotvrzení jejím na Marianu, španělského dějepisce z řádu Je-suitského odvolává. Ale Mariana i Pulgar (jiný španělský historik) praví jenom, že pod veškerou správou Torkvemadovou asi 2000 osob odpraveno bylo; Torkvemada však nebyl ještě tenkrát (1481) při inkvisici. Tím ovšem nechceme soud ten Se-villský pochváliti, jež sám papež Sixtus IV. brevem svým od 29. ledna 1482 káral a od něhož odvolávání se odsouzených ke Stolici apoštolské přijímal.

Obor inkvisice té náramně rozšířen, když na radu Torkvemadovu Ferdinand a Isabella dne 31. břez. 1492 onen pověstný rozkaz dali, jímž židům naporučeno, aby buď se dali pokřtiti aneb až do 31. července Španělsko opustili. Rozkaz ten vyplýval dílem ze žárlivosti křesťanův vidoucích, kterak nesmírně bohatství u židův nahromaděno a skoro všecken obchod v jejich ruce položen; dílem také z neslušného jednání židův samých, kteří obrazy Ukřižovaného tytíž byli zohavili, sv. hostie znesvětili a v podezření velikého spiknutí proti křesťanům stáli, jak se skutečně později r. 1485 v Toledě ukázalo. Rozkazem výše dotčeným směli židé své statky sice prodati; avšak za to nikoli kovových peněz, nýbrž toliko směnky a rozličné zboží s sebou vzíti. O průvodné listy a loď k jejich vystěhování postarali se král a královna sami. (Pokračování.)

Ze života pro život.

2. U Božích muk.

Tak mrzut a s osudem svým nespokojen nebyl jsem snad nikdy, jako dne 16. září 186.* Šmutné, neblahé poměry rodinné tížily mysl mou toho dne tím více, poněvadž rány se na nás téměř hruly a již se mně zdálo, že slabé moje tělo podlehne nebezpečnému tlaku tomu. Sedě v komůrce s hlavou skloněnou rozvažoval jsem s žalem nemalým o trpkém svém osudu a nespokojenost má rostla tím více, čím více jsem porovnával postavení své

s postavením drahého přítele, jehožto šlechetní, příkladní rodičové každý takřka okamžik života osladiti mu hleděli.

„Ach — jaký to rozdíl mezi mnou a Tebou — mezi osudem mým a Tvým, drahý příteli!“ — Takové bolné vzdechy vinuly se ze stísněných prsou mých. Však déle jsem nemohl vydržeti v těsné, úzké komůrce. „Pryč!“ zvolal jsem „ven do té krásné přírody, která již vícekrát uko-nejšila rozbouřenou mysl mou; tam zajisté i dnes najdu úlevu, tam se zotaví zmalátnělý duch a zemlené tělo mé!“ Avšak tentokrát jsem se velice zmýlil v naději své; nadarmo jsem se namáhal vypuditi chmúry nespokojenosti z mysli své. Krásy dne a přírody jakoby pro mne tenkrát ani nebylo — já ji neviděl; byl jsem příliš pohřížen v rozjímání, jak by se přede truchlivé poměry domácí narovnat daly. Zamyšlen kráčími nevěda kam — až mne tu z polosnění mého probudil jakýsi lo-moz, hovor a smích. Hle! naproti mně vystupují z úvozu na návrší stkvostně oděni páni a paničky, za nimiž více pěkných vozů jelo. Nemusel jsem dlouho přemýšleti, proč sem přichází společnost tato; vyjeli si z poblížkého města na zříceniny nedalekého rytířského hradu a vraceli se nyní z pouti své. Došli mne; veselost a spokojenost nelíčená zářila všem z obličeje, jevíc se rozličnými žertovnými výpověďmi a vtipy. Ach, to byl ostrý meč do srdce mého; neboť radost a veselost bohatých a šťastných, jak se zdálo, lidí těchto špatně se hodila k stavu tomu, v jakém se právě nacházela duše má. Ach, — proč jsem nezvolil jinou cestu k procházce své! Nespokojenost má dosáhla nyní vrchole — sotva jsem se dovlékl do blízkého boroví. Zde ulehnuv na měkký, zelený mech, zá-viděl jsem jiným spokojenosti jejich a za-nevřel téměř na celý svět. Asi půl hod. leže, zaslechl jsem zpěv z nedaleka pocházející. Vzhopiv se šel jsem vzhůru na příkrou stráň, odkud zpěv přicházel a tam spatřil jsem člověka, an s velikým namáháním do-býval tvrdých pařezů ze země, prozpěvuje si při tom známou píseň k bl. Panně: „Ti-síckrát pozdravujeme Tebe“ — snad proto, aby mu práce lépe ubývala. Znal jsem jej dobře; byl to domkář z rodiště mého, jenž máje doma nemocnou ženu a tři malé ditky namáhavě sháněti musel výživu pro sebe a rodinu svou. A proto pracoval, až se z něho pot lil — pozdě do noci. Ó, jak jsem se zastydl nyní nad nespokojeností a malomyslností svou! Hle, stav chu-ďasa tohoto nebyl zajisté skvělý, ano mnohem horší než postavení moje; doma má nemocnou ženu a tři malé nezaopatřené

dítka a předce jest spokojen; pln důvěry v pomoc Boží.

Potěšen nenadálým výjevem tímto nastoupil jsem cestu k domovu a teprv nyní padly oči moje na znamení spásy naší, na sv. kříž — a pnicího na něm Spasitele světa, kolem něhož jsem asi před dvěma hodinami lhostejně byl krácel. Oči mé spočinuly též na ubohém, chromém žebrákovi, který na nejnižším stupni u kříže kleče vroucně se modlil. Jeho osud zajisté mnohem horší byl, nežli trpký stav onoho domkáře. Červánky, po zapadlém slunci na obzoru pozůstalé, barvily čarovným leskem svým rozkošné návrší i okrasu jeho. „Boží muky,“ jak lid kříži tomu říká. Se zalíbením pohlížel jsem dlouho na krásné toto divadlo a zmalátnělé srdce nabývalo sladké útechy. „Ty, Pane a Mistře náš“ — zvolal jsem — „Ty jsi tolik a tak strašných muk vytrpěl pro nás z pouhé lásky k nám. — Ty, ten nejsvětější a nejnevinější, jehož kdy země nosila, a předce jsi ani úst svých neotevřel k reptání! A já — bídný tvor, jehož Otec nebeský malými nehodami a strastmi navštěvuje, aby ho potrestal za hříchy bezpočetné — já malomyslný, navštíven jsa nepatrnou nehodou, měl bych reptati a nespokojen býti s osudem svým?“ Jestli že jsem se zastyděl nad nespokojeností svou, když jsem chudého domkáře spatřil, an tak namáhavě pracuje a při tom si vesele zpívá — ó jak zahanben byl jsem teprv nyní při pohledu na obraz Ukřížovaného a na ubohého žebráka u paty kříže! Avšak nejenom zahanben ale i opravdově potěšen a uspokojen byl jsem úkazem tímto a z celé duše své prosil jsem Boha za odpuštění a smilování. —

A proto zůstane mi v živé paměti den 16. září 186*. Podivným způsobem poučil mne Pán o důležitých dvou pravdách, totiž: že nemáme, jsme-li strastmi a nehodami stíženi, zraků svých obracet k těm, jimž se lépe vede, nežli nám, ale k těm, kteří horšího zakoušejí osudu a pak: že v malomyslnosti útechy a úlevy hledati máme přede vším u Boha, pramene všelikého potěšení, hledati u Pána přírody s důvěrou pevnou, nezvratnou. K.

3. Pomoc v nouzi.

Nedávno potkala jednoho kněze nehoda. Maje na kvap peněz potřebí obrátil se s prosbou brzy k tomu, brzy k onomu, ale nadarmo. Šel také k představenému a tázal se ho, byloli-by lze z obecní pokladnice peněz si vydlužiti, ale nebylo. Nyní nevěděl, co sobě počíti, kam se obrátiti. O této nesnází povídali si v obci, i zaslechla to jedna děvčečka, zavrtěla hla-

vou nad tím a řekla: Kdyby mu byli půjčili, muselby se upsati, že je dlužen, a to se na jeho stav nesluší. Já mu raději sama půjčím. Vzala klíč, otevřela truhlu, vydala knížku, a běžela s ní k představenému.

„Pochválen buď Ježíš Kristus!“

„Na věky. Amen. Vítám tě. Co mi dobrého neseš?“

„Knižku pro našeho velebného pána, aby si v Pražské spořitelně vyzdvihl, co potřebuje.“

„To rád uslyší a dá ti upsání.“

„Já žádného nepotřebuji.“

„Předce; kdyby třeba náhle zemřel, abys pak o peníze nepřišla.“

„Vy budete svědkem; a všichni na jednu, dá Pán Bůh, nezemřeme.“

„A mnoho-li chceš ze sta?“

„Co bych chtěla? Dáli mi co, dobře; nedáli, také dobře. Se vším jsem spokojena. S Pánem Bohem.“ F.

D o p i s y.

Ze Staré Boleslavi, dne 14. července 1863.

[Svěcení školy a zkouška mládeže v Dolním Slivně.]

Neděle IV. po sv. Duchu byla pro Dolní Slivno velmi památným dnem, neb se tam světla slavným způsobem nová škola. Svěcení to v ten den, totiž 21. června bylo tím příhodnější, an Církev sv. spolu světla památku sv. Aloisia, patrona mládeže křesťanské. K tomuto úkonu církevnímu pozváni byli nejen c. k. okresní úřad Benátský, ale i okolní duchovní, učitelové, obce přískolené a. j. Že bylo v řečený den krásné počasí, sešlo se nemalé množství lidí, i z cizích osad, aby byli očití svědkové toho posvěcení a se Slivenskými spolu se radovali.

Školu dal stavěti šlechtitný lidumil, pravý starý šlechtic český, vůbec známý pan hrabě Jan Kolovrat-Krakovský, majitel panství Košatského i jiných, a patron školy v Dolním Slivně. Šlechtitný tento dobrodinec daroval velikomyslně všecko stavivo, jakož i náklad ostatní, zanechav obcím přískoleným toliko dovoz potřeb stavebních. Škola jest zřízena pro dvě třídy v hořejším poschodí, a dole při zemi jsou přibytky pro dva učitele. Do každé třídy vejde se pohodlně sto i více dětí. Štědrostí p. hraběte i o malou stodolu jest postaráno, jakož i o zahrádku při škole. — Blízký kostel ke cti sv. Františka Serafinského, místní fara a škola jsou nyní ozdobou obce.

Nápis na nové škole na mramorové desce zlatými písmeny jest sice známý text z Písma sv.: „*Nechte malíčkých přijíti ke mně a nebraňte jim, neb takových jest království nebeské*“ — ale není příhodnějšího

a vzdělatelnějšího nápisu, lidu i dítkám se líbí, a každý mu rozumí. — Školu vně i uvnitř ozdobovalo kvítí, z oken školních visely věnce a prápory.

Světitelem byl vele důstojný pan Vojtěch Zuman, zasloužilý vikář okrsku Mělnického a spolu čestný kanovník Litoměřický. Svěcení dalo se nábožným a dojímavým způsobem. Vyzváno Ducha svatého zpěvem: „Veni Sancte Spiritus,“ potom říkány modlitby a litanie; následoval obřad církevního svěcení. — Ve škole byly svěceny též dva nové kříže, kteréž obě školní světnice budou ozdobovati. Školu krášlil i obraz našeho císaře a krále, Františka Josefa, jakož i obraz patrona školy, pana hraběte Kolovrata. Ze škola Slivenská k Dědictví sv. Jana Nepomuckého přistoupila, o tom svědčil na stěně visící diplom Dědictví.

Po vykonaném svěcení průvod se odebral do chrámu Páně a tu vystoupil na kazatelnu Slivenský p. kooperator, *Josef Hozák*. Kázal, že škola jest dcera Církve katolické, a že dobře zřízena jsouc přispívá k vzdejšímu i budoucímu blahu lidstva. Použil ve své řeči dějepisu všech věků, odvolával se na knihy staro- i novozákonné.

Po kázání měl pan vikář zpívanou mši sv. s četnou asistencí duchovenstva. K závěrečce zpíváno: „Te Deum laudamus“ (Tebe Boha chválíme).

Druhý den, totiž 22. června byla v nové škole zkouška mládeže. Výše jmenovaný kazatel a spolu katecheta u přítomnosti pana školdozorce, mnoha duchovních i světských hostů, rodičů a dospělejších škole odrostlých dětí zkoušel v kostele před hlavním oltářem shromážděné děti ze sv. náboženství a sice o mši svaté, a žákovstvo rychle a dobře odpovídalo, ač i pan vikář a jiní přítomní kněží otázky kladli. Pak vedeno dítek do nové školy, kdež z ostatních předmětů zkoušeny byly. — Z počtů a pravopisu dával otázky též p. okresní Benáčeký, a pilná mládež nezůstala odpovědi dlužna. — Dítka dokázaly také, že česká mládež zpěvu milovná jest, zapělyť několik písní, jakož i hymnu papežskou a hymnu národní: „Zachovej nám, Hospodine.“ Byla to zkouška veselá pro představenstvo duchovní i světské, pro učitele, rodiče a mládež, vše s chutí a radostí odbyváno, nikde nic nevázlo a nechybělo. —

Ale za to se dostalo dítkám školy Dolno-Slivenské nemalé radosti a odměny. Pan hrabě poslal svého hospodářského radu k svěcení a ku zkoušce, a daroval chudým Slivenským 100 zl. a mimo to 160 zl. na

dárky pro pilnou a mravnou mládež. Patřil rada opatřil za ty peníze: knížky, obrázky, rázně stříbrné a kovové medalie atd., a to všecko po zdařené zkoušce mezi mládež rozdáno. To byly radovánky! Dítkám se radosti oči trpytily, a rodiče radostí slzeli. — Kýžby bylo mnoho takových šlechtických lidmilů, kteří tak nezištně a stědrě o chrámy a školy, o chudé a nemocné opatřením lékaře vrchnostenského pečují!

Slivenští občané, a ostatní přískolené obce, bývalí poddaní panství Košatského snažili se všemožně vděčnost svou šlechtěnému panu hraběti, jeho zástupci a všem přítomným hostům na jevo dátí. V den posvěcení školy připravili hostině pro 130 hostů u jednoho Slivenského rolníka, jenž ze své obilnice učinil skvostnou sň, ozdobiv ji obrazy císaře pána a patrona školy. Na povýšeném místě hodovalo tu asi 30 vznešenějších hostů, a níže po stranách, po padesátí hostech. Slušných přípitků ku konci nescházelo, neb dobré české víno z blízkého Mělníka a libezná hudba mezi obědem obveselovaly mysl. Výbor obecní postříbřeným českým lvem ozdobený posluhoval při stole, a pečoval o pořádek. K večeru téhož dne (21. června) byla slušná beseda, k níž se pozvání stalo vkusně tištěnými listky. By se účastníci shromáždili, dáno k večeru několik ran z moždířů. Byl proslov, hudba, zpěvy; deklamovánky. Vše se dobře skončilo; z čehož budiž Bohu chvála!

Jos. Horčice, kanovník.

Od Vysoké dne 16. července 1863.

[O pouti Velehradské a o Velehradě.]

Z přátelského dopisu od hor Žďárských vyjímám následující: Naše pouť Velehradská byla slavná, lid každého na potkání ujišťuje, že prý na takové pouti posud nebyl a nebude. My tři kněží měli jsme svou příležitost; určili jsme štace na poledne a na večer a když jsme poutníky předjeli, šli jsme jim s domácím kněžstvem naproti a opět je vyprovodili se slávou a zvoněním. Ráno byly každý den tři mše sv., odpoledne kázání a požehnání, na večer litanie a požehání vše jako ve svátek. Myslím, že v našich horách Velehradské pouti zdomácnějí a udrží se i v budoucnosti. Jest to letos pozdvižení na Moravě, kdo to nevidí, nevěří. „Magnus terrae motus!“ Procesí ze všech stran jen se hrnou. Před námi bylo tam 10.000 lidu s 18 kněžími z děkanatu (vikariatu) Holešovského, menších procesí každý den několik. Obnovy málo tu vidět, kromě s pěti oltářů, Cyrillky a ornátů, z nichž první hraběnka Ditrichšteínová darovala. Po-

věsti okolo Velehradu obíhají všelijaké: že bude vojna, že Velehrad jest podkopán a se propadne a t. d., než lid nedbá a putuje. V oktávě tam byl nesmírný nával lidstva, pravá povodeň! Ba kdo letos něčeho se nedozví o Velehradu, o sv. Cyrillu a Methodovi, ten nebude už jak živ nic vědět. Industrie na Velehradě velmi kvete; jsou tam haldy knih, písniček, obrázků, modliteb, sošek, růženců, křížků a t. d.

Žeť mnozí na poutě Velehradské šilhavým okem pohlížejí, není nic nového: vždyť ještě ani Velehradských poutí nebylo, a již i tanejnější pout bývala osoučována od těch, jenž pochopiti neuměli, že Slovan jest nábožný.

Coby tomu teprv řekli ti, co by rádi všecek náboženský ruch udusili a posvátné síně klášterní v traviny proměnili, kdyby Velehrad opět v držení řeholníků přijíti měl? — Když jsem jako jinoch jedenkrát na Velehrad šel, přidružil se ke mně vážný stařec, který mezi jiným vděčně zpomínal na bývalé řeholníky Velehradské, a pak doložil, „že jednou nějaký pán na koni přijel na Velehrad a svolav řeholníky do rektáře jim rozkázal, aby se rozešli. Tenkrát prý ten velký Velehradský zvon truchlivé zvuky ze sebe vydával, a od té doby, co se jitřní neslaví o půl noci, ani tolik vína neroste.“ Budiž tomu jakkoli, možná že i tomu starci pod tou křivou holí se lépe vedlo, než později pod tou přímou. Jisto jest, že lid ztráty té želel, aniž mu to může kdo za zlé pokládati, poněvadž on při klášterích statky obdařených hojně výživu nalezá. J. D.

Z Bozkovic na Moravě dne 20. července 1863.

[Pout Velehradská, hluchoněmi z Brna na Velehradě.]

Nic zajisté srdcem a myslí všech zbožných tak nehybá, jako horující nyní úcta Cyrillo-Methodějská. Mladá to bylina, nedlouho tomu, co jsme ji viděli pučeti, lístečky rozšiřovati, kvěsti i ovoce vydává, ač v nepřilíš veliké hojnosti, a ejhle! nyní bys ji málem ani nepoznal. Mohutný jest to strom pevně se opírající proti návalu mnohých zuřivých vichřic a bouřek. Vichř, a bouřka jeho větvemi klátící přispívají k upevnění kořenů jeho v půdě posvěcené, svaté. Avšak není věci dobré, není návrhu neb podniknutí k pravému blahu buď člověčenstva vůbec aneb nějaké společnosti napomáhajícího a vedoucího, jemuž by nebylo v cestu stavěno nepřestupných téměř hrází a hradeb. Jen znenáhla ale tím jistěji a důkladněji bývá všeliké protiventství překonáno, a věc dobrá konečně předce slaví vítězství, a to tím slavněji,

čím více překážek muselo býti odstraněno a protiventství přemoženo. Také slavnost naše Velehradská, památka tisíciletá, měla hojnost protivníků a nepřátel zjevných i tajných. Ale tak jako p. dr. Dudík svým přenášením Velehradu na jezero Blatenské v Uhrách velice ač bezděky přispěl k rozšíření známosti našeho Moravského Betléma, tak tyto nepřátelé naši jizlivými svými nájezdy na slavnost tuto částečně ku zvelebení jejímu ovšem též bezděky byli nápomocni. Nechci opakovati všechny ty námitky a hnusné nájezdy, jsouť bez toho vši vyšší ceny prázdny; jak byli nepřátelé vůbec se ukázali, tací byli i u nás. Rozličnými rejdy a šmejdy, roztrušováním všech jen možných báchorek chtěli poutníky naše od navštívení Velehradu zvrátiti; ale nic naplat, šli jsme, jen škoda, že nikoliv všickni najednou, nýbrž na tři procesí rozdělení a rozdrobeni jsouce. Procesí naše vyšlo v pátek 19. června a došlo téhož dne do Viškova, a v sobotu v poledne do Zdounek. Zde nám vp. farář po uděleném sv. požehnání též dal líbat i uctiti ostatky blahoslaveného Jana Sarkandra, který zde býval farářem, než se v té samé hodnosti dostal do Bozkovic a pak do Holešova. V Zdounkách mají nově ku kostelu přistavenou kapli ke cti jeho posvěcenou, jakož i krásný oltář, na němž ostatky téhož mučenika odpočívají ve schránce z křišťalového skla a pozlaceného kovu. Odtud jsme dorazili k večeru na posvátný Velehrad, kde nás tamější vp. farář při hlaholu zvonů do chrámu Páně uvedl. Po svatém požehnání jsme se ještě dlouho vrouceně modlili, než jsme šli hledat odpočinku po obtížné, namáhavé a daleké cestě. A kdo by zde na tomto svatém místě, nade hrobem svého dobrodince Methodia stoje neb kleče, rád nezapoměl na odpočinutí, na unavení svých údáv? Vše ty bolesti a cožkoliv ho dříve trá pilo, najednou pominuly, žádn jich necítí, ale v té myšlence se kochá, že z tak mnoha tisíců po tomto místě toužících on mezi ty vyvolené patří, jimž popráno klečeti zde na hrobě slávy svého národa, na hrobě sv. Methodia. V neděli ráno kázal vp. farář Velehradský s nevšední horlivostí; v pozdějším kázání rozdával kazatel přítomným poutníkům obrázků na památku z pouti Velehradské, obraz totiž sv. Cyrilla a Met., ukázal na poslední soud, jehož obraz nám sv. Method na oči staví, aby nás pamatoval, „že hrozné jest, padnouti do rukou spravedlivého Boha.“ Sv. Cyrill drží Písmo sv., které nám má býti v pravdě svatým, což ukážeme ochotným plněním příkazání. Uprostřed těchto apoštolů jest sv. kříž. Kříže

a protivenství s trpělivostí máme snášeti, kříž má býti chloubou naší, okrasou našich obydlí, křížem máme před prací neb znamenitějším podniknutím znamenati čelo své, chválu a slávu kříže a ukřižovaného Spasitele máme rozšiřovati, neb jednou kříž bude se stkvíti co zářící slunce v oblacích, pak se mnohý toho znamení lekati a strachovati bude. Upozorňoval pak, že jest výroční den nastolení Jeho Svatosti slavně panujícího Pia IX., povzbuzoval, aby všickni klečící učinili vyznání víry křesťansko-katolické, a slibili, že vždy pevně v ní státi budou a ji hájiti. — Zpívanou mši sv. měl právě s průvodem příšlý vp. Jakob Zašlmal z Letovic. Odpoledne vykonali poutníci naši svou pobožnost, přijali Svátost sv. pokání, a druhého dne nejsv. svátost oltářní. V neděli na večer dorazilo sem veliké asi 10000 lidí čítající procesí z děkanství Strážnického, doprovázeno 11. duchovními. Množství korouhví rozličných barev, několik hudebních sborů činily průvod ten velmi dlouho trvající nad míru slavným. V kostele na přivítanou bylo kázání a požehnání. V pondělí hned z rána na usvitě odebralo se naše procesí z Velehradu, mnohou slzu roníc, mnohou kytku, ratolest, kámen i zemi na památku si berouc. Veliký zvon, jímž jediným se zvonilo ještě daleko do pole, nám posílal své zvučné a spolu smutné: S Bohem! — Cesta nás vedla přes Napajedle do Holešova, kde jsme přenocovali, abychom v úterý časné z rána dostali se na památnou horu Hostýnskou, kdežto byla mše sv. a krátké kázání, pak jsme navštívili i kostel pod Hostýnem v Bystřici, kde zázračný obraz Marie Panny od zrušení chrámu Hostýnského na oltáři se chová. Když jsme pak zde byli vykonali křížovou cestu, spěchali jsme na noc do Přerova. Ve středu navštívili jsme velikolepý chrám proboštský v Dubě a přišli do kostela Prostějovského, kde malíř právě krásný obraz bl. Jana Sarkandra na jeden poboční oltář věšel. V Holešově se celý farní kostel bohatě obnovuje, nemohli jsme tedy před jeho oltářem vykonati společnou modlitbu, i učinili jsme to zde. Ve čtvrtek odpoledne, tedy sedmý den po našem vyjití s nevýslovnou radostí pohlíželi jsme s Valchovského kopce na naše město, z něhož za velikého parna a velmi pobouřeného prachu valné zástupy lidu nám vstříc přicházely. Sv. požehnání uděleno v chrámu Páně všem přítomným a tím učiněn závěrek pouti, na kterou zajisté každý s radostí zpomínati bude. Zvláště oni, jimž churavost neb slabota překážela, těší se na budoucí rok na pouť Velehradskou,

jakož bylo i v posledním našem procesí velmi mnoho těch, kteří o pouti Velehradské před dvěma roky byli onemocněli. Jen jednoho poutníka museli jsme na cestě dáti do nemocnice Holešovské, a jsme za laskavé přijetí jeho a ošetřování povděční p. lékárníkovi jakožto řediteli ústavu, jakož i tamějšímu duchovenstvu. Nemoc ho tak netížila jako ta žalost, že nemůže s námi na Hostýn, a že nám všem starost způsobil. Všickni jsme zase chvála Bohu doma, a slavili jsme oktáv sv. Cyrilla a Methoděje co nejslavněji, a těšíme se z toho, kdykoliv nám poutníci Velehradští pozdravení přinesou z tohoto našeho Betléma. Zvláště pobožní Čechové putují skrz naše město. Tak tu šli poutníci z Německé Bělé se svým duchovním a tyto dny procesí z okolí Litomyšlského provázeno 4 duchovními. Všichni vůbec radují se z pobožnosti, kterou vykonali. Kéžby tato nadšenost, tento zápal, který nyní myslí všech opanoval, nebyl rychle planoucí oheň, jenž opět rychle zaniká, nýbrž udržoval nás na cestě ctnosti a pobožnosti!

V neděli 21. června byl na Velehradě též velezasloužilý ředitel ústavu hluchoněmých v Brně vp. Maršovský, nynější pokladník Dědictví sv. Cyrilla a Methodia, učitelové téhož ústavu a 30 žáků hluchoněmých. Tito se tu svou řečí též zpovídali a přistoupili se vši skroušeností ke stolu Páně. Odpoledne šli se všickni vp. faráři Velehradskému poděkovati, a žáci byli od něho poděleni na památku obrazem sv. Methodia, pak jim udělil v chrámu Páně sv. požehnání a dal jim líbatí ostatky bl. Jana Sarkandra, což s velikou pobožností činili. Po té se obrátil vp. farář k přítomným a několika slovy upozornil je, jak smutné to, že tito hoši nemohou vysloviti sladkého slova: otče, matko! a jak šťastní předce proto, že mají lidi obětovné, jenž je vychovávají, aby Boha a vůli jeho poznali a hodnými a pořádnými lidmi se stali. Přítomní těmito slovy a tím živým příkladem tak byli pohnuti, že se hlasitého pláče ubrániti nemohli, a slibovali, že milerádi k podpoře takového ústavu přispějí, ba slyšel jsem jednu matku nařikati: Bože můj, kdybych nyní přišla domů a mé dítě nemohlo více na mne promluvíti, já nevím, co bych učinila. Dítka ty, synové naší země budou z této slavnosti zajisté velikou míti památku a zůstanou vděční svým učitelům, že jim taková radost připravena byla, o které oko jejich svědčilo, ačkoliv ústy ji na jevo dáti nemohli. L. S.

Z Olomouce po oktávě Cyrillo-Methodějské.

[Slavnostní týden v městě, po arcidiecési, v semináři.]

„Přesvatý rok již se s nebe snížil, tisíciletý hod nám zavítal.“ Takové myšlenky panovaly v srdci každého katol. křesťana; myšlenku tu prozrazovala nábožná rozmluva lidu zbožného o Velehradě, ta slova hlásala též okoljdoucím návštěví přibité před svátkem Cyrillo-Methodějským na všech dveřích chrámů zdejších, zvěstující v řeči české i německé, v jakém pořádku odbývati se bude pobožnost po celou oktávu ve zdejším chrámu stoličném. Tisíciletý hod nám zavítal, to oznamovali nám již 3. července a po všech osm dnů navštěvující nás zde častí hosté z duchovenstva českého, slezského, polského a j. cestující na Velehrad, i tamodtud se vracející. Písne druhu toho pěli nám i mnohočetní zástupové lidu sem ku pobožnosti připutovavší, jichžto na 20—25 tisíc bylo, jakož i průvodové mnozí na Velehrad tudy se ubírající. — Zde v způsobu tomto slavil se týden Cyrillo-Methodějský: V sobotu dne 4. července o půl čtvrté hodině odpolední: slavné nešpory figurální, požehnání pontifikální, modlitby jitřní a chvály, vše u přítomnosti mnohých venkovských procesí na pouť došlých. V neděli pak při větším ještě návalu lidstva slouženy byly od hod. 6. tiché mše sv. kněžími právě přítomnými; v 8 hodin kázání německé, hodinky kanonické, ohlášení apoštolského breve o přeložení svátku ze dne 9. března na 5. července, a jiného breve týkajícího se odpustků. K službám Božím těmto též městští ostrostřelci se dostavili a ve dvou řadách v kostele stáli; přicházejícího kn. arcibiskupa do chrámu provodila rada městská. Odpoledne: o 2. hod. kázání české, slavné nešpory figurální a požehnání s vel. Svátosti. Po celý pak týden slavnostní dne všedního ve chrámu stoličném mimo hodinky kanonické slouženy byly od hod. 6. tiché mše svaté, o hod. 8. následovalo kázání střídavě jeden den německé, druhý české, při čemž posluchačů nikdy se nedostávalo, a zvláště hojně býval chrám při kázáních českých naplněn. Po kázání byla slavná mše sv. pontifikální, sloužena pokaždé některým prelátem u přítomnosti nejd. arcibiskupa, než on s poutníky na Velehrad se odebral. Po poledni bývaly litanie figurální a požehnání, o půl čtvrté slavné nešpory.

Když oktáva se chýlila ku sklonku, v pátek dne 10. července, byla ráno o půl 6. slavná mše svatá votivní o sv. Cyrilla a Methodiu, po níž pak nejd. p. arcib. obleknuv se na trůně ve slavnostná roucha biskupská, poklekl s asistencí u hlavního

oltáře, zpívaly se jako v dni prosebné litanie o Všech Svatých, pak vedl procesí na Velehrad se ubírající, provázen jsa celou kapitolou a duchovenstvem světským i řeholním, alumny ze semeníště, radou městskou a studujícími gymn. i žáky škol hlavních, družičkami ze školy městské a jako o Božím Těle i žáky ze školy farní a mnohočetným zástupem lidu právě zde meškajícího. Vyšedše za bránu pozorovali jsme teprv, jaké množství lidu k dnešnímu průvodu se dostavilo, by vyprovodili hlouček zbožných, nejvíce venkovských, poutníků Velehradských. Na Novosadech nejd. p. arcibiskup, pomodliv se modlitby k sv. patronu chrámu onoho, roucha kostelní odložil a pak před procesím napřed se ubíral. Místo něho vedli pak rozmnožující se průvod tři vel. pp. vikáři. Poutníci vrátili se dne 14. července a byli od veld. p. prelata Peteani-ho slavně uvedeni do chrámu metropolitního, kde se pouť ta skončila závěrečnými modlitbami a požehnáním pontifikálním. — Známé jest, že u nás i v diecési Brněnské jednotlivé dekanáty měly vykázané dny, kdy se měly na Velehrad odebrati. Stalo se to, aby se předešlo přílišnému návalu a přeplnění. V poslední den oktávy odpoledne 12. července po českém kázání a slavných nešporách vyšlo procesí s Nejsvětějším zpívající „Pange lingua“ na prostoru vně chrámu, kudy nešena bývá nejsvětější Svátost o Božím vzkříšení; lidu bylo na ukončení té slavnosti tolik, že ani o slavnosti blahosl. Sarkandra takové množství se nesešlo, a všude vroucná úcta, pravá, srdečná nábožnost. Městská rada i dnes se zúčastnila; šlat s hořícími svícemi za baldachyem a čtyř střelecké byly s hudbou svou před chrámem seřaděny, a pak při požehnání několik ran na ukončení této 1000leté ročnice vypáleno.

Celý ten týden i v ostatních zdejších chrámech slavně se světil, jakž nařizeno bylo: „oslaviti tento svátek, pokud okolnosti místné povolují, obřadem nejslavnějším, po celou pak té slavnosti oktávu, necht se odbývají ranní služby Boží způsobem slavnějším (t. aspoň zpívanou mší sv.), po půl dni však i v těch chrámech, kde nebývají služby Boží odpolední, ať jsou každého dne slavné nešpory neb aspoň litanie s požehnáním.“

I bohoslovci ve zdejším semeníšti světili tu slavnost: V neděli, dne 5. července, byla v domácí kapli slavná mše sv. s asistencí, při níž zpěvácký sbor seminářský zpíval vokální mši Führerovu, kterouž přichystanou mají na Velehrad, kdež se sejít hodlají moravští bohoslovci dne 23.

srpna s ostatními bratry bohoslovci, aby pobožnost svou vykonali na místě zasvěceném těmi i těm světcům, jichžto následovníky býti mají. Po celý měsíc Cyrillo-Methodějský četli se při stole život sv. věrověstů našich po česku z knihy od dra. Bilého. Večer v kapli se po německu opakoval a ranní rozjímání též do oboru toho sáhalo. —

Tak jsme v Olomúci oslavili týden Cyrillo-Methodějský v ročnici 1000leté. Dejž Bože, aby potomkové naši při druhém věku tisícem radovati se mohli z díla toho, a aby chybů snad vinou naší učiněnou napravili a nedostatek doplnili, a nás posilň, abychom nástupcům svým víru od předků přijatou vězdy čistou zachovali a ryzou, bychom i my potomkům byli tím, čím nám jsou zbožní předkové naši — vzorem zbožnosti. Přičiníme-li se my, zajisté i ss. apoštolové naši mocnou přímluvou toho vyžádají, aby lid náš, do jehož řeči prostosrdečně přeložili pravý základ všeho umění, nakažen nebyl a sveden i otráven jedem spisů ošemetných přesazujících na pořád bodláčí z cizích úhorů na půdu čistých záhonů našich. — 3 II.

Kronika.

Z Prahy. Předvěčirem a včera byly v Praze nařízené synodální porady duchovenské. Všickni kněží ve správě duchovní postavení dostavili se buď prvního, buď druhého dne do seminářského chrámu Páně, kdež o hod. 8. mši sv. sloužil generalní vikář, J. M. svěťcí p. biskup. Po mši sv. odebrali se poradníci do posluchárny theologické čís. IV., kdež, jak nám praveno, velmi živě a do podrobná rokováno o předmětech, o nichž na synodě jednáno bude. — V témž chrámu Páně posvěti zejtra o hod. 7. týž nejdůst. p. biskup naše svěcence, jichž jména jsme uveřejnili v čís. 16. za podjahný, a ve středu, dne 29. t. m. za jahny. Na kněžství posvěcení budou o JĚmin. nejdůst. p. kardinala v neděli dne 2. srpna v metrop. chrámu u sv. Víta o hod. 7. Za jahny posvěcení budou též alumnové III. roku Ardelť Josef a Knobloch Eduard.

— Valný sjezd kat. jednot německých bude letos do Frankfurtu nad Mohanem od 21—24. září. Po příkladu kat. jednot německých bude letos též první valná schůze kat. jednot belgických a sice v Mechlině dne 18. září. Z obou míst posláno pozvání zdejší jednotě katolické. Výbor jednoty požádal ve schůzi dne 23. t. m. předsedu uroz. p. hraběte Otokara Černína, aby byl zástupcem jednoty v Mechlině

a místopředsedu, vdůst. p. kanovníka Pruchu, aby byl zástupcem jednoty ve Frankfurtu.

— Svěcení zvonů chrámu Karlínského ustanoveno jest na den 9. srpna.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupil dp. Fr. Jar. Vacek, děkan v Blovicích, vp. Josef Benda, kooper., a Severin Gruss, kaplan, oba v Hranicích, arcid. Olomoucké.

— Z vikariatu Kolínského dostaví se k synodě 11 účastníků. — Duchovenstvo vikariatu Kutnohorského odbývalo dne 20. t. m. poradu synodální v Kutné Hoře.

Ze Slezska píše „Op. Bes.“ Nikdy nevidělo naše Slezsko tolik poutníků nábožně a slavně na dalekou pouť se ubírajících jako v této době. Z Opavy se začaly pouťi na Velehrad v úterý 7. července. Z dekanatu Ketrského přibýlo zde as 300 poutníkův, z kterých 200 pěšky s vp. farářem Kinnerem z Násile do Velehradu se odebralo, ostatních 100 později po železnici odjelo. Ve čtvrtek 9. července přišla veliká procesí, v počtu 1200 z dekanátu Hlučinského vedením vp. Rothera, duch. správce v Bohuslavicích, kterých menší polovice po železnici jela, mezi nimi tři kněží. Toho dne také z Opavy a okolí procesí pěšky odešla. V sobotu pak o půl 11. hodině přes 400 Velehradských poutníků v Opavě na železnici sedlo, mezi nimi p. děkan Opavský, farář Jaktarský, dva minorité z Opavy a tři jiní kněží. Z Hlubčického vikariatu také 60 poutníků dne 10. do Velehradu připutovalo.

V Tridentu shromáždění biskupové poslali sv. Otcí následující adresu: Svatý Otče! Oživení tímž duchem, který biskupy Církve katolické, předchůdce naše, na sv. obecném sněmu Tridentském k tomu měl, aby bludy nového kacířství zavrhlše spasitelnou kázeň ve stáde Kristově stanovili, shromáždili jsme se i my v tomto starém a slavném městě, abychom Pánu Bohu dárci všeho dobrého díky vzdali za to, že po celé tři věky v bouřích tohoto světa dílo oněch otců zachoval a slavným výrokem těchž otců výslovené staré učení Církve nezkalené a neztencené uchránil, kdežto jsme po převráceném užívání umění a vědy, po krvavých válkách, občanských bouřích, po hříších národů i jednotlivců viděli tvárnost země namnoze změněnou a zámysly říší i panovníků zničeny. — Přišli jsme, abychom si vděčně připomínali skutky předchůdců našich, kráčeje po té zemi, po které v městě tomto chodili otcové, naši předchůdci a hlasatelé pokoje i milosti Božích, počtu prokazující Pánu v těchž chrámech, v nichž se rozléhaly zpěvy a nábožné prosby našich otců, pšešli

jsme se, abychom slavně vyznali, co oni vyznávali, a před tváří celého světa zřejmě vyslovili, co oni spojení se svatými předchůdci Tvými na stolici Petrově osvědčili; abychom i my na jevo dali úctu a poslušnost, která jakož oni pověděli, přísluší náměstkům Kristovým i abychom rychle a s dobrým prospěchem proti všem nepřátelům sv. učení, dobrých mravů, sv. kázně církevní svatovlády, jakož i neméně práv Tvého trůnu ku pomoci pospíšili, jak mile po slavném shromáždění tomto a po sladkých radostech bratrské společnosti se navrátíme do sídel svých. — I podotýkáme s myslí veselou, že to podnikáme v okolnostech blahých. Nebo tuto shromáždění jsouce mohli jsme společně nábožnou poctu vzdátí listu Tvému, kterým jsi nám s nejsladším osvědčováním apoštolské horlivosti a otcovské lásky a s mnohými milostmi poslal své požehnání. Měli jsme tedy čest pozdravit osobu, kterou jsi z vznešeného sboru šarlatem ozdobených hodnostníků k nám poslal, a jejížto zásluhy a věhlasnost zdobí Církev katolickou. Tím jsi nám, svatý Otče, jistě osvědčil, jak milá Tobě byla tato naše ochotnost a s jakou jistotou se nadíti smíme, že s Tvou pomocí, za Tvými rozkazy a výstrahami, s Tvým učením a požehnáním bezpečně kráčet budeme, i dále vstěpujice v srdce věřících Tridentské vyznání, které obsahuje poklad učení apoštolského, a toto vyznání hájice proti nájezdům bludného učení. Zřejmě jsi vyjevil, kterak Ti na srdci leží, aby to, čeho Otcové Tridentští vzhledem mravů a sv. kázně šetriti přikázali, nyní se v život uvedlo, jestliže to potud možno nebylo pro nepřítel časů neb obecné nepřátelské smýšlení. Ty jsi ukázal, s jakou horlivostí závodíš se slavnými předchůdci v papežství v té péči apoštolské, která po tři století k tomu se nelsa, aby, jakož sobě přáli Otcové Tridentští, náboženstvím křesťanským upevněným a utvrzeným v srdcích věřících svět zbaven byl onoho nového bludu, jenž ve věcech svatých na místo opovrhované autority církevní postavil nejisté zdání a svobodné bádání lidského rozumu a takovou měrou cestu otevřel jistému způsobu nového pohanství.

Tyto věci jistě tanuly na mysli Tobě, sv. Otče, když jsi nám ty přátelské důkazy Tvé apoštolské pečlivosti dával. Přijmi mnohé díky, jež z hloubi srdce Svatosti Tvé posíláme. Bude naší povinností, snaby Tvé podporovati, přáním Tvým přisvědčovati, rozkazy Tvé plniti. Bude naší úlohou, abychom bojujice proti oné liché svobodě, která bludu a nepra-

vosti průchod dává a pravdu a Církev v pouta jímá, stádce svá utrzovali v svobodě pravé, ku které jsme se v Kristu zrodili; abychom zbrání od Otcův Tridentských nám danou bojovali proti neblahé lhostejnosti (indifferentismu), která všude se zahnízdila, města naplňuje, kraje probíhá, do chýše chudého se děre, na stolici učenců zasedá, v radě knížat panuje. Konečně bude úkolem naším, sv. Otče, bez přestání Pána prositi (aniž bychom čeho obmeškali, pokud v moci naší jest), aby Tvá autorita, kterouž Otcové Tridentští takým právem upevnili, náležité úcty docházela a práva sv. Stolice, kteráž nevěrní nepřátelé s velikou zlostí upírají, bez pohromy byla zachována, aby Tvá Svatost s potřebnou svobodou a neodvislostí chrániti mohla dědictví sv. matky Církve a jejích věrných synů, což toutéž sv. synodou Tridentskou jest uznáno. Kýmž Bůh dal Svatosti Tvé brzy uzříti Církev po všeckém oboru svobodnou a neodvislou, i aby Svatost Tvá brzy dosáhla všech těch prostředků, jež Prozřetelnost Božská v světském panství sv. Stolice dala k šíření Církve. Ta jsou přání naše, za jejichž šťastné uskutečnění prosíme nejblah. Pannu Marii, od Tebe slavnostně počtenou slavným názvem Neposkvrněné a sv. Vigilia, patrona Církve Tridentské. Již pak v pokorě klekajice k nohám Tvým, prosíme snažně o apoštolské požehnání pro sebe a stádce svá. Dáno v Tridentě o slavnosti sv. Vigilia 26. června leta Páně 1863.

Následuje 27 podpisů, na prvním místě jest jméno nejduš. pana kardinala arcibiskupa Pražského.

Z Říma. Tristaletá památka ukončení sněmu Tridentského byla také v Římě slavena a sice od akademie Tiberinské. Na zasedací síni této učené společnosti shromáždilo se po 6. hodině odpolední nad míru četné posluchaectvo. Bývalý profesor, nyní monsignor Anivitti měl nadšenou přednášku o důležitosti posledního obecného sněmu církevního v ohledu náboženském, vědeckém a společenském. Po té následovaly deklamace básní latinských a italských, mezi nimiž nejvíce vynikala chvála kříže, před nímž úchvaly synody Tridentské předčítány a podepsány byly. — K dopisu z Říma v předešlém čísle umístěnému o slavnosti sv. Cyrilla a Methoděje dodáváme jeden z mnohých nápisů u sv. Jarolíma: „Sventaja brata, — Kurile i Metude, — Apostola naša! — Se! Vaju slovy, — V' Rimě hvaljenými, — Molim' Vě — Da před' Bogom — Odvětujeta — Za ny — Slověny!“

Literní oznamovatel.

*— Právě dostali jsme 1. sešit díla: „Das Leben Jesu“ von Ernst Renan. Německy vydal Ludwig Eichler, Berlin 1864. Spis tento došel prý v Paříži takového účastenství, že v několika dnech celé první vydání bylo rozebráno. Ješto jeden z listův politických vytruboval, že tím spisem papeženství smrtná rána jest zasažena („Todesstosz für das Papsthum“) a ješto nám i dřívější spisy Renanovy jsou povědomy, vzali jsme s velikou dychtivostí svazeček nového díla jeho do rukou. Nalezáme tu ovšem jen předmluvu a dvě kapitoly; ale musíme vyznati, že ta část tak velice sklamala očekávání naše, že to z povinné lásky k bližnímu tuto veřejně vyslovujeme, abychom jiným ušetřili těch 7 grošů na stříbre, jež by za první sešitek museli vydati. Spolu pak se zavazujeme k uspokojení čtenářův „Blahověsta“ podati v přehledu svědomitě celý obsah díla toho, jak mile aspoň jedna hlavní část bude vytištěna. V předmluvě jedná spisovatel o pramenech dějepisných a podává nám zde slátaninu zcela neodůvodněných náhledů, jimž ani zásluhu původnosti přičísti nemůžeme. V prvních dvou kapitolách nalezáme takovou podivnou směsicí na oko učených průpovědí a zas holého nesmyslu, že po našem zdání cizopanská krmě ta jen ve francouzské řeči a francouzskému žaludku může býti záživnou pochoutkou; avšak k zažití německého překladu veliké opatrnosti zapotřebí, zvlášť za horkých dnů letních. Tolik prozatím na výstrahu! E.

*— Číslo 5: „Pěstouna Mor.“ přineslo dopis „mladého kantora ze Znojemska,“ jenž mluví o nadobyčejné činnosti Pardubického kněhkupce Vác. Pospíšila u vydávání knížek, jimiž se zajisté nezvelebí literatura naše, dí, že slavné druhy jméno Pospíšilovců klesá vydáváním spisů, jako jsou: 1) „Rinaldo Rinaldini,“ velký vůdce banditů v horách Kalabréských a v Abbruzzách. Dle vlašského ždělal H. Q. 80 stránek. 2) „Roza Šandor,“ bandita Uherský. Jeho život, skutky a konec. Příběh z nejnovější doby. Str. 63. 3) „Praha,“ jak žije, jí, pije, miluje, tančí, zpívá, běhá, skáče, jezdí, klevetá, vtipkuje, baví se, hašteří se a podobných hloupých významů. Sešit I. Reduta. Svatební hloupky ve Spálené ulici. 46 str. 4) „Pumy, Granáty a Rachejtle.“ Sbírka vtipů, šprýmů a žertů o ženských. Zápisky z tobolky starého mládence. Dle německého přeložil A. R. (Str. 32. 5) „Blaník, čarovný kopec a jeho tajnosti. Romantický příběh z pradávne minulosti. 134 str. Krásné doporučení tohoto románu plného nesmyslů, neudůvodnění atd. viz v „Národní škole“ ročníku I. č. 25. na str. 200. A konečně druhý díl znamenitého (!) románu „Babinský,“ vůdce loupežníků v českých lesích. — Dopisovatel poukazuje na

tyto spisy (a my s ním) zvlášť, aby se páni učitelové měli na pozoru a nepřijali takových škvrů do školních biblioték, kdežto jiných spisů pro mládež hojnost máme.

*— Tiskem a nákladem B. Stýbla v Praze vyšel „Besední věnec.“ Sbírka deklamací k besedám a jiným příležitostem. Stran 612, cena seš. 1 zl. r. č.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Januškovec, kapl. v Žitčici, za faráře do Komárova;
- p. Melichar Janata, kapl., za administr. u sv. Vojtěcha v Praze;
- p. Josef Loužecký, za skuteč. učit. nábož. na c. k. české reální škole v Praze.

Uprázdňená místa:

- Místo zpovědníka u sv. Víta v Praze od 9. července.
- U sv. Vojtěcha v Praze, fara patron. města Prahy, od 15. července.
- Bezdrůžice (Weseritz), fara patron. p. Karla Jindřicha kníž. Löwensteina, od 15. července.

V diecési Kralohradecké.

Vyznamenán jest:

- p. Frant. Langer, farář v Jedlové (Schönbrunn), jmenován proz. bisk. vikářem a školdozorcem v okresu Poliškém.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Jan Bis, kaplan, za administrátora v Poliče.

V diecési Budějovické:

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Lavička, prvofarář v Hlavňovicích, za faráře do Stach;
- p. Ant. Laad, prvofarář v Budislavicích, za faráře do Kotouně;
- p. Augustin Kraml, administ. v Kotouni, za administrátora do Mlazova;
- p. Josef Kendík, prvofarář v Mlazově, odebral se na odpoč.

Uprázdňená místa:

- Hlavňovice, fara patron. nábož. matice, do 7. září.
- Budislavice, fara téhož patron. do 8. září.
- Mlazov, fara patron. p. Bernarda z Kleistů, do 8. září.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám ss. Cyrilla a Methoděje v Karlíně, a sice na hlavní oltář: Poutníci Velehradští z jižních Čech 10 zl.

Do Říma: p. rada Hag. neobdrž. nic.

p. H. v K. Z Prahy odjel na Velehrad dnes vd. p. školastik prelát Mařan a red. t. listu.

Blahověst

vychází odpoledne

5., 15., 25.

každého měsíce.

Redakce

v kniž. arcib. semi-
nari čisl. 190—I.

Expeditce

v kněhkupectví

4. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Předpláci se
v expedici

i u všech řádných

knihkupeů

na rok: 2 zl. 50 kr.

na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poš-
tovní:

celoročně: 3 zl. — kr.

půlročně: 1 zl. 55 kr.

Blahoslavená Anežka, panna,

dcera krále Českého.

I. Úvod. Podivný jest Bůh v svatých svých (Žalm 67, 36), jenž zkoušení jsouce, jako ryzí zlato v ohni trápení se skvějí jako oblohy lesk, trpí se jako jiskry mezi třtinami (Moud. 3, 6.) a svítí jako hvězdy na věčné věčnosti, poněvadž mnohé vyučovali spravedlnosti. (Dan. 17, 3.) Čistého srdce jsouce (Mat. 5, 8.) bílým rouchem oděni stojí před trůnem Božím a s palmami vítězství před obličejem Beránka, jehož, zpívající píseň novou, následují, kamkoliv jde. (Zjev. 7, 9. 14, 4.) Co dědicové Boží a spoludědicové Ježíše Krista (Řím. 8, 17.) přebývají v městě svatém (Zjev. 21.) oplývají blažeností, která srdce jejich po všecy věky v plné míře naplňovati bude! Neskončené dobro, jež milovali, jesti jich věčným podílem; Boha, jehož hledali tak věrně a neunaveně, již navždy milují; láska, po níž tak vřele dychtili, již bez konce srdce jejich rozněcuje. Bůh sám jest jejich převeliká odměna! (1. Mojš. 15, 21.)

Poněvadž pak sám Bůh jest jejich převeliká odměna, tudíž práva blaženost svatých spočívá a jediné spočívati může v patření a požívání Boha; a při vši té rozdílnosti odměny a slávy jest každý jednotlivec se svým podílem tak úplně spokojen, že více žádati nechce ani žádati nemůže. Tato odměna svatých a světic Božích se výhradně

původní slávou nazývá, kterou Bůh hned při vkročení do stanů nebeských každému nezkráceně dává. Než mimo toto věčné oslavení přidává neskončeně moudrý a dobrotivý Bůh některým svatým též zvláštní oslavení zde na světě v Církvi svaté, které též tak podivné jest, jako ono v nebi. Mámeť zajisté svaté, které jen na jednotlivých místech ctějí, avšak bez mše sv. a kněžských hodinek; jiní svatí se ctějí tímže způsobem v celé některé zemi. Nejvyššího oslavení, jehož se na zemi svatému dostati může, jest, když se o něm mše svatá slouží, poněvadž tu v nejužším svazku s Božským Spasitelem trojjedinému Bohu bývá obětován a Bůh skrze jeho zásluhy oslavován. Než jaký i tu jest přenesmírný rozdíl! O některém oslavení Božím bývá v jistém biskupství, aneb království, tedy u menší neb větší rozsáhlosti obět mše sv. konána, a toliko malý počet svatých se čti „cum missa et officio“ po celé Církvi; a jak rozdílná jest i tato úcta! „festum simplex“ až k „festum duplex I. classis cum octava“, jak mnoho tu rozdílů! In festo simplici et semiduplici jesti volno též mši sv. za mrtvé sloužiti, z čeho jde, že mnohdy bývá ta oslava, jižto svatý v Církvi má, zkrácena. Právdat ovšem, že i bez této oslavy, která se děje v Církvi svaté na zemi, a oslavou případnou od učitelů církevních se nazývá, svatí a světice Boží i bez veřejného učení, od Boha slávou podstatnou věčně jsou oslaveni,

ano že největší díl oslavenců Božích toliko touto slávou jest odměněn, že dle nezpytatelných rad Božské moudrosti té případné slávy proto nemají, že jejich jména, skutky a zázraky buď zcela neznámy jsou, buď od Boha až posud nebyly nápadnými událostmi proslaveny. Než z toho ani v nejmenším nenásleduje, žeby ti v knize života zaznamenání, Bohu toliko známí svatí, snad byli v zásluhách svých menší nežli jiní. Nikoli! Nebo jako věčné předzvolení a předzřízení neskončeně milosrdného Boha jest tajemstvím nevystižitelným (Řím. 11, 35.): tak jsou i cesty Boží vzhledem případné oslavy svatých nevyzpytatelné. Mámeť zajisté příklady, že velcí svatí světu ani známi nejsou, anto Bůh sám jim to nejskvělejší svědectví dal. Tak n. p. čteme v spisech svaté Teresie, že ji sám Bůh a Spasitel náš, Ježíš Kristus, ráčil zjevití, že mezi všemi tehdejší v Církvi svaté žijícími svatými byl P. Gasparus Alvarez, kněz z tovaryšstva Ježíšova, ten největší. A aj! přemnozí vrstevníci jeho, jsouce od Boha zázraky oslaveni, byli od Církve za svaté prohlášení a důvěrně se ctějí, kdežto tento svatý kněz téměř neznám jest a veřejně se nectí. Poněvadž Bůh nejhlavnější podle spravedlnosti své vyvolence své odměňuje, nemůže býti ani té nejmenší pochybnosti, že takové světce, jenž na zemi nemají zvláštního uctění, tím více povýšil v nebesích. Mimo to máme ještě jednu příčinu, za kterou tak mnozí svatí v Církvi oslavy nepožívají, jsouť tím svatí sami vinni. Jejich nevýmluvná pokora ustavičnými modlitbami si toho vyprosila na Bohu, aby po smrti ve světě byli v úplné zapomenutosti. Toho příklad vidíme na knězi z tovaryšstva Ježíšova, P. Mikoláši Lancioví, který v Pražské koleji sv. Klementa též rektorem byl, jemuž se náš Pán při nejsvětější oběti mešní častěji prý zjevil a knihu života otvíraje ukázal napsáno: „Sanctus Nicolaus Lancius!“ — A co počal ten pokorný kněz? Od té doby zápasil v roznicených modlitbách svých tak ne-

unaveně s Bohem, až ho konečně Bůh upokojil, že zůstane jméno jeho po smrti v úplné zapomenutosti, že nebude od Církve veřejně ctěn. (In vita.) Konečně máme ještě jednu příčinu, a tuším tu nejhlavnější, proč přemnozí svatí neznámi jsou a nectěni, ta spočívá v nás samých. Neskončená moudrost Boží totiž obyčejně svaté mezi námi oslavuje, když my sami živou vírou k svatým se hlásíme, je o přimluvu prosíme, a téměř jakousi svatou neustupností a nezbudností (Luk. 11, 8.) tak dlouho na ně dorážíme, až konečně od Boha nám žádanou milost vyprosejí. Zázrakové, jimiž Bůh své svaté oslavuje dle jeho nejsvětějších rad, bývají odměnou živé víry, utvrzením snahy v následování života svatých, uzdravením náboženské netečnosti.

Obrátíme-li zraku svého od obecné Církve k vlasti naší, poznáme ty tři příčiny velmi jasně. Kdo před rokem ještě u nás co věděl o svaté panně a mučenicí *Eurosi*? Kdo ji veřejně ctil a vzýval? Nemusili srdce každého katolického Čecha radostí, podivením a vděčností býti naplněno, rozvažuje-li jen poněkud to laskavé řízení dobrotivého Boha, že se Česká svěťice hlásí k své České vlasti právě o tisícleté ročníci uvedení víry svaté mezi národy slovanské? Kdoby v tom nepoznal podivné řízení Boží?

Vzhledem příčiny druhé alespoň pisatel těchto řádků nemůže si to nikterak vysvětliti, proč blahoslavená Anežka, panna, a nejprvnější Klariska v severních krajinách, jasná hvězda zapírání sebe, jedna z nejsvětějších duší, které vlast naši drahou oslavily, kterou římská papežové tak velice ctili, jejížto život velebí každá dokonalá duše, až posud veřejné úcty nejen v celé Církvi, ba ani ve své vlasti nedosáhla! Neniliž snad její zázračná pokora toho příčinou?

Týkajíce se třetí příčiny, tu ovšem se přiznáváme, že jsme na mnoze nevďěčně k svatým svým patronům až doposud se chovali. Jak chladná byla naše úcta k ss. apoštolům našim Cy-

rillu a Methodovi, jak málo činíme pro sv. Václava, sv. Lidmilu, sv. Prokopa, sv. Vojtěcha! Jak i ta úcta sv. Jana Nepomuckého jaksi chladnouti začíná? Co mám teprv říci o blahoslavené Anežce, bl. Zdislavě, bl. Janu Sarkan-dru atd.

Podlé slov svatého Maxima biskupa „mámeť sice všechny svaté ctíti, avšak ty svaté, jenž mezi námi živi byli, aneb jejichžto ss. ostatky při sobě nosíme aneb v chrámech chováme, máme v obzvláštní poctivosti míti; s nimi máme obzvláštně důvěrně v záležitostech duševních se raditi, u nich pomoc a přátelství hledati; nebo oni jsou ustavičně s námi; oni chrání a ostřihají nás pokud žijeme na tomto světě, a až odtud putovati budeme, přijdou duši naši v ústřety a uvedou ji do večného blahoslavenství.“ A sv. Ambrož dí: „Ačkoli všickni svatí všech-něm všudy pomáhají, předce obzvláště onino za nás orodují, kteříž u nás pro Krista smrt podstoupili. Nebo tamti modlitbami svými nám prospívají, tito i utrpením svým. S těmito jsme jaksi spřízněni, nebo vždy jsou při nás, v těle tomto žijící nás chrání a z těla odcházející nás vítají.“ Mimo víru obzvláštní ještě, takorka přirozená příčina svaté téměř nutí k přimluvě za jisté krajiny a osoby. Obcování svatých spočívá na vzájemné lásce, láska ta poutá i duši světce k té vlasti, v kteréž on živ byl a působil; té zemi, která byla vezdejší vlastí jeho, přimluvami svými on pomáhá. Totéž platí o jednotlivých obcích i rodinách, z toho rodu pocházející Svatí, byť dle jména byli neznámi, ustavičně za tu obec neb rodinu u Boha orodují.

Ačkoli jest smrtelníku naprosto nemožno podstatnou blaženost slávy a radosti u svatých zvýšiti aneb zmenšiti, jest mu předce možno případnou blaženost jednak urychlit, jednak rozšířiti. Nastává tedy otázka, zdali to věci lhostejnou, připravují se svatému ta případná blaženost, čili nie?

Nemůže to býti věcí lhostejnou ani

vzhledem svatého, ani vzhledem ctitelů jeho. Svatému připravuje ta případná blaženost mnoho radosti úctou věřících vůbec, a obětováním mše sv. zvláště. Sám Hospodin dí: „Kdožkoli oslaví mne, oslavím ho.“ (I. Král. 2, 30.) A kterak Bůh si přeje, aby svatí, kteří na zemi všelikou cti světskou pro jméno jeho opovrhli, i na zemi oslaveni byli, dokazují zázraky na přimluvu jejich konané. Zdá se, že Bůh jednáva ovšem v nepřírovnaně vznešenějším smyslu, jako král Asvérus, o němž se takto čte „Člověk, jehož král uctíti chce, má býti oblečen v roucho královské, a vsazen na koně, na kterémž jezdí král, a vzíti korunu královskou na hlavu svou, a přední z královských knížat a mocnářů at drží koně jeho a po ulici města jda at volá a dí: Tak bude ctěn, kohožby koli král ctíti chtěl.“ (Esth. 6, 7—9.) Církev svatá tedy plní toliko rozkaz Boží, koná k uctění svatých obzvláštní slavnosti. Pročež sv. Jan Zlatoustý (Hom. 21.) velmi krásně učí: „Slavili se královský triumf, jmenují se zejména všickni ti jmenem svým, jenž byli společníci v potýkání, a proti nepříteli mužně bojovali. Tolikéž jesti to pro svaté obzvláštní cti a slávou, když se při mši svaté, tedy u přítomnosti jich Pána (jehož utrpení a smrt vítězně se tu slaví) jménem svým jmenují a jich vznešené skutky, jimiž v boji proti nepříteli pekelnému vynikali, se oslavují.“ A jak se tou úctou blaženost u jednotlivých svatých zvyšuje, poznáváme ze spisů sv. Gertrudy (Revel. I. 4 c. 55. I. 5. c. 4): „Naš Pán a Spasitel při mši svaté se obětuje co Bůhčlověk též se svým duchovním tělem, jehož údové jsou i svatí, nebeskému Otci; právě v tomto úzkém spojení spočívá též největší podíl radosti Panny Marie a ustavičné plesání všech svatých. Avšak to obecné plesání se v nevýmluvné míře zvyšuje, když při mši svaté světec se jmenuje a Bohu na poděkování za všechny tomu svatému udělené milosti neskončená cena oběti Kristovy se obě-

tuje. Tímto zvláštním přivlastněním přetéká z toho obětného Beránka nepochopitelný pramen zalíbení do srdce nejsvětější Trojice, z něhož se opět zcela Božská slast a radost na toho světce řine, že to asi tak jest, jakoby se paprsky sluneční v jeho srdci soustředily a ze srdce téhož svatého se radost ta na všechny svaté rozlévá, nejinak jak to i při paprscích slunečních vidíme. Z toho jde, že se ve vítězné Církvi tytéž slavnosti svatých, jako v bojující konají.“ Ze všeho toho tedy průvodno, že to jednotlivému světcovi nemůže býti lhotejně, je-li úcty v Církvi svaté účasten čili nic.

Tím méně to může býti lhotejně vzhledem ctitelů některého světce Božího. Mimo pohnutky od sv. Církve pro uctění svatých vůbec uvedené nutí ho láska a vděčnost k tomu, aby úcta milovaného svatého co možná nejvíce se rozšířila. Tyto příčiny vedly jednotlivé řády řeholní, jednotlivá království aneb biskupství k tomu, že vše, seč byly, vynaložily, aby nejprve o svatořečení, a po něm o rozšíření úcty svatých se staraly. Třeba tuto toliko poukázati na tu všeliké chvály hodnou horlivost v záležitosti svatořečení a uctění sv. divotvorce a patrona našeho Jana Nepomuckého.

Naše drahá vlast Česká, budiž Bůh věčně za to veleben! může se vším právem jmenovati „Bohemia pia“ (zbožná Čechie); neboť byla matkou mnoha svatých a světic Božích.

K těm vyvoleným, kteří veřejně úcty u nás ještě nedošli, sluší počítati: Svatého Ivana; sv. Eurosii pannu, mučenicí; blahoslavenou Anežku, pannu a královnu Českou; blah. Vintíře, poustevníka z řádu sv. Benedikta, blah. Hroznatu z řádu praemonstratského; blah. Zdislavu z řádu sv. Dominika; Jana Sarkandra, faráře. Vzhledem sv. Ivana poustevníka povstalo mnoho učenců, jenž o něm psáti se jali.

O sv. Eurosii, pannu a mučenicí, se ujmá biskup a kapitola Jakkenská v Španělích ve zprávě o teže světcích k

Jeho Eminenci kardinálu arcibiskupu Pražskému, aby i u nás, i vsude jinde v Církvi ctěna byla. Nelze ani v nejmenším pochybovati, že Jeho Eminence kardinal arcibiskup a metropolita náš prosbu tu jistojistě vyplní, a že do „Proprium Bohemiae“ bude též vřaděna sv. Eurosia, panna, mučenice.

Blahoslaveného Vintíře (Guntherus) se musejí a jediné vydatně mohou ujiti kláštery benediktinské. Tak na příklad mají Benediktini v Bezděkově v Kralohradecké diecési chrám Páně zasvěcený sv. Prokopu a sv. Guntheru; a mimo to mají řeholníci častěji jméno sv. Gunthera, cožby zajisté nebylo, kdyby Vintíř i v Římě za blahoslavence uznán nebyl. Nechtě tedy o rozšíření úcty téhož blahoslavence řeholní spolubratři jeho se zašadí.

Blahoslavený Hroznata byl nejen sám z řádu sv. Norberta, nýbrž i klášter premonstratský v Teplé založil, tudíž též jeho spolubratři nejvíce o něm musejí věděti a o úctu jeho mohou pečovati.

O úctu blahoslavené Zdislavy obzvláště pečuje nejdůstojnější pan biskup Litoměřický, Augustin Bart. Hille, jenž v Římě již přiměřené kroky učinil.

Blahoslaveného mučeníka Jana Sarkandra z vícera stran sobě žádáno. Tak duchovenstvo Litomyšlského, Vysokomýtského, Králického vikariátu diecése Kralohradecké ve zvláštní žádosti u nejdůstojnějšího ordinariátu prosilo o zavedení památky téhož mučeníka s officium a mší; a „Blahověst“ přinesl již r. 1862 tu radostnou zprávu, že Jeho Emin. kardinal arcibiskup Pražský do Proprium Bohemiae blahoslavence toho přijme.

Zbývá tedy ještě blahosl. Anežka, o kteréž tuto jednati chceme. Duchovenstvo vikariátu Králického v Kralohradecké diecési podalo žádost k biskupskému ordinariátu, aby byla bl. Anežka „cum missa et officio proprio“ do direktáře přijata. „Pozor“ zvěstoval m. r., že jistý kněz církevní zaslal prosbu ke všem ordinariátům Českým, aby

oslavena přítelkyně Boží byla do počtu Českých patronů vřaděna; mimo to mají křížovníci, řád rytířský, do Prahy od též Světice uvedený, od nepamětných časů dne 2. března o ní zvláštní officium a mši svatou. Nesluší zajisté světlo pod kbelec stavěti; — či má snad celá Česká země ustavičně nevďěčnou k oslavené Světici své zůstat? Budiž tedy o jejím životě krátký nástin tuť podán, a žádáme snažně, aby od těch, jenž mají přístup k veřejným listinám, kritický život blahoslavené Anežky byl vydán, avšak slohem srdce jemným zbožného pana kanovníka Štulce, aby naše drahá vlast ten převzácný drahokam první velikosti se naučila znáti, ctíti a následovati. (Pokračování.)

Inkviseice.

(Dokračení.)

Před uplynutím lhůty k vystěhování vymeřené usilovali křesťanští kněží všemožně židy na víru křesťanskou obrátiti. Avšak tisícové a tisícové raději se vystěhovali, než aby od své víry byli odstoupili. Podle Ferrery opustilo asi 100,000 židův Španěly; podle svědectví jiných bylo vystěhovalců ještě jednou tolik, kteří buď do Portugal, Italie a Francouz, aneb na východ a do Afriky táhli. Mnozí z nich zahynuli v Itálii morem, jiní náramně strasti snášeli v ztekem a loupeživosti Maurův čili Muhamedanů v Africe. Tisíce a tisíce židů pozbyvše všeho majetku a nad míru zbídněli navrátili se opět do Španěl, i dali se pokřestiti. Poněvadž krok ten toliko z nouze učinili, nevěreno v jejich upřímné obrácení, i postaveni jsou pod dozor inkvisice. Soudu tomuto brzo nové práce přirostlo; když i na *Morisky*, t. j. novoobrácené muhamedány dbáti musel. L. 1492 totiž dobyli Ferdinand a Isabella Granady, posledního to města, jež Maurové čili muhamedáni v moči své měli, i propůjčili těmto svobodného vyznání víry. Při tom však neopomenuli mravních prostředků k jejich obrácení použití. Když pak Maurové ti v témže roce ze zášti proti misionářům mezi nimi působícím, jmenovitě proti Ximénovi, povstali, rozkázali Ferdinand a Isabella také Maurům, aby buď ze země se vystěhovali aneb sv. křest přijali. Většina jich zůstala ve Španělech a dala se pokřestiti. A poněvadž toto přijetí křtu velmi podezřelé bylo, tedy postaveni jsou i

tito pode jménem „Moriskův“ pod dozor inkvisice. Avšak s těmito mnohem šetrněji nakládáno, nežli ze židy pokřtěnými (s Marany). Dosvědčovali toho sami Moriskové rkouce ku pátému veleinkvisitoru Manrikovi: „že předchůdcové jeho mírně s nimi zacházeli a je pod svou ochranu brali.“ Sám Lorente nepopírá toho. S touto šetrností počínal sobě také Manrike tehdaž, když r. 1526 skoro všichni Moriskové v Granadě opět od víry křesťanské odpadli. Papež Klément VII. postaral se o důkladné jich poučování, a císař Karel V. poručil spolu, aby statky odpadlíků nebyly zabaveny, nýbrž aby se ponechaly jejich dětem, a žádný odpadlík aby nebyl světské vrchnosti ku potrestání odevzdán, tím méně tedy smrti pokutován. S podobnou mírností nakládáno s Morisky pod králem Filipem II., pod nímž ani jeden Morisk pro své od Církve odpadnutí usmrcen nebyl. Teprva když Granadští Maurové poznovu se zbouřili a potomka starých panovníků svých za vladaře si vyvolili, bylo přísně s nimi nakládáno.

I papežové, jmenovitě Řehoř XIII. snažili se Morisků prostředkem mírnosti a vřidnosti získati, ale snahy ty minuly se s cílem svým; anobrž Moriskové opět a opět se srocovali a ve spojení velezrádné s muhamedány v Africe vcházeli; pročež Filip III. je r. 1609 naprosto ze Španěl vyhnal.

Z posavadního líčení španělské inkvisice jde na jevo, že byla hlavním k tomu prostředkem, aby národnosti španělské v zápasu proti židovství a muhamedanismu čili islamu dobyla vítězství, a že tudý už z tohoto ohledu byla hlavně ústavem státním.

III. Španělská inkvisice.

Mimo účel už uvedený, aby se totiž národnosti španělské v zápasu s islamem a židovstvím dopomohlo k vítězství, měla inkvisice ta ještě jiný politický účel, pro který králové španělstí ji ustavičně podporovali, pro který však vrchníci církevní, papežové a biskupové ustavičně na ni si ztěžovali a proti ní se zpouzeli. Byla totiž ve starém státu moc královská velmi obmezena šlechtou, duchovenstvem a měšťanstvem, pročež od 16. a 17. století usilovali panovníci evropské pouta této strasti a moc svou zvýšiti. Jelikož právě v Kastilii a Arragonii moc knížecí dotčenému obmezení snad nejvíce podléhala, musila inkvisice prostředkem býti, aby moc tu zvýšila a šlechtu i duchovenstvo neobmezené vládě koruny královské podobila. Odtud se dá vysvětliti, proč právě tito dva nejvyšší stavové nejvíce nenáviděli inkvisice,

pronásledování jsouce více co její nepřátelé nežli co kacíři. V nižších vrstvách však docházela inkvisice obliby, protože prostředkem tím moc šlechtý a duchovenstva se skrocovala a drtila. Tuto státní povahu inkvisice španělské uznávají také protestantští spisovatelé, jako Ranke, Leo a Guizot. Tak n. př. d. první z nich (Ranke „Knížata a národové“ I. d. str. 248): „Bylat to inkvisice, kterouž neobmezenost pravomocnosti vládní dokonána.“ A na jiném místě (str. 242) d. tentýž: „Nemylím-li se docela, tedy vysvitá, že inkvisice byla královským, toliko duchovními zbraněmi opatřeným soudem dvorským. Bylitě přede všim inkvisitoři královskými úředníky; nebo králové měli právo je ustanovovati a zase propouštět; jako ostatní úřady podléhali i soudové inkvisiční královským visitacím; a bylit u nich titěž mužové asesory, kteří v nejvyšším soudě Kastilském zasedávali. Marně zpouzel se Ximenes, laika Ferdinandem katolickým navrženého do rady inkvisičné přijati. „Nevíte-li,“ odslovil, „že, má-li rada tato jakou pravomocnost, ji jediné od krále má?“ Mluví-li Lorente o přelčení, kteréž proti samému císaři Karlovi V. a králi Filipovi II. zavedeno býti mělo, tedy z vlastního vypravování jeho sice vysvitá, že papež Pavel IV., veda otevřenou válku proti císaři a králi, cosi podobného navrhoval, že však soud inkvisičný se toho neodvážil a vůbec nikdy o něco podobného se nepokusil. Za druhé připadaly všecky statky tímto soudem zabavené královi. . . . Za třetí byl stát tím úplně dovršen; nebo jim měl král v moci své soud, z něhož žádný velmož španělský, žádný arcibiskup se vymknouti nemohl. — Jako tedy soud ten na splnomocnění královském spočívá, rovněž tak jeho si počínání královské moci sluší. Náležit on k onomu olupování duchovní moci, jímž španělská vláda zmohutněla, jakýmž n. p. bylo spravování velmistrovství, osazování rozličných biskupství a j. Dle záměru svého byla inkvisice přede všim politickým ústavem. Papeži záleží na tom, ji v cestu vkročiti, i činí to, kdykoli může. Králi však záleží na tom, ústav tento ustavičně zachovati.“ — Podobně vyjadřuje se protestantský dějepisec Leo (Světov. dějin. II, 431): „Isabella uměla úřadem inkvisičním, jenž co duchovní od ní zcela odvislý ústav proti kněžím i neknežím spolu směřoval, šlechtu i duchovenstvo kastilské skrotiti.“ — Konečně Guizot (francouzský státník) d. (Cours d'histoire moderne, Paris 1828): „Inkvisice byla hned z počátku více politická než náboženská, a více určena k tomu, aby

podporovala stát, nežli aby zastávala víru.“ Že pak u nižších stavů oblíbena byla, pocházelo také odtud, že byla nejsilnější zbraní čisté krve proti pokalené. Nebo jakási národní trpkost odlučovala ve Španělských syny germanských Visigotův od potomků židův a Maurův, a každý byt sebe přísnější zákon proti těmto vydaný už napřed byl od oněch schválen. Pročež byla také inkvisice rychle a bez odporu v celé Kastilii uvedena. Jinak bylo v Arragonii. Ačkoli obyvatelé tamější inkvisici po několik století tiše snášeli, přece proti královské inkvisici se zpírali, neobmezenost moci vládní v nenávisti majíce. A nejinnáče se dalo v Sicilii, kteráž tenkrát k Arragonii náležela.

Naposledy musíme ještě, abychom španělskou inkvisici náležitě posoudili, následující věci uvážiti:

1. V stoletích 15. a 16. platila po veškeré Evropě zásada: „Či jest krajina, toho jest i náboženství“ (cujus est regio, illius est religio), t. j. pán země, pán krajiny může poddaným i náboženství své předpisovati. Tak to činili protestanti sami, jmenovitě ve *Falcku*, které podlé zeměpána čtyřikrát víru svou proměniti muselo, v *Anglicku*, kde nejprve Jindřich VIII. a potom jeho dcera Alžběta všim krutým násilím víru protestantskou rozšiřovali a katolické Irsko po tři sta let mučili; ve *Svédsku*, kde též násilím krále Gustava Vásy uvedena nauka Luterova a kde až podnes víra katolická se netrpí a j. Ano, i malí pánové na *Moravě* a v *Čechách* osobovali si právo na svých statcích, poddaným svou víru vnutiti. Nečinila tedy španělská inkvisice nic jiného, nežli co i protestantští pánové a knížata tehdejší jinde činívali.

2. Právo trestní bylo tenkrát mnohem krutější nežli nyní. Mnohý zločin, který teď jen mírně se tresce, býval na hrdle trestán; jakž toho patrně dosvědčuje řád hrdelného soudu od Karla V. l. 1532 vydaný. Ačkoli tento už znamenitě zmírnil dřívější právo hrdelné ze století 15.: přece ještě zločiny náboženské, jako n. p. rouhání se Bohu a Rodičce Boží, jakož i kouzelnictví pokutují se v zákoníku dotčeném utrácením a hřích Sodomský upálením. Ano i padělání peněz upalováním trestáno, a opěťované zlodějství pokutováno usmrcením. Podobně i ve Francouzsku tehdejší na nejmenší přečin proti veřejné bezpečnosti silnic pokuta smrti byla ustanovena. Čím více pak se mírnila přísnost hrdelného soudu, tím více se mírnila i přísnost inkvisice španělské.

3. Pokutování kacíře utrácením nebylo tehdejší jediné při inkvisici španělské oby-

čejem, nýbrž panovalo ve všech zemích i ve všech vyznáních. Už na začátku VI. století židovský král *Dunaan* v Arabii velmi krutě proti křesťanům sobě počínal. R. 523 dal křesťanské město Negrin zapáliti, při čemž více než 20,000 křesťanů v plamenech zahynulo. I vojevůdce Husitův Žižka neznal žádného smilování proti jedné odrudě husitské, totiž proti Adamníkům a kázal je upáliti. Podobně Jindřich VIII., uváděje protestantismus v Anglicku, ohromný počet katolíkův upálil aneb jinak krutě odpraviti dal. I jeho dcera Alžběta ustanovila komisi vyšetřovací, podobnou inkvisici, a dovolila při vyšetřování mučidel užívati. Timto způsobem v samém Anglicku pod ní na 200 katolíkův mučeno a usmrceno bylo. O krutostech, které na celém národu Irském co katolickém po několik století páchány, už výše jsme podotkli. Podobně známo, že i Kalvin dal Serveta v Ženevě upáliti, proto že o nejsv. Trojici jinak nežli on smýšlel; a vědomo též, že i Melancthon, mírný přítel Lutherův, toto kruté jednání Kalvinovo chválil, an mu psal: „Úplně souhlasím s rozsudkem tvým a tvrdím, že vrchnost zcela podle práva jednala, dávši rouhavého člověka po řádném vyšetřování odpraviti.“ Přítel Kalvinův Beza, jenž po jeho smrti hlavou Kalvinistův byl, nejen schvaloval toto počínání Kalvinovo, nýbrž i ve zvláštním spisu dokazoval, že vrchnost občanská povinnost má, kacíře utracet. Avšak nejen Serveta, nýbrž i Gentilisa dal tentýž Kalvin pro odchodné smýšlení náboženské odpraviti, lékaře Bolsece z téže příčiny ze Ženevy vypověděl, radního Ameaux-a uvěznil, Grueta usmrtiti velel, a mnoho jiných krutostí na jinak smýšlejících zpáchal. Ještě r. 1724 byl v protestantském Holštýnsku voják, že ve spolek se zlým nepřitelem vstoupiti chtěl, stat, ano l. 1845 byl švédský rodák Nilson z protestantské otčiny pro své přestoupení ku katolicismu vypovězen a všech občanských práv; i práva dědičného pozbaven.

4. Uvážiti dlužno, že mezi nešťastnými oběťmi španělské inkvisice nacházeli se netoliko kacíři, nýbrž i valný počet tak nazvaných čarodějnic a čarodějníkův, v čemž ovšem svrchovaná křivda na nevinných páchána. Avšak touto pověrou nebyli toliko katolíci zaslepeni, nýbrž i protestanti, a odpravovali osoby z čarování nařknuté rovněž tak jako katolíci. A nedálo se odsuzování to osobami sprostými a neučenými, nýbrž činili to právníci na školách vysokých cvičení. Tak n. p. Beněš Karpcev († 1666), protestantský právník v Sasích, na 20,000 ortelů smrti vy-

nesl, a mezi těmito k smrti odsouzenými byl náramný počet tak řečených čarodějů a čarodějnic. Vůbec neváhá protestantský dějepisec Menzel ve své historii německé (§. 364) říci tato pamětihodná slova: „Pre čarodějnic, ukrutné mučení a upalování starých žen, kteréž svět z tajného s ďáblem obcování obviňoval, nikde nebyly tak četné jako v protestantských zemích, co dosvědčuje, že tak nazvanou svobodu víry po věra mnohem hustější a surovější se stala.“ Ostatně už tehdáž, když Karpcev ortely smrti na ubohé čarodějnice vynášel učení Jesuité Adam Tanner († 1632) a Frid. Spee († 1635), proti těmto pověrám mezi katolíky psali a jim se opírali. Ovšem pravda, že r. 1781 španělská inkvisice poslední ortel smrti vynesla, avšak také pravda, že o rok později (1782) soud Kalvinský v kantoně Glaru (ve Švýcarsku) ještě jednu domnělou čarodějnici upálil. Nemají i v tomto ohledu protestantští bratři naši nic, coby nám katolíkům zvláště vytýkali.

5. Právili se konečně, že španělská inkvisice z Říma vyšla, zapomíná se, že právě papežové tomuto ústavu nejméně přáli a jeho moc obmeziti všemožně usilovali. Už Sixtus IV., jak dříve povědino, ustanovil, že odsouzení k němu samému se odvolávatí smějí, a kajícné osoby že tajně rozhřešeny býti mají, aby občanská čest jejich škody nevzala. Tak l. 1486 z rozkazu papežského na 200 osob tajně rozhřešeno. Podobně odvolávali se odsouzení k apoštolské Stoliči za papežů Julia II. a Leona X., a papežové ti pro takové odsouzení zvláštní soudce ustanovovali, aby je z rukou inkvisice vyrvali. Nejednou musel inkvizitor z odsouzení někoho papeži se zodpovídati, a byl-li úsudek nespravedliv, sňhán jest inkvizitor kletbou, jak to jmenovitě Leo X. l. 1519 s inkvisitory Toledskými učinil, jenž nad to i nařídil, aby křiví svědkové na hrdle trestáni byli.

Zhusta jsou také za neplatné prohlášení rozsudkové od inkvisice už skutečně vynešeny. Tak jmenovitě se událo s rozsudkem nad dvorským kazatelem Karla V. vynešeným, ježž papež Pavel III. r. 1538 za nevinného prohlásil. Leo X. zamýšlel inkvisici úplně proměnit a nemoha toho docíliti vyjadril se, že španělská inkvisice veliké neblaho tropí. I Pavel III. hoře si stěžoval na španělskou inkvisici státní a bral pod ochranu svou všechny, kteří jejímu zavedení v Neapolsku se opírali. Podobně jednal i Pius IV. a jeho sv. synovec Karel Boromejský, kteří nedopustili, aby inkvisice ta v Miláně se uvedla. Apoštolská Stoliče tedy po čas španělské in-

kvisice vždy se pronásledovaných ujmala a o svou čest všemožně dbala.

6. Jisto ovšem, že i mučidel užíváno při inkvisici španělské; avšak nástrojů takových užíváno také při občanských soudech ve všech zemích; když pak jinde mučidla byla odstraněna, neužíváno jich také při inkvisici španělské. Při všeliké přísnosti své nakládala inkvisice s vyšetřovanci mírněji nežli jiní soudové světské; nebo před jejím soudem byl obžalovanec po celé přelíčení toliko jednou mučen a místnosti vězení byly prostornější i zdravější nežli při jiných soudech. Také dotazováno se samých uvezněncův, zdali žalárník s nimi vlídně nakládá, a o nemocné pečlivě se staralo.

7. Velmi jsou na omylu, kdož myslí, že inkvisice španělská všady na nešťastné oběti své číhala a pro dost malé podezření hned nešťastníka ve své vražedné drápy chvátala. Že tomu tak není, dosvědčují následující věci: Každý soud inkvisiční započal činnost svou ohlášením lůžty milosti pro ty, kteří vědomí sobě jsou, že od víry odpadli, dobrovolně před soud se postaví a káti se budou; takovým, že se dá rozhřešení a prominutí všech trestů; ty milostné lůžty bývaly často obnoveny a prodlouženy. Nikdo nesměl býti zatknut, leč vina jeho dostatečně dokázána byla, a jediné tenkrát, když členové jednotlivých sborů inkvisičních souhlasili, smělo zatknutí se naříditi; jinak přináleželo vyšší radě inkvisiční; takové zatýkání výslovně poručiti. Zdali slova od obžalovance pronešená skutečně kacířská jsou, rozhodovali tak nazvaní kvalifikátoři, t. j. bohoslovci, kteří nepatřili k úřadu inkvisičnímu. Výslech konal se v přítomnosti dvou kněží, kteří nebyli úředníky inkvisičními, aby tímto způsobem všeliké libovůli se zabránilo. Dále předepsáno v stanovách inkvisice, aby s obžalovancem vlídně se nakládalo a aby se mu ustavičně seděti dovolilo, vyjmouc okamžik, kdy se mu obžaloba četla. Pak nařizováno také v stanovách, aby žalobníku tou měrou, jako obžalovanému nedůvěřovalo a s soudcové aby k žádné straně už napřed nelhali. Každému obžalovanci dán jest obhájce. Žalobník pak musel přísahati, že k obžalobě nebyl veden osobní nenávistí. Křiví svědkové přísně jsou potrestáni. Žádný protokol nenabyl platnosti, dokud dvakrát nebyl obžalovanému přečten a od něho za pravý uznán. Mimo to inkvisitorům poručeno, aby vše pilně poznamenávali, cokoliv k ospravedlnění obžalovance sloužiti mohlo. Pravda ovšem, že žalobník i svědkové nebyvali obžalovanému jmenováni,

to však se stávalo proto, aby od obžalovanců často bohatých a velmožných nebyli pronásledováni. A také později, když jmenování svědkův ze zvyku vešlo, předce vždy, kdykoliv obžalovanec byl hrabě, vévoda, biskup neb opat, jména svědkův se tajila. Ostatně mohl obviněný hned napřed se vyjádriti, že ten neb onen jest zvláštní nepřítel jeho, a takový nesměl co svědek slyšán býti. Směl též obviněnc na svědky se odvolávati, kteří opak žaloby dosvědčiti mohli, a takoví svědkové musili předvolání býti, byť až do Ameriky pro ně se muselo poslati. Každý rozsudek krajské inkvisice předložen opětnému prohlídnutí a schválení nejvyšších úřadů, veleinkvisitora a nejvyšší rady inkvisiční, a toliko potvrzením této nabýval platnosti. Avšak i veleinkvisitor musel, dříve než rozsudek potvrdil, vyslyšeti mínění jistého počtu právníků *poradců* (konsulentů čili advokátů), kteří nebyli ve službě inkvisice.

8. Velmi strašně představují si mnozí tak nazvaný úkon víry, španělsky „*Auto da Fé*,” míníce, že úkon ten záležel pouze v upalování a vraždění. Tomu však bylo jinak; úkon ten záležel jednak v prohlášení, že křivě obžalováni na svobodu se propouštějí, jednak záležel ve smíření kacířích s Církví, a bylo mnoho takových autodafé-ů, při kterých kacířův toliko horlící svědku na znamení světla víry v něm opět vzešlého v ruce držel. Lorente, protivník Církve, vypravuje sám na důkaz veliké horlivosti inkvisice o takovém autodafé v Toledě dne 12. února 1486; přinej 750 vinných potrestáno bylo; avšak ani jeden z nich nebyl odpraven, nýbrž bylo jim toliko veřejné pokání církevní podstoupiti. Druhé veliké autodafé bylo v témž roce dne 2. dubna v Toledě, kde 900 vinníků vyvedeno, avšak ani jeden z nich nebyl na hrdle potrestán. Podobné stalo se dne 1. máje téhož roku, kdy 750 vyšetřovaných vyvedeno, a dne 10. prosince, kdy 950 osob tímto způsobem veřejné pokání činilo, a nikdo z nich usmrčen nebyl. Vesměs činilo tehdy v Toledě veřejné pokání 3300 osob, z nichžto jen 27 odsouzeno k smrti. Ze všech inkvisičních přelíčení, kteréž nám Lorente zachoval, jen zřídka které utrácením vinníka se skončilo, a nikdo zajisté nebude se domnívati, že Lorente toliko mírnější pády uvést, hroznější pak zatajiti chtěl. — Po dokončeném smíření kacířův s Církví odezdáni jsou světské vrchnosti toliko zaputili kacířové a takoví vinníci, jenž spolu nějaký občanský zločin byli spáchali. Tím autodafé bylo ukončeno, načež inkvisitori hned odešli. Občanský trest u právě uve-

dených zločinců teprva druhého dne následoval.

9. Mezi odsouzenými ke smrti nebyli samí kacíři, nýbrž i také sodomští hříšníkové, mnohoženci, kteří co tajní muhamedáni pojednou více žen měli, a jichž ve Španělských mnoho bylo; dále lupiči, kostelníci, hříšníci, rúhači, odbojníci političtí, vražedníci, podludníci, jenž ve válce nepříteli koně a zbraň skýtali, svůdníci nevinných dívek, kněží, jenž tělesně byli zhrěšili, zvláště byli-li sami při úřadu inkvisičním, laikové, jenž duchovní výkony byli předsevzali, pokrytci, jenž na svatoušky si hráli a z pověry lidu kořistili, konečně množství čarodějů a čarodějnic, a připravovatelů nápojů lásky a j. p. Lorente praví, že po celý čas trvání inkvisice, t. j. po 330 let odsouzeno k smrti 30.000 osob. Odejmem-li od tohoto počtu všechny právě uvedené zločince, tedy ujměnujeme se počet odpravených kacířů velmi značně. Zdalí Jindřich VIII., jenž v Anglicku protestantsví zavedl, v tom ohledu daleko nepřevýšil španělskou inkvisici, an skoro na 60.000 lidí jeho víru nepřijímajících upáliti dal? Proč protivníci katolické Církve vždy jen španělskou inkvisici nám předstírají a nepamatují, že jejich náčelníci v takových krutostech daleko předstihli katolíky? To nechtě sobě pamatují i naši liberalníci čili svobodomyšlníci, kteří podobně jako protestanti veždy na španělskou inkvisici co výraz nesnášlivosti katolíkův poukazují, kdežto jejich náčelníci při první francouzské revoluci, pod heslem: svoboda, rovnost a bratrství, přes 900 000 lidí, protože jinak smýšleli, ukrutným způsobem utratili. Tolik vražd nespáchali katolíci z nezřízené horlivosti pro víru za 18 století, co jich liberalníci za pět let jen ve Francouzích spáchali. Jakým tedy právem smějí tito nám katolíkům nesnášlivost náboženskou vyčítati, poukazující ustavičně na oběti španělské inkvisice, an nesnášlivostí jejich tisícekrát více lidí za krátký čas v obět padlo?

10. Co se týče roucha kajicného, tak nazvaného Sanbenito, jež všickni podezřelí nositi museli, nebyl on, jak mnozí se domnívají, hrozným znakem nesmazatelné hanby, nýbrž toliko výrazem vnitřní lítosti a skroušenosti, v němž tenkrát nikdo ne potupného neviděl, ježto i vysokí mocnáři sestoupivše s trůnu v podobný oděv kajicný se oblačeli, veřejně činíce pokání ku vzdělání poddaných. Tak jmenovitě to učinil už dávno před tím veliký císař Theodos, později sv. král Ludvík, král Robert II. (ve Francouzích), král danský Sueno, císař Ludvík I., císař Otto Veliký a j.

Tento oděv pak se jmenoval sanbenito, protože byl posvěcen; nebo sanbenito jest tolik co latinsky: saccus benedictus, t. j. posvěcený oděv kajicný, španělsky: sacco bendito aneb zkráceně „sanbenito.“ Tento oděv vyhlížel jako kutna řeholníkův a byl barvy žluté; kacíři, jichžto kacířství dokázáno, musili mimo to ještě křížek na něm nositi; kdo však sám dobrovolně se udal, byl od nošení sanbenita oprostěn. Toliko u nekajicníků, kteří byli odevzdáni světské vrchnosti, byl sanbenito plamennými obrazy a figurami ďáblův označen; a jen takovým vstavila se podobná čepice na hlavu.

11. Konečně lichou se býti ukazuje výčitka, že inkvisice ducha národa španělského udušila a pěstování věd i umění nemožným učinila. Právě v těch desíletích, když španělská inkvisice zavedena, počaly vědy ve Španělsku zkvétati. Zafizovaly se školy a university u velikém počtu, zaveden jest kněhotisk a pěstována jsou horlivě studia klasičtá. Tolikéž ožily vědy, zvláště básnictví všeho druhu; slavní učencové jsou z oizích krajů sem přivolaní, šlechta pro vědy získána a vůbec tak čilý život vědecký ve Španělsku probuzen, jakého nyní tam nenajdeš. Nebyly to ovšem následky španělské inkvisice, a rádi připojíme, žeby bez ní život vědecký mnohem více ještě byl ve Španělsku rozkvétl, avšak jisto také, že inkvisice nebyla onou divokou bouří, kteráby všechny květy věd byla zničila. Právě nejskvělejší oběsi literatury španělské táhne se od konce 15. až do konce 17. století, padá tedy v tu dobu, kde inkvisice ve Španělsku největší činnost provozovala. Všickni spisovatelé, jenž Španělsko proslavili, právě tenkrát žili a s povolením inkvisice své nesmrtelné spisy vytisknouti dali. Takovými byli jmenovitě: Cervantes, Lopez de Vega, Calderon, dále historikové: Pulgar, Zurita a Mariana. Lorente uvádí v druhém dílu spisů svého asi 118 učencův, kteří před soud inkvisiční se dostaviti museli; avšak sám přinucen jest vyznati, že žádnému z nich ani vlas na hlavě nezkriven. Všem i těmito důvody nechťli jsme však pochváliti španělskou inkvisici, kterouž nejednou sami pápežové pohaněli, nýbrž chtěli jsme toliko dokázati, že tato španělská inkvisice nebyla církevním zřízením, nýbrž že byla ústavem státním a dále že nebyla takovou hroznou stvůrou, jak ji malují katolíkův protivníci, jejichžto náčelníkové daleko katolíky v nesnášlivosti předstihli, tak že ani protestanti, ani liberalníci čili svobodomyšlníci nemají příčiny, katolíkům v tomto ohledu něco vyčítati.

Sv. Eurosia.

(Viz „Blah.“ čís. 8. str. 127. a č. 17. str. 267.)

Z Čechův XVII. věku připomínají sv. Eurosii tři spisovatelé a kněží z tovaryšstva Ježíšova: Vojtěch Chanovský, Jan Tanner a Bohuslav Balbin.

a) Chanovský: „Eurosia, dcera krále Českého, v Španělech od Maurův pro víru a neporušitelnost čistoty panenské zabitá, v městě Jaka mnohých divů vydala; jižto byl Bůh též slíbil, že k přimlívám jejím vyslyší každého, kdožby koliv ji buď za vláhu aneb za odvrácení morové rány vzývali.“ (Vestigium Bohemiae Piae, (Pragae 1659) pag. 36.)

b) Tanner jmenuje touž světici „Ephrasii jinak Eurosii“ v čas bouřek vzývanou a pronášá domněnku, že byla sestrou Přemysla Otakara I. (Vestig. B. P. (jak svrchu) pag. 46.)

c) Balbin opětuje, co byli dotčení kněží o sv. Eurosii pověděli. (Bohemia Sancta, pag. 44—45., Pragae 1682.)

Spis, jehož se Chanovský v příčině sv. Eurosie dokládá, jest: R. P. Antonii Dauroultii (Soc. J.) Florum Exemplorum sive Catechismi Historialis Tractatus de septem Ecclesiae cathol. Sacramentis etc. Colon. Agripp. 1685. Pag. 198. —

Tanner podpírá zprávu svou spisovatelem Marchantem a Luc. Marineem. Onomu (Jacobi Marchantii Hortus Pastorum, pag. 975., Colon. Agripp. 1658) poskytl zprávu o sv. Eurosii Lucius Marineus Siculus (lib. V. de reb. Hisp.), z kteréhož nejhojněji výše uvedený Dauroult čerpal. Zní pak vyňatek Dauroultův v jeho svrchu naznačené knize, str. 198., takto: „Za časův Roderika krále, kdy Maurové z úkladů hraběte Juliana Španělsko pustošili, přijela do té země Eurosia, dcera krále Českého, první skrze posly Aragonskému králi zasnoubena. Kterážto uslyšeši o zběsilém zuření Maurův proti křesťanům, utekla na hory Pyrenejské a skrývala se tamo v jeskyni blíž města, jemuž říkali Verna, majíc s sebou španělských i českých šlechticů nemálo, k průvodu jejimu příslušných. I přitrhli k jeskyni Maurové; množství jich zavalená, však přestatečně bojující družina Eurosiiina pobita, Eurosia pak zajata. Maurův kníže poznáv ji býti dcerou královou a velmi sličnou, lákal ji, aby zapřela Krista, jeho pak za muže pojala. Než Eurosia povrhla lstnou radou, začez i s tím zbytečkem zajatých průvodců zahubena jest (jugulata est.) Očekávajíc trpělivě, ažby ji nepřítel mečem dorazil (gladium ferientis) slyšela hlas andělský: Pojdiž, vyvolená má, choti Kristova, vezmiž

korunu, kterouž tobě připravil Hospodin, jakož i milost takovou, aby modlitba křesťanů věrných, kolikráte koliv by tebe příčinou potřebné vláhy, anebo v nebezpečí z jakékoliv nehody (bouře) (contra quamcunque tempestatem) na pomoc vzývali, byla vyslyšána. — Potom ihned Eurosia, majíc ruce i nohy osekáné, vypustila duši. Na témž místě jejího umučení mnohé divy pak se udály. Eurosiiino tělo po několika letech tamž Bohem pastýři jednomu zjeveno, zdviženo a odtud s velikou slávou a plesáním věrného lidu do města Jaky přenešeno a v biskupském chrámě v rakvi složeno, kdež přelibou vydává z sebe vůni.“

An Dauroult (dle Marinea) Roderika krále a hraběte Juliana, zrádce, podotýká, určuje dobu, kteréž sv. Eurosia umučena byla. Roderik král španělský zahynul r. 712 utíkaje z bitvy, v níž Saracenové a Maurové zradou hraběte Juliana, náměstka kralova v Andalusii a Mauritanii, u Xeres de la Frontera zvítězili a tudíž Španěl opanovali. Jakož patrně, rok 712 a mučení sv. Eurosie, dcery krále Českého, vedle sebe kladené nesnadno lze srovnati.

Povšimnutí zasluhuje čtení Chanovského ve spisu Dauroultově: „quod qui illam invocaret pro pluvia, vel *contra pestem*,“ a různé čtení naše v témž spisu Dauroultově (vyd. r. 1685 Colon. Agr.) „ut quotiescunque pro pluvia vel *contra quamcunque tempestatem* fueris ... invocata;“ a tak právě, vyjmouc Chanovského, čtli všickni, kteří se Marinea svrchu dokládají. Slova: „jugulata est“ mohou ovšem podle slov: „quae cum gladium ferientis patienter expectaret“ též na srunutí hlavy, na stětí slyšena býti.

Výpisek z Marineova díla o sv. Eurosii uveřejňuje také Jan Bonifac Bagatta, Veronský, z řádu Teatinův, ve spisu: „Admiranda orbis Christiani“ (I. vydání v Benátkách Vlašských ok. r. 1679 Augustae Vindel. 1700. Tom. I. pag. 166—167.) — Dále (Tom. II. pag. 449.) vypravuje Bagatta (z kroniky Reynaldovy — ad an. 1522. num. 7 —) v příčině sv. Eurosie div tento: „V městečku Yebra, položeném v údolí Vasenském, když Jan, volený biskup Oscenský, z králův Aragonských a Novarských poslý, část ostatků na hlavě sv. Eurosie, panny a mučennice, odlučoval (dum amputaret), vyprštila se krev, jejížto znamení (signa impressa) dosavade se spatřuje.“

B.

Rouhač.

(Pověst z okolí Bechyňského.)

Mlynář Radota byl jeden z nejbohatších mlynářův celého okolí; jeho mlýn

na řece Lužnici, patřil i co do výstavnosti i co do meliva mezi nejlepší. Se všech stran sváželo se melivo, a mlýny hrčely a klepaly ve dne v noci. Chasa neměla nikdy oddechu; musela neunaveně pracovat, zasypati, vynášeti, mlýny hlídati a opatrovati. Jestli někdy některý mládek neb stárek sobě stěžoval a lakotného pána žádal, aby směl na mši svatou, nebo na kázání, tu se naň osopil nevrlý pán a hrozil mu, že jej ze služby propustí.

Nejeden stárek, v němž přede trochu náboženského citu bylo, opustil raději službu a ubíral se z Dobronic do světa.

S bolestným srdcem pozorovali to ostatní vůkolní mlynáři, a radili Radotovi, aby aspoň na veliké svátky nemlel, a chasu do kostela poslal. Radota se jim vysmál, neboť plný měsíc bělouňského stříbra a skvoucího se zlata těšil jej nade všecko, a učinil jej pyšným, hrdým. Peníze, to byla jeho duše, to bylo jeho všecko, a aby si jich ještě více nahromadil, mlel neustále, mlel i na štědrý den, mlel i na nový rok, mlel ve dne v noci po celý rok bez přestání. —

Bylo to dne 29. června, světil se svátek svatých apoštolův Petra a Pavla; posvátní zvukové zvonu volali i vítali nábožný lid do chrámu Páně Dobronického; se všech stran hrnul se lid, aby byl přítomen nejsvětější oběti mše svaté, a slyšel z úst kněze slovo Boží. —

Velebné ticho rozhostilo se po celé krajině, jen tam pod tím staroslavným hradem Dobronickým, tam pod jeho mohutnými zděmi obíhají kola, klepají stroje, ozývá se cinkot a klepot oškrdů, jimiž mládek a stárek běhoun se spodkem k novému zásypu připravují.

Se zalíbením dívá se na ně Radota. „Dobře hoši,“ promluvil ku křesajícím, tučte do toho, až budou jiskry lítat. Dnes je Petra a Pavla, musím tam na horu do kostelíčka, aby ti zbabělí mlynáři z okolí zase neřekli, že mne ani dnes v kostele neviděli. Melte hoši, melte pilně, vždyť víte, že vám zaplatím!“

Těmi a podobnými slovy svých napomínaje odcházel Radota ku kostelíčku neblahoslavenější Panně Marie zasvěcenému. Před kostelíčkem stálo množství lidu, nemohouc se vtěsnati do kostela, anaf prostrannost jeho až po dnes velmi malá jest.

S podivením hleděli modlíci se na přicházejícího mlynáře, a nemálo se divili, že on přede jednou v roce do chrámu Páně se jde podívat.

„I vítáme vás k slovu Božímu,“ řeklo několik ze zástupu, mlynáře vítajíce.

„Dobře, dobře,“ pravil Radota, vy-

hýbaje se obyčejnému, nábožnému poděkování; „jak se máte sousedi mlynáři?“ doložil, ruku jim podáváje.

„Děkujeme vám Radoto, když Bůh všemohoucí zdraví dává, je dobře,“ odpověděl ve jménu ostatních mlynář ze Lhoty.

V tom zavanul vítr od strany jižní, kde se nacházel Radotův mlýn, a zanášel klepot mlýnů až sem ku kostelíčku.

„Vy dnes melete?“ tázal se Lhotecký mlynář Radoty. „Vy melete, a dnes, takový svátek! Či nevíte, že dnes odpočívají všechny mlýny v celém okolí? Radoto, Radoto! to Bůh nerad vidí. Nebojíte-li se, že to bez trestu nenechá.“

„I jděte k šípku,“ smál se Radota, „právě dnes mohu mleti, neboť mne zastává Petr a Pavlem; Petr zasypá a Pavel vynáší.“ Sprostý chechtot ozval se po posledních slovech.

„Bůh vám odpusť, Radoto,“ řekl opět Lhotecký, „vy mluvíte a nevíte, co mluvíte; vy se rouháte.“

„Ale jen se nedělejte takovým svatouškem,“ odsekl Dobronický, „ta vaše pobožnost vám hrozně málo ovoce přinese.“

Ještě mluvil, ještě se posmíval a rouhal, tu najednou hustý dým od hradu, kde Radotův mlýn stál, v tmavých kotoučích se vyvalil; brzy počal šlehati vše zžirající plamen vzhůru k nebesům.

„Bože na nebesích!“ zvolal jeden ze zástupu, „Radoto, váš mlýn je v plameni!“

Nesmírný zmatek zmocnil se lidu venku i v chrámě; hluk a křik se rozléhal po celé vesnici.

Jako hříšník, jenž trestající rukou byl na skutku dostižen, stál tu Radota; oko jeho divě se koulelo, a pohlíželo zoufale tam, kde jeho majetek zhoubný oheň svým jazykem v prach a popel proměňoval. Veliká bolest zmocnila se prsou jeho, on poznal, že ruka Páně je stihla, poznal trest Boží; veliká změna stala se v srdci jeho. Běžel dolů, a když přišel ku mlýnu, stál tento již v plamenech; vůkol hasil a hájil lid, a uzřev mlynáře, šeptal sobě: „Bůh jej trestal, on se rouhal!“ Málo zachráněno; oheň ztrávil všecken majetek Radotův, a učinil z mlynáře žebráka.

Za nedlouho prodal Radota to místo, a žil pak v malém domku nábožně. Z peněz, jež za zbytky jmění svého byl utržil, uděloval hojně almužny, a snažil se napravit, co byl provinil.

Od té doby šetří se v Dobronicích ve mlýně zákonův Božích, od té doby se tam na žádný velký svátek nemele.

„Pomni, abys den sváteční světil!“

Jan K. Hraše,

D o p i s y.

V Praze dne 4 srpna 1863.

[O svěcení kněžstva. Odpověď.]

Nejdůstojnější Otče, sv. máti Církev katolická žádá, abyste přítomné jahny k službě kněžské posvětil, tak pravil minulou neděli arcijáhen k světiteli arcibiskupovi Pražskému, představuje mu 35 světců a po vykonaných sv. obřadech vyšlo z velehramu na královských Hradčanech 35 nových kněží. Podobně dělo se téhož dne v Budějovicích a dříve v Hradci Králové a v Litoměřicích, jakož i v obou biskupských sídlech na sousední Moravě. Církvi přibýlo nových kněží a má jich zapotřebí, mnohá osada prosila po drahně let o kněze; nebyl jí dán, mnohá duchovní pastýř o pomocníka, nebyl mu dán; každý komu rozkvět Církve na srdci leží, uznával, že zeň jest hojná, ale děl-níků málo. V svatyni Velehradske viděli jsme v zpovědnici mladického kněze, zpo-vidal trpělivě, ale jeho tvář svědčila, že podlehně návalu kajeníků, nepříjde-li v bržku pomoc. Velehrad se dovolává kněží ať již světských anebo řeholních. A sotva že zasvitla naděje, že bude lze poslati kněze tam, kdeby o něj prosili, a snažně prosili, ozval se u nás hlas proti rozmno-žování duchovenstva. Nezištný pan přeje si, aby bylo kněží málo, domnívaje se, že čím méně duchovních, tím větší budou pří-jmy; čili „pokud nouze o duchovenstvo, není nouze v duchovenstvu.“ Ale nyní jest nouze v duchovenstvu, musila by tedy nastati větší nouze o duchovenstvo, až by jediný kněz dvě tři menší farky musel spravovati. Avšak hledejte faráře, jenž by byl bez práce, kterak by pak vzal jediný na se povinnosti dvou, tří? Byloby to k prospěchu osad, škol, Církve? Či má hy-nouti chrám i škola, dítě i stařec, aby v hojnosti žil pastýř nesmrtelných duší? Ne-soudíme, že by se tím pomohlo, kdyby ko-stely po Jesuitech neměly svých vlastních kazatelů, ani kdyby nebylo zámeckých ka-planů a vychovatelů šlechtických dětí. Zrušte ona místa kazatelská i zámeckých a osobních kaplanů, a co z toho bude mít duchovenstvo? Dejte do šlechtických domů světské vychovatele a do kancelářů konsistorních světské úředníky, a jaký medle zisk bude z toho mít duchovenstvo? Na-opak myslíme, že by každému šlechtici za vychovatele měl dán býti kněz, když si ho přeje, neboť na výchování takových dětí záležel neztrídka tolik, jako na půso-bení katechety ve veliké škole. A jedná-li se toliko o to, aby nebyla nouze v ducho-venstvu, proč vyháněti kněze z domů, kdež

nebývá nouze? Tolikéž se nesrovnáváme s návrhem ohledně konsistorních úředníků. Dejme tomu, že kněz po chrnutí krve ně-může kázati, anebo ohluchnuv zpovídati: proč by nesměl psáti to, co do světských rukou přijíti nemá? Rovněž se neshodu-jeme s přáním, aby kněz byl „jako jiný úředník.“ Bylo by dobře, aby se s mou-dřejšími poradil, kdo takoveto návrhy ja-kožto „slovo v čas“ do světa poslati chce. Zajisté by nebylo vyšlo tiskem ani ono necírkevní a nemoudré přání, ani slova, jež tuto opakovati za neslušné pokládáme. Po našem zdání nepomůže v dotčené ne-snázi, než láska k bratřím s jedné strany a láska k povolání se strany druhé. Proč, povíme jindy, bude-li třeba. Dědictví sv. Vojtěcha mohlo by pomáhati, kdyby se nebylo stalo po bouři utišení veliké. Dou-fejme, že synodou bude k životu probuzeno.

Z Kardašovy Řečice v červenci 1863.

[O pouti do sv. země.]

Pout moje do sv. země byla šťastná, a co divu, když nejen v okolí a v známé domácnosti, nýbrž i ve vzdálenosti za ho-rami a za lesy tak mnohého mne miluji-cího bratra srdce upřímně za mě zachó-vání Pána Boha a Marii Pannu prosilo! Právě v tu přímluvu mých dobrých přátel, známých zvláště pak nevinných dětí škol-ních jsem důvěřoval, dobře věda, že Bůh modlitbu spravedlivého neoslyší; a důvěra má v Božskou moc a dobrotu, v ochranu Marie Panny a v přímluvu všech těch za mně se modlících dobrých duší — mne ne-zklamala, bylť jsem v skutku na všech cestách nad jiné šťasten! a žádosti i vše-líké duše i těla potřeby všech těch, jenž se za mne modlili a do mých modliteb se poroučeli, jsem na všech svatých místech, při všech mešních obětech a jiných pobož-nostech svých milému Bohu vroucně před-nášel. Žadáte ode mne zprávu o té mé pouti, což není možné vypověděti, tím méně vypsati. Příprava má byla krátká: Bůh sám vnukl tu touhu po svaté zemi duši mé; a právě když jsem se již po celý mě-síc s tou myšlenkou obíral, došla mne od vp. Bumby zpráva, že Severinská jednota Vídeňská hodlá letos tu pout řiditi, a já hned potěšen pečoval jsem o biskupské svolení, a co nejhlavnější — o sehnání po-třebných peněz. S pomocí Boží všecko se dobře zdarilo. Jedenáctého března vyjeli jsme ráno po mši svaté z Jind. Hradce, ve Vidni jsme vyměnili Napoleondory a Tereziánské tolary — 14. března odpoledne ubírali jsme se odevzdání do vůle Boží z Terstu na parní loď a po moři dále k ostrovu Korfú; 13 dní a tolik nocí trvalo, než

jsme se dostali k *Jafa*, kdež jsme se na čas s mořem rozloučili, a půl druhého dne na koních k Jerusalemu se ubírali. Konečně 28. března vjeli jsme do Jerusalema, tam jsem byl po tři neděle všech služeb Božích účasten, ostatní jeden týden byli na cestách k Jordánu, k Hebronu a mrtvému moři. Já mezi tím pěšky konal cesty k Emausům, k Betlému, k sv. Janu Křtiteli, k místu navštívení Marie Panny. Jako v Jerusalemě na hrobě našeho Spasitele, tak na všech ostatních svatých místech jsem všemožnou pobožností drahé oběti mše svaté konal za spásu duše své a za všechny, kteří se v duchu do mých pobožností poroučeli. Několikrát konali jsme v Jerusalemě společně pobožnost křížové cesty na „*Via dolorosa*“ (bolestná cesta), kteráž obsahuje šťace od ježi P. Ježíše až do třetího padnutí pod křížem, ostatní šťace jsou všechny na hoře Kalvarii, která jest celá chrámem, jenž se jmenuje svatý chrám Božího hrobu. Tyto šťace se navštěvují každodenně ve 4. h. společně od OO. Františkánů, kteří tu konají překrásnou pobožnost všecko latinsky, což jsem každodenně spolu konal. Návštěvou byli jsme třikrát u konsula, u vdůst strážce země svaté (*Custos terrae sanctae*), a u patriarchy; všude jsme byli vřídne přijati, já pak s naším p. presidentem zvlášť na Boží hod k obědu pozván. — Byl jsem ze všech poutníků nejstarší, proto si mne nad jiné vážili a činili ten návrh, abych tam s nimi do smrti setrval. — 16. Dubna rozžehnali jsme se s Jerusalemem, a ubírali se koňmo k Nazaretu, což půl čtvrtá dne trvalo, a cesta nejbolestnější; vzpomínal jsem na Marii Pannu, jak ji bylo, když tou hornatou a skalnatou cestou k Alžbětě putovala. — V Nazaretu jsem 3 dni a noci pomeškal, a místo svatého Početi P. Ježíše též tolikrát konáním mše svaté pocítil. Z Nazaretu jeli jsme zase na koních ku Kaifě; tam jsme byli přes noc, a opustivše naše koně na vždy museli jsme parní loď očekávat; mezitím odebrali jsme se pěšky na horu Karmel, kdež jsme opět 4 dni pomeškali, než loď připloula. Jak mile jsme loď spatřili spěchali jsme na zpět ke Kaifě, a pak jsme se na lodi ubírali k Alexandrii, což 3 dni a 3 noci u veliké bouři trvalo. Z Alexandrie jsme učinili výlet do Kaira po železnici; za 6 hodin ujeli jsme 36 mil. Odtud jsme viděli řeku Nil, a pyramidy Egyptské. Navrátivše se do Alexandrie čekali jsme opět na loď a když ta se přiblížila, museli jsme zase čekat na poštu z Indie, a pak teprv jsme se 6 dni a 6 noci po moři ubírali k Terstu, kdež jsme zrovna na Boží vstoupení před po-

lednem přistáli. — Ještě ten den na večer pospíchali jsme po železnici k Stýrskému Hradci a druhý den na sv. Jana Nep. přijeli jsme do Vídně. Tu jsme navštívili mnohé známé, také J. Emin. p. kardinala Rauschera; já koupil tu pro kostel novou lampu a několik loket červeného sametu. Dne 19. května k večeru octnul jsem se s Boží pomocí na své osadě. Shledal jsem všecko v dobrém pořádku. —

Více psáti není času. Jen tolik podotknu, že mne celá ta pout 800 zl. stála, ale kdybych si byl za ty peníze cokoliv na světě koupil, nic by nebylo v stavu mne tak těšiti jako ta vykonaná pout. — Jsem posavad myslí svou v Jerusalemě a na ostatních svatých místech, zkusil jsem mnoho, ale užil jsem radosti mnohem více, kterýchžto radosti bych každému z milých bratrů ze srdce přál.

Bernard Christelbauer,
c. děkan.

Z Týnce Hrochova dne 1. srpna 1863.

[Porada synodální, slavnosti, prvotiny.]

Úprkem blíží se již toužebně očekávaný čas, když zahájeny býti mají opět diecesální synody, a proto konají se i v diecési Kralohradecké přípravné porady. Ve střídnictví Chrásteckém odbyvána dne 23. m. m. předběžná porada v Týnci Hrochovu, k níž se velebné duchovenstvo téhož vikariátu v úplném téměř počtu sešlo. Spatřili jsme tu stříbrvlasé kmety vedle svěžích dělníků na vinici Páně, aby svorně a v bratrské lásce radili se o důležitých právech, která rozluštěti má budoucí synoda diecesální. — Za slavného hlaholu zvonů kráčeli všickni účastníci za kostelními prápory do chrámu Páně, aby vzýváním Duha sv. nabyli potřebných milostí k dílu tak vznešenému. Na úmysl ten přinesl důst. pán vikář Eduard Prašinger nejsvětější obět; a dojistá byl bys na každého tváři četl, že vědom si je svatého úkolu, kterýž na se bere z rukou staříckého svého biskupa, aby mu nápomocen byl co věrný syn a spolupracovník v těžkém jeho díle. — Po skončených službách Boží odebrali se všickni v téže pořádku do farního domu, a zasednuvše bez odkladu k důležité práci, jali se rokovati zevrubně a důkladně o předložených otázkách. Tak setrvali až do poledne. Po obědě, při němž neustal vážný rozhovor, pokračováno téměř do večera horlivě v uloženém úkolu. Hlavní myšlenka pronešena vždy jasně, stručně a zapsána do protokolu. — Škoda, že se při mnohých zajímavých a důležitých otázkách pro nedostatek času déle setrvat nemohlo. — Bůh račiz uděliti přácem těm zdaru a hojného požehnání! —

Minulého téhodne nám připadlo několik svátků církevních, a tak stalo se, že nebylo v krajině naší snad ani jednoho kostelíčka, kdeby 26. m. m. nebyli slavili pouť neb jinou památku. Tak bylo v blízkém Včelákově čtvero slavností: visitace, pouť, installace vel. p. faráře Gustava Nožičky a svěcení křížů. Všecky posvátné obrady vykonal důst. pan vikář Prašinger. Již v sobotu před polednem zvěstovaly zvony Včelákovské a hlučná střelba z hmoždírů příjezd jeho a mládež školní vyšla mu ve svátečním obleku vstříc. Odpoledne odbývána školní visitace. Byl jsem přítomen zkoušce; i nemohu zatajit, že ještě dnes mi srdce plesá při upomínce na tu bujarou mláď, jenž jadrně, jasně a plna radosti odpovídala na otázky veleb. pana faráře o mši sv., o božském Spasiteli a j. Podivu hodnou známost projevíli žáci odrostlejší v pravopisu a mluvnici, zvláště pak v zeměpisu Čech, tak že mimo dokonalé udání polohy a znamenitostí měst i počet obyvatelů naležitě udati uměli. A zpěv veselých i zbožných písní budil bodré žáčky k nové pozornosti a čilosti. —

V neděli 26. m. m. zvěstovala střelba již ráno osadníkům slavnost dnešního dne, kde opuštěnému stádeci opět řádně dán býti měl pečlivý pastýř a duchovní otec. Od rána čekali zástupové zbožného lidu okolo fary a kostela na průvod, jemuž řada družiček s hudbou a prápory přišla vstříc. Prostřed četné asistence krácel nový pan farář, aby přijal z rukou patronátního komisaře klíče chrámové. Po skončených obřadech měl pan vikář slavnostní kázání na text „Vyvolil ho Bůh, aby konal úřad kněžský a oslavoval lid svůj ve jménu jeho.“ (Ecclesi 45, 19.) Poukázal na povinnost kněze k svěřencům v dílu prvním a těchto ku knězi v dílu druhém. Pohnutí bylo všeobecné, ano i hlasitý pláč slyšeti bylo. — Po slavné mši sv. kráčeli jsme na hřbitov, kdež důst. p. vikář dva nové kříže posvětil. Tím ukončila se slavnost dnešního dne.

Zbývá mi zmíniti se ještě o jedné neméně radostné slavnosti, která se v týž den vykonala v poblížkých Chroustovicích, kdež novosvěcenec Kralobradeckého biskupství pan Vilém Helvíč kněžské prvotiny slavil. I tu byla pouť a zdaleka hrnuli se zástupové lidstva, aby přítomni byli první mši svatě mladičkého sluhý Páně. Významné bylo to, že novosvěcenec do chrámu Páně vedl staříčkový kmet, důst. pan farář Müller, který v málo dnech slaviti bude po padesátileté věrné službě kněžské druhotiny své. — Kýžby novosvěcenec tomu i každému jinému všemohoucí Pán popřít

ráčil milosti své, aby též tak dlouho a horlivě pracovali na vinici Pána a Mistra svého. F. V.

Kronika.

Z Prahy. V den Nanebevzetí bl. Marie Panny (15. t. m.) bude se konati výroční pouť u Matky Boží před Týnem. Snahou vdůst. p. faráře a kanovníka M. Heinricha zbaven jest dotčený chrám v těchto dnech na vysokém klenutí i po všech pilířích a oltářích mnoholetého prachu. Ale i po této nesnadné práci jest patrné, že památný onen chrám potřebuje důkladné opravy. O výroční pouti v Týně slavnivá JEmín. nejdůst. vrchní pastýř den ustolení svého za arcibiskupa Pražského, což se stalo 15. srpna 1850. I letos bude v ten den sloužiti v Týně o hod. 9. slavnou mši sv. a uděli apoštolské požehnání.

— V neděli (9. t. m.) posvěti JEmín. nejdůst. p. kardinal v Karlíně o 9. hod. zvony nového chrámu Cyrillo-Methodějského.

— Po ukončeném svěcení kněžstva nastal čas prvotin kněžských. V pondělí obětovali první mše sv. v seminářském chrámu Páně tři noví kněží, a v úterý 1. u Matky Boží před Týnem 1. u sv. Haštala 1. a v neděli bude jedna primice u sv. Jindřicha. Ostatní novosvěřenci budou konati kněžské prvotiny své po venkově.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupl: vp. Karel Starosta, farář v Kounicích u Č. Brodu.

— „Nár. Listy“ uveřejnily následující zprávu: „Život Ježíšův“ od Renana v Paříži nedávno vyšlý chystá se v překladu českém již do tisku.“ — U nás přibývá výtečníků a vlastenců; kdekoli se vyskytne zpronevěřilý duchovník, jenž něco proti náboženství napsal, překládají úprkem dílo jeho, a vše, co čelí proti víře katolické. O vzdělání lidu se jím ovšem nejedná, výbrž toliko o výživu; za mzdu ne třiceti stříbrných, ale několika papírových budou nyní překladem svým upíratí Krista Pána. Bývali časové, kde v Praze žid trestán byl proto, že se kříží rouhal. Bylo to r. 1696. Nápis latinský, český a německý pod křížem na mostě Pražském to dosvědčuje každému okolo jdoucímu.

Časové ti pominuli; překlad Renanova díla nebude úředně pokutován, ale pokus ten nebude také od žádného křesťana a poctivce pochválen. Díky Bohu, že máme „Dědictví sv. Jana Nep.“, jímž se nad 20.000 výtisků „Života Krista Pána“ od Pant. Neumanna mezi lidem rozšířilo! Uvidíme, dojde-li takového rozšíření též překlad francouzského neznabožství. Lid bude

porovnávatí obě díla a pozná, na čí straně jest pravda a poctivá snaha.

Z Bavorska. Bavorský kalendář na r. 1863 v Sulzbachu vydáný obsahuje též statistický přehled veškerých kollegiatních kapitol (Collegiat-Stifte) a klášterů v království tomto. Doufáme se zavděčiti čtenářstvu „Blahověsta“ sdělující tato nejnovější data z církevního života tamějšího, a při tom mlčky na poměry domácí poukazující: A. Kollegiatní kapitoly a kláštery mužské: a) Kollegiatní kapitoly jsou: 1. v Mnichově u sv. Kajetána. 2. v Řezně u P. M. 3. tamtéž u sv. Jana Křt. a sv. Jana Evang. 4. v Laufenách, 5. v Tittmoring-u. b) Kláštery mužské: I. Sv. Augustina: Ve 2 klášterích jest 20 kněží, 1 novic, a 18 bratří laiků. II. Sv. Benedikta: V 7 klášterích: 132 kněží, 5 kleriků, 2 novicové, 72 bratří laiků, 2 laici novicové. (Zřídili též misii v St. Vincent v severní Americe, kteráž 19 kněží, 18 kleriků, 20 noviců čítá a 100 chovanců v semináři.) III. Milosrdní bratři: 1 provincialní vikář, 3 kněží, 38 bratří, mezi nimi 2 převorové, 1 podpřevor a 2 terciárové. Jsou ve 4 klášterích; mimo to vedou péči o nemocné kárance v Kaishaimu a o starlé kněze v Neuburg-u. IV. Františkáni: Čítají 16 konventů a 11 hospiců a 146 kněží, 11 kleriků profesů, 7 kleriků noviců a 186 bratří laiků. V. Minoriti: Mají 2 kláštery a 1 hospic a čítají 21 kněží, 3 profesy kleriky, 1 klerika novice, 13 bratří laiků, a 2 laiky novice. VI. Kapucíni: Čítají 13 konventů a 6 hospiců; 112 kněží, 6 profesů kleriků, 1 kněze novice, 2 kleriky novice, 100 laiků profesů a 5 laiků noviců. VII. Karmelitáni: a) Bosí: 22 kněží, 2 studenti, 1 klerik, 13 bratří laiků, 2 novicové laici ve třech klášterích. b) Obutí: 13 kněží, 6 laiků, 1 terciár v jednom klášteře. VIII. Redemptoristé. Čítají 66 kněží, 3 kleriky studenty, 2 kleriky novice, 23 bratří laiků a 15 laiků noviců v 5 kollegiích a 1 hospici. IX. Bratrstvo poustevníků: Zřízeno jest r. 1838 v diecési Řezenské a čítá 18 bratří, mezi nimi jest jeden starší čili otec, 2 asistenti, 1 tajemník a 2 novicové. V arcidiecési Bamberké jsou od r. 1861 dvě poustevny. — B. Kláštery ženské: I. Milosrdné sestry mají 3 mateřince a 65 filiálních ústavů; v nich pak 399 sester profesek, 62 novicek, 30 kandidátek. II. Ustav chudých školních sester má 170 řeholních domů, z těch však 66 v jiných zemích. Ustav čítá 803 sestry profesy, 490 kandidátek, kterýmž 1800 chovanců, a 32.650 školních dítek svěřeno jest. III. Benediktinky mají 2 kláštery, 42 panny, 20 sester laiček, 3 laičky po-

stulantky. IV. Birgittinky: 1 klášter, 21 sester, a 9 laiček sester. V. Cistercianky: 2 kláštery, 41 sester, 2 novicky choru, 23 sestry laičky, 1 laičku novicku, a 2 kandidátky. VI. Klarisky: ve 3 klášterích, 29 sester, 5 novic, 1 kandidátka, 12 laiček, 2 novicky laičky. VII. Dominikánky mají 9 klášterních domů: 120 sester, 17 novic, 39 sester laiček, a 2 kandidátky. VIII. Alžbětinky ve 2 domech: 27 sester, 3 sestry laičky, 3 novicky a 1 kandidátka. IX. Anglické panny: Ve 12 domech a 30 filiálkách čítají 814 údů a 149 kandidátek. V pensionátech bylo 1078 panen a veřejných žákyn: 7787. X. Františkánky a. Ve 22 domech čítají: 224 sestry, 57 novic, 46 sester laiček, 1 postulantku. b. Tytéž třetího řádu: Ve 3 domech 26 sester a 1 novicka. c. Tytéž v Pirmasensu ve Falcku: (řehole chudých Františkánek, terciárek,) pracují v 35 domech, při kterých jsou četné sirotčince, nemocnice, opatrovny, a školy pro chlapce a děvčata atd. Počet údů není udán, musí však dle mnohých ústavů, které se udávají, velmi znamenitý býti. XI. Sestry dobrého pastýře: Ve 2 ústavech pracují: 24 sestry, 20 laiček, 11 novic. XII. Karmelitánky mají 1 klášter, v něm 14 sester, 3 novicky, 2 sestry laičky. XIII. Salesiánky jsou ve 3 domech: 94 sestry, 9 novic, 1 pretendenta, 29 sester laiček, 4 novicky laičky, 2 pretendenty, 8 fortnýřek 1 pretendenta. XIV. Sestry Nejsvětějšího Vykupitele (Sestry Nieder-bronnské.) Pocházejí z Elzasu a mají mateřinec v Niederbronn-u. Čítají 400 sester profesek, 300 novic, 100 sester laiček, které 88 domů ve Francii, ve Švýcarsku a v Německu mají. Přijímají veškeré vyučovací ústavy, špitály, domy chudých, tolikéž obsluhu nemocných po domech. Mají v Bavořích několik ústavů, avšak řehole tato posud veřejně uznána není. XV. Servitky mají 1 klášter: 26 sester a 9 sester laiček. XVI. Voršulinky: 3 kláštery, 57 sester; 16 novic, 33 sestry laičky a 6 novic laiček. Mají též filiálku v St. Louis v severní Americe se 4 sestrami a 5 sestrami laičkami; a v Sibíři v Rakousích s 5 sestrami a 3 sestrami laičkami. H. H.

Literní oznamovatel.

— Nákladem Ant. Nitsche v Brně vyšla s povolením vdůst. konsistoře Brněnské: „Poutní kniha Velehradská.“ Sepsal Karel Šmídek, redaktor „Hlasu.“ Druhé rozmnožené vydání. Stran 88 za 20 kr.

— Dne 15. září přestane podpisní cena (8 zl.) památního obrazu k oslavě 1000leté slavnosti.

nosti zavedení křesťanství na Moravě a v Čechách: „*Křest knížete Bořivoje*“ a choti jeho sv. Ludmily na Velehradě.“ Barvotisk Ed. Holzla dle obrazu A. Lhoty v Praze. Po této době nastane cena krámská (10 zl.) Zakázky se přijímají ve všech knihkupectvích.

— Ze skládky B. Stýbla v Praze vyšly opět dvě modlitební knihy: „*Růže Karmelská*.“ Poučná a modlitební kniha pro kat. křesťany, zvláště pro nábožné ctitele nejbláh. Rodičky Boží, S. životem, Marie Panny, jakož i pobožnosti pro údy bratrstva sv. růžence a sv. škapulíře. Od Jos. Němečka, kapl. v Boskově. Druhé vydání. S titulním obrázkem a dřevorezbami křížové cesty; frakturou v 8ce stran 490 za 80 kr. — „*Blumen der Andacht*.“ Ein Gebetbuch für die zarte Jugend von P. Clemens Jäger, Franziskanerordens-Priester in Prag. S 5 ocelorytinami v kapesním formátu stran 251 za 21 kr. Ceny jsou zajisté nad míru levné.

— Ze Slovenska došla nás milá hudební novinka: „*Staroslovenský Otče náš*“ ve čtverhlase: „Na tisícročnou památku pokřesťanenia Slovákov kroz s. Cyrilla a Methoda,“ složil Jan Levoslav *Bella*, bohoslovec na biskupském seminisku B. Bystřickém. Ve Vídni u F. Glöggl. Cena 80 kr.

— „*Pomníky tisícé ročníce* v národu našem“ jest nápis knihy, kterouž sepsal vp. Josef Jan *Sankot*, duchovní správce v Rádkově blíž Telče na Moravě. Čistý výnos věnován basilice Velehradské. Stran 199, cena 50 kr. Z knihy té se dovidáme k nemalé radosti, že starodávni kostelíček sv. Cyrilla a Methoda v Brně na Dominikánském náměstí, jenž i s domem přistaveným býval skladiště vojenské, ještě od zeměpána k tisícileté památce zemi věnován a může opět službám Božím zasvěcen aneb aspoň k užtku Dědictví sv. Cyrilla a Methoda připraven býti.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci červenci přistoupili: z arcidiecése Pražské: p. Kristian z Allemanů v Příbrami; rod Vojtěcha Stýra v Plzni; z Litoměřické diecése: Marie Markova ze Seletic; František Mikolášek z Dolních Rokytčan; Anna Čejkova z Dětenic; Marie Přibilova a Kateřina Přibilova v Bačálkách. Z Kralohradecké diecése: Anna Hrnčířova v Trnově; Kateřina Havlasova v Trnově; Jan Andres v Benátkách. Z Budějovické diecése: Jan Částka v Žitné; Anna Grubrova z Blovic; Antonie Adamcova z Budějovic; Z Olomůcké arcidiecése: Václav Mār v Holici, co *spoluzakladatel* odkázav Dědictví 100 zl.; František Kouřil v Cholině; Rod + Antonína Žůreka v Hulíně; Anežka Odstrčilova v Vězeč; Škola Vlkošská, darem Johanny Dvorské; Antonín Burda v Starém Městě; František Volný ze

Sviadňova. Z Baňsko-Bystřické diecése v Uhrách: Knihovna farní v Hajníkách. — Všechnův koncem měsíce července 23.021.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenání jsou:

- p. Sigismund *Koutník*, rektor Piaristů v Slaném jmenován arcibisk. notářem;
- p. Antonín *Pobitschka*, farář v Starém Sedle, obdržel expositorium canonicale.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Pavel *Šimandl*, farář na Zbirově, za děkana v Žebráce.

Na odpočinku dán:

- p. Vojtěch *Hulička*, farář v Nechvalicích.

Uprázdňená místa:

Nechvalice, fara patron. p. Maurice kníž. Lobkovic od 29. července.

Zbirov, fara patron. císařského od 31. července 1863.

V diecési Kralohradecké.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Štursa*, bisk. vikář, školdozorce okresu Vrchlabského a farář v Štěpanicích, za faráře do Rokytnice (Rochlitz).
- p. Frant. *Hanuš*, kaplan a katecheta na hlavní škole Novodvorské, za administrátora fary v Nových Dvorech;
- p. Antonín *Frěše*, kaplan v Žiželicích, za kaplana do Chlumce;
- p. Hugo *Jiroušek*, kaplan v Chroustovicích, za kaplana do Luže;
- p. Jos. *Veječ*, kapl. v Rokytnici, za kooperátora do Jáseně.
- p. Václav *Fejkl*, za kaplana do Nekore.
- p. Václav *Bier*, za kaplana do Opatova (Abtsdorf).
- p. Jan *Žilík*, za kooperátora do Deštné.
- p. Bernard *Horáček*, za kaplana do Žizelic.
- p. Frant. *Podhajský*, za kaplana do Holic.
- p. Vilém *Helvich*, za kaplana do Chroustovic.

Na odpočinku dán:

- p. Frant. *Kruch*, bisk. konsist. rada, bývalý b. vikář a školdozorce okresu Kutnohorského, osob. děkan a farář v Nových Dvorech.

Uprázdňená místa:

Štěpanice, fara patron. hraběte Harracha od 31. července do 11. září.

Nové Dvory, fara patron. hraběte Chotka od 1. srpna do 12. září.

Listárna redakce.

Vp. Tom. Luň. koop. v Hradisku: Od sběr. Kubín, neobdrž. Ded. sv. Prok. žád. vkladu.

p.—k. v Mnich. vik.: Nechme nebožt. Smet. na pokoji. Básni naznač. nemáme.

vp. J. H. v St. K.: Napsáno na r. 1864. *Cottaro*: Odesláno: těší nás, že vojnové rádi mají „Blah.“ — p. Fr. Pr. upomínáme.

Blahověst

vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce

v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—I.

Expedice

v kněhkupectví

B. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městí, č. 788—II.

BLAHOVĚST.**Hlasy katolické.**

Vydavatel a redaktor: kněz **FRANTIŠEK SRDÍNKO.**

Předplácí se

v expedici

i u všech řádných

knihkupeců

na rok: 2 zl. 50 kr.

na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poš-
tovní:

celoročně: 3 zl. — kr

půlročně: 1 zl. 55 kr

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidně činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Pravda.

Nad klenoty, nad poklady,
Co jich v lůně země skryto,
Co jich na svět vydobyto,
Synu! važ si dle mé rady
Všude i vždy, nejen zavdy
Lidstvu nebem dané pravdy.

Pravda, lidstvu daná s nebe,
Jestí světlem tvému oku,
Jestí hvězdou tvojih kroků,
K Betlému jež nesou tebe,
Denníci je tvoji spásy,
Vřídlem blaha, zdrojem krásy.

Pravda, lidstvu daná nebem,
Rosou jest, co duši vlaší,
Vlahou jest, co srdce blaží,
Mannou jest a rajským chlebem,
Medem jest, co sladí břímě;
Věčného jest míru símě.

Pravda, lidstvu s nebe dána,
Plodí sílu, jímá vděkem,
Hojí duši rajským lekem,
Buď si sebe hlubší rána:
Pravda života je pramen,
Blaha svíce, lásky plamen.

Pravda, lidstvu daná s nebe,
Ku svobodě pěstí duši,
Vazby drtí, pouta kruší,
Že i rob je svleká s sebe:
Pravda přízní s nebem zemi
A daří ji skvosty všemi.

Nuže, synu! nad poklady,
Co jich v lůně země skryto,
Co jich na den vydobyto,
Stíhej, važ si dle mé rady
Vždy a všude — nejen zavdy —
Lidstvu nebem dané pravdy!

Víra.

Vzácný dar je zdravé oko;
V něm to divném u zrcadle
Vše na zřetel jemu padlé,
Buď si v dále, buď hluboko,
Buď si blízko, buď vysoko,
Ve své míře, v hrůze, v krásě
Obráží a nahlídá se.

Chceš-li ale ku podstatě
Blížiti se zřených věcí,
Chceš-li hvězdy, slunce ztéci,
Ježto v mílém stříbře, zlatě
S nebes chlumů hledí na tě:
Pouhé oko při vší službě
Nevyhoví tvoji tužbě.

Tehdy zdravém po rozumu
Bystrohledy oko zbrojíš,
A tak sílu k síle pojiš
Na úsluhu vědy, skumu,
A pak v davu nebes chlumů
Nejen světél vidíš květy,
Ale shlídáš nové světy.

Duše oko — vzácným darem
Rozum dán ti z lásky Páně
Ni na darmo aniž maně!
Aj rozumem v duchu jarém,
Neujatém šalby zmarem,
Vnikáš i nad tvorstva říše
Vida hloubí měříš výše.

Máli však ti rozum stačit,
By se k Bohu v pravdě sblížil,
A v něm živé se pohříšil;
Máli, co jest Bůh, ti značit
Lásku Jeho vytlumačit, —
Ducha uvést' v bohovědu: — —
Víry užij bystrohledu!*)

Václav Štulc.

*) Na ukázkou z větší sbírky, která bohdá tiskem vyjde.
Red.

Blahoslavená Anežka, panna,

dcera krále Českého.

II. Život její. Blah. Anežka, dcera krále Přemysla Otokara a Konstancie, dcery Bély, krále uherského, teta sv. Alžběty, královny uherské, a blízká příbuzná sv. Hedviky, kněžny slezské, narodila se na Vyšehradě ten den před sv. Anežkou, pannou a mučenicí l. P. 1205. (Palacký udává 1208.) Již před jejím narozením měla matka její, sestra Ondřeje, krále uherského, jakési podivné vidění, že totiž mezi skvostným šatstvem královským visel též habit, čili oděv sivé barvy, jakýž teprv r. 1212 sv. František Serafinský určil pro řeholnice druhého řádu; čili pro Klarisky. Pokřtěna byla Anežka od Pražského biskupa Daniela. Již v kolébce skládávala útlé ručinky v podobě sv. kříže (Bohemia pia l. IV. — Officium crucig.)

Co tříleté dítě byla dle tehdejšího obyčeje zasnoubena Boleslavovi, synu Jindřicha, vojvody slezského a sv. Hedviky, a za tou příčinou byla do Třebnic v Slezsku jeptiškám řádu cisterciackého k výchování odevzdána. Než snoubenec po třech letech zemřel, a Anežka, tehdejší šestiletá, byla do Prahy nazpět přivezena a na to u řeholnic v cisterciackém klášteře Doksanském vychována. Tu však císař Bedřich II. ji požádal za manželku pro syna svého Jindřicha, a zvláštním prokuratorem zasnoubení to obstaral, načež se osmiletá Anežka do Rakous do Vídně odebrati musela, aby se německé řeči a německým způsobům přiučila (Dubravius histor. boh. l. XV).

Avšak Bůh nejdobrotivější měl zcela jiné úmysly s vyvolenou duší tou, které se od úmyslů světa nad miru lišily. V tiché samotě klášterní byla tato svatá panna v útlém věku svém milostí Ducha sv. tak utvrzena, že mnohem více se cvičila a prospívala v ctnostech, jimiž se již ve Vídni, ale více ještě později skvěla, nežli aby se byla přiučovala a propůjčovala lichým způsobům světského postavení svého. Již co devítileté dítě vnikala tak hluboko v život duchovní, že téměř ustavičně jen o Bohu mluvila. Zhrdajíc světem a marností jeho trvala po celý advent v tuhém postě, tak že jen něco málo chleba a vína požívala, za to však v skrytosti dávala tím hojnější almužny. Tolikéž v čas čtyřicetidenního postu, ač zákony církevními bylo povoleno pokrmů z mléka a vajec požívat, jako v adventě se postila. Nad to celé noci probděla na modlitbách a bičováním a jinými kajícími skutky podrobovala tělo duchu.

V svatvečer Zvěstování Panny Marie byla roznicena tak nevyřslovnou touhou zachovati Ježíši Kristu panenství neposkvřené, že, ač ji byli zasnoubili, učinila Matce, čistého milování slib věčného panenství; i prosila Královnu panen úpěnlivě o přimluvu, aby všechny překážky vítězně přemoci mohla. Maria svou mocnou přimluvou přispěla Anežce způsobem neočekávaným. Sňatek manželský s Jindřichem se odkládal, až on v Cáchách za císaře římského korunován vstoupil v stav manželský s Anežkou, dcerou Leopolda, vojvody rakouského, pak naše Anežka Česká s velikým plesáním nazpět do Čech se odebrala. (Bollandi acta Sanctorum 6. Martii. Officium crucig.)

Avšak nyní nastaly bohomyslné panny veliké boje o zachování panenství. Císař Bedřich II. stal se vdovcem, i žádal zvláštním poslem o ruku Anežčinu, jemuž proti vůli její od rodičů byla dána přípověď. Zesnulá manželka Bedřichova byla Yolanda, dcera Jana z Brienne, krále Jerusalemského. Po její smrti bylo Egbertu, knížeti biskupovi Bamberškému, bratru sv. Hedviky, kněžny polské, a Gertrudy, královny uherské, ujcí sv. Alžběty Durinské, uloženo od císaře, aby ji k sňatku s ním přiměl. Avšak sv. Alžběta, ač teprv dva cetiletá vdova, světské nádhře výhost davši o druhých vdavkách, ani se samým císařem, nic slyšeti nechtěla; nýbrž co první úd v Německu do třetího řádu sv. Františka vstoupila. Vida se tu Bedřich II. odmrštěna chtěl její sestřenicí, naši sv. Anežku, za chof pojíti. Slibem věčné čistoty jsouc poutána nemohla a nechtěla o žádném sňatku slyšeti.

Nad to nade všechno byla téměř zároveň požádána o ruku od Jindřicha III., krále anglického. Otec Přemysl Otakar chtěl míti, jak již podotknuto, zetě císaře. Ale dcera pomýšlí jen na zasnoubení s božským ženichem duší; tudíž zdvojnásobuje své posty, modlitby a kající skutky. Ježíš jest jedinkým předmětem jejího rozjímání, želání a milování. — Bůh podporoval tuto vyvolenou duši obzvláštním způsobem. Právě za této nesnáze přibýlo několik Františkánů ze Sas do Prahy. Umrtený jejich život, příkrá kajicnost, podivuhodné zhrdání světem zaujaly útlou duši Anežčinu, tak že hned o tom přemýšlela, aby pro řád sv. Františka klášter vystavěla. Jednak příkladem a slovy těchto řeholníků, jednak vzorem své sestřenice sv. Alžběty jsouc podporována oddala se životu téměř nebeskému. Pod rouchem královským, zlatem krumplovaným a drahými kameny posetým nosil ažíženou košili, okolo beder železně

cilicium (roucho kajené): královské lůžko bylo tvrdými oblázky a dřívím naphněno; její pohlavničkou byl kámen, aneb neotesané dřevo. Spánek býval velmi krátký, neb již po půl noci navštěvovala v zíněném oděvu a sivém plášti, provázena toliko nejdůvěrnějšími služkami a bosa kostely Pražské a ostatky svatých a světic Božích tu uschované uctívala, je o přimluvu vzývala a tou měrou se k dokonalosti povzbuzovala. Před východem slunce vracela se v tichosti do královského hradu na Vyšehrad, kdež chudý oděv se sebe složila, aby pak v královské roucho oblečena s celým svým komonstvem opět navštívila chrámy Páně, kdež od rána až do poledne a od nešpor až do západu slunce meškala. Přechasto musela na těch nočních poutích krvavé nohy si utírat i jen s pláčem skládala žebračský oděv, aby v královskou nádhery se oblékla. Takovými světu i celému dvoru neznámými, avšak Bohu nad míru vzácnými skutky hleděla sobě Anežka od Boha pomoci a milosti vyprositi.

Ale okamžení to, kde s císařem sňatkem nerozvážitelným sloučena býti má, rychlým krokem se blíží. Již jsou poslanečkové jeho na cestě do Prahy. Václav bratr její, nyní král Český, si to za velikou čest klade s císařem sprízněnou býti, úředníci císařovi chystají vše, aby sňatek s největší slávou byl konán a uvítání nové císařovny téměř triumfem slouti mohlo. Avšak mezi tím řeholník Františkán od ní odeslaný odevzdal svatému Otci papeži Řehoři IX. v největší tajnosti list, v němž ona Otce křesťanstva prosila, aby se jí úřadem a důstojností svou ráčil ujmouti. Svatý Otec s největší radostí podporuje prosbu tu a odesílá zvláštního vyslance do Prahy, jenž by ji do ochrany vzal a sňatek zamýšlený nemožným učinil. Papež musel se ovšem též obávat císaře Bedřicha, jenž byl nad míru popudlivý a snadno si mohl na něm zlost svou vylíti, jakož mu v skutku častěji nesháze činil. Anežka obdrževši odpověď sv. Otce šla k bratru svému, a odevzdávajíc mu list náměstka Kristova, zapřisahal ho, aby jejímu úmyslu neodporoval. Nebylo vyhnuti. Václav oznámil tedy vyslancům císařovým, co se bylo stalo, a tito opět pánu svému. Bedřich II. vida se i tu s nepořízenou odbyta náramným hněvem se rozlil. Než modlitba bl. Anežky brzy hněv jeho ukrotila, císař proti všemu očekávání se upokojil, ba i zvláštním dopisem císařským oznámil, že Anežku všech závazků sprostuje, dokládaje tato pamětihodná slova: „*Kdyby mnou pro smrtelného člověka byla pohrdla, zajisté brannou rukou byl bych se pomstil, avšak to já nesmím za zlé pokládati, že*

místo mne krále nebes i země sobě zvolila.“

— (Abbé Demore, Leben da hl. Clara.)

Když Anežka tak šťastně byla zvítězila, dostavěla na poděkování Bohu za tu milost klášter františkánský a stavěla pak jiný klášter pro Klarisky na Starém městě Pražském na břehu Vltavy, jenž se nazýval klásterem „Nejsvětějšího Vykupitele,“ a třetí klášter v témž Starém městě na břehu řeky Vltavy, v němž byl též špitál pro choré, jež odevzdala křížovníkům s červenou hvězdou. Tito řeholníci bydleli tehdaž u sv. Petra na Poříčí, jinak „vicus Teutonicus“ řečeném. Podporována zbožným bratrem svým bohatě nadala klášter křížovnícký; kláštery prvního a druhého řádu sv. Františka nebylo třeba statky podporovati; poněvadž dle pravidel sv. Františka, zakladatele svého žádného jmění míti nesměly. Klášter řeholnic sv. Kláry čili druhého řádu sv. Františka změnil brzy své jméno „Nejsvětějšího Vykupitele“ ve jméno „sv. Františka,“ což vysvitá z listů Řehoře IX., jež l. P. 1237 a 1238 bl. Anežce psal. (Pokračování.)

Svěcení zvonů v Karlíně.

Pod Vítkovem na břehu Vltavy rozkládá se město Karlín. Vysoko nad domy vynikají komíny přemnohých továren, ale výše strní kříže štíhlých věží nového chrámu Cyrillo-Methodějského. Nové tyto věže jsou opatřeny dne 9. t. m., v neděli XI. po sv. Duchu novými zvony.

Zvony byly od mnohých dnů na odív vystaveny v domě zvonáře, jenž je byl ulil, p. Karla Bellmanna na Široké ulici. Díváků přicházelo mnoho, zvláště za posledních dnů. Každému se líbila lepá forma zvonů, a téměř stříbrný lesk beze všech kazů, znalci chválili nad to i okrasy na obrubách a na korunách, jakož i polovypuklé obrazy svatých a nápisy, že všecko se shoduje se slohem Karlinského chrámu: všickni vděčně uznávali, že dílo toto chválí mistra svého. Zvonů na věže jest čtvero:

I. Veliký zvon ztiží 39 centnýřů 15 liber. Má na sobě polovypuklý obraz sv. Cyrilla a Methoděje, a pod ním nápis: СВАТІИ КΥΡΗΛΗ Η ΜΕΘΟΔΙΗ ΑΝΘΙΣΤΟΛΗ ΣΛΟΒΑΝЪ. (Svatí Cyrill a Method, apoštolé Slovanův.) Níže: „*Hanc campanam in honorem SS. Cyrilli et Methodii sanctificatam Deo dedit unacum Theresia conjuge Franciscus de Paula Müller, civis et mercator Pragensis dominusque fabricae in suburbio Carolinensi, natus Ponti regio oppido Bohemiae anno 1794.*“ (Zvon tento ke etí ss. Cyrilla a Methoděje posvěcený Bohu obětoval spolu s Teresií manželkou svou

František de Paula Müller, měšťan a obchodník Pražský, majitel továrny na předměstí Karlíně, narozený v Mostu královském městě v Čechách r. 1794.) Na druhé straně jest vyobrazen sv. František Paulanský a sv. Teresie, níže jest nápis: „S. Franciscus de Paula.“ „S. Theresia.“ — „Fusa est anno jubileo baptismatis Slavorum millenario, quo aedes has ritu solemni dedicavit Eminentissimus Dominus Cardinalis et Archiepiscopus Pragensis Fridericus Princeps Schwarzenberg 1863.“ (Ulit jest v roce tisíciletého jubilea pokřtění Slovanův; v kterémž budovu tuto řádem slavným posvětil Jeho Eminence, pan kardinal a arcibiskup Pražský, Bedřich kníže Schwarzenberg 1863.) — „Carolus Bellmann, c. r. campanarum fusor aulicus.“ (Karel Bellmann, c. k. dvorní zvonář.)

II. Na druhém zvonu (22 cent. 97 lib.) jest viděti obraz sv. Františka Seraf., pak nápis: „S. Franciscus Ser.“ — „In honorem Dei omnipotentis, sanctorum Francisci Ser. et Josephi, sanctaeque Elisabethae fusa sum ex ere tormentorum, cujus octoginta centenarios gloriosus Imperator Austriae Franciscus Josephus I., qui unacum serenissima conjuge Elisabetha die 10. Junii 1854. fundamentum hujus ecclesiae posuit, benigne largitus est.“ — „Attuli mortem olim, nunc vitam nuntio coeli!“ (Ke cti Boha všemohoucího, svatých Františka Seraf. a Josefa i svaté Alžběty ulit jsem z kovu děl, jehož 80 centů dobrotvivě daroval slavný císař Rakouský František Josef I., jenž spolu s nejjas. chotí svou Alžbětou d. 10. června 1854 základ tohoto chrámu položil. — Zvěstovav smrt jindy, nyní, hle, nebeský život věštím!) Na druhé straně pod obrazem sv. Alžběty: „S. Elisabetha.“ — „A. D. 1863 exacto millenario christianitatis Slavorum me fudit Pragae Carolus Bellmann, c. r. aulicus campanarum fusor.“ (Léta Páně 1863 po uplynutí tisícletí od pokřtěnaní Slovanů ulil mne v Praze Karel Bellmann, c. k. dvorní zvonář.)

III. Na třetím zvonu (10 cent. 43½ lib.) jest obraz sv. Bedřicha opata a nápis: „S. Fridericus.“ — „Anno salutifera natiuitate D. N. J. Ch. 1863 plaudentibus populis praeconio SS. Cyrilli et Methodii per decem saecula christianis Reverendissimus Pater ac Dominus Fridericus Cardinalis Schwarzenberg, Archiepiscopus Pragensis, nomine et patrocinio sancti Friderici Abbatis sacrauit sonitum meum in templo in memoriam filiis gentis suae.“ — (Léta po blahodárném narození Pána našeho Ježíše Krista 1863, za plesání národů hlásáním ss. Cyrilla a Methoděje od desíti věků křesťanských posvětil nejdůstojnější otec a pán

Bedřich kardinal Schwarzenberg, arcibiskup Pražský, na jméno a pod ochranu sv. Bedřicha opata hlas můj v chrámě na památku synům národa svého.) Na druhé straně „Carolus Bellmann, c. r. campanarum fusor aulicus, me fecit.“ (Karel Bellmann, c. k. dvorní zvonář mne udělal.)

IV. Čtvrtý zvon, nejmenší, (4 cent. 27½ lib.) nese na sobě obraz Neposkvřněné Marie Panny a nápis: „S. Maria.“ — „A. D. 1863 christianae Slavorum genti decies jubilari per Reveren. dissimum Patrem ac Dominum Fridericum Cardinalem Schwarzenberg, Archiepiscopum Pragensem, consecrata sum in honorem B. V. Mariae, ut sit vox mea ad filios hominum vox exultationis et salutis.“ (L. P. 1863., o desátém jubileu křesťanského národa Slovanův posvěcen jsem od nejdůstojnějšího otce a pána Bedřicha, kardinala Schwarzenberga, arcibiskupa Pražského, ke cti bl. Panny Marie, aby hlas můj k synům lidským byl hlasem velebení a spásy.) — Na druhé straně: „Clangore in ad laudandam Virginem dedit, qui me fudit, et ex voto totius familiae suae Deo obtulit Carolus Bellmann, c. r. campanarum fusor aulicus.“ (Hlahol ku chválám Panny dal, jenž mne ulil a z přání (slibu) celého rodu svého Bohu obětoval: Karel Bellmann, c. k. dvorní zvonář.)

V neděli na úsvitě shromažďoval se lid před domem p. Bellmannovým, kdež zvony uloženy byly, i na ulicích, kudy průvod se bráti měl; a čím více se rozednívalo, tím více rostli zástupové. O 5. hodině otevřela se vrata domu, vyšel p. Bellmann veda dva ministranty nesoucí prapory kostelní, za nimi vyšli čtyři jiní chlapci, kteří nesli na tyčce zvonek k zákristii ozdobený věnci a stužkami barvy červeno-bílé a bílo-modré, jejichž konce drželo 20 bíle oděných družiček. Za nimi vyvezeni jsou zvony věnci a fábory vkusně ozdobené a sice zvon největší na jednom voze, na druhém pak ostatní tři, do každého vozu zapřaženo bylo čtvero brun. Vedle vozů zelením a stužkami okrášlených, tak že ani loukotí nebylo viděti, kráčeli četní zvonáři s mistrem svým; za nimi pospíchali ku Karlínu zástupové Pražanů. — U městské brány čekal a k průvodu se připojil výbor stavební se všemi mistry stavitelskými chrámu Karlinského. Za branou stála v řadách školní mládež, počestní pořádkové řemeslníci se svými korouhvemi, vel. p. farář s oběma pp. kooperatory a s kostelními praporečky, dále obecní výbor, městská rada a starosta Karlinský. Průvod stanul a jménem stavebního výboru učinil prof. Jonák k zástupcům města Karlína krátkou českou řeč asi v ten smysl:

Stavba nového chrámu Ksrlinského chýlí se ku konci. Patrný toho důkaz dáváme Vám dnešního dne, vezouce z rozkazu J. Emin. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa knížete Schwarzenberga obci Vaší nové zvony, za kteréž díky zavázání jsme mi-
losti císařské, štědrosti jednoho z měšťanů Vašich, p. Fr. A. Müllera a dobročinností svou proslulé rodině Bellmannově. V krátce dojdou zvony tyto církevního posvěcení; za nedlouho budou na věže vyzdvíženy, brzy už a sice ještě dnes zazní hlahol jejich. Nechat daleko a široko se rozléhá posvěcený hlas jejich, nechat hlásá pokoj, svornost a křesťanskou lásku. Kým by Bůh i tomuto podniknutí našemu ráčil žehnati a obec, pokud zvony budou trvati, ode všeho zlého zachovati! — Po té rozvinuty jsou stužky na korunách čtvera zvonů posud svinuté, 40 družiček chopilo se konců jejich a průvod rozmnožovaný obyvatelstvem Karlinským ubíral se dále k novému chrámu, kdež nastala tíseň, tak že zvony s těží se dostaly k hlavním dveřím. Tu nyní četné ruce se namáhají, aby pomoci stroje zvony složily a do chrámu dopravily. My zatím podívejme se k prozatímnému dřevěnému kostelíčku. Vůz za vozem přijíždí, vzácní hosté sestupují; v 8 hodin zvěstovala střelba z mozdířů a hlas obou zvonků na vížce prozatímného chrámečku příchod nejdůst. vrchního pastýře, přijel ve voze čtyřspřežním s p. kan. Hronem. Sestoupiv byl uvítán před chrámečkem výborem jednoty katolické, výborem stavebním, zástupitelstvem Karlinským, hosty, mezi nimiž byl též měšťanosta Pražský, dr. Bělský, okresní školodozorce, farář a kanovník Oliva, c. k. úředníci a jiní. Na prahu kostelíčka čekalo domácí a pozvané duchovenstvo a 9 alumnů arcib. semináře. Průvod ubíral se řadami sličných družiček k hlavnímu oltáři, kdež J. Emin. sloužil tichou mší sv., školní mládež zpívala českou mešní píseň. Po mši sv. veden jest průvod z prozatímního kostelíčka, na jehož vížce bylo zvoněno, do nového chrámu, za nímž va Vítkově stříleno. Nade vchodem jest lešení, na němž kameníci velikolepému portálu vnucují poslední okrasy; dnes jest lešení to chvojím ovinuto a praporce ozdobeno jakož i s každé věže vlají dva prapory. V lodi chrámové rozestaveni jsou počestní pořádkové s korouhvemi, blíže presbyteria školní mládež s učitelstvem, v presbyteriu mile překvapuje vzhůru se pnoucí hlavní oltář, před nímž lešení tolikéž ozdobené svědčí, že tu pilné práce třeba, aby chrám mohl vysvěcen býti. Před oltářem jsou v lešeníh na způsob pyramid postavených zavěšeny zvony: „František

Josef“ a „Maria“; v obou pak věžích dole „Bedřich“ a „Cyrill i Methoděj.“

Před zvony zasedl nejdůstoj. světitel a v polokruhu za ním postavili se vedle duchovenstva výše jmenovaní hodnostníci, jakož i zástupcové c. k. místodržitelství, úřadu krajského i okresního a na sedadlech mnoho paní a panen, péči vedoucích o nový chrám, před nimi jsou milé družičky. V lodi chrámové jest hukot jako v oulu, když před bouří každá včelička domů spěchá. Chrám jest přeplněn ve všech prostorách i na vysokém kůru hlava vedle hlavy. Sváté obřady počaly. Duchovenstvo říká předepsané žalmy. Pak žehná nejdůst. světitel vodu a myje zvony. Ale poněvadž kniha obřadní velí, aby zvon celý vnitř i zevnitř byl umyt a osušen, pokračují v práci té k radosti své, že budou mítí vzácnou památku: u zvonu „Bedřich“ vel. p. farář Karlinský, Karel Mašek, u zvonu „František Josef“ arcib. sekretář dr. Houška, u zvonu „Maria“ rada manželského soudu p. Ant. Hora a u zvonu „Cyrill a Method“ red. t. listu. Zvonek k zákristii myl ceremoniář arcibiskupský, vp. Ant. Matějček, jenž péči vedl o pořádek. Po té nejdůst. světitel zvony mazal sv. olejem, žehnal a křtil čili světil. Kmotry byli pp. F. A. Müller velikému zvonu „Cyrill a Method“, druhému „František Josef a Alžběta“ místodržitelský rada v. Adda jakožto zástupce místodržitelského náměstka hraběte Belcrediho, třetímu zvonu „Bedřich“ předseda jednoty katolické Ottokar hrabě Černín a čtvrtému „Maria“ c. k. zvonář Karel Bellmann. Nakouřením zvonů a posledním požehnáním ukončen jest obřad církevní. Však hle, zvonáři chutě přidělávají do každého zvonu srdce a když byly věnce a fábory odstraněny, počal jeden z nich tlouci srdcem do zvonu „Maria.“ Čistý, libezný hlas rozléhal se po chrámě, hlásaje chválu Panny bez poskvrny, dojemně žval k velení Panny, kteráž počala z Ducha sv. — Všichni poslouchali libé zvuky, tu se přimísil k nim mocnější hlas druhého a hlubší třetího zvonu i zdálo se, jakoby v Karlíně seznámili k službám Božím v neděli neb o některé slavnosti, snad v den posvěcení chrámu. Avšak když se k druhým svým přidal zvon čtvrtý, když „Cyrill a Method“ zahučel, doplňuje hlahol a otrásaje srdcem každým, ano upomínaje na poslední věci člověka, hlásaje soud: tu se zaleskly v očích slzy, mnozí plakali, velebíce Boha za to, co nám učinil a prosíce o další jeho pomoc a ochranu. Po tomto dojemném okamžiku vrátil se průvod do prozatímního kostelíčka, kdež J. Emin. p. kardinal od-

ložil roucha bohoslužebná. Po krátké modlitbě odejel, promluviv před chrámem s zastupci výše řečených sborů a jednot, úradů a stavů. Lid pak trval před chrámem, ač bylo vedro náramné, dívaje se, kterak pomocí mnohých rukou každý zvon výše a výše vystupoval. Do poledne byl zvon „Bedřich“ na věži zavěšen a upevněn; o polednách vypáleno 12 ran z moždířů a po té rozléhal se hlas tohoto zvonu po Karlíně, hlásaje s nové věže první „Anděl Páně!“ Do večera byly i ostatní tři zvony vytaženy na věže. — Po sedmé hodině odjížděl osobní vlak a s ním J.Emin. nejduš. p. kardinal po železné dráze do Vídně. Před chrámem Karlínským vlak na minutu se zastavil: v Karlíně zvonili při hřmění moždířů ponejprv všemi zvony slavné klekání. Nejdůst. vrchní pastýř dával z vůzu rukou na jevo radost svou z tohoto překvapení; všickni pak v Karlíně shromáždění pomodlivše se chválili libezný souzvuk nových zvonů. Znalci říkají, že hlahol jejich splyvá v akkord H-moll. Kýžby Karlínu i okolí hlásaly povždy jen blaho a sloužily k spasení!

Slavnost svěcení zvonů Karlínských byla velikolepá, ale předce jen předchůdcem slavnosti větší, slavnosti posvěcení chrámu, kteráž se konati bude, jak doslycháme, tu neděli po sv. Václavu, letos den sv. Frant. Seraf. (4. října.) Dó té doby bude zvoněno v Karlíně novými zvony toliko jednou, v den narození J. Velic. císaře a krále našeho (18. t. m.)

Školní sestry v Praze.

V umělecké dílně proslulého malíře p. Hellicha dohotovuje se na oltář domácí kaple školních sester Pražských obraz sv. Anny vyučující Marii Pannu. Dvě školní sestry jsou již v Praze a zapisují denně hlásice se žákyně nové dívčí školy. Vše ostatní, čeho o novém ústavu věděti třeba, seznají čtenářové naši z následujícího „Návesti o vyučovacím a vychovavacím ústavu školních sester Rodičky Boží v Praze na Novém městě, v Ječné ulici č. 530 a 531.“

Kongregace školních sester, dle pravidel řádu vytknouši sobě za úlohu, napomáhati k všestrannému vzdělání křesťanských deček a tudý pracovati ve školách i v ústavech vyučovacích, ustanovila se na tom, že chce i v Praze, jakožto ve hlavního města země České, zříditi ústav pro vzdělávání a vychovávání dívek. K tomuto účelu mateřinou Horažďovicí v minulém podzimku zakoupil v Praze na Novém městě prostranný dům a zřídil jej tak, že již počátkem příštího školního roku i vzdělavací i vychovavací ústav otevřen bude a činnost svou započne.

Již ale, sbor školních sester podáváje o tomto svém záměru vědomost, naděje se, že tím jak vůbec uznané potřebě, tak i přání všech o blaho dítek svědomitě pečujících rodičů vyhoví. Důvěruje v pomoc Boží i dobromyslnou podporu všech přátel křesťanské uslechtilosti a pravého vzdělání koji se tou naději, že dostačí jen poukázati na vnitřní zřízení právě založené dívčí hlavní školy a připojeného k ní vychovavacího ústavu, a tudíž obrátiti zřetel všech pánů rodičů k dotčenému učilišti. Dívčí ústav tento, jak již z řečeného vysvítá, záležitosti bude v hlavní škole a v pensionátu. V hlavní škole vyučovati se bude všem předmětům, kterým se dle předpisu vysoké c. k. vlády na všech veřejných ústavech tohoto druhu vyučuje. V dotčené hlavní škole o čtyřech třídách bude se tedy pravidelně vyučovati: náboženství, čtení, české a německé řeči, pravopisu, psaní, počtům, slohu. Mimo to vykládati se bude ve čtvrté třídě zeměpis a dějepis vlasti a říše naší. Nad to i v ženských pracích, v rejsování, ve zpěvu žáčky budou se cvičiti, k čemuž užije se času po obyčejných školních hodinách i dopoledně i odpoledne.

Ve všech čtyřech třídách této dívčí hlavní školy vyučovati se bude jazykem českým, a to za příčinou, že obyvatelstvo hořejšího Nového města jest skoro výhradně české a že ani na Starém, ani na Novém městě nebylo dosud žádné české dívčí hlavní školy. Řeči německé vyučovati se bude nejen co předmětu školnímu, nýbrž i prakticky v mimořádných hodinách, aby žáčky, vystupující z ústavu, v obou řečech co do slova i co do písma se znaly. Přihlásili se však v hojnějším počtu dečky rodičův německých jazyka českého nepovědomě, kongregace hodlá takovéto potřebě dle možnosti vyhověti zřízením německých tříd paralelních.

Náboženství vyučovati bude zvláštní k tomu ustanovený katecheta; ostatním předmětům učiti budou školní sestry. Služby Boží konati se budou pravidelně v domácí kapli.

Co se týče ducha, jenž ústav bude oživovati, a výsledkův, kterých obecnou snahou se má dosáhnouti, kongregace poukazuje na pravidla řádu i na všecky ústavy, které posud buď sama zřídila aneb spravovala. Ducha nábožnosti a mravnosti, vyvinující se na základě křesťanské víry pod správou Církve sv., záhy do útlých srdcí svěřených dítek hluboce vstoupiti a blahodělným působením sv. náboženství celý život mladistvých duší uslechtiliti, jest hlavní úlohou kongregace, ježto vždy a všude k tomu svědomitě prohlédá, aby se žáčky nejen užitečnými vědomostmi obohatily, nýbrž i navykaly ctnostem, jimiž by samy šťastny byly, i jiné oblažovati mohly.

S dotčenou dívčí hlavní školou, předpokládaje povolení vys. dotčených úradův, otevře se zároveň měsícem říjnem běžícího roku soukromý

vzdělávací a výchovavací ústav pro dcery křesťanské českého i německého jazyka, s kterým spojena bude vyšší škola o čtyřech třídách.

Na této vyšší dívčí škole učiti se bude následujícím předmětům: 1. Náboženství, jmenovitě katolické liturgie, v řádném spojení s věroukou, učení o mravopověstnosti a církevním dějepisu; 2. přírodopisu; 3. silozpytu; 4. zeměpisu; 5. dějepisu vlasti i lidstva; 6. řeči české a 7. řeči německé, ve spojení s deklamováním; 8. vyššímu slohu řeči české i německé. 9. dějinám české i německé literatury; 10. vyšším počtům; 11. náuce o člověku, dušesloví a zdravotě; 12. rejsování; 13. zpěvu; 14. ručním ženským pracím. Při všech předmětech i co do objemu i co do výkladu hleděti se bude k praktickým potřebám a budoucímu povolání schovánek.

Do ústavu přijímati se budou dcery rodičův českých i německých. Vyučovati se bude, nastane-li potřeba, v třídách paralelních, a siec materským jazykem schovánek; opakování ale dítí se bude jazykem druhým, aby tudy schovanky naučily se i v této řeči o dotčených předmětech správně i plyně mluvit.

Mimořádné předměty jsou: a) hudba, jmenovitě piano, b) řeč francouzská — theoreticky i prakticky. Mimo to nabudou schovanky v ústavu příležitosti, aby se náležitě seznámily s všelikými pracemi řádné domácnosti.

Školní sestry, vedené duchem sv. víry a nadšené láskou k vznešené úloze, ježto jim vykázaná jest pravidly řádu, svědomitě prohlédati budou, by s láskou a se vši opatrností svěřené schovanky vychovávaly a vycvičily; tak, aby dívky vystupující z ústavu obohaceny byly vědomostmi i ctnostmi, jichž ve skutečném životě rodinném i v křesťanské domácnosti zapotřebí mají k svému štěstí i ku blahu svých nejbližších.

I o tělesné zdraví svých schovánek pečovati budou školní sestry s všemožnou svědomitostí a opatrností. Výborné položení domu v nejzdravější části hořejšího Nového města oplývající zahradami, zdravá i dobrá strava, přiměřený řád domácího života, srobočné pohybování a vhodné hry v zahradě v prázdných hodinách, třikrát do týhodne procházka za blízkou branou; mimo to dohlížení a denní navštěvování domácího lékaře vyhoví všem žádostem pečlivých rodičův. V nahodilé nemoci i školní sestry i domácí lékař o schovanky všemožně péči míti budou.

Do tohoto ústavu přijímati se budou dcery křesťanských rodičův od roku šestého až do roku patnáctého; vřadí pak se do rozličných tříd dle vědomostí a vycvičenosti jejich.

Za byt, topení, světlo, stravu, posluhu a vyučování v řádných předmětech žádá kongregace ročně 250 zl. r. č.; které se v pololetních neb čtvrtletních lhůtách napřed spláceti budou.

Francouzskému jazyku a hudbě vyučovati se budou jen k zvláštní žádosti rodičův. Za cvičení v jazyku francouzském platiti se bude měsíčně 2 zl., za cvičení v hudbě 3 zl. r. č.

Písemně hlásiti se mohou o přijetí do ústavu frankovanými listy do 20. září. Listy zasílejte se buď do Pražského ústavu v Ječné ulici č. 530 a 531—II. aneb do mateřince v Horažovicích

Žačky pro hlavní školu zapisují se každého dne v týhodnu od 9—12 hodin. — Obecný zápis bude 28. září pro čtvrtou, 30. září pro třetí třídu, 1. října pro druhou, a 2. října pro první třídu.

Školní plat na této hlavní škole, měsíčně jeden zlatý r. č., platiti se bude v prvním týdnu každého měsíce.

Vzývání Ducha sv. a tím i slavné otevření ústavu bude 4. října na den jmenin Jeho apošt. Veličenství našeho nejmilostivějšího císaře a krále.

Třebnickí rytíři.

(Pověst polská.)

Před dávnými věky přitáhli Turci s ohromným vojskem pod Třebnici, žádajíce, aby Poláci přešli na jejich víru a Církev sv. vyměnili za víru tureckou. Poláci, ač malá jich byla hrstka, nechtěli k tomu svoliti, nýbrž tak hrdinsky se potýkali, že, ačkoliv sotva jeden byl proti desíti Turkům, všechny Moslemity pobili. Ale i z Polákův jediný vůdce na živě zůstal. Tu vyprosila sv. Jadviga u Matky Páně, aby Bůh vůdci raněnému zdraví vrátil a všem za sv. víru padlým smrt ve spánek proměnil. Leží všickni hrdinové tito ve veliké jeskyni pod Třebnickým kostelem, spí tvrdě, ale jsou živi. Jediný vůdce nespí; sedě na kameni modlí se růžencem. Prvé nebyla jeskyně ta příliš hluboko pod zemí, tak že jakés děvče náhodou našlo tajný tam vchod. Vešla, uzřevši pak rytíře ulekla se; než vůdce napomenul ji, by ničeho se nebála, avšak varoval ji, aby, odcházejíc, nedotýkala se zvonu u vchodu visícího. Ale lehkomyšlné děvče schválně jím hnulo: a k hlasu zvonu povstali všickni rytíři a stanuli v úplné zbroji. Rozhněvaný vůdce zamknul se hlouběji v zemi a od toho času jeskyni nikdo více vypátrati nemůže. Ale až boj pro víru nastane, udeří vůdce sám v osudný zvon a spící rytíři vstanouce zvíťeží. — Z „Przyj. L.“ V.

Strast a slast.

Velká pro srdce jest strast,
když smrt věrné rozedvojí;
větší pro duši jest slast,
že Bůh věrné zase spojí. J. Ř.

Zvony.

Denně slavně za večera
zvucí zvony od kláštera;
zvukem mocným vzduch se třese,
pozdravení zbožným nese:
„S Bohem, dítky, — dobrou noc
chraň vás všechny Boží moc.“

Západ.

Slyš, jak temně zvucí zvonec
pod večer dnes z údolí!
Ať, snad hlásá něčí konec
v našem, milém vúkolí?

V blízké vísce, tam se zvoní,
kolem zní to krajinou;
nad ní pak se slunce kloní,
dokonalot dráhu svou.

Na odchod mu v šedém háji
pějou žalmy ptáčekové,
a když písně dokonají,
vládne ticho hrobové.

Budé také zvonek zněti,
až tvůj život odtече;
budou tobě píseň pěti
nad tvým hrobem, člověče!

Rosa.

Co je rosa na kvítí?
Perly drahé s nebes říše,
jichž lze z rána užítí.
Co je rosa na kvítí?
Slunečko než zasvítí,
padá rosa v kapkách s výše.
Co je rosa na kvítí?
Perly drahé s nebes říše.

Slzy jsou to nebešťanů,
kanou na zem s rajských stanů,
kanou dolů v hojnosti. —
Slzy jsou to nebešťanů
plny vroucí lítosti
nad vši lidskou hříšností!
Slzy jsou to nebešťanů,
kanou na zem s rajských stanů.

Poutí duše.

Putuj duše k výšinám
vzhůru k nebes krajinám!
Putuj často na horu
k svatým duchům do sboru;
uč se nyní v nebi býti,
se svatými zbožně díti.
Od nich se uč Bohu sloužit,
po Něm všele, stále toužit;
pak až dojdež svého cíle,
uvítá tě jistě mile.

J. Ř.

Jádra v škořepinách.

„Vyt pak jste převýborný lékař,“
oslovil kníže jeden Hufelanda; „při vaší
znalosti těla lidského musíte umět vyléčiti
nemoc každinkou!“ „Ba,“ odvece pověst-
ný lékař, „mně se tu vede jako ponocné-
mu. Znáť on ovšem všechny ulice města, neví
ale předce, co se děje v domích.“ — I kněz
Církve sv. katolické je a má býti lékařem
duše. Nuž vystačí-li se vši svou, jakkoli
dokonalou známostí duše a její povahy
vůbec? Není-li třeba, aby, má-li každin-
kou duševní chorobu a to z kořene vylé-
čiti, mu chorec sám odhalil, objasnil svůj
vnitřný stav, aby se mu zpovídal?

Jako Bůh Mojžíšovi rozkázal vyzdvih-
nouti měděného hada na poušti, jehožto
vzezřením živi hadi hynuli a mřeli: tak i
smrt naše důvěrným a stálým patřením na
smrt Kristovu hyne, a již více se neuka-
zuje, leč podoba nějaká a obluda smrti.

Vitř obraz jest silného protivenství;
vonné věci obrazové ctnosti.

Ctnostný jest ctnostným nejen v štěstí,
nýbrž i v protivenstvích a trápeních. Onť
se podobá olivě, která vždy zelenost svou
podržuje.

Šťastný stav, v němž svorní a pokojní
lidé živi jsou, podobá se zcela souzvučné
hudbě. Nebo jako v této žádné vrznutí
dobrou souzvučnost hlasů neruší; tak mezi
bratrsky smýšlejícími lidmi žádná váda,
aniž různice nepovstane, která by přátel-
ství jejich zrušila. A jakož všickni zvuk-
ové, ač každý pro sebe jinak zní, úplně
příjemný celistvý souzvuk vydávají: tak i
tito svorností svou tak pevně spojeni jsou,
že jen všeobecné dobré za účel svůj mají.

S mnohými lidmi nemůžeme nikdy
mluviti; buďto nejsou doma, anebo jsou
příliš zaměstnání. Podobně se to děje i s
dušemi těch, kteří se přidružují světu. Ca-
sto klepá Pán na bránu srdcí jejich; ale
oni nejsou buďto doma, anebo jim nepo-
skytuje světáctví tolik času, aby mohli s
Hospodinem promluvit.

Počínání lidské zde pod sluncem po-
dobá se snažení dělníků na velikém sta-
vení, kteří časné ráno i pozdě večer, pil-
nými rukama díla hledí, jehož povšechný
objem a všeliký obsah pouze ten jediný
zná, kterýž celek a rozvrhy té nesmírné
budovy duchem svým vymyslíl a příhodný
podíl u vyvedení každému zvláště dle mou-

dré své rady vykázal a uložil, tomu větší, menší onomu.

U řeky odpočíval cestující; hleděl na vodu, která rychle okolo tekla a jsa umdlen, usnul brzo. Tu mu spadla hůl do vody. Probudiv se zahlídl ji ještě, než pryč byla a na vždy tak jako se voda nikdy více nevrátila; ona teprv ve velikém moři se zastavuje a shromažďuje. Ztráta tato uvedla mu dobré naučení na mysl. „Takto utíká,“ pravil sám k sobě, i život lidský, jako tato řeka bez ustání. A tak se nemohou odvolati řeči a činy v životě lidském. Jak často vyřkeme slova v přenáhlenosti, jak často jednáme bez rozmyslu! Po skutku probudíme se teprv, hledíme úzkostlivě za činem a vidíme již napřed zlé následky. Kdybych mohl jen hodinku nahraditi, a jen jediný čin odvolati! Než bohužel nadarmo!“

Večer se blíží, slunce klesá vždy níž a níže, až konečně zcela zajde. Zítra však vyjde opět v nové krásě. A tak i pravda, byť sebe více byla pronásledována, dojde předce svého cíle, svého práva!

Rozhněvaný počíná si jako vztekle zvíře. Mělby také jako litá zvíře zavřen býti, aby nemohl žádnému uškoditi.

Snad jsi slyšel již někdy o hrůzoném moru? A hle, tento nemilosrdník vyhýbá se zvláště vyvýšeným místům. I nepravost jest zkázyplná pro naši duši. Skrej se na vyvýšeném a nepřístupném místě, místě to čistoty a nevinnosti srdce.

Zajisté přecasto již měl jsi ostrý nůž v ruce! A podivná věc, že tak opatrně s ním zacházíš; ale se slovem, kterým bližnímu svému tak často ubližuješ na cti, jako s mičem házíš.

Jako ten, jehož tělo jest nemocné, obyčejně více než jednu nemoc v sobě cítí u př. hlavy bolení, píchání v prsou, křeč v žaludku atd.; tak přicházívá též nemoc duševní u př. nenávisť málo kdy sama, nýbrž mívá při sobě mnoho jiných rovněž ohavných nemocí. J. Č.

D o p i s y.

V Praze dne 12. srpna 1863.

[Z farní osady u nejsv. Trojice. V. p. farář Novotný †.]

„Chtěl jsem již několikráte podati Blahověstem radostné zprávy o nábožném duchu, jaký se jeví na osadě Trinitářské v Praze. Osvědčujet církevní své smýšlení

při každé příležitosti. Štědrost svou osvědčuje zvláště ozdobováním domu Božího a přispíváním ku všem dobrým účelům. Tu bohatě ozdobenou kazatelnou, ty krásné oltáře, ty veliké lustry, ta pontifikální sedadla, jakých v málo kterém chrámu nalezneš, ty pestré koberece, to vše učinila štědrá mysl osadníků našich; během pěti let složili k tomu cíli 1919 zl. r. č. Když r. 1861 konaly se sbírky pro stíněného sv. Otce, hle, v naší osadě, ne příliš veliké, a i nekatolíky a židy obývané, nashromaždilo se 634 zl. r. č. Na dostavění hlavního chrámu Páně u sv. Víta na hradě Pražském o slavnosti sv. Jana Nep. a sv. Václava bývá sebráno 30—40 zl. Tak i při jiných příležitostech jeví naše osada dobročinnost a neméně jest její nábožnost. Nechci ukazovati na četnou návštěvu nedělních a svátečních služeb Božích, aniž na hojný počet přijímajících sv. svátosti; toť, řeklo by se, jest povinností křesťana katolického; a protož na mimořádné ukazují služby Boží, které se při největším účastenství v chrámu našem konají. Tak konáme po devět neděl před narozením Krista Pána tak zvaný devítník ku počtě Rodičky Boží. Konáme též devítidenní pobožnost ke cti nejsv. srdce Pána Ježíše a pak šestinedělní pobožnost ke cti sv. Aloisia, — a chrám Páně bývá více ještě než při obyčejných nedělních a svátečních službách Božích naplněn a nábožní věřící nemohou se téměř ani rozloučiti se stánkem Hospodinovým, což bývá zvláště při pobožnosti posléze jmenované. Ačkoliv již o páté hodině ranní pobožnost tato hodinami ku cti sv. Aloisia počíná, a dále máši svatou, ranní výklad, odpoledne litanie o sv. Aloisiovi, kázání a nešpory v sobě zahrnuje, zdá se to vše horlivosti návštěvovatelů málo býti; neboť většina trvá v chrámu Páně až do pozdního večera, zpívající nábožné písně.

A veškerá vydání na světlo a hudbu a jiné potřeby při mimořádných těchto službách Božích zapravuje láska osadníkův našich, o nichž dojista platí slova žalmistova: „Hospodine, miloval jsem okrasu domu tvého, a místo přebývání slávy tvé.“ (Žalm 25, 8.) Tyto zprávy z osady naší nebylyby snad nikdy vešly v známost čtenářův „Blahověsta,“ kdyby zvláštní událost nebyla mne přiměla k dopisu tomuto.

Jest to úmrtí ctěného veleb. našeho pana faráře, Jana Novotného. Nikoho snad není tajno, jaký smutný osud lidumila tohoto a horlivého kazatele v minulém roce zastihl. Neobyčejná malomyslnost zmocnila se jeho. Bojice se zhoršení nemoci a zároveň rádného léčení chtěje mu dopřati dali

jsem jej dne 5. prosince min. r. do domu na mysli chorých. Při vši opatrnosti a snaze tamějších p. lékařů, začal díky jim buďtež srdečně — nemohl nám býti zachován. Bůh ho vysvobodil z trápení hrozného. Dne 8. srpna zesnul v Pánu o hodině 4. odpolední a brzy na to zvěstoval temný zvuk velikého zvonu s věže chrámu Trinitářského bolestnou zprávu osadě zarmoucené — že nemá více milovaného pastýře, že osiřela. Lidé vybíhali z domů, jeden druhého chytal a zastavoval na ulici, tázaje se, zdali pravdivá pověst rychle se rozmáhající, a dozvěděvše se, že ano, s slzami zvěštovali ji dále.

Farář Jan Křitel *Novotný* narodil se dne 25. července 1799 v Preboji, vesničce to bývalého kraje Chrudimského. Otec jeho byl horlivý katolik a znal se v Písmě svatém velmi dobře, ano celé knihy, zvláště Davidovy žalmy uměl z paměti. Dva ze synův svých vychoval pro stav kněžský. Jeden starší, Antonín, zemřel co farář ve Volešci, druhý mladší jest duchovní správce, nad jehožto hrobem právě truchlíme. Základ vzdělání svého obdržel v Brandýse nad Labem u velebných otců Piaristů. Co studující na gymnasiu i na filosofii jakož i co bohoslovec vynikal pilností a bystrým rozumem, což vysvítá ze skvělých jeho vysvědčení.

Dne 12. srpna 1824, tedy právě před 39 lety byl vysvěcen na kněžství od tehdejšího arcibiskupa Pražského, Václava Leopolda Chlumčanského a dopisem od 9. prosince t. r. za kaplana při farním chrámu Páně u sv. Haštala v Praze ustanoven. Po dvouleté tamté práci byl 1. února 1827 za kaplana do Týna povolán, kdež r. 1831 před veškerým duchovenstvem Pražským a tisíci tiskův lidí na den sv. Václava v čas záhubné cholery znamenité měl kázání, v pozůstalosti jeho kazatelské zachované. R. 1835 dne 15. června stal se administrátorem tehdáž ještě expositury, nyní fary u nejsv. Trojice v Podskalí, odkud opět do Týna za staršího kaplana byl přesazen. Tam pobyl až do zvolení svého za faráře Trinitářského (od slavného magistrátu) dne 17. dubna 1837; dne 26. téhož měsíce byl kanonicky investován a dne 21. května téhož roku od nejduš. světicích biskupa Pražského, Viléma Tippmanna o slavnosti nejsv. Trojice Boží instalován. Předchůdců v úradě tomto měl 18. První byl magister Jiří Martin Viktora, bakalář theologie, apoštolský protonotář, spolu farář na Proseku, poslední před několika lety v Pánu zesnulý kanovník na hradě Pražském, veleduší p. Michael Willer, ale žádný kromě něho nespravo-

val osadu Trinitářskou po celé čtvrtstoletí. Ztráty jeho želi každý, kdokoli znát se jej naučil. Byl velmi dobročinný a nad míru ochotný vše učiniti, začkoli byl požádán. Nejoblíbenějším vyjádřením bylo mu působení pro jednotu ku zvelebení chrámové hudby v Čechách. Ta ztratila v něm věrného a velmi činného člena výboru. Většina nynějších úduv jeho působení jednotě získána. Zvláště pak byl horlivý zpovědník mládeže studující na veškerých téměř gymnasiích a reálních i jiných školách Pražských jakož i velmi pilný a výmluvný řečník. Není snad po celé Praze, ani ve vůkolí kazatelny, kde by nebyl hlásal slovo Boží. Svá kázání spisoval skoro až do posledního okamžiku, pokud byl pánem rozumu svého. Na posled kázal v minulém roce dne 4. srpna na den sv. Dominika u sv. Jiljí. Bylot to 1920. kázání za čas 39-leté kněžské činnosti jeho.

Pohřeb odbyval se dne 11. srpna o ranní 8 hodině. Byl slavný. Tělesné pozůstatky ve farě od v. duší pana kanovníka Adolfa Würfla vykropené, nesli měšťané, kteříž napotom po obou stranách vozu s hořícími svícemi kráčeli, do chrámu lidem preplněného. Na kůru zpíváno dojemné vokální requiem. Po slavné zádušní mši sv. a veškerých církevních obřadech hnul se průvod ku bráně. V čele kráčela mládež hlavní školy Trinitářské, ztrativši v zesnulém ředitele, děvčátka nejvíce v oděvu bílém, s věnci na hlavách. Před vozem umrlím kráčelo před vůd. p. kanovníkem veškeré téměř farní duchovenstvo Pražské, za vozem pak veliké zastupy lidstva a mnoho znamenitých osob z duchovenského i světského stavu. Když u brány tělesné pozůstatky byly vykropeny spěchali mladí i dospělí pěšky za pastýřem svým až na hřbitov ku hrobu, 4 též z bývalých jeho pánů kaplanů poslední mu prokázali službu kráčíce před vozem až k tichému lůžku, do něhož byl uložen. Když velebný pan administrátor Volčanský v utěšené modlitbě, kterou nad hrobem zemřelého se byl modlil, zásluby jeho o Církev a chudý lid podotknul a poslední s Pánem Bohem jemu dával, tu hlasitý ozýval se po sv. poli nárek osadníků Trinitářských. Dejž mu Bůh hojnou odplatu za vše, co dobrého na světě učinil, nám pak dej opět horlivého pastýře, aby láska k Bohu i k bližnímu mezi námi vždy více se rozmáhala a kvétla.

J. J.

Ze Staré Boleslavi, dne 29. července 1863.

[Zbožné přání literární.]

Mezi knihami, jež Dědictví sv. Jana Nep. dosaváde vydalo, nejvíce se lidu ka-

tolickému v Čechách libí: „*Životy svatých a světic Božích*“ 5 dílů od H. J. Karlika, jakož i „*Postilla*“ po nebožtíkovi *Innocenciovi Frénclovi*. Příčina toho úkazu bezpochyby ta jest, že dotčené knihy populárním slohem sepsány jsou a lid snadno jim rozumí. Fraktura k tomu též nemálo přispívá, neb lidé starší již od maličkosti fraktury přivýkli, a zvyk bývá druhou přirozeností. Pozoroval jsem, jak katoličtí Čechové řečené knihy milují, ale jak zvláště po tom touží, aby měli *Životopisy svatých patronů Českých*. Žádné království snad v celém světě katolickém nemá tolik vyvolených patronů a přímluvců, jako země Česká. My katoličtí Čechové ctíme každodenně sv. Cyrilla a Methoděje, Vita, Václava, Volfganga, Vojtěcha, Zigmunda, Jiřího, Kozmu a Damiána, Jana Nepomuckého, Prokopa, Ivana, Benedikta s bratřími, Norberta, Josefa a Lidmilu; máme tedy 17: patronů Českých, a jestli bratry sv. Benedikta, an sv. Vojtěcha do Polsky doprovázel, tam zavražděn a umučen byl i se svými průvodci, jichž památku Církev sv. 12. listopadu světi, zvláště počítáme, máme my Čechové u trůnu Božího přímluvců 21. Jak krásná a prospěšná bylaby to práce, kdyby některý ze spisovatelů Českých nám zvláště vydal: „*Životy svatých patronů Českých*.“ Bývalý měšťan *Pražský*, *Rulík*, cosi podobného vydal za svých časů. Taková kniha bylaby velevitáným dárkem nejen pro mládež naši ale i dospělejší a přineslaby naší milé vlasti pozhnání s nebe. — Náš „*Blahověst*“ již uveřejnil kritický „*Život sv. Jana Nepomuckého*“, nedávno podal nám „*Život sv. Norberta*“ (a hodlá svým časem uveřejniti „*Život sv. Václava*“ Red.): „*Život ss. Cyrilla a Methoda*“ máme od Dr. Jana Bílého a od velel. kan. Václ. Štulce; také jsme čtli nedávno, že p. profesor Zap sepsal „*Život sv. Vojtěcha*“: jak snadno by bylo, všech těch prací použití a životy všech patronů Českých o sobě vydati. Ovšem nesměly by býti dotčené životopisy příliš obšírné, kritické pochybnosti musely by býti vypuštěny, vše prostonárodním slohem muselo by býti psáno, aby mladší i starší lid spíši dobře porozuměl. Vděční naši Čeští čtenáři by se za takového spisovatele pomodlili, a Bůh by mu práci spisovatelskou hojně odměnil! — Letošní rok, kde slavíme památku tisíciletou uvedení křesťanství na Moravu a do Čech, bylby ovšem nejvhodnější k vydání žádané knihy; ale čas byl by k tomu již krátký. Budoucí rok 1864 mohlyby to vynahraditi. — Kdyby k žádaným životům *obrázky ss. patronů Českých* přidány byly: bylaby taková kníž-

ha mezi lidem Českým ještě oblíbenější a jemu prospěšnější. — V Pánu zesnulý p. kanovník Václav Pešina za svého života vydal nám obrázek všech ss. patronů Českých pospolu, a obmyslel k životům svatých a světic Božích vydati obrázky; pro veliký náklad sešlo z toho. — Kým se takové knížky s obrázky brzy dočkáme. (Především byloby k vydání žádané knihy povoláno Dědictví sv. Jana Nep. Red.)

— c —

Z Polné dne 12. srpna.

[Požár; smrt.]

Neukrotitelný požár, který podporován jsa vedrem na vyprahlých střeších zuril tak, že v půl hodiny nehlavnější část města v jednom plameni stála, zamířil sobě z děkanského stavení i na velikolepý chrám Páně, jehožto poboční lodě šindelovou střechu měly. Neznajíc nebezpečí, jaké i věži na děkanském chrámu hrozilo, neustála manželka hlásného na poplach zvóniti, aby domácím i vůkolním neštěstí hrozné oznámila; až sestoupení s věže se jí stalo nemožným. Hrůzu nad jistou smrtí poděšená okolo zábradlí běhající, volala dolů o pomoc; avšak té se jí dostati nemohlo. Strach jí dodal odvahy, ubohá v největším nebezpečení se odhodlala po drátě od bytu hlásného dolů vedoucím se spustiti. Hlasitě za odpuštění prosíc, komu by byla ublížila a sv. křížem se znamehající vydala se na tu nebezpečnou cestu; však když měla šest sáhů drátu za sebou, spadla, aby nikdy více nevstala. Pohřeb její přivábil množství obyvatelstva neštěstím skličeno; nelze vypsati dojem, jaký poslední doba ženy této po sobě zůstavila. Buď jí Bůh milostiv! K. S.

Z Jihlavy dne 7. srpna.

[Zkouška u školních sester v Horažďovicích.]

Včera dne 6. srpna odbyvala se výroční zkouška u ústavě školních sester v Horažďovicích. Myslím, že to váženému čtenářstvu Vašemu nebude nemilé, když o ní podám obšírnější zprávu s některými úvahami. Musím předeslati, že jsem již několikráte byl přítomen zkoušce v jmenovaném ústavu a že jsem tudý na vlastní oči mohl pozorovati patrný a překvapující pokrok, který v době několika málo let učinily učitelky i žákyně. Ano mohu ujistiti, že jsem nikdy posud neodecházel tak spokojen s dobrým prospěchem ústavů jako věřejšího dne. Zkouška započala se sv. náboženstvím. Byla to radost poslouchati čiperné a ochotné odpovědi menších dívek o počátcích svatě nauky té, jakož i vážnější a odůvodněné úsudky větších o

věcech se sv. vírou v životě souvisících jako k. př. o indifferentismu atd. Byl by se tu spisovatel článku o indifferentismu v „Naučeném slovníku“ ještě o jiných příčinách náboženského indifferentismu dověděl, než jaké on v povrchně a mělce psaném článku svému udává. Výborný pan katecheta dokázal, že pochopil jasně potřeby našeho času a že je si vědom, čeho vzdělanější dívky třeba je, zvláště aby se nedala leccakými mělkými námitkami oloupiti o nejdražší poklad a největší útěchu života, o sv. víru. Čtení, výklady čteného, mluvnická a slohová cvičení, vše ukazovalo, že ctihodné učitelky jsou důkladně vzdělány a s novějšími pokroky ve věcech těchto dokonale obeznámeny. — Prakticky a s ohledem na životné potřeby a na poměry dívek přednášely se i ostatní předměty: děje- a zeměpis, silozpyt, přírodopis. Ve všech naukách těchto zachován přirozený postup, jakož i slušný a spravedlivý ohled brán na mateřský jazyk; a i v této věci učiněn potěšitelný pokrok, jenž každého, kdo slušně činí požadavky upokojiti mohl. — Známo všem, kdož nepředpokládá věci pozorují, jak nesnadné v tomto ohledu bývá postavení podobných ústavů.

Na jedné straně žádají si mnozí zpozdití rodičové, aby se dívky jejich jenom dokonale německy aneb třeba i francouzsky naučily, na ostatní nekladou žádné váhy, aneb to považují za pouhou zbytečnost a marnou ztrátu času.

Na druhé straně není nedostatek na rovně zpozdlých žádostech a klade se to podobným ústavům téměř za hřích, že se snaží dle potřeby a žádosti rodičů, aby dívky i druhé zemské řeči důkladně se přiučily, což pro ně kolikráte velmi výhodné ano nevyhnutelně potřebné jest. Tak se stává, že kolikráte není možná, ani té, ani oné straně se zavděčiti, poněvadž požadavky obou jsou přehnané. Mám za to a co bývalý katecheta a ředitel školní dovolují si náhled ten vysloviti a, kdyby třeba bylo, i hájiti: že ctihodné školní sestry i s výborným p. katechetou uhodily na pravou cestu a té nechat se drží, neohlížejíce se ni vpravo, ni vlevo, a byt by třeba i hned úplného uznání nedošly, dojdou ho zajisté u všech rozumných a povážlivých lidí v krátkém čase.

S radostí dovidáme se, že školní sestry zařídí hlavní školu a vychovávací ústav v Praze, i schvalujeme jim co nejvřeleji, aby i tam stavěly na těch samých základech a tím též směrem se nesly, jakož to osvědčily v Horažďovicích. Netajíme si, a i jim to bude povědomo, jak nesnadné bude

tam postavení jejich, zvláště z počátku, ale obtíže ty s Boží pomocí přemohou, budouli se těch přirozených zásad držeti. Přejeme jim k důležitému úkolu tomu pomoci a milosti Boží a přízně všech lidí dobré vůle a zbožného ducha.

Jest pravda a nemůže to ani jinak býti, že veškeré vychování i vyučování u školních sester nese na sobě ráz sv. víry a vede dívky k poznání a milování Boha na základě Církve katolické; než to právě musí rodičům býti pohnůtkou, aby dcery své svěřily rukoum, které vzácný květek sv. víry nenechají zvadnouti, tím méně uschnouti, nýbrž pečlivě jej pěstují, aby se stal schovankám útěchou a posilou, po celý život v pozdním stáří i v smrti. Úzké a pevné toto spojení řádu se sv. Církví a nábožné to vychování není arcíť po chuti lidem, kteří mluví jen o „čistě lidském vychování“ a chtějí míti ústavy takové, v nichž by stejně podíl míti mohl křesťan, žid i turek, v nichž o víře a o Bohu nemá ani řeči býti: ovšem přízně a uznalosti takovýchto lidí nedobudou si školní sestry nikdy, byt by i všem požadavkům slušným zadost činily; avšak ony o přízeň takovou ani nestojí ani si ji nežadají. A proto jen pokračujte dále na té cestě, ctihodné sestry, vstěpujte útlým a dospívajícím dívkám lásku k Bohu a k Církvi, k vlasti i králi, k národu a mateřskému jazyku do útlých srdcí, uče je na základě a prostředkem mateřského jazyka věcem pro život potřebným a užitečným, uče je milovati vlastní, ale ve vážnosti míti a třebali i znáti cizí potřebnou řeč, čiňte to jako posavad ke cti a chvále Boží a uznání rozumných, povážlivých lidí nemine vás zde na světě a odplatu věčnou připraví vám Pán Bůh na nebesích!

J. L. D.

Ze Slabec 9. srpna 1863.

[Prvotiny kněžské; obnova chrámu.]

Dnešní neděle byla pro Slabeckou osadu, ano pro celé vřkolí pravým svátkem; od rána hrnul se zbožný lid do chrámu, a perníkárské boudy blíž kostela rozložené ukazovaly, že se tu cosi neobyčejného bude dítí. Slavili jsme prvotiny hnězké vel. neomysty Václava Karla. Za příčinou tisíciletého jubilea byl letošního roku chrám Slabecký uvnitř obnoven, ku kterémuž bohumilému dílu osadníci mile-rádi hojnými oběťmi přispívali; dnes měla u obnoveného oltáře první mše sv. od kněze novosvěcence obětována býti. Asi v 1/2 11. šli jsme do fary, kdež důst. p. sekretář vikariatu Budyňského a farář Chvatěrubský Frida vyzval primicianta, aby již do

chrámu se odebral, požehnání matčino sobě vyžádav; primiciant děkoval několika slovy rodičům a bratru svému, faráři Slabeckému i jiným dobrodincům; před farou ještě družička oslovila primicianta, načech bylo v kostele „Veni Sancte“; po něm p. farář Karlach měl slavnostní kázání a konečně přinesl novosvěcenec první obět mše sv. na oltáři hlavním sv. Mikoláše. Ješto soucha tohoto světce byla znova ozlacená, posvětil ji delegovaný k tomu cíli p. primiciant, jakož i obraz sv. Cyrilla a Metoděje letos chrámů darovaný. Poněvadž se ukázala potřeba, rozšířiti kostel, přistaveno jest letos oratorium, na němž 200 lidí místa má, a aby se nové nelišilo od starého, natřen jest chrám celý zelenou barvou. B

Z Říma na den Panny Marie Sněžné.

[Slavnosti minulých dnů. Nový nuncius Videňský.]

Řím má kromě velechrámu sv. Petrského jiných chrámů co dní do roka, i nemine téměř ani dne, aby v některém se nekonala zvláštní slavnost. Největší z těchto obzvláštních pobožností slavily se v právě minulých dnech. Tak 31. min. měsíce: sv. *Ignácia*, hlavní slavnost Jesuitů. „Všecko k větší slávě Boží“ jest sice vezdy heslem jejich, ale toho dne vynakládají také vše k větší slávě sv. zakladatele svého, čímž ovšem také oslavují Boha. Jako každý větší řád mají i Jesuité v Římě více chrámů a mezi těmi právě v tom, kdež nejvíce se káže, nejvíce se koná pobožností a nejvíce se přijímají ss. svátosti, v chrámě „al Gesù“ odpočívá tělo sv. Ignácia; a právě tento chrám chová nejvíce upomínek na toho velikého světce. — Následujícího dne slavena památka *okovů sv. Petra*, jichžto věrnými strážci jsou kněží řádu sv. Augustina na Esquilině. Jsout to okovy, jimiž spoután byl první papež od prvního Horodesa Agrippy a prvního Nerona v Jerusalemě a Římě. Po všecky věky byly chovány u veliké vážnosti, zvláště pak v středověku bývalo velikým významem, když velmožové světští směli sobě z nich něco prášku vzítí a s ryzím zlatem smísiti. A posud vědí Římané o veliké ceně těchto ostatků. Byl jsem toho očitým svědkem, když i mně letos popráno bylo drahou tuto památku políbiti. Toho štěstí, viděti okovy sv. Petra v rukou sv. Otece, jenž jest nástupcem jeho 259., nám se letos nedostalo; onť nepřišel proti všemu očekávání, aby okovy sv. Petra v rukou drže, věřících se jimi dotýkal. Nedi vím se tomu, onť vyvolen jest, aby okovy Petrovy sám na svém těle nosil. Zdá se, že tato myšlenka přiměla zdejší spolek,

jenž sbírá peníz sv. Petrský, k tomu, aby se po slavnosti okovů sv. Petra shromáždil právě v chrámě „S. Pietro in vincoli“ a společnou modlitbou a rozjímáním k nové horlivosti se povzbudil. — Tohotěž dne (2. t. m.) slavili Redemptoristé svátek svého zakladatele sv. *Alfonsa Ligouri*. Oni se usadili poněkud stranou ve „Villa Caserta“, ale kongregace jejich se rychle rozšiřuje po oboru země, o čemž svědčí obrazy jejich kostelů a domů ze všech dílů světa, zavěšené tu na hlavní síni jejich domu. Ze všech těch pěkných obrazů líbil se mi nejvíce poslední, nejprůvívější: „*Sv. Hora nad Příbramí v Čechách!*“ — Od nešpor toho dne až do večera nanejvýš jsou odpustky, u nás jménem „*Porciunkula*“ známé, zde pak „*toties quoties*“ nazývané, proto že jich každý tolikrát získati může, kolikrátkoli toho dne v stavu milosti Boží navštíví chrám řehole sv. Františka Seraf. a tam se na úmysl Církve sv. pomodlí. Na omylu byl by, kdo by se domníval, že Římané k těmto odpustkům jsou lhostejní, poněvadž mnoho příležitostí mají k získání odpustků. Naopak 2. srpna jest tu dnem obecné kajenosti a společných modliteb, den putování do všech kostelů Františkánů i Františkánek, kapucínů i kapucínek a těch tu jest nemálo! I sám sv. Otec, aby se stal účastným odpustků, navštívil kostel „*Smo Crocifisso delle Cappucine*“ na Kvirinálu. Z Vatikánu je tam dosti daleko i můžete tedy z této návštěvy souditi, že sv. Otec zdráv jest. —

Dne 3. t. m. spěchal každý na velké nešpory ke cti sv. Dominika do chrámu „S. Maria sopra Minerva.“ Takovéto „vesperoni“ bývají pontifikální, správce chrámu poprosí některého biskupa neb arcibiskupa, aby obřadoval; toliko Dominikáni a Františkáni činí v tom výminku; jesti u nich dávným obyčejem, že v den sv. Dominika v chrámě téhož řádu služby Boží koná general Františkánů a na vzájem to činí v den sv. Františka Dominikáni v hlavním chrámě Františkánském. — A nyní ještě slovo o svátku Panny Marie Sněžné. Jaká to libezná slavnost! Komu nebyl by povědom původ její a příčina založení předního z chrámů Mariánských „*Maria Maggiore*“! Aby to vše Římanům živě se představilo, padají posud toho dne při službách Božích se stropu dolů do chrámu listky bílých květů v takovém množství, jakoby sněžilo. Snad se nad tím mnohý z čtenářů Vašich pozastaví, ale v Římě jest skoro potřebí, obrazotvornosti takovýmto způsobem ku pomoci přispěti; nebo je-li tu každá zima tak mírná, jako právě minulá, netroufám, žeby si mohl ně-

kteřý Říman v pravdě představitel, co to jest: sněží se! — Překrásná starobylá basilika „Maria Maggiore“ uvádí mi na mysl jiný dům Páně. Poslyšte: nedávno vezl jsem se okolo senníku čili kůlny, kdež seno chovají, před ním stál vůz t. j. dvě kola a na nich podivná bouda dřevěná. Kdo by se toho nadál, že to kostelík! a přece tomu tak: kostelík, jenž se kvůli dělníkům po Kampagně semotam převáží. Daleké prostory této úrodné planiny kolem Říma mají pramálo obydlí pro lidi, jenž sem toliko dvakrát do roka přicházejí, aby zaseli a pak v čas žní. A v tomto kratičkém čase podlehnou každoročně mnozí nezdravému vzduchu krajů těchto. Již ale, aby onemocnělým ku pomoci přispěli a zdravých potěšili a posilnili, vydávají se kněží z Říma k nim s dotčeným vozem, aby v něm mši sv. sloužili a sv. svátostmi jim přisluhovali, kdekoli je naleznou. —

Nedávno přibyl sem z Rio Janeiro nově ustanovený apošt. nuncius Vídeňský, Monsignor *Falcinelli-Antoniacci* a ubytoval se u svých řeholních bratří v St. Calisto. On jestiž kněz řádu sv. Benedikta, do něhož vstoupil na hoře Cassino, byl později opatem u sv. Pavla za hradbami v Římě, odkudž za biskupa ve Forlì a 21. prosince 1857 jakožto arcibiskup Athénský in part. za nuncia v Brasilii povýšen byl. Narodil se 16. listopadu 1806. Do Vídně odeběre se asi v druhé polovici t. m. Oba průvodcové J. Emin. p. kardinála Reisaacha do Tridentu, arcibiskupové in part. Franchi a Vitelleschi se navrátili sem ve zdraví. — Všichni ti církevní představitelé z Haliče, o nichž jsem Vám jednou psal, odjeli odtud přede dvěma nedělemi. K. J.

Kronika.

Z Prahy. Jakož jsme v předešlém čísle oznámili, bude J. Emin. nejdůst. p. kardinal, navrátil se z Vídně, sloužiti v chrámě Matky Boží před Týnem dnes o 9. hodině slavnou mši sv. a udělí apoštolské požehnání. — Po ukončení synody diecesální v měsíci září vydá se na cestu do vikariátu Černokosteleckého a Mnichovického. Dne 12. září přibude k 6. hod. večerní do Černého Kostelce, kdež bude d. 13. v 8 hodin mše sv. a po té sv. birmování pro farní osadu Černokosteleckou, odpoledne pak o 2. hodině pro osady: Konojedy, Mukařov a Volešec. Dne 14. v Horních Krátech v 9 hodin mše sv. pak sv. birmování; dne 15. v Uhlířských Janovicích v 8 hod. mše sv., po té birmování pro osadu domácí, odpoledne pro osady: Ouzice a Vavřinec; 16. v Ratajích mše

sv. v 9 hodin, pak sv. birmování; tolikéž dne 17. v Sázaré, kamž přijdou též birmovanci osady Skalické; 18. v Koceradech, 19. v Ondřejově pro osadu téhož jména a Hrušickou; 20. v Mnichovicích, kdežto odpoledne křesťanské cvičení a sv. požehnání Dne 21. v Říčanech v 9 hod. mše sv. pak birmování; 22. odpočinek v Brežanech; 23. v Pyselicích v 9 hod. mše sv., po té birmování, 24. ve Velkých Popovicích v 8. hod. mše sv., pak birmování, odpoledne ve 2 hod. birmování v Kostelci na Krázkách, 25. v Jirčanech mše sv. v 9 hod. pak sv. birmování, jakož i 26. v Zlatníkách a 27. v Jílově, kdežto odpoledne bude křesťanské cvičení a požehnání; odtud návrat do Prahy ke dni 28. (sv. Václava). Dne 29. v Česlicích o hod. 9. mše sv. a birmování, tolikéž 30. v Jazlovicích (mše sv. v 8 hodin); odpoledne ve 2 hod. birmování v Popovicích, 1. října v Ourřinově mše sv. v 9 hod. a birmování zároveň též pro osadu Kolodějskou. Odtud návrat do Prahy. — Dne 4. října posvětil J. Emin. p. kardinal nový chrám Karlínský a odeběre se pak do vikariátu Rokycanského, aby po farních osadách udílel sv. birmování.

— Dnes bude slaviti vdůst. p. opat Strahovský Zeidler kněžské druhotiny své. Po půl deváté půjde kněžstvo do chrámu k zpívání hodině, po nich odeberou se na opatství pro vdůst. p. jubilanta. Průvod bude veden po Strahovském náměstí hlavní branou do chrámu a k velikému oltáři, kdež p. jubilant přítomen bude něm. kázání, po němž pak sloužiti bude pontifikální mše svatou. Po „Te Deum“ a sv. požehnání vrátí se průvod touže cestou do opatství, kudy byl přišel. K této slavnosti vydal kněz ř. premonstr. a bibliothekář na Strahově P. Weyrauch něm. historii všech opatů Strahovských; P. Oswald vydá dnešní kázání tiskem.

— Na poslední visitační cestě J. Eminence p. kardinála v střídnictví Borském bylo birmovanců: dne 8. července v Tachově ráno a odpoledne 1406, dne 9. v Schönwaldě 191, dne 12. v Halsu 512, dne 13. v Milřích 404, dne 14. v Paulusbrunnu 233, dne 15. v Potejově 386, dne 16. v Tisově 245, dne 18. a 19. v Boru 685, dne 20. v Starém Sedlišti 667, dne 22. ve Stráži 508, dne 23. v Přimdě 405, dne 25. v Nové vsi 412, dne 26. u sv. Kateřiny 235, dne 27. v Bohuslavě 202, dne 28. v Hasselsdorfu 253, dne 29. v Neuhauslu 641, a dne 31. v Neulosimthalu 539. Všechno birmovanců bylo 7923.

— K. arc. stud. konvikt čili menší seminář čítal letos 60 chovanců; z nichžto 31 obdrželi v druhém školním běhu

vysvědčení I. třídy s vyznamenáním, ostatních 29 vysvědčení I. třídy. Chovanci jsou veřejní žáci c. k. gymnasia na Novém městě Pražském, rozdělení v 7 třídách, poněvadž se do první žáci posud nepřijímají; toliko v jedné třídě má konvikt teprv druhého žáka; v každé z ostatních šesti tříd jest chovanec konviktu prvním ze všech žáků. Kromě těchto 6 zaujímá 25 chovanců místa od 1—10, ostatní od 10—20 v jednotlivých třídách dotčeného gymnasia.

— Dne 4. t. m. lehla větší část města Polné popelem. Zuřivý požár zničil též chrám Páně, děkanství, školu, dům okresního úřadu, celkem 187 stavení, 470 rodin jest bez přístřeší; škoda páčí se až na jeden milion zlatých. Z toho každý sezná, že bída jest nevidaná, neslychaná. Pohorelí se utíkají k nám, prosíce Boha o pomoc před hladeš a nahotou. Každý i sebe menší dárek bude přijat s radostí. Příspěvky budtež zaslány výboru k podpoře pohorelých Polenských, jehož předsedou jest c. k. okresní v Polné p. Bedřich Strosser. Příspěvky přijímá a uveřejňuje redakce „Nár. listů“ jakož i redakce všech ostatních denníků.

— Z Čachotína blíže Chotěboře se nám píše o štědrosti patrona tamějšího chrámu Páně a školy, Rosochátského statkáře, p. Adolfa svobodného pána Bechyně z Lažan. Ne dosti na tom, že před pěti lety svým nákladem vystavěl farní školu, letošního roku, aby ozdoben byl chrám Páně farní, jal se opět stavěti věž se zvonici, čímž vůkolí o jeden pomník štědrosti jeho bohatším bude. Štědrému dárci odplatí Pán mnohými dobrými věcmi!

— Kapucini Falknovští slavili 200 letou památku založení kláštera svého, což se stalo nejvyšším kancléřem království Českého, p. Janem Hartvíkem hrabětem z Nosticů r. 1663. Nynější patron, JExc. hrabě Ervin Nostic daroval za tou příčinou chrámu skvostný kalich.

Z Moravy. „Moravan“ uveřejnil vyzvání k studujícím, z něhož vyjímáme: Usnesli jsme se tichým a slušným způsobem oslaviti památku našich ss. věrověstců. 28. srpna sejdem se v Uherském Hradišti; 29. po mši sv. o hodině 8. svatý kříž a a kněze v čele putování budeme na posvátný Velehrad zpívající písně Cyrillo-Methodějské „Ejhle svatý Velehrad už září“ slova od J. Soukupa, nápěv od P. Křížkovského. Na Velehradě bude slavná mše sv. a slavnostní kázání; odpoledne po slavném požehnání společný výlet na starobylý hrad Buchlov. Zároveň žádáme pp. bohoslovce, aby pout svou Velehradskou s naší spojivše, k nám se přidružili a oděni

v rochetách k slavnému průvodu přispěli. Dne 20. t. m., na den svat. Bernarda, zakladatele řádu Cisterciackého přijdou ze Svatého Kříže v Rakousích Cisterciáci do Velehradu, aby tam svou pobožnost vykonali. Známoť, že klášter (nyní zámek) Velehradský za starých časů náležel řádu Cisterciackému. Z okolí Opavského chystá se procesí do Velehradu, na den sv. Bartoloměje ráno vyjde z kostela sv. Jiří v Opavě. Dne 25. a 26. t. m. bude se odbývat v Brně zpěvácká slavnost.

V Rusku měli Františkáni r. 1842 přese všechno utlačování se strany vlády 29 klášterů. Klarišky pak 6; nyní mají onino toliko 12, tyto 4 kláštery. Neohlížeje se na obtíže, které jim nesnášlivost vlády v cestu stavi, pracují Františkáni v Rusku všude; na břehu černého moře i v Sibíři na zachování víry katolické, touto měrou vedou péči asi o 38.000 kat. duší. — Ale i na jiných stranách se rozšiřují. V Gortonu u Manchesteru v Anglii položen jest 31. května základ nového kláštera Františkánského.

— *O katolických misích v Americe* (u řeky Misisipi) mluví protestantský velitel vojska Hamilton ve svém spise „o lidech a mravech ve spojených státech severoamerických v tento smysl: „Čeho jsem až posud o katolických kněžích se dověděl a co jsem sám očité pozoroval, jest velmi chvalitebné. Oni nikdy nezapomínají, že i v sebe sprostším člověku jest nesmrtelná duše, která před Bohem jest tetěž cny a platnosti jako duše náměstka Kristova. Každého hříšníka milostivě k sobě vinou nehledíce ni na stav ni na urozenost a mnohem svědomitěji povinnosti své plní nežli kazatelové jiných vyznání. Nejsem sice katolík ale pravdu vyznati musím, vďyť mne k tomu nutí mé svědomí, abych krásné svědectví vydal o mužích těch; kteří nehledajíce časného zisku chudý život vedou a v tom jediné útěchy nalezají, když mohou pobloudilce poučiti a zvláště oně třídy člověčenstva se ujmouti, na které lpí opovržení a haná. Mužové tito neoznamují toho chlubně ve veřejných listech jako se to u našich věrověstců bohužel ustavičně děje, kteří sebe nepatrnější událost z oboru tohoto hned uveřejňují, aby pochvaly a odměny došli od spolku, jenž hlučným povykem nepatrné výsledky do světa hlásá. Já pak jsem přesvědčen, že zásluhy katolických misionářů zaznamenány jsou u Toho, jenž i skryté skutky vidí a jedenkrátě též odmění.“ — Tak mluví protestant, patrný to důkaz, že pravda vítězí, byt i mraky jizlivých protivníků ji zakryti se snažily. — Reholník Tappert

píše o prospěchu katolické misie v severní Americe takto: Katolická Církev započala v severní Americe velikou úlohu a dílo toto daří se až milo. Budoucí národové zajisté hlásati budou o této práci. Tři věky již uplynuly a ačkoliv nepříznivé poměry tomuto dílu zdánlivou překážku stavily v cestu, přece vříchledě rostlo a vyniká nad misie ostatních vyznání. Ano, směle tvrdím, že v budoucnosti katolická Církev vztyčí korouhev svou vítěznou v celém soustátí Americkém. Všude vypínají katolické chrámy vítězné své kříže k blasku nebeskému a zvou odcizené bratry do lůna katolické Církve. Protestantism jest u nás mrtev, on umřel; z jeho hrobu povstal rationalism, tento zplodil materialism, který jest poslední nezdárné dítko jeho. Tak klesnul protestantism až ke hmotě, od ní se musí opět odtrhnouti a přímou cestou k Onomu se navrátiti, jenž jest „cesta, pravda a život.“ M.

Literní oznamovatel.

— Obrázkové „Bibli České“ vydávané nákladem K. Bellmanna vyšel sešit XXXIII, kterýmž počíná: Zákon nový, evangelium sv. Matouše.

— „Hlas varhan ku Kancionálu“ dospěl k sešitu III.

— Theoreticko - praktická škola hudebního umění pro učitele a ředitele hudby kostelní zvláště pro čekatele učitelské od Jana Nep. Škroupa, ředitele hudby při hlavním chrámu Páně u sv. Víta v Praze, vydaná nákladem A. Augusty 1862 přijata jest rozhodnutím c. k. státního ministerstva do seznamu učebních prostředků pro praeparandy.

— Kněhkupectví B. Stýbla, starajíc se o rozmnožení modlitebních knih německých, vydalo právě úhlednou knížku se čtyřmi ocelorytinami; „*Palmen des Friedens mit Gott.*“ Ein Gebet- und Erbauungsbuch für kat. Christen der gebildeten Stände von P. Clemens Jäger, Franciskanerordens-Priester. Knížka ta má approbaci nejduš. ordinariatu Pražského. Stran 569, cena 1 zl. 50 kr.

— Právě se rozesílá: „*Posvátná kazatelna*“ časopis kazatelský. Vydává Beneš Method Kulda, farář Chlumský, kníž. arcib. střídání, s mnohými spolupracovníky. Ročník I., svazek I. (prosincový čili adventní.) Stran 80 v 8ce. Obsahuje po dvou kázáních na ned. I. II., III. a IV. adventní, tolikéž na slavnost neposkvrněného početí Panny Marie, na slavnost Božího narození a sv. Štěpána prvomučeníka, jednu pak řeč na den sv. Jana, apoštola a evan-

gelisty. S radostí jsme zpozorovali, že se činí rozdíl mezi řečí thematickou a mezi výkladem sv. evangelia. Jmen řečníků jest v svazku tomto čtvero: Daneš, Kulda, Doležal a Pavla.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Jan Křt. Novotný, farář a ředitel hlavní školy u nejsv. Trojice v Praze, člen výboru jednoty k zvelebení chrámové hudby, jednoty sv. Vítké a j., dne 8. t. m. (Viz dop. z Prahy.)

Vyznamenán jest:

P. Vinc. Přibík, děkan na Smečně, jubil. kněz, k. arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

P. Vojtěch Böhm, farář v Stebuzevsi, za faráře do Kozmic;

P. Frant. Hach, admin. v Žebráce, za administr. do Zbivořova.

Uprázdňená místa:

U nejsv. sv. Trojice (Trinitárů), fara patron. města Prahy od 12. srpna.

Stebuzevs, fara patron. nábož. matice, od 12. srp.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

P. Jos. Svoboda, farář ve Skále, dne 31. července (nar. v Heřmanovu Městci 12. ledna 1787, kněz od 22. srpna 1814.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

P. Frant. Scholz, kaplan ve Vamberku, za faráře do Borohrádku.

P. Jos. Jahoda, kaplan v Novém Městě nad Metují, za kooperatora do Vojnoměstce.

P. Vojtěch Nettyk, koop. ve Vojnoměstci, za kaplana do Krucenburku (Kreuzberg).

P. Václav Zaleský, koop. v Ždírci (Seelenz,) za administratora do Skály.

P. Jos. Moravec, administrator v Borohrádku, za kaplana do Vamberku.

Uprázdňené místo:

Skála, fara patron. nábož. matice od 1. srpna do 12. září.

Lištárna redakce.

Z Říma dodáno a dnes odesláno.

p. B.: p. k. Št. trpěl na oči, nesměl ven.

p. V. H. na Hr.: Nezapomněl jste?

p. Č.: V příštím čísle.

p. učt. K.: „Školník“ vychází v Král. Hradci třikrát za měsíc, předplácí se na rok 2 zl. r. č.

p. V. F. Obraz ss. Cyr. a Met. na oltář do kaple stál by 60 zl. r. č.

p. Fr. Kr. 10 zl. Děd. sv. Prok. odevzdáno.

 Reklamace se zasílají expedici; toť cesta nejkratší.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—1.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv. - Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Rád diecesální synody Pražské.

Připomenutí. Všecko jednání synodální záleží v shromážděních (congregatio) a veřejných sezeních (sessio) na synodu povolaných poradníkův. Kongregace jsou 1. částečné, čili rokování *odborův*, a 2. *valné*, k nimž se všichni účastníci synody dostaviti musí, kdežto při částečných ve čtveru odborech rozdělení jsou.

Sezení *veřejná* jsou slavné schůze všech účastníkův k tomu cíli, aby co obřadními knihami předepsáno, se vykonalo a co na synodě uzavřeno, slavně se ohlásilo. Sezení *veřejná* budou tři a tolikéž jim předcházeti bude shromáždění *valných*; kongregace částečné budou dvě, totiž odpoledne po prvním a druhém veřejném sezení. Tato slaviti se budou v chrámě u Všech Svátých po mši svaté, kteráž v metropolitní kostele sloužena bude, kongregace valné budou v chrámě nejsv. Vykupitele, částečné pak v posluchárnách bohosloveckých v arcib. semináři. — To předeslavše nastíníme již rád synody Pražské.

I. V pondělí (dne 31. t. m.) o hod. 4. odpolední bude první *valná* kongregace. 1) Všichni na synodu povolání, kněží, světští v talárech s biretem, řeholní pak v rouše svého řádu, zaujmou místa v chrámě nejsv. Vykupitele připravená, očekávající JEmin. nejdůst. vrchního pastýře, jenž 2) uvítán přijme štolu barvy červené a kleče započne hymnu: „*Veni creator*“, kterouž duchovenstvo dále bude říkati, on pak ukončí příslušnou modlitbou. 3) Následuje *řeč* JEmin.; po té povelí, aby čten byl seznam jmen všech těch, jenž k synodě se dostavili. 4) Po ohlášení dekretu o oficiálech synodálních zaujmou pro-

motor, tajemník, notář a prokuratoři (řečníci) duchovenstva místa jim vykázaná, nastupující tím na úřad jim svěřený. 5) Přistoupí promotor k stolci arcibiskupovu s prosbou, aby jednání prvního veřejného sezení bylo naznačeno a připraveno. 6) Z rozkazu vrchního pastýře čte tajemník úhrn či obsah dotčených předloh. 7) Následuje prosba promotorova o ustanovení a pak o schválení synodou *examinatorů* duchovenstva. 8) Tajemník čte jména těch, jež arcibiskup jmenuje *examinatory* svěcenců, a pak navrhuje JEmin. *examinatory* těch, jenž na fary mají povýšení býti, aby synodou schválení byli. Po sečtení hlasů promotorem, tajemníkem a notářem, prohlašují se jména těch, jež synoda schválila (*approbavit*). 9) Následuje prosba promotorova o zřízení *odborův* k rokování o předlohách. 10) Vrchní pastýř vyloží způsob, jaký se v rokování zachovávatí má v odborech, i čtou se jména těch, jež on byl za předsedy a *consultory* jednotlivých odborů (*sectio*) zvolil; jimž se hned předmět porady vykáže. 11) Po oznámení prvního veřejného sezení následuje *dikůčnění* a shromáždění se rozpustí. 12) Téhož večera od 7½ — 8 hod. bude se všemi zvony po celém městě vyzvánění; v ten čas mají všichni k synodě přišedší buď společné, buď soukromé modlitby konati, aby Bůh přítomnou synodu navštívití, uzpůsobití a požehnati ráčil. Žádoucnó též, aby podobné prosby se

děly v domech řeholníků i od věrných farníků.

II. *První veřejné sezení.* V úterý (dne 1. září) o půl osmé ráno shromáždějí se všickni účastníci synody v metropolitním chrámě, odkudž 2) o $\frac{3}{4}$ 8 vyjde průvod duchovenstva k sídlu arcibiskupskému v následujícím pořádku: a) korouhve s umbellou metrop. chrámu, b) duchovenstvo na synodu povolané a sice napřed ti, jenž nejsou beneficiati vedoucí správu duchovní, pak faráři venkovští, faráři města Prahy a za nimi vikáři; c) představení semináře a profesori bohosloví; d) kanovníci kapitol kolegiatních; e) preláti řeholníků k synodě pozvaní podle řádu jejich důstojností aneb stáří v úřadě; f) probostové kapitol kolegiatních, g) podjahaní s křížem metrop. kapitoly; h) duchovenstvo metrop. chrámu; i) ředitelové obřadů, akolyté a sluhové ke mši svaté; k) metropolit. kapitola.*) 3) V tomtéž pořádku navrátí se průvod, k němuž se nejdůst. vrchní pastýř po vykonaných v arcibiskupské kapli přípravních modlitbách připojí, do metrop. chrámu s tím toliko rozdílem, že před samým arcibiskupem podjahan ponese arcibiskupský kříž, po jehož pravé i levé straně nešeny budou svíce. Arcibiskup půjde oděn albou, štolou a pluvialem červeným, maje skvostnou mitru a berlu pastýřskou nesa, s asistujícími jemu kanovníky jáhny a arcijáhny i s ostatními ceremoniáři svými.***) 4) Dotčení duchovní a hodnostové půjdou však, jakož napomíná kniha obřadní, modlící se litanií, jako při procesi o dnech křížových. 5) V chrámě zaujme duchovenstvo synodální z části lavice v pravo i v levo lodí chrámové, z části

místa v presbyterium, jak jim magister caeremoniarum poukáže. 6) Jak mile nejdůstojnější vrchní pastýř na trůně svém zasedne, bude se říkati hodina třetí, po té a po přípravě všeho, čeho ke mši sv. potřebí, postoupí arcibiskup k oltáři, a zanotuje hymnu: „Veni Creator Spiritus.“ Po versíku, odpovědi a příslušné modlitbě bude sloužiti mši sv. o Duchu sv. Mezi obětí mešní půjdou kněží, kteří sami nesloužili, majíce stoly červené, k sv. přijímání. 7) Ku konci mše sv. nebude dáno požehnání, ale po posledním evangelium arcibiskup odloživ roucha mešní, vezme na se pluvial červený s mitrou, a průvod odebeře se do chrámu Všech Svatých v pořádku svrchu udaném. Cestou bude v litanii pokračováno. 8) Dvěře chrámu u Všech Svatých se za duchovenstvem zavrou, arcibiskup poklekne u oltáře započne antifonu „Exaudi“ a vykoná modlitby k prvním sezení předepsané. 9) Po odchodu akolytů započne sezení řečí synodální; po té promotor, jakož na synodách obvyklo, poprosí za ohlášení dekretů k formě synody se vztahujících, totiž o zahájení synody, o činění vyznání víry, o úřadujících při synodě, o nestramnosti, o způsobu života na synodě a že před ukončením účastníci nemají odcházeti. Po svolení vrchního pastýře přečte tajemník sem příslušné dekrety. 10) Po prohlášení dekretu o vyznání víry arcibiskup odloživ mitru obrátí se k oltáři, kleče a ruku drže na knize evangelii říká vyšším hlasem vyznání víry, jež ostatní společně po něm říkají. Pak sedě přijme mitru a knihu evangelii; již pak všichni na synodě shromáždění přistupují po třech a kladouce ruku na evangelium přísahají slovy: „Já totéž připovídám, slibuji a přísahám. K tomu mně dopomahej Bůh a toto sv. Boží evangelium.“ 11) K prosbě promotorově ohlašuje tajemník dekret o schválených na synodě examinatořích všech těch, jenž na beneficia s duchovní správou spojená mají povýšení býti, kteřížto, jsou-li přítomni, hned

*) Duchovenstvo na synodu povolané půjde v rochetkách a biretech; faráři nad to se štolou barvy červené; kanovníci kapitol kolegiatních v rouše choralním aneb v pluvialech červených beze štol; probostové, opati a kanovníci metrop. chrámu též v pluvialech červených beze štol, ale mohou míti mitry jednoduché, totiž barvy bílé.

**) Za nepříznivého povětrí bude duchovenstvo synodální v udaném tuto pořádku očekávatí arcibiskupa u dveří metrop. chrámu, jenž po příchodu svém se obleče v posvátná roucha v kapli sv. Sigmunda a průvod půjde chrámem.

přistupují k vrchnímu pastýři, aby slavně přísahali. 12) Po ohlášení všeho, co vrchní pastýř v tomto prvním sezení ohlásiti vešel, následuje prosba promotorova, aby se nejbližší příští sezení ustanovilo a protokol napsal o sezení přítomném. 13) Což když se stalo, otevrou se dvěře a průvod běže se do metrop. chrámu, kdež arcibiskup udělí slavné požehnání. 14) Odloživ posvátná roucha, obleče vrchní pastýř kappu a propustí průvod u dveří chrámových.

III. Kongregace částečné skládají se ze čtyř odborů, jimž arcibiskup předlohy synodální k uvážení rozdělí. Porady těchto odborů budou odpoledne po I. a II. veřejném sezení o $\frac{1}{2}$ 3 hod. v posluchárnách bohosloveckých. Porada se zahájí modlitbou a ukončí díků činěním. Předseda každého odboru řídí poradu a pečuje o to, aby o rokování notář, kterého on ustanoví, sepsal protokol, jenž se ku konci porady čísti a arcibiskupovi téhož dne před valnou kongregací předložiti má. Předsedové těchto odborů mají též prokuratorům (zástupcům, řečníkům) duchovenstva písemně doručiti přání čili tužby jednotlivých poradců, kdyžby si toho přáli, aby o těchto jejich přáních v kongregacích valných s povolením totiž arcibiskupovým veřejně bylo pojednáváno.

IV. Téhož dne (1. září) odpoledne o $\frac{1}{2}$ 6 bude valná kongregace (hromada) synody. Po příchodu vrchního pastýře budou říkány nešpory s doplňkem. Arcibiskup, pokud za příhodné uzná, vezme v potaz části synodálních předloh. Po tom na prosbu promotorovu budou předloženy rady a přání duchovenstva skrze jejich prokuratory. Pak poučí ordinarius duchovenstvo o svědcích synodálních a o soudcích in partibus a bude-li mu libo, oznámí duchovenstvu, které kněze byl k zastávání obou těchto úřadů ustanovil. Rovnou měrou, uzná-li v Pánu za dobré, pojmenuje muže, jež byl ustanovil za rady svého církevního soudu „in causis criminalibus et civilibus.“ Po tom bude čísti tajemník úhrn nejbližšího veřej-

ného sezení; pak bude závěrečné díků činění.

V. Následujícího dne (2. září) bude slaveno druhé veřejné sezení. Ráno o $\frac{1}{2}$ 8. sejdou se sněmovníci v metrop. chrámu, kdež očekávají budou vrchního pastýře. Po jeho příchodu zaujmou svá místa a budou říkati hodinu třetí. Následuje zádušní mše sv., kterouž zpívají bude jeden z kanovníků metrop. chrámu. Pak obleče arcibiskup roucha černá, aby učinil absoluci. Po té v paramentech červených odebeře se s průvodem do chrámu Všechn Svatých k druhému sezení, kteréž započne předepsanými prosbami. Následuje synodální řeč a čtení všeho, o čem on ustanovil, aby ohlášeno bylo. Zlíbí-li se jemu, budou předvoláni svědkové synodální (testes), soudcové in partibus a radové soudu diecesálního, aby přísahali. Po učiněném ohlášení nejbližší příštího sezení otevrou se dvěře chrámu a průvod bude veden do chrámu stoličného, kdež se sezení ukončí slavným požehnáním, jako včera.

VI. Odpoledne téhož dne (2. září) o $\frac{1}{2}$ 6 bude poslední valná kongregace (viz svrchu).

VII. Nazejtří (3. září) bude závěrečné sezení veřejné, k němuž duchovenstvo synodální se shromáždí v hodinu v předu udanou. Vše jako včera. Po hodině třetí (tertia) bude zpívati kanovník kapitoly metrop. mši sv. o nejsv. Trojici, kteréž arcibiskup obcovati bude v pluviale bílé barvy. Po mši sv. opět průvod ke Všem Svatým, tam prosby pro třetí den předepsané. Po řeči synodální ohlášení všeho, co vrchní pastýř ustanovil. Následuje vyzvání arcibiskupovo k duchovenstvu o zachování úchval synodálních. Po ohlášení dekretu o ukončení synody i o synodě nejbližší příští, podepíše arcibiskup statuta, dvěře se otevrou a procesí se vrátí nazpět do metrop. chrámu, modlí se hlasem vyšším hymnu „Te Deum laudamus.“ Již byli všichni při hlaholu zvonů do chrámu vstoupili a místa svá zaujali; arcibiskup

stoje před oltářem říká závěreční modlitbu pontifikálem předepsanou. Následuje ohlášení odpustkův a slavného požehnání duchovenstvu i lidu, po němž říkati se budou přímluvy (suffragia). Posléze zvolá první jahen přísluhující veleknězi: „Odejďemež v pokoji;“ a všecko duchovenstvo odpoví „Ve jménu Kristovu,“ pak odloží arcibiskup roucha posvátná a za hlaholu zvonů odebeře se průvod k sídlu arcibiskupskému, kdež vrchní pastýř shromáždění ve jménu Páně propustí.*)

Blahoslavená Anežka, panna,

dcera krále Českého.

(Pokračování.)

Povědomo, že sv. František Serafinský v Assisi založil kromě řádu menších bratří (jinak bosáků) též řád řeholnic, jejichžto první představenou byla sv. Klára. Pod správou takové učitelky v duchovním životě dařila se kázeň a kvetla dokonalost řeholních sester, které se vůbec „chudými paními od sv. Damiana,“ jemuž kostelík zasvěcen byl, nazývaly, tak že se řád ten rychle rozšířil. Příkladný život těchto vyvolených duší tak mocně dojal naši bl. Anežku, že vynaložila vše, čím vládla, jakož byla pomocí zbožného bratra svého, krále Václava, do řečených klášterů ostatky svatých, kalichy, roucha a jiné kostelní nářadí již před tím obstarala, aby samostatně pro řeholnice sv. Kláry r. 1234 dostavila. Papež Řehoř IX. potvrdil klášter ten a s jeho povolením poslala sv. Klára z Tridentu v Tyrolsku (officium Crucigerorum) do Prahy pět řeholnic. Na to Anežka se sedmi pannami z nejvyšších rodin na den sv. Martina biskupa r. 1235, na který podle pravidla sv. Františka začíná již pro řeholnice přísný půst, do tohoto kláštera vstoupila, postem, bděním, modlitbou a kajícími skutky se připravujíc, aby v řeholi hodnou se stala chotí ukřižované Lásky. Dne 18. května 1236 na slavnost letnic naposledy se ukázala v chudickém klášteře řeholnic při službách Božích, jež kardinal Kajetan konal, u přítomnosti pěti biskupů, krále Václava, matky Konstancie a předních šlechticů celého

království naše Anežka v královském svém oděvu, a po službách Božích z rukou řečeného kardinala oblekla řeholní šat, aby v dobrovolné chudobě nebeskému ženichu svému, jenž chudým se stal, abychom chudobou jeho byli obohaceni, podobnou se stala. Již tedy věděla královna Konstancie, co znamenal onen rubáš sivé barvy mezi královskými rouchy, jež před porodem dcery své ve snách byla viděla. (Abbé Demore, Officium Crucigerorum.)

Její sestřenice, sv. Alžběta Durinská, byla dne 26. května 1235 od papeže Řehoře IX. s největší slávou za svatou vyhlášena, a zvláštní bullou dne 1. června téhož roku celému světu křesťanskému oznámena. Po uveřejnění této bully byl by rád papež city lásky a úcty důvěrnějším a srdečnějším způsobem vyjádřil, a proto psal Blaženě (Beatrix) dceři Filipa, krále římského, která byla manželkou Ferdinanda III., krále z Kastilie a Leonu, a později sama též za svatou vyhlášena. K chvále sv. Alžběty klade o naši Anežce toto krásné svědectví: „Tam opět tvá sestra, panna Anežka, dcera krále Českého, kteroužto jsi opojila nápojem (vínem pravé skroušenosti), a kterážto v tak útlém věku opovrhla, jako nějakým jedovatým zeměplazem, důstojnosti císařskou, kteráž se jí podávala, uchopivši se vítězného praporu svatého kříže, nese se vstříc ženichu svému, jehož doprovází sbor svatých panen.“ (Montalembertův Život sv. Alžběty. Kap. XXIX.)

„Blahoslavená neplodná a neposkrvněná, kteráž nepoznala lože s proviněním: buďet mítí užitek v ohledu na duše svatých.“ (Moud. 3, 13) „Přivedeny budou králi panny za ní, příbuzné její přivedeny budou tobě.“ (Žalm 44, 15.) „Za tebou poběhneme po vůni mastí tvých.“ (Pis. Šal. 1, 3.) Tato slova Ducha sv. doslovně se vyplnila na bl. Anežce. Co byla sv. Klára ve Vlaších, to byla Anežka v severních krajinách, neboť hlavně za jejím příkladem panenské duše téměř o závod vstupovaly do chudého řádu Klarisek. Bartoloměj Pisanský (Lib. conform. Fol. 85) píše takto: „Příkladem Anežčiným přemnohé panny urozené téměř uchvácný vstupovaly s tou největší horlivostí v šlépěje její. Opustivše svět zasvěcovaly se Božskému ženichu svému. Takovým způsobem se v brzkou osadily samostany v Praze, v Sandomíři, v Sandeku, (v kterémžto blahoslav. Kunigunda, vdova po Boleslavovi Čistém, se svou sestrou Yolandou řeholní život vedla) v Zavichostu, v Skalenu, (kdež živa byla a skonala blahoslavená Salome, královna polská), nebo pak se naplnilo novými sveticemi.“

*) Zprávy tyto vyňali jsme na spěch z knížčky „Norma in actionibus synodi dioeceseanae Pragensis,“ kterouž na synodu povolane duchovenstvo poděleno bude. Toliko místo „procurator“ napsali jsme procuratoři, poněvadž doslycháme, že budou jmenováni čtyři.

„Ovšem se duše naší Anežky nemálo z toho těšila; avšak mnohem více, slasti téměř nadzemskou, ji oblažovala něžná náklonnost a úcta, kterou jí prokazovala sv. Klára, abatýše u sv. Damiana, kteráž brzy poznala, jakouto neocenitelnou perlu v Anežce má rád Klarisek, a proto též vždy a všude vroucí úctou, láskou a podivu hodnou přichylností lnula tato žákyně sv. patriarchy serafinského k naší Anežce. Vyjmouc jediné kratičké psaníčko, jež sv. Klára jistě panně v Německu psala, nemáme žádné památky, v které by se její sv. duše tak byla ozračila, a kteráby zároveň ctnosti naší světice české jasněji líčila, než čtvero listů, v nichž jí přeje štěstí k povolání do řehole, v nichž jí všechny povinnosti vypisuje a k setrvání povzbuzuje. Ano od sv. Kláry máme jen ty listy k sv. Anežce, tak že se domýšlím, že jinych ani nepsala, čímž úcta k bl. Anežce tím více do očí bije. Poněvadž nelze těchto plodů ducha této světice u výtlahu tak podati, aby tím neztratily, stujete tu listy ty v překladu doslovně. První list zní takto:

„Urozené a ctihodné panně Anežce, dcery mocného a nikdy nepřemoženého krále Českého, přináší Klára, nehodná služebnice Ježíše Krista a Bohu zasvěcených panen v klášteře svatého Damiana, své duchovní holdování; přejíc s uctivostí a vroucností slávu věčného blahoslavenství!“ „Proslulost ctností vašich, které v celém téměř světě známé jsou, donesla se také až k nám, ó vznešená panno královská; i radujeme se z toho v Pánu, i já, i všechny ty, jenž konají vůli Boží a sobě přejí Pánu našemu Ježíši Kristu věrně sloužiti. Skutečně tedy tomu tak, že jste opovrhla nejskvělejší důstojností, tou nejvíce záviděnou slávou tohoto světa, totiž trůnem nejjasnějšího císaře, s nímž jste mohla v manželství vstoupiti, jak to vaši i jeho Milosti příslušné bylo; — tedy tomu tak, že jste s celou duší a plnou ochotou na se přijala svatou chudobu, mrtvení těla a ponížený stav našeho Božského Vykupitele, ježž jste sobě za své dědictví na vždy zvolila? Důvěrujte! Zachováť vám zajisté milosti svou přeskvostný poklad panenství vašeho nedotknutý. Moc jeho překonává všelikou jinou moc; jeho líbeznost jde nade všecko, co líbezného jest; jeho krása všecko téměř stínem zahaluje, byt to sebe krásnější bylo; jeho láska naplňuje všeliké touhy a převyšuje všelikou slast. Zajisté přešťastná jste, že vás sobě vyvolil nebeský ženich, který dle slov Písem svatých lůno vaše ozdobil předrahým kamením (obrazem to ctností křesťanských, tisíckrát dražších nad všechny poklady světa) — uši vaše na-

ušnicemi neocenitelné ceny;*) bedra vaše ryzím zlatem,**) hlavu vaši skvoucí korunou opatřenou pečeti své svatosti?***) Pročež moje nejdražší sestro, aneb raději moje ctihodná paní, poněvadž již nyní jste nevěstou, sestrou a matkou Pána našeho Ježíše Krista,†) obcujte v svaté jakési pyše pod vznešeným praporem neporušeného panenství a svaté chudoby, kteroužto jste si za svou neobmezenou velitelku zvolila. Neustaňte s horlivostí na té cestě pokračovati, kterouž jste s takovou srdnatostí nastoupila, a setrvejte v následování ctností téhož, jenž z lásky k nám, aby nás z otroctví knížete temnosti vysvobodil a nás s Otcem svým smířil, chudý se narodil, chudě živ byl, chud na kříži zemřel v nejděsnějších mukách. Ó svatá chudobo! kterážto zaslíbení království nebeského a věčné blaženosti v sobě zavíráš. Ó svatá chudobo! jenž těm, kdož tě milují a objímají, tak drahé statky a tak přešťastný a všeho nepokoje prostý život připravuješ! O milování hodná chudobo, jenž jsi byla tak něžně milována a obejmata od Pána, který všechny věci jedním toliko slovem stvořil, který jimi vládnul a ještě vládne po všechny dny moci neobmezenou! Onť sám nás ráčí ubezpečovati takto: „Lišky doupaty mají a ptactvo nebeské hnízda: ale Syn člověka nemá, kdeby hlavu sklonil.“ (Mat. 8, 20.) A v skutku, od té doby co Slovo Boží v lůno čisté Panny vstoupilo, aby se s člověčenstvím naším sloučilo, byl chudý a potřebný, aby chudí a nebeských statků velice potřební lidé bohatými se stali poklady milosti, jakož i dědici království nebeského.“

„Když tedy jednorozený Syn Boží svou zraněnou hlavu toliko na kříži chtěl nechati odpočívati, nemělabyste vy, dcero moje, radosti poskakovati a přetékati duchovním plesáním, že jste potupování světa přednost dala před tou ctí, již on podává, chudobě před bohatstvím; pokladům nebeským před poklady zemskými? O zajisté netřeba mi připomínati vám, co beztoho pevně věříte, že totiž království nebeské nejprvé chudým slíbeno jest, a že toliko chudí po něm toužiti budou. Vy víte, že se láskou k světu potrácí ovoce lásky Božské, a že nám nelze v tomtéž čase dvěma

*) Náušnice jsou závdavkem nebeské náklonnosti, ku kteréž řeholnice se pozdvihuje.

**) Zlato jest obrazem nejčistší lásky.

***) Korunka u jeptíšek, jenž mají tonsuru hlavu oholenou, a řeholní závoj jsou znamením nerozvitelného sloučení s nebeským ženichem, který jednou nevěstu svou v nadvězdě vlasti korunou slávy nehynoucí ozdobí.

†) Sv. Klára naráží tuto na výrok Páně u sv. Mat. 12, 50.

pánům sloužiti, abychom buď jednomu neb druhému se nelíbili. Vy víte, že ten, kdo oděvem svým jest upoután, nemůže do boje se pustiti s tím, jenž nahý jest, že s naději v prospěch bojovati nemůže, pak-li se všeho naprosto nepozbaví, a že ozdobování vezdejší toliko prostředkem jest, aby náš nepřítel tím vydatněji lovití mohl. (S. Gregor. M. hom. 32. in Evang.) Ano, sestro moje, přetěžké to jest, v lesku žiti na tomto světě a s Ježíšem Kristem panovati na onom světě. Zajisté snáze jest velbloudu skrze díru jehly projíti, nežli bohatému vjiti do království nebeského! (Mat. 19, 24.) I učinila jste dobře, že jste ta zbytečná roucha, totiž statky tohoto světa, od sebe odmrštila, mnohem snáze budete nyní jejich namáhání odporovati. Byla jste moudrá a opatrná, že jste nastoupila úzkou cestu; povedeť vás k oslavení! O přešťastná výměno! zanechati statky vezdejší pro statky věčné, zasloužiti nebeských věcí obětováním věcí světských, získati sto za jedno a zasloužiti věčně blahoslavený život; věru toť výměna všeliké chvály hodná a znamení veliké obezřelosti. Za tou příčinou též vaši urozenost a důstojnost zapřisáhám pro lásku Ježíše Krista, abyste věrná setrvala v službě Velikého Krále. Prospěvejte vždy v dobrém, pokračujte od ctnosti k ctnosti, aby Ten, jehož jste s celou vroucností duše své následovala, vás nejmilostivěji hojností důkazů náklonnosti své obohacovati ráčil. — Také vás žádám v Pánu, abyste ráčila pamětlivá býti mne, vaší nejhodnější služebnice a ostatních zbožných sester, které se mnou v tomto klášteře živý jsou. Poroučejtež nás nejdobrotivěji milému Bohu v svatých modlitbách svých, abychom zásluhami vašimi podporovány jsouce milosrdenství Ježíše Krista dojíti mohly a hodny nalezeny byly s Ním věčného blahoslavenství požívat. Mějtež se dobře v Pánu a modlete se za mne. Alleluja! (Bollandi Acta SS. 6. Martii. — Manuscripta Pragensia. Abbé Demore.)

Nelze popsati, jak hluboce sv. Anežce v myslí utkvěla slova sv. Kláry, a s jakou bedlivostí až do nejdelší smrti všecko věrně zachovávala. Její láska k čistotě a k chudobě jde nad všeliké pomyšlení. Z toho vysvitá, že obě tyto nevěsty Páně tak úzce spřízněny byly jednostejnou snahou, aby chudému Kristu v největší chudobě podobnými se staly.

Blahoslavená Anežka, úctou největší k matce „chudých paní“ jsouc vedena, přála sobě od ní nějaké památky. Sv. Klára skutečně vyplnila ochotně a ráda túto zbožnou prosbu; poslalat jí s výše uvedeným listem dřevěný křížek, hrubé cingulum čili pásek,

lněný závoj a hlíněnou misku, z kteréž pila. Věci to ovšem samy v sobě nad obyčej sprosté, zvláště, povázímeli, že byly dary pro dceru královskou; však věci tyto mají, patříme-li na ně očima víry, převěslikou cenu; poněvadž skutečně to jedinými byly, nad čímž sv. Klára vládla; neboť s byla z lásky ku Kristu stala úplně chudá. A právě tak soudila o darech těch naše blahoslavená Anežka, neboť je s nejvřelejším díky přijala, s velkou uctivostí líbala, a bedlivě jako pokladu nad všeliké klenoty dražšího ošťihala. Po vyhlášení bl. Kláry za svatou hleděla chudá Anežka pomoc svého bratra, krále Václava, tyto dary příslušně ozdobiti. Do zlata a stříbra zasazené a drahými kameny ozdobené chovaly se v klášteře Pražském. (Rödlphus. Fol. 136.)

Brzy po prvním listu byla Anežka od sv. Kláry počtána listem druhým, který toutéž něžností a serafinským přátelstvím dýše. Zní pak takto:

„Dceři Králi králů, královské panně, nejhodnější choti Ježíše Krista a sjednocení s Ním pravé královně Anežce, přeje Klára, nehodná a neužitečná služebnice chudých řeholnic od sv. Damiana, spasení a tohohle štěstí, ustavičně v největší chudobě živou býti.“

„Díky, věčné díky buďtež původci všeho dobra, zřídli všeliké dokonalosti a všelikých nebeských darů, za ty přemnohé ctnosti, jimiž vaši duši ozdobiti ráčil. On to zajisté jest, jenž vás na veliký způsob posvětil a vás k onomu stupni čistoty pozdvihl, že jeho oko na vás nižádné nedokonalosti, kteréby Jej urážela, více nenalezá. Přešťastná jste, poněvadž vás tato svatost nebeského krále k tomu přivede, aby vás s sebou u věčné radosti sjednotil, tam v tom skvoucím se příbytku, kdež na trůnu hvězdnatém sedí. Vy jste pohrdla velikostí království vezdejšího, vy jste slávu knížecího sňatku od sebe odmítla a netušenými půvaby svaté chudoby dojata slavně jste se zavázala s rozkoší a láskou v šlépějích Ježíše Krista kráčet. Ano vy jste v pravdě hodna toho sjednocení, pro kterémž dychtíte. Poněvadž vím, že vaše srdce jest svatyní ctností křesťanských, nechci vás unaviti dlouhými řeči, ač snad nic nenajdete zbytečného ve slovech, která dušem našim nějaké útěchy duchovní poskytnou. Toliko jedno vám chci připomenouti, poněvadž to nutno, totiž tu povinnost, abyste v dobrých předsevzetích, která vám Bůh svou milostí vnuknul, setrvala.“

„Napomínám vás tedy z lásky k Tomu, jemuž jste se v obět libeznou přinesla, abyste povždy povolání svého pamětliva

byla a jako druhá Rachel ustavičně k začátku nazpět pohlížela; to jest abyste v srdci rozvažovala, co jste byla v těch přestastných dnech, v nichž jste se světa odřekla. Co nyní již máte, toho ostříhejte, co činíte, čiňtež a neustaňtež v běhu svém duchovním, ježž jste započala, krácejte rychlým krokem a bez ustání, nic se nebojíc, že prachem věcí vezdejších poskvněna budete. Zachovávejtež ustavičný poklid a radost svědomí a pospíchejte na této dráze přebílené, nedadouc nikdy svého svolení k tomu, coby vás od vašich dobrych předsevzetí mohlo odvrátiti a vašemu o závod běžení překážku klásti. Snažte se bez ustání po oné dokonalosti, ku kteréž vás Duch Boží povolati ráčil, abyste Nejvyššímu neustále příjemné oběti přinášení mohla, i abyste s většou vždy věrností příkázání Páně a rady našeho otce, bratra Eliáše, generalního představeného našeho řádu, zachovávala. Mějtež pevně předsevzetí; je prode všemi ostatními radami plniti; považujte jeho pokynutí za skvostný poklad. Kdyby vám někdo něco navrhoval, co se s vaší dokonalostí nesrovnává a povolání Božímu odporuje, neposlouchejte ho, a byť byste snad za cenu tu i důstojnosti a statky získati mohla, které by vás nade všecky lidi povýšily. Toť zajisté není, čehož vám hledati třeba. Žijte chudě, držte se Ježíše chudého, uvažujte ta snižování, jež za vás vytrpěl a následujtež Ho tím, že, musili to býti, pro Něho před očima světa budete předmětem opovržení. Nebeský váš ženich jest nejkrásnější ze synů lidských (žalm 44, 3.) a nic méně stal se předmětem opovržení u všech tvorů. (Žalm 21.) Nechalť zajisté bičky tělo své rozedratí a vypustil na kříži v nejděsnějších bolestech svého ducha. Nemusítež se, ó vznešená královno! rozníťti touhou následovati Ho? Budete-li s Ním trpěti, budete s Ním i oslavena; budete-li s Ním vzdychati, budete s Ním i plesati; setrváte-li s Ním na kříži, okusíte s Ním též nebeských slasti, které se požívají v světle svatých. Zapišete se jméno vaše do knihy života a bude slavné po všecky věky věků. Za pomíjející statky tohoto světa obdržíte statky věčné a za cenu některých utrpení budete blažena bez skončení.“

„Mějtež se dobře, moje nejdražší sestro, panno skrze ženicha vašeho požehnaná. Sestry moje a já, jenž se radujeme ze statků, jimiž vás Bůh obdařil, stavíme nejživější důvěru ve vaše svaté modlitby. Odporučtež tedy se svými sestrami nás nejmilostivěji a nejvřeleji Bohu, Pánu našemu.“ (Abbé Demore.)

Chudoba, pohrdání světem, touha po utrpení, slovem cesta křížová byla ta dráha, jižto sv. Klára vřelými slovy poroučela naší sv. Anežce. A věru dokonalejší zákyň ne mohla sobě ani přát. Ač byla příkladem všem sestrám, ač sv. Klára sama neobyčejné ctnosti její a dokonalost nevšední i v listech svých vychvalovala; nicméně Anežka se za tu nejposlednější a nejněhodnější považovala a tudíž nížadným způsobem představenou kláštera býti nechtěla. Teprv po zřejmém rozkazu papeže Řehoře IX. se uvázala ve správu kláštera; avšak již roku 1238 se odřekla názvu abatyše, nazývajíce se jen starší sestrou.

Od sv. Kláry vychválenou pokoru P. Ježíše konala sv. Anežka ve všem a sice způsobem hrdinským. Přípravovalať v kuchyni sestrám krmě, myla misy a jiné nádoby; všemožně se přičiňovala, aby neviděna sestrám jizbičky vymetla, a posluhovala s patrnou radostí kuchaře v kuchyni. Sestry ctily v ní zakladatelku kláštera, dceru krále Českého a papežem ustanovenou abatyši; když pak s příslušnou úctou k ní se chovaly, tak velice se nepatrné té přednosti děsila, že s usazenými očima sestry prosila, aby jí prázdnou přednost nedávaly; ano rmoutila se, až se i roznemohla, nad úctou jí prokazovanou a pak teprv ozdravěla, když jí slíbeno bylo, že nikdy se jí žádná přednost dávati nebude. Nikdy se ani slovem za schopnější nevydávala, ba na opak slovy i skutky dávala na jevo, že považuje každou sestru za schopnější, ctnostnější a cvičenější. Když sestry, vedeny jsouce neobyčejnou úctou a vážností, svatého života Anežčina v řeči dosti nepatrným slovem se dotkly aneb v rozmluvě jí účtu vzdávaly, i hned se zarděla, ba téměř zmámena byla; ale naopak byvši od hrubých a nevzdělaných lidí hanou a potupou podělena, nejenom bez repťání poslouchala alebrž i potrnou radost v obličeji jevila.

Ta pokora se ukazovala též tím, že se chudých nemocných ujímala, sama jim krmě připravovala, světnice jejich sama vymetala, postele přestlávala, a všecko odstraňovala, coby nemocným obtížné neb nemilé býti mohlo. Ano ani na tom neměla dosti; nýbrž ona vymývala jim vrědy a rány, vypírala špinavá roucha; nad to i noční dobu místo odpočinku zhotovovala oděvy nuzným. I mimo klášter se vztahovala její pokorná láska k nuzným a bídým. Nemocným nemajícím, čím by sobě přiměřený pokrm zaopatřili, sama z almužen klášterních jídlo připravovala; i z města staré, vetché, i nečisté prádlo si

dávala přinášeti, a žádná sestra nesměla je vyprati, aneb spraviti, neboť královská dcera si to vymínila sobě. Než i s tím se její pokorná duše nespokojila. Aby se nezdálo, že u sester chvály vyhledává, konávala tyto práce téměř napořád v nějakém úkrytě a v noci.

V listech svých poroučela sv. Klára naší Anežce obzvláště sv. chudobu. Bl. Anežka i v tom ohledu byla sv. Františku Serafinskému a sv. Kláře úplně podobna. Chtěl-li kdo zvěděti, která ze sester by byla abatýši u nejsvětějšího Vykupitele, mohl se jen podívat na oděv; ta, která měla nejchudší a nejchudší ze všech, byla naše Anežka; nic na světě: žádné statky, žádné zboží nepoutaly duši její. Ano když bratr její a jiní velmožové jak chrámu tak i klášteru velkých darů dávali, když král velikými nadacemi se co dobrodinec chudých sester chtěl proslaviti, nechtěla tomu Anežka připustiti, nýbrž se vši opravdovostí se proti tomu opírala, poněvadž prý to čelí proti slibu sv. chudoby a jest zárodkem ochabnutí kázně řeholní. Za tou příčinou vynakládala k potřebám sester toliko to, čeho nevyhnutelně potřebí bylo; vše ostatní pak přišlo do rukou chudých a k ozdobě kostelů, k podpoře chudých vdov a sirotek, nemocných a jinak bídých. Bratr její král Václav, zbožný panovník, chtěl proti vůli sestřině zvláštními statky nadati samostan Klarisek, přihlížeje k budoucnosti, a obáváje se, žeby snad sestrám i potřebných věcí mohlo se nedostávat. Než serafinská milovnice chudoby nechtěla nic o tom slyšeti, odvolávajíc se na to, že sv. František založil řád svůj, aby z dobrovolných almužen živ byl. Nemoha tedy u své sestry ničeho poříditi obrátil se na kardinála Kajetana, ochránce kláštera Pražského. S tou největší výmluvností se Anežka bránila proti důvodům kardinálovým, doličujíc, že majetek čelí proti slibu chudoby. Jen na veliké přimlouvání, ano, nucena svatou poslušností přivolila, aby pro nepředzvídané nehody a zlé časy klášter směl něco majetku míti.

Po smrti zbožného krále Václava II. (1253) a syna jeho Otokara III. (1578) nastaly bl. Anežce těžké zkoušky. Bratr i bratřevce klášter všim potřebným štědře zaopatřovali. Avšak po smrti Otokarově udělal se vládařem v Čechách lakotný Otto Braniborský. Nešťastná země byla odírána, nespravedlností páchána na všech stranách. Tu netoliko dobrovolná chudoba, nýbrž velmi citlivé nedostatky bývaly v klášteře nejsv. Vykupitele. Bl. abatýše nežádka dávala znamení k obědu a zasedala se svými sestrami, jichžto až přes sto bývalo, a mezi

těmi i dcery knížecí, ke stolu, ačkoli nebylo, čímby se nasýtily. Právě v takovýchto případech radovala se Anežka a pozdvíhla rukou k nebesům a velebila Boha všemohoucího za takovou chudobu, říkávala sestrám: „Chvalte, dcerky, Hospodina, neboť chudý život vedeme, a zachováme-li chudobu, zajisté Hospodin v den zlý neopustí nás!“ — A v skutku nejednou Bůh způsobem zázračným opatřil služebnicem svým pokrm i čehožkoli potřebovaly. — Láska k chudobě zjevila se ještě krásněji, když bl. Anežka stonala, a po lidském rozumu naděje nebylo. Spolusestry hořce plakaly u lůžka své milé matky, ona samojediná nemluví o své bídě, nepronáší ani slovíčka, nýbrž zcela do vůle Boží jsouc odevzdána, velebí Boha za toto navštívení. Poněvadž síla tělesná vůči hledě mizela, a lékaře opustilo umění, zdála se smrt nevyhnutelná. Než právě proto, aby ještě déle sv. chudobu snášeti mohla, vyprosila si na Bohu prodloužení života. Tato podivu hodná pokora a hrdinská chudoba oznámena od sester sv. Kláře v Assisi, která plesáním nad svatostí naší Anežky až k vytržení mysli přišla. I byla nesmírně tomu povděčna, že se jí Anežka vzhledem zachování pravidel sv. řehole tázala. Sv. Klára odpověděla jí třetím listem, v němž se dobrotvost, něžnost, láska k pokorě a chudobě, těmto základním ctnostem řádu serafinského, téměř v každé řádce osvědčuje, a v němž se naší veliké světicí to nejskvělejší dává svědectví. List zní takto:

„Panně, jižto v Pánu našem Ježíši Kristu nejvýše ctíti musím; té, kteráž mi dražší jest, nežli všichni ostatní smrtelní lidé, sestře Anežce, dceři nejjasnějšího krále Českého a nyní již sestře a choti Krále nebeského, přeje Klára, nízká a nehodná služebnice Boží a chudých panen, blažené radosti v původci spásy a všeho, co se nejlepšého práti může.“

„Zprávy, které jsme o vašem zdraví, o pokrocích, jež na cestě spásy činíte, a o horlivosti, v kteréž tak podivuhodným způsobem, naděje se odměny věčné, trváte, naplňují srdce naše opět a opět nejživější radostí. Jaké to štěstí, když na to myslíme, že horlivostí vaší, následovati chudého Ježíše, naše pochybení a nedostatky se nahraňují, a že tak přehojně nedokonalosti naše svou horlivostí v následování toho Božského příkladu napravujete. O zajisté, radostí bych poskakovala v Pánu a nebojím se, žeby někdo tu radost ode mne odejmouti mohl, neboť vidím, že s tak vznešenou srdnatostí vítězíte nad úklady nepřitele duší, nad pýchou a marností, jenž každým dnem srdce synů tohoto světa ota-

vuji a k všelikým pošetilostem svádějí. Řídká opatrnost vás zde vede; milost Boží vás podporuje; vy nalezáte skrytý poklad sv. evangelia (Mat. 13, 44); vy jste ho již koupila od Toho, jenž moci svou všechny věci z ničeho stvořil, a vládnete jím silou pokory, víry a chudoby, jež jste za svůj podíl zvolila. Vy jste, abych užila slov apoštoloých, se stala spolupracovnící Boží spolupomocníci Ježíše Krista u vysokém díle posvěcení duší. (I. Kor. 3, 9). Stalat jste se podporou a silou slabých a trpících údů mystického jeho těla. A protož nikdo, opakuji to s důvěrou, nezabrání mi radosti mé. Také vy se radujte v Pánu, moje nejdražší sestro, a at nikdy nazkali hořký zármutek pokoj a veselost duše vaší.“

„Ó panno mnoho milovaná v Kristu Ježíši, radosti andělů a koruno sester našich, pozdvihněte oči ducha svého k zrcadlu věčnosti! Pozorujte jasný lesk slávy nebeské! Odpočiňtež duchem svým na neviditelné a nezměnitelné podobě Božské bytosti a přetvořte se tímto spasitelným rozjímáním vlastností jeho zcela v obraz jeho božství, abyste zkusila čeho přátelé jeho okoušejí, i abyste již napřed okusila těch skrytých sladkostí, jež Bůh všemohoucí od počátku svým milým připravil i všem těm, jenž pohrdají lakadly tohoto klamného a zkaženého světa a zemí statky její a marnosti zanechávají. Milujte jenom Toho, jenž se za vás vydal, Toho, jehožto dokonalosti obdivují slunce a měsíc, jehožto velikost jest bez konce a mezí. Milujte nejjasnějšího Syna Otce věčného, Slovo Boží, jež Panna porodila, a při tom nepřestala povždy pannou býti. Milujte tu nejsladší Matku, která v přečistých útrobach Toho, jehož nebesa obsáhnouti nemohou, počala, v panenském lůně svém nosila, mlékem svým živila! O té bídě těch smrtelníků, jenž v nepochopitelné slepotě té srdcejemná tajemství neužitečnými činí! Ó té bezbožnosti nepřítelé duší, jenž se vynasnažuje, marnými a pomijejícími statky připravit pokolení lidské o cenu tak mnohých obětí! Nic není většího nad duši věrnou, ó má nejdražší sestro! onat jest větší nad nebesa, neboť any všechny ostatní tvory stvořitele pojití nemohou, jesti jediné duše věrná jeho příbytkem, jeho sídlem, jeho trůnem, jak nás o tom věčná pravda sama ubezpečuje slovy: „Milujeli kdo mne, bude jej milovati Otec můj, a já jej budu milovati, a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme.“ (Jan 14, 23) Coby mohlo ještě více cti poskytovat? Tímtež způsobem, kterýmž nejslavnější Panna panen pravého Boha člověka v čistém

lůně svém nosila, můžete i vy následováním jeho pokory a chudoby Jej vždycky duchovním způsobem v srdci svém nositi. Jak mnoho králů a královen, jejichžto pýcha se až nebes dotýká a oblohu přesahuje, končívá tím, že se v prach rozpadnou, anto vy s ostatními sestrami, pohrdající bohatstvím, bez ustání okoušíte blaha nehynoucího!“

„Již pak odpovídám na vaše otázky o slavnostech, o nichžto by nám dovoleno bylo, jiných pokrmů požívati, nežli jich v obyčejné dny požíváme, a jmenuji Láskám vašim nejprvé ty, jež nás otec náš, sv. František obzvláštním způsobem světiti učil. At nemluví o sestrách, které jsou churavé a nemocné, kterých blahoslavený zakladatel náš s tou největší bedlivostí ošetřovati poroučí; pravím toliko, že těm z nás, co jsou statečny a zdravý, ani v obyčejné dny ani o slavnostech není dovoleno něco jiného požívati, nežli, co se v čase postním jísti dovoluje. (Sv. Klára vypočítává tuto zevrubně vše, čeho se požívati smělo, toby však čtenáře málo zajímalo.) ... Poněvadž pak tělo naše není z mědě, aniž síla naše síla kamenů (Job. 6, 12.), proto vás snažně zapřisáhám v Pánu, abyste tu přílišnou přisnost zdrženlivosti, kterou, podle toho, co se praví, zachováváte, poněkud zmírnila, abyste v úplné důvěře v Boha déle žila a Jemu bez přestání rozumnou službu prokazovali mohla; i aby byla zápalná obět, jižto Mu přinášíte, vždycky solí opatrnosti osolena.“

„Mějtež se, jakož si přejete, dobře v Pánu a mějtež mé sestry a mne horlivým modlitbám svaté obce vaší poručeny. Amen.“ (Abbé Demore.)

Z tohoto listu vysvitá jednak převeliká úcta sv. Kláry k blahoslavené Anežce a jednak příkrý život, jimžto bl. Anežka tělo své duši podrobovala, tak sice, že ji sv. Klára zapřisahati musela, aby svou přisnost, která se jí přílišnou zdála, zmírnila. Ale tím jest nad míru mnoho vysloveno. Neboť sv. Klára zachovávala do roka čtvero velikých postů o vodě a chlebě a ve středu, v pátek a v sobotu všeho pokrmů se zdržovala; ona tedy přísnému životu zajisté uvyklá byla sama příkladem kajcnosti. Jak příkrý musel tedy býti život Anežčin, když umrtvená a přísná kajcnice Klára seho zhržila! Neplatí zajisté námitka, že sv. Klára byla sice přísná k sobě, ale z útlé pečlivosti o Anežku i méně tuhé její skutky kajcné umiřňovati chtěla. Nikoli, to by se ani se svaťou duší, ani s přisností pravidel řeholních nebylo srovnávalo. Blahoslavená Anežka, královna Česká, skutečně konala tak hrdin-

ské skutky kajicnosti, že se sv. Klára ve svém svědomí viděla nucenu, je mírniti, jednak aby tím Anežka neukracovala sobě života, jednak aby sloužení Bohu nestalo se nerozváženým. Sluší tu též podotknouti, že v Itálii již teplé podnebí více postu dovo-
je, nežli naše studené kraje, kdež tělo více pokrmu žádá. (Pokračování.)

Jubileum v Hradci Králové.

J. Exc. nejdůst. p. biskup Kralohradecký učinil za příčinou blízké dvoustoleté památky založení biskupství Kralohradeckého a povýšení tamějšího děkanského kostela na chrám katedrální vyzvání k opravení téhož chrámu Páně následujícím listem pastýřským:

Karel Boromejský, z Božího milosrdenství a Apoštolské Stolicе milostí biskup Kralohradecký, duchovenstvu a všem věřícím svého biskupství své apoštolské pozdravení a požehnání!

Dne 10. listopadu l. P. 1864 budou tomu dvě stě let, co svatý Otec Alexander VII. biskupství Kralohradecké založil a farní chrám města, dle něhož diocese se nazývá, na biskupský povýšil. Nejsem s to dosti velebiti dobrotivost Všemohoucího, že mimo lidské nadání dal mi dočekať se dne, v kterýž blížící se památku dvoustoletého trvání biskupství našeho ohlásiti a Vás, Rozmilí v Kristu! k důstojnému společnému slavení jejím pozvati mohu. I neníť radost tato nejmenší z mnohých milostí, jimiž Pán po čas jednotřicetiletého mého biskupského úřadování mne obmysliti ráčil. Máť zajisté slavnost tato nám všem býti pramenem duchovního prospěchu, prostředkem k oživení naší víry a k utvrzení našeho církevního smýšlení; a proto míním, zachová-li mne Pán Bůh na živě, časem svým ustanoviti, čeho bude zapotřebí, aby tato dvoustoletá památní slavnost stala se celému biskupství plesem radostným a rozmilým ovečkám mým přinesla hojný užitek duchovní.

Jest pak nutné toho zapotřebí, aby již nyní k důstojnému oslavení zmíněné památky příslušné přípravy se konaly; i žádám sobě vroucně, aby na konci dvoustoleté doby dějin biskupství našeho postavil se pomník, jenž k slávě Boží by sloužil a nejpozdnějším potomkům našim o zbožnosti předků výmluvně vypravoval.

Však nejedná se vlastně o založení takového pomníku; tenť stojí tu již od věků, a čeká jen na příhodné obnovení, aby v původní vznešenosti své opět povstal a co velkolepé dílo křesťanského umění budoucím pokolením slávu Boží ohlašoval, a srdce

všech, kdož naň patřiti budou, k nebesům povznášel.

Nemusím Vám, Nejmilejší! teprv připomínati, který to pomník na myslí mám; jest to naše vůbec známá staroslavná stoliční svatyně. Tať bude opravdovou královnou blížící se slavnosti, kterou konati má na památku onoho dne, v kterýž za chrám biskupský, za chrám veškeré diocese prohlášena a od té doby nesčíslnými duchovními dítkami požehnána byla.

Chrám tento, jež blažené paměti královna Eliška l. P. 1312. nákladem v pravdě královským vystavěla, vzdoroval všem bouřím nepokojných časů, kteréž během 551 let město Králové Hradec stíhaly, a stojí tu po dnes v úplné mohútlosti své, že každý znalec nemálo tomu se diví. Avšak opakovaně se požáry zpusťovaly vnitřek jeho a zničily zcela bohaté ozdoby, jimiž od začátku svého se honosil. K tomu nastala též doba smyslu pro posvátné stavitelství zcela prázdná, v nížto původní gotický tvar tohoto chrámu Páně zevnějším přistavováním až k nepoznání téměř zohyžděn a vnitřek jeho úpravou takovou opatřen byl, kteráž naprosto se nerosnovává se slohem posvátné budovy.

Žalostný stav tohoto chrámu Božího vzbudil všeobecné přání, aby k nastávající dvoustoleté památní slavnosti dle myšlenky prvního stavitele obnoven a co hlavní chrám v diocesi důstojně opraven byl. I utvořila se již v Hradci Králové z mužů slovutných duchovních i světských jednota, která opravení téhož chrámu Páně za účel si vytknula. S velikou radostí udělil jsem zbožné této jednotě vrchnopastýřské své požehnání, a veleslavná c. kr. zemská vláda, prohlédajíc k chvalnému jejím účelu, také ji potvrdila.

Na požádání této jednoty vyhotovil již věhlasný stavitel nákresey, podle nichž opravení stoličního chrámu provedeno býti má. Jsouť pak nákresey ty tak uměle zhotoveny, že kdokoliv je uzřel, celým srdcem po tom se roztoužil, aby staroslavný tento pomník posvátného stavitelství opět ze svého úpadku povstal a obnovenou krásou brzy se zaskvěl.

Důstojné však opravení jeho žádá nemalého nákladu. Kojím se sice naději, že milá mi farní obec Kralohradecká dle možnosti své k potřebným výlohám přispívati bude; jsem hotov v čele svých oveček obět přinést i na oslavu Páně; ale předce i na Vás, rozmilé ovečky! se obrátiti a Vás o laskavé příspěvky k bohumilému podniknutí žádati musím. Že na Vás s pevnou důvěrou se obracím, povzbuzuje mne zbožná obětovná mysl Vaše, kteráž všude se osvědčuje, kde jedná se o přispění bližnímu v

tělesných i duchovních jeho potřebách, o rozšíření svatě katolické víry aneb o podporování zevnější úcty Boží, a která tím větší ceny nabývá před Bohem, poněvadž často né z hojnosti své, nýbrž za příkladem vdovy evangelické i ze svého nedostatku jemu poslední v obět přináší.

S radostí patřím na četné dárky zbožné této štědré myslí Vaší, jimiž tak často již potěšili jste staříckého svého vrchního pastýře a mnohé obtíže a starosti biskupského úřadu jemu usnadnili a osladili. Vděčně připomínám sobě mnohé a významné dary, jimiž milí duchovní synové a věřící mé dicése ochotně mne obmyslili, že v málo letech mohl jsem vystavěti nákladný dům, v němž nyní již 120 — nejvíce chudých pacholíkův zbožně se vychovává a ke službě Boží připravuje. Chválu vzdávám zvláštní horlivosti přemnohých obcí farních, které nelekají se práce ani obětí, jedná-li se o okrasu aneb o vystavení příbytku pro Toho, jehož trůnem jsou nebesa a *jehož rozkoš býti s syny lidskými* (Prísł. 8, 31). S nevyslovnou radostí, ano se svatou hrdostí hledím v duchu na jednu městskou obec svého biskupství, kterážto již po několik let s nesmírným namáháním a nákladem téměř 300.000 zl. o vystavení svého ohněm zachráněného chrámu Páně se stará, a za odměnu svého úsilí a svých velikých obětí tu milost si vyžádala, aby svatý Otec křesťanstva hlavní okrasu nové svatyně, sochu sv. apoštola Jakuba v Římě zhotovenou, posvětili a městu své apoštolské požehnání uděliti ráčil.

Dívaje se na takovéto pohnutlivé výjevy Vaší křesťanské štědrosti důvěrně doufám, že i nyní neoslyšíte hlasu staříckého svého biskupa, nýbrž že ochotně přispějete z vezdejšího statku, jímž Vás Pán Bůh obmyslil, malým aspoň dárkem na oslavu jeho.

Anebo mi snad odpovíte: Vždyť pak to jest kostel cizí, který se opravití má, my však o svůj vlastní nejprve starati se musíme? — Nejmilejší! láska křesťanská nezná mezi žádných; onať, jako Církev Kristova sama, jest všeobecná. S radostí dávám Vám svědectví, že touto láskou i Vy oživeni jste; neboť již po mnohá leta, nedbajíc na zlé časy, neunaveně skládáte své dobročinné dárky ku podpoře katolických bratří za mořem, abyste jim k vystavení kostelů a škol dopomohli. V duchu této svaté lásky zúčastníte se, o tom nepochybují, též v dostavení a ozdobení svatyně, s nížto již po dvě stě let svazkem svatým jste spojeni. Neboť Kralohradecký chrám Ducha sv., o jehož opravení se jedná, není pro Vás chrámem cizím, nýbrž, jsa předním chrámem dicése, jest tudíž i vlast-

ním chrámem Vaším. Jako biskup vrchním pastýřem a duchovním správcem jest všech věřících své dicése, touž měrou jest i jeho chrám farním kostelem veškerého biskupství a proto pro všechny věřící na nejvýš důležitým. Z chrámu toho rozlévá se po celém biskupství světlo pravdy Božské, kterou Syn Boží s nebes přinesl, a hojnost milostí, kterých na kříži nám vydobyl; v chrámu tomto konává biskup Váš za všechny, jež Pán světil pastýřské péči jeho, svatosvatou obět nového zákona; tam uzavírá Vás všechny ovečky své do velekněžské modlitby své; tam prosívá Pána, aby žehnatí ráčil veškerému věrnému jeho stádečku. Tam svěcení bývají kněží Vaši a odtud k Vám vysílání, aby zvětsovali slovo Boží a ukazovali Vám cestu, kteráž k časnému i věčnému vede spasení; tam obdaření bývají mocí nebeskou, aby co praví rozdávatí tajemství Božích svatou nekrvavou obět mezi Vámi konali, udělováním svatých svátostí hříšníky k novému duchovnímu životu křísili, spravedlivých k vytrvalému boji posilňovali, a království Boží, království milosti a pravdy v osadách Vašich rozšiřovali a upevňovali. Tam světívá biskup každoročně na zelený čtvrtek svatě oleje, a rozesílá je po všech farních osadách, aby svatým pomazáním každý novorozenec bojovníkem Kristovým a chrámem Ducha svatého se stal, a každý umírající k poslednímu rozhodnému boji posílen byl.

Biskupský chrám, Rozmilí v Kristu! jest tedy střediskem všeho církevního života v dicési, a mezi všemi věřícími, jichž v biskupství Kralohradeckém přes jeden milion a 300.000 se počítá, není ani jediného, jemuž by nedostávalo se duchovního požehnání, jakéž z této svatyně po veškerém biskupství se rozlévá, ani jediného, jenžby právem říci mohl, že nemá žádného účastenství v této svatyni, že jest mu kostelem cizím. Ano biskupská svatyně jest v pravém smyslu Vaše; ona jest matkou všech svatyní po celém biskupství, a jednotlivé obce farní jejími jsou duchovními dcerami.

Když Pán Bůh dá křesťanské rodině dočekati se té vzácné radosti, že rodičové její slaví padesátý rok svého manželství: bývají to dcery, ježto s laskavou horlivostí zdobí staříckou matku svou, aby v den slávy své důstojně byla oděna. I Vaše duchovní matka, kterážto tolika dcerami se honosí, co jest farních obcí v dicési, svatyně totiž Kralohradecká, chystá se ku vzácné slavnosti, k oslavení dvoustoletého svého trvání co chrámu biskupského. Nuže tedy, Rozmilí v Kristu! užijte této příle-

žitosti k osvědčení své přítulnosti k materské této svatyni, a přispějte, seč jsou síly Vaše, k tomu, aby v ten památný den v důstojné ozdobě představití se mohla Božskému ženichu svému, nebeskému Utěšiteli Duchu svatému, jemuž zasvěcena jest, a budoucně jiným biskupským chrámům se vyrovnala. Vy Rozmilí! jimž Pán na statcích vezdejších hojněji požehnal, přistupte k jednotě jakožto údobí; Vy pak, jimž to učiniti nelze, oběťujte z mála svého Pánu aspoň dárek malý, oběťujte jej však se srdcem veselým. Pán zajisté, před Nímž nic není malého, poněvadž před Ním nic není velikého, více hledí na srdce veselého dárce, než na velikost jeho oběti. Neopomeňte tedy nikdo v díle tomto zbožné lásky podíl bráti, proto že snad jen málo můžete dát; neboť každé svaté podniknutí tím vzácnějším stává se u Boha, čím jich více jest, kdož obětovnou mysl svou, byť i nepatrným toliko dárkem, osvědčili. Proto k dobrovolným dárkům vybídnul Hospodin celý národ israelský, když zříditi se měl stánek úmluvy, řka k Mojžíšovi: „Mluv synům israelským, ať oběťují mně zlato, stříbro, měď a drahé kamení, jeden každý dobrovolně a náchylnou myslí. I udělej mi svatyni, a budu bydleti u prostřed vás. A oběťovalo všechno množství synů israelských myslí nábožnou Hospodinu k dělání díla stánku svědectví, až obětovaných věcí dosti bylo k dokonání svatyně.“ (2. Mojž. 25, 2. 35, 5. 21. 46, 7.) Kež svatá horlivost, jakou při stavění stánku Hospodinova projevil synové israelští, naplní srdce nás všech, Rozmilí v Kristu! kež množí se štědré dárky naše, aby bližící se památka dvoustého trvání našeho biskupství byla zároveň slavností obnovení hlavní jeho svatyně. Za veliké štěstí bych to sobě kladl, kdyby mi bylo popráno, moci s Vámi, Nejmilejší! konati dvounásobnou tu slavnost dicése naší. S plesajícím a vděčným srdcem bych pak k novému oltáři vstoupil, za Vás za všechny v Kristu milé blízké i vzdálené duchovní syny a dcery své nejštětější obět konal, Vám v lásce otcovské žehnal, a Ducha svatého, od Něhož každý dar dobrý jest, vroucně prosil, aby stonásobně Vám odplatiti ráčil, co učinili jste pro ozdobu jeho svatyně, zvláště *abyste ve všem vždycky všeliký dostatek majíce rozmáhali se ke všelikému dobrému skutku* (2. Kor. 9, 8.), *abyste rostli u víře, naději a lásce, a kdyžby jste zesnuli, přijati byli do stanů věčných* (Luk. 16, 9.), kdež sídlí a kraluje Bůh Otec, Syn a Duch svatý po všechny věky věkův. Amen.

Dáno v Králově Hradci v svatvečer hodů svatodušního 1863. Karel, biskup.

D o p i s y.

V Praze na den sv. Bartoloměje.

[Před synodou.]

Když po mnohých letech za našich dnů opět svoláni byli sněmové zemští, nebylo radosti konce, každý se radoval, díky činil, doufal. Po ukončení prvního sněmu zdálo se mnohým, že mohlo více vyjednáno býti, ale nezoufali, nýbrž těšili se, že se to vyjedná na sněmu druhém a třetím. — Pohlédme na půdu církevní. Poslední synoda Pražská byla r. 1605. Uplynulo dvě stě let bez sněmů církevních ve vlasti naší. Neblahému tomuto udušování církevního života učiněn poněkud konec umluvou mezi sv. Otcem Piem IX. a císařem a králem naším Františkem Josefem I. dne 18. srpna 1855, v kteréž (Art. IV. e.) arcibiskupům a biskupům dána svoboda „svolávaní a slaviti synody provincialní (concilia) i synody diecesální a usnešení těchto synod uveřejňovati.“ Práva toho užili biskupové naši, r. 1860 v měsíci září slavena jest v Praze synoda provincialní a k prvnímu září roku tohoto svolána jest synoda diecesální do Prahy, jakož i do Budějovic, pak o několik dní později do Litoměřic a do Králové Hradce. Z toho by se měl každý radovati. Však tu mimo nadání povstalo odpůrců nemálo a nemálo též odporu v hlasech jejich. Dovolávající se autonomie čili samosprávy neb svézákonnosti jsou proti tomu, že i Církvi trochu té svobody čili autonomie dáno. Těm, kdož jsou proti všem novotám, byť byly sebelepší a prospěšnější, nedivíme se, že jsou i proti novotě nejnovější u nás, proti synodám, ale těm se divíme, kdož hrajíce si na liberalníky ani tolik liberalnosti nemají, aby vyčkali ukončení synody, nýbrž před počátkem již novinami do světa hlásají, že budou synody beze všeho užitku, ano že prý škoda peněz za cestu na synodu, že „škoda i těch tří dní, v kterých synoda taková bude zasedati.“ Zavrhovati věc, prvé než by se ukázalo, je-li dobrá čili nic, zdá se nám býti předpojatostí, znamením nespokojenosti, která v mladých nádrech vře a ráda by všechno pobořila proto, aby si na troskách odpočinouti mohla. Jiní zavrhuji první tyto synody diecesální proto, že prý předloh a návrhů málo praktických; jiní opět proto, že prý předloh tak mnoho, že nebude lze ve třech dnech s rozvahou o nich pojednati. —

V tomto harcování proti synodám zášel nejdále p. V... v „Nár. L.“ č. 191. Boje se, aby k nám znova nezavítal středověk, zavrhuje téměř šmahem všechno, co bývalo v středověku, a k tomuto „stredo-

věkému haraburdí! klade též synody! U nás hledají mnozí v boření všeho stávajícího svou slávu a poněvadž bořiti na půdě státní jest zakázáno, pouštějí se nyní směle na půdu církevní hodlajíce opravovati, t. j. bořiti. Tak i dotčený p. návrhvatel nežádá nic méně a nic více, než „první věk Církve,“ t. j. „tři první století, od založení Církve skrze Krista až k uznání jí od císaře Konstantina.“ Tenkrátě prý „neznali žádných bratrstev, růženců!... synod diecésních bez diecése.“ Mohli bychom se ovšem tázati, co obsahuje kap. 15. „Skutků apoštolských,“ ne-li vypsání prvního sněmu církevního v Jerusalemě? V Antiochii totiž a jinde povstal spor. Někteří ze židů a obzvláště z fariseů na víru obrácení žádali na pohanech do Církve přijatých, aby zachovávali obřízku a jiná ustanovení zákona Mojžíšova. Tomu odporovali Pavel a Barnabáš. Posléze zůstali na tom, aby Pavel a Barnabáš a někteří jiní z ostatních šli o tu otázku k apoštolům a starším do Jerusalema. Tu sešli se *apoštolové a starší* (*προεβυτεροι*), aby tu věc rozvážili. I povstav Petr mluvil; mluvil též Barnabáš, Pavel a Jakob „i *mlčelo všecko množství*.“ Pak napsali list: „Apoštolé a starší bratři těm, ... jenž jsou z pohanů, pozdravení... Vidělo se Duchu svatému i nám, atd.; viz Sk. ap. 15, 1—32. Nikde tu nenalezáme ni nejmenší stopy, že by byla obec s apoštoly a představenými Církve o sporu tom rozhodovala. Byla tam tedy v jistém smyslu také synoda bez účastenství věřících, čili „synoda bez diecése.“ Mohli bychom se odvolati na nejstarší církevní sněmy obecné (oekumenické) provincialní, a synody diecesální a ukázati, že byly před středověkem, také v prvním věku Církve, ale co naplat, p. opravovateli Církve na základě prvních tří století zlíbilo se nazvati synody, a bratrstva a růženec (t. j. apoštolské vyznání víry, modlitbu Páně a pozdravení andělské) haraburdím středověkým a tím ovšem položil meze všelikému sporu. Náhledy jsou nestejně, on se domnívá, že „Církev katolická potřebuje mnoho oprav,“ my soudíme, že potřebuje trochu svobody, aby se starých pout zbaviti a obnoviti mohla a přejeme si, aby jí v cestě nestáli liberalníci, jenž jí n. pr. jmění její z rukou vyrvali snad jen proto, aby opět uvedli „první věk Církve.“ Ostatně nepověděl nic nového, všecko to bylo již v nepříznivých nám listech, v těch, které netoliko církevní ale i společenské zřízení a památky naše nazývají „středověkým haraburdím.“ A proto dosti o tom.

Nechceme býti nikoliv slepými velebiteli všeho, co jest a bude, ale to jsme poklá-

dali za povinnost, abychom tupitelům synod řekli: Vyčkejme času! Budme rádi, že jsme se dočkali toho, čeho se mužové o Církev i národ zasloužili v listech těchto, v „Čas. kat. duchovenstva“ a jinde dráhně let dovolávali. A dejme tomu, že by se po ukončení první synody zdálo mnohým, že mohlo více vyjednáno býti, nezoufejme, ale těšme se, že se stane na druhé a třetí, co se nestalo na synodě první, slovem budme tomu povděční, že máme — synody.

Z Černilova u Kr. Hradce dne 16. srpna 1863.

[Památka 1000-letá. Obnova a posvěcení křížů.]

Náš milý „Blahověst,“ který, ač jen v jediném výtisku přichází do osady naší, přede horlivě a s potěšením od mnohých katolíků zdejších se čítá, přináší z rozličných končin vlasti zprávy utěšené, kterak jako o závod snaží se věrný lid katolický letošní rok 1000-leté památky oslaviti způsobem důstojným. I zdejší smíšená osada, kteráž dvě modlitebnice evangelické, (jednu helvetského a jednu augsburgského vyznání) s dvěma pp. pastory v sobě chová, dala v této době důkaz, že navzdor vši osvětě, jakou „Hlasy ze Sionu“ zde rozšiřují, vědomí katolické v ní neutuchlo, že pochopila důležitost doby této, a zná si vážiti víry svaté po pravověrných otcích zděděné, víry katolické.

Nebudu líčiti veliké účastenství, jaké brali katolíci zdejší (jest jich nad 4000, nekatolíků 800) v slavnosti Cyrillo-Methodějské, zmíním se toliko, kterak pečovali o to, aby vděčnost svou za obdržený dar víry způsobem trvalým osvědčili. — Byly totiž během tohoto roku dva kříže: jeden v obci Vynavě a jeden v obci Bukovině od občanů tamějších obnoveny, a jeden nový, z kamene a bohatě pozlacený kříž v naší obci nákladem jistého dobrodince a přispěním občanů zdejších postaven. — Již při odhalení obnovených ss. křížů byla pobožnost při hojném účastenství věřícího lidu konána, ale o slavnosti posvěcení nového sv. kříže může se směle říci, že byla téměř triumfem víry katolické na osadě zdejší. Tato slavnost konána byla dne 16. srpna t. r. Již o druhé hodině odpolední přicházeli farníci z jednotlivých obcí se školní mládeží, vedenou pp. učitelky nábožné písně zpívající v průvodech do chrámu Páně; a když se zde byli všickni shromáždili ubíralo se celé nepočetné množství v slušném pořádku na místo svěcení. — Cestou, což skoro celou hodinu trvalo, zpívána k zvukům hudby písní o sv. kříži a Marianská, kterou lid náš obzvláště má zamilovanou a překrásně zpívá: „Zpomeň, ó Královno milá.“ Přisedše ku kříži, ne-

málo: byli jsme překvapeni, spatřivše tu zástup jiný valný, který sem byl připutoval z poblížkých Smiřic a z osady Čibuzké veden důst. p. farářem Sovákem, začož mu srdečné díky buďtež! — Před svěcením, jež důst. p. Václav Stránský, jubil. kněz, farář a osobní děkan zdejší konal, bylo kázání v ten smysl, že křesťan znamení spásy má v uctivosti míti. Po svěcení následovala litanie o Pánu Ježíši, načež k závěrce p. učitel zdejší, horlivý milovník zpěvu, se svými žáky zapěl píseň z „Blahověsta“: „O Jesu, spásy moje.“ Dlouho po ukončení sv. obřadů trval zástup nábožných u kříže na modlitbách; jakož i památka slavnosti této v myslích bude trvati. *Ant. B. B.* A. C.

Kronika.

Z Prahy. V neděli (dne 23. t. m.) byl v staré Boleslavi za kanovníka tamější kapitoly slavně instalován dp. Karel Hyna, farář Nižborský, býv. k. arc. vikář. — Duchovním potřebám obce Vršovické u Prahy bude vypomoženo zřízením expozitury při chrámu Vršovickém.

— Dne 10. srpna t. r. zvolen jest kapitolou v klášteře u Panny Marie Sněžné vp. Sigismund Hellmann za provinciala Františkánů česko-moravské provincie.

— V čís. 20. oznámili jsme schůzi vel. kněží diecése Kralohradecké vysvěcených před 25 lety. Dodáváme z přátelského dopisu: Včera na den sv. Bartoloměje sešli se všickni v Uherku, kamž dnes J. Exc. nejdůst. p. biskup Kralohradecký zavítá. O 7. hod. půjdou shromáždění kněží, mezi nimiž bude též p. kan. Kukla, k sv. zpovědi, po té budou se modlíti hodinky a pak půjdou vstříci nejdůst. p. biskupovi, jenž sloužití bude pontifikální mši sv. a podá Tělo Páně kněžím, jež byl r. 1838 posvětil. Též společný oběd oslaví J. Exc. přítomností svou. Na zejtrí (d. 26.) ustanoveno jest requiem za jediného v Pánu sesnulého spolubratra, kněze Martince.

— V dílně kovolitce p. Mencla v Karlíně jsou vystaveny pěkné cínkové sošky ss. bratří Cyrilla a Metoděje, ulité v slohu byzantském. Sošky ty bylyby slušnou ozdobou síní školních, poradních, jakož i domácích kapli.

— Z „Hlasů ze S.“ se dovídáme, že na účet a zakázku biblické společnosti v Basileji posláno z Berlína skrze p. superintendenta Beneše v Praze na evang. superintendenci helv. vyz. ve Kšlech 1500 českých Nových Zákonů se žalmy (v 32°) v kůži vázaných a 200 českých Nových Zákonů se žalmy (8°) též v kůži vázaných, jakožto „dar k tisícileté jubilejní slavnosti zavedení křesťanského náboženství do Moravy a Čech.“ Dar ten určen jest na rozdanou.

— Z Frankfurtu nad Mohanem došlo nás pozvání k letošnímu valnému sjezdu kat. jednot německých. Dne 20. září ráno i odpoledne přijímati se budou hosté, o 7. hodině večerní bude pak uvítání příchozích v hotelu „de l'Union.“ V pondělí (dne 21.) budou v 8 hodin slavné služby Boží v hlavním chrámě, o 10. hod. volba předsedy, sestavení odborů. Veřejné valné schůze budou dne 21., 22. a 23. září vždy o 7. hod. večerní, poslední pak dne 24. v 11. hodin dopoledne. Uzavřené valné schůze budou každého dne dopoledne, hromady odborů v 3. hod. po polední.

Z Moravy. Z Velehradu píše se „Hlasu Brn.“, že tam dne 21. t. m. zavítal vdůst. p. Edmund Komáromy, opat řeholníků cisterciackých ve Sv. Kříži v Rakousích se čtyřmi kněžími a jedním klerikem téhož řádu. Sloužil tam slavnou pontifikální mši sv. první z téhož řádu po zapuzení řeholníků Velehradských.

Z Uher. K účelům basiliky Ostřihomské věnoval J. Em. p. kardinal primas Jan Szitovsky 90.000 zl. Touto obětí, dokládá „Cyr. a Met.“ doplněno jest 900.000 zl. knížetem primasem na basiliku vynaložených. — Nejd. p. biskup Nitrianský, August Roskoványi daroval ku prospěchu gymnasia, jež by z nedostatku příjmův bylo muselo zaniknouti, 50.000 zl.

— Z Velkého Varadů dovídá se „Cyr. a M.“ že nový řecko-katolický biskup Szilagyi zamýšlí založiti klášter pro řecko-slovanské mnichy sv. Basilia. — Z Varina v Trenčanské stolici pochází vd. p. Ondřej Mészáros, probošt kapitoly Nitrianské. Z vděčnosti, že se dočkal 50. roku svého kněžství, rozpočtenul se na městečko, v kterém se narodil a na farní kostel, v kterém 27. list. 1788 pokřtěn byl i učinil následující fundace a dary kostelu a obci Varinu: 1. ustanovil 4000 zl. str. na špital ve Varině, v němž opravdově chudobní a mravní lidé mužského i ženského pohlaví chováni býti mají. 2. Složil 300 zl. na fundaci, aby okolo dne narození jeho každoročně farář Varinský jednu zpívanou, kaplan pak tichou mši sv. obětoval za fundatora a sice pokud bude živ za odpuštění hříchův a za milost Boží v hodinu smrti, po jeho smrti pak za spasení duše jeho. 3. Kostelu daroval skvostnou kasuli se vším příslušenstvím; hedbávný pluvial se štolou, který obzvláště o průvodu Božího Těla nositi se má; bílé vělun, dvě prostěradla na oltář, missál a nový ritual Ostřihomský, krásnou velkou lampu před oltář, kadidelnu atd.

Z Ríma. Spor mezi latiniky a sjednocenci Haličskými rozhodnut jest bullou Pia IX., kterobuž vyřknuta jest rovnoprávnost obou obřadů.

Literní oznamovatel.

— O „zmáhání se literatury české“ píše p. Frant. Aug. Městský v „Pěst. Mor.“: „Upozorňuji-li na výtečné plody, jest mou povinností, také chrániti především učitelstvo, pak vychovatele, knihovníky, rodiče a j. před podobnými škváry, jakéž němečtí kněhkupec, a to myslím jen, aby naši literaturu před jinými národy snižovali a aby na lidu našem, ovšem posud ne zcela vzdělaném, peníze vydíratí mohli, vydávají a úsilovně rozšiřují. Ne dosti na tom, že přestal Landfrass v Jindřichovu Hradci, jakož i poněkud Spurný v Praze a Rippl v Jihlavě pražské škváry o Meluzinách, zaklených princích, Jenofefách, Ryberecoulu atd. vydávati, an i jiní následují jich příklad chtějíce náš lid v temno uvéstí, v jakémž dřímal po drahý čas. A ti pánové, kteří takové knížky vydávají, jsou ponějvíce židé. Žid od jakživa rád očachruje a jiné šidí, protož to žádnému nebude nápadné, vydávají-li pramizerné plody německé v českém překladu tací lidičkové, jako jest A. G. Steinhauer, Sigm. Bensinger, Adolf Kuranda v Praze, Frant. Karafiát v Brně, jakož i, což nás nemálo podivním naplňuje, Václav Pospíšil v Pardubicích, jehožto knihy dopisovatel „Ze Znojemska“ výtečně byl probral. (Viz č. 21. „Blah.“) O tomto vydavateli, který by předce trochu citu v těle míti měl a takových věcí, jako Blaník, Praha, Babinský, Rosa Šandor, Rinaldo, Puma atd. atd. by vydávati neměl, chtěje zachovati v lidu důvěru k rodině Pospíšilův, jaké po drahnou dobu požívali a požívají, doufám, že ho odbyt těch škvárů poučí; nevydávati více kněh takových, které již titul sám odsuzuje. Druhý velmi podnikavý vydavatel a neméně bedlivý rozšiřovatel kněh podobného obsahu jest Pražský kněhkupec Adolf Kuranda — liší se však od předešlého tím, že vydává díla pouze „klassická“; Co pan Kuranda i se svým fabrikátorem p. Šulcem si slovem „klassický“ myslí, nevím.

Sluší především podotknouti, že začal tento kněhnakladatel český (pěstuje prý s velkou oblibou literaturu českou,) vydávati „Bibliotéku románů cizojazyčných“ a il. „klassických“ a na doklad toho počíná se Storchovým románem „Katův pacholek.“ „Der Freiknecht.“ Historischer Roman von Ludwig Storch, vyšel v „Album. Bibliothek deutscher Originalromane“ r. 1850 díl 1—5.) V programu, který nakladatel uveřejnil k vůli většímu rozšíření těchto pověstných a pro nás (!) prý tím zajímavějších kněh, an prý v dřívější době byly zapovězeny! láká nehezkým způsobem naše obecnost, že román líčí dobu událostmi bohatou a nejpmatnější v dějepisu českém, dobu krále Václava IV. atd. Protože prý spisovatel německý, praví se v přehledu dále, líčil osoby některé barvami příliš křiklavými, hleděl prý pan Šule u překládání na to, by taková místa vynechána aneb vhodně byla

změněna (?) tak že prý čtenář nenalezne v něm nikde místa závadného, ježby urazití mohlo cit jeho vlastenecký!!! Hned z počátku programu toho znamenitého díla uvádí se: „K vydávání bibliotéky nejvýtečnějších románů veškerých literatur evropských v překladech zdařilých pomohla nakladateli okolnost, že posud románů, zvláště původních, v jazyku českém není na zbytk. Bude tedy přinášeti hlavně romány takové, které uznány jsou vůbec za výtečné (od pp. Kurandy a Šulce) a především obsahem svým našich poměrů a záležitostí se dotýkají; žetel zvláštní obracetí bude vždy k románům historickým.“ — Druhým takovým nakladatelem jest A. G. Steinhauer v Praze, zase jeden z pokolení Abrahamova, kterýž nás také krmiti chce plody cizích literatur v překladech pana bývalého učitele P. J. Šulce. První vavříni slávy nakladatelské dobyl si vydáním znamenitého románu „Hrabě Monte Kristo“ (nebo jak se ten román jmenuje; bezpochyby to neví ni p. nakladatel, ni p. překladatel, neb měl asi čtvero názvů, buď „Hrabě z Monte Kristo, nebo Hrabě z Monte Krista, nebo Hrabě z Monte Christa, nebo Hrabě z Monte Christo a konečně Hrabě Monte Kristo a Christo atd. k vůli rozličnosti titulů, poněvadž v tom p. Steinhauer velice si libuje). Již okolnost, že tento román byl z počátku ve skladě Sigm. Bensingera, také žida a kněhkupece zdejšího a okolnost, že začátek překládal jakýsi Aleš Šubert, dodává tomuto románu více rázu (!) a proto prý natropil tolik hluku při vyjití svém v celém světě literárním; k tomu dokládá p. nakladatel (vlastně někdo mu to napsal, poněvadž on sám neumí česky) na ohálce k sešitu románů „Pán světa“ (jest to pokračování dřívějšího románu, jak udává k vůli odbytu: „Ačkoliv jest Dumasův román Hrabě Monte — Kristo (!) dílem mistrovským, není předce jaksi ukončen; čtenář přijde na konec počítuje jakousi nespokojenost — uznává mezeru nevyplněnou (soil. musí si každý koupiti román „Pán světa“). Potřeboval tedy román tento dokončení atd. „Co se provedení a rozřešení úkolu dotýče, uzná každý čtenář, že román: „Pán Světa“ ještě předčí nad hraběte Monte Kristo co do zajímavosti, líčení událostí a povah; zaplacení a síly mravní a pravdivosti.“ Aby však románu tomuto, pravému to škváru, pojistil většího odbytu, dokládá: „Kdo nečetl román Hrabě Monte Kristo, pro toho podotýkáme, že Pán Světa jest zcela pro sebe ukončený, samostatný román.“ Není přes židovskou logiku! Nejzajímavější jest však konec programu: „Vycházeti bude (Pán Světa) v sešitkách čtyřarcho- vých! s prvním seš. stala se výminka, jenž toliko 2 archy čítá, by se vydání dlouho nezdržovalo.“ (!)

Jen takovým způsobem, jinak, tuším, nedojde žádoucího užitku, aspoň ni toho, aby mohl tisk a papír zapraviti; ovšem on inseruje

co týden tento znamenitý román v listech našich, dá přilepiti náramné křiklavé plakáty na rohy; avšak to vše mu snad při nynějších poměrech se nevyplatí. Pročež bych mu upřímně radil, by takového řemesla se vzdal a raději sklad cizích knéh výtečných rozšiřoval. Vydává též Seidlitzův román „Úechy před čtyrmi sty lety,“ také pamflet v naší literatuře. Divno, že neudal, že jest tento román také k Monte Kristo pokračování! — Třetí podnikavý (!) nakladatel jest Sigmund Bensinger, též žid, o němž jsem se byl již dříve zmínil, že počal vydávati román „Hrabě Monte Kristo.“ Poněvadž hned z počátku žádoucího prospěchu dosíci nemohl, vzdal se nakladatelství ponechav toto znamenité dílo svému kolegovi Steinhauserovi. Sám však po dlouhý čas nic nevypísal, leč jen prabádná dílka úsilovně rozšiřoval, jak o něm při následujícím p. nakladateli obšírněji promluvíme. Právě se však z inserátu „Národních Listů č. 152. dovídáme, že hodlá opět nakládati a zase pravou miserii z německé literatury. Karafiat v Brně, o němž později promluvíme, vydal „Die Geheimnisse des Schaffots,“ a Bensinger to bude vydávati v českém překladu pod názvem „Tajnosti popravistvé,“ zápisky katovy rodiny Sansonovy. V sešitech po 30 kr. a s krásným (prý) uměleckým obrazem: „Maria Antoinette v žaláři“ co přemii zdarma.

Je to pravá konkurence s tím slovem „tajnosti.“ Lid ovšem jest dychtiv zvědět, co asi v té knize za tajnosti, a tím spíše si to koupí, jelikož kněhkupec naši, vyjma jenom tři neb čtyry, úsilovně to odporučování i v krámě i plakáty křiklavými, pak ustavičným inserováním v novinách rozšiřují. Pak ovšem sebe lepší, důkladnější a užitečnější kniha nedojde takového rozšíření, jelikož lid na takové kroniky o všelijakých tajnostech, zaklených princech atd. navykly, tak snadno se užitečné knihy neuchopí, tím méně, nepodává-li tětěž zábavy, jako předešlá. Varuji tedy již napřed pp. učitele, pěstouny, rodiče atd. před podobnými plody německé literatury v rouše českém. — Čtvrtý podobný nakladatel jest František Karafiat v Brně. Počal právě nový historický román „Granátníci císařové“ od Bohdana Scheibe, v češtinu uveden od F. V. vydávati. Sešit první románu tohoto, který na zadní stránce program má, skládá se ze tří malých aršíků papíru a stojí prý jen 25 kr. Jaký to hluk, vydá-li se nějaký výtečný spis, jehož cena jest poněkud velká! Porovnejte však, vy zaslepenci, takovýto spis s právě vyšlým sešitem historického románu „Granátníci císařové“ co do vnitřní i zevnitřní ceny jeho!

Pro zajímavost podávám vám tuto program románu „Granátníci císařové.“ Zní takto: „Obratným péroem líčí se v románu tomto na základě

historickém událost sahající v dobu veliké císařovny Marie Terezie a císaře Josefa. Děj dočteného románu jest nad míru zajímavý a poučavý. Ryzý překlad volně žděláný přispěje zajisté nemálo k tomu, aby dílo to stalo se pravým obohacením (ach!!!) písemnictví československého i aby poskytl milovníkům krásné literatury ušlechtilé zábavy. Tento výborný román zahrnovati bude 15 sešitů o 3 arších. Každý sešit stojí jen (!) 25 kr. r. č. Zároveň s ukončením obdrží každý z pánů odběratelů za levnou cenu dva krásné, malované obrazy, totiž s osmým sešitem: „Orba“ (na obraze stojí pouze „der Landbau“) a s posledním: „Sv. Hubert“ (St. Hubertus), oba od slovítného malíře V. Müllera kresleny a v prvním uměleckém ústavu v Berlíně shotovery. Cena každého z těchto dvou obrazů jest v obchodě 2 toлары neb 3 zl. ve stříbře; a předce oběratel za každou premii jen 50 kr. zaplatí.“ — Hezké nadělení, hezká premie! Kdo má náklonnost si odbírat tyto škváry, přeju mu dobrého chutnání a po tom dobrého zažití!“

Ku konci žádá p. spisovatel snažné ctění učitelstvo naše, by náš lid před tím všemožné varovalo a jemu nestoudnost takových nakladatelů důkladně vysvětlilo. Jen tím lze předejiti rozšíření podobných spisův. Dejž Bůh!

— Vp. Josef Dudych, farář v Pertholticích přeložil román „Tajné manželství.“ Spis ten vyjde tiskem a nákladem B. Stýbla v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Jos. Höfer, za kaplana do Jindřichovic (Heinrichsgrün);
- p. Frant. Passauer, za kooper. do Tří seker (Dreihacken.)

(Stanoviska novosvětců v příštím čísle.)

Uprázdňené místo :

Radošovice, fara patron. nábož. matice od 19. srpna.

V diecési Kralohradecké.

Vyznamenán jest :

- p. Jan Weber, farář v Chotějovicích (Kotwitz), jmenován osob. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Frant. Kozák, kaplan, za administrátora in spirit. v Branně.
- p. Jos. Votočka, kaplan, za administrátora v Štěpanicích.
- p. Václav Oliva, kaplan v Suchdole, za kooper. do Světlé.
- p. Jos. Schmidt, za kaplana do Rokytnice (Rochlitz).
- p. Ferd. Kutscher, za kooper. do Schwarzenthalu.
- p. Frant. Balcar, za kaplana do Lužan.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—I.

Expedice
v knihkupectví
B. Stýbla, na
v. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupectví**

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poš-
tovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Synody v prvních třech stoletích.

Že už „první věk Církve“ čili „první tři století od založení církve skrze Krista až k uznání jí od císaře Konstantina“ mnoho synod čítají a tyto tedy k „středověkému haraburdí“ nenáleží, na to chceme tuto stručně poukázat.

Krátce před uznáním Církve od císaře Konstantina nalézáme synody v Africe a sice r. 305 v Lirtě, 306 a 308 v Karthagu, jejichž účel byl pořádek Diokletianem přerušeny napravit, a 306 v Alexandrii, na níž Meletius biskup Lykopolitánský sesazen.

Vstoupíme-li výše, do III. století, dlouhá řada synod objeví se nám. Za papeže Zefyrina 217 odbyvána synoda v Karthagu. R. 231 shromáždil biskup Demetrius synodu egyptských biskupů a alexandrinských kněží, na níž Origenes z alexandrienské církve vyloučen a na druhé synodě, kteréž kněží přítomni nebyli, hodnosti kněžské zbaven. R. 235 shromážděna synoda v Alexandrii proti kacíři Ammoniovi, 244 v Bostře proti Beryllovi a na jiném místě v Arabii proti Hypnopsychitům domnívajícím se, že duše po smrti spí a při všeobecném vzkříšení se probudí. Po synodě v Karthagu 251, kdež se jednalo o přijetí do Církve těch, kteří v pronásledování u víře poklesli, obklopilo 60 biskupů v Římě r. 252 papeže Kornelia a vyjádřili souhlasení své s jednáním jeho v té věci, též v Antiochii synoda 252 o tom rokovala. Zdali

platen křest od kacíře udělený, o tom rokováno 235 na synodě v Antiochii; v Karthagu za touž příčinou shromáždilo se r. 254 31 biskupů, r. 255 opět 71 a r. 256 dne 1. září 85 biskupů z Afriky, z Numidie a z Mauritanie. R. 261 slavena synoda v Alexandrii, jenž zavrhl učení Sabelliovo, r. 262 v Římě, jenž zkoušela výroky Dionysia biskupa alexandrinského o stejné bytosti Syna s Otcem. Proti Pavlu Samosatenskému slaveny v Antiochii tři synody r. 264, 268 a 259, na kteréž poslední 80 biskupů prohlásilo učení jeho po třetí za bludné.

Vstupme ještě výše do II. věku a vizme zdali i tu se nám vyskytnou nějaké známky života synodálního. Eusebius praví, že na mnoha místech proti Montanistům synody se odbyvaly, od nichž nové učení zkoušeno a co bezbožné a bludné zavrženo bylo asi r. 160. Jedna z těchto synod slavena v Anchialu v Thracii, jíž předsedal biskup Sotas, a druhá v Hierapoli, kdež 27 biskupů bylo shromážděno; veliký to zajisté počet na tehdejší čas! Tehdáž ještě žili učenci apoštolů a zajisté kladli velikou váhu na synody, jinak by jim nebyli přítomni bývali. Zajisté jim nenapadlo, že toto prastaré zřízení církevní, kteréž bylo slavným osvědčením jednotejného smýšlení u víře po dalekých krajinách rozptýlených biskupů, po mnohých a mnohých letech hrozný anachronismus připočte k „středověkému haraburdí!“ — R. 196 povolal papež

Viktor synodu do Říma a zároveň vy-
zval nej přednější biskupy všech zemí,
aby synody svolali a o času slavení
velikonoc se vyjádřili. Na toto vyzvání
jeho slavena synoda v Jerusalemě, k
níž se dostavilo 15 biskupů; biskupové
z Pontu shromáždili se kolem biskupa
Palmos v městě Amastris, biskupové
z Gallie okolo Irénea, Achajští okolo
Bakchyla, biskupa Korintského; Meso-
potamští sešli se v Osroene a Malo-
asiatští u velmi velikém počtu v Efesu
u Polykrata, biskupa tamějšího.

Ku konci III. století shromážděna
od Viktora synoda v Římě proti An-
titrinitáři Noetovi a od Agrippina v Kar-
thagu, kdež započato rokování o křtu
kacířském.

Tyto synody v nejstarších dobách
Církve slavené dokazují patrně a skvěle,
že biskupové tehdejší bedlivě střežili
před každým bludem svěřený jim po-
klad zjevené pravdy, že horlivě odpo-
rovali každému novému, neoprávněnému
učení náboženskému. Synody tyto dá-
vají na jevo, jaká jednota a úzká vzá-
jemnost Církve tehdejší oživovala. Jako
vojsko jednoho mocnáře v mnohých
odděleních a na rozličných místech proti
rozličným nepřítelům bojuje: tak i tehdy
bojovníci Kristovi v rozličných táborech
čili synodách se shromažďovali, aby tím
více vespolečnou vírou přesvědčení, spo-
jenými silami jednosvorně se postavili
na odpor proti nepřítelům pravdy ne-
beské. Teprve když síla jednoho ne-
přítele nad míru vzrostla a útokem na
základ učení křesťanského, na dogma
o božství Krista Pána hnala; tu i Cír-
kev stáhla všechna oddělení vojáků svých
v jedno v městě Nikea. Jméno to zna-
mená vítězství. Řízením prozítkelnosti
Boží dáno městu tomu jméno, které
předzvěštovalo první všeobecné vítězství,
jakéhož dobyla Církev na obecném či
oekumenickém sněmu svém v témže
městě Nicei.

Vystoupíme-li nejvýše, do I. století,
spatříme i zde synody a sice první
mezi na nebe vstoupením Páně a se-
sláním Ducha sv., v níž Petr u pro-

střed 120 bratří stoje vyložil potřebu,
aby doplněn byl počet dvanácti apo-
štolů (Skut. 1.), ale nic nečteme o tom,
že by byl někdo z laiků mluvil. Když
pak při jiné synodě, kterou do roku
30. kladem, dvanácté apoštolů svolalo
množství učeníků k volbě sedmi jahnu
(diakonů), i tu slyšíme mluvit jen apo-
štolu, ani praví, že muže naznačené
jahny ustanoví, a tito byli také apošto-
lům představeni, a apoštolové modlíce
se vzkládali na ně ruce; že by byli
laici je světili neb nad volbou jejich
rozhodovali, o tom není zmínky. Že
při synodě apoštolů, kteréž byli Pavel a
Barnabáš přítomni a jižto do roku 48.
klademe, „mlčelo všechno množství,“ o
tom bylo již v Blahověstu mluveno.
Že r. 46. slavena byla, to vyplývá z
listu sv. Pavla ke Galatům (Gal. 1, 2),
kdež praví, že po třech letech a pak
zaše po čtrnácti letech přišel do Jeru-
saléma. Jelikož na nebe vstoupení Páně
do r. 29. kladem a dle martyrologií
dávno před VI. stoletím v chrámech
předčítaných, dle Oekumenia a Baro-
nia Šavlovo obrácení 25. ledna v dru-
hém roku po na nebe vstoupení Páně
se událo: tedy rok 31., přidáli se k ně-
mu oněch 17 let, udá rok 48. co čas,
v němž slavena nadřečená synoda v Je-
rusalemě. Později ale než 49. nemohla
býti slavena proto, poněvadž po ní asi
za 5 měsíců Pavel přišel do Korintu;
kamž nedávno byli židé z Říma vy-
povězení přišli, tito pak byli vypově-
zení dle svědectví Orosiova v devátém
roku panování císaře Klaudia, což jest
r. 49, ano Panuinus (in Fastis) výslovně
praví, že v devátém roku panování Kla-
udiova Pavel do Korintu přišel. — R.
71. sešli se opět všickni tehdy žijící
apoštolé, tedy Jan, Ondřej, Filip, s pří-
buznými Páně k synodě, na níž vyvo-
len Šimon za biskupa Jerusalemského.
Dle učeného mučenníka Pamfila, učí-
tele Eusebiova, měli apoštolové synodu
též v Antiochii.

Udali jsme synody, kteréž v prv-
ním věku Církve, v prvních třech sto-
letích odbývány byly a mohli bychom

jiné ještě jmenovati, o nichž ale nevíme, kdy se daly, jako synody v Thusdrum, v Suffetule, v Macrianě, v Septimunice, v Milevě, Byzaceně a v Mauritanii. Množství jejich ukazuje, jak mnoho si na nich tehdaž zakládali. Ale na žádné z nich nestalo se, aby laici co slyšící a poslouchající členové Církve byli rozhodovali zároveň s biskupy, s *pastýři* svými, u věcech učení, obřadů neb řízení Církve se tykajících. Jest učenník nad mistra a má ovce vésti pastýře?

Skončíme slovy sv. Klementa papeže z I. věku, jež napsal ku Korintským: „Apoštolové po krajinách a městech kážice ustanovili biskupy a diakony nad těmi, kteří by budoucně uvěřili“ (I. Cor. 42.), a slovy sv. Ignace Antiochenského: „Nikdo ničeho, co se Církve týká, nekonej bez biskupa; co onen schvaluje to i Bohu líbezné jest, protože jej následujte. Napominám vás v jednotě Boží, usilujte vše vykonávat, ješto biskup na místě Božím předkuje a kněží místo rady apoštolské zaujímají. Záslušno, abyste v jednovorném poslušenství dokonali, biskupu a kněžím poddaní a ve všem posvěcení byli.“ (Ign. ad Smyrn., Magn., Eph.)
M. D.

Blahoslavená Anežka, panua,

dcera krále Českého.

(Pokračování.)

Papežové Řehoř IX. a Innocenc IV. potvrdili řeholi sv. Kláry, kterouž nížadným způsobem přiměti nemohli, aby nějaký majetek pro kláštery přijala, aneb tuhý život svých řeholnic zmírnila. Tato potvrzená pravidla řeholní odeslala sv. Klára naší bl. Anežce, jakož i všechny výsady a odpustky řádu propůjčené okolo roku 1251 s třetím listem svým. Blahoslavená naše abatyše s největší svědomitostí nejen sama zachovávala pravidla ta, nýbrž i nad ostříháním jich od sester svědomitě a s láskou mateřskou bděla.

Když sv. Klára cítila, že se její hodinka poslední blíží, nemohla jinak, nežli před svým vykročením z tohoto světa Anežce Pražské dáti poslední důkaz lásky. Čtvrtý list, který jí asi 1252 poslala, dýše láskou Boží, a dejž Bůh, aby srdce každého čte-

náře jeho toutéž láskou Boží roznítil. Jest obsahu následujícího:

„Polovici duše mé, obzvláštní svatyni nejvroucnější lásky, nejjasnější královně Anežce, mé nejdražší matce a dceři, zvláště, ním způsobem nade všechny milované, přeje Klára, nehodná služebnice Ježíše Krista a neužitečná služebnice služebnic Jeho v klášteře sv. Damiana, spásu a milost, aby zpívatí mohla s ostatními svatými pannami před trůnem Božím a Beránkovým píseň novou, a aby mohla následovati Beránka, kamkoliv jde.“

„O matko a dcero, nevěsto Krále všech věků, jestli jsem vám snad tak často nepsala, jak si toho moje a vaše duše přeje, nedivtež se tomu, a nedomnívejtež se nikoliv, že by se horoucnost lásky, jižto k vám plápolám, jen v nejmenším byla zmenšiti mohla. Jako vás milovalo srdce matky vaší, tak miluji vás i já. Jedinkou příčinou, častějšímu vyměňování myšlenek překážky kladoucí bylo, že zřídka jsem na lezla jistého posla, a že na silnicích jest velmi nebezpečno. Avšak nyní, kdy se mi udála příležitost, abych Láskám vašim psátí mohla, plesám a raduju se s vámi, nevěsto Ježíše Krista, radosti Ducha svatého. Neboť jako první sv. Anežka s neposkvřeným Beránkem, jenž snímá hříchy světa, sloučena jest, nápodobně i vám, přeshastná, té milosti se dostalo, požívati nevýmluvných slasti tohoto spojení, jež zástupové nebeští s úžasem rozjímají, touha po nich všechno za sebou táhne, upomínka na ně obcerstvuje, výbornost jejich všelikou radostí naplňuje, jejich líbezná vůně mrtvé křísí, a slasti plné patření všechny měšťany nebeského Jerusalema oblažuje; ono jestiž lesk velebnosti, světlo věčného světla a zrcadlo bez poskvrný.“

„Poblížejte každodenně do toho zrcadla o královno a nevěsto Ježíše Krista! Pozorujte v něm často tvář svou, abyste se zevnitř i vnitř rozmanitými květinami všelikých ctností ozdobila a se přidíla zlatohlavem, který dceři a nevěstě Nejvyššího přísluší. O nejmilejší! Bude vám dáno s milostí Boží, abyste ráda v tomto zrcadle se shlížela. Pojďtež a viztež tu především toho přeladkého Ježíše, jak leží v jeslech v největší chudobě, zavinit v chatrné pleny!“

„Ó podivu hodná pokoro! Ó překvapující chudobě! Král andělů, Pán nebes i země leží v jesličkách! U prostřed toho zrcadla rozvažujte tu blaženou chudobu svatě pokory, pro kteroužto z lásky přemnoho ráčil trpěti. Konečně na nejnižším díle zrcadla rozjímajte tu nevýmluvnou lásku, z které se na dřevo kříže nechal

přibíti a potupnou smrtí ráčil zemříti. Tam odtud volá ke všem okoljdoucím: „O vy všiekni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jestli bolest, jako bolest má. (Pláč. Jer. 1, 12.) Odpovídejmež volajícimu a bĕdujícimu, ano odpovídejmež jemu tímtež srdcem: „Paměti pamětliv budu, — Tebe ó Božský Ježíši! — a chřádnouti bude ve mně duše má.“ (Tamtěž 3, 20.)

„Zabrána jsouce v toto rozjímání zpomeňtež též na svou ubohou matku a věztež, že i já jsem blahou upomínku na vás písmem nehynoucím na dsky srdce svého napsala, neboť vás nade všecky miluji. A co mám ještě říci? Jazyk tělesný musí umlknouti, jednáli se o lásce k vám; tu může jedině mluvit jazyk duše. O poženaná dceru! lásku, jižto k vám chovám, nelze tělesným jazykem vysloviti. Co jsem tedy napsala, nestačí. Račtež to přijíti blahosklonně a laskavě, a uznejtež v tom aspoň poněkud materskou lásku, kterouž každým dnem k vám a dcerám vašim více se rozněcují.“

„Ó naše nejhodnější sestro Anežko! Já poručím snažně v Pánu sebe i družky moje vám a družkám vašim. Mějtež se dobře, nejmilejší; žijtež dobře s dcerami vašimi, až přistoupíte k trůnu velebnosti velikého Boha, prostěž Ho za nás. Amen.“ (Abb Demore).

Posledním tímto listem, jenž lásku Boží výmluvně hlásá, uchváćeno jest láskou plápolající srdce Anežčino mocí neolatelnou. Věru zápas to duší svatých, kteráby více milovala ženicha nebeského. Svěťice Boží byly vzdáleny všelikého světského se dvoření, a tudíž jasně poznáváme velikou svatost bl. Anežky ze slov sv. Kláry, o kteréž smíme ano musíme předpokládati, že zjevením Božím poznala vysoký stupeň dokonalosti Anežčiny, nebo jak již praveno, nestává ani té nejmenší stopy, žeby byla sv. Klára některé jiné souvěké řeholnici vůbec, tím méně tak nad pochopení účtivě psala. Serafinská zakladatelka Klarisek obdivuje její statečnost, s jakou pohrdala vším, co svět vychvaluje; klade svou nejživější důvěru v mocnou modlitbu její, očekává, že co jiným řeholnicem se nedostává na horlivosti, ona svým následováním Ježíše Krista nahradí; nazývá ji polovicí duše své; dosvědčuje, že ji nade všecky řeholní sestry miluje, ano že láska ta jest tak veliká, že se tělesným jazykem ani vysloviti nedá; vychvaluje ji co obzvláštní svatyni lásky nejsrdečnější atd. Tak by sv. Klára nebyla mohla mluvit, kdyby nebyla obzvláštním způsobem od Boha poučena bývala. Z toho tedy patrné, že se naše bl. Anežka mezi duchovními

dcerami sv. Kláry jako slunce mezi hvězdami svou dokonalostí skvěla. Čeho nejvíce želeť jest, že nám nejsou zachovány ty rozdílené dopisy, jež bl. Anežka sv. Kláře do Assisi psala. Zajisté jimi vanul duch lásky, čistoty, chudoby, pokory, poslušnosti, slovem všech ctností.

Ano ty ctnosti byly tak skvělé, že jimi Církev Boží novou září byla oslavena, a naše drahá vlast nad jiné povýšena. Budiž nám dovoleno na některé poukázati.

Celý život bl. Anežky hlásá neobyčejnou lásku k Bohu. Pominouce, co již svrchu nastíněno životopisem, promluvíme toliko o její modlitbě. Nejsv. Svátost oltární byla jí sluncem duchovním, před níž srdce své otvírala a paprsky jeho do sebe ssála. Mezi tím, co jiné řeholnice v jizbičkách svých dlely neb odpočívaly, klečívala bl. abatyše v kostele před nejsv. Svátostí oltární, rozplývající se vroucími slzami, tak pokorena v sv. rozjímání, že obyčejně o tom, co se vůkol v tělesném světě děje, nic nevěděla, byla jako bez sebe, neznamenalajíc, co se kolem ní děje, neznajíc a nevidouc přicházejících a odcházejících sester. Tvář se leskla světlem jemným a jasným, tak že to sestrám posvátnou hrůzu působilo. Když pak na rozkáz lékařův v kruté zimě obvyklým způsobem celé noci v chrámě nesměla dlíti, konávala ve své jizbě, obrácena obličejem k nejsv. Svátosti oltární své modlitby. Tu jedna sestra ji viděla každodenně nad zemí povznešenou a světlem neobyčejným ozářenou, slyšela vroucí vzdechy lásky, a spolu neznámý, Anežce odpovídající hlas, jemuž však nerozuměla, ač slova slyšela. Na slavnost Božího vstoupení procházela se se sestroma Priskou a Vratislavou po zahradě vroucně se k Bohu modlíc. Tu najednou se vznášela od nich, až udiveným sestrám z očí zmizela. Když se k nim opět dostavila, oplývala nevýslovnou radostí. — To ovšem není nevyhnutelným důkazem svatosti, avšak skvělým to znamením nepochopitelné lásky, která táhla duši k Bohu a za sebou proti zákonům přírody hmotné tělo. V životě svatých není to nic neobyčejného, že se v rozjímání svém o lásce Boží nad zemí vznášeli.

S láskou Boží souvisí láska k nejsvětější jeho Rodičce, Panně Marii. Jak vroucí byla tato láska, vysvítá již ze slibu věčné čistoty, který Anežka ve Vidni na slavnost zvěstování Marie Panny složila, jakož se k ní vždycky co dítě k své matce utíkala.

O její lásce k bližnímu svědčí až podnes špitál v klášteře křížovnickém v Praze, v němž až po tuto chvíli ošetřují se staří neduživci. O téže lásce mluví to, co bylo

již o nemocných řečeno, jakož i založení kláštera Františkánského, aby se o duše nesmrtelné dobrými vůdci postarala. Sama k sobě byla nad míru přísná, k jiným pak v pravdě laskavou a pečlivou matkou. Vidouc, že v jejím samostanu jsou útlé dcery z vysoké šlechty, které tuhou kázeň sv. Kláry, poněvadž podnebí v Čechách mnohem chladnější jest nežli v Itálii, bez uškození na zdraví nemohly zachovávat, vyprosila nejprvé na papeži Řehoři IX., že směly sestry ve čtvrtky a v neděli jísti dvakráte za den, a to i pokrmy z mléka; nad to, aby se na den Božího narození, na Boží hod velikonoční, o svátcích Marie Panny a ss. apoštolů nemusely postiti; dále, aby směly nositi po dvou sukních, škapulír a pláštík pošíty kožešinou a střevice, a na lůžku užívati podušek, vycpaných senem a slamou. Tyto výsady k její prosbě rozšířil Innocenc IV. ještě tou měrou, že dovolil, aby směly sestry požívatí ryb, vína, jidel mlčných bez rozdílů, jsouli zdraví čili nemocny: dále zmínil půst tím, že v úterý a ve čtvrtky sestry od přísného postu uvolnil a dovolil, aby se též o jiných předních slavnostech církevních postiti nemusely. Avšak bl. abatyše postaravši se takto o blaho sester řeholních sama tím tužší půst zachovávala, požívajíc ponejvíce toliko suchého chleba, kterýž namáčela do vody, aneb nějakého ovoce aneb plodin zemských. Tou příkrostí její druhdy silné tělo tak se vysílilo, že nebyla leč kost a kůže. Na tom však neměla dosti. Nosilat pod řeholním šatem na holém těle žíněné roucho, kteréž těsně k tělu přilehalo.

O její smířlivosti díme tolik, že když některá sestra nevrlostí uchváčena jí něco předstírala, nepozbyla pokojné myslí, nýbrž byla přívětiva a buď mlčela, aneb zamítajíc svou hleděla ochotně plniti vůli cizí. Ano byvši neopatrným horlením některé sestry, aneb i představených rádu citlivě uražena, ani slovíčkem si nestěžovala, nýbrž povzdechla: „Díky Bohu!“ — a hned pak se odebrala k nohoum ukřižované Lásky a hořce plakávala nad hříchy svými, co jedinkou příčinou všelikého nedorozumění. Ano jsouc od spustlých světáků urážlivě tupena, mstívala se jediné tím, že jim za to všemožné služby prokazovala.

Sladkými slovy svými ukájela svárlivých; a jevila zajisté nejkrásněji útlý cit, když měla některou z podrízených sester pokárati. Tu hleděla laskavými slovy chybující nakloniti k dobrému, a neštítla se v pokoře své i k nohoum jí padnouti a prositi: „Odpusť milá sestro, jestli jsem nechťic v něčem tě zarmoutila.“ Z toho

jde, že nechovala proti nížádnému, i když jí zlovolně bylo ukrivděno, v srdci svém záští, toho jediné litovala, že, kdo ukrivduje, Boha hněvá a sobě na duši škodí.

Tuto smířlivost a nezměnitelnou i k úhlavnímu nepříteli lásku vážila bl. abatyše z ran Ježíše ukřižovaného, jenž stálým předmětem jejího rozjímání byl. Každodenně mnoho hodin klečela před křížem Spasitele svého. V pátek však od ranního bdění, tedy od třetí hodiny až do deváté tak se do ran ukřižované Lásky zabírala, že hojné slzy při tom vylévala. Po té povstanouc podlé kříže bolesti nejsv. Rodičky Boží na mysli uvažovala a bolesti ty s panenskou matkou spolu cítila. Právě toto rozjímání přehořkého umučení Páně bylo jí jako žebříkem do nebeské vlasti a libým odpočinkem ve všech strastech. Toto rozjímání jí oslazovalo všechny práce, léčilo všechny neduhy těla a duše, sílilo jí ve všech protivenstvích. Toto rozjímání bylo nepřemožitelnou zbraní proti všelikým útokům pekelným a nevyvážitelnou studnicí hojných slastí ve všech okolnostech života.

Za tuto lásku odměnil Pán věrnou služebnici svou duchem prorockým. Když dne 25. srpna l. P. 1228 řeholnice sv. Kláry v kostele nejsv. Vykupitele průvod konaly a Boha za Přemysla II. prosily, který tehdáž proti Rudolfovi Habsburskému vojnu vedl, najednou bl. abatyše na smrt zbledla, v tváři neobyčejné poděšení jevila, začala se chvěti a hořce plakati. Přítomné sestry se úzkostně kolem ní shromáždily, a teprv po mnohých otázkách od Anežky uslyšely: „Ubohý Otokar! zrádně padl, na celém těle hrozně zohaven, což mne tolik poděsilo!“ Sestry bedlivě zaznamenaly den a hodinu této události, a hle, právě tu hodinu Přemysl Otokar, na bojišti moravském na hlavu jest poražen, a tento tak slavný král zlopověstnou zradou ničemného Miloty z Dědic úžasnou smrtí zahynul.

Jednoho dne poslala jistá paní z města Prahy sestrám košíček vybraných jablek. Sestra, která je měla abatyši doručiti, přemogućena žádostí očí svých jedno jablko si nechala. Avšak svědomí jí hned činilo výčitky pro tuto hříšnou nezdrželivost, proč bez odkladu jablko opět do koše položila a všechna, jakž byla poslána, odezdala matce duchovní. Blahoslavená služebnice Boží usmívajíc se pohledla na sestru a podávajíc jí místo jednoho, dvě jablek rekla: „Dobře jste učinila, že jste pamětliva jsouc dobrovolné chudoby, kterouž jste Pánu Bohu slíbila, pokušení překonala a jablko navrátila. Lépe jest jedno vzíti s povolením nežli deset proti pravidlům řeholním.“

V klášteře Klarisek zemřela nábožná řeholnice Brigita. Všecky sestry slzely hořce nad odchodem milené družky, jediné Anežka nemohla utajiti radostného úsměvu. Sestrám to bylo nápadné i tázaly se představené, coby to mělo znamenati, načež ona odvětila: „Vidělat jsem Brigitu provázenou sbory andělskými vstupovati do slávy nebeské, nevím tedy věru, proč bych se neměla z toho radovati!“

Roku 1269 stonala naše světice velmi nebezpečně, lékař nevyhnutelnou smrt očekávaje, povlel, aby byla svátostmi umíráních na cestu k věčnosti zaopatřena. Světice se všemu s největší ochotností podrobila, ale i s tou největší jistotou tvrdila, že hyni ještě nezemře; nýbrž že ji všichni přátelé krevní smrti předejdou, což se také skutečně stalo. (Budoucne dále.)

Děšť.

Bylo léto. Neobyčejné, neustupně dodržující sucho vládlo oborem vzdušným; náramně vedro těžce a hnětlivě leželo na všem, co dýchalo pod sluncem. Země, všechna zprahlá a vysmahlá zála po vláze tisícerymi trhlinami a rozsedlinami svými. Rosy, této jindy tak štědré a vítané nahraditelky deště, nespátrilo oko skoro ani jedinou krůpěj, a darmo byl bys za jitra se sháněl po diamantech a perlách, rostoucích na květu a lupenu. Nejedna studánka, opuštěná nevěrným zdrojem, přestala tekutým svým stříbrem hasiti poutníkovu žízeň; ne jeden potůček, co jindy žvatlavým hlaholem svým pestrou oživoval palučinu, oněměl docela. Na sadě, na poli všecko smahlo, mřelo, hynulo, kvapic úprkem k předčasnému vyspění. Podobalo se, že se nebe nesmířitelně rozhněvalo na tu naši zemi, neustavně ji slehajíc svou ze žhoucích sluncových paprsků spletenou metlou; a kdo africké podnebí dosud znal jen z kněh a map, naučil se je znáti nejvlastnějším svým názorem!

Za takového počasí ubíraly se dítky pana Budimíra večer jak večer do zahrady, kdež jim otec pro radost k opatrování byl svěřil několik překrásnými květinami osázených záhonků. Nesouce větší menší koněvky a kropeničky v ruce, jak komu stačovala síla, spěchávaly tam, kde je netrpklivě čekaly jejich žízni mroucí opatrovanky. Ach, co se tu nazalávaly svých kvítků, co se při tom napotily! A přece jak málo to vydalo, prospělo všecko! Nově vzešlé slunce brzo zas až na poslední kapku vyssálo namokřenou prst, trsy opět svésily své mdlé vyrudlé lupení, a kvítka znovu sklonila své hlavinky, a dítky okem

čím dal smutnějším zíraly na odumírající svou radost a chloubu.

Tu se jedné noci nebe smilovalo; tichý vydatný déšť snesl se dolů k žíznivé zemi. Přisedše z jitra do zahrady, ó jak se tu zradovaly, jak zaplesaly dítky! Všecko odýchovalo novým životem, všecko se jevilo v omlazené kráse.

„O, pohled pak, otče!“ s tváří radost rozeskvělou zvolal nejstarší syn Eduard, „co jsme se nastarali, napracovali, nazalávali: a přece by byly poschly, pohynuly ty naše květiny, kdyby se nebyl dostavil ten blahodějný déšť!“

„Kdo by ti nedal za pravdu, Eduarde!“ odpověděl otec a doložil hned: „Nu, tu jste přece na své vlastní oči viděly, dítky! že marně se namáhá člověk, marně zalévá zahradník, jestliže Bůh v dlaní své uzavře a dolů na zemi nespustí požeňání — deště!“

„Jako pak se vám, drahé dítky, vedlo s pěstováním květiněk zde na zahradě, podobně se vám bez deště povede při hledění a pěstování oněch daleko krásnějších kvítků, co rostou v zahrádce lidského srdce. Snad mi rozumíte, na jaké tu as myslím rostlinky?“

„Jak bychom nerozuměli,“ odpověděl zase Eduard. „Ty máš bez pochyby na zřeteli myšlenky, city, žádosti, úmysly, vůbec pak to, co se rodí na půdě duše a z čeho vykvétají tak rozmanité ctnosti. — neníli pravda, otče?“

„Tak jest,“ řekl otec. „A ten déšť, bez něhož i při nejlepší vůli, i při nejpilnějším přičinění by marnou zůstatí musela vaše touha po ctnosti, co myslíte, dítky! jaký že jest to déšť a které jeho jméno?“

„To jsme právě včera ve škole slyšeli“ kvapně odušil Emil; „je to milost Boží; je to ona nadpřirozená a vnitřní pomoc, které nám Pán Bůh pro zásluhu Ježíše Krista skrze Ducha svatého udílí, abychom mohli být spaseni!“

„Máš dobrou paměť, Emile!“ s patrným zalíbením odpověděl otec; „i nepochybuji, že tomu, cos vyřkl, taky dobře rozumíš. — O jen se, milé dítky! všelijak přičiňte, abyste se hodnými stali té tak nevyhnutelné potřebné Boží milosti. A jsouce jí obdařeni, působte s ní spolu věrně a upřímně, aby vám dána nebyla nadarmo! Pak i vy budete moći říci se sv. Pavlem: „Všecko mohu skrz toho, který mne posiluje!“*)

Frant. Cernohouz.

*) S potěšením činně známé, že důst. p. spisovatel hodlá co nejdříve vydati tiskem sbírku těchto svých pravd v podobestvích či parabolách.

Klekání.

Jest klidný letní podvečer
a s nebe rosa kane,
dech vonný kvítků po luhách
tak přeblaženě vane.
I sklánějí své hlavinky
jak na klín matky děcka,
a modlejí se všpolek
upřenábožně pak v šeka.
Zíť kvítka ta teď, člověče!
a styď se za svou slávu
tam z výsky slyšet klekání,
a ty neskláníš hlavu? —

Ten zvonek zní tak dojemně
jak by o něco prosil,
ach, prosí on, však hluchý's ty,
svět v náručí tě — nosil! —
Jaromír Fr. Lhotka.

Starý Koupal a ten rod.

(Obrázek z venkova.)

I.

„Šel jsem Chválkovem. Právě jsem byl na návsi, tu počali zvonit hodinku. Jak dojímavě působí tyto zádumčiví zvukové na srdce lidské! Můj Ty Bože, pomysli si člověk, kdy asi i mně nastane doba odchodu z tohoto světa? O tom rozjímaje zbožně se modlí, stařec i mladík, za nebožtíka „Otče náš,“ a „Zdrávas“ s dodatkem: „Odpočinutí věčné dejž mu Pane, a světlo věčné ať mu svítí!“ Žádostiv zvěděti, komu by hodinku zvonili, tázal jsem se stařečka tudy jdoucího:

„Příteli, komu pak to zvoní umíráčkem?“

„Starému Koupalovi, býval někdy rychtářem; škoda ho, takový člověk se každý rok nenarodí. Na něho obec naše nikdy nezapomene, máť po něm pěknou památku.“

Rád bych byl zvěděl o starém Koupalovi něco bližšího. I řekl jsem: „Chvátáte, příteli?“

„Nechvátám; jdu s pole, a teď si musím pohovět, vždyl již nejsem mladík. Před třiceti lety bych byl ještě vůz přiskočil; ale teď, když táhne sedmdesátka, nechce to tělo již sloužit. Ale proč se tážete, chvátám-li?“

„Prosil bych vás, kdybyste mně něco o tom zemřelém vyprávěl, řekl jste, že obec má po něm památku. Ale abychom tu na návsi v tom vedru nestáli, pojďme pod střechem třeba tuto do hospody.“

„Máte pravdu, vedro jest náramné, tak

že div všeco se nezejme, a to trvá již po kolik dní! Nedá-li Pán Bůh vlažičku, bude zle!“

Vešli jsme do hospody. Stařeček jal se vyprávěti:

„Abych nic nevynechal, počnu od otce nebožtíka Koupala. Otec jeho byl Rus a usadil se po francouzských válkách v naší vesnici. Brzy uměl prý dosti dobře česky, tak mně říkával můj otec — dej mu Bůh lehké odpočinutí — a získal si záhy lásku i důvěru všech sousedů. Jeho manželka byla z vedlejšího stavení, hned tu vedle hospody. Nebylo mu však souzeno dlouho tu žíti, zemřel v desátém roce po svém příchodu sem k nám. Nebožtík Koupal byl star teprv devět let, když mu otec zemřel. Nežli dospěl, hospodařila matka jeho, šlechtná to žena, na niž chudí dlouho nemohli zapomenout. Když bylo Koupalovi dvacet let, oženil se a převzal hospodářství. Všecko mu jen květko, a víteli, proč? On choďoval do chrámu Božího každý den, čeládka trikrát týhodně, a proto měl s hůry pozhnání. V krátkém čase přikoupil ještě jednu živnost, pak ještě půl a tak se stal nejzámožnějším v obci. Ale věda, kdo mu všecko to byl nadělil, nezapomněl na Něho. Když byla věž s kostelem i se školou před pět a dvaceti lety shorela, tu on sám školu na své takořka útraty vystavěl a nové zvony na věž dal: neboť i ty vzaly požárem za své. Všude, kde bylo kousek prázdného místa, postavil Boží muka čili kříž. Kamkoli se poodstříhl ohlídl vůkol naší osady, všude spatřil znamení našeho spasení, a Pán naši osadu střežil, neboť není pamětníka, aby tu nás bylo kdy potlouklo, a neb aby nějaký přival byl se nad naši osadou strhnul. Na tom však nebylo dosti; on dal sám z dobré vůle učitelí kus pozemku, aby nemusel býti nuzně živ jako ten nejchudší nájemník! Přišel-li k němu chudý prose, neodešel s prázdnýma rukama. Co tomu říkáte?“

„Co tomu říkám?“ — odvětil jsem — „že byl příkladný soused a dobrý křestan. Kdyby každý jenom poněkud tak jednal, byl by na světě ráj! Zůstavil po sobě dítky?“

„I arcí; dva synové jsou doma a jedna dcera se vdala na živnost Štětkovu!“

V tom zvoněno poledne. Stařeček se pjal nábožně své suché ruce, oči jeho pohlížely k nebi jako lesknoucí se hvězdičky nebeské, které záhy již zajíti mají, já byl dojat, a již dávno nemodlil jsem se tak vřele pozdravení andělské jako tenkrát! Poslední zvuk poledne dozněl, a stařeček nábožně pozdravil: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, načež já: „Až na věky věků, Amen.“

„Děkuji vám, příteli, posilniž Vás Pán Bůh,“ — pravil jsem, louče se s tou poctivou duší, — „když byste byl ještě dlouhá léta živ.“

„Nevím, nevím“ — zavrtil on šedivou hlavou — „tuším, že dlouho již nebudu trávu šlapat. Ale děj se vůle Boží!“

Rozloučili jsme se.

II.

Jest na jaře; venku milo jako v zahradě, když stromová kvete, vše má radost že tak krásně, ba i ten červík vyhřívá svou blavičku na mladém pažitě. Ubírám se opět k Chválkovu. V duchu sobě připomínám lonské chvíle, když jsem se tu s tím milým stařečkem sešel: Jest-li pak posud živ a zdrav? Sejdu-li se s ním opět? Takové myšlenky kroužily hlavou mou. Či jest již na věčnosti? Tomu-li tak, dejž ti Bůh věčnou blaženost. Právě jsem byl u svatého kříže, jenž stojí na návrší nad Chválkovem. — Nyní k večeru mělo se jaksi k dešti. A opravdu sotva jsem asi tisíc kroků popošel počalo pořádně pršet, krá-pěje zvonily o můj širák. Proč v dešti dále jíti — pravil jsem — zastav se v nejbližším statku; a tak jsem i učinil. Dvůr, do něhož jsem vstoupil, byl prostranný a čistý; všecko bylo na svém místě, svědčíc o správnosti majitele. Na zápraží zame-teno, a na dveřích vedoucích do světnice bylo přibito domovní požehnání na velikém archu.

„Pochválen buď Ježíš Kristus“ — řekl jsem vstoupiv do světnice.

„Až na věky věkův“ — odpovědělo mň několik hlasů. „Budte přátelé tak laskaví“ — pokračoval jsem „a popřejte mně tu místa, pokud nepřestane pršet.“

„I s radostí“ — odpověděl silný muž v prostředních letech. „Františku, přines pá-novi židličku, aby si mohl sednout, jeť po cestě, budou ho nohy bolet.“

Nežli jsem se zpamatoval a ohlídnul, již jsem si musel sednout; čiperný klučina mně nedal pokoje.

„Před rokem jsem tudy šel“ — řekl jsem abych rozmluvu nějakou započal, — „snad se od té doby nic nezměnilo?“

„Ba mnoho“ — odpovídal onen silný muž, v němž jsem hospodáře poznal — několik osadníků doprovodili jsme k starým známým na hřbitov, mezi nimi též starého Blažka.

„Kdo byl ten starý Blažek?“

„Poctivá duše, pln dobroty a lásky. Nikdo si na něho jakživ neztěžoval a každý ho měl rád.“

Tu jsem se počal obávat, že by to mohl býti můj stařeček. I popisoval jsem

jeho tvář a celé vzezření, jak tenkrát vyhlížel a podivení se množilo.

„Odkud jej pane znáte“ — tázal se hospodář.

„Sešel jsem se s ním loni v letě na návsi právě tehdy, když starému Koupalovi hodinku zvonili.“ Při těchto slovech upřel na mne hospodář oči a ohlédnal se stranou spatřil jsem, že hospodyně zástěrou si oči zakrývá. Proč jsem raději nemlčel, — pomyslíl jsem si, — zajisté jsem se dotekl nějaké bolestné upomínky.

„Jak pozoruji“ — pravil jsem abych ticho přerušil, — „není vám tato upomínka lhostejná.“

„Vždyť to byl můj tchán,“ — odpověděl hospodář a hospodyně slzela.

„Říká se tuteď u Štětků.“

„Ano.“

Vyprávěl mně nebožtík Blažek o něm a musím se přiznati, že jsem se podivil.

„A čemu?“ — tázal se Štětka.

„Tomu, co všecko pro obec učinil.“

„Pokládal to za svou povinnost.“

„Ale na sta jiných na ni zapomíná.“

„Musíme to hledět napravit. Já, ač nemám velikou živnost a už tři děti, dá-li Pán Bůh, přes rok chci dát Dobešovský kostelíček obilit a trochu opravit, aby tu nestál jako sirotek, jehož se nechce nikdo ujmout. Manželka mně bez toho vyčítá, že jsem to měl již letos učinit; já bych to byl také učinil, ale když ta práce člověku nedá. Také jsem letos stavěl a tu bylo málo času, abych byl mohl tam k práci dohlížet.“

Zvonek oznamoval klekání. Nastalo ticho, přerušila se rozmluva, a modlitba nábožných srdcí vstoupala k nebesům. Jak blaze jest člověku u srdce, dli-li v rodině, kam se ještě nevedral nakažlivý mor svět-ské uhlazenosti! — Bylo po klekání, já se přiblížil k oknu, přišli ještě.

„Snad byste nechtěl odejít?“ — oslovil mne hospodář, „počkejte ještě chvíli a nebo u nás zůstaňte na noc!“

„Nemohu — musím býti dnes doma.“

„Když pán dnes nemůže, musí nám slíbiti, že nás jedenkrát ještě navštíví, moji bratři budou mítí veliké potěšení,“ zvala hospodyně.

Jaká pomoc; já slíbil. —

III.

Jest svatého Bartoloměje a ve Chválkově pouť. Dvě hodiny cesty mne neza-bije. Do osmi hodin budu tam. Seznal-li jsem dceru starého Koupala, musím seznat i syny, abych znal celý ten rod. U Štětků čekali oba dva na mne neboť jsem byl zkázal, budeli jen trochu možná že přijdu.

„To máme radost že pán přichází“ — vítali mne všickni — „to budeme mít radostnou pout; škoda že není otec živ, ten by nevěděl radostí co dělat.“

Počali jsme rozmlouvat. V deset hodin šli jsme na kázání a na velkou mši svatou. Pořádek, jaký v kostele panoval, viděl jsem málo kde. Patrně tu bylo, že čítá Chválek mnoho nábožných duší. I ta hudba, ač vesnická, povzbuzovala každého k nábožnosti. Po polednách seděl jsem u Koupalů, kamž byl pozván i Štětka se svou rodinou. Byla to radost diviti se na ty upřímné tváře, zrcadla to lásky a nábožnosti. Mluvili jsme též o věcech náboženských a zvláště o chladnosti u víře.

„Nemohu to pochopit“ — pravil starší Koupal již ženatý — „jak mohou býti mnozí tak vlažní a lhostejní u víře. Modlitba jest jim ničím.“

„Kdo zapomene na Pána Boha, tomu vše lhostejno“ — dovozoval mladší.

„Ba ano tak jest“ — řekl jsem — „kdo se uvrhne v proud hříchů a nepravostí, ten nemůže milovati, co Božího jest, poněvadž to není z tohoto světa.“

Tak a podobně se rozmlouvalo, čas upřel jako stín, a již vyzváněli na požehnání. Šli jsme. Po požehnání navštívil jsem hrob starého Blažka a poklekna modlil jsem se za jeho spasení děkuje mu, že mne seznámil s rodem Koupalův. K večeru jsme se rozloučili, a já musel přislibit, že zůstanu jejich přítelem.

Jaromír Fr. Lhotka.

D o p i s y.

V Praze dne 30. srpna 1863.

[Důtku a naše odpověď.]

Na pouti Velehradské přibyli jsme ke dni 27. července do Brna. Tam sešli jsme se s proslulým knězem o Církev i vlast velice zasloužilým, jenž trpce nesl, že se do „Pozoru“ ode dne 25. července vloudilo pojednání „Nouze o duchovenstvo a nouze v duchovenstvu;“ i vybízel nás, abychom proti návrhům tam činěným se ozvali. Učinili jsme to po návratu z cesty. Do čísla 22. těchto listů vložili jsme odpověď. Vědouce, čím nám „Pozor“ býval, nenazvali jsme ho jmenem, řkouce toliko „u nás ozval se hlas proti rozmnožování duchovenstva.“ Ze šetrnosti poukázali jsme jenom na tu neshodu, že p. dopisovatel chtěje pomoci nouzi duchovenstva, navrhuje, aby zrušena byla místa, kde nouze nebývá. O všem ostatním jsme pmlčeli, za neslušné pokládajíc opakovati mnohá tam uvedená slova, i proto že k dotčenému dopisu bylo poznamenáno: „Slovo v čas od kněze.“ Po

čas byli jsme návštěvou v krajině, kde se „Pozor“ od jisté doby neodebírá i nevěděli jsme až za posledních těchto dnů, že za onu odpověď dne 21. srpna „Blahověstu“ dána důtku. Pan spisovatel tvrdí, jak sám praví, upřímně, že není sice spisovatelem onoho článku a nesouhlasí zcela se zásadami tam vyslovenými, ale že by (článek) tak špatným, aneb necírkevním byl a necírkevní přání projevoval, tomu úplně víry přiložiti nemůže. Dále se táže: proč vzaty byly z onoho pojednání jen ty jeho stinné a slabé stránky. Svrchu jsme pověděli, proč jsme vypustili, co nebylo v „Blah.“ uvedeno. — Dále dí p. spisovatel, že „Blah.“ si přeje, aby bylo hodně mnoho kněží, ale odkudby výživy dostali, o tom ani písmenky. Nikoliv; „Blah.“ si přeje, aby bylo kněžstva tolik, co ho zapotřebí, i aby lépe odměňováno bylo a jeho postavení nezávislejším a svobodnějším se stalo, ale neshoduje se s prostředky zvolenými k dosažení cíle a tudíž nehodlá se propůjčiti za prostředníka těm, jenž by rádi každé nerozvážené slovo bratra svého hned na pranýř postavili; nebude tedy kárati nejmenovaného správce duchovního, jenž novosvěcence nevlídně přijal. Či neměl tento právo, žádati na základě slov: „já Vás nepotřebuji“ o stanovisko jiné, a neměl-li p. dopisovatel povinnost napomenouti onoho? „Blah.“ měl uveřejniti věci neznámé, stesky, jichž mu nikdo nepodal, z toho zajisté pozná p. spisovatel sám, že žádá věci nemožné. — Na otázku: má-li býti obsazeno místo, kde má kaplan 40 zl. šajnu platu a ač za starého svého pána všecko dělá, předce jeho beneficiát o nějakém příspěvku ani slyšeti nechce — odpovídá „Blah.“: Jsou-li tam nesmrtelné duše, o něž onen starý pán samojediný pečovati nemůže, je-li tam druhého kněze nevyhnutelně potřebí, musí ono místo obsazeno býti a kdyby měl apoštol jako sv. Cyrill a Method z východu povolán býti; nebo nedosadí-li tam biskup kněze, dá tam Gustav-Adolf-Verein svého kazatele. Rozumí se, že nejprve o jeho výživu musí postaráno býti, hodent jest dělník mzdy své. — K slovům „snadno se mluví, kdo snad v duchovní správě na venkově ani nebyl a nepracoval“ atd. dodáváme, že jest p. spisovatel na omylu, ten, kdo se s náhledy jeho nesrovnává, byl a pracoval v duchovní správě na venkově a ujišťujeme, že na stanovisku méně výnosném a více obtížném nežli má p. spisovatel, jenžby i na té nynější pohovce svého odpůrce zajisté špatně si pohověl. Zámeckým kaplanem ovšem nebyl, v tom uznává p. spisovatele za znatele věci, jenom by neměl

spěchávati do novin s tím, co náleží mezi pouhé klepy. A ještě jedno nedorozumění. My se domníváme, že máme-li několik přátel, máme je mezi vel. pp. kaplany, a p. spisovatel nás uvádí v podezření, jakoby-
chom si jich a potřeb jejich ani nevšímal. Čtení čtenářové naši nám zajisté prominou, že jsme několik těchto slov sem položili, ač sem nenáležejí, i že více slov k vlastní obraně šířiti nehodláme obracejíce se raději k věci důležitější.

Z Prahy dne 4. září 1863.

[Po synodě.]

Krutá bouře zúrila nad Prahou, když se duchovenstvo minulou neděli k večeru shromažďovalo v Praze k slavení synody. A krutá bouře strhla se v novinách před synodou. Pan V. j., jehož náhled o synodách jsme uvedli v předešlém čísle, uznal za dobré, uveřejniti ještě dva články o synodách diécesních. Nečině rozdílu mezi církví učiteli a poslouchající, ano stavě se na stanovisko protestantské pověděl při všem překrucování slov Pisma sv. i ss. Otců předce mnoho pravdy. Pravdu měl i řka „mnohým farářům i povoláním kaplanům bude velmi těžko na synody se dostaviti. Povážíme-li, že při nesmírné rozsáhlosti našich diécesí mnohý z nich bude muset 15—20 mil cesty často velmi neschůdné urazit, a že si bude moci na to 30—50 zl. uchystati, tu opradu bude velmi mnoho církevní horlivosti zapotřebi, aby se odebral na synodu.“ A tuto horlivost osvědčilo naše duchovenstvo nad miru skvěle. Bez ohledu na vzdálenost, obtížnou cestu a mnohé výlohy přišli z blízka i z daleka, z kraje i z hor, od hranic Saských, Bavorských, a skoro třicet až z hrabství Kladského v království Pruském. Po 258 letech vyšlo opět pozvání k slavení synody a tři sta a několik kněží přibýlo do Prahy, poslušní jsouce hlasu biskupa svého, rozkazu církve; osvědčili tedy velikou „horlivost církevní“ a takovému duchovenstvu budiž sláva! Otázku „proč se v každém vikariátu jen jistý počet farářů, kaplanů a duchovenstva nezvolil za poslance do synody,“ docela odmítáme, odpovídajíce: Shromažďení takové bylo by na nejvýše synodální konferenci, nikoliv pak synodou. Musit býti jednomu každému volno přijíti, kdo má povinnost neb právo na synodě zasedati. Návrh onen byl by tedy obmezováním práva, zkracováním svobody.

Uveřejnivše v předešlém čísle denní pořádek synodální museli bychom opakovati věci známé, podotýkáme tudíž toliko, že v pondělí v první valné kongregaci po úvodní řeči J. Emin. p. kardinala čtena

byla jména všech k synodě přisedších, což ovšem dlouho trvalo. Po té jmenování jsou oficialové synody, promotorem kan. Plaucar, tajemníkem kan. Prucha, notářem dr. Houška. Prokuratory duchovenstva byli pp. vikáři: Brand, Hlaváček, Hušek a Sorgenfrei. Následovala volba examinatorů těch, jenž na fary mají povýšení býti. Rozhodnou většinou hlasů zvoleni jsou: pp. kan. Mařan, Würfel, Plaucar, Prucha, probošt Česchík, monš. Hron, prof. Güntner, dr. Tersch. Pro hrabství Kladské pp. Ludwig, Brand, Nitschke a Münnich. Examinatory svěcenou ustanovil vrchní pastýř pp. kan. Plaucara a Prucha, ředitele Tersche s ostatními představenými arcib. semináře. Po té rozdělil kníže arcibiskup veškeré shromažďování na čtvero odborův, aby na zejtrí a po zejtrí rokovali o předlohách, které jeden každý poradník tiskem vydané ihned obdržel. Každému odboru dán předseda, místopředseda a notář či zapisovatel, jejichž jména jsou: V odporu I. biskup Krejčí, kan. Prucha, prof. Náhlavský. V II. opat Rotter, řed. Tersch, rada Hora. V III. kan. Würfel, kan. Heinrich, far. Wilfing. V IV. kan. Plaucar, děk. Ludwig, vicerekt. Srdínko. Soudeci synodálními jmenování jsou: světící p. biskup Krejčí, opat Heintl, kan. Hron. Dále ustanoveni jsou z odpovědníky synodálními vpp. Mastalir, Havránek, Schütz, Matějka, Hanika, Melcher a Vavřík. Dozorci nad obřadem byli vp. Matějček, arcib. ceremonář a Kratochvíle, far. u sv. Víta. Řeči synodální měli kromě J. Emin., p. biskup Krejčí a p. opat Rotter. Svědkové (testes) synodální jsou dp. vikáři: Hlavan, Hlaváček, Hunger, Hušek, Hýna, Sorgenfrei a Votýpka. Soudecové in partibus jsou: kan. Dittrich a proboštové: Ruffer, Padlesák a Česchík.

Děst se lil hrkotem na Prahu, když jsme v úterý ráno ve vozech i pěšky se ubírali na královské Hradčany do metrop. chrámu. Po ulicích bylo smutno a teskně též v mnohé mysli. Při slavné mši sv. podobal se chrám sv. Víta velechrámu Maria Maggiore v Římě. Tam padají v den Panny Marie Sněžné listky bílých květů se stropu dolů jakoby sněžilo a tuto bylo po celém velechrámu bílo, jakoby sněhu bylo napadlo: duchovenstvo v rochetkách zaujalo totiž všechny lavice, co jich koliv v chrámě jest. Krásný byl to pohled, když po „Pater noster“ tyto bílé řady se zdvihaly a po stupních k presbyterium a výše k oltáři postupovaly, kdež J. Emin. podával Tělo Páně všem kněžím, kteří sami obět mše sv. nesloužili, což ovšem veliké většině bylo věci nemožnou. Utěšený byl

pohled na velkolepý průvod do chrámu Všech Svatých, kdež se odbývala slavná sezení, při nichž skládány jsou přísahy, čteny synodou schválené dekrety, činěny řeči synodální.

Všecko se dalo po celý čas vedle řádu námi uveřejněného až na konec. Při ukončení synody stala se odchylka. Když totiž v posledním veřejném sezení byl přečten dekret, jímž se synoda za ukončenou prohlašuje a ohlášeno dekretem jiným, že ve dvou letech synoda druhá svolána bude, když arcibiskup sedě u oltáře s mitrou na hlavě statuta synodální slavně byl podepsal a k přítomným řeč učinil loučce se s nimi a napomínaje k bedlivému šetření účhal provinciálních i synodálních, mělo se říkati hlasem vyšším, slavným „Te Deum laudamus.“ A to nešlo, říkáno jesti hlasem přitlumeným, hlubokým, mnozí se modlili toliko v duchu nemohouce slova pronésti. Nebo když viděli vrchního pastýře svého, an ku konci poslední řeči své zápase s citem s těži mluví, ano překonán citem umlkuje a slzí, plakali také, i což divu, že slzice nemohli říkati chvalozpěv hlasem slavným ale v duchu velebili Boha, že nám učinil veliké věci! Preslavné bylo pak též v metropolitním chrámu ohlášení a udělení plnomocených odpustkův duchovenstvu i přítomnému lidu. Následovaly přímluvy za sv. Otce Pia IX., za J. Emin. arcibiskupa našeho Bedřicha, za všecky kněze, jahny, podjahny, akolyty a v ostatních menších svěceních postavené; za všecky na synodě shromážděné i za bratry naše nepřítomné; za nejjasnějšího císaře a krále našeho Františka Josefa; za všecky tohoto města věrné křesťany i za osady nám svěřené; za věrné zemřelé. Posléze doprovodilo duchovenstvo vrchního pastýře k sídlu arcibiskupskému, kdež on všem díky vzdávaje shromáždění propustil.

Již pak poněkud doplnivše zprávy v předešlém čísle umístěné obrátme se k pánovi, jemuž se zlíbilo hlásati do světa o dítěti před jeho narozením, že z něho nic nebude, že „synody církevním potřebám našim málo aneb zcela nic nevyhovějí,“ že „veliké jest zklámání naše.“ On dí „vyznamenání kaplani a kooperatoři mlčí na synodě tak dobře jako páni faráři. Ti páni od konsistoře přinesou vám již všechno vypracované, abyste se nemuseli namáhati jako při konkursech. Vy je pěkně vyslechnete, a půjдете domů.“ Slova tato ukázala se býti nepravdou. Kdyby byl onen pán s úsudkem svým posečkal, až po synodě, byl by zajisté nenapsal, co napsal a tiskem uveřejnil. Kdyby byl v odborech viděl, jak jeden poradník po dru-

hém o slovo se hlásí a mluví, jak většina náhled jeho za pravý uznává aneb zavrhuje, bylby litoval přenáhlení svého. Mluvíti směl a mluvil, kdo chtěl. Předlohy ovšem dány jsou, ale bez nich byloby rokování, ne-li nemožné, aspoň nesnadné. Kdyby byl v hromadách valných viděl zastupce či prokuratory duchovenstva, jmenovitě pak jednoho z nich, an vědom sobě důležitého úřadu svého stojí před arcibiskupem přání a tužby duchovenstva předkládá, neochrozně odůvodňuje a pak písemně na stolec arcibiskupský klade, kdyby byl slyšel vrchního pastýře, an s nevšední přítomností ducha odpovídá, některá přání hned splňuje, jiná že splní slibuje, jiná pak, že proti nim hlasy se ozvaly, zavrhuje, byl by hoře želel, že nevyčkav času, veřejně tupil a zavrhoval, čeho neznal. Kdyby byl viděl, jak se třetího dne myslí vyjasňovaly, jako ta Boží obloha po té bouři, jak každý se z prospěchu synody radoval: že základ položen, synodám cesta ražena, že započnou porady duchovenské, přípravy k synodě druhé, na které se ponapraví, co na první vadilo; kdyby byl slyšel z úst věrohodných slova vrchního pastýře, jenž řekl: „Díky vzdávám Bohu, že mi dal takové duchovenstvo“, kdyby byl slyšel odpověď plesajícího kněžstva, „a my díky činíme Bohu, že nám dal takového vrchního pastýře,“ snad by si byl přál, aby mohlo po vši vlasti smazáno, zničeno býti, co nevěsným hněvem unesen byl napsal. — Ano, kdyby byl tři články své o synodách na mysl uvážil, prvé, než je do tisku dal, byl by poznal, že synody nazývá v prvním „středověkým haraburdím“, v druhém pak dovozuje, že „zřízení synodální jest tak staré, jako Církev sama,“ byl by nalezl že shora napsal „čím více v rozličných časech a krajinách zmáhal se a květl církevní absolutismus aneb tlak světských vlád na Církev: tím více bylo toto zřízení k veliké ujmě oprávněných obmezováno, neb i zcela odstraněno“ a hned pak se táže „proč synody po kolik set let u nás se neodbývaly?“ Sám tedy udávaje příčinu táže se po ní. A dále dovolává se zastoupení lidu na synodách zvolenými poslanci praví ve jménu lidu „pokud se v nich jednati bude o vnitřní stránce stavu a úřadování duchovního, nie proti nim nemáme“ a o čem, prosím, bylo na synodě jednáno? Nebyl-li obsah všech předloh ve všech téměř novinách? A či rokování n. p. o účtě nejsv. Svátosti nenáleží k vnitřní stránce úřadování duchovního. Že by pak duchovní správce nebyl dobrým zastupcem své osady, nemnime; vůbec se slavně ohražujeme proti zdání, jakoby bylo

duchovenstvo důvěry pozbylo. Je-li tomu tak snad na místě jednom, nenásleduje z toho, že jest tak všude. Proto také není pravda, že „když se před několika lety sbíraly adresy a příspěvky pro papeže, bylo slavné fiasko.“ Nikoliv adresy katolíků v Čechách zaujímají čestné místo na Vatikáně, příspěvky z Čech byly hojné, ač snad ta ona obec ničím nepřispěla ni k jednomu ni k druhému. Na čí straně jest „fiasko,“ pozná p. V..., pováží-li, že se v metropoli České shromáždilo tři sta a několik kněží, ač on zrazoval, aby „k vůli pouhému mlčení“ nechodili na synodu, a že odešli spokojeni s dobrým prospěchem, přesvědčení jsouce, že páska lásky a poslušnosti úžeji je přivinula k biskupovi, jemuž své tužby předložili, radující se, že se vespolek poznali a vzdělali, odešli k stádcům svým nesouce jim i bratřím nepřítomným pozdravení a požehnání vrchního pastýře, odešli s předsevzetím, že, dá-li Bůh, opět přijdou na synodu.

O usnešeních diecéšní synody naši promluvíme svým časem. Do druhé synody se nadějeme, že na formě změněno bude, co rychlejšímu postupu rokování poněkud na ujmu bylo.

Od Řápu dne 1. září 1863.

[Evangelický katechismus. I.]

1. Začínám-li dnes mluvit v katolickém časopise o evangelickém katechismu, mám k tomu zajisté zvláštní příčiny. V bohosloveckých studiích, jakož i ve všech vědeckých knihách o člancích víry katolické mluví se sice také o učení evangelickém, avšak ze zvláštního stanoviska: Kdežto učení theologové za základ berou vždy symbolické knihy evangeliků, k. p. augsburskou konfesi od r. 1530 a helvetskou konfesi od roku 1536 a náhledy v těchto knihách pronesené vyvracují, nevěří zatím *nynější* evangelici mnohým učení v těchto knihách proneseným, anebo věří zas mnohemu, co v těchto knihách ani nestojí. Podobně má se to i se spisy učných reformátorů z 16. století. Kdyby chtěl na příklad *nynější* evangelickou víru augsburského vyznání vtěsnati do věrouky Lutherovy, nedobře by pochodil. Vždyť, jak známo, byl Luther v tom ohledu nesmírně vrtkavý, jednou zavrhuje, co podruhé přijímal a řídě se jen dle okolností a příznivých poměrů. *) A naopak, kdyby chtěl u našich evangeliků helvetského vyznání mluvit o Kalvinově praedestinaci, shledal by, že evangelici jí nevěří. *Nynější* evan-

gelici utvořili si postupem času, řídíce se svou zásadou: každému volno „písmo svaté jakožto jediné pravidlo víry a života čísti a podle svého vlastního přesvědčení Boha čtít“ zvláštní víru, jež v novějších katechismech se pronášá a vykládá, a tuto víru musí duchovní správce na zřeteli mít, jinak by mnohdy vyvracel, čehoby potřebovalo, poněvadž tomu evangelici sami ne učí ani nevěří.

Avšak nicméně nelze při tom nevímat sobě polemiky našich učných theologů a vědeckých spisů proti základním symbolickým spisům evangeliků z 16. století. Neboť prací touto poráží se vznik evangelické víry a původ její, poněvadž se nejlépe vykládá *ponenáhle* povstávání a vyvinování se článků evangelické víry, dílem z nepřátelského smýšlení proti katolické víře, dílem pak ze zvláštní povahy, a učenosti jednotlivých reformátorů a spisovatelův. Tím pak, že *nynější* evangelici mnohé učení svých zakladatelů zavrhuji, nejlépe přichází na jevo, že víra jejich původu *lidského* jest a všelikým proměnám podléhá.

Já však držím se ve víře zásady té: Pravda musí býti jedna — nezměnná — a lidem svatá. A za tou příčinou hodlám upozorniti čtenáře „Blahověta“ na „*Katechismus křesťanský pro mládež evangelickou*“, vydaný v Praze 1848 od Matěje Kubeše, tehdejšího „superintendenta evangelických církví helvetského vyznání v Čechách.“ Spisek ten tím spíše za výraz evangelické víry pokládati sluší, an od evangeliků přijat jest a za rukověť k vyučování školní mládeže slouží, čímž spolu sluší poopravit ten náhled, jakoby každý evangelik věřiti mohl, coby chtěl. Majít zajisté i evangelici *nynější* v Čechách *ustálený* svůj katechismus, k němuž se přiznávají; avšak dobře víme taky, že stává již nad míru *mnohých* sekt mezi evangeliky zvlášť v Prusích a v Americe, z nichž jedna každá svou věrouku má a touto od všech ostatních sekt se liší, ač pojmenování své „evangelická víra“ všechny společně při vši této rozdílnosti v učení podržují.

Nápadné jest to ovšem, proč evangelický katechismus s takovou obšírností o katolických člancích víry jedná, kdežto katolický katechismus ani toho slova „evangelik“ neuvádí tím méně pak uvádí evangelické učení. Než ani tato stránka katechismu evangelického snad neškodí nám katolíkům; neboť ku chvále spisovatele jeho musíme vyznati, že tu velmi šetrně o nás mluví, kterémužto způsobu by se mohly ovšem Hlasy ze Sionu přiučiti, jež rozdmýchující mezi svými čtenáři jakousi

*) Srovnej o tom: Neumanna: Luther jak stál pro víru katolickou. 1850. V Praze vydáno.

žárlost — zúmyslně nechceme to jinak pojmenovati — proti katolíkům a našemu učení, zdají se dělati roztržku mezi námi a jimi ještě větš. Čtemeť tu zajisté, jakož i v „Husovi“ mnohé námitky, klepy, překroucené výklady, historické lže o katolickém učení víry i životě a církevních dějinách, jenž již dávno a výborně i jadrně vyvráceny byly, a jichž pravý smysl a výklad ani vzdělanému evangelickému spisovateli neznámý býti nemůže. My tu připomínáme jen jeho „historii papežů“ ze Šuselkovy „Reformy“, Abelův spisek „o sv. Janu Nepomuckém“, jež kritika dávno odsoudila, a věda i ta nejpovrchnější odsouditi musí; my tu poukazujeme na všechny ty dogmatické články, jež schvalně anebo příležitostně o katolickém učení jednáje, nepodávají je v takovém světle, jak je *Jirsík* ve svých spisech („Popularní Dogmatika“ — „20 listů k evangelikům“ a v „Bohomilu“ a v „Katolíku“) anebo *Neumann* (ve svém „Lutherovi“ — „Kdo má pravdu?“ — v „Dějepisě církevním od Haase“ — ve „Večerních rozmluvách“ — ve „Zpovědi“) anebo *Poimon*, *Zahradník*, *Loukota*, *Krolmus* a jiní uvádějí. Mimo to uvádí spisovatel katechismu evangelického důvody z Písma svatého i při našem učení víry — i při jejich člancích víry, a tím takřka vyvolává sám čtenáře k posuzování a uvažování těchto důvodů a těchto výkladů, čímž se nám velmi zavděčil.

Ovšem divné se nám zdá ono místo v katechismu (str. 38). — *Otázka*. „Jaký jest to tedy křesťan Protestant?“ *Odpověď*: „Protestant jest samosmýšlejší křesťan a prohlášený milovník pravdy; poněvadž sám o náboženství přemýšluje, sám písmo svaté čte a vlastní přesvědčení následuje, odvolává se na to, co praví Apoštol: Všeho zkuste, což dobrého jest, toho se držte“ atd. Já myslím, že i katolický křesťan přemýšlí o svém náboženství, že i katolický křesťan jest milovníkem pravdy, že i katolický křesťan Písmo svaté čte a že i katolický křesťan dle svého přesvědčení jednati musí, nechceli se dopustiti hříchu; avšak mohli bychom se ptáti s Pilátem: Co jest pravda? — jaké přesvědčení získal si člověk? — Tuším, že má křesťan každý, jeli Kristův učeník, následovati učení *Kristovo*, míti tedy přesvědčení *Kristova* učení, a nikoli svých náhledů, jichž všelikerým způsobem nabyt, a jež dnes za pravé má a zítra poučen o nepravdě jejich zavrhuje. Nám se zdá tato definice neurčitá — nechceme říci tendenční — a tudíž nepravá.

Tolikéž ponechávám čtenáři samému, aby rozhodl sám, jaký úmysl měl asi spisovatel, když psal (str. 54):

„Evangelický křesťan drží za *jediné* pravidlo víry své a života svého — *zdravý* rozum a písmo svaté, poněvadž Bůh dnes *toliko* skrze rozum a písmo svaté s lidmi mluví, a jest povinen, všecko v náboženství věřiti a činiti, co mu Bůh skrze zdravý rozum a písmo svaté poroučí.“ — Já myslím, že i katolík užívá *zdravého* rozumu a Písma svatého; avšak dobře sluší uvážiti, co jest „zdravý rozum.“ Žádný člověk na světě snad nepochybuje o svém zdravém rozumu — a přece, jak jsou náhledy lidí rozdílné! A kolik výkladů máme o trestních zákonech od jednotlivých advokátů — ač ti to jen *jeden* text za autentický považují! Čím více tedy v starožitném Písmě svatém, jež o náboženství, o nadmyslných věcech jedná!

Nad to pak též zajímavé jest toto místo (str. 55): „Poněvadž evangelické náboženství na zdravém rozumu a písmu svatém se zakládá, tedy, kdo *mé* náboženství tupí, ten tupí *samého* Boha, kterýž lidem zdravý rozum a písmo svaté daroval.“ — Není-li toto místo tendenční a jeli pravdivé? —

To předeslavě rozebereme § 7. a § 8., jenž jedná o rozdílu mezi katolickým a — evangelickým křesťanem. III.

Od Řípu dne 2. září 1863.

[Naučný slovník o sv. Janu Nepomuckém.]

Článek v „Naučném slovníku“ (seš. 57 str. 160 čís. 7) „Jan Nepomucký“ divně mne dojal svou krátkostí i svým obsahem. Očekával jsem více v tak *zajímavé* pro nás věci, an již učenici a historikové Dobner, Ginzel, Höfler a Frint o této věci kritické a důkladné studie konali, a spor o osobu, rok úmrtí a jméno královny *po sto let* mysl učených theologů i historiků v Čechách zajímá; očekával jsem to tím spíše, an spisovatel článku toho v Naučném slovníku, jak jest viděti tamtéž z článku na str. 160 (Jan z Pomuka) z *pramenů* o věci té bádál a svými historickými pracemi, k nimž zejména dějepis města Prahy a university Pražské počítáme, všude k pramenům sahá, k nimž také volný přístup má. Než jindy tak kritický dějepisec nedotknul se tentokrát ani slovem *identičnosti* zpovědníka královny s generalním vikářem, vyjmemli neurčitá slova na konci toho článku „Srv. J. z Pomuku č. 24“; ani slovem tu nedotknuto neprávno roku *úmrtí* Jana Nepomuckého, (1383) aniž pak zmíněno se o mylném pojmenování královny (Johanny), — ač již Dobner a Höfler důkladně dle pramenů o tom bádali.

Ano sám náš věhlasný Palacký, ač je evangelík, dotknul se ve své *Geschichte Böhmens* (III. Bd. 1. Abtheilg. S. 59) —

již v roce 1845 vydané, této sporné otázky, kdež mezi jiným praví: „Ueber die Identität oder Nichtidentität jenes Generalvikars Johann von Pomuk oder Nepomuk mit dem gleichnamigen vom Benedict XIII. am 19. März 1729 kanonisirten Heiligen ist seit dem 17. Jahrhunderte vielfach und nicht ohne Leidenschaft gestritten worden. Ein allen Zweifel ausschliessender Beweis lässt sich *unseres Dafürhaltens* in dieser Sache nicht mehr führen. Doch wird die vermittelnde Ansicht des kritischen Meisters Dobner (1784) vor dem Forum der *historischen Kritik* wohl immer das *meiste* Ansehen behaupten.“ Jak známo čtenářům z lonského „Blahověsta“, byl Dobner toho názledu, že byl jen *jeden* Jan Nepomucký a sice utopený 1393 pod záminkou, že *co generalní vikář* potvrdil nově zvoleného opata v Kladrubech, vlastně však že *zpověď královny Žofie* králi vyjeviti nechtěl a tudíž z *této příčiny* v nenávisť u Václava upadl, a *pod výše udanou záminkou* ze světa shlažen byl smrtí násilnou.

I čekali jsme tudíž, že uvidíme v Naučném slovníku tím spíše náhled Dobnerův, an Höfler mezi tím r. 1857 ve svých „Geschichtschreiber der hussitischen Bewegung“ nové a rozhodné prameny objevil, jež ovšem r. 1845 Palackému známy býti nemohly; a poněvadž i prof. Ginzl ve Frýburském „Kirchenlexikon“ roku 1850 kritický život sv. Jana podal, Článek ten mohla redakce „Naučného Slovníku“ přeložiti neb vzdělati jako to při jiných článcích dělává, neboť v tom způsobu, jak podán jest v Naučném slovníku, neuspokojí ani historika ani theologa. Krátký článček tento podán opatrnými slovy a beze vší kritiky. Spisovatel referuje tu pouze dle „starodávné zbožné pověsti o kanovníkovi Pražském, jenž z rozkazu krále Václava IV. utopen jest ve Vltavě, protože nechtěl oznámiti zpověď manželky jeho královny Johány“ dokládaje, že spisovatele 16. věku kladou ten skutek, o němž souvěkých zpráv *není* (slovo poslední tištěno tu proloženým písmem) na rok 1383 a končí pak skráceninou: „Srv. J. z Pomuku č. 24, čímž odkazuje čtenáře na důkladný, kritický a na pramenech založený článek druhý o generalním vikáři Janu z Pomuka utopeném r. 1393, pro potvrzení opata Kladrubského (str. 160) anižby však touto abbreviaturou *jasně* identičnost těchto dvou osob připouštěl, aniž ji důvody nějakými zavrhuje.“

My nemáme nikterak v úmyslu pouštět se do polemiky s věhlasným, kritickým a nestranným historikem, uznávajice jeho historickou autoritu i velikou známost

pramenů; avšak litujeme předce velice, že posud nikdo nevystoupil s vědeckého stanoviska s historickými důvody proti spisku: „Svatý Jan Nepomucký“ 1862 (v Praze u Stýbla) vzdálenému na základě kritických prací Dobnerových, Ginzlových, Höflerových a Frintových. V „Památkách“ o něm podána byla svým časem literární zpráva jakož i tytéž Památky již dříve resultaty bádání Höflerova o sv. Janu Nep. přinesly.

A přijmeli se na základě historickém identičnost osob (jakož i Palacký připouští, a důvody to vyvráceno posud nebylo), pak máme dosti souvěkých zpráv úředních i soukromých, jimiž se také pak dá dokázati, že spisovatelé v XVI. století se mylili, kladouce utopení dle Hájka do r. 1383, kdežto dřívější prameny ani o tom roku ani o jméně královny nemluvíly. N.

Z Říma v srpnu 1863.

[Ruženec, litanie, pozháná.]

Nebude snad od místa, uveřejni-li kat. list způsob, jakým se zde děje modlitba *ruženec a litanie*. Duchovenstvo klečíc na stupni oltáře započne hlasitě: „Ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen. Činy naše, prosíme Pane, milostí svou předcházej a pomoci provod, aby všecko naše modlení a jednání od Tebe se počínalo a skrze Tebe počaté se skonávalo. Skrze Krista, Pána našeho, Amen.“ Již pak obrátí kněz pozornost věřících na tajemství první těmi asi slovy: „První tajemství radostného ruženec hlásá nám, že blah. Panna Maria Pána Ježíše počala z Ducha sv.“ a modlí se hned první desátek a sice nejprve první polovici Otčenáše, lid pak říká: polovici druhou a tak i při následujících desíti Zdrávasech, tak že se po slovu „Ježíš“ nic nevkládá. Při posledním Zdrávasu každého desátku dá se zvonkem znamení. Následuje: „Sláva buďž Otci“ a t. d. s odpovědi: „Jakož bylo na počátku“ a t. d., pak říká duchovenstvo i lid jedním hlasem: „Pochválena a pozdravena buďtež jména: Ježíš, Josef, sv. Anna, sv. Jáchím a Panna Maria.“ Nyní povi kněz tajemství druhé, opět krátce, jako jsem o prvním výše napsal; ale nyní neříká již duchovenstvo první polovici modliteb druhého desátku, nýbrž lid a tak střídavě při každém následujícím desátku, tak že jednou kněz modlitbu započne a lid pokračuje a po druhé naopak. Pátým desátkem jest ruženec ukončen. — Podobná rozmanitost jest při litanii. Neříká tu kněz n. př. „Sv. Maria“ a lid: „oroduj za nás“, nýbrž kněz zpívá: „Svatá Maria, oroduj za nás“ a lid pokračuje: „Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás.“ Je nom poslední prosbu „Královno! bez po

skvrny hříchu prvotného počatá, oroduj za nás“ zpívá duchovenstvo hlasem slavnějším a lid ji opakuje. Po třetím „Beránku Boží“ následuje hned veršik „Oroduj za nás sv. Boží Rodičko“ a odpověď „Abychom hodni byli učiněni zaslíbení Kristových,“ pak příslušné modlitby. — Mši svatých, ani zpívaných před vystavením nejsv. Svátosti tu nebývá, za to bývá velebná Svátost slavně vystavena při růženci neb litanii nejméně každou neděli a každý svátek s požehnáním ku konci pobožnosti. Čtyřadvacet voskovie hořívá i v té nejchudší kapli a nad to vyjdou k požehnání ze zakristie nejméně dva klerikové s dlouhými pochodnými voskovými jakožto průvodčí kněze v bílém pluviale, jenž požehnání uděliti má. K požehnání objeví se tu po každé zvláštní kněz, často v průvodu jiných kněží neb kleriků. Před oltářem všickni pokleknou na obě kolena a hluboce se pokloní. Kněz v pluviale kleče na nejnižším stupni zanotuje „Tantum ergo Sacramentum,“ ostatní duchovenstvo a lid pokračuje v zpěvu, kněz klade kadidlo na uhlí, pak píše opět sám „Genitori“ a ku konci hymny nakuřuje velebnou Svátost. Pak říká veršik „Chleb s nebe dal jsi jim, o Pane“ a po odpovědi: „Všelikou líbeznost mající v sobě“ čte stoje modlitbu o nejsv. Svátosti: „Deus, qui nobis.“ Asi pokračují kněží, jenž stolu jen potud má okolo krku, pokud s monstrancí má co dělati (pak ji složenou na ruce drží) sundá monstranci a dá ji obradujícímu knězi do ruky, jenž požehnání dává, děláje monstranci z volna kříž o mnoho větší, nežli u nás obvyčejem jest. Mezi žehnáním panuje hluboké ticho, po něm není více nakuřování. Ještě musím podotknouti, že tu jeden každý pokorně klečí na kamenné půdě, pokud nejsv. Svátost jest vystavena. Kýžby i u nás krásný příklad tento všude došel následování.

Kronika.

Z Prahy. V chrámě Cyrillo-Methodějském v Karlíně bude se konati po jeho vysvěcení pobožnost na způsob misie.

— Milosrdné sestry opustily dne 1. t. m. obecnou nemocnici zdejší.

— J. Velič, císař Ferdinand daroval na basiliku Velehradskou 300 zl., kterýžto dar zaslán jest výboru Matice Velehradské.

— K diecesální synodě Budějovické sešlo se 180 kněží.

Z Německa. Dne 15. min. měsíce byl v Cáhách slavně posvěcen překrásný gothický chrám, jež měšťanstvo tamější vystavěti dalo na památku pro-

hlášení článku víry o neposkvrněném početí Marie Panny. Duchovní správa při tom chrámě bude odevzdána Jesuitům. — Téhož dne byl otevřen a posvěcen klášter *Benediktinů* u sv. Martina v Beyronu v Hohenzollernsku. K slavnosti té sešlo se asi 12.000 lidí. — V Kolíně nad Rýnem zemřel 12. min. měsíce kanovník dr. Vill. Nemocnici u Marie Panny odkázal 11.000 tolarů a menší dárky též hlavnímu chrámu, domu u dobrého Pastýře a Františkánkám.

Z Paříže. O Arn. Renanovi, pověstném spisovateli „Života J. Krista“ uvádí „Hl. Brn.“ následující zprávy. Renan byl zbaven učitelské stoliče, poněvadž místo vykládání o jazycích semitských zjevně mluvil proti křesťanství. Vydal „Život J. Krista“ a tato francouzská Straussiada činí veliké pohoršení v Paříži. Duray, nový ministr osvěty měl s ním dlouhou rozmluvu, když byl tento s ostatním učitelstvem u něho na pokloně. Právě se, že císař dal si knihu tu donést a spisovatele o své milosti ujititi, což císařovou velice pohoršilo. Renan nestojí na stanovisku něm. Davida Strausse, jenž život J. Krista v židovskou báji proměnil; alebrž u něho hlavní roli činí Magdalena, která ve své, jak to Renan jmenuje, blouznivosti vidí vzkříšeného Krista a takto i druhé v blouznění prý potáhla. Že Napoleon III. tu knihu čte a předce se pravi dobrým katolíkem býti, není divu; v tom se on podobá strýci svému Napoleonu I., kterýž u Malmaisonu ve společnosti více generálů vyznal, že nejblaženější doba života jeho byla, když poprvé šel ku sv. přijímání, a s druhé strany také naslouchal rozmluvám Voltairianův; ač i poslední vůle jeho počíná se slovy: Umírám v lůně kat. Církve.

Z Říma. Všech kardinálů jest 70, nyní toliko 64, neboť 6 míst jest uprázdněno a poněvadž většina jich v Římě mešká ku pomoci sv. Otee ve správě Církve, k této pak nejvyšší hodnosti církevní jenom ti povolání bývají, jenž se v nižších úradech byli osvědčili, nebývá pohřeb zemřelého kardinála v Římě nic neobvyčejného. A předce Římány velice překvapila a bolestně se jich dotkla zpráva o úmrtí kardi. Petra Marini. Narozen v Římě 5. října 1794, od J. Svatosti, nyní slavně panujícího papeže Pia IX., když první kardinály jmenoval, dne 21. prosince 1846 za kardinála jahna povýšen a prohlášen, označoval ještě dne 15. min. měsíce, když sv. Otee u Marie Panny (Maggiore) udílel slavné požehnání, s tímto spojené odpustky shromážděnému lidu a za 4 dni byl mrtev.

— Kongregace biskupů a řeholníků odpověděla na jistý dotaz rozhodnutím, že

osobě řeholní, která prosté sliby byla slo-
žila, musí přinešené věno navraceno býti,
kdyžby od slibů uvolněna klášter opouštěla.

Literní oznamovatel.

— Tiskem a nákladem Jaroslava Pospí-
šila v Praze vyšly následující spisy: „*Tataři
na Moravě*“ anebo: Bůh svých věrných neop-
ustí. Původní povídka pro mládež. Sepsal P.
Josef Ehrenberger. Druhé vydání s obrázkem.
— „*Vpád Švédů do Prahy*.“ Původní po-
vídka ze XVII. století pro mládež. Sepsal Jan
Možný. S obrázkem. — „*Pokladnička*“ čili
Bohumír vinný a neviný. Povídka pro mládež
dospělejší od Václ. Filípka. II. vydání s obrá-
zkem. — „*Ostruha krále Jana*.“ čili: Založení
kostela na Liboborku. Původní povídka od P.
Jos. Ehrenbergra; II. vydání s obrázkem. (Po-
vídky tyto mají v „Zábavách pro mládež“ čís.
19, 20, 21 a 22.) — Totéž kněhkupectví vy-
dává: „*Děje národu Polského*.“ Překlad z
Luciana Siemińskiego. S vlastním porovnáním
jiných pramenů, jakož i s přehledem dějin lite-
ratury polské. Spis tento vyjde v pěti sešitech;
první již vydán jest. — Tamtéž tiskem vy-
chází: „*Dějepis národu Českého*“ pro čtenáře
každého stavu. Vypravuje J. Malý. Sešit I.,
stran 120, ještě asi pět sešitů bude následovati.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení byli:

- p. Eduard Schoenfelder, farář v Rodešově a
faráře do Perninku;
- p. Václav Grass, za administ. do Rodešova;
- p. František Kareš, za administ. do Kojetic;
- p. Josef Meloun, za kaplana do Postupic;
- p. Frant. Razák, za kapl. u sv. Mikuláše v Praze;
- p. Frant. Blanda, za prozat. kaplana k sv.
Jindřichu v Praze;
- p. Frant. Novotný, koop. v Karlíně, za kaplana
u sv. Štěpána v Praze.
- p. Karel Pazour, kapl. v Mníšku, za koop. do
Karlína.
- p. Eduard Švehla, za kaplana do Mníšku;
- p. Karel Kmoch, za kaplana do Podskalí;
- p. Jan Černohouz, za kaplana do Kourími;
- p. Jan Braum, za kaplana do Jesenice;
- p. Frant. Benda, za kooperatora do Mrtníka;
- p. Ferdinand Lehner, za kooperatora do Michle;
- p. Frant. Veselý, za kooperatora do Stupna;
- p. Frant. Rošický, za kooperatora do Roudnice;
- p. Václav Dědina, za kooperatora do Kladna;
- p. Rudolf Vaněk, za kooperatora do Všetat;
- p. Václav Trnka, za kaplana do Břiství;
- p. Jan Šuda, za kaplana do Vlašimi;
- p. Josef Plašil, za kooperatora u sv. Kiliána;
- p. Alois Pasovský, za koop. u sv. Havla v Praze;
- p. Josef Kolář, za kaplana do Liboce;

- p. Arsenius Weller, za kaplana do Berouna;
- p. Josef Vejchar, za kaplana do Všerub;
- p. Frant. Franěk, za kapl. do Velkého Újezda;
- p. Karel Lamina, za kaplana do Nižboru;
- p. Josef Musilek, za kaplana do Hostouně;
- p. Antonín Keppert, za kaplana do Třebotova;
- p. Felix Bica, za kooperatora do Hbit;
- p. Jan Suk, za kaplana do Netvořic;
- p. Ignac Wildner, za kaplana do Platu;
- p. Josef Nittmann, za kaplana do Luk;
- p. František Lelák, za kaplana do Hroznětína;
- p. Karel Braungarten, za kaplana do Příbuz;
- p. Alois Heller, za kooperatora do Nejdek.
- p. Václav Karlach, za kaplana do Slavkova;
- p. Josef Weissner, za kaplana do Ostrova;
- p. Václav Slavík, za kapl. do Touškova (Bílého).
- p. Jiří Putzlocher, za kooper. do Neuhaeuslu.
- p. Jan Heindl, za kaplana do Přimdy.
- p. Leopold Urban, za expositu ve Vršovicích.
- p. Jan Velhartický, za adjunkta theolog. fa-
kulty v Praze.

Uprázdňené místa:

Přimda, fara patron. p. Jana hraběte Kolo-
vrata Krakovského od 26. srpna 1863.

Místo *katechety*, na hlavní škole v Karlíně od
29. srpna 1863.

Oprava. V čísle 24. čti uprázdňené místo: *Ro-
dešov* (Rodisfort) místo: Radošovice.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Leopold Bien, jubil. kněz, farář a osob. dě-
kan v Jilemnici dne 18. srpna (nar. 25. led.
1785 ve Valteřích, kněz od 3. srpna 1808.)

Vyznamenání jsou ke dni kněžských druhotín:

- p. Jos. Sommer, bisk. vikář a děkan v Hostin-
ném, jmenován bisk. notářem;
- p. Frant. Müller, farář v Chroustovicích, jme-
nován osob. děkanem; jakož i
- p. Antonín Havel, farář v Bohdánči, a
- p. Frant. Vaníček, farář v Zámrsku.
- p. Frant. Čestický, kněz na odpoč. v Chotěboři,
jmenován osob. farářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Evermod Blatenský, katecheta a ředitel
v Německém Brodě, za faráře do Humpolce.
- p. Jos. Mucha, kaplan v Králové Dvorech, za
faráře do Ohnišťan.
- p. Ant. Charvat, bisk. vikář a farář v Německé
Brusnici, za faráře do Oupice.
- p. Frant. Bartoš, kaplan, za administratora v
Jilemnici.
- p. Václav Sixta, administ. v Ohnišťanech, za
zámeckého kaplana do Větrného Jeníkova.
- p. Jos. Šrámek, za kaplana do Králové Dvůrů.

Uprázdňené místa:

Jilemnice, fara patron. hraběte Harracha od
19. srpna do 30. září.

Německá Brusnice, fara patron. knížete Lippe-
Schaumburga od 25. srpna do 6. října.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—I.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv. - Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných

knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Tajné spolky a — Církev.

Tajné spolky novověké vyvinuly se nejspíše ze zbytků Templářův, kteří se jako tajný spolek udržovali. Nemáme v úmyslu rozebírat zde hojně útržky a pomluvy spravedlivého výroku papežova, jímž rád ten zrušil. To jisto jest, že tajní potomkové jejich neuprositelný hněv proti Církvi a Stolicí apoštolské chovají. Zbytkové Templářův utekli se do Škotska a tam se seřadili: a tak jest rád škotský ve „Freimaurství“ nejstarší.

Na počátku XVIII. století začalo se freimaurství rozšiřovati po Francii, a tu podotýkáme, že již na konci téhož století král francouzský uvězněn byl v Templu, dávném to sídle Templářův.

V Itálii se rozšířilo freimaurství ve způsobě a pode jménem „uhlířů“ (carbonarii),*) jež Pius VII. odvětvím freimaurství nazval.

Z počátku bránili tito uhlíři Bourbony vládky proti Napoleonovi I. Po roku 1815 byli vůdci veškerého hnutí revolučního ve Vláších; v lůně uhlířův zrodila se myšlenka o jednotě Itálie a odejmutí časné vlády papeži.

Roku 1833—4 založil Josef Mazzini „novou Itálii“ a „novou Evropu“, haluze to „freimaurstva a uhlířstva.“

Ostatně nesnadno jest vyčísti všecka jména a všechny tvary a podoby tajných spolkův, toho strašného šířá v lůně společenstva křesťanského.

Nemáme v úmyslu psáti tuto děje těch spolkův. Doba nynější zdá se nám z mnohých příčin k tomu nepřihodnou. My chceme toliko uvéstí zdání Církve a výroky

církevní, jimiž bychom odpověděli i těm, kteří se táží: *kde výroky ty jsou*, i těm, kteří tvrdí, že kletby vyrčené proti freimaurství a karbonárům „jiným spolkům nehrozí a že se netýkají jiných tajných společností.“ Jest vždycky dobře věděti, co Církev, naše matka, chce a co věřícím přikazuje. Připomínáme, že měl-li by kdo pochybnost nějakou co do textův uvedených a jich výkladu, může se odebrati do Říma, kdež se mu dostane bezpečné odpovědi. Katolíkům nesluší se nížádným způsobem na pochybnosti takové co do věci samé váhy klásti.

Pravili jsme, že se freimaurstvo na pevnině, jmenovitě ve Francii, rozšiřovati počalo na začátku XVIII. století. A hle, již roku 1738 vystupuje Klemens XII. s bullou „In eminenti“*) a již je zavrhuje. Svätý Otec začíná tím, že jemu uloženo jest brániti, by „bludy a mrzkosti“ (errorum vitiorumque) se nevloudily v Církev, že jemu střežiti jest ryzost náboženství a hrozíci nebezpečí odvracet. A poněvadž se dověděl, že se všudy rozšiřují spolky „freimaurství“, do nichž se zapisují dle stanov lidé všech vyznání, přestávající na pouhém zdání jakési přirozené poctivosti... lidé, kteří zároveň tajně jednají — a přísahou a hrozbami přísných trestův zavázání jsou k ukrývání (všeho) nezlomným mlčením.***) „A v myslích věřících,“ praví dále, „v takové míře vzbudili podezření, že zapsati se do těch spolků jest totéž, jako uvaliti na se podezření nepravosti a přečrčenosti.“ — A sv. Otec dodává, že, kdyby tam vše bylo dobré, spolkové ti „světlo“ by niko-

*) IV. Kal. Maji 1738 Bulla 229. Bullarium romanum Tom. XIV. pag. 236 Romae apud Mainardi 1744.

**) Quadam honestatis naturalis specie contenti... quique simul clam operantur... et in jure jurando... et pomarum exaggeratione inviolabili silentio obtegere adstringuntur.

*) Societates... quocunque nomine pro regionibus aut idiomatum varietate appellatas, quarum societatum fortasse propago, vel certe imitatio haec carbonariorum societates existimanda est...

liv tak nenáviděli.*) Dále vykládá sv. Otec důvody zavržení toho jak následuje:

„My proto ... bedlivou majíce péči 1) aby toho rázu lidé jako zloději kraje nepustošili, 2) a jako lišky vinici zničiti se nepokoušeli, 3) aby srdce prostá neodvraceli, 4) v nevinné pokradmo zhoubné střely nemetali, 5) aby přeširoká k páchání nepravosti beze trestu cesta, která by se jimi otevřiti mohla, se zamezila, 6) a z jiných slušných a spravedlivých příčin nám povědomých ... tovaryšstva ... svobodných zedníkův čili „franc maçons“, nebo *jakkoliv jinak jmenovaná* ... z plnosti apoštolské moci své že zasluhují *zavržena a zakázána býti*, ustanovujeme, jakož že tímto zastracujeme a zakazujeme. Protož všem i každému zvlášť věrným Kristovým jakéhokoliv stavu, buď světského buď duchovního, jak kněžím tak řeholníkům prikazujeme: aby nikdo pod jakoukoli záminkou (sub quocunque praetextu) do nadřečených spolkův vystoupiti se neosmělil, aniž je rozšiřovati, o ně péči míti, do příbytků svých je přijmouti a ukrývati, do nich se zapisovati, k nim přistupovati, v nich účastenství míti nebo nadlehčovati jich svolání, kdekoli v a čimkoli jim služby prokazovati, nebo jinak jim pomoc neb přízeň (favorem) zjevně nebo tajně, přímo neb po straně věnovati, aniž jiných k tomu přemlouvati se neopovážil; aniž raditi, aby se kdo k nim přidal, jim přítomen byl, jimi se zanašel, je podporoval, nýbrž vůbec každý se *jich naprosto chrániti má* (ab iis prorsus abstinere debent) ... *pod trestem***) vyobcování, do něhož činem samým upadne ... a od něhož od nikoho jiného leč od nás samých (to jest od římského papeže) *milosti rozhršení dojeti nemůže*. Chceme, aby biskupové (locorum ordinarii) ... všude proti vznikajícím vystupovali, jakéhokoliv by byli stavu, aby po nich pátrali co kacířstvím velice podezřelých a rovnými tresty je stíhali ... Datum IV. Kal. Maji 1738 A. Card. Prodatarius Visa de Curia Antonellus L. B. Eugenius.“

Tak tni bulla Klementa XII. O 13 let později prohlásil Benedikt XIV. ustanovení *Providas****), v němž di: kdyby se

kdo osmělil tvrditi že klatba „*latae sententiae*“ vyrčena od Klementa XII. na freimauřích se více netýká, proto že on (Benedikt XIV.) ji nepotvrdil: k tomu cíli že prohlašuje bullu svoji, aby dokázal úplnou shodu s myslí a vůlí svého předchůdce.

Tím zjevně dokázal, že chce, aby tresty od Klementa XII. uložené měly plnou platnost: 1. co do rozhršení od těchže trestů, 2. co do udělení moci zpovědníkům od těch trestů rozhršovati, 3. co do prikázání uloženého tribunálům, aby bděly. Nyní pak „*totéž*“) předchůdce našeho ustanovení výše doslovně uvedené tímto do podrobná potvrditi ustanovili jsme ... a totéž ... jako kdyby naši vlastní mocí a jmenem poprvé vydáno bylo: potvrzujeme, upevňujeme a chceme i ustanovujeme, aby mělo stálou moc a platnost.

Benedikt XIV. opakuje důvody vyobcování tajných spolkův od Klementa XII. uvedené, některé pak ještě jasněji než předchůdce jeho rozvádí. Datum Romae 15. Junii 1751.

Veliká revoluce francouzská ukázala, že jedině papežové bděli, předvídali, střezili: avšak pohříchu, oni jedni později povinnosti své nezanedbali. Pius VII. vydal 18. září 1821 a 22. svého panování bullu „*Ecclesiam a Jesu Christo*“, v níž ztracuje tajné spolky tak zvaných uhlířův čili karbonářův.**)

Začíná pak sv. Otec připomenutím: „že Církev sv. vždycky, ale tím více za těchto dob tolik jest týrána, že se zdá, jakoby nastávaly doby poslední, o nichž povědino, že přijdou***) posměvači podle vášni svých chodící v nepravostech ... Nikohoť zajisté není tajno ... že hlavní jejich jest péči, aby podvedše pomocí filosofie a ničemného svůdnictví věřících, Církev samu seslabili a podvrátili. Čehož aby tím snadněji dovedli, spojili se v tajné spolky doufajíce takým způsobem snadněji veliký počet přivábiti do spolku svých závazkův a nešlechetnosti!“

„Již dávno odkryla Stolica apoštolská...

*) Jam vero fidelium mentibus eousque suspiciōnem ingesseruat, ut iisdem aggregationibus nomen dare apud prudentes et probos idem omnino sit ac pravitatis et perversionis notam incurrrere ... nisi enim male agerent, tanto nequaquam odio lucem haberent.

**) Sub poena excommunicationis ipso facto incurrendae, a qua nemo nisi per nos absolutionis beneficium valeat obtinere.

***) Smi Dni Nri Benedikti XIV. Bullarium Tom. III. pag. 373. Romae 1753. Typ. S. C. de Propaganda fide.

*) Eandem praedecessoris nostri constitutionem, praesentibus de verbo ad verbum insertam ut supra in forma specifica confirmare decrevimus pro ut eam ... perinde ac si nostris motu proprio auctoritate, ac nomine primum edita fuisset: confirmamus, roboramus et innovamus ac perpetuam vim et efficaciam habere volumus et decernimus.

**) Bulla MXIII. Damnatio Societatis secretae nuncupatae Carbonariorum Bullarii Rom. Continuatio a Clemente XIII. ad Gregor. XVI. Tomus XV. Continuatio Pontificatus Pii VII. an. 19—24. Romae 1853.

***) Venient illusoires secundum desideria sua ambulantes in impietatibus.

jich zámysly: ale pohříchu... zlí lidé nikdy najednou neupustili od záměrů svých, nichž pošly konečně pohromy, které jsme sami viděli. Ano ještě jiné tajné spoly zaváděti se nehrozili.“

„Připomenouti slušno... spolku nedávno vzniklého a široko po Italii a jiných krajinách rozšířeného, který, ač na mnoho způsobů je rozdělen a vedlé jich rozmanitosti různé a osobné názvy přijímá, nicméně polečenstvím a závazky zásad a nešlechternosti jeden jest a „uhlířským“ obyčejně se jmenuje. Oni i přetvárujouce se *) dávají na jevo zvláštní poslušnost a podivnou láskou oddanost k náboženství katolickému k osobě i učení Ježíše Krista, Jehož i Ředitelem a Velmistrem“ spolku svého bezbožně nazývati se osmělují. Avšak řeči takové nic jiného nejsou, leč střely pozítné od chytrých lidí, aby lidi méně opatrné tím jistěji ranili, kteří přicházejí v pouhé ovčím, uvnitř ale jsou vlci hltaví... přísaha, kterou se... zavazují neodkrýti nikdy a nikde nezasvěcencům, cokoliv by ze spolku toho týkalo, aniž sdíleti s těmi, kteří na nižších stojí stupních, cokoliv k vyšším stupňům náleží: *tajná* ona a nezákonná společenstva... a *přijímání* lidí jakéhokoli vyznání... do sekty své... dostatečně svědčí, že nelze ni nejmenší viny přikládati uvedeným jich výrokům. Knihy mi vydané... jich katechismy a stanovy jiné authentické... dokumenty, jakož i vědeckví těch, kteří spolky ty opustili... jevně tvrdí: že „uhlíři“ po tom toliko použí, aby každému plnou dali volnost

smysliti si náboženství, jež by vyznával podlé vlastního smyslu a svých domněnek, a zavedše vlažnost náboženskou... aby umučení Krista Pána jistými ničemnými obřady svými zneuctili a pokáleli, aby církevní svátosti... a tajemství zlehčili a Stolici apoštolskou vyvrátili.“

Sv. Otec praví o té sektě dále:

„Ačkoliv se směle honosí, že vymáhá od vyznavačů svých, aby v lásce a všelikého způsobu ctnostech se cvičili... 1) nicméně oplzlým rozkošem nejnestoudnější hoví, 2) učí, že dovoleno jest zabítí těch, kdožby přísahou slíbené mlčelivosti o níž výše jsme se zmínili, nedostáli... Odtud povstaly zločiny od karbonářů po Italii zpáchané...“*)

Na to připomíná sv. Otec dvě předcházející bully Klementa XII. a Benedikta XIV.; a dří: „poněvadž karbonáři za to mají, že ono dvoje ustanovení jich se týkáti nemůže, proto... z plnosti apoštolské moci své nadzmíněný spolek uhlířů, neb jakkoli jinak se nazývá, i jeho sbory... ustanovili jsme zatratiti a zakázati, jakož tímto našim ustanovením na vždycky platnost majícím zatracujeme a zakazujeme.“**)

Sv. Otec rozkazuje dále mocí svatého poslušenství všem věřícím, jakéhokoli stavu a povolání: aby pod „žádnou výminkou“ do toho neb jakéhokoli tajného spolku nevstupovali, do domů jich nepřijímali a žádné pomoci nebo ochrany jim neposkytovali atd. a to pod trestem vyobcování, do něhož by každý skutkem samým upadl a od něhož nikdo mimo římského papeže rozhrěšiti nemůže.

Pak přikazuje pod tímže trestem vyobcování, aby věřící udali biskupům všechny, o nichž vědí, že se do spolků takových zapsali a nebo připomenutých bezbožností dopustili. Konečně zatracuje všechny knihy od karbonářů vydané nebo k jich obraně sepsané a pod trestem vyobcování samému papeži zadrženého zakazuje čísti nebo přechovávatí takové knihy a vybízí, aby je odevzdávali biskupům.***)

*) Simulant illi singularem observantiam et mirificum quoddam studium in catholicam religionem et in J. Ch. personam et doctrinam, quem etiam societatis suae rectorem et magnum magistrum nefarie aliquando audent appellare. Verum sermones hi... nihil aliud sunt, quam jacula ad tutius vulnerandos minus cautes a callidis hominibus adhibita, qui veniunt in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Jusjurandum quo... pollicentur se nullo unquam tempore, nullo casu vel patefacturos non adscriptis quidpiam, quod eam societatem respiciat vel communicaturos cum iis qui in gradibus inferioribus versantur aliquid quod ad gradus pertineat superiores... clandestina illa et illegitima conventicula... et cooptatio hominum ejuscuque religionis... in suam sectam... satis persuadent nullam memoratis eorum dictis fidem haberi oportere. Libri ab ipsis typis editi... eorum catechismi et statuta, aliaque authentica... documenta, nec non eorum testimonia, qui cum eam societatem deseruissent... aperte declarant: Carbonarios id praecipue spectare, ut magnam licentiam cuique dent religionem quam colat proprio ingenio, et ex suis opinionibus sibi fingendi, indifferentia inducta in religionem, ut J. Chr. Passionem per nefarias quasdam suas caeremonias profanent et polluant, ut Ecclesiae sacramenta... et mysteria contemnant... atque sedem hanc Apostolicam evertant...

*) Quamvis confidenter jactet se a suis sectatoribus exigere ut charitatem et omne virtutum genus excolant... libidinis voluptatibus impudentissime ea favet, docet licere eos interficere qui datam de secreto quod superiorum memoratum est fidem non servaverint... Ex quibus ea exstiterunt in Italia facinorosa nuper a carbonariis commissa.

**) Apostolicae potestatis plenitudine praedictam societatem Carbonariorum aut alio quocunque nomine appellatam, ejus coetus..., damnanda et prohibenda esse statuimus, prout praesenti nostra perpetuo valitura Constitutione damnamus et prohibemus.

**) Praecipimus praeterea omnibus sub eadem excommunicationis poena... ut teneantur denunciare Episcopis vel ceteris ad quos spectat, eos omnes,

Leo XII. bullou*) „Quo graviora“ prohlášenou r. 1825 zatracuje spolek Freimaurů a *všeliké jiné tajné spolky*. Počiná osvědčením: že čím více Církev Římská od vrahův jest trýzněna, tím více zavázáni jsou ti, kterýmž to od Boha jest svěřeno, pomáhati, aby škody neutrpěla. Proto starali se předchůdcové jeho, aby sekty hrozičí Církvi jistou záhubou, byly zavrženy a vykořeny. Doslovně uvádí výše položené ustanovení Klementa XII. a Benedikta XIV. a vyslovuje lítost, že vlády nečerpaly z výstrah Stolice apoštolské. Proto vznikly následkem mírného zacházení s tak vážnou věcí ze starých oněch sekt massonských, které nikdy úplně nevyhynuly, mnohé jiné horší a ještě drzejší. Ty všechny zahrnula v sebe sekta uhlířů, jakoby náčelnice v Itálii a v mnohých jiných krajích, a na četné haluze rozdělena různíci se od sebe jedině názvem, vypověděla náboženství katolickému trvalou válku. A proto od Pia VII. bullou „Ecclesiam a Jesu Christo“, kterou doslovně uvádí, zatracena jest.

On sám (papež) ničeho nezanedbával, aby sektu tu co nejdůkladněji vypátral. „Takto,“ dí, „pátrajíce, snadno jsme srozměli, že vzrostla drzost těch sekt tím, že jim přibýlo nových. Z nichž nejprve ta připomenutí hodna, která „povšechnou“ (universitaria) slove, proto že sídlo a domov svůj má na mnohých universitách, kde mladíci od některých učitelův, kteří jich ne učiti, nýbrž převrátiti se snaží, v její tajnosti, které všim právem tajnostmi nešlechternosti nazvány býti mohou, se zasvěcují a ku všelikým nepravostem vedou.“

„Odtud neustálé zjevy nových různých těch, kteří od sekt k smrti odsouzeni jsou... Odtud pocházejí i nejtrpčejší pohromy, které na Církev se všech stran naléhají... Dotíráno tu na dogmata a mravouku, důstojnost její (Církev) zlehčena, a mír onen a svoboda, kterých by všim právem požívatí měla, nejen rušeny, nýbrž i roztrženy. Knihy, které o náboženství a státu napsati a vydati se neostýchali ti, kteří k sektám těm se přidali... kodexy a (jich)

quos noverint huic societati nomen dedisse vel aliquo ex iis criminibus quae commemorata sunt se inquinasse Damnamus et proscribimus omnes Carb. libros et Catechismos quibus describuntur, quae in eorum conventibus geri solent; eorum statuta... ac libros ad eorum defensionem exaratos... et quibuscunque fidelibus... sub eadem poena excommunicationis reservatae... prohibemus memoratos libros legere vel retinere ac mandamus ut eos ordinariis... tradant.

*) Bulla CIL. 13. Martii 1825. 2. Anno. Bullar. Rom. continuatio Tom. XVI. pag. 345. Romae 1854.

stanovy... zřejmě dosvědčují všechno, co jsme uvedli. ... To pak*) jako za jisto a dokázáno mítí sluší, „že sekty ty, *jakkoli jmenem různé, sloučeny jsou mezi sebou bezbožným svazkem nepřevrácenějších zámyslův.*“

„Proto**) máme za povinnost svého úřadu opětně zatratiti tajné ty sekty, *sice tak, aby žádná z nich chlubití se nemohla, jako by apoštolským výrokem naším dostižena nebyla.* Protož... Tajné spolky všechny, i ty, kterých nyní stává, i ty, které později vzniknouti mohou, a které... to sobě... umínily, co jsme výše připomenuli, jakýmkoli jmenem by se nazývaly, my na vždy zakazujeme, pod těmitěž tresty, které naznačeny jsou v listech předchůdcův našich.

Dále zapovídá sv. Otec všem věřícím do těch spolků vstupovati, je ukrývatí, jich brániti a t. p. a přikazuje, aby se o nich biskupům zpráva dala. A dále praví: „především pak přísahu onu tak bezbožnou a nešlechternou, kterouž se zavazují ti, kdož do těch sekt vstupují, že nikomu nezjeví, co se spolků těch týče, a že smrti potrestají každého společníka, jenž by to buď duchovním buď světským představeným projevil, naprosto zavrhuje a za úplně neplatnou prohlašujeme.“***)

Výroku toho uvádí důvody:

1. Proto, že se přísaha taková nezakládá „*spravedlností*“, nýbrž že takto přísahající Boha rukojmím nešlechternosti činí.

2. Proto, že Boha vzývají ti, co Boha zapírají, tudíž přísaha ta jest k potupě.

Pak obrací se sv. Otec k pastýřům slovy Písma sv. vyzývá je jich, aby bděli nad sebou a nad svěřeným sobě stádcem, nad nímž ustanovil je biskupy Duch sv., a připomíná, že se vrhnou na stáde vlcí hltavé... „Netrpmež toho,“ volá, „jako věrní pastýři, aby stáda naše rozervána

*) Atque hoc veluti certum exploratumque habendum est, has sectas licet nomine diversas nefario tamen impurissimorum consiliorum vinculo esse inter se conjunctas.

**) Mueris nostri censem us, iterum clandestinas has sectas condemnare „atque ita quidem, ut nulla ex iis jactare possit se apostolica sententia nostra non comprehendi...“ itaque... societates occultas omnes, tam quae nunc sunt, tam quae deinceps fortasse erumpent et quae ea sibi... proponent, quae superius commemoramus, quocunque tandem nomine appellentur has perpetuo prohibemus sub iisdem poenis, quae continentur in praedecessorum nostrorum litteris.“

***) Praecipue vero iusjurandum illud impium plane ac scelestum, quo se obstringunt, qui in has sectas coopantur, nemini patefacturos, quae ad illas sectas pertinent et morte mulctaturos eos omnes sodales, qui ea superioribus sive ecclesiasticis sive laicis patefaciant, omnino damnamus et plane irritum declaramus.

byla. Křesťany *) ani děle zůstatí ani býti nemůžeme, jest-li že k tomu by přišlo, abychom se báli hrozeb nebo úkladů lidí bezbožných.“

Konečně obrací se vřele a výmluvně ku věrným svým, říká: „I k vám všem, nejmilejší synové, vyznavači viry katolické, se zvláštním slovem a napomenutím se obracím: varujte se všemožně lidí, jimž jest světo temností a temnost světlem. Jaký medle zisk mítí můžete ze spolku s lidmi, kteří na Boha nic nedbají, ani na žádnou vyšší moc, a zásadami v tajných shromážděných usnešenými na ně válku vznéstí usilují, a kteří, ač na veřejných místech a všude volají, že co nejhorlivěji se ujímají dobra Církve a společenstva, nicméně veškerými kroky svými dokázali, že všechno chtějí pomásti a překotiti. Jsouť zajisté podobní těm, kterýmž sv. Jan (2. Epist. 10) ani přístřeší dáti neradí, ani pozdravení a jež předkové naši co prvorozence satanášovy vítati se nezdřáhali. Varujte se jejich pochlebenství a medových řečí, jimiž vás přemlouvají budou, abyste se do těch sekt dali, k nimž oni již náležejí. Budte ubezpečeni, že nikdo v sektách těch podílu mítí nemůže bez dopuštění se přestupku nejtěžšího a proto odmítejte slova jejich od uší svých: neboť o to usilujíce, abyste ku spolkům jejich se přidali, byste se připojili k prvním stupňům jejich tovaryštev, ubezpečují vás co nejmocněji, že se v počátcích. (na stupních) těch nic nepřipouští, co by se protivilo náboženství nebo rozumu, ba že se tam nic nečiní, co by nebylo svaté, pravé, nezkalené; avšak sama ta přísaha podlá, o níž jsme se již zmínili a která se již při těch nižších stupních skládati musí, postačí, abyste porozuměli, že se nesluší, abyste se do těch klamných spolků zapisovali a v nich trvali. Dále jakkoli nezvykli jsme schvalovati nesnadné a nepoctivé věci těm, kteří vyšších stupňů nedostoupili, předce zřejmé jest, že nejzlobnější síla a drzost spolků těch vzrůstá ze souhlasu a počtu těch, kteří se k nim hlásí. Protož i ti, kteří nižších oněch stupňů nepřekročili, považováni býti musí za účastníky těch neřestí. A na ně padá ono slovo apoštolovo (Řím. I.): kteří také věci činí, hodni jsou smrti, a ne toliko ti, co je činí, nýbrž i ti, kteří s činícími souhlasí!“

„Konečně pak ty, kteří již osvěceni byli a daru nebeského okusili a účastníky Ducha sv. byli, posléze pak bídě klesli

a sekt oněch poslouchají... nejlaskavěji k sobě zveme a napomínáme, aby se *ku Kristu navrátili*. Ačkoliv se totiž nejtěžší pokáleli neřestí, předce o milosrdenství Božím a Ježíše Krista Syna Jeho pochybovati nemají.“

Aby cestu k návratu tím snadnější připravil, ukládá sv. Otec tresty církevní a udání údiv na rok ode dne prohlášení bully, tak že od každého zpovědníka rozhřešení dosíci mohou; po jehož uplynutí tresty a jiná ustanovení touto i předcházejícími bullami oživuje, to jest na novo platnými činí.

Bullou touto Leo XII. předmět ten vlastně již vyčerpal, neboť bully tři předchůdcův svých nejen potvrdil, které tajné spolky zatracují, ale i sám je zatratil, a to nejen stávající, nýbrž i ty, které by kdykoliv a pod jakýmkoli názvem někdy povstati mohly. Tudíž nezbylo následujícím papežům nic jiného, než obnovovati a potvrdzovati to, co předchůdcové jejich již byli ustanovili. Tak učinili i poslední dva papežové: uvádíme jejich slova; pak přistoupíme ku svým úvahám a rozložíme v celku následky zákonodárství církevního co do tajných spolkův.

Řehoř XII., jehož tajní spolkové ne o málo let vlády církevní zbavili, v okružním listu svém „Mirari“ *) vyličiv všeliké nápady na Církev a různice, které prohlášení jeho listu samy opoždily, dí: „Kterýžto v pravdě veliký nával pohrom přede vším hledati náleží ve spiknutí se spolkův, v něž, cokoliv v bludech a jakýchkoli nejhorších sektách jest svatokrádežného, bezbožného a rouhavého, vše to; jakoby v kanály i se všemi sebranými neřestmi vplynulo.“ **)

Pius IX. vyličiv v okružním listu svém „Qui pluribus“ ***) r. 1846 nebezpečnoství Církve sv. dodává: „Dobře vám známy, velební bratři, jiné nestvůry bludu a chytrosti, jejichž pomocí synové tohoto světa hledí podkopati náboženství katolické i Božskou přirozenost Církve sv. a práva její nejjižlivěji podvrátiti... Sem náleží... tajné ony sekty, které z temnosti vyřinuly

*) Bullarii Rom. Continuatio. Opera et studio Rainaldi Segreti. Tom. XIX. Continens Pontif. Gregorii XVI. anno 1. ad 4. pag. 126. Romae. 1857.

**) Quae quidem tanta calamitatum congeries ex illarum imprimis conspiratione societatum est repetenda, in quas quidquid in haeresibus, et in sceleratissimis quibuscunque sectis sacrilegum, flagitiosum ac blasphemum est, quasi in sentinam quamdam cum omnium sordium concretionem confluit.

***) Pii IX. Epistola Encyclica ad omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos et Episcopos 9. Nov. 1846 (Pii IX. P. M. Acta pars 1. pag. 4. Ex Typogr. bonarum artium.)

*) Christiani ultra aut durare aut esse non possumus, si ad hoc ventum est, ut perditorum minas aut insidias pertimescamus.

k záhubě věci tak svaté a povšechné, které od papežův římských, předchůdcův našich, opěťovaným vyobcováním v listech jejich zatraceny byly (tu uvádí vyobcování), kteréž my z plnosti apoštolské moci své potvrzujeme a aby co nejpilněji se zachovávalo, poroučíme!“*)

Tot jest zákonodárství církevní co do tajných spolkův.

Papežové zatracující tajné spolky vy-
pisují a vylíčí jejich cíl, zvláště: Spolčování lidí v jedno, bez ohledu na vyznání náboženské, zavádění lhostejnosti náboženské a naturalismu, užívání takto soustředěné síly ku boření Církve katolické a společnosti křesťanské atd. Z toho následuje, že o spolcích, kteří cíle takového nemají, naprosto tvrditi nelze, že jsou zavržení; a ačkoliv Klement XII. dí: „že kdyby nečinili zlého, světa, to jest veřejnosti by se nebáli,“ a Benedikt XIV. dodává: „věci poctivé rády jsou veřejné a jen nešlechtné se tají;“**) ne všickni tajní spolkové jsou zavržení, a jsou-li společnosti tajné vyobcované, ne proto jsou vyobcované, že tajné jsou.

Papežové podotýkají, jakého způsobu přísahy vynucovány bývají v tajných spolcích, které hodny jsou zavržení. V řečených přísahách ukazují na následující známky: neodkrýti ničeho před nezasevěnci, ani před spiklenci nižšího stupně, aniž před nějakou vládou, zvláště duchovní, to, co se ve spolku děje a to pod trestem smrti, ježž údové hotovi jsou podstoupiti i vykonati za zrátu tajemství atd. Přísaha tedy, pokud ze slov papežských se souditi dá, jest hlavní věcí, kterou Církev ve výroci svých zatracuje; z toho následuje: že kde takové přísahy není, mysliti lze, že tu ani vyobcování neplatí. Úsudek ten zakládá se na pravidlu soudním: „Odia sunt restringenda,“ a na výkladu, že právo nebo zakazující výrok vykládán býti má dle nejuzšího znění slov beze všeho rozšiřování významu jejich.

*) Jam vero probe noscitis, Venerabiles Fratres, alia errorum monstra et fraudes, quibus hujus saeculi filii catholicam religionem et divinam ecclesiae auctoritatem ejusque leges acerrime oppugnare et tum sacrae, tum civilis potestatis jura conculcare Huc spectant ... clandestinae illae sectae et tenebris ad rei tum sacrae tum publicae exitium et vastitatem emersae, atque a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris iterato anathemate damnatae suls apostolicis litteris (Clement XII. const. „In Eminenti.“ Benedictus XIV. const. „Providas.“ Plus VII. const. „Ecclesiam a J. Ch.“; Leo XII. const. „Quo graviora“) quas nos apostolicae nostrae potestatis plenitudine confirmamus et diligentissime servari mandamus...

**) Honesta semper publica gaudet, scelerata secreta sunt. (Caecil. Metel. apud Minucii fil.)

Mohlo by se tedy souditi, že spolkové tajní, mající účel dobrý nepodlehali by dle úzkého znění předpisův zakazu.

Ale se strany protivné dlužno uvážiti, že v tajném spolku nejlepších snah ve skutek uvésti nelze. (Bully varují, že náčelníci spolkův tajných na počátku krásná slova kladou, a že dobré záměry předstírají). Obyčejně se tedy pochybuje, je-li spolek takový dobrý nebo zlý ve svých zásadách či prostředcích a nepodlehá li časem vyobcování.

Buďmež tedy pamětlivi pravidla mravného: že v pochybnosti jednati se nemá, a že kdo v pochybnostech tona cos učiní, odpovědnost na se bere té strany, které se pochybnost ta týče. Odtud dále jde: že každý spolek tajný, právě proto, že jest tajný a že o zřejmých jeho záměrech ujištění býti nelze, pochybnost onu rodí a následkem pochybnosti té onu konečnou morálnou odpovědnost pro možné zlé úmysly, bullami církevními zatracené. Konečně z toho následuje: že náležitosti k tovaryšstvu tajnému, proto jen, že jest tajné, mravně bullou zakázáno jest.

To pak tím více, jelikož se tajní spolkové nyní spojují a sbírají; a nejhorší z nich a vyobcování chtějí prostředně aspoň opanovatí jiné, a jsouce silnější a mocnější a lépe zorganizovaní snadno toho docházejí. Jestliť tedy pravdě podobno a ba i jisto, že každý tajný spolek, buď vzdálen buď blízek, nachází se v kruhu tom, jehož střed neb ohniska neklamně jsou vyobcována. Protož, jak jsme viděli, Leo XII. jasně dí: „že i ti vinni jsou, kteří na nižších stojí stupních, o ničem zlém nevědí, a nic zlého nečiní; nýbrž slepou poslušností svou a počtem moci dodávají náčelníkům, kteří mají nebo míti mohou zlé záměry a vyobcování podléhají.“ A proto sv. Otec všech zapřísahá, „aby se navrátili ku Kristu.“

Nic tedy na plat, že mnoho náležejících k těm spolkům tajným, s dobrým to učinili úmyslem. Různiti třeba osobu od věci. Osoby mohou míti dobré úmysly — a úmysly ty necht soudí Bůh — věc jest dojista *nebezpečná* a zatracena. Povinnosti naší jest rozeznávati účinky a ovoce a podlé ovoce pronášeti úsudek o stromu, zlý-li či dobrý? A jest-li věc zlá, žádný úmysl pobrý ji nezmění.

Celou tu otázku podali jsme bez strnění a s tím úmyslem, aby přičinila k objasnění svědomí. Ohromná většina chce nyní u nás ve shodě býti s Církví, nechat pozná, čeho se Církev drží a co chce. Podotýkáme toliko, že, byl-li by kdo v po-

chybnosti nebo nejistotě, snadno odvolati se může pro pravidlo do Říma.

(Przegląd Pozn.)

Blahoslavená Anežka, panna,

dcera krále Českého.

(Pokračování.)

Takovým způsobem žila, působila, milostmi Božími oplývala svatá panna, dokud ji z toho světa nepovolal nebeský ženich k hodům svým věčným. V 31. roce věku svého vstoupila královská panna do chudého příkrého rádu Klarisek, a po celých 46 roků byla v klášteře tom všem jasnou hvězdou všelike dokonalosti, neumdleně krácejíc v šlápějích sv. Františka a svatě Kláry, cvičíc se v pokorě, v lásce, v přívětivosti, v neustálém blahorečení Bohu za milost evangelické chudoby, kterouž nade všechny statky světa tohoto cenila. Což divu, že se její přesvatá duše roztoužila po stáncích nebeského Jerusalema? Rok 1281 se chýlil ku konci a svatá neobyčejnými posty a nemocemi vysílená abatyše bolestně vzdychala, že její po Bohu roztoužená duše až posud tělem tím na zemi jest poutána. Rok 1282 nastal, nastala posvátná doba postní, o kteréž její svatým rozjímáním rozháraná duše ještě úpěnlivěji nebeského ženicha prosila, aby ji brzy již uvedl k hodům svým nebeským. S usazeným okem stály dcery okolo lůžka nemocné své matky a vůdkyně, prosíce, aby jich neopouštěla. Že pak posty řádu Klarisek jsou velmi tuhé, zvláště v posvátné době postní, sestry prosebně dorážely na bl. Anežku, aby z ohledu na svůj vysoký věk, na své sosláblé tělo, a i proto, aby se jim déle zachovala, něco více nežli obyčejně poživala. Avšak bl. abatyše jen na velikou domluvu něco málo a to jen jednou za den, pozdě na večír požila. Při té veliké přísnosti k sobě ještě se domnívala, že se málo ze svých hříchů kaje, pročez téměř ustavičně slzami skrápěla lože své, ano i bičováním své tělo trýznila.

Svatopostní doba již byla napolo uplynula, tu se její neduh tak rozmohl, že lékař blízkou smrt předpovídal. Bl. Anežka se nad míru zaradovala. I zavolala svého zpovědníka, jemuž v doživotní zpovědi všechny své poklesky s vroucími slzami oznámila, a svatými svátostmi k poslednímu zápasu se ozbrojila. V klášteře povstal veliký nářek mezi sestrami, které v modlitbě na Bohu zachování bl. Anežky vyprositi chtěly. Reholnice jedna, jménem Kateřina, která plných deset roků nemohla choditi, dovědévši se, že Anežka na smrt jest ne-

mocná, nechala se od jedné ji ošetřující sestry k Anežce donést, a prosila ji, aby dle svého svatého zvyku nad ní udělala znamení sv. kříže, a tím ji k uzdravení dopomohla. Pokorná Anežka nad tak ne očekávanou prosbou nemálo se zarazila, i napomínala prositelku, aby od ní, bídné hříšnice takové věci nežádala, poněvadž by prý tím Pána Boha pokoušela. Avšak Kateřina se nedala mýliti, nýbrž opakovala svou prosbu, aby Anežka ji sv. křížem poznamenala. Anežka poukázala znova na své hříchy a umkla jsouc unavená. Tu Kateřina plná živé důvěry vzala ruku Anežčinu a poznamenala ji nejvíce bolestmi sevřené nohy, i stalo se, že ozdravěla a opět chodila po desíleté nemoci.

Když bl. Anežka již již se měla ubírat z tohoto světa, šly se všechny sestry k jejímu lůžku. Anežka vidouc je skormoucené a plačící, povznášela je utěšenými řečmi, jež v odstávkách pronášela: „Vrhněte,“ řekla, „všecky své strasti na Pána; stavte svou důvěru na nebe, pak vám vždycky bude zpomoženo. Buďtež bedlivy všelike ctnosti, mějtež obzvláště lásku k Bohu a k bližnímu. Všecko jest márné, brzy pomine, láska Boží trvá na věky, proto milujte Boha nade všecko. Životní zřídlo naší řehole jest svatá chudoba, kterouž Ježíš učil a zachoval, ostříhejte ji nade všecko svědomitě. Římské apoštolské Stolicí buďtež povždy poslušny. Setřte příkladu našeho sv. Otce Františka a svatě Kláry, a jakož jich Hospodin neopustil, takž láska jeho ani vás neopustí, ač budeteli následovati ustanovení a příkladu jejich.“ Tak mluvila umírající světice. K deváté hodině ranní započal zápas smrtelný. Obličej posty a nemocemi nalásmrt bledý měl pojednou barvu květoucí, skvěl se světlem nebeským, kterýmž se i jizba její naplnila. K 10. hodině započal kněz v kostele mši sv. za šťastnou hodinku smrti, a tu se odebrala ta svatá duše v pátek dne 6. března l. P. 1282 do slávy nebeského chotě.

Když pak se po Praze roznesla pověst, že bl. Anežka, ta pečlivá matka chudých, ta zastupitelka utištěných, ta pomocnice potřebných, která všem příkladem vzorného života svítila, toto slzavé údolí opustila: i hned počaly zástupy zbožného lidu táhnouti ku klášteru nejsv. Vykupitele na Františku. Všickni přibížovali se s úctou, jaká přísluší světici, žádajíce dotknouti se šaty, obrázky, prsteny atd. těla svatého, a takto dotýkané věci co posvátné ostatky v úctivosti chovali. A zajisté důvěra ta nebyla marná; neboť jedna urozená panna jménem Školastika, trápena jsouc neduhem, od lékařů nadarmo hojeným,

ozdravěla dotknutím se s živou důvěrou sv. těla. Toť bylo příčinou že nejen z Prahy nýbrž i z dalekých končin země české přicházeli ctitelové svatě panny, poroučejíce se do přímlov jejích.

Tělo její bylo tak sličné a svěží, jako-by bylo nesmrtelnost již obléklo. Konečně po osmi dnech byla pochována v klášteře řeholnic sv. Kláry na Františku v kapli nejsv. Panny Marie. (Srov. Vita B. Agnetis. c. 2. Bollandi. Acta Sanctorum. Barthol. Pisan. fol. 85. Petrus Rodulphus fol. 136. Leben der Heiligen Gottes. Monat März. Innsbruck 1861. Poutník z Prahy 1861.)

Bůh oslavil i po smrti věrnou služebnici svou mnohými divy a zázraky, jež breviář řádu křižovnického těmito slovy uvádí: „Deus post mortem mundo reddidit clariorem, dum omnigena febris, sacer ignis, paralysis, aliique morbi pia apud Deum Agnetis intercessione curabantur.“

Svatý život bl. panny, veliké zázraky, a vroucí účta k sv. Anežce pohnuly císaře Karla IV., aby v Římě u sv. Otce o svatořečení bl. panny a veřejnou účtu po celé Církvi zakročil. K tomu ho měla jeho máter Alžběta, která jej co malé pachole v posledním tažení ležící na hradě Loketském bl. Anežce poroučela, načež ozdravěl, jakož i to že sám na vyzývání sv. Anežky z patrného nebezpečení šťastně vyvázl. Kromě císaře Karla IV. ucházelo se i několik měst českých v Římě, prosíce o vyhlášení bl. Anežky za svatou. Avšak veliký císař, otec vlasti nedočekal se vyplnění vroucí touhy své; smrt ho překvapila. Známé, kterak Václav lenivý o zcela jiné věci se staral nežli o svatořečení bl. Anežky. Mezi tím vypukly hrozné války husitské. Klášter na Františku byl od Husitů r. 1420 i s kostelem rozbořen, země česká v hrob krve přetékaná proměněna. Zápas církve katolické s rozlícenými živly kacířskými trval více než dvě stě let, v nichžto všechny stopy prvější zbožnosti zničeny, a vědomí katolické udušeno bylo. Povědomo, že Ferdinand II. klášter tento opět ze zřícenin vyzdvihl, a že klášter ten v sedmnáctém století opět sestrám sv. Kláry byl navrácen, a že tyto duchovní dcery všemožně se přičinily, aby první české Klarise veřejná účta v Církvi byla prokazována, a zajisté utěšeně se zmáhala účta k bl. Anežce; avšak lichá osvěta ku konci minulého století na čisto zrušila památný klášter tak sice, že se ani neví, kde odpočívají, aneb kam se poděly ostatky bl. Anežky.

Za nedlouho bude tomu již šest set let, co bl. Anežka do slávy nebeské se odebrala, a s pláčem to pravíme, až posud nedošla veřejné účty. Ze všeho, což tuto

s truchně nastíněno, jest patrné, že tato svatá panna jest vši úcty hodná; žeby to bylo známkou černé nevďěčnosti celé vlasti české, kdyby i déle měla zapominati na jednu z nejvznešenějších dcer svých. Umírající Karel IV. poroučel synu svému Václavovi jakož dí breviář křižovníků, aby se blah. Anežce, naší u Boha věrné orodovnice, veřejná prokazovala účta: „ut divae Agnetis nostrae apud Deum fidei advocatae, publicus exhiberetur cultus;“ a my bychom neměli o to dbáti, tuto zbožnou žádost v skutek uvést? — Avšak, kterak by se to mohlo uskutečniti? —

Tu především nutno Boha o to prositi. Jestliť zajisté pro nás milostí velikou, když nám Bůh některého ze svých přátel za nového orodovnicka dává. Taková milost požaduje mnoho modliteb. Za tou příčinou se ve všech řeholích, jednali se o vyhlášení některého člena té řehole za svatého, dlouholeté pobožnosti konávají. Za tou příčinou nutno též bl. Anežky nejprvé se dovoláti u Boha, od Něhož všeliké dání výborné pochází, modlitbou ustavičnou. Pročež žádáme pro lásku Boží, aby zbožné duše na ten úmysl Bohu častěji sv. přijímání obětovaly; dále račeť vel. kněží i veřejně v kázáních život této sv. panny lidu za příklad následování hodný představovati. Tento příklad bude lékem nejvydatnějším proti rozmařilosti, ochablosti a lhostejnosti doby nynější. Dále buďtež nábožné duše povzbuzovány, aby svou soukromou pobožností k bl. Anežce i v této záležitosti se utíkaly. A poněvadž bez schválení apoštolské Stolicе nižádná veřejná pobožnost k světcům té nyní ještě konati se nesmí, nezapomínejmež aspoň při nejdražší oběti mešní Boha za oslavení naší bl. Anežky prositi. Mimo to vznašíme na řeholi OO. Minoritů, Františkánů a Kapucínů, ještě od téhož sv. zakladatele jako rád Klarisek pocházejí, a poněvadž bl. Anežka do Čech je uvedla a jim klášter vystavěla, tu žádost, aby do svých řeholních modliteb a pobožností uzavírali též prosbu o veřejné uctění bl. Anežky. Rytířského řádu křižovníků s červenou hvězdou by snad v Čechách nebylo, kdyby ho bl. Anežka nebyla statky nadala. Díky vroucí tomuto řádu, že samojediný k bl. Anežce nestal se nevďěčným, nýbrž její blahoslavenou památku každoročně mší sv. a kněžskými hodinkami slaví. Avšak to vše jest málo. Pročež snažně prosíme, by hleděl rád tento, jenž v archivu svém snad má více dokumentů, na bl. Anežku se vztahujících, uveřejněním jich slávu své dobroditelky celému národu oznámiti, a pokud možná, tu onu upomínku na bl.

Anežku v Praze nám i budoucím koupí zachovati.

Pak musí se i u lidí zaklepati. Již svrchu bylo podotknuto, že duchovenstvo vikariatu Králíckého podalo ordinariatu Králohradeckému zvláštní prosbu, aby ráčil u sv. Stolicе o to se ucházeti, by o bl. Anežce byla dovolena mše sv. a kněžské hodinky. Toto žádost zajisté činí duchovenstvu tomu čest a svědčí o zbožnosti jeho. Za tím příkladem měly by i jiné vikariaty na své nejdůstojnější biskupy prosby téhož obsahu vznášeti, aby se Tito měli nač odvolati ve své žádosti k Stolicі apoštolské.

Než, když se po celých šest set let nic nedělo, stávali pak naděje, žeby prosba ta u sv. Otce křesťanstva došla vyslyšení? O tom nemůže býti pochybnosti. My nepotřebujeme nyní nevyhnutelně vyhlášení za svatou, což také nad míru dlouho trvá a s velikými oběti peněžitými spojeno jest; nám jedná se nejpředněji o veřejnou úctu mši svatou a kněžskými hodinkami. A právě v tom spočívá jádro všeliké úcty vzdávané svatým. A toho se může docíliti i bez vyhlášení za svatou, které se může, ano musí na příznivější časy odložit i a které, buď v tom vůle Boží, jistě následovati bude. Co chceme, může se docíliti způsobem následujícím:

V naší vlasti se ctívali, vyjímaje jediné sv. Jana Nepomuckého, všichni ostatní patronové čeští bez kanonisace. Tak n. p. svatý Václav teprv v sedmnáctém století zvláštním dekretem, který kanonisaci téměř nahradil, byl veškeré Církvi oznámen co světec. O sv. Ludmile, o sv. Prokopu, o sv. Vojtěchu, a pěti Bratřích mučenicích nestává důkazů kanonisace. Nebo při potvrzení církevních hodinek pro církevní provincii Moravskou byla v Římě officia ta od Pia IX. potvrzena pod titulem: „Cultus perpetuus;“ s dodatkem, že v Římě žádných akt kanonisaci dosvědčujících není. Když tedy Tito světcové za příčinou ustavičné úcty v Římě za svaté jsou uznáni a dovoleno o nich mši sv. sloužiti a církevní hodinky se modliti, proč by to nemohlo též u sv. Anežky místa míti? Námitka, žeby se právě o této vyvolené přítelkyni Boží ta ustavičná pocta „cultus perpetuus“ nemohla dokázati, není důvodná, aniž u věci té vadí; co se nejlépe následujícími příklady dosvědčuje.

Klement XIII. dne 23. července 1770 dovolil; aby blahoslavený *Antonín de Aman-dula* z řádu poustevníků sv. Augustina bez předcházejícího vyhlášení za svatého směl mši sv. a hodinkami ctěn býti, což vysvítá ze slov: „Servi sui sanctitatem Deus miraculis illustravit: atque his non ita multo post populi cultus

accessit, cujus proinde antiquitate rite probata, Clemens XIII. beatorum numero Antonius, ut adscriberetur, indulsit.“

Týž papež dne 11. srpna 1770 bl. *Klementa de S. Elpidio* vulgo ab Auximo z téhož řádu tímž způsobem ctíti povolil, což oznáměno slovy: „Cultum servo Dei tamquam ab immemorabili exhibitum Clemens XIII. oraculo suo approbavit, eundemque beatorum numero indulsit adscribi.“

Týž papež dne 22. července 1761 tímž způsobem dovolil mši sv. a hodinky de bl. *Antonio Turriano* vulgo de Aquila dicto, těmito slovy: „Servi Dei sanctitatem plurima testata sunt miracula, quibus obtinuit, ubi iam beatus ab omnibus nuncupatus a Clemente XIII. in beatorum catalogo ob approbatum cultum immemorabilem adscriberetur.“

Od téhož papeže byli bez beatifikace povolením veřejné úcty dále poctěni:

B. Augustinus Novelli, o němž se dí: „Pluribus post obitum miraculis claruit; atque ab immemorabili tempore cultum obtinuit; quo quidem comperto prius ac probato Clemens XIII. Augustini nomen beatorum fastis adscripsit.“

B. Philippus de Placentia, de quo dicitur: „Creatori suo spiritum placidissime reddidit anno post Christum natum millesimo trecentesimo sexto. Nec defuere miracula, quae sanctitatem illius illustrarent, quibus perennem cultum obtinuit, quo quidem Clemens XIII. prius explorato et comperto indulsit illum beatorum numero adscribi.“

B. Andreas de monte regali, de quo sic habetur: „Deus ejus sanctitatem plurimis miraculis testatus est. Tandem Clemens XIII. Andream immemorabili ejusdem cultu comperto ac probato, beatorum numero aggregandum esse declaravit.“ (Tato, jakož i následující rozhodnutí vyňata jsou z dekretů S. Rituum Congregationis).

B. Catharina a Pallentia. — „Plura ad ejus invocationem Deus miracula patravit, ejusque immemorabili cultu rite probato Clemens XIV. ut beatorum numero Catharina adscriberetur, indulsit.“ —

B. Gregorius Alliva, Veruculo. — „Servus Dei miraculorum gloria insignitus, ad hanc usque diem cultu gaudet immemorabili, quo nimirum probato Clemens XIV., ut beatorum Catalogo Gregorius adscriberetur, indulsit.“ —

B. Christiana vulgo Oringa. — „Ad ejus corpus, quod per duo et amplius saecula incorruptum ac flexibile, publicae patuit venerationi, donec in maximo monasterii incendio, totum fere conflagravit, plurima a Deo Optimo Maximo edita fuisse miracula, fama spargit.“ (S. R. C. 16. Julii 1777).

B. Juliana a Busto Arsitis. — „Ab ejus obitu miracula nonnulla subsequentia ad cultum conciliarunt, quo postea comperto riteque

probato Clemens XIV. Julianam beatorum Catalogo indulsit adscribi.“ (S. R. C. 4. Augusti 1770).

B. Humbertus III. Sabaudie Comes. — „Sanctitatem ejus Deus miraculis illustravit, ideirco et in tabulis Menologii Ordinis cisterciensis et s. Benedicti alisque coelestium indicibus nomen inscriptum, ac beati titulo et publici cultus honoribus decoratus fuit, quem rite probatum summus Pontifex Gregorius XVI. Anno 1838 confirmavit, benigne indulsit, ut illius festum ab utroque clero tam saeculari quam regulari in universa Sardiniae regis ditione, Missa officioque proprio celebraretur.“

B. Amadeus Sabaudiae dux: — „Innocentius XI. de eodem officium et Missam in universa Sabaudiae ducis regione celebrari indulsit.“

B. Bonifacius Archiepiscopus Taurinensis. — „Cum publici honoris argumentis a quinque et amplius saeculis beatus Bonifacius veneraretur, Gregorius XVI. Pontifex Maximus omnibus rite probatis anno 1838 hunc immemorabile cultum confirmavit, officiumque proprium in illius honorem recitandum benigne concessit.“

B. Ludovica a Sabaudia: „Honorifico sepulchro condi alisque ecclesiastici cultus obsequiis decorari meruit quem rite probatum Gregorius XVI. L. M. Anno 1839 confirmavit officiumque proprium ad illius honorem recitandum benigne concessit.“ (Dokončení.)

Rouhač.

Teď života chei užívat,
k pokání času dosti,
teď tělo mé nechť hoduje,
duch můj pak — nechť se postí,

Tak rouhač děl a hýřil zas,
až hrůza z toho byla,
on ještě byl tu na světě,
an duše v pekle — žila.

Náš život utkán z pavučin,
dnem každým srdce zmdlívá,
dřív nežli člověk pomyslí,
tuť na marách již bývá.

Tak dělo se i rouhači;
když hýřil v hodování,
tuť uslyšel hlas hrobový,
že pozdě ku pokání.

Neb mrtev klesnul na klíně
svých rozkoší a tužeb;
co z něho, Pane! učiníš,
co bude z jeho družeb?—

Jaromír Fr. Lhotka.

Co jest synoda diecesalní.

(Z pastýřského listu JExc. p. biskupa Kralohradeckého, jímž oznamuje, že dne 15., 16. a 17. t. m. v Hradci Králové synoda slavena bude, vybízejí k horlivým modlitbám.)

Diecesalní synoda jest shromáždění kněží jedné diecese zákonem oprávněných kolem svého biskupa, aby, jsouce spojeny s ním, církevní život jak v duchovenstvu tak i ve věřících oživilí a sesílí; aneb jinými slovy, synoda jest shromáždění kněží diecesalních kolem svého biskupa za tím cílem, aby vespolek se radili a na tom ušlesli, co by ke cti Boží, ku blahu Církve a ku spásě duší věřících směřovalo. — Synody nejsou dokonce nic nového, ano naopak jsou obyčejem církevním, jenž sahá až do časů apoštolských, a v Církvi Kristově, pokud svobodně si počínati a se pohybovati směla, po vše časy se zachovával. —

Dvě hnízda.

„Ale velebný pane! kterak mohu jen pomyslití na smrt, na odchod, když se podívám na ty malé dítky. Otce, jak víte ztratily před dvěma roky — sám jste doprovodil ho k poslednímu odpočívadlu; a přijdou-li taky o matku, co si počnou, kam se podějí sirá ta ubožátka! Ach, velebný pane! jak bych je mohla opustit, jak odejít od nich!“ Tak bědovala žena, která nesouc v nádrahch zárodek neodkloněné smrti zdoluhavým ale nezastavným krokem brala se ke hrobu, když ji otec duchovní měl k tomu, aby pamětliva byla věci člověka posledních.

Duchovní hleděl ji všelijak upokojiti; ukazoval ji tam k výšinám nebes, kde žije Ten, jenž jest Otcem všem, zvlášť pak všem sirotkům; památoval ji na slova Toho, jen pravil: „Hleďte na ptactvo nebeské, žeť nesejí, ani žnou, ani shromáždíjí do stodol: a Otec váš nebeský živí je!“ (Mat. 6, 26.)

Než rozechvělá mysl matčina nechtěla se ukliditi; vlny pochybnosti a bázně nepřestávaly zmítati její ubohou duši.

To nepokojilo i samého kněze; a hledaje úsilně v pokladě své zkušenosti, zda by tam nenalezl útěchy pro ubohou vdovu, trhl sebou konečně a vece: „Matko slyšte, čeho jsem byl očitým svědkem a nač mne právě vyrčena slova Spasitele našeho k mé nemalé radosti teď upamatovala!“

Matka upřela na duchovního oko i ucho, a ten počal říka: „Procházíte se kdysi s knihami v ruce podél břehu milé řeky naší Jizery viděl jsem, jak několik

ptáček do houští vlétá, z něho zas vylétá a doň brzy opět se vrací. I popojdu blíže a rozhrnu povolně houštinu a spatřím tu dvě jakoby vysoustrovaná hnízdečka, těsně k sobě přiléhající na větví. V každém z hnízdeček těch vidím několik holátek, která nedávno teprv vaječných vazeb svých se sprostivše pokojně tulí se k sobě.“

„Odstoupna několik kroků pozoruji s jakousi vnitřní radostí neunavnou pili ptáček při — a odlétajících, aby krmili svá mladátk. Ale nastojte! an sameček červíčka v zobáku nesa, k jednomu z hnízd se níží, schvátí jej dravý krahuj a v málo okamžicích holátka nemají otčíka více. Běda vám! vzdechnu zaražen, kdo vás teď uživí? Upokojím se však brzy, vida, ana samička s dvojenou teď pili usiluje, aby potřebnou krmi sehnala svým milátkům. — Netrvalo dlouho, a vrah samečkův krouží povětřím zase, aby lapil zbylou družku, aby dítětkám rozsápal i matičku. A bohužel! i ta octne se v drápu krahujícím, ptencové osírejí na celo a já zůstavuji trudné divadlo s bolnou předtuchou, že hlad zanedlouho shasí mdlou tu jiskřičku jich ptačího života.

Nazejtří časně ráno беру se opět a schvalně k ptencům sirotkům, abych nahlédl, už-li v skutek přešlo tušení moje. Ale jaká byla radost má, když jsem na tuhle ty oči přesvědčil se, že nejen živa, ale i zdráva a bodra jsou osírelátka! — Nu a kdo těm sirotečkům, kdo jim as zachoval ten mladinký život? Samec i samička z hnízda vedlejšího, vidouce, kterak osírelci v hladu trpkém své žlutovroubené rozmykají zobáčky, anižby se k nim kdo blížil s toužebně čekanou krmičkou: přijali je za své a krmili, krmili tak dlouho, dokud opeřevše neopustili svou kolébku.“ —

Tady ustal duchovní, obrátil oči k nebi a vzezřel k matce a pohlédl k dítětkám, jakoby mlčky a vítězně opakoval slovo Mistrovo: „Hleďte na ptačtvo nebeské, žet nesejí, ani žnou, ani shromažďují do stodol: a Otec váš nebeský žije je!“

Odtud byla matka čím dále utěšenější; a vidouc konečně, ana se blíží neodvratná smrt, zvolala s plnou duší oddaností k nebesům: „Otče, buď vůle Tvá! Tys otcem ptencům osírelým, i nebudeš otčímem sirotkům mým! Buď svatá vůle Tvá!“

Fr. Černohouz.

Dopisy.

V Praze na Karlově 12. září 1863.

[Pobožností odpolední.]

Musím vyznati, že po každé se nejdříve v „Blahověstu“ ohlížím po „dopisu z Říma,“ jakou zprávu hodnověrnou nám

náš důst. p. dopisovatel o sv. Otcí neb o nějaké pobožnosti tam konané podává, jakož i poslední číslo (25) nám něco podobného oznámilo. Co o růženci p. dopisovatel praví, to zde sice není v obyčeji, ale co se týče litaní a požehnání, to jest již i u nás zavedeno, a sice vše na vlas tak se koná, jak to d. p. dopisovatel vypsal; koná se to v chrámu Páně u V. O. Redemptoristů na Karlově. Žet to ale u všeobecné známosti posud není, dosvědčuji ku konci slova: „Kýžby i u nás krásný příklad tento všude došel následování.“

Pročež ráčtež vyzvati čtenáře Blahověsta, aby se přesvědčili, že i u nás již tento krásný obyčej zavládl. Zajisté odpolední pobožnosti na Karlově zasluhují povšimnutí, nebo vše se tu koná velmi důstojně. Milují kdo okrasu oltáře květinami skutečnými ozdobeného, at jen si zajde na Karlov o některých svátcích Marianských. Milují kdo zpěv Marianských hodinek, at si zajde na Karlov o 1/3 hod. odpolední, a nebude zajisté cesty litovati.

Osměluji se konečně nějakou prosbu na redakci „Blahověsta“ vznést: by nám též nějaké překlady ze spisů sv. Alfonse z Liguori podávala. Kdo četl v lonském Blahověstu „O ctnostech Marie Panny“ od sv. Alfonse, zajisté se nemůže vynadiviti hlubokomyslností v spisech toho světce spočívající. Možnáli, vyplňte žádost věrného čtenáře „Blahověsta“.

Pozn. red. Poslednímu přání vyhovíme, jak mile některý z pp. spisovatelů nám vhodné překlady sv. Alfonse zašle. K prvéjšímu dodáváme, že poslední slova p. dopisovatele z Říma: „Kýžby i u nás“ atd. nevztahují se na celý dopis, ale toliko na poslední poznamenání, že totiž pokud nejsv. Svátost jest vystavena, každý pokorně kleč na kamenné půdě; toho ovšem u nás na mnoze není. Jakožto dodatek k dopisu „z Karlova“ připomínáme, že Římskému podobný způsob při modlitbě růžence i v Solnohradě, Mnichově a jinde jsme našli, tak že jednou kněz modlitbu (jeden desátek) započne a lid pokračuje a naopak se děje. V Čechách o podobné praxi nevíme.

Z Uherska v září 1863.

[Slavnost 25-letého kněžství.]

Dne 25. m. m. sešli se kněží v roce 1838 na kněžství posvěcení byvše v Hradci-Kralovém, by v Uhersku blíž Vys. Mýta slavili památku pětadvacetiletou svého kněžství. Požádán jsa o otcovské požehnání a svolení k této slavnosti Jeho Excel. náš nejdůst. pan biskup přislíbil dobrotivě, že své milé syny v Uhersku sám navštíví, a jim požehnání udělí, jakož i slavné služby

Boží tam konati bude. Leč bohužel ten den před slavností onemocněl nejd. 81-letý kmet, pročež oznámil nám zvláštním psaním, že přijíti nemůže. V pondělí na den sv. Bartoloměje přijížděli jsme bývalí spolužáci se všech končin našeho rozsáhlého biskupství; v roce 1838 bylo nás 20 ordinováno, k slavnosti pak dostavilo se nás jen deset. Z těch 20 umřel farář Lanžovský p. Ant. Martinic, jeden jest farářem v Horním Rakousku, jeden stal se odpadlíkem a přešel v r. 1849 k Piemontesům co setník; jeden jest churav duševně v Kukšu; 4 jsouce též nemocni nemohli přijíti, a 2 z neznámých příčin nepřišli. Již k večeru a v noci vlakem shromáždění jsouce uvítali jsme se po 25 let se neviděvše. Upřímný hovor a bratrské rozmlouvání o osudech jednoho každého z nás dalo nám zapomenouti na veškerý obtíže daleké cesty. Ráno šli jsme v průvodu do chrámu Páně, kamž přišedše i 2 vys. důst. p. vikáři, Vysoko-Mýtský P. Hyn. Tuma a Kostelecký p. Frant. Dařílek, zpověď naši vyslyšeli. Na to vstoupil na kazatelnu náš spolužák veled. děkan Německo-Brodský p. Karel Seifert, a v obšírné řeči velebil Hospodina, že jsme se té slavnosti dočkali; v úvodu udal příčinu té slavnosti, v I. dílu ukázal, čeho jsme v těch 25 letech se dočkali; a v II. co nás ještě čeká. Načež slavná zpívání mše sv. konána byla od veled. p. vikáře Vysoko Mýtského s asistencí četnou mnoha duchovních. Chrám Páně Uherský ač dosti prostranný byl nábožným lidem jak domácím, tak i přespolním přeplněn, tak že mnozí museli venku na hřbitově státi. Neobyčejná slavnost tato pohnula každého k pobožnosti. Po přijímání pana celebranta šli jsme společně k sv. přijímání, na konec byl zpíván chvalo zpěv sv. Ambrože: „Tě Boha chválíme“, a všickni zajisté chválili jsme Hospodina z hloubi duše své. Po celé odpoledne bavili se spolužáci bývalí vroucně a vesele. Druhého dne byla slavná smuteční mše za zemřelého spolužáka faráře Lanžovského Ant. Martinice. Načež jsme se zase rozešli, mnohý snad na této zemi se více nesetká se svým bývalým spoludruhem; loučíce se přáli jsme jeden druhému silu od P. Boha v nynějších těžkých časech; prosili jsme, by Hospodin, jenž vládne věkem člověka, nám našeho nejdůst. vrchního pastýře ještě dlouhá léta zachoval, v paměti majíce, že jsme my spolužáci první byli, kteříž v Kralové-Hradeckém semináři úplně zaopatření přičiněním p. biskupa jsme obdrželi, an před námi alumnové po domech bydleli, a toliko stipendium po 120 zl. vídeňš. čísla dostávali. Jos. Sehnal, farář Chodovický.

Z Písečné, na den sv. Rosalie 1863.

[Památka 1000letého jubileum. Přeložená pout. Svěcení kříže]

Pokaždé rád čtu v „Blahověstu“ o církevních slavnostech, kteréž se sem tam po osadách udají, a srdečně toho přeji každé osadě, jižto se podařilo nějakou památku pro čest a chválu Boží zříditi. Obzvláště letos tuším není jediného místa, kde by se nebyli přičinili, převážně tisícileté jubileum zavedení křesťanství v zemích slovanských nějakou zbožnou památkou zasvětit. Přijetím právě víry došli jsme neocenitelného, drahého daru Božího, pravá svatými apoštoly našimi Cyrilem a Metodějem nám přinesená víra jest štít, kterýž dle učení sv. Pavla k Efez, 6, 16 vezdy bráti máme, abychom mohli všechny šípy ohnivé nešlechetníka uhasiti, onatkořen vši mravní dokonalosti a pravé osvěty křesťanské. Kdo bez ní staví, staví na písku, kdo se jí spustí, opustí pramen vody živé, skákající do života věčného a bude neustále lačnět i žizniti, ano bez ní všechna moudrost tohoto světa bláznovství jest u Boha a jest pouhá chytrost lidská. Ze tomu lid náš dobře porozuměl a dobře pochopil děj ten, veledůležitý, toho důkazem jest, že letošní svátek sv. Cyrilla a Methoděje co den zasvěcený se světil a to způsobem slavnostním, anof jako o největší slavnosti chrám Páně všady přeplněn a po celý oktáv zpovědnice kajícíky obklopeny byly.

A tak i u nás na důkaz, že si sv. víry vysoce vážíme, oslavena jest památka letošního jubilejního roku Cyrillo-Methodějského, a sice štědrotou Jeho osvícenosti knížete p. Alfonsa Michaela z Chimay, jenž nejprvé u farního chrámu Páně u Písečné nákladem svým dal zvonici zcela znova omítnouti, při tom pak i kostel opraviti a obílit. Tolikéž v chrámu Páně přidány jsou k velkému obrazu sv. Kateřiny sochy dvou cherubinů od p. Harnacha ve Vysokém Mýtě zdařile vyvedené nákladem dobrodinců v ceně 90 zl., a nová mříž z dubového dříví vkusně dle církevního slohu udělaná, nákladem 50 zl. též od dobrodinců darovaných, presbyterium od lodi chrámové dělí, čehož až po letošní rok nebylo. Tolikéž po krádeži nedávno spáchané v témž chrámu Božím nemeškali nábožní osadníci přispěti dary svými, tak že mnoho kostelního prádla v ceně 40 zl. r. č. za krátký čas bylo zjednáno. Vůbec tento chrám Boží od r. 1859 nově, zcela jiné tvárnosti a úpravy došel, začož předešlému patronovi p. Bišofovi, pak četným a ochotným zdejším dobrodincům, a mezi těmi nejprvé nější literátskému kůru, jenž pro ozdobu chrámu Páně ode dávna znamenité obět

přináší, slušné díky vzdány buďtež. I o tom zmíniti se dlužno, že jsme letos začali slaviti přenešenou pout sv. Kateřiny, a sice v tu neděli po Nanebevzetí Panny Marie. Od jakživa se tu konávala pouť ona ve farním kostele v tu neděli po sv. Kateřině, která obyčejně na neděli první adventní připadala. Anoť takovéto slavení pouti nepřihodné bývalo, tedy od letošního roku s přivolením vys. d. b. konsistoře pouť sv. Kateřiny v neděli výše řečenou slaviti budeme. K tomu slavnost letošní pouti zvýšena byla tím, že dva manželé z obce Dlouhonovické své manželské jubileum, čili tak nazvanou zlatou (50-letou) svatbu slavili, při níž příležitostně kázání měl veled. p. Antonín Buchtel, b. vikář a děkan Kyšperský; na to mši sv. při četné asistenci zpíval a sv. obrádky nad jubilovanými manžely vykonal vys. d. pan Dr. Jan Stárek, Králohradecký čestný kanovník a profesor bohosloví. Než není na tom dosti. Zmíniti se musím ještě o jiném pomníku tisíciletého jubilea a ten se naskytá na blízkém Žampachu, návrší to nedaleko silnice. Jest tam sv. kříž ze železné litiny, čistě a hojně vyzlacený na pěkném obarveném, kamenném postavci, k němuž tři stupně vedou. Ode dávna stával tu kříž dřevěný již na sesutí, jenž okolující nejen ku pobožnosti nepovzbuzoval, ale spíše jím ku pohoršení sloužil, až letos svrchu jmenovaný kníže pán co patron jiný nový kříž zříditi kázal, se slušnou lucernou, o níž lze se nadíti, že ji nábožní osadníci Žampaští světlem hojně opatřovati budou, aby jim vždy Cyrillo-Methodějské světlo právě sv. víry zářilo. Na kříži u nohou Kristových jest tabulka s nápisem: ZDe z Lásky a ČTI k spasitelu kníže z ChlMal křlž postavil. A průčelí kamenného postavce nese nápis vyzlacený: „Na zbožnou a vzácnou památku tisíciletého jubilea zavedení křesťanství v Čechách.“ Pod křížem vznáší se nad zeměkouli soška Matky Páně, jižto po obou stranách dva andělé co královně se kloní. Svěcení tohoto sv. kříže vykonal tentýž vys. d. č. kanovník a prof. Dr. Jan Stárek s četnou asistencí kněžstva o pouti Žampašské, v neděli po sv. Bartoloměji odpoledne ve 4 hod. Po svěcení držena řeč o významu sv. kříže, načež jsme se modlili litanie k sv. kříži z Macanovy rukověti. Po ukončené litanii odebral se průvod opět do kaple, kdež jsme zapěli chvalozpěv Ambrosiánský: „Te Deum laudamus“; ku konci ostátek sv. kříže Kristova věřícím podán k líbání. Připomenouti sluší, že jak o pouti v Písečné tak i na Žampachu při odpoledním svěcení sv. kříže veliký dav lidí z blízka i daleka na památné slavnosti úča-

stenství bral, a že osadníci střelbou z moždířů ku zvelebení týchž slavností ochotně posloužili. Z toho všeho buď Pán Bůh pochválen, buďtež uctěni svatí apoštolové Cyrill a Methoději a hojně díky všem dobrodincům chrámu našeho buďtež vzdány!

I. Št. K.

Z Říma v září 1863.

[Pohřeb + kard. Marini. Roucha při mši zádušní.]

Za příčinou panujícího vedra bývají zde těla mrtvých brzy po úmrtí pochována. Toliko kardinálové tu činí výminku, nebo mrtvola každého kardinála teprv po uplynutí tří dnův se pochovává. Do nedávna bývalo mrtvé tělo kardinála po tři dny na skvostném postavci vystaveno v otevřené rakvi. Za posledních ale let rakev bývá uzavřená a spočívá na vysokém podstavci; při hlavách je rakev pozdvižena, a nad ní splývá baldachin, jakýž v komnatách každého kardinála nalezáme; rakev pokryta jest velkým sukem černé barvy; u prostřed toho sukna je čtverhran z látky žluté hedbávné. — Při tom mi čtenář laskavě dovolí to připomenutí, že v Římě k černé barvě na rouchách obřadních obyčejně barva žlutá bývá připojena. Nikdy jsem tu na rouchu černém ani křížku bílého nespatriil; na rouchu mešní, ano i na suknu oltářním bývá kříž udělán z žluté hedbávné látky aneb zlaté tkaniny. Ano i svíčky kol rakve ve čtverhran postavené jsou z žlutého vosku. Dle mého zdání leží příčina toho ve významu barvy bílé; značí tato barva vezdy radost a slavnost, a proto nikterak se nehodí k barvě černé, barvě to zármutku. V jedné kurendě konsistoriální Pražské od r. 1859 velmi vhodně poukázáno k tomu, že se mají spojovati jen takové barvy, které se příliš křiklavě od sebe neliší; již pak každý porozumí, že žlutá barva jest černé o mnoho přibuznější než bílá, kteráž jest pravým opakem černé. Nadějeme se, že toto připomenutí čtenářům „Blahověsta“ bude milé, jelikož se v poslední době v Praze samá černo-bílá roucha mešní zhotovují, a do všech končin země České rozesílají; mnozí snad se domnívají, že je to pokrok v liturgii, ale Ceremoniale Episcoporum praví naopak: „In paramentis nigri coloris cruce albae ne appendantur.“ (Na roucha černá nemá se přisítvati kříž barvy bílé.) — Při pohřbu kardinála Marini zvláště mne dojala jednoduchost, kteráž se všude jevila; kdežto v Čechách na proti církevním záповědém netoliko rakev ale i oltáře bývají zohyzděné erby, umrlčími hlavami s vyceněnými zuby a kostmi, písečnými hodinami a podobným nesmyslem, byla tuto rakev kar-

dínalova toliko červeným biretem ozdobena, při mši sv. místo biretu visel na rakvi červený klobouk kardinálský. V obydlí kardinálově bylo ve čtyřech rozích rakve postaveno čtvero velkých hořících svící voskových barvy žluté, v kostele však bylo více než 100 světél. Vedle komnaty, kdež rakev ležela, byl upraven v jiném pokoji oltář, u něhož po celé tři dny vždy po celé dopoledne mše sv. byly slouženy. Zde ještě na mnoze panuje obyčej, obětovati za zemřelého mši sv. hned po úmrtí jeho. Ve dne i v noci přicházeli lidé k rakvi kardinálově a modlili se za spásu jeho duše. U večer třetího dne nesli rakev v průvodu tichém a při záři pochodní do chrámu. Kardinálové bývají pochováni každý ve svém chrámu, od něhož titul kardinálský přijali, ležby sami jinak byli určili. Titulní chrám zesnulého kardinála Marini nazývá se S. Nicolo in carcere; jelikož pak právě nyní se chrám ten obnovuje a tudíž jest uzavřen, byla mrtvola donešena do chrámu S. Carlo ai Catinari, jenž jest obydlí kardinálovu nejbližší; tam postavili rakev zrovna pod velkolepou rotundu chrámovou. To však neděje se toliko při pohřbu kardinálově, ale každý i ten nejchudší žebrák bývá zde do chrámu vnešen a tam u přítomnosti mrtvoly (*praesente corpore*) se za něho mše sv. obětuje; kéž by se i ve vlasti naši dalo podobně! Někdy zůstane v kostele mezi mši sv. rakev otevřena, jak se to nedávno stalo v S. Lorenze in Damaso s mrtvolou děvčete v rozkvetu let zesnulého; jeť ale k tomu zapotřebí svolení kardinála-vikáře. Zádušní mši sv. za kardinála Marini sloužil dne 24. srpna jakýsi biskup; přítomen byl mimo kardinály i sám sv. Otec, jenž po mši sv. vykonal absoluci. Mezi mši zádušní byly u všech postranních oltářů slouženy tiché mše sv., a sice v barvě toho dne, jelikož bylo duplex a tudy se nesmělo sloužiti tiché requiem, ač sv. Otec — jenž jediný by k tomu svolení své mohl dáti — tu přítomen byl. Tolik podotýkáme na dorozuměnou oněm lidem, kteříž to velmi za zlé pokládají našim zprávcům duchovním, že teď v zapovězené dny nesloužejí v černém ornátě zádušní mše sv. Kněz, jenž vede průvod pohřební, nemá v Římě pluvial, ale pokaždé toliko superpellice a štolu a ostatní kněží a klerikové superpellice, všickni pak drží v rukou hořící svíce voskovou. — Při tom však nesmím mlčením pominouti, že se mi leckterá věc při pohřbech zdejších nelíbí. Že zde nenalezám při pohřbech dlouhou řadu fiakristů jako v Praze, z toho bych si nic nedělal; ale dojemné ovšem jest to divadlo, pakliže

příbuzní a přátelé zesnulého, a jiní, kteříž svazkem víry s ním byli spojeni, v četném davu obklopují rakev, k poslednímu odpočinku doprovázejíce bratra svého. V Římě však obyčejně nosíci rakve činí celý pohřební průvod; místo lidu doprovází zesnulého některé zbožné bratrstvo neb údobé některých řeholí a kolejí před oficiantem krácející. Ač by podle úmyslu Církve mrtvoly křestanů katolických měly nešeny býti k hrobu, nicméně i zde zavládl obyčej, vyvážeti je ve zvláštních vozech umrlčích; bohužel však vůz ten tak málo jeví na sobě ráz církevní, že se nelíší od jiných povozů ničím jiným leč čtyřmi svítilnami, na čtyřech rozích vozu upevněnými; v popředí vozu (v kabrioletu) sedí kněz v superpellici. Na každém hřbitově nalezá se tu chrám. Uvnitř chrámů samých bývá zde jen zřídka kdo pochován a staneli se tak, tedy bývá hrob zakryt příkrovem mramorovým, jehož plocha nikdy nevyniká nad dlažbu chrámovou. Konečně buďž podotknuto, že kard. Marini jest již 64. z kardinálův za panování Pia IX. zemřelých, i lze se nadíti, že nepřátelé Církve, kteříž sv. Otci brzkou smrt prorokovali, ještě dlouho se načekají. K. J.

Kronika.

Z Prahy. J. Eminenci odebral se dne 12. září do vikariatu Černokosteleckého a Mnichovického (Blah. č. 23.), aby tam udílel sx. birmování. Nejdůst. arcipastýře provází na cestě vys. důst. p. kanovník Plaucar a důst. p. ceremonář Matějček.

— Jeho Eminenci bude udělovati svátost sv. birmování v Rokycanském vikariátě a sice 3. října v Dyšíně, 4. října v Rokycanech, 5. v Mirošově, odpoledne v Skořici, 6. ve Voseku, 7. v Radnicích, 8. ve Velkých Lhovicích, kamž přijdou i birmovanci osady Řešihlavské a Zvíkovecké, 9. v horním Stupně, 10. v Štíhlavěch, 11. v Chvalenicích spolu pro osadu Štěnovickou a Prusinskou, 13. v Spálené Poříčí spolu pro osadu Těnovickou, 14. v Čížkově, 15. v Spálené Poříčí pro farní osady Mešno a Mitrovice.

— V metropolitním chrámu sv. Víta jakožto matce všech chrámů začato hned po ukončení synody diocesální vykonávati některá ustanovení její. Tak od neděle 6. září nebývá v neděli ani o svátcích vystavena nejsv. Svátost, a na konci zpívané mše sv. zpívá lid píseň „Pange lingua,“ načež celebrant podle církevního řádu se modlí versikul s orací „Deus, qui nobis“ a při velebném tichu udílí požehnání. Tímtež způsobem uděluje se požehnání s vel.

Svatosti ve farních chrámech u sv. Vojtěcha a u Trinitářů, i lze se nadíti, že poznenáhla i jiné chrámy následovati budou příkladu domu metropolitního.

— Starobylý chrám u sv. Jiří na hradě Pražském jindy toliko dvakráte do roka býval přístupný obecnstvu; již ale roku letošního péči neunaveného důst. p. rektora Kellnera bude v témž chrámě odbyvána oktáva sv. *Ludmily*, mučennice a ochránkyně země české. V den slavnosti 16. září budou u sv. Jiří slouženy mše sv. o 6., 7., 8. a 9. hodině ranní, načež o 10. hod. pontifikální mši sloužiti bude vys. důst. p. kan. Bradáč; odpoledne téhož dne bude ve 4 h. kázání české a požehnání. Po celý pak oktáv bude denně sloužena mše sv. o 9. hod., odpoledne požehnání v 5¹/₃ h. — Práli bychom, aby i v ostatních chrámech Pražských se konal oktáv církevní podle předpisu misálu a breviáře, to jest dnem slavnosti počínaje až zas do osmého dne, nebo nynější způsob slavení oktávy, jakýž v některých chrámech Pražských panuje, že se slaví oktáv od neděle do neděle, ať si slavnost připadá v kterýkoli jiný den, — způsob ten, dříve, nemá zholá žádného základu v liturgii a je pouhým výkvětem libovůle. — Jestě podotýkáme, že za příčinou letošní slavnosti sv. Jiří Její Velič. císařovna Maria Anna darovala nové roucho k ostatkům blahosl. Milady, jakož i korunka na hlavě její a stříbrná škraboška obličejě štědrostí ušlechtilé císařovny jest vkusně obnovena.

— Dne 9. září zvolena jest v klášteře Voršulinském posavadní novicmistrová *Innocencia Kiene* za vrchní představenou; narozen. dne 12. července 1807, řeholní sliby složila 28. srpna 1831.

— V zaslaném nám 4. seznamu složených příspěvků ku stavbě a vnitřní úpravě Karlinského chrámu Páně mimo příspěvky „Blahověstem“ zaslané nalezáme od veledůst. opatství na Strahově 50 zl., a za knihy p. Kobrem odprodané 12 zl.; úhrnek obnáší 10799 zl. 5 kr... Při nastávající slavnosti svěcení chrámu Páně dne 4. října žádá výbor velesnažně o další a rychlé příspěvky na ohromný ještě potřebný náklad k dokončení úpravy téhož chrámu.

Z Moravy. O slavnosti bohoslovecké na Velehradě konané píše „Cyrill a Method“, že se tam ke dni 23. srpna sešlo 70 bohoslovců, a sice jediný z Čech, 8 ze Slovenska, 11 z diecése Brněnské, 1 z Vratislavské a ostatní z Olomúcké. Jedni přijali svátost pokání a vel. sv. oltářní již v sobotu dne 22., jiní v neděli a v pondělí. V neděli po kázání byly v 1¹/₁₀ h. velké služby Boží, při nichž bohoslovci zpěváci

Führerovou mši provozovali, ostatní pak akolytovali. Odpoledne byli na požehnání; v pondělí dne 24. byli přítomni mši sv. v kapli „Cyrillce“, načež ještě památný hrad Buchlov navštívivše odpoledne každý do svého domova se navrátili.

Italie. Z Parmy se píše, že tamější biskup deset kněží suspendoval a divinis, proto že se v národní slavnosti co občanští úředníci zúčastnili; městská rada prohlásila toto jednání biskupovo za zneužívání duchovní moci a rozkázala, aby byl biskupovi pátý díl příjmů zabaven.

Z Ameriky. V noci na den 8. července skonak náhle nejd. p. arcibiskup Baltimorský v severní Americe, F. Patrik *Kenrik*. Narozen v Irsku r. 1797 stal se 1830 koadjutorem biskupa ve Filadelfii, r. 1842 biskupem tamtéž a po smrti arcibiskupa Eklestona nástupcem jeho v Baltimore v srpnu 1851. I jako učenec vynikal zbožný tento prelát.

Literní oznamovatel.

— Druhý svazek „musejního časopisu“ na r. 1863 podává zprávu o spisku v Bělohradě vyšlém ku tisícileté památce ss. Cyrilla a Metoděje. Spisek ten obsahuje novou legendu o sv. *Methoději*; rukopis pochází z kláštera Česnovského, kdež napsán byl l. 1330 z originalu mnohem staršího. O hrobee sv. Methodia čteme tam doslovně: (Sv. Method) „sedě v zemi moravské přeložil všech 60 knih starého i nového zákona z řeckého na slovanský jazyk. I naučiv učeníky své pravé víře i předpověděv smrt svou tři dni napřed zesnul v Pánu s pokojem. Leží pak ve velikém chrámě moravském na levo ve zdi za oltářem svatě Rodičky Boží.“

— Dne 19. srpna vyšel „*Časopis kat. duchovenstva*“ sešit V., jenž v sobě obsahuje pojednání: Svoboda náboženská. Mistr Jan z Příbrami, hajitel obecné víry proti Táborům. K obraně katechismu Deharbeova. Synoda provincialní Pražská r. 1860. Předlohy a návrhy k synodě arcidiecése Pražské r. 1863. Porada vikariátní v Kolečovicích. O zvýšení kongrui. K otázce patronátní. Prognostikon o synodě diecesalní. Kronika. — Svazek VI. vyjde 12. října.

— Kněhkupectví B. Stýbla rozmnožilo svůj sklad kněh modlitebních opět o jednu „*Jesus ist unser Heiland und Meister*“ von Josef Rechziegel, Pfarrer in Böhm. Gablonz. Stran 373 se 4 obrázky.

— Ke zprávě o zmahání se literatury české dodáváme, že se nám dostalo do rukou návštějí k „etěným odběratelům na (?) tajnosti inkvisice!“ Nakladatelstvo dí „aby drahocennému (snad za darmo dražšímu?) obsahu díla tohoto dostalo se úpravy důstojné, (!) prodávají se desky

k vazbě skvostně ozdobené alegoriemi zlatem raženými“ atd.

— „Hlasu Varhan“ vyšel již 4. sešit obsahující čísla Kancionalu 193—246.

Osobní věstník duchovenský

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. František *Noha*, krajský školní dozorce a farář se Voelfelsdorfu v hrabství Kladském.

Ve správě duchovní ustanovení byli:

p. Václav *Hampejs*, za faráře do Kozojed.

p. Ant. *Fenzl*, za kooperatora do Liebensteinu.

p. František *Hraběta*, za kaplana do Nečtiny (Netschetin).

V diecési Kralohradecké.

Vyznamenání jsou:

p. Jan *Víteček*, b. konsist. rada, býv. b. vikář a školdozorce, osob. děkan v Přepychách, jmenován bisk. notářem.

p. Václav *Brandeis*, bisk. vikář a školdozorce, farář v Olešnici (Giesshübel), jmenován osob. děkanem.

p. Jan *Kouba*, farář v Třebachovicích, obdržel collare canonicorum.

p. Peregrin *Novák*, děkan v Nov. Městě n. Metují, jmenován vikariátním sekretářem v okrese Opočenském.

p. Frant. *Pecháček*, farář v Meziříčí, jmenován osob. děkanem.

p. Jos. *Roštlapil*, farář v Opočně, obdržel collare canonicorum.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Novák*, kaplan v Čáslavě, za kapl. do Činčovic.

p. Emanuel *Müller*, koop. v Lipnici, za kapl. do Červených Janovic.

p. Frant. *Travníček*, kapl. v Červených Janovicích, za koop. do Lipnice.

p. Vinc. *Krátký*, za kaplana do Čáslavi.

Uprázdňené místo:

Čihošť, fara patron. nábož. matice od 1. září do 13. října 1863.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnuli:

p. Josef *Havel*, farář v Choustníku, zemř. 18. července.

p. Tomáš *Hrdlička*, farář na Hoře s. Václava, zemř. 8. srpna.

p. Vojtěch *Pokuta*, ředitel na hlavní škole v Soběslavi, zemř. 12. srpna.

p. Jakub *Lenz*, bisk. notář a děkan v Hostouni, zemř. 15. srpna.

Vyznamenán jest:

p. Josef *Sigmond*, lokalista v Zbytinách, jmenován osobním farářem.

Právo synodality obdrželi:

p. Václav *Bezděka*, kaplan v Bavorově.

p. Frant. *Čermák*, kaplan v Nové Kdýni.

p. Jos. *Diviš*, katecheta na hl. škole v Písku.

p. Augustín *Kraml*, kaplan v Kádově.

p. Karel *Kubašta*, administrator v Předslavicích.

p. Václ. *Macha*, kaplan v Bavorově.

p. Jan *Matschl*, administr. u P. Marie Sněžné.

p. Frant. *Mayerhofer*, ředitel reální šk. v Klatovech.

p. Vojtěch *Myška*, katecheta gymn. v Písku.

p. Frant. *Noska*, kaplan v Miroticích.

p. Karel *Novotný*, kaplan v Jindřichově-Hradci.

p. Jan *Pokorný*, bisk. notář a zám. kaplan v Břežnici.

p. Frant. *Rull*, katecheta na hlavní škole v Jindr.-Hradci.

p. Josef *Růžicka*, kněz ř. maltežského, bisk. notář, spiritual školních sester v Bystřici.

p. Václ. *Tomášek*, ředitel na hlavní škole v Břežnici.

p. Roman *Voříšek*, zámecký kaplan v Žinkově.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Doublebský* z *Sterneku*, farář ve Fürstenhutu, za faráře do Čákova.

p. Jakub *Stark*, kaplan ve Vimberku, za administrátora do Fürstenhutu.

p. Václ. *Nachbar*, koop. v Staších, za faráře do Žihobce.

p. Eman. *Papir*, ředitel bisk. semináře chlapeckého v Budějov. a bisk. notář, za faráře do Benešova.

p. Josef *Kallisch*, zám. kapl. v Choustníku, za administrátora tamtéž.

p. Frant. *Stiller*, kaplan v Myslivi, za administrátora do Budislavie.

p. Karel *Kotrbelec*, admin. v Žihobci, za administrátora do Hlavňovic.

p. Josef *Schak*, administrátor v Zachotíně, za faráře tamtéž.

p. Jan *Chochole*, kapl. v Česticích, za kaplana u sv. Anny blíž Kraselova.

p. Frant. *Mikota*, kapl. ve Vltavo-Týně, za administrátora do Křténova.

Na odpovědnosti se odebrali:

p. Ferd. *Kobliska*, kaplan u sv. Anny blíž Kraselova, a

p. Alois *Novák*, farář v Křténově.

Uprázdňené místa:

Fürstenhut, fara patron. kníž. z Schwarzenbergu do 16. září.

Křténov, fara patron. nábož. matice, do 20. září.

Horá sv. Václava, fara patron. kníž. z Trauttmannsdorffu do 8. října.

Ředitelství a katechetství na hlavní škole v Soběslavi, do 1. října.

Hostouň, děkan. patron. kníž. z Trauttmannsdorffu, do 15. října.

Listárna redakce.

Do Kuklen: Kovářiček nezmohl se na kováře; list brzy.

Do Písečné: Obstaráme; jen nechvalte příliš.

Do Říma: 58^{17/}.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kniž. arcib. semi-
náři čisl. 190—I.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici

i u všech řádných

kněhkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Synoda provincialní Pražská. *)

I.

Celé dílo rozvrženo jest na osmero titulů čili oddělení, jimžto na konci přidána jsou rozličná ustanovení sv. Stolice, jakož i konkordat čili smlouva sv. Stolice s vládou rakouskou, kterýmž poměry Církve katolické u nás poněkud uspořádány byly. Celému dílu předaslány jsou spisy jednající o svolání sjezdu, jakož i řád, jakým se sjezd odbýváti má.

Tak předchází na př. zpráva ku sv. Stolicí o přípravě ku sjezdu, odpověď sv. Stolice, svolání sjezdu samého, svolání k duchovenstvu arcidiecése Pražské o mšech sv. a modlitbách, které se za příčinou slavení sjezdu konati mají, řád sjezdu, ustanovení officialů a určení jich povinností, promotorů jakož i sekretářů, notářů a ceremonářů čili obřadníků. Na to následuje krátký nástin celého koncilu, o čem a kterak jednáno bylo; spolu podán seznam všech na sněm povolaných; připojena jsou i ustanovení Jeho Eminence vztahující se na formu sněmu samého, jakož se tu i nalezájí řeči a oslovení J. Emin. co metropolitou a acclamace či přisvědčování ostatních na sněmu shromážděných údv. Následuje třetí oddíl této přípravné části obsahující zprávu o ukončeném sjezdu, ztvrzení sněmu udělené sv. Stolicí, a prohlášení všech těchto usnešení celé provincií panem kardinálem arcibiskupem Pražským co metropolitou, kdež krátce ale různě napomíná nejdůstojnější pány biskupy, aby o provedení usnešení těchto se zasadili, jakož i kněze a věřící, aby vroucí a nelíčenou po-

slušností provedení samo usnadnili, aby pravý a dobrý duch Církve katolické nás znova oživití mohl. Následují:

II. Ustanovení sněmovní.

Část I. O duchovenstvu.

Kapitola I. jedná o vznešenosti stavu kněžského, která z toho vysvitá, že tolikere milosti ve sv. svátostech a v nejsvětější oběti nám se skrze něj dostává. Tak velice vyvýšil Spasitel náš sluhý své, že ne andělům, ale jim samým, lidem to křehkým svěřil své tělo a svou krev nejsvětější. Pročež třeba, aby kněz stavu svého a své vznešenosti vždy hodným se býti ukazoval.

Kap. II. Duchovní necht zachovávali bedlivě víru katolickou a spojení své s Církví, K tomu cíli nás vyzývá Církev častým říkáním apoštolského vyznání víry při hodinách denních, jakož i žádá, aby novosvěcenci slavné vyznání víry skládali. Tak zachováme všickni jednotu Církve. Čím více ale o zachování jednoty této se vynasnažíme, tím více budeme také ctíti své představené. Především máme ctíti vznešenost sv. Stolice, jakož pak i biskupy od ní ustanovené. Proto se nařizuje: a) aby skládali slavné vyznání víry dle formule od papeže Pia IV. (z usnešení sněmu Tridentského) předepsané: kanovníci, všickni hodnostové církevní, beneficiati všeho druhu, a to ne jednou, ale kdykoli buď novou hodnost anebo jiné beneficium obdrželi, — examinatori synodální, notáři, doktoři bohosloví, představení seminářů jak theologických, tak chlapeckých, učitelové náboženství na gymnasiích a profesori bohosloví a katechetiky na ústavech bohosloveckých, jakož i učitelé náboženství na ústavech gymnasiálních a reálných veřejných i soukromých a konečně i ti, kteří za podjahný svěcení býti mají.

b) Biskupové necht zachovávali kano-

*) Za příčinou mnoha nám projevovaných přání podáváme laskavým čtenářům stručný výtah z knihy obsahující usnešení sněmu provincialního v Praze r. 1860 slaveného. Výtah podal vp. K. H.—k.

nickou poslušnost ku sv. Stolicí, jak ji byli přísahali.

c) Aby i duchovenstvo i lid v živém spojení se sv. Stolicí setrvali, má se sloužiti na památný den zvolení sv. Otce slavná mše sv. s chvalozpěvem sv. Ambrože, což když se věřícím ohlašovati bude, pokaždé příležitost se udá, o této viditelné hlavě Církve věřícím něco spasitelného pověditi a v nich účtu a poslušnost k sv. Otci vzbuditi.

Kap. III. O vědomostech potřebných duchovním. Pokračování u vědomostech vydobytých jest na nejvýš potřebné, nemáli vira naše ochábnouti, nemá-li duch náš v nevěru klesnouti. Třeba tu častého čtení: Pisma sv., katechismu římského a usnesení sněmu Tridentského, spisů pozitivních věroučných, práva církevního, spisů mravoučných, k čemuž nejlépe poslouží kniha „Homo apostolicus“ od sv. Alfonse z Liguori, a spisy ss. Otců. Biskupové čas od času udají duchovenstvu knihy, kterých by s prospěchem užití mohlo. Ve správě duchovní ustanovení kněží necht udají visitujícímu komisarů či vikári, jakých pomůcek při vyučování lidu užívají.

Kap. IV. Schůze duchovenstva, protože jsou výbornou školou ku vzdělání jeho, budtež obnoveny i v stoličných městech, i po venkovských okresích vikariatních; necht každý je pilně navštěvuje. Kdo by byl o některou věc neb otázku bohoslovcečkou v nesnázi necht se obrátí na kongregaci či spolek bohoslovců, kterýž biskup k tomu cíli ustanoví a necht tam hledá upokojení a žádoucího poučení.

Kap. V. O vnitřním posvěcování duchovních. V starém zákoně již museli se kněží posvěcovati, čím více tedy v novém, přinášeje obět nejsvětější! Necht tedy každý měsíčně k sv. zpovědi přistupuje ano možnoli i častěji; na modlitbách necht rádi trvají, kde více duchovních se nalezá, necht hodinky církevní společně vykonávají, necht modlitba a rozjímání s nimi vstává i ulehá a po celý den je provází, a at ve všem slouží lidu jim svěřenému za dobrý příklad a vzor následování.

Kap. VI. O exerciciích. Duch potřebuje časem povzbuzení; a to se děje v těchto cvičeních duchovních. Protože ale diecése jsou příliš rozsáhlé, postarají se biskupové o to, aby se na příhodných místech všem potřebného obnovení duchovního dostalo. Chudším se poskytne, čeho třeba, zcela za darmo. Kdo přijíti nemůže, necht alespoň doma, dva neb tři dny na modlitbách a v rozjímání setrvá a o tom visitátoru neb vikári při visitaci zprávu podá.

Kap. VII. O počestném životě a ob-

cování kněžském. Duchovní žije v stavu svobodném, necht tedy panictví bedlivě ostříhá; s ženskými krátce a rozhodně ale slušně mluví; nikdy s osobami domácimi do cizích osad nevvyjíždějí pro uvarování pohoršení, bytby i příbuzné byly. V jídle necht se jeví střídmost a skromnost; navštívivším tebe bratřím rád posluž a občerstvení popřej. Při hostinách necht panuje střídmost a obezřetné chování. Kde potřeba káže, dovoleno i hostince navštěvovati ale v hospodách a neslušných místech se pítí a hrani oddávati zcela jest zapovězeno. V karty hráti pro obveselení dovoleno, ne ale pro zisk a jiné příčiny. Honby se zcela zapovídají, tolikéž navštěvování divadel necudných a rozpustilých. Při primiciích (prvotinách kněžských) tančení neslušno a proto se zavrhuje, jakož tančení vůbec duchovního nezdobí a proto přísně jest zapovězeno. Necht dále i domácí lidé duchovního jiným slouží za příklad a kde by dali pohoršení, at je napomené. Neuposlechl-liby kdo, budiž ihned propuštěn.

Kap. VIII. O zevnějšku a šatu duchovního ustanoveno: 1) aby nosil tonsuru, na svůj vlas nebyl nedbalý ale také si na něm nezakládal; vlásenku s povolením vrchních může nosit, ne ale při mši sv.; vous nositi zapovězeno. 2) Šat at nosí na duchovního patřící, kleriku, bez ní necht se neopovazuje sloužiti mši sv. a jiné úkony církevní vykonávati. Kde není v obyčeji nositi mimo chrám kleriku, může kněz nositi šat jiný, ale vždy barvy černé anebo temné, až po kolena sahající, nikoliv krátký a barvy světlé. Na krku necht má vždy kollár, nákrčník barvy černé s bílým páskem či límečkem. Odporučen kabát tak zvaný klerikální.

Kap. IX. Vychování duchovenstva děje se v seminářích; právo alumnů přijímati náleží biskupovi, který skrze své představené se o vše stará a zbožné a řádné učitelé na učelištích ustanovuje. Celé studium theologické trvá nyní po čtyry roky.

Kap. X. O představených v seminářích a o učitelích na učelištích bohoslovceckých ustanoveno, aby jimi byli mužové jakož učení, vážení a milovaní, rovněž i zbožní, aby mladé duchovenstvo netoliko slovem, ale i příkladem svým vychovávali. Ale i ostatní správce duchovní mají k tomu přihlížeti, aby bohoslovci i chovanci chlapeckých seminářů, kdykoli na prázdniny přijdou, u nich se ohlásili a pak o vysvědčení dobrého a právě katolického chování svého jich požádali, kterýmžto vysvědčením se u představených seminářů vykázati musí. Vysvědčení samo necht jest zapečetěné.

Část II. O víře a vyučování katolickém.

Kap. I. O zachování víry. Bez víry se nelze líbiti Bohu; ješto pak tolikero činitelů o to usiluje, aby víru ze srdcí našich vydrali, je tím více zapotřebí, abychom všickni ku Církvi přilnuli a jí co sloupu pravdy se držíce učení její vždy vyznávali. Proto třeba, aby pastýřové duchovní často lid poučovali: o víře, o Božském původu Církve, o jejím nebeském zakladateli, o bludech a poklescích našeho věku, aby lid věděl, čeho by se varovati a coby činiti měl. Třeba pak také modlití se, aby Bůh víru v srdcích našich upevnil, abychom i skutky svými nepřátely a protivníky své o pravosti víry naší přesvědčiti dovedli. Necht se ale učitelé varují, aby sami do bludů neupadli, rozumu více než zjevení Božímu místa dávajíce, nýbrž at pamatují na to, že rozum jest jen služkou a prostředkem k cíli, nikoli pak cílem samým.

Kap. II. O některých hlavních bludech našeho věku. Zavrhuji se všeliké náhledy, které se přiči pravému poněti o Bohu a vlastnostech jeho, které ruší víru v nesmrtnost duše, ve všeliký řád nadpřirozený, neboť lidé takové učení hlásající jsou závistníci velebnosti Božské a vznešenosti lidské, jakož i nepřátelé kříže. O Kristově Církvi častého poučení třeba. Kdo Krista neuznává, ani Církev uznati nemůže, proto třeba poukázati na vykoupení Kristem vykonané, na působení Církve katolické, která nejen učiti a ss. svátosti udělovati ale i život věřících spravovati musí, má-li účelu svého dojíti. Proto třeba církve učící a slyšící. Církev učící i slyšící stojí pod správou biskupů a papeže. Aby papež tím spíše Církev řídití mohl, dostalo se mu světské neodvislosti, za tu třeba prositi Boha, aby zachována byla. I moci světské máme se podrobovati, protože všeliká moc z Boha jest. Co se týče života společenského, třeba tu bojovati proti komunismu a socialismu, které se tu a tam pod jménem novověké vzdělanosti potloukají, nebo se jimi základ vši společnosti podvracuje; ale at se také přihlíží k tomu, aby dovolenými a křesťanskými prostředky blahobyť časný lidu našeho se zmáhal; však at bažením po statech časných duše naše netrpí.

Kap. III. O obcování věřících s jinověrci. Co spomůže člověku čest a sláva světa, utrpěli ztrátu na duši své? Proto sněm napomíná věřících, aby víru svou vždy čistou a neporušenou zachovali. Necht tedy neberou věřící podílu v náboženských úkonech a kázáních jinověrců. Ku křtu sv. necht nejdou jinověrcům za kmotry ani za svědky, a at toho sami od jino-

věrců nežádají, protože by povinnosti své ani jedni ani druhí nikdy dostáti nemohli. Sněm dále zapřisahá věřících, aby se zdrželi od smíšených manželstev, anto málo kdy k blahu ale často k záhubě manželů i dítek jak časné tak věčné slouží. Je-li kdo pravým katolíkem, nikdy nebude mít za přítele člověka, který to, co jemu nejsvětějším býti musí, haní a tupí; proto takových přátelství věřícím neschvaluje. I co se Židů týče, bránili sluhovi neb služce u vykonávání jich náboženských povinností, třeba, aby se jich křesťané vystříhali a v službě u nich nestáli. Ostatně neupřej nikdo, že se stanoviska náboženského nehodno křesťana, u Židů-li slouží. Ostatně však necht věřící nezapomenou, že jsme všickni vespolek bližní a ditky jednoho Otce, a že se tedy i za Židy máme modlití, jakož Církev sv. za konečné jejich ku Kristu obrácení se modlí.

Kap. IV. O čtení a vydávání kněh. Lidé všeho druhu vydávají knihy. Lid je za drahé peníze kupuje a čte, často ale jen na vlastní zkázu jsou. Kdo tedy věrný katolík, necht čte knihy, které jsou ode všech lidí i představených Církve za dobré uznány. Necht pomní, kdo knihy záhubné rozšiřují, že se těžkého i vlastního i cizího hříchu ustavičně dopouštějí a za to přísně od Soudce věčného souzeni budou. Necht tedy i pastýři duchovní nad tím bdí, aby se na osadách jejich knihy záhubné nerozšiřovaly, ale toliko užitečné se vždy čítaly. Zvláště třeba hleděti k tomu, aby se písma sv. v cizině na outraty jinověrců vydaná u nás nerozmáhala, anto Bohu díky sami dobrých a dokonalých překladů Písma sv. důstatek máme. Také o časopisech poučení třeba, jaké jsou a jaká se jim má přikládati cena. Kdo jsi zámožný, at již duchovní neb světský, podporuj spisovatele řádné a o blaho lidu zasloužilé. Knihy jednající o víře a mravech, jakož i knihy modlitební, necht se předloží dle obyčeje církevního vrchnosti duchovní ku schválení.

Kap. V. O hlásání slova Božího. Uznává se snaha duchovenstva našeho u vykonávání povinnosti této. Necht se i dále probírají důležité pravdy sv. náboženství našeho, ale at nikdo nezapomene na směr časový, že třeba i tu proti zlému se opřít. Necht ale kněz nekáže slova vlastní, pohádky a bájky takové, které ku vzdělání neslouží, ale at používá Písma sv. a spisů sv. Otců; rovněž at vynechá vypravování o zázracích posud od Církve nevyšetřených a neztvrzených. Kázání mezi mši sv. se schvaluje, necht ale ohlašování všeliké děje se v tom případě až na konci mše sv. Kázání nechat netrvá déle než

půl hodiny. Ve větších městech necht se zavedou kázání odpolední, zvláště v čas adventní a postní. V čase postním necht zařídí správce duchovní kázání na způsobilé misie, aby každý důstojně k sv. zpovědi a hodnému velikonočnímu přijímání se připravil. Při hlásání slova Božího necht vyhledávají kazatelové čest a slávu Boží, ne ale slávu vlastní. Kde toho potřeba káže, nechat kněz i jednotlivců soukromě po domech poučuje, aby se pravda Boží vždy více rozmáhala. Aby pak kazatel prospěšně účinkovati mohl, třeba, aby věřící na kázání přicházeli. Necht tedy otcové, matky, představení, mistři a pěstounové nejen sami kázání pilně navštěvují, ale i podržené své, dítky i domácí k navštěvování slova Božího přidržují.

Kap. VI. O vyučování malíčkých. Školy jsou úzce spojeny se životem Církve; anto z ní pošly a skrze ni rozkvětu svého dosáhly. Proto ať správce duchovní často školy navštěvují a v neděli odpoledne mládež k cvičení svolávají. Cvičení to ať nepodává jen výklad evangelia, nýbrž některou část katechismu. Na vesnicích ať se odbyvá cvičení buď ve škole aneb v kostele anebo na místě vážném. Cvičení školní a nedělní ať netrvá přes hodinu, počínajíc a končíc modlitbou. Kniha k vyučování náboženskému potřebná jest katechismus, o jehož vydání se synoda postará, od něho necht se nikdo neuchyluje. Dítky ať se katechismu učí nazpaměť. Učení víry ať se tak vykládá, aby si dítky nemohly myslet, že vše samy již napřed věděly, když se jich učitel vhodným způsobem na to vypytl. Učitelé náboženství zanechtež všech nepotřebných a jalových důkazů, ale snažtež se učení Církve malíčkým i do srdce vštípit. Odrostlejší necht se podá příležitost, aby skutky víry svou okazali. Katecheta připravujž dítky k sv. zpovědi, k sv. přijímání, uče je učt k Rodičce Boží atd.; zapůjč jim i knížky dobré a knihovna k tomu cíli zřízená ať vždy stojí pod správou katechety.

Kap. VII. O školách národních. Školy katolické jen tehdaž dosáhnou cíle svého, když vše, co se v nich děje, k témuž cíli směřovati bude. Necht se tedy neuvžívá kněh, nežli Církví schválených. Učitelové necht se vždy osvědčí na osadě co první rádní a rázní synové Církve; proto kdo k učitelství se obrátí, necht před vykonáváním svého úřadu složí před scholastikem anebo školdozorcem Tridentské, vyznání víry při katechizování mají býti přítomní, o opakování a naučení se katechismu se přičiniti a i jinak dítky k zbožnosti a mravnosti navoditi i dobrým pří-

kladem jim předcházeti povinni jsou. Majili učitelové této povinnosti zadost učiniti, necht jim věřící za to laskavě statků časných poskytnou. Aby učitelstvo se více a více vzdělávalo, necht učitelové k stavu tomuto nejlepší žáky své vyzývají, a sami čas od času duchovní cvičení konají. Biskupové i o to se postarají, aby bez uškození práv učitelů světských ráškolních Bratří a Sester do některých škol uveden byl; obzvláště v městech větších. K pilnému navštěvování škol necht duchovní své věřící často vyzývají, rodičům váhajícím a zdráhajícím se zákony světské na mysl uvodí, jakož i jim připomenou, že přiznání a vdávání nebude ohlášen a oddán, kdo vysvědčení školní si nepřinesl a o dokonale známosti katechismu svědectví nepodal. V továrnách necht se zařídí školy tovarnické, k čemuž pány továren pro lásku k Bohu a bližnímu vyzýváme. Co o veřejných totéž i o soukromých platí školách. Ředitel těchto škol nechat jest muž nábožný, a náboženství vyučujž tu kněz od biskupa ustanovený.

Kap. VIII. O školách středních. Tu se připravuje mládež k rozličným stavům, i tu třeba, aby vanul duch katolický a proto se biskupové postarají o to, aby co se duchu tomuto přičí, odstraněno a prospěšně nahrazeno bylo. Předě vším katechetové necht se ukáží svého povolání hodnými; nechat stojí pevně u víře své a učení Církve věrně vykládají. Proto se mají podrobiti dříve přísné zkoušce před svým biskupem. Hledtež předě vším na dokonaleou zpověď, k tomu cíli ať vyvolejí prostudující zpovědníky rádné a zbožné, k velikonočním duchovním cvičením nechat oberou kněze, možnoli, jiného, aby duchovní cvičení více užitku přinesla; necht navštěvují studující po domech, zvláště nemocné, je těšice a k přijetí sv. svátostí vybízějice; mezi studentstvem zbožná bratrstva ať zakládají majice je k tomu, aby v nich i později setrvali. Biskupové se o to postarají, aby co do hodnosti i platu s ostatními učitely na rovni byli, a aby tím spíše povinností svým zadost učiniti mohli, biskupové budou dbáti i o to, aby se vyučování náboženskému více hodin vykázovalo. Co se týče ostatních učitelů, necht i oni pečují o zbožnost a pravou vzdělanost nikdy nezapomínajice, že plat jejich z důchodů katolických plyne, poněvadž náboženský a studijní fond Církvi katolické přináleží. A proto, kdo učenější a vzdělanější, tím více se přičiň, aby povolání svému zadost učinil a vědám vždy tak vyučoval, aby ony mládež vzdělávaly netoliko pro čas ale i pro věčnost. Co

tuto řečeno o učitelích světských, platí tím více o duchovních vykládajících o světských vědách. A co stanoveno o gymnasiích a jiných školách veřejných středních i realních, platí i o ústavěch soukromých.

Kap. IX. O universitách. Zasluky Církve o zřízení vysokých škol či universit nikdo nemůže upříti. U nás jest sice jen jediná, ale i ta založena jest přičiněním zbožného katolického císaře Karla IV. a potvrzena od papeže Klementa VI. I doufají biskupové čeští, že universita vysokému povolání svému i nyní zadost učiní a co ústav katolickou Církví oslavený nebude protivníky a odpůrce Církve odhováti. Jinocy na universitě studující — naději lepších dob v ně skládaje — sněm napomíná, aby nehleděli si marných věcí, ale těch, kterýmiž by prospěli sobě časné tak, aby přitom nepozbyli spásy věčné.

(Pokračování.)

Blahoslavená Anežka, panua,

dcera krále Českého.

(Dokončení.)

Abychom též o souvěřcích naší bl. Anežky mluvili, poukazujeme na *blahoslavenou Salomé* (1200—1268), dcera Leskonsa, vévody Krakovského a Sandomirského, manželku Kolomanna, nejmladšího bratra svaté Alžběty, královny Uherské. S přivolením svého manžela hned po oddavkách učinila slib věčné čistoty, vstoupila po jeho smrti v bitvě proti Turkům 1241, rozdavši všecko jmění chudým, v Zavichoštu do kláštera sv. Kláry, odkudž později do kláštera Skalského přesazena byla; dne 17. listop. 1268 zemřela a v klášteře Františkánském v Krakově pochována jest. Klement X. povolil na den jejího úmrtí v řeholích Františkánských hodinky a mši svatou. (Rodulphus fol. 142.)

Bl. Kunigunda, dcera krále Uherského, Bely IV., neteř sv. Alžběty, sestra bl. Heleny a Markéty, proti své vůli Boleslavovi, králi Polskému zasnoubena úpěnlivými prosbami ho pohnula, že dobrovolně též zachoval čistotu. Když pak r. 1279 zemřela, stala se v klášteře Sandeckém od ní založeném Klariskou a zemřela 24. července 1292. Papež Alexander VIII. potvrdil účtu její. (Acta SS. die 27. Julii.)

Bl. Helena aneb Yolanda, sestra bl. Kunigundy, manželka Boleslava, vévody Kališského, vstoupila 1279 po jeho smrti do kláštera Klarisek v Sandeku, odkudž před Tatary do Hnězda se utekla a tam co abatyše dne 11. června 1298 zemřela. Leo

XII. A. P. 1827 potvrdil její účtu se mši svatou a kněžskými hodinkami. (Dlugoš histor. Polon. VII.)

Bl. Margarita Collonna vedla s Aldrudou život podlé pravidel sv. Kláry, měla časté zjevení P. Ježíše a jeho matky Marie; byla dlouho těžce nemocna, a zemřela 30. prosince 1284 klečíc a v rukou držíc sv. kříž. Pius IX. dne 11. září 1847 povolil jí veřejně ctíti mši sv. a hodinkami.

Bl. Matthia utekla před sňatkem manželským ku Klariskám u sv. Magdaleny v Umbrii, byla přes 40 roků abatyší, zemřela 28. prosince 1301. Pius VII. potvrdil účtu jí prokazovanou a dovolil officium et missam. (Ferot, Abrégé Hist. Tom. III.)

Bl. Antonie z Florencie, od sv. Jana Kapistrana Klariskám v Neapoli za abatyši dána, ležela nemocí skličena 15 let na lůžku, zemřela r. 1452. Pius IX. potvrdil účtu jí prokazovanou.

Z těchto příkladů, ježby o značný počet bylo lze rozmnožiti, jde, že Římská stolice:

1. osoby, které v svatosti zemřely, jež Bůh záznaky za živa i po smrti oslavil, které lid za svaté ctil a ctí, když se ta nepřetržená účta dá dokázati, i bez beatifikace za blahoslavence uznává a ctíti dovoluje; a

2. že počtu ze strany lidí činí veřejnou, čili církevní povolením mše svaté a hodinek k počtě blahoslavence.

Vzhledem toho prvního mohloby se ovšem zdáti, že s husitstvím a protestantstvím všelikou účtu svatých bořícím, které bohužel v naší vlasti hrozně řádily, byla účta bl. Anežky přerušena. Než tomu, buďž Božská prozřetelnost věčně za to velená, tak není. Sv. Anežka má „acta canonisationis“ v Římě již od časů Karla IV.; všechny seznamy Františkánů ji ustavičně nazývají blahoslavenou; i v cizích zemích požívá až posud účty a snad větší nežli v Čechách. Neboť nemile jsme to nesli, že v Životech svatých a světic Božích, vydaných Dědictvím sv. Jana Nep., život této veliké světice jsme pohřešili, a s pravým potěšením jsme ho našli dosti obšírně a důkladně v Životech Svatých Jednotou Marianskou v Inomosti vydaných. Jak má se lid k světicí té utíkati, když se mu v známost neuvodí. Vyjma, co „Poutník z Prahy 1861“ oznámil, mnoholi mnedle kněh, lidu přístupných, dalo vědomost o bl. Anežce? Na otázku, může-li o bl. Anežce účta nepřerušena dokázána býti, opakujeme, že rytířský řád křížovníků s červenou hvězdou slaví od dávných časů dne 2. března „festum Beatae Agnetis, Virginis, Fundatricis Hospitalis Pragensis.“ Hodinky

i mše jsou v Římě potvrzeny, tudíž naše Anežka v Římě za blahoslavenou uznána.

Vzhledem toho druhého nezbyvá mnoho k požadování. Officium křížovníkův jest v Římě schváleno; třeba ho poopravit (nebo jsou v něm omyly chronologické) a u sv. Otce o povolení žádati, aby se ta již povolená úcta na celou církevní provincii českou rozšířit směla. Máme nezvratnou důvěru, že Jeho Eminence kardinál arcibiskup Pražský, při zamýšleném opravení „Proprii Bohemiae“ na naši bl. Anežku ohled vezme a ji do téhož propriu vřadí, a v Římě dá potvrditi. Důvěřujeme se dále, že církevní provincie moravská, jakož i řehole sv. Františka jistojistě následovati budou. Ale poněvadž to vše jsou toliko zbožná přání, opětně prosíme všechny, kdož u věci té mohou býti nápomocni, aby z lásky k Bohu na tom neunaveně pracovali, aby nám nebylo vytýkáno, že se o své české svaté nic nestaráme. Svati naši čeští patronové jsou naši přední a pravou ozdobou, a my bychom neměli chovati k nim tu největší úctu? Národ, který nectí, nevzývá patronů svých, není hoden býti ratorlesti na stromu Církve svaté; on propadl všerozjídajícímu bludu aneb děsně se šklebící nevěře; a toho račiž sám Hospodin nás chrániti!

Nyní oplakává národ celý svou nevděčnost k svatým apoštolům Cyrillu a Methoději; a buď Bohu chvála! tot znamením utěšeným. Avšak týž černý nevděk lpí na nás od šesti set let ohledně blah. Anežky. Budiž tedy tisíciletá ročnice probuzením ze spánku lhostejnosti a nevěstivosti k svatým našim patronům. Ukažme, že jsme synové svatých, že máme v počtivosti svaté své!

Prosíme Boha, aby ráčil v nás úctu a lásku roznítiti k vyvoleným přátelům svým a na orodování jejich nám milostiv býti, končíme modlitbou breviáře křížovníkého:

Deus, qui superabundanti fecunditate bonitatis tuae beatam Agnetem, virginem regiam, deposito carnis velamine, beatae immortalitatis gloria sublimasti; concede propitius, ut quam exemplum virtutum statuisti nobis in terris, piam auxiliatricem habere mereamur in coelis. Per Dominum nostrum Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia saecula saeculorum. Amen.

Dr.

Kotva.

„Co mi přinášíte dobrého?“ oslovil farář Záborský Lukše, svého před mnohými jinými sobě milého farníka. Otázaný, když byl usedl, vyndal z poprsní kapsy

modlicí knihu a rozemkla ji vyňal z ní — obrázek.

Obrázek, sličná barvami objasněná rytina, představoval ženštinu, ana pod klenutím rozložitě lípy sedíc, modré oko upřeně potápí v rozkošnou, z mlhavé dálky milokynoucí krajinu. Zlatá kšticce, v tisícero rozvlněna prsténky, volně vlála po bělostní její šíji; zelená říza, hvězdami bohatě poseta, v nejrozmanitějších záhybech splývala po štíhlém těle, celujíc hedbávnou, její paty svěže a pružně vzhůru bující pažiti. Ruka levá dlela tiše a bezstarostně na klíně, co se zatím pravice opírala o trojramennou, do hebké trávy ponořenou kotvu.

„Velebný pane!“ řekl obrázek ukazující Lukeš, „byť ani tohohle zde podpisu nebylo, uhodl bych, že matrona ta představuje křesťanskou naději. Ten zelený pohvězděný oděv, to modré v dálku poklidně zirájící oko: vše, co na ní vidím, nasvědčuje tomu. Jenom jednoho nechápu. Nevím, co asi znamená ta mohutná kotva s těmi třemi v britké ozuby se končícími rameny? Velebný pane, neráčil byste mi smysl a význam toho ztlumočiti?“ dodal s tak pevnou v oku a zvuku důvěrou, že jí nelze odepřiti.

„Z té duše rád,“ odušil ochotný pastýř duchovní, a začal tlumočiti takto: „Prvnež se loď která spustí na moře, aby brázдила sinou jeho hladinu, musí opatřena býti nástrojem, jenž kotva sluje a jejíž tato žena v ruce drží. Chce-li správce lodi, aby se loď v běhu zastavila: vrhne na dno mořské kotev, která, pevným lanem k lodi jsouc přičiněna, v půdu se zaryje a do vůle správcevy loď k jednomu a témuž místu poutá. Největší potřebou a výhodou je kotva tenkrát, když, jako se přihází častěji, loď překvapena byla bouří. Jak snadno by tu tisícerymi rameny divokých vln zmítána jsouc, vraziti mohla na úskalí a rozbiti se a se vším svým mnohdy drahocenným nákladem utonouti na dně! V takových smutných dobách hledá loďník spásu toliko v kotvě. Ta ho po čas rozpoutaných živlů musí držeti na šírem, kdež překonav šťastně všechny hrůzy a postrachy bouře, bez péče a překážky za cílem svým se nese dále.“

„I tento svět, tak si to velmi rádi představují sv. otcové a učitelé Církve, jest jakési moře. Život náš zde na zemi podobá se lodi, která, odrazíc v den našeho narození od břehu časnosti, během neustavným a nezastavným vesluje k protějšímu pobřeží, za nimž se prostírá země věčnosti. Na té lodici veze člověk skvosty a klenoty své všechny: veze své zdraví,

svůj život, svou čest, svou ctnost, svou duši. Udá-li se, což se velmi často udává, že svět aneb ďábel aneb vlastní tělo člověku rozdmychává bouří a nebezpečnou učiní plavbu po moři časnosti: tu zle by se vedlo ubohému plavci, kdyby neměl na snadě kotvy, chci říci, kdyby ho nechránila křesťanská důvěra. Vida, ana se loď jeho pokrývá vlnami, vrže křesťan kotvu svou v srdce Toho, jenž pomoci může, poněvadž jest neobmezená síla v srdce Toho, jenž pomoci chce, poněvadž je syrehovaná láska v srdce Toho, jenž pomoc slibiv skutečně pomůže, poněvadž jest věčná pravda a věrnost. Tento křesťanský jeho důvěry základ, totéž hle trojí jeho kotvy rameno! A blaze člověku, přeblyže mu, dokud trojramenná ta kotva k lodici jeho tak je připevněna, že ji nic nemůže odervati od ní! By pak bouře pokušení, dorývající na něho byly sebe častější a lítější: nic mu neuškodí, on všemi takovými závadnými vlnami šťastně se propracovav, zakotví konečně v přístavu věčného klidu a míru, v lůně svého nebeského Otce...

„A teď už příteli, asi chápete, proč tuhle ta matrona dlaní pravou obepíná kotvu? a proč kotva ta opatřena třemi rameny?“ Fr. Černohouz.

Pokušení a vítězství.

„Život člověka na zemi jest ustavičné bojování“ (Job. 7, 1.), které započiná v tom okamžení, v kterém smrtelník k poznání dobrého a zlého přichází a teprv tehdy se skončí, když se duše od těla byla odloučila. Boj tento není tak snadný, jak by se na první pohled zdáti mohlo, neboť není bojování naše toliko proti tělu a krvi: „ale proti knížatům a mocnostem, proti správcům světa této temnoty, proti duchovním zlostem v povětří.“ (Efeš. 6, 12.) a nad to nade všecko nosí člověk krutého nepřitele ve svých vlastních nadrech — svou žádostivost: všickni dobře víme z vlastní zkušenosti, že zákon v údech našich odporuje zákonu, myslí naší a všickni s apoštolem národů vyznati musíme, že ne to dobré, které chceme, činíme, ale že činíme to zlé, které máme v nenávisti. (Řím. 7). Jestli se tento boj na chvíli utiší, buď ubezpečen, že v brzku s trojnásobnou prudkostí se opět obnoví.

Ale ač po celý běh vezdejšího putování ustavičné se potýkati musíme, předce vztěklost tohoto boje nejvyššího vrchole dosahuje, když člověka nejvíce síla opouští — v hodině smrti. Tu ďábel útokem žene na duši ubohou, nad jejímž věčným štěstím neb neštěstím hrozné to okamžení rozho-

duje. O pravdě těchto slov přesvědčiti se lze každému, zvláště pak tomu, kdo často u lůžka umírajících stává a duším ze světa se ubírajícím ku pomoci přispívá. Nebyvá arci poslední ten zápas vždy stejný a mnozí lidé pokojně na věčnost se ubírají, ale mnohdykráte úzko jest divati se na člověka vši silou o svou duši zápasícího. Svědkem takového boje byl jsem před několika lety.

Bylo to na veliký pátek 185*. — Ke třetí hodině odpolední scházelo se domácí duchovenstvo v zákristii, aby v určitou chvíli se modlili temné či truchlivé jitří (matutinum tenebrarum). Muž bledé tváře přistoupil k jednomu z přítomných kněží a chvějícím se hlasem žádal ho, aby došel k umírajícímu; — vida pak, že se chystá s Pánem Bohem jíti, doložil bolestně: „Velebný pane, neobtěžujte si prve nemocného navštívit, on o zaopatření sv. svátostmi ani slyšeti nechce; domácí i sousedé dali si všemožnou práci, aby ho na jinou cestu obrátili, ale bohužel vše bylo až posud marné.“ — To slyše, odešel kněz z kostela, aby nemocného navštívil, ostatní žehnající jeho krokům, zasedli jsme, abychom s Církví sv. truchlili u hrobu umučené Lásky.

Uplynula hodina — dvě hodiny, duchovní se od nemocného nevracel, aby mu Tělo Páně k posile na cestu poslední donesl; — ano Matutinum i Laudes byly dokonány, a kněz ještě nepřicházel. — I chvátali jsme z kostela s jakýmsi úzkostlivým tušením přímo k příbytku dotčeného duchovního, jenž skutečně již doma byl; — a však jaký to pohled! — Bledý, anó zinalý odměřeným krokem chodil po pokojíku. Na otázku, jak pořídil, odvětil temným hlasem: „Ten člověk jest jako posedlý, sotva jsem se mu o Bohu zmínil, byl by mne snad zabíjel, když byl tolik síly měl. Já s ním zhola nic nepořídil.“

Slovy těmito byli jsme jako omráčeni a každý přemýšlel, jak asi s ubohým naložit. — Poroučejíce ho věčnému milosrdenství a přímluvě Rodičky Boží, usnesli jsme se na tom, že jeden po druhém nemocného navštívíme a všecko podnikneme, co by k spasení jeho sloužiti mohlo, žádající Pána Boha za jeho všemohoucí pomoc. Já pospíšil bez prodlení k umírajícímu.

Vstoupiv do světnice, kde ubohý ležel, spatřil jsem na něm patrné známky brzkého skonání; šedivá hlava opočívala na polštáři, co zatím násilně pracující prsa nepravidelně se dmula, oko jako skleněné na jedno místo upřené, zmodralé rty a otevřená ústa vydávaly neklamné svědectví o nastávající smrti. Sousedé tu shromážd-

děni stáli jako bez duše a oslovili mne vstupujícího: „Velebný pane, kdyby toto kamení mělo sluch, byla by jím slova toho duchovního, jenž před chvilkou odešel, pohnula, ale tento stařec mu jen zuřením odpovídal. Bože, smiluj se nad ním!“ — Přistoupil jsem k lůžku — promluvil něco málo k nemocnému, který nemohla promluvit, znamením na srozuměnou dával, že mne zná, že mu jest těžko, že ví, že umřítí musí; — při tom byl velmi tichý a pokojný; sotva jsem se však o Bohu, o věčnosti, o smíření se s Bohem jen zmínil, sebral poslední svou sílu, vztýčil se na lůžku, zafal pěstě, vyvaloval na mne oči, ústa mu pěnou překypovala a strašný hlas dával dosti výmluvně na jeho hrozný stav jeho duše — a to se opakovalo tolikrát, kolikrát jsem se o těch svatých věcech zmínil. — V přestávkách bral jsem útočiště k modlitbě, prose úpěnlivé, aby věčný Slitovník v ten den, kdy krev Páně za nás tekla a Spasitel umírajícího lotra na milost přijal, pro tuto krev a smrt svou nedal zahynouti duši nesmrtelné, za tak drahou cenu vykoupené. — Boj ten trval as půl hodiny.

Pojednou zpozoroval jsem na nemocném jakousi změnu; i ulekl jsem se, že se snad duše z těla již ubírá; zrychlil jsem tedy co poslední pokus slova svá a vzdechy své k Svrchovanému, a hle! — nemocný nezůřil, oko jeho nepohnutelně na mě tváří utkvělo, — co to? — „Chcete se s Pánem Bohem smířit?“ táží se mírným, útrpným hlasem, a stařec dává znamením na srozuměnou, že — „ano.“ — Poděkoval jsem v duchu Pánu, a že nezbyvalo času a já se obával, aby ubohý do předešlého stavu nazpět neklesl, zpovídal jsem ho po krátké přípravě — hned, a udělil mu, plešaje v duchu svátostní rozhršení.

Na to povolav domácích do světnice, vložil jsem jim důtklivě na srdce, aby mu krátké modlitby předříkávali, a sám jsem do svatyně chvátal, abych ubohému Nejsvětějšího donesl a podal. Z kostela spěchal jsem, pokud úcta k velebné Svátosti dovolovala a s nemalou ouzkostí vstoupil jsem do příbytku umírajícího, obávaje se, aby snad opět mne neodháněl; a však, jak se rozveselilo srdce mé, když jsem viděl, kterak kmet ruce spíná, touhou plane po svém Spasiteli, jehož ještě před chvilkou tak zuřivě byl odstrkoval; když jsem slyšel, že domácí museli jemu k vůli ustavičně vycházeti, aby mu zvěstovali, přichází-li již věčná Láska k němu. — Všecek rozechvělý vykonal jsem posvátné obřady a pomeškal ještě déle u lůžka sklíčeného kmeta, jenž as po 3 ho-

dinách modle se, věčnému Slitovníku duši svou odevzdal. — I kojím se tou přesladkou nadějí, že v ten den milosrdenství a slitování i jemu řečena byla slova umírajícího Spasitele: „Dnes se mnou budeš v ráji.“ Tato tak náhlá a neočekávaná změna nebyla zajisté ovocem slov oněch duchovních, jenž mocného v dobách zatvrzelosti a odloučenosti od Boha napomínali, aniž vycházela zuřivost téměř nevidaná ze srdce bezbožného; zde patrně válčil duch temnosti s andělem strážcem o duši na věčnost se ubírající. — Zvítězila milost, zvítězil lev z pokolení Judova — zvítězil Nazaretský! —

Hodina smrti i nám nastane, ač snad ne tak strašná, nebezpečná — dozajista. Ó jak by se měl člověk k této chvíli po celý život připravovati! — Ten pak se nejlépe připravil, kdo nahý se světa odchází, jakož i na svět přišel t. j. kdo srdce své neobtěžil nížádným břemenem světským, zemským, žádnou vášní, kdo čisté, hříchu prosté zachoval svědomí.

S nahým nesnadno bojovati, neníť se ho zač uchopit; a proto i s nahým v našem smyslu nemůže podniknouti ďábel boj na život a na smrt. — Avšak smrti se i spravedlivý bojí a zajisté má se co báti, neboť ač sobě ničehož povědom není, tím předce není ospravedlněn, ale kdo ho souditi bude, jest Pán (1. Kor. 4, 4.), proto utíkej se každý, pokud čas jest, k milosrdenství Božímu, k němuž cestu klesit nám pomáhá veškeré nebe, zvláště pak Královna nebeská Panna Maria. Z té příčiny den co den volejme srdcem i ústy: „Sv. Maria, matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší!“ —

Bránský.

Žeň.

Chodí rolník po svém poli,
měrným krokem kráčeje;
zlaté zrnó v brázdu klade,
pln jsa blahé naděje.

Mine jaro, přejde leto,
doba žně mu nastala;
hle, co ruka pilná síla,
stonásobně získala.

Vše, co seješ v brázdě času,
budeš jednou sklízeti,
símě etnosti, símě hříchu
ku žni musí dospěti. J. Ř.

Pravidlo života.

Nevěř všemu, co slyšíš; nečín vše, co chceš,
nemluv všecko, co víš; nežádej všeho, co vidíš;

nežijvej všeho, co máš. Buď na každý den tak živ, abys vždy hotov byl stanouti před Soucem svým. Buď tak živ, jak při skonání sobě přáti budeš, aby byl živ býval. „Ještě žádného jsem nenalezl,“ praví sv. Augustin, „kdo by *dobře* byl žil, a *zle* zemřel.“ Jak žiješ, tak zemřeš, tak odejdeš; jak odejdeš, tak zůstaneš; v nebi radost, v pekle žalost; v obou pak — věčnost. L.

D o p i s y.

Z Mellican u N. Bydžova 20. září 1863.

[Synoda diec. v Hradci Král. Kathed. chrám.]

S potěšením jsme čtli v „Blahověstu“, že na diocesální synodě Pražské zúčastnilo se více než tři sta kněží; s potěšením říci můžeme, že i účastenství na *první* synodě biskupství Králohradeckého bylo nad očekávání velké, neb ze všech končin rozsáhlé diecése z blízka i z daleka sešlo se as 210 účastníků na synodu. Tak mnoho kněží město Královéhradecké zajisté sotva kdy pospolu spatřilo. Přibylí ubytování byli dílem v místnostech klerikálního semináře, dílem v Boromeum; jenom někteří ubytovali se v domech kanovníků neb u známých kněží v městě. Jelikož tak veliký počet duchovních se sešel, nebylo lze, jak „Norma Synodi“ byla určila, slavná sezení a shromáždění generální odbyti v seminářském kostele sv. Jana pro obmezenost místa, ale vyvolen k tomu cíli krásný a prostranný chrám Marie Panny blíže biskupské residence.

Dne 14. září ve čtyry hodiny odp. očekávalo shromáždění staříckého biskupa svého, jenž první přípravou valnou kongregaci zahájil. Stařícký vrchní pastýř s patrnou radostí a se slzou v oku pozdravil přítomné množství kněží, a v krátké však jadrné řeči, vyslovil radost svojí, že na sklonku života popráno mu slaviti *první* synodu kněžskou, ačkoliv téměř dvě století uplynula, co v Králové Hradci zřízena jest stolice biskupská. Hned na ustanovení jsou officialové synody. Důležitý úřad *promotora* zastával kanovník dr. Hrdina; *sekretářem* synody jmenován kanovník dr. Česka, notářem kanovník a městský děkan Vacek. Péče o ubytování příchozích svěřena rektorovi klerikálního semináře Grussovi; *magister caeremoniarum* jmenován spiritual Klein, *procurator cleri* vikář Pokorný. Za examinatory svěcení jsou ustanoveni pp. Hrdina, Gruss, Klein, Zima. Předsedou soudu synodalního jmenován jest kapitolní děkan Rais, soudci kanovníci Pelikán a Jansa. Na to ještě veškerí účastníci synody, dekretem biskupským rozděleni jsou ve čtyry odbory a přikázán každému odboru předseda, místo-

předseda, zapisovatel jakož i látka poradní. I. Odbor: předseda opat dr. Rotter, místo-předseda Jansa; zapisovatel p. kanovník Vacek, prokurátor vikář Pokorný. II. Odbor: Opat Sychrava; kanovník Kukla, prof. dr. Gabriel, vikář Janiš. III. Odbor: kapitolní děkan Rais, kanovník Česka, dr. Umlauf, vikář Scholz. IV. Odbor: kanovník Pelikán, dr. Hrdina, dr. Marek.

Druhého dne, 15. září, odebrali se všichni účastníci synody oděni v rochety, benediciati nad to majíce štolý červené barvy, k biskupské residenci a doprovodili v slavném průvodu biskupa do stoličného chrámu sv. Ducha. Nejdůstojnější vrchní pastýř sloužil sám mši svatou, po níž průvod odebral se do chrámu Marie Panny k prvnímu veřejnému sezení. Synodalní řeč měl toho dne sám nejdůst. p. biskup; a po odbytých věcech formálních četla se jména zvolených den před tím synodalních examinatorů, kteří i hned přísahu složili. Potvrzeno synodou všech navržených *devět* totiž: pp. Česka, prof. Gabriel, Gruss, dr. Hrdina, prof. Marek, Stárek, Umlauf, Schatzl, děkan Rais.

Odpoledne toho dne shromáždily se partikulární kongregace ku poradám o předlohách synodalních v místnostech určených, a sice první a druhá v pacholeckém semináři, třetí a čtvrtá v místnostech alumnátu. Na večer generální shromáždění v kostele Marie Panny.

Třetího dne, 16. září, shromáždili se účastníci synody v katedrálím chrámu Páně. Requiem za zemřelé duchovenstvo diocesální sloužil p. kanovník Kukla. Když se všichni v processii byli odebrali do chrámu Mariánského, činil synodalní řeč o „důstojnosti stavu kněžského“ opat kláštera Broumovského p. dr. Rotter. Na to skládali přísahu *judices in partibus* pp. Pelikán, Jansa, Lichtenberg; údové soudu *církevního* pp. předseda Rais, dr. Hrdina, Stárek, Gruss, dr. Marek. Též předěšlého dne jmenování *testes synodales*, pp. vikáři: Leden, Buchtel, Weissner, Petera, Darilek, Kneisl, Fináček, Krulich, Novák, Ehrenberger, Schmied, Šanta a arciděkan Peřina nastupující úřad svůj do rukou nejdůstojnějšího p. biskupa skládali přísahu. Prokurátor vikář p. Pokorný přednášel přání a žádosti kněžstva. Na to čtena jsou statuta, o nichž v odborech předěšlého dne podrobně bylo jednáno. Sezení toho dne protáhlo se přes jedenáctou hodinu, průvod jako den před tím odebral se do katedrálím chrámu a obdržel požehnání biskupské.

Čtvrtého dne, 17. září, slaveno poslední sezení, jímž synoda se ukončila. Po mši sv.

kerou sloužil děkan kapitoly katedrál ní p. Rais opět v processí odebralo se veškeré kněžstvo do chrámu Marie Panny. Opat kláštera Želivského p. Norbert Sýchava vstoupil na kazatelnu činil řeč synodální „o úkazech našeho času a potřebě svorného jednání.“ Čtena jsou na to ostatní ještě zbývající statuta, načež na žádost promotora ohlášen dekret, jímž se tato synoda prohlašuje za ukončenou, a slibuje spolu, že se ve dvou letech, v čase, jenž se později určí, svolá druhá synoda. Nejdůstojnější p. biskup maje mitru na hlavě přistoupil k hlavnímu oltáři a podepsal synodální statuta, duchovenstvo započalo chvalozpěv „Tě Boha chválíme,“ dvěře chrámové se otevřely, a průvod hnul se do biskupského chrámu, kde ohlášený jsou odpustky plnomocné a uděleno požehnání biskupské. Děkan kapitoly vd. p. Rais přistoupil k oltáři a předčítal *invitatoria* povýšeným hlasem, na něž veškeré duchovenstvo odpovídalo. Ještě jednou přistoupil nejdůstojnější p. biskup k oltáři a loučil se s veškerým duchovenstvem; děkoval Bohu za ukončení synody, děkoval duchovenstvu za četné jeho účastenství a ku konci vyslovil se, že jemu starci věkem sklíčenému sotva popráno bude v budoucí synodě kněžstvo své okolo sebe shromáždit. Byl velice pohnut při loučení, a hluboké pohnutí provívalo celé shromáždění, slzám nemohl se ubrániti nikdo. —

Aby naši zprávě ničeho se nedostávalo, podotýkáme ještě, že po všechny tři dny kněží, kteří mši svatou sloužiti nemohli, přistupovali k svatému přijímání. Odpustky na tyto dny od jeho Svatosti milostivě udělené ohlášeny byly dříve pastýřským listem po celé diecési, a věřící lid z venkova v hojném počtu přicházel do katedrál ního chrámu, aby těžil z otevřeného pokladu Církve. I synodální kněžstvo přistupovalo k svatosti pokání u zpovědníků k tomu ustanovených a veškerým plnomocenstvím opatřených, z nichž jmenujeme: superiora Redemptoristů P. Josefa Němce, převora Servitů P. Piče, děkana Josefa Kneisla, faráře Raymunda Křestana a dr. Aloisia Šalka, guardiany řádu kapucínského veleb. OO. Matouše Macha a Damascena Mačinka, faráře P. Athanasia Jerábka.

Biskupský starožitný chrám sv. Duha pocházející z první polovice čtrnáctého století — zakladatelkou jeho jest královna Eliška, — vzdor trojím velikému požáru zachoval přesné gothické formy. Že mnoho těmito nehodami utrpěl, netřeba obšírně dovozovati; jeho zevnitřek jakož i vnitřek činí na pozorovatele nepříjemný dojem. Žádáme si viděti každý chrám,

zvláště pak biskupské katedrály v lesku a významu důstojnosti jejich priměřeném, a velebné, významu plné gothické chrámy zasluhující bedlivého ošetření a zachování tím více, an jsou po našich vlastech výmluvnými pomníky něžné zbožnosti, velké obětovnosti a dávné slávy předků našich. Biskupský chrám Kralohradecký očekává důstojné opravy a zasluhuje ji ve vši míře; spolek již se sestoupil a vydal stanov, a jak doufáme po celé diecési se v brzce rozšíří. Potřebný na opravu náklad dle předchozího rozpočtu udán jest asi na 45 tisíc zlatých. — Co přání: dovolujeme sobě vysloviti, aby při nastávající stavbě a vnitřní okrase chrámu hlavní oltář zhotoven byl dle nákreso prvotního, totiž aby se od olejového obrazu docela upustilo, a postavil se oltářní stůl, sám obraz však aby záležel z malby na skle hlavního okna. Nepravíme to snad z toho ohledu, že by se tím způsobem několik set zlatých ušetřilo — při zachování a zvelebení památné budovy šetření prozrazovalo by velikou nešetřivost — ale z té příčiny, že by se lépe vyhovělo předpisům církevním o zařízení obětního oltáře, pak že ten způsob s bytností gothického slohu úžeji souvisí. V středověku obraz hlavního oltáře vždy vyveden byl na skle, a kde se nově staví, neb opravuje, všemožně se pravidla toho šetří. Viděli jsme mnohé oltářní obrazy vyvedené na skle oken, a musíme vyznati, že to vždy na nás velkolepý dojem učinilo. Netoliko pohled na malbu vyvedenou na skle oku lahodí a celý obraz v denním světle jemu představuje ve své kráse, ale i světlo gothickými malebnými okny do chrámu sporeji padající jakés tajemné posvátné šero v něm rozšiřující tichost a velebnost stánku Božího zvyšuje člověk mimo vůli svou musí cítiti, že se nachází na místě Bohu zasvěceném a říci „V pravdě není zde nic jiného než důl Boží a brána nebes;“ na pobožnost a vnitřní uspořádání myslí velmi to účinkuje a betech nelze s žádoucím ovocem službám Božím obcovati. —

R. S.

Z kraje o prázdninách 1863.

[Kříž ozdoha přibytkův.]

Známa jest pravda, že člověk myšlenky své označiti se snaží, aby jiný své smýšlení na jevo dal. Tak i v náboženství. My křesťané děláme znamení sv. kříže, v němž naše naděje a spása spočívá! Kříž v ruce majíce spěchali vyznavači víry Kristovy k ukrutným mukám kříž jim dodával potěšení a síly nadpřirozené! Kříž heslem jest náboženství křesťanského a proto kdo pravým následov

níkem Kristovým jest, toužebně ku kříži pohlíží, jímž utvrzena naděje budoucího blahoslavenství. Proto nejkrásnější ozdobou příbytků křesťanských jest *kříž*. Ale v nynější době tuto ozdobu v mnohých příbytcích pohřešujeme na venkově i v městě. Vidíme sice obrazy výtečných mužů, ale marně by se ohlížel po kříži! Nižádným způsobem nedá se omluviti tato lhostejnost a netečnost. Nechceme výtečným mužům zásluhy jejich upírati, ctíme je; než byl jednou čas, kdy putoval vtělený Syn Boží po zemi, aby člověčenstvo vytrhl z těžkého jáma duchovní bídy a zbavil ho kletby, která na něm lpěla, za to i život svůj položil. Bolestný cit uchvacuje každého křesťana, vstoupili do příbytku, v kterém sice podobizny výtečných mužů se nacházejí, ale křížek spatření není! Náhodou sešel jsem se s učencem evangelickým. Naše rozmluva zabočila konečně na pole náboženské, mluvili jsme též o kříži. On vytýkal křesťanskému krasocitu, že jiného symbolu nežli kříže voleno nebylo. Vždyť židé měli a mají vznešenější prý znamení „*urim ve tummim*“ — věda a pravda; my pak tvrdíme, že lepšího znamení křesťanství se dáti nemůže, nad znamení sv. kříže! Kříž nám přinesl vědu, vědu Boží, kříž nám podal pravdu s nebes přinešenou, na kříži smazán dlužní úpis našeho praotce. Nám jest kříž milejší nežli sáhodlouhé theorie o krasocitu. Kolik hlav, tolik myslí, kolik mužů, kteří o krasovědě psali, tolik rozličných teorií, ano častokrátě sobě naprosto odporujících. My křesťané máme *jednu* teorii, která se *nikdy* nemění a hlavní její pravidlo spočívá v *kříži*, v znamení sv. kříže, kdo ho s vroucí pobožností dělá, v jeho srdci zajisté se uhostil též cit krásy, ale takové, která na pevných a mravních základech spočívá!

Z Račiněvsi pod Řípem dne 23. září 1863.

[Dar: Nová křížová cesta.]

Minulou neděli, dne 20. září měli jsme u nás potěšitelnou slavnost. Velebný pan P. Gilbert Procházka, z řádu Františkánského ze Slaného, světil nám po přiměřené stručné a výborné řeči novou křížovou cestu. Jest to dar od ctěného jednoho Pražského hostinského a našeho rodáka, jenž ze skromnosti nikterak nechtěl, abychom ho veřejně jmenovali. Cenu její páčíme asi na 500 zl. r. č. Věnoval ji na poděkování za šťastné své uzdravení minulého roku, když ho již lékaři sami opouštěli, on slib tento Pánu Bohu učinil. Každý obraz jest 2½ střevice dlouhý a 2 střevice vysoký, malba je vkusná, významná. Podal ji snad méně známý,

avšak velmi obratný malíř p. Antonín Fila v Oujezdské ulici a to za dosti levnou cenu, stojí obraz jeden jen 13 zl., v celku tedy jen asi 200 zl., za něž práce tato stojí a odporučení všem kostelům, ježby zapotřebí měly křížové cesty, zasluhuje. Rámce jsou dřevěné, pozlacené se slušnými okrasami a svícny na lampičky od pozlacovače v železných dveřích p. Koláříka. Vůbec jest tato krásná, veliká křížová cesta znamenitou okrasou našeho jinak dosti chudého kostela a zavazuje nás, abychom nejvřelejší díky především vyslovili šlechtetnému panu dárci, mimo to pak abychom i upozornili na dobrou a levnou práci výše jmenovaného malíře. T. N.

Z Řičan dne 24. září 1863.

[Bířmování. Nový kříž.]

Den 21. září t. r. byl velmi slavný pro město Řičany, udílel zde J. Em. p. kardinal svátost sv. bířmování. Téhož dne o hod. 9. zavítal k nám, by vzkládáním rukou biskupských dary Ducha sv. vyprosil a udělil svým věřícím. U vchodu do města stála brána, ozdobená květinami a nápisem: „Vítejte vám, Otče mileny!“ Školní mládež s odrostlejšími bířmovanci rozestavila se po náměstí ve dvou řadách; cechovní pořádkové vytáhli se svými prapory. Jelikož fara právě se stavi a místní duchovní se skrovným příbytkem za vděk vzítí museli, očekáván byl J. Em. u domu okresního, kdež 9 duchovních v rochetách a veškeré c. k. úřednictvo v plné kráse se seřadilo. Najednou oznamovaly rány z moždířů příchod vzácného hosta, a mládež školní pokleknuvši pozdravila p. kardinála zvučným: „Pochválen buď Ježíš Kristus.“ Jeho Em. odebral se do připraveného bytu v domě okresním a odtud kráčel v slavném průvodu za hlaholu zvonů do chrámu Páně. Při tom zpívala školní mládež píseň: „Anděle Boží, strážce můj.“ Něžné děvčátko oslovilo pana kardinála krásným uvítáním. V kostele zapěl místní p. farář antifonu: „Ecce sacerdos magnus“, v čemž chor pokračoval. Po té modlil se J. Em. modlitbu k sv. patronům chrámu farního, totiž k sv. Petru a Pavlu, pak udělil požehnání a konal obět nejsv. Po skončené mši sv. měl p. kardinál řeč od oltáře, v níž vysvětloval obřady sv. bířmování. Po řeči této udělováno sv. bířmování. Bířmovanců z osady Řičanské bylo 509. Po sv. bířmování poděkoval jeden žák s velikým pohnutím za vzácnou návštěvu, za udělení sv. bířmování a konečně žádal Jeho Em. ve jménu všech přítomných o sv. požehnání. Po tom odebral se průvod v témž pořádku, jako prvé, k domu okresnímu,

odkud po několika hodinách JEm. odjel na letohrádek svůj do Břežan. Za příčinou této řídké slavnosti, byl zdejší kostel čistě vybičen; všechny malichernosti, které oltáře hyzdějí, na vždy odstraněny, a chrám Páně se stkvěl vkrásě své k úplně spokojenosti nejd. arcipastyře. Byl to den, kterýž učinil Hospodin. Dejž Bůh, aby birmovanci žili tak, aby spasení věčného dosáhli; našeho nejdůst. arcipastyře pak provázej Bůh na všech jeho cestách! — Občané Tehovští, patřící k farní osadě Řičanské, postavili v obci své železný kříž na pískovém podstavci na místě kříže porouchaného; co nejdříve bude kříž tento církevně posvěcen. F. L.

Kronika.

Z Prahy. Svěcení chrámu ss. Cyrilla a Methoda v Karlíně z některých příčin odloženo jest ke dni 18. října. Slavný obřad svěcení vykoná po české řeči J. Em. nejd. p. kardinal, načež nejd. p. biskup Budějovický, Jan Valerian Jirsík, bude sloužiti první slavnou mši sv. u hlavního oltáře; stejnou dobou bude konati vys. důst. p. kanovník Würfel tichou mši sv. u oltáře Marie Panny, a vys. důst. p. kanovník Štule u oltáře sv. Václava.

— Na výroční slavnost sv. Václava bude J. Em. nejdůst. p. kardinal sloužiti v metrop. chrámu Páně slavné služby Boží v 11 hod. — Téhož dne odpo. okolo 3 hod. bude se ubírat z Týnského chrámu Páně slavný průvd k hrobu sv. Václava na Hradčanech; v čele průvodu půjde jednota kat. tovaryšů. V kapli sv. Václavské budou se konati litanie a po udělení požehnání odebere se průvd ve všem pořádku zase zpět na Staré Město.

— Za probosťa metrop. kapitoly u sv. Víta zvolen jest vys. důst. p. děkan kapitolní Mikoláš Tomek, a volba ta od papežské Stolice již prý ztvrzena jest.

— Zejtra v 8 hodin ráno posvěti J. M. p. biskup Krejčí kapli a dům školních sester na Ječné ulici.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupil vp. Karel Omasta, vikář z Kroměříže.

— Socha sv. Václava na náměstí téhož jména se ozdobuje k blízké slavnosti. U sochy bývá po celou oktávu večerní pobožnost, před slavností samou osvětlení oken na náměstí. — Na den sv. Václava odpoledne bude odhalen a posvěcen pomník na hrobě v Pánu zesnulého Vác. Hanky na sv. poli Vyšehradském.

— Na prvním dvoře k. arc. semináře v stromoví před arcib. knihtiskárnou postavily vysoké školy zdejší sochu z dílny Maxovy, představující studujícího z věku XVII. Levíč tiskna

prapor k srdci a pravici drže pušku hlásá vzržením a krojem svým okolojdoucím památku studujících, kteří s vůdcem svým, knězem z tovaryšstva Ježíšova, Jiřím Plachým, Karlův most a tudíž i Staré a Nové Město proti Švédům vítězně hájili.

— V Řepích blíže Prahy byla 10denní misie pro lid. Duchovní řeči a cvičení konali vel. kněží Redemptoristé; účastenství bylo hojné.

— V Zbytínách, vikariatu Prachatického v Budějovicku, byla od 7—16. června misie pro lid. Tri kněží z tovaryšstva Ježíšova měli za ten čas 29 kázání, 2300 věřících přistoupilo k stolu Páně. Nával lidu ku kázáním byl tak veliký, že vel. misionáři pod širým nebem kázati museli, v posledních dnech bývalo na společných pobožnostech pokaždě nejméně 8000 lidí. Nejednou podáváno sv. přijímání o hod. 8. večerní. Ačkoliv 6 kněží od 1/2 5 z rána do 8. hod. na večer v zpovědnicích sedělo, nedošli všickni kajníci sv. rozhřešení, nedostávaloť se zpovědníků.

Z Vídně. JExc. apošt. nuncius na císařském dvoře, mons. Mariano Falcinelli přibyl již do Vídně. Předchůdce jeho, kard. de Luca navštívil před odchodem svým do Říma chrám a milostný obraz v Marie Celi. — O nynějším apošt. nunciovi přináší Vídeňský „Vaterland“ některé zprávy. Monsignor Falcinelli přišel do Rio Janeiro za nesnadných okolností. Panující strana nepřála Církvi kat. Tehdy jednalo se o uvedení civilního manželství; po 7 let marně rokováno o zřízení dvou nových diecéí, drahně času byly diecése Pará, Rio Grande a Goyaz bez biskupův. Prvním krokem JExc. byl protest, proti zamýšlenému uvedení civilního manželství i podařilo se snaze jeho, tento návrh zvrátiti, tolikéž docílil zřízení obou nových biskupství (Cearà a Diamantina), jakož i osazení osiřelých stolic biskupských. On sám posvětil 4 biskupy. Rozličné dobročinné ústavy, zvláště sirotčinec u „Boží Prozřetelnosti“ nalezly v něm štědrého dobrodince. Ku konci každého roku rozdával on sám v domě svém odměny chovancům tohoto ústavu. Když obyvatelé krajů Bahia a Cearà velkou nouzí sklčeni byli, snažil se důstojný nástupce apoštolský svou dobročinností ukójiti bídu těch ubohých; tolikéž proslul horlivostí v biskupském úřadování svém, slovem on si získal lásku a úctu všeho obyvatelstva v Brasílii. Před jeho odchodem hrnuli se lidé do jeho domu v Petropoli, aby slžice s Bohem dali důstojnému zastupci sv. Otce; císař pocíť jej velkokřížem řádu Kristova.

Z Bavorska. V Mnichově bude

28. září a v následující dny sjezd katolických bohoslovců; pozvání k sjezdu to-
muto učinili a rozeslali proslulí učenci Döl-
linger, Haneberg a Alzog. Sezení učenců
odbyvati se mají v klášteře Benediktinů
u sv. Boniface. V svolání k tomuto sjez-
du co hlavní účel jeho uvádí se; přátelské
sblížení se učenců ústní výměnou myšle-
nek; urovnání rozličných nedorozumění a
odchůdností ve vědě; důkladné pojednání
o otázkách novější doby i v Církvi i vně
Církve vzniklých; společné dorozumění
vzhledem na vydávání důležitých spisů a
konečně docílení užšího spojení a jedno-
svorného působení katolických časopisův.

Ze Stýrska. Nedávno potkala jed-
na selka na silnici Dobrovské neznámého
kněze; plačíc prosila ho, aby nemocnou
její dceru zaopatřil, ješto kněz, k němuž
byla dvakrát už poslala, nepřichází. Cizí
kněz vyhověl ochotně prosbě zarmoucené
matky a odcházeje odevzdal jí dárek na
penězích. V několika dnech dcera ozdra-
věla a obdržela darem pěknou modlitební
knihu od kněze, jenž jí byl sv. svátostmi
posloužil a ten byl kníže biskup Lublaňský.
— V měsíci říjnu bude slaviti bis-
kupství Lublaňské čtyrstoletou památku
založení svého.

Z Německa. V kalendáři vévod-
ství Nassavského na r. 1864 čteme: „O kato-
lických slavnostech, jako Zvěstování, Na-
nebevzetí Marie Panny atd. mohou se výro-
ční trhy odbyvati.“ A dále čteme: „Při-
padneli trh na některý židovský svátek,
musí býti přeložen a bude se tedy odby-
vati toho a toho dne.“ Tak se děje v
zemi, která čítá 224.000 protestantů, 198.000
katolíků a — 6750 židů! Není nad rovno-
právnost.

— K valnému sjezdu kat. jednot
německých ve Frankfurtě přibýlo do 22. t.
m. 610 účastníků. Předseda, statkář Ket-
teler, zahájil hromadu řečí o osudech ná-
rodů, kteří od Církve římsko-katolické od-
padli a o trestech, které přikvačí na ty,
kdož v pyše své ruce vztahují po náměstku
Kristovu. Časové se změnili. Oba poslední
králové prustí zabezpečili přísahou svobo-
du Církve kat.; František Josef, v jehož
zemích Církve sevřena byla zákony Josefín-
skými, osvobodil konkordatem Církve. V
Anglicku — pravil dále — květe víra ka-
tolická a ve Francii nutí probuzené vědomí
katolické Napoleona, že Řím k ochraně
papežově vojskem svým osadil a tím způ-
sobem udržuje, ačkoliv dříve k tomu při-
spěl, aby velká část dědictví sv. Petra pa-
peží vzata byla a i mnohé německé vlády
k tomu přiměl, aby tuto loupež za právo
uznaly. Se slovy: „Ať žije Pius IX.“ ukon-

čil řeč svou. — Hülskamp z Monastýru
řečnil o kat. časopisectvu v Německu, i
toužil, aby listy kat. většího rozšíření do-
šly a tou měrou špatné listy zapudily.

Z Belgie. Na valné schůzi kat. jednot
v Malině mluvil kardinal Wiseman o po-
kroku víry katolické v Anglicku. R. 1831.
— pravil — čítala Velká Britanie 13 milio-
nů katolíků, po desíti letech již 15 milionů,
r. 1851 pak 17 mil. a 1861 plných 20 mi-
lionů. R. 1830 bylo v Anglicku toliko 434
kat. kněží, nyní jich jest 1242; kostelů
bylo tehdáž 410, nyní pak 872; klášterů
16, nyní již 162. — Na sjezdu byl též hra-
bě Montalembert. (Dodatek z „Hlasu“ Brn.)
Kardinal arcibiskup Malinský byl za čest-
ného a svobodný pán Gerlach za skuteč-
ného předsedu zvolen. Již dříve byl po-
slán sv. Otcí list, jímž se mu oznamovalo,
že se katolíci v Belgii shromážditi míní;
načež sv. Otec odpověděl: „Milovaným
synům, svobodnému pánu z Gerlachů, před-
sedovi a Ed. Ducpetiauxovi, tajemníku
zřizujícího výboru shromáždění katolíků
belgických. Pius IX., papež. Milí synové,
pozdravení a apoštolské požehnání. Došlo
nás uctivé psaní, kteréž jste nám dne 10.
března b. r. poslali, a z něhož jsme seznali,
kterak jste vynaložili všelikou péči a práci,
abyste za dovolením a vedením našeho
milovaného syna, Engelberta Sterckxa,
kardinála kněze svatě římské Církve a arcí-
biskupa Malinského, a v souhlasí s našimi
ctihodnými bratry, biskupy belgickými,
zřídili v zemi své shromáždění katolíků,
jehožto účelem by přede vším bylo pod-
porování a hájení záležitostí Církve kato-
lické v těchto neblahých dobách. Tento
úmysl Váš jest nám velmi milý a zasluhuje
všeliké chvály naší; neboť důvěrujeme, že
toto shromáždění katolíků účelu svého úplně
dosáhne a svatému náboženství našemu
velmi poslouží. V důvěře této udělujeme
co základ ochrany Božské a naší vroucí
otcovské náklonnosti s upřímnou láskou a
z hlubokosti srdce svého Vám, nejmilejší
synové, a všem účastníkům shromáždění
apoštolské požehnání. — Dáno v Římě, u
sv. Petra dne 2. dub. 1863, v sedmáctém
roku našeho papežství.“ — Valné shro-
máždění poslalo pak sv. Otcí adresu, kte-
ráž takto zní: „Svatý Otče! Shromáždění
v Malině katolíci, pomodlivše se napřed
ve velebném stoličném chrámu, aby Bůh
prácem jejich žehnati ráčil, pokládají za
první povinnost a za přední potřebu srdce
svého, aby u nohou náměstka Ježíše Kri-
sta pokorně osvědčení úcty a lásky své
složili. Ty jsi papež, svatý Otče, a pod
tímto vznešeným jménem ctíme v posvátné
osobě Tvé pastýře pastýřův, hlavu veliké

katolické rodiny, neomylná ústa pravdy, strážce víry; Ty jsi *král*, kořime se plní úcty před kněžským královstvím Tvým, kteréž rovně tak oprávněné jak starobylé jest. Radujeme se, že nám lze opakovati se všemi biskupy katolickými: Dědictví Církve, kteréž Svatost Tvá hájí s tak neoblomnou pevností, ustanoveno jest prozřetelností Boží k tomu, aby bylo obranou neodvislosti úřadu nejvyššího pastýře a nepřerušitelnou hradbou svobody duší našich. Ty jsi *otec*: račiž dovoliti, abychom Svatosti Tvé veškerou vroucnost dětinné lásky své projevili a abychom vyjádřili, kterak Církev a Pia IX. jednou láskou milujeme. Jméno Tvé, veliký neohrožený papeži, jest ve všech ústech a hluboce ve všech srdcích; zvláště v těchto strastiplných časech nalezá se toto požehnané jméno ve všech modlitbách našich. — Jsou-li zkoušky za dnů našich veliké a bolestné, přišli jimi alespoň katolíci k poznání, jak velice jim třeba, aby s větší svorností a silou se zřídili a sjednotili, a svobodu Církve a duchem jejím povstala díla v bezpečnosti zachovati se snažili. Kdežto se od jednoho konce světa ke druhému tvoří spolky pro všeliké zájmy, ano často i ku rozšiřování zlého, máme my katolíci právo a povinnost, sjednocovati se k zastávání dobrého. A jsmeť odhodláni, právo toto vykonávati s vytrvalostí a se zapíráním sebe samých, jak přísluší pravým učeníům Kristovým.

Se všech stran spojují se nepřátelé naší víry, aby zatráslí základy Církve Boží. My, oddané dítky Církve této, sjednocujeme ku hájení ji veškerý síly svoje; chcemeť svazky svaté lásky mezi sebou lépe stáhnouti a upevniti proti všelikému lákání a nasilí světa; chcemeť jeden druhého poučovati a povzbuzovati a konečně hledati prostředků k útěše a k občerstvení maličkých a chudých, jež Kristus Pán tak vroucí láskou miluje. Kéz Bůh nejdobrotivější vyslyší modlitby naše a žehná pracím našim! Kéz oslaví a vyvýší matku naši, svatou Církev, a popřeje ji vítězství nade všemi nepřátely! Kéz Svatosti Tvé na zemi i v nebesích za tak mnohé ctnosti, tak mnohá utrpení a tak mnohé boje udělí zasloužené odplaty! V Malině, dne 18. srp. 1863.

Z Říma dostali jsme ohromný plakát „Invito sagro;“ u prostřed mezi dřevotiskovými obrazy sv. Petra a Pavla je erb papežský; obsahujeť pak pozvání to návště, že od 13—16. září bude k veřejnému uctění vystaven obraz St. Salvatore (o němž v „Blah.“ řeč byla) v basilice Lateranské; ve jménu sv. Otce vyzývá generalní vikář Římské obyvatelstvo k hojnému účasten-

ství v té pobožnosti, odpustky nadané, a zvláště vyzývá, aby se modlili za nešťastnou Polsku, kteráž právě teď jest bojištěm krví napájeným, i dokládá, že národ Polský vezdy byl katolický a jaksi tvořil hradbu proti bludařství, a tudíž zasluhuje, abychom se za něj modlili, aby konečně oproštěn byl těch nehod, kteréž nyní jej skličují. — Dne 16. t. m. byl s obrazem slavný průvod, k němuž se i sv. Otec dostavil k veliké radosti přítomných Polákův a shromážděných zástupův.

Literní oznamovatel.

— O knížkách „*Zlaté listky*“ a „*Zlaté klasy*“ čteme v Ordinariátním Listu biskupství Budějovického následující úvahu: První to čísla, kteráž blahodějná Písecká jednota „*Zlaté knihy*“ na světlo vydala a že to učinila na památku 1000leté slavnosti Velehradské, tím ovšem osvědčila zbožného ducha, kterýž ji ovívá. Obsah obou knížek jest velmi pěkný, zvláště knížka dospělejším dívkám věnovaná zahrnuje v sobě velikou rozmanitost. Obě knížky výborně se hodí za odměnu pilným dívkám; avšak i dospělým čtenářům poskytne toto čtení milou a užitečnou zábavu. Nám kněžím přináležejí, takové podniknutí, jakověž jest to, o kterémž zde řeč jest, vši silou podporovati. Tou příčinou kojíme se naději, že velebné duchovenstvo slušně ocení tyto dotčené knížky jakož i tu okolnost, pro kterouž právě 5. července ve svátek slovanských apoštolů našich rozdávati se počaly, a že v uvážení toho blahodějného účelu, kteréhož řečená Jednota dosíci se snaží, horlivě ji v snažení tom podporovati a knížky její po osadách svých rozšiřovati bude.

— *Dědictví Maličkových* v Hradci Králové počne rozesílati letošní dvě knížky, a sice číslo V. „Pokračování prstonárodních obrázků z dějin národa českoslovanského od prof. Vinohorského“ a čís. VI. „Invalida“ původní povídku od kn. Jos. Ehrenbergra, v polovici měsíce října pro údy již zapsané. Zdarma pak vydávány budou novým údům až do vydání knížek nových příštího roku. Číslo IV. jakožto začátek obrázků z dějin českých obdržejí zdarma ještě ti, kdož do 15. října t. r. zapsáni budou. Vklad za dítě stojí toliko 2 zl., a kdoby chtěl míti knížky z minulých let, přidá za číslo I. (Pometlár) 30 kr., za čís. II. (Eva a Julie) 10 kr. a za čís. III. (Kaplíčka pod lípkami) 30 kr.; — po 15. říjn. t. r. bude se žádati za čís. IV. od nových údů 40 kr. Peníze přijímá „Správa Dědictví Maličkových v Hradci Králové“ jen vyplacené, k nimž na zásluku knih a diplomů 5 kr. kolek přidán budíž.

— Kněhkupec Jindřichohradecký, p. Alois Landfrass zaslal nám ze skladu svého k oznámení jako dobrý hospodář věci staré i nové,

pisy české i německé a sice modlitební knížky: „Duchovní budiček“ aneb okrasa duše křesťanské atd. Nejnovější a propracované (!) vydání od P. R. Zimmermanna. Frakturou, jakož i věsky následující spisy, a s dřevorezy. — „Der katholische Pilger auf der Reise zur wahren Seligkeit.“ Von P. Wendelin Kheil. S obrázky. — „Christkatholisches Missionsbüchlein“ von dem Verfasser der Himmelstöne. — „Kern des guten Samens auf ein gutes Erdreich“ von P. Aegidius Jais, Benediktiner. — „Geistliches Schmuckkästlein“ im grossen Drucke. Vydáno převleky s pismem na hrubém papíře. — Co následuje, přináležejí namnoze k rybroliádám, jimiž se literatura naše nezvelebí. Strašné ty historie mají křiklavé titule: „Anežka, sicilská královna. Pěkná historie z někdejších časů, když rytíři pro dosažení slavného jména po světě putovali a předivné příhody měli.“ — „Nový Robinson, aneb jeho podivuhodné příběhy na moři.“ Od J. Hybla. — „Svedený Havel“ aneb: Kdož páše hřích, služebník jest hřicha. Příkladná povídka pro mládou mládež, podle spisů Hoffmannových od F. B. Tomsy. — „Das Zauberschloss“ Erzählung von J. Müller. — „Prinzessin Nimmersatt,“ oder die drei Wundergeschenke. Original-Feenmärchen mit Bildern von M. Kramerius. — „Das gelbe Mandel“ oder Riese-Stelzfusz. Original-Zaubermärchen von W. Kramerius. IV. Auflage!

— Tiskem a nákladem kněhkupectví B. Stýbla vyšly: „Povídky pro mládež československou.“ Z polského přeložil Frant. Boh. Žilovický. Druhý tento sešit zahrnuje v sobě povídky: *Neznámý dobrodinec; Svatvečer nového roku; Bitva u Torgavy.* — Tamtéž: „*Prorok*“ 1864. Prostonárodní kalendář a pokladnice zábavy. Ročník osmý; frakturou s dřevorezy.

— V kněhkupectví E. Petřika v Praze dostati lze: „Úplný slovník hudební“ pro hudebníky, zpěváky, učitele a milovníky hudby atd. Sepsal a vydal V. V. Mareš. Sešit II. — „*Chemická abeceda*.“ Řada 150 snadných pokusů sebraných ku zábavě a poučení dítek. Die anglického vzoru spracoval Karel Frič.

— V Mnichově vyšla nedávno brožúrka pro dějepis katolické Církve velmi důležitá: „*Die Papst-Fabeln des Mittelalters*“ von J. J. Ign. u. Döllinger: München 1863. Proslulý učenec tento známým svým kritickým způsobem probírá věsky báječné a utrhačné smyslenky, jakéž se do knih dějepisných vloudily o papežce Johanně, papežích Cyriaku, Marcellinu a Silvestrovi, císaři Konstantinu (zvlášť „donatio Constantini“), papežích Liberiovi a Felixovi, Anastasiovi II., Honoriovi I., Řehoři II. a Silvestru II. Spis ten i u nás zasluhuje tím spíše povšimnutí, čím více politické, i protestansko-náboženské listy ještě nyní ony bájky znovu ohříváné čtenářům svým podávají.

— Vp. Ferdinand Kallasch, farář v Dobřichovicích sepsal a nákladem svým vydal ně-

mecký spisek „o poměrech venkovského učitelstva a nižšího duchovenstva v Rakousku,“ jimžto pomocí chtěje navrhuje přírážku k dani a sice 90/0! Co p. spisovatel o ztrátě důvěry u lidu napsal, není pravda. Vůbec se domníváme, že se mu více zavděčíme mlčením, nežli rozborem práce jeho.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci srpnu přistoupili: z arcidiecése Pražské: Veronika Škorpilova v Brežanech; p. Jan Hajný z Berníkova; p. Antonín Vačina z Nízeboh; p. František Markvart z Brežan; p. Josef Jáhen v Podháji. Z Litoměřické diecése: p. Jan Čapek, učitel v Kroučově. Z Kralohradecké diecése: Marie Černá z Nového Hrádku; Kateřina Skrbova z Tržku; Anna Háková ze Studence. Z Budějovické diecése: Terezie Svačinova v Trhanově; Josefa Stodská v Domažlicích; Apolonie Hazuková v Budějovicích. Z Olomúcké arcidiecése na Moravě: † Cyrill Kocourek v Příboře; Rod Ignáce Brady v Žalkovicích; Josefa Slavíková v Žalkovicích. Rod Kuzníkuv ve Vlkosti; Františka Černočká v Hranicích; Barbora Hapalová v Hranicích; Veronika Humplíková v Černotíně; p. Antonín Král z Jamnic; Karolína Černá v Slatníku; Terezie Lesková v Stetině; Tomáš Malý z Lodnic. Rod Anny Králové z Lodnic; † Vincenc Král z Lodnic; Antonín Kokeš v Staré Bělé. Z Brněnské diecése: Mariana Zatloukalová z Bejstovic; p. František Pavliš v Kethovicích.

Všech údův koncem měsíce srpna 23049.

Osobní věstník duchovenský

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. Prokop Haas, farář v Bezdědicích, dne 4. září, (nar. v Nov. Bydžově 11. ledna 1785, kněz od 15. srpna 1813.)

p. Josef Werner, kněz na odpoc. v Ostrově, dne 8. září.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

P. Method Fister, podpřevor u sv. Markety, za administr. na Bílé Hoře;

p. Ant. Patera, kapl. za admin. v Bezdědicích;

p. Alois Piskáček, za kapl. u nejsv. Trojice v Praze;

p. Ant. Čížek, za kaplana do Petrovic.

p. Klem. Borový, dr. bohosl., stal se docentem církv. práva.

Uprázdňené místo:

Bezdědice, fara patron. p. děkana Karlotýnského od 16. září 1863.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnuli:

p. Tomáš Rošt, Čermenský farář na odpoc. v Náměstí (arcidiecése Olomúcké), dne 15. srpna

(nar. na Moravě v Přáslavicích 1. března 1792, kněz od 31. srpna 1815).

p. Joachim *Hejl*, polní kaplan, dne 10. září v Pešti (nar. ve Výprachticích dne 16. října 1806, kněz od 25. července 1833).

p. Jan *Hammer*, kněz na odpoč. dne 17. září ve Vysokém Mýtě (nar. 16. května 1793 ve Vysokém Mýtě, kněz od 17. února 1821).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Leder*, katecheta hlavní a podrealní školy v Trutnově, za faráře do Malé Úpy.

p. Václav *Horák*, vikarista při katedrálním chrámu, stal se bisk. ceremonářem.

Na odpočínutí dán:

p. Matěj *Cejp*, farář v Čihošti.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnuli:

P. Josef Rochus *Erhardt*, kněz ř. piaristického v Kadani, dne 9. července.

p. Florian *Werner*, bisk. notář, osobní děkan a farář v Tuháni, dne 18. července.

p. Joachim *Schaurek*, býv. bisk. vikář, osobní děkan a farář v Držkově, dne 14. srpna.

p. Antonín *Richter*, farář v Dolním Jířetíně (Nidergeorgenthal), dne 22. srpna.

p. Frant. *Langer*, býv. farář v Žandově (Sandau), dne 28. srpna.

p. Václav *Dittrich*, jubil. kněz, bisk. kons. rada, osobní děkan v Pirkštejně, d. 30. srp.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Václav *Wächter*, za far. do Širokých Třebčic.

p. Eduard *Fleischmann*, za admin. do Tuháně.

p. Josef *Kindermann*, za admin. do Rumburku.

p. Vilém *Breuer*, za administr. do Einsiedlu.

p. Karel *Wünsch*, za administr. do Schönwaldu.

p. Frant. *Schürz*, kooperator v Novosedlech (Weiskirchlitz) za koop. do Bořislavi (Boreslau).

p. Julius *Schmidt*, kapl. v Benešově, za kapl. do Bořislavi.

p. Antonín *Vedral*, katecheta v Nymburce, za proz. kaplana do Mladé Boleslavi.

p. Václav *Barta*, kapl. v Oustí, za 2. kaplana do Nymburka.

p. Frant. *Beck*, koop. v Církvici, za kaplana do Pruneřova (Brunnersdorf).

p. Arnošt *Hoffmann*, koop. v Dolním Jířetíně, za koop. do Církvice.

p. Robert *Schors*, koop. v Rychnově (Reichen), za kaplana do Holčic.

p. Frant. *Wit*, kapl. v Třebenicích (Trebnitz), za kapl. do Opočna.

p. Josef *Herzan*, kapl. v Přísečnicích (Presnitz), za kaplana do Třebenic.

p. Štěpán *Kabesch*, kapl. v Pavlovicích, za koop. do Vidimi.

p. Jan *Kučera*, kapl. v Schönwalde, za kapl. do Bitozevsi (Witosess).

p. Frant. *Hofmann*, koop. v Petrovicích (Peterswald) za koop. do Tisé (Tyssa).

p. Frant. *Chvalina*, za 2. kaplana do Semil.

p. Antonín *Černovický*, za kapl. do Rožďalovic.

p. Emanuel *Čizirnich*, za kooperatora do Janč. blonné (Gabel).

d. Jan *Grünert*, za kooperatora do Novosedl.

p. Ondřej *Günther*, za kaplana do Přísečnic.

p. Bedřich *Holoubek*, za kaplana do Oustí.

p. Ferd. *Kasper*, za kaplana do Warnsdorfu.

p. Antonín *Kauler*, za prozat. kaplana do Horního Litvinova (Oberleutensdorf).

p. Ferd. *Kuhn*, za 3. kaplana do Georgswaldu.

p. Antonín *Kurz*, za prozat. kaplana do Teplice.

p. Josef *Liebich*, za 2. kaplana do Cvikova.

p. Josef *Peuker*, za koop. do Poluben (Polaun).

p. Josef *Podobský*, za kaplana do Lysé.

p. Jan *Rutha*, za kaplana do Litoměřic.

p. Frant. *Strunz*, za prozat. kaplana do Mašova (Maschau).

p. Frant. *Ulrich*, za kaplana do Volešnice.

Na odpočínutí se odebrali:

p. Antonín *Seibt*, farář v Einsiedlu.

p. Josef *Mauder*, farář v Rumburce.

Uprázdnená místa:

Schönwald a *Einsiedl*, fary patron. hrab. Clam-Gallasa, od 17. září.

Rumburk, fara patron. kníž. z Liechtensteinu, od 17. září.

Listárna redakce.

Vp. spisovateli z *Kralohradecka*: Odpovídající Vám neužili jsme nikdy slova „hanebně“ (Vizte Pozor č. 192.) nikdy slova „hanebnost“ a předce čteme v Pozoru č. 206. (o patronátech): „Blah. nazval naše slova hanebností“... „Suďte sám, je-li to poctivé a smíme-li odpovídati?“ Dále jste na omylu, že „Blah.“ jest „týdenník.“ Nikoliv, vychází toliko třikrát za měsíc a má svůj program, od něhož se uchýliti nesmí; nesmí tedy těm zkušenostem Vaším místa propůjčovati, i kdyby to za slušné pokládal, co jste o blízkých i vzdálenějších bratřích nepěkného napsal. — „Privilej“ Blahověsta jest důvěra čtenářstva, a pokud tato potrvá, neustaneme listu Vašemu posluhovati zprávami církevními, ale jiného na nás nežádejte. S Bohem!

Na „skromnou otázku“ odpovídá „Blahověst“: „Acta et decreta Concilii provinciae Prag.“ lze dostati v každém knihkupectví; co se výstavu nejv. Svátosti dotýče a zpěvu „Pange lingua,“ viz „Blah.“ čís. 20. na str. 310. Co na synodě *dioc.* vyjednáno, bude oznámeno později.

Vp. Raj. v V.: Nevykládejte si slova na zlou stránku, p. dopisovat. smýšl upřímně, věrný bratr Váš.

Vp. Flor. D. na M.: Vklad nebyl dodán.

K tomuto číslu přiloženo jest návěští o polit. týdenníku „*Posel z Prahy*.“

Blahověst
vychází upoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—I.

Expedice
v kněhupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předpláci se
v expedici**
i u všech řádných
kněhupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poš-
tovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Diecéšní matice duchovenské.

Ve všech téměř vikariátních poradách stala se zmínka o výpomocné diecéšní matici pro duchovní. To první, co se proti zřízení takového fondu namítá, jest: K čemu nový fond, když náboženskou matici máme? A dále, jest prý to neslušné, aby kněz z almužen svých spolubratří živ byl. Hlavně z těchto příčin nebylo snad zde onde nadržováno oněm výpomocným fondům. Já tuto několika slovy poukážu, zdažby jedno i druhé v nějaký souhlas uvést se nedalo.

V provinciální synodě Pražské (roku 1860) dovolávají se naši biskupové čeští, by jim zevrubná správa veškerého jmění náboženské matice, jakož i břemen, jimiž stížena jest, dána byla; dovolávají se, aby jim v známost uvedeno bylo, kterakým způsobem ono jmění až posud spravováno bylo, aby své dobré zdání v ohledu tom projevit mohli; ano biskupové si z celého srdce žádají, aby vydání, které za potřebné uznají, také skutečně se stalo.

Patrně, že biskupové čeští podílu ve správě náboženské matice se domáhají: než také jisto jest, že až dosud povědomo není, že by hlasy biskupův českých vyslyšení byli se dovolali. Či snad se to stane později? Nevím. Toto „nevím“ přimělo snad biskupy české, aby o zřízení zvláštních diecéšních fondů výpomocných pro své duchovní přemýšleli.

Jest sice pravda, že každý kněz u nás na tak zvaný „titulus mensae“, který jemu náboženská matice udělila — výminky jsou řídké — vysvěcen jest: než také pravda jest, že náboženská pokladnice i samým biskupům dosud jest neznámou číslicí a že na její správě až podnes jen titulární podíl mají; pročež třeba odjinud vypomoci, když toho čas a nutnost vymáhá. Za tou příčinou povstaly výpomocné diecéšní fondy

pro duchovní; nejsou ony nic nového, a biskupové mají právo ve svých diecéších laskavé příspěvky (subsidiu charitativum) žádati a přijímati. Jestliže biskupům volno dobročinné dárky přijímati, volno jim také, jestliže sami nepotřebují, potřebnějším bratřím takové příspěvky přenechat, jak na to výslovně apoštolské kánony poukazují. Ačkoliv se stáří těchto listin v pochybnost bere, předce sbírka jich padá aspoň do sedmého století, poněvadž na všeobecném sněmu Nicenském II. (787) již se o nich zmínka činí. Ano již dříve takovéto laskavé sdílení v obyčeji bylo (c. 23. q. 2. ex concil. Antioch.) nebo Antiochen. concilium mezi jiným výslovně dí: „Biskup ať má moc nad církevním jměním ku podílení všech, kteří potřebují, se vši úctou a bázní Boží. Nechť podílí i sebe, čeho by potřeboval — jestli potřebuje — a jakož ve svých, tak i v nutných potřebách bratří, kteří od něho přijímání bývají, aby nikdo při žádné příležitosti oklamán nebyl.“ Patrně, že biskupové mají právo ve svých diecéších dobročinné příspěvky z církevního jmění ku podpoře duchovních vybírat. Rozumí se, že takové laskavé příspěvky „charitativum subsidium“ na zděděné jmění (patrimonium) jednotlivcův nikterak se nevztahují, aniž může se tam požadovati, kde kanonická kongrua přísně vyměřena jest, tak že na slušnou výživu beneficiata toliko postačuje, jak se o tom také příruční kniha „Epinomia parochorum“ (v Praze 1672) zmiňuje, kteroužto knihu Matouš Ferdinand, arcibiskup Pražský svému duchovenstvu těmi slovy schvaluje: „Illum (scil. librum) vobis compare, legite, perlegite, relegite, illo utimini.“ Pročež biskupové výpomocnou diecéšní pokladnicí pro duchovní poručili křesťanské lásce a bratrské vzájemnosti svých kněží. Budiž mi dovoleno vysloviti, kterak já si celou tu věc, nikomu na ujmu, představuji.

Jestliže za příkladem sv. apoštolů „dě-
lili, jak komu potřebl bylo“ (Sk. ap. 2.),
a jestliže již za dávných časů kanonické
zákony o jistém společenském svazku cír-
kevního jmění se zmiňují (c. 26. q. 1. Urb.
papa): není tím nikterak porušeno privátní
právo jednotlivých chrámů ohledně jich
zvláštního jmění, nebo dokonalost křesťan-
ské lásky neutrpí, když jmění jednotlivých
kostelů tou obezřelostí a opatrností spra-
vováno bude, aby předně a především vlastní
chrám náležitě a důstojně opatřen byl: a
pak teprv na to se pomýšlelo, čeho udíleti
může. To samé platí i o duchovních obro-
cích. Kde nadbytek, trvám, že biskupové
mají právo kanonické ve svých diecésích
„charitativum subsidium“ z důležitých cír-
kevních příčin žádati. Ze všeho toho také
vysvitá, že správa církevního jmění Církvi
náleží, a že to na nejvýš Církve nehodno,
té nejvznešenější společnosti na světě, která
člověčenstvo v duchu a v pravdě znovu
zrodila, když se nad Církví ve zmíněném
ohledu poručíkuje.

V Církvi sv. křesťanská vzájemnost
co nejdokonaleji se vyvinula, netrpíc, aby
údobě její z příčin nezaviněných nehod a
náhod klesali, vypomáhala kdy a kde mohla.
V Církvi obyčejné čtyry neb tři podíly z
církevního jmění na to dosti jasně pouka-
zují. Zníť onen kánon následovně: „Příjmy
a dary věřících at rozdělí (biskup) na čtyry
díly: jeden díl at sobě ponechá, druhý díl
at rozdělí mezi duchovenstvo dle příčinli-
vosti o jejich povinnosti, třetí díl at pře-
nechá na stavby, a čtvrtý udělí věrně chu-
dým a pocestným, pamětliv, že ze všeho
Božskému soudu počet vydá“. Ovšem, že
poměry od dávných časů se změnily, než
pravidlo zůstalo totéž a platí poměrně i v
časových potřebách našich. Opakuji tedy:
Církevní jmění vůbec v jednotlivých die-
césích jest stálým zřídlem výpomocné die-
céšní matice pro duchovní a biskup má
právo část příspěvku pro matici tu s otcov-
skou a pastorační obezřelostí určití. Neči-
ním zde zmínky nižádné, kterakby takový
fond spravován býti měl; přináleží to bis-
kupovi a těm, kterým tak důležitou věc byl
svěřil; kanonické zákony toliko připomí-
nají, aby se vše dalo „cum timore Dei,
summaque sollicitudine, cum reverentia et
fideliter.“

Avšak mnohé statky (jmění) církev-
ních společností nehodou času zašly a nic
z nich nezbylo, a proto také domnívám se,
že lépe jest z bohatého zdroje více chudým
udíleti, nežli je málem odbývatí a nadby-
tek na kapitály ukládati. Tanou mi na
mysli slova sv. Ambrože: „Zlato má Cír-
kev, ne aby je uschovala, nýbrž jím po-

dílela a v potřebách přispěla. K čemu opa-
trovati, co nic nepomáhá? Zdaž nevíme,
jak mnoho zlata a stříbra z chrámu Páně
Assyrští byli odnesli?“ Všecko to uváživ,
nemohu příspěvky „subsidium charitati-
vum“ za žádnou almužnu považovat, nýbrž
pokládám je spíše za vyplnění oprávněných
požadavků, kteréž církevní zákony kně-
žím téže diecése uložily. Abych ve smy-
slu sv. Ambrože mluvil, díím: Jako ni-
kdo vytýkati nemůže, že chudí jsou, a ni-
kdo si stěžovati, že zajatí se vykupují, a
také nikdo nad tím horekovati nesmí, že
dům Páně byl vzdělán, anebo že místa roz-
šířena byla, aby ostatky věřících pocho-
vány býti mohly, a že pak nikdo toho že-
leti nemůže, že v křesťanských hrobech
pokoj zemřelých spočívá: tak také myslím,
že „subsidium charitativum“ již na pod-
statě církevního jmění vůbec se zakládá a
ani toho, kdo dává — ani, kdo přijímá,
přednějším nečiní. „Gloria episcopi est
pauperum inopiae providere: ignominia sa-
cerdotis est propriis studere divitiis.“ (sv.
Jarol.). J. N. Dundálek, farář.

Synoda provincialní Pražská.

Část III. O službě Boží.

Kap. I. O nejsv. oběti mše sv. Předním
úkonem služby Boží jest obět; onať v sobě
zahrnuje vše, co k účtě Boží přináleží.
Obět nového zákona, mše sv., jest tím vzne-
šenější, čím vznešenější jest obět i obětu-
jící. Proto se žádá ohledně oběti této:

1. aby obětující kněží byli lační tělesně
a čistí na duši i v srdci; ať se ku oběti té
připravují a po nejsv. oběti kratičké roz-
jímání učiní, vykonávajíce při mši sv. vše-
cky obřady tak, jak toho předpisy mešní
knihy vyžadují; ať přestanou všeliké od-
chylky, které se během času tu a tam vlou-
dily a za starý obyčej považovány bývají.
Poněvadž misály u nás vydané nejsou ve
shodě s předpisy svrchu řečenými, zařídno
již nové správné vydání mešní knihy.
V chudších chrámech smí se nynějších mi-
sálů s povolením sv. Stolice užívatí, dokud
se neroztrhají. Ostatně jsou všickni kněží
zavázáni, aby mši sv. bedlivě a co nejčá-
stěji vykonávali pro milosti z ní plynoucí.
Není slušno, ani přílišně spěchatí ani sv.
úkon nad míru prodlužovati: mše sv. trvejž
pravidelně půl hodiny a obětována buď na
místě k tomu určeném a povoleném.

2. Věřící bývejte na této nejsv. oběti
co nejčastěji a s vroucností netoliko v ne-
děli a ve svátek, ale i v jiné dny, ano,
pokud možná, každodenně; přispívajíce k
okrase domů Božích a oltářů i k oslavení

sv. tajemství dle sil svých za příkladem Israelitů a prvňích křesťanů a našich předků.

Kap. II. O zevnějších řádu při sloužení mše sv. Představení chrámů mají nad tím bdíti, aby nikdo z neznámých kněží mše sv. nesloužil, kdo se povolením k tomu od biskupa svého nevykáže. Aby pořádek služeb Božích byl stanoven, určí biskup na řadu dvou kanovníků, z nichž jednoho on sám, druhého pak kapitola zvolí, pořádek služeb Božích. Nad to bude v každé diecési jmenován ředitel čili mistr obřadní, který nad ostříháním předpisů obřadních bdíti bude. Mše sv. se musí sloužiti v hodinu určenou, kterou měniti nesmí nikdo. Pokud možná, nebudiž více mši sv. v touz dobu, ale každá měž svou zvláštní hodinu. Však slouží-li se více mši sv. najednou, jen jedna z nich ať je hlavní na velkém oltáři a jen při ní ať se zvoní; ostatní pak na oltářích pobočných a od hlavního vzdálenějších buďtež přinášeny. Věřící mají mši sv. uctivě slyšeti a tudíž zvláště od pozdvihování až po přijímání kněze Kristu Ježíši na oltáři přítomnému kleče se klaněti. Pročež se chraňtež neslušného hřmotění, rozmlouvání a ospalosti. Mezi mši sv. ať nikdo po kostele nechodí, na křtitelnici, na, oltářích anebo zády k nejsv. Svátosti oltářní obrácen nesedí.

Kap. III. O aplikaci mši sv. Mše sv. fundované mají slouženy býti v dny fundační listinou vymíněné, jinak-li to možná, bez ohledu, nebyla-li fundace nehodami času či nedbalostí ztenčena a že slouženy byly, má v knize k tomu určené ztvrzeno býti. Kde mnoho fundačních mši sv., ať se nové tak snadno nepřijímají. Almužna za mši sv. ať není menší, než jak od biskupa byla vyměřena. V neděli, ve svátek a o dnech druhdy slavných, nyní pak zrušených obětuje farář mši sv. za osadníky. Chudým správčům duchovním povolí biskup, aby směli i v neděli dárek na mši sv. přijmouti a mši sv. za osadníky v jiný den sloužiti.

Kap. IV. O svetení dnů svátečních podali jsme v čís. 21. „Blah.“

Kap. V. O účtě svatých. Bohu se máme klaněti, svaté pak jeho v uctivosti míti, chváliti máme Hospodina ve svatých jeho. Tu pak nejprvnějšího místa zasluhuje úcta Rodičky Boží; pročež pastýřové duchovní mají o tajemstvích, ctnostech a zásluhách života jejího lidu často a důkladně vykládati a navoditi, aby výroční svátky její zvláště přijímáním sv. svátostí hodně slavili a možná-li májovou pobožnost aneb veřejnou aneb soukromě konali. Aby denně na sv. Pannu upamatování byli, mějtež věřící v domech svých vedle znamení kříže, též obraz Rodičky Boží, pozdravující tuto

požehnanou mezi ženami začasté slovy andělskými, obzvláště když se klekání zvoní, ji uctivajíc litaní Loretanskou a písněmi. Dále se schvaluje růženec, obzvláště ten, jenž živým se nazývá. Ať nezapomínají věřící v dnech kajících a svátečních modliti se růženec. Aby se úcta Rodičky Boží množila, necht se zakládají bratrstva zvláště mládeňců a panen k zachování čistoty. Vedle Rodičky Boží budiž zvelebena úcta sv. Michaela archanděla, sv. andělů strážných, sv. Josefa, sv. apoštolů, sv. patronů našich a ostatních světců a světic Božích, obzvláště k jejichž účtě předkové naši chrámy a oltáře vzdělali.

Kap. VI. O ostatcích a obrazech Svatých se ustanovuje:

1. Ostatky Svatých jenom s povolením biskupa z jednoho chrámu do druhého se přenesti mohou. O pravosti ostatků musí se vždy napsati listina. Ostatky ty buďtež chovány v ozdobných skříních čili pouzdrách, avšak ať se nikdy v tabernakulu neskrývají. Při vystavování ostatků a průvodech s nimi necht se šetří ustanovení ritualu, či knihy obřadní, která s povolením apošt. Stolice tiskem vyjde.

2. O obrazech Svatých se obnovují ustanovení sněmu Tridentského a poslední synody Pražské. Ať nemají na sobě nic bludného, nemravného a světského, cožby ku pohoršení sloužilo. Nikomu není dovoleno dle libosti obrazy v kostele a na místech posvátných vyvěšovati, pakli nejsou od biskupa za hodny toho uznány. Obrazy neslušné buďtež odstraněny, staré pak, porouchané ale vzácné necht se očistí a obnoví.

Kap. VII. O zpěvu a hudbě posvátné. Obojí má sloužiti ku větší cti a slávě Boží a ku vzdělání věřících. Proto se ustanovuje: 1. Ať se přede vším vzdělává a pěstuje zpěv sv. Řehoře. Zpěv figurální necht je přesný a vážný a domu Božího důstojný, ne světský a divadelní. 2. Zpěvy v řeči materské složené k menším slavnostem a každodenní pobožnosti schvaluje a přejeme sobě, aby zase povstaly literátské sbory. Ale ať se nezpívají písně bludné, nejapné a které na světské upomínajíce mysl roztržitou činí. K zpěvu budiž použito kancionálu právě vydaného. 3. Varhany a ostatní nástroje mají toliko dodati váhy slovům písně, proto ať zvuk varhan zpěvu nedusí a mysl neuráží. Které nástroje by tak činily, necht se z kostela odstraní. V adventě a v postě ať se nástrojů hudebních ani neužívá, a farář ať se o to postará, aby tak zvané intráty přestaly. Komposice mešní nebudtež veřejně ohlašovány na způsobilé pozvání, tím méně jména zpěváků.

Kap. VIII. O průvodech a poutích. V průvodech znázorňuje se nám nejlépe církev bojující, která za znamením kříže se berouc v znamení tomto ustavičně vítězí. Necht se tedy vykonávají se vši zbožnosti a dle předpisů Církve. Pořádek, zpěvy a modlitby necht určují pokaždé správce duchovní. Rovněž tak nesou na sobě ráz pobožnosti a kajenosti i poutě. Na úmysl putujících ať farář před poutí obětuje mši sv. a udělí poutníkům požehnání. Byloby ovšem záhodno, aby správce duchovní poutě takové sami vedli, ale není to vždy a všude možno, proto necht ustanoví pokaždé za vůdce muže zbožného a vážného, který by všelikým nepořádkům přítrž učinil. Správce chrámů poutních vše tak zaříďtež, aby zástupy nábožných poutníků v potřebách svých duchovních škody netrpěli. Věřících napomínáme v Pánu, aby poutě své v duchu Církve vykonávali a navrátivše se domů od pastýře duchovního požehnání předepsané přijali.

Kap. IX. O postech církevních. Půst vždy se považoval za dobrý a bohumilý skutek. Nedejtež věřící másti se lidmi, kteří nepřátely kříže jsouce za boha břicho mají a proto církevním zařízením vždy se vysmívají, je haní a tupí. Ať ukáží věřící, že dnů takových od Církve ustanovených dovedou použití k umrtvení těla a k uvarování se hříchů. Aby se nikdo nevymlouval, že ustanovení církevního nezná, mají správce chrámů jeden výstisk rozkazu biskupova o postu na vhodném místě v chrámu Páně upevniti. Sněm vyzývá lékaře, aby, kde toho nutná není potřeba, věřícím půst rušiti nepřikazovali. Hospodští necht v dny postní i postní jídla připravená mají a je těm, kdožby jich žádali, předložit. Zvláště pak kněze a kleriky všechny snažně žádáme, aby obět postu za hříchy všech lidí Bohu přinášeli, zvláště těch, kdož rušením postu Boha urážejí.

Kap. X. O misích a exerciích pro lid. Mnohé a veliké jsou užitky, které misie posvátné lidu přinášejí. Proto napomínáme správce osad, aby svěřené sobě ovečky často pastvou takouto občerstviti sobě neobtěžovali, zvláště kde nebezpečnost duchovní jim hrozí. V díle tomto apoštolským osvědčili se u nás otcové tovaryšstva Ježíšova, redemptoristé, kapucini. I žádoucní, aby též otcové řádů sv. Františka a Dominika, jakož i jiní k tomu povolání ano i duchovní světští se účastnili. Misie jsou ustanoveny pro všecken lid, exercicie pak pro jednotlivce, a proto přejeme sobě, aby v čas sv. téhodne ve větších městech, kde se více duchovních nalezá, tři dny k dílu takovému určili, ano aby i jednotliv-

cům toho žádostivým v klášteřích jak mužských pro muže, tak ženských pro ženy útulek na tento kratičký čas poprán byl bez uškození klausuře klášterní, a aby z této příčiny tam jeden z kněží k exerciciím vždy pohotově byl.

Kap. XI. O lásce křesťanské. Cíl přikázání jest láska ze srdce čistého, ze svědomí dobrého a víry neličené. Proto napomínáme, aby zvláště správce osad lásku takou v srdci svém chovali a věřícím ji do srdce vštípití se vynasnažili, nebo nemůže nikdo milovati Boha, jehož nevidí, pakli nemiluje bratra, ježž vidí. Ať se tedy správce duchovní i zpovědníci o to starají, aby věřící křivdy sobě učiněné mile rádi odpouštěli a se všeho zdrželi, což by proti přikázání lásky bylo, jako: urážek, podvodu, lichvy a podobných zákony světskými trestem nestíhaných věcí. Ale zvláště lichva hanobí křesťana a jest v starém i novém zákoně co nejprísnejší zakázána a od Církve zavržena. Napomínáme konečně duchovenstvo, aby všemožně z lásky křesťanské všeliké zbožné ústavy a bratrstva k rozšíření víry křesťanské směřující hmotnými příspěvky podporovali a zvláště na misie mezi nevěřícími i sami i pomocí osadníků hojně přispívali.

Kap. XII. O žehnáních a zařikáních. Všemohoucí tvor Boží dobrý jest, a nic nemá zamítáno býti, co se s díkůčiněním přijímá. Ale aby věci stvořené zbaveny byly kletby hříchem zaviněné, bývají žehnány. Některá žehnání může vykonati každý kněz, jiná pak toliko biskup, anebo kdo k tomu obdržel způsobilost. Při žehnání necht se šetří předpisův rituálu římského a provincialního. Ježto pak mnozí o žehnáních opovržlivě smýšlí, třeba tu rádného výkladu a poukázání na výhodu s nimi spojenou, aby je pak věřící rádi vyhledávali a se zbožným srdcem přijímali. — Ač moc ďáblova smrti Spasitele našeho na kříži zlomena, předce hledí škoditi nám ustavičně úklady nám stroje. Církev sv. nájezdy jeho vždy odražeje i zevnější úklady jeho od věřících svých odvrátiti se snaží, a to se děje zařikáním. Ale musí se činiti rozdíl, zdali výjev takový od nemoci anebo jiné zevnější příčiny nepochází. Duchovní než zařikání jakés před se vezme, necht o tom prvé biskupovi zprávu podá. Ostatní pak tu a tam užívaná pověrečná zařikání necht vykoření, a jakožto proti účtě Boží směřující z osady své zapudí.

Kap. XIII. O pohřbu církevním. Církev sv. neopouští věřících ani když ze světa tohoto odcházejí. Posilnivši umírající sv. svátostmi stará se i o důstojný jich pohřeb, rozumí se že církevní. Protože pohřeb cír-

kevní jí přináležej, může ona o něm stanoviti, komu přísluší a komu odepřen býti může a musí. Kdo s ní až do posledního okamžiku ve spojení žil, ten také na pohřeb církevní právo má, které se mu pod žádnou záminkou upříti nesmí. I schvaluje všeliké spolky a rozličná bratrstva, o pohřeb církevní se starající. Kdo s námi nežili za živa v jednotě víry, nemohou žádati, aby byli po smrti s námi pospolu pohřbeni. Tolikéž vyloučení jsou samovrahové, kteří při zdravém rozumu sami o život se připravili; jakož i ti, kteří v nekajenosti život svůj dokonali, v souboji padli, aneb jinak veřejně pohoršení dali, aniž se z něho byli káli. Pohřebiště takových necht jest podle hřbitova. Těla nekatolíků ku hrobu v rouše církevním doprovázeti duchovnímu jest zapovězeno. Těla nekatolíků necht se pochovávají buď na zvláštní hřbitovy a nemajíli těch, tedy alespoň na určité místo na hřbitově katolickém. Kde jsou hrobky rodinné zakoupeny, mohou v nich i těla akatolických přátel pochována býti. Obrady při pohřbech necht se vykonávají dle ustanovení a předpisů církevních. Ale protože Boha všemohoucího ničím tak smířiti nemůžeme, jak nejsv. obětí mše sv., proto žádoucné, aby možnáli, i ve městech větších tělo zemřelého nešeno bylo do chrámu Páně a tu dle předpisů církevních obětována zaň byla obět nejsv. nového zákona. Řeči pohřebné nebudtež konány, kde obyčejem nejsou; vyjímaje na den všech věrných dušiček, kdežto na hřbitově anebo v kapli anebo v chrámu farním se mohou konati. Kdyby pak někde toho zvyk anebo zvláštní příležitost vyžadovala, necht duchovní řeční; avšak ať nepronáší chvály zemřelého, nýbrž uvádí věřícím na paměť pravdy, které je povznést a od hříchů odvrátiti mohou; aby až přijde Pán i pro ně, nenalezl jich pohřbených ve spánku. (Pokračování.)

Mučenníci Anamští.

Aby se patrně ukázala převaha ducha nad hmotou, vítězství dobrého nade zlým, dopouští Prozřetelnost Boží, aby kat. Církev bez přestání vystavena byla nájezdům mocných, protivností zlých, pomlouvám mudráků. Žádné zřízení tohoto světa nebylo by mohlo odporovati ranám nepřátel, kteříž přísahou spojení útok opět a opět obnovují nikdy neumdlévající. Devatenáct věků neustálých vítězství dává Církvi nezvratné svědectví, že ona jest Božského původu a že v sobě chová moc nadpřirozenou, kteráž ji chrání a brání, tak že každý nestranný pozorovatel úkazu tohoto uznati

musí, že Církev kat. jest jediné pravá Církev Boží na zemi. Již pak výrok Božského Vykupitele, že učenníci a následovníci jeho vezdy míti budou protiventství a zároveň příslibení, že On sám povždy s nimi bude, aby jich ochraňoval, a že brány pekelné nikdy Církve nepřemohou, jest zaslíbení nejsladší útěchy, rukojemství budoucí slávy, závdavek jistého vítězství. Historie nám dokládá, že Církev povždy se rozšiřuje a spolu že nebylo, neřku-li století, ani desítiletí, v němž by boj proti Církvi nebyl vzplanul ve světě. Strídali se nepřátelé, zbroj bývala nová, jiné pokladé bojiště, boj sám více aneb méně prudký, ale neumlkнул nikdy. Za našich dnů vzplanul poznovu a rozšířil se jako za časů minulých. Liberalism ve spolku s nevěrou žene útokem na Církev v jedné půli Evropy, v druhé pak svírá ji protestantism a schisma. V Syrii na Libanu vraždí paláš otomanský Maronitů na tisíce; v Číně jest pronásledování a mučennictví, jakož i v Tonkinu a Kočínčině.

O tomto pronásledování ukrutnějším nad jiné chceme dáti krátkou zprávu, aby čtenářové naši seznali, jak mnoho utrpěla a trpí Církev i v krajinách vzdálených, více než u nás, více než jmenovitě v Italii. Z vypravování našeho mohou seznati, co všechno bratři jejich v Kristu přetrpěti museli pro Krista, jsouce, ač nedávno teprv pokřtěni, předce podivuhodnými vzory křesťanské vytrvalosti; zajisté čerpati budou z toho nové posily, aby sami snášeli pro Krista útrapy a ústrky, jaké jim strojí liberalism našich vlastí, vždyť národové Anamští, aby věrni zůstali u víře, nechali si statky pobrati, rodiny rozprášiti, příbytky sbořiti, ano nechali si rádi a odhodlaně i život vzíti.

Ve východní Asii, jižně od Číny rozprostírá se říše nazvaná *Anam*, což jest tolik co odpočinek polední. Zahrnuje vlastně pod týmž panovníkem patero rozličných států: Lao, Kamboja, Tsiampa, Kočínčina a Tonkin; dva poslednější jsou též známy pod zvláštním názvem: jižní Anam, severní Anam. O těchto dvou chceme jednati a ještě jenom tolik předešleme, čeho třeba k porozumění a pochopení utrpení posledního tohoto pronásledování.

Tonkin má zděli as 100 mil, zšíří přes 80 mil. Na západ tvoří hranici jeho pohoří, na východ moře. Po celé jeho délce protéká jím královská řeka *Sang-kai*, tisíce potoků a průplavů jej bázdí, četné a ne nepohodlné silnice jím probíhají, jest pln hradů a vesnic, kteréžto ač méně obydleny předce v půvabné a úrodné poloze se nacházejí. Jeho obyvatelé, počtem 10 milionů, tvoří

prý 11 tisíc okrsků, které málo od sebe vzdáleny snadné přechody a spojení poskytnutí a od občanské vlády na 11 provincií jsou rozděleny.

Chudší na obyvatelstvo a méně zdravé polohy je Kočínčina; dělí se na 15 provincií a čítá as 2 miliony obyvatelů. Ač méně úrodná a méně průmyslná, přece má nemálo velikých měst, znamenitých přístavů a přístavišť, chová v nitru svých hor bohatství v nerostech a na výšinách svých bohatství ve vzácném dříví.

Obyvatelstvo jednoho i druhého státu nepřiznává se k těmto náboženstvím, ano panuje v tomto ohledu veliká rozmanitost, pocházející nejspíše od rozličných panovníků, kteří tam vládli, a nyní též od rozličného náboženství sousedních zemí, z kterých obyvatelé těchto končin přišli. Z Číny vniklo sem učení Konfuciovo, z Indie učta Buddhy, z pobřeží hrubé modlářství. Přívrženci Konfuciovi jsou říšští velmožové, veřejní hodnostáři, učenci, takoruka strana vzdělanců, úředníků, velikých boháčů, snad proto, že panující rod se učení toho drží a ho podporuje. Lid přiznává se z části k Buddhismu, z části lpí na modloslužbě; čím je nevzdělanější a chudší, tím více je oddán modlářství. Je zde veliký počet bonců a boncových, kteří druhdy bohatstvím oplývali z bohatých příjmů, nyní pak na mnoze jmění pozbyvše almužnou se živí nebo i průmyslem a řemesly.

Evangelium hlásali zde nejprve Jesuité, r. 1614 do Kočínčiny, r. 1634 do Tonkinu vkročivši. Usilí jejich apoštolské korunováno tak dobrým prospěchem, že papež Alexander VII. puze na se viděl, ano křesťanství za málo let po početí misie nemálo zkvětaló, poslati tam tři biskupy s titulem apoštolských vikářů. Brzy připojili se k Jesuitům v Tonkinu OO. ze řádu sv. Dominika, v Kočínčině OO. ze řádu sv. Františka. Po zrušení řádu Jesuitského byly tyto misie obstarávány skoro výhradně od Dominikánů a Františkánů, a od chovanců semen iště zahraničných misí v Paříži. Nebesa žehnala hojně úsilí jejich a žen těchto dělníků na vinici Páně byla tak výdatná, že uvedení tři apoštolští vikáři nepostačovali, aby ji udrželi v jejím rozkvětu. Pročež založil papež Řehoř XVI. i v Tonkinu i v Kočínčině vikariát nový a nyní panující sv. Otec připojil ku stávajícím ještě jeden v každé zemi, tak že nyní Tonkin rozdělen jest na 4 vikariáty, východní a střední, svěřené horlivosti misionářů Dominikánů, a západní a severní, odevzdané péči kněží misionářů Pařížských. Kočínčina jest rozdělena na tři vikariáty.

Takováto bohatá žem nemohla sklizená býti bez velikého prolití krve a bez hrozných muk, krutých pronásledování. Církev Ježíše Krista založena jest krví Božského jejího zakladatele, rozšířena krví mučenníků, a kdekoliv květe učení Kristovo, tam zavlažena je půda ctihodnou krví nejvyšších jeho vyznavačů. Tohoto křtu krvi není nikoliv tam, kam zapadly uvadlé roztlosti tohoto velikého stromu, které tam ovšem neprosplívají, nezelenají se, aniž přinášejí ovoce svatosti a obětovnosti, neboť tajemství úrodnosti Církve katolické spočívá — směle můžeme říci — v prolévání její krve. Co pak všude se dalo, toho nemohlo se nedostávat i u těchto dvou anamských států, které Kristu právě byly vydobuty. Dřívější pronásledování jsou bezpochyby známá, my chceme sestavit jenom ona posledních 30 let a podati pouze krátký jich přehled.

Minh-Menh dosednův po svém otci na trůn anamský, nalezl v poslední vůli otcově přísný zákaz, pronásledovati v říši své náboženství křesťanské; chtělť zesnulý císař křesťany vždy víc a více ku své rodině připoutati, poněvadž oni nejvíce mu dopomohli k trůnu, nyní synovi postoupěnému. Radostné naděje oživily tísnné křesťany a misionáři začali v stínu pokoje nyní jim slibovaného chrámy, stavěti, školy zakládati, nemocnice otvírati, misie rozšiřovati a probouzeti ony skutky dobročinnosti a náboženské i občanské statečnosti, jaké křesťanství v přirozeném vývinu svých zásad tvoří.

Radostné naděje proměnily se brzy v slzy. Není křesťanské mravouky, po několik let pokrytecky ukrývaná, vypukla divoce a první edikt Minh-Menh-ův od r. 1833 velel křesťanům přes půl milionu čítajícím pod trestem nekrutější smrti nahama šlapati kříž. Ukrutník žil po vydání tohoto rozkazu 7 let, i bylo to 7 let těch nejhorších protivenství. Dva biskupové, veliký počet evropských i domácích kněží vyznali Krista na kříži. Křesťané každého stavu, obého pohlaví, všelikého stáří dali život svůj za víru; muky, ztrátu jmění, vyhnání ztrpělo velké množství.

R. 1840 zemřel Minh-Menh. Za jeho zcela mu podobného syna a nástupce Thieu Tri ulevilo pronásledování za příčinou hrozičích děl na lodích francouzských.

R. 1847 nastoupil po něm vládu druhorozený jeho syn Tu Duc; do něho nadáli se křesťanství jeho poddaní mnoho dobrého, od jeho mírné a dobrotivé povahy očekávali cizí misionáři ochranu. Než jedva že shledal říši svou uvnitř upokoženou a zevnitř bez nebezpečností, vstoupil v šlé-

pěje děda svého Minh-Menh-a; pronásledování začalo v květnu r. 1851 usmrčením kněze Augustina Schoefflera a trvalo až na konec roku s rostoucí krutostí, pohledující vždy víc a více drahocenných obětí. Utrpení ovšem ulevilo, ale jen proto, aby později tím trapnějším se stalo.

Pohledněmež jen na poslední tři léta držíce se pouze věrohodných zpráv zaslanych sv. Stolicí od duchovních úřadů.

R. 1859 vydány 4 edikty. Prvním bylo rozkázáno, aby všickni vznešení křesťané byli zjímáni a ostatních jména, vyjma ženy, čítají-li přes 15 let, do seznamu byla zapísána. Druhý zrušil tuto výminku a přikázal, že s největší přísností všickni křesťané mají býti zaznamenáni. — Třetí kázal všechny křesťanské mandariny vyhledati, zjímati a na nich požadovati, aby nohama kříž pošlapali. Kdoby odporoval, má hned na smrt veden býti, kdo by vedle rozkazu se zachoval, má sice na živě zůstatí, ale na vždy všech svých důstojenství a úřadů zbaven býti. — Konečně velel čtvrtý edikt odstranění všech křesťanů z vojska. Odpadlíci měli pohanům svého domova odevzdání a od nich střežení býti, u víře stáli byli na smrt vydáni.

Rok 1860 započal novými ukrutnými edikty. Dne 17. ledna vydaný velel na novo zjímati všechny vznešené křesťany, pobořiti vesnice, obydlené zcela neb částečně křesťany, rozptýlené křesťany dáti pod dohledku pohanů, přísně vyšetřiti počet vyznavačů Kristových. V dubnu kázal nový edikt, aby křesťané před soud vodíni byli. Kdoby přemlouvání a hrozbám povolili, mají pohanům svého okrsku ku střežení býti odevzdání, odhodlanost pak oněch, kteříby statečně vytrvali ve vyznávání Ježíše Krista, má žalářem a mučidly zlomena býti, kdyby však stálost jejich nemohla býti přemožena, k smrti ať jsou odsouzeni. V měsíci červenci nařizoval nový edikt zjímání všech řeholníků, a že nesmí žádný křesťan pod jakoukoliv záminkou své obydlí opustiti. V srpnu vydaný edikt horší se na nečinnost mandarinů v ostříhání předešlých ediktů, vytýká jim, že se dávají křesťanům uplatiti a je pak v pokoji nechávají, a obnovuje vydané už rozkazy a hrozí nedbalým aneb lhotejným mandarinům nejprísnějšími tresty, nebudou-li horlivě přispívatí k vyhlazení křesťanství. Však nedosti na tom; v říjnu obnoven edikt tento s tím dokladem, že všickni neposlušní mandariní smrti mají býti potrestáni.

R. 1861 zdá se, že byly pouze dva edikty o pronásledování vydány, ale oba rozhodnější a ukrutnější než předešlé. Prvním od 25. ledna odsuzují se všickni kněží

na smrt, klerikové a služebníci misionářů do vyhnanství, vznešení pak a u víře stáli křesťané do žaláře. Mladší a nižší mají na rameně slovy Ta Dao (krivé náboženství) poznamenání a odpadlíků ku střežení odevzdání býti; všem křesťanům uloženy daně nesnesitelné.

Po sedmi měsících objevil nový edikt, že lýtý ukrutník ještě není ukojen a proto nové způsoby vyhlazování nařizeny. Tento královský edikt obsahuje patero ustanovení:

1. Všickni křesťané, muži i ženy, děti i starci, stáli i odpadlíci, všickni bez rozdílu buďtež mezi nevěřící rozptýleni.

2. Každý křesťan budiž odevzdán ku střežení a pod moc pěti nevěřících.

3. Do tváře každého křesťana mají se vyřezati dvě písmena, jedno značící krivé náboženství, k němuž se přiznává, druhé okres, kam náleží.

4. Všecky domy křesťanů mají až do základů vyvráceny a všechny stromy ovocné na polích jejich pokáceny býti.

5. Všecko jejich nemovitě jmění rozděleno budiž pohanům sousedních vesnic.

Zdálo by se, že takovéto ukrutné nařízení žádná ukrutnost převýšiti nemůže; a předce edikt poslední, pokud víme v květnu r. 1862 vydaný, vyniká daleko nad ně nelidskostí a ukrutností. Byloť jim nařizeno vyhladiti všechny křesťany žádného nevyjímaje, kteří by dopadeni byli v kraji mezi provincií Quang-Bing a pomezím čínské říše. Kraj tento obsahuje 4 apoštolské vikariáty.

Jediný pohled tento na rozkazy protivníků víry Kristovy postačí, aby každý seznal, co všecko tam věřící trpěti musili na jmění, na rodinách, na osobě ano i na životě svém — nebyloť to mrtvé písmo, nebyloť to pouhý hluk a křik!

Doba útrap započala zjímáním evropských misionářů a domácích kněží; všickni byli těžkými řetězy stíženi od místa k místu vlečení, nadávkám luzy pohanské a ústrkům vojska vydáni, do žalářů uvrženi, před soud postaveni, konečně přemnoží z nich k smrti odsouzení a způsobem nejstrašnějším odpraveni. Po kněžích došlo na nejvznešenější křesťany, tam Dan-Muc řečené, a byliť to nejvíce tací, kteří 50. rok překročili. Pravíme nejvíce, neboť i nejednou mladší osoby, ano i dítky do vězení jsou vsazeny. Mnozí z nich snášeli nejbolestnější muky, kleštěmi maso z těla jim trháno, nohy ku krku neb k ramenou přivázány a jimi smýkáno, biči, metlami a holemi mrskáni, řetěz vlekouce na krku. Násilím měli donuceni býti k tomu, aby nohama po kříži šlapali; od surových katanů

uchvácení za ruce a za nohy jsou vlečeni, a často násilně noseni a zdviháni po křížích na zemi ležících, aby tak nohama po nich šlapali. Stateční tito vyznavači Kristovi, nejen že silným hlasem, ano velikým křikem vysvětlovali, toto že není žádné znamení dobrovolného odpadnutí, nýbrž že to násilím způsobeno, jemuž odolati nemožno; ale zároveň se i vzpírali a tak mocně odporovali, že úsilí katanů přechásto bylo zmařeno. Došlo nyní na mandariny a na křesťanské vojíny, z nichž nejedni přední místa zaujímali. O jednom vikariátu víme, že bylo zjišťováno 33 křesťanských mandarinů a jen tři byli tak zbabělí, že odpadli, z ostatních 30 bylo jich 20 a sice těch nejstarších, kteřížto veřejné úřady zastávali, řetězy sevřeno, do žaláře uvrženo a k smrti odsouzeno, ostatních deset, kteří jen nižší úřady zastávali, bylo posláno do vyhnanství do těch nejdolehlejších a nejpustějších krajin. Vojíny hleděli pohnouti k odpadství vězením a mučnickou, a když to neprospeklo, byli za hranice vypovězeni.

Takáto trápení byla takorba pro jednotlivé třídy křesťanů určena, pro všechny pak vesměs ustanovena byla tři: přechasté soudy, pustošení statků a střežení pohanů. Neustále pokřikováno: k soudci s křesťany! — skoro pokaždé byla víra zločinem, z něhož byli obviněni, několikrát i dorozumění s cizinci na říši válku zdvihajícím. Ale bylo zvláštní řízení Boží, že kolikrátkoliv proneseno bylo toto obvinění, pokaždé křesťané tak nevinní shledáni byli, že byli propuštěni. Ale to nestačilo, aby prosti byli souzení a trápení, neboť ač příliš patrná pravda ústům soudců vynutila výrok o jejich nevinnosti, nicméně nevyrvála srdcím jejich nenávist ku Kristu, pro něhožto křesťané na soud pohnáni byli. Pravda ovšem, že nevykonali všickni soudcové výrokem soudním ustanovených trestů, neboť kdo s to byl, nalezl vždy soudce prodávné a tak se peníze vykoupil: avšak nejen, že málo kdo tak učiniti mohl, ale i zámožnějším nebylo lze u hltavých soudců deset- nebo dvacetkrát to opakovati, a když soudcové a úředníci vyssáli křesťanům tuk, polámali vojáci a pohanská chátra kosti jejich, zapalující jejich domy, žeň sklízějící a osení pustošící. Takovým řaděním uvrženi jsou v bídu, tak že musili žebrotou jíti aneb hladem mříti. A přece za šťastné se pokládali, že ušli bídě daleko větší, že nebyli odevzdáni ku střežení, vlastně pod vládu pohanů vlastního neb sousedního okresu. Byltě to nejkrutější způsob je trýzniti, nejzchytřejší prostředek je zkaziti. Udové též rodiny byly odděleny, muž od ženy, dcera od matky, syn od otce. Hli-

dači jejich pouze o to dbali, aby nemohli mluvití jeden s druhým a tak se těšiti a posilovati, pouze o to pečovali, aby všelikou lstí svedli je k odpadlictví od víry, která jediné příčinou byla bídného a nesnesitelného stavu jejich.

Udavše již nejobecnější muky, jimž mladí tito vyznavači Kristovi byli vydáni, uvedeme některá svědectví osob mezi nimižijících, ježto bližší podaly zprávy o jejich utrpení, což nebude zajisté nemístným nikomu se zdáti.

Ku konci r. 1860, před prohlášením ukrutných rozkazů Tu Duc-ových, ličí Mons. Sohier pronásledování v Kočíně následovně: „Province Kong-Nom, Quang-Regai a Phu-Jen jsou zničeny. Nejen nejvznešenější křesťané, ale všickni 15. rok překročivší do žaláře jsou uvrženi vyjma několik, kteří útekem se zachránili. Jedni úpi v žalářích měst řetězy spoutáni, jiní v pevnostech, kde horoucí žízni umírají. Kněz Gat se svým příbuzným a se třemi od něho obrácenými byl stat. Kněz jiný, jmenem Chung, dne 23. ledna 1860 s jedním klerikem odpraven. Chovanec koleje Pinang a 7 křesťanů jsou k smrti odsouzeni; kněz Soi 7. února jat, 14. února k štěstí jeho určen zároveň s jedním křesťanským listonošem. Dva žáci téhož kněze jsou uškrceni!“

„V jižním Tonkinu odpraveni jsou čtyři kněží a jeden věřící, jeden laik zemřel v žaláři, jiný dán do vazby. Deset kleriků posláno do vyhnanství, pět jich stěná v žaláři, dva skonali mrskáni metlami na rozkaz úředníků. Nejkrásnější osada církevní zpusožena a zkažena, obyvatelstvo rozprášeno, kněžstvo zapuzeno, nemocní umírají svátostní útechy zbaveni.“

„V západním Tonkinu 14 kněží mučeno 17. srpna 1860, pět jiných uvězněných bezpochyby následovalo již za nimi do nebe. Knězi Nerou, kterýžto v noci s 5. na 6. srpna jat byl, dostalo se téhož štěstí. V listu svém od 30. ledna píše mi Mons. Theurel, že sedm křesťanů dosáhlo palmy mučnické, 15 jich stěná v žaláři a více než sto jich vypovězeno. Šedesát osad křesťanských jest obleženo, osada Ke-Vinh je celá zničena. Škoda osad těchto obnáší jistě 120.000 franků.

„V středním Tonkinu řáděno s mnohem větší ukrutností; 20 kněží je zabito, mnoho křesťanů mučeno, množství veliké uvězněno. — Co dále se dalo, nevím, nemaje od ledna žádných dalších zpráv. Po delší ještě dobu nedocházejí zprávy z Kočíně východní. Jenom tolik mi známo, že 1859 jeden kněz a pět věřících mučeno bylo.“

Však od prohlášení ediktů r. 1861 zvětšilo se nad míru soužení křesťanů; počíná tu druhá doba totiž doba rozptýlení. Mons. Gauthier, apoštolský vikář v jižním Tonkinu, oznámil dne 28. září 1861 Jeho Emin. kardinálu prefektovi kongregace „de propaganda fide“ následující:

„Nad míru smutné poselství přináší nám evropští kněží, misionáři kteří z východní Kočinciny sem se utekli. V měsíci srpnu byli všickni pokřtěni, obého pohlaví, ani novorozenátek nevyjímaje, ano i odpadli od prvního do posledního v obličeji čtyřmi písmeny poznamenání, pak do jiného okresu poslání a tam pohanům k střežení odevzdáni: Tam tedy umírají bídou a hladem zmoření. Kněží a jich služebníci, kdož tomu uvěří, nenalezají více doupěte, kde by se ukryli!“

A podobně dalo se nejen v Kočincině, totéž oznamuje ze středního Tonkinu Mons. Theurel, koadjutor tamního apoštolského vikáře: „Na žádném jiném místě nebyl dekret královský o ujařmění křesťanů s takou přísností vykonán jako v našem vikariátu a obzvláště v provincii Ha-Noc. Dle počtu mého uvrženo 20 tisíc křesťanů do otroctví; počet kněží velmi se ztenčil. Od října 1861 až do května 1862 zemřeli čtyři z domácích kněží smrti přirozenou, sedmi hlava státá, sedm jich uvězněno.“

K těmto svědectvím budiž připojeno i svědectví kněze Emanuela Extevey-e, apoštolského misionáře ve středním vikariátu, jenž v listu svém od 30. července 1862 Jeho Emin. kardinálu prefektovi kongregace „de propag. fide“ píše: „Nemohu sv. shromáždění úplně udati počet mezi nevěřící vypovězených a rozptýlených křesťanů. Hledě na množství věřících, na ukrutnost mandarinů na svědectví věrohodných osob, páčím jich počet na 50—60 tisíc. Poněvadž se začal edikt královský o pronásledování křesťanů prováděti, strnuli jsme a trneme posud strachem a úzkostí, soužení misionářů a křesťanů je nesmírné. Domy jsou pobořeny, jak to velel rozkaz královský, zahrady a sady spustošeny, že ani stínu nedávají. Kdo šťastně vyvázl z rukou protivníků, stěží nalezl útulku u sousedů. Domáci náradí pokradeno. Křesťané každého stavu, stáří a pohlaví, pouze pro tu vinu, že jsou křesťany, bez milosrdenství vlečeni byli na místa pro ně určená. Zbaveni jsouce i pokrmtů i oděvu, zemřeli obzvláště v prvních dnech, kde nebylo lze potravy jim poskytnouti, přemnozí hladem. Některí, již nevím jak maličko ječmena se dopídili, hladem puzeni nemajíce dříví i poslední svůj šat spálili, aby zachovali svůj

dostí nuzný život. Čeho nejvíce želeti sluší, jest nenávisť nevěřících, která ani tak velikým soužením, ani tak velikým neštěstím ani v nejmenším neulevila. Kdežto tělo vši lidské pomoci bylo zbaveno, pronásledovali tito bezbožníci ještě hůře duši a neopomenuli nižádného prostředku, jímž by křesťanům víru a drahocennou perlu nevinnosti vyrvali. Lstivými slovy hleděli duše dítek omámiti, a když nechtěly po vůli jich jednati, nutili je pohané k nové bezbožnosti.“

A předce nebyly tyto těžké rány ničím proti vraždění, které později ediktem v květnu 1862 vydaným nařízeno a jímž třetí perioda, doba to vyhlazení, počíná. — Týž P. Extevey, takorka svědek očitý, píše:

„Ani 14 dní neuplynulo od prohlášení tohoto dekretu, a už byli křesťané v zástupech do hlavního města vlečeni. Kdo by se mohl zdržeti slzí, vida ani naši křtenci jako dobytek na jatky byli vedeni. Do hlavního města přišedše, byli ještě téhož dne neb následujícího bez rádného soudu na popraviště vlečeni a bez milosti pobiti.“

„Třicátý květen byl počátkem vraždění; bylot téhož dne 17 křesťanů zabito, dne 31. třinácte, 1. června 100, druhého 600 a třetího ještě více. Dominik Tri, bohoslovec, jemuž byla od představených péče o uvězněné svěřena, odeslal téhož dne apoštolskému provikáři list, zprávu podáváje o tomto neštěstí a dokládaje, že ještě mnoho křesťanů zůstalo u vězení a ti že mají následujícího dne stati býti.“

„Právě co toto píše, dochází mne zpráva, že 53 křesťané, kteří ve vesnici He-Bai se ukřývali a mezi nimiž i kněz Štěpán Dien z našeho řádu se nacházel, v otroctví jsou uvrženi, ano 50 jich bylo za živa upáleno, protože nechtěli kříž nohama šlapati.“

„Mistodržitel v jiné provincii nařídil, aby byli křesťané mečem vyhlazováni, upalováni, za živa pochováváni, aneb po dvou, na nohou a rukou svázáni, do řeky házeni. — Po rozličných místech rozptýlení křesťané byli do hlavního města svoláni i začalo ukrutné vraždění. Dne 18. května jich 18 zabito, dne 20. jeden katecheta a 2 křesťané, dne 22. opět 43, jeden klerik oběšen, jeden zemřel hladu. Dne 26. jich pobito 67, dne 27. a 28. zase 78. Zbylo jich 224. Že však ruce katovy už omdlévaly, uvrženi jsou do hrozného žaláře, aby tam hladem a žízni zahynuli. Po dva dni neobdrželi ani pokrmu ani nápoje; dne 30. vydán rozkaz, aby 112 jich ze žaláře vyvedeno bylo, načež na nohou a rukou svázáni po pěti do řeky vmetáni jsou, kterýžto osud i v žaláři pozůstalé následují-

„já také umru, ale ne tak mladý jako ty; já umru až sestárnu.“ A tím odevzdal jej na smrt s dvěma soudruhy. Přišel na popraviště přivázan byl Dominik rukama ku špalku, ale zůstal vesel a podal vesele krk svůj katanovu meči, i obětoval život svůj s veselím pro Krista. Mladší věkem ale více ještě v mukách zkušěn byl Kočičiňan Phai, který nebyl ještě ani v 15 letech. Tyran zavolal jej na úřad a jsa toho mínění, že snadno ho pohne, jednal s ním z počátku po dobrém, vida však, že by to bylo marné, hleděl hrozbami jej postrašiti. Pacholík, jsa víry pevné, vyznal, že jest křesťan. Úředník styděl se, že před velikým množstvím lidí u dítěte odpor nalezá, rozkázal jej za ruce a nohy uchopiti, ku kolu hlavou dolů přivázati a dal jej pak bičovati. Krev tekla potůčky, že i služebníci, — bezbožní to lidé — představeného prosili, aby slitoval se nad dítětem. On pak vztekem zuře křičel ještě více: „Bijte, bijte!“ Pak se k okolostojícím obrátil říka: „I já jej lituji, nemohu však trpěti, by mně, starému muži, dítě odporovalo. Více než 200 ran mu dáno, aniž by byl dal nejmenšího znamení nějaké slabosti. Konečně dal jej ukrutník odvázati, celého zsináleho a zkrváceného, a uvrhl opět, chtěje zakryti nedostatečnost svou, ubohého do žaláře. Po dvou dnech propustil jej domů. Právě podivu hodný příklad — pacholík Phai utvrdil přemnohé u víře.“

Podobnou stálost osvědčili i někteří kmetové ctihodní, kteří musili podstoupiti muka nejkrutější, ačkoli už překročili rok, v kterémžto Anamské zákony pouhé uvěznění za trest připouštějí. Nemenší byla i stálost mnoha křesťanských panen, kteréžto buď svědnictví mocného úřadnictva vzdorovaly panenství jejich úklady strojícího, buď stálými zůstaly u prostřed muk, jež jim bylo podstoupiti pro víru Kristovu. Nebylo by tomu konce, kdybychom chtěli všechny jednotlivé pády uvesti. Vzory největšího rekovství byly v tomto pronásledování tak četné, že třeba zajisté Bohu díky vzdáti za to, že je dopustil opět v našem století — co důkaz zřejmý Božského původu křesťanství.

Nemůžeme konečně mlčením pominouti, co ctihodnému řádu dominikánskému k takové cti slouží. Přčetní jeho synové, rodem buď Španělé buď už Anamité, vyznali víru svou i prolitím krve a ukončili apoštolskou dráhu svou, bohatou na zásluhách a obtížích, nejskvělejším mučennictvím. Ze sedmi biskupů z řádu dominikánského, v Tonkinu smrt mučennickou podstoupivších, vycedili tři krev svou v posledním pronásledování: Mons. Garcia

Sampedro, Mons. Valentino Berrio Ochoa a Mons. Jeroným Hermosilla. 40 misionářů z tohoto řádu bylo zavražděno — zřejmý to důkaz, že posud žije duch velikého Dominika v jeho synech. — Podobná sláva, že vlastním potem posvátné role zavlažili a vlastní krví zúrodnili, náleží též chovancům koleje zevnějších misí v Paříži.

Příklad těchto věřících a takovýchto kněží bude zajisté příkladem všem věřícím i kněžím v naší Evropě a zvláště v Itálii, kdež tolikéž pronásledování jsou až ne tak křiklavé, nýbrž ve vši tichosti. Nehledají — dokládá „Civiltà cattolica“, — našich těl, ale duší, statků našich duchovních zachtělo se jim více než časných. I nás (v Itálii) olupují, žalařují, pozdvihují zbourění proti nám a co horšího jest, blud vydávají za pravdu. Nábožnosti kladou překážky předstírajíce, že se jedná o odstranění pověry; kněžím věrným svému povolání, řeholníkům věrným slibům svým, biskupům horlivým o diecése své odnímají příjmy, pohánějí jich k soudům, vyhánějí z klášterů, vypuzují z diecés. Neříkají nám: Zapři Krista, sice tě skolím, ale nedovolují nám poslouchati Krista v jeho náměstku, ano žádají na nás, abychom náměstkem Kristovým na zemi pohrdali. Největší část těchto protivenství shrnula se na hlavy sluhův posvěcených. Kýžby za příkladem kněží Anamských setrvali neohroženi! Budou-li odporovati protivenství slovem i skutkem, pojištěno bude vítězství zájmův katolických. Stádce jde, kamkoliv pastýř se hne.

(Civiltà cattolica.)

D o p i s y.

Z Věprnic dne 28. září 1863.

[Pouť k sv. kříži.]

Tam, kde řeka Radbuza od města Stoda poblíž příjemných Chotěšev k Dobranům údolím lesnatým klidně se vine, spatří poutník k straně jižní vrch, nad údolím vysoko se vypínající, od Stoda, jakož i od Chotěšev, sídla to někdejšího panenského kláštera as malou hodinku vzdáleny. Před málo lety na hoře té strměl toliko jediný osamělý pilíř, jediná to zřícenina a smutná upomínka na bývalý zde kostel sv. kříže, kterýžto chrám 37. opatem panenského kláštera Chotěšovského, P. Kristofem Frant. Šmidlem, r. 1737—1761 na vrchu tom ze slibu Bohu na poděkování za ochranu kláštera v úzkostech válečných na způsob Pražského kostela na Karlově k počtě sv. kříže s posvátnými schody velmi nádherně byl postaven. Minulé 18. století, které kostel ten bylo vystavělo, totéž století, pověstné

zničováním starých památek a posvátných budov, vidělo svatyni tu bořiti; témtěž zedníkům, kteří byli chrámek zbudovali, bylo po 30-letém jeho trvání po zrušení kláštera Chotěšovského jej opět bourati v letech 1788—1790. Nicméně zbožní vůkolní obyvatelé k místu onomu účtu zachovali a je čas po čase navštěvovali, západní strana zříceniny byla četnými obrázky, soškami a berličkami poutníků ověšena, téměř pokryta, ač v rumu posvátných zdí byly zrostly vysoké smrky. Ale jinak nyní od lonskas hory hledí na vše strany do dalekých krajů chrámek nově tam zbudovaný, jehožto zakladatelem jest p. P. Felix Ferd. Koch, kaplan v Chotěšově, kapítulár Teplský. Jednotliví dobrodincové přispěli značnějšími částkami; mezi nimi J. M. císař Ferdinand Dobrotivý 300 zl., p. zakladatel 420 zl., dále obce bývalého panství Chotěšovského nyní okresu Stodského, mezi nimi obec Chotěšov 544 zl. 38 kr. městská obec Stodská 288 zl. 80 kr., jakož i stavivem, povozy a prací k stavbě přispěly. Stavba kostelíčka toho, na skalnatém hřebětě vrchu tak vysokého, příkrého a zcela suchého v letech 1860—1862 konaná měla překážek a nesnází přemnohých, ale pěstitelna byla ochota, jakou na jevo dali obyvatelé z okolí všeho věku a stavu. Voda musila často půl hod. ano i hodinu až z Radbuzy přivážena býti, mnoho tisíc cibul poutníky ano i rukama outlých panen a paní i školních dítek z poblížkých škol na horu vynášeno. V lonském letě kostelíček dostaven, 6. července 1862 byl kříž posvátný po 70-letém vyhnanství v slavném průvodu ze Stoda, kde po ten čas uschován byl, na tuto horu v chrám přenesen a na novém pěkném oltáři postaven; 20. říj. 1862 byl pak kostelíček do osady Stodské přifařen a d. panem Marianem Jos. Heinlem, opatem Teplským, slavně vysvěcen. V kostelíčku jest vše jednoduše ale pěkně uspořádáno, jediný oltář se sv. křížem dobrodinci mile okrášlen, též obrazy křížové cesty a jiné obrazy posvátné jej zdobí. Takéž kalich, ciborium, monstrance stářím ctihodné, nyní pak znova v ohni dobře pozlacené jsou ozdoby znamenité a pěkná díla. Tyto zprávy čerpal jsem z knížčky, jižto sepsal a vydal v jazyku německém*) pro poutníky kněz zakladatel onoho kostelíčka výše jmenovaný.

Když jsem tě, milý čtenáři poněkud byl seznámil s místem, kamž z vůkolí obyvatelové počínají opět čteněji putovati, připomínám, že i v naší osadě starých předků

zdejších bývalá účta k onomu místu letos tak obživla*), že to mnohých našich osadníků po celý rok byla touha a zbožná žádost k sv. kříži u Chotěšov putovati, zvláště když jim bylo slýchati o letošních poutích Velehradských. V skutku byla již jedna neděle k pouti takové mezi námi umluvena, však nesmírná toho dne nehoda cesty tři hodiny daleké nedovolila. Pout byla tedy ustanovena na neděli po památce Povýšení sv. kříže. Když přišel den tento 20. září, na nějž malý i velký se těšil, z rána scházeli se osadníci z obcí sem přifařených do chrámu Páně, odkudž veřejné procesí (první po 80 letech) za utěšeného jitra se odebralo. Sbor náš čítal kromě dětí více než 400 osob; pobožnost byla pěkná, lid si počínal zbožně, dvěma zpěváky o zpěvy zvláště k počtě umučení Páně bylo postaráno, které pak na blízku Chotěšovského chrámu Marie Panny s chvalozpěvy Marianskými se střídaly. Kráčeji obcemi německými, všady zvoněním byli jsme uvítáni, v krajině nalezali jsme mnoho křížů polních, ale všeckny krásné, u každého téměř lid náš poklekl k modlení. Desátá hodina byla již dávno minula, když se náš četný sbor k hoře blížil, též mnozí z města Plzně sem byli připutovali noclehovavše v poblížké pod horou vesnici. Mimo naše procesí byly tu již dva průvody z okolí Stankova, Češi. Dostí prostranný chrámeček nemohl všem zbožným poutníkům toho dne místa popřítí, lid plesal účasten jsa na tom posvátném místě oběti mše sv., mnozí i k stolu Páně přistoupili, zbožně s pohnutím naslouchal lid slovu Božímu o pravé počtě sv. kříže. Nové toho chrámku varhany tehdy poprvé přizvukovaly k českým měsíčním písním našeho lidu; k závěrce služby Boží, kde mnohé oko slzou zbožné radosti se zarosilo, modlili jsme se litanie a modlení k sv. kříži, pak líbal lid ostatky sv. kříže a jda ofěrou kladl milodárky na oltář k zvelebení chrámu toho. Po poledním odpočinku v stinných hájích hory této, odkudž jest utěšená vyhlídka daleko do vůkolí na ty přechetné české a německé dědiny, ubírali jsme se v pořádku přes Chotěšovy, kde odpolední služby Boží jsem konal a kdež duchovními tamějšími laskavě uvítáni jsme byli, k domovu, kdež závěrek pobožnosti ve farním chrámu Páně byl učiněn. Slunce velmi se bylo k večeru již

*) „Die Kreuzkirche auf dem Wrabinaberge nächst Chotieschau und Staab.

*) O výroční památce Nalezení a Povýšení sv. kříže míváme slavné služby Boží, a že účta k sv. kříži v osadě naší neleží ladem, důkazem to, že za mého zdejšího 12letého kaplanování 15 slušných křížů v rozličných obcích dílem obnovoeno, dílem z nova postaveno a penězi do kostelní kasy uložnými i na budoucí časy pojištěno bylo.

naklonilo, když se osadníci z této pouti v srdci potěšení a občerstvení domů ubírali. Jako u mne tak u každého hluboce v srdci pouti této milá a sladká zůstane upomínka.

V. F., kapl.

Z Týniště nad Orlicí, dne 1. října 1863.
[Obnova chrámu Páně.]

Nebylo snad nikde takové chudoby v chrámu Páně jako v Týništi; a proto po dlouhý čas již cítěna potřeba, aby aspoň hlavní oltář zřídil se nový. Starost tuto ochotně vzal na se nově ustanovený vel. pan farář Antonín Skokan. Ale poněvadž příjmy záduší Týništského jsou tak skrovné, že se jimi sotva běžné výlohy kostelní zapravují, nezbyvalo nic jiného, nežli zkoušeti dobročinnost a horlivost o okrasu domu Božího u kolaturníků.

Na neděli třetí po Velikonoci minulého roku to bylo, když náš duchovní pastýř z kazatelny hlasu svého k svým svěřeným ovečkám pozdvihl, potřebu vnitřního obnovení chrámu Páně jim předložil a pak k dobrovolným příspěvkům slovy důvěrnými vybidl. Z usazených očí a z patrného pohnutí poslouchajících oveček bylo lze souditi, že vyzvání duchovního pastýře se potká s dobrým prospěchem. A v skutku naděje nebyla sklamána. Při sbírce od našich dvou duchovních po celé kolatuře od domu k domu předsevzaté dokázali osadníci svou obětovnost a lásku k domu Božímu, sešlo se 512 zl. Znamenitá to částka, avšak nepostačila k zbudování nového hlavního oltáře. Obrátil se tedy p. farář také na všechny duchovní pány z farnosti rodilé s vřelou prosbou o nějaký příspěvek a ode všech dohromady bylo dobrotitivě zasláno 223 zl. A nyní již bylo možno do stavby hlavního oltáře se pustiti. Urozený pan hrabě Jaroslav ze Šternberka, patron kostela, se uvolil, všecku řezbu dáti, a tak hlavní oltář v neděli 20. po sv. Duchu r. 1862 od Týništského rozence veledůst. pana archidiakona a kanovníka Františka Pelikána, z Králové Hradce posvěcen byl. Plesalo srdce každého Týnišťana, když veledůstojný stříbrovlasý stařeček, jenž co Týništský rozenec v této svatyni skrze křest sv. údem Církve se stal, nyní co vysoce postavený církevní hodnostář s berlou a infulí v tento stánek Boží k svěcení nového hlavního oltáře vstupoval.

Hlavní oltář stkvěl se nyní v plné kráse, avšak ostatní oltáře byly jako opuštění sirotkové. I sesial Bůh dobrodince oltáři sv. panny Barbory, p. Josefa Fáborského, správce tovarů u p. Szabla, jenž co rozenec Týništský, kromě peněžitého dárku, který byl k zvelebení hlavního ol-

táře odeslal, ještě krásný nový obraz sv. panny Barbory na postranní oltář daroval, ježž místní velebný pan kaplan, Ignác Horký, ačkoli též značnou peněžitou částku na úpravu hlavního oltáře byl obětoval, na vlastní útraty dal znovu obarviti a pozlatiti, kterýžto oltář na 2. neděli adventní od veledůst. pana vikáře Františka Dařilka slavně byl posvěcen.

Nyní ještě ostatní oltáře a kazatelna vzbuzovaly svou chudobou útrpnost v srdcích přifareňných oveček a volaly o smilování, kteréž se jim také dostalo. Na vybídnutí kolaturníků milujících okrasu domu Božího se zavedla 2. sbírka od domu k domu, při kteréž 370 zl. 54 kr. se sešlo. Aby tato částka na zbudování nového oltáře sv. Jana Nep. a na obnovení kazatelny postačila, dal pan farář na svůj náklad krásný obraz sv. Jana Nep. zhotoviti a na den sv. Jana Nep. byl oltář tento k radosti všeobecné svrchu dotčeným p. vikářem posvěcen.

Avšak jeden ještě oltář sv. Vavřince stál co žebrák otrhaný, volaje o nové roucho. A volání jeho bylo vyslyšeno. Slavný výbor města Týniště povolil naň z obecní kasy 80 zl., výbor počestné obce Petrovické 40 zl. a výbor počestné obce Lípské 40 zl., za kteroužto částku (160 zl.) byl natřen a pozlacen. Ještě se nedostávalo peněz na dva nové obrazy a na pozlacení dvou velikých soch. Ohlásila se tedy oféra při obojích službách Božích, při které opět kolaturníci svou štědrost a lásku k domu Božímu osvědčili, 137 zl. 2 kr. na oltáři darem zanechavše.

Abý tisíciletá památka zavedení křesťanství na Moravě a v Čechách v myslech našich utkvěla, objednan obraz svatého Cyrilla a Metoděje, při jehož svěcení o pouti Týništské věhlasný kazatel pan farář a biskupský notář Josef Ehrenberger ze Solnice o velikých zásluhách těchto dvou sv. bratří řečnil a výborně vytknul, že jim spláceti budeme dávný dluh, když je u zvláštní účtě nyní chovati budeme.

Mimo to naši poutníci do Vamberic, do Chrudimi a na Chlumek, kteří již dříve lampu v ceně 30 zl. pro světlo věčné darovali, i oltář sv. Panny Marie dali upravit, kterýž se právě v práci nachází.

Mimo rozličných darů této svatyni obětovaných veškeré výlohy na vnitřní úpravu obnašejí 2275 zl.

Poněvadž naši o zvelebení domu Božího horliví osadníci tak značné dary přinesli, jistě že neopomenou i dále pečovati o to málo, čeho se k celku ještě nedostává, vědouce že nejdobrotivější dárce jim toho nahraditi může a skutečně nahradí.

Veškerou malířskou práci, mimo obraz sv. panny Barbory, velmi zdařile vyvedl p. Jan Umlauf, akademický malíř v Supi Hoře, a pan Josef Stoklasa, pozlacovač z Jičína, vše velmi vkusně upravil, začož oba tyto umělci veřejného uznání a odporučení zasluhují.

Ostatně nemusím snad podotýkati, že hlavní zásluhy o opravení tohoto chrámu Páně sobě vydobyli oba místní duchovní páni; nebo nejen že podniknutím tímto mnohé práce na sebe uvalili, ale ani peněžitých obětí nelitovali, aby dílo toto domu Božího důstojno bylo. Žehnej Bůh těmto horlivým duchovním; žehnej Bůh všem dobrodincům, všem osadníkům. — ý.

Kronika.

Z Prahy. Ve čtvrtek (dne 8. t. m.) bude v metrop. chrámu o 9. hod. ranní nově zvolený probošt, vd. p. Mikuláš Tomek slavně instalován, po té odebere se metrop. kapitola do kaple sv. Vojtěcha k volbě nového děkana svého, kterýž pak hned v chrámu Páně též instalován bude.

— Ve vikariátech Černokosteleckém a Mnichovickém, kdež JEmin. p. kardinál od 12. září do 1. října sv. birmování udílel, bylo všech birmovanců 10 720, a sice: v Černém Kostelci 689, v Krátech 297, v Uhlířských Janovicích 1214, v Ratajích 428, v Šázavě 1036, v Koceradech 384, v Mnichovicích 350, v Říčanech 508, v Pyšeli 565, v Popovicích 472, v Kostelci na Křížkách 581, v Jirčanech 362, v Zlatníkách 301, v Jíloví 668, v Česlicích 338, v Jazlovicích 228, v Popovičkách 321, v Ourinovi 970. Nyní birmuje JEmin. ve vikariátu Rokycanském.

— České služby Boží pro studující na vysokých školách zdejších započnou v neděli dne 25. t. m. u sv. Klementa o 9. hod. ranní.

— V sobotu dne 26. září vysvětil J. M. p. biskup Petr Krejčí kapli a dům školních sester. Bývalá taneční síň, nyní kaple jest nad míru prostranná a příjemná. Na hlavním oltáři, jenž sem z metrop. chrámu darován byl, jest obraz sv. Anny, anaž učí Marii Pannu, krásná to práce proslulého mistra Hellicha, přední ozdoba kaple i domu. Na pravé zdi budou obrazy na obmítce, dva jsou již na svém místě: dvanáctiletý Ježíš v chrámě a Spasitel žehnající dítkám. Po vysvěcení kaple sloužil nejdůst. p. biskup s četnou asistencí první mši sv., při které 5 novicек sliby skládalo a 8 kandidatek oblečeno bylo. K těmto pannám měl vdůst. p. kanovník Štule řeč, kteroužto zároveň ukončil duchovní cvičení, v němž školním sestřám

u sv. Anny byl vůdcem a řečníkem. V poslední řeči své mluvil o slovech Písma: Bohu sloužiti panovati jest. V kapli byly kromě duchovenstva všechny ctihodné sestry, v pozadí a na kůru rodiče a příbuzní těch panen, které právě přijímali roucho řeholní a závoj z rukou biskupských, byli tu též někteří pozvaní hosté, a předce bylo v kapli nad míru pusto a prázdno. Svatyně se naplnila včera v den jmenin císaře pána; u školních sester bylo vyzývání Duha sv. Pál pátá sta dívek pokleklo u sv. Anny s učitelkami svými ke mši sv., kterouž sloužil vdůst. p. probošt Vyšehradský Vojtěch Ruffer. Bůh žehnej novému ústavu!

Z Vídně. V nastalém školním roku 1864 bude architekt a stavitel chrámů svatoštěpánského Schmidt v arcibiskupském semináři s povolením Jeho Emin. p. kardinála každého téhodne jednu hodinu vykládati o stavitelství, aby krasochutnávajících kněží i v oboru tomto se ušlechtila, a také proto, poněvadž se nejednou událo, že staré gothické a jiné památky slavitelské při opravách neznalostí věci v nivec uvedeny byly. (V Praze navštěvují alumnové arcib. semináře již od mnohých let podobné výklady prof. Vocela.)

— V noci na den 28. září zesnul v Pánu po delší nemoci nejdůst. p. biskup sv.-Hypolitský Ignác Feigerle. Narodil se dne 7. dubna 1795 v Biskupství na Moravě, dne 21. března 1818 na kněžství posvěcen, byl profesorem богословí v Olomouci a později ve Vídni, dne 2. prosince 1851 jmenován jest biskupem sv.-Hypolitským. Proslul též co spisovatel a štedrý podporovatel literatury české.

Z Anglicka. Bedřich Vilém Faber, přednosta oratoria v Bromptonu, skonal dne 26. září. Žalostná zpráva tato způsobila veliké pohnutí mezi lidem katolickým. Dr. Faber narodil se r. 1814. Otec jeho byl úředníkem u biskupa Durhamského. V mladosti své byl Faber věhlasným básníkem, na vysokých školách Oxfordských vzal cenu za anglickou báseň. R. 1837 stal se duchovníkem anglikánským, působil několik let na universitě Oxfordské a stal se pak rektorem v Eltonu. Ještě r. 1838 vystoupil příkře proti Církvi katolické v spisu svém o starožitnostech církve anglické. Avšak obcuje na cestách s duchovními italskými a sám bádaje změnil náhledy své; hledaje pravdu nalezl Církev katolickou, k níž se r. 1845 veřejně přihlásil. R. 1849 založil Oratorium či kongregaci Oratorianův v Londýně, a oddal se spisovatelství. Spisy jeho dočkaly se překladu a vydání v rozličných jazycích; knihy „Všecko pro Ježíše“ prodáno v Ame-

rice 40.000 výtisků. I my jsme uveřejnili v lonském „Blah.“ některé plody výtečného jeho ducha.

Literní oznamovatel.

*— „*Das Leben Jesu*“ (Život P. Ježíše) od Arnošta Renana. Slíbili jsme čtenářům „Blahověsta“ (v č. 21.), že po vyjití celého díla svrchu dotčeného obsáhlý jeho rozbor podáme a o spisu tom kriticky pojednáme. Avšak přečteš celou knihu upouštíme od prvéjšího úmyslu; a to z části za tou příčinou, že většina čtenářů snad již odjinud s obsahem spisu se obeznámila, z části pak i proto, že jsme nabyli přesvědčení, že kniha tato není předmětem vážné vědecké kritiky hodným. Dle úvodu a první kapitoly očekávali jsme dílo vědecké; jeť Renan učencem francouzským, údem akademie Pařížské; jest to muž bohatý na vědomostech, a ještě bohatší obrazovností, vtipný, snaží se býti původním, ukazuje nevšední vzdělání a má obratné péro, pěkný sloh. Avšak nejnovější jeho spis sklamal nás v očekávání našem; nadáli jsme se, že tu uvidíme výsledek opravdového, třeba ne důkladného ani všestranného bádání; ale máme před sebou jenom historický román. Spisovatel si za předmět románu obral život Kristův a pojednává o této látku dějepisně zcela dle své libosti, jak ji u románopisův nalezáme. Očekávali jsme původní nějakou a hlubokomyslnou rozpravu o osobě Ježíšově a jeho životě, a zatím tu dostáváme přepodivnou smíšeninu náhledů, s jakými již v předešlém století škola Hegelovská (zvláště ve „Wolfenbüttler Fragmenten“) na světlo vystoupila.

V minulém století dospěl ve své kritice svatých evangelíů racionalism k výsledku takovému: že Kristus byl blouznivcem as takovým, jakými byli Apolonius z Tiany a Porfýrius, že tudy sama sebe klamaje i učeníky divů žádostivě oklamal, a že učenici tito za příznivých okolností současných i budoucím pokolením blud onen dochovali. Důkladné bádání dějepisné v nynějším století každému patrným učinilo ono násilí a onu lehkovážnost, jakéž se racionalism dopouštěl, a tu se ukázalo teprv, jak hluboce klesli lidé tehdejší, když ideálnou povahu Kristovu, historicky tak zabezpečenou, v té míře v pochybnost uvedli, že jej, nad něhož dokonalejším člověkem dějiny vykázáti se nemohou, blouznivcem a podvodníkem nazvali. Vědecké bádání ukázalo povahu Kristovu bezpřemenně svatou a historicky nedotknutelnou, a proto racionalism mohl se jen dvojí cestou dáti: buď musel zprávy od evangelistů o Kristu podané přijmouti ve smyslu Církve sv. aneb mohl to, co ve zprávách evangelistů nadpřirozeného nalezal, báječnými o Kristu smyšlenkami nazvati. Toho se i skutečně lidé dosti učení odvážili, ač ovšem pokus ten se nezdařil; nebo již od 30 let po-

věstný spis Davida Strausse (*Leben Jesu*) na čisto jest odsouzen. Ale říká se, že když je po bouři, v lese teprv začíná přšetí. Tak i Renan četl Straussův spis a utvořil si z toho dosti nejasný náhled o Hegelovu učení vzhledem k osobě Kristově, a nyní vše to chce s vrstevníky svými sdělit v slohu srozumitelném, ač zdánlivě učeném, nikoli pak Hegelovském neb Straussovském. Renan tedy líčí Krista co muže, kterýž sobě rovného v dějinách nenalezá, aniž kdy nalezne, kterýž hoden jest té úcty, již lidé mu prokazují, kterýž dílem svým vykupitelským stal se středem veškerých dějín světa, — jenž ale předce byl pouhým toliko člověkem, nikoli pak Bůh-člověk ve smyslu Církve svaté. Než Renan se jen poněkud namlsal Hegelovské theorie, nevniknul však v tajemný způsob báječného výkladu evangelíů; on spíše drží se obvyklého způsobu u výkladu Písem podle vzoru starého racionalismu, jenž události historicky jistě v pochybnosti brátí a vlastními domněnkami je nabízet se snažil. Protož i v knize Renanově na každém téměř listu až do omrzení často čteme slova: „Možno,“ „pochybno,“ „pravdě podobno,“ „sotva,“ „možná se domysliti,“ „zdá se“ atd. Přitom však předce chybil se spisovatel cíle svého. Muž ten, v němž prý ideál člověka nejdokonalejšího skutkem se stal, znenáhla a snad proti vůli spisovatelově ukazuje se býti snámem, blouznivcem, ano konečně ctižádostivým podvodníkem a revolucionářem, jenž sám v sobě se zmýliv a poznav, že jinoušské snění jeho se nesplní, pozdě teprv neužitečného žití svého pyká, když osud, jemuž lehkovážností svou propadl, nemohl více odvrátiti!

Renan chybil se vytknutého cíle svého, a předce spis jeho velký hřmot po světě způsobil, předce mnohé listy politické den co den s neobyčejným plesáním spis ten čtenářům schvalují.

Spis Renanův došel značného rozšíření, a to za tou příčinou, že se zdá hověti potřebám duchovním některých tříd člověčenstva zvláště za našich dob. Neboť tak nazvaní vzdělanci mezi všemi národy křesťanskými v Evropě nemohou a nechťí se zcela zbaviti vlivu ideí křesťanských; osobnost Kristova jest jim posud ideálem člověka skutečněným, jest jim předmětem úcty, obdivování i klanění. S druhé strany však učencové naší doby hlásají, že v divy a zázraky co úkazy nadpřirozené věřiti může jen chátka slepá na duchu, a liberalníci novější dodávají, že nikoli čisté učení Ježíše, nejdokonalejšího člověka, ovšem ale zásady Církve vládyčtivé jsou na ujmu svobodě a pokroku. — Nejedni lidé za našich dob domnívají se, že mohou Ježíše ctíti, aniž by věcem nadpřirozeným museli věřití přikládati, že mohou slouti následovníky Kristovými, anižby duchu časovému se na odpor stavěli, že mohou v čisté učení Ježíšovo věřiti, anižby přestali býti liberalníky v každém ohledu; a v této domněnce Renan

utvrzuje čtenáře své; odtud snadno si vysvětlíme rychlé rozšíření spisu jeho v Paříži, odtud porozumíme plesání, s jakýmž spis ten uvítalo liberalnické časopisectvo sousední i naše.

Ku konci stůj ještě důležitá poznámka. Referent německých novin „Augsb. Allg. Zeitg.“ v příloze k č. 241 takto dí: „Dílo Renanovo nemůžeme nikterak nazvati *spisem vědeckým*, my, aniž který jiný čtenář, buďsi jinak náhledů jakýchkoli; neboť nikdo nemůže chváliti libovůli, s jakouž Renan z látky dané sobě částky vybírá, a tyto věci vybrané ještě jako karty míchá, aby z nich obraz Kristův nakreslil, obraz zdánlivý, žádným důkazem pravdy neztvrzený. — Útok tento učiněn, jest proti Církvi, kteráž naň jistě odpoví, — jen ať bojuje *důvody vědeckými, mečem proti meči!*“ Je to věru podivné; jednak referent zdráhá se nazvati spis Renanův vědeckým, a předce vyzývá Církev, aby důvody vědeckými útok ten odmítla. Věda nemůže se zabývati spisem Renanovým, leč by důstojnosti své se vzdala. Neboť nebyloby to opravdu směšné, aby vědecká historie měla opravovati a vyvracet omyly, jakých se spisovatel historického románu ku prospěchu svých zámyslů dopustil? Církev nesmí důvody vědeckými proti Renanově spisu bojovati, ona může spis ten toliko co bludný a nebezpečný zavrhnouti a věřících od něho vystříhati. Učiníli to, pak dostálá úřadu, jenž jí přísluší, co strážkyni pravdy Bohem-člověkem Kristem Ježíšem ku spáse všech-
ných pokolení zjevené. Spis Renanův jest nebezpečným pro velkou část tak nazvaných vzdělanců nynějších; ale čtenáři *vědecky* vzdělanému, myslitelé rozváznému a nepojatému před-
sudky tak málo uškodí, jako román Dumasův aneb Eugena Sue. Jako tyto v něm vzbudí ošklivost mravní, tak spis Renanův se protivi zdravému rozumu jeho. E.

— „*Poutník z Prahy.*“ Kalendář katolický na r. 1864. Se schválením nejdůst. duchovní vrchnosti vydávaný od Jednoty katolické v Praze snahou Vác. Štulce, kanovníka na Vyšehradě atd. Tisk a sklad kat. knihkupectví B. Stýbla. — Vydává se na třináctou pouť svou nese „Poutník z Prahy“ krajanům svým mnoho poučení a zábavy. Vedle části náboženské vyniká část zábavě věnovaná, chováť v sobě povídky: „Jaký život, taková smrt“ od dr. Kl. B. „Dvacet tisíc“ od Fr. Pravdy; „Dobré srdce“ od Vác. Vlčka. Zvláštního povšimnutí a uvážení zasluhují v části hospodářské dva listy otevřené o pokroku vzdělanosti v kraji. Poučení „o kodymkách“ a „o píci“ v čas letošní nouze přijde vděk hospodářům našim.

— „Kristofa Šmída veškery spisy pro mládež a přátele její.“ Přeložil dr. Josef Pečírka. Oblíbených povídek těcho vyšly tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze další

tři sešity. Svazek XXIII. a XXIV. obsahuje povídku „*Ferdinand*“; svaz. XXV. a XXVI.: „*Dobrý Fridolín a zlý Dětrich*“; svazek XXVII.: „*Nejlepší dědictví. Kaplička v lese. Hnízdečko.*“

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci září přistoupili: z arcidiecése Pražské: Škola Budchovská; Bedřich Frída v Chvatěrubech; Vel. p. Vojtěch Šrámek, kaplan v StřebSKU. Z Litoměřické diecése: Farní škola v Hrubé Skále. Z Kralohradecké diecése: Kristina Bayerova z Prasku; Františka Šormova z Poličan. Z Budějovické diecése: Rod Vojtěcha Voříška z Domyslic; Škola Strakonická. Z Olomúcké arcidiecése na Moravě: Rod Josefa Bělanáře z Bilnice; Vel. p. František Vaculík, kooperator v Zašové; František Kubína v Dobroslavicích; František Pešát, Cecilie Pešátova, Veronika Tomkova z Frydlantu; Eleonora Maximova z Kroměříže. — Všech údův koncem měsíce září 23064.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Vavřinec *Klaber*, farář Kozmický na odpoč. v Praze, dne 11. září (nar. v Praze 3. dub. 1792, kněz od 11. srpna 1815.).
- p. Josef *Křepelka*, jubil. kněz v Praze, dne 27. září (nar. v Plzni 12. břez. 1788, kněz od 17. srpna 1812.);

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Alois *Heller*, za kapl. do Příbuz (Frühbusz).

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- P. Vilém *Žoček*, kněz ř. sv. Benedikta, bisk. notář a převor v Brounově, dne 18. září (nar. v Jaroměři 25. listop. 1796, kněz od 6. srpna 1820).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Kerner*, b. konsist. rada, bývalý bisk. vikář a školdozorce okresu Náchodského, osob. děkan v Kostelci, jmenován bisk. notářem;
- p. Jan *Novotný*, farář ve Zvoli, obdržel collar. canonic;
- p. Jos. *Mach*, administrátor v Náchodě, jmenován bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Ott*, kooperator, za administr. v Čihošti.
- p. Vinc. *Nyult*, kap., za administr. v Německé Brusnici;
- p. Frant. *Krblich*, kapl. v Čáslavě, za admin. do Vlkaneč;
- p. Jos. *Dínter*, za proz. katechetu hlavní a podrealní školy v Trutnově.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—1.

Expedice
v kněhupectví
B. Stýbla, na
sv.-Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

**Předplácí se
v expedici**
i u všech řádných

knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Velehrad a Karlin.

Ke dni 18. října 1863. Sepsal František Doucha.

Chrám vznáší téměř k nebes klenutí,
A strmých věží prsty zdvižené
Tam k volným ukazují prostorům,
S nichž myslí kanou jiskry útěchy.

Jest večer: prozpěv dozněl nešporů,
Velebných varhan sloučen průvodem,
Kdež mnohá duše, povolivši strastem,
Bol z hrudi lila v proudech slzavých. —
Vše mlkne; kruhem hasne svíci žár,
A tajemného šera mluvný znak
Se tichou vůkol hostí samotou.

Jak žal tam — který schýlen staletou
Svou popelnici smývá slzami —
Dlí poutník, o náhrobek podepřen,
A šepotaje klidné modlení
Se sklání, temna rouchem přihalén.
Zda je to bdělost? či sen mihavou
Se rukou dotknul hlavy svěřené?
Tož není sen: — aj zří, jak sám a sám
Zde pod obsáhlým stojí klenutím!
Ve výši nad ním vůkol po stěnách
Podálnou řadou mrtvé obrazy,
Ty svědky časův dávno ztonulých,
Tak obestřených teskným zámrakem,
Jak v šeru stápi se ta jejich tvář; —
A pod stopou mu v krypty utrobách
Vyprahlé kastry, družně kladené,
Potuchlé schránky druhdy života.

Jsa mezi mrtvými zde živý sám
Předvádí k myslí celou minulost,
Vše zjevy měnlivého osudu:
Ty doby stkvělé, v jichžto úsvitě
Na půdě rodné, nebem zrošené
Květ blaha rozvíjel se úsměchem,
Až plodem zlatým nivy zplesaly;
Kde vyzdobený svěžím zelenem
Strom posvátný své větve rozklenul,

By štěstí pod ním vládlo, jásajíc: —
Pak zpupných bouří rány zuřivé,
Kde zloba, svrhši sutek zbrojnicí,
Statečné práce zhnětla osení,
Kde hrotným klínem líté záhuby
Nejedna sklesla čáky ratolest. —
Tak zjevů pestrých sborné zástupy
Se různě míhají mu před zrakem,
Až ze hluboka řader v zápasu
Vzdech děje se, že sama ozvěna
Se „zaražena“ děsí rozhlasu
A srdce klopotného výmluvné
Ohláší kyvadlo, jak zůstalé
Té jiskře života zde zrychleným
Chod na hodinách sbíhá úchvatem. —
O, chodče, úkvapný běh zastaviž
Těm smrti zjevům, teskným, žaslivým;
Ta blyštá jiskra tvého života —
Ten Světla odlesk s vyšín odvěkých —
V tvém netlí srdci osamotnělá; ...
Aj vzhůru, unikaje rozbolu,
K oltáře ojasnělým prostorům
Pozdvihni schýleného pohledu!
Plá „věčná“ tamo lampa, živena
Starostnou rukou v plamen trvalý;
I v její patřiž obraz: písmeny
Ty čítej ohnivě, jež v temnoty
Pohřebnou desku, stále činlivá,
Posvátně věstným ryje jazykem;
A záře její čisté, bujaré
Blesk volný, tvoří — ať by chvílemi
Se plápol chýlil jako umdlený —
Tvou zjariž mysl k novým zážehům!

Již poutníku se okem zjasněným
Klid v utěšenou hostí utrobu:
V ní jiskra, smrtnou říši tlumená,
Se k čákám druží s lampy plápolem.
Tož kobou šepot slyšet pouzený:
„Však, chodče, nejdeš pouť samotén

V klopotném o svou jiskru zápase;
V děj světa nový, chrabřý, slavený
Tě vede Rámě mocně vznášené!

Hle, vřelá slza, z duše zprůdila,
Se v líc jeho říše vzmoužené;
Ne žalu, útěchy to slza jest,
Jak na ošvěžených se lupenech
Mladého květu leskne perly skvost
Planoucím ranních nebes odsvitem.
Již čácký srdcem chodec neklesá;
Leč u náhrobku stoje zpřímený
Nového světa čeká výhledu.

Slyš, kterak s mateřské té církve
Zní slavný věstných zvonův libopěv,

Probouzen jarých „srdcí“ tlukotem;
A s věže sborný zvuk již dál a dál
Se sdílí církví dceri v ozvěnu,
Vše v pozdrav Zory, s plesem vítané
Touž věrnou světlošskou, jež, předehozí
Co družka, příchod její věstila.
A Zora, vchodem oken klenutých
Vstoupivši ve svatyni zdobenou,
Prostírá Slávy zlatý koberec,
Květ růží na něj syje žířivých,
I věncí památník, kde vznášenou
Tvář poutníkovu mile rumění.
Aj živné síly poutník povědom
Zas k novým činům postup zaměří:
A v zápětí zdar kráčí — žehnavý!

Život sv. Ludmily a sv. Václava.*)

Nejpamátnejší udalostí v dějinách českého národa bylo, jest a bude vždy obrácení jeho na víru křesťanskou. Vsa-zením kříže Kristova do České půdy oduševněla hmota obyvatelův: národ slavil vzkříšení své! Nad vlastí vzešlo slunéčko pravdy a lásky, tuň hněvu Božího vyschla, ze skály Kristovy vyřinul pramen milosti, a z pramene toho napájí Duch svatý národ náš časným i věčným blahoslavenstvím.

Jestli křesťanství vzácný peníz: království nebeské může zaň koupiti žebrák i bohatc, sprosták i učenec, pán i sluha. Peníz ten dobrého rázu přinesli Moravanům apoštolové slovanští, sv. Cyrill a Method. Požehnaná památka poslu Božích! požehnaná též památka knížete Rostislava, jenž byl za ně byzantského císaře Michala poprosil, vece: „Lid náš pohanství se odřekl a v zákoně křesťanském žije; avšak učitele nemáme, kterýžby nám v našem jazyku pravou víru křesťanskou hlásal.“ — Líbila se prosba císaři, i poslal Moravanům rodné bratry dva, kněze katolické, důkladně učené, Soluňany, umějící ryze slovansky.

Na Moravu nesli bratři blahověstci skvosty dva: slovanský překlad sv. evangelia, a tělesné ostatky sv. Klementa, římského papeže a mučenníka. Neboť,

že Slované písma svého a knih postrádali, nalezl Cyrill pomocí Ducha sv. azbuku či abecedu slovanskou a počal částky z knih ss. evangelistův vybrané z řečtiny na slovanský jazyk tlumačiti a nalezeným písmem psáti. Věda též, že sv. Klement I. P. 102 na Chersonesu byl umučen, hledal, modle se, a nalezl dne 30. ledna r. 861 na ostrůvku v moři Černém ostatky téhož papeže. — Bratři svatí rozžehnali se s rodičkou, s přátelstvem a s otčinou, pak, vzavše ty dva posvátné skvosty, putovali Bulharskem do říše moravské. V bulharské zemi přibral Method k stádcí Kristovu krále Borisa, jehož pokřestiv nazval Michalem. Po králi uvěřilo v Krista Pána zemanův i lidu valně (r. 862).

Z jara I. P. 863 přišli jsou Cyrill a Method na Moravu. S Velehradu (v poloze nynějšího města Hradistě) vyšel jim vstříc kníže Rotislav s dvorem svým, i s lidem a duchovenstvem. Poctiv ostatků sv. Klementa, vítal radostně věrověstův a velebil Hospodina z poslu Jeho srdcem přímým.

Na Moravě shledali bratři Soluňští vinici Páně sem tam pustou, jinde ne- ladnou. Bylť ovšem panstva i lidu drahný díl již pokřtěn; než dosaváde pohanův síla, jakož i množství těch, kteří, křest přijavše, křesťanství nehojně do sebe měli, učení Kristova chybně a malounko znajíce, a pohanským obyčejům ještě hovíce. Pro milého Krista dali se ss. bratři chutě do práce, a ta

*) Ponejvíce dle nejstarších životopisů neb legend; použito též spisů Dobnerových, Balbinových, Dobrovského, pp. Štulce, Bítého, Tomka, Jirečka a j.

se dařila jim vůčihledě, ano Bůh žehnal. By pak štěp křesťanství hloub se v národě zakořenil, mocně rozvětvil a na budoucí věky ušlechtilé rodil ovoce: zakládali školy na vzdělání mládeže a vyzdvihli semenisko k odchovu duchovenstva z synů domácích. Naučivše brzo několik schopných Moravanů písmu slovanskému, popílili sobě s převodem knih k službám Božím potřebných na jazyk slovanský. Pomocí nejvtipnějších učeníkův dohotovili asi roku 868 následující knihy v překladu z řečtiny: Čtení z evangelia i z epistol, čtení vybrané ze Starého Zákona, žaltář, Skutky apoštolské; knihu mše svaté; knihy obřadů posvátných, hodinek duchovních a zpěvů církevních. —

Když byli Cyrill a Method s púlpáta roku na Moravě popracovali, zváni jsou do Říma od sv. papeže Mikuláše, jenž uslyšev, že Bůh jimi království své znamenitě rozmáháti ráčí, věrověstův tváří v tvář poznati chtěl. Prozřetelnost Boží nabídla věrným přátelům vhodné příležitosti, aby svou k otcí veškeré Církve od pacholetství v srdcích přechovávanou uctivost nyní před celým světem osvědčili, vrchního náměstka Kristova požehnání k budoucímu dílu sobě vyprosili a rozličných jiných věcí pro národ slovanský šťastně pořídili. Čehož pak sobě Cyrill z dáвна obzvláště byl přál, toho se mu teď dostalo: mohl podati Římanům dar žádoucí — ostatky papeže Klementa, jich svatého biskupa a mučeníka. S tímto svatým klenotem i s bohoslužebnými knihami slovanskými putovali otcové naši do Říma, majíce v průvodu svém nejhodnějších slovanských učeníků, za jichž posvěcení na úřad a službu církevní papeže prositi uminili. Samým téměř Slovanstvem putující, neopomíjeli kaziti blud a hřích, hlásati a obraňovati katolickou víru a navoditi obyvatelů k obcování bohulibému. Jako anděly vtělené přijal a hostil poutníky Kocel, kníže panonský, na hradě Blatně, sídle svém. Naučili ho písmu

slovanskému a utvrdili ve víře katolické; odcházejících apoštolů provázelo padesáte nových učeníků z knížetství Blatenského.

Mezitím byl sv. papež Mikuláš I. v Pánu zesnul (13. listop. 867), a na uprázdněnou stoliči sv. Petra Adrian II. došel (téhož r. dne 24. prosince). Kterýžto papež, zvěděv o příchodu poutníkův ostatky sv. Klementa do Říma nesoucích, vyšel jim vstříc za bránu městskou s duchovenstvem a lidem římským, a přijav od nich převzácný dar ten, složil jej, činež dík Bohu i darcům, v basilice téhož sv. papeže Klementa. V témž svatém městě Římě bylo bratřím Cyrillovi a Methodiovi meškati za celý rok 868 k vůli porizení všeho Slovanstvu spasitelného. Papež Adrian, zkoušeje víry jejich přesnost, poznal, že vyznání jich se dokonale shoduje s učením všeobecné sv. Církve. I uštědřil jim milostí hojněji, nežli byli v skromnosti své očekávali. Schváliv totiž užívání slovanského jazyka o službách Božích způsobem přeslavným (868), posvětil sám oba bratry na biskupství (5. ledna 869), a dal jich učeníky na kněžství, jahanství a menší řády duchovní zříditi. Před sv. Otcem slavili jsou biskupové Cyrill a Method nejsv. obět nového Zákona jazykem slovanským, však z vůle papežovy pěli sv. evangelium napřed latinským, a potom teprv slovanským jazykem. Tehdy uznamenal bratr Methodiův, že Hospodin kyne jemu, by k Němu pospíšil rychle. Dosud děli mu „Konstantin mudrc;“ teď z povolení papežova v roucho řeholní oblečenému dano jméno „Cyrill,“ jež mu od té chvíle za přední a vlastní zůstává. Duši Cyrillovu vzal Stvořitel na nebe 14. února 869; tělo pak slavně pohřbeno v basilice sv. Klementa svrchu dotčené. —

Mezitím byli Rostislav kníže a bratřec jeho Svatopluk, z mojí onoho kníže nitranský, velice toho žádostivi, aby moravská říše z područí německých biskupů vybavena a touž měrou

církev tamto za samostatnou prohlášena byla, čehož také kníže Kocel pro vlast svou dosíci hleděl. Vyslyšev jich prosby snažné, obnovil sv. papež Adrián biskupství panonské a jmenoval našeho Methodia metropolitou neb arcibiskupem panonsko-moravským.

Z Říma odešel Method do země Kocela knížete a počal tam biskupovati, nemoha se vrátiti na Moravu, kdež až po rok 874 válka o samostatnost s Ludvíkem, králem německým, zuřila. Doba tato válečná zahrnuje vězení či vazbu sv. Methodia kdesi v Bavorách, v kteréž jej někteří němečtí biskupové z revnivosti pilně drželi, až jich nástupce sv. Adriana, papež Jan VIII., klatbou stíhati počal. Dvě léta a půl trpěl Method u vazbě řečené; propuštěn z vězení odebral se vyznavač Kristův zpět ku knížeti Kocelovi.

Za spomenuté války pomáhali Čechové a jiní Slované nejprv Rostislavovi (do r. 870), pak jeho nástupci Svatoplukovi (do r. 874), kdy smlouven jest mír mezi ním vítězem a Němci. Roku 874 dospěl jest král Svatopluk moci vrchovaté; i česká země, nad níž právě Bořivoj, syn Hostivitův, panoval, uznávala jej za ochránce. Kněžna česká, za krále Svatopluka r. 871 vdaná a před sňatkem nepochybně pokřtěná, byla nejspíš sestra knížete Bořivoje, čímž přátelského úvazku mezi oběma knížaty ztuženo. V čas toho sňatku trval ještě Bořivoj v pohanství, v jakémž umírali předkové jeho, knížata česká z rodu Přemyslova, a pojal za choť Ludmilu, dceru Slavibora lecha, jenž s hradu svého Pšova (v poloze města Mělníka) plemenu Pšovanův rozkazoval. *)

*) Český národ byl tehdaž rozdělen na plemena a rody. Známa jsou plemena Čechův, Pšovanův, Lucanův, Lutomicův, Charvatů, Notoliců a fj. Nad plemenem Čechův panovali knížata z rodu Přemyslova v sídlech svých předních, na Velehradě a na Praze, to pak z plné a přímé moci; tito byli spolu hlavou národa celého. Plemena ostatní měla své náčelníky (knížata, vévody, lechy), kteří věci domácí plemen svých dědičně a samostatně spravovali, však v poslušnosti velikého knížete — knížete českého, jakožto vrchního soudce a ředitele národa veškerého. V témž poměru,

Za důležitým jednáním meškával Bořivoj na Velehradě u krále Svatopluka. Soudíme-li právě z domyslu o křesťanském smýšlení a obcování dvoru Svatoplukova, tedy byla na Velehradě lhostejnost u víře Kristově a ostýchavost před veřejným ji vyznáním věc velmi řídká; knížecí rodina, dvořané a duchovenstvo rádi rozprávěli o Pánu Bohu a Jeho milosti, o příkladech světců a světic Božích; kvasů a hostin posvěcovali modlitbou, čtením posvátným a skutky milosrdnými; všechnu domácnost prochvíval smysl a cit zbožný, a snad všickni pokládali spasení každinké Kristu získané duše za svůj vlastní zisk. Zde slýchal kníže Bořivoj o Bohu Otci, stvořiteli nebes i země; o jeho Synu jednorozeném, z pouhé lásky k nám vtěleném a za hříchy naše na kříži umčeném, jenž umíraje přesvatou rodičku svou, Pannu Marii, nám za matku odkázal, a po svém vzkříšení a na nebe vstoupení Ducha sv. ku posvěcení všech draze vykoupených seslal a opravdovým ctitelům svým příbytků mnohých v nebi připravil. Tu vypravovali knížeti Českému o hrdinství svatých mučenníků, jenž raději statku, zdraví, dobrého jména i života oželeli, než aby učení Bohem samým lidstvu zjevené buď zapřeli, buď nekřesťanským obcováním zlehčili. Před Bořivojem vychvalovali horoucnou k Bohu a k bližním lásku Cyrilla a Methodia, kteří na zavolání Boží ochotně matku i vlast svou opustivše, pohanů z otroctví ďáblova a zkázy věčné vyproštovali a do Církve svobodných dítek Božích v potu tváří shromažďovali. Zde slyšel kníže, kolikých a kterakých nátisků, krivd, ba i vězení blahověst Method, ač biskup již, k vůli ovečkám Kristovým jazyka slovanského milerád byl snášel. V ten a podobný způsob kypřili jsou na dvoře Svatoplu-

v jakověž se moc knížete Českého zmáhala, tenčila se samostatnost knížat rozličných plemen, až i zanikla. Jakož bývali lechové starostami plemen: tak podobně bývali vládkové starostami rodů; onino tvořili později vyšší, tito nižší v zemi slechtu.

kově půdu srdce Bořivojova. Tehdy vrátil se arcibiskup Method z Blatna na Velehrad i obral tamo chrám bl. Panny Marie za stoličný pro veškerou říši velkomoravskou. Bořivoj, kníže bystrý a šlechetný, shledal brzy na Methodiovi, že jest věhlasnější a milostnější, než jak mu o něm zvěstováno; i přilnul k muži svatému v důvěře veliké. Slova Božího sune, jímž

Pokřestil je apoštol Method l. P. 874 na Velehradě v hlavním chrámě bl. Panny Marie.*) (Viz obrázek.)

Vyjádřiti nelze rozkoš a vděčnost, jakouž oplývala srdce znovu zrozených v Duchu svatém miláčků Božích a dědiců Kristových! Kníže Bořivoj a jeho druzi neměli již stání na Velehradě: chvátili do Čech s perlou křesťanství. Apoštol Method vypravil

velepastýř duši jeho osévati začal, ujavši se hned, pustilo kořínky hluboce: svažoval je Duch sv. rosou požehnání svého k přimluvám vzácným sluby věrného. Uvěřil kníže Bořivoj v Krista Pána, uvěřila i družina jeho — v třiceti osobách mužských; — a všickni prosili snažně arcibiskupa, by je prostředkem svátosti křtu do lůna Církve katolické, do obce svatých, uvésti ráčil.

s nimi učeníka svého, kněze Pavla, též jahnův a duchovních menšího svěcení s potřebu; daroval jim k slavení služby Boží posvěcenou kamennou desku, též ostatků svatých, mezi nimiž ostatečky

*) Družinou slula čeleď, již knížata při dvoře svém k službám osobním a dvorským chovávali. Bývajíce stále okolo knížete, provázela ho na cesty. Druhův posílal kníže v důležitých a důvěrných věcech kamkoli. V družině nebyli výhradně šlechtici. Z družin vzešly později úřady dvorské.

sv. Klementa papeže a mučenníka sotva scházely; též nádobi a rouch chrámových, Písem svatých a knih obřadních slovansky skládaných přidati neopomínl. Požehnav pak všech, propustil je do vlasti; aniž třeba dokladu, že apoštol Method co nejdříve sám také Čechy, znamenitý přírůstek arciepskopskému, úředně navštívil; kněžnu Ludmilu s kněžici, a některých lechů a vládyk s obecným lidem pokřestil, prvních chrámů posvětil, první školu pro mládež a semenisko pro duchovenstvo české založil. Bez ustání množil se zástup křesťanův: národ, nejsa doháněn násilím, poslouchal rád v řeči své slovo Boží z úst laskavých věrovestců, a za nedlouho kořila se dobrá jeho polovice i rozumem i srdcem Kristu Pánu.

(Pokračování.)

Synoda provincialní Pražská.

Část IV. O svátostech.

Kap. I. O svátostech vůbec. Milost Boží, které nám Ježíš Kristus na kříži vydobyl, musí se nám zdílet, ač nemáme zbavení býti naděje života věčného. Že pak člověk smyslný jest, žádá znamení, aby se o udělení milosti té smysly svými mohl přesvědčiti. Proto ustanovil Spasitel náš svátosti, aby co znamení zevnější o milosti udělené nám svědectví vydávaly. Uvažuje důležitost a vznešenost svátostí samých ustanovil sněm: K udělení svátostí přistupujte kněží s čistým srdcem, aby jiným léků podávajíce sami nehylnuli. Buďtež bedliví, aby ani na materií ani na formě nic nescházelo. Ať tedy užívají při udělování ss. svátostí toliko předepsaného rituálu ničeho neměnice aniž opouštějíce. Ritual obohacený všemi obřady, kteréž v provincii této od pradávna v obyčeji jsou, bude vydán v tolika výtiscích, aby upotřebené novými nahrazeny býti mohly, i aby každý kněz svůj vlastní výtisk míti mohl. Ježto kněz jest sluha Církve, užívej při udělování svátostí jazyka církevního. Nejsou obřady určeny toliko proto, aby srozumitelností vzdělaly, jako spíše aby účinností posvěcovaly. Aby pak věřící rozuměli tomu, co se konati a říkati má, ať kněz předešle úkonu výklad obřadu aneb při jiné vhodné příležitosti ať vykládá: ve škole, na kazatelně i v evěnění osadníků.

Kap. II. O svátosti křtu. První místo

mezi svátostmi zaujímá křest sv., jímž se stáváme ze synů hněvu syny a dědici Božími a spoludědici Kristovými. Poněvadž křest jest koupelí znovuzrození, základ spásení, brána Církve, křtíme po návodu víry též malíčky, aby znovuzrozením bylo očištěno, co zrozením zaviněno. Faráři napomínejtež tedy věřících, aby dítky své co možná nejdříve křtiti dávali, aby jejich vinou nebyly dány v nebezpečenství ztráty života věčného. V nebezpečenství smrti mohou i nekneží křtiti, pročez zvláště babičky buďtež od farářů o takém křtu poučeny. Ostatně místo ke křtu určené jest kostel farní. Kde až posud po domech byl udělován křest sv., ať se faráři o to zasadí, aby to znenáhla přestalo a obyčejem se nestalo. Při pokřtěném od babičky neb jiné osoby dítku doplňují se jenom obřady a modlitby Církve, křest sám nesmí opakován býti, jeli jisto, že dítě již pokřtěno bylo. Jméno křtěnci dané budiž jméno některého svatého zeseznamu svatých (Martyrologium Rom.), jehož výtisk v každém chrámu farním nalezení se má. Kdo by si přál jméno jiné, budiž k němu připojeno jméno některého svatého.

Jakož rodičové dítkám svým dávají vychovatele, aby jim u vychování dítek nápomocni byli, tak i vedle prastarého obyčeje církevního bývají křtěnci svěřování věřícím a moudrým kmotrům, aby od nich vedeni byli k všeliké zbožnosti. Poněvadž pak povinnost tato zhusta se zanedbává, tak že pouhé toliko jméno kmotrů zůstalo, napomínejtež faráři kmotrův, že slušno jest, aby ten, kdo nějakou povinnost na se vzal, ji pilně a vytrvale konal, že se nesluší, aby vychovatel a strážce opustil schovance svého, pokud tento pomoci a ochrany jeho potřebuje, nýbrž že kmotrové svěřenců svých navoditi mají k etnostnému obcování a je apoštolskému vyznání víry, modlitbě Páně, desateru přikázání a prvním počátkům křesť. náboženství učiti. Z toho jde, kdo kmotrem býti nemá, totiž kdoby povinnosti své dostáti buď nechtěl aneb nemohl či neuměl. Úrad kmotrů zakazuje synoda nevěřícím, bludařům, schismaticům, z Církve vyobcovaným, interdiktem stíženým, vůbec známým souložníkům a jiným veřejným hříšníkům, jakož i těm věřícím, jenž v smíšené manželství vstupující dopustili, aby dítky z toho manželství v jiném, nežli katol. náboženství byly vychovány; dále němým neb na myslí pomateným, jakož i dětem posud neobřizovaným, aneb alespoň první sv. přijímání nepřijavším. Pro přibuzenství duchovní, které na křtu sv. mezi křtěncem a kmotrem povstává a pak sňatek manželský nedovle-

ným činí, nemá se bráti více kmotrů, než jeden, buď muž aneb žena, aneb nejvýše jeden muž a jedna žena, a jen těchto dvou jména do knihy pokřtěných buďtež zapsána. Aby zbožnost se množila, záhodno často opakovati sliby křestné, zvláště na výroční den křtu a o výročních slavnostech. Jest starý a chvalný obyčej, že matky po šťastném porodu přicházejí do chrámu Páně, aby Bohu děkovaly a zvláštní požehnání církevní přijaly; ač to přísně přikázáno není, ať přicházejí za příkladem blahoslavené Rodičky Boží. Není však dovoleno a proti smyslu požehnání samého jest, udíleti požehnání ono duma, i kdyby matka nemocna byla, vždyť to úvod do chrámu Páně! Úvod matky katolicky z manželství smíšeného dovolen jest; když dítě katolicky křtěné vychováno býti má Církvi kat., ale musel by odepřen býti, kdyžby kat. dítě vychováno mělo Církvi odcizeno býti. Požehnání ono smí uděleno býti jen matce v řádném manželství dítě porodivší, nikoliv pak nemanželské. A proto se všeliké obrady k žehnání šestinedělek nemanželských zavrhuji.

Kap. III. O svátosti birmování. Aby ti, kteří svátost křtu přijali, nebyli slabí k boji proti nepřátelům duchovním, ustanovil Spasitel náš svátost sv. birmování; aby se tedy síly všem pokřtěným dostalo, žádoucí, aby všickni křesťané tuto svátost přijali. Ač není tak nevyhnutelně potřebná, žeby bez ní nemohl spasen býti, předce nesmí bez velikého provinění zanedbána býti. Ale ať se nepřipouštětí k přijetí svátosti této dítě nedospělé rozumu nevyvinutého, ať již alespoň jednou u sv. přijímání byly, ale ať se svátostí tou neotáli až přes čtrnáctý rok. Kdo připuštěn býti má k sv. birmování, budiž dokonale vycvičen v učení o této svátosti, zkoušen a připraven, i ať se očistí ode všech hříchů a Tělo Páně přijme; mějž také vysvědčení duch. pastýře, že připraven jest. Musí-li birmovanec jíti do chrámu vzdálenějšího, ať jdou v průvodu modlice se aneb zpívající. Každý ať se dostaví k prvnímu vzkládání rukou a před posledním požehnáním nikdo neodcházej. Celo mužských nebudíž zakryto vlasy ani ženských věncem aneb jinými ozdobami, tyto buďtež slušné a cudné oblečeny. Kmotrem birmovanci býti nesmí, kdo nesměl býti kmotrem křtěnci. Každý birmovance mějž kmotra jediného již birmovaného, podle pohlaví buď muže neb ženu a pokud možná jiného, než měl na křtu sv. Každý farní chrám mějž svou knihu birmovaných, z které by se poznati mohla překážka duchovního příbuzenstva, v něž vchází birmovance a

jeho rodiče s kmotrem. V čas svatodušních svátků a o jiných slavnostech ať připomínají faráři osadníkům svým milosti ve svátosti té udělené povzbuzující jejich k obnovení učiněných slibů.

Kap. IV. O nejsv. Svátosti oltární podali jsme v „Blah.“ čís. 20.

Kap. V. O 40-hodinové pobožnosti a stále účte nejsv. Svátosti. V XVI. věku počali v Miláně pobožnost k nejsv. Svátosti prodlužovati na 40 hodin k počtu tolika též hodin, které Spasitel náš v hrobě strávil. V témž století potvrdil papež Pius IV. bratrstvo, které počalo pobožností 40 hodin slaviti památku, že Pán náš po 40 dní se postil. Když pak za nedlouho po tom Církev odevšad tísněna byla, zřídil papež Klemens VIII. v chrámech Římských modlitby k vyprošení Božího slitování v ten způsob, aby v jednom chrámě po 40 hodin se konaly a pak v jiném hned započaly. K rozmnožení horlivosti konáno modliteb těchto před vystavenou nejsv. Svátostí. Pobožnost tato brzy se rozšířila po všechny Církevní obdařena jsouc hojnými odpustky. Ohledně této 40-hodinové pobožnosti ustanoveno: Nejsvět. Svátost budiž vystavena v hodinách denních, až se naplní 40. hodin. Výstav nebudíž přerušena dobou polední, ani udílením požehnání mezi časem a konejš se se vši slávou, jakož papež Klemens XI. d. 20. ledna 1705 byl nřídil. Nikde ať se neslučuje s oktávou patrona chrámu čili s poutí; protože účta svatých, která se v ty dny koná, nikterak se nesrovnává s poutou nejsv. Svátosti. Obětovati se má obět nového zákona od východu až na západ, ustavičně tedy, rovněž tak má trvati i účta této nejsv. Svátosti. R. 1773 vzniklo v arcidiecési Pražské bratrstvo k ustavičné účte nejsv. Svátosti, kteréž pap. Klementem XIV. potvrzeno a s arcibratrstvem v Římě spojeno účastným se stalo všech odpustků tomuto propůjčených. Jdouce za příkladem předkův znova zřídíme bratrstvo Božího Těla a rozšíříme po vši zemi, aby pobožnost 40-hodinová ustavičně se konala, tak aby v jednom kostele přestavši v druhém hned započala.

Kap. VI. O sv. přijímání. Spasitel náš se nejen denně za nás obětuje. On se nám také za pokrm k životu věčnému podává. K přijetí takového pokrmu jest třeba přípravy, a den sv. přijímání má nám býti pokaždé slavný. Zvláště ať se dítě k prvnímu sv. přijímání dokonale připravují, a den ten ať jest jim tak slavným, aby nikdy nevymizel z paměti jejich. Slavnosti prvního sv. přijímání nechť i rodičové přítomni jsou. Snám sobě žádá,

aby každý netoliko podle přísného zákona církevního jednou, ale vícekrát do roka přijímal nejsv. Tělo Páně, aby věřící nejen duchovně, ale i skutečně při mši sv. přijímali chléb andělský. Pastýřové duchovní vybízejtež často věřících k přijímání nejsv. Svátosti. Podání nejsvět. Těla nesmí se nikomu, kdož veřejně toho žádá, odepřítí leda hříšníkům veřejným, lidem z Církve vyobcovaným, nevěstkám, lichvářům, rouhačům, pakli doposud nečinili pokání. Čas k velikonočnímu sv. přijímání určený trvá od popelece středy až do slavnosti nejsv. Trojice. — Žádouco jest, aby se dělo sv. přijímání lidu mezi mši sv.; při čemž schvalujeme způsob tu a tam zavedený: říkati zpověď obecnou v řeči mateřské. Nemocným ať se donášší nejsvětější Svátost vždy veřejně a co možná nejslavněji. Aby pak každý nemocný Tělem Páně v nemoci své posilněn býti mohl, nechť lidé domácí co nejdříve kněze zavolají, ano jakmile se pastýř duchovní o nemocném dozví, byť i nebyl volán, hleď nemocného navštívití a k přijetí ss. svátostí pohnouti. Skrytě nejsvětější Svátost k nemocným býti nešena nemá leč s povolením biskupa samého.

Kap. VII. O svátosti pokání. Jakoby nám nic nezpomohlo narození tělesné, kdybychom znovuzrození nebyli duchem na křtu sv., rovněž tak by nám neprospl křest sv., kdybychom nemohli hříchů po křtu sv. zpáchaných býti sprostěni. Ku spasení duší našich ustanovil Spasitel náš svátost pokání; a udělování jí svěřil ss. apoštolům. Protož i nyní jen nástupcové jich tuto svátost udělovati mohou. Biskupové pak udělují buď rádnou aneb odkázanou pravomocí kněžím. Farář jsa nadán rádnou pravomocí nemůže nikterak jiného kněze k slyšení sv. zpovědi splnomociti. Za našich dob panuje ovšem zvyk, i u jiného duchovního mimo faráře sv. zpověď konati, což se i pro budoucnost povoluje. Zpovídal-li kněz některého nemocného z jiné osady, nechť o tom hned faráře zpraví, aneb alespoň písemné vysvědčení o tom zanechá, že nemocný sv. zpověď vykonal. Hříchů některé těžší odpustiti ponechala sobě buď stolice Římská anebo zůstavili sobě právo to biskupové. Jest třeba, aby se i na papežské i biskupské pády zadržané ohled bral. V domech anebo ve své světnici sv. zpověď slyšeti mimo pád potřeby se duchovním zapovídá.

Kap. VIII. O výdatném touto svátostí přisluhování. Žádný duchovní nemůže sv. zpověď věřících slyšeti, jestli nebyl k tomu dříve od biskupa za schopného uznán, ale i napotom nemá duchovní takový ustati v studium mravosloví. Kdo k slyšení sv.

zpovědi oprávněn, nechť ji slyší kdykoli toho třeba, zvláště pak v dny nedělní a a sváteční a v sobotu odpoledne. Při sv. zpovědi nechť se rozpomenou, že mají býti milosrdnými soudci hříšníkův, protož mají povzbuditi bázlivých, poučiti nevědomých, útrpnost míti s nešťastnými. Při udělování pokání ať viděti jest lásku a horlivost, kteráž kajicníku chce pomoci, pokání pak samo pokaždé buď tíží hříchův přiměřeno. Aby věřící častěji k sv. zpovědi přicházeli, k tomu cíli pastýřové duchovní často jich napomínejtež a zbožnými bratrstvy k tomu napomáhati s snažte. Ostatně nechť každý mlčenlivost zpovědní podle příkladu sv. Jana Nep. bedlivě zachovává.

Kap. IX. O svátosti posledního pomazání. Čím blíže člověk smrti, tím činnější také jest nepřítel, aby nás svedl k zlému. K dosažení potřebných pro člověka v posledním okamžiku milostí ustanovena svátost sv. pomazání. Avšak nemocný má svátost tu přijíti, pokud při úplném vědomí jest, aby z poklesků svých se káti mohl. Protož napomínáme nemocné, aby i mimo nebezpečí smrti svátost pokání a svátost oltární přijali, a příbuzné jejich vybízíme, aby nemocných k přijetí ss. svátostí pohnouti se snažili, zvláště lékaři hleďtež nejen tělo ale i duši uzdravití a nemocného k přijetí ss. svátostí přiměti. Svátost tato ať se uděluje jen těžce nemocným, a těm, kdož pro vysoké stáří své každé chvíle smrti se nadíti mohou; dítkám pak jen tehdaž, když jsou v tom stáří, kde zhřešiti již mohly, ač snad posud svátost oltární nepřijaly. Svátost ta se může udělit i umírajícím, pakli jen za živa přání byli projevíli, že by si ji přijmouti žádali.

Kap. X. O svátosti svěcení kněžstva. Kdo této svátosti dosáhnouti chtí, musí od biskupa dříve býti zkoušen vzhledem na stáří, vědomosti, mravy a pravověrnost svou, a podobně i veřejně ohlášení býti, aby každé veřejné vystoupiti a pakli toho třeba proti nim svědčiti mohl. Dny k svěcení kněžstva ustanovené ať se věřícím ohlásí, a tito k modlitbě se vyzvou, aby Hospodin poslal schopné dělníky na vinici svou; podobné prosby dejtež se ve všech chrámech pokaždé, když Církev čtvero suchých dnů slaví. Žádouco jest, aby lid o podstatě a formě této svátosti často vyučován byl. Vyšší svěcení ať se udělují slavně a to v chrámě stoličném, anebo jinak značnějším, jestli se jinde než v sídle biskupském udělují.

Kap. XI. O svátosti stavu manželského. Mezi věřícími není manželství pouhou smlouvou, ale jest svátostí. Proto nechť faráři i všickni, jichž se dotýče, o to dbají,

aby i sami zákonům zadost učinili, i věřící k posvěcení stavu manželského vedli. Nikdo nečiní lehkomyšlně slibu manželského. Slib necht se stane pokaždé s povolením rodičů, před svědky a možností písemně. K přijetí svátosti té nemá býti připuštěn, kdo ve víře dokonale vycvičen není, aneb jenž posud život prostopášný vedl. Dispense v překážkách manželských jen tehdy mají žádaný býti, když nutná toho jest potřeba; faráři ově k dosažení dispense příliš nenapomáhejte. Před přijetím té svátosti mají věřící z hříchů se vyznati a k stolu Páně přistoupiti. Oddávky nesmí farář konati v ten samý den, kdež poslední obláška se stala. Dle starého zvyku v Čechách panujícího farář nevěsty má právo oddavek a stoly. Svědkové mohou býti jakíkoliv, jen když tomu, co se děje, porozuměti a svědectví dáti mohou, pravidlem však budiž, aby jen katolíci byli za svědky bráni. Ač podle obecného zákona církevního v čas zapovězený vlastně jen slavnosti svatební zakázány jsou, pouhé oddávky však vždycky se konati mohou, předce sněm nařizuje, aby pro uvarování všeho nepořádku oddávky v zapovězený čas toliko s povolením biskupským směly se konati. Ti tedy, kdož v adventě, postě, o prosebných dnech aneb v dny postní celého roku vůbec oddáni býti chtějí, mají o povolení biskupa svého žádati. Jestli s povolením duchovní vrchnosti v čas zapovězený oddávky se slaví, ať se konají časné ráno bez vši slávy, při dveřích zavřených, bez žehnání snoubenců mezi mši sv. a mše sv. necht se vezme podle církevního kalendáře bez modliteb za snoubence. Oddávky ať se dějí před polednem a věřící ať vždy nejsv. oběti mše sv. přítomni jsou. Spisy potřebné ať se uloží v archivu farním a nikdy stranám nevydají, leda toliko v přepisu.

Kap. XII. O smíšených manželstvích. Taková manželství Církev nerada vidí, protože z trpké zkušenosti ví, že věřící vždy v nebezpečení se vydávají, buď víry své docela se spustí aneb v ní alespoň vlažnými se státi. A mimo to jaké tu možné vychování dítek? Napomíná tedy sněm rodičů, aby se všemožně o to zaslídili, aby jejich dítky v manželství taková nevstupovaly. V osadách smíšených necht faráři učení Církeve o smíšených manželstvích často věřícím na srdce kladou a kde sňatek zabrániti nemohou, ať alespoň revers se strany nekatolické se vystaví, že dítky v Církvi katolické vychovány budou. Při ohlašování sňatků takových nebudiž hlášeno, jakého jsou snoubenci vyznání. Kdyžby ale revers dáti nechtěli

necht si vyžádá farář plnomocenství od biskupa, aby sňatek před ním, ač ovšem bez všelikého církevního obřadu, uzavřen býti směl. Pak ale strana katolická, jenž miluje více svět nežli Boha, nemůže žádati od Církeve před uzavřením takového sňatku rozhřešení svátostného. Pastýř duchovní však pouč obě strany, že manželství jejich, ač nemá požehnání církevního, předce zůstává platným a nerozlučným.

Kap. XIII. O rozepřích manželských. Rozepře takové s velkou obezřelostí sluší pojednávat, ješto svazek manželský svátostí jest, a posvěcen od Krista samého. Především ať pamatují věřící, že od sebe odejiti nemohou z libovůle, pokud jim to výrokem soudu povoleno nebylo. Dále pamětlivi buďte, aby leccjakými výmluvami a lži neklamali soudce; nebo, ač člověka by oklamali, Boha předce oklamati nemohou. Soudce necht se drží zákonů vydaných od sv. Stolice a instrukce r. 1856 pro manželské soudy v Rakousku vydané. (Pokračování podáme v překlade.)

Výstava paramentů.

Starobylé síně vedle kaple Rodičky Boží *) na radnici Staroměstské hlásají v těchto dnech městů i zemi a světu, že posud žije „nábožné“ pohlaví ženské, doposud dobrodincové milující okrasu domu Hospodinova. Sbor paní a panen, vedených Její Osvíceností hraběnkou Johannou Schönbornovou, rozenou kněžnou z Lobkovic, a spanilomyslnou paní Marii Riegrovou, vystavil tu na odív paramenty pro chrám Páně Cyrillo-Methodějský v Karlíně. Nešetřeno ni zlata ni stříbra a drahých kamenů, ani práce a času. Tuto znázorněno, proč klasikové římsí nazývali věci vyšívané „acu picta“ (jehlou malováno). Roucha vedle nákrasů p. Wachsmannových zhotovená shodují se výborně se slohem nového chrámu, jakož i sestavení barev svědčí o dobrém vkusu; ctihodný jest кроj řasných pluvialů a ohebných kasulí, vedle předpisů církevních voleno krásné barvy fialové a nikoliv modré, jakož i okrasa ornátech černých.

Na památku klademe sem seznam vystavených věcí; jsouť pak:

A) *Paramenty, které buď celé, aneb lcu kterým látky darovány byly.* Kasule: 1. bílá hedbávná, zlatem vyšívaná, dar Jeho cis. Vys. arciknížete Františka Karla; 2. bílá

*) V kapli též viděli jsme na zdi starožitný obraz dvou ss. Janů, sv. Jana Křt. a sv. Jana Nep., pod nimž jest nápis: „S. Joannes N. submersus a. 1393 (Sv. Jan Nep. utopený r. 1383.“

hedbávná s žlutým křížem; dar Její cíř. Vys. arcikněžny Žofie; 3. červená, hedbávná, zlatem vyšíváná; dar Její Jasnosti kněžny Vilemíny Kinské; 4. bílá vyšíváná; dar Její Jasnosti kněžny M. z Lobkovic; 5. z látky zlaté, s křížem květovaným; dar Její Jasnosti kněžny Berty z Lobkovic; 6. fialová s vyšitým v kříži nápisem: „Rosu dejte oblakové přáste Spravedlivého;“ dar kněžny Zdenky z Lobkovic; 7. úplný ornát fialový, dar Její Jasnosti kněžny Vilemíny Auersperg-Colloredové. Kasule: 8. červená, hedbávná, kříž zlatem prošíváný; dar Její Osvícenosti hraběnky Schönborn-Brühllové; jakož i 9. červená, hedbávná, s křížem květovaným; 10. černá, s křížem fialovým; dar landhraběnky z Fürstenbergů; 11. černá, s křížem vyšíváným; dar hraběnky Fiz-Geraldové; 12. bílá, dar hraběnky Terenzie Daunové; 13. zelená, (s vyšitým obrazem Marie Panny), hedbávná, dar a práce paní Kláry Zintlové; 14. bílá, hedbávná, dar pana Trenkwalda; 15. fialová, od paní landhraběnky z Fürstenbergů; 16. úplný ornát bílý, hedbávný, sestaven od paní Marie Riegerové, a sice: a) casula s příslušenstvím od paní Kutnohorských; b) dalmatiky objednané ze sebraných peněz, práce ctihodných jeptišek (sv. Voršily) Kutnohorských; c) pluvial, práce a dar paní Marie Riegerové; 17. Velum bílé, hedbávné, od slečny Hulešovy. 18. Stola hedbávná, od sleč. Gabriely Zemanovy, a jiná červená zlatem vyšíváná (bez čísla a jména dárkyně). 19. Velum vyšíváné od paní Kláry Schierové, rozené Zintlové; 20. Bursa bílá, z látky stříbrné; od kněžny Eleon. Taxisovy; 21. Bursa bílá hedbávná, dar ctihodných milosrdných sester; 22. Velum bílé, hedbávné, zlatem vyšíváné: práce slečny Unschuldovy; 23. Bursa červená, zlatem vyšíváná; dar veledůst. p. děkana Hnojka z Libochovic; 24. Pláštík na ciborium červený, zlatem vyšíváný; od paní Brzardové z Ném. Brodu; 15. Kasula bílá, hedbávná s křížem květovaným, od p. Eleon. Doubkové, roz. Novotné; 26—30. polštáře: a) fialové, vyšíváné, od paní Šebkové; b) bílé, od paní Müllerové; c) šedivé, od paní Zeminové; d) vlnou vyšíváné, od paní Stipkové; e) červené, od slečny Pelzerovy; 31. 4 svícny dřevěné, pozlacené, k tomu 4 svíce, od paní Anny Paroubkové. 32. Ciborium a kalich stříbrný a pozlacený, dle nákrešů profesora Rösnera, zhotovil a daroval pan Karel Grohmann, c. k. dvorní klenotník v Praze. (Na podstavci vyryt jest nápis: „In piam patris sui memoriam novae ecclesiae Carolinaevallensi in honorem SS. Cyrilli et Methodii, Apostolorum Slavorum aedificatae hunc calicem“ (hoc

ciborium) dedicavit Carolus Grohmann. 1863.“)

B) *Paramenty od sboru paní obstarané.* Číslo 33. úplný ornát červený, hedbávný, zlatem protkaný; 34. Velum zlatem protkané; 35. Bursa z červeného aksamitu, a 36. velum na ciborium též takové. 37. Kasula černá, s křížem fialovým. 38. 3 stoly fialové. 39. Úplný ornát čerpý hedbávný. Kasuli darovala paní Marie Helmingerová; práce Její Osvícenosti hraběnky Johanny Schönborn-Lobkovicové dle nákrešů Bedřicha Wachsmanna s latinským nápisem: z předu: „Beati qui ad coenam nuptiarum agni vocati sunt“ (Blahoslavení povolání k hodům Beránkovým), vzadu: „Ego sum resurrectio et vita.“ (Já jsem vzkříšení a život.) Na Pluvialu: „Ego sum resurrectio et vita, qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet.“ (Já jsem vzkříšení a život, kdo věří ve mně, byť také umřel, živ bude.) 40. Úplný ornát slavnostní z látky stříbrné, v románském slohu; dle nákrešů Bedřicha Wachsmanna. Kasula s latinským nápisem: „Sct. Cyrille, Sct. Methude, orate pro nobis;“ práce sleč. Marie Honzíkvy; jakož i 41. dalmatika; 42. druhá dalmatika práce sleč. Marie Myslivečkové. 43. Pluvial; obrubu s nápisem: „Ave Maria“ vyšívala sleč. Marie Honzíkova; plášť s kapucí paní Františka Falknerové. 44. 2 stoly práce paní Marie Chalupové. 45. 2 stoly práce paní Františky Falknerové; jakož i čís. 46—48) 3 maniple, velum na ciborium a velum na kalich. 49. Bursa, práce sleč. Marie Honzíkvy. 50. Vyšívání na pulpit práce paní Františky Falknerové. 51. a 52. Korouhve bílé a) s rodinou Páně a staroslovanským nápisem glagolitickým: „Raduj se Marie blagoslovena ty ve ženach;“ b) druhá s obrazem „S. Cyril a S. Methoděj“ a staroslovanským nápisem cyrilským: S. Kyrille i S. Methode molite za ny.“ 53. 2 korouhve červené s obrazy sv. Václava, sv. Ludmily, sv. Vojtěcha a sv. Jana Nepomuckého. Všecky obrazy maloval pan Ant. Lhota; vyšívání obstarala paní Františka Falknerová. 54. Baldachin bílý, zlatem vyšíváný, práce paní Marie Chalupové. (Kolkolem obruby zevnitř jsou vyšity hlavy andělů, uvnitř v kruhu takových též hlav z oblaků vyčnívající ruka Boží, kteráž se kříže dotýká, nad níž se vznášá v způsobě holubice Duch svatý. Jest to starodávný způsob představovati nejsv. Trojici.)

C) *Darované prádlo.* Čís. 55—57. 3 alby, 18 corporalii, 18 purificatorií, dar J. Velik. císařovny Karoliny Augusty. 58. 1 corporale a 12 purificatorií, darovala hraběnka Brühl-Speel. 59. ubrus oltární s dobrými krajkami; darovala J. Jasn. kněžna

Marie Lobkovic-Lichtensteinova. 60. Rocheta vyšíváná; ruční práce hraběnky Černin-Schaafgotsche a komtesky Karoliny Černinovy dle nákresu Bedřicha Wachsmanna, představující 12 apoštolů s českým nápisem: „Jdouce, učte všecky národy, kritice je ve jmenu Otce, i Syna i Ducha svatého. (Mat. 28, 19.)“ 61. Alba vyšíváná; ruční práce komtesky Anny Schönbornovy a slečny Marie Kopecovy; dle nákresu Bedřicha Wachsmanna; představující oběti starého zákona (Abel, Abraham, Melchisedech, Aron) s latinským nápisem: Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors et miserator Dominus.“ 62. 2 rochety, zhotovily slečny Julie a Vilemina Roehlens. 63. 3 ubrusy na oltář zhotovila slečna Žofie Zintlova. 64. alba a rocheta od paní Stípkové. 65. alba od sleč. Marie Hladíkovy. 66—68. 12 corporalíí, 6 purificatorií a 9 ručníků zasláno od paní Králové z Nepomuka. 69. rocheta od paní Fáčkové a Kopečné z Ném. Brodu. 70. 2 komže pro ministranty od p. V. Fábrové. 71. alba zhotovená od sleč. Lamblovy. 72. 24 pally na kalich zhotovené od více dáreků dle nákresů Bedřicha Wachsmanna.

D. Prádlo z darovaných a z koupených látek zhotovené. Čís. 73—83. Alb 9 s krajkami aneb vyšíváná, též červenomodrým; rochet 15 kněžských, 12 pro ministranty (s červeným vyšíváním), 2 pro kostelníka; ubrusů na oltář 12, corporalíí 60, purificatorií 50, humeralíí 46, ručníků 60, cingulum 6, komží 6 z červeného sukna pro ministranty.

E. Rozličné dary. Čís. 84. látka vyšíká na polštář, od sl. Šulcovy. 85. 4 šnůry vlněné s trápci k lampám; jedna č. 86. k zvonku. 87. Stuzka k zvonku, vyšívání představuje oko Boží, ss. Cyrilla a Methoděje a 12 apoštolů; zhotovily slečny Kolárovy z Karlína. 88. Strojené kvítí od paní Anny Jaršové. 89. 2 svícny stříbrné od p. Friedlanda. — Návštěva jest hojná.

Posvěcení chrámu Karlínského.

(Pořádek slavnosti.)

V neděli (18. t. m.) bude nový *Cyrillo-Methodějský chrám Páně v Karlíně slavně zasvěcen*. K slavnosti té učinil slavnostní výbor Karlínský pozvání k veškerému obyvatelstvu země. Jakož všechny stavy a třídy, vysocí i nízcí, bohatí i chudí, na stavbu chrámu tohoto ochotně přispívali, mají též všechny stavy a třídy bráti účastenství v slavnosti vysvěcení, díky vzdávající Bohu za zdaření velikého díla tohoto. V neděli na úsvitě bude hlásati střelba a hlalol nových zvonů Karlíňanům počá-

tek dne, kterýž jim učinil Hospodin. Z Prahy vyjdou všickni sborové měšťanství a o $\frac{1}{2}$ 8 hod. rozestavíce se budou státi ve dvou řadách od prozatímného chrámečku k nové svatyni a kolem ní činiti ohradu. — Před 8. hodinou bude J. Emin. nejduš. p. kardinál uvítán u Poříčské brány starostou a městskou radou Karlínskou; kteřížto jedouce před p. kardinálem, doprovodí jej k prozatímnému chrámečku, odkudž bez prodlení vyjde procesí v následujícím pořádku: zpěvácký spolek „Hlahol“, stavební výbor a správcové stavby, výbor jednoty katolické, obecní výbor Karlínský, pozvaní vzácní hosté; vel. duchovenstvo (alumnové arcib. semináře, kteříž i zpívají budou, co pontifikálem předepsáno, kněžstvo Pražské a přespólní, cirk. hodnostníci, dva pp. biskupové a nejduš. p. arcibiskup světitel.) Před novým chrámem osloví přednosta stavebního výboru J. Em. p. kardinála odevzdávaje jemu nový chrám; po té postoupí do místa ohrazeného s jedné strany pořádkové řemeslníci, s druhé pak jednota katolická a jednota tovaryšův, a Jeho Emin. bude míti českou řeč k shromážděnému lidu. — Po té započne svěcení samo; nejduš. světitel půjde s průvodem svým třikrát kolem chrámu, pak vkročí hlavním vchodem do vnitř, aby tam v svěcení pokračoval. Za ním vejdou: výbor stavební, jednota kat., výbor obecní, vzácní a pozvaní hosté (s červenými vstupenkami.) Následovati bude průvod duchovenstva pro sv. ostatky do prozat. chrámečku, kamž již v sobotu dodány budou. V čele průvodu půjde „Hlahol“. Návrat kolem nového chrámu a hlavními dveřmi. Po ukončeném zasvěcení chrámu budou svěceny všechny tři oltáře zároveň; svěcení hlavního oltáře vykoná JE. nejduš. p. kardinál, oltář sv. Václava posvěti J. M. Jan Valerian Jirsík, biskup Budějovický, oltář Marie Panny J. M. světící p. biskup Petr Krejčí. Po ukončeném svěcení tomto a žehnání paramentů vejdou do chrámu: pozvaní hosté (s bílými vstupenkami) a občanstvo Karlínské hlavní branou; „Hlahol“, jednota katolická a jednota tovaryšův pravou branou postranní, levou pak společenstva Karlínská a za nimi věřící lid, pokud místo stačí. — Následovati bude první mše sv. v prvním chrámu Cyrillomethodějském v Čechách, a sice slavná pontifikální, kterouž sloužiti bude u přítomnosti p. kardinála J. Milost p. biskup Jan Valerian Jirsík. Zároveň bude sloužiti první tichou mší sv. u oltáře Marie Panny zakladatel jeho vdůst. p. kan. Würfel, a u oltáře sv. Václava vdůst. p. kan. Štulc, jenž před lety v jednotě kat. a „Blahověstem“ k stavbě chrámu toho

podnět dal a příspěvky horlivě sbíral. K svěcení a ke mšem sv. bude užito rouch (barvy bílé), obstaraných sborem paní a panen (viz v předu: Výstava paramentů č. 40—44, I a 16.) Na kůru bude se provozovati vokální mše od J. Krejčího, jenž zpěvy sám říditi bude, s vložkami: Graduale Brixiovo a Offertorium od Koželuha, ku konci pak „Te Deum“ od Veita k této slavnosti složené. Hlavní části mše sv. bude hlásati střelba měst. sborů. — K večeru bude požehnání a pak slavné osvětlení města.

Vedle zákonů církevních má se konati slavnost posvěcení chrámu s oktávou, bude tedy i v nově posvěceném chrámě Karlinském osmidenní pobožnost čili slavnostní oktáva. Každého dne dopoledne budou mše sv. sloužiti kněží domácí, Pražští i příchozí (od Roudnice přijde procesí a snad i z jiných stran). Odpoledne po hod. 5. bude kázání a litanie s požehnáním. Na každý den bude kázati jiný kněz, všichni pak na základě slov sv. Luk. 19, 9. „*Dnes stalo se spasení domu tomuto.*“ Spasení stalo se Zacheovi, že uvěřil v Krista, Syna Božího, spasení stalo se též národu našemu před 1000 lety, když sv. Cyrill a Method kázali víru v Krista Pána. Že pak nyní svědčové se snaží zvláště spisy bohaprázdnými, aby nám tuto víru v Krista, Syna Božího vzali, bude kázáno o prostředcích, jimiž bychom víru tuto neporušenou zachovali mohli.

D o p i s y.

Z Radnice 8. října 1863.

[Uvítání J. Emin. p. kardinála arcibiskupa.]

Dne 6. t. m. byl jsem svědkem velikolepé slavnosti, kterou město Radnice večer o půl 8. hod. ustrojilo svému milovanému arcipastýři, nejdůstoj. p. kardinálu arcibiskupovi Pražskému, Bedřichu knížeti ze Schwarzenbergu při jeho příští k birmování. Byla to věru doba slavná, radostná! Příroda sama ji slavila svým velebným tichem, a tam daleko na východě křižujících se blesků leskem. Ačkoli na nebi jasné planuly hvězdy, předce zatemňovala lesk jejich osvěta celého města, záře nesčíslných svítilen pestrobarevných, jakož i plápol pochodní, kahanců havířských a svící cechovních.

Středem tohoto plamenného moře, byv u slavnostní brány, na začátku horní ulice ze svěžího zelení pyramidálně ustrojené, nápisů a znakem arcibiskupským ozdobené od starších obecních uvítán, a u zámku sestoupiv od kněžstva osloven, kráčel J. Emin. s libeznou a laskavou, vůbec známou vážností ku chrámu při zvucné hudbě vý-

tečně kapely horníkův Sternbergských a ostrostřelcův Radnických, kteří krásu a ostrahu činíce, slávu tu tím více zvyšovali. — A což teprv mám říci o tom nadšení, kteréž všech přítomných myslí a srdcí se zmocnilo, když po vykonaných obrazech v chrámu Páně kapely nadřčené a sbor zpěváckého spolku Radnického před farním domem, kdež J. Emin. večerel, u prostřed přechetného zástupu lidstva v osvětě světél kouzelně se míhajících, rozličné kusy výborně provozovali, a zpěvem libezným city naše rozjárovali? Tímto lásky a úcty svých věrných oveček výjevem byl J. Emin. hluboce dojat, tak že vstana od stolu naslouchal zvukům těm s patrnou a zřejmě pronešenou spokojeností a duševní radostí.

Tak vítá, tak ctí pravověrné, zbožné stádece svého dobrého, obětovného arcipastýře, který neváže všelikých obtíží, svých sil a svého zdraví, bedlivě pečuje o spásonosný pokrm jich duchovní. Tak vítá a ctí ho tím upřímněji a srdečněji lid uvědomělý, jest-li přesvědčen, že i on, vůdce duší, mimo city k Bohu a králi, nosí v srdci svém i city vroucí k vlasti. A o tom dal nám k naší nevýslovné radosti skutečný důkaz dne druhého, 7. t. m., když před udělováním svátosti birmování od oltáře jal se mluvit k nám jazykem českým, jazykem naším materským, obrav sobě za předmět řeči své: *milování bližního jako sebe samého.* — Jakou útěchou zahorelo srdce naše v nás, když prosloviv zlatou průpověď miláčka Páně sv. Jana evangelisty: „*Synáčkové, milujte se!*“ vyprávěl nám, kterak tento světec, nemoha již pro vysoké stáří šířiti mnoho slov, toliko tato slova ve sboru bratří a sester mluvilal: „*Synáčkové, milujte se!*“

K této nejprvnější povinnosti křesťanské namlouval nás J. Emin. dojmavými slovy, a nevývratnými z Písma sv. důvody a to naší materskou mluvou, kterouž tak jadrně a vážně mluví, že jsme v duchu plesali, s největší napnutostí všeka jeho slova poslouchajíce a k srdci jich přijímajíce. Zvláště dojala nás jeho slova: „*Láska bratrská, láska k bližnímu jest ten první a pravý základ naší svaté víry, a kdo nemiluje bratra svého, tomu neprospívá víra.*“ Láska bratrská; toť ta trest, toť to jádro, toť ten kořen víry Kristovy a kdož tohoto jádra se nedrží, jeho nepožívá, jím se nekrmí a nesílí, kdo víru svou skutky na jevo nedává, tomu neprospěje víra, ať jest jaká, a kterákoliv. — Slova jeho nevymazatelně, nevyhladitelně vryla se do srdcí našich, a bohdejž, abychom podle nich všickni živi byli, všickni vespolek jako

bratří se milovali, jako synové a děti jednoho Otce, Otce nebeského!

Odpoledne o 4. hod. po skončení sv. birmování, posilniv 1067 birmovancův dary Ducha sv. u víře katolické, vyšel sobě J. Emin. v průvodu našeho veleb. p. faráře, Fr. Brádka, na Kalvarii a spolu na horu Nebe, kdež na zdar stromkův, letos tam na památku tisícileté slavnosti Cyrillomethodějské zasazených, s duchovní radostí pohlížel.

F. P. R.

Z jižních Čech v říjnu 1863.

[Zdi kolem hřbitovů a chrámův Páně.]

Bylť časové, kde takorůka šmahem vyklíží se hřbitovy z nejbližšího vřkolu a sousedství chrámův Páně ven za města, městečka a dědiny, a vykazováno jim místo mnohdy dosti odlehlé a vzdálené chrámu Páně. Děloť se to z rozličných příčin, dílem z ohledů zdravotních ve velikých a hlavních městech, kdež do roka nedim sta, alebrž i tisíce mrtvol uložilo se na posvátném katolíkům hřbitově, dílem i za tou příčinou, že hřbitov původně již malý co do prostranství, později nevystačoval mnohým osadám tak sice, že nemoha býti dostatečně rozšířen, nutně a nevyhnutelně jinam na místo od chrámu Páně odlehlé přeložen býti musel. Kde z takovýcho příčin vzdalovaly se hřbitovy od chrámu Páně, tam zajisté žádný rozumný nebude a nemůže ničeho namítati. Než tomu jest se co diviti, že často hřbitov se odstranil od chrámu Páně, kdež toho ni jedna ni druhá z uvedených příčin nevymáhala. Bylť to časové, kteříž pramálo, ba docela nic nevěděli o pohnutkách, za jakými na př. naše provincialní synoda od r. 1860 přeje sobě a žádá, „aby hřbitovy rozprostíraly se kolem chrámův Páně.“ (Syn. prov. Tit. V. cap. X. odst. I.) Bylť to časové čili raději lidé, jimž hrozně ležely na srdci zdravotní ty poměry a nejedněm byly snad ty jinak tiché hřbitovy trnem v oku, protože, ač němé, nicméně až tuze křiklavě a pronikavě mluvily připomínajice toho hořkého hosta, jemuž smrt říkáme, a jehož mnozí lidé mají příčiny se báti. — Než at již z jakýchkoli příčin stěhovaly se ty hřbitovy ven za města, městečka a vesnice; zdi hřbitovních šetřilo se, vyjímaje jedině veliká města a ony zůstávaly kolem starých opuštěných hřbitovův státi nedotknuty a bývaly jakousi ohradou a ochranou samých chrámův Páně.

Než co naplat, i na tyto zbytky bývalých hřbitovův došlo a místy se odstraňovaly snad jedině proto, že i při pohledu na tyto zdi vkradlo se a vloudilo tiše jakési „Memento mori“ do mnohé ubohé duše.

Ano stávalo se, než doufejme, že nyní po naší provincialní synodě nebude se více stáovati, že se bořily a odstraňovaly zdi kolem bývalých hřbitovův z rozličných časem jalových a lichých příčin ale vždy jen dle našeho přesvědčení na ujmu a škodu samých chrámův Páně. A bylo by to zajímavé a časem také bolestné a smutné, vydati se na pouť a jíti od chrámu k chrámu a slyšeti příčiny, proč nejedna ta svatyně ztratí své nejprve svůj hřbitov zbavena byla později ohrady hřbitova i své. Nuže učinme s čtenáři malou procházku a poslyšme, co nám ti chrámové budou vypravovati.

Tam na severozápadní straně mluví jeden chrám bolestným hlasem: „Míval jsem zeď kolem sebe, ale již nemám. Co na tom? pomysli si. Inu ovšem, to se snadno řekne. Ale považ: tu ten pastucha z poblížkého dvora žene den co den proti mnohým a tolikrát opakovaným zákazům mých strážců skopový dobytek kolem mne samého a přispívá-li tou měrou k čistotě prostranství kolem mne rozloženého a druhdy mým osadníkům posvátného? Tu na straně východní zrovna za hlavním oltářem musí má základní zeď sloužiti za místo odpočinku a za podstavec nášim, s nimiž usazuje se celé hejno štěbetavých ženských mluvčic často o věcech, jež na blízku svatyně nejméně mluvití sluší. Jindy za krásných jarních a letních dnů ta nevázaná mládež huláká kolem mne hrajíc o boby a mičem časem tak živě a ohnivě, že okna cvrnkají a sklo lítá do vnitř i ven, a kostelní pokladnice pláče nad neplechou, již druhdy bránila a zamezovala odstraněná zeď.“ Tak by mluvil tento chrám Páně a jiný by vypravoval, jak mnohem hůře bývá zneuctíván jedině za tou příčinou, že zbaven jest své ohrady; kterak i pobožnost věřících bývá rušena, o tom mohli bychom vypravovati z vlastní zkušenosti zmiňujeme se jen o jednom případě, kde krůta z poblížkého dvora přivřenými dveřmi vtrhla se do chrámů Páně a svým nelibým krákaním vytrhla z zpěvu v kostele shromážděnou školní mládež a z modlitby ostatní věřící.

Než nyní rozvineme a rozeštřeme před očima čtenářův obrázek, aby viděli jakým způsobem přicházejí chrámové o zdi, tyto své ohrady a ochrany. — V jedné obci osadě měli chrám Páně obehnaný zdi tu a tam ovšem porouchanou, avšak v celku dobrou a dosti bytelnou, tak že oprava nebyla by vymáhala velikého nákladu. Hřbitov, jež druhdy zeď tato objímala, byl již sice přeložen, avšak zeď sama zůstala co ohrada chrámu Páně státi. Slavný patronátní úřad, nedíme patron, neboť ten

šlechtný jest a vzor všech p. patronův a dal jak uvidíme spasitelné naučení a popokynutí svým sluhům, — dílem by byl nerad co dal na opravu dílem i také rád něco udělat navzdor duchovnímu správci, o němž dobře věděl a ujistěn byl, že tak snadno nedopustí a nepřivolí odstranění zdi. Navedl tedy občany vesnice a celé osady, jimž namluvil dříve, že budou muset přispívat na opravu zdi nevím co, aby podali žádosti za odstranění zdi kostel obklopující, a mezi důvody této žádosti byl také ten, ovšem směšný, že noční dobou za zdi hřbitovní zloději (!) úkrytu nale-
zají. Vše bylo již navlečeno a dělo se po-
tají a za zády duchovního správce, jenž ani
nejmenšího netušil. Zatím sklaplo i jed-
nomu, i druhým. Žádost dotčená a celá
záležitost dostala se do ruky střídákovy,
jemuž příslušelo, k vyjádření, tento obrátil
se na faráře žádaje o jeho dobré zdání;
ale ten neohrozně se oprel drzé žádosti
znaje její špinavé pohnůtky a odkryl jak
liché a plané důvody pro odstranění zdi tak
i nerozum občanův a osadníkův úřadem
patronátním obalamucených, jenž k vůli
uspořené několika zlatých, ač je ani sám
ani patron, alebrž kostelní pokladnice jakž-
takž zámožná dáti měla, hotov byl obna-
žiti chrám Páně a zbyatí jej zdi a tak vy-
dati v šanc veselíkům možnému zneucti-
vání. Než věc přišla k uším vyšešeného
a šlechtného patrona, jenž nařídil, nejen
dokonalou opravu zdi, alebrž také zevrub-
nou opravu vnitřní i zevnitřní svatyně samé,
tak že mlo jest do ní vejít a tam trvati
na modlitbách. A co tomu říkala pak osada
a občané té vesnice, kde stál a stojí až
posud opravený chrám Páně? Inu jsou rádi,
že mají opravenou zeď kolem chrámu, že
mají ozdobený chrám, jsou rádi, že se jim
nestalo po jejich nerozumné žádosti a že
mají tak štedrého patrona. A od té doby,
co zeď hřbitovní jest opravena, již není
slyšeti ztesk občanův, že by poskytovala
útluku a úkrytu zlodějům!

Povíme jiný příběh ne vymyšlený, ale-
brž ze skutečnosti vzatý a nedávno zběhlý.
Známe město, kdež starožitná a historicky
pamatná zeď hřbitovní chrám Páně otáče-
jící jest odstraněna. „Proč pak dala se
ta památka, ta starobylá zeď pryč?“ tážeš
se přijda do města. Inu k vůli okrase
města, odpoví se ti, k vůli tomu, že zeď
vetchá jsou sesutím prý hrozila a oprava
její velikého byla by stála nákladu, a po-
něvadž inu poněvadž to byla dobroli-
bezná vůle jistého pána, jenž rád si za-
brával na všemocného pána a při své ne-
obyčejné pečlivosti a starostlivosti háł se,
aby ta vetchá zeď nepochovala několik ži-

votův lidských. Ale nastojte! zeď vykři-
čenou a vyličenou na patričních místech
co vetchou a životům lidským nebezpečnou
trhají *prachem*, a čela bořících a bručících
nádenníkův a osadníkův řinou a polita jsou
hojným potem, a ruce mozoly pokryté a
na těžkou práci zvyklé sotva tesák vraziti
mohou do zdi podobné slité skále. Tu máš
to jest ta vetchost zdi, kteráž na jednom
nebo druhém místě v pravdě chatrném byla
by se dala opravit a zajisté byla by pře-
čkala i toho pána, jemuž neustále byla tr-
nem v oku, i ty měšťany, kteříž dali zka-
ziti a skáceti dějepisnou památku, svědčící
o katolickém smýšlení dávných předkův
jejich. A nyní, milý čtenáři, pojď a podí-
vej se, co se děje. Dobytek vyběhší z nej-
bližšího dvora letí na stromky nedávno vy-
sázené na bývalém starém hřbitově, ožirá
a obryzuje ratolesti mladistvé; časem ba-
bička vyvede kravičku na pastvičku, na
tu lebedu, ohnící a jinou travičku bujně
pučící tam kolem chrámu Páně; časem šte-
betavé husy usednou před hlavním vcho-
dem svatyně a povídají si leccos, a zdá
se chvílemi, že by měly chut podívat se i
do chrámu. Jindy stávalo množství lidu
nábožného před kostelem, ale předce za vy-
sokou zdi hřbitovní, a nyní stojí što, dvě
stě lidí a časem ještě více venku před chrá-
mem na veřejném místě, a povoz po šlinci
rachtající rozptyluje pozornost do kostela
přišlých a vytrhuje samého kazatele, kte-
rýž jej vidí dveřmi, jež pro množství lidu
otevřené zůstati musí. Jindy hořivaly svíce
tíše na oltáři hlavním a nyní větrem že-
noucím se ze silnice dveřmi otevřenými do
chrámu planou až běda. Jindy prach od-
rážel se o vysokou zeď hřbitovní a nyní
vráží a táhne se bez překážky do svatyně
a usazuje na stěnách a oltářích. Nuže, toť
jsou ty výhody plynoucí z odstranění zdi
hřbitovní.

A poněvadž jsme již počali a za-
chování zdi kolem kostelův stávajících přim-
louvatí se jali, povíme jen ještě, kterak
v jednom na jihu ležícím městečku českém
nedalekém onoho výše jmenovaného města
mají též spasitelný úmysl okrášlit si a po-
rozšířiti náměstí a postarati se o okrasu
domu Božího odstraněním hřbitovní zdi.
Zeď sice až posud stojí, ale hřbitov vysá-
zen jest stromky, tuším vonnými lípami,
z nichž časem bude pěkné stromořadí, v
jichž stínu bude příležité a pohodlné místo
k procházkám, zábavným rozmlouvám, v
jichž stínu mlo bude poseděti na lavičce
k tomu schválně uchystané. Až prý jen čas
zákonem vyměřený, po který starý bývalý
hřbitov musí zůstati netknutý, uplyne; pak
prý se vypoví služba té staré zdi, ač jakž

takž zachované a co nepotřebné historické haraburdí rozhází se a poskytne laciný kámen k vydláždění náměstí o nenepatrný kus rozšířeného. Odstraní-li se také ten hnojník na západní straně k posavadní zdi hřbitovně těsně přilehající, či zůstane-li co ozdoba náměstí a prostranství kostela nejbližšího, nepovídá se, jakož také nevíme, zdaž na to velemoudří a opatrní páni pomyslili, kterak by se dal zameziti přístup drůbeží a dobytku k chrámu Páně. Na každý způsob jsme žádostivi, přijdli k tomu a vyplnili se tužba jistých lidí onoho místa, jakož vůbec jsme žádostivi, zvěděti, bude-li i po naší provincialní synodě dále panovati ta roztomilá praxis, rušiti zdi u bývalých hřbitovů kolem chrámu Páně stávající a vydávati svatyně v šana všelikým možným zneuctěním a nepřijemnostem, o nichž vypravovati může a musí jen ten, kdo měl to štěstí či neštěstí býti strážcem chrámův vsí zdi a ohrady zbavených. Kde takových zdi až posud stává, at zůstanou, a jeli třeba, at se opravují: to by mělo býti pravidlem i duchovním správěm i osadníkům, jimž záleží na tom, aby chrám Páně anebo aspoň jeho nejbližší vůkolí, bývalý to hřbitov, nebylo zneuctíváno, a k vůli uspořené nějakého časem dost nepatrného nákladu na opravu potřebného, jakož i ne k vůli choutkám a libůstkám jistých lidí neměly by se rušiti a bořiti zdi kolem svatyní a jinde kolem hřbitovů stávající, jako se to dělo bohužel často na základě zprávy lečjakého pisálka.y.

Kronika.

Z Prahy. V předešlém čísle oznámenou instalaci vd. p. děkana Mik. Tomka za probošta metr. kapitoly vykonal dne 8. t. m. J. M. světici p. biskup Petr Krejčí, jenž pak vdůst. kapitolou za děkana zvolen od nového p. probošta sám též instalován byl.

— Milosrdné sestry z mateřince u sv. Karla Borom. v Praze koupily a opravily v Karlíně blize nového chrámu Páně dům, v němž 4 sestry již se ubytovaly. Povedou péči o mládež ženskou od narození až k dospělosti, budou mít „jesličky“, opatrovnu, budou učiti dívky ruční práci a sv. náboženství všedního dne k večeru a v neděli odpoledne.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili pp. Frant. Vojt. Perútka, bohoslovec v Olomúci; Jos. Hausmann, far. v Těšenicích; Jan Brdlík, far. v Dláždově; Karel Florian, kapl. v Nýrsku. — První podělní kniha „Evangelium sv. Matouše“ vyloženo od prof. Frant. Sušila vyjde tiskem za několik dní a bude jí podělen každý,

kdo do konce t. r. přistoupí. Expedice knih bude v kněhupectví B. Stýbla.

— Kněz řádu premonstratského, vp. Dominik Urban, odebral se dne 6. t. m. do Ameriky, kdež ve Spilleville (stát Jova na severu) duchovním pastýřem bude. Z kněhupectví B. Stýbla obdržel některé knihy darem pro Čechy v Americe a jak „Nár. Listy“ oznámily daroval jemu úročený p. Frant. hrabě Desfours-Walderode krásné velum a pláštík na ciborium pro nový kostel Spillevilleský.

— V neděli dne 18. t. m. posvěti JEso. nejdůst. p. biskup Kralohradecký kříž na novou věž v Čáslavi.

Z Vídně. O slavnosti sv. růžence sloužil zpívanou mší sv. v chrámě řeholníků sv. Dominika, jakož i odpoledne slavný průvod vedl a po něm slavnost požehnáním a chvalozpěvem „Te Deum“ ukončil J. Emin. apošt. nuncius na čís. dvoře, Mons. Mariano Falcinelli. Na oltáři hořelo více než sto svíc. — Předseda jednoty kat. tovaryšů dr. Gruša stal se profesorem pastýřského bohosloví na vysokých školách Vídeňských.

— K pohřbu nejdůst. biskupa Ign. Feiglerle sešli se dne 1. t. m. ve Sv. Hypolitě 204 kněží. Průvod vedl arcibiskup Vídeňský, J. Em. kard. Rauscher máje po boku p. biskupa Lineckého a světícího p. biskupa Vídeňského. Přítomni byli též prelátové řádů, zástupcové metrop. kapitoly Vídeňské a kapitoly Linecké.

— Dne 3. t. m. zemřel ve Lvově armenský arcibiskup (Marcjanopolský in part. i.) a bývalý biskup Janovský a v Podlachie, Jan Marcell Gutkovski, v 88. r. věku svého. Před lety byl od vlády ruské, jakožto politicky podezřelý uvězněn a pak za hranice rakouské vypovězen. Aby se místo jeho osaditi mohlo, byl jmenován arcibiskupem in partibus. Žil ve Lvově v klášteře Františkánském. Rusko vyplácelo mu 3000 zl. na rok; z toho mála činil mnoho dobrého a co mu na sklonku života zbývalo, odkázal účelům církevním.

Z Italie. Smíme-li věřiti listům politickým, stahuje se opět krutá bouře nad Římem. Už prý dáno z Paříže pokynutí, aby tajné archivy z Vatikánu přeneseny byly na místo bezpečnější; francouzská posádka opustí prý město Řím, a král poctivec Viktor Emanuel naplní Řím vojskem svým, aby ho chránil „před Garibaldiány.“ Naproti tomu roznáší se pověst, že Španělsko přispěje k ochraně sv. Otce. — Když dne 21. září král Viktor Emanuel do města Monzy vjížděl, ujížděli z něho druhou branou Mons. Caccia s kapitolou. K uvítání krále nebylo zástupců duchovenstva, později dostavili se sice dva kanovníci osvědčující svou oddanost, však to nepro-

spělo, uprchlíci jsou u vyšetřování, že krále nepoctili. (Vat.)

Literní oznamovatel.

— Utěšeným ostrůvkem v moři lecjakých obrazů a obrázků, které doba naše urodila a rodí, jest dílo právě umělecké, vydané nákladem Mikoláše Lehmana v Praze, míníme „Edessen-ské Vyobrazení tváře Krista Pána.“ Barvotisk Zamarského a Ditmarše ve Vídni. Original jest majetnost sv. Otce Pia IX. Obraz ten schválen listem J. Emin. kardinála Antonelliho v Římě dne 14. února 1861. — Vážné a poněkud i útrpné vzezření Boha člověka vzbuzuje důvěru, ano nutí pozorovatele, aby blíže přistoupil a obraz uctivě políbil. Vydání jest dvoje, jedno — titulní obraz k spisu „Christus-Archäologie“ (viz „Blah.“ r. XII (1862) čís. 15. a 23.) — na větším papíře za 50 kr., druhé ve velkém rozměru (17 1/2" zvýší a 14 1/2" zšíří) olej. barvami na plátně, neb papíře nataženém na plátně za 6 zl. bude vzácnou ozdobou příbytků, jakož i kaplí a menších oltářů.

— Tiskem a nákladem kat. kněhkupectví B. Stýbla vyšli: „Bibličtí příběhové Nového Zákona.“ Pro školy uspořádáno od D. a Š. První půlletí. Druhé vydání v 8° stran 114. Knihy té užívá se ve IV. třídě gymnas. a v I. třídě na vyšší škole realní.

— V insertní části „Nar. Listů“ dočtli jsme se návesti p. A. G. Steinhausera, kněh-kupce Pražského, že právě u něho vyšel a ve všech (?) kněhkupectvích k dostání jest I. sešit znamenitého (bohužel!) díla: *Život Ježíšův* od Renana. Pan Steinhauser schvaluje spis ten řka, že „úspěch, jakého se tomuto dílu, jež rozprodáno v mnoha 100.000 (?) výtiscích, dostalo, jak v původním vydání francouzském, tak i v překladech, podává nejlepší svědectví o jeho vnitřní ceně (?). Není pochybnosti, (?) že také české obecnostvo přízní svou počtí knihu, ježto psána jest se stanoviska čistě rozumého a přísně dějepisného.“ (?) — Podivno, original vydává se za pouhý historický román a překlad jest už pasován na dílo „přísně dějepisné“! V těchto listech (č. 239) osvědčuje p. Václav Bambas na docházející ho dotazy, zdaliž dle začátečních písmen V. B. jest překladatelem toho spisu, že není, „nikoliv snad pro obsah spisu, (?) nýbrž toliko pro způsob překladu.“ — O p. nakladateli Steinhauserovi již byla řeč v listech těchto. Tehdejší zprávu „Pěstouna Mor.“ opravujeme v ten smysl, že, jak se dovídáme, p. A. G. Steinhauser jest — křesťan a i Čech. — O Renanově spisu podali jsme úvahu proslulého učence v předešlém čísle, kterak s ním soudí jiní, povíme budoucně.

— „Posvátné kazatelny“ vydán svaz. II.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Jiří Schumak, farář v Přimdě, dne 26. září.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
 p. Jos. Machulka, farář Těnovický, za zповědlníka při metrop. chrámu v Praze;
 p. Jos. Staab, za far. v Bezručích (Weseritz);
 p. Tomáš Novák, kapl., za admin. v Račiněvsi;
 p. Jos. Zennefels za administ. do Přimdy;
 P. Gerard Muhr, kněz ř. premonstr. v Teplé za kapl. do Litic. — V hrabství Kladském:
 p. Albin Stein, za kapl. do Eisersdorfu;
 p. Jos. Grüger, za kapl. do Oberhannsdorfu;
 p. Jos. Anft, za kapl. do Altwilmsdorfu;
 p. Albert Knauer, za kapl. do Schreckendorfu;
 p. Frant. Christ, za kapl. do Reinerzu;
 p. Amand Kolbe, za kapl. do Rosenthalu;
 p. August Anlauf, za kapl. do Kislingswaldu;
 p. Ant. Niesel, za kapl. do Neuwaltersdorfu;
 p. Arnošt Hoffmann, za kapl. do Neurode;
 p. Jan Roesler, na výpomoc do Konradswaldu.

Na odpočinutí dán:

- p. Karel Ott, farář v Paulusbrunn;

Upřázděná místa:

Těnovice, fara patron. metrop. kapitoly Pražské, od 2. října.

Paulusbrunn, fara patron. nábož. matice, od 2. října.

Račinoves, fara patron. p. Ferd. knížete Lobkovic, od 7. října.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

- P. Alois Růžička, kněz ř. premonstr., bisk. notář, v Želivě dne 26. září (nar. v Praze 5. června 1795, kněz od 24. srpna 1822).
 P. Kvirin Svoboda, kněz ř. premonstr. v Želivě, bývalý ředitel gymn. v Německém Brodě, dne 29. září (nar. v Hradci Králové 26. července 1796, kněz od 24. srpna 1819.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Antonín Pipota, zámecký kaplan a osob. farář v Dymokurech, za faráře do Žlunic;
 P. Julius Plaschke, kněz ř. sv. Augustina, za proz. katechetu na hlavní škole ve Vrchlabí.

Na odpočinutí dán:

- p. Ignác Vlach, farář ve Vlkanči.

Upřázděná místa:

Vlkaněč, fara patr. p. rytíře Neupauer-a, od 7. října do 18. listopadu.

Náchod, děkanství patr. p. knížete Lippe-Schaumburga, od 8. října do 19. listopadu.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyrilla a Met. p. Hněvkovský, koželuh v Příbrami 1 zl.

p. Bran. v M.: Dáme redakci Kancionalu.

p. M. D. Přišlo pozdě.

Dopisy z Kladna a z Kouřimi přístě.

p. K. J. H.: Až po té slavnosti.

pp. J. S., μ. a jj: poshovájte.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—1.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz **FRANTIŠEK SRDÍNKO**.

**Předpláci se
v expedici**
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Reč Jeho Eminence, nejdůst. pana kardinála arcibiskupa Pražského,

Bedřicha knížete Schwarzenberga,

při svěcení nového chrámu Cyrillo-Methodějského v Karlíně, dne 18. října 1863.

V Kristu Nejmilejší!

Konečně tedy zavítal nám tento den, po němž dávno již toužilo srdce naše; — den zajisté slavný, kterýž nám učinil Hospodin, abychom se radovali v něm; neboť již kyne požehnaná doba slavného posvěcení chrámu tohoto! — doba to velebná, pro obec Karlínskou důležitá, ano pro veškeru milou vlast naši radostiplná a pamětihodná!

Hle, krásný, velikolepý stánek Boží již zdobí staroslavnou, stověžatou Prahu naši, která od věků množstvím a krásou chrámů svých jediná ze všech měst svatému Římu se podobá! — Hle, nový svědek, důstojný pomník živé víry a lásky naší povznáší se tu vzhůru k nebesům, a výmluvným slovem hlásati bude potomkům, že víra ta a láska křesťanská, kterouž po vlastech našich šířili svatí bratři Solunští a jich učenníci, po tisíci letech v krajích těchto ještě nevyhasla; že zbožná mysl a štědrá obětovnost, kterouž jsme po slavných otcích zdělili, v srdci našem ještě nevymřela! —

Dvanácte let tomu, co jsme onen maličký, prozatímní příbytek Boží posvětili, devět pak, co jsme počali kopati základy tohoto nového chrámu; — a hle, Nejmilejší! dnes již plesá srdce naše při pohledu na velebnou tuto Svatyni, kteráž oděna jsouc v roucho slavnostní jako nevěsta očekává ženicha svého a po tom touží, aby se v ní, jako někdy v domě Zacheově uhostil Božský Spasitel! — — — A tomuto přání chceme dnešního dne vyhověti. Dnes totiž bude chrám tento zasvěcen službě Boha živého na jméno svatých apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje; dnes bude posvěcený chrám odezdán obci zdejší, kteráž se ode dneška v posvátných klenbách jeho shromažďovati bude k službám Božím.

Tať příčina vznešené slavnosti dnešní, kteráž radostně pohybuje veškerým Karlínem, Prahou i vlastí; tať jest příčina, proč jsme se v tak hojném počtu kolem této svatyně sešli z blízka i z daleka, všichni pak s radostí! — — Já zajisté s radostí přišel jsem, abych s laskavou pomocí nejdůstojnějších pánů bratří biskupů vykonal obřady, jež Církev svatá při svěcení domů Božích nařizuje, a doufám, že Vy všickni modlitby naše prosbami svými pobožně provázeti budete. — — —

Dříve však, nežli k práci této přikročíme, sladká nutí mne povinnost,

abych z plného srdce svého velebil Hospodina, jenž dílo toto vzbudil, práci pak požeňnání dával. Tolikéž musím tuto veřejně vysloviti hluboké díky nejjasnějšímu císaři a králi našemu Františku Josefovi a nejmilostivější choti jeho Alžbětě! — Oniž vznešenou přítomností svou oslavili kladení základního kamene a napotom královskou milostí svou dílo toto podporovali.

Srdečné díky buďtež Vám, velectění bratří a synové! kteří jste byli původcové bohumilého tohoto díla a v šlechetném zápalu slovem i písmem k podniknutí tomuto vyzývali a rozněcovali srdce milých rodáků. —

Díky Vám všem přítomní i nepřítomní dobrodincové! jenž jste od domu k domu chodili, prosíce a sbírajíce almužny na tento dům Boží! — Hospodin odměníž Vám za každý krok, který jste pro čest a slávu Jeho učinili. — Díky Vám, šlechetní pánové! jenž jste s neunavenou horlivostí stavbu spravovali a řídili; jakož i Vám, štědrí dárcové, kdož jste buď penězy, buď stavivem aneb jinými vzácnými dary přispívali. Jinena Vaše buďtež zapsána v knihách života věčného, a se Svatými budiž lós Váš!

Vroucí díky Vám, vznešené paní a šlechetné dcery křesťanské! jenž jste se žalmistou Páně „zamilovaly sobě okrasu domu Božího!“ Kýž Vás za to ozdobi Hospodin rouchem milosti a slávy nebeské! — Díky Vám všem, stateční umělcové a pilní dělníci! kteří jste uměním a prací rukou svých vzdělali přemilý tento stánek Boží! Hospodin žehnejž i dále pracem Vaším a uveďž Vás jedenkrát do jasných stanů vlasti blažené!

A poněvadž, Nejmilejší! vroucí díkyčinění jest bezpečné rukojemství nových milostí, kojm se tou nadějí, že šlechetní dobrodincové neustanou i dále pečovati o slávu a velebnost svatého domu tohoto, aby znenáhla se doplnilo, čeho se ještě nedostává. —

Již pak obracím se k Vám, rozmilí občané Karlínští! a raduji se s Vámi, že máte nyní tak slavný chrám Páně, jenž jest a vždycky bude přední okrasou města Vašeho! — Vám dnešního dne odevzdávám spanilý tento dům Boží; pro Vás vzdělán a zbudován jest z velikých darů a obětí přemnohých dobrodinců; i buďtež jim při každém pohledu na tento chrám vděčni; milujte okrasu a slávu jeho! — U prostřed sídel a domů Vašich máte již vlastní velebný dům Boží! — — Jako dle svatého evangelium Spasitel pravil k Zacheovi: „Dnes v domě tvém musím zůstatí;“ rovněž tak přebývati bude On v chrámu Vašem dnes i po všechny věky budoucí. Zde chce rozdávatí Vám i dítkám Vaším drahé poklady pravdy, milosti a lásky své! — Sem tedy spěchejte vždy s horlivou dychtivostí! — Zde poslouchajte pilně a uctivě slovo Boží; neboť kdo z Boha jest, slovo Boží rád slyší! — Ó jaký to smutný pohled na osadu, kteráž po slovu Božím netouží, a jen nedbale se schází na kázání! na osadu, kteráž se spouští kostela! Na takové osadě snadno a brzy se rozšíří a zroste nedbalost mezi rodiči, nevděčnost mezi dítkami, rozpustilost mezi mládeží, nevěrnost mezi manželi, nepočetnost mezi čeládkou, nespravedlnost mezi hospodáři, nevěra a bohaprázdnost, zpousta a nemravnost mezi vším lidem! — Tomu nebudiž tak mezi Vámi! alebrž přicházejte rádi na slovo Boží a sedíce tu jako Maria u nohou Mistra svého, slyšte hlas Jeho, neb On jediný má slova života věčného, dle Něho se řiďte, a zajistě dobré, šlechetné a spanilé mravy křesťanské budou zdobiti Vás i osadu Vaši! V chrámu tomto uhostí se dnes dobrý pastýř Váš, a bude bydleti mezi Vámi, aby Vás, draze vykoupené ovečky své, krmil mannou nebeských milostí! — Co pravý, velikonoční beránek bude se ode dneška zde za Vás obětovati v nejsvětější oběti, a co věčný velekněz Váš a biskup duší Vašich velikým hlasem za Vás k Bohu Otci volati! — A

z této předrahé oběti poteče sedmerým pramenem svátostním milost a spasení duším Vaším; — tu otevře se v koupeli křtu svatého novorozenátkům Vaším brána nebeského království: zde ve svaté stolici zpovědní budete zbavováni všelikých nehodných pout a vazeb hříchů a nepravostí! Zde na posvátných oltářích lámati se Vám bude chléb andělský, kdykoli po něm budete lačněti! Tu též přísahati budou sobě snoubenci lásku a věrnost manželskou až do smrti, prosíce o požehnání církevní; tuto a odtud posvěcován a zušlechťován bude život rodinný, základ to lidské společnosti. Odtud přicházeti bude nemocným a k smrti pracujícím pomoc a posila k šťastnému boji v poslední hodině smrti! — Odtud též žalostný hlas umráčku zvěstovati bude ostatním bratřím úmrtí Vaše! Zde, Nejmilejší! Církev svatá konati bude za Vás modlitby i tehdaž, když oči Vaše zhasnou, a uši slyšeti nebudou; Církev katolická na tomto místě na Vás zpomínati a za Vás modliti se bude, až v chladný hrob kosti své složíte, a když žádný více na Vás nezpomene! Ejhle, milí osadníci! tímto způsobem bude dům tento pro Vás všechny domem milosti a spasení! — Nuže tedy, sem s radostí spěchejte, kdykoli slavný hláhol zvonů volati Vás bude k službám Božím! Město Vaše rychle se rozšiřuje, obyvatelstva přibývá, tak že osada Vaše přes patnáct tisíc duší čítá; zajistě tedy v zasvěcené dny Boží hojným počtem svým naplníte prostranné síně velebné této Svatyně. — Nerozbihejte se bez příčiny do jiných kostelů, nýbrž jsouce oudové jedné obce a osadníci jedné fary, obcujte službám Božím nejraději ve svém vlastním farním kostele.

Ó jaký to utěšený pohled na osadu, která u valném počtu na místě svatém shromážděná před velebností Božskou na kolena padá; tu všickni jako oudové jedné rodiny, jako dítky jednoho Otce nebeského, jedním hlasem Jemu prozpěvují, jedněmi ústy k Němu volají, jedním srdcem Jemu prosby a vzdechy své přednášejí! — Vždycky bývám velice potěšen a hluboce dojat, kdykoli patřím na osadu v chrámu svém četně shromážděnou; neboť tu vždy na mysli mi tane vidění miláčka Páně: „Ejhle stánek Boží mezi lidmi; i budeť On Bohem jejich a oni budou lidem Jeho!“ — Největší, Bohu nejmilejší okrasou velebného tohoto stánku Božského budete zajistě Vy sami, moji Drazí! když se v něm hojně a nábožně budete scházeti! —

Ó tedy chvátejte, kdykoli tomu práce Vaše a péče o vezdejší život dovolí, s radostným srdcem do tohoto domu Božského! — Zde u svého Spasitele hledejte a zajistě vždy naleznete útěchu v zármutku, sílu v pokušení, ochranu v nebezpečí, pomoc v neštěstí, milost a milosrdenství v poslední hodině Vaší. —

Ty pak, milý Pane Ježíši Kriste! kterýž jediný spomoci a potěšiti můžeš, rač milostivě dáti, aby každý, kdožkoli Tebe zde vzývati bude, vyslyšen byl a potěšen.

A Vy, svatí patronové naši, Cyrille a Methode! k jejichžto účtě velebný tento stánek jsme zbudovali, orodujtež za nás u trůnu věčného Slitovníka! Vyproste požehnání milé vlasti naší, by pokoj obecný a blaho občanské v ní veždy kvetly; — požehnání císaři a králi našemu, by moudrost s výsosti byla na Něho vylita a srdce jeho rosou nebeskou bylo skropeno; vyproste nám mír svatý, bychom se z milého pokoje a náležitého pořádku těšiti mohli! — Orodujte za Církev svatou katolickou, aby ji oslavil Kristus zvláště za časů nynějších, aby světu jasně a zřejmě se ukázalo, že brány pekelné nemohou přemoci jí! — Požehnání vyproste nynější hlavě Církve svaté, Piu IX., aby Hospodin zachoval jej a nevydával v ruce nepřátel jeho! — požehnání všem dobrodincům tohoto chrámu Páně, by žádný bez odplaty

nezůstal, kdož k jeho zvelebení laskavě přispěl; požehnání velebnému duchovenstvu, kteréž při tomto chrámu svatém pracuje a pracovati bude, aby ještě jiným k blahoslavenství pomáhají, i sami blahoslavenství oučastnými se stali; požehnání vyproste všem zdejším osadníkům, aby víra svatá v nich byla rozmnožena a ušlechtilost mravů v nich se jevila; požehnání jejich obchodu a průmyslu, jejich poctivým snahám a řemeslům! Mocná přímluva Vaše opatrujž je a nás všechny ode všeho zlého, a po cestách vezdejších vedtež nás k otčině nebeské! Amen.

Chrást sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně.

Bledolící luna trůní na nebesku
jako kněžna v plném ozdobená lesku;
kol ní v slušné řadě hvězdy, družky milé,
k službě paní, vyšlé z hradu, povždy čilé.
Ku oslavě kněžny noci nebe celé
roucho nese divné krásy, modroskvělé,
beze vrásku, jehož zlaté lemování
povolně se k zemi v řasu vášněm sklání.
Bledolící luna vlídně hledí dolů,
s ní i věkomladé družky ve plápolu.
V rosných perlách září jasné její krásy,
nad níž v roznicení zemský obor jásá.
Aj kam, luno, hledíš s touhou se své výše,
choeš snad sstoupit dolů do pozemské říše?
čili spěcháš s celým dvorem v cizí země,
hledat nových krajů, zřítí jejich plémě?
„Aj slyš! doprovázím chodce ve průvodu,
spěchající do Čech k posvátnému hodu.“

S výše nebes kráčí průvod, v jehož předu
jsou dva rodní bratři, podivného vzhledu.
Plný vous se vlní v jejich klidné tváři,
oheň nadpozemský z očí obou září.
Roucho běloskvoucí, řasné až až k patě
v lesku samovlastním skví se přebohatě;
kročeť jejich, krok též druhů, jesti vážný,
jistý, jako by jej vedl anděl strážný,
a kam v lehkém kroku noha jejich kročí,
vše se v nové krásě omlazené zočí.
Průvod v tichu nočním kráčí dál a dále,
prozpěvuje písně nebes neustále,
a to zvukem takým, který jímá hrudi,
spolu v srdci radost nevýslovnou budí.
Probuzení pěvci lesa k chodcům spějí,
snad se od nich novým písním učít chtějí?
Kvítky, hle, před nimi s úctou hlavu kloní,
z utroby své tráva slzu blahou roní;
potok šumí v toku volném sladkotemně,
bor mu s výše skalné odpovídá jemně.
Vše je z blízka, z dálky vítá mluvou svojí,
vše se k uvítání hostů vzácných strojí;
než sbor cestovníků jímá jenom cesta,
aby již již došli *Karlínského* města.

Sličných věží dvě, aj! vítá jejich zraky,
zirájících zbožně vzhůru nad oblaky,
tam kde luna jasná okem, plným lásky,
provázela zástup cestou hvězdné krásy.

Průvod chodců na chrám hledě s vděčným okem,
zapěl sladkou píseň, a pak lehkým krokem

kráčí v rytmu rajských zvuků blíž a blíže,
tam kde vzhůru pne se nový stánek kříže.
Vše kol zůlíbáno lunou v spánku bylo,
jakby v jistém lůně matky dobré snilo;
i ta Vltavěnka, pozbavená vánku,
hověla si v klidném rozložená spánku.
Ticho slavné, vyšší vykouzlené mocí,
vládlo mile kolem chrámu v této noci.
Kolem chrámu průvod kráčí v noční chvíli,
a pak s touhou v oku k ladným dveřím plíí,
kteréž nedotknuté hned se otevřely,
jak by slovem mocným rozkaz k tomu měly.
Vstoupí *Method*, *Cyrill*, vůdci přední sboru,
za nimi hned jiní svatí s nebes dvorů,
Prokop, Jan a Vojtěch, Václav s Lidumilou,
jiní světci České vlasti s chuzí čilou.
Jdouce chrámem přišli v předu ku oltáři;
hle, ten zplanul rychle v jasnomodré záři,
a v ní obraz Cyrilla a Methoděje
v lesku nebeském se na ně vlídně změje.
Září divnou celý stánek pozaplane,
chrámem ambra vonná dechem rajským vane.
Od oltáře zvedne *Method*, biskup svatý,
vzhůru k nebi zrak svůj pobožností znatý,
a co nádra v sobě bohoplná tají,
ústa zvukem chvály, prosby šepotají:
„Před tisíci lety šel jsem ze své vlasti
na Moravu s bratrem kázat slova slastí,
jaké v sobě chová spasné nebes símě,
pěstované hlavou Církve v svatém Římě.“

První práce naše v slavném Velehradě
zdárné květa, jako stromek v dobrém sadě,
který roste, svěží větve svoje stinné
neustále šíří plodně v kraje jiné.
V krátce Moravané v stínu Církve stáli
věrní Bohu, láskou k Němu mocně pláli;
obnovena byla námi tváře duší,
jejíž boholibou krásu hříšnost ruší.
Odsud záře jasná v Českou zem se lila,
Bořivoje když má ruka pokřestila,
a mi přáno bylo k Vyšehradu jíti,
na knížecím dvoře, v Českých krajích dlíti.
S touhou otce, o své syny pečlivého,
do Čech z Velehradu spěchám, sídla svého,
abych lásku sluhů Páně v srdci maje
Bohu, Kristu, Církvi získal krásné kraje,
slovem svatým myslí vábil, sílil v otnosti,
vedl proudem světa zlého ku svatosti.
Brány duše se mně otvíraly všudy,
prchaly z nich víry světlem staré bludy,
zvítězila pravda nebeského Syna,
zaplesala nad tím nebes domovina.
Zjasnily se vírou svatou mravy Čechů
v chýších mužů sprostých, v slavných hradech
lechů.

Vzhůru k oblakům se pnuly chrámy Páně,
na nich s křížem svatým zaskvěla se báně;
na oltářích obět páčila se čistá,
milomilá obět lásky Pána Krista.
Srdce Čechův Božím vyučených slovem
zaplanulo v zbožném citu, žití novém.
Mladá církev krásné vychovala kvítky,
chloubu vlasti, Církve, — svaté, Boží dítky,
jimžto dáno pěti před Beránkem žalmy,
nosit v rukou znaky ctnosti, svaté palmy.
Aj v tu dobu v srdcích zvítězila láska,
spojovala všechny jedné víry páska. —
Pane! vděčných Čechů zbožná mysl Tobě
svatostánek tento dává v této době,
pomník tisícletý upomínky blahé,
že jim námi vzešlo světlo víry drahé.
Aj v tom stanu, který ruka *Bedřichova*
zasvětila našim jmenem, uslyš slova,
která k Tobě duch můj z hlubokosti vane, —
skoň se ku mně, poslyš sluhu svého, Pane:
Tys, o Bože věčný, slíbil Salomonu,
když se modlil v chrámě novém na Sionu,
slyšet prosby jeho, prosby zbožné lidu,
dát jemu, čeho žádá k svému klidu.
Okem lásky pohled dolů na své syny,
jdoucí k Tobě; — jejich odpustiž jim viny;
osvět jedné víry pravé světlem jasným
jejich myslí, spoj je svazkem lásky spasným,
ať vždy k sobě jako klenby v tomto chrámě
ku pomoci svoje rozpínají rámě.
Budiž stále s lidem, Bože, smilování,
vylej na něj hojně svoje požehnání!“

Ztichnul *Method*; — v tom se zvony rozechvěly,
v jichžto zvuku svatí patronové pěli:

„*Hospodine, pomiluj ny*!“ pak se vzhůru
nesli k Bohu, zpívající Jemu v kůru. J. R.

Život sv. Ludmily a sv. Václava.

(Pokračování).

Na Levém Hradci vzdělal Bořivoj
Hospodinovi první chrám v čest sv.
Klementa, papeže a mučenníka. V této
nejstarší svatyni slavilo duchovenstvo
prvotiny křesťanské národa českého:
zde obětovalo a pěló mše svaté, čítalo
a vykládalo Pisma ss., přisluhovalo vě-
řícím svátostmi, pěló hodinky, žehnalo
lidu i věcem k jeho užitku — vše ja-
zykem staroslovanským tehda všem
Slovanům vůbec srozumitelným; rodina
pak knížecí, leši, vladykové a lid obec-
ný volali k Bohu hlasem velikým:
„Gospodi pomiluj ny!“*) — Téhož
knížete Bořivoje kladou za původce
kostelů: bl. Panny Marie na Praze a
sv. Klementa na Vyšehradě.

O štípení a vzrůst Církve katolické
v naší vlasti pečoval sv. Method jede-
nácté let. Kterýžto apoštol a otec náš
doručiv arciosadě své převod slovanský
veškerých Písem sv. a předpověděv
určitě čas smrti své, zesnul v Pánu
dne 6. dubna r. 885 na Velehradě, a
tam tělo jeho slavně pohřbeno v sto-
ličném chrámě bl. Panny Marie.**)

Bořivoj kníže a choť jeho Ludmila
vychovávali syny své, Spytihněva a Vra-
tislava v bázni Boží; jimžto otec zbož-

*) Levý Hradec, jedno z oblíbených sídel knížat
Českých, stával na levém břehu Vltavy, s. půl
druhé míle pod Prahou, na vrchu, kdež posud
chrámek sv. Klementa stojí — tisíciletý pomník
slaveného v Čechách vítězství kříže Kristova nad
pyšným Boží rodiny vrahem — praotcem pohan-
stvi. — *Dle Passionálu sv. Římské Církve*, tiště
v Praze 1760 nákladem Dědictví sv. Václava,
str. 171. (23. listopadu) z těla sv. Klementa pa-
peže „celá čelíst s třemi zuby Bořivojovi,
prvnímu křesťanskému českému knížeti
ods. Cyrilla, arcibiskupa Velehradského,
moravského a českého apoštola, když
s týmž svatým tělem l. P. 867 do Říma
se bral, darována jest, a nyní se chová
v Pražském kostele (sv. Víta), jakož i že-
lezný řetěz, s kterým tentýž s. Klement
do moře uvržen byl, a který Karel IV.
léta 1368 v Římě byl vyžádal.“

**) Chrám sv. Víta na hradě Pražském chová dva
znamenité ostatky z těl svatých apoštolů Slovan-
ských, Cyrilla a Methodia (*Passional sv. R. C.*
1760, str. 33.)

ný asi r. 894 zemřel. Téhož právě roku zesnul král Svatopluk, jehožto říše velická od r. 874 vrchním panstvím svým také na Čechy se vztahovala. Synové Svatoplukovi, výstrahy otce umírajícího nepamětlivi, počali vespolek válčiti, a nesvornost jejich byla hrubou pákou na vyvrácení Velkomoravské říše.

Po zesnutí Bořivoje, knížete Českého, nastolen jest syn jeho Spytihněv. *) Ten vida, kam se veškeré věci v říši Moravské schylují, vymkl se z úvazku jejího, a podal z dobré vůle knížetství české v ochranu Arnulfovi, králi německému, na sněmu říšském v Řezně r. 895. Nejspíš že Spytihněv kníže některých duchovních z Řezna do Čech pojal, kdež vedlé služeb Božích záhy též latinský obřad se vyskytá. Za téhož knížete rozkotali jsou Maďari, tehdaž pohané, říši Moravskou r. 907. — Brzo potom, asi r. 912 zesnul v Pánu kníže Spytihněv; zůstavil také památku své pobožnosti, totiž chrám sv. Petra apoštola ježž byl na Budči vzdělal. **)

Po Spytihněvovi nastolen jest mladší jeho bratr Vratislav, jemuz choť Drahomír, jinak Drahomíra, třé synův a čtvero dcer urodila. Jména synův ze křtu svatého: Václav, Boleslav a Spytihněv. Z dcer pak v rozličná knížetství provdaných známe zejména toliko Přibislavu. Mát jejich Drahomír pocházela z pohanských Luticů, z krajiny Stodorské, v nynějším Braniborsku.

Prvenec Václav narodil se okolo roku 908. Nad ním pacholetem asi tříletým dal otec Vratislav vykonati slavně staroslovanský obřad postřižin,

ovšem že s významem křesťanským; o čemž Slovanská legenda takto vypravaje: I vzrostlo pachole, že se mu vlasy ujíti měly. A pozval Vratislav kníže biskupa se vším duchovenstvem. A když odzpívali liturgii v chrámě sv. Marie, vzav biskup pachole, postavil je na stupních před oltářem, i blahoslavlil je řka: Hospodin Ježíš Kristus blahoslaviž pachole to blahoslavenstvím, jimž blahoslavlil vše spravedlivé své! I postřižli kněží pachole. *)

Od té doby rozvinuje se nežný poměr mezi kněžicem Václavem a jeho bábou, kněžnou Ludmilou, jižto byl kníže Vratislav prvenčí svému za pěstounku obral. (Pokračování.)

Synoda provincialní Pražská.

Část V. O stavbách a náčiní chrámovém.

Kap. I. Předpisy obecné. Jako neviditelné vlastnosti Boží dle slov apoštola (Řím. 1, 20), skrze ty věci, které jsou učiněny, rozumem pochopené spáťiny bývají, rovněž i Božská moc nejsv. Vykupitele našeho podivuhodným způsobem se obráží v těch velemoudrých ustanoveních církevních, kteréž k zevnějšímu lesku a ku slávě bohoslužby směřují, naplňující zbožnou mysl věřících úctou ku Kristu a Církvi jeho. Neboť ačkoli všechna sláva Církve co dcery královské jest vnitř, předce zalíbilo se královskému Ženichu jejímu, aby ta, „již On miloval a za níž sebe samého vydal“ (Efez. 5, 25.) královna stála jemu po pravici v oděvu pozlaceném, ozdobena rozličností (Ž. 44, 10.).

Za tou příčinou ode dávna zbožná obětovnost věřících o to se zasazovala, aby Církev vezdy měla hojnost posvátného náčiní, aby jeho skvělou ozdobou svatá tajemství, kteréž v chrámě se konají a chovají, co nejvíce oslavena byla.

Církev sama povždy pěstovala i rozšiřovala zbožnou obětovnost tuto a spolu vydala mnohé předpisy týkající se zevnější bohoslužby čili staveb a náčiní chrámového, vždy o zachování významu duchovního a umění církevního jsouc pečlivá, aby to, což obětovností věřících aneb pilností umělců utvořeno, neprotivilo se zásadám právě

*) Nastolením či na stol vsazením učiněn jest nastolený pánem země, což v shromáždění všebo lidu dalo se velmi slavně; stol ten knížecí, z kamene jinak ze skály vytesaný, stál pod širým nebem zprvu na Vyšehradě, později na hradě Pražském.

**) Budeč mezi Prahou a Slaným. — Chrám sv. Víta na hradě Pražském chová z kosti sv. Petra apoštola dva znamenité ostatky; z nichž kus jeden Karel IV. Jěta 1370 z Říma přinesl. V témž chrámě nachází se částka z čelisti sv. Petra, a několik jiných drobných kousků. (Passional již připomenutý, str. 89).

*) Odkad biskup ten pozván, nepovědomo; byl snad jeden z mnoha učeníkův Methodiových, u krále Svatopluka osočených, až i r. 886 z Moravy zapuzených.

víry, nýbrž aby sloužilo ku vzdělání, ne pak ku pohoršení.

Protož nařizujeme, aby vše to bedlivě se zachovalo, co vzhledem na stavby a náčiní chrámové buď zákony církevními, neb rozkazy apoštolské Stolice aneb předpisy posvátného sboru obradů (Congregatio Rituum) stanoveno jest.

Podle příkladu slavného biskupa Milánského, sv. Karla Bor. a podle vzoru arcidiecesalní synody Pražské (od r. 1605) k rozmnožení okrasy domu Božího vybrány jsou tuto některé částky církevních předpisů a stanov synodálních, jež k potřebě duchovenstva vůbec, zvláště pak přednostům chrámův ku povšimnutí sem klademe, co nejsnažněji žádající, aby pokud možná bedlivostí jejich v skutek uvedeny byly.

Kap. II. O stavbě, zachování a obnovování chrámův. Pakli všemu zadost učiněno, co podle práva církevního ku stavbě nového kostela se vyžaduje, má se místo nejslušnější a podle úsudku biskupova ku stavbě posvátné příhodné vyvoliti. Od časů apoštolských jestiž pravidlem, aby k upamatování na Krista Ježíše, na hoře Kalvarii obět krvavou za nás obětovavšího, a k vypočtení svatého města Církve na hoře ležícího chrámové stavení byli na místě vyvýšeném aneb aspoň poněkud vynikajícím. Pročež u takových kostelů, kteříž na planině se stavěti musí, aspoň základové budtež o něco výše položeni tak sice, aby se po několika stupních (jichž číslo nerovné buď) do chrámu vzestupovalo.

Abyste však chrámu vždy větší úcty dostávalo, postará se biskup o to, aby podle obyčeje starobylého chrámové poněkud ostrovům se podobali, aby tedy netoliko nestavěli se poblíž domů hlučných neb méně slušných, nýbrž aby od každého stavení vůbec vzdálení a oddělení byli. Jestliže se příbytek duchovní neb kostelníků pro větší bezpečnost kostelního náčiní blíž chrámu samého vystaví, budiž zřetel obrácen k tomu, aby tato stavení chrám nezakrývala, aniž byla jinak na ujmu okrasy domu Hospodinova.

Hned z počátku budiž i k tomu přihlíženo, aby kostel byl dosti prostranný, tak žeby nejen osadě farní dostačil, alebrž i lid přesporní, o větších slavnostech sem spěchající zahrnouti mohl; tolikéž nebude bez prospěchu, když se vyvolí pro kostel místo takové, aby mohl rozšířen býti, když by toho časem třeba bylo.

Sloh stavební může býti rozmanitý, podle uznání biskupova budiž zvolen takový, jenž k vyznačení svatých tajemství naší víry se hodí a s uměním i životem církevním se srovnává. Již pak tak ře-

čenými Stanovami apoštolskými schvaluje se stavba chrámův především v podobě kříže, na němž pněl náš Spasitel; přistavěli se mimo hlavní loď chrámovou dvě na způsob ramen proti sobě položené kaple, ukáže se taková podoba kříže, jižto chrám stavbou svou projevuje. Ať již kterýkoli sloh stavitelé ponavrhnou, biskup postará se o to, aby forma stavby nikdy se neprotivila duchu víry katolické, jakož aby dům Boží okrasu vyžadující nebyl zohaven světskými přívěsky nezkušených neb zlomyslných umělců.

Za starodávna bývali chrámové stavění na východ; mnozí učencové praví, že se to dalo k rozkazu sv. apoštolův, a jest to zajisté obyčej velmi chvalitebný, abychom pohlíželi k ráji, jehož jsme byli pozbyli, k této prvotní vlasti své, modlíce se k Bohu, aby nás opět uvéstí ráčil tam, odkudž jsme vyhnáni byli. Schvaluje obyčej tento velmi významný chceme, aby pokudž nutné okolnosti místní jinak nevyžadují, každý kostel staven byl tak, by kněz u velkého oltáře mši sv. sloužící k východu byl obrácen.

Průčelí chrámové s obzvláštní pečlivostí okrašlovali předkové naši, tak aby již zevnější ozdoba stavby svědčila, že tu dům Boží a brána nebeská. Nesluší zajisté uchylovati se od obyčeje tohoto, a proto biskupové o to se postarají, aby průčelí chrámové podle záležitosti chrámu a v poměru ku slohu stavebnímu krásnými ozdobami se skvělo. Obzvláště sobě snažně přejeme, aby dveře v průčelí chrámovém umístěné přiměřenou okrasou svoji poukazovaly na slova Onoho, jenž dí: „Já jsem dveře“ (Jan 10, 9.). A tu radíme, aby pokud možná v průčelí chrámu trojvchod se nalezal, netoliko proto, aby mužové zvlášť a ženy zvlášť mohli vcházeti a o slavnostech náležitý pořádek se mohl zachovati, nébrž hlavně k označení tajemství nejsv. Trojice, jelikož vzhledem na ni podle slov sv. Paulína dům Boží v trojí duze jest vstupujícím otevřen, a trojí brána svědectví vydává zbožné víře. Rovněž záslušno, aby předsín v průčelí chrámu se nalezající pokudž místnost sama a sloh připouští, důkladnými výtvy uměleckými ozdobena byla. Mimo to žádá sv. Karel Bor., aby v průčelí každého chrámu, zvláště pak farního nad hlavními dveřmi se nalézal obraz neb socha Marie Panny držící Božské dítě na loktech svých; v pravo má býti přidán obraz toho světce neb té světice, jimž chrám jest zasvěcen, v levo pak obraz svatého neb světice té, jimž osadníci obzvláštní prokazují úctu; kdyby nebylo možná všechny tři obrazy

umístiti, alespoň hlavní patron chrámu vy-podobněn budiž. Na pobočních zdích chrá-mových není sice obrazů ani soch zapo-třebí, předce ale žádáme, aby na té zdi neb kapli, v níž se přechovává nejsv. Svátost, aneb na jiném slušném místě zev-nitř kostela přiměřený obraz neb práce sochařská ustavičně okolodoucím na pa-měť uváděly nejsvětější tajemství katolické víry.

Podle svrchu zmíněného zevnějšího uspořádání chrámu říditi se musí též úprava vnitřní, kteráž požaduje, aby i duchoven-stvo i lid službám Božím přítomný ve způ-sobě kříže před tváří Božskou se objevil. Aby tajemství toto zřejmě nastíněno bylo, poroučíme na základě tak řečených Stanov apoštolských, aby presbyterium čili kůr kněžský blíž hlavního oltáře vyvýšen byl nad dlažbou chrámovou tak sice, aby ono místo nejsvětější netoliko mříží bylo od lodi chrámová odděleno, nýbrž aby i výš-kou několika schodů velebnost Svatyně označena byla. Počet schodů u presby-teria obnášej tři k vyznačení tajemství nejsv. Trojice, nebo pět na památku pěti ran Kristových, neb i sedm, čímž se vy-značuje sedmero svěcení, jimiž se ku kněž-ství přistupuje, a počet sedmera svátosti novozákonních, z nichž jakožto potůčkův nejsv. oběti veškeren poklad milosti do šířky světa plyne. Obyčej starobylý žádá, aby v lodi chrámové zaujali muži část jižní, ženy část severní.

Podobné pečlivosti jako ku stavbě za-potřebí jest i k zachování chrámu, aby vy-konávání služeb Božích nebylo přerušeno aneb pro velké překážky zcela nemožným učiněno. Pročež především sluší dbáti o za-chování střechy, od níž i zachování ostatní budovy závisí. Sv. Karel Bor. tudíž žádá od stavitelů, by hned při stavbě k tomu bedlivě přihlíželi, aby svah střechy byl tak uspořádán, by se okap pokud možná od základů a dolejší části zdi vzdálil. Střecha budiž pevně a důkladně vzdělána, jsouc důstatečně podporami a trámy upevněna, a kryta buď, není-li důstatek kovové žesti (plechu), aspoň křidlicí a jinak vedle oby-čeje kraji bedlivě buď upravena.

Vyzýváme pak veškerý přednosty chrá-mův k bedlivosti, aby dům Boží bez vše-liké pohromy byl uchován; tudíž mají ča-stěji dohlížeti, by i nepatrné skuliny, jimiž krůpěje deště vnikají, byly zandány, a kdy-koli během času nějaká patrnější škoda na střeše se udá, budiž co nejrychleji oprave-na, ješto jinak lepenice snadno zpukří, zdi rozmokají a stavení celé se kazí. Rov-něž o to má pečovati, aby tráva na okraji zdi vyrostlá brzy byla vytrhána, a spolu

krůví neb stromová, kterýmž se základové stavení poznenáhla kazí, vykopáno. Tak-též bedlivě sluší přihlížeti k tomu, aby ani vnitř ani zevnitř neutrpěly zdi příliš-ným vlhkem, a proto budiž voda, která by delším kapáním nashromážděna mohla základům škoditi, rychlým odtokem vzdá-lena.

Uvnitř chrámu buďtež okna velikosti kostela přiměřená, dosti dlouhá a široká, zhotovena však na ten způsob, aby se pro snadnější vysychání zdi a vzdálení výparu bez obtíže otevřiti, aneb bylalyby malá, někdy i z cela vysaditi mohla. Podlaha či půda nemá býti na žádném místě holá, nýbrž vydlážděna buď hlazeným křeme-nem, neb polévanými cihlami neb jiným pevným kamenem. Buďsi však dlažba ja-kákoli, nesluší nikdy vyznačovati na ní znamení sv. kříže aniž obrazy svatých ani jiný znak na některé tajemství se vzta-hující, aby se účta svatým věcem povinna tou měrou nerušila.

Nejlépe se správce duchovní o za-chování veškerého náčiní a okrasy chrá-mové postarají, ostihají-li nařízení synody Pražské od r. 1605, jež tuto obnovujeme, aby totiž kostel vždy se skvěl úplnou čistotou; každého osmého dne budiž v něm meteno, prach se stolic, stěn, oken, oltářů i obrazů hadrem neb smetákem budiž setřen, a pavučiny odevšad vzdáleny.

Do kostela správce duchovní ničeho nedávejte aniž v něm co měňte bez dovo-lení biskupova; máli se chrám zevnitř neb vnitř obnoviti, tu nechať k vydatnějšímu věci provedení farář poradiv se s umělci předloží úplný návrh a nákres opravy bisk-upovi, a po obdržení povolení stůj na tom, aby se vše podle potvrzeného návrhu dalo, jakož i o to bedlivě se starej, aby obnova lidem zbožné mysli a schopných rukou svěřena byla. Máli starý kostel býti rozšířen, musí vždy stavba nová se slohem starého stavení se shodovati; a pra-vidla toho budiž také při vnitřních neb zevnějších opravách kostelních šetřeno.

Snažně sobě přejeme, aby farářové a všickni vůbec kněží se důkladně obezná-miti hleděli s církevními starožitnostmi, aby tudý jasněho úsudku o zásadách a pomůckách křesťanského umění nabyvše uvarovali se nebezpečí, žeby pro nevedo-most a nezkušenost jejich mnohá věc, která by se zachovati měla, byla zrušena, jiná neužitečná se zachovala a chrám žeby po velkých útratách slouti mohl spíše zohave-ným nežli obnoveným.

To co tu pověděno o stavení, zacho-vání a obnovení chrámů, má svou platnost z části i o věžích; zevnější útvar jejich

musí se srovnávati se slohem kostela. Schody ke zvonům a k hodinám vedoucí budtež pokud možná pohodlné a bezpečné. Vchod do věže budiž opatřen pevnými dveřmi a závorami a buď vždy uzavřen kromě když třeba jest zvoniti. Ani na věži se nenacházej, coby účtě domu Hospodinovu povinné na ujmu bylo.

Kap. III. O kaplich a soukromých modlitebnách. Kaple, jakéž zbožná mysl věřících k rozmnožení pobožnosti na rozcestích neb ve vesnicích zakládá, mohou se toliko s povolením biskupským stavěti; k tomu cíli musí se vyhotoviti listina, kterouž se obyvatelé zavazují, že chtí i o budoucí zachování stavby takové se starati; mimo to od nynějška se musí také náskres stavby předložiti. Žádoucné jest obzvláště, aby se k takové kapli vybralo místo vyvýšené a od vozové cesty poněkud vzdálené, aby netrpěla příliš blátem a kalužemi. Kaple budtež dobrou střechou pokryté, aby obrazy neb sochy deštěm nehynuly. Zevnějšek kaple budiž obilen, uvnitř budtež kaple k slohu stavby přiměřeně ozdobeny. Biskupové k tomu budou přihlížeti, aby se v kaplich nenahromadilo příliš mnoho obrazů a soch, jakož aby celá okrasa neprotivila se duchu víry katolické, Okna budtež zasklená a opatřena mřížemi a pokud možná buď kaple se všech stran pevným plotem ohražena, aby nemohla blátem býti pokálena aneb od lidí zlovolných zneuctěna.

Pakliže biskup k tomu svolí, aby se v kapli každoročně o některých ustanovených dnech mše sv. sloužila, musí se v ní nalezati slušný oltář a veškeré náčiní, jehož ke mši sv. zapotřebí jest.

Zbožná péče farářův i o to bude dbáti, aby i kříže, obrazy a sochy na rozcestích postavené v dobrém stavu byly zachovány.

Domácí modlitebnu (oratorium), v níž někdo sám aneb s rodinou svou společně pobožnost konati chce, aniž by se tam mše sv. sloužovala, může sobě každý katolík zříditi; a přejeme snažně, aby k vůli obnovení pobožnosti domácí, kteráž bohužel namnoze vymizela z rodin křesťanských, především v domech šlechtických modlitebny domácí opět zřízeny byly. A proto napomínáme dědice domů šlechtických, aby pilně dbali o zachování modlitebnic od předkův založených, by tím způsobem dokázali, že i mysl zbožnou zdědili po předcích svých. Též napomínáme zámožnější hospodáře a hospodyně, aby se neostýchali ku povzbuzení zbožnosti mezi domácími svými zvláštní modlitebnu ku konání společné pobožnosti zříditi; ostatní věřící pak zapřisaháme před Bohem, aby okrasou

svatých obrazů a úctou jím vzdávanou vydávali svědectví, že příbytek jejich a všechna jejich rodina Bohu samému jsou zasvěceny.

Jestliže by sobě někdo přál, aby v soukromé modlitebně jeho někdy mše sv. se směla sloužiti, může se to státi toliko s výslovným povolením papežským, o jehož obdržení se každý u svého biskupa ucházeti má.

Jakmile církevní povolení se udělí, dá biskup místnost k modlitebně určenou prohlédnouti, při čemž o to dbáti přijde, aby nad modlitebnou, pakli se v dolejší části domu nalezá, nebylo v hořejším patře žádných jiných obydlí zřízeno. Podobně budiž o to dbáno, aby modlitebna pokud možná byla zcela oddělena od ostatních pokojů, do nichž se často vchází, a aby se v ní neukládalo nářadí domácí, aniž co jiného se dalo, coby posvátnosti místa na ujmu bylo. Mát modlitebna taková zcela podle vzoru chrámův se uspořádáti a náskres biskupovi předložiti. Oltář, podlaha, střecha, okna a jiné věci zřízeny budtež podle těch pravidel, jakáž Církev předpisuje vzhledem na menší kaple a oltáře. U oltáře budtež dva stupně, podnoží budiž za druhý stupeň považováno. Okna budtež tak vysoko umístěna, aby zvenku nemohl nikdo do modlitebny se dívati. Bliž dveří ať se nachází klopenka se svícenou vodou; rovněž ať jest určena obzvláštní skříň k uschování posvátného náčiní. Konečně buď v modlitebně zavěšena listina svědčící, že se tu mše sv. skutečně sloužiti může.

Ješto však sněm Tridentský důrazně napomíná biskupy, aby nedopouštěli, by se mimo chrámy v domech soukromých mše sv. sloužiti směla a jí lid přítomen byl, známo činíme všem, že povolení či privilej soukromé modlitebny jen na ty nemocné neb jiné osoby se vztahuje, jimž uděleno jest, a že bez povolení duchovní vrchnosti nesmí modlitebna nikdy na jiné místo přenesena býti. (Pokračování.)

Posvěcení chrámu Karlínského.

(Po slavnosti.)

„Vírou v Boha, láskou k vlasti dílo svaté dokonáno, Apoštolům víry, lásky s úctou svatou věnováno;“ v ten smysl zněl průhledný nápis v jednom z osvětlených oken domů Karlínských, k nimž u večer po slavném zasvěcení nového chrámu tisícové pohlíželi. Prápory, věnce a čalouny hlásaly za dne, u večer pak svíčky, lampy a plyn radost a vděčnost, že dílo svaté dokonáno. K velebné svatyni Cyrillo-Methodějské přistaveny byly dva slavnostní oblou-

ky, na nichž byly znaky zemí slovanských a nad těmi na jednom obraz představující žehnání základu, na druhém pak svěcení chrámu. K večeru však zastřena jest hlavní brána chrámu obrazem sv. Cyrilla a Methoděje, jenž bohatě osvětlen se skvěl a zářil tak, že tisícové přítomných čtli a v srdcích opakovali nápis nad obrazem: „Sv. Cyrille a Methoději, orodujte za nás!“ „Orodujte za nás!“ hlásalo samo nebe zvyšující slavnost jasným, teplým dnem. Rádost byla obecná, neviděno domu neozdobeného, neosvětleného. Účastenství bylo neobyčejné. Již z rána spěchala Praha do Karlína, jako po přívalu vody přibývalo se všech stran lidstva na prostranném náměstí před chrámem. Provázení zástupy přicházeli ozbrojení sborové měšťanství z Prahy, každý sbor v plném počtu s hudbou svou, pořádkové Karlínští s korouhvemi, tolikéž jednota katolická, spolek tovaryšův, školní mládež Karlínská a j. mezi tím přijížděl vůz za vozem s přednosty úřadův a jinými vzácnými hosty. Jediný spolek Hlahol se nedostavil. Plno bylo na náměstí, když po 8. hod. za starostou a městskou radou Karlínskou v čtyřsprežném voze se přiblížoval JEm. nejdůst. p. kardinál. Rány z moždířů otrásaly Karlínem, líbezný hlahol zvonů vítal vrchního pastýře. U dveří prozatímního chrámečku uvítal Jeho Em. p. kardinála přednosta jednoty kat., hrabě Otokar Černín něm. řečí, díky vzdávaje za ochranu jednotě poskytnutou; načež J. Em. odvětil, že ať jednoty kat. vykonaly mnoho, dilem takovým jako kat. jednota Pražská podniknutím stavby chrámu Karlínského nemůže se honositi žádná. V chrámečku říkáno pak 7 kajícných žalmů. Po té hnul se průvod k novému chrámu v pořádku udaném v „Blah.“ č. 29. Před J. Emin. šlo alumnů a duchovních více než sto, on pak kráčel uprostřed mezi nejd. pp. biskupy Jirsíkem a Krejčím. K bráně nového chrámu vzestupuje se po devíti schodech; před těmito učinil k J. Em. českou řeč p. dr. Eberhard Jonák v ten smysl, že 12 let uplynulo od té doby, co jej p. kardinál za předsedu stavebního sboru ustanoviti a k provedení celého díla splnomocniti ráčil, a nyní že se dostavila nejblaženější chvíle jeho života, poněvadž může zvolati: budova dokonána jest. Ale budova má býti chrámem Páně. Prosil tedy o posvěcení chrámu, „abychom ještě dnes pokorně v něm na kolena klesajíce Bohu všemohoucímu za udělené požehnání vroucí díky vzdáti a se shromážděným lidem zvolati mohli: „Te Deum laudamus!“

J. Em. p. kardinál, vyslechnuv tuto řeč, mlčky vystoupil k hlavní bráně chrámu,

odkudž jal se zvučným hlasem mluvit k shromážděnému lidu. (Reč jeho viz vpředu t. listu.) Po té přikročeno k svěcení chrámu a sice nejprve zevniř. S alumnny zpívající modlili jsme se litanii o Všech Svätých. Pak žehnal nejdůst. světitel vodu a sál. Kniha obřadův předpisuje dále, aby biskup trikrátě chrám obešel kropě zdi vodu žehnanou jednou nad sebou, po druhé v prostřed a po třetí dole, dvakrát vycházeje od hlavní brány v pravo, po třetí v levo. O tuto práci rozdělili se nejdůst. pp. biskupové, vyšel v pravo J. Emin. p. kardinál, za ním pak J. M. p. biskup Budějovický, a v levo nejdůst. p. biskup Petr Krejčí, každý se svou asistencí, třetinou přítomného duchovenstva a zpěváků alumnů. Avšak vedlo by daleko, kdybychom chtěli do podrobnosti líčiti jednotlivé úkony. Zvláště slavný byl průvod sv. ostatků z prozatímního do nového chrámu. Za všeckým duchovenstvem nesli čtyři pp. kanovníci*) metrop. kapitoly na nosítkách pod nebesy sv. ostatky, za nimiž kráčeli všickni tři nejdůst. pp. biskupové. Když se průvod bral řadami ozbrojených sborů měšťanských, vzdávali tito počtu, na věžích zvoněno, na Žižkově střeleno z moždířů, jednota kat. s ostatním lidem zpívala „Hospodine pomiluj ny!“ Po návratu do chrámu vložil každý z nejdůst. světitelů sv. ostatky patronů Českých do toho oltáře, který právě světil, J. Emin. p. kardinál do hlavního, J. M. p. biskup Jirsík do oltáře Marie Panny a nejd. p. biskup Krejčí do oltáře sv. Václava. Po zazdění sv. ostatků následovalo pomazání 12 křížů na zdích chrámu, což vykonal v presbyterium p. kardinál, na straně epistoly p. biskup Budějovický a na straně evangelia pokračoval p. biskup Krejčí. Až posud byli v chrámě vzácní páni a paní, nyní se otevřely dvěře a jako včely před bouří do oulu hrnul se lid do chrámu a mžikem naplnil prostory jeho. Po ukončeném svěcení pokryty jsou oltáře a poněvadž vše k službám Božím potřebné JEmin. již minulého večera byl posvětil, započala hned slavná mše sv., kterouž sloužil u hlavního

*) Vd. pp. Würfel, Sorger, Plaucar a ryt. Küffer. V duchovenstvu byly zastoupeny všechny diecése České, i sousední Morava. Byliť tu kromě duchovenstva měst Pražských, mezi nimiž byl též Vyšehradský p. probošt Vojt. Ruffer, a valného počtu kněží z vůkolí i vzdálenějších, z Hradecka děkan Cibulka z Oustí nad Orli., kněží z Chrastí, ze Skutče, z Hrochova Týnce a Včelákova; z Budějovic generální vikář dr. Mokřý, z Litoměřicka vp. Svoboda, kapl. z Turnova. Z Moravy zavítal známý spisovatel dr. Bělý, jenž uchvácen velikolepou slavností ujišťoval, že ať se letos mnoho stalo, chrám a slavnost v Karlíně jest a zůstane prvním pomníkem tisícleté ročnice.

oltáře J. M. p. biskup Jirsík. Líbezný byl zpěv na kůru, kdež více 60 hlasů chválilo Hospodina, jenž veliké věci učinil nám. Střelba měšťanských sborů i z moždířů, hudba i hláhol zvonů hlásaly hlavní části mše sv. těm, kdož v chrámě místa nemajíce venku čekali. U oltáře Marie Panny sloužil tichou mši sv. p. kan. Würfel, u oltáře sv. Václava p. kan. Stule. Slavné bylo o pozdvihování „Požehnání, jenž přichází,“ slavné „Tě Boha chválíme:“ před oltářem stáli tři biskupové s veškerým duchovenstvem, na kůru zazněly trouby a kotle, v očích zaleskly se slze. Slavné bylo ohlášení odpuštěk, což učinil s kazatelnou p. kan. Prucha, slavně zněl pak chrám zpěv obecné zpovědi, slavné bylo potom udělení apošt. požehnání spojeného s odpuštěk, slavné bylo, když jsme o 1/3 hod. provázějice nejdůst. světitele se všim lidem jedním hlasem zpívali: Spasíš nás i uslyšíš Hospodine hlasy naše.

Slavná byla též následující osmidenní pobožnost. Každého dne z rána přicházeli cizí kněží, aby v novém stánku Božím sloužili mše sv., z Prahy přicházeli jednotlivci i společnosti, aby v novém chrámě vykonali pobožnost svou. Na mnohých domech ponecháno ozdob po celý týden, před chrámem posud jsou boudy s rozmanitým zbožím, památek kupováno hojně; u dveří chrámových prodává se „Řeč Jeho Emin. p. kardinála“ k prospěchu chrámu, jemuž se ještě mnohého nedostává. Krásný jest hlavní oltář, ale koruna, ozdoba jeho není dodělána; krásná jest kazatelna, umělecké dílo rezbářské, drahocenný to dar uroz. p. hraběte Harracha, pěkný jest kříž naproti kazatelně, krásné jsou oba poboční oltáře, ale připočteme-li k tomu 12 úhledných lavic a zpovědnici z dřevěného chrámečku sem přenesenou, jiného v chrámě neuzříš, ani lampy na světlo věčné tu není, toto hoří v lampičce u stupňů hlavního oltáře. Mnohého se nedostává, ale Bůh pomáhá, On pomůže. Tím se těší zbožní navštěvovatelé chrámu, jichž tu více méně po celý den. Ale odpoledne lidí přibývá, k večeru se chrám naplňuje. Vstupme. Jest kázání. U dveří jest prázdno, dále pak u kazatelnou plno, i zdá se ti, že tu lidu málo, a předce ujišťuje domácí p. farář, že tu 3000 posluchačů. — V chrámu Páně jest pološero, jenom na kazatelně jsou dvě svíce. Znenáhla jich přibývá po zdích chrámu, až pak hoří všech 12 svíci pod tolika též kříži. Po kázání spěchají mnozí po 7 stupních vzhůru do presbyteria, aby lépe rozuměli litanií o sv. Cyrilla a Metoději, kterouž kněží říkají u oltáře bohatě osvětleného. Po litanií a příslušných

modlitbách zpívá se „Svatý, Svatý,“ a požehnáním s nejv. Svátostí ukončuje se pobožnost. Kázali tu kněží: Stule, Tersch, Srdínko, Hrádek, Borový, Mašek, (koop. u sv. Havla), dnes dopoledne oba místní kooperatoři Burian a Pazour, odpoledne pak v 5 hodin ukončí slavnou oktávu kázáním a chvalozpěvem sv. Ambrože místní duchovní správce, vp. Mašek.

D o p i s y.

Z Kladna, 13. října 1863.

[Svěcení nové školy. Školní sestry.]

Nač po mnohá léta každý zdejší osadník se byl těšil, toho jsme se s Boží pomocí dočkali: podlé starobylého chrámu sv. Floriana, který bohda příštím rokem bude se opravovati, vypíná se krásný dům školní, volaje nápisem svým v průčelí jeho umístěným: „*Pojďtež, dítky, slyšte mne, bázní Páně učiti vás budu!*“ Školní budova tato byla slavně posvěcena dne 11. října vys. důst. p. kanovníkem Bradáčem.

Nejprve vedena jest mládež školní do chrámu Páně k vyzvání Ducha sv., pak se odebral celý průvod na náměstí před kazatelnu, tam postavenou; na nižto vystoupil zdejší p. farář a posluchačům u velikém počtu shromážděným vyložil důležitou otázku: Co jest škola? Vloživ pak na srdce rodičům, aby dítky pilně do školy posílali a dítkám, aby ochotně a s radostí školu navštěvovaly, ukončil řeč svou vzdávaje díky všem těm, kdož o vystavění nové této školy se přičinili. Pak veden průvod k nové škole. Napřed kráčela mládež se svými korouhvemi a školním praporem, za nimi pořádkové a jednoty řemeslnické; následovaly co nevinné lilie se skvoucí bíle oblečené družičky, velebné duchovenstvo z vůkolí, v důst. p. celebrant s asistencí, zástupce vys. důst. p. opata Brevnovského, ředitelové zdejších dolů i hutí, zastupitelové okresního úřadu, městská rada a zástupcové přískolených osad. Po obou stranách stálo mužstvo zdejšího báníctva a hutnictva, číníc ulici od chrámu Páně až na prostranství před novou školou. Hned přikročeno k žehnání jak vnějších, tak i vnitřních zdí školní budovy a jednotlivých školních světnic. Po ukončeném obradu církevním veled. p. kanovník s povýšeného místa pod pěkným obloukem tuto postaveným blahoslovil několika ráznými slovy obec, která za nynějších zlých časů, nedávajíc se másti nepřátely pravé svobody a víry, kteréby rádi školu od Církve odtrhli, nejen že sama, seč byla, přispěla k stavbě nové této školy, ale i do dívčích tříd jejich povolala chudé školní sestry.

Poručiv pak školní sestry přízni a ochraně její, ukončil srdcejemnýmáním, aby jedenkrát všickni zde přítomní, před soudnou stolicí Boží předstoupíce, vyznati mohli: „Páne, které jsi nám dal, z nich žádný naší vinou nezabynul!“ Po tom bral se průvod opět do chrámu Páně, kdež pontifikální mši sv. a slavným „Te Deum laudamus“ ukončena jest slavnost, která tkvíti bude v paměti těch tisíců shromážděného lidu, co naplňovali prostory náměstí i ulic, tkvíti bude v srdcích rodičů, pečlivých o blaho svých dětí, jakož i v myslí nadějně mládeže školní. A. K.

Z Kowitzi dne 11. října 1863.

[Návštěva nemocného kněze, kostel Zásnucký, Život Kristův od Renana.]

S radostnou myslí a veselým srdcem chvátil jsem nedávno, abych navštívil svého přítele, mladého kněze. Netuše nic zlého zaklepám, otevru a co vidím? Aj, tam leží přítel můj na lůžku nebezpečně nemocen. Pohled ten mne naplnil trdnými myšlenkami. Leží tu mladý kněz, a snad opuštěn? Ó nikoliv! Vždyť se zářil pokoj a klid vnitřní z oka jeho. Jeť si vědom, že byt i krátký čas pracoval na vinici Páně, předce svědomitě použil času a sil, že nezanedbal ničeho, že nezakopal hríven jemu svěřených. (Jest tu řeč o horlivém dělníku na vinici Páně i na poli písemnictví našeho, o vel. p. J. Herčíkovi, kapl. v Starém Kolině, za jehož uzdravení aby se modlitby dály snažně prosíme. Red.)

Navštívil Zásnuky, neopomenul jsem prohlédnouti i klášter františkánský i kostel. Viděl jsem bobužel dosti kostelů, svatých, kdežto trní sám Hospodin v největší Svátosti oltářní, v nichžto nalezněte prachu tolik, že by se vším právem říci mohlo: *V prachu se kořiti budeš Hospodinu.* Pavučiny lítají na postrach sem tam; sošky jsou umouněné, obrazů nelze ani rozeznati, a prádlo, ubohé to prádlo, kolik asi měsíců nebylo vypráno! Ale vstoupíš-li do chrámu františkánského v Zásnukách, ó jak zaplesá srdce tvé radostí! Jak důstojně, jak velikolepě tu vše obnovené. Tajemná zář rozprostírá se po celém stánku Páně. Zlato se třpytí na všech stranách. Zvláštního povšimnutí zasluhuje oltář Panny Marie, jestiž takřka celý v ohni, ničeho se tu nešetřilo. Neméně drahocenně okrášlena jest i kazatelna. Pracuje se tam ustavičně, a teprv přes rok dílo tak slavné ukončeno bude. Nepřeháním zajisté, dímlí, že několik tisíc vše státi bude. A odkud vzali řeholníci, jejichžto příjmy, jak každému známo, nad míru skrovné jsou, tolik peněz, že se mohli pustiti do díla tak drahého?

— Utrhli svým ústům a co si za drahý čas takovým způsobem ustrádali, to nyní vynakládají. Nechci o tomto následování hodném příkladu mnoho slov šířiti, ješto věc sama za mne mluví. — Potěšili jsme se, že v čís. 28. „Blahověsta“ známý učenec život Kristův od Renana posoudil. Neboť jsme našli pravdu ztvrzenou, že jenom tak zvaní vzdělanci — ubožáci — pochoutky nalézti mohou na románu člověka neznaboha. J. Č.

Z Hradce Králové dne 20. října 1863.

[Požár v bisk. semináři.]

Metla, která obzvláště letos milou naši vlast stíhá, jsou požáry. Rozkacený živel ten nechce znáti žádných mezí — dřevěná chatrě, jakož i kamenné stavení stávají se jeho obětí. Smutným toho důkazem jsou ssutiny Polenské i Vysokomýtské, smutným toho důkazem jest spousta klerikálního semináře v Hradci Králové. Když před 8. hodinou večerní dne 13. t. m. v semináři vážné ticho se střídalo se zpěvem alumnův, povstal pojednou zmatek náramný; pokřik: „Nad námi hoří“ rychlostí blesku hrůzou naplnil srdce všech posvátného domu obyvatelů a ti, kteří teprv se učí hlásat „Pomozte nešťastným“ zakusili již, jak sladká jest pomoc v nenadálé nehodě! Sami neohrožení jsouce a příkladem dobrým předcházejíce, nezklamali se, očekávající přispění. Zástupové lidí — mezi nimiž vojsku a studenstvu nej přednější přísluší místo — na první poplach naplnili prostory seminářské, hledíce co možno bylo, nepříteli žravému vyrvatí. Než nedostatek vody nedal přítrž učiniti požáru po celé střeše již se rozšířivšímu a jenom neohroženosti vojska za to děkovati jest, že aspoň kostel sv. Jana s přilehající částí seminářského stavení zachráněn byl. Nieméně škoda požárem tím učiněná jest veliká i vzhledem na seminář i na jeho alumnny. Nejen že celá střecha — až na malou část — rozsáhlé budovy té popelem lehla, prolomily se i v jednom museu a na některých chodbách stropy, na jiných místech utrpěly menší, větší zkázy. Kufry alumnů i představených na půdě se nalezající se vším obsahem uhořely — velkou část do zahrady odnešených věcí vzali dlouhoprstí, nepovolání pání. Též velké potravní zásoby pohrbeny jsou ve smrdutém rumu. Věci od požáru ochráněné leží sem tam po semináři. Za příčinou nastalého nepořádku puštění jsou alumnové 1., 2. a 3. roku na tři týhodny domů, alumnové čtvrtého roku pobývše týden u rodičů a přátel již se opět navrátili k práci své. Netřeba dokládati, že všude koukol mezi pšenicí, že i tu mezi

hasiči a lidmi utrpnými bylo mnoho diváků, ano k bolesti své zaslechli pohořelí též slova jevící bezcitnost, ba i radost z cizí škody. Prátelům Bůh odplat, nepřátele naprav!

T.

Z Česlic v říjnu 1863.

[Břimování. — Chrám Páně.]

Dne 29. září zavítal k nám JEmin. nejdůst. vrchní pastýř, aby uděloval ve veřejné kapli Dobřešovické svátost břimování. Touž dobou, když jsme se k slušnému a důstojnému uvítání Jeho Eminence strojili, jej vítali, s ním na mši sv. trvali, z úst jeho slovo Boží poslouchali, a pak břimovanci vzládáním rukou jeho i modlitbou a mazáním sv. křížem dary Duha sv. přijímali: strojili se zedníci, aby farní chrám Páně Česlický bourali a přiměřeně rozšířili. Bylo toho nutně potřeba. Oprava ta má záležeti v tom, že se loď chrámová na způsob kříže prodlouží k severní straně, s ponecháním presbyteria, kterého se co poboční kaple užije, na němž i věž spočívati má, pak s zachováním zakristie a dvou pobočních zdí. Avšak při bourání se ukazuje, že zdi presbyteria a vůbec všechny ostatní jsou nedostatečné, aby vyšší stavbu mohly udržeti, a že bezpochyby nová komise uzná, aby se pro věž od základu nová zeď stavěla. Kterak bude nová stávba pak vyhlížeti, ještě nevíme; ale žádoucno jesti, aby byl chrám dosti prostranný a nepotřeboval pro uspořádání malé výlohy v krátkém čase opět veliké a nákladné opravy, pak aby se nyníjší presbyterium gothicky klenuté co starožitná památka zachovalo. Zde v naší krajině o bývalém chrámu Páně panuje tak pověst, že sv. *Prokop* chodivaje od Sázavy do Prahy zde meškával, aby mši sv. sloužil. Náhrobní kameny rytířů Mossaurů z Valdova, kteří v chrámu Páně pochováni jsou, budou zase jako dříve zazděny a budoucím časům zachovány. Na zbouraných zděch nalezl se nápis zednický od r. 1689, kdy kostel opraven byl, bez udání, za jakou příčinou, nepochybně, že vyhořel, což z několika ohrohelých trámů prosvítá. —k.

Z Vršovic dne 20. října 1863.

[Nový hřbitov a zeď kolem starého hřbitova.]

Dne 14. t. m. prohlížela komise stavbu kolem nového hřbitova, totiž zeď s umrlčí komorou a příslušným příbytkem pro hrobaře, as deset minut za Vršovicemi podlé silnice k Záběhlicům. — Smíme-li věřiti Schallerově topografii Kouřimského kraje, a Hammerschmidově historii Vyšehradu, byloby to již od roku 1029, čili nejméně od r. 1384, co se Vršovický chrám stal

farním a co se pochovávalo na starém hřbitově, kolem téhož chrámu sv. Mikuláše biskupa, až konečně nyní, hlavně pro nedostatek místa, přestane býti pohřebištěm tělesných pozůstatků zbožných ctitelů svých. Domnívají se tu někteří, že chrám náš u prostřed obce postavený pozbavením hřbitova zároveň i zdi, totiž ohrady své zbaven bude; avšak doufáme pevně, že se to nestane, aby chrám náš obrany a ohrady své zbaven byl, kteráž on více než kterýkoliv jiný potřebuje, an téměř se všech stran obklopen jest hospodami, v nichžto, bohužel každou neděli hned po odpoledních službách Božích mládež své rejdy provozuje. Zbořením pevně až posud zdi, chrám náš ohražující, poskytl by se nočním tulákům příležitosti k zneuctění chrámu Páně; avšak doufáme že úřadové, jichž se dotýče, dojista nedopustí, aby posvátné místo skropené tolika slzami, sloužiti mělo za rejdiště lidem, jací se zvláště v nedělní a sváteční čas v noci u nás potulují. — A nad to jsou na našem starém hřbitově rodinné hrobky dobrodůlců našeho chrámu, jakož i celé obce k. p. hrobka rodiny Vávrovské, Vokounovské a j.

A protož doufáme, a z té duše sobě přejeme, aby, ač hřbitov z obce ven co nevidět přeložen bude, zeď kolem chrámu Páně předce zůstala, třeba by pohled na kříže náhrobní leckomu byl nemilý.

L. Urban.

Ze Spáleného Poříčí dne 16. října 1863.

[Slavnost břimování.]

Od 12. do 16. t. m. bylo v našem městečku a jeho vřkolu neobyčejně živo, zdálo se, že po všechny ty dny se slaví zasvěcený svátek. Příčinou toho byla přítomnost J. Emin. p. kardinála, jenž k nám zavítal, aby svátost sv. břimování uděloval. V pondělí, dne 12. října, o 5. hod. odp. vyšla školní mládež, řemeslníci pořádkové se svými prapory a patronátní duchovenstvo z kostela a postavili se ve dvou řadách očekávající vrchního pastýře. Za nedlouho oznamovaly rány z mozdířů příchod vzácného hosta.

Dlouhá řada osadníků, jenž byli koňmo vstříc vyjeli, přiblížila se k městečku a za nimi mnoho vozů, v nichž až na hranice panství vstříc pospíšili nejdůstojnější svěřící biskup a děkan vždy věrné metrop. kapitoly Pražské Petr Krejčí, p. kanovník Jiří Šorger, okresní přednosta a veškeré úřednictvo hospodářské. Mládež školní poklekla a pozdravila z vozu vystupujícího pana kardinála souhlasným: „Pochválen Pán Ježíš Kristus,“ načež on odpověděv kráčel v slavném průvodu při

hlaholu zvonů a střelbě, žehnaje pravo a v levo všem přítomným k chrámu Páně. Před vchodem do svatyně oslovil J. Eminenci nejprvé náš důst. p. děkan latinskou řečí a po něm uvítání přednášela jedna školní dívka. Po ukončeném požehnání v slavnostně ozdobeném a osvětleném chrámu Páně doprovodili jsme vrchního pastýře svého do zámku. Městečko bylo osvětleno pozdě do noci. K uvítání byly vystavěny tři brány a téměř všechny domy ověnceny. Následujícího dne, 13. října, v 8 hodin šli jsme procesím pro J. Em. p. kardinála do zámku, načež započala slavnost v chrámu Páně a bířmování osadníků Spáleno-Poříčských dopoledně a odpůldne Těnovických. U večer bylo město opět osvětleno. — Dne 14. října po 7. hod. ráno odebral se při hlaholu zvonů a střelbě z moždířů vrchní pastýř do sousední osady Čížkovské, by tam též uděloval svátost bířmování. Večer téhož dne navrátil se opět do Sp. Poříčí, kdež se zase všechna okna září přemnohých světél stkvěla. — Ve čtvrtek dne 15. t. m. bířmoval J. Em. pan arcibiskup v kostele Sp. -Poříčském osadníky Mešenské a Mitrovické. O 11. hodině večer odebral se při slavném osvětlení, zvonění a střelbě od nás do Prahy k svěcení chrámu Karlínského. — Bířmovanců z řečených osad bylo přes 2000.

Z Rataj v Tábořsku v říjnu 1863.
[Obnova chrámu Páně.]

Již dříve psal jsem Vám, že se v našem chrámu Páně veliké konají opravy, a nyní mohu již dáti zprávu, že opravy ty znamenitě ku předu pokročily, a že co nevidět celý chrám u vši kráse své se objeví. Radostí naplní se srdce každého křesťana, vstoupí-li nyní v svatyni naši. Kdežto dříve zašlé, zazelenalé a sem tam holé zdi a chudičké, opuštěné oltáře nemily na každého působily dojem, překvapí jej nyní opravené a čistě nabarvené zdi, vkusně obnovené oltáře a obrazy. Vše to stalo se přičiněním duch. pastýře našeho, vp. Josefa Šamiše, faráře Ratajského. On byl první, který na bídný stav našeho kostela upozornil, a jehož neunavenou péčí svatyně naše jest obnovena a okrášlena. Presbyterium, jehož klenba neustále sesutím hrozila, jest nově vystaveno, podlaha cihlová velkým čtvercovým kamenem nahrazena, sochy svatých a obrazy obnoveny. Jenom hlavní oltář jest posud jako sirotek, an obraz nejsvětější Trojice Boží sem ještě nedošel. Jakkmile dojde, bude on a ostatní obrazy slavně posvěceny. — Co se nás ještě nemile dotýká, jest kazatelna; ta jest v tak bídném stavu žeby lépe bylo, kdy-

bych mohl psáti, že zde nemáme žádné kazatelny. Ačkoliv náš p. farář již dávno se hlásil, aby byla novou nahrazena, nestalo se až posud žádné nařízení, což každého velikým podivením naplňuje. Doufáme, že i to se stane. I věž naše jest opravena, střecha nově pobita, a hodiny, dosti řádné na věž dány. J. K. H.

Kronika.

Z Prahy. Dnes bude slavně posvěcen nový kříž u farního chrámu sv. Haštala. Obřad vykoná v 10 h. p.kan. Oliva.

— V čera přibyl do Prahy nejdůst. p. Jiří Strossmayer, biskup Djakovarský.

— Alumnův jest letos v k. arc. semináři: ve IV. r. 31, v III. r. 28, v II. r. 26, a v I. r. 32; klerikové Teplští 3, Břevnovských 7. — Arcib. konvikt čítá 60 chovanců. Z absolv. 5 chovanců vstoupili 4 do klerikálního semináře, 1 do řádu křížovnického.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupi: vp. Jos. Pochyba, kapl. v Chrasti; bohoslovci Budějovičtí: Jan Černý, Prokop Pablásko a Jan Raška; z Vys. Mýta: Ignác Tuma, děkan a vikář, Jan Rozlílek, a Jos. Krejčí, kapl.

— Bisk. seminář v *Budějovicích* čítá letos 95 alumnů, o 12 více než lonského roku; a sice ve IV. r. 16, v III. 23, v II. r. 27 a v I. 29. Kromě těchto navštěvuje přednášky theologické 5 kleriků (1 z řádu cisterciac. ve Vyšším Brodě a 4 z řádu pobožných škol).

Z Vídně. Arcidiecése Vídeňská čítá (r. 1863) far 421, lokalit 79, míst vikárských 7, jiných beneficií 60, míst na vypomoc 14, — světských kněží 660, řeholn. 230, duší 1,169,838. (Z toho má město Vídeň: 30 far, 38 klášterů a filiálních kostelů, 136 kněží světských, 54 řeholníků, 467,500 duší, vojsko nepočítajíce.) — Patronát: I. Kanonikátů při chrámu metropolitním: císař pán 8, universita 4, kníže Lichtenstein 4. Patronát II. far, lokalit a beneficií: A) Veřejné patronáty: a) císař pán 72 a na 6 beneficií po dvakrát a po třetí arcibiskup; b) rakouský národní bank 6; c) c. k. ředitelství rodinných statků 10; d) c. k. direkce avitikalních panství 4; e) c. k. úřad lesní 1; f) náboženská matice 94; B) Privátní patronát: císař pán 171; arcibiskup 26; a 6 již uvedených, kde se s císařem pánem vždy po třetí střídá; duchovní patronáty 32; 26 jest reálních; t. j. na statech samých spočívajících; řeholních far 133. — Arcibiskupský seminář má v celku 81 alumnů. Vyšší ústavy pro vzdělání kněžstva jiných diecézí: 1) u sv. Augustina 25 oudů; 2) Pázmány-ské kollegium: 55 alumnů. Řády: 1. Sv. Augustina v Klosterneburg-u: 53 kněží, 11

kleriků, 2 novice; 2) Cisterciáci ve sv. Kříži: 43 kněží, 11 kleriků, 2 novice; 3) Cisterciáci v Novém klášteře: 16 kněží, 2 kleriky, 1 novice; 4) opatství Benediktinů (Schotten) ve Vídni: 69 kněží, 7 kleriků, 5 noviců. Ostatní řehole: A) Mužské: 3 kláštery Milosrdných bratří; 4 kollegia Barnabitů; 2 Dominikánů; 3 Františkánů; 2 Kapucínů; 1 kongregace Lazaristů; 2 kollegia Jesuitů; 1 opatství Mechitaristů; 1 ústav kněží misionářů; 3 konventy Minoritů; 6 kollegií Redemptoristů; 2 Servitů; 1 bratří křesťanských škol. Tyto kláštery čítají: 250 kněží, 63 kleriky, 182 bratřů laiků, 21 noviců. C) Ženské: Věsmés po jednom klášteře mají: Alžbětinky, Salesianky, Voršulinky, Řeholní panny dobrého pastýře, panny Nejsvětějšího Vykupitele, sestry třetího řádu sv. Františka z Assisi, sestry křesťanské lásky, sestry chudého dítěte Ježíška, sestry Božského Vykupitele. Čítají úhrnem: 181 sester choru, 387 sester laiček, 128 novic. Z toho odpadá na ústav milosrdných sester sv. Vincence de Paul (od r. 1832) v Gumpendorfu ve Vídni s 5 domy filiálními: 128 sester laiček a 5 novic. H. H.

Tyrolsko slavilo v minulých dnech 500letou památku připojení svého k Rakousku (1363). K slavnosti sešli se tisícové lidu se střelci z celé země; k slavností přibyl sám císař pán. Děti a vnukové i pravnukové naši budou vyprávěti o té slávě — dí dopisoval „Vaterlandu,“ avšak dokládá, že holdování r. 1816 bylo ještě více navštíveno. Tehdáž přišlo 12.000 střelců do Inomosti (Innsbruck) téměř samých bojovníků z r. 1809. Letos bylo město důmyslně ozdobeno i střelnice zemská, ale nade všecko ozdobu a nádheru vynikalo jedno: hodný lid a osvědčování jeho lásky k panujícímu rodu. Nebylo to nařizeno, nebylo to vykonávání daných rozkazů, osvědčování ono vycházelo z milujících srdcí. Všichni byli jedno v lásce k císaři, jakož jedno jsou u víře. Kýmby šetřeno bylo základu této věrnosti a lásky, a základem tím jest jednota u víře.

Z Francouzka. Arcib. Massilský nařídil pastýřským listem, jímž Renanovo dílo zavrhuje, veřejné modlitby na každý pátek ve všech chrámech po všech diecích své, aby Bůh, nejdobrotivější stvořitel a zachovatel světa, usmířen byl a odpustiti ráčil urážku, která se Jemu stala spisovatelem nadřečené knihy.

Z Říma. (Pius IX. na visitaci.) Nedávno došla sv. Otce zpráva, že v jednom z chrámů Římských nešetří se vůle zakladatele jedné fundace, že tam nebývá, jakož býti má, každého dne v 11 hodin mše svatá. Sv. Otec přemýšlel, kterak by pomohl a učinil to způsobem vydatným. Nebylo žádného dlouhého vyšetřování, alebrž

jednoho dne byl papež v udanou hodinu pojednou v tom kostele, aby se přesvědčil, byla-li ona zpráva pravdivá. Ovšem že pouhý příchod jeho pojistil svědomité konání povinností fundací uložených na všechny časy, kdyby byl důtklivého slova ani nepromluvil.

— Sv. shromáždění obřadův odsoudilo spis Renanův na *Index*; sv. Otec psal kard. arcibiskupovi Remešskému, Goussetovi, pochvalu, že rychle a rázně vystoupil proti zloprověstnému spisu, který nazval „impus ac scelestissimus ab Ernesto Renan de vita Nostri Jesu Christi editus liber“ (bezbožná a ohavná kniha) a dále „destabilis liber“ opovrzení hodná kniha.

Z Ameriky. Apoštol Němců v Severní Americe, kněz Weninger, z tovaryšstva Ježíšova, dává zprávu o misiích konaných r. 1862 píše: „Ubozí Čechové, jaký to opuštěný lid v Americe! Kýmby věděli kněží v Čechách a na Moravě, čeho jich krajanům zdejšími potřebí, zajisté by se odhodlali ku pomoci jim přispěti. Český a vůbec slovanský kněz jde tu nad tři, ba nad šest německých kněží, t. j. tři — ba šestkrát snadněji nalezneš německého kněze, nežli jediného českého. Rád bych, aby tyto moje řádky dostaly se do rukou kněží v Čechách a na Moravě a přiměly jich k odchodu do Wiskonsina, Jovy, Missouri a Minesoty!“ — Od té doby odešel ovšem již druhý kněz z kláštera Želivského do Jovy, ale co jest to na tak mnohé? — Počet Čechů v Severní Americe není nepatrný — dí dopisovatel Solnohradského listu církevního. — Mnozí ovšem neumějíce dostatečně německy neb anglicky stali se u víře lhostejnými a bohužel též odpadli od víry. Aby se takovému neštěstí předešlo, zřízeno za posledních 10 r. zvláštních osad českých ve sv. Ludvíku, v Clevelandě, v Milwaukie, (kdež nejdůst. p. biskup 125 českým rodinám bývalý katedrální chrám postoupil a kněze Zástěru duchovním správcem učinil, jenž již 4 filiálky v jiných městech založil), dále v státech Texasu, Jowě, atd. Ale všecko to jest jenom nepatrný počátek. Nejlépe bylo by zajisté, kdyby v některém větším klášteře v Čechách, jako v Oseku, Teplé a j. se odhodlali, založiti na západě spojených států filiálku, aby i pro budoucnost o české kněze a učitele postaráno bylo.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenán jest:

p. Karel Frant. Prucha, kanovník metrop. kapitoly, kons. rada atd., jmenován jest zástupcem vrchního školdozorce v arcidiecési Pražské (vicescholasticus).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Král*, probošt v Roudnici, za faráře v Lužci;
p. Jan *Šanda*, za kapl. a katechetu hlavní školy v Berouně. Kněží z ř. křížovníckého:
p. Vinc. *Petters*, za kaplana do Chebu;
p. Kassian *Fischer*, za kaplana do Loktu;
p. Frant. *Jaksche*, a p. Jan *Würl*, za kapl. u sv. Františka v Praze;

Uprázdňeno:

Místo kanovníka a spolu *němec*. kazatele při metrop. chrámu sv. Víta v Praze od 14. října.

V diecési Kralohradecké.

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Čížek*, kněz na odpočín. v Hořicích, jmenován osob. farářem;
p. Jos. *Ehrenberger*, farář v Solnici, jmenován osob. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Jos. *Štíbrál*, kněz ř. premonstr. a kaplan v Humpolci, za proz. katechetu a ředitele hlavní školy v Německém Brodě.
p. Jos. *Novák*, admin. v Žlunicích, za zámeckého kaplana do Dymokur.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Stejskal*, farář v Skočici, dne 23. srpna: (nar. v Písku; kněz od 25. července 1842.)

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. Alfons *Šulák*, kaplan c. k. pluku barona Reischacha č. 21., majitel zlatého vojensk. zásluž. kříže „pro piis meritis“ atd., jmenován jest čestným komořím papežským v taláru flalovém;
p. Josef *Tichý*, farář v Měčíně, jmenován bisk. radou konsist. a vikářem i školdozorcem okresu Nepomuckého;
p. Frant. *Schmidinger*, far. Volenický a bisk. notář, jmenován konsist. radou a bisk. vikářem i školdoz. okresu Horažďovického;
P. Placid *Blahusch*, převor cisterc. kláštera ve Vyšším Brodě, jmenován bisk. notářem. — K druhotinám kněžským jmenováni jsou:

- p. Matěj *Fröhlich*, far. Bělčický a bisk. notář, osob. děkanem;
p. Jan *Schauf*, bisk. kons. rada, vikář a školdoz. Volýnský, farář Zdikovecký, osob. děkanem;
p. Matěj *Žák*, děkan v Radomyšli, bisk. notář;
p. Vác. *Jiřík*, prefekt, stal se ředitelem b. chlapců semináře, a
p. Šimon *Kabát*, kapl. v Prachaticích, prefektem v tomtéž semenisku.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Winzig*, kooper. v Cetvině, za far. v Soběnově;
p. Frant. *Paule*, prvofarář v Pivoňce, za far. v Ronšperku;
p. Matěj *Čádek*, prvofarář na Horách Matky Boží, za far. v Novém Etinku;
p. Jan *Mácha*, farář Lštěnský, za far. v Štěpánovicích;

- p. Valentin *Čada*, kapl. v Týně Horš., za administr. na Horu sv. Václava (Berg);
p. Richard *Wohlrab*, kapl., za administr. v Hostouni (Hostau);
p. Vinc. *Kary*, administr. v Ronšperku, za administr. do Pivoňky;
P. Edmund *Bilbauer*, Cisterc. z Vyš. Brodu, za kapl. do Rychnova;
P. Dominik *Peuker*, Cisterc. z Vyš. Brodu, za kapl. do Přídolí;
p. Jan *Muchka*, kapl. ve Velharticích, za adm. na Horách Matky Boží;
p. Jos. *Kulanda*, kapl. v Dobrušce, za administr. do Lštění;
p. Jan *Martinec*, kapl. v Protivíně, za administr. do Skočic.

Uprázdňená místa:

Pivoňka (Stockau), fara patron. hrab. Thun-Hohensteina, od 22. srpna.

Hory Matky Boží (Frauenstadt), fara patron. c. k. finanč. zemsk. ředitelství, od 6. září.

Lštění, u sv. Vojtěcha (Elschtin), fara patron. kníž. Schwarzenberga, od 26. srpna.

Skočice, fara téhož patronátu, od 26. srpna.

V diecési Litoměřické.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Reinišch*, farář v Bořislavi, dne 20. října.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Aleš *Tirmann*, z ř. sv. Františka, na vypo-moc do Kostomlat;
P. Otto *Weishaupt*, z ř. sv. Augustina, za proz. katech. na gymnas. v Č. Lípě.
p. Eduard *Hölzel*, kooper. v Jílové, za 2. katech. do Oustí nad Labem;
p. Frant. *Wolf*, za kapl. do Jílové (Eulau);
p. Jos. *Totzauer*, kapl. v Horním Litvínově, za administr. do Dolního Jiřetína (Georgenthal);
p. Ignác *Knobloch*, katech., za administrátora v Smržovce;

Na odpočínání se odebrali:

- p. Augustin *Neumann*, jubil. kněz, arciděkan v Smržovce;
p. Křištof *Werner*, jubil. kněz, vysloužil. vikář a osob. děkan v Blážími (Ploscha).

Uprázdňená místa:

Smržovka (Morchenstern), fara patron. hrab. Desfours-a.

Bořislava (Boreslau), fara patron. kníž. Clary-ho;
Dolní Jiřetín (Nieder-Georgenthal), fara patron. hrab. Waldsteina;

Blážími či *Dlázím* (Ploscha), fara patron. kníž. Schwarzenberga, (od 1. listop. t. r.) s tím závazkem, aby nástupce vyplácel předchůdci do jeho smrti 315 zl. ročně.

Příspěvky: Na dostavení metrop. chrámu v Praze: Z osady Stoupnické 10 zl.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—I.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici

i u všech řádných

kněhkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.

na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.

půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně čini národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Život sv. Ludmily a sv. Václava.

(Pokračování.)

Ludmilou získal Václav druhého strážného anděla. Ctná kněžna, učila pacholčka znáti a milovati Boha z celého srdce a činiti blaze všem pro Boha; cvičila vnoučka v službě Boží, v počtě svatých i v ctnosti všeliké; učila jej ústně i z posvátných kněh slovanských dle návodu kněze Pavla, učeníka Methodiova. Nikoli však pouhou řečí, nýbrž také svým obcováním pěstovala Ludmila útlého chovance: býlat stkvoucí hvězdou, osvěcující zemi Českou světlem příkladů svých.

Nejpokornější počtu, jakovouž Ludmila za divčích a panenských let z nevědomosti mrtvým bůžkům konávala, nahrazovala ona po křtu svém stonásobně živému Bohu Otci, Synu a Duchu svatému. O Bohu nejraději poslouchala, rozprávěla, rozjímal; s Bohem takměř ustavičně na modlitbách rozmlouvala; u Něho rady hledala i útěchy a obojí nalezala. Jakož druhdy do modláren k pohanským obětem spěchávala: podobně, ba s horlivějším snaženstvím, chvátávala po křtu svatém do chrámů Hospodinových. Zde obcovala s pobožností převroucenou tajemstvím nejsv. oběti Kristovy; poslouchala pozorně a ukládala v srdci dobrém slovo Boží; tu přijímala přechoť a povždy hodně svátosti pokání a oltářní; zde zpívala rozkošně dík a chválu Trojici Boží; vzývala důvěrně andělův,

těž světců a světic oslavených za mocnou u Boha přimluvu; tu také kořivala se v protivenstvích dobrolibezné vůli Otce nebeského.

Když byla manželovi Bořivoji, k Bohu odehážejícímu, dala „S Pánem Bohem“, na shledanou, zůstávajíc v čistotě vdovské, trudila tělo své bděním, prací, postem a jinakým obyčejem světic kajících.

Lásku k Bohu a lásku k bližnímu lze klásti za dvojčátka nerozlučitelná: srdce, pokud upřímně miluje Boha, miluje zároveň bližního pro Boha. Touto láskou hořelo srdce Ludmilino. Z čiré lásky k Spasiteli svému prokazovala Ludmila skutky milosrdné všem chudým, nemocným, pronásledovaným a jakkoliv sklíčeným lidem; poučovala neumělých u víře Kristově; vzbuzovala přívětivě pohanů, ještě dosti četných, k zamilování pravdy a ctnosti křesťanské; posilovala a napomínala křesťanů, kteří se viklali v svém přesném náboženství, anebo váhali ctně obcovati dle zákona Kristova; ona též ráda přijímala poutníkův či hostův pro jméno Páně. Za to nazývali kněžnu Ludmilu matkou chudých, nohou chromých, okem slepých a milostivou pomocnicí vdov a sirotkův. Nade všechny pak ctíla a milovala kněžna tato posvěcené sluhy Boží jakožto řádné náměstky Krista Pána a klíčníky nebeského království. Pro blahodějně její a mnoholeté v Církvi mladistvé působení smíme tvrditi, žeby Ludmila svatá, zástup kře-

stanův hodných valně rozmnoživši, apoštolkou národa Českého slouti zasluhovala.

Na srdci tak zbožné pěstounky odchovávaný Václavek prospíval co den v umění svatých, jehož podstatou jest: věděti a konati, čímž se Bohu jistotně zalibiti lze. V příhodnou dobu odsadil kníže Vratislav synáčka Václava na Budeč; i počal se kněžic učiti knihám latinským, a naučil se dobře; žaltáři učil ho kněz Unejó.

Okolo roku 926 zesnul v Pánu Vratislav, kníže slavný a zbožný. Tělo jeho pohřbili na hradě Pražském v chrámě sv. Jiří, mučenníka, ježž byl týž kníže postavil.

Vratislavův prvenec Václav nastolen jest, maje let téprv osmnácte. Pro jeho nezletilost ujala vládařství v zemi, též poručnictví nad syný svými ovdo-věla kněžna Drahomír, v ten však způsob, že nastolený Václav při spravování obce zemské již také sám spolu působil. Nepochybně hledával nezletilý kníže v důležitých věcech zemských dobré rady u kněžny Ludmily a u duchovenstva, čímž ledacos bylo odstraněno aneb zmařeno, čemuž vládařka a zlí rádci její průchod zjednati usilovali. — Té doby byla Drahomír žena prchlivá, závistivá, podezřivá; vdova hrdá, srdce ukrutného; tedy, neli pohanka, alespoň pohanstvím páchnoucí křesťanka. Vážnost a lásku, jižto kníže Václav a takořka celý národ kněžně Ludmile prokazovali, kladla jest Drahomír za svou vlastní ztrátu a výčitku ustavičnou. Jakoby ji ďábel lomcoval, vychrtila kdysi jed srdce svého láním takovým: „Vadí mi tato (Ludmila), jakoby ona byla paní mou; zahubím ji a zdědím zboží její a panovati budu, jak mně libo!“ — Ludmila, zvěděvši to, vzkázala nevěstě své: „Ani mrvičky z vládařství tvého mítí nežádám; leč prosím, bys mne až do skonání života mého ponechala sloužiti Bohu, jak se mi líbí.“

Utiskovaná vdova na Tetin*) brzy

odšedši, žila tamo soukromí Pánu Bohu svému.

Tehdáž otužil Duch svatý jemně srdce knížete Václava, by z příští pohromy hořem neuvadlo: ukázal mu ve snách sín kolem dvora kněze Pavla i s budovou — všechno pusté, takže v nich živé duše nepozůstalo; a vnukl jemu výklad vidění, že bába jeho bude umučena, duchovenstvo pak vyhnáno.

Tušíc hodinku smrti své blizounkou, poslala dne jednoho kněžna Ludmila pro kněze Pavla, prosíc, aby obět mše svaté sloužiti, ji pak samu svátostmi pokání a oltární opatření ráčil. Což když skončeno, prodlužovala na kolennou modlení, pěla žalmy, vzbuzovala víru, naději, lásku, žel a lítost, poroučela v ruce Boží ducha svého; a oděna jsouc již v roucho svatební čekala, ažby ji chot' nebeský zavedl do večeradla svého.

U večer téhož dne, anž Ludmila již odpočívala v ložnici, přitrhli na Tetin dva Drahomírou vypravení vrahové, Tuňa a Komoň, majíce s sebou pavezami a meči ozbrojeného lidu nemálo. Hradní bránu rozvrátivše, osadili nádvoří domu kněžnina zbrojené, a pomocí několika sluhů svých vypáčivše dvěře, vedrali se do ložnice kněžniny. Jimžto Ludmila zticha vece: „Náčej tak zuřivě ke mně vrážíte? Bohdejž byste s uzarděním pomněli, žeť jsem vás jako vlastní syny pečlivě chovala, zlatem a stříbrem dařila, i skvostně šatila! Mníte-li předce, bych vám byla čím ublížila: oznamte mi, prosím.“

Položiti život svůj za milého Spasitele, bylot ovšem světicí žádoucno; ale ona považovala to za povinnost svou, aby — možná-li — náramnou urážku Boha nejsvětějšího zamezila, domluvou laskavou zlochův polepsila a tudíž spravedlivý trest Boží od nich odvrátila. Však kamenná srdce zlosynů mrzkých neobměkla jemnou výstrahou velebné dobrodějky: vztáhše rukou bezbožných strhli ctnou kněžnu

*) Hrad Tetin stával asi tři míle nad Prahou, blízko

nynějšího města Berouna. — Tetin dolož hrad, proto i místo i.

s ložce na podlahu. Dí jim Ludmila: „Poshovějte maličko, až se pomodlím!“ I modlila se, majíc ramena křížem roztažená. Pak prosila jich, řkouc: „Jestliže jste přišli zahubit mne, prosím, setnětež mi hlavu!“ Prálat si kněžna, proliti krev svou pro Pána Jesu Krista obyčejem svatých mučennic. Katané oslyševše prosbu, provazem Ludmilu zardousili v sobotu, 15. září l. P. 927. Duši svaté mučennice andělé vzavše, do nebe vnesli. *) (Pokračování.)

Synoda provincialní Pražská.

(Pokračování Části V.)

Kap. IV. O vlastnostech oltářů a okrase jejich. „Oltář jest podoba těla, a na oltáři Tělo Kristovo,“ dí sv. Ambrož. Poněvadž tedy oltář vypodobňuje Tělo Kristovo a spolu hrobem jest, na němž krev Božského Beránka a skrze ní duchovní oběti věřících Bohu se obětuji, na jev jesti, že oltář k oběti mše sv. ustanovený jest obzvláštní ozdobou a nejpřednější částí chrámu. Poněvadž oltář vypodobňuje samého Krista, jenž jest skála a kámen úhelný Církve, sluší zajisté, aby podle starobylého obyčeje a vedle předpisů rubrik mešních (rubr. 20) oltář pokaždé byl vzdělán z jediného, pevného, vybraného a neporouchaného kamene. Nenili možná kámen takový opatřiti, buďtež noví oltářové aspoň z cihel stavení a s vrchu pevnou plochou kamennou pokryti, zřízení pak buďtež tou měrou, aby se pod oltář nemohlo nic uložit, leč by pro svaté pozůstatky místo tam bylo připraveno. Podobně i stupně u oltáře buďtež vzdělány z mramoru, neb aspoň z pevného kamene neb cihel plochou dřevěnou pokrytých; u velkého oltáře at jsou stupně tři, aneb ve větších chrámech i pět; u vedlejších oltářů dostačí jeden stupeň. Stůl oltářní buď tak vysoko od podnoží, dřevěnými tabulemi neb prkny vykládaného, postaven, a budiž tak dlouhý a široký, aby se kněz při mši sv. volně a slušně pohybovati mohl.

Od starodávna stává v Církvi pravidlo, že oltářů postranních nemá býti příliš mnoho. Ve farních chrámech bude dosti tři oltářů; tito buďtež postaveni tou měrou,

aby kněz u nich sloužící bleděl na východ, at již chrám je staven na způsob kříže, neb at má lodí dvě aneb jenom jednu. Jeli však více oltářů potřebl, buďtež ostatní po obou stranách kostela vystaveni tak, aby kněží stejnou dobou nejsv. obětí konající pro přílišnou blízkost oltářů sobě vespolek na překážku neb k výtržnosti nebyli. Neslušné jest, stavěti oltáře tak, aby jaksi ku pilířům neb sloupům chrámovým byli přilepeni. V kaplich menších budiž oltář uprostřed postaven, nikoli stranou. Jako hlavní tak i poboční oltářové buďtež poněkud vyvýšeni nad podlahou čili dlažbou a opatření ozdobnou mříží železnou.

Správcové chrámů o to dbejte, aby kdykoli se nějaký oltář znova stavi aneb pro sešlost obnovuje, byl souměrný se slohem kostela, jakož i aby nebyl tak zúžený aneb přeplněný, že by ani nebylo lze prach s něho setřítí.

K podstatnému náciní a ozdobě oltáře náleží, aby pokryt byl třemi čistými lněnými prostěradly, z nichž povrchní má býti poněkud delší, tak aby po obou stranách oltáře dolů splyvalo. Kol okrajů oltářních nemá býti žádného rámece ani ze dřeva ani sebe skvostnějšího, ale místo rámců mohou býti upěvněny stužky zlaté neb hedbávné neb různobarevné. Přední část oltáře, nenili na ní zvláštního obrazu neb jiné okrasy, bývá ozdobena oponou, kterouž nazýváme antependium, jehož barva se shodovati má s církevní barvou slavnosti každého dne.

V prostřed oltáře budiž umístěn kříž, jenž co hlavní ke mši sv. potřebné náciní má býti slušně ozdobený a tak vysoký, aby poněkud vyčníval nad hlavu obětujiícího kněze. Po obou stranách kříže buďtež postaveny aspoň dva svícny, souměrné s podobou kříže. Na nejnižším stupni oltáře hlavního bývají postaveny dva velké svícny s voskovicemi, což zvlášť o větších slavnostech schvalujeme, ješto podle předpisu misálu při slavné mši ku konci preface se mají aspoň dvě voskové pochodně rozsvítiti. K nekrvavé oběti mše sv. nehodí se jiné svíce, krom těch, které z čistého díla včel čili vosku jsou udělány bez všeho přimísení loje. Protož zakazujeme užívati kromě voskovic jakéhokoli jiného druhu svíček, byť sebe slušnějších a pěknějších na úkor zákonu a podání církevnímu.

Ostatky Svatých, kteréž se v některé slavné dny vystavují, buďtež přiměřenými a skvostnými schránkami opatřeny a ve zvláštní skříní uschovány. Skříně ta budiž postavena blíž hlavního oltáře neb na jiném přednějším místě v kostele aneb, jeli to přiměřenější, v zákristii, jsouc vnitř i ze-

*) Památku umučení sv. Ludmily konala Církve svatá v Čechách co rok v den 15. září až do roku 1245, kdy papež Innocenc IV. slavnost Narození bl. Panny Marie s oktavem ustanovil; že pak oktav ten na den 15. září připadl, přenesen jest svátek sv. Ludmily na nejprve přišli den 16. září.

vnitř skvostně ozdobena a dobře uzamčena. Takové schránky ostatků, které ustavičně a nejvíce na hlavním oltáři jsou vystaveny, buďtež umístěny tak, aby knězi nikterak nepřekážely, jakož i aby pokaždé, když toho třeba, s oltáře vzaty býti mohly.

K ozdobě oltáře dobře sice přispívá strojené kvítí (dělané z hedbávi), přiměřenější však se zdají býti samorostlé květiny zahradní a libovonné kytky.

Tabulky kánonu buďtež jednoduše a však slušně ozdobeny; tisk na tabulkách těch budiž zvláště zřetelný písmem větším, aby obětujícímu knězi ku pohodlí sloužily.

Polštář, jenž na epistolní straně má misálu podložen býti, budiž z pevné tkaniny zhotoven, a barva jeho, pokud možná, slavnosti církevní přiměřená. Svolujeme též, aby obětující kněz užíval malého podstavku (pultu), když by se mu příhodnějším zdál; avšak přejeme sobě, aby podstavek takový byl hlazený a třeba i slušným sukrem pokrytý.

Obrazy a sochy oltářů starobylé neb uměleckou cenou vynikající s největší bedlivostí buďtež chovány a obnovení jich jen zkušeným umělcům buď svěřeno.

Stůl oltářní budiž konečně přikryt čistou pokrývkou, aby se na něm smet neusadila; když se slouží mše sv., budiž pokrývka ta nejen odhruznuta, ale zcela vzdálena.

Kap. V. O stánku vel. Svátosti oltářní.
Obyčej přechovávati v chrámech nejsv. Svátost, jest tak starý, že již v době Nicénského sněmu (r. 325) všeobecně panoval, a proto sněm Tridentský obyčej tento potvrdil co spasitelný a potřebný pro nemocné, jakož i za tou příčinou, že nejsv. Svátost ač od Krista k přijímání jest ustanovena, neméně od nás má býti velebena.

Cím pevněji věříme, že v nejsv. Svátosti oltářní přítomen jest týž Bůh, v jehož jmenu klekati má každé koleno, nebeských, zemských i pekelních, tím více přísluší, aby místo zázračného přebývání jeho, trůn milosti a stolice nestvořené Moudrosti, velebná archa novozákonní, věže Božské síly, schránka závdavku života věčného, stánek Boží mezi lidmi, nové nebe na zemi, jemuž sami andělé se obdivují, s nejoblíbenější úctou ošetřováno a s obzvláštní péčí vyzdobeno bylo. Na základě zákonů církevních tedy radíme a nařizujeme, aby se následující ustanovení bedlivě zachovávala:

Poněvadž v každém kostele toliko na jediném od biskupa vykázaném místě nejsv. Svátost se přechovávati má, budiž pro sv. stánek zvoleno místo nejpřednější, označné a vzhledem ku stavbě samé, jakož i k důstojnému uctění Kristovu nejvhodnější.

Tudíž šetřeno budiž rubriky římského rituálu, která žádá, aby se nalezal svatostánek na hlavním oltáři, jakožto předním místě chrámu, neb na jiném, jenž by se zdál více příhodným a slušným k uctění velebné Svátosti, tak sice aby se jiným posvátným úkonům a službě církevní žádná překážka nečinila. Za tou příčinou v chrámech stoličných (katedralních), kdež se mnohé obřady s obličejem od oltáře odvráceným vykonávati musí, budiž vel. Svátost ve zvláštní kapli mimo presbytář, ale ovšem co nejvíce možná ozdobeně uschována.

Kdekoli se v starobylých chrámech země České posud udržely ve zdi po pravé straně hlavního oltáře vzdělané schránky vel. Svátosti, aneb na způsob věže neb sloupu umělecky zhotovené stánky (pastorie), buďtež všady zachovány a k obnově toliko umělcům proslulým svěřeny, aby tak vzácné dědictví otců nebylo zmařeno nevšímavostí neb neumělostí potomků.

Nechceme vyřknutím zvláštních zákonů od útvaru tabernáku klásti mezi ani důmyslu uměleckému ani štedrosti věřících; ale radíme a zapřisaháme pro lásku Krista mezi námi přebývajících, aby duchovenstvo i lid s všemožnou péčí o to dbali, by velebný stánek Kristův co nejdůstojněji byl zřízen a nejskvostnějšími výtvoři uměleckými ozdoben. Vyslovili v té věci zbožné zajisté přání otcové na provincialním sněmu Akvenském (r. 1585) shromáždění, aby tabernákul pokud možná byl zhotoven z čistého zlata a ozdoben nejskvostnějšími drahokamy. V týž smysl, avšak pamětliva jsouc chudoby mnohých chrámů, nařídila synoda arcidiecése Pražské (r. 1605), aby tabernákul byl zhotoven ze stříbrné neb železné a pozlacené žesti neb z jiné skvostné látky, a kdyby to nebylo možné, aspoň z prken takových, kteréžby nepřipouštěly vlhkost; má pak dřevěný tabernákul býti uhlazený a ozdobený posvátnými nákrasy, jakož i pozlacen a v přiměřené rozsáhlosti zhotoven.

Jestliže všeliká stavba kostelní vůbec, tím více zajisté útvar a přiměřené vyvedení svatostánku má býti svěřováno schopným toliko rukou, aby takto stánek vynikal ušlechtilou a ctihodnou lepestí. Každý nový tabernákul budiž tak prostranný, aby se v něm mohla uschovati nejsv. Svátost s monstrancí i ciborium; nebud však tak vysoko vzdělán a vzdálen od stolu oltářního, aby kněz vyndavaje neb vystavuje vel. Svátost musel až na oltář vystoupiti; aniž také zaujímej tabernákul tak velkou část stolu oltářního, žeby se ani náčiní ke mši sv. potřebné naň posta-

viti nemohlo. Lepší a starobylejší jest tabernákul-nemovitý, opatřený přiměřenými dvířkami, než točitelný, jakýž se zhusta v chrámech nalezá. Jsouli dvěře stánku pro větší uměleckou okrasu prosvítavé, buďtež uvnitř potaženy skvostnou záclonou, aby se mouchám a pavoukům průchod zamezil.

Také uvnitř budiž tabernákul látkou hedbávnou neb skvostnou tkaninou barvy bílé potažen, aneb důkladně vyzlacen; budiž dále opatřen pevnými dveřmi a ustavičně uzamčen, aby ruka bohaprázdná se do něho nevedrala; klíč pak budiž pozlacený a ozdobený slušnou šnurkou a nikdy nebuď přivázán k ostatním klíčům, aniž svěřen buď neknežším neb kostelníkům; jesti to zajisté čestnou povinností a zvláštní předností faráře samého neb správce kostela, aby klíč tento a stánek Kristův bedlivě vždy opatroval, a jsa strážcem Pána svého, byl oslaven.

V tabernáculu budiž prostřen čistý lesknoucí se korporál, a nepřechovávej se v něm kromě nejsv. Svátosti nic jiného, ani ostatky svatých. Dle nařízení kongregace sv. obřadův nesmí nad tabernákulem ani ostatek sv. Kříže býti vystaven; tudíž tím méně smí se nad tabernákul klásti obraz, socha neb květiny a jiné ozdoby, jimž by sv. stánek za pokladek sloužil. Aniž také před samé dveře tabernáculu se podobné věci nemají klásti.

K podstatné okrase sv. stánku náleží věčná lampa; stačí sice jedna, v kteréž ve dne i v noci světlo má hořeti, avšak římský rituál přeje si, aby více lamp u oltáře se nalezalo. Aby toto světlo Kristovo nikdy nevyhaslo, budiž vždy dostatkem oleje opatřeno; otcovsky zapřisaháme faráře a všechny správce chrámu a důrazně jim na svědomí klademe, aby jich péčí vše obživující Světlo světa ctěno bylo ustavičným světlem. Kdyby jmění kostelní nestačilo na udržování posvátného světla, dobrý a věrný strážce hleď rozšířiti modlitbou, slovem a skutkem svým oheň v srdci věřících, a zajisté zbožná jejich štedrota brzy o to se postará, aby ohněm lampy osvětlena byla svatyně Páně, a světlo hlásalo památku předivných skutků jeho.

Exkomunikace.

Jistí vzdělanci zuří zlostí slyšíce slovo „exkomunikace“, což jest vyobcování z Církve. Upírajíce Církvi právo, někoho vyobcovati, sami ho užívají. Či nemá každá beseda (kassino), každý spolek střelců, zpěváků a j. právo vyobcovati údy, kteří se dle pravidel či stanov chovati nechtějí?

Pouť na Velehrad.

(Od Fr. Pravdy.)

Byl jsem také na Velehradě. Byl jsem tam dvakrát a sice dne 5. a 9. července 1863. Nediv se, milý čtenáři, že teprv nyní o tom tě chci bavit. Ve mně se věc musí uležet jako planá hruška, má-li někomu chutnat. Kdo je nepřítel hniliček, arcíť se opozděného díla mého nevšímne. Však předce je podávám v naději, že alespoň těm přijde vhod, jimž jako mně památku připraví na Velehrad. Povím tedy, jak jsem se tam dostal, s kým jsem se sešel, co jsem viděl a jaká byla má cesta nazpátek.

Dne 5. července začala hlavní slavnost Velehradská, a já napřed měl v úmyslu odebrati se tam až po slavnosti předvádaje, že pro nesmírný nával lidstva nebude ani možná pořádně vykonati pobožnost. Pak mi napadlo, že viděti neobyčejné množství se všech končin shromážděných Slovanů bude také zajímavé a doufal jsem, že mezi nimi poznám mnoho mužů slovutných. I odhodlal jsem se a nastoupil jsem cestu dřív, abych na Velehradě již 5. mohl býti.

Ovšem by mne bylo těšilo putovati v společnosti některého přítele neb známého, však bydlím od Velehradu příliš daleko a vzdáliti se na delší čas a utratiti více peněz, než se bohužel nyní může uspořiti, nedovolovaly nikomu okolnosti. Vyjel jsem tedy sám 1. července z domova a ten leží pod Šumavou dvě míle od Klatov. Povětří bylo velmi příznivé, měli jsme u nás až potud vláhy hojnost a bohatá úroda se všech stran oku lahodila. I napotom přšlo nám zde víc než jinde, a čím dál jsem jel, tím větší jsem nalezal sucho. V Moravě pravili, že neměli deště od 1. května, a vyprahlá půda to dosvědčovala.

Však v našich krajinách, kde deště bylo dost a velké požehnání Boží se ukazovalo, potlouklo leckdes a žen celá přišla v zmar. Hned za Švihovem okolo Borova viděl jsem spoustu přehroznou. Před sv. Antonínem zastihlo je tam krupobití a zničilo všecko obilí, že jsi nerozeznal, kde co stálo. Hospodáři posekli nepatrné zbytky, zaorávali a znova silí, aby alespoň píci získali pro dobytek. I tráva na lukách byla popleněna, a na stromech ovocních, jenž tam okrašlují silnici, nezbylo ani listí: naprosto holé byly jejich větve.

Činili jsme, co jsme seděli ve voze, úvahy o tom kořice se moci Boží, jenž v okamžení zahubí a zničí, na čem ruka lidská dlouho a pilně byla pracovala. Nebylo mezi námi v Boha nevěřících lehkou

myslníků a kdo s námi snad nesouhlasí, bál se dáti pohoršení a mlčel vida, žeby ho nikdo z nás nepodporoval.

Kdyby na cestách hodní lidé ujímalí se vždy pravdy a počestnosti, když proti ní mluví a jednají bezbožníci, neměli by tito tolik smělosti a nemohli by škoditi nezkušeněm. Ale že každý se štíti odporovati jim a před nimi stranou zalízá, jest jim všechno dovoleno a svobodně vedou slovo. Snad jim mnohý sprosták ještě přísvedčí, kývá hlavou a usmívá se; mnohý je má za lidi učenější, vzdělanější a vznešenější a aby dokázal, že k nim patří, drží s nimi a zastává, co jindy sám zatracuje.

V naší společnosti dobrá vůle měla převahu a věru, máje před očima neštěstí, co krajinu potkalo, nebyl by ani lehkovážník přísnějším myšlenkám se ubránil. Jeden cestující, jenž si právě byl přisedl, jsa v okolí znám, dokazoval příkladem, že Bůh najde každého, soudí a trestá, kdo nemá lásky k Němu ani k bližnímu a nebojí se Ho. Jistý pán prý tu má statek, koupil ho nedávno a je nelítostný a nemilosrdný k chudému lidu. Nikdo nemůže obstáti vedle něho, nepřeje výděлку, nedává, nepomáhá, neznáší se se sousedy. Již mnohým ublížil, soudil se, pronásledoval, utiskoval, všickni si naň stěžují. Hle, jemu kroupy nejvíce uškodily, úrodu celou odňal mu Bůh, utrpěl ztrátu, na niž dlouho bude pamatovati. Když si také pamatuje, že Bůh moc má nad ním a nakloniti si Ho hledí užívaje svých statků nejen k svému nýbrž i svých bližních prospěchu.

Ačkoliv takovým úsudkům nesluší vždycky dávatí viry, poněvadž lid často pomlouvá, když se mu bere, co si proti právu byl přivlastňoval, ano co snad sám bral z cizího, že se mu v tom dříve dost nebránilo: předce jsme přijali s pochvalou, co nám hovorný muž v dobrém úmyslu byl pověděl a on vida, že se nám líbí moudrost jeho a že nás vyrazí, chtěl se ještě víc vyznamenati a z bouře a následujícího lijavce, jenž prý celou rovinu byl učinil rybníkem, přešel na podobu země, již před věky měla. „Pánové,“ pravil ukazuje na okolí, „toto vše bylo moře, celé Čechy byly moře a to se protřhlo, nemohu si již zpomenouti kde, ano, vím to, tam za Prahou u Chrudimi to bylo.“

Měli jsme radost z jeho učenosti, mnoho slyšel a mnoho četl a ukracoval nám tím chvíli až do Přestice. Tam jsme se s ním rozloučili a že kočí půl hodiny krmil, navštívil jsem pana děkana, milého svého přítele, jenž také krupobitím velkou škodu

byl utrpěl. Zasáhlo ho to tím bolestněji, že hospodář teprv prvním rokem a já se domníval, že bude velmi zarmoucen. Ubohý se nepojistil v čas, přišel a již bylo pozdě a žádnou náhradou si neulehčil. Však nezoufal si a nenaříkal, stala se vůle Boží a té se každý musí podrobit.

Pohovořili jsme si chvíli, jsouce obmysli veselí a když jsem se vrátil k své mu vozu, překvapil mne nový společník. Viděli jsme se spolu již jednou a poznali jsme se a na otázku, kam jdeme, odpověděli jsme si, že — na Velehrad. Pan G. v skutku také na Velehrad putoval, bylo mi to nad míru milé a hned jsme se spojili. Statečný a rázný muž jako on velice mi prospíval a když se mi nedostávalo smělosti, vystoupil on vždy neohroženě, hájil se, poroučel a nařizoval.

Z Plzně jsme jeli po železnici a brzo jsme byli v Praze. Jindy to trvalo den a noc, než jsem se tam z domova svého dostal, nyní jsem k tomu nepotřeboval více než dvanáct hodin.

Je to předce hezká věc ta železnice, ale kdo si chce prohlídnouti krajinu, na železnici úmyslu svého nedosáhne. Já s nadšením pohlížel na drahý náš Karlův Týn a že mi z předešlých let již známy jsou vzácnosti jeho, bavil jsem se jimi v duchu a zpomínal jsem na ctěné druhy, s nimiž jsem zde příjemný den byl ztrávil.

Ještě toho večera sešel jsem se v Praze s mnohým starým přítelem a známým a ráno jsme dělali rozličné návštěvy. Snad se dovíme, kdo z Prahy pojedje na Velehrad. Bude jich mnoho, hádali jsme a těšili jsme se, ale nikdo se k nám nepřidal a vypravovalo se, že na počátku srpna uspořádá knězstvo na Velehrad zvláštní pouť, k níž to však nepřišlo. Kdo mimo to na Velehrad putoval, činil to sám pro sebe a nejvíce jich čekalo na slavnost svět. skou, jenž v skutku odbyla se v Brně.

Dne 3. července cestovali jsme z Prahy do Olomouce. Na počátku nezdálo se, že přibývá poutníků, my alespoň s nikým se nedomluvili a teprv v Pardubicích přisedli k nám tři velební páni. V Oustí se počet náš zase rozmnožil a pak plnily se vozy, kdykoliv se zastavilo. Již bylo viděti mnoho kněží, jiného lidu nescházelo; mne zajímaly nejvíce dvě ženské sedící na blízku. Byly ze vsí, soudili jsme z jejich obleku a vzdávali jsme chválu jejich srdnatosti, již nám samým se nedostávalo. Když konduktor jen po německu provolával štace, prosily ony a domlouvaly mu, aby to činil také po česku, poněvadž v našem voze není ani jednoho Němce, ale Čechů dost německy ani neumějících. Nedbal na ně

ani na celý ten vůz Čechů a pořád jen německy štace ohlašoval. Způsobilo to velké pohoršení a naše vlastenky se zlobily dokazující, že Čech na svou řeč tolik práva má co Němec, poněvadž stejně platí s ním a kolikráte ke škodě přichází neznaje německé jméno místa od českého zcela rozdílné. Kdo pak ví, že k. p. Wildenschwert je Oustí a Hohenstadt Zábřeh a t. d.? Vypravovaly se příklady, že ubohým Čecháčkům skutečně se ubližuje. Téhož dne prý jistá Češka nerozuměla konduktorovi německy mluvícímu a nelezla do vozu, až jí někdo jiný pověděl, kam se jede. Vřak již bylo pozdě, ona musela zůstat, kde byla.

Rmontili jsme se slyšíce to a když konduktor německy mluvil chybně říkáje: „Wer hat mehr eingestiegen?“ soudili jsme, že sám je Čech a v ošklivost jsme si brali jeho počinání.

Abych v ničem neprotivil se proti pravdě a neuvedl v podezření všechny konduktory, dodávám, že když jsem jel domů z Velehradu jiný konduktor i po česku jmenoval štace a vůbec šetrně se choval k Čechům, chlubě se, že také patří k nim.

Jakoby Češi po železnici ani nejezdili, nabízejí děti a i velcí lidé zvlášt na Moravě cestujícím vodu do vozu po německu a chtějí-li říci víc než „Wasser“ nejde to a slyšel jsem volati: „Poroucheji Wasser“ a „frische Wasser.“

Ženské, co se tak horlivě rovnoprávnosti na železnici byly ujaly, pověděly nám, že jsou z Německé Rybný mezi Zamberkem a Vamberkem a stěžovaly si a divily se, proč se jejich vesnice nazývá německá, když v ní není Němců. Jsou prý tam váickni ryzi Češi, pravily, a my nepochybovali o tom, jauce přesvědčení jejich chvalným příkladem. Rozešli jsme se s nimi v Olomouci a víc jsme jich neuzřeli. Ale ještě jsme o nich slyšeli, povím to později.

Ženské že vsi mluvily o vlasti, národu a právech jeho a ženská z města sedíc jim naproti v klobouku a krinolině neměla v tom zalíbení a dívala se radši ven na drát, po němž se telegrafuje a čekala, až se kolečka budou pohybovat, skrz které jde, — tak to nazvala, — pak prý poletí náká zpráva okolo.

V České Trebové se obědvá, je k tomu asi půl hodinky a jídla již najdeš na stole, abys mohl hned přisednouti a vybrati si, co by ti bylo po chuti. Kdo má hlad, je rád, když něco dostane, a neobjednává teprv, aby se nemeškal. Já a můj soudruh, jenž jsme od rána nebyli jedli, zmocnili jsme se každý talíře s pečením a

když mnozí odbývali se pouhým chlebem aneb dokonce se postili divně si nás prohlížejíce, byli jsme my pyšní na své maso a pan G. si ještě přikoupil uzenky a koušaje do nich pospíchal k vozům, že se již zvonilo.

Radost naše z nasycení netrvala dlouho, neboť již po chvíli poznali jsme z řeči jednoho pána a zpomněli jsme si, že je — pátek. Arcit jsem se nad tím velmi rmoutil a dané pohoršení mi těžce leželo na srdci i na svědomí. Ze jsem chybil z nevědomosti, bylo ovšem pravda, ale to druhým nebylo známo a proto, jak jsme zaslechli, dost příkře nás posuzovali. Jsme prý náci furianti tam z Bavorských hranic, řekl jeden o nás a já k furiantství věru málo jsem náchylný a vždy i na jiných se mi protiví. V pátek masa ovšem nejím nikdy a tu jedl jsem je před očima všech přítomných i mnohých kněží, jako bych se jim chtěl pochlubit, že se nepostím. Mrzelo mne to přenáramně, ačkoliv mne přítel G. pořád těšil, že na tom nezáleží, co si kdo o nás myslí, když jsme špatně nejednali schvalně, ale já neměl poškoje, dokud jsem se neospravedlnil a neomluvil. Doufám, že mi dána byla víra a milí společníci, s nimiž jsem se napotom blíž seznámil, se snad o mně přesvědčili.

Přijíždějice k Olomouci, radili jsme se, do kterého hostince se uchýlíme a někdo nám schválil „Labut.“ Z nádraží vezlo se nás do města šest v jednom voze a kočí Němec se ptal, kam nás má zavezt. Dívali jsme se jeden na druhého a nikdo neodpovídal, že mu nechtělo napadnouti, jak se pták labut jmenuje po německu. Teprv po hezky dlouhé chvíli vykřikl můj soused: „Zum Schwan,“ ale s takovým chvatem a s takovou nedočkavostí, že mu až hlas přiskočil. Měl to dříve než my, slavil vítězství, radoval se a všechny nás rozespál.

Zajeli jsme tedy „zum Schwan“ a složivše si tam věci šli jsme do města. Na náměstí líbila se nám krásná socha nejsvětější Trojice a na vysoké věži starobylého domu radního překvapily nás památné hodiny. Jsou z roku 1422 od mistra Antonína Póla, ale nejdou jako Pražské od téhož mistra zhotovené; r. 1572 opravil je Jan Pól z Olešnice, pravnuke Antonína Póla a zvonečky a planetárem je opatřil. Na tohoto se vztahuje nápis:

Meister Hans Pohl,
Uhrmacher von Dels.
Das Tablen ist gar leicht
in eines andern Sachen,
doch kann's gemeiniglich
der Tabler nicht nachmachen.

(Mistr Jan Pól, hodinář z Olešnice. Snadno jest tupiti dílo jiného, obyčejně ale nedovede je tupič udělat po něm.)

Že již bylo pozdě, nemohli jsme se podívat do kostelů a odložili jsme to až na ráno. Ještě jsme navštívili nádherný a pěkný seminář a mile jsme se pobavili s mladými bohoslovci. Ukázali nám všechny jizby, dovedli nás do zahrady, kde někteří právě hráli v kuželky a kde se také ústav jejich tělocvičný nachází a velmi srdečně se k nám chovali. Bylo viděti, že jsou probuzení Slované, já je chválil, že jich tolik přistupuje k Dědictví sv. Prokopa, jak mi pan kanovník Vinařický sám byl pověděl, a oni pravili, že po prázdninách bude mezi nimi víc peněz a pak prý se dají zapsat noví údové. Těšila mne jejich láska k Čechům a vzájemnost, již dobře pochopili, a jakýsi volný a přímý duch mne uprostřed nich ovíval. Pod klerikami měli oblek k tělocviku z tak nazvaného ruského plátna a že i vážnější věci je zajímají, dokazovala jejich knihovna, na niž přispívají, a mešní roucha, jež za své peníze byli zřídili. Zachovej je Pánbůh ve všem ušlechtilém, aby Církev a vlast čest a prospěch z nich měly a národ na ně byl pyšný jako na starší přemnohé jejich bratry.

V hostinci „u Labutě“ ztrávili jsme večer příjemně a že člověk rád si zpomene, kde se na cestě i potřebám těla jeho slušně vyhovělo, musím se zmíniti, že pivo Olomúcké bylo nejlepší, co jsme na Moravě pili.

Když již o pivo mluvím, dodám ještě, abych ani světských svých zkušeností nezapřel, že jistý pán z Čech žádal na sklep-níku doutníky, čemuž tento nerozuměl myslé, že je to něco k jídlu. Však oznámil nám napotom, že doutníkům se u nich po moravsku říká „smotky“ a my se mu přiznali, že bychom tomu také nebyli rozuměli.

Ráno pozval nás k sobě doktor Simer-ský, ctihodný kněz a kaplan u sv. Mauricia a nastávající profesor, jak se nám pravilo, s nímž jsme se náhodou byli seznámili a ochotně nám ukázal znamenitý tento farní kostel, při němž infulovaným proboštem vždy jest jeden pan kanovník. Viděli jsme v něm nový zavírací gothický oltář, největší varhany na Moravě mající 48 mutací, vzácná kostelní roucha a z věže, kam s námi vylezti si pan doktor neobtěžoval, otevřela se nám vyhlídka na celé město a blízké a daleké okolí. Velebný průvodčí zavázal si nás zajisté k vřelým díkům přívětivosti a laskavosti svou a

služby, co prokázal nám cizincům, zůstaly a zůstanou nám v paměti.

Mezi tím, co jsme trvali v chrámu sv. Mauricia, vešel tam průvod poutníků. Byli to Hanáci. Domníval jsem se, že také jdou na Velehrad, ale oni mi řekli, že jejich dekanát na Velehrad půjde jindy, jak prý jim bylo ohlášeno. Jdou na sv. Kopeček, kde jest proboštsví premonstratské kláštera Strahovského s nádherným poutnickým kostelem Panny Marie, a my věru také měli chuť se tam podívat. Však sv. Kopeček měli jsme jako před sebou, viděli jsme ho jedouce k Olomouci a i z města, od něhož asi půl druhé hodiny jest vzdálen, jsme k němu pohlíželi. Odebrati se nahoru nezbývalo nám času, a já se poručil bodrým Hanákům, aby se tam za mne pomodlili, chtěje se za ně pomodliti na Velehradě.

Mimo poutníky bylo i jiných Hanáků toho dne v městě mnoho, přijeli na trh a nám nejvíce do očí padala krásná zelenina na prodej vyložená. Procházeli se tu i udatní Poláci v Olomouci žijící v zajetí a kupovali si špiži. Mnozí byli ještě holobrádkové a mnozí patřili k mužům vousatým. Oblečení byli rozličné, i také dost chudě; haleny, kožichy, sukmany pošíité šnurkami a čtverhranné čapky tak nazvané konfederatky jsme na nich spatřili. Provázela je stráž a jen vzácnější mezi nimi v ozdobeném oděvu viděli jsme choditi po městě bez dohlídky. Arciž nás nešťastný osud země a národa jejich, ježž nám připomenuli, naplnil hlubokým soucitem a přáli jsme jim jsouce Slované a katolíci jako oni, aby se stalo zadost jejich svatým právům.

V kostele sv. Václava, jenž jest metropolitní, byli jsme přítomni, když vysoce důstojní páni kanovníci odbývali hodinky, a mne dojala pobožnost jednoho mladého vojáka ve vedlejší kapli na kolenou klečícího. Když se pomodlil, přistoupil jsem k němu a dal jsem se s ním do řeči. Byl Moravan a vypravoval mi, že se mu vede zle. Je zámečník, dobře se vzdělal v řemesle, měl práci výnosnou a podporoval chudou matku. Odvedli ho, nerad slouží, všecko ho mrzí, chce Boha uprosit, aby mu pomohl. I žádal, abych mu přispěl nějakou radou, já vyšel s ním na hradby a tam jsem mu nemohl nic jiného říci, než aby se odevzdal do vůle Boží. Plakal ubohý, mně ho bylo líto a opravdu bratrsky jsem si s ním tiskl ruku, když jsme se rozcházel. Můj návrh, aby se hleděl dostati do zbrojnice, kde by mohl provozovati své řemeslo, mu nebyl nový, ale nadarmo prý se pokouší o jeho vyplnění.

Bůh ho potěš, zajisté se s ním často zabývám v duchu, ve světě se již asi ne-sejdeme.

U sv. Václava vělmali jsme si vysoko vyklenutého presbyteria a prostranného kůru a stavba celého chrámu svědčila, že již často byl obnoven a rozšířen.

Jiný pěkný kostel je v Olomouci vo-jenský kostel Panny Marie od Jesuitů vystavený s dvěma věžema v průčelí, kostel Dominikánův a kostel sv. Michala v novém slohu s třemi kopulami. V kostele Voršulinek jeptišky, když jsme tam byli, přijímaly právě nejsvětější Svátost oltární, již jim kněz podával skrze otevřený výklenek a v kostele Kapucínů sloužila se mše svatá.

Konečně jsme se dali dovesti do podzemní kaple bl. Jana Sarkandra. Je to místo jeho umučení a ještě viděti skřípec, na kterém byl roztažen, dřevěný sloup totiž s kolem, nyní mřížemi obražený a vodu ve studni otesaným kamenem vyložené, která se tam ze skály vyprýstila, když se trápil žízni.

Navštívivše ještě veleváženého ředitele reálních škol Olomouckých, rodem Čecha a důvěrným hovorem milou chvíli s ním ztrávilše poobědvali jsme u své „Labutě“ a pak jsme jeli na nádraží, odkud nás vlak zanašel k Velehradu.

Na každé štaci čekaly velké zástupy poutníků; nejvíce jich přibýlo v Přerově, kam vede železnice ze Slezska a z Polska; v Hulíně přisedli ti, co přišli od Kroměříže a Holešova a když jsme se blížili k Hradišti, byla řada vozů již nepřehledná.

Z Olomouce, z Brna a Vídně jelo se za půl ceny, zaplatil jsi totiž jednu cestu a obdržel jsi lístek tam a sem. Kněží požívali ještě té výhody, že zakoupivše se do třídy třetí, mohli seděti v druhé a několik z nás, že se v druhé nedostávalo místa, bylo dáno do první, čehož jsme si ovšem vážili, neboť v první třídě nejeli jsme nikdy a bezpochyby již nikdy nepojedeme. První třída zajisté nebyla přeplněna. Kdo v ní jezdívá, na Velehrad neputoval nedbaje o slavnost Cyrillo-Methodějskou.

Ještě to musím pochváliti, že lístky, co se nám dávaly, nebyly zcela německé majice vzadu přidavek český: „Tento lístek ztratí po pěti dnech platnost atd.“ (Pokrač.)

D o p i s y.

Čáslav dne 28. října 1863.
[Svěcení kříže na věž. Zprávy z okolí.]

Uplných 21 roků postrádalo naše město jedné ze svých prvních okras, koruny

totiž věže, která roku 1841 požárem uchvá-cena byla. Měšťanstvo Čáslavské hned teh-dáž všemožně se snažilo, aby ohněm po-rouchaný chrám Páně zase byl opraven, vybičen, novou střechou pokryt, věž pak novými hodinami a zvony opatřena; ale věž této starobylé budovy zůstala 21 plných roků nízkou toliko střechou a malou vížkou pokryta, z té příčiny, že prostředky měst-ské obce k podniknutí větší stavby nedo-stačovaly. Roku 1861 ujal se této důle-žitě záležitosti nové obecní zastupitelstvo co patron chrámu Páně a zvolilo ze svého středu zvláštní odbor k dostavení věže kostelní: p. Vojt. Fialu purkmistra za před-sedu, pp. radní: Frant. Procházku, Jana Teicha a výbory: vp. Jana Nožičku, ka-techetu na hl. a podrealní škole a Ant. Hyroše za členy — kterýžto odbor posta-rav se o vkusný stavbě věže přiměřený ná-kres a rozpočet a seznav že výlohy se na 18.000 zl. r. č. páč, kdežto assekurač-ní premie 7355 zl. a Čechurovský odkaz, čtvrtý díl třetiny domu v Praze pod číslem 855—I, toliko 1675 zl., úhrn tedy 9030 zl. obnáší, obrátil se k Jeho Veličenství císaři a králi Ferdinandu Dobrotivému, který všudy a vždycky, kdekoliv se něco do-brého podniká, se svou nábožnou chotí Marií Annou v čele se nachází, jakož i k šlechticům a velkostatkářům v Čáslavsku usedlým, s tou snažnou prosbou, aby buď peněžitou pomocí neb stavebním dřívím k tomu pro celé Čáslavsko čestnému podnik-nutí dobrotivě přispěti ráčili; a hle výse-dek této prosby byl skvělý; neboť J. Ve-lič. císař Ferdinand Dobrotivý, se svou vznešenou chotí věnovali milostivě 400 zl.; p. Vinc. Karel kníže z Auerspergů, pán na Žlebech 1000 zl.; Karel kníže ze Schwar-zenbergů, pán na Sedleci, dříví v ceně 400 zl.; Karel hrabě Rothkirch z Panthenu, pán na Bestvině 200 zl.; Jindřich hrabě Chotek, pán na Nových Dvorech 400 zl.; Osvald hrabě Thun, pán na Zehušicích, dříví v ceně 400 zl.; c. k. finanční mi-nisterstvo co správce panství Ronovského, dříví v ceně 343 zl.; ředitelství statku Le-dečského, náležejícího ústavu šlechticů na hradě Pražském, dříví v ceně 250 zl.; Jan baron Dobřenský, pán na Chotěboři 20 zl.; paní Thekla baronka Bechině z Lažan 50 zl.; Beneš z Rittersteinu, pán ve Fili-pově 300 zl.; p. Alois Welz, majitel statku Podhořanského 100 zl.; p. Michal B. Teller, majitel továrny na cukr v Kutné Hoře 200 zl.; měšťanstvo Čáslavské, kromě do-vozu stavebního dříví a písku z lásky, ještě na penězích 1017 zl.; pp. úředníci c. k. okresního úřadu v Čáslavi 20 zl.; sbírka po diecési Kralohradecké 35 zl. 70 kr.; sbírka

v kraji Čáslavském 335 zl. 82½ kr.; farní úřad v Krůtech 60 kr. Takovou měrou spojenými silami bylo nám možná stavbu koruny i bání na věži chrámu knížatům apoštolským sv. Petru a Pavlu zasvěceného započítati a roku 1863, roku Cyrillo-Methodějského dokonati.

Dne 17. t. m. k večeru zavítal k nám J. Excel. nejdůst. p. biskup Kralohradecký. U slavnostní brány ozdobené nápisy „Pochválen buď Ježíš Kristus“ a na straně k městu: „Žehnej Otče dítkám“ byl od duchovenstva, měst. zastupitelstva, c. k. úředníků a důstojníků — ačkoliv přšelo — slavně uvítán. Sestoupiv z vozu, ubíral se vítán hlaholem zvonů a střelbou, řadami školní mládeže do děkanství. Večer překvapil jej zpěvácký spolek s hudbou měst. ostrostřelců zastaveníčkem. Dne 18. října sloužil p. biskup v 7 hodin ráno tichou mši sv., po které novorozenátka voj. šikovatele svátost sv. křtu udělil.

V 9 hodin ubíral se při slavném vyzvání průvod, napřed školní mládež se svými prapory a s učitelstvem, za ní kráčeři řemeslníci s korouhvemi, napotom nesly dívky, bílé a červeně oděné na nosidlách pozlacenou bání, za nimi žáci nesli železný kříž květinami ověšený, následovali zpěvácký spolek a městská kapela, zastupitelstvo obecní, vel. duchovenstvo s nejdůst. vrchním pastýřem, za ním civ. a vojenští hodnostáři a nepřehledný zástup věřících z blízka i z daleka, po rozsáhlém náměstí k soše Marie Panny, kde u oltáře, zvláště k tomu připraveného a vkusně ozdoběného p. biskup církevní obřady k svěcení kříže předepsané, při tom nejkrásnějším počasí, pod širým nebem vykonával.

Po ukončeném obřadu libal nejprve nejdůst. p. biskup, po něm vel. duchovenstvo, přítomní hodnostníci, hosté a ostatní věřící posvěcený znak naší svaté víry, načež bisk. ceremoniář vp. Václav Horák měl dojemnou řeč o významu sv. kříže k shromážděnému lidu, po které úd výboru k dostavení věže, vp. Jan Nožička památní listinu četl, kterou nejdůst. p. biskup, přítomní kněží, obecní zastupitelové jakož i vzační hosté podepsali. Tato listina byla s několika stříbrňáky nového rázu do plechové krabice vložena a napotom v bání na památku našim potomkům uschována. — Hluboký dojem učinilo to na každého z přítomných, když při zvuku všech zvonů při hlaholu trub a bubnů posvěcený kříž byl vzhůru tažen, výše a výše od země se vznášel, až konečně k vrcholu věže dospěl, kde při hrobovém tichu několika tisíců na náměstí přítomných, šťastně byl zasazen i hned upevněn. Přípitky proná-

šeti při zasazování kříže na věž kostelní, jest starý obyčej a pročež i zde tesarský tovaryš, který kříž upevňoval, u téhož kříže vysoko nad námi provolal slávu Jeho apošt. Veličenství, Jeho Excellenci nejdůst. p. biskupovi, který nedbaje svého vysokého stáří — čítá již 81 roků — k nám zavítal, aby svou vznešenou přítomností slavnost naši zvýšil, napotom provolal slávu všem dobrodincům, jakož i měst. zastupitelstvu a veškerému měšťanstvu Čáslavskému, což na náměstí tisícovým „sláva“ opětováno bylo. —

Utěšený byl pohled na obrázky v po-větří poletující, jichžto jeden tisíc s nápisem: „Památká svěcení kříže na věž Čáslavskou dne 18. října 1863“ s vrcholu věže mezi obecenstvo rozhozeno bylo.

V tom též pořádku jako dříve pohyboval se průvod z náměstí do chrámu Páně k slavným službám Božím, kdež po kázání důst. p. Josef Moučka, bisk. vikář s četnou assistencí zpívanou mši sv. sloužil, jižto p. biskup přítomen byl. K závěrce zanotil p. biskup: „Tě Boha chválime“, pak udělil požehnání, čímž se slavnost po 1 hodině společně ukončila. — Při mši sv. provedl zdejší zpěvácký spolek zdařile vokální mši Haslingrovu, při Graduale: „Hospodine pomiluj“ — při Offertorium: „Svatý Václave“ — a „Te Deum“ od Krejčího. — O 2. hodině byla slavnostní hostina zastupitelstvem měst. dána pro 80 hostů u Králeviče, při které přípitky k počtě císaře pána, ke cti Jeho Excel. p. biskupa, měst. zastupitelstva, odboru pro dostavení věže, všech dobrodinců chrámu Páně Čáslavského a j. proneseny byly. — Byla to slavnost, na kterou nikdy nezapomeneme. Zároveň musím ještě z blízkého okolí některé radostné zprávy milému Blahověstu podati, aby je dále oznámil. V *Dolních Bučicích*, obci 1 hodinu od Čáslavi, vystaven jest nákladem uroz. p. hraběte Osvalda Thuna nový chrám Páně, který uvnitř k službám Božím se zřizuje. Budoucího roku hned z jara má církevně posvěcen a zároveň vlastní farář při něm ustanoven býti, — až posaváde jest to filiální kostel fary Chotusické. — Za Bučicemi jest farní osada *Zbislavská*, v které mezi 2200 katolíky žije 1400 evangeliků, tamější horlivý farář vel. p. Ignác Kubásek bude za čas krátkého pobytí svého na této smíšené osadě, již pátý nový kříž v obcích k Zbislavi přiřazených světit. V takových osadách bývá vědomí náboženské probuzenější, nežli mnohdykrát v osadách čistě katolických. — V *Potéčích*, kde faraňuje důst. p. Josef Moučka, biskup. vikář a školdozorce okresu Čáslavského, byl letos chrám Páně vybičen, presbyterium

vymalováno, hlavní a postranní oltář, jakož i kazatelna zlatem bohatě ozdobeny, a tážete-li se, kdo vedl značný náklad na tuto obnovu chrámu Páně, odpovídám: místní p. farář a osobní děkan sám. Tak si ukládá svědomitý kněz ze svých příjmů jistinu, která mu na věčnosti jistě ponese úroky stonásobné. *)

†.

Od Řípu dne 31. října 1863.

[Evangelický katechismus. II. Viz v. č. 25, str. 409.]

Článek sedmý Kubešova evangelického katechismu mluví „o hlavním rozdílu mezi katolickým a evangelickým křesťanem“ (str. 39.) Zajímavá to zajiště otázka „kdo jest Katolík a kdo Evangelík?“ Jak medle provedl spisovatel důležitý článek tento? On napsal: „Katolík jest ten Křesťan, který všechno věří, co mu církev jeho velí, nechť je to psáno, neb není; Evangelík pak jest ten křesťan, který jen to, co psáno jest, věří“ anebo jak později praví: „evangelický křesťan drží za *jediné* pravidlo víry své a života svého zdravý rozum a písmo svaté“ (str. 54.) A dříve stojí: „Katolický křesťan věří církvi, *to jest kněžstvu*, (jehožto viditelnou hlavou jest římský Biskup neb svatý Otec), které články víry předpisuje; evangelický pak věří *písmu*.“ A opět praví: „Katolický křesťan musí věřiti její neomylnost, t. j. že nemůže chybiti a blouditi; Evangelík nevěří *neomylnost lidskou* ve své církvi žádnou, protože zázraky, skrze kteréž Bůh někdy v apoštolicích neomylnost dosvědčil, s nimi přestaly.“ To jest tedy ten první rozdíl. — My v skutku díváme se té *lehkosti*, s jakou katechismus tento jmenovitě v definicích si počíná, jakož i té *všeobecnosti*, v které si libuje. Jiní tomu ovšem říkají nejasnost pojmů, povrchnost důkazů — neurčitost věcí. Není ovšem evangelický katechismus povinen, aby vykládal katolické články víry, (katolický katechismus toho aspoň nedělá), avšak pustili se samovolně do té práce, řečlych, apologetické a polemické, — tu mělyby ovšem svědomitěji, určitěji a jasněji mluvit, aby se nezdálo katolíkům a *povážlivým* evangelíkům, že snad schvalně vše tu tak podává, aby méně zběhlého myslitele leccaks odbyl aneb k sobě naklonil. Články víry, chceme-li je vyvrátiti, žádají jasného výkladu a důkladných důkazů, nikoli pak jen několik

obojetných frází a některého textu bez výkladu, jehož bych konečně i proti tomu článku, dada mu opáčený smysl výkladem svým použití mohl. Náš katolický školní katechismus praví, „křesťansko-katolický věřiti jest všechno za pravé míti, *co Bůh zjevil*, a čemu velí Církev věřiti, ať jest to psáno neb, není“ ač tu také schází výklad, jak se posledním slovům této definice má rozuměti. Vzbuzení první Božské ctnosti mluví poněkud určitěji: „*co Bůh zjevil*, čemu Ježíš Kristus učil, *co svatí apoštolé kazali* a *co sv. římsko-katolická církev nám k věření předkládá*.“ Nevěří tedy katolík všechno, *co mu „kněžstvo“ předpisuje*, nýbrž jen to, *co Bůh zjevil*. — Jest pravda, že „věří evangelík písmu“, avšak zdaž nemá je katolík taky za svaté a *nedotknutelné*, a zdaž mu taky nevěří? Poněvadž evangelík „sám o náboženství přemýšluje, sám písmo svaté čte, a *vlastního přesvědčení následuje*, odvolává se na to, *co praví apoštol*: Všeho zkuste, což dobrého jest, toho se držte: proto rozdrobuje se evangelická víra pořád na menší sekty, z nichž jednotlivé docela si odporují. I katolík čte písmo svaté, než on hledá v něm jen zjevení Boží, — a nikoli své náhledy a choutky, a kde je *co temnějšího*, hledá výklad *spolehlivý*, neomylný a nalezá ho v Církvi sv. Vizme již, z čeho předpisuje kněžstvo (rozuměj: učící církev na všeobecných sněmích církevních a v dogmatických rozhodnutích) články víry? a jaké učení poroučí věřiti? — To slušelo vyložiti spravedlivě a důkladněji. — *Co všude, co vždy a co ode všech* věreno, to jest: katolické; jen *zjevené* učení Kristovo, jež se v písmě svatém nachází anebo v *posloupném učení Církve* sv. od časů apoštolských se udrželo, anižby výslovně v písmě svatém stálo: to přijímá katolík za články víry, když to byla církev shromážděná na všeobecném sněmě slavně vyřkla. Sluší tedy dobře obmeziti a určití tuto „*neomylnost lidskou*“, jež se pouze na články víry vztahuje, jež se na sv. písmě zakládá a na souhlasném učení svatých otců všech věků spočívá; dobře pamatovati sluší, dle kterých vodidel čili pravidel „kněžstvo“ katolické články „předpisuje“, — a pak tuším, nebylo by ani třeba mluvit v tomto ohledu „o zázracích, kterými Bůh někdy v apoštolicích neomylnost dosvědčil, a které s nimi přestaly“, aniž třeba dokládati: Evangelík modlí se i sám s žalmistou Páně (19, 13.): Poblouzením Pane kdo vyrozumí? Ostatně i evangelický katechismus tvrdí: „Evangelická církev má duchovenstvo, *kteréž Evangelium zvěstuje*, a svátosti vysluhuje, ale v tom ve všem *podlé písma svatého* řídit se musí.“

*) Z jiného později nám odjpuď zasláného dopisu o této slavnosti vyjímáme: V chrámu Páně měl kázání dp. Vác. Branzovský, far. Chotusický o žehnání křížů a příčinách jeho.“ V pondělí ráno sloužil requiem za v. Pánou zesnulé osadníky sám nejdůst. p. biskup, jenž i průvod vedl a v kapli Marie Panny u chrámu modlitby za mrtvé vykonal.

My jen dokládáme, že Církev katolická, *od svého počátku* každého učitele hned vyvrhla ze společnosti své, který by se byl dle písma svatého nerídil, jakož i to, že evangelíci mnohé věci věří a mnohé obyčeje mají, jež se v písmě svatém nenacházejí a jež tedy z tradice zdědili. — Druhý podstatný rozdíl jest prý v tom, že evangelík neuznává *viditelné hlavy v církvi*, an „Kristova Církev jakožto království duchovní tělesnou hlavu nepotřebuje, an Pán Ježíš sám žádné takové hlavy ve své Církvi neustanovil, nýbrž jen po sobě své učení svaté zanechal.“ *Království mé není z tohoto světa.* Kdožbykoli chtěl mezi vámi býti velikým, bude *služebník všech atd.* Skrze pak skálu, na kteréž Kristus Církev svou vzdělati chtěl, rozuměl tu pravdu, kterou Petr o Pánu Ježíši na místě všech učenníků jeho vyznal, řka: *Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.* „Tak doslova mluví evangelický katechismus! My nebudeme zde vykládati tyto tři *teaty*; soudný čtenář sám nahlédne, jsou-li vhodné a dokazují-li větu vyslovenou: ostatně jsou již tisíckrátě důkladně vyloženy od katolických vykladačů písma, a předce se jmenovitě ten poslední o sv. Petru (a o skále) zúmyslně převráceně uvádí. Sám „*zdravý rozum*“ musí zvrtnuti ten důvod, že Církev Kristova jakožto království pravdy a ctnosti a tedy co království duchovní tělesné hlavy nepotřebuje. Katechismus tento sám (str. 31.) udává pojem Církve Kristovy, že jest „shromáždění neb společnost věřících v Ježíše Krista, jež se dělí na *viditelnou a neviditelnou*, rytěřující a triumfující“ — i myslíme tudíž, že *lidská* společnost, protože z lidí sestává, ač nikoliv světské, nýbrž jen duchovní království tvoří, a protože *viditelná* jest, tedy jako viditelná lidská společnost, *viditelného* člověka co představeného (*hlavy*) potřebuje. — Mimo to mohli bychom tu z písma sv. uvéstí všechny ty texty, jež o primátu svědčí, a v nichžto Spasitel sv. Petra ustanovuje za hlavu Církve, a i to, jak i sv. apoštolé přednost mu dávali. (Viz o tom Jirsíka.) Že pak hlava neviditelná Církve svaté jest Kristus Pán sám, kdožby o tom pochyboval; avšak nevěříme tomu, že by Kristus Pán sám své *neviditelné* církvi jen hlavou byl; jak učí evangelický katechismus, nýbrž tvrdíme, že Kristus Pán jest *neviditelnou hlavou své Církve svaté*; i viditelné i neviditelné. Ostatně přílišným odporem proti katolickému učení přišel katechismus sám do nesnázi. Tvrdě (na str. 34.), že Církev Kristova žádné *tělesné* hlavy nepotřebuje, tvrdí (na str. 40.) později, že hlavu *viditelnou* v Církvi viditelné má i *evangelický*

křesťan totiž svého zeměpána, *je-li křesťan*; kterýž církev chrání, dohlíží a zevnitřně řídí, a kterémuž ve všem, co se s písmem svatým srovnává, poslušný býti má. „Dávejtež, co jest císařova, císaři, a co jest Božího, Bohu — atd.“ My k tomu dokládáme: *Není nad důslednost!* — III.

Z Chroustovic dne 31. října 1863.

[Slavnost kněžských druhotin.]

Dvě koruny nacházejí se ve zdejší faře, arci ne zlaté, ale více nám radosti působí, než kdyby drabokamy posety byly; jsou uvité rukou nevinné mládeže k dvěma tklivým slavnostem: ku kněžským prvotinám a druhotinám. O první slavnosti podal přítel náš zprávu. O druhé zprávu dáti napomíná mne vděčnost. Doufám, že se takto čtenářům „Blahověsta“ v našem vůkolí zavděčím, a časopis, jenž si povšimnul kněžstva ze sousedství zavítavšího ku Karlínské slavnosti, zajisté přijme i tento dopis z venkova. Týž velectěný kmet, jenž před nedávnem uváděl novosvěcence k stupňům oltáře, p. František Müller, děkan Chroustovický, v neděli dne 25. října se ubíral do svatyně Páně, aby po padesátiletém působení na vinici Kristově přinesl Bohu obět večerní. Již v sobotu ruče a s úspěchem hotovilo se vše ku dni radostnému. Ve škole připravovány zelené věnce; bohoslovcové zdobili chrám i hodovní síň chvojím, mechem a květin podzimním. K večeru zavítal do městečka při hlaliolu zvonů, střelbě z moždířů, hudbou jsa provázen Vysokomýtský p. vikář. Zavítal k nám též kromě jiných vážených hostů ku všeobecné radosti zdejší rodák a bratr přednostů v d. provinciál OO. Dominikánův, Josef Matějka. Komnata, kdež jubilant hotovil se k posvátnému úkonu, byla ozdobena začátečními jeho jmena písměný F. M., podobiznami všech Kralohradeckých biskupův, fotografií vikariátního kněžstva a významným nápisem: „Koruna důstojnosti jest ctné stáří.“ Ověnčená byla tu leta jeho narození 1789, vysvěcení 1813 a druhotin 1863. Průvod z fary do chrámu Páně byl dojímavý. Zdejší tři cechové, jakož i zpěvácký spolek z Luže s odznaky a korouhvemi, napotom bratrstvo „Srdce Pána Ježíše“ razili duchovenstvu nepřehlédným davem cestu; v zápětí jeho ubírali se Vysokomýtský p. podkrajský, též c. k. komisař, patronátní a úřednictvo z vůkolních panství. S kostelní věže jakož i na mnohých domech vlály prápory. V každém obličejí jsi mohl čísti radost a pohnutí, každý patřil na laskavou tvář milovaného jubilanta, a bylo lze znamenati, že páskou lásky ruka Páně ovinula srdce pastýře a

srdce oveček. Veselá hudba závodila s hlaholem zvonů a střelbou moždířů. V zeleném révoři před školou vznášela se brána, a jakoby chtěla vysloviti díky těch zástupův dítek, jež veledůstojný kmet odkájel mlékem spásonosného učení, honosila se nápisem: „Zdráv buď, pěstoune náš.“ Překvapil nás též nápis na domě občana proti farní bydlícího, zahrnující v slovech: „Sláva Tobě, pastýři náš“ ne-ličenou oddanost zdejších farníkův. Chrám Páně byl přeplněn; sotva zbylo i v presbyteriu tolik prostoru, aby se konati mohly posvátné obřady; hlavní oltář byl pokud možná dle nařízení synody Pražské (Tit. V. cap 4. & 5.) ozdoben. Jako o prvotínách, podobně i nyní rozechvěl vymluvný kazatel, vp. Josef Bezdek, farář v Uhersku, mysl přítomného zde kněžstva i věřících, a když jsem slzou zaroseným okem pohlednul na zástupa popatřil i na kmeta, jehož skráně zasloužená kryla koruna myrtová, hluboce v duši utkvělo mi slovo velikého apoštola národů, sv. Pavla říkoucího I. Kor. 4, 15: „Nebot atbyste deset tisíc pěstounů měli v Kristu, však mnoho máte otcův.“

Hlavní části služeb Božích provázela střelba z moždířů, odpoledne pak zapěl po požehnání Lužecký zpěvácký spolek píseň sv. Vojtěcha: „Hospodine pomiluj ny.“ Zdejší občané dokázali, že ocenili zásluby horlivého v službě Církve sešedivělého pastýře: nešetřili ničeho, co by památku toho dne zvýšiti mohlo, a ještě večer, když noc začala rozkládati temné své perutě po obzoru, slavným osvětlením ukončili slavnost.

V—m.

Z Říma v říjnu 1863.

[Provinciální synoda Pražská.]

Synoda provinciální (concilium) rozeznává se od synody diecéšní mimo jiné též a hlavně tím, že co na oně bylo uzavřeno, nezavazuje, pokud nebylo v Římě zkoušeno a za dobré uznáno, kdežto úchvaly synody diecéšní do Říma se neposilávají. Toto zkoušení či *revisi* musíme však dobře rozeznávat od schválení či *approbace*, kterážto za našich dob zřídka se uděluje a byla-li udělena, ten následek má, že usnesení ta stávají se obecným zákonem církevním, jenž platnost mítí má netoliko v provincii, kdež koncil slaven byl, ale po všem světě katolickém. K *revisi* koncilií ustanoven jest v Římě zvláštní sbor (kongregace), jehož obraz tuto nastíním věrnými zprávami o tom, co se v Římě dalo s provinciální synodou Pražskou.

Dotčené úchvaly „Acta et decreta Concilii Provinciae Pragen. a. Dom. 1860 celebrati“ zavítaly do Říma r. 1861 bedlivě

a pěkně na čisto přepsané, a hned dány jsou jednomu členu onoho shromáždění, aby je do podrobná zkoušel. Že pak práce tato nastávala kromě něho ještě nejméně 25 jiným mužům, pomýšleno na rozmnožení onoho jediného exempláře, aby se věc nad míru neprodužovala. To se mohlo státi buď písmem aneb tiskem. Zajisté vši chvály hodno, že voleno cesty druhé: s větrem o závod vyšlo ve 14 dnech asi 50 výtisků toho obšírného díla. Z těch obdržel každý kardinál řečené kongregace 2 výtisky a každý poradník (consultor) 1 výtisk; kardinálové po dvou výtiscích z té příčiny, poněvadž oni příslušné spisy úřední netoliko sami čtou, ale zároveň zkušenému advokátovi (auditor) k posouzení dávají, jenž pak své dobré zdání svému kardinálovi písemně podati musí. K tomu sluší dodat, že všichni členové sboru „Congregazione per la revisione de' Concilii Provinciali“ vzati jsou ze širší společnosti „S. Congregatio Concilii“, o které učenec dr. Bängen v důkladném díle svém o kurii Římské, jež byl za našich dnů meškaje v Římě sepsal, dí, že jest nejdůležitější ze všech kongregací a vždy sestavena z prelátů učenosti a obratnosti nejvíce proslulých. Chcete-li, uvedu jména členů té užší kongregace a jim přidáných radů (consultori aggiunti). Členové (componenti) jsou jenom kardinálové: prefektem jest kard. *Caterini*, spolu též prefekt širšího sboru „Congregatio Concilii“, dále JJ. Eminence: *Mattei*, děkan, t. j. vrchník v sboru kardinálův, *Patriuzzi*, kardinál-vikář, t. j. vrchní správce diecése Římské, *Cagiano de Azevedo*, d'Andrea, bývalý nuncius ve Svěcarsku, *Asquini*, *Barnabó*, prefekt sboru „Propaganda“ a *Savelli*. Misto tajemníka zastupuje *Gianelli*, arcibiskup v Sandii a bývalý nuncius Neapolský. Podsekretářem jeho jest Msgr. *Nina*, jenž za velké zásluhy své o Rakousko vyznamenán jest od našeho císaře pána vzácným řádem. Konsultorů jest 16; z nichž 9 kněží světských, ostatní pak řeholníci. Jména jejich jsou: *Frattini*, první či popředník (decano) všech prototárů; *Angelini*, kanovník u sv. Petra; *Campodonico*, býv. rektor university (Sapienza) Římské; *Pacifici*, jest prý spisovatel nejdůležitějších lat. listů a řečí papežských; *Bartolini*, tajemník slovutného úda sboru „S. Congr. Rituum“; *Simeoni*, sekretář „Propagandy“; *Cattani*, kanov. u sv. Petra; *Jacobini*, syn řím. ministra téžež jména; de *Luca*; *Peronne* z tov. Jež., proslulý svými spisy; de *Ferari*, Dominikán, přední člen Inkvisice; da *Boscomare*, jímž se řehole Františkánů (Reformátů) honosí; *Trullet*, věhlasný Minorita; *Guidi*,

Dominikán, od půl roku kardinál; da *Rignano*, generalis procurator Františkánů-*Observantů* a *Cirino*, generál Theatinův. — Úvahu o moudrém sestavení tohoto sboru ponechávaje čtenáři dokládám toliko, že mnozí z výše jmenovaných za kardinály povýšení budou, ješto již nyní mnohým z nich svěřeny jsou úřady (posti Cardinalizi), které se vůbec pokládají za poslední stupeň k důstojenství kardinálskému.

Když byli všichni členové a radové dotyčná „Acta et decreta“ každý soukromí doma přečetli a proskoumali, obdržel jeden každý tištěné poznámky nejprv jmenovaného konsultora, (k naší provinc. synodě nebyl jich ani plný arch); pak sejdou se všichni konsultori, aby se usjednotili o námitkách svých; což se v příčině koncilu Pražského stalo hned v poradě druhé. Poznámek nebyly ani dva plné listy a jsou takové, že slouží ke cti i dílu i posuzovatelům jeho. Však poznámky tyto nemají za následek nějakou změnu v koncilu samém, nikoliv, moc tuto mají toliko kardinálové shromáždění v dotčené kongregaci od papeže samého. Ovšem, že kardinálové v společné poradě ohled berou na dobrá zdání konsultorův a tu se stává, jakož se i v příčině Pražského koncilu stalo, že některé připomenutí konsultorův ponechají, jiné pak zavrhující novým nahrazují. Poznámky kardinálův nedávají se do tisku, alebrž písemně oznamují se metropolitovi a jenom jemu samému, což když se stalo, nic více nestojí v cestě uveřejnění a ohlášení revidovaného koncilu. Do Prahy zaslán jest zároveň nad míru blahosklonný list sv. Otce a jiný takřka pochvalný list kard. prefekta výše jmenované kongregace. Oba listy připojeny jsou k listinám provinc. synody Pražské tiskem vydané (viz str. LII, LIII. a LIV.) Jeden výtisk měl z Prahy do Říma poslán býti pro archiv často jmenované kongregace; ale nejdůst. vrchní pastýř ušetřil výtisků 48. Nejpěknější z nich náležel sv. Otci, ale též kardinálům dotčené kongregace dány jsou výtisky: skvostné a ozdobné, jichžto vazba ke cti slouží Pražskému knihaři, jakož i tisk dotyčné tiskárně. Netřeba dokládati, že i konsultori poděleni byli výtisky, avšak i znamenitějším knihovnám města Říma darem poslány jsou od J. Emin. p. kardinála, obzvláště nejslavnější bibliothecy Vatikánské. Za veliké mám to štěstí, že jsem já byl doručitelem darů těchto; zvláště pak nikdy nezapomenu na tu dobu, když jsem s knihou v ruce vešel k sv. Otci. Tu seděl v pokoji, kdež pracuje, slavný Pius IX., jenž více než kterýkoliv z jeho předchůdců napomínal bratry své, biskupy, k slavení

synod provincialních a i diecézních, a přijal z třesoucích se rukou mých to krásné ovoce tužeb a snah svých, překrásný důkaz poslušnosti jemu podřízených. Nedbaje skvostné vazby, nevšímaje sobě lesku zlata, krásy barev, hedbáví a kůže nejpěknější, ani svrchu vytlačených znaků a nápisů, slovem nehledě na vzácnou skořápku otevřel knihu a hledal jádro: našel a četl v předu položený přehled čili obsah, četl až se dočetl konce. Četl pozorně, začasté kývaje na znamení pochvaly ctihodnou hlavou; každé hnutí, každý pohled, každé slovo jevilo radost a spokojenost. City srdce jeho obrazy se v opětovaných otázkách, dobře-li se daří našemu nejdůst. p. kardinálu arcibiskupovi. Za půl druhého roku viděl jsem častěji milý úsměv na tváři Pia IX., častěji slyšel jsem libezný jeho hlas, ale nikdy nebyl jsem tak rozveselen a nadšen, jako tentokrát, když se opětně tázal, zdrav-li jest náš p. kardinál. Ku konci udělil požehnání vrchnímu pastýři i všem věřícím veškeré církevní provincie a doložil milostivě, že J. Eminenci odpoví zvláštním listem. Odehážeje byl bych z toho srdce rád provolal slova, kteráž Otcové na sněmu shromáždění jsou volali: „Sv. Otci a Pánu našemu, papeži Piovi IX., Ježíše Krista na zemi náměstku, pravému sv. knížeti apoštolského nástupci a svatě obecné Církve vrchnímu pastýři budiž věrná oddanost, v městě i po světě poslušnost, šťastné z kříže vítězství, mnohá léta a věčná památka. Hospodin zachovejž Ho“ atd. Co activost nedovolila vysloviti blasitě, naznačil a vyjádřil jsem tím, že jsem první hedbávnou, zlatým třepením ovroubenou stužku barvy bílé a žluté (papežské) vložil k straně XLVIII, kdež ona překrásná slova tištěna jsou; druhou pak mezi str. 42. a 43.; kdež řeč jest o primátu Římského papeže. — Plesal jsem v duchu, slyše u kardinálů i u konsultorů všude velice chváliti a vyvyšovati úchvaly naši provincialní synody. Každý chválil jinými slovy, ale všichni v jeden smysl; všichni velebili její rozhodně církevní ráz; všichni pokládali za obzvláštní přednost to, že koncil mluví téměř na všech stránkách vlastními slovy Církve sv., vzatyými z missálu, rituálu a breviáře, ač to všude udáno není. „Opus plenum non solum doctrina catholica, sed etiam prudentia christiana“ (Dílo plné netoliko nauky katolické, ale i moudrosti křesťanské) vyznávali téměř soublasně. Chvála tato váží mnoho, vyřklit ji ti, jenž dekreta netoliko dobře znají ale — dokládám — i sami zachovávají. A proč bych toho nedoložil? Vždyť generála Theatinův našel jsem, přišed s knihou, v kostele, ve

zповědnici. Jiný modlil se v jizbičce své církevní hodinky. Jiný, staříčský kmet, sedí od rána do večera v knihovně kláštera svého a spisuje knihy na obranu naší sv. víry. A na rozkazech těch, kdož sami činí, co prikazují, spočívá, tuším, zvláštní požehnání Boží. Kžby tyto příklady usnadnily nám poslušnost, kdyžby snad věrné ostrihání toho neb onoho předpisu naší provincialní synody nám za těžko přicházeti mělo.

J.

Kronika.

Z Prahy. K zprávě o slavnosti svěcení chrámu Karlínského dodáváme, že osmidenní pobožnost v neděli dne 25. m. m. ukončil požehnáním a chvalozpěvem „Te Deum“ sám nejduš. p. kardinál. — V pondělí ráno sloužil tam mši sv. nejduš. p. biskup Djakovarský Jirí Strossmayer, jenž i odpoledne téhož dne chrám navštívil, jakož byl v neděli hned po návštěvě JEmín. učinil. Za krátkého pobytu svého v Praze byl tedy nejduš. p. biskup třikrát v Karlínském chrámu veden jsa uctivostí k sv. apoštolům našim, a i proto, že sám zamýšlí stavěti chrám Cyrillo-Methodějský, jakož i chlapecký seminář. — O slavnosti Všechn Svatých a v den památky věrných zemřelých putovali Pražané k svým milým na hřbitovy. JEmín. p. kardinál navštívil letos sv. pole Volské a Malostranské v Košířích, na onom sloužil v chrámu Páně mši sv. za věrné zemřelé v úterý, na tomto dnes. — Klášter Strahovský zakoupil na hřbitově Malostranském zvláštní místo na hroby zemřelých členů svých, jež mříží ohrazeno bude. Chválíme to; kdož za živa v jednom domě žili, buďtež i po smrti spolu. — I jiné řehole Pražské mají na hřbitovech svá místa, jenom kněžstvo světské nemá žádného vlastního společného dílce sv. pole. Hledali jsme hroby kněží, před několika lety zesnulých a nenalezli jsme jich. Nebylo-li by možná zříditi též produchovenstvo světské, jaku má řeholní, společnou hrobku? Snad nám někdo odpoví.

— Od 3—16. října uděloval JEmín. p. kardinál sv. birmování v střidnictví Rokycanském. Všechn birmovanců bylo 9574, a sice v Dejšině 613, v Rokycanech 1309 (dopoledne 961, odpol. 348), v Mirošově 637, v Skořici 457, ve Voseku 503, v Radnicích 1077 (dopol. 644 a odpol. 433), v Lohovicích 619, ve Stupně 792, v Štáhle-vech 398, v Chválenicích 1059, v Spáleném Poříčí 1046 (dopol. 509 a odpol. 537), v Cizkové 447 a opět v Spáleném Poříčí 517.

— Sedě sestry (třetioho řádu sv. Františka) byvše až posud v nájmu, koupily sobě v Praze dům „u města Jerusáléma.“

— Sbor profesorů fakulty filosofické v Praze zvolil na r. 1864 za děkana protest. prof. Dr. Steina; proti té volbě podala protest fakulta theologická, senát akademický a biskupové provincie České s metropolitou co kancléřem university. V těch dnech přišlo rozhodnutí c. k. státního ministeria, že volba Dr. Steina nemůže býti potvrzena.

— V pondělí bude slavit v chrámě sv. panny Barbory na Horách Kutných prvotiny své novosvěcený kněz arcidiecése Pražské, p. Jaroslav Štětka. Kázati bude p. kan. Štulc.

— Stálá výstava umělecká bývá v dílnách mistrů mnoho zaměstnaných. Čestné místo mezi předními malíři zaujímá náš Hellich, jehož díla jsou nad jiné milými okrasami chrámů ve vlasti naší i za hranicemi jejími. A dílna jeho jest v pravdě stálá výstava umělecká. S radostí vítá proslulý mistr příchodu a s ochotou nevšední ukazuje mu díla hotová i nákresey a na čem právě pracuje. — Na cestu do král. města Poličky uchystán jest oltární obraz „Na nebe vzeti Marie Panny.“ Na zlaté půdě vyobrazena jest panenská Rodička Boží, ana toužíc po vlasti nadhvězdne s očima k nebi obrácenýma vzhůru se umáší za podnoží majíc tři anděle, z nichž jeden drží lilii, druhý růžový věnec, třetí pak dolů hledě syje růže na osirelou zemi, kdež spatrujeme toliko otevřený hrob, jenž kvítím naplněn jest. Drže se školy staré nemiluje Hellich vyobrazování andělů nahých, ale oděných v roucha řasná, splývající až na zemi, což po našem zdání jest ušlechtilejší. — Druhý, o mnoho menší, též na půdě zlaté a sice na dřevě či prkně malovaný obraz bude zdobiti zámeckou kapli v blízkých Počernicích a představuje Pannu Marii Pomocnici křesťanův, ana držíc na klíně Synáčka svého vzezřením svým k důvěře k Němu pobádá. Vedle obrazu stojící bedna jest znamením, že obraz co nevidět odeslán bude na místo své; jakož i jiný obraz nejsv. Trojice. — Velikolepý bude obraz sv. Václava, jenž právě pod štětcem a barvami života nabývá. Nejvýše vidíme v jasném světle kříž u prostřed dvou andělů, dole stojí sv. vévoda náš Václav, laskavě pohlížeje na knížete Kouřimského, jenž viděním sv. kříže přemožen na koleha klesá, položiv meč a korunu knížecí k nohoum sv. Václava. V pravě i v levo jsou oděnci jednoho i druhého knížete, v pozadí bude starobylé město Kouřim. Obraz ten určen jest pro filiální kostel Žitoulický, farní osady Rožďalovické. — Dále jsme viděli dva obrazy křížové cesty pro gothický chrám kláštera „Hvězda Marianská“ v Lužici. Veliké jsou obrazy křížové cesty v chrámě Matky Boží před Týnem, ale

větší tyto, větších Praha nemá. — Ještě se musíme zmíniti o nákrese bolestné Rodičky Boží. Sestavení jest původní. Na Kalvarii sedí na kameně Maria Panna. Na tváři její jeví se nevýslovný bol, ale z očí k nebi obrácených vysvitá oddanost do vůle Boží, naděje brzkého se shledání s milým Synem, jehož trnovou korunu ona levicí na klíně drží, v pravici majíc bílé roucho, stranou leží nápis: J. N. R. J. Bolestná Rodička Boží jest vyobrazena u prostřed dvou andělů za ní stojících. Anděl v pravo drží levou rukou kopy, jímž probnán byl bok Páně, pravou pak zakrývá si skloněnou tvář, jakoby plakal. Anděl v levo pohlíží útrpně na pozorovatele, drže v rukách svých tři hřeby a třtinu s houbou, kteráž napojena byla octem a žlučí. V pozadí viděti kříž s vlajícím rouchem bílým. Obraz ten 3' 11 1/4" zvýší a 1' 10 1/4" zšíří maluje se pro chrám Páně v Zákupce, jehož štědrým patronem jest J. Vel. císař Ferdinand Dobrotivý. — Všem do Prahy přichozím správcům duchovním a přátelům umění jsme tou radou, aby si neobtěžovali navštívití též dílnu malíře Hellicha.

— Místo dlouhé kroniky. V politickém světě vedou nyní slovo liberalnici. Jsou to lidé, jenž n. př. vedouce boj o emancipaci ženského pohlaví vyhánějí ženské řehole z pole veřejné činnosti. Vykřikují, že k ničemu nejsou řehole, nepracují-li řeholníci neb řeholnice ve školách, v chorobnicích, širotčincích, berou jim ústavy tyto. Narikajíce na nelidské zřízení ústavů trestních odnímají je pannám, které z lásky ku Kristu se zavázaly sloužiti člověčenstvu trpícím i pobloudilému, v neřesti tonoucímu. Předstírajíce péči o blaho mládeže, naděje naší, kladou překážky vychovatelům a vychovatelkám, jenž o pravé blaho mládeže pečují. Stavíce se býti sloupy státu otrásají slovy, životem a zvláště spisy základy lidské společnosti. Pochlebujíce duchovenstvu, pokud pomoci jeho potřebují, šlapají po něm, když bylo posloužilo. Přisvědčujíce, že pomoci potřebuje, přidávají mu nových břemen. Narikajíce na nespravedlnost dob minulých dopouštějí se nespravedlnosti horší v čase přítomném. Volajíce ku předu jdou nazpět. Dokládajíce, že se poměry změnití musí, jsou vši silou proti změně, jedná-li se o prospěch vlastní aneb miláčeků. Ujišťujíce, že jsou křesťané a národovci, zrazují Krista i národnost za něco málo stříbrných. Durdíce se na nespravedlnost spisovatelů jinojazyčných, překládají úprkem spisy jejich, jsou-li proti vůle rodákův. Ze

same lásky k lidu berou mu klenot nejdražší — viru a dělajíce se přátely jsou nepřátelé jeho, vlci v rouše ovčím. O svornost na oko usilující stvou sousedy proti sousedům, nižší proti vyšším. Boha se spouštějíce, slouží břichu a hříchu. Nevěřme jim, ale Boha se držíme a bojme. Všecko na čas, Bůh na věky.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Vyznamenán jest:

p. Karel Mašek, far. administr. v Karlíně, jmenován osobním farářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Starý, far. v Podskalí, za faráře u nejsv. Trojice v Praze;

p. Václ. Nykles, kapl. u P. Marie Sněžné, za faráře u sv. Vojtěcha v Praze;

p. Jan Slávek, kapl., za administr. v Roudnici.

P. Lohel Doellinger, kněz ř. premonstrat. v Teplé za kapl. v městě Teplé;

p. Adolf Prause, za lokal. v Thanndorfu;

p. Frant. Lauterbach, za lokal. v Neundorfu (oba v Kladsku);

p. Jos. Vejchar, za kapl. do Dejšiny.

Upřázdnená místa:

Roudnice, probošství patron. p. Ferd. knížete Lobkovic od 21. října.

Místo katechety na městské škole v Plzni, od 21. října. Konkurs dne 17. t. m.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Frant. Holec, farář v Jaseně, dne 28. října (nar. v Jičíně 4. března 1792, kněz od 27. března 1815).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

P. Gotthard Schuppl, kněz ř. sv. Benedikta, kaplan v Martinkovicích, za kapl. do Broumova;

P. Anselm Settmacher, kněz ř. sv. Benedikta, konventual v Broumově, za kaplana do Martinkovic (Märzdorf);

p. Ignác Lhota, neomysta, za kaplana do Vejvanovic;

p. Ant. Brychta, neom. za prefekta stud. v pacholeckém semináři v Hradci Králové.

Upřázdnené místo:

Jasená, fara patron. p. Liebiga od 29. října.

Listárna redakce.

Příspěvky: Na dostavení metrop. chrámu v Praze: p. Václ. Ant. Hajný, kníž. Fürstenberský úředník na Lánech 1 zl.

Na chrám sv. Cyr. a Met. v Karlíně a sice na lampu složilo v redakci Dědictví sv. Janského ředitelstvo c. k. české vyšší realní školy sebrané příspěvky žákův, 50 zl. Úhrnem složeno v téže redakci k tomutě účelu 145 zl. 76 kr.

Vp. A. Š.: Nezmýlil jste se v adrese?

p. J. B. P.: Přístě, došlo pozdě i mnoho jin.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—1.

Expedice
v kněhkupectví
B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
kněhkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Prisl. XIV, 34.)

Život sv. Ludmily a sv. Václava.

(Pokračování.)

Tuň a Komoň, pobravše vzácných věcí, odešli z Tetina. Duchovenstvo a služebnictvo sv. Ludmily, jež bylo strachem smrti přehlo, příběhší nyní k bezduchému tělu své kněžny s pláčem velikým, pohřbilo je obřadem posvátným na Tetině. — Drahomír vztáhla ruce lakotné na svrchky umučené tehyně, nástrojů pak vraždy své odměnila hojně zlatem, stříbrem a skvostným šatstvem, i počala s nimi panovati bezbožně zemi veškeré. Za této nejspíš doby dalo se pronásledování duchovenstva, knížetem Václavem z vnučnutí Božího předpověděné, a v týž čas poslala snad Drahomír válečnou pomoc krajanům svým Luticům, aby králi německému Jindřichovi snáze odolali.

Bohatstvím a důstojenstvím zhrdli jsou vrahové Ludmilini a činili šlechtě zemské rozličných úkorů, z čehož nepochybně reptání, potrzky v zemi a tudíž vladařce samé úzkosti vzešly. Drahomír ujednala s šlechtou jich záhubu. Tuň, zvětřiv to, přehl s veškerým přátelstvem z knížetství; také Komoň pokusil se o útěk s bratrem svým. Drahomír, uslyševši to, kázala vše jich potomstvo zůstavené jedním dnem pobiti. Komoň také i bratr jeho dostižení a nálezem sněmu zemského utracení jsou smrtí ohavnou.

Zmáhala se pověst o divech a zá-

zracích na hradě Tetině: o vůni nadpřirozené, vanoucí z hrobu sv. Ludmily; též o světlech hrob tentýž za noci ozařujících: jakož i o slepci, jenž, dotknuv se země hrobu téhož, prožrel a viděl dobře. Polekaná Drahomír rozkázala nad hrobem svaté mučennice chrám v čest sv. Michala archanděla vystavěti, to však z úmyslu podvodného, aby totiž, stal-li by se tam opět div jaký, lid takové Boží působení nikoliv na uctění sv. Ludmily, nébrž na uctění těch svatých vykládal, jichž ostatkové by do nového chrámu byli přinešeni a schováni. Avšak vševědoucí a svrchovaně mocný Pán Ježíš Kristus zahanbil chytrácký úmysl ženy hrdé a závistivé, nedopouštěje, aby jeho zázraky mylně vykládány a zásluhy Ludmiliny zastřeny byly.

Václava knížete svíral tichý žal nad bezbožným řáděním matky Drahomíry. Zavraždila mu opravdovou matku, moudrou rádkyni, druhého strážného anděla; zahladila Komoňovy krevní přátele, od nejstaršího do nejmladšího, aspoň z části snad nevinné; vyhнала z knížetství Pražského žakovstva neb duchovenstva, zvláště kněží těch, kteří mladému knížeti po boku stávali k užitku národa co upřímní otcové; zrážela jej, prvence svého, z pobožnosti pod lichou záminkou, by sobě správy zemské lépe všímal; podírala zločiny a tropila zmatky v Čechách svým hříšným a libovolným vladařením; pohanstvo zdvihalo hlavy své, doufajíc mož-

ným zvratem věcí obecných obdržeti zase vrch nad křesťanstvím; — krom toho bylo knížeti Václavovi obávati se mohutného Jindřicha, krále německého, že vladarkou Drahomírou nedávno uražen strašlivou učiní pomstu nad národem českým; k tomu ke všemu vybuchl na paláci neb při dvoru knížete Václava rozbroj mezi stranou jemu příznivou a stranou mu nevěrnou.

Proti věcem svrchu položeným čelí, zdá se, kázeň, kterouž Václav nejspíš r. 928 na počátku svého samostatného panování k zástupcům národa učinil. Kárnou tuto řeč líčí Gumpolt, biskup Mantovský, asi takto: Prátele a věrní moji, bohdejž i věrní Kristovi! Když mne byli rodičové na učení odsadili, poslouchal jsem slova učitelů dychtivě. Tehdáž přiučil jsem se též slovům Apoštola: „Když jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, myslil jsem jako dítě; ale když učiněn jsem mužem, vyprázdnil jsem, což bylo dětinského“ (I. Kor. XIII. 11.) V témž výroku apoštolově znamenám jakousi podobu sebe samého. Hned jako pachole bažil jsem a bažím ještě po přesném poznání a milování Boha, stvořitele všehomíra, nejša, leč bídný tvor Jeho. Když jsem po zesnutí otce svého, ač nezletilý, jakožto starší mezi bratry, vašim šnešením byl nastolen, řídil jsem obec zemskou z pomoci Boží dosti volnou zákonův uzdou a obraňoval jsem vlast svou proti zhoubcům snažně. Vy pak k rozjímání svrchované pravdy leniví a v pohanském bludu zapeklití vnukali jste mi radu převrácenou; což jsem shovívaje až podnes tiše snášel. Než od této chvíle, pokud mne Bůh na stoličce knížecí zachová, budu samostatně panovati, vyprázdňiv, což bylo dětinského, mužem jsa učiněn. Bezbožnosti vaší nepovolujíc v ničem, hodlám dle zákona Hospodinova přísně jednati. Ustaňtež od všelikých piklů a necht zhynou úklady, jež na mne o veřejných schůzkách strojíte. Klid ať se po vší zemi uvelebí; což obci užitečného, ať soudců

vyvracováním nehyne; aniž se opovažujte vražd, jimiž jste obvykli rukou svých zkáleti. Nepřestanete-li z bázně Boha, krále králův, těmi a podobnými skutky zákona poskvrňovati, rozpálí se hněv můj a sрубne hlavu zlochovi, buď on kdokoliv! —

Rázná kázeň ohromila brojičů; ponechalit zpourey do času pohodlnějšího. Tehdáž nejspíš vypověděl kníže pro výstrahu nezdárnou Drahomíru na Budeč, ale za nedlouho přivedl uctivý syn zpátky na dvůr svůj rodičku ponapravenou. Knězi Boleslavovi dána v úděl krajina Pšovánův, kteráž po smrti lecha Slavibora, mužských dědiců sotva zůstavivšího, následkem sňatku dcery jeho Ludmily připojena byla knížetství Pražskému.*)

V údělu svém kázal Boleslav na labském břehu postaviti hrad Boleslav (nyní Stará Boleslav) dle způsobu romanského se zdmi kamennými a směrem kruhovým, a na něm chrám sv. Kosmy a Damiana.**)

O Boleslavovi máme zprávu, že v údělu svém proti vůli vrchního knížete Václava lidu podřízeného utiskoval břemeny neobyčejnými.

Kníže Václav, jsa upřímný a věrný, spravedlivý a milosrdný, prozřetelný a svatý, panoval jistě podle srdce Božího. V prospěch obce zemské připovídal lechům a vladýkám za pilné služby vzácnou odměnu, již potom zasloužilým dáti nezapomínal. On bděl svědomitě nad občanstvem, by dobrých zákonů a obyčejů ostříhalo; škodlivým však obyčejům, od starodávna v zemi panujícím, jichžto rázem vykořeniti nestačil, ubíral jedu, jak mohl. Dobrota jeho bývala k slitování rychlá, k po-

*) Kníže Český, hlava národa, byl také hlavou svého rodu. On zaopatřoval jednotlivých údů rodu svého tím, že jim dával v díl či v úděl jednu neb více žup (krajů); z kteréhožto údělu kníže úředný důchodův bral k rukou svým. Kníže úředný vládl údělem svým do času a v poslušenství Českého knížete.

**) Z kosti sv. Kosmy a Damiana, mučenníkův, chovala osm kousků chrám sv. Víta na hradě Pražském. Sedm jich dostal Karel IV., totiž pět r. 1353 z Němce, a dva r. 1373 z Bremy. Odkad osmý kousek, nepovědomo! (Passional již známý.)

trestání váhavá, takže srdce nad rozumem, a milosrdenství nad tuhou spravedlností vítězilo. Když v čas své nezletilosti v soudnici sedě znamenal, že člověku na smrt odsouzenému pomoci není, tehdaž, všecek zarmoucen, ven pospíchal. Jak militně ale osamostatněl, zrušen jest rozkazem jeho trest smrti, a tudíž mučiren a šibenic obořeno; strašlat jeho útlé svědomí ta myšlenka, žeby buď omylem buď vinou soudcův někdo nevinný s tohoto světa sklizen býti mohl; a dle názoru právě křesťanského chtěl kníže i skutečným zločincům, zachováním jich na živě, prodloužití lhůtu k činění řádného pokání.

(Pokračování.)

Synoda provincialní Pražská.

(Pokračování Části V.)

Kap. VI. O náčiní k chrámu příslušném.

Velká a spásenosná důstojnost, kteráž přináleží svátosti znovuzrození našeho z vody a Ducha sv., mocně toho vyžaduje, aby křtitelnice, v každém farním chrámu naprosto potřebná, byla postavena na místě slušném, jsouc zhotovena z hmoty pevné a vynikající i formou zevnější. Proto stavívali otcové naši zvláštní kaple křestní ke cti sv. Jana Křtitele zasvěcené, aneb aspoň postavili křtitelnici na značnější místo v kostele, a sice po straně evangelia aneb poblíž hlavního vchodu. Schvalující starobylý obyčej tento chceme tomu, aby křtitelnice byla pokud možná vzdálena ode zdi chrámu, ješto slušno jest, aby kněz jakož i kmotři, svědci a sluhové církevní pohodlně při udílení sv. křtu státi mohli. Kde jmění dostačí, budiž křtitelnice zhotovena z mramoru aneb jiného kamene pevného a dobře uhlazeného, aby se na vlhkém houby neusadily; není-li to možné, budiž udělána z cínu; do křtitelnic dřevěných budiž dána nádoba cínová podle útvaru křtitelnice zhotovená, aneb aspoň pánev cínová dosti hluboká a široká, aby voda pro veškerý počet křtěnců vytačila. Jeli-kož podle nařízení římského rituálu křtitelnice má býti zámkem a klíčem opatřená, a tak uzamčena, aby do ní prach a smetí vniknouti nemohly, budiž opatřena příhodným příklopem slušně ozdobeným, a na něm pokud možná buď vypodobněn sv. Jan, an Krista křtí. Tolikéž slušno jest, aby křtitelnice byla ohražena mříží a opatřena skřínkou, v níž by se menší ke křtu sv. potřebné náčiní mohlo uschovati. Dva-

kráte do roka, v sobotu bílou a v sobotu před svatodušními svátky, když se voda křestní svěťí, budiž křtitelnice od faráře samého neb jiného kněze opatrně vyčištěna a voda, která zbyla, do posvátniště (sacarium) vylita. Pakli by mimo dvojí tento čas křestní vody tak ubylo, že by potřebě nevyhověla, může se trochu nesvěcené vody dolíti; kdyby však zcela vyschla aneb se zkazila, budiž znovu posvěcena.

Zpovědních stolic budiž tolik v chrámě, kolik kněží při valnější schůzce lidu zpo-vidává. Neníli jich tolik buď pro nedostatek jmění, aneb že v kostele místa není, buďtež obstarány zpovědní stolice menší, kteréby v čas potřeby mohly v kostele postaveny a zase odněšeny býti, avšak i tyto buďtež slušně zhotovené a mřížkou zpovědníka od kajeníka dělicí opatřené. Takovými mřížkami buďtež po obojí straně opatřeny též větší zpovědnice, jež v kostele na veřejném a příhodném místě mají postaveny býti. Buďtež pak zpovědnice zřízeny nejen slušně ale i pohodlně, aby zpovědník, jsa jinou prací snad dosti unaven, ještě i nepohodlnou stolicí zpovědní nebyl sužován. Buď pak zpovědnice o stupeň zvýšena nad dlažbou chrámovou, aby kněz i při větším návalu lidu volně mohl dýchat; spolu budiž opatřena pohyblivým prkénkem aneb hedbávnou záclonou, kteráž by tvář zpovědníkovu kryla, aby tudy kajeníku mluvícímu lépe rozuměti a také sám bez překážky k němu uluviti mohl. Než i o pohodlí kajeníkův budiž dbáno; vidí se tudíž býti přiměřeno, aby byli od okolostojících odděleni pohyblivým prkénkem nahoře mřížovaným, aby takto tvář zakrytou majíce pohodlněji se mohli zpovidati. Také klekátko buď pohodlné, a kříž před očima kajeníků umístěný dodávej úzkostlivým a rozzele-ným důvěry.

Kazatelna nemůže li být skvostnější, budiž aspoň z prken pevných ve formě slohu kostela přiměřené zhotovená a slušně ozdobená, umístěna pak po straně evangelia na nejpríhodnějším místě, aby shromáždění věřící, bytby všickni kazatele neviděli, aspoň slovům jeho rozuměti mohli. Kazatelny na epištolní straně stojící buďtež při nejbližší opravě chrámu na druhou stranu přenešeny.

Lavice, v nichž dle obyčeje v Čechách panujícího lid sedává, buďte sestaveny tak, aby v chrámu nikterak nevadily. Pročež ať nejsou v presbytáři ani příliš blízko u ostatních oltářů. Stolic vlastních mohou nekňeží míti v chrámě toliko z ohledu starobylého obyčeje aneb s povolením faráře. Buďte pak lavice zhotoveny z do-

brého dříví a upraveny tak, aby věřící při mši sv. pohodlně klečeti mohli.

Sedadla pro kněze a asistenty určená buďtež postavena v presbytáři na straně epistolní; a tamtéž buď postaven kredenc (přístolek) na způsob oltáře ozdobený, pokrytý čistým prostěradlem a dosti prostranný, aby se naň mimo kříž a dva svícny i jiné ke mši sv. potřebné náčiní postaviti mohlo.

Kropenek kromě pohyblivých v zakristii uschovaných, v kostele buď tolik nemovitých postaveno, kolikerými dveřmi se do chrámu vchází, tak aby vstupující poblíž vchodu svěcenou vodou se pokropiti mohli. Pokud možná, nebuďte kropenky zadělané ve zdi, nébrž jsouce z mramoru neb jiného pevného kamene spočívajtež na přiměřeném sloupci.

Kůr (kruchta), kdež zpěváci a hudebníci bývají, buď tak prostranný, aby všickni na službách Božích beze vši výtržnosti mohli podíl bráti. Aby pak hudebníci ani bezděčně neposkytovali lidu dole shromážděnému příležitosti k roztržitosti myslí, radíme, aby okraj kůru opatřen byl mříží ze dřeva neb jiné hmoty zhotovenou, slušně ozdobenou, a tak vysokou, aby lid zpěváky a hudebníky neviděl. Zevnitřní útvar varhan shoduj se se slohem kostela a s velikou úpravou jeho.

Kap. VII. O nádobách, rouchách a náčiní ke mši sv. Ze všech nádob chrámových ty jsou nejpřednější, jichž k obětování Chleba věčného života a krve spásy ustavičné jest zapotřebí; tudíž misál římský přísně nařizuje, aby kalich, k němuž i patěna (miska) přináleží, byl celý stříbrný, neb aspoň aby hořejší část jeho stříbrná, uvnitř pak vyzlacena, a podobně i patěna ozlacená byla. Dovolujeme sice, aby se v chudších chrámech smělo ještě užívati kalichů a patěn mosazných neb měděných, jsouli dobře pozlacený, spolu však nařizujeme, jakmile kalichy takové budou vyžadovati pozlacení neb opravy, aby aspoň hořejší část kalicha a patěna byly zhotoveny ze stříbra a dobře vyzlacený. Kdyby jmění kostelní na takovou výlohu nestačilo, nadějeme se, že společná pastýře a věřících horlivost o důstojnou úpravu svatých nádob se postará.

Těž ciborium měl aspoň hořejší část stříbrnou a monstrance měl ze zlata neb stříbra zhotovený pŕlměsíček (melchisedek). Mimo větší ciborium, v němž se přechovávají svaté hostie pro věřící ku stolu Páně přistupující, buď pohodově pokud možná jiné ciborium menší, v němž by se vel. Svátost mohla donášeti k nemocným a vůbec takovým; jenž nemohou do kostela

přijíti; slušnější jest zajisté, aby zvláště k těm nemocným, kteříž v místě samém aneb na blízku obývají, vel. Svátost donášena byla v ciborium, nežli v jiné maličké nádobce či schránce. Tato pak menší nádobka, v níž se nejsv. Svátost buď ke všem nemocným — nenili tu menšího ciboria — aneb aspoň k vzdálenějším donáší, budiž ze stříbra neb aspoň dobře pozlacená a uzavřena pevným víčkem, aby se všemožně předešlo jakémukoli zneuctění nejsv. Svátosti. Také schvalujeme starobylou podobu kalichů, majících široký podstavek, jakož i starobylou podobu monstranci na způsob stánku neb věže ustavěných.

Skřínky, v nichž se velké i malé hostie chovají, buďtež čisté, dobře uzavřené a tak velké, aby se tam více hostií dávalo a bez uškození opět vybrati mohlo. Konvičky schvalujeme zvláště křišťálové neb z průhledného skla důkladně zhotovené. Svícny mosazné neb ze zvonoviny ulité více schvalujeme než cínové neb dřevěné i sebe ozdobnější. Zvonky mešní mějtež formu důstojnější než ty, kterých lidé k účelům světským užívají. Kadidelnice nebuď příliš velké, nýbrž spíše podle starobylého obyčeje menší a příhodná, aby se zvláště kalich a oltář snadno nakuřovati mohli; lodička měl podstavek širší a pevný, aby pevně stála.

Mezi rouchy posvátnými první zaujímá místo roucho kněžské, jímžto láska se vyznačuje, ornát či kásule, kteráž jest rouchem vrchní, na prsou a na plecích spočívající, abychom milovali Boha i bližního, přitele i nepřitele, a má podobu malé chýše, poněvadž láska člověka celého má kryti. Želíme toho, že nynější kásule na úkor povinné důstojnosti jsou tak vykojené a takřka v jinou podobu přeměněné, že u porovnání k starobylému kroji nezasluhují ani jména svého. A předce dle svědectví učeného kardinála Bony nezpůsob tento na žádném ustanovení papežském ani sněmovním se nezakládá. Protož dovolávajíc se starobylého obyčeje církevního obnovujeme nařízení synody arcidiecese Pražské (r. 1605) a ustanovujeme, aby od nynějška kásule nové byly nejméně na dva lokte *) dlouhé; s obou stran splývej kásule poněkud dolů přes ramena; stužka přiměřeně široká budiž na kasuli přišita z předu i z zadu podle délky, tak aby druhá stužka na přič přišitá s onou podobu kříže dělala. Též nařizujeme, aby v chrámech katedrálních a jiných znamenitějších, zvlášt v re-

*) Délkou lokte vyznačujeme tři pidi; pidi pak rozumíme tolik délky, mnoholi člověk velké postavy roztáženým palcem a maličkem může osáhnouti.

holních byly pohotově kásule přistřižené, (plicatae) jichž se vedle rubrik misálu římského (rub. 19) má užívatí.

Dalmatika jahnova měl tutěž délku jako kásule, a rozeznávej se rukávy až k dlani sahajícími a širokými od tuniky podjahnovy, kteráž má býti o něco kratší s úzkými a krátkými rukávy.

Pluvial buď přes dva lokte dlouhý a na způsob polokruhu široký. Okraj pluvialu jakož i dalmatiku a tuniky budiž obrouben spíše slušným třepením neb lemováním než zlatým premováním.

Štola buď aspoň na čtyry lokte dlouhá, tak aby dosahovala přes kolena; šířka pak nepřesahuj půl pídě; na obou koncích buď o maličko širší a třepením opatřena. Stejně šířky buď i manipul a též třepením opatřen, délka jeho nepřesahuj dvou pídí. Na štólu i manipul buďtež, nejsou-li v látce samé vyznačené, přišity tři křížky, jeden u prostřed, a ostatní dva po obou koncích štóly a manipulu.

Štola i manipul, pak bursa (taštička) a pláštík na kalich (velum) buďtež z jedné látky, a ta má býti stejná s látkou kásule. Nenili kásule z hedbávné látky, budiž aspoň pláštík kalichový z hedbávi a tětěž barvy jako ostatní roucha, spolu pak buď tak dlouhý a široký, aby se všech stran kalich zakrýval, neboť kněz jda k oltáři má mít kalich pláštíkem se všech stran zakrýty.

Podobně jest předepsáno, aby kněz s pokrytou hlavou šel k oltáři, tudíž měl každý vlastní svůj biret, dobře na hlavu přiléhající se třemi rohy, a má ho dáti na hlavu tak, aby strana rohu nemající přišla v levo.

Vzhledem na barvu rouch posvátných budiž všeho pilně šetřeno, co buď obecné rubriky neb rozličné ustanovení kongregace obřadů předpisují. Obzvláště narižujeme, aby roucha barvy modré znenáhla byla odložena a předepsanými rouchy barvy fialové nahrazena. Podobně i opony čili pokrývky, jimiž se v adventním a postním čase oltární obrazové zakrývají, buďtež barvy fialové. Dle nařízení kongregace obřadů též doléháme na to, aby se barvy žluté ani při mši sv. ani při výstavu nejsv. Svátosti neužívalo. Táž kongregace několikrát prohlásila, že naprosto nedovolený jest obyčej u některých kostelů zavládlý, že se žlutých neb různobarevných rouch užívá jak místo bílé tak i červené, zelené a fialové barvy; za tou příčinou buďtež roucha posvátná dělána spíše z látky čili tkaniny jednobarevné aneb aspoň převládej jedna barva tak, aby se snadno co hlavní barva mohla rozeznati, a tudíž roucho jen v jedné barvě mohlo sloužiti. Biskupové

důrazně na provedení těchto rozkazů nalehajíce z plnomocenství papežského dají povolení, aby se starých rouch mešních v této provincii, byť i zcela neodpovídaly předpisům církevním, smělo užívatí tak dlouho, pokud se zcela nespoteřebují.

Obhal (velum); jehož podjahan užívá při slavné mši sv., budiž barvy přiměřené slavnosti toho dne; však obhal kněze při výstavu nejsv. Svátosti má býti povždy barvy bílé, tolikéž pláštík cibore, bursy a baldachin sloužící k přenášení vel. Svátosti mají býti z látky bílé.

Ani na oltáři k zádušní mši sv. připraveném ani na černých rouchách nenalezejte se bílé kříže ani vypodobnění smrti tím méně podobenství pohanská.

Aby pak všeho toho, co od starodávných časů vzhledem na ostatní posvátná roucha a náčiní zákonem jest, bédlivě se ostříhalo: prikazujeme jmenem Stolicе apoštolské na základě všude platného výnosu jmenované kongregace obřadů, aby náramky (humeralia), řízy (alby), korporálie, pally, purifikatoria a ubrusy oltářů se zhotovovaly ze lnu neb konopí, nikdy pak z látky jiné, byť i stejné neb více ještě čisté, trvalé a úhledné než jest len a konopí. Ohled berouce na chudé kostely dovolujeme sice, aby bavlněné náramky, řízy, ubrusy a ručičky se mohly upotřebiti, dokudž by se neroztrhaly; přísně však rozkazujem, aby se po uplynutí jednoho měsíce od uveřejnění tohoto nařízení užívalo toliko lněných neb konopných korporálií, pall a purifikatorií, nikoli pak bavlněných.

Starobylé podání a tajemný význam obřadů podobně žádá, aby také superpellice a rochetky pak i ubrusy, jimiž stůl Páně při udílení sv. přijímání pokryt bývá, jakož i ostatní z tkanin zhotovené věci, pokud možná, byly lněné neb konopné, zvláště pak aby se látek příliš sprostých neb hrubých a okras světáckých na roucha posvátná neužívalo.

Humerál musí podle předpisu církevního mítí uprostřed vyšitý kříž. Na okrášlení říz (alb) není zapotřebí krajek žadných, jichž se vůbec nemá upotřebiti nejsou-li skvostné; ale jsou-li dobré krajky k albě přišity, nemají nikdy mítí podložku červené barvy. Cingulum (pás) lněné bílé lepší jest než hedbávné. Pally, kteréž mají býti celé lněné, buďtež pilně zhotovené a upravené tak, aby se na kalich pohodlně vložiti mohly.

Všech přednostů kostelních a pastýřů napomínáme a zapřisaháme v Pánu, aby pamětlivi jsouce povinností při svěcení jim uložených o svaté náčiní s všelikou slušnou zbožností se starali a je ošetrovali, na

tom si zakládajíce, a o to vespolek závodíce, aby všecko načíni i skvostnosti látky i úpravou uměleckou na důstojnost služeb Božích ukazovalo. Není-li možná na posvátná roucha látku hedbávnou neb damašek zjednatí, opatřítež aspoň tkaninu důkladnou, lišící se od látek k účelům světským užívaných, ozdobenou nákrasy náboženskými, a ne příliš touhou, alebrž spíše ohebnou, tak aby posvátná roucha tak jako šaty obyčejné pohodlně k tělu přiléhala a slušně dolu splývala, nepak aby neohébností svou byla sluhovi církevnímu spíše na překážku. Zvláště pamětlivi buďte, že dle slov rubriky roucha nemají býti děravá neb roztrhaná, nébrž dobrá, náležitě čistá a pěkná; pročež na sebe těžkou vinu uvalují ti duchovní, kteří, ač jim o svaté náčíni jest pečovati, nestarají se o to, že chrám Páně svědčí o nečistotě a neladu i nedbalosti i vécích svatých.

Ješto ti, kdož důstojnosti kněžské došli, nejsou tím sprostěni povinností při ostatních svěceních jim uložených, tudíž zvlášť co ostiáři (vrátní) opatrujtež všecky věci, kteréž klíči jim svěřeny, uzavřeny jsou. Ješto pak podjahan má ubrusy ol-tární a korporálie čistiti: vypertež nejprvé kněžší povinnosti této pamětlivi jsouce v nádobě čisté bedlivě dotčené ubrusy, korporálie a purifikatoria a pak teprv buď prádlo kostelní rukoum zbožných osob světských k úplnému očištění svěřeno.

Kalich a patěna mohou jenom od biskupa býti posvěceny, a bylyi poznovu ozlaceny, potřebí jest opětneho posvěcení. Ostatní roucha posvátná a náčíni mohou také od jiných kněží býti zehnány, jež z apoštolského plnomocenství biskup k tomu ustanoví. (Pokračování.)

Pout na Velehrad.

Od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

Když se v Hradišti otevřely vozy, vyvalilo se z nich lidstva takové množství, že celé nádraží bylo jako zaplaveno. Já a přátelé moji drželi jsme se pohromadě uvažující, jak se na Velehrad dostaneme. Tu k nám přistoupil ctihodný bratr Františkán, pan Erasmus Vitásek, jenž ve svém rodišti Huštinovicích trval návštěvou a z Turnova v Čechách tam byl zavítal. I pozval nás, abychom se na nocleh odebrali k němu do Huštinovic. Není tam z Velehradu daleko, jen asi hodinka, a měli tam přichystané postele pro putníky. Pan Vitásek je sám objednal očekávaje hosty z Čech a že mu neprijelo dost známých,

chtěl vzíti nás cizé. Arcif jsme mu byli velmi povděční a hned jsme si složili věci na vůz, jež měl s sebou. Na Velehrad jsme šli pěšky, tam přijede pro nás více vozů a až vykonáme patřící pobožnost, vyhledáme si je na silnici.

Do smrti nezapomenu na tuto cestu z nádraží Hradištského k svatyni Velehradské. Trvala asi hodinu, zástup se bral za zástupem, stezky byly plné, činili jsme jeden volně postupující průvod. Horko panovalo nesmírné, prachu se zdvihalo, že jsme všickni byli šediví a kde okolo nás jel vůz, táhly se za ním celé mraky. Však rádi jsme to snesli, hned ten hned onen přidružil se k nám a my k němu, mluvili, vyptávali, seznamovali jsme se, spatřiti Velehrad byla naše touha společná. Mnozí jsme mysli, že leží na vrchu a vidouce hrad Buchlov, měli jsme ho za Velehrad. Ukázal se nám, když jsme mu již byli na blízku a zajisté pohlíželi jsme k němu s vroucí pobožností a úctou. Srdce mé oplývalo city, jichž nelze vypsatí a kdybych na Velehrad ponejprv byl přišel, když je tam víc prázdno a ticho a nesčíslný nával lidu nevytrhuje a nepřekáží, byl bych z toho měl ještě větší duchovní prospěch i rozkoš.

Vešli jsme do dědiny a tu již nastávala tlačénice, krám stál vedle krámu a uprostřed bylo tak plno, že se člověk sotva prodělal. Vedl nás frater Erasmus a každý se všemožně přičinil, aby ho neztratil v té tísní. Představili jsme se napřed velebnému správci domácímu domnívajíce se, že je zapotřebí, aby přišli kněží u něho se ohlásili. Nemohl nám věnovati žádného ohledu maje práce a starosti, že nebylo divu, když sám všemu nevyhověl. Jiného tu také nebylo, kdoby se nás byl ujal, nám byl pověděl, kam máme jíti a co máme dělati, nás byl třeba k nějakým službám vybidl.

Věděli jsme z novin, že zvláštní výbor slavnost Velehradskou přijal pod ochranu, ale z údů jeho nebylo tu nikoho, kdo by ji byl řídil a podporoval. Přáli jsme si, aby se nám kněží bylo vykávalo nějaké místo jako k. p. hudebníkům, kde bychom se byli mohli sejíti, domluvíti, poznati a snad i přestrojiti a věci si složiti. Kdyby někdo v čelo se byl postavil, mohli jsme dne 5. i společně obědvati. Zajistě by některý hostinský již k vůli zisku jídlo nám byl připravil a my bychom mu rádi byli hodně zaplatili. Nocleh arcif byli bychom si opatřili sami. Nebylo zavedeno nic podobného, každý byl ponechán sobě, nevěděl o druhých a s kým se sešel, sešel se jen náhodou.

Naše společnost nevědouc si rady pro dnešek ani pro zejtrek zastavila se ještě u mnohováženého lékaře Velehradského pana Pluskala a pak zkusila, co dokáže bez cizí pomoci. Jsouce v zadní části bývalé klášterní budovy, v tak nazvaném konventu, kde se nachází obydlí pro kněze, přišli jsme ke dvěrům, za nimiž se brálo a zpívalo. I vstoupili jsme do vnitř a ve velkém, nemýlím se, pustém sálu hudebníci a zpěváci odbyvali zkoušku. Mluvílo a řídilo se všechno po německu a již dle toho, co jsme slyšeli, soudili jsme, že zejtra hudba a zpěv výborně se podaří a tak tomu v skutku bylo. Toužíce po chrámu Páně, pospíchali jsme dále, všude nám prodírali se lidem a dole v přízemní chodbě otevřel nám ochotný frater Erasmus zase nějaké dvěře. Že nás bylo mnoho a zvědavého lidu se k nám byl přidal valný počet, tlačili jsme se jeden přes druhého a s odkrytými hlavami blížili jsme se k místu nám přístupnému. Byla to konírna a když i jinde na koně jsme vrazili, tuším na hříbata, proměnila se vroucnost naše ve veselost a čerstvě jsme si hlavy zase prikryli. Však řeklo se nám, že kde nyní je konírna, byla jednou v klášteře kaple anebo jídelna, nevím již najisto, a my k vážnější mysli se navrátili.

Chťice nevěšmati si již ničeho vedlejšího, hleděli jsme se dostat zrovna do kostela a když nám byli otevřeli dvěře, na které náš milý průvodčí klepal, přišli jsme do chodby, kde se zpovídalo a tou proklestivše si cestu skrze čekající kajicníky v skutku jsme si získali vstup do velebné svatyně. Ale neprosnělo nám to mnoho, byla tu tíseň, že jsi nemohl ani kleknouti, ba nemohl jsi na jednom místě pokojně ani státi, svírali, strkali tě a když tě silný nával zachvátil, musel jsi poddati se mu. Velký kostel byl přeplněn, ani jablko, jak se říká, nebylo by k zemi dopadlo, kdyby je byl někdo na naše hlavy hodil, jedni vstupovali, druzí vystupovali a tisíce čekali ještě venku, jenž také pobožnost svou na svatém místě chtěli konati. Sotva jsme spatřili hlavní oltář, do výklenku či kaplice v lodi nebylo možná nahlédnouti, unášeli nás prostředkem a byvše vyvrženi ven, oddechli jsme si těšíce se, že nám bude volněji. Však nesnáze naše nebyla ještě ukončena, dosti prostranné zámecké nádvoří bylo poutníky hustě poseto, museli jsme se tisknouti až k bráně a tuto odráželi nás vcházející. Konečně jsme se předce octnuli na silnici; tu ulehčilo se nám ale jen málo, neboť jsme se museli zase prodírali mezi krámy a trvalo to dlouho, než jsme vyvázli z nejhroší lopoty.

Všude po stranách seděli žebráci; kde bylo jen drobet prázdno, rozložilo se jich několik a daleko za Velehrad dosahovaly jejich řady. Slyšel jsem o jednom, že přijel po železnici zaplativ 3 zl. 80 kr. a počítá-li se 18 kr. za mili, měl přes 20 mil domů. Doufal tedy, že se mu pouť Velehradská dobře vyplatí a hádám, že špatně nepochodil. Dávalo se, byl jsem toho svědkem, velmi štědře a obecný lid, co si potravu byl přinesl s sebou, rozdával chléb, koláče a buchty, co měl na zbytk, ale milým žebrákům se tím nezavděčil. Nemohli vyjisti svých zásob a prodávali je za maličkost; koš chleba, asi korec, řeklo se mi, koupil někdo za 9 kr. Že mezi pravými bídáky bylo mnoho světem se potloukající lůzy, sám mohu jistiti. Zastavil mne jeden, jenž zapáchal kořalkou, jiný prosil o almužnu přichystaným spisem vydávaje se za vysloužilého vojáka a nějaký chudý „pán“ s červeným obličejem do milosrdenství se mi poroučel. Tito nečekali na jednom místě jako druzí, až k nim někdo přijde, nýbrž hledali si dobrodince sami i do hospod a jinam za nimi lezli.

Dobravše se šťastně ven za Velehrad, ohlíželi jsme se po příslibené nám příležitosti do Huštinovic. Ještě jí tu nebylo a abychom si odpočinuli a se ochladili, zašli jsme si k blízkému sklepu, kde se vydávalo pivo. Byli jsme zaprášeni, zapoceni, unaveni a věru hlad i žízeň se o nás již pokoušely. Zasedli jsme na lavice z prken připravené a donesl se nám ležák, ale tak hustý, že jsme se ho napili i najedli. Prodáváli ho židé, matka s dcerou dost nám ho vychvalovaly po německu, však nikdo z nás nezmohl, tuším, své sklenice. Drahý byl dost a jen proto se jmenoval ležák, aby se za něj hodně mohlo žádati. Mně ležák ležel v žaludku a dusil a škralbal v krku celý večer a teprv když jsem v Huštinovicích ho zajedl, zprostil jsem se mrzuté po něm památky.

Přirachotily vozy, po nichž přivětivý frater Erasmus pořád se byl sháněl a my rozdělivše se ujížděli k pohostinské vesnici. Bylo nás s fraterem Erasmem 12, samých kněží mimo pana Šamala, slovutného zahradníka z Mladé Boleslavi. Vezli nás hospodářové sami, ryzí Slováci, majíce na sobě široké gatě čili spodky, pěkné košile, kulaté kloboučky a vedle sebe, že bylo teplo, bílé haleny. Vyráželi jsme se s nimi velmi příjemně, vypravovali jsme jim a oni nám a cítili jsme vespolek, že patříme k sobě. Byli o všem dobře poučení, čtou noviny, i noviny z Čech a věděli a pochopovali, že jsou Slované. Slovanská vzájemnost, vědomí přátelství a

bratrství, láska a úcta k svému rodu v nich žije a já si přál v duchu, aby i jinde na Moravě, aby i všude u nás probuzen byl lid, vzdělán a osvícen, přesvědčil se a zakládal si na tom, že jest velký a slavný národ a choval se podle toho — samostatně, důstojně, zmužile.

Již nastávala noc, když jsme dorazili do Huštinovic. V soumraku jsme vyjeli z Velehradu u že se zajíždí, jeli jsme snad déle, než se jde pěšky. Já seděl ve voze napřed vedle muže, co nám dělal kočího a srdečně jsem si s ním porozprávěl. Rozuměli jsme si arciť velmi dobře, mluvil jsem česky, on slovácky a po chvíli i já již vyslovil všelicos slováckým přízvukem. Líbilo se mi to opravdu, pokračoval jsem v tom a zvykal jsem si na to a myslím, že brzy ve Slováka bych se proměnil, kdybych mezi Slováky žil.

Vylezli jsme z vozů a tu stáli milí vesničané a vítali a pozdravovali nás. Ke mně přistoupil jeden starec, podal mi ruku a ptal se, odkud jsem.

Odpověděl jsem mu, že z Čech.

„Před Prahou nebo za Prahou?“

„Daleko za Prahou.“

„Kolik mil sem?“

„K šedesáti.“

„Jsou tam Slované?“

„Jsou, dokazuje to má řeč.“

„Arciť, věru, dobře to dokazuje. Tam Slované, zde Slované, samí Slované, Pane Bože, co se to stalo a čeho jsem se dočkal!“

I dal se do pláče a škytal, zakryl si oči a odstoupil a já plakal také, nemohu zastavití slzu a vyznávám, že mne na celé cestě nic tak nepohnulo jako výjev tento prostoduchý. Rád bych byl rozmilého starce obejmul přituliv se k němu, ale byl jsem tuze dojat a překvapen a než jsem se zpatoval, ztratil se mi a pak jsem se s ním již více nesešel. (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Kutné Hory dne 4. listopadu 1863.

[Obnova Malínského chrámu Páně.]

Kdo by neznal Malín široko daleko dobrým křenem pověstný? Malín býval druhdy městem, k němuž i Kutná Hora duchovní správou náležela. Nehodou časů, zvláště po vypálení od Kutnohorských havířů, spustl; však opět se povzněl v obec znamenitou, ježto s Hlízovem přes 200 čísel a více než 1800 obyvatelů čítá. Trvám na počátku nynějšího století byla fara Malínská přeložena do Sedlic — dědinky teď nepatrné, ale s pěkným chrámem, který se k největším v Čechách počítá a klášterem cisterciáckým, z něhož zřízena tovarna tabáční a s přepamátanou kostnicí.

Malín dostal jen expositu, t. kaplana při chrámu druhdy farním ustanoveného.

Jsou pak v Malíně doposud dva chrámy: jeden starožitný v slohu románském snad z tohože věku (XII.) co známý kostel od p. prof. Vocela vypsáný v blízké osadě u sv. Jakoba. Chrám tento posvěcený ku počtě sv. mučenníků Jana a Pavla býval nepochybně farním, nyní za sejkpu obecní slouží. Druhý chrám sv. Štěpána, neveliký, jak se zdá v 17. věku přestavěný, v němžto se nyní služby Boží konají, měl do nedávna strop dřevěný, tabulkovaný, již velmi schátralý; také má oltáře řezby pěkné, však velice zašlé. Proto nynější duch. správce, vp. Ignác Paták hned jak před 4. lety duchovní úřad nastoupil, vroucí tužbu v srdci svém choval, by svatyně Páně, jejížto bedlivým strážcem se stal, brzo v důstojném se zaskvěla rouše, by osadníci ji sobě zamilovali a i zalíbili si Toho, jenž tam přebývati ráčí. — Především péči měl o to, aby budova dokonale se opravila. Spolupříčiněním vp. faráře Sedlického, Josefa Pitry povoleno 200 zl. ze záduší, by místo stropu prkenného se vzdělal rákosový. Však k novému stropu bylo třeba, aby se chrám vnitř i zevně obítil, aby okna prohlédla, i aby oltáře učazené nabyly nové tvárnosti. Než odkud vzíti peněz na náklad? Záduší chudé nemohlo více povolit; také obročí duchovního je skrovné; klepal tedy na srdce pak i na dvěře svých osadníků, z nichž mnohým Bůh uštědřil pozemských statků v hojnosti. Také chudší třída netrpí v zdejší krajině nouze, nebo nachází dílem v polích pěstováním křenu azeleniny, dílem v továrně Sedlické po celý rok dosti obživy. Obec má znamenité příjmy. Všecky tyto okolnosti dávaly naději, že zdaří se úmysl bohulibý, jaký choval horlivý pastýř k zvelebení jména Božího a k duchovnímu prospěchu svých oveček. Než se zámožností bývá sloučen přepych, milování světa, rozkošnost života, ježto zapomínajíce na Boha vlažnosti, netečnosti hovějí, ba nevěře a nemravnosti bránu otvírají. V pravdě bylo mu nemálo bojovati; však směle, neohroženě pustil se v zápas: poučoval a napomínal při každé příležitosti, jsa pamětliv slov, jež řekl Pán Pavlovi: „Neboj se, ale mluv a nemlč.“ (Sk. 18, 9.); dle rozkazu sv. Pavla „kázal, pobízel, trestal, prosil, žehnal ve vši trpělivosti a učení.“ (2. k Tim. 4, 2.), v čemž někteří nábožní křesťané věrně mu pomáhali. Pán žehnal snaze upřímné. Mnozí osadníci slíbili k ozdobě chrámu své pomoci: ten že dá opravit to, druhý ono; jeden chtěl překonat druhého. Také sbírka byla hojná. Ve jménu Páně započalo

dílo. Nejprv shozen starý strop a způsoben nový rákosový; potom celý chrám z venčí obílen a vnitř kromě stropu bledavě do modra natřen. — Mezi tím opravovaly se oltáře. Hlavní oltář bíle obarven a mramorován, obraz sv. Štěpána očištěn a olakován, andělé a postranní sochy bíle zlatem vykrášleny. Tímže způsobem obnoveny i postranní oltáře; socha Panny Marie ozdobena drahým rouchem a pěkná řezba sv. Floriana bohatě pozlacená. Také kazatelna s podobiznami sv. evangelistů i zpovědnice zcela obnoveny. Mimo to i všechny obrazy na zdích se očistily. Celou tu obnovu vyvedl asi ve dvou měsících velmi zdářile pan Pošík akad. malíř z Hlivozova společně s pp. Zápotockým a Heinrichem z Kutné Hory. Služby Boží se zatím odbyvaly venku na hřbitově, čemuž letošní počasí velmi přálo. Když se dilo, ježto stálo přes 800 zl. r. č., všestrannou píli dokonalo, měl se v neděli XXII. po sv. Duchu obnovný chrám zase otevřít službám Božím. Za kteroužto příčinou přijel veledůst. vikář, arciděkan Kutnohorský, Josef Peřina i vešel při hudbě a střelbě v slavném průvodu kněží, družek bíle oděných a velkého zástupu lidu do chrámu. Slavnost započala: všechny tři oltáře při říkání příslušných modliteb požehnány, pak též kasule neb mešní roucho, dar to Její Osvícenosti paní kněžny ze Švarzenbergů. Na to domácí duch. pastýř měl k lidu řeč slavnosti té přiměřenou, v nížto jasně vyložil osadníkům, jakých dobrodiní obdrželi a dosud obdržují v chrámu Páně: tu že stali se na křtu sv. syny Božími a dědici nebeského království, tu bývají učeni v slovu Božím a utvrzováni ve víře, sileni k boji proti nepřítelům spasení a syceni Tělem Ježíše Krista k životu věčnému, tu dosahují odpuštění hříchův a posvěcující milosti; tu Kristus Syn Boží se každodenně nebeskému Otci obětuje a za nás oroduje, tu útěchy v trápení a pomoci ve všech potřebách nalezají u Boha, jenž tu zvláště přebývá a naše modlitby vyslýchá. Pročež slušno a spravedlivy jest, že chrám si zamilovali, že dům Boží ozdobili. Tím čest a slávu nábožných předků svých potvrdili a rozmnožili, také chvály si zasloužili; sami radost a pokoj v srdcích svých pocítují a nadíti se mohou zde požehnání Božího a tam odplaty na věčnosti. Konečně děkoval srdečně všem, kteří sebe menším darem k okrase chrámu Páně a k dnešní slavnosti přispěli; však i těch nemnohých připomenul, kteří za malichernými výmluvami ničeho neposkytli.

Po kázání konal pan arciděkan Kut-

nohorský při četné asistenci slavnou mši svatou.

Odpoledne po 3. hod. pokračováno v slavnosti: měl požehán býti zvon, kterýžto na místě zvonu před několika lety ukradeného také sousedé Malínští ku povzbuzení svého duch. pastýře objednali, na památku tisícileté ročnice uvedení křesťanství na Moravu a do Čech. Zvon — 105 liber těžký, pěkné dílo slov. zvonáře p. Karla Bellmana v Praze — rozmanitým kvítím ověněný*) ležel na stole u prostřed chrámu. Vel. p. exposita vstoupiv na kazatelnu ze slov: „Po vši zemi vyšel zvuk jejich“ ukázal, jak starožitný a důmyslný je vynález zvonů. Jako hlas apoštolů rozešel se po veškerém světě: tak zvony rozhlašují slávu Boží a vítězství Církve sv. po všech končinách země. Také k národům slovanským došel hlas sv. evangelia právě před tisíci lety skrze věrovesty naše ss. bratry Cyrilla a Methodia, proto necht zvon tento nesoucí jména jejich, ohlašuje Malínským po mnohé věky památku tisíciletou. — Na to jal se mluvit veledůst. p. vikář krátce, však důtklivě líčil význam zvonů v duchu Církve katolické. Obsah pěkné řeči jest asi následující: Zvon tento na pohled mrtvá litina, bude k vám mluvit ráno v poledne i večer, bude za vás v noci bdíti, ano i ku hrobu vás doprovázeti. Kéž byste si hlasu jeho všímali, kéžby vás nikdy nezarmoutil, kéžby, až bude provázeti tělesnou schránku vaši, hlásal duchu radost nebeskou. Slova důstojného řečníka mnohých srdcí pohnula, mnohým slzy vyvodila. Po té byl zvon pokřtěn či požehnan, nesen v průvodu slavném z chrámu kolem sochy sv. Jana po návsi a na zvonici, jež stojí o samotě před kostelem při zvuku trub a kotlův a rachotu hmoždírů šťastně vytažen. Když hlas jeho líbezný zavzněl, lid nábožně se modlil, pak při souzvuku všech zvonů**) kráčelo se nazpět do chrámu. — Na zastávce posvětil pan vikář pěkný železný kříž, kterýž soused Malínský Jiří Základník postavil na hrob své manželce. Při tom poukázal domácí duch. pastýř na význam křížů náhrobních i vzbuzoval osadníky, aby vůkol obnoveného chrámu také hroby svých miláčků sv. kříži zdobili. Po návratu do chrámu zapěl veledůst, pan celebrant chvalo zpěv sv. Ambrože „Te Deum laudamus“ a udělil s velebnou svátostí požehnání.

Tak skončil se slavný den, kterýžto

*) Nedávno dali osadníci Malínští přelíti zvon puklý — o něco větší — z nájmu obecní honby.

**) Tamže visí kromě zmíněných ještě dva veliké pěkné zvony tuším z XV. věku a jeden malý. „Staré chrámy dobré zvony mají.“

učinil. Pán ku počtě svatého jména svého a svatých patronů, k nemalé radosti dobrého pastýře i všech nábožných osadníků. — Bohdá že slavnost tato ponese hojného ovoce, že sloužití bude všem osadníkům k duchovnímu prospěchu: že okrášlený chrám jich pobízeti bude k po-
 božnosti, ježto „ke všemu jest užitečná,“ že za příkladem korunovaného žalmisty Páně, jenž dí: „Veselím se z toho, když se mi praví: do domu Hospodinova půjdeme“ (Žlm. 121, 1.) pilně navštěvovati budou dům Boží, kde símě víry a ctnosti se roz-
 sívá, kde se údové jednoho těla, Církve, vzdělávají v lásce. Lze se nadíti, že po-
 božní ještě k větší horlivosti budou rozní-
 cení, neteční a vlažní ze sna se probudí, že pohnutí vděčností k Tomu, od něhož vše-
 liký dar dobrý pochází, „zamilují sobě okrasu domu Božího a místo obývání slavy Jeho“ (Žlm. 25, 8.) že budou dobrého hor-
 livě následovati. (Gal. 4, 18.) — A v prav-
 dě, sotva slavnost se dokonala, již se hlá-
 sil z nova dobrodincové chrámu, nabíze-
 jíce příspěvků svých, aby také chor a la-
 vice kostelní se obnovily a nová posv.
 roucha se opatřila. Také uzavřeno, že
 koruna dílu bude postavena, máť se ná-
 kladem osadníků na stropě chrámu vyvésti
 velkolepý obraz sv. apoštolů slovanských
 Cyrilla a Methodia v nebeské slávě. —
 Tak celý chrám zastkvi se brzo ve své
 kráse a hlásati bude neunavenou horlivost
 duchovního správce a příkladnou nábožnost
 nynějších osadníků pozdním ještě potom-
 kům! „Ten, kterýž má příbytek na nebi,
 budiž opatrovníkem onoho místa.“ (Il.
 Mojš. 3, 38.) J. B. P.

Z jižních Čech. — na dušičky. 1863.

[Dílo Renanova a časopisy. Ze spisu p. prof. H.]

Nestrannost jest krásná ctnost v kaž-
 dém ohledu, zvláště pak u věcech týkají-
 cích se sv. náboženství co nejpilněji a nej-
 svědomitěji by se jí šetřiti mělo. Strannost
 nemůže dojíti pochvaly, alebrž hodna jest
 opovržení a pokárání, byt by se nalezala
 na krevním bratru anebo sebe upřímnějším
 příteli. — Nedávno došli jsme se v jed-
 nom listě něm. mezi drobnými zprávami
 také té, že již vyšel první sešit překladu
 pověstné slátaniny Renanovy v jazyku
 českém, kteráž oznamována jest byla s
 jakousi okázalostí až příliš nápadnou v
 mnohých časopisech českých. V příloze
 pak téhož časopisu německého nalzáme
 zprávu vyňatou z G. K. (Gen. Kor?) z Mi-
 lána, že tamtéž vyjde co nevidět spis z
 péra bar. Frant. Mistraliho, slavného lingui-
 sty vlašského, nový to a jiný Život Ježíše
 Krista, v němž dotčený učenec krok za

krokem historicky a filosoficky vyvrací a
 poráží spis francouzským nevěrcem do světa
 poslaný a několik dní později přinesl týž
 list zprávu o původním dopisu z Paříže,
 že učený Jesuita Bourquenoute uveřejnil
 brožurku pod názvem „*Les distractions de*
Mr. Renan“ (Roztržitost (pochybení) páně
 Renanova), v níž dokazuje tomuto posled-
 nímu, že se v spisu svém „Život“ Pána Je-
 žíše dopustil četných a znamenitých chyb
 proti dějepisu, starožitnostem a jazyku. (Svět-
 leji řečeno, že lže!) Tot. na pohled malič-
 kost, ale předce jest viděti v tom kousek
 nestrannosti a svědomitosti, kteráž oznamu-
 je světú spis nevěry plný a k nevěře ve-
 doucí a podíravající pravdu milionům dra-
 hou, oznamuje také a povídá světú o jiných
 spisech, kteréž blud a klam do světa po-
 slaný francouzským nevěrcem odhalují a
 pravdu hájí. A časopis tento nestranný
 není žádný jiný než „Politika.“ Těto ne-
 strannosti nadáli jsme se také do listů,
 kteréž našimi se zovou, do listů českých.
 Čekali jsme několik dní, hledali v něko-
 lika číslech po sobě jdoucích zprávy výše
 dotčené o spisech čelících proti slátanině
 Renanově, ale nadarmo; kde nic tu nic.
 A předce myslíme, že by i listům českým
 příslušelo, a že toho nestrannost žádá a
 láska ku pravdě, aby kdo s okázalostí
 oznamoval vyjití spisu Renanova zminil se
 aspoň slovíčkem o spisech učencův vyvrá-
 cejících smyšlenky a domněnky jeho, by
 čtenáři dověděli se, že ne vše, což nevě-
 rec Francouz za pravdu má, s pravdou se
 srovnává, by dovědělo se obecnstvo, že
 není zlato, co za zlato se vydává a vykri-
 kuje. Proč nenalezli čtenáři listů českých,
 z nichž dávno napřed dověděli se o spisu
 Renanově, také zprávy o vyjití spisův Mi-
 straliho a Bourquenouta. Jesuity? Či se
 báli toho jména Jesuita? Anebo snad pře-
 hledli zprávy, v německé Politice obsažené?
 — Není nad nestrannost! Ostatně bylo by
 záhodno, aby nám a lidu českému přeložil
 ony spisy Mistraliho a Bourquenouta někdo
 záhy a postaral se o podobné hlučné ozná-
 mení a valné rozšíření jejich, by ti, jimž
 snad dostal se již spis plný nevěry do ruky,
 mohli čísti také jiné, v nichž pravda se
 hájí a zastává, a mohli porovnávat.

Kdežto na jedné straně starostlivým
 rozšiřováním spisu nevěreckého pomáhá
 se k rozviklání nevzdělaných anebo na-
 polo vzdělaných u víře křesťanské, pod-
 kopává se s jiné strany z pouhé učenosti
 a vědeckosti to, co nám až posavade bylo
 a jest pravdou, podezřívá se totiž pravda
 historická nám svatá, že sv. Ludmila a
 Bořivoj přijali sv. křest z ruky sv. Me-
 thoda. Blahověst podává životopis sv. Vác-

slava a praví zřejmě a jasně, že sv. Method křtil Borivoje a Ludmilu, ale p. prof. Höfler pochybuje o tom ve svém nejnovějším spise o původě neblahé roztržky náboženské v 15. století a praví na str. 7., že Method arcib. r. 885 zemřel a předce prý křtil r. 894 Borivoje, kterýž tehdaž nebyl již také mezi živými, alebrž již odešel k otcům. A při tom dokládá se Kosmasa dějepisce a dí na konec: „V takových odporech pohybují se staré dějiny národa českého.“ Co jiní staví, pan profesor boří, anebo aspoň podezřívá a v pochybnosti má a uvozuje snad z lásky ku pravdě a z příčin vědeckých! Než ještě jiného důmyslného poučení nabýváme ze spisu pana H. Čtemet totiž na str. 25 takto: „Jisté jest, že Svatopluk kníže Moravský více liboval si v obřadu obvyklém u dvora Karlových potomků než v onom slovanském sv. Methuda, že první křesťanští mučenníci čeští Václav, Ludmila a Vojtěch srostli co nejúžeji s německým duchem.“ Ano jak často vyslovili a pronesli výteční a spolehliví skoumatelé tu důminka, že tito rekové křesťanští děkují strastiplný osud svůj více své náklonnosti, kterouž chovali k Německu (ne tedy k víře Kristově) nežli nepřízni a odporu Čechův proti křesťanské víře.“(*) Nyní to tedy víme důkladně, čemu mají děkovati naši sv. patronové korunu mučennickou a oslavu nebeskou. Až posavade jsme mysleli a učili a psali a věřili, že pro horlivost o rozšíření víry Kristovy mezi našimi předky, pro horlivost o zavedení a upevnění křesťanské pravdy v srdcích a křesťanských mravův v životě jejich utrpěli tito naši světci smrt mučennickou; ale tu prý důkladní a spolehliví skoumatelé nám rozsvítli světlo a posvětili na pravou příčinu smrti mučennické Václava, Ludmily a Vojtěcha. Škoda jen, přeskoda, že nám též skoumatelé, s nimiž jak se zdá souhlasí p. prof. H., aspoň neodporuje, sice by se na jejich výroky neodvolával, že nám, pravím, nevysvětlili, kterak se to stalo, že ten český lid od nejstarších dob, ano brzo po smrti těchto světcův měl je v tak veliké úctivosti a vážnosti, kdežto předce víme z dějin, že nelnuli přespříliš Čechové k Ně-

mecku a tedy by byli měli spíše příčiny, v moře zapomenutí pohřžiti jména těch, kteříž k Německu se příliš klonili a proto smrt mučennickou podstoupili, nežli si je připomínati a ctiti. Inu tak může klopýtati spisovatel. Pán Bůh nás Čechy katolíky chraniž zjevných nepřátel, ale také takovýchto přátel! Tak jsme rozjímali u sebe o dušičkách večer. —

Z Rataj v Táborsku v listopadu 1863.

[Obnova chrámu, posvěcení, žaloba.]

V předešlém dopisu sdělil jsem, že obnova chrámu Páně značně ku předu postoupila a že jen hlavní oltář a kazatelna brzké očekávají opravy. Dnes mohu již radostnou podati zprávu, že hlavní oltář našeho chrámu Páně naplňuje srdce každého nevyslovnou radostí, zvláště pak obraz představující nejsv. Trojici Boží. Ta souměrnost a to harmonické splývání všech částí v jeden celek, ta svatost a velebnost Božských osob, to vše nutí nás k tomu, abychom nazvali obraz ten krásným. Malíř, který nám hned svým nákresem při konkurování o práci tu dokázal obratnost svou, vynasnažil se všemožně, aby malba živě představila, co on nákresem byl naznačil, a malíř ten jest vp. Bedřich Kamaryt, farář v Lidmaní. Den svěcení hlavního oltáře a obrazu byl ustanoven na výroční den posvěcení chrámu Páně, letos 18. října. Den ten byl pro naši dědinu i pro celé okolí dnem slavným, dnem památným. Z blizka i z daleka spěchali starí mladí na slavnost. Samo nebe prálo slavnosti naší, vyjasnivši obzor svůj. Ráno sloužil náš vp. farář mši sv. a když na věži nové hodiny desátou odbily, vyšel z fary průvod do chrámu Páně. Zde vykonal důst. pan vikář Brunner s četnou asistencí posvěcení hlavního oltáře a nového obrazu. Pak vystoupiv vp. Michael Reichmann, kněz řádu sv. Františka z Bechyně, na kazatelnu, rečnil rozebíraje důkladně význam dnešní slavnosti. Po kázání sloužil O. kvardian kláštera Bechyňského, vp. Jiří Našl zpívanou mši svatou. Na kůru provozovala se mše Führova; hudbu tu výborně řídil p. Frant. Matyáš, učitel na zdejší národní škole. Jeho přičiněním povstal u nás a udržuje se hudební sbor, sestávající téměř ze samých rolníků a občanů Ratajských, a provozuje skladby mešní tak dobře, že každý zásluhy p. učitelovy uznati a chváliti musí. Po mši sv. byla hostina na fare. K doplnění dopisu musím se ještě zmíniti, kdo největších zásluh o tuto obnovu našeho kostela sobě vydobyl. V popředí stojí náš milovaný p. farář, Josef Sámiš. On byl první

*) „Gewiß ist, daß Swatopluk der Mäherrfürst sich von dem am Karolingerhofe geltenden Rituale mehr angezogen fühlte als von dem Slawischen Methuda, daß die ersten Böhmischn Blutzeugen Wenzel, Ludmila und Adalbert auf das Innigste mit dem deutschen Wesen verwachsen waren. Ja wie oft ist nicht die Vermuthung von bewährten Forschern ausgesprochen worden, sie hätten ihr drangsalvolles Schicksal weniger der Abneigung der Čechen gegen den christlichen Glauben zu danken als der Vorliebe, welche diese christlichen Helden Böhmens für Deutschland hegten.“ Mag. Gus Seite 25.

jenž na bídný stav našeho kostela na vyšších místech upozornil, on zavedl sbírky a sám mnohou obětí přispěl. Druhý jest p. Urban Trnka, frater kláštera Bechyňského. On nabídnul se, že všechny oltáře i hlavní přemaluje a ozlatí, dá-li se mu jen tolik, co by na barvy, zlato atd. potřeboval. Toto šlechtné a nezištné nabídnutí přijato s radostí. S neúnávenou pilí pracoval pak frater Urban na oltářích a dříve nežli čtyry neděle pominuly, zaskvěly se oltáře v nové kráse. Ale jeho šlechtné jednání potkalo se s odporem; když totiž počal pracovati, zažaloval jej pozlacovač z Bechyně, že jemu práci odnímá, aniž by „kartu“ platil. Že byl žalobník u soudu odmrštěn, domyslí se každý. Kdo pak může někomu brániti, aby šlechtný vykonal skutek? Třetí jest slečna Johanna Blovkých, která na své útraty dala malovati obraz Panny Marie, jen že bohužel! šlechtná její mysl nenalezla pravého umělce, který by byl obraz dovedl namalovati tak, jak toho od umělce požadovati musíme. Ona přispěla i jinou velkou obětí k zvelebení chrámu Páně. Též zasluhuje chvalné zmínky p. Fr. Suchan, rolník z Rataj, jenž velké dva anděly dal ozlatiti, pak obec Ratajská, která dala kostel vybiliti a konečně ženy Ratajské, z jejichž příspěvků obraz sv. Anny byl malován. Škoda jen, že i ony nenalezly umělce! Obraz sv. Anny — budiž to zde žalováno — stojí pode vším měřítkem kritiky a jest nám diviti se, jak osoby, neznající se v umění, mohou se dáti do práce, která pak naše oko uráží. Než doufáme, že obraz ten brzy bude předělán. Nejlepší jest obraz nejsv. Trojice Boží, a vedle něho řadí se obraz sv. Jana Nepomuckého; práce to slovutného umělce p. Herzoga z Plzně. A teď ještě zbývá k opravení kazatelna až posud opuštěná — nikdo ani vyšší místa, u nichž se vp. farář již dávno byl hlásil, neujímají se jí. Dejž Bůh, abych Vám brzy mohl podati zprávu, že i ona nalezla dobrodince a došla opravy. Hřbitov snad taky bude opraven. J. K. Hraše.

Z Říma dne 30. října 1863.

[Malba na skle. Žebráci u sv. Otce.]

„Strašáků se nebojme,“ řekl jsem, čta i v listech Vašich (č. 29. str. 467) zprávu o bouři, která se proti Římu zdvihá. Kdo by novinám „dobře zpraveným“ věřiti chtěl, musel by se domnívati, že nyní na Vatikáně o přítrž ukládají vzácnější věci do beden, pomýšlejíce na útěk, aneb že aspoň o to péci vedou, aby tajné archivy a poklady umělecké někam se zavezly a ukryly. A však tu neděje se nic podobného. Na-

opak, Řím jest posavade město pokoje a poklidu, tichý střed pobouřeného oboru země, Řím jest skála, odkudž lze bezpečně pohlížeti na vlny podmilající pevninu Evropy. Ano na Vatikánu jali se ozdobovati síně novými okrasami; o čemž jsem se sám přesvědčil. Na síni „Sala concistoriale,“ kdež bývá „tajná konsisto“ vystavena jest na odiv překrásná malba na skle, k níž domácí i cizinci valem se hrnou. Jest to podobizna Pia IX. v životní velikosti, v rouše slavnostním, s tiarou na stříbrovlasé hlavě, s pravici pozdvíženou k žehnání také těm, kdož mu zlořečí, jest to skvělé ovoce dlouholeté práce a péče. Jakoby k zemi byl připoután, stojí každý dlouho před obrazem, nevěda, čemu by se dříve a více divil, zdali věrné podobě velebné tváře, čili očím, z nichž láska mluví, aneb živému lesku barev, aneb řasnému rouchu, čili obrazům apoštolů v zlaté tkanině pluvíálu umístěným aneb ostatním obrazům, které představují průčelí chrámu sv.-Petrského, útěk Pia IX. do Gaety a papežský znak. V Římě jest bohužel, jakož i v Praze, málo pěkných maleb na skle, pročez by málo bylo, kdybych obrazu tomuto chtěl prisouditi první místo mezi všemi zdejšími. Ale já sám neviděl jsem v Mnichově nic pěknějšího, a přátelé od Rýnu, z Paříže a Berlína sem zavítavši prohlásili se v týž smysl. Však za vysokou cenu 30.000 franků nemohli jsme očekávati než dílo výtečné, mistrovské. Než k čemu vydání takové, nyní v čas největší tísne, kdy se příspěvky pro sv. Otce sbírají nejvíce od lidí nezámožných? Ačkoli se takto sotva tázati budou ti, kdož penízem sv.-Petrským na jevo dali veřejné vyznání své katol. víry a oddanosti k sv. Otci, ačkoli by nebylo nesnadno, tuto domnělou marnotratnost ospravedlniti i kdyby náklad z peníze sv. Petrského byl zapraven, podotýkám předce k upokojení všech o sv. Otce příliš starostlivých, že celé dílo jest dar mistra svého, pana Schmitze z Cách, jenž nad to je učinil vydatným pramenem peníze sv.-Petrského. Dříve totiž, nežli se vydal s obrazem svým sem, vystavil jej na odiv obecenstvu v Paříži a v jiných městech, žádaje něco málo vstupného jakožto příspěvek pro sv. Otce a tou měrou v horlivosti své sebral a sv. Otci doručil 400 tolarů. Velice byl prý sv. Otec překvapen, když jednou z rána vstoupiv do své komnaty, v obraze téměř sebe sama naproti sobě užírl; jenom toho litoval, že štědrému dárci nemůže dáti na vzájem leč památní peníz (medalii). Aby pak i jiní s ním se radovali, kázal přenést obraz na místo svrchu dotčené, kdež od rána do večera valně bývá diváků, neplatí se ovšem

nic. — K čemu všemu se tu laskavých příspěvků a dárek věřících používá, podám Vám jeden příklad. Říjen jest v Římě měsíc nejnejpříjemnější. Nesnesitelné vedro letní pominulo, a zima ještě nenastala, k tomu vinobraní na všech vinicích, svěží zelení na lučinách a stráních dříve horkem vyprahlých, nad to prázdniny na školách, ano i v kancelářích, vyjímaje jedinou pénitenciarii. Z těch příčin jest měsíc tento od pradávna dobou národních slavností a obecného veselí, zejména v každý čtvrtek. Sám sv. Otec bere podíl v obecné radosti a veselí se s veselíci. Kdežto jindy samotén bývá u stolu, jsou v každý čtvrtek měsíce října kardinálové a jiné vzácné osoby jeho společníci a hosté. Ale letos stalo se více. Dne 22. října byli k jídlu pozváni sami umělcové a včera, v poslední čtvrtek, což nikdy nebylo, nejchudší žebráci! Bylo jich 53, z každé fary jeden, ježž farář k tomu ustanovil, far jest 54, jeden žebrák se tedy nevím proč nedostavil. Sv. Otec si přál, aby přišli v obyčejném obleku svém, ale to se nestalo, přišli v svátečních. Sv. Otec promluvil k jednomu každému několik laskavých slov, pak zvýšeným hlasem promluvil ke všem, dáváje útěchu a spolu a hlavně výstrahu před *hříchem*, jenž bývá přechoasto příčinou bídy a útrap! Po té zasedli a vzácní prelátové podávali krmí. Ku konci řekl sv. Otec, cukroví že jim nedá, zato pak něco jiného, co by jim lépe posloužilo: dal každému dva lesklé dukáty (scudi) a šátek s tím, co jim zbylo. Aby pak i duše jejich posilněny byly, udělil jim apoštolské požehnání. Hluboce dojatí takouto laskavostí odcházeli slzíce do příbytků svých. Hostina tato nadělala mnoho hluku, více než když sbor diplomatický u papeže stoluje. Pátráno po příčinách neobyčejné události. V tom se shodovali všickni, netoliko přátelé sv. Otce, ale i jeho nepřátelé, že se to nestalo k vůli okázalosti; nebo každý ví, že Pius IX. nad míru laskav jest ke všem, zvláště pak k chudým, a že méně než kterýkoliv jiný papež hledá svůj aneb příbuzných svých prospěch. J.

Kronika.

Z Prahy. Nejdůst. pp. biskupové vydají pastýřský list za příčinou zlopověstného spisu Renanova. Veřejné čtení listu toho bude prý ponecháno dobrému zdání duchovních pastýřů, nebude tedy čten, kdeby toho potřeby nebylo.

— V chrámu Páně u sv. Klementa na Starém městě bude se slaviti od 22. do 30. t. m. památka sv. Klementa, papeže a muč., jehož

sv. ostatky k nám přinesli ss. bratři Cyrill a Methoděj. V neděli (22. t. m.) budou v 6 hod. večír slavné nešpory, v pondělí o slavnosti ráno tiché mše sv. o hod. 7., 8. a 9., v 11 hodin zpívaná mše sv. Odpoledne v 6 hodin kázání a po něm slavné nešpory. Od 24. t. m. až do 1. prosince bude každodenně v 7 hodin ráno mše sv. a odpoled. v 6 hod. litanie s požehnáním.

— Jednota pro dostavění hl. chrámu sv. Víta na hradě Pražském otevře zejtra v radnici Staroměstské (v 2. dvoře při zemi) svou kancelář, kamž se pp. jednatelové, spoluúrově a j. ve všech záležitostech řečené jednoty obraceti mají.

— V poslední schůzi archeologického odboru Musea království Českého oznámil p. předseda, prof. Vocel mimo jiné, že navštívil též románský kostel ve vsi *Sv. Jakubě* u Kutné Hory, při čemž shledal, že románské sloupečky z větší části jsou zachovány v oknech věže, která za novější doby byla jsou zadržena. Dle původní listiny tam chované vysvěcen byl kostel r. 1165. Za dvě leta připadající 700letá památka měla by se oslaviti odkrytím sloupečků oněch a jinými opravami, čehož se od štědrosti patrona, p. hrab. Jindřicha Chotka nadíti lze. — St. ministerium povolilo 2000 zl. na opravu gotického chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře.

— K zvelebení studií biblických mezi katolickými bohoslovci v Rakousku založeno třemi bratřími Lackenbachery nadání, dle něhož ročně vypisuje se premie 450 zl. za nejlepší překlad 15—20 biblických versů z hebrejského do arabského jazyka. Ježto premii tuto již po dvě leta nikdo neobdržel, zrostla letos až na 1350 zl. a podělil se jí dva nejlepší překladatelé. Konkurovati mohou tuzemci, kteří nejvýše před třemi roky bohoslovecké studie ve Vídni, v Praze aneb v Pešti odbyli. Na Pražské universitě bude dotčená konkursní zkouška dne 28. t. m. P. N.

— Spolek sv. Josefa z Arimathie pochoval v říjnu 63 chudé křesťany.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupi: vp. Adolf Seemann, kapl. v Rakovnici; Frant. Uhl, český kazatel u sv. Anny a p. Ant. Lenz, prof. bohosloví v Budějovicích; Jan Černohouz, kapl. v Kouřimi; Frant. Vaculík, koop. v Lašově na Mor.; Maxmil. Vymazal, Jos. Drobněna, Frant. Kregczy, Frant. Kvasnička, bohoslovci v Olomouci; Ant. Rajský, far. v Samšíně.

— V *Hradci Králové* jest letos alumnů v bisk. semináři 102 a sice 16 ve IV. r., 21 v III., 35 v II. a 30 v I.

Z Moravy. Vdůst. p. opat Rajhradský, prelát Kalivoda zamluvil u p. Maxe, sochaře v Praze, sochu vévody Bretislava z kararského mramoru. Vévoda Bretislav založil r. 1048 klášter Rajhradský. — Výbor Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje v Brně usnesl se na tom, vydati spisek, v němžto má býti dokázáno, že pověstný „Život“ od

Renana má lesklé roucho bez vědecké ceny, že jest pln vad a slabin, kteréžto povrchně vzdělanému čtenáři ovšem nenapadají; avšak od učenců snadno vyvrátiti se dají. Ve vzdělaném světě, dokládá „Mor. Or.“ mají se spisy Renanovy za výdělkářské.

Ze Solnohradu. V arcib. chla-
peckém semináři „Collegium Borromaeum,
skvělé té památce štedroty nynějšího kni-
žete arcibiskupa Pražského jest 130 cho-
vancův. Klerikální semeniště čítá 50 alu-
mův, zajisté dosti na diecési, kteráž. toliko
200.000 duší zahrnuje.

Z Uher. Arcibiskup Kalošský, Jos.
Kunszt, obdržel k památce 50letého kněž-
ství svého od císaře pána velkokříž rádu
sv. Štěpána. — Nejdůst. biskup Sedmi-
hradský, Ludvík *Haynald*, daroval 6000 zl.
k znovuzřízení gymnasia Kantského, kte-
rěž po r. 1850 z nedostatku příjmův bylo
zaniklo. Milosrdným sestrám věnoval k
zřízení nemocnice 30.000 zl. Příštím jarem
bude ústav otevřen prozatím pro 6 nemoc-
ných.

Z Polska. Tisícleté jubileum sla-
veno též v zemích polských. V diecési
Hnězdenské i Poznaňské ukončen jest čas
plnomocných odpustků dnem Věch Sva-
tých. V diecési Chelminské započne slav-
nost jubilejní v ned. I. adventní. „Przy-
jaciel ludu“ napomínaje svých čtenářů k
vrouti modlitbě a kajivosti, jak toho Cír-
kev sv. vymáhá, nemá li jubileum pomi-
nouti bez užítku, dokládá: Bůh bez nás
mohl nás stvořit, leč nemůže nás spasit
bez našeho přičinění. A kdo má více při-
čin k horoucím modlitbám nad nás Poláky?
V také chvíli k Bohu, bratři! Na kolena
a k Bohu.

Z Německa. Pověstný odpadlík
a zakladatel „německého katolictví“, pan
Johannes Ronge odsouzen jest na rok do
vězení a k pokutě 250 zl. a druh jeho, p.
Ducat, na 18 měsíců a k pokutě 150 zl.
proto, že vydaným spiskem pohaněli bisk-
upa Mohučského. Ducat býval vozkou
či snad speditérem, nyní se uchopil li-
teratury a bojuje perem svým proti Církvi.
Někteří měšťané Mohučští dali prý hanci
svého biskupa pochvalu tím na jevo, že
mu poslali darem skvostné hodiny, k če-
muž přispěli katolíci, protestanté, němečtí
katolíci a židé; bez pochyby sami hodní
lidé. Dříve se vyznamenal v oboru tomto
zvláště špiněním milosrdných sester jakýsi
Warburg; jenž se tím do soudního vyše-
ťování zapletl. Pan Johannes Ronge do-
volává se proti soudnímu výroku pomoci
vlády anglické, dokládaje, že biskupa Kette-
lera neuznává za biskupa Mohučského, že
požívá práv občana anglického atd. Záro-

veň svolal on a druhové jeho spolky stejně
smýšlejících do Frankfurtu k poradám d.
24. a 25. října. K tomuto sjezdu byl po-
zván kromě německých katolíků a prote-
stantů též a zvláště „spolek svobodných obcí
náboženských,“ jenž vedle slov „Frankf.
Journ.“ jest prý již „dobře zřízený voj-
těch, jenž se ze stávajících společeností cír-
kevních byli vyloučili.“ K sjezdu tomuto
velkoněmeckého „Reformvereinu“ dostavili
prý se, jak v „Bohemii“ čteme též členové,
či zástupcové neb vyslanci z Čech a sice:
z Prahy, z Karlových Varů, z Budějovic,
Plzně, Děčína, Ústí nad Labem, Lovosic,
Litoměřic a z Teplice. Poslyšme, o čem
rokovali. Dne 24. října byl ve Frankfurtu
sjezd zahájen. V jedné lóži bylo též —
jak di „Frankf. Journ.“ — spolkové vy-
slanectvo rakouské. Předsedou zvolen jest
Ronge, zapisovatelem Damm, bývalý stu-
dující theologie ve Frýburku. Ronge za-
hájl poradu řečí, v které vyložil, že pod-
nětem sjezdu tohoto byly události letošního
roku na poli politickém i náboženském;
na onom prý německým dílem oprávním
došlo katolictví v Německu převahy; na
tomto listem biskupa Tridentského, slave-
ním 300leté památky sněmu Tridentského
atd. Duchovní prý nemají žádného práva
ke školám, národní vláda má prý vstoupiti
na místo posavadní k zdaru vlasti atd. —
Také jeden bývalý římsko-katolický farář
nyní pak odpadlík, jmenem Schmelz, řeč-
nil a sice o církevním feudalismu biskupů,
porovnávaje poměr kaplanů k biskupům s
tyranisováním šlesvicko-holstýnských Něm-
ců od Dánův! Konečně učinil návrh, aby
slavný „Reformverein“ podal stavovským
komorám žádost o přímluvu, aby vlády
žádných konkordátů neuzavíraly, a kde se
to stalo, aby zrušeny byly. Bývalý tento
p. farář uchází se o místo kazatelské u jedné
obce něm.-katolické! Ducat z Frankfurtu
mluvil ostře proti římské hierarchii a proti
Jesuitům; jsou prý na překážku jednotě
Německa. Spolky politické jsou prý jenom
potud prospěšné, pokud bojují proti hierar-
chii. Gustav Struve mluvil prý bezžen-
ství a učinil návrh, aby Reformverein vše-
cky kat. obce vyzval, aby se podřídily
jenom ženatým farářům a neženatým aby
k ožení nápomocny byly, a kteří by se
oženili, aby zákonem vládním proti násilí
římské Stolece chráněni byli. Netřeba do-
kládati, že souhlasně a s pochvalou přijato
všech návrhů od tohoto shromáždění mužů
i žen všech vyznání. Druhého dne mluvil
opět p. Struve a sice o vychování mládeže.
Žádal, aby se ve školách nebral ohled na
vyznání náboženské; mládež aby se učila
také střelati atd. Že na tomto sněmiku

také proti zpovědi bylo horleno, netřeba dokládati. Celé toto divadlo nebylo vlastně nic jiného, než nejpapná demonstrace proti valnému sjezdu *kat. jednot.*

Literní oznamovatel.

*— Dvě zajímavé úlohy v příčině *Renanova* díla. — Vůbec povědomý jest způsob u racionalistů obvyklý, že v pochybnost uvádějí děje historicky zaručené, jsou-li na odpor jejich theorii, a že vlastní své subjektivní líčení věci v roucho pravdy a jistoty obléci se snaží. Racionalism si nevšímá svědků, kteří pravdivost udalostí zaručují, aneb zcela upírá jejich věrohodnost; tvrdí co věc jistou, že svědkové ti nezaslужují víry, — sám pak nepodává žádných dokladů pro své vlastní náhledy. Ale čtenář, má-li se vzdáti víry v dotčené události, rád by něco jiného věřil, a proto racionalista s obzvláštní skromností předkládá čtenáři své vlastní mínění o těch dějích, nestojí však na svém mínění rozhodně neb neustupně, nébrž je pronáší jenom co možné náhledy, důmyslné, pravdě podobné domněnky. — Tou měrou racionalista s jedné strany vyhýbá se důkazům svých náhledů, a s druhé nedokázal také nikterak, žeby události, jež on upírá, skutečně smyšlené byly. Projeviti náhled je ovšem snadnější než dokázati něco, a racionalism vůbec nerad v učené badání se pouští; zdá se mu to býti zbytečným puntičkářstvím; on přijímá to za pravé, co se srovnává s jeho rozumem; ale co se mu zdá na odpor býti, to je nepravé, nemožné — byt i tisíce svědky bylo dokázáno. Metoda taková oblíbena jest u lidí, kdož milují pohodlí a kdož opovrhnuvše suchopárnou učeností předešlých věkův, kteráž otázky historické kriticky rozbírala, věc si usnadňují tím, že události povrchně toliko posuzují. — S podivuhodnou zručností uchopil se řečené metody Arnošt Renan ve svém díle „Život Ježíšův“ a po našem zdání by to stálo za práci, aby některý čtenář udal, kolikrát Renan v každé kapitole, a úhrnem v díle celém opakuje slova: „zdá se,“ „je možná,“ „pravdě se podobá,“ „lze se domysleti“ a podobné. Činí tak, aby blýskaje se skromností náhledy své na odív vystavil a čtenářům svým odporučil. Sám jsem se při některých kapitolách o tu práci pokusil, než brzy mne unavila, a proto ponechávám takový pokus silám mladším.

Jiná úloha zajímavější, a důležitější bylaby tato: Renan častěji porovnává Ježíše s *Buddhou* a oba je na roveň staví. Tak i jiní před Renanem mluvili, což jsme nevědomostí jejich odpustili. Než Renan chce slouiti učencem a snaží se ukázati, že náboženské soustavy na východě dobře jsou mu povědomy. Protož by k objasnění jeho náhledův bylo žádoucí zodpovídati těchto otázek: 1) Můželi právem porovnán býti Ježíš s *Buddhou* a oba na roveň po-

staveni? 2) Jaký jest poměr *Buddhismu* k učení Ježíšovu? 3) V jakém smyslu jest *Buddhismus důležitým* pro křesťanství? Domníváme se, že by ten, jenžby na otázky tyto odpověděl, velmi se utvrdil ve vědeckém přesvědčení svém o božském původu křesťanské víry. E.

*— „*Posvátná kazatelna*,“ časopis kazatelský. Vydává B. M. Kulda, far. Chlumský, k. arcib. střídník. Svazek II. (lednový čili tříkrálový) obsahuje řeči dvě na slavnost Obřezání Páně: I. Čemu nás učí a co nám hlásá změna času. II. Na prahu nového roku pohled za sebe a před sebe. Na ned. mezi dnem Obřezání a Zjevení Páně: I. Láska k vlasti zemské a nebeské. II. Výklad sv. evang. Na slavnost sv. tří králů: I. Čtvero králův a jejich praporečkové. II. Výklad. Na ned. I. po Zjevení P.: I. Kdo Boha ztratil, všechno ztratil. II. Výklad. Na ned. II. po Zjevení: I. Jak mocné a jak slavné jest jméno Ježíš; II. Výklad. Na ned. Devítiník: Úkol a práce na vinici Páně života vezdejšího. Na ned. I. po Devítiníku: Výklad sv. evang. Následují řeči příležitostné a sice 1 po oddavkách, 3 pohřební, 1 při svěcení hřbitova rozšířeného, 1 o slavnosti Bolesné Rodičky Boží a 1 při svěcení nového kříže na hřbitově. — Dvě z řečí těchto podal p. Frant. Kondelík, jednu p. Jan Pavla, ostatní vydavatel a vp. Em. Doležal. — Chvály hodné podniknutí toto zajisté dojde všeobecného uznání, jehož v pravdě hodno jest; vyrovnáť se obsahem svým podobným časopisům jinojazyčným. Německá literatura honosí se mnohými, z nichžto, at o jiných pomlčíme, nejstarší „Prediger und Katechet“ u nás jest nejrozšířenější, my neměli žádného. I Slovinci mají svůj kazatelský časopis „Slovenski Prijatelj za cerkev, šolo in dom,“ my neměli nic podobného. Díky p. vydavateli našeho časopisu kazatelského; přejeme mu, aby pomocí mnohých spolupracovníků a přemnohých čtenářů časopis svůj brzy rozšířiti mohl tak, aby přinášel i kázání cyklická urostlá na základě *dogmatickém*. a později i vybrané katechése. Vydání jest úhledné, cena levná.

*— „*Katolický katechismus v příkladech*,“ aneb: Cvičení v křesťansko-katolickém náboženství pro chrám a školu. Vzdělal Michael Okáč, kněz arcidiecése Olomúcké. S povolením nejžd. arcib. Ordinariatu. Díl I. Část 1: O víře. Stran 495. Tisk a sklad A. Halouzky v Olomouci. V Praze v komisi kněhupectví Vác. Hessa. Vydáno k oslavě tisícleté památní slavnosti a věnováno vys. důst. p. Arthurovi, svobodnému pánu z Königsbrunnu, inful. prelátu, školařskovi atd. v Olomouci. — Dílo obsáhlé. „Ačkoli v tomto odvětví naší literatury více užitečných spisů a vysvětlení katechismu vydáno bylo, a v novější době obzvláště p. Podstránského „Výklad křesťansko-katolického náboženství“ jakožto sklad veškerého učení katolického každému kazateli a katechetovi vítaným jest,“ bude přede-

rukově tato pp. katechetům i kazatelům milou a dobrou pomůckou. P. spisovatel použil kromě p. Podstránského „Výkladu“ a p. t. p. Jirsíkovy „Populární Dogmatiky“ nejvíce *Mehlerových* příkladů jakož i jeho „Knihy pro dům a rodinu.“ Celé dílo rozvrženo jest dle předepsaného katechismu na patero částek a vyjde ve třech dílech, z nichžto I. díl zahrnuje v sobě část I. o víře, do níž vřadáno, kam náleží, z Přidavku učení o soudu, o pekle a o nebi. Díl II. bude obsahovati část druhou a třetí: o naději a o sv. svátostech, díl pak III. část čtvrtou a pátou: o lásce a křesťanské spravedlnosti.

— Výbor „Zlaté knihy dívek českých v Písku“ vypsal dne 29. července t. r. *cenu 12ti dukátů ve zlatě*, jakožto přídavek ku honoráři za nejlepší práce původní a sice za nejlepší a) novellu pro dívky dospělejší 4 dukáty; b) básničku pro tytéž 2 duk.; c) povídku pro dívky útlouvé 4 duk.; d) básničku pro tytéž 2 duk. Lhůta ku zaslání rukopisů o cenu se ucházejících byla určena do „Všech Svatých.“ K projevenému přání výbor prodlužuje lhůtu do *Nového roku 1864.* — Diplomy i knížky letos vydané rozslány jsou po všech skoro farch českých i moravských na ukázkou, aby pp. rodičové a přátelé mládeže do nich nahlédnouti a dítky péci své od Boha svěřené mohli dáti zapsati do „Zlaté knihy.“ Druhým vydáním svých knížek postaral se výbor o takovou zásobu, že všechny dívky, které do 1. ledna 1864 budou zapsány, i diplomy i letošními ještě knížkami na památku 1000leté slavnosti vydanými poděleny budou.

— „*Knihopisní slovník* československý“ (viz č. 16. a 17. „Blah.“) Právě vydán sešit II.: Geschichte — Klicpera. Nákladem kněhkupectví: I. L. Kober, kamž se i spisy k ohlášení v „Knih. Slov.“ určené franko zasílají mají.

— Nákladem kněhkupectví B. Stýbly vyšly: Povídky pro mládež československou. Z polského přeložil Fr. Boh. Žilovický. Obsah: Tři Litvinky. Dva bratři. — Tamtéž v tisku se nachází a co nejdříve vyjde spis dp. Fr. Černohouze, děkana ve Všejanech: „*Pravdy v obrazech.*“ — Tamtéž bude již se vydávati údem Dědictví sv. Prokopa podělní kniha: „*Evangelium sv. Matouše*“ vyložil prof. Frant. Sušil. Za vydání a obálku knihy platí se 5 kr.; kdo ji žádá poštou přiloží nad to 5krejcarový kolek. Kdekoli jest více údů, spojtež se a oznamte, komu knihy mají býti zaslány.

— Redakce „*Národních Listů*“ vydává již dne 5. každého měsíce kritickou literární přílohu (úvahy o spisech českých i lepších jinoslouských) prosí spisovatele, nakladatele a vydavatele knih slousanských, aby jí zasílali díla svá.

— Literární odbor „*Umělecké besedy*“ hodlá proskoumati dobu od Dobrovského až po Čelakovského i žádá, aby mu darovány aneb

zapůjčeny byly spisy netištěné i tiskem vyšlé a však méně rozšířené spisovatelů z té doby (Stach, Nejedlý, Rautenkranc, Hněvkovský, Gallaš, Patřka, Hanka, Jungmann, Šafařík, Štěpnička, Hercog, Fričaj a Rajmann); jakož i časopisy a přátelské dopisy spisovatelův z té doby.

— Tiskem a nákladem Karla Bellmanna vyšla „*Řeč*“ J. Emin, nejdůst. p. kardinála, kterouž měl při slavném posvěcení chrámu Karlínského též v překladu německém.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci říjnu přistoupili, z arcidiecése Pražské: Rod Václava Doška z Taušení; Anna Dvořáková ze Zdetína; Marie Bornerova v Praze; Školní knihovna v Noutonicích; Josefa Maříkova z Milína. Z Litoměřické diecése: Anna Kalivodova z Vyššího Pole; Josef Kořínek z Mladé. Z Kralohradecké diecése: Rod Jana Havleny v Dol. Heřmanicích; Anna Paroubkova v Sadce; Marie Březinova v Pavlově. Z Budějovické diecése: Anna Maidlova v Sušici; Angela Sekalova v Sušici. Z Olomúcké arcidiecése na Moravě: Anna Mrvova z Bzence; Bratrstvo sv. růžence farnosti Nákelské; Marie Albrechtova v Březová; Marie Zetochova z Bečvy; Rod Bernarda Holotika v Roštění; Anna Dejmekova v Kojetíně. Z Brněnské diecése: Marie Klínova z Olší; Anna Vokřínkova z Olší; p. Theodor Wolf, bohoslovec v Brně. Z Ostřihomské arcidiecése v Uhrách. vel. p. Jan Vaněk, farář v Bolerazích odkázal 100 zl. a stal se *spoluzakladatelem.* — Všechno údův koncem měsíce října 23.086.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Melichar Janata, kapl. u sv. Vojtěcha, za administr. u nejsv. Trojice v Podskalí;
p. Jaroslav Štětka, za kaplana do Chráma.

Uprázdnené místo:

Podskalí, fara patron. král. hlav. města Prahy, od 3. listopadu.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Ant. Ruffer, farář Kunvaldský na odpoc. v Javornici dne 6. listopadu (nar. r. 1800).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. Hanuš, administr., a ředitel hlavní školy, za faráře v Nových Dvorech;
p. Jos. Špinlar, koop. v Pohledu, za vikaristu při katedrálím chrámu v Hradci Králové;
p. Frant. Láb, neom., za koop. do Pohledu (Frauenthal).
p. Jan Kaska, za koop. ve Velké Borovici;
p. Jan Šembera, za koop. do Richenburku.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyrilla a Methoda v Karlině: Nejmenovaná paní z osady sv. Štěpánské v Praze 5 zl.

Blahověst

vychází odpoledne

5., 15., 25.

každého měsíce.

Redakce

v kníž. arcib. semi-
nari čisl. 190—I.

Expedice

v kněhkupectví

B. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici

i u všech řádných

kněhkupectví

na rok: 2 zl. 50 kr.

na půlro: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.

půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidně činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Život sv. Ludmily a sv. Václava.

(Pokračování.)

V neštěstích a v nebezpečnostech vlasti své zůstával kníže Václav moudrým a zmužilým, ani soudné rozvahy ani srdce udatného nepotráceje; krásný ovšem vzor dokonalého křesťana, ani na sebe, ani na koho jiného, leč na Boha samého spolehajícího! Hrozilo národu českému nebezpečí veliké Jindřichem, statným králem německým, jenž podmaniv krutou válkou polabských Slovanů s velikým vojskem přitřhl jako přívál až k srdci země české — ku Praze r. 928. Kníže Václav objevil v této tísni svou znamenitou prozřetelnost panovnickou. Věda totiž, že vlasti míru velmi třeba, by od vladářství Drahomířina i v světských i v duchovních věcech pookřála a zmocněla, nepustil se v zápas nerovný s nepřitelem přemohutným; v jakovémž by národ, životy a statky bez rozumu plýtvaje, na konečnou záhubu, aneb na porobu nesnesitelnou vydán býti mohl. Zjednal tedy raději pokoj národu, slibiv německé říši poplatek; a slib ten plnil věrně, dokud ho Bůh zde živiti ráčil.

Hned zprvu, kdy vládu v zemi ujal, ustanovil Václav tak obstarávati ve zdejší blaho národa, aby při tom péči o věčnou jeho blaženost s očí nepouštěl. Jakmile tedy mír s králem Jindřichem ujednán byl, pracoval kníže náš pilně o utvrzení a rozmnožení Cír-

kve Kristovy po vši zemi. Chrámů křesťanských nedbalostí nevěřících tuze sešlých kázal důkladně opravovati; vystavěl také od základu nových chrámů; duchovenstva z knížetství zapuzeného a zloupeného povolav zpět, navrátil mu jmění a přidal výživu hojně; také jiných všech odkadkoli z ciziny přichozích sluhů Božích vlídně vítal, ctně a štědře choval, a dle jich návodu spásitelného život svůj spravovati usiloval. Brzy se konala služba Boží bez přítržů po všechny dny ve vlasti, jako ve velikých národech, a to působením pobožného a horlivého knížete Václava.

Týž dokonalý kníže a křesťan dával ušlechtilý příklad představeným i podřízeným, kterakby království nebeského měli dobývati. On neopomíjel veřejně vyznávati víru svou v Krista Pána. Pohanským obětem a kvasům, na něž ho někteří ještě v modlářství vězící páni zvali, nikdy neobcoval, štitil se takové ohavnosti; však duši pohanských na víru Kristovu obrácení a spasení vyhledával s pilností a obětivostí velikou. Poznal-li některých pohanů jakžtakž mírné povahy, poučoval jich laskavě o zpozdilosti a zavinilosti člověka toho, jenž se ďáblům a porušitelným jich obrazům klaní; načež rozněcoval srdce jejich k poznání a k zamilování Boha živého, bytosti svrchované a věčné, vypravuje jim o zboží ceny nesmírné, jehožby zavrhnutím modlářství a ojejitím křesťanství jistotně v nebi získali. Poznal-li však

koho z modlárův srdce tvrdého a rozumu tupého, strašil ho mukami věčnými, kteréž naň dokročí, pakli v Krista, Boha a Spasitele svého neuvěří. Takhle zval i pobízel pohanův, aby uvěřivše do večeradla nebeského hospodáře vešli a rozkoši netušených požívali u věky věkův.

Tehdáž měli chudí rodičové z pohanstva obyčej, prodávati dítek svých v porobu či v nevolnictví. Tyto pohanské a porobné dítky kupovával kníže Václav, dával jich cvičiti v křesťanském náboženství, a pokřtěných dědicův Kristových pouštěl pak na svobodu. Jako v cizině tak i v Čechách byl tehdáž obyčej ten, že dlužník, nemoha dluhu zaplatiti, dán jest věřiteli v osobní majetnost, ať byl stavu světského anebo duchovního. Kníže svatý, ctitel sluhů Božích, vykupovával takových z nevolnictví nákladem svým. On poskytoval milerád útěchy a pomoci nemocným a neduživým lidem, pamětliv jsa slov Páně: „Nemocen jsem byl, a navštívili jste mne.“ — Jestliže kdo, zvláště cizinec, v knížetství zemřel, a domácí se k tomu neměli, aby mrtvé tělo ctně pohřbili, pečoval kníže Václav ihned sám o jeho poctivé pohřbení. Jeho pokorné srdce schylovalo se až mílo k chudým: bylť upřímným otcem nuzných vdov, sirotek a ubožáků, z vlasti své zapuzených. Týchž všech miloval v Kristu, nešetře nákladu; i bylot zřejmo, že mu na jejich blahu a modlitbách více záleží, nežli na reptání zavistivých a lakotných mužů z panstva českého. Vratislav kníže strojival na svůj svátek předním v zemi šlechticům hody skvostné a udílel jim vzácných darů, snad rouch, zbraně a koní. Obyčej takový zrušil syn jeho Václav a obracel uspořené takto peníz na zmírnění nouze a bíd v národě.

Puzen jsa nejhlubší uctivostí a nevroucenější láskou k Pánu Ježíši, an samého sebe v způsobách chleba a vína Otci svému za nás obětovati ráčí: vycházel kníže Václav o žních za noci na pole; tu nažav pšenice, vázal svy-

ma rukama hrstě v snopy, snášel ji na svém pleci v úkryt domu svého vymlácel je sám, tříbil zrní na opálce smílal na žernově, přepodsíval mouku zadělával vodou, již byl vlastníma rukama ze studně okovem navázil, pak požehnav zadělání toho ve jméno nejsv. Trojice Boží, pekával k budoucí potřebě kněžím obětníkům přesničky č. oplatky. Podobně sbíral po vinicích hrozny, donášel do sklípku tajně, vydavoval víno, i schovával je pro kněžstvo v župách k slavení oběti Nového Zákona dle řádu Melchisedekova. Svědkem toho jedinkým býval druh a zbožný jeho přítel Podiven.

V dobu svatopostní koná Církev památku nejznamenitějších dobrodiní jimiž nás slitovná Boží láska omilostnila. Tenkráte ustanovil Kristus Pán oběť mše svaté a velebnou Svátost oltářní k našemu spasení; tehdáž vykoupil nás svým na kříži umučením z hříchu a z otroctví ďáblova, smířil nás s Otcem svým a zjednal nám naději blaženosti věčné. Proto velí Církev svatá, bychom zvláště v touž dobu kajících a milosrdných skutků pilni byli. Rozkaz tento plnil Václav kníže velmi horlivě; všední pobožnost jeho nabývala v svatopostní čas sváteční průznosti a spanilosti: neboť tehdá rozhovořovaly se jeho modlitby, posty a skutky milosrdné; modlitba byla téměř ustavičná, půst tužší, udělování almužen štedřejší; pakli mu pro věci zemské den za světla k tomu nestačoval, nastavoval noci.

Podřimnuv si, vstával; vzbudiv pak Podivena, vzal mlčky žaltář, častým v něm čítáním otrelý, a vycházel ven anizby toho strážcové domu knížecího znamenali. Bosýma nohama po vrších a dolích neschůdných a po stezkách kamenitých putuje, odříkával pobožné žalmy, a tak modle se navštěvoval chrámy Páně. Z takové pouti chodidla světcova leckdy krvácela. Vráť se domů potají, obléknul roucho knížecí, pod nímž pás draslavý holé tělo brázdil; jsa totiž srdce pokorného ukry-

val rád pobožnost svou. Na podobné noční pouti za tuhé zimy, když sníl a led byl, stalo se, že druh Podiven, ač v obuvi jda, velmi křehnul. Jemužto kníže útrpný vece: Podivene, stoupej v stopy mé! — Ledva byl Podiven uposlechl, zhrál se v stopách světce, i přestal zimy kruté číti.

Svatý a kajicný život knížete Václava nebyl ani jeho srdnatosti ani Čechům na ujmu. Lech Zlický, jinak Kúrinský, jmenem Radslav, muž mocný a bojovný, počal knížetství Pražskému činiti násilí a hubiti je. Povstav kníže táhl zbrojně proti němu. A když se oba polem měli potkati, zželelo se knížeti krve lidu, poslušného vojvodů svých, kteráž zbojníku jednomu k vůli měla býti s obou stran prolevána. I vzkázal lechovi: „Když žádáš nad mým knížetstvím vévoditi, nač by ti v boji zbiti byli, nad nimiž chceš panovati? Já tvých lidí krve prolévati nežádám; jestli se mnou boj lib a ty nade mnou nad samým zvíťežíš, panuj nade všemi mými; pakli já tě přemohu, ať tvoji pod mou moc slušejí!“ — Vyzvání Václava knížete přijal Radslav vesele. A když oba proti sobě na sedání jeli a již se bojem potkati měli vůči vojsk svých: v tu chvíli andělé s nebe sstoupivše nad knížetem svatým se vznášeli, a kříž stkvoucí před jeho svatou tvář se blyštil. To uzřev lech zbojný, skočil s koně a prosil na kolenou knížete, aby jemu vinu odpustiti ráčil. Dí mu svatý rek: „Vrat se domů s pokojem a měj na svém dosti; jáť tvého nežádám!“ Zkusilťe lid ochrany Boží pro zásluhu knížete svého, jenž se zaň vroucně modlíval.

Léta Páně 931 poslal týž kníže Václav sluhův posvěcených na Tetin, aby tělo svaté báby jeho zdvihli a do Prahy v chrám sv. Jiří přenesli. Duchovní, mezi nimiž se kněz Pavel připomíná, shledali jsou dne 19. října ve středu tělo sv. Ludmily i s rouchy neporušené v rakvi spuchřelé, a přenesli je 21. října velmi slavně na místo

určené; z čehož kníže, lid a duchovenstvo plesajíce velebili Hospodina všemocného, jenž divem novým služebníci svou poctiti ráčil. Řezenský biskup Tuto posvětil k prosbě knížete Václava skrze pomocného biskupa nejprve dostavěný chrám sv. Jiří, a potom požehnal místa, kdežby v témž chrámě tělo sv. Ludmily odpočívalo. U výroční den přenesení těla sv. Ludmily prosil jest nějaký z nemoci všecek zkřívený pacholík, jenž ani vzhůru vzhlednouti nemohl, u dveří kostela sv. Jirského velmi snažně a důvěrně Krista Pána za navrácení předešlého zdraví pro zásluhy naší svaté mučennice; a ejhle, hned zprímen a dokonale uzdraven jest.*) (Pokračování.)

Svatý čas adventní.

Svatý čas adventní k dosažení nevystížitelných milostí Božích a ku posvěcení našemu zvlášť jest příhodný, budeme-li po návodu Církve v rozličných skutečích pobožnosti a kajcnosti se cvičiti.

Advent, (adventus) slovo latinské znamená tolik co *příchod*, odtud berouc svůj název, že v ten čas sobě připomínáme milostivé příští Spasitele na tento svět v těle lidském, jež byl z náramné lásky z přečisté Panny Marie na se přijal a se na-

*) Věcně paměti zasluhuje zázrak, o němž náš slavný letopisec Kosmas, očitý svědek, vypravuje. Léta Páně 1100 světil biskup Pražský Heřman ze základu nový kostel (na městšti zbouraného) v čest sv. Petra, na pozemku kláštera při chrámu sv. Jiří na hradě Pražském r. 973 založeného pro pannu řádu sv. Benedikta. Podávala biskupovi abatyše Vindelmūt ostatek z roušky neb závoje sv. Ludmily, prosíc, aby jej k svatým ostatkům na účel podotčený do schrány kladeným přiložil. Biskup Heřman jaksi nedůvěruje, an byl Němec, odpověděl: „Mlč, paní, o její svatosti, a nechejž babičku odpočívát v pokoji.“ Dí mu abatyše: „Nemluv tak, pane! mnohé divy působí Bůh každého dne pro zásluhy její.“ — Kázal biskup, přinesti kotlík neb pánev s uhlím řevným; pak, vyzýváje nejsv. Trojici, položil na uhlí onen ostatek. Obklíčil tkaninu plamen; za hodnou chvíli vytáhli ji všecku rozpálenou avšak neporušenou. Plakal biskup, plakal Kosmas i přítomní všickni, chválice Pána Boha. — Roku 1158 vložil biskup Pražský Daniel do oltáře v kostele Bohnickém mimo jiné ostatky svaté, také ostatky sv. Ludmily mučennice; a totéž učinil potom r. 1165 s ostatkem sv. Ludmily mučennice v kostele ve vsi Svatém Jakubě blíž Kutné Hory. — Kostel sv. Jiří na hradě Pražském sřeží podnes tělo sv. Ludmily, matky a dědičky České země; ale její rameno a dva menší kousky chová hlavní chrám sv. Víta.

rodil. *Druhé přístí* Ježíše Krista bude na konec věkův při Jeho zjevení z nebe, když přijde s anděly a se všemi svatými, s moci velikou a s velebností, aby soudil svět. Obého přístí podotýká Církev v zpěvích i v modlitbách adventních:

Beránek jde v zemské luhy,
Aby smazal hříchů dluhy,
Obraťme se k Němu v pláči,
Ať se smilovati ráci.
Ať když přijde na svět zase,
A svět trnout bude v žase,
Nepotrestá provinilost,
Ale vezme nás na milost.

(Zpěv církevní.)

A v modlitbě své připomíná Církev obého přístí takto: „Bože, jenž nás každoročním očekáváním vykoupení našeho potěšuješ: propůjč, abychom jednorozného Syna Tvého, ježž co Vykupitele plesajícím srdcem vítáme, přicházejícího k soudu s doufanlivou bezpečností spatřili.“ —

Již v zlatém prvověku svém (na konci II. století) ustanovila Církev slavnost *narození Páně*, přesvědčena jsouc, že Božský Spasitel ve dnech, kteří k uctění a ku památce tajemství života Jeho jsou ustanoveni, zvláštních milostí věřícím svým uděluje. Však milostí těchto účastnými stávají se toliko ti, jichžto srdce ku přijetí darův nebeských připravena jsou. Jako předchůdce Kristův Jan předcházel Mesiáše, aby připravil Pánu lid dokonalý, kterýž by Jej ochotně přijal: tak i katolická Církev v duchu tohoto velikého předchůdce Páně ustanovila posvátný čas adventní, v němž by lid křesťanský k hodnému přijetí Vykupitele připraven, a spůsobným učiněn býti mohl. Odtud jest, že se na neděle adventní věřícímu lidu takové evangelické čtení předkládá, v němž o křtu a kázani Janovu mluví se děje. Ohled tedy sv. Církeve při ustanovení času adventního ten jest, aby věřící obnovením života duchovního a pokáním ku přijetí Vykupitele, jakož i k důstojnému slavení hodů narození Jeho připravováni byli. V tom smyslu dí sv. Ambrož: „*Ne bez příčiny nazývá se čas tento přístím Páně (adventus): neboť svatí Otcové počali proto Advent slaviti, aby se každý věřící připravil a očistil, by hodně slaviti mohl narození Boha svého.*“

Doba adventní vyobrazuje všecken čas před přístím Kristovým předběhlý. Co tehdyž oživovalo všech spravedlivých myslí, a po čem zaplála srdce jejich, to samé diti se má v každé křesťanské myslí: bychom poznávajíc svou hříšnost a veliké bdy z ní jdoucí tím vrouceněji zatoužili po vysvobození svém z otroctví hříchu skrze

Ježíše Krista, a po životě pocházejícím z Něho a v Něm zůstávajícím.

K zbuzení této svaté toužebnosti po znovuzrození našem cílí a směřují všechny adventní modlitby a zpěvy, v nichžto se jeví toužebné očekávání Mesiáše. Jako svatí patriarchové a proroci nevýslovnou touhou po Vykupiteli pláli, lkajíce: „Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové dštěte Správe dlivého!“ — „Sešli, Pane, Beránka panovníka země“ — a zase: „Ukaž nám, Pane, tvář svou, a spasení budeme.“ podobně i my svatou toužebností dychtiti máme po Spasiteli, aby svědomí naše navštívil a očistil, a do srdce našeho, co do příbytku důstojného milostí svou přijíti ráčil. (Modlitba círk.)

Ješto v posvátné době adventní zvláště tajemství *vtělení Páně* v životě přecistě Panny Marie se připomíná, vešlo v obyčej v ten čas mši svatou *Rorate* zvanou soumrakem započínati a svítáním končiti: anto mnozí pobožně za to mají, že nejsvětější tajemství vtělení Syna Božího na úsvitě skrze anděla zvěstováno bylo. Děje se to i na význam, že mrákoty hříchů, bludů a modloslužebnosti přikrývaly národy, a lidé v temnostech a v stínu smrti seděli, nežli je Syn Boží milosrdenstvím hnut jsa navštívil, vyšel z výsosti. Na tyto duchovně temnoty upomínají dlouhé tmavé noci adventní.

Slušno a povinno, abychom sice každodenně, kdykoli se *Anděl Páně* modlíme, — zvlášt ale v posvátný čas adventní vtělení věčného Slova pobožně a vděčně sobě připomínali, Spasiteli svému za srdečné milosrdenství jeho díky vzdávajíc. Anděl pozdravil — Maria uvěřila. — Duch svatý působil — Slovo tělem učiněno: tot jsou svatá myšlení, kterýmiž se každá zbožná duše křesťanská v adventě nejčastěji obíráti má. Nelenujmež v tu svatou dobu, an svět ospalostí ztopený ještě dřímá, utrhnouti sobě snu a lůžka svá ostaviti, jak vzbuzuje Církev prozpěvujíc:

Odkličte se dnové spánku,

Kristus svítá s nebes stánku.

Ochotně jděmež vstříc s hořícími lampami za příkladem pannen bdících žehnýchovi Ježíši Kristu; chvalmež Jej v osvětleném stánku Jeho vážnými a dojemnými písněmi rořatími, s milostí zpívajíc v srdcích svých Bohu.

K. B. Císař.

Rok církevní.

(Dle Ambergra. dr. R. S.)

Dílo vykoupení lidského nebylo dokonáno skutkem jediným. Ono zahrnuje v sobě řadu činův Božích, kterými vykupi-

telské dílo Ježíše Krista bylo připravováno, životem a smrtí Páně uskutečněno, a jimiž v díle tom se pokračuje až do skonání věků. Církev katolická jest to, již pod řízením Ducha svatého pokračování ve vykupitelském díle člověčenstva od samého Syna Božího svěřeno jest. Církev nemá nic jiného za úkol, než aby ovoce vykoupění v podíl se dostalo jednomu každému údovi jejímu, aby každý úd a celé tělo její, jehož neviditelnou hlavou jest Ježíš Kristus, v milosti Boží rostly a uspůsobeny byly k dosažení konečného cíle, kterýž jest spojení s Bohem na věky.

K tomu cíli Církev sv. ve všem, cožkoli dle ustanovení Krista Pána ku spasení lidskému podniká, v modlitbách svých i v oběti mešní od života Pána a Spasitele našeho vychází. Každodenně skrze nekravou obět Nového Zákona a nerozlučně s ní spojenou modlitbu se vlévá ovoce vykoupění, milost, do celého těla Církve; ale jednotlivci ne najednou, nýbrž znenáhla milost tu sobě přivlastňuje, a v ní k blaženému dokonání roste. Aby však Církev v díle tom každému nápomocna byla, by Kristus v něm milosti svou přebýval: představuje nám každodenně nějakou dobu neb oddíl ze života Páně, aby jeden každý ji uvážil, ocenil, smýšlení Kristovo sobě osvojil a tak ve spojení s ním vešel. Souhrn těchto dob z veškerého života Páně, a plynoucích z nejsvětější oběti zvláštních milostí činí *rok Církve katolické*.

Rok církevní tedy představuje život Páně a vykupitelskou jeho činnost veškerou, která hned po pádu prvního člověka započala a koncem dnů se ukončí. Církev i každý úd její nemůže jinak cíle svého dojiti, než ve spojení s Kristem; proto také Církev v roku církevním poněkud představuje život Páně a hlavní doby díla jeho vykupitelského, aby, jako sama jimi se vzdělává a roste až na konec času, i každý věřící život Páně, jenž se mu představuje, podporován jsa milostí Kristovou prožil a v něm se vzdělával, smýšlení a zásluhy Kristovy sobě přivlastnil, aneb jak sv. apoštol Pavel praví „oblekl Krista.“ (Řím. 13, 14.) Z toho již jde, jak velikou důležitost má rok církevní v životě církevním. Vše-liká činnost Církve svaté děje se v souvislosti a ve spojení s církevním časem. Věřící mohou jenom ve spojení s Církví dílo spasení svého šťastně dokonati, Církev je při tom podporuje a vede slovem a udílením milostí; avšak Církev hlásajíc slova života bedlivě přihlíží k církevnímu roku; modlitbou a obětí každodenní chce jistou dobu ze života Páně představit a zvláštní milost věřícím uděliti. Mnohé svátosti je-

nom v jistou dobu se udělovaly, zvláštní obřady, svěcení a úkony s životem Páně souvisící a jej vysvětlující nebývají vysluhovány kdykoliv, ale v jistý čas církevního roku. Jako život Církve samé takřka srostl s rokem církevním a z něho se postupně vyvinuje, tak má i každý katolický křesťan, jakožto živý úd Církve působením jejím, které v církevním roku vyvinuje, prospívati: duch a úmysl Církve má jej oživovati, ovládati.

Kristus vykonal dílo vykupitelské co učitel, kněz a král neb nejvyšší pastýř; ten trojí úřad odevzdal též Církvi své, aby v něm pokračovala. Život a působení Páně dle trojího úřadu představuje Církev sv. v církevním roku a to v postupu historickém. Měl-li Kristus Pán vykoupiti svět, bylo zapotřebí, aby dle předpovědi Starého Zákona všechny tyto tři úřady spojil. Než vykupitelská činnost jeho, ačkoliv všem třem úřadům společná, dosáhla vrcholu v oběti na kříži, kterou vykonal co nejvyšší kněz; ta jest středem všeho jeho díla vykupitelského — a *Velikonoe*, kdy Církev koná památku smrti Páně a jí způsobeného vykoupění, jsou *středem* celého církevního roku. Předcházející čas čili kruh *vánoční* představuje nejvíce učitelský úřad Páně, a následující čas *svatodušní* předvádí nám úřad královský neb pastýřský Ježíše Krista, život a působení Církve svaté pod řízením Ducha svatého.

Velikonoe, vánoce a svatodušní čas jsou tři veliké doby neb kruhy církevního roku; okolo nich řadí se ostatní neděle, svátky a dnové, které na to, co hlavní svátky Narození Páně, slavného Vzkříšení a seslání Ducha svatého představují, buď připravují, neb svaté tajemství jako rozvádějí, aby věřící tím spíše do života Páně mohli se vžítí, a milosti, kterou jim Církev v oběti podává, snáze účastnými se státi. Jako již za starodávna každý veliký svátek svěcen byl svatvečerem, čili vigilií, která věřící na důstojné slavení budoucího dne připraviti měla, a dle způsobu starozákonního slavnost po osm dnů trvala: mají i hlavní svátky církevního roku, vánoce, velikonoce a letnice mimo vlastní vigilií a oktávu čas přípravný jako velikou vigilií, kdežto následující neděle a svátky až k nejbližšímu hodu Božímu činí veliké prodloužení svátku — jako velikou oktávu. Tak přípravný čas svátků vánočních jest *Advent*, a v nedělích následujících po svátku Zjevení Páně slavnost vánoční se rozkládá a vyvinuje. Přípravou na hod Boží velikonoční jest čas *svatopostní*, začínající s nedělí, jež slove devítník, a jeho pokračování svátků sahá až ku slavnosti nanebe-

vstoupení Páně. Na svátky svatodušní připravují dnové po na nebevstoupení, následující pak čas jest nejdélejší částkou církevního roku, saháť až k adventu. Dlouhá řada neděl po sv. Duchu má hluboký význam. Líčí působení Ducha sv. v Církvi a skrze Církev, totiž pokračování v díle vykupitelském Ježíše Krista hlášením slova jeho, posvěcováním a vedením věřících, šíření a působení Církeve mezi národy, a jelikož působnosti Církev vykázán dlouhý čas, až k druhému přísti Páně, proto také dlouhá řada neděl po sv. Duchu vyznamenává dlouhé trvání a působení Církev až na konec dnů. — Kromě života Páně a činnosti jeho vykupitelské slaví Církev po celý rok svátky *svatých a světic* Božích. Rok církevní, jak již podotknuto, má sloužiti k tomu, abychom uvažující život Páně, a majíce jej ve svátcích, modlitbách církevních, v oběti a svatých obřadech téměř před očima, jej sami prožili a tím z milosti vykoupení co nejvíce těžili. Cesta ta jest dlouhá a na mnoze pro nás obtížná, neb „Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocné.“ (Mt. 26, 41.) Ale v tom nám za příklad slouží svatí; v nich vykoupení Kristovo nejkvělejšího dosáhlo prospěchu, oni stali se Spasiteli svému nejpodobnější, jsou živým důkazem Božské moci, a na divotvorně působí v Církvi svaté; jich život, jich ctnost, boje a zápasy mají nám napomáhati, abychom jako oni s Kristem se spojili, a přijavše Ducha jeho, v Ném žili. Vedle slavnosti a svátků Páně mnoho jest dnů zasvěcených památce a počtě nejblahošlavenější jeho matky, Marie Panny. Ona osobě Vykupitele a dílu jeho vykupitelskému stojí nejbliže, proto také mnohé její svátky do kruhu církevního roku tak jsou vetkány, že se svátky Páně nerozlučně souvisejí a tyto z oněch jako z kořene vyrůstají. Maria jest však též matka vykoupěného lidstva, má znamenitý podíl co orodovnice naše u Boha v udílení milostí, a z toho ohledu jsou jiné svátky její jakožto pomocnice a orodovnice naší do rozličných časů církevního roku vřaděny.

Kruh vánoční. Učitelský úřad Ježíše Krista.

I. Svatoadventní čas.

Učitelský úřad Ježíše Krista, Pána a Spasitele našeho, neobmezuje se toliko na čas veřejného jeho vyučování. Vše, co se dalo od pádu prvního člověka v dějinách patriarchů a v starém Zákoně až do jeho přísti, příprava lidstva předkřesťanského na Vykupitele, zjevení starozákonní jest dílo jeho. Proto také „Advent“ tolik co příchod jest nejenom přípravou na přísti Páně v těle, kteréhož tajemství památku

Církev sv. slaví v slavných hodech vánočních, ale vyobrazuje též dobu čtyř tisíc let, kdy svatí starého Zákona, lid israelský a všickni národové toužebně očekávali přísti Vykupitele, a na přijetí Jeho se připravovali. —

A ta touha po Vykupiteli má býti i touhou naší, Církev ji chce v nás zbuditi, nemajíce ji vzdálení byli bychom ducha jejího. My máme též žádati a s toužebností žádati, aby Kristus k nám zavítal a přinesl nám osvobození, spasení a radost, aby sobě zvolil přibyték v srdcích našich, a s plností milosti své zůstával v nás.

Vánoce jsou svátek Narození Páně, svátky to nejradostnější pro rodiny křesťanské a pro jednoho každého zbožného křesťana. Však radost ta jest tehdejší úplná a dokonalá, když Kristus se znovu narodil v nás; když narození jeho zaplašilo mlhu, která obkličovala rozum a bránila poznání; když vyprázdnil srdce naše od hříchu a zlých náklonností; když posilněna a utvrzena vůle naše v dobrém. Tenkrát zajisté Kristus vyliť milost svou narodil se v nás, a na to připravití má nás adventní čas. Cesta k tomu jest tichá, pokorná modlitba, rozjímání o pravdách svatého náboženství, kterými Pán Ježíš rozum náš osvětlil a cestu k nebi ukázal, zvláště rozjímání o potřebě vykoupení světa, a nesmírné milosti, jaké se nám z narození Páně dostalo, o naší vlastní nemožnosti, nehodnosti a hříšnosti. Kající mysl a horlivé pokání, toť cesta, která nás vede ku kolébce Spasitele. Proto také jest advent čas smutku, kajivosti a postu. Církev sama nás k tomu vede čtením sv. evangelia na neděli první adventní. Obsah jeho jednající o posledním soudu, kdy podruhé Kristus přijde, aby soudil svět, má nás povzbuditi k pravému pokání.

Advent též naznačuje dobu, kdy již vlně neposkvřené Matky „Slovo tělem učiněno jest,“ aby brzy se objevilo a svět příchodem svým oblažilo. Matka Páně přinášející svět Spasitele, radost, osvobození z osidel hříchu a kletby. Raduje se, že od Boha vyvolena jest, aby měla poslušností a oddaností svou podíl na velikém díle vykoupení člověka. Spěchá do Betléma, starodávného sídla praotce svého Davida krále, aby od tamtudy vzešlo slunce spravedlnosti, a rosa, po které prorok Isaiáš jmenem všech spravedlivých toužil, řka: „Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové dštěte Spravedlivého; otevři se země a vypuť Spasitele.“ (Is. 45, 8.) Hodina ta již blízká jest; a proto advent při vši kajivosti a smutku jest spolu čas tiché, touhy plné radosti s matkou Páně, čas kdy kře-

stané horlivěji ji ctějí a vzývají. Za tou příčinou Církev slaví v adventním čase mši sv. o Marii Panně, která počíná slovem „Rorate;“ a v modlitbách svých a při jiných obětech mešních každodenně ji připomíná.

Advent jest starodávné ustanovení Církve. Mnozí za to mají, že již sv. Petr v Římské církvi jej ustanovil. Ačkoliv svědectvím nepochybným dokázati se to nedá, přede jisto jest, že záhy v Církvi povstal obyčej, rozjímáním, postem a kajností se připravovati na slavení tajemství našeho sv. náboženství. V latinské Církvi slavila se od nepamětných časů, snad z ustanovení apoštolského památka „Narození Páně,“ kdežto v Církvi řecké teprv od IV. století co zvláštní svátek se světil, bylat dříve spojena se slavností „Zjevení Páně.“ Tolik jisto, že v Římě za času sv. Řehoře I. již zavedena byla slavnost adventní.

(Pokračování.)

Pout' na Velehrad.

Od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

V Huštinovicích odvedli nás do pěkně vystaveného hostince a tam čekala na nás přichystaná večeře. Měli jsme kuřata a mezi tím, co jsme jedli, ozvala se před domem hudba a zahrála nám „Hej Slované.“ Hudebníci byli domácí, mladí lidé v národním kroji, jiného se tam nenosí; po „Hej Slované“ následovaly polky a jiné kusy k tanci vedle skladeb vážnějších. Naposled se přidalo „Tisíckrát pozdravujeme Tebe,“ že byla sobota a po ní v neděli svátek Navštívení Panny Marie. Tento přechod ze světské radosti k pobožnosti byl nám vzácný, ačkoliv jsme se mu neobdivovali znajíce povahu Slovanů veselou a při tom zbožnou.

Zdá se mi, že člověk prázdný Boha pravým Slovanem ani býti nemůže a vezme-li lidu *víru a bohomyslnost*, připravili jste ho i o národnost.

Hudebníci Huštinovičtí před hospodou na počest nám zahráli z partesů rozložených po velkém stole a měli světlo v lucernách postavených u prostřed. Když byli hotovi a k odchodu se strojili, provolali nám všickni venku shromáždění „slávu“ a my ovšem děkovali jim z oken a mluvili k nim a pozdravovali jsme je, přívětivost, ochotnost a slovanský mrav jejich bodrý a nábožný vynášejíce. Také jsme jim přáli, aby „žili“ a „sláva“ se jim prohlásila i z naší strany.

Nahoře u nás v pokoji meškali nový

a starý představený; a ještě jeden soused mimo domácího a jednoho cizího učitele. Seděli s námi za stolem a pili víno, my pocestní spokojili se s pivem jsouce na ně zvyklejší. Povídali jsme si o slavnosti Velehradské a významu jejím, o domovu svém a domovu jejich, poznávali a radovali jsme se a když se srdce roznitilo, zpívalo se také a pronášely se od nás i od nich přpitky. Arcit se přede vším týkaly jejich a našeho blahobytu a zdraví, pak zajali jsme do nich veškeré Moravany, Čechy, Slovary vůbec, zvlášť ctitele a následovníky svatých bratrů Soluňských Cyrilla a Methoděje, poutníky k nim, památku a slávu Velehradu, budoucí zkvět, všeobecný zdar, společné touhy a prospěchy, svornost a lásku, důvěru a pomoc potřebnou.

Na druhý den ustanovilo se, že dva z nás po sobě budou sloužiti mši svatou v Huštinovické malé kapli, k čemuž frater Erasmus v Hradišti, kamž Huštinovice přináležejí, u velebného správce duchovního již byl vyžádal povolení; ostatní se časné ráno odebereme na Velehrad.

Tak se v skutku stalo. Ano, místo dvou byly v Huštinovicích tři mše svaté, dvě tiché a jedna zpívaná, již převzal kněz Slovinec Josef Kolenko ze Zelentrávníku v Štýrsku, a kázání, jež měl jeden krajan náš z Čech. Mladí hudebníci zase hráli „Tisíckrát pozdravujeme Tebe,“ sedíce venku před kaplí v stolicích ze školy vynešených, a lid zpíval a po ukončených službách Božích šli všickni v průvodu na Velehrad, kde hlavní slavnosti ještě byli přítomni.

My druží kněží, co jsme v Huštinovicích nebyli zaměstnáni, na Velehrad putovali hodně záhy, chtěje tam přinesti obět mše svaté. Byli jsme zajisté spokojeni s dobrým noclehem. Několik nás spalo v hostinci. V čistém obecném domě, kde se úraduje, také byly postele. Představený a ještě jiný soused vzali si k sobě po jednom. Frater Erasmus odešel k svým přátelům.

Já a druh můj obdrželi v hostinci malou podlouhlou světničku. Byly nám hostům postoupeny ještě dva pokoje. Když nás přivítává mladá hostinská uváděla do naší ložnice, kde před obrazem Matky Boží bořela na stole postavená lampa, prosila ostýchavě, bychom jí nezhasínali, nepřekáží-li nám, poněvadž prý ze soboty na neděli vždy jí rozsvěcuje.

Arcit jsme jí byli po vůli. Milá lampička plápolala celou noc, jasnou září vrhající na svatý obraz. Pohlížel jsem k němu ze svého lůžka. Nábožné myšlenky mi napadaly. Světlo v dobrém úmyslu zde rozžaté dodávalo velebnosti místu k všedním

potřebám určenému. Když jsem je ještě ráno viděl mihati a kmitati se, a slunce již paprsky své hynoucím posílalo jako na pomoc, musel jsem k Panně nejsvětější zase obrátiti svůj zrak a ta se skvělá: nyní Bůh sám ji zvelebil a oslavil.

Lampičku nechali jsme dohořeti. Hořela k vůli Panně Marii. Zbožná duše ji rozsvítila. Křesťan ctí Rodičku svého Spasitele. Bůh sám ji nejvíce povýšil a významenal. Však každá čest, kterou my jí vzdáváme, ač maličká a skrovničká proti té, co jí vzdal Bůh, je jí i Jemu milá a zajisté dojde odměny. Služba, co jí tam v komůrce prokazuje dcera její nábožná, zapsána jest v nebesích. Kým ji i zde na světě k vyslyšení všech modliteb přispěje!

Slovan patří k nejhorlivějším ctitelům Panny Marie. Nebraňte a nepřekázejte mu v tom, nezrazujte a nekazte ho, sice ztratí ryzeť svou, pozbude jádra a vám pléva zůstane.

Na Velehradě arcit již bylo živo a plno, když jsme tam před šestou hodinou došli. Bylo tam plno asi celou noc. Zajisté tisíce a tisíce ztrávili ji pod širým nebem. Nyní přibývali poutníci z okolní krajiny. I s námi mnozí přirazili. Jako včera tak i dnes panovala nesmírná tíseň. My brali se zrovna do chrámu, kde již u všech oltářů kněží sloužili máše svaté a když jsme se protlačili do sakristie, museli jsme ještě dlouho čekat, než na nás řada přišla.

Já po mši svaté zpovídal, když se mi řeklo, že je k tomu zde každý kněz oprávněn, však myslím, že nebylo možná vyhověti všem kajícím, čekaloť jich u každé zpovědnice takové množství, že byla jako obležena, a cizích kněží se málo použilo, snad pro nedostatek místa anebo z jiných příčin a důvodů. Zpovědníci sem z kláštera Litovleského posláni arcit nestačili a kdo byl jen na pouť a dlouho se nezdřel, vykonával svou pobožnost, prohlížel si Velehrad, činil známosti, obstarával to a ono a zasednouti k zpovědi věru času nezískal. Obětoval jsem této svaté práci, byv o to ceremoniářem pana arcibiskupa Olomúckého zde přítomným požádán, asi dvě hodiny a tu již mělo se jíti v průvodu do zámku pro Jeho Eminenci pana kardinála a arcibiskupa Pražského, jenž slavnostní mši sv. konal. Připravující se k tomu v sakristii, povídali jsme si vespolek, kdo a odkud jsme, a já poznal slovutného kněze Bublu, duch. správce v Klatouších u Jičína, rázného spisovatele mezi Slováky v Uhrách Slotu a mnoho jiných mužů vážených.

Pan kardinál byl mile překvapen vida před pokojem, kde bydlel, státi a čekatí

valný počet kněžstva a vyslovil nám svou radost nad tím, že jsme se na Velehradě tak hojně shromáždili. I napomenul k modlitbě řka, že časové jsou zlé a boje se, že pro Církev naši svatou přijdou ještě horší. Kráčeli jsme před ním vedouce ho ze zámku do kostela, lid ustoupil na dvě strany a učinil ulici, jenž hned zase se zavřela, jak mile jsme přešli a velký prostor by jako vycpán lidmi. Tak to bylo i v kostele, sotva místo u oltáře pro posluhující duchovenstvo se uchránilo, ač domácí pan farář zakročoval důrazně, aby zastavil a odvrátil prudký nával.

Bylo tu nás kněží asi ke stu a bylo-li jich mimo kostel také tolik, o čemž ale pochybuji, mohl by se počet všech udati na dvě stě. Však nikdo jich nepočítal, středisko a spojiště nebylo žádného, do památní knihy, o níž přemnozí ani nevěděli a jenž tenkrát v sakristii nebyla ještě vyložena, zapisovali se jen někteří a proto nelze říci s jistotou, kolik kněží bylo na slavnosti Velehradské dne 5. července a jen jakž takž se musí hádati.

Stějně nejistý zůstal mi veškerý počet poutníků. Byl zajisté náramný. Snad 60, snad 80, snad 100 tisíc. Kdo větší zástupy lidu nevidívá pohromadě, těžko soudí o neobyčejnějším množství. Velehrad byl plný lid sotva v něm nalezl místa, i okolo hemžily se tisíce, však já ani nevím, kolik jich najednou se vejde do převelikého tamějšího chrámu.

Mše pontifikální slavila se velmi důstojně. Jeho Eminence pan kardinál sloužil ji s obvyklou a pro všechny věřící příkladnou vážností a pobožností. Hudba a zpěv dosáhly stupně výtečnosti. Pořádek v ničem nebyl porušen. Žádná nehoda se nestala. Každý opustil kostel povzbuzen a potěšen.

Kázání jsem neslyšel žádné, ačkoliv v kostele i venku a to v rozličném nářečí se kázalo, čemuž já, jsa zaměstnán jinde nebyl přítomen.

Jeho Eminenci doprovodili jsme zase nazpátek do zámku, kde přemožen citem ujistil nás, že podobného shromáždění ještě neviděl a pak nás propustil s přáním, aby Bůh modlitby naše a modlitby lidu spojil, přijal a vyslyšel. (Pokračování.)

D o p i s y.

Od Úvodu po „Všech Svatých“ 1863.

[Obnovený kostel, Děd, Malíčkůch, Kancelonál.]

Když český král Jan. r. 1344 se synem Karlem, tenkrát markhrabětem moravským, navštívil jím nakloněného papeže Klementa VI. v Avignonu, prosil ho Karel

by Pražské biskupství povýšil na arcibiskupství a neodvislým učinil od metropolitě Mohučského, proto že tento příliš vzdálen a ni sám ni jeho duchovníci neuměli mluvit k českému lidu. Svolil papež a 13. listopadu 1344 byl tehdejší biskup, slavný Arnošt z Pardubic, za prvního arcibiskupa v Čechách povolán. Král Jan položil téhož dne s Arnoštem arcibiskupem základní kámen nynějšího metropol. chrámu sv. Víta na hradě Pražském. Tento Arnošt z Pardubic vzdělal také, jsa ještě kapitol. děkanem chrám v Ouale r. 1332—1342. Dle pamětní listiny dat nynější hlavní oltář r. 1719 slov. pán Jiří Doubrava vlastním nákladem postaviti. Od toho času není pamětníka, který by byl o nějaké značné opravě chrámu slyšel. Roku 1857 byla oddělením od fary Hradešinské v Ouale samostatná fara zřízena. Jako vlak po dráze ubáň, uběhl čas až do tisícleté ročníce pokřesťanění Moravy a Čech r. 1863. Tu usiloval nynější v. p. farář Fr. Soukup o to, by svatyně obnovena byla pomocí zádušního jmění; značnými příspěvky nečetných osadníků byl kostel vně i vnitř opraven, vymalován, hlavní oltář obnoven a ozlacen, dlažba přeložena, vše to nákladem 1371 zl. r. č. O slavnosti „Všech Svatých,“ ačkoliv počasí bylo deštivé, ubíral se od Oualské fary v 10 hodin četný průvod: veled. p. děkan Kinzl z Tuklat přenášel nejsv. Svátost, provázen duchovními a družičkami do opraveného chrámu. V průvodu byl též Českobrodský okresní přednosta, p. Nettwall, který předběžné stavební jednání podporovala urychloval a nyní se zbožnou myslí ku slavnosti přijel. V kázání objasnil domácí p. farář původ chrámu; děkoval dobrodincům; poručil jejich lásce dosud neopravenou kazatelnu, dva postranní oltáře i obrazy a v obnoveném chrámu obnovil s osadníky slib křestní. Slavnou mši sv. ukončena jest památná slavnost. — V okolí utěšeně se ujímá Dědictví Maličkých. Údové radují se letos z výborných dvou knížek, z povídky: „Invalida“ a z „Prostonárodních obrazů dějin českoslovanských.“ Ó by jen kreslil obrázků více si všimal obsahu! k. př. na str. 28. „Invalidy“ vyhlíží starý učitel Dlouhoveský jako mladík; na str. 109, se vypravuje, že odvedení nováckové kráčeli městem odměřeným, vycvičeným krokem se stráží po stranách; obraz však představuje nepořádnou tlupu a místo stráže v předu opilého s láhví kořalky. — Zpěvy nového kancionálu mají tu v život uvedeny býti. Při poslední učit. poradě v Č. Brodě bylo k návrhu p. vikáře usnešeno, že před každou budoucí poradou bude mše sv., při které

přítomné učitelstvo některou píseň z kancionálu zapěje, by tím snáze v jednotlivé chrámy pak se uvedla. F. P.

Z Kutné Hory dne 15. listopadu 1863.

[Kněžské prvotiny.]

Stala se slavnost, jakéž nebylo od desíti let na Horách Kutných. Nový kněz arcidiecése Pražské, syn veleváženého doktora v lékařství a městského rady pan P. Jaroslav Štětka, jenž pro mladost se svými druhy v srpnu t. r. jen na jahna byv posvěcen, teprv na sv. Karla Bor. posvěcení na kněžství došel, konal ve svém rodišti kněžské prvotiny čili primicií. K slavnosti této sám si vyvolil chrám, kterýž od mladosti si zamiloval, v němž co žaček službám Božím obcovával, kam co študující jinoh o prázdninách nejraději chodíval: velebný, doma i v cizině proslavený chrám sv. panny Barbory. — Den 9. listopadu ustanoven, aby tu poprvé vstoupil k oltáři Páně, a první obět mše sv. konal. Pročež téhož dne v 9 hodin ráno veledůst. pan arciděkan a vikář Josef Peřina, provázen četným duchovenstvem vešel do domu pana primicianta, jehož latíně pozdravil a po vykonaných modlitbách žádal v krátké, srdečné řeči pana otce, by svého syna kněze propustil navždy z moci otcovské a vydal službě Hospodina; by Jemu dnes první obět obětoval. Mužně odvětil slovutný otec, že syn, jež pečlivě vychovati se snažil, dobrovolně si ctihodný stav kněžský vyvolil, že ho tedy milerád obětuje službě církevní, doufaje, že bude hodným knězem i že co kněz zůstane upřímným synem své vlasti a svého národa. Když dobrý otec a laskavá matka požehnali svého milovaného syna, ubírali se kněžstvo i lid v slavném průvodu do chrámu, kde pan primiciant odříkal příslušné modlitby. Na to vstoupil veledůst. p. kanovník Václav Štule, jenž co bývalý jeho učitel schválně k té slavnosti byl pozván, na kazatelnu a mluvil k přečetnému zástupu lidu, kterýž, ač byl den všední, všechny prostory velikého chrámu byl naplnil. Věhlasný kazatel v vhodně si zvolil text: „Dnes stalo se spasení domu tomuto“ (byloť to o památce posvěcení basiliky sv. Salvatora v Římě); obrátil slova ta na kněze katolického, jenž mnohem důstojnějším jest chrámem, než chrám rukou lidskou vzdělaný, i obšírně líčil, a) kterak kněz kat. má býti věrným služebníkem Božím, přinášeje obět modlitby, obět života i nekrvavou obět nov. Zákona; b) že má býti i horlivým sluhou lidu Hospodinova, slouže mu svým příkladem i učením pravdy nebeské a rozdávaje tajemství Boží. Toť krátký obsah výborné řeči

v. nř jak sv. Pavel píše, „mluvil lidu k vzdělání, (primiciantu) k napomínání a všem k potěšení“ (I Kor. 14.) Protož, ač kázání trvalo přes dvě hodiny, lid s neunavenou pozorností poslouchal. Po kázání zapěl pan primiciant „Veni sancte!“ a sloužil první obět mše svaté, při níž s křtu velmi krásně zavznivaly zpěvy; když pak dokončil mši sv., ač bylo dávno s poledne, nicméně ještě silou jarou zazpíval Pánu na poděkování „Te Deum laudamus!“ Na konci udělil přítomným kněžím a nejbližším přátelům, každému zvlášť požehnání, lidu pak všemu společně; neboť by byl těm tisícům po jednom sotva do večera zadost učinil. Však bude mít ještě po celý týden ve všech kostelích Kutnohorských co žehnati. Dosud mnohý katolik dle příkladu nábožných předků na kolik mil pospíchá, touže, aby na něm spočinula ruka novosvěceného kněze, a důvěruje se, že jako všechny prvotiny (první oběti), tak i první kněžské požehnání jest Bohu nejpříjemnější, i že nemálo mu prospěje. — „Jaký kněz,“ dí přísloví, „takové jeho požehnání.“ Kdo zná svěcence od mladosti, každý svědčí, že „Pán v něm zbudil sobě kněze věrného, kterýž vedle srdce a duše Jeho činiti bude.“ (I Kor.) Bohdá, že bude „dobrým bojovníkem Krista Ježíše“ (II Tim.), že bude „příkladem věřících v slovu, v obcování, v lásce, ve víře, v čistotě“ dle slov sv. Pavla (I. Tim.); protož voláme k vám nábožní osadníci v *Chrástě*, kde snad dříve, než řádky tyto budete čísti, „mezi vámi pracovatí bude, dílo kazatele konati a službu svou vyplňovatí“ (II. Tim.) slovy téhož apoštola: „Nizádný at mladosti jeho nepohrdá!“ (I. Tim. 4, 12.) „Prosímeť vás bratří, abyste znali ty, kteří pracují mezi vámi a jsou vám v Pánu představení a napomínají vás, abyste k nim hojnější lásku měli; pro práci jejich mějte pokoj s nimi. (I. Tes.)“ „Poslušni buďte správců svých, a buďte jim poddáni; oni zajisté bdějí nad vámi jako ti, jenž mají počet vydati za duše vaše, aby to s radostí činili. Modlete se za nás!“ (Zid. 13, 17, 18.) J. B. P.

Od Řípu dne 12. listopadu 1863.

[„Vzdělaná“ společnost a „vzdělaní“ spisovatelé.]

U polovzdělaného člověka může za naší doby leckdos platiti za „vzdělaného“, zvlášť mluví-li proti víře a Církvi katolické. Mluv v společnosti o zpovědi, že je jen pro sprostý lid, a hned se jim bude zdáti vzdělaným. Ale což nechť všickni lidé, sprostí i vznešení, u Krista a skrze Krista dojíti spasení? — Mluv proti *Jesuitům*, a jsi „osvícený“. Ale což se má poznávati jejich všestranná činnost z románů aneboli

z pravdymilovné historie? — Mluv o kněžích i Církvi, že zatemňuje, a jsi „učený.“ Ale což nenasvědčují tomu dějiny, že právě víra Kristova jest původem vzdělanosti lidské, a Církev že ji svými prostředky všemožně a všude rozšiřovala? — Obviňuj Církev, že jest proti svobodě, a jsi miláčkem nepřátel jejích. Ale což není právě ona původem zničeného otroctví anebo nesluší rozeznávati svobodu od nevázanosti? — Pohaň i kláštery, že nejsou pro nynější dobu, a jsi přítelem „vzdělaných.“ Ale což nevidí svět, co činily a činí kláštery pro lidstvo? — Mluv o inkvizici, a budeš veleben. Ale což nesluší rozeznávati církevní od politické? — Dále stalo se obyčejem u „vzdělanců“, že chválí *horlivost* náboženskou u jinověrců pakli přesvědčení své, zvyky své a práva svá brání, kárají *nesnášlivost* katolíků když Tito svou víru i zásady hájí. To hlavní známka našich „vzdělanců“ ve společnosti. —

Podobný směr však vnikl ze společenské rozmluvy i do naší literatury, avšak jen do literatury chlebové a zistů, kdež hlavně v trojím způsobu se jeví:

V první třídě této výdělkové literatury jsou spisy *zábavné*, kteréž v příjemné formě hledí rozšiřovati do všech vrstev čtenářstva a i do rodinného života, mezi matkami a decerami své náhledy proticírkevní zaobalujíce je do povídek a takřka mimochodem vstěpující je do srdcí jejich. Sem počítáme i spisy Sueovy a podobné, které p. Bambas a stejně smýšlející vydávají, počítajíce k nim i historický (?) Život Ježíšův od Renana a Věčného Žida od Suea, jakož i Dějepis španělské inkvizice i povídky z husitských dob. Dobrým prostředkem proti nim jest rozšiřování dobrých poučných zábavných *katolických* spisů a podporování takových spisovatelů, jakož i Dědictví Cyrillomethodějského a Svatojanského a těch podobných.

Než nebezpečnější jest *třída druhá historicko-časopisecká*. Tato poněkud jinou cestou a jinými důvody vystupuje proti Církvi katolické, chce historickými svými články zastírat svou nenávisť proti ní a podává je obecnstvu jako výsledek svých studií a své pravdymilovnosti, bez zřejmého osočování. Do třídy této klademe zejména p. Šubertova „*Husa*“, jenž sbírá, kde jen co nalezne, buďsi to od kohokoliv a jakékoliv, jen když je to protikatolické, a uveřejňuje to pro študivanější obecnstvo. Zvláště líbuje si v církevní historii! Nákritický dějepisec Palacký, ač jest evangelik, nepodepsalby zajisté svým jménem ani jediného článku takového, jemuž sic

„historický“ podkladek podložen, avšak stavení jeho jest nehistorické a nepravdivé. —

Do třetí třídy pak klademe některé novinářské referenty, jimž se jedná jen o mnoho novin a o pikantní zprávy, anižby dlouho zkoumali, jsouli pravdivé čili nic. Domnívajíce se, že mají výhradní povinnost vzdělávati obecnost, že mají kritiku ve své službě, jakož i klíč k historii, poučují dle své vzdělanosti a svých náhledů čtenáře své. Neštudovali ovšem, jak viděti z historických názorů a úryvků jejich, tyto oblíbené některé partie historické z pramenů ale spíše z románů a jednostranných polemických spisů, a my bychom jim také neupírali toho privilegia, historickými články poučovati lid, jen kdyby na podrobnějším, hlubším, svědomitějším a nestrannějším studium se zakládaly. Na důkaz této povrchnosti uvedu malicherný příklad. Referent feuilletonu N. L. od 18. října o Lessingově Husovi před hranicí přísně a učeně rozebírá výraz i smýšlení *kapucína*. Já mu připomínám jen tolik, že Hus upálen r. 1415 a Kapucínů založení teprv 1524 a potvrzení 1529 tedy za 109 let po Husově smrti! Četl nejspíše v Šubertově Husovi nikoli o zpovědnících ale o bezcitných katanech Kapucínů u popraviště po bitvě Bělohorské, anebo v nějakém historickém románu, a vida na obraze u popraviště kněze v oděvu klášterním, bez rozvahy učinil jej kapucínem. Palacký v historii mluví vůbec jen o knězi — a referent snad nám přísvedčí, že Lessing na kapucína snad ani nemyslí. Vše tedy jen a rozvahou a pravdivě! —

V Strašicích dne 3. listopadu 1863.

[Hlas venkovana. Opozděno.]

„Pochválen buď Ježíš Kristus!“

Rozmilý Blahověste! Vím, že jsi i pro obecný lid a nejenom pro duchovenstvo pracovati sobě za úkol obral, a proto doufám, že i sprostého venkovana radost i žalost, přání a touhu rád vyslyšíš. — Co jsem se s tebou seznámil, srdečně tě miluji, každé číslo dychtivě očekávám, s radostí vítám a čtu: vyslyš tedy s trpělivostí, co budu povídati. Co jsem v našem Českém Římě viděl a slyšel, co jsem při tom za radost pocítil, to ovšem vypsat se nedá, to uhodnou jenom ti, kteří spolu tam byli při svěcení chrámu Páně v *Karlíně*. Ačkoliv již padesát let stár, mnoho krásného jsem viděl, a mnohé radosti zažil, toho štěstí se mně ještě nikdy nedostalo, abych byl při svěcení nového a tak krásného chrámu Páně a z blízka spatřil Jeho Eminenci našeho vrchního pastýře v pravodu

ještě dvou pp. biskupův, kromě valného počtu ostatního duchovenstva a tisícův nábožného lidu. Jaká to byla posvátná nádhra, jaká sláva, jak tu duch lidský byl unesen do oné radosti, které oko nevidělo ani ucho neslyšelo, ani srdce nepocítilo; jak povzbuzen byl jsem k nábožnosti! Hluboko utkví v srdci lidském takový radostný den, a člověk ještě po dlouhých letech s radostí zpomíná na takové duchovní hody. Navštěvuje osmidenní pobožnost v *Karlíně* slyšel jsem kázati p. kan. Štulce a některé jiné. Bůh jim zaplat! — Rozmilí čtenářové Blahověsta! Rok Cyrillomethodějský kvapným krokem ubíhá ku konci, jak mnoho krásného, radostného a užitečného jsme se v něm dočkali! Každý hleděl dle svých sil přispěti k oslavení jeho. Všecka naše Dědictví, mezi nimiž Dědictví sv. Ludmily (Zlatá kniha) a sv. Prokopa knihy vydávat počaly, se vynasnažily knihami svými trvalý pomník tisícleté ročnice postavit. Všecky naše časopisy jako o přítrž přinášely ze všech končin československého světa rozličné potěšitelné zprávy. Však na tom nebudiž dosti, musíme se starati, aby letošní horlivost v příštích letech nejenom neochabovala, nýbrž vždy víc a více se rozmáhala. Ach, jak mnoho našich bratří posud spí, nevidouce, že již slunce vzešlo, že již čas jest, aby ze sna povstali. Kdo bdíš, zbud ze sna ospalého. Nevymluvej se nikdo, že nemáš příležitosti neb učenosti, budešli mít jen lásky, dobře budeš účinkovat, byť byl sebe sprostší. Potvrdím to příkladem. V sousední vesnici, kde se dříve čtení a odbírání časopisů a přistupování do Dědictví, skoro všecko jen posmívalo, přistupují teď do Dědictví, odbírají dobré časopisy, pilně čtou dobré knihy, a to vše snahou sprostého, ale nábožného a horlivého člověka. Chcete-li vědět, kdo by to byl? Jest to obecní pastýř. — Byl k politování, často si u mne s pláčem tžžoval, já ho těšival a mu říkával, bude-li trpělivý že zvítězí, zvítězil a raduje se. Musím říci, že ho Bůh sám poslal do té obce. Na začátku měli z něho jen posměch a říkali, že je samá kniha ano i u představeného jej zažalovali, že když stáda pase nedává pozor, ale čte, ačkoli ničeho tím nezanedbal. Ale on to již tak daleko přivedl, že není Dědictví, do kterého by nebyli přistoupili, ani spisu, kterého by neodbírali, na př. Bibli, Legendu atd., to vše jeho zásluha. A tak jedneje i my. Vzhůru tedy, vlastencové pravi, postavme se v řik, nedbejme na poměch těch, jimžto z jedné kapsy kouká „Presse“, z druhé „Hus.“ Nedbejme ani na ty, kteří se všemu posmívají. Velitelem

naším budiž Bůh, vůdcem naším svatá víra, heslem naším láska, časopisem naším Blahověst a církevní Hlas, účelem naším společné vzdělání a povzbuzení, štítem naším pravda a spravedlnost, radostí naší modlitba, odpočínutím naším nábožné čtení, chloubou naší kříž, potravou naší plnění vůle Boží, znamením naším pokoj a svornost, vítězstvím naším obrácení nepřátel našich, koncem pak blaženost věčná. Ne-lituj nikdo obět nějakou přinést ku podpoře dobré věci, přistupujte hojně do Dědictví, odbírejte dobré časopisy, čtěte dobré knihy, a jistě toho nebudete litovati, až se přiblíží večer života, že jste mne uposlechli.

František Blecha, krupař.

Z Říma v listopadu 1863.

[Nastolení kard. Guidi-a u sv. Sixta.]

Kardinálové jsou pomocníci papežovi v řízení veškeré Církve, v důstojenství jsou tedy nad biskupem, jenž toliko část veškeré Církve, jednu diecési spravuje. Však v Římě, v sídle nejvyššího pastýře Církve jest moc jejich na mnoze menší, nežli moc biskupa v diecési. Jenom v jednom kostele má každý kardinál pravomoc jako biskupskou, skoro týtéž přednosti, jako každý biskup v obvodu své diecése. Chrám takový svěřený jednomu z 50 kardinálů kněží slove „titulus“, a „diakonia“, náleží-li kardinálu-jahnovi. To předeslav chci dnes psáti o nastolení kardinála Guidi-a z řehole sv. Dominika. Víte, že byl profesorem ve Vídni a v minulém postě jmenován, povolán a povýšen jest za kardinála do Říma. Nastolení jeho dělo se dne 28. října odpoledne. Sv. Otec dal mu chrám sv. Sixta za „titul“ a ne bez příčiny. V něm konají služby Boží Dominikáni, jejichžto sv. zakladatel v přilehajícím ku chrámu klášteře blaze působil a mnohými divy oslaven byl, jichžto památku jeden z řeholních synů jeho velkými malbami na síni kapitolní téhož klášteře, kdež se staly, nedávno v myslích obnovil a potomkům uchoval. O 4. hodině přijel nový kardinál a byl u dveří dvěma preláty a četnými svými bratry řeholními uvítán. Papežský mistr obřadní, jenž všecko řídil, dal mu kapuci na hlavu a hned za průvodem kráčeje ubíral se k hlavnímu oltáři, v pravo i v levo dávaje požehnání. U oltáře přijal pláštík (cappa magna), jenž není červený, nýbrž černý, jakož i talár barvy bílé má a nikoliv červené, neboť povědomo, že řeholníci, stanou-li se biskupy aneb kardinály, mění jenom kroj, nikdy pak barvu roucha svého. Mezi tím, co sbor Dominikánů říkal antifonu „Ejhle kněz veliký“ s příslušnými modlitbami, klaněl se kardinál

nejsv. Svátosti, potom čtena jest věnovací listina sv. Otce a kardinál zasedl na straně epistolní, aby přijal holdování duchovenstva. Dojímavý byl okamžik, když přistoupil generál řádu sv. Dominika, vysoká, hubená postava s významnou tváří, aby poctu vzdal tomu, jehož vrchním do nedávna byl. Krátkou řečí italskou, která svědčila, že řečník jest rodem Francouz, velebil zásluhy kardinálové ve správě duchovní a obzvláště v oboru vědy a osvědčoval srdečnou radost svou nad touto volbou. O tom nikdo nepochyboval, jestli to veřejným tajemstvím, že tento zasloužilý řeholník nabízeného důstojenství kardinálského se vzdal. V odpovědi své odmítal nový kardinál všelikou osobní zásluhu od sebe, říka, že co by se zásluhou zdáti mohlo, jest zásluhou řehole jeho, kteréž nazpět dal, co od ní byl přijal, že chce vždy s věrnou oddaností k řádu svému lnouti a nepřeje si ničeho vroucení, než aby často příležitost měl, tuto lásku k řádu svému dokázati skutkem. Po té přistupovali jednotliví podlé stáří a důstojnosti k trůnu, aby klečce políbili prsten na ruce kardinálově. Však toho on nedovolil všem, generála a jiné starší a zasloužilejší vyznamenal vroucím objetím. Ku konci zpíváno „Te Deum“ střídavě od duchovenstva a všech přítomných. Posléze navštívil kard. Guidi kapli sv. Dominika, výše dotčenou síň kapitolní a vykonal modlitby ke cti téhož svätce.

Kronika.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál poctěn jest od velkovévody Toskánského řádem sv. Josefa. — V neděli byl J. Emin. na slavných nešporách u sv. Klementa, pak navštívil seminář, promluvil v domácí kapli k shromážděným alumnům a podíval se i na chovance konviktu nižšího i vyššího oddělení.

— Na domě školních sester nalezá se od několika dnů pěkná soška sv. Anny, a pod ní nápis: „Vyučovací ústav u sv. Anny.“

— V neděli počali v Loretě na Hradčanech kazati žadatelé o místo kanovníka a něm. kazatele při metrop. chrámu sv. Víta. Všech žadatelů jest 11.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili: vp. Jan Cyrill Sedláček administrátor v Horních Konicích na Mor., Vác. Čejka a František Vinklár, alumnové arcib. semináře v Praze. Z Brna: Theodor Wolf a Jan Kopka, bohoslovci, dr. Frant. Zeibert, prof. bohosloví, Jos. Walla a Frant. Ruprecht, kaplan u sv. Magdaleny; Florian Deutsch, kapl. v Rožnově na Mor.; Anti. Kebrle, kapl. na Kladně.

— V Benátkách Vlašských ustano-

ven jest kněz, jenž pečovati má o duchovní potřeby věřících jazyka německého. Nyní se jedná o to, aby jim dán byl zvláštní chrám. „Volksf.“ píše, že J. Velič, císař pán ráčil milostivě přislíbiti obnovení jednoho oltáře. J. Emin. p. arcibiskup Vídeňský, kard. Rauscher věnoval k témuž účelu značnou podporu a podobně nejdůst. p. prelát horního i dolního Rakouska, jakož i mnohé jiné vzácné osoby. Ku zprávě této dokládá „Cyr. a Met.“: „Kýžby tak milostivé oko padlo i na nás Slovany ve Vídni na tisíce bydlící a nábožensko-mravní hlad trpící! Vždyť Ježíš Kristus pravil k apoštolům a jich námetníkům: „Učte všechny národy!“ — My dovidáme se, že J. Emin. náš vrchní pastýř, jenž se min. téhodne z Vídně do Prahy navrátil, za pobytu svého ve Vídni podal tamějšímu nejdůst. ordinariátu memorandum čili opětnou důraznou žádost biskupův Českých, aby o duchovní potřeby těch tisícův Čechů ve Vídni usedlých aneb pracujících lépe postaráno bylo. Nejvíce jich tam odchází co rok z biskupství Budějovického. Na základě výše uvedených slov samého Spasitele očekáváme s důvěrou příznivé rozhodnutí v této důležité věci.

— *Z Písku.* Jeho c. k. apoštolské Veličenství ráčil rozhodnutím 13. listopadu t. r. pro nejjasnější arcivévodkyni Giselu zhotovený diplom úda „Zlaté knihy dívek českých“ jakož i od téhož spolku vydanou první knížku nejmilostivěji přijmouti a povoliti, aby jméno nejjasnější arcivévodkyně Gisely v čele seznamu dívek do „zlaté knihy“ zapsaných bylo zaznamenáno. Dr. P.

— *Z Hradce Králové.* Známé, že diecése naše vyhrála v papežské loterii překrásné hodiny, které po ukončení synody do výhry přišly. Dne 17. října ukončena jest naše synoda, duchovní správce se rozcházel ku svým, hádající: „kdo vyhrál ty památné hodiny římské?“ Však marné všechny poptávky: ústa veleúctojného člena synody, jenž byl vyhrál, zachovávala mlčenlivost svatojanskou. Vdůst. pan prelát Broumovský, J. Nep. Rotter, daroval výhru svou, hodiny v ceně 200 zlatých ústavu, kde je vyhrál, památné hodiny jsou již ozdobou jídelny čili refektoria v bisk. semenisku „Boromeum.“ Ale ještě jeden skvostný dar obdržel ústav. Na oltáři domácí kaple jest nyní krásný umělecký obraz Rodičky Boží s Ježíškem u prostřed andělů. Jest to dar Jeho Osv. p. hraběte F. E. Harracha. Dar ten páci znalci na 500—600 zl. Šlechetným dárcům odplatí Bůh!

— *Z Budějovic.* (První učitelské exercicie.) Při učitelské poradě v Nové Bystřici dne 5. října bylo učitelstvo vybidnuto k účastenství na exerciciích. Dne 11. dostavilo se 25 učitelů a dilo svo za-

počalo. Vůdcem byl Novobystřický školní ředitel. Odpoledne bylo v kostele pozhénání, a pak hned v jedné školní třídě rozjímání o určeni člověka vůbec a učitele zvláště. V následujících dnech byli účastníci ráno na mši sv., pak bylo o 1/2 9 rozjímání 1., o 1/2 11 druhé, o 1/2 3 třetí a o 4. hod. čtvrté. Mezi tím byla též návštěva nejsv. Svátosti v kostele, růženec a křížová cesta. Mlčení přísně zachovávalo. Společná modlitba ranní byla v 6 h. a večerní o 1/2 9. Dne 13. k večeru přijali účastníci svátost pokání a dne 14. po náležité přípravě při mši sv. nejsv. Svátost oltářní. Důst. p. vikář učinil k nim řeč vybízející k setrvalosti v dobrých předsevzetích. Po té zpívali „Bože, Tebe chválíme,“ modlili se za sv. Otce, za zeměpána, vrchního pastýře a za sebe, načež odešli z chrámu, ubírajíce se k svým milým. Pohnutí bylo všeobecné, nábožnost po celý čas příkladná. O jejich opatření bylo dobře postaráno. V jedné školní světnici spali, v jiné byly přednášky a v třetí jídelna; strava dána všem zdarma. Mezi jídlem čteno životopisů zasloužilých, horlivých a nábožných učitelů. Tím uvedeno v život jedno přání provincialní synody. Zdař Bůh!

Z Vídně. Dle návrhu obou sněmoven říšské rady zrušil J. Velič, císař pán ustanovení, kterým se nařizuje k dosažení místa notářského, aby žadatel byl náboženství křesťanského.

Z Uher. Arcibiskupství Ostrihomské čítá 745 kněží, mezi nimiž jest 30 jubilárních, a z těchto jedna třetina kanovníků. — Obec Pešťanská určila 500 zl. ročně na podporu tamějších milosrdných sester. (C. a M.)

Z Německa. Usnešení na sjezdu kat. jednot. 1) Katolici ve Frankfurtě shromáždění obnovují osvědčení na předešlých valných sjezdech vyslovená, že požadují pro Církev svou úplného práva a úplné svobody, jakáž jí dle Božského i lidského zákona přísluší; že však rovněž i všem jiným v Německu stávajícím vyznáním stejného práva a stejné svobody neodpirají. V upřímném provedení zásady rovnosti spatřují nejjistější základ náboženského míru, a v poctivém závodném boji vědy a lásky jedinou cestu k zahojení náboženské roztržky ve vlasti svojí. 2) Kojíce se nadějí, že národ německý opět povstane z bezvěrného rozdvojení, a žádajíc toužebně, aby s odloučenými bratry svými na půdě jediné a věčné spásy opět se shledali, vyzývají všech poctivých mužů k odsouzení všelikého fanatismu, jenž v části německé vědy a německého časopisectva bojuje zbraní lži a pomluvy proti Církvi katolické.

3) Majíce před očima křiklavou nespravedlnost, se kterou ve sněmovnách německých, v nejnovějších časech obzvláště ve druhé sněmovně Darmstadské, útok se činí na svobodu svědomí katolíkův a na práva Církve, jichž tato spravedlivě nabyla; osvědčuje valné shromáždění, že jest povinností všech katolíkův, aby každým dovoleným prostředkem na odpor se stavěli zákonům zamezujícím svobodu Církve a úplný rozvoj života církevního. 4) Hluboce proniknutí důstojností pravé vědy a úplné přesvědčení o potřebě dalšího rozvinování ducha lidského, domnívají se shromáždění, že musí vyznati, že autorita církevní, kteráž dle zásad katolických Bohem založena jest, má právo a povinnost, posuzovati dle měřítka Božího zjevení všeliké tyto snahy, pokud se dotýkají oboru pravdy náboženské. 5) Valné shromáždění protestuje ve prospěch náboženství křesťanského, a majíc na zřeteli blaho národa německého proti všelikému pokusu, odloučiti školu od Církve. Požaduje pro Církev práva k zakládání škol, pro rodiny pak svobody katolického vyučování. V každém opatření, kterýmž katolické ústavy od účelu svého se odcizují, seznává valné shromáždění křiklavé rušení zásady spravedlnosti, jenž jest základem státův. 6) Valné shromáždění nechce opominouti, s účastností žalostivou zmíniti se o ukrutnostech, jakéž se za naší doby páchají v ruském Polsku. Stejnou měrou odmítá neslýchaná násilí činěná od ruské vlády, jakož i nelidské činy, kterých se dopouští revoluce. Seznávajíce v nespravedlivém potlačování Církve katolické jednu z nehlubších příčin neštěstí, do jakéhož upadnul národ polský, vyzývá všech souvěrcův svojich, aby se v modlitbách spojili se sv. Otcem, by se Bůh smiloval nad utrpením katolické Církve a nad národem polským, jenž si druhdy tak mnohé zásluhy o křesťanství dobyl a jenž se stal ve století minulém obětí bohaprázných politiků. 7) V nezměnné věrnosti sv. Stolicí oddáno a bezkonečným utrpením sv. Otce hluboce dojata jsouc, obnovuje shromáždění slavný protest proti všelikým násilím, kterýmiž světská moc papeže se zkracuje a národoprávní postavení jeho v nebezpečí uvádí. Prosí všech katolíků, aby neochabovali v horlivosti, s jakouž Piu IX. posud almužny halíře sv. Petra poskytovali, aby pořáde trvajícím nuznost Otce křesťanstva nacházela úlevu v setrvanlivosti dítek jeho. — Příští valný sjezd odbyvati se bude ve *Würzburgu*. (Hlas Brn.)

* Na sjezdu katol. učenců v *Mnichově*, o němž jsme pro nedostatek místa jenom krátkou učinili zmínku, odsouzena a

zavržen též rouhavý spis Renanův následujícím vyjádřením: Shromáždění katolických učencův prohlašuje, že nejnovější spis Arnošta Renana pod názvem: „Život Ježíšův“ jest slátanina netoliko bezkřesťanská, alebrž i naprosto nevědecká, povrchní, ba zrovna nemravná. Ráž bezkřesťanský jeví se na každém listu. Po náhledu Renana nemá křesťanství ve svém vzniku ni Božského do sebe, Kristus byl prý dobrý člověk ač ne zcela bezúhonný. (1). Popularita, již až do smrti své požíval, tat jeho jediný zázrak. Byl prý jakýmsi druhem demokrata, a smrt jeho byla prvním triumfem revoluce, vítězství smýšlení lidu. Zevnější význam křesťanství jest prý jediná stránka, proč uznání zasluhuje. Co do vnitřní podstaty, jest prý jenom blouznění. Syn tesařův z Nazareta byl prý blouznivec, jako prý i samá myšlenka o Mesiášovi před Kristem nebyla nic víc než hrozitanský sen či blouznění. Ježíš prý blouznil, maje se v podrážděné obrazotvornosti své za něco vyššího. Srovná-li se Kristus s Čakya-Muní, musí prý se dáti zakladateli Buddhismu přednost pro filosofické vzdělání, jehož se učitel Galilejskému nedostává. Z toho již patrné, že dílo, které takovým způsobem soudí o vzniku křesťanství, není než mnohomluvné, hrubé rouhání. Útok, který kniha obmyšlí, jest zlovolný, ač smíme-li zjevné známky hluboké nenávisti proti všemu křesťanství připisovati zlé vůli. Avšak nepřátelský úmysl má po boku jenom nepatrnou sílu vědeckou. Methoda jest veskrz nekritická: místo důkazů zaujímají blysknavé obraty. Obšírné výrokky jednoho a téhož spisovatele jsou často libovolně zvraceny na základě lichých závěrek z jiných míst téhož spisovatele. Tak vypravuje evangelista Matouš obšírně o narození Páně v Betlémě, však nic méně bře Renan tohotěž Matouše za svědka, že rodištěm Kristovým jest Nazarét, protože Matouš vzhledem na leta mladosti tuto trávená nazývá Nazarét domovem jeho. A tak na mnohých jiných místech. Bylo-li s některým světským spisovatelem starověku od libovolné kritiky podobným způsobem zle nakládáno, jako se v dile tomto stalo s evangelistou? Co nejvíce uškodí vědecké pověsti Renanově, jest to, že všechny podstatné námitky proti pravosti Písem sv. netoliko vzaty jsou ze spisů německých, alebrž vzaty jsou způsobem a měrou, jako nevičení nováčkové z obšírného díla vědeckého místa vynímají a sestavují, aniž by rozuměli způsobu důvodění a postupu myšlenek. V Německu očekávali bychom od žáka Straussova, že jednak naznačí jeho pantheistickou základní myšlenku, a

jednak že různé poznámky kritické uvede v souvislost. Poněvadž Renan i sebe menší namáhání vědecké v boji svém proti křesťanství pokládal za zbytečné, musíme se domnívat, že mu na vážnosti u světa učeného nic nezáleželo. Ať již jakkoliv se soudí o podstatě křesťanství, takovéhoho povrchního výkladu jeho vzniku musí želeť každý znatel starožitnosti a nazývati jej politování hodným... Kdyby byl Renan nikdy nic lepšího nenapsal, než tento „Život Ježíšův“ a své „Etude d'histoire religieuse“ — v nichžto rovná povrchnost se jeví — musili bychom za to míti, že náleží k té trídě spisovatelův, kteří se zdají k tomu zrozeni býti, aby v řadách nevědomých řemeslníků a těch příslušníků vyšších stavů, jimž se důkladného vzdělání a lásky k pravdě nedostává, vyhladili poslední zbytky křesťanství... Spolehaje na povrchnost velkého množství chtěl sobě získati souhlas obecného davu. Odtud ta směsice hravého vtípu a zdánlivé učenosti orientální... Nemravnou knihou svou chce se Renan připojiti k té dlouhé řadě protikřesťanských spisovatelů, kteří z národa židovského pošli...

Z Francouz. Císař Napoleon, jenž byl Renanovi za jeho rouhavý spis odměnou, vystoupil proti němu. Jak se časy mění! Msgr. Parisis, biskup Ararský sepsal totiž proti Renanovu spisu knihu: „Ježíš Kristus jest Bůh,“ kterouž Napoleonovi poslal. Obdržel vlastnoruční list od císaře, v němž mu děkuje za spis „složený k vyvrácení nedávno vyšlého díla, které hledí uvesti v pochybnost jednu ze základních vět našeho náboženství. S potěšením vidím, že se zúčastňujete v hájení víry a skládám Vám za to své upřímné blahopřání atd.“

Z Italie se píše o rozhodnosti, s jakou katolíci na všech stranách odpovídají na pověstný spis Renanův. Všude konají se pobožnosti k usmíření Boha dotčeným spísem hrubě uraženého. V Rimini byl nával do chrámův tak veliký, že podprefekt tím rozdrážděný poslal policii, aby strhla ohlášení třídní pobožnosti, které kapit. vikář vydal a dvěře chrámové přibíti rozkázal. Podobné pobožnosti konají se i po Francii.

— Bývalý polní kaplan Garibaldiův, často jmenovaný Fra Pantaleo, meška nyní v Parmě, kdež od obce protestantské pozván, aby v jejích modlitebně kázal, přišel a hřměl proti papeži, katolictví a reakci.

Literní oznamovatel.

— *Evangelium sv. Matouše.* Přeloženo a obsírně vyloženo od *Františka Sušila*, pro-

fesora theologie. Nákladem Dědictví sv. Prokopa číslo I. V Praze, tisk Karla Bellmanna 1864. — Z obsírnější úvahy podané v svažku 7. „Časopisu katol. duchovenstva“ vyjímáme následující: Referent vítá dílo to z dvojí příčiny, nejprvé, že jest prvním poslem a závdavkem blahodárné činnosti „Dědictví sv. Prokopa“; a pak, že tu důkladné dílo biblické na protiv postaveno literatuře necírkevní též na biblí se potahující a látku k románům z ní vybírající. V úvodu od str. 1—18 podán výťah hermeneutických pravidel „o písmu, o výkladu Nov. Z., o sv. Matouši“ atd. V *překlade* evangelia na základě vulgáty zpracovaném v mnohých opravených rčeních postup mluvy se ukazuje, tak že všelikým požadavkům přesnosti jazyka jest vyhověno. Ve *výkladě* opomínul spisovatel neužitečných, suchopárných dissertací, a uspořádal vše nejvš *prakticky*. Výroky sv. Otců, příklady ze života Svatých a Světíc Božích často se uvozují; poměrové krajin, zvyků občanských i náboženských, práv a zákonů i trestů židovských atd. se vysvětlují, vedle literárního i allegorický a někde i mystický výklad se přičiňuje. Zvláště objasnění parabol (podobností) jest mistrné; někde v přídatném výkladu celé rozvrhy kázání jsou zahrnuty; protož kniha ta zajisté bude milou rukověti zvláště kazatelům, kteříž hojně ji mohou použití k homiliím *rozborným* a ku kázáním *postním*, neboť v kap. 26. a 27. umučení Páně s nevědnní důkladností jest vysvětleno. Že se výklad Sušilův s učením Církve shoduje, již z toho plyne, že knihy „Dědictví sv. Prokopa“ se schválením biskupským se vydávají. Nezdířka se obráží nadšená mysl spisovatelova i v uchvacující životi řeči a v překvapujících obratech. Úprava zevnější jest důstojná, tisk zřetelný, formát největší osmerkový, papír pevný a pěkný, jak jsme toho od tiskárny Bellmannovy jinak neočekávali. Cena 2 zl. 50 kr. u přirovnání k úpravě a objemu knihy je velmi laciná.

— Vp. Frant. Krajský, kaplan v Rejšicích (diec. Litoměřic.) sestavil a s povolením duchovní vrchnosti vydal k 1000leté památce uvedení křesťanství na Moravě a v Čechách knížku: „*Modlitby odpustkové*.“ Po úvodu: co jsou odpustky, jaký jich užitek a kterak jich dosíci možno — následuje přehojná sbírka odpustkových modliteb, výčet nábožných spolků a bratrstev s přídatkem obyčejných pobožností a písní. V předu jest obrázek Spasitele světa. Stran 318. Tisk p. Zwikla v Ml. Boleslavi neúhlednou frakturou na hrubém papíře. Sklad tamtéž u A. Kovářicka.

— Vel. pan Frant. *Doucha*, jehož četné obrázkové spisy pro děti náležejí k velmi oblíbeným za příčinou obsahu zábavného i nábožně poučného, rozmnožil jich počet dvěma novými. Jedna má název „*Korálky*“, druhá „*Semínka*.“ obě podávají několik obrázků, k nimž přidány

jsou stručné verše vysvětlující. Vyšly u kněh-kupce Lehmana v Karlíně. V téměř skladě vyšla právě též „Obrazková kniha k názornému vyučování dítek.“

— Z Brna zavítala do Prahy knížka: „*Patero kázání k oslavení tisícleté památky příchodu ss. Cyrilla a Methodia do Moravy činěných ve stoličném chrámu Páně Brněnském.*“ K tisku upravit Karel Šmídek, učitel na c. k. gymnas., redaktor „Hlasu.“ Tiskem a nákladem Rudolfa Rohra v Brně. — Kázání tato vy-dána jsou, aby se stala trvalou památkou na uplynulou blahou dobu jubilejní i aby přirůstli příspěvek ku kazatelské literatuře, jednající o našich ss. apoštolích. Rozvrh kázání pochází od vdůst. p. kanovníka Lud. Tidla, jenž měl ká-zání třetí, ostatní měli v. pp.: dr. Jan Bílý, Ant. Krátký, Frant. Maršovský a p. vydavatel.

— Křtítofa Šmída: „Věškerý spisy pro mládež a přátele její“ v překladu dr. Jos. Pe-ěrky vydávána tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse v Praze dospěly k svazku 28. a 29. Sešit tento obsahuje povídky: „*Klárka*, aneb osidla nevinosti. — „*Požár*. — „*Krejcarey a du-káty*. — „*Sedmikráska*.“

— „*Hlasu varhan*“ ke Kancionálu vyšlo již 5 sešitů; šestý se tiskne a sedmým bude I. díl ukončen. — „*Kancionálek*“ pro mládež školní bude nápis výtahu z velikého Kancionálu.

— „*Bibli České*“ vydávané nákladem Bellmannovým a prací prof. Desoldy vydán sešit XXXVI.

— Počet údův „Dědictví Malických“ v Hradei Králově vzrostl již nad 18.000.

— „*Legendy*“ čili čtení o milých svatých Božích od dra. J. Bílého vydán sešit XI.

— Pan Al. J. Landfrasz v Jindřichově Hradei vydal opět množství spisů. Největší jest „*Zlatý Nebe-klíč*“ tři a třicáté rozmnožené vy-dání. Velkou frakturou s dřevorytinami. Stran 787. — Sličnější jest ocelorytinou ozdobená „*Bezpečná berla*“ na cestu do šťastné věčnosti Dle P. A. Merkova 15. vydání zčeštil P. Josef Pohořelý. — Latinkou vydána: „*Modlitba dí-těte, kterouž Otec nebeský vyslyší.*“ — Z pře-dešlého století zdá se býti papír, tisk a zvláště několik obrázků knížky: „*Duchovní rajská růže spasitelné vůně*“ atd. 193. opravené vydání! — Německé jsou dvě: „*Gott ist unser Vater.*“ Christkath. Gebetbuch für gefühlvolle (!) Christen. „*Gott ist die reinste Liebe*“ von dem Hof-rathe von Eckartshausen. Kým by se více nevy-dávalo toto prázdňé fruškání! Však to se nestane, máli kniha odbyt, musí do světa. — Pěknou literaturu obohatil p. Landfrasz následujícími historiemí: „*Rybrcol na Krkonošských horách*“ aneb: Zaklený a vysvebozený princ. Staročeská smyslenka. 6. vydání. — Dále: „*Dvě kroniky. I. O Štířfridovi, knížeti a pánu Českém. II. O*

jeho synu Brunvíkovi. Kolikáté vydání, není udáno. Škoda! — Následují historie německé: „*Genowefa.*“ Eine der schönsten und rührendsten atd. — „*Hirlanda,*“ Herzogin von Bretagne. 7. Aufl. — „*Drei Erzählungen zur Belehrung und Unterhaltung.*“ 3. Aufl. — „*Der Findling.*“ Ori-ginal-Erzählung. 4. Aufl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Hostlovský*, farář v Chotětově, dne 14. listop. (nar. v Prachaticích 22. břez. 1790, kněz od 11. srpna 1815.)

p. Jos. *Zoufalý*, býv. farář v Železně, na od-poč. v Praze dne 18. listop. (nar. v Chotě-tově 5. pros. 1797, kněz od 12. srpna 1823.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Vinc. *Hemzal*, za faráře v Nechvalicích;
p. Frant. *Scholz*, za far. do Wölfelsdorfu v hrab-ství Kladském.

p. Jak. *Janda*, administr. u nejsv. Trojice v Praze za vychovatele hrab. Harracha.

p. Vác. *Neumann*, křížovník, supl. učitel nábož. na vyšších třídách c. k. akadem. gymnas. na Starém městě v Praze, stal se skutečným.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

p. Sigismund, *Seidl*, jubil. kněz, ředitel polní konsistor. kanceláře na odpoč., čestný kanov-ník Kralohradecký, dne 7. listopadu ve Vídni (nar. 4. května 1779, kněz od 24. srpna 1803).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. František *Bartoš*, administrator, za faráře v Jilemnici.

p. Jos. *Vejel*, proz. koop. za administrátora v Jaseně.

Listárna redake.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyr. a Met. v Karlíně: vp. Frant. Bureš, kooper. ve Stráži, 1 zl. a na dostavění metrop. chrámu sv. Víta v Praze též 1 zl.

vp. sp. A. B.: Ano, ale až po nov. roce.

p. F. D.: Předplatní cena na r. 1864 ne-bude zvýšena, aby „*Blah.*“ většího rozšíření do-jíti mohl. Vaše 3 zl. dány exped.

p. J. J.: Přistě, pokud místo stačí.

Na Moravu: Ani Kub. ani žádný jiný sběra-tel nedodal ni jediného vkladu Děd. sv. Prokopa. Údům se rozesílá p. Sušilovo: „*Evang. sv. Mat.*“

p. F. L.: Lonský ročník „*Blah.*“ jest k dostání v expedici za 2 zl. 50 kr.; tolikéž i letošní a na příští se předplacení přijímá. Cenu vizte v čele listu.

Blahověst
vychází odpoledne
5, 15., 25.
každého měsíce.

Redakce

v kniž. arcib. semi-
náři čísl. 190—1.

Expedice

v kněhupectví

B. Stýbla, na
sv. - Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.**Hlasy katolické.**

Vydavatel a redaktor: kněz **FRANTIŠEK SRDÍNKO.**

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
kulhkupeů

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Život sv. Ludmily a sv. Václava.

(Pokračování a dokončení.)

Kníže Václav umínal postaviti na hradě Pražském chrám v čest sv. Víta mučenníka; pročež vypraviv poslu k Tutovi, biskupu Řezenskému, prosil pokorně o schválení úmyslu, neb o požehnání k dílu. Nabyv ho, počal stavěti pilně; ozdobil chrám divným kovů leskem, a dokonav chrám ten, dal jej skrze biskupa Řezenského ku počtě svatého Víta posvětit. V témž chrámě uložil kníže ruku sv. Víta, kterouž jemu byl daroval Jindřich, král německý, za nížepsanou příležitostí. Na jednom z říšských sněmů divili se král Jindřich i knížata moudrosti Českého knížete. Stalo se pak jednoho jitra, že Václav pro svou v službě Boží horlivost a pohřízenost v říšskou radu přijíti zapozdil. Král německý zapozdění toto na opovážlivou hrdost vykládaje, zakázal knížatům, kdyžby přišel, uctíti jej, jakožby sice jinak naň slušelo. V tom již vchází do sněmovny kníže náš, král pak s úžasem vidí, an jej andělé svatí vedou, a kříž zlatý jemu se na čele stkví. Pokoriv se mu s knížaty hluboce, slibuje král Jindřich Václavovi, zač by koliv požádal, to že darem vezme. Kníže náš prosil za ruku sv. Víta, již mu král mile dal.*)

Jakož pravdě podobně, poznal kníže Václav budto v Řezně, v klášteře sv. Emerama, nebo na dvoře svém v Praze z úst putujícího řeholníka, aneb jinak zákon či řeholi sv. Benedikta. Poněvadž Václav bez toho již ustavičné čistoty v stavu panickém svědomitě ostříhal, roztoužila se jeho duše po ostatních prostředcích, kterýchž řehole k získání dokonalosti křesťanské navrhuje, jmenovitě po dobrovolné chudobě a dokonalé poslušnosti pod správou vrchního. — Chtěti opravdu kníže náš pustiti panství zemské bratru Boleslavovi, putovati k hrobům ss. apoštolů do Říma a se svolením vrchního náměstka Páně vstoupiti do kláštera, zákona sv. Benedikta. Nelzeť ovšem popírati, že řádně zřízený a náležitě obstarávaný klášter údů svých ač trnitou však bezpečnou pěšinkou do nebe vodí. V takovém klášteře obmýšlel Václav svatý v dokonalé pokoře a v pouhé péči o spasení své duše života zbytek strávit. Než člověk miní, Pán Bůh mění!

Zatím byla nespokojenost některých bezbožných v zemi pánův s knížetem svatým velice vzrostla. Štvaliť naň bratra Boleslava pod vyľhanou záminkou, jakoby Václav o jeho bezživotí ukládal; potom lahodili panovitému Boleslavovi řečí lákavou: „Hle, kníže nám

*) Ostatní tělo a hlavu sv. Víta zjednal r. 1355 v Pavii nejhorlivější ctitel svatých a světic Božích, otec vlasti naší Karel IV., a daroval je hlavnímu chrámu téhož sv. Víta na hradě Pražském. (Pas-

sional sv. Ř. C. str. 81—82). — O přesnosti těla a hlavy sv. Víta do Prahy přenesených sepsal Karel IV. vlastní rukou svědectví a obranu; kterýžto rukopis Balbin četl. (Epitome rer. Bohem. Pragae 1673. pag. 26.)

se zbláznil, žije jako mnich; ty, jsa v boji zkušený, rač panovati nám!“ — Panství vrchního nedočkavý Boleslav svolil k radě ďáberské. K spáchání vraždy nahodila se brzo příležitost. Kníže Václav navštěvoval z obyčeje zbožného chrámu po Čechách o výroční slavnosti jich posvěcení. Přijel také s družinou na hrad Boleslavův (Stará Boleslav), kdež příští neděli, 27. září, památní slavnost posvěcení chrámu sv. Kosmy a Damiana konati se měla. V touž neděli chtěl kníže po slavných službách Božích jeti domů na Prahu. Boleslav nedal jemu, prose plačtivým hlasem: „Jakže chceš odjet? hody připraveny nám!“ — Kníže Václav zůstal tam, a vsed na kůň počal na dvore Boleslavově s družinou vojenských her provozovati a se veseliti. Jsa vystřežen: „Chce tě zabiti Boleslav!“ nedal tomu víry, leč na Boha to vložil. A tu noc sešli se odbojní zemané na Hněvisův dvůr, a pozvavše Boleslava, uložili tu radu vražednou, kterakby zabili pána svého. Řekli pak: „Půjde na jitřní, tehdá ulovíme jeho!“ A když zvonili jitro, kníže činil dík Bohu, řka: „Sláva Tobě, Hospodine, jakož dal jsi mi dočekati jitra toho.“ I vstav, šel samotén na jitřní. A když z chrámu se vracel, zočil bratra Boleslava s jeho sluhy. I děkoval mu za včerejší kvas, vece: „Dobrý byl nám hospodář večer.“ Dáblem ponoukaný Boleslav tasí meč, řka: „Tak tobě chci lepší býti!“ I uderil mečem po hlavě. Václav pak, silnější a zmužilejší, obrátiv se, dí: „Což jsi umyslí?“ — I uchopiv jej, povalil, a padl nad ním, řka: „To ti Bůh, bratře, odpust!“ — Tuž pak přiskočiv uderil knížete v ruku, kterýž pustiv bratra, ke chrámu běžel. I ubili Václava knížete muži Česta i Tira ve vrátech chrámových, a Hněvisa probodl mu žebra mečem. Vypustil mučenník svatý duši, řka: „V ruce Tvé, Hospodine, poručím ducha svého!“ — Umučen jest sv. Václav dne 28. září l. P. 935. Tělo svaté

rozsekše, nepohřbili ho bezbožní vrahové. Zabili také nějakého Mstinu, zbili druhův sv. Václava; nemnozí z přátel knížete svatého zachovali život útekem; — duchovenstvo vyhnáno jest a zloupeno. Pronásledování duchovenstva po umučení sv. Václava, s jako výmžto pronásledováním jsme se take po umučení sv. Ludmily potkali, dává na jevo, že kníže Václav předně pro svou horlivost u víře a ctnosti křesťanské, jakož i pro štedrost k chrámům a lásku k služebníkům Bohu zasvěceným zavražděn — a touž měrou dle usudku Církve svaté umučen byl.

Tehdy meškala též kněžna Drahomíř na Boleslavě, snad k vůli choti syna Boleslava, kteráž ku porodu náhlila, anebo právě byla porodila. Tira radil Boleslavovi: „Jdém na paní, at najednou odoláš bratru svému i matce své!“ — Jemuž Boleslav: „Nikam se nám nepoděje; až po jiných ji dostihneme.“ Měl pak mučenník svatý přítele kněze, jenž slul Chrastěj; tento zvedl tělo mučenníkovo, položil je před chrámem a pokryl tenkým prostěradlem. Uslyševši pak Drahomíř zprávu hroznou, přiběhla, hledala tělo prvence svého, a uzřevši je, padla k srdci umučeného Václava svatého. Zebravši s pláčem údy syna svého, nesměla je nésti v dům svůj; než v kněžské jízbě obmyvše tělo, oblékli a položili prostřed chrámu sv. Kosmy a Damiana. Drahomíř, obávajíc se smrti, utékla v Charvaty; poslav pak Boleslav po ní, nezastihl ji. Potom z rozkazu Boleslavova přišel kněz Pavel a pohřbil dle obřadu Církve svaté tělo knížete Václava v témž chrámě sv. Kosmy a Damiana. Krev pak jeho, kteráž nechtěla po tři dni v zemi jíti, v třetí večer, an to všickni viděli, vzešla nad ním v chrámě. Podobně krev sv. mučenníka, jenž byla při umučení jeho na stěnu střelila, nedala se nikterak setřítí a smazati.

Pospíšiv do Prahy, dosedl nemilostivý Boleslav na stolec knížecí. Slyše pak, že zbožný Podiven svaté skutky

knížete Václava, horekujíc velmi pro něho, bez ostychu a bázně po vlasti rozlašuje, kázal jej zabiti. Oběšen jest Podiven asi r. 936, od mnohých pak pokládán za mučenníka. Ze krev sv. Václava o slitování k Bohu volala, kníže Boleslav, bratrovrah, počal se káti; i poručil tělo sv. Václava z Boleslavi na Prahu v chrám sv. Víta přenesti. Stalo se přenesení toto dne 4. března, l. P. 938; tehdaž shledáno jest tělo sv. mučenníka neporušené. V chrámě sv. Víta pod zvláštní kaplí pohřbeno jest potom vedle hrobu sv. Václava tělo druhá jeho Podivena. Brzy rozšířila se pověst o divech, jež Bůh v dotčené kapli prostřednictvím sv. Václava tvořiti ráčil. Odevšad z Čech, ano i z cizích vlastí hrnuli se zástupové poutníkův ku hrobu sv. Václava; mezi nimi vzývali jsou obzvláště chorobci a neduživci sv. mučenníka za mocnou u Boha přimluvu; i stalof se, že tam vyslyšení a bídy své sprostěni byli mnozí slepí, hluchí, němí, chrómí a jinak sklíčení lidé. Tež vězni k přimluvě našeho světce z okovů a žaláře vysvobození přicházeli tam poděkovat Bohu a jeho miláčku oslavenému. Kníže Spytihněv II., uznamenan, že chrám sv. Víta i s přistaveným kostelíčkem sv. Vojtěcha nescíslný zástup poutníků zvlášt ve svátek sv. Václava obsahnouti nemůže, rozkázal r. 1060 oba kostely zbořiti a nový větší chrám ku poctivosti svatých dědiců stavěti. Toho času byli divové u hrobu sv. Václava tolik zhuštěli, že se úředním jich zapisovatelům až stýskalo, lid pak si jich jakožto všední věci již málo všimal. V touž dobu, ba dříve, požíval již kníže Václav také u cizozemcův slušné i církevní úcty jakožto mučenník svatý. Biskup Mantovský jmenem Gumpolt, jenž byl okolo r. 973 život sv. Václava pro císaře Otu II. sepsal, nazývá jej v témž spisu častěji světce a mučenníkem. Svatý ostatek „z pokrváceného roucha Václava mučenníka“ vložil jest Hildebolt, biskup Vormský, před rokem 996 do oltáře sv. Vavřince

a Hippolyta v Halberstadě; — roku 1021 vložil Eluard, biskup Mišenský, ostatků sv. Václava do oltáře sv. Remigia a Cyriaka; a r. 1080 učinil totéž Pasovský biskup Sigilbert v kostele Draskirchen. Ale v Čechách míval a má podnes sv. Václav mezi svatými dědici od krajanův pravověrných nejvroucnější důvěru a poctu. V čest sv. Václava mnoho chrámů, kaplí a oltářů stavěno; jeho jméno v bitvách velikých vzýváno, vítězství pak dobyté jeho přimluvě přičítáno; jeho obrazem korouhve, pečeti a peníze od starodávna značeny; věci národu Českému velebné, přemilé a užitečné jmenem sv. Václava okrášleny a jemu v dědictví a ochranu věnovány; z úcty a lásky veliké k sv. Václavu pokusili se mnozí učení a slavní muži o vypsání jeho svatého života, mezi nimi stkvějí se císař a král Karel IV. a Jan, biskup Litomyšlský a Olomúcký. Týž otec vlasti naší založil v Staré Boleslavi při prvním hrobu sv. Václava codenní mši svatou, v Praze pak v chrámě Svato-Vítském ozdobil kaplu a hrob téhož světce umělým dílem ze zlata, stříbra a z drahých kamenů. A podotčený biskup Jan založil a nadal r. 1355 oltář sv. Václava v basilice sv. Petra v Římě. — Za vladaření a kralování Karla IV. dostoupila snad vrchole svého úcta k sv. Václavu. Karel IV. co vladař, král a císař, šlechta, duchovenstvo a lid obecný ctili svatého dědice jako o závod ušlechtilé; i odměňoval jich všemocný Bůh útechou z nových divův u hrobu sv. Václava, z nichž toliko jeden budiž tu položen. V svatvečer před svátkem přenesení sv. Václava, 3. března, l. P. 1338 řekl ve společnosti několikých mužů řemesla střeleckého jakýsi Němec rouhavě: „Toho sedlského svátku nebudu slaviti.“ Ledva byl dořekl, oněměl. Soudruhové přivedli němého rúhače druhého dne svátečního ku hrobu sv. Václava na hradě Pražském; položivše ho pak na zemi v podobě kříže, modlili se za něho.

Jakmile však hlava sv. Václava jemu na hlavu postavena jest, vzkřikl on hlasem velikým a hned mluvil a zdráv byl, jako prvé, vyznal hřích svůj a litoval ho tuze. —

Staroslavnou památkou úcty k sv. Václavu jest i píseň: „Svatý Václave!“ Arcibiskup Jan Očko z Vlašimi udělil tomu, kdožby v milosti Boží jsa postaven píseň tuto nábožně zpíval, odpustků čtyřiceti dnův. Již starý letopisec Beneš z Veitmile († 1375) nazývá ji písní od starodávna zpívanou. Lid český zpívá ji podnes v chrámech. Každý věrný katolík, umí-li česky, okřívá srdcem, když zavzní tato velebná též libezná píseň; zaletá mysl svou v dobu sv. Václava, až i uchvácen citem zbožným vylévá z úst vlastních proud hlaholů andělských Bohu na oslavu a na počest svatému dědici České země. Císař Ferdinand III., král Český, kdykoli v chrámě sv. Víta na hradě Pražském za jeho přítomnosti píseň k sv. Václavu zavzněla, jevíval rozkoš srdce svého tím, že hlavou spokojeně přisvědčoval a pak chutě s lidem do zpěvu se dával. — Ostatků sv. Václava nejhojněji chová v Svato-Vítském arcibiskupském chrámě kapla sv. Václava v mramorovém oltáři téhož světce, jež byl kníže-arcibiskup Pražský Matouš Ferdinand Bilek z Bilenberka († r. 1675) tamto vzdělal nákladem svým. Za oltářem střeží se přílba a košile drátěná sv. Václava, již obyčejem tehdejších bojovníkův pod krznem (koženým rouchem) nosíval. V témž chrámě arcibiskupském schován jest meč sv. Václava, kterým králové Čeští na den svého korunování některé výborné muže v levé rameno ploskou třikráte udeřiti a tím je rytíři sv. Václava činiti obyčej mají. — Též chrám v Staré Boleslavi dochoval některých ostatků po sv. Václavu, mezi nimiž zvlášť kousky z jeho kostí a krev jeho v lahvičce náš Balbin připomíná. Též sv. mučenníka ostatky některé vložil Daniel, biskup Pražský, r. 1158 do oltáře v kostele Bohnickém (blíž Pra-

hy), a r. 1165 do oltáře bl. Panny Marie v kostele ve vsi Svatém Jakubě. *)
kn. V. B.

Pastýřský list v příčině spisu Renanova.

Biskupové církevní provincie České vzkazují kněžím a věřícím diecési svých pozdravení a pozhnání ve jmenu Páně!

Spása všeho světa jest Kristus, vtělený Syn Boží. On jediný jest Vykupitel světa, ješto bez poškvrny a bez viny jsa dobrovolnou obětí smrti své na kříži zadost učinil spravedlnosti Božské za hříchy všeho světa. On jediný jest neklamný učitel pravdy, jenž nám zjevil, co od věků v lůně Otce svého patřil, Jím stali jsme se v pravdě učenníky Božími. On jediný jest pravý král náš, jehož ustanovil Otec nad Sionem, horou svatou svou, aby v domě Jakubově panoval na věky, jemuž Otec pohany dal v dědictví a končiny země za podíl, aby jeho vlastní byl veškeren svět, kterýž On krví svou očistil a Bohu vykoupil.

Na tomto vyznání Jeho Božské i lidské přirozenosti zakládá se všecka naše víra a naděje v Něho, všecka naše láska k Němu, na tomto vyznání spočívá částe i věčné blaho člověčenstva. Neboť nikdo nemůže jiného základu položit, než který položen jest, Kristus, a není jiného jmena pod nebem daného lidem, skrze které by mohli spasení býti, kromě jmena nad wszelké jmeno světějšího, v němž každé koleno kleká všech, jenž na nebi, na zemi i pod zemí jsou.

Proto nazývá Pán Ježíš sám sebe přecho a zřejmě a důrazně *Synem Božím*, nikoliv skrze milost za Syna Božího teprv přijatým, nýbrž *Synem Božím od věčnosti*, jenž Otci ve všem jest roven, máje tutéž Božskou podstatu, tytéž Božské vlastnosti a tytéž konaje skutky, což netoliko jeho učenníci a přátelé ale i sami nepřátelé do břě věděli. K osvědčení všeho toho konal On své *zázraky*, za toto svoje přisahou ztvrzené vyznání šel na smrt a zpečetil toto své vyznání svým *z mrtvých vstáním*, svým *na nebe vstoupením* a sesláním Ducha

*) Letošního jubilejního roku, dne 18. října vložili ostatky sv. patronů Českých do oltářův chrámu Cyrillo-Methodějského v Karlíně nejdůst. pp. světitelové. (Red.) — Kromě mnoha jiných chrámů chová též klášter v Želivě ostateček sv. Ludmily a sv. Václava. Snad později někdo sepíše, kde se který ostatek ze sv. dědiců Českých dochoval. Důkladná zpráva o jich ostatečích bylaby nejlépe uložena ve zvláštním oddávci v knize životů sv. patronů Českých, kterouž toužebně očekáváme.

svatého. A toto vyznání žádá On od lidí. „Za koho vy mne máte?“ táže se učenníků svých; „Co se vám zdá o Kristu? Či jest syn?“ táže se protivníků svých, a ukazuje otázkou touto na základ vykoupení a spasení *padlého* pokolení lidského.

Na toto vyznání kladou velikou váhu jeho sv. apoštolové. „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého,“ osvědčuje Petr; — On „jest oblesk slávy (Boha Otce), a obraz podstaty jeho“ učí sv. Pavel (k Žid. 1, 3. Kolos. 1, 15.) a sv. Jan dokládá „Kdožbykoli vyznával, že Ježíš jest Syn Boží, Bůh v něm zůstává a on v Bohu. Kdo věří v Syna Božího, máť svědectví Boží v sobě. Kdo má Syna, máť život; kdo nemá Syna, nemá života.“ (I. Jan. 4, 15. 5, 10. 12.)

Proto i Církev, jejížto život spolehá na nezvratném vyznání tomtu, od prvopočátku pokládala Božství Kristovo za nejsvětější skvost svůj, kterýž jako prápor v boji ve všech zmátech a bouřích vítězně hájila. Za toto vyznání umírali nejšlechternější synové a dcery její smrtí *mučnickou*, — v tomto vyznání nalezali její kněží a věřící sílu a nadšení k hrdinským skutkům křesťanské ctnosti a dokonalosti. A když se lež pozdvihla, aby tuto základní pravdu evangelia drze krivila, upírala, jí otrásala, pozdvihli hlasu svého *svatí Otcové a učitelové církve*, aby tu pravdu vši mocí své víry, vším světlem svých vědomostí, a vši silou podstatných důvodů a horoucí výmluvnosti upevnili, objasnili a obhájili.

Jak povědomo, nalezli se hned za prvních dob někteří rúhači a zaslepenci, kteří co spojenci a dědicové nevěry a zatvrzelosti Israelských se odvážili upíratí Božství Kristovo. Cokoliv domýšlivost a vášeň v opovázlivosti své může zploditi, cokoliv odpor a lživost klamným rozumováním vyvoditi, čehokoli uhlazená řeč ve službě bludu a drzé zlovolnosti docíliti, všeho toho již za prvních století s děsnou pilí a neustupností užíváno a vynakládáno, aby křesťané připraveni byli o to nejsvětější, co měli, o spasitelné vyznání Božství svého Pána a Mistra. Avšak Církev mocí zjevené pravdy odhalila a zahanbila všeliký tento klam a mam. A zajisté nestalo se to bez zvláštního *dopuštění Božího*, že bludaři proti Božské osobě Krista Pána povstali právě v prvních stoletích Církve. Dalit jsou podnět k tomu, že hned za dnů po věku *apoštolském* všecko, co se osoby Krista Pána dotýče, nepochybnými důkazy bylo utvrzeno a na prvních obecných sněmech církvních jasně a určitě vysloveno.

Po celé tisícletí a déle nebylo pak nepřátelsky doléháno na první a hlavní pravdu víry naší: Církev vyznávala v pokoji ne-

zkalené učení o Božství Krista Pána. Ačkoli později blud se opět pozdvíhoval proti Církvi v podobě rozmanité, dotknouti se základní pravdy evangelia: učení o Božství Krista Pána neodvážil se nikdy.

Teprv v čase novějším a nejnovějším rádi by zase obnovili pokusy zastaralé, dávno minulé a dávno přemožené; jakoby častá jich porážka délkou času byla vymizela z paměti Církve a z vědomí věřících, aneb jakoby pokusy ty za časů novějších větší sílu mohly vyvinouti, aby otrásly základy Církve a evangelia.

Také za dnů našich odvážil se jeden francouzský spisovatel, jmenem *Arnošt Renan*, poznovu bojovati proti Božství Kristovu a to zbrání, kterouž stejně smýšlející a předchůdcové jeho na tomto bojišti již dávno jakožto otřelou a neužitečnou byli zavrhlí. Kniha jeho, kterouž se neostýchá nazývati „Životem“ Ježíšovým, nestála by hrubě ani za řeč, kdyby ji neunavení protivníci křesťanství a nepřátelé všeho pořádku na překot nebyli použili k prospěchu svých zámyslů čelících k převratu. Ale to učinili, úprkem ji všude rozšiřující. Tou měrou dostala se i do vlasti naší. Aby pak i méně zámožným a cizích jazyků neznajícím byla ku škodě, rozšiřuje a nabízí se v laciných překladech, jakož se i uveřejňováním návěští na veřejných místech velebí.

Řečený spis má ovšem jenom tu zvláštnost, že jeho skladatel umí *staré* a často *vyvrácené* náhledy opakovati v lesklém rouše lehkovážného písemnictví francouzského; Renan ovšem nestaví naproti psanému, jakož i živému svědectví Církve víc než nepodstatné *důmínky* druhu nejsprostšího, a kniha jeho jsouc naprosto *beze vši vědecké ceny* a nad to způsobem *nemravným* a *pokrytecky* psaná, sama se odsuzuje; takováto mēlká a lživá slátanina ovšem nemůže zmýliti a svěsti žádného, kdo u *víře* dobře jest vyučen a důvodů víry své sobě vědom; ba žádného, kdo to, co čte, *povážílivě* a *rozjímavě*, bez předpojatosti čte, a přemýšleje o tom samostatný *úsudek* sobě učiniti dovede. Avšak obsah knihy této jest *hrozná urážka Krista Pána*, onat Jemu Božství upírá, Jeho slova a učení překrucuje, Jeho nejčistší mysl a povahu v podezření uvádí, Jeho zázraky za klam a šálení prohlašuje, Jeho smrti odnímá význam oběti smírné za hříchy světa, Jeho život snižuje a líčí v bahně sprostoty, ačkoliv licoměrně mluví o lidské vznešenosti Páně.

K takémuto *řádění mlčeti*, není Nám dovoleno. Jakožto *biskupové* Jeho svaté apoštolské Církve, kterouž On na skále *Petrově* ustavěl, jakožto *nástupci Jeho sv. apo-*

štolů, z jejichžto rukou jsme v nepřetržené poslušnosti přijali drahocenné dědictví pravé a přesné víry, jakožto členové té *živoucí a nesmrtelné rady svědků*, jež On sobě a dílu svému v biskupech zřídil, jakožto *zástupcové Jeho a vyslanci* na zemi, kteřížto nejprředněji povolání jsme, svědectví o Ném vydávati, nejprředněji zavázáni, Jeho cti se zastati, pozdvihujeme, věrně se držíce *hlavy Církve*, svého hlasu proti bohaprázdnému rouhači a odmítáme novou tuto opovážlivost s tímtež spravedlivým hněvem, s jakým Otcové na sněmu v *Nicee* a v *Efezu* shromáždění rovnou drzost Ariovu a Nestoriovu jsou odmítli a zavrhlí, a činíce to, zajisté vyslovujeme toliko city našich věrných věřících, ba přesvědčení a vyznání *všech katolických srdcí* po celém širém oboru země.

Renanova kniha, bohaprázdná a plná rouhání, jest však tolikéž zlomyslný útok na *člověčenstvo*, onť snaží se vzíti světu *spasení potřebnému* jeho *Vykupitele a Spasitele*, *naději věků předkřesťanských*, *oblažující víru* časů pozdějších; onť bez citu a svědomí, zpupně a chladně rád by potřhal nejsvětější svazky, které člověka víží k jeho nebeskému Vykupiteli, k vtělenému Synu Božímu, v Jehož učení svět jediné nalezá neklamné *světlo* v nejvyšších a nejdůležitějších otázkách tohoto života, skrze Jehož milost jemu *smíření a posvěcení* se dostává, Jenž jest *silou* jeho v boji proti hříchu, jeho *příklad a předchůdce* na cestě k životu, jeho *blaho a pokoj*, ať se cokoli na této zemi děje, jeho jediná a vydatná *útěcha* v utrpení, jeho naděje a *důvěra* v smrti.

Jakožto Bohem ustanovení *strážcové* tohoto drahocenného pokladu milostí, jakožto *opatrovníci a pastýři* stáda Kristova máme to za svou povinnost, vystříhati Vás před tímto novým falešným prorokem, jenž v rouše ovčím přichází, uvnitř pak jest vlk hlavý, jenž by Vás rád oloupil o to nejsvětější, a Vás opět uvrhl do temnosti a stínu smrti, z něhož Vás Kristus vysvobodil.

Vysvětlení toto pokládáme za svou povinnost a to tím více, poněvadž v mnohočetném stádu Kristovu jsou též *slabší* duše, kteréž ač jsou pravověrné, předce se posud nedodělaly té *vnitřní síly a pevné víry*, která vznešena jsou nad všelikou pochybnost, ničím více zviklána býti nemůže; *slabší* duše, jež *zdání* snad může oklamati, *mylný úsudek* zvrtkati, vpadná, *lákavá řeč* uchvátiti; *slabší* duše, které následkem zděděné křehkosti k hříchu jsou více náchylné a tudíž snadno přístupné učení takovému, které vášním uzdu popouští a svědomí znenáhla umrtvuje.

Již pak nemůže-li nížádný v pravdě

věřící zalíbení míti na čtení knihy, kteráž Kristu se rouhá, na *člověčenstvo* zlomyslný útok činí, jsouc slabým nebezpečnou nástrahou, ano, musí-li spíše každý uvědomelejší a šlechetnější takovouto knihu odmítnouti s toutéž rozhodností a rozhorleností, s jakouž by jeden každý z nás od sebe odhodil hanu svého otce čili matky, aneb knihu nemravnou, musí to z dvojího ohledu učiniti ten, kdožby se nad to obávati musel, aby nezahynul v nebezpečenství, do něhož se vydává, a na své nesmrtelné duši neutrpěl škody, kterouž nahraditi nelze, ani kdyby celý svět získal.

Co se však bez hříchu nemůže *čistě*, nesmi se bez těžkého a mnohonásobného hříchu *rozšiřovati*. Rozšiřování takového spisu jest jedno z oněch pohoršení, o nichž Pán řekl: „*Ačkoli to musí býti, aby přicházela pohoršení, ale však běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází. Lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl kámen mlynský na hrdlo jeho, a on pohřben byl do hlubokosti mořské.*“ (Mat. 18, 6. 7.) Více a hůře nežli ten, kdo bližnímu svému jedu dada vinen jest chradnutím neb smrtí jeho, hřeší ten, kdo otravuje duši.

Pročež kojíce se tou nadějí, že poznání povinnosti Vaší a vědomí důstojnosti Vaší, jakož i uctivost ku Kristu a láska k Vaším i Vašich bratrů duším Vás zdržovati bude od *čtení a rozšiřování* knihy, kterouž jsme Vám mezi našeho apoštelského úřadu naznačili jakožto bohaprázdnou hanu našeho nejsvětějšího Vykupitele, prosíme a napomínáme Lásky Vaše, abyste přílouce *vroucněji ku víře a horlivěji se klaněje Kristu Ježíši* usmířovali zločin, spáchaný proti jeho Božské svatosti. Spolu pak buďte na modlitbách svých pamětlivi nešťastného *původce* onoho spisu, aby se Bůh nad ním slitovati, jej osvětliti a na cestu pravdy a pokání uvésti ráčil. Buďte pamětlivi i *všech těch*, jimžto kniha jeho byla podnětem hříchu i těch, jichž víru zviklála, zkalila, zvrátila, aby došli odpustění hříchů a nebeské světlo víry ve vši své kráse, čistotě a síle jim opět vzešlo a svítlo k blahu a pokoji v Kristu, *vtěleném Synu Božím*, Jemuž čest a sláva budiž na věky věků!

Dáno o slavnosti sv. Karla Boromejského, dne 4. listopadu 1863.
Bedřich, kardinál, arcibiskup Pražský. Augustin Bartoloměj, biskup Litoměřický. Karel Boromejský, biskup Kralohradecký. Jan Valerian, biskup Budějovický.

(List tento byl čten v chrámech Pražských v ned. I. adventní. Po venkově nebude čten, kde by toho potřeby nebylo. Kým by nebylo nikde.)

Rok církevní.

(Dle Ambergra dr. R. S.)

(Pokračování.)

Přípravu, ku které nás *Advent* vyzývá, naznačuje sv. Leo Veliký slovy: „Ke dni příchodu Páně sluší, aby připraven byl každý člověk: by ho nezasáhl Pán buď hříchu oddaného, neb do věcí světských zamotaného;“ přípravu tu rozvádí Církev po čtyry neděle adventní v obřadech i v učení a modlitbách.

Barva obřadního oděvu jest fialová, barva to smutku; zpěv andělský „Sláva Bohu na výsostech“ v nedělních mšech svatých a jiných mimo mše o svatých umlká, aby tím radostněji se ozval v slavný den Narození Páně; ale zpěv „Alleluja“ (chvalte Pána), jenž v postě docela umlkne, v adventě se ozývá; vždyť jest adventní čas, doba tiché radosti, předechozí radost z nastávajícího dne Narození Páně. Církev ustavičně obrací zřetel náš na Spasitele, jenž přijíti má; touha po Ném má rozničit srdce naše, a proto v církevních hodinách čte se proroci Isaiášovo, jenž mocně hlásá velikost a slávu blížícího se Spasitele a nesmírnou milost, kterou nám přináší, aby srdce tím vroucněji po něm zatoužilo. Spasitel přichází, ale nevhází do srdce nečistého, nýbrž do stánku připraveného, a proto v neděli třetí adventní mluví k nám hlas proroka stojícího na rozhraní mezi Zákonem Starým a Novým, Jana Křtitele, jenž ukázal na Beránka snímajícího hříchy světa: „Spravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok.“ (Jan I, 23.) Kajícnost jest nejlepší přípravou na příští Vykupitele, v ní utrzuje se zapíráním sebe, modlitbou a *postem*; proto nařizuje Církev sv. v třetím týdnu adventním půst suchých dnů, v hodinách církevních čte se řeč sv. Leona o významu a potřebě postu. O postu suchých dnů dí sv. Leo: „Zachování zdržlivosti jest za tou příčinou na čtvero ročních částí ustanoveno, abychom poznali, že neustále potřebujeme *očisťování*, a že vždycky snažiti se musíme, dokudž námi nestálost tohoto života zmitá, aby *posty* a almužnami smazán byl hřích, kterýž se tělesnou křehkostí a poškvrňujícími žádostmi páše.“

Půst adventní má nás dokonale připraviti na příští Vykupitele, celá příprava adventní má v něm se soustřediti.

Doba příští Páně jest blízká; za nedlouho objeví se světu Spasitel jeho. Čím blíže Spasitel, tím více máme proniknutí bytí touhou po Ném a po vysvobození, které přináší. A touhu tuto, jakož i veli-

kost spasení velikolepým zajisté způsobem líčí Církev sv. ve *velikých antifonách*, které při nešporách zpěvu „Magnificat“ předesílá, začínajíc 17. dnem prosince. Antifony ty naznačují směr a obor celé přípravy adventní a velebí spasení přicházející. Necht samý mluví k nám. Dne 17. volá Církev: „*O moudrosti!*“ která z úst Nejvyššího jsi vyšla, dosahujíc mocně od konce až do konce, a řídíc všecko libezně, přijď a nauč nás cestě moudrosti!“ Dne 18.: „*O Pane!* a vůdce domu israelského, jenž Mojžíšovi v ohnivém kři jsi se zjevil a jemu na Sinai zákon dal: přijď ku spasení našemu v rameni roztaženém.“ D. 19.: „*O kořene* Jesse, jenž stojíš na znamení národů, před nimž králové umlknou, jehož národové vzývati budou: přijď k vysvobození našemu, a neprodlévej!“ D. 20. „*O klíči* Davidův a žezlo domu israelského, jenž otvíráš a nikdo nezavře, zavřeš a nikdo neotevře: přijď a vyved vězně ze žaláře, sedícího ve tmách a stínu smrti.“ D. 21.: „*O Východe*, záře věčného světla, a slunce spravedlnosti; přijď o osvětlení sedící ve tmách a stínu smrti.“ D. 22.: „*O Králi* národův, a očekávání jich a kamene úhelni, jenž činíš obě jedno: přijď a spasiš člověka, jehož z hlíny jsi utvořil.“ Dne 23.: „*O Emmanuel!* Králi a zákonodárci náš, očekávání národův a Spasiteli jich: přijď ku spasení našemu, Pane Bože náš!“

Svatky svatých do adventu padající úzce spojeny jsou s adventem: připravují na příští Páně. Touha Svatých po Vykupiteli má i nás oživovati. Následující jich v modlitbách, kajícnosti, zapírání sebe a postech máme dokonale připraveni býti, aby Spasitel k nám zavítal a v nás působil to, čím svatí Jemu podobnými se stali.

Na začátku adventu slaví se svátek sv. Ondřeje, apoštola Páně a bratra knížete apoštolského sv. Petra. Sv. Ondřej byl zvláštním milovníkem kříže; první byl od Božského mistra k úřadu apoštolskému povolán, jak sv. Jan Damascenský praví, první též byl, jenž Krista hlásal, an bratra svého Petra ku Kristu přivedl. Advent připravuje na vánoční svátky, ale otvírá též církevní rok, a na prahu jeho stojí sv. Ondřej s křížem; — jenom pomocí kříže dostaneme se ku Kristu; jsme-li milovníci kříže, bude Kristus slaviti narození své v srdcích našich.

Svátek *Nepoškvrněného Početí Marie Panny* (8. pros.) přináleží k této části církevního roku. Dříve nežli ústy náměstka Kristova vysloveno bylo učení o nepoškvrněném početí Rodičky Boží, bylo přijato od pravověrných křesťanů. Sněm Baislejský roku 1439 vydal (v sez. 36.) dekret

následující: „Že slavná Panna, Rodička Boží Maria, předcházející a působící zvláštní milostí Boží, nikdy hříchu prvotnímu skutečně nepodlehala, ale vždy prosta byla vši prvotní a skutečné viny, že byla svatá a nepoškořněná atd.“ Ačkoliv ze známých příčin vážnost tohoto sněmu není taková, jako jiných obecných: nicméně uvedená slova svědčí, že učení o nepoškořněném početi Marie Panny tehdy bylo obecné, an by jinak sněm tak určitě sotva byl směl mluvit. Synoda Avignonská (r. 1457) také článek ten ve svá akta přijala. Věřící lid povždy ctil Marii Pannu, jakožto bez hříchu prvotního počatou, a ačkoliv vážnost Církve o učení tomto, jakožto o článku víry určitě se nevyslovila, předce zapověděla kaceřovati ty, kteří o tom píší a tak učí, ano hojnými milostmi z pokladu svého nadala ty, kdož svátek Nepoškořněného Početi světili. Sv. Otec Pius IX. 8. pros. 1854 na žádost biskupů celého téměř katolického světa slavně prohlásil učení to za článek víry, což všude s radostí přijato a s velikou slávou prohlášeno bylo. — Významné světi se svátek ten před Narozením Páně. Početím Marie Panny začala se prorocství starozákonní o Vykupiteli naplňovati, početi její jest nejbližší krok k uskutečnění spasení lidského. Proto také s radostí pje Církev svatá v hodinkách svých: „Početi tvé, Rodičko Boží a Panno! radost zvěstovalo celému světu; z tebe vzešlo slunce spravedlnosti, Kristus Bůh náš: jenž smazav zlořečení dal požehnání, a zvítěziv nad smrtí, daroval nám život věčný.“ Maria jest orodovnice naše u Boha, matka nás vše milující; ona nás též doprovodí ku kolébce Spasitele našeho.

Na den 18. prosince připadá památka *Očekávání Panny Marie* (*Expectatio partus B. M. V.*), který r. 1573 od papeže Řehoře XIII. schválen, a od pozdějších papežů na celou Církev rozšířen byl. Stou-těž vřelou a pokornou láskou, s kterou Maria Panna přísti Spasitele očekávala, máme i my Jemu vstříc jíti.

Význam památky sv. *Tomáše* apoštola (21. prosince) líčí Gaudentius následovně: „Bylo to znamení jeho vřelé touhy, nikoliv jeho nevěry, co pravil k ostatním apoštolům: pakli neuvidím a nedotknu-li se, neuvěřím.“ Strachoval se úzkostlivě, že nebude moci požívatí očima, co srdcem věřil; že by mohl postrádati pohledu na světlo, jímž osvíceny se býti pravili ostatní apoštolové.“ Touha po Spasiteli, která oživovala sv. *Tomáše*, má oživovati též nás. — Však touha ta již má se vyplniti, po čem svatí starozákonní čtyry tisíce let dychtili, nač advent nás všestranně připravití měl,

již se blíží; neboť takto hlásá Církev sv. v hodinkách svých: „Dnes zvíte, že přijde Pán; a zítra uzříte slávu Jeho.“ (*Invitatorium na štědrý večer.*) (Pokračování.)

Pout' na Velehrad.

Od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

Z chodby, kudy jsme šli, podíval jsem se dolů na lid, co tu mezi zámek a kostelem se nacházel. Byl to velebný a pestrý pohled. Všecky slovanské kroje tu byly zastoupeny. Hanáci, Slováci, Valaši tě zajímali. Ještě víc než mužští pozornost tvou zbuzovaly ženské. Šátky a čepce a pentle jejich na hlavách a krajky okolo krku přispěly k rozmanitosti. Barvy převládaly bílé a červené. K těm se družila modrá. Srdce se ti chvělo a duše plesala, když oko s hůry pohlíželo na půvabnou směsici a vidělo pospolu se všech krajin příšle Slováky.

Sestoupil jsem zase mezi ně, abych se navrátil do kostela, kde jsme v sakristii měli klobouky, ale těžko bylo se tam dostat a pak zase nastalo úsilí, prodrati se ven na místo před kostel a skrze toto branou na ulici. Tu bylo ještě hůř než včera. Chtěl-li jsi někam dojít, musel jsi se odevzdati proudu a ten tě zanesl v tu stranu, kam jsi zamířil. Šli jsme na Velehrad v klerikách, že jsme nevěděli, kde bychom se tam převlekli a rochety jsme si nesli s sebou. Nyní arcif kleriky nám překážely a jen s velkým namáháním postupovali jsme v nich mezi lidem.

Slyšel jsem, že je tu také proslulý český spisovatel p. Josef Ehrenberger a chtěje ho poznati, umínil jsem si, že ho vyhledám. Právilo se, že byl u pivováru, pustil jsem se tedy za ním, nenaleznuv ho odvážil jsem se na cestu zpáteční k ho spodě p. Hübnera a když tam také nebyl, odebral jsem se ještě dál a sice k domku, kde bydlel. Marná práce, ani tu jsem ho nezastihl a maje všeho hledání dost a nemoha si nikde přisednouti, že všude bylo plno, jak by nabil, vrátil jsem se k zámku a odtud jsem se dal na silnici k Huštinovicům.

Všickni společníci se mi zatím byli ztratili až na milého G. a s tím jsme po ostatních se ohlíželi. Pořád něco nového a zvláštního se nám ukazovalo a nás poutalo. Nejvíce ovšem nás vábili lidé. Nemohli jsme se dost vynadiviti jejich krojům. Zajímali nás široký klobouk tak dobře jako kulatý a špicatý; kabát dlouhý jako krátký živůtek; halena jako plášť neb kožich. Spodky červené z kůže, modré ze

sukna a bílé z plátna stejně se nám líbily. Boty jsme viděli delší a kratší s třapci a bez třapců. Také čizmy a střevíce se tu nalezaly. I ženské vězely v botách a ostatní oblek jejich nám byl též neobvyčejný. Povídali jsme si, že, kdyby některá přišla k nám, hejna dívků by přilákala. Krátké a úzké jejich sukně kryly z předu dlouhými tkalouny stahnuté zástěry. Chtěl bych jednu z nich postavit vedle našich slečinek a nesličenek v krinolinách, abych spatřil tu zdá se mi směšnou protivu. Šátek na hlavě činil po stranách silný hrbol a nemohl jsem pochopiti, jak si ho uvázaly. Límec okolo krku byl do samých maličkých záhybů složen a u mnohých tak velký, že až bradu zahrnoval. Rukávy od košil měly silně vypuchlé a na kraji pěkně vyšité. Mužští libují si v takových. Viděli jsme mnohé bez kabátů v červených i modrých vyšíváných kalhotách, v kratičkých rozličně zalemovaných a ozdobených vestách, mezi nimiž a kalhotami košile za celou dlaň a šir vyčuhovaly a v kloboucích jen maličko zahnutých a barevnou stužkou otočených, nad níž vypínalo se péro vysoké uprostřed strojených kyttek. Sátků na krku neměli všickni, u mnohých límec od košile pestře protkaný zastupoval šátek a po prsou se jim táhla pentle červená zrovna jako dívčinám, jenž jim kráčely po boku. Ty byly v kordulkách strakatých, na hlavách měly šátky jen jako položené, pod něž na učené vlasy lzelo hleděti. Boty jejich rozeznávaly se od bot mužských tím, že z nich nevisely třapce červené. Hanáci u bot nosí třapce až k zemi dosahující. Klobouky jejich široké červenými mašlemi jsou okrášleny. Kabáty modré, černé, bílé mají rozličné obroubené dírký, vesty knoflíčky, pláště límce. Slováci neradi svých bílých halen nechávají doma, vyšlapovali si v nich i útlí mladíci a výborně jim slušel kulatý klobouček na hlavě. Ovšem nám bylo divno, že v tom parnu nescházelo ani kožichů, však patřily k celku, a dle nynějších mod vyšňoření měšťáci rozmanitost arcí také rozmnožili.

Jednotlivá oddělení poutníků honosila se vlastními sbory hudebními. Ti hudebníci, co se od lidu nelišili krojem, jsouce z něho a sloužice mu pro čest a chválu Boží, více se mi líbili než za peníze najatí poměštělí šumaři. Nevím, jestli na Moravě učitelové s mládeží hudbu mnoho pěstují. U nás v Čechách stává se to nyní pořádku. Je toho věru škoda. Míváme časté průvody a abychom je oslavili, najímáme hu-

debníky, jenž nám marše a třebas i polky a kvapíky hrávají. Bylo by lépe, kdyby z lidu mnozí v hudbě byli vycvičení a sami si mohli hráti provázejíce zpěvy nábožné. Národ náš se jmenuje hudby milovný. Jindy znalo se v ní v každé vesnici několik. Myslím, že by to pánům učitelům sloužilo ke cti a připravilo nejednu radost, kdyby tomu zas tak bylo a oni vychovali si hudebníky nikoliv pro hospodu, nýbrž pro kostel a svaté obřady a soukromné vyrazení.

V Huštinovicích prý si učitel sám vycvičil mladé hudebníky, jež jsme včera byli slyšeli.

Nepamatuji se, jestli bych ve Velehradě poutníky byl viděl se svatými obrazy a sochami z daleka přinešenými. U nás leckdes v tom ohledu snad příliš mnoho se děje. A konají se při tom všelijaké malichernosti, jenž k pobožnosti zajisté nepřispívají. Svatá socha musí jíti podle taktu, pozdravuje jiné svaté kloníc se před nimi, často nedůstojně jest ozdobena. Arciť třeba hleděti na ni okem lidí, ale také pravda, že ještě v lidu mnoho jest tak nevzdělaných, že jí skutečně vzdávají účtu a připisují moc, jakáž jen Bohu patří a tedy příležitost k poblouzení zde nalezají. A kdo dobře jest poučen a dle pravdy o počtě svatých rozeznává a soudí, snad tak mnohých a častých pomůcek k povzbuzení svému nepotřebuje.

Než jsme vyšli za Velehrad, bylo nám jíti okolo sklepa, kde od včerejška nám známý žid svůj ležák prodával. Můj přítel G. měl takovou žizeň, že se ještě jednou na něj odvážil a já vida, že tam není tak plno jako jinde, šel jsem s ním, ale nalíti jsem si již nedal. Mohli jsme si aspoň drobet poseděti a zatím se dostavili jiní naši společníci.

Bylo nám líto, že jsme na Velehradě tak málo byli viděli. Ani kostel nebylo možná dobře si prohlídnouti. Kaple Cyrillská byla zavřena a nikdo se tam nedostal. Kdo si chtěl koupiti některou památku, sotva se protlačil ke krámům. Abych se ještě jednou vrátil, neměl jsem prázdné chutě, ba za žádnou odměnu bych to nebyl učinil, jsa příliš ztrmácen a umdlen. Ještě jsem toho dne nebyl nic pojedl a věda, že na nás v Huštinovicích čeká oběd, toužil jsem rozloučiti se s Velehradem a upřímní druží vydali se na cestu se mnou. Prach a horko nás brzy unavily, museli jsme zase odpočívati a tu dohonili nás ostatní.

Byly tři hodiny, když jsme dorazili k drahé dědině a každý si snadno pomyslí,

jak nám chutnaly připravené pokrmy. Měli jsme mimo polívku hovězí maso, telecí pečení, holoubata a husu, již však nikdo nechtěl. Za všecko platila osoba 55 krejcarů, včera za večeři počítalo se nám po 16 kr. a za nocleh v hostinci přišlo na jednoho 30 kr. Tak lacině jsme arcit nebyli živi nikde jinde a že nám pan hostinský při vši jiné práci sloužil, jako bychom byli milí jeho přátelé a známí, za to mu ještě z daleka vzdávám díky. Pochází z Čech, myslím z Vodňan, byl k nám velmi laskavý a ochotný a když jsme dům jeho opouštěli, szel jako my. Ženatý syn je již ryzý Moravan; celá rodina se nám líbila.

Po obědě zapisovali jsme se do památní knihy, již rodišti svému byl založil frater Erasmus a později jsme se šli koupat do řeky Moravy skrze blízký les tekoucí. Jak to bylo příjemno, nelze ani vysloviti; voda smyla s nás prach a po velkém parnu nás ochladila.

Jda nazpátek vesnicí zastavil jsem se u jednoho souseda, jenž byl před domem se ženou, a ten mne uvedl do své světnice. Měli tam uklizeno a čisto, povídali jsme si, jak je to u nich a jak u nás a já díval se na nový kříž a mnohé obrazy na stěně. Jejich velká kamna se mi nelíbila, ačkoliv byla ve velmi dobrém stavu. Pravitel jsem, že žerou dříví a hospodyně odpověděla, že u nich již také zřizují si plotny a sporišfata. Pobavil jsem se i s jejich malou holčičkou a dal jsem jí na památku obrázek řka, aby poslouchala a naučila se znáti, ctíti a následovati Božského Spasitele, Jež na kříži ustavičně zde má před očima. Otec a matka očekávali od ní to samé, vyslovující mnoho pravd a zásad křesťanských. Žehnali jsme si upřímně, rozházejíce se. Vyprovdili mne zase až před dům a utlá dívčina s nimi.

Huštinovice, není prý tomu dávno, vyhořely, proto je celá ves jako nová a každé stavení bylo obíleno. Podobá se tuze jedno druhému. Vchod činí malý výklenek na způsob kapličky, někde obarvený, dále jsou dvě neb tři okna a pak vrata a kde na druhé straně něco bylo přistaveno, měl jsem to za byt pro výminkáře. Světnice jejich nejsou velké, ti, co po domech spali, pověděli nám, že všude panovala velká čistota. Domy se táhnou po dvou stranách, uprostřed je náves a na ní malý nový kostelík. Seděli před ním, když jsme šli okolo, v lavicích ze školy od rána tu stojících malí chlapci, jenž bezpochyby měli radost, že se jejich lavice vystěhovaly a zkoušeli, jak se v nich venku sedí. Vypítávali jsme se jich na všelicos, a oni odpovídali nám neohroženě, a když jsme se divili, že jeden

z nich není oblečen jako druzí, řekli, že sem přišel z ciziny.

Dvě věci, myslím, že v té krajině málo kupují. Jsou to šandy a letní čepice. Šandy zastupuje u mnohých opasek a čepici klobouk, jenž je věru slušnější.

V hospodě hráli občané na dvoře kuželky, když jsme se tam navrátili a my si také přisadili. Házely se krejčary vedle prkna do písku a šlapalo se po nich, jakoby o ně nikdo nestál. Na otázku, jak se hraje, pravilo se mi: „Kdo víc, panáčku.“

„Od rohu?“

„Není třeba od rohu, jen do toho.“

Házeli jsme tedy do toho, ponejprv se to nepodařilo a po druhé já v skutku vyhrál. Nevzal jsem však peněz, museli o ně házetí nyní sami a pak si je, komu připadly, vybral z písku. (Pokračování.)

D o p i s y.

Z Hněvčevsi u Hořic, 19. listopadu 1863.

[Zprávy z místa a okolí.]

Téměř každé číslo našeho Blahověsta přináší zprávy o vystavění, opravách a ozdobování chrámů Božích aneb jiných posvátných pomníků víry katolické, jsou pak ty zprávy nad míru potěšitelné zjevy našich dnů, jsou velebné písmo, z něhož každý může se přesvědčiti o bohatosti té jistiny, jenž slove *víra a láska*! Budiž mi dovoleno ke cti a chvále Boží i podnikatelů a dárců zvěstovati podobné věci z okolí našeho.

1. *Oprava a ozdoba chrámu Páně v Cerekvici.* V kostele tomto, jenž jest zámek, a co filiálka k faře Hněvčevské přísluší, sřítíl se r. 1849 strop, rozsáhla to klenba, kryjící celý kostel, krásnou rotundu představující. Pro neblahé poměry tehdejší zůstal ten krásný stánek Boží spustlý až do r. 1858. Tohoroku slitoval a ujal se toho sbořeníště šlechtný p. patron, uroz. pán Eugen rytíř z Kleebornů. Na místo klenutí dán jest tak zvaný zrcadlový strop, (totiž plocha jako v rámu položená), jakož i oprava zdí, jich obílení vně i zevnitř a oprava oken během toho roku se stala. R. 1859 povolání jsou p. Šfasenka pozlavač a několik truhlářů z Prahy k opravě a ozdobě vnitřní. Nebyla to malá práce; neboť sesutým klenutím kazatelna a hlavní oltář byly jsou zdrceny, postranní dva oltáře porouchány; z lavic jen jediná zůstala celá. A jaká to nyní krása! Oltáře, kazatelna, varhany, oratorium, zábradlí a cožkoli v kostele ode dřeva se nachází, nese příjemnou barvu světlého dubu, hojně ozdoby stkvějí se zlatem, sochy mají barvu jako něco málo přižloutlého kamene. Jako všechno, obnoven jest i milostný obraz Zvěsto-

vání Panny Marie na hlavním oltáři. Všecko se dělo podle přání a rozkazu samého p. patrona. Vzácný jeho vkus, jasný náhled, určitý rozkaz, bedlivost a vytrvalost při dohlídce vyvedly tu dílo krásné. Všecken náklad po oba roky, mnoho tisícův obnášející vedl pan patron ze svého. Na památku a to zajisté dobře zaslouženou položil pod kruchtou Hněvčevský farář následující letočet: „Has aLMae VirgInIs aeDes e rVIna erlGI ornarlqVe CVravIt praenobILIS EVgenIVS AntonIVs Ios. eqVes de KLeeborn.“ Křížová cesta jest dar zbožné paní Barbory Girtlerové z Kleebornů a práce našeho mistra Helicha. — Velebnou ozdobou tohoto kostela jest mohutný kříž s tělem ukřižovaného Pána Ježíše. Krásnějších křížů asi málo bude k nalezení. Kříž ten a též veliká socha Panny Marie s Ježíškem, nyní z darů dobrodinců cele ozlacená pak socha sy. Brunona pochází prý z někdejšího kláštera Kartusianského z Valdic (blíž Jičina) — od vévody Albrechta z Valdsteinů založeného a nyní ve státní vězení proměněného. Roku následujícího daroval p. patron do téhož kostela velikou cinovou lampu pro věčné světlo, stříbrné mešní konvičky i s talířem a takovýtéž kropáč.

2. *Věžní hodiny v Hoříněvsi, a sochy v Milovicích.* Dne 15. září 1861 na den Narození Panny Marie byly dány v Hoříněvsi hodiny na věž, neunaveným přičiněním tamějšího M. dra. p. Jana Jedličky nákladem 500 zl. pořízené, a téhož dne byly posvěceny sochy Nejsv. Trojice a Královny nebeské, obě nákladem odovdělé majitelkyně hospody v Milovicích (u Hořic) u jejího příbytku postavené.

3. *Svěcení školy v Cerekvici.* Den sv. Polykarpa (26. ledna) 1862 památným zůstane občanům Cerekvickým. Bylat v ten den u přítomnosti mnoha kněží a tehdejšího vrchního okresu Hořického, pak pana rytíře Eugena z Kleebornů od vys. důst. p. vikáře Josefa Ledna, děkana Hořického církevně požeňná nová škola, stojící vedle chrámu jako dcera vedle matky. Zakladatel její jest šlechtyn pan Štěpán Langer, nyní měšťan Pražský, majitel domu na Spálené ulici a statku Bělé u Něm. Brodu. V Cerekvici, kdež se před 86 lety narodil, zůstavil krásnou památku. K tomu cíli věnoval dům v Cerekvici se zahradou a šesti korci pole, onen co stavební místo, tyto ku prospěchu učitele, zavázal obec, aby z obecních pozemků též dva korce pole k bezplatnému užívání pro učitele věnovala, pojistil jemu 150 zl. na stř. co roční příjem na svém statku Bělé; ku stavbě, již obstarati měla obec, velmi mnoho při-

spěl, školu učinil údem Dědictví Maličkých. Před svěcením doručen faráři Hněvčevskému list toho osahu, že uroz. pan Eugen rytíř z Kleebornů 200 zl. r. č. daruje, aby z té jistiny každoročně dne 18. listopadu (sv. Eugena) pilný a mravný žáček té školy nově byl ošacen.* Když ta zpráva pana fundatora došla, projevil se ten štědrý pán, že svým časem ke škole určí 1000 zl., aby z úroků každoročně mohlo 40 zl. věnováno býti na udržování školní budovy v dobrém stavu a 10 zl. na odměny pro pilné žáky. A tak chudá Cerekvice z křesťanské štedrosti a lásky k bližnímu má krásnou školu, učitelé důchod slušný pojištěni a občané placeni školného na vždy jsou sprostěni. Bůh račiž našim dítkám mnoho takových dobrodinců milostivě vzbuditi, jakých seslal Nekoři a Cerekvici. Nebude snad od místa, povímli, že týž p. Štěpán Langer postavil co patron krásnou školu též v Bělé u Něm. Brodu; že mnoho mší sv. založil v Cerekvickém kostele, že vystavěl hrobku na hřbitově Cerekvickém pro sebe a čtyry již v Pánu odpočívající bratry své s veřejnou, pěknou kaplí patrona svého, sv. prvomučenníka Štěpána se základním kapitálem 200 zl., že bratr jeho, v Pánu zesnulý p. František Langer postavil na témž hřbitově krásný kamenný kříž, že položil 500 zl. na stř. na udržování hřbitovní zdi v dobrém stavu, od něho a jeho p. bratra Štěpána vystavěné, že fundatistu založil, aby za jeho duši denně mši sv. sloužil v Cerekvickém kostele; že daroval tomu kostelu pěkný zvon, že učinil nadací, aby při výroční zádušní mši sv. za něho (28. květ.) bylo rozdáno chudým 24 zl. na stř.; a mimo to že učinil fundaci, z které čtyři chudí Cerekvičtí, každý ročně 24 zl. r. č. dostává. Komu-by se tu neozývalo v srdci slovo Písma: „Chvalmež muže slavné!“

4. *Svěcení nového kříže u Cerekvice.* Lonského roku v neděli 9. po sv. Duchu (10. srpna) o půl čtvrté h. odpoled. hnul se valný zástup z kostela Cerekvického a toutéž chvílí z kostela Hněvčevského při zbožném zpěvu k novému krásnému kříži od pana rytíře Kleeborna mezi Cerekvici a Benátkami a Hoříněvsi postavenému, jenž toho dne církevním obřadem byl požehnán. Nad krásným údolím rozkládá ten sv. kříž, — celý ozlacený — ramena svá a co hvězda útěchy daleko svítí. Na zadní straně podstavku nalezá se nápis: „Ad majorem Dei gloriam e voto exiit Eugenius eques de Kleeborn.“ Po stranách sazeny jsou tru-

*) Když jsem tyto zprávy sepisoval (bylo to právě na den sv. Eugena 1863), byla mně od téhož pana rytíře doručena stovka na ošacení chudých a pilných žáků školy Hněvčevské a Cerekvické.

chlojasany, a kdežby také ty stromy v širém světě měly příhodnějšího místa, nežli u Ježíše umírajícího! Druhdy býval na tom místě povalený podstavek někdejšího kříže, a říkalo se tomu místu: „u zlamaného kříže;“ nyní každý s radostí jmenuje to místo významným slovem: „u zlatého kříže.“ Ctěná máti jmenovaného pána rodem Gussnerova, šlechtička z Commorna, postavila blíž Cerekvice podobný krásný kříž, a zbožná paní bába sochu sv. Jana Nep. Podobné sochy od těchže ctihodných paní postaveny jsou též v Kunčicích u Nechánic.

5. *Śvěcení sochy Panny Marie v Hněvčevsi.* Tutéž neděli (9. po sv. Duchu) bylo při ranních službách Božích ve farním kostele v Hněvčevsi a též po poutním kázání pod širým nebem při kapli sv. Vavřince na Lisici blíž Cerekvice ohlášeno, že, dá-li Pán Bůh, příští pátek o slavnosti Na nebe vzetí Panny Marie o 4. hodině odpolední, bude svěcena v Hněvčevsi socha Nepoškvrněné Panny Marie. Byla to novina nemálo překvapující, ješto jenom ti o tom věděli, jenž v sobotu na večer o přívaz té sochy byli požádáni. Ze sochy ani toho nejmenšího tu ještě nebylo, ano ani kámen do základu nebyl ještě přivezen. A hle, ve čtvrtek ráno již tu stála krásná socha 18 stop vysoká na místě dříve hrbovatém, nyní rukou Hněvčevských občanů pěkně urovnaném. Na štíhlém podstavci stojí milostná Panna obrácena jsouc k hlavnímu oltáři kostela, ruce jako prosebné ku Kristu Ježíši spínajíc a na hlavě Její koruna dvánácti hvězd. Doba svěcení byla velice dojmavá. Sešlo se přes sedmdesáté družic, vesměs v obleku bílém a s věnci na hlavách. Lidstva bylo náramné množství, a mnohé oko zavlhlo, když řečník k zbožné úctě sv. Panny vybízel, a když sebe i veškerou farnost v její mocnou ochranu poroučel. Slavným: „Te Deum laudamus“ v chrámě ukončila se přeradostná slavnost. Na památku vyzdvižení sochy jest na podvaze sochy nápis: „Matko Páně bVDIž oChraníteLkyně této obCe po Všecken Čas.“ Sochu tuto postavily dvě osoby, jichž jména uveřejniti není dovoleno.

6. *Śvěcení soch na Chloumku blíž Hořic.* Na den sv. Václava (1862) byly posvěceny dvě krásné sochy, sv. Václava totiž a sv. kříž v Chloumku, patřícím ku farní správě v Jerčicích. Byly vzdělány nákladem občanů, a bude to jistě příčinou pochvaly, díme-li, že jest Chloumek obec nebohatá, mající toliko 20 čísel.

7. Konečně musím se zmíniti o opravě a ozdobě chrámu Páně v Hořicích, což se stalo r. 1859. Až do konce r. 1858. bylo

věru smutno pohlednouti na sešlost té krásné budovy. Avšak již dne 10. října 1859 byl obnovený kostel vys. důst. p. Antonínem Kuklou, kanovníkem Kralohradeckým nově požehnan. Teprv o nešporách toho dne mohl jem býti přítomen. Jak jsem užasl, shledna s vysoké kruchty celý chrám jako nevěstu důstojně přistrojenou ženichu nebeskému; druhdy tak zasmušilá tvář chrámu jak se vyjasnila, budíc bohatou svou ozdobou živou radost! Chrám byl plničký, hlava na hlavě, sláva veliká. Posléz šli mladencové a družice, alespoň sto párů počtem, okolo oltáře a kladl každý a každá půlliberní voskovici co obět na oltář. Plešání nemělo konce! — Po roce zavěšena nová veliká křížová cesta v zlatých rámech. Malba jest mistrná práce našeho chvalně známého akad. malíře Petra Meixnera, Hořičana. Způsobil si touto malbou trvalý pomník v rodišti svém. Od toho času šly opravy a ozdoby dál a dále ku předu. Na nic nebylo zapomenuto. Posléze, as před měsícem viděl jsem upravovati hodiny v presbyterium, u nichž se nalezá vhodný nápis: „Bdětež tedy, neb nevíte dne ani hodiny.“ (Mat. 25, 13.) — O veškerém nákladu nejlépe budou svědčiti cifry. Vynaloženo: a) Na hlavní oltář a kazatelnu 1189 zl. 87 kr. b) Na oltář sv. Anny 619 zl. 62 kr. c) Sv. Antonína Pad. a sv. Aloisia 191 zl. 97 kr. d) Na oltář Matky Boží Karmelské 331 zl. 36 kr. e) Sv. panny Barbory a sv. Filumény 207 zl. 50 kr. f) Na oltář sv. kříže 285 zl. 10 kr. g) Sv. Jana Nepomuckého 127 zl. 16 kr. h) Na nový Boží hrob 110 zl. 53 kr. i) Na obnovu sakristie 223 zl. 21 kr. k) Na ostatní opravu a okrasu uvnitř chrámu s novou křížovou cestou 1922 zl. 64 kr. Letos: Na nový obraz ss. slovanských apoštolů 10 zl.; na zpovědníci v sakristii 12 zl.; na hodiny v presbyterium 15 zl. Uhrnem 5245 zl. 96 kr.

V tuto sumu není věčeno, co od jednotlivých dobrodinců obstaráno a zapláceno jako n. p. dvě krásné veliké lampy, množství pěkných ženských prací na oltáře atd. A kdo ten veliký náklad vedl, kdo ho sháněl? „Víra a láska!“ — Velebné duchovenstvo, totiž bisk. vikář a děkan p. Josef Leden a ctihodní páni kaplani Jos. Marčík a Alois Effenberger přední při tom mají zásluhu; od nich vyšel podnět k obnově chrámu, což mnohou snahou a obětí peněžitou podporovali; že pak toto podniknutí se zdařilo, toť zásluhou jest vp. Effenbergra; on se nejvíce vynasnažil, zkoušeje všeho, což svatá horlivost ukazuje a láska vnuká; on se na sbírání darů po kolatuře vydal, mnohdykrátě celý den ničeho nejeda, on nejvíce dopisoval, on sháněl, pracoval, ne-

umdlél; až mu dal Bůh dočekať se té radosti, že snahy jeho daleko nad jeho pomyslení jsou korunovány.*) Po takovém díle kněžstvo, přifaření, všickni dobrodincové a účastníci po věk svůj z hloubi duše mohou a budou volati: „Tebe Boha chválime!“ J. Just.

Z Kutné Hory 29. listopadu 1863.

[Instalace faráře v Nových Dvorch.]

Farní instalace není v církevním životě nic neobyčejného; nebo každý duch. správce byv od patrona na faru presentován, musí od biskupa ku konání úřadu svého býti oprávněn či investován, pak v chrám uveden a osadníkům představen čili instalován, což ve všech končinách kat. světa dosti často se stává zvlášť v menších osadách s chudým obročím farním — povýšením faráře na beneficium větší — se instalace po nemnohých letech opakovává. Než osada Novodvorská (v kraji Čáslavském) jakkoli nemá fary bohaté, nekonala slavnost instalační skorem 40 let, po kterýžto čas byl tu farářem, později děkanem, vikářem a školním dozorcem okresu Kutnohorského veledůstojný pan *Fr. Kruch*, jenž stáde mu svěřeného nikdy neopustil, ač se mu nejednou výnosnější fary po právu nabízely. Teprv když se starav se, těžce ochuravěl, nejprve vikar. a školdoz. úřadu se vzdal pak i faru v ruce duch. představenstva a milostivého patrona složil. Dán na výslužbu předce z osady, ba ani z fary neodešel; nebo po něm stal se farářem vp. *Fr. Hanuš*, poslední jeho kaplan, kterýž jej po 10 let jak v duch. správě tak i ve škole upřímně a horlivě zastupoval.***) Po odstoupení pana děkana, vp. *Hanuš*, stav se administrátorem a ředitelem hlavní školy byl od vysoce uroz. patrona *Jindřicha Chotka hraběte z Chotkova a z Vojnína* na faru Novodvorskou presentován a od nejdůst. p. biskupa Kralohradeckého dne 6. listopadu t. r. potvrzen.

Dne 22. t. m. na sv. Cecilii, poslední neděli svatodušní slavena instalace způsobem velmi důstojným. Ráno v 9 hodin přijel do N. Dvorů při hlučné střelbě z hmoždírů mladý pan hrabě *Chotek*, jehož P. Hanuš v náboženství cvičil i zavítal s hrab. úřednictvem do fary. Když veled. vikár Kutnohorský p. *Jos. Peřina* k slavnosti se dostavil, šlo se průvodem řadami školních dětí, družek čistě oděných a mnohých osadníků rozžhaté svíce držících,

do chrámu sv. Anny*) kde nový farář žádal před tváří svých osadníků veledůst. pana vikáře, místo biskupa tu zastupujícího, aby jej dle cír. řádu v úřad farní uvedl. Pan vikár kázal, aby se četly příslušné listiny, načež mladý pan hrabě sám četl dekret či list (český), jímžto jeho pan otec co patron faru podal, a jeden z přítomných asistujících kněží četl biskupskou jurisdikci (oprávnění). Pak instalující stříd- ník vykonal předepsané modlitby a ode- vzdal novému faráři kostelní klíče na znamení pravomocnosti nejen nad chrámem hmotným, nýbrž i duchovním; jenž jsou duše svěřených mu osadníků. Po té četl se pastýřský list, jímžto biskup faráři i osadníkům všecky povinnosti nasrdce klade a obě strany k věrnému jich plnění důtklivě napomíná. Konečně i veled. pan vikár sám vzbuzoval srdečnými slovy fa- ráře, aby horlivě pokračoval v díle slo- vutného předchůdce a snažně pracoval o spasení duší jemu svěřených, osadníků pak, aby i dále měli k němu úctu, důvěru a lásku. — Když odzpíváno „Veni sancte!“ konal nový pan farář slavnou mši svatou. Po mši sv. zapěno „Te Deum!“ a uděleno požeňání s nejsv. Svátostí, načež kněžstvo, p. hrabě i lid sprovodili nového faráře do fary, kde ho čekalo milé překvapení.***) Před farním příbytkem jako vykouzlena stála brána, jižto dříve nebylo. Byl to lomený oblouk z chvojí s pěknými okra- samí a nad ním zlatý nápis: *Zdráv buď pastýř náš!* Oslavu tuto připravila svému novému pastýři městská rada také co čest- němu měšťanu a výboru města, o něž si nemalé zásluhy dobyl. Jeho péči a sna- hou dály se po veskeré vlasti naší sbírky, když před dvěma lety velká část města vyhořela, jimiž velmi uleveno bídě občanů. K jeho tuším přimluvě daroval pan hrabě *Chotek* milostivě každému pohořelému dom- káři celou řadou na náměstí po znameni- telní kuse zahrady. Jeho spolupříčiněním vystavěna nová pěkná radnice a ozdobena městským znakem (darem pana hraběte), kdežto zřízena městská beseda a čítárna. Jeho horlivostí hlavní škola utěšeně zkvětá, již — jako veledůst. předchůdce za mlad- ších let — všecky své síly bětuje nejen co katecheta, nýbrž i co učitel nejvyšší třídy; proto ačkoli na blízku více hlavních škol stává, jmenovitě v Čáslavi, v Kutné Hoře,

*) V městě jest i kostel sv. Martina a na hřbitově chrám sv. kříže s hraběcí hrobkou a v zámku na Huse kaple.

**) Fara je v bývalém klášteře Dominikánském v zvláštním oddělení. Dole mimo zákovny přebývá školník a kostelník; nahore pak duchovenstvo a učitelové.

*) Snad mi to ten dobrosrdečný kněz odpustí, že jsem mu veřejně pověděl pravdu.

**) Na hlavní škole Novodvorské je farář ředitelem i učitelem a kooperator (kaplan) katechetou.

v Kolině, a v Přelouči, nicméně škola Novodvorská zachovává dobrou pověst svou a nejen od domácích, nýbrž i od cizích žáků četně se navštěvuje. Nabývají tu dítky nejen dobré přípravy jak pro školy latinské a reálné tak i pro život vůbec.*) Za to jsou občané Novodvorští jemu zvláště co učitel a řediteli školy, kde sami vzdělání nabyli, velmi vděční, jichžto city staříčky a vážný pan představený města u brány slavnostní vřele vyjádřil; po něm pak jedna žákyně ve jmenu svých učitelův a spolužáků vroucí přání přednesla. — Posléz když se v příbytku dokonaly modlitby, iskládali také pan hrabě, úřednictvo i kněžstvo novému faráři své upřímné blahopřání, a veledůst. pan vikář žádal patrona, pp. úředníků a představených obcí, aby p. faráře v jeho snahách pastýřských laskavě podporovali. Při hostině byl také mladý pan hrabě přítomen, jehož vznešenému otci s celou hraběcí rodinou pronesen první připítek, co milostivému patronu a šlechtici, který národ náš a řeč jeho upřímně miluje a lidu mnohá dobrodíní prokazuje, při zvuku trub a kotlů hluchně mu provoláno Sláva! — Hostina skončila se přednesením polohumoristické básně, v nížto p. F. K. význam slavnosti jako kopulaci s farou vtipně vyličil, zásluhy šlechtetného patrona i odstupujícího vážného kmeta dojemně oslavoval a ve jmenu nových beneficiata, k zábavě všech přítomných hostů, se všemi kaplany žertovně se loučil. — Tak slavnost instalační, jakož se důstojně ráno v kostele vedla, tak příjemně a vesele k večeru se dokonala. Myslím, že se jednalo dle slov sv. Pavla řkoucího: „Všecko slušné a podle řádu ať se děje.“ (I. Kor. 14, 40.) „Radujte se v Pánu vždycky.“ (Fil. 4, 4.)

Na konci vyslovím některá *přání*: Prál bych všem osadám kat., aby jako N. Dvory jen po mnohých letech slavily instalace svých pastýřů, což by bylo farám i farníkům k nemalému prospěchu. — Prál bych všem osadníkům, aby jim patronové podávali na fary takových duchovních, jako kdyby sami spolu volili. — Prál bych všem patronům, aby jim na uprázdňené fary navrhování byli takoví kandidáti, z nichžby bez dlouhého rozmyšlení s dobrým svědomím vždy prvního voliti mohli. Prál bych

všemu duchovenstvu tak šlechtetné a spravedlivé patrony, jako je patron fary Novodvorské, aby nemuseli nikdy stýskati, že byli neprávě pominuti. Prál bych, aby nikomu svědomí nevyčítalo, že se stala krivda staršímu bratru. Prál bych, aby se v brzce srovnaly poměry patronátní, tak aby se dala v Církvi povšechna spravedlnost; proto prál bych Církvi ku zdaru, aby mezi kaplany a faráři nebylo tak mnoho opáčených u věku rozdílů; aby každý kaplan v plném mužném věku stal se farářem, a ne teprv když ho šediny kryjí a síly opouštějí. Prál bych všem kaplanům, aby nesouce břímě dne i horka ve vzájemné lásce bratrské docházeli občerstvení a posily, jako bývalý kaplan Novodvorský; zvláště pak, aby je Bůh chránil od výslužby kaplanské. — Prál bych všem pp. farářům, aby podobně jako veled. pan děkan Novodvorský kde své síly tělesné i duševní obětovali, tam i poslední života dny ctění a milování ode všech v pokoji trávití mohli. — Prál bych konečně milému národu našemu mnohých, ano všemřes takových kněží, kteří by co věrní synové horlivě pracovali o duchovním jeho vzdělání ku rozkvětu Církve i ku blahu vlasti, vše ke cti a chvále Boží.

J. B. P.

Ze Spáleného Poříčí dne 1. prosince 1863.

[O patronátu metrop. kapitoly.]

Za těchto dob mnoho se píše ve veřejných listech o poměrech patronátních, avšak hledí se při tom jednostranně jen k obsazování far, a vynášejí se běžné vady a nedostatky na světlo; — na jiné stránky nynějších patronátů Církvi vůbec prospěšné, se ohled nebere. Kdybychom odejmuli nynějším patronům právo dosazování na benefícia, a s tím i povinnosti, které patronové k církevním účelům vykonávají, tím bychom církevním poměrům našim více ublížili než prospěli. Co nynější patronové, jsouce majitelové velkých statků, k církevním potřebám přispívají, jest dle zkušenosti zajisté znamenité; — a byť i velikost příspěvku prospěch církevní nečinila, v tom již jest výhoda veliká, když šlechta i zámožné vyšší třídy nestojí v hmotném poměru mimo Církev. — Kněží na venku v duchovní správě pracující, nabyli té zkušenosti, že vyvazeni dávce naturalních, vyjímaje decimas decimatas, kdežto duchovní pastýř své živobyti již z rukou svých osadníků nepřijímá, duchu náboženskému a křesťanské vzájemnosti hrubě neprospívá, odlučujíc v životních potřebách pastýře od oveček. Takový následek mělo by rovněž naprosté zrušení patronátů, ano mnohem citlivější a škodlivější. Jak veliký jest ma-

*) Také šlechtetný patron pan hrabě Chotek má snáznou o školu tu péti, nebo nejen že učitelům podle možnosti přispívá, nýbrž i každoročně mnoho chudých žákův odívá. Též i hraběcí úředníci, pan ředitel Langhans a pan účetní Knobloch se horlivě školy ujímají. Pan K. spolu školní dohlizitel daroval již n. p. v loni velkou zeměkouli od Felkla a větší sbírku přírodnin od Fryče.

terialní prospěch z nynějších patronátů, viděti jest z příkladů, které jsou na snadě. Na panstvích metrop. kapitoly Pražské vynaložilo se v posledním půlstoletí na stavby kostelů, far a škol *tolik*, že by takový náklad dotýčné obce nikdy postihnouti nemohly. Není na všech těch panstvích kostela, fary a školy, ježtoby v tom čase nebyly buď znova vystavěny, neb znamenitě opraveny. Nově stavěny jsou dva kostely v Pozdní totiž a v Hradci, — dvě fary, totiž v Teňovicích a v Pozdní, třetí se začíná právě stavět v Mešně, — troje hospodářská stavení, a sice v Spáleném Poříčí, v Netvořicích a v Pozdní, — čtyry školy totiž v Mitrovicích, v Teňovicích, v Újezdě a v Mešně, — v Netvořicích přistaveno hořejší poschodí. Takového stavby, a jiné rozsáhlé opravy, jmenovitě vesměs nové krytby stavení buď sešlých buď pohořelých, jako v Poříčí a v Netvořicích, vyžadovaly náklad znamenitý okolo 100.000 zl. K tomu zajisté by zádušní jmění nebylo dostačilo, ba ani s pomocí obcí bez pomoci patronátních poměrů dostačiti nemohlo. Protož nechťjme nynější patronáty rušiti šmahem, majíť zajisté mnoho dobrého do sebe; smejme skvrny a vady, ale nevytlévejme koupele i s dítětem. Tuty dni poděluji se opět, jako každoročně, chudě školní ditky ve všech školách patronátu, kapitolního oděvem, v ceně pro každou školu 50 zl. z nadací vysoce důstojného pana probošta metropolitního chrámu Páně Mikoláše Tomka. Takovéhoť úkazy dobročinnosti neplynou již z poměrů patrimonialních, ale toliko z patronátních a jsou dobré.

V Přelouči dne 24. listopadu 1863.

[Obnova chrámu, slavnost svěcení.]

Člověku jen poněkud pořádnému se stýská, a úzko mu jest v příbytku lidském, jeví-li se ve všech koutech nelad a nečistota. Tím neliběji musí se to dotknouti citelného srdce, je-li podobně i v domě Božím. A protož díky Bohu, že ze všech stran katol. světa hlásají časopisy a jmenovitě z naší drahé vlasti zvěstuje nám, v každém téměř čísle náš „Blahověst“, kterak zde i onde se napravuje, co byl zavinil zvláště konec století předešlého a začátek nynějšího, kdež tak tuhý spánek nastal v životě církevním, že pro chrámy Páně nejenom nic se neobětovalo, ale ještě co bylo, zašlo a spustlo; a i když se něco učinilo, domnělou opravou se obyčejně více ještě pokazilo! Díky Bohu, že opět smýšlení křesťanské ukazuje se mezi jiným i tím, že v mnoha místech, kde toho třeba, stánky Boží vkusně se opravují a ozdobují, aby

se staly, pokud možná, slušnými a důstojnými příbytky Pána všech pánů! Potěšitelným důkazem v tomto směru probuzeného života církevního jest i farní chrám Páně v městě Přelouči, který až do nedávna v opravdu bídém nacházel se stavu. Oba nynější Přeloučští duchovní správcové, p. farář Josef Čana i p. kooperátor Frant. Mokříž, kteří již dříve na místech svých byli dokázali, že dobře rozumějí slovům žalmistovým: „Hospodine, miluji okrasu domu Tvého a místo obývání slávy Tvé“ (Ž. XXV. 8.), pamatovali i zde na pravdu tuto, a nalezše v obyvatelstvu zdejšího města k bohumilé té myšlence přichýlnost, všemožně ji hleděli uvesti v skutek. Požádali nejprv konservatora kraje Chrudimského, slavného architekta Frant. Schmoranze v Slatinanech, aby náš velmi vlhký kostel ohlédal, co a jak by mu sloužilo, a nákreš i rozpočet k opravě učinil; k čemuž on laskavě se propůjčil a radil, že nejprve nutno, aby farní a školní zahrádky ze všech stran kostel obklopující se vším stromovím byly odstraněny, aby prst i hlína na více střeviců zdi kostelní nad základy příkrývající byla odebrána, pak zdi aby vně i uvnitř byly oškrabány a poznovu nabozeny, jakož i krypty aby náležitě byly vyčištěny a dlažba opravena; — dále pak že žádoucnou, aby celému presbyterium původní jeho gotický ráz byl navrácen, a protož aby tu všech pět oken, která v předešlém věku byla zazděna, znova bylo prolámáno, do nich nové kamenné kružby a obruby vsazeny, žebra na klenutí očištěna a novými ozdobami okrášlena, celý hlavní oltář již na skrz schátralý i s obrazem spuchřelým odstraněn a novým gotickým nahrazen; — konečně pak že slušno, aby v chrámové lodi obrazy na stropě „al fresco“ malované byly vyčištěny a stěny všude stejným barevným nátěrem opatřeny. Moudrá tato rada se ovšem líbila. Co však více nadělalo starostí, byly peníze, ješto kostel náš, Bohu žel, jméním neoplývá, a patře k patronátu panství Pardubického, v nynějších od jinud známých změnách téměř ani neví, koho vlastně za patrona má; a p. Schmoranz vypočetl, že k opravě té zapotřebí bez mála 3000 zl. r. č. Než — ani tu nezoufáno. Nejdrive se zatlouklo na srdce nábožných věřících, a ejhle, i tu se vyplnilo slovo Páně: „Kdo tluče, bude mu otevřeno.“ (Luk. 11, 10.) Psalo se do ciziny zdejším rodákům, hlavně kněžím, jichž nyní dvanáct na vinici Páně pracuje, sbíralo se po osadě, ochotníci hráli divadlo a Čtenářský spolek dával besedu, vše ve prospěch chudého chrámu, a díky Bohu, sešlo se k 900 zl. r. č. Mi-

mo to rozdělily se přifařené obce o práce ruční, a posléze zpomenuť, že jest kostel náš „ecclesia matrix“ filiálního kostelíčka Seminského, jenž z nějakého jmění se těše co vděčná dcera nuzné matce v potřebách má přispěti, i žádáno o to, a skutečně značná částka povolena. Tak se stloukla většina; a s důvěrou, že i schodek nějak se doplatí, podniklo se dílo. Počalo se bourati a stavěti, p. Schmoranz dal nákresey gotických oken i s jejich okrasami a velkého oltáře, výtečný akademik p. Antonín Lhota z Prahy maloval na hlavní oltář obraz sv. Jakuba, umělec p. Kokeš ze Slatina podal práci kamenickou a řezbářskou, a chvalně známý p. Papáček z Chrudimi vyzlatil ozdoby oltární. Pořizeno i dvanáct krásných gotických svícňů z nového stříbra jakož i pontifikální sedadla, a zdejší šlechtné paní a dcery postaraly se o pěkná antipendia i jiné oltární prádlo a okrasy, tak že milo bylo pohlednouti na náš kostelík v poslední neděli po sv. Duchu, v kterouž byl obraz a vše ostatní, pokud toho ritus žádá, k účelům bohoslužebným zasvěcen. Za světitelů dožádaný vys. důst. p. kapitolní děkan Kralohradecký Jan Rais ochotně v sobotu dne 21. listopadu večer do města našeho zavítal, provázen jsa důst. pány Eduardem Fuchsem, sekretářem manželského soudu co obřadníkem a Václavem Janurou, farářem Novohradeckým co kazatelem. Kterak se vše ze slavnosti radovalo, souditi lze již z toho, že v sobotu večer bylo celé město skvěle osvětleno, a náměstí oživovala veselá hudba a hlučná z moždířů střelba; hudbou a střelbou i v neděli o 10. hod. ranní byl doprovázen slavný průvod beroucí se z farního domu a vítán hlaholem zvonů do chrámu Páně. Za křížem a praporem školní mládeže šla dlouhá řada bíle oděných děvčat, za nimi šli živnostenští spolkové se svými prapory, pak duchovenstvo, počtem 22, c. k. úřady s městskou radou, a konečně zástupy věřících. Kostel byl přeplněn, a také kolem kostela se lidem hemžilo. Nyní bylo předsevzato církevní svěcení, po němž dojemně zapěl zpěvácký spolek „Modlitbu Páně“ od Pařížka. Po té následovalo kázání, k němuž si obral svrchu jmenovaný kněz, jenž co kazatel daleko široko vážen jest, za text hlas všelikých modliteb církevních „Budiz jméno Páně pochváleno“ (Dan. 2, 20.); velebil Boha, že i v nynějších časech, kdežto se za hranicemi pracuje na záhubě Církve Kristovy, ba i u nás Ježíši Kristu Božství tiskem se upírá, a základ křesťanského náboženství se podývá, a mnohá vydání člověka tíží, že i v těchto smut-

ných a těžkých časech pravá křesťanská víra a láska opravuje a ozdobuje chrámy a okrašluje oltáře; ukázal pak, že pravý křesťan proto jest tak štědrý, poněvadž v chrámech čerpá pravdu, útěchu a spasení. Po kázání sloužil p. kapitolní děkan slavnou pontifikální mši sv., kterouž také kůr náš veden příčinlivým svým ředitelem p. Krittlem hudbou i zpěvem důstojně oslavil. Když pak chvalozpěvem sv. Ambrože služby Boží velebně byly ukončeny, pohyboval se průvod opět do fary. Večer připravil nám zpěvácký spolek pěveckou a deklamatorní zábavu, která též ku spokojenosti všech se zdařila. Druhý den pamatováno u nového oltáře slavným requiem též na zemřelé osadníky i zde pracovavší duchovní, kteréž konal nejstarší z přítomných rodáků kněží důst. p. Jan Adamec, děkan ze Sadske. — Celá oprava chrámu, jakož i slavnost tak se všestranně líbí, že nechťi zbožní osadníci přestati na tom, co již učiněno, alebrž zamýšlejí pokračovati v tom díle; a tu především radno, aby se pořídila nebesa nad velebnou Svátost k procesím a dalmatiky, aby se opravila na hřbitově poutní svatyně „Svaté Pole“ ve farní pak kostele aby byla postavena nová kazatelna a opraveny oba oltáře postranní, k čemuž ke všemu z plného srdce volám „Zdař Bůh!“ A. F.

Od Šumavy na den sv. Kateřiny, mučennice.
[O knize Renanově.]

Jak mnoho hluku dělá kniha Renanova: „Život J.“ ve Francii a po celém vzdělaném světě, důkazem jest, že již více než patnáct vědeckých spisů ve Francii proti němu napsáno, — nepočítaje více ještě pastýřských listů, kteréž po jednotlivých diecích pp. biskupové rozeslali. Ze však i ostatní kněžstvo i lid zbožný proti tomuto plodu neblahému bojuje, důkazem jsou četné pobožnosti, které za příčinou tohoto pohoršení všady s velkým úspěchem se konají, nový a čilejší život u víře vzbuzující. Tak se děje ve Francii. Co se nás dotýče, jsem toho náhledu, aby se příliš dokostlivě věta u nás na váhu nebrala. Jsou poměry vzdělanosti ve Francii a u nás zcela jiné. Školy národní naše daleko jsou před francouzskými a vzdělanost venkovanů rovněž u nás mnohem utěšenější. (Podám o tom důkazy v dopisu pozdějším.) A náš vzdělaný svět dobře ví, že co Renan vyslovil, již před 30 lety v Německu v soustavě jakési hlášáno bylo, nic nového pod sluncem — a protestanté posoudili dílo Renanovo zcela dobře, pohrdajíc drobty nevěrecké moudrosti, která se v něm po skrovnu poskytuje, oni pak mají ji plné koše. Pokud díla

Renanova znám, záleží jejich nebezpečí výhradně ve formě jejich; on píše totiž s takovou lahodou, že mu kromě Michelet-a rovnou není. Že však tato krása v překladu mizí, ba v prvním sešitu nejapného překladu v češtině zcela *prý* se postrádá, snadno jsme se domyslili. Protož nejsem proto, aby pastýřský list v této záležitosti čten byl po venkovských osadách. Snad by i nemilé zmatky povstaly, kdyby v některých chrámech se četl, v jiných se o něm pomlčelo.

Proti neblahým těmto neduhům časovým bojujme následujícími prostředky: 1) Vzhledem jedovatého plodu Renanem vydaného žádoucno by bylo, aby se vyličily poměry literární vůbec a boboslovné zvláště, jak nyní ve Francii se vyvinuly. Plod onen jest jen dítko nynějších poměrů ve Francii velmi nekalých. Cyklus podobných přednášek by i laiky upoutal, a ovoce by bylo hojné.

2) Radím k brzkému vydání spisů apologetických časům našim přiměřených a formou také poutajících. Spis podobný jest v německé literatuře nedávno vyšlý: „Aus dem katholischen Leben der Gegenwart“ von Aug. Lewald. Schaffhausen. Hurter 1862. Jedná o klášterích a řeholích, o zázracích, poutnických místech, o mučennících, o světlých stránkách Pařížských atd. v dobách nynějších. Takové spisy mají vytlačit podobné ničemné plody, zvláště když v nich pravá nadšenost panovati bude, a láska, kteráž nikdy vyhynouti nesmí.

3) Aby však klamné zbraně nepřátel Církve se poznati mohly, musíme do zbrojnice jejich neohroženě nahlížeti, neb jinak řečeno, musí se živel spekulativní i v bohoslavlí nynějším více živiti, jak to slavný Eberhard ve schůzce učenců v Mnichově nedávno odbývané vyslovil. I v oboru tom vyšel nedávno spisek: „Die Weltüberwindung und der Friede“. Ein Gespräch als Beitrag zur Versöhnung des Christenthums mit der Bildung und Verbildung unserer Zeit. Von Oskar von Trzebiatowski. Berlin. Stilke 1864. 2. Auflage, kde se na str. 64—80 o Spasiteli J. K. jedná ovšem na základě filosofickém, avšak na každé stránce se jeví dobrá vůle p. spisovatele, aby úkolům doby nynější zadosť učinil. Nejsem se vším srozuměn, co p. spisovatel podává, avšak hlavní myšlenky zasluhují uznání. Ku konci ovšem čtenář tím více a toužebněji ku pozitivní bohovědě pohlíží, an p. spisovatel přes všecko namahání kontemplativní život na základě rad evangelických nijak zosnovati nemůže, a takto čtenáře na rozloučenou zůstává neupokojeného. H. H.

V Malině dne 1. prosince 1863.

[Opět hlas venkovana.]

Mezi hlasateli činů a ducha našich předků, zaujímají přední místo chrámy Páně dosvědčující, že předci dobře tomu rozuměli, kde bázeň Boží, tam že také slaví osvěta, um a věda své vítězství a všeliké podniknutí svůj úplný zdar. A tu se nám bezděky tlačí na srdce otázka, zdali ještě žije duch našich předků v nás? Na otázku tu nám odpovídá minulé i nynější zkušenost.

Byltě ovšem čas, kdy tyto drahé památky se rušily; a řáděním takovým nejen u zrušených nýbrž i u pozůstalých chrámů ztenčily se velmi základy našich předků, k účelům zbožným určené, jen málo který zůstal svému původnímu určení. Zdali pak to byla vůle všech? Nikoliv, neb nynější zkušenost jinak svědčí. Církevní listy jsou toho svědkové, že zbožný národ náš váží sobě památek předků svých a že drahé jsou srdci jeho; že vane tentýž duch v něm, který vanul před tisíci lety, kdy k hlasu ss. apoštolův otcové naši stavěli velebné svatyně a po tisíci letech potomci jejich k hlasu svých duchovních správců opět buďto stavějí a neb zpustlé opravují. A k takovému dílu též nás povzbudil náš milovaný duchovní správce vp. Ignác Paták. Bylo to na začátku letošního roku, když nás v duchovní řeči své upozornil na tisíci rok pokřestění našeho, poukázav k tomu, jakých milostí národu našemu milý Pán Bůh skrze svaté věrověsty udělil a jak lid milost tu v pokore přijímal a s ní i účinkoval. — Přitom nám na srdce kladl, bychom následovali zbožné předky své, a projevil při tom tužbu svou, kterak bychom zvláště důstojně oslavili tento památný rok. Bolelo jej zajisté, an viděl spustlý stánek Boží, jehož záduší nestačilo ani na zhotovení nového stropu a vnitřního obílení a na spustlé oltáře nezbyvalo ani halíře. — Vrátil se z pouti z posvátného Velehradu, poznovu probudil srdce naše slovy a sám chodil tluka na dvéře a srdce svých milých oveček. A hle, Pán požehnal práci sluby svého, neb touto snahou jeho zavěsili jsme letos již dva zvony, první 150 lib., druhý 105 lib. těžký, snahou jeho máme hlavní oltář celý mramorovaný a bohatě pozlacený, dva postranní oltáře bíle lazurované a též ozlacené a nad to zdobí je krásný baldachýn lemovaný zlatými krajkami. I kazatelna a křtitelnice jsou bohatě pozlacené, stolice a mříže u oltáře lakem natřené. Jeho zásluhou máme na hřbitově nový dřevěný kříž a k slovu jeho postavili občané Hlízovští farností sem náležející, krásný že-

lezný kříž, kolem něhož se vine pěkné železné zábradlí; k prosbě jeho přispěli oni značně pomocí svou k okrášení chrámu Páně našeho. Ale nejen slovy probouzel nás, nýbrž potvrdil je i skutkem; neboť ačkoli skrovné jsou příjmy jeho, předce značnou částí přispěl k tomuto krásnému dílu jakož i malíře a pozlacovače, kteří zde 15 týdnů pracovali, celý ten čas zdarma stravoval. Ucta k duchovnímu otci mě zdržuje, udati ty obtíže, starosti, ba i ty dost hrubé práce, které podnikl při opravě svatyně naší, také nechci tímto dopisem jemu aneb nám marné chvály dobytí, jedině Pánu Bohu z toho buď chvála, Jemuž se zlíbilo, jak pevně věřím, na přimluvu B. P. M., Matky své, milostí svou skrze sluhu svého nás povzbudit k dílu, kterým bychom spojenými silami oslavili jméno jeho. Budiž tento list můj o jedno svědectví více, že národ náš jest tím, kterým vždy býval, totiž katolickým. Bohužel byli a jsou mužové mezi námi, kteří nám podkopávali a podkopávají tento drahý poklad náš, víru, tam bludnými slovy, tuto rozšiřováním lživých, hanebných spisů; ale byli a jsou to mužové, kteří pod rouškou národnosti pěstovali zkázonosnou cizotu a taktó rozervávajíce víru pravou a Kristem Pánem nám zjevené a skrze ss. věrověsty otcům našim hlásané svaté náboženství; dokázali a dokazují k slávě národa slovanského, že nikdy se v něm nezradilo to, co by proti svatým pravdám čelilo. Čtème spisy slavných mužů našich a přesvědčíme se, že nábožnost a pravá víra ochabovala právě tenkrát, když mužové někteří vlivem cizích, bludných nauk svěsti se dali a tak zapoměli na jednomyslnost u víře otců svých, ztrhli bratry své v bídnou rozervanost. A zdalíž totéž nedosvědčuje nynější doba? Jest „Život Ježíšův“ od Renana, „Věčný Žid“ a j. v. ze středu slovanstva? — a předce se nám spisy takové od vlastních rodáků schvalují*) tak, jakoby spásala naše a blaho při-

jiti mělo se od cizáckých rouhačů a lhářů! — Nebudme však nečinní, vidouce, kterak synové tohoto světa se přičiňují o zkázu naší slovy i skutky, hledme učiniti přítrž bezbožnému návalu, nedbajíce na posměch a hanu. Majíce Pána našeho Ježíše Krista na zřeteli, jmenem tímto a jmenem jeho B. Matky se posilujme, citně se šťastnými, že jsme synové a dcery Církve, proti které bojoval od počátku a vždy bojovati bude ďábel svou vzteklostí, tělo svou zblýzností a svět svou pýchou a prostopášností; držme se Církve katolické, kterou Božský původce její svou předrahou smrtí vykoupil a jejížto pravost tisíce mučenníků ztvdilo a ztvrzuje, o kteréžto řekl Pán: „Brány pekelné ji nepřemohou,“ a opět: „Aj, já s vámi jsem až do skonání světa!“ — Konečně volám ve jménu všech osadníků zdejších našemu milovanému správci duchovnímu: „Zaplať Pán Bůh!“ — Přijměte, vel. p. redaktore atd. Frant. Wesner, domkář.

Kronika.

Z Prahy. V sobotu před nedělí III. adventní (12. t. m.) započne v Karlíně misie pro lid. V novém chrámu Páně má býti obnoven i chrám duchovní, farní osada. Kázati budou jazykem českým kněží ze shromáždění nejsv. Vykupitele usedlí na Karlově v Praze. Bude to bohdá důstojné ukončení slavnosti tisícileté památky.

— Milosrdné sestry v Karlíně otevřely již v domě svém „jesličky“ čili opatrovnu dítek od 1 měsíce do 5 let. Matka odevzdávajíc ráno sestřím dítě své, obdrží listek, kterýž večir navrátí a dítě si odnese. V úterý navštívil J. Emin. p. kardinál ústav ten, jenž zajisté bude dobrodiním, zvláště

něho umělce, s důstojností básníka předmětem nadšeného. Ačkoliv Renan bojuje proti Božství Krista Pána, dokládá předce „Hvězda“, že Renan nám v díle svém ukazuje, jak „Bůh“ žil atd. Dále čtème „Zádnému z nich (Ježíši a jeho přívržencům) to neškodilo, že jich (Renan) zbavil báječného (?) sátu a že nám předvádí první privilencie učení Ježíšova, co voselá a zajímalé děti přírody.“ Konečně se dovidáme z chvaloreči té, že Renan pochází z židovské rodiny; že byl v Paříži v semináři menším i větším a r. 1845 opustil duchovenský stav. „Hv.“ praví, též: Každý ustraunný nuce jest při těch místech říci (o Renanovi): Ten člověk zajisté není nepřítelem křesťanství, když by křesťanství jiných nepřátel nemělo. My dokládáme: Každý, nestraný nášinec, kdo s chvalorečí touto porovná výroky autorit na slovo vzatých, aneb aspoň co my jsme uveržili, musí bolestně povzdechnouti: „Opět máme my katolíci Čechoslovani o jeden list méně; křížby nebylo o protivníka více.“ Co „Hvězda“ k tomuto velebení díla Církvi zavrženého primelo, nevíme; zajisté ne láska k víře a národnosti!

*) Smutný doklad k slovům tímto nalezli jsme, k žalosti své v listu, který jsme „naším“ nazývali a jenž za to, že k víře i národnosti se hlásil, též v „Blah.“ pochvaly došel. V Brně vycházející „Hvězda“ oplývá v č. 45. chvalou spisu Renanova, jenž za to, že „oposici pobožných lidíček vzbudil, kteří jej donutili, že se profesury vzdal,“ měl náhradu „ve světové pověsti, které jeho dílo mu získalo.“ Na otázku: Zasluhuje li kniha ta té pověsti a toho rozšíření? odpovídá „Hvězda“ se stanoviska literárního rozhodně: ano! Byť nesoouhlasila „s vypravováním“... předce přý musí připustiti, „že kniha ta jest mistrovské dílo literatury, což tím více platí, poněvadž dílo to pojednává tytéž látky, co písmo svaté!“ Ač „Hvězda“ nesoouhlasí s vypravováním, praví předce, že Renan kreslí Palestínu „jistou rukou“ svrchova-

pro lid pracující. Školu pro dívky odrostlejší otevrou mil. sestry později.

*— Nad sochou sv. Jana Nepem. u kostela nejsv. Trojice na Spálené ulici sklenuta jest nákladem jistě nábožné paní slušná kaple. Nad obloukem vytesaný rok 1863 svědčí, že stavba tato byla podniknuta na památku tisícileté slavnosti.

*— Spolek sv. Josefa z Arimathie pochoval v listopadu 68 chudých křesťanů; z nichž 8 jest z Prahy a 60 z venkova. Úhrnem letos pochoval spolek 793 zemřelých.

*— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili: vpp. Frant. Xav. Rádlo, farář v Postupicích; Jos. Musilek, kapl. v Houstouni; Jan Tyrichter, bohoslovec v Litoměřicích; Jos. Javůrek, kapl. ve Svárově; Jan Janoušek, děkan v Třebíči na Mor.; Vác. Jünger, administr. v Stolmíři; Jak. Švehla, kapl. v Č. Brodě; Jos. Kuš, far. v Popovicích; Ant. Müller, far. v Hořicích; Martin Ticháček, Vác. Kuděj a Jan Nepil, alumn. IV. t. v. Budějovicích. Z vikariátu Sedlčanského: pp. Černický Ant., kapl. na Chlumu; Pomajzl Frant., far. v Dublovicích, Skřivánek Jiří, far. v Kosové Hoře; Toman Josef, far. na odpoc. v Krásné Hoře; Hemzal Vinc., far. v Nechvalicích; Nejedlý Vinc., far. v Petrovicích; Lorbeer Josef, kapl. v Poděpčicích; Burda Frant., děkan v Sedlčanech; Barták Frant., far. v Skrejšově; Prokeš Ant., duch. správce na odpoc. ve Vosečanech, a Keil Ant., far. v Kosové Hoře †.

Z Vídně. V neděli, 13. t. m. posvětil v metrop. chrámu u sv. Víta nového polního biskupa, dr. Dominika Mayera J. Em. p. kardinal arcibiskup Rauscher u přítomnosti biskupa Lineckého a světícího bisk. Vídeňského.

Literní oznamovatel.

*— „*Posvátná kazatelna.*“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, atd. — Právě vydán jest svazek *třetí* (únorový čili hromniční). Obsahuje duch. řeči: Na slavnost očišťování Panny Marie: I. Ježíš Kristus jest světlo světa a naši povinnosti, bychom ve světle tom obcovali. II. Výklad sv. evangelia a rozličných jmen slavnosti dnešní. Na ned. II. po devítiku: I. Naše cesta do Jerusáléma nebeského. II. Proč ustanovila církev sv. na veselou neděli masopustní smutné čtení evangelické? (Dle Košetického vzdělal Em. Doležal). Na středu popeleční: Vždycky máme pamětlivi býti smrti své a věčnosti, pro kterouž stvoření jsme. — Kázání (krátká) postní o svátosti pokání. I. Nutnost pokání svátostního. II. Potřebné vzývání Ducha sv. III. Zpytování svědomí. (V sešitu 4. bude pokračování.) Na ned. II. v postě: Kdo nevážně soudí a mluví o postu, buď hříchy již jest ztížen, buď ke hříchům směřuje. Od Em. Doležala. Na ned. II. v postě: I. Proměna Páně i pro nás stává se doposud. Od J. Pavly. II. Kdožkoliv proměněn

chce býti na nebi, nechat prvé duchovní proměny se na zemi. Od E. Doležala. Od téhož na ned. III. v postě výklad sv. evangelia, řeč při oddavkách a řeč pohřební. Jiná řeč při oddavkách jest od Jos. Ehla, administr. v Libochovicích. Od L. Siegmunda, duch. správce v Rousce na Mor. jsou v sešitě tomto kratinké řeči při pohřbu: dítěte, jedináčka, mládence, panny, otce, matky, stařečka a osoby jakékoliv. — Kdekoliv jsme svrchu neudali jméno p. spisovatele, rozuměj jméno p. vydavatele, k němuž vznášíme prosbu, aby vzhledem na to, co p. prof. Zikmund v Naučném Slovníku (seš. 52. str. 1016) o písmenu *Ch* pověděl, místo Christus ráčil psáti obvyklejší Kristus, jakož i naše apoštol a apoštolský místo apostol „apostolský“. Rovněž by získala „Pos. Kaz.“ vyplňováním prázdných míst (str. 183, 189, 196, 214) rozvrhy, příklady a podl. — Š potěšením se dovidáme, že spisu „Pos. Kaz.“ odběratelů přibývá.

*— „*Pozor!*“ nevychází od 1. t. m.

*— Nakladem Vác. Hessa v Praze vyšel dodatek ku „Kázáním P. Evermoda Košetického na neděle celého roku.“ Doplněk tento (1½ archu) obsahuje kázání na ned. XXI—XXIV. po sv. Duchu, titul a obsah díla kromě obálky na celý spis.

*— „Školník“ uveřejnil v č. 34. „Paštíryky Betlemské.“ Vánoční hra pro dívky. Podle kardinala Wisemana vzdělal K. Chrastický. — Touze prací obírá se náš Fr. Pravda, jehož hra „Stědrý večer“ byla v Kutné Hoře provozována na den sv. Alžběty, patronky J. Velik. císařovny od dávek čtvrté třídy.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Vác. Vokoun, farář Stolmírský na odpoc. v Č. Brodě, d. 3. pros. (nar. v Stupicích 30. září 1808, kněz od 6. srpna 1837.)

Ve správě duchovní ustanoven jest:

P. Justin Koráb, z řádu Františkánů na výpomoc do Jankova.

Upřázdňená místa:

Chotětov, fara patron. velkovévody Toskánského od 2. prosince.

Řešíhlavy, fara patr. p. Gabriela barona z Rumerskirchu od 2. prosince.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnul:

P. Vojtěch Karhan, kněz ř. sv. Benedikta a ředitel hlavní školy v Broumově dne 18. list. (nar. v Skašově 14. prosince 1816, kněz od 31. července 1842.)

Vyznamenání jsou:

P. Norbert Arnošt Sychrava, infulovaný zemský přelát a opat ř. premonstr. v Želivě, jmenován skutečným konsist. radou a přísedícím; p. Jan Vacek, prof. bohosloví v Hradci Králové, jmenován čestným konsist. radou; p. Frant. Schoffer, katech. a ředitel hlavní a

podrealní školy v Hradci Králové, jmenován bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Jan Kolovrátek, děkan v Králové Dvoře, za faráře do Ronova.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnuli:

p. Jan Tiebl, jubil. a nejstarší kněz v diecési, děkan Vřeskovický na odpoč., b. vikář, kons. rada atd. dne 10. října;

p. Vojtěch Jaksch, farář v Brlohu, sekret. vikár. Krumlovského, 16. října;

p. Vojtěch Maršálek, děkan v Kamenici, b. vikár, kons. rada, atd. d. 16. listop.

Vyznamenání jsou:

p. Jan Votava, far. v Katovicích, b. notář, a p. Frant. Fucker, far. v Chvalšínách, jmenování tajemníky, onen vikar. Horažďovického, tento Krumlovského;

p. Vojtěch Iglauer, far. a b. vikář Vimberský, a p. Matěj Roszwald, far. v Lázišti, jmenování osobními děkany;

p. Martin Petru, prvofarář v Dubu, jmen. bisk. notářem. — *Exposit. canonic.* obdrželi:

p. Josef Grimm, farář Vacovský,

p. Josef Hinek, prvofarář v Hořtici Chlum.,

p. Vojtěch Trnka, farář v Štěkni,

p. Ant. Hrdlička, prvofar. v Hořtici, a

p. Josef Stürzl, farář v Záblatí.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Vác. Wober, bisk. cerem. a konsist. kancel., za faráře do Křtěnova. Na jeho místo dán

p. Josef Koupal, kooper. v Hluboké;

p. Frant. Rull, katech. na hl. škole v Jindřich. Hradci, stal se ředitelem;

p. Tomáš Bayerl, kap. ve Volarech, za far. do Fürstenhutu;

p. Jos. Ballisch, admin. za far. v Choustníku;

p. Vác. Papoušek, kapl. za admin. v Brlohu;

p. Jos. Zusch, koop. z Puchoří do Cetviny;

p. Frant. Kalina, proz. katech. v Táboře, za kapl. do Rynarce;

p. Vác. Rokytský, koop. v Albrechticích, za kapl. do Moufence;

P. Adolf Wagner, premonst. ze Strahova, na výpomoc do Strážova;

p. Karel Konrad, kapl. v Červen. Dřevě, za prozat. kapl. do Hostouně;

p. Matěj Veselý, zámec. kapl. na Zelené Hoře, za administr. do Vřčan;

p. Jan Sova, prvofar. ve Veselé, za administr. in spirit. et tempor. v Horní Cerekvici, a na jeho místo

p. Ant. Kupka, kapl. v Hor. Cerekvici.

Novosvětcenci za kaplany: p. Josef Bartoš do Staňkova, p. Jan Beran do Cětoraž; p. Jan Dichtl do Kvildy; p. Josef Fulín do Žumberka; p. Vác. Ketzer do Albrechtic; p. Frant. Koller do Theresiendorfu; p. Matouš Ledvína do Staší; p. Frant. Palm do Mutěnána; p. Vác. Pevný do Mal. Boru; p. Frant. Pflanzner do Prachatic; p. Leonard Pinter do Dol. Cerekvice; p. Frant. Schachl do Bílé Hůrky; p. Jan Šínko do Jilovic; p. Jos. Velan na horu Kalvarii u Čestic; p. Tomáš Zemlička do Sedlic.

Na odpočínání se odebral:

p. Jan Wolf, farář ve Vřčanech.

Uprázdňená místa:

Brloh, fara patron. kníž. Schwarzenberga do 20. prosince.

Kamenice, děkanství barona Geymüllera, do 4. ledna 1864.

Veselá, fara patron. kníž. z Hohenzollern Sigmaringen do 1. ledna.

Vřčany, fara patron. kníž. Auersperga do 1. ledna 1864 (s tím závazkem, aby nástupce platil předchůdci do jeho smrti 420 zl. ročně).

Misto programu a pozvání ku předplacení na r. 1864

uvádíme slova, kteráž Jeho Milost nejdůst. pán Jan Valerián, biskup Budějovický o časopisu našem napsati ráčil v č. 24. Ord. Listu diec. Budějovické: „**Blahověst.** *Hlas katolické atd.*

„Velice nám na tom záleželo, aby výtečný, právě vzdělání lidu našeho rozmahající časopis tento zaslouženého dosáhl rozšíření v milované diecési naší. Za tou příčinou jsme jej opět a opět schvalovali velebnému kněžstvu svému, vzkládajíce na ně snažnou žádost, aby se s obvyklou horlivostí o rozšíření jeho zasadilo. Odvolávajíce se na úsudek svůj, kterýž jsme v Ordinariátních Listech svých l. P. 1855. na stránce 109. a l. P. 1861. na stránce 27. o tomto časopisu vynesli, dokládáme zde, že všech těch chval tam pronesených zasluhuje v plné míře „**Blahověst**“ až do dnešního dne. Bylo-li nám ale kdy podobného časopisu potřebí, jest nám ho zajisté za těchto přítomných časů svrchované třeba. Na ten čas nemáme v mateřském jazyku svém podobného spisu, kterýž by takovou měrou vyhověl potřebám jak kněžstva tak i laiků. Komu tedy leží na srdci duchovní vzdělání lidu, a toť musí každému horlivému pastýři duší na srdci ležeti, a kdo si žádá, aby se známost katolické pravdy jakož i zvelebení křesťanského života utěšeně roznáhaly, nechat k tomu hledí, aby „**Blahověst**“ mnoho získal odběratelů a čtenářů. Vychází pak 5., 15. a 25. každého měsíce, a předplácí se v expedici u B. Stýbla, v Praze na sv. Václavském náměstí, č. 786 jakož i u všech řádných knihkupců, na rok 2 zl. 50 kr., se zásilkou poštovní celoročně 3 zlaté.“

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—1.

Expedice
v kněhkupectví
H. Stýbla, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou pošt-
ovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

Zvony ve službě Církve.

(Nástin duch. řeči. Podal dr. Jan Ev. Bálj.)

Lauda Deum verum, plebem voco, congreco Clerum,
Defunctos plango, nimbum fugo festaque honoro.

1. Zvon oznamuje:

1. tajemství víry naší nejsvětější, totiž vtělení a smrti Páně.

a) *Tříkráte za den zvěstuje nám zvon tajemství vtělení Páně.*

α) Sladce odpočívá člověk na lůžku svém a zotavuje tělo zemdlené silicím spánkem: aj! tu nenadále doráží k jeho sluchu hlas zvonu; člověk procitne, dělá kříž a modlí se: „Anděl Páně!“ — I vstává probuzen byv tímto nebeským budičkem a radostně se pak ubírá na denní úkol svůj.

β) A když o polednách pot při práci s čela se řine, a hlad se dostavuje i zemdlenost těla: tenkrát po druhé zaznívá s věže zvon, připomíná tajemství vtělení Páně. Pracující člověk položí sekeru či nástroj práce své stranou, a smeknův říká: „Anděl Páně!“ a ubírá se k domovu, aby zotavil vysílené tělo obědem, a poodpočinul za vedra letního v stínu lahodném.

γ) A když se zase odpoledne napracoval, a slunéčko milé zapadá za hory, a noc tichá se strojí vše zahaliti v šerá křídla svoje: tenkrát po třetí hlásá zvon z věže „Klekání“. — A tak tedy tříkráte za den zvěstuje nám zvon tajemství vtělení Páně, že „Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi

námi“, a že blah. Panna Maria je ta šťastná matka, která nám Syna Božího porodila, a kterou my trojím „Zdravas“ ctíme a o přimluvu prosíme.

b) *V pátek o třetí hodině odpolední zvěstuje nám zvon tajemství smrti Páně.*

V pátek o 3. hodině umřel náš milý Spasitel vyživ drahou krev svou pro spásu naší na hoře Kalvarii na dřevě kříže. Tam v nesmírných bolestech u prostřed dvou lotrů skončil život svůj vezdejší smrtí nejen bolestnou, ale i na nejvyš potupnou — na dřevě kříže! Tam vykřácel pro spásu člověčenstva; tam roztrhl dlužní zápis, který svědčil proti nám; tam učinil zadost za hříchy člověčenstva; tam celá příroda zármutkem svým osvědčovala božství Jeho; tam lotra kajícího na milost přijav všem hříšníkům kajícím nebes bránu otevřel. O rcete N.! zda-li to nebyla chvíle pod sluncem nejdůležitější, ta, v které Spasitel člověčenstva na kříži volal: Otče můj! do rukou Tvých poručím ducha svého? — A hleďte, aby se uctila slušně památka této udalosti, nařídila Církev sv., aby se vždy v pátek odpoledne o 3. hodině zvonilo zvonem na věži na památku smrti Páně. Zvon tedy oznamuje v pátek: Ó křesťane! pamatuj, že o 3. hodině na veliký pátek umřel Pán Ježíš; i za hříchy tvoje umřel! Pročež lituj hříchů svých a čin pokání, aby Jeho drahá krev na tobě nebyla zmařena.

2. Zvon oznamuje nám příchod hostů a) milých, b) nemilých.

a. *milých*: a) Přijde-li zeměpán (císař, král) do nějakého města zemí svých: tu hlaholem všech zvonů slavně vítán bývá host převzácný.

Blíží-li se do osady kř. *biskup*, či náměstek jeho: aj! tu zvěstuje hlahol všech zvonů s věží, že přichází sluha Páně, aby šířil v té obci nebeské požehnání.

Přijde-li den Páně, či svátek výroční: aj! tu hlahol radostný všech zvonů *slavením* oznamuje příchod jejich v svatvečer dobou pozdní.

Však to jsou hosté vítání; ale zvon zvěstuje i b) příchod hostů *nemilých*.

a) Někdy k. p. v tiché noci udeří se na zvon, za chvíli zase rána, potom třetí a t. d. — Ó tehdaž lekne se každý, a vyskočiv z postele pohlíží oknem, na které straně viděti toho strašného hosta, kterého zvon oznamuje děsným zvukem. Může to býti i jiné neštěstí, které zvon oznamuje k. p. povodeň, zbouření, vtržení nepřitele do země a t. d.

β) A však jedno zvláště smutné oznámení má zvonek, on nám totiž musí oznámiti, kdy některý z našich milých známých a sousedů rozžehnal se s tímto světem. Kdykoli ten hrozný host, kterého nazýváme „*smrt*“, zavítá do nějakého domu, hned nám to oznamuje zvonek, jemuž říkáme „*umíráček*.“

II. Zvon svolává.

Druhá úloha zvonů jest, že nás svolávají:

1. k službám Božím do chrámu,

2. ke konání skutků lásky k bližnímu.

Ad 1. Když nám v svatvečer zvony oznámily slavným svátečním zvukem, že nastává den Páně či některá výroční slavnost, pak v den sváteční samy svolávají nás radostným hlaholem k společným službám Božím do chrámu Páně. — Kdykoli se sezvání do ko-

stela, znamená hlahol zvonů kostelních tolik, jako by mluvily k nám: Pospíchejtež, křesťané! do chrámu Páně; to jest to jediné místo pod sluncem, kde jste sobě rovni před Bohem. Tam přestává všecken rozdíl a ohled na stav, bohatství a osobu; tam jedním slovem Božím, jednou obětí nejsvětější, jedněmi svátostmi přisluhuje se stejným způsobem žebrákovi jako králi, děvečce jako paničce, úředníkovi jako řemeslníkovi; tam jste jedna rodina Boží, která volá k Bohu: „Otče náš! jenž jsi v nebesích!“ Tak nás svolávají zvony zvukem radostným k hodům duchovním v neděli a ve svátek.

A však i v den všední svolává aspoň jeden zvon v jistou hodinu nábožné křesťany, aby ti, jenž mají pokdy, ubírali se do chrámu Páně a přítomni byli nejsv. oběti mše sv.; aby žádný okamžik neminul, kde by po zeměkouli od východu k západu slunce nekonal se tato oběť nejsvětější. A když Ten, který za nás na kříži pňel, jest na oltáři a při pozdvihování od kněze zbožnému lidu bývá ukazován: tenkrát zvonek oznamuje lidem tuto blaženou přítomnost Boha-člověka na oltáři, a *vybízí i ty*, kdož vně chrámu buď po ulici krácejí, nebo na poli či v domě jsou zaměstnání, aby pokleknouce na kolena svá vzdávali úctu Tomu, jenž s nebe sstupuje na oltář, jelikož jest Jeho rozkoší, přebývati mezi syny lidskými.

Ad 2. *Avšak zvony nás svolávají také k tomu, abychom vykonávali skutky lásky k bližnímu.*

Když k. p. vypukne požár, či přijde náhlá povodeň a t. d., tehdy volá zvon měděnými ústy: Vzhůru, lidé! kde kdo jste, běžte, pomahejte hájit jmění bližního svého; anebo k. p. když *vtrhne náhle nepřítel* do země, či ztrhne se *zbouření*, tehdaž volá zvon děsným hlasem: Kdož jste věrni vlasti a králi, chopte se zbraně a pomahejte hájit vlast a všechny statky a práva občanská proti krutým zhoubcům a zhoubným škudcům jejich!

III. Zvon doprovází.

Třetí konečně úloha zvonu jest, aby nás vyprovázel při nejdůležitějších cestách života našeho.

Líbezněji a utěšeněji ubývá cesty, když člověk ve průvodě nějakého milého společníka kráčí. Tak má i křesťan, když koná *průvody* posvátné „procesí“ zvané, mnoho společníků, s nimiž tyto průvody konává. A však jeden z nejmilejších průvodců našich při takových průvodech, ačkoli ani živý není, ani rozumu nemá, jest nám křesťanům zvon posvátný hlasem svým.

At již se ubíráme na pouť k nějakému místu posvátnému, či se po skončené pouti odtud vracíme: vždy nás ochotně vyprovází zvon milým zvukem svým. Když v *prosebních dnech* průvody po polích konáme, tu nás vyprovázejí zvony s věže farního chrámu.

Když při nejkrásnějších dvou procesích: „Vzkříšení Páně“ a „Božího Těla“ ven z chrámu vyprovázíme Spasitele svého, ve Svátosti skrytého: i tenkrát zvony nás provázejí na cestě této, dodávajíce hlaholy svými větší slávy této pobožnosti, tak jako je to důkazem *smutku* a *zármutku*, když umlkne hlahol zvonů na Veliký pátek, a dává se znamení jen dřevem; nebo když zvony umlknou na trest církevní.

Ale i smutným hlasem vyprovázejí zvony poutníčka křest. na poslední cestě jeho, kterou již ovšem sám na svých nohách konati nemůže. Smutným hláskem vyprovázejí otce rodiny, když ho plačící dítky a přátelé nesou k hrobu; smutným zvukem doprovázejí ke hrobu manžela, manželku, nebo kvétoucího mladíka či pannu, či to malé dítě, které ještě nepoznalo ani vad ani vrad života vezdejšího. A kdyby člověk nikoho neměl, kdyby mu prokázal tu poslední čest, a vyprovodil ho ke hrobu, je tu zvon, který pozdvihne žalostný hlas svůj a zvěstuje obci ztrátu spolubratra, a smutek hlásá nad nebožtíkem!

Zvontedy *oznamuje, svolává, doprovází.*

Rok církevní.

(Pokračování.)

II. Vánoční svátky.

V svatvečer před Narozením Páně končí se příprava adventní. Významně nazýváme den ten „*štedrý den, štedrý večer.*“ Ukázaly se v ten den štedrost, milost a milosrdenství Páně; narozením Pána Ježíše Krista přišlo nám spasení, zaplašena jest tma nevěry a bludů: v ten den vzešlo světlo svítící na věky. *Štedrý den*; ó kězby štedrý byl pro každého, aby se stalo po čem srdce toužilo. Proto také di Církev sv. v modlitbách tohoto dne: Posvěťte se dnešního dne a buďte připraveni: neboť zejtrejšího dne uzříte slávu Boží.“ (Respons. I.)

Dle starodávneho obyčeje v ten den domy věřících svěcenou vodou se vykropovaly a pak vykuřovaly. — Něžný to obřad i významný a zasluhoval by, aby opět všude uveden byl; tu a tam zachovává se u večer před Zjevením Páně. Kristus má k nám přijíti, má slaviti narození své v srdcích našich. A jako obnoviti nás měl Advent modlitbou, rozjímáním, postem a připraviti zvláště hodným přijímáním sv. svátostí přibytěk srdcí ku přijetí Krista Pána: tak má vše vůkol nás, i lidský přibytěk připraven býti, aby Pán slavný příchod k nám slaviti mohl; posvěcení obydlí má zvýšiti vnitřní posvěcení naše. —

Od starodávna trvávali křesťané v noci před velikými svátký, jakož i před svátky sv. mučenníků na modlitbách, v zpěvích, postech a bdění; odtud latinské „*vigilia*“, což znamená bdění. Ale již sv. Jeronym stýská sobě na mnohé výtržnosti a zlořády, kterých se dopouštěli ti, v nichž duch a horlivost křesťanských otců vymizely. Za tou příčinou Církev vigilie (bdění) noční odstranila, však slavnost církevní a půst s nimi spojený na předcházející den přeložila. Jenom vigilie Narození Páně vyjmuta jest a podnes slavi se půlnoční doba, kdy dle podání Kristus Pán se narodil, modlitbou Církev, a nejsvětější oběti mešní. — Kěz by všude svatvečer tento slavil se vedle úmyslu Církev svatě, a neopakovalo se to, nad čím sv. Jeronym hořekoval a co bolesti naplňuje srdce každého pravého křesťana!

„*Kristus narodil se nám, pojďte, kláněme se Jemu*“ — toť význam a obsah vánočního hodu Božího. A věru hody připraveny jsou nám; zbožní křesťané přistupují k stolu Páně, aby okusili chleba věčného života — právě to hody! Kristus

narodil se nám, aby nás osvětlil světlem svým, aby srdce naše vyvolil za přibyték svůj; On Král králův a Pán panovníků — přichází k nám chudým a nuzným, aby na vždy přebýval v Církvi své mezi námi, a přítomností svou nás posiloval a občerstvoval, na každý den hody připravil nám. Vánoce jsou svátky radosti a veselí duchovního ale jenom pro toho, jenž připraven a hotov jest ku přijetí Krista; jenom on pocítí, co znamenají slova: „Sláva Bohu na výsosti a na zemi pokoj lidem *dobré vůle!*“

Od starodávna mají kněží právo sloužit o slavnosti Narození Páně tři mše svaté. Výklad, proč se to děje, jest rozličný, nejprůměrnější zdá se býti následující.

V první mši svaté slaví se narození Syna Božího dle těla; v druhé narození Jeho v srdcích věřících, kteří Jej přijímají, v třetí mši svaté slaví se konečně narození Jeho pro Církev. Za starodávna, byli v Římě o vánočních svátcích císař neb nějaký král, zpíval maje v ruce obnažený meč v církevních hodinkách nočních páte čtení. Dělo se to na znamení, že od Boha vyvolen jest, aby chránil a hájil pozemské království narozeného Spasitele, totiž Církev svatou. Nyní světívá sv. Otec v noci meč a klobouk vévodský a posílá darem některému katolickému knížeti. Za starších dob šel v Římě na úsvitě slavný průvod do kostela sv. Anastazie, a sloužila se tam druhá mše svatá; proto se při druhé mši připomíná sv. Anastazie.

Osmidenní slavnost vánoční liší se od ostatních oktav tím, že svátky sv. Štěpána mučenníka, sv. Jana evang., mladátek, sv. Tomáše a Silvestra, co nejúžeji se slavností vánoční spojeny jsou; obklopují kolébku narozeného Spasitele jakožto zástupcové všech těch, kteří skrze Krista spasení a věčné slávy došli. Stojí tam první z mučenníků sv. Štěpán; sv. Jan evang., jehožto vřelá láska k Bohu a čistota panická známá jest, co zástupce čistoty; nevinná mladátka, o jichž památce se slouží mše svatá v barvě fialové, vybízejí nás, abychom ne-li nevinností alespoň horlivou kajcností stali se syny Boha a Spasitele našeho. Sv. Silvester, horlivý sluha Páně a pečlivý o blaho Církve svaté zastupuje nepřehledné množství vyznavačů. Svátek sv. Tomáše Kantuarienského, jenž za neolbrožené zastávání práv Církve sv. r. 1171. mučennickou smrti zemřel, později teprv zaveden byl a vráđen do oktav vánoční netoliko proto, že 29. pros. trpěl, ale smrtí svojí o Církev Kristovou veliké zásluhy sobě získal. Svátí tito nám též

ukazují cestu, která ku Kristu vede, a po které kráčíce šťastně k cíli dospěli; jest to trojí známá cesta očistění, osvícení, sjednocení. Na den sv. Jana evang. světi se víno a podává se věřícím. Víno jako jest látka obětí jest též znamením lásky obětí; láska nejjistěji vede k Bohu, dodávajíc síly člověku, aby pro Boha vše trpěl a konal, a tuto lásku chce Církev rozšířiti v srdcích našich. (Pokračování.)

Pout' na Velehrad.

Od Frant. Pravdy.

(Pokračování.)

Schylovalo se k večeru, mnozí z nás před půlnocí chtěli z Huštinovic odjetí k železnici do Hradiště; zatím jsme si po přátelsku ještě porozprávěli. Sešli jsme se náhodou, jeden druhého jak živ neviděl, hodili jsme se k sobě a žili jsme společně věru jako bratří.

Pan Kolenko ze Štýrska nám vypravoval, že jel na Velehrad v společnosti dvou ženských z Čech, a že z nich měl veliké potěšení. Byly prý ze vsi a věděly o poslanci zemském Tomanovi, rozuměly mapám, znaly spisy české, které on znal, byly pyšné na Boženu Němcovou. Z jeho řeči jsme poznali, že to byly známé nám ženské z Německé Rybný, o nichž jsem se již dříve zmínil.

Pěkná to věc, když ženské z Čech dobrou pověst rozšiřují o sobě, a přál bych si, aby naše ženy a panny vesměs věděly, že jsou Češky, znaly vlast a potřeby její, přispívaly k jejímu zvelebení. Dobře se to dá spojit s vlastnostmi ženské ušlechťujícími, jenž jsou počestnost, nábožnost a víra, bez nichž ani ta nejlepší „vlastenka“ za nic nestojí. Doufám, že krajanky naše z Rybný i v tom ohledu zasluhují chválu. Vždyť jely k pouti na Velehrad, aby v dobrém utvrdily duši!

Dívky naše, buďte v pravdě Češky. Hlaste se k národu, milujte ho, chlubte se jím, poznávejte jeho slavné děje, čtěte plody slovatných jeho spisovatelů pro vás se hodič, zakládejte si na materské své řeči. Však nezapomínejte při tom, že musíte býti ve všem neúhonné a čistých mravů, že ctnost a láska k Bohu vám má jiti nade všecko. Jste křesťanky, zachovávejte víru, zpravujte dle ní život, modlete se, abyste naplnivše důležitou úlohu svou rodinám i vlasti přinesly požehnání.

Pan Kolenko mluvil také po slovinsky a poslouchající sousedé srovnávali jeho řeč se svou a těšili se, že Slovinci také k nám

patří mluvívce jazyk příbuzný a činice s námi jeden národ slovanský.

My, co jsme ještě přes noc zůstali v Huštinovicích, nešli jsme spát, dokud naši milí druhové neodjeli. Zase přišel představený a dva jiní občané k nám a loučili se, a když již před domem stály vozy, jež oni sami dali, a hosté na ně sedali, vyšli souseďé, co dole v hospodě byli shromážděni, a k těm se přidalo víc lidí ze vsi, přáli šťastnou cestu, doporučili se do milé památky, zkázali Čechům pozdravení. S druhé strany se děkovalo, blahorečilo, slibovalo. Zarachotily vozy a hlučné „sláva“ zavznělo v nočním tichu.

My ovšem také tiskli si ruce a líbali se s odjíždějícími. Dva cestovali do Vlach. Druzí do svých otčím domů. Bůh buď se všemi. Sešli a rozešli jsme se a snad nás již nikdy osud nesvede. Zachovejme si aspoň přízeň v duchu a zpomeňme na sebe někdy modlitbou.

Zbyli jsme v Huštinovicích ještě tři kněží a s námi pan Šamal a frater Erasmus. Já ráno přívětivým hostitelům chtěl ještě sloužit mši svatou, a že již měli žně, konal jsem ji hned v pět hodin, aby v práci nic nepromeškali. Přišlo jich velmi mnoho, po mši sv. pomodlil jsem se za ně a jmenoval jsem dary, jež bych jim na Bohu rád vyprosil. I oni pomodlili se za mě, panáčka z Čech, a jeden, co předříkával, udal milosti, jichž mi přejí. Pohnulo mne to zajisté hluboce. Buďme a setrvejme svoji. Čech a Moravan jsou bratři. Milujme se dokazující to slovy i skutky. Co Bůh spojil, nerozlučej člověk. Nás mimo to váže i jedna víra a jedna Církev. Činíme tedy společnost tím užší a v té chceme žít i umřít, dle zákona Božího spravedliví jsouce ku všem bližním.

Frater Erasmus při mši svaté mi posluhoval. Že se vzdělal vlastním příčinám tak, že podává články dějepisné, slouží mu ke cti. I o Velehradě napsal již pojednání. Pilnost jeho jest znamenitá. My poznali v něm velmi ochotného a horlivého vlastence. Že nás uvedl do Huštinovic, rodiště svého, a tam tak příjemný pobyt nám připravil, za to dlužní jsme mu všickni díky.

Pan hostinský nám sám dal příležitost do Hradiště a my rozřehnali se s ním a se všemi přítomnými občany velmi upřímně. Jela s námi mladá hostinská chtě v Hradišti něco kupovati a my zatím Hradiště si chtěli prohlédnouti. Vždyť jest vystavěno od krále našeho Otakara II. a sice co pevnost proti Uhrům. Pevností ovšem již není. R. 1780 rozdaly se již chatrné hradby mezi měšťanstvo a to si z nich udělalo za-

brady. Leží na řece Moravě, jenž zde jednou činila ostrov, který zmizel, když jedno ráme se zaplavilo. Rovina okolo je velmi úrodná. Viděli jsme zde hovězí dobytek s náramnými rohy. V kostelích jsme byli dvou: farním, jenž byl jednou jesuitský, a františkánském.

Přívětivá paní hostinská dovezla nás z Hradiště ještě až k nádraží a ukazující nám, co všecko koupila, jmenovala také uherské syrečky. Hádali jsme, ty že budou asi velmi dobré, a já bych si hned také škatuli jich byl koupil, abych něco zvláštního přinesl domů. Však nechtěl jsem se s nimi daleko a dlouho voziti a vyšlo na jevo, že to jsou sirečky, totiž sirky, a těch doma dostanu dost — z fabriky Sušické.

U nádraží jsme i hodné hostinské z Huštinovic dali s Bohem děkující ještě jednou za laskavé posloužení a pozdravující domácí, a ona věru ne jako od cizích, nýbrž jako od svých brala od nás odušnění. Shledali jsme se tu s některými známými, jenž včera také byli na Velehradě a pozdravili jsme se s velebnými pány z Čech, mezi nimiž byli i p. Dreml a p. Šanta, jež jsem dle jména již znal co spisovatele.

Jedna dobře ošacená panička sedíc stranou plakala, že jí na Velehradě byly odcizeny všechny peníze. Ovšem nám jí bylo velmi líto.

Společil jsem se s panem G. a s panem K. k cestě do Kroměříže. V Hulíně jsme opustili železnici, přijal nás dostavník tu čekající, a když si na kozlík přisedla židovka, kočímu dávající rozkazy, dovtípili jsme se, že vůz dost pěkný patří jí. Jako vůbec židé chtěla i ona na nás hodně vydělati a když jsme ji v Kroměříži odváděti plat již ustanovený, ptala se, nebudeme-li kočáru jejího potřebovati k výletům, které snad z Kroměříže miníme předsevzt. — Pověděli jsme jí, že zejtra chceme putovati na Hostýn.

I nabídla se, že nás tam doveze.

„Zač?“ Žádala tak mnoho, že jsme ji podali asi polovičku.

„Nepřidáme-li?“ — „Nikoliv.“

Tedy nám posloužit nemůže.

Z počátku mluvila k nám německy, ale když jsme my mluvili česky, hned se přiznala k naší řeči. Zisk jí arcit šel nad řeč; k vůli několika grošům jistí lidé budou chválit řeč, ježtž jsou nepřátelé.

Přiběhla za námi a poslala k nám do hostince několikrát a teprv ráno najali jsme ji opravdu, nemohouce dostati nic lepšího. Dali jsme jí 5 zl. na den, o mnoho méně, než napřed chtěla, a byli jsme s kočím, co nás vezl, zcela spokojeni.

Po obědě jsme šli podívat se do krásného zámku a nádherných zahrad nejdůst. pana arcibiskupa Olomouckého. Byla tam ještě jiná společnost, s níž nás přivítává klíčná vodila skrze prostranné pokoje. Viděli jsme sál, kde r. 1848 říšští poslanci sněmovali, sál, v němž se udělují léna, s výtečnou větší než životní podobiznou nynějšího pana arcibiskupa, znamenitou obrazárnu, sbírku parohů, pod nimiž se nalézají jména pánů, jenž zastřelili zvěř, co je nosila a i jméno p. arcibiskupovo, hezkou kapli domácí a mnoho jiných zajímavých místností.

Anglické sady Kroměřížské jsou velkolepé. Já arcit dotud nespatriil podobných. Rozsáhlost jejich je překvapující. Sotva se vynáš. Teče tu potok, na rybníku se houpají loďky, na paloucích se pasou pávové, květiny a stromy se střídají, pěšinky a cesty tě zvou k rozmarným procházkám, lavice k tichému odpočinku, nikde u města nenajdeš tolik poklidu, tak čisté a šlechetné záhavy. Myslím, že mládež studující snadno se zde učí svým úlohám a prospívá jí při tom zdravý vzduch.

Ještě jednu velkou zahradu a sice jak říkáme ozdobnou má zde pan arcibiskup na jiné straně města a při té se nalézají skleníky. Chodili jsme v ní v dlouhém pěkném podloubí, dívali jsme se na sochy ve výklencích zde postavených bohů pohanských, poseděli jsme si v milé otevřené besídce, majíce před sebou umělý vodotlak s vzácnými rostlinami, nahlíželi jsme skrze mříže do vysoké budovy, konečně jsme si vyhledali tak nazvané bludiště a soudruhové moji G. a K. pustili se do směsice a zmatenice cestiček, z nichž těžko jest dostat se nazpátek. Byli tu s námi dva velební páni z diecése Brněnské na Velehrad teprv putující, já s jedním seděl uprostřed na místě povýšeném a druhí bloudili okolo. Viděli jsme jim na hlavy a starý hlídač klidně čekal, bude-li ho někdo volat, aby mu pomohl ven. Nebylo toho zapotřebí, všickni vyrazili konečně na světlo, vrátili se k nám a měli z toho radost.

Bludiště to založeno je z hustých stromků nahoře přistřižených, živý plot činicích, mezi nimiž sem tam se křížují cesty. Vyhlíží jako mlázi čili remíz a hlídač spokojeně se usmíval, že tak rozkošnou znamenitost ochraňuje.

V kostele sv. Mauricia byli jsme na požehnání, slyšeli jsme německy zpívat a modlit se a pak jsme si prohlídli krásný tento chrám Páně a hrobku nebožtíka arcibiskupa Maximiliana (Sommeraua), jenž zde odpočívá ve vedlejší kapli. Vypravovalo se nám o něm, že byl velmi poho-

stiný a že u stolu jeho se najedl, kdo přišel. Městu Kroměříži prál zvlášť, rád tam bydle a čině mnoho dobrého, i po smrti chtěl tu býti a ustanovil, kde ho mají pochovati.

Byli zde u sv. Mauricia odpoledním službám Božím také přítomni Kroměřížští páni kanovníci, asi čtyři, a útrpnost naši zbudil jeden mezi nimi, jenž jsa slepý od mladého hochy se dává voditi.

Při oltáři posluhovali jinoši ze studentského semináře jsouce oblečeni do klerik a komží a již skutečným alumnům a bohoslovům se podobají. Navštívili jsme velkolepý jejich ústav, v němž jich bydlí ke dvou stům (182 řeklo se nám) majíce zde své vlastní soukromné gymnasium nižší i vyšší a učice se předmětům od pana arcibiskupa předepsaným. V městě je gymnasium ještě jedno v Piaristické koleji, od toho jsou zcela odděleni a zkoušky jejich arcit nemají veřejné platnosti. Vystoupili některý, musí se dát teprv veřejné zkoušeti, chce-li pokračovati v študiích, a obvyčejně prý dobře ob stojí, jak jsme slyšeli. Profesori jejich jsou kněží a mají nad nimi v domě dohlídku, kde veškeré zaopatření se jim uděluje, bohatým za plat větší neb menší, chudým i zadarmo. Všickni nosí kleriky a koláry, ano i tonsury, to jest prostrážky vlasův na hlavách, a vypravovali nám, že i o prázdninách jako panákové se odivají.

Bylo nám to věru něco neobyčejného a podivné myšlenky a city v nás povstávaly, když nedospělí mladci v kněžském rouše a s jakousi navyklou hodnotí před námi se procházeli. Nechci rozsuzovati, vede-li to k dobrému. Mnozí o tom pochybují. Jest to způsob, jaký panoval a panuje v Itálii. Každý ústav má právo stejný kroj předepsati svým chovancům a je-li duchovní třebaš drobet vážnější, jen když je slušný a věku přiměřený. Ale dáti jim kroj patřící výhradně jednomu stavu, do toho stavu je jako vřaduje a předce často ani napotom skutečnými údy jeho se nestanou. Musí to jednostranně působiti na jejich ducha, kněžský šat jim zevšední, oddávají se v něm živosti a bújaroosti mládeži přirozené, příliš brzy a bez zásluh je povýšil, jsou na to hrdí a dělají se, čím ještě nejsou.

Co zde povídám, jest ovšem jen zdání a prál bych si, aby bylo nepravé. Co prospěje Církvi a zvelebí služebníky její, tomu všemu na Bohu žádám zdaru, a činí-li to tak zřízený seminář pro studenty, nemohu jináč, leč říci: „Ať kvete!“

Jeden pán zde představený ochotně nám všecko ukazoval a nám všecko vy-

kládal, doprovázejí nás po velkém domě. Viděli jsme síně, kde se učí, jí, spí, vešli jsme do pěkné kaple domácí, obdivovali jsme se jednoduchým sice ale důkladným a hezkým rouchům mešním z látek hladkých jednobarevných zlato- a stříbrnitkových jako měnivých, jež pan arcibiskup byl koupil v Římě.

V Olomouci bohoslovcům dána příležitost k tělocviku, zde jsme pohřešili přípravy k němu, a soudili jsme, že zvlášť dobře by svědčil mladíkům teprv se vyvíjejícím.

Opustili jsme obydlí jejich s upřímnou láskou k nim v srdci a nábožným povzdechem, aby dorostli za ozdoby a podpory víry svatě katolické.

Kostel u Piaristů potřebuje obnovy, však schází prý prostředků, žaloval nám vrátný, co nám ho otevřel, jistiny až tuze malé nedostačují, dobrodincové nic nedávají.

Musím se zmíniti o muži, od něhož jsme v Kroměříži také zprávy jakési žádali, starci to Moravanu se všim nespokojeném a všemu odporující. Byl to obraz pravého protivy a kdo u něho černě byl zapsán, na tom nic bílého nenechal. Řekli-li jsme, ten udělal to a ono dobré, ptal se pohrdavě: „Ten?“ a hned opak toho zastával. Vůbec nechtěl o nikom slyšeti chvály a jen nebožtík pan arcibiskup Maximilian u něho byl v milosti a bezpočtu-krát mu přál lehkého odpočinutí a nebeského království.

Pravili jsme: „Nynější pan arcibiskup postavil studentům krásný seminář.“

Odpověděl: „Faráři a kaplani naň platili.“

My: „Studenti se tam nosí jako panáčkové.“

On: „A předce nejsou panáčkové.“

My: „Ten a ten prý půže na Velehrad.“

On: „Nepůjde, pojede.“

My: „Dává-li pak se vám někdy najíst?“

On: „Ten? Jak živ se nikomu nedal najíst.“

Nebylo možná smířiti ho a nedal se přivesti k mírnějším úsudkům. Vidouce, že není zlý a že jevíti hořkost leží v jeho ostatně snad poctivé povaze, měli jsme s ním strpení a on nám upřímně otvíral své srdce. Mluvil k nám jako v Kroměříži skoro každý napřed německy a teprv když my česky se vyjadřovali, všickni nám dobře vyhověli.

Farní kostel a kapli na hřbitově viděli jsme jen z venku a také jsme byli přítomni, když přicházel průvod z Velehradu, při čemž se na věžích zvonilo, však jako

u nás v městech bývá, tak i tam jen chudší a sprostší lid byl na pouti.

Hřbitov Kroměřížský je pěkný; lepší pomníky na hrobech mají nejvíce arcibiskupští úředníci a jejich rodiny.

Večer jsme si vyšli ještě do zahrad na procházku. Chodilo tam mnoho důstojníků vojenských. Vrátní u vchodů byli velmi zdvořilí a sami nás pozdravovali. Stráž před zámkem činí staří vcusatí granátníci, jež pan arcibiskup sám má v službě a ti velmi vážně s flintou v náruči si vyšlapovali.

Velební páni z diecése Brněnské odejeli v noci k železnici do Hulína, aby po ní na Velehrad se odebrali a my ráno s příležitostí najatou jeli na svatý Hostýn.

Ve vlasti, kde Olomouc vévodí,

jesti tamo hora nevysoká,

nevysoká, Hostajnov jej imie (jméno),

máti božia divy tamo tvorí. *)

Museli jsme také přes Hulín a pak přes města Holešov a Bystřici, odtud jsme se dali ještě dovezti až pod horu a kočí se vrátil, aby na nás v Bystřici počkal a oběd nám tam zamluvil.

Lezli jsme vzhůru potice se v parnu a jsouce umdleni odpočívali jsme na dřevěných lavičkách stojících podle cesty. Vrch je porostlý lesem až k výšině své, kde na holém prostranství svatá stavení se vypínají. Přišli jsme nejprv k vodě pověstné, která tu pod kaplí z památné studánky vytéká kovovou trubici a do nádoby kamenné se spouští.

Roku 1241 utekli se na Hostýn okolní křesťané před Tatary celou krajinu hubičmi a odtud bránili se proti nim. Památka o tom zachovala se v ústech lidu a s tou souhlasí, co nám Rukopis Kralodvorský v písni „Jaroslav“ vypravuje. Křesťané jsouce trápeni žízni nesnesitelnou hynuli nemo- houce již ani bojovati a v největší nouzi utekli se k Matce Boží, volajíce před oltářem jejím o přispění.

Aj hle! na rozhrátém nebi mráček!

Vzdújou větry, zahučel hrom strašný,

Chmouralo se mračno po všem nebi,

Blesky rázraz! bijou v stany Tatar;

Hojný přival pramen chlmský zživil.

Slavně ukázala se moc Hospodinova na Hostýně. Blesky zapálily stany pohannův a ze skály se vyprýštil hojný pramen, kterýmž se křesťané občerstvili. I vrhli se na polekaného nepřítele, jenž v zmatku pádil k Olomouci, kde hrdinský Jaroslav nad ním zvítězil. Tím Morava i Slovensko a všecky vůkolní země osvobozeny od krutých vrahů, kteříž vrátili se do své vlasti.

*) „Rukopis Kralodvorský,“ píseň „Jaroslav.“

Od té doby stal se Hostýn posvatným každému Moravanu, počet poutníků se množil, kaple Panny Marie, co tam byla, již nestačila, založila se větší a do té byl dán obraz matere Boží držící dětátko Ježíše, z Jehož rukou blesky na Tatary utíkájící se sypají.

Později k hlavní kapli byly přidány ještě dvě a třetí se ozdobil pramen zářačný, jenž až posud vody studené a čisté vydává hojnost. Konečně na místě rozbořených kaplí vystavěl se nový pěkný kostel ve vlášském slohu, jenž dne 28. července 1748 slavně byl vysvěcen. Byl v něm oltář i svatého Jana Nepomuckého a blahoslaveného Jana Sarkandra a správa duchovní svěřena vlastním kněžím. Vřak již za císaře Josefa II. uzavřeno velebný chrám tento zrušiti a r. 1787 skutečně byl zavřen. Starý obraz Panny Marie přišel do kostela Bystrického, kostelní šatstvo a nářadí, varhany, zvony rozdány jiným kostelům, oltáře zbořeny, sochy roztrískány, kazatelnice shozena, dvěře, okna, dlažba, vše násilím vzalo zákazu. I střechy se strhaly a přikryt jimi ovčinec nedaleko vystavený. Na klenutí se nasadilo země, že tam byliny i stromy rostly a předce toto i zdě zůstaly neporušené.

Na svatý Hostýn nicméně přicházeli poutníci a r. 1828 počaly se sbíratí příspěvky, aby se zpustlý chrám zase obnovil. Pracovalo se na tom až do r. 1845, chrám pokryt, oltář vystavěn, kazatelna zjednána a dne 2. července mohl býti zase posvěcen. I má již zvony, roucha, nádoby, postranní oltáře, svícny, kříže a varhany. Zbožná mysl učinila a učiní, seč jest. Hostýn zůstane slávou Moravanů, pýchou vlasti, pomníkem udatných činů. Lid jináč neřekne než „svatý Hostýn“ a svatý Hostýn viděti z daleka po vší zemi.

Napili jsme se také vody Hostýnské, již se připisuje moc léčivá a již si poutníci tvář, hlavu, ruce a nohy umývají berouce si ji i domů, a vystoupili jsme po stupních na taraz kolem studánky v podobě půlměsíce vyvýšený, kde nám přítomná kramářka obrázky, písničky a modlitbičky ke koupi nabízela. Nevěděli jsme ještě, že nahoře dostaneme lepší a všelicos jsme ji odkoupili. Měla také po ruce náky popis Hostýna, ale již jen v jednom výtisku a když milý G. o něj stál, nechali jsme mu ho a to ku jeho vlastní škodě, neboť nahoře v sakristii prodává se „Historie Hostýna od F. Bečáka,“ bezpochyby důkladnější a tu já jsem si opatřil.

Největší zásobu hovorná ženština měla v písničkách a jedna nás zvlášť lákala. Zapívala ji, abychom prý poznali i krásnou

notu a nelitovati krejcarů, co stála. Arciť jsme ji odebrali a ona myslíc, že se nám líbí, pořád na ní přirážela. Je vytištěna v Hranicích 1859 a jedná o Tatarském obležení a kterak nyní ten chrám k opravení a zvelebení přišel. Přál bych si, aby již všickni Slované jen na písniích si zakládali, jenž dle obsahu i slohu cenu mají a neprodávají se jen o trhu. V naší písni k. p. stojí: „Nezapomnejte na mně wdowy a sirotci, podegte váš memorial, tak Bůh všemohoucí, dá vám prawdiwý receptis, na váš bjdu welký krjž zegme z vás mnohou tjš.“ — Tomu nelze dobře ani rozuměti a mám to za nesmysl. Toho se tam nalezá ještě víc a ani pravdy se ve všem nešetří. Jednejme si radši písni lepší, věrnější a ušlechtilejší; i k Panně Marii Hostýnské máme takových a ty zajisté větší pobožnost v nás rozkní. 1859

Několik set kroků nad pramenem vypíná se chrám Páně Hostýnský a vedle jsou zříceniny bývalých stavení a zdí, jenž se tu jindy nalezaly.

Potěšili jsme se přerokošnou vyhlídkou. Tu pohoří Slezské a Beskydy, tam Nitranská Javořina, tu hory Polavské, tam Jeseník krajinu oblemuji; vrchy Radhošt, Vysoká, Bába vypínají se vzhůru; hrady Jičín, Helštýn, Buchlov stojí tu co strážcové; Spilberk u Brna, sv. Kopeček u Olomouce kývají na tebe z daleka a před sebou máš úrodnou Hanu a pěkné Slovensko s množstvím měst a dědin. Poznali jsme Kroměříž, Hulín, Holešov a Bystřici, pak Přerov, Napajedla a Hradiště. Byli jsme blaženi a že vidíme i do Uher i do Slezska, na tom jsme si věru zakládali.

Bylo právě po svátku Navštívení Panny Marie a stály tu ještě boudy s všelijakým poutním zbožím. Kramářky vidouce nás hned je otvíraly a když jsme v kostele vykonali pobožnost a v sakristii do knihy se zapsali, kupovali jsme zase památky a nyní již lépe jsme pochodili. Zajisté se tu prodávají po celé léto a třebas by tu kramářů nebylo vždycky tolik, nikdy asi nescházejí.

Na vrchu váł silný vítr. Mladé dívky, u níž jsme si vybírali obrázky, odnesl jich několik a my ji je pomohli chytati. Já měl s sebou svrchník a těšil jsem se z toho, neboť ho nahoře věru bylo zapotřebí.

Zastavili jsme se v blízké hospodě, kde nám dali dost dobré pivo, chléb a brynzu. Brynza je ovčí sýr zde v ovčárnách čili salaších připravený a chutná výborně. Dostali jsme ji plný talíř a divili jsme se, že pan hospodský nás má za hladovce a hle, zmohli jsme ji. Byla čerstvá, švý-

carskému syru nic nezadala, ano nám se zdála ještě jemnější.

Opustivše hospodu odebrali jsme se do nejbližšího salaše, abychom brynzu viděli dělati. Stává se to od Valachů; byli tam čtyři, otec, dva synové a čeledín a právě děláním brynzy se obírali. Měli podojeno, ovce stály a ležely za lisami, v předu na odděleném místě hořel oheň. Byl rozdělán na zemi a v kotli bylo mlíko, do něhož prý se dává teleci žaludek, aby se lehce srazilo. Otec Valach si ohrnul rukávy, čistě si teplou vodou umyl ruce, vzal kotel mezi nohy a lovil a mačkal v něm, spojuje ssedlé částky dohromady. Trvalo to dlouho a mezi tím jsme si povídali o ovcích, o salaši a životě v něm, o brynze a žinčice.

Žinčica je ovčí syrovátka a pije se teplá od nemocných, jenž dole v Bystřici se zdržují, kam se jim donášá. Té prý se nám mohou dát napítí, ale brynza se odvádí pánovi a jim není dovoleno od ní si brát. Leželo jí několik calet baňatých na římse a řeklo se nám, že v tomto salaši pán nemá vlastního stáda, nýbrž v jiném vzdálenějším a větším, zde jsou ovce cizích lidí, jenž je sem dávají přeletovat a za každou odvádí se jim 7 liber brynzy.

Nejhovornější mezi Valachy byl mladší synek, chlapec výrostek, a všickni se k nám chovali velmi zdvořile a srdečně, v pravdě po slovansku. Nechtěli nás pustiti pryč, dokud brynza v kotli se neukáže a když jsme byli viděli napřed menší pak větší kousky, rozloučili jsme se s nimi jako s dobrými známými. Zajisté se nám líbili, jednání jejich bylo slušné a řeč moudrá a přívětivá. Na otázku, kde mají postele, odpověděli usmívajíce se, těch že nepotřebují; seno, sláma, mech a kožich prý jim stačí. Ovce vyhánějí dopoledne a odpoledne a na zimu i s nimi odeberou se domů — mezi Valachy, jenž zde na druhé straně kopce již mají osady.

Venku viděti hráz s příkopem, jenž se táhne okolo vrchu a za zbytek ohrazení proti Tatarům se považuje.

Jdouce dolů přišli jsme zase ke kramářce, jenž nám u studánky byla písniě prodávala. Získali jsme si její přizeň bezpochyby svou štedrostí, čekala na nás a chtěla z nás mítí ještě nějaký užitek. Vypravovala nám příběh. Bylo patrno, že po kramářsku přehání a že z ní mluví chtivost zisku. I poradili jsme jí, aby si na tento svůj příběh dala udělati písničku, s tou že vydělá peníze a ona citíc, že jí rozumíme a že nejsme tak lehkověrní jako snad jiní poutníci, nechala nás jíti a již se o nás nestarala.

V Bystřici jsme si prohlídli znamenitý zámek a velkou zahradu barona Laudona a pěkný farní kostel s vysokou věží v průčelí a pak jsme zasedli k přichystanému obědu, z něhož jsme ale nepožili mnoho jsouce ještě nasyceni brynzou.

Jindy Bystřice a Holešov patřily hrabatům z Rotálů a ti na Hostýně a zde vystavěli kostely a zůstavili i mnoho jiných šlechtetných památek.

V Holešově se kostel právě opravoval, když jsme tam byli. Viděli jsme v něm samá lešení a zpomínali jsme, že zde jednou byl farářem blahoslavený Jan Sarkan-der. Město je velmi úhledné, má velké náměstí, leží na řece Rusavě v utěšené rovině uprostřed bohaté Hané a hlavní okrasou jeho je velký, ve vlašském slohu stavěný zámek s krásnou zahradou, jenž nyní patří hraběti Vrbovovi. V hostinci, kde jsme slezli, byla právě svatba, slyšeli jsme z pokoje, kde ji slavili hráti velmi divoký tanec a řeklo se nám, že je to maďarský čardas a hudebníci že jsou cikáni. Divili jsme se, že zde k nám mluvili česky a nikoliv německy jako jinde v městech, ano oni nám také vykali, což nás tak potěšilo, že bychom zde rádi byli zůstali, kdybychom si věci nebyli nechali v Kroměříži, odkud jsme měli příležitost. Právě tu meškala česká divadelní společnost (nyni již †) p. Štandery a dověděli jsme se, že je v Holešově mnoho národovců pěstujících řeč naši s oblibou.

Když jsme ráno dojížděli k Holešovu, potkali jsme velký průvod ubírající se k Velehradu. Doprovázelo ho mnoho vozů, pod plachtami seděli kněží i jiní lidé a pověděli nám, že jsou od slezských hranic, tuším od Mistku.

Večer jsme byli zase v Kroměříži. Přítel K. chtěl ráno odjeti k Vidni, K. k Olomouci a já k Brnu. Však uzavřeli jsme s G., že se ještě jednou odvážíme na Velehrad. Málo jsme tam viděli, špatně se pomodlili, pouť se nám nepodařila. Snad je tam již méně lidu a vynahradíme si, čehož jsme ponejprv nedosáhli.

Tak se v skutku stalo. Pan K. druhý den nás opustil jeda přes Olomouc zpátky do Čech; tak nám byl přirostl k srdci, že jsme opravdu byli pohnuti rozcházejíce se s ním. Těšili jsme se naději, že zase někdy podstoupíme cestu společnou, dá li se nám Pán Bůh toho dočkati.

Čekajíce v Hulíně na vlak od Olomouce měli jsme tu radost, seznámiti se s p. Chrástkem, profesorem bohosloví v B. Bystřici, horlivým tím vlastencem a spisovatelem slovenským a s p. Přecechtělem, profesorem v Pešti, vydavatelem skupení

českoslovanských výtečníků. Oba nás zaji svou srdečností a společnost jejich by nám byla přispěla k poučení i povzbuzení, kdybychom ji dále byli mohli požívat.

Pan Chrástek se zmínil, že byl také na Buchlově podivati se na velepamátný hrad a vychvaloval přívětivost a šlechetnou mysl urozeně paní tam sídlící, hraběnky z Berchtoldů, rozené hraběnky z Vratislavů, jenž blahodárně působí v celém okolí a příznivá a spravedlivá jest ke Slovanům. Přijala pryč je Slováký z Uher velmi laskavě, byli na Buchlově přes noc a pan Chrástek mi ukazoval knihu českou jí věnovanou, již mu dala na památku. Radil, abych Buchlov také navštívil a já a G. ještě toho dne po příchodu svém na Veléhrad chtěli jsme se tam pustiti, aby chom užíreli i jeho znamenitosti.

(Dokončení.)

D o p i s y.

Z Prahy 13. prosince 1863.

[Počátek sv. misie v Karlíně.]

Včera bylo celý den po smournu, ale předce vyšel jsem po 4. hod. do Karlína, abych viděl počátek sv. misie. Pršelo ustavičně a bláta bylo dosti, i pochyboval jsem, jestli se lidé sejdou. Přišla do chrámu Páně uzel jsem jenom malý hlouček lidí ve stolicích blíže kazatelny, kteří nábožně zpívali a se modlili. Setmívalo se, ale v chrámu Páně přibývalo tím více světla, vyskakoval na zdích chrámových jedno světélko po druhém, podél lodi u 12 křížů i na oltářích, až došlo na lampičky kolem krásného kříže naproti kazatelně. Na stá kmitajících se světél okolo kříže a těla ukřižovaného Spasitele našeho učinily na mne vzlaštňi dojem. Zpomněl jsem sobě, až světla nebeská uhasnou v poslední neb soudný den, že se ukáže znamení svatého kříže na obloze, a bude zářiti světlem svým do všech uhlů světa, patno veškerému pokolení lidskému. Vzpomněl jsem sobě též na rostoucí počet nepřátel Církve svaté, a tu se mně zdálo, jakoby v plápolajícím světle kolem svatého kříže viděl nápis „In hoc signo vinces“ v tomto znamení zvítězíš! Mezi tímto rozjímáním pozoroval jsem s plesajícím srdcem, jak znenáhla stánek Boží, zasvěcený památce ss. apoštolů slovanských Cyrilla a Methodia, se naplňuje nábožnými katolíky a sicé více mužského nežli ženského pohlaví. Odbila pátá hodina, hlazol zvonů rozléhal se v chrámu Páně oznamující osadníkům Karlínským, že posvátná doba vnitřního obnovení skrze misii se přiblížila, aby tedy hojně se zúčastnili a pokladů milosti Boží dosáhli. Po

malé chvíli ubíralo se místní duchovenstvo v posvátném obleku ku dveřím chrámovým, aby uvítalo misionáře, vel. otce z kongregace nejsvětějšího Vykupitele. Pojednou povstalo hnutí mezi shromážděním, zraky všech obracely se ku dveřím, z tisícerych úst zněla adventní píseň: „Z nebe posel vychází,“ a hle, již přicházejí poslové Boží, hlasatelové sv. evangelia do chrámu ss. apoštolů slovanských, aby zde svaté dílo smíření s Bohem a upevnění víry započali. Místní duchovní pastýř se svými vel. spolupracovníky uvádí velebné otce misionáře do chrámu, jest jich šest vel. třech řadách, mají pláště přes duchovní roucho a kvadrátky na hlavách; již klekají u hlavního oltáře prosíce Ducha svatého, aby jich osvitil a k svatému dílu posilnil. „Veni sancte Spiritus“ volají v stánu Hospodinově, po ukončených modlitbách zpívá lid „Svatý“ a přijímá požehnání. Pak hned oslovil vel. p. farář důraznými slovy v. misionáře, odevzdávaje jich horlivosti své osadníky, a prose aby v nově vystaveném a posvěceném chrámu Páně posvětili srdce osadníků, a v nich Hospodinu zbudovali příjemný stánek. Nábožní posluchači hrnuli se k hlavnímu oltáři, aby slyšeli hlas pastýře svého, a potom zase pod kazatelnou aby slyšeli úvodní řeč, jižto důst. pan rektor Mastalir po kratičké tiché modlitbě započal, pozdraviv shromáždění slovy: „Pochválen buď Ježíš Kristus.“ Velice se mně líbila jeho mírná, prstonárodní a otcovská řeč, kterouž započal příběhem o národě židovském. Když se Židé byli navrátili ze zajetí Babylonského a směli sobě z povolení perského krále Cyra zase zbudovati stánek Boží, jak rádi spěchali pak všickni a s pláčem poslouchali čtení Písem svatých! Obrátil to na osadu Karlínskou, kteráž po mnohých letech dočkala se svého chrámu Páně; i povzbuzoval k horlivosti. Potom vyložil, co jest misie, proč se koná, odrážel námitky proti misii, ale vše tak laskavě, pochopitelně a mírně, že jsem četl na tváři posluchačů: ano, my přijdeme a s Bohem se smíříme! Potom ohlásil důst. p. rektor pořádek kázání; jest velmi příhodný pro lid pracující. Budouť kázati o půl šesté ráno, a o půl šesté na večer, tak že každý před prací a po ukončení dnešního díla může duchovního pokrmu tohoto účasten býti. Dežž Bůh hojného požehnání! S tímto povzdechem jsem odešel. K. K.

Z Turnova 6. prosince 1863.

[Roční schůzka kůru literáckého. Nový oltář.]

Jako v několika městech naší milé vlasti, jest i u nás kůra literácká, jehož úkolem jest, v posvátném čase adventním

krásnými zpěvy rorátními, pocházejícími z času Karla IV. první příchod Páně oslavovati, upřímným pokáním na druhý jeho příchod, k soudu totiž se připravovati, a zemřelé spoluoudy čili bratry ku hrobu doprovázeti. Za dávných časů býval tento kůr literácký u nás nad míru četný a mívá značně roční příjmy nejen z odkazů, alebrž i z vlastních polností, jak o tom svědčí staré účetní a pamětní knihy téhož kůru od roku 1644, založené z novu po hrozném poplenní města našeho skrze Svědy r. 1643. Za císaře Josefa II. musel náš kůr literácký po odevzdání všeho majetku se rozejíti, a pode jménem: „Bratrstva lásky k Bohu a k bližnímu“ znovu se zříditi. Cinnost jeho zůstala ovšem i pak tatáž, jen že nemaje prostředků, jako za časů předešlých, nemohl tolik pro ozdobu chrámu Páně a k oslavení služeb Božích podnikati, a nad to za dob válečných také účastenství značně kleslo. Nyní pak se od několika let utěšeně opět zmahá, tak že řádných údů 132 čítá, a nemáme jiného přání, než aby také údové mužského pohlaví pilněji rorate navštěvovali a ve zpěvu se cvičili. Za to je pohlaví ženské četně zastoupeno, a že lid náš posud nábožný jest a milovný zpěvu, o tom svědčí to, že každou neděli adventní veliký náš chrám u Panny Marie přeplněn bývá, ačkoliv se rorátní zpěvy již v pět hodin začínají a se zpívanou mší sv. půl třetí hodiny trvají; mnozí si k vůli rorátním zpěvům neobtěžují, až i dvě hodiny cesty do Turnova jíti. — O kvartálu čili výroční schůzi sešlo se letos v I. neděli adventní 65 oudů, a mělo se kromě jiných běžných věcí, jako jsou výroční účty a zápis 15 nových údů, také jednati o postavení 5. oltáře v novém kostele u Panny Marie, k jehožto postavení se kůr literácký měl spojití s bratrstvem živého růžence. Máme na ten oltář 135 zl. r. č. (na větším díle příspěvky bratrstva živého růžence); avšak to nedostačí, aby oltář ten důstojně zaujímal místo naproti oltáři, od Jeho bisk. Milosti p. Petra Krejčího lonského roku darovanému. Máme za to, že by se některé příspěvky vybidnutím jednotlivých dobrodinců sešly; avšak poněvadž nás letos potkal také požár, kterým několik sousedů, zvláště městská obec značně utrpěli, a mimo to město shořením jedné místnosti školní přinuceno bude co nejdříve do stavby nové školy se dáti: nezdál se mnohým býti příhodný čas k takovému podniknutí, lečby někteří majetní dobrodincové značnými částkami k vystavění nového oltáře chtěli přispěti. Za tou příčinou celá ta věc se odložila na dobu příznivější.

J. Zd.

Nejtěžším zajisté úkolem každého pěvce náboženského jest, aby v písni lidu zbožnému do rukou dané, obrav sobě za předmět nejčelnější pravdy a nejhlavnější tajemství sv. náboženství, tyto vysvětlil a lidu zřejmě vyložil tak, aby povzbuzen byl ku chvále Boží a dikůčinění a lítosti a etnosti, kdoby koli zpíval píseň tuto. Předností touto vyniká zvláště jedna starožitná památka ducha ryze katolického nábožných předků našich, z které se učíme, jakým způsobem Boha chválili a jakou roznícení byli věrou; jsou to starodávné „rorate“ z času Karla IV., slavné paměti císaře a krále Českého. Letos zase ozývají se, jako vloni ponejprv, blázi zvukové zpěvů těchto po celý advent v městě našem. Posud nepronikl sice hlas jejich do svatyně ústavu kněžského, ani do chrámů zdejších farností, aniž slyšíme cos podobného z kraje, ale bohdá, že brzo ozývati se bude po celé Moravě: „Zdráva buď Panno Maria, o královno!“ a že uslyšíme z mnoha stran, co napsal na Moravě výborně zasloužilý farář Blučinský, t. p. Václ. Pešina o farnosti své, jak tam velebné „Rorate“ uvedl. „Zásobil jsem se,“ praví, „devíti výtisky, umluvil jsem se se svým učitelem a několika zpěváky a již v příštím adventě jsme se pokusili, zavedením této překrásné, nejvyšší pohnutlivé pobožnosti Rodičku Boží velebiti, a už druhého roku v přeplněném kostele zpívali ve zvláštních odděleních farář, úředníci, panny, a na kůru na dvou místech při varhanách literáti tyto rozkošné písně; kdež při „Zdráva buď Panno Maria!“ hlas na sta nábožných osob po chrámu Páně velebně se roznášel a tak se rozléhal, že po městěčku daleko slyšán byl a okolojdoucích radosti a vroucnosti naplňoval.“ A vskutku „přiď a slyš, a vyznáš, že co do zpěvu, nic nad rorátní pobožnost není.“ — O letošní tisícleté ročníci musím dodat, že oslavena bude navždy v diecési naší: došloť nás z Říma nové officium na den ss. Cyr. a Met.: nové antifony, hymny a lekce, jen škoda, že rozšířeno není nové officium toto též na Slezsko a že nebyl tam též přeložen svátek z 9. března na den 5. července, aby požívali též se námi radosti, jsouce v jedné s námi diecési.

Bohoslovců jest v semeništi 165; a sice v roku IV. 29; v III. 31; v roku II. 48; v I. 57; kromě nich poslouchá přednášky na fakultě 1. klerik kapucínský. Co blahou zvěst podotýkám, že letos povolil svým posluchačům prof. pastorálky, p. dr.

Josef Mikula, (jenž jest také představeným v semináři), že mohou zkoušky odbyvat, jak komu libo, česky neb německy; sám pak, čehož už jindy svědomitě šetřival, vezdy udává všechny výměry po česku, i pojmenování věcí i příklady hojné ze zkušenosti pastýřské. Kterýžto prvý po tolika letech pokus k nemalému bude užítku; neboť dobře a vlastně hodí se sem slova prvého našeho pastoralisty blahé paměti, jenž dí: „Zdaliž přísluší nového vojáka vlastní zbraní válečnému umění vyučovati, zdali cizí? Vlastní zajisté bez odporu; — snadněji na mysl přicházejí věci, které jsme v té řeči slyšeli, v níž jich užívati máme, než ony, jimž jsme se v cizím jazyku učili; odkud nemalá obtížnost při úradu pastýřském pocházela vždycky, již zajisté každý cítil nejvíce při správě Boží a přisluhování nemocným.“ —

Věst tato způsobila hned na začátku roku školního radost, kteráž byla arcit mnohem živější, kdykoli bylo lze dopátrati se nějaké usnadňující pomůcky. Pastoralistům byly schváleny „*Siljiho Chládkova opatrnosti pastýřské*“, kteroužto knížku s ochotností jim kněží čeští zaslali a že dále po ní pátrati budou, přislíbili. — Většího objemu dosáhla radost, když doručena byla údům Dědictví sv. Prokopa podélní kniha: páně Sušilův výklad na evangelium sv. Matouše. Prál bych důst. p. profesorovi, aby byl přítomen býval a viděl, jak se jeho výklad půjčoval, ukazoval, četl, srovnával, zkoušel a chválil. Tu hned jedni nemeškali přidružití se k údům Dědictví sv. Prokopského, jiní zas u knihkupců to vzácné dílo sobě objednávali. Není divu! neboť jsou v něm slova klassická, jimž kdo mluvu má nepokalenou snadně rozuměti se naučí, a jimiž ustáliti se mohou názvy čili slova technická. Posud jen z časopisů vybírat a po různých spisech paběrkovat bylo každému, kdo na poli bohovědeckém pracovati minil a potom ještě při neustáleném názvosloví často toho se dopátral, že máme pro některou věc slov významnějších a vhodnějších nežli jsou ta, jichž byl užíval; aneb zas třeba bylo, aby se utíkal dělník na vinici Páně jen ke zdrojům cizím, čím práce bez toho už namahavá, více ještě se mu ztížila. Zpomínám si na slova zkušeného muže, důstojného děkana, kteráž mně mluvívá, kdykoli se s ním dám do řeči o věcech theologických. „Což je vám mladším,“ říkává, „v už všecko máte přichystané, toho my za našich časů jsme neměli...“ Slova to arcit na mnoze pravdivá, ale v mnohém také nepodstatná. Nemámeť posud vědecké dogmatiky, ani mravouky, ba ani pro nynější

čas uspořádané pastorálky, vyjímouce: Opatrnosti, ježto byly arcit prvým na půdě naší dílem ve vědě této a vydatným zdrojem a dobrým pravítkem mnohým nastávajícím pastýřům duchovním, nyní však už na mnoze jsou kusé, kde jde o vyučování theoretické, poněvadž věda ta aneb dále pokročila, aneb řídíc se dle času a rozličnými systémy, jiným se pustila směrem. Ba není posud ani Písma sv., kteréžby přesně jsouc spravováno v duchu jazyka našeho pro jednostejné těmize slovy citování potvrzeno bylo Stolicí apoštolskou, jako je bible polská, neb německý překlad Allioliův. — Však doufejme! Nyní zbaveni jsou posluchači bohosloví aspoň jedné bolestné výčitky; nebude jim třeba slyšati, jako nám starším, z každického odvětví literatury bohoslovné o všech výbornějších spisech latinských, francouzských, italských, německých a na konci ani slova o literatuře naší aneb poznámku: Čechové toho posud nemají. Ponenáhlu bohda i ostatního se dočkáme. — V suché dny před svátky udělí nejd. kníže arcibiskup zdejší 29. bohoslovcům IV. roku podjahanství, alumnům II. roku čtyry nižší svěcení a chovancům I. roku tonsuru. en.

Z Řičan, dne 4. prosince 1863.

[Svěcení kříže. Zlatá kniha dívek českých.]

Dne 22. listopadu, v neděli poslední po sv. Duchu, byl posvěcen nový kříž v obci Tehovské. Kříž tento železný na podstavku z pískovce okrášlen byl kolem brízkami, mezi nimiž před křížem malý oltářík stál. O 10. hod. hnul se průvod po zpívané mši sv. z filiálního kostela v Tehově ku kříži, bylo mnoho lidí i vůkolních. Po odbytém svěcení měl pan farář Řičanský, jenž kříž byl posvětil, řeč, v níž jmenovitě vytknul, že kříž jest znamení našeho spasení, že zvláště za časů nynějších čítá se mnoho nepřátel kříže Kristova, kteří, by možná bylo, opět by rádi uvedli doby pohanské, vydávající spisy, směřující proti Spasiteli, jenž nás na kříži vykoupil. Právil dále, že ho velice těší u zdejších občanů duch křesťanský, který bohda zviklati se nedá buřiči nevěřícími. A že řeč jeho pocházela ze srdce, šla také k srdci posluchačů. Po skončené řeči následovalo uctění sv. kříže, načež říkány jsou litanie o nejsv. jménu Ježíš. Po návratu do kostela uděleno sv. požehnání, načež jsme se ubírali domů, útěchu tu sebou nesouce, že v kříži sv. jest spasení, pomoc a potěšení. Dejž Bůh, aby zbožná mysl občanů Tehovských nikdy nevyhasla. Musím podotknouti, že zdejší vel. p. farář za úřadování svého mezi námi již třetí kříž

řádem církevním posvětil a že za nějaký čas s pomocí Boží nový kříž na místě již sešlého dřevěného, blíže farního chrámu P. postaven býti má. — Tuty dni poslány jsou sem spisy „Zlaté knihy dívek českých“ z Písku. 1. podářilo se hned 5 údů získati; možná, že jich více následovati bude. Kničky 1. i 2. oddělení na ukázkou zaslané, jsou pěkné. Diplomy jsou vkusné; v prostředku nachází se nápis: „zapsána jest do Zlaté knihy dívek českých;“ po pravé straně jest anděl strážný, an drží za ruku dítě, po levé straně sv. Ludmila, patronka téhož Dědictví, ana vyučuje sv. Václava; dole u prostřed jest lev český o po obou stranách tyto nápisy: „Otnostná panna, polovice věna“ a „Panna bez ouhony veliké je ceny.“ Svatá to pravda! Pečet tohoto Dědictví představuje obraz sv. Ludmily, jenž v jedné ruce drží knihu, v druhé kytku z klasův a listkův s nápisem: „Zlatá kniha dívek českých.“ Dejž Báh novému tomuto Dědictví, které v život vstoupilo na památku 1000leté slavnosti Cyrillo-Methodějské, zdu-ru a požehnání.

F. L.

Z Česlie 4. prosince 1863. (Opozděno.)

[Křest Israelity.]

Předělou neděli započal nám advent, čili památka očekávání příchodu zaslíbeného Vykupitele. Když se onen čas Bohem přemoudrým určený naplnil, zavítal Oblažitel světa, o Něhož duše nábožné volaly: „Rosu dejte, nebesa“ a viditelně na zemi v těle lidském přebýval, působil a dílo své dokonat. Přišel mezi své, kterýmž nejdříve zaslíben byl, a oni nepoznali Ho, příchod Jeho neuznali, nepřijali Ho. Za tu nevděčnost předpověděl Kristus nevěřícím Židům zkázu města Jerusáléma a rozptýlení národa po veškerém světě. To se do slova vyplnilo. Každý Israelita hlásá nám toto proroctví Páně, jsa živým důkazem pravdivosti slov Kristových. Kdyby mezi námi žijící Israelité tato slova Páně a život Jeho pozorovali, zajisté by Krista poznali a s námi vírou sv. splynuli v jedno. Tohoto poznání Spasitele dostalo se Israelitovi P. po delší čas na zdejší osadě žijícímu. Zatoužil seznati život a učení Páně; projevil to přání srdce svého zdejšímu důst. p. děkanu V. Šustrovi, a ten s ochotou se ho ujal, a jej k poznání pravdy Boží přivedl. I neváhal tento učení Kristův o uvedení do Církve Páně skrze bránu křtu sv. prositi; a ten mu byl v první neděli adventní ve filiálním chrámu Páně Průhonic-kém udělen. Křtěnec tento, jakož i přítomní byli hluboce pohnuti, když po dokonaném křtu svatém jal se důst. p. děkan důležitost křtu sv. dojemnými slovy vy-

kládati. — Byl to den duchovní útěchy a radosti. Pán slavil svůj advent — příchod k obrácené duši. — k.

Od Litomyšle 22. prosince 1863.

[Urobaný kříž. Socha Panny Marie.]

Církev sv. již před třemi věky na sněmu Tridentském jasně vyložila učení o účtě posvátných obrazů a bludy proti účtě té čelici vítězně potřela. Mohloby se tedy zdáti, že ani možná není, aby toto učení katolické bylo věci neznámou tak, žeby člověk rozumný ještě mohl Církev katolickou viniti z modlářství proto, že staví k počtě Božského Vykupitele, jeho nejsvětější Matky a jiných vyvolených přátel jeho, jakož v chrámech tak i na veřejných místech posvátné jich obrazy. Než smutná zkušenost učí, že v našem století, které se svou náboženskou snášelivostí a osvíceností až přespříliš honosí, zvláště v obcích smíšených, až posud jizlivá nesnášlivost náboženská nejen při každé příležitosti katolíkům modlářů spílá, alebrž ani se neostýchá ctihodné památky ukřižovaného Ježíše Krista rouhavě se dotýkat, jako se, bohužel! dne 23. března t. r. v Sloupnici blíž Litomyšle stalo, kdež nově postavený kříž strašlivě byl zohaven a takto zohavený až posud stojí; o čemž mezi jinými časopisy i „Blahověst“ smutnou zprávu přinesl. Za to se tam zbožným katolíkům dne 8. prosince stala utěšená náhrada. Josef Severa, sedlák v Horní Sloupnici, postavil ve své zahradě, před statkem vysokou sochu nepoškvrněné Panny Marie, z pískovce. Podoba Panny nejsvětější jest vzata z 12. kap. Zjevení sv. Jana, ana hadu rozdrucuje hlavu. Tato socha má býti též pomníkem vděčnosti za prohlášení článku víry o nepoškvrněném početí, jakož i za pokřesťanění Slovanů sv. Cyrilem a Methodem; proto má nápisy, v předu: *Delpara Virgo sine Labe Concepta preCe Defendet Vos!* na pravé straně: *V roce Cyrillo-Methodějském 1863.* a v levo: *Za článek víry prohlášeno 8. prosince 1854.* — Dne 8. pros. před velkými službami Božími hnul se převeliký průvod osadníků katolických k soše, která církevním řádem při strelbě z moždířů k všeobecné radosti slavně byla posvěcena; načež správce duchovní měl řeč, článek víry o nepoškvrněném početí z rozumu, z Písma sv. a z výroků církevních otců dokazující a nutnou tuto přednost Bohorodičky z úlohy jí od Boha jakožto Evě no-vozákonní vykázané jasně doličující. Po slavném tomto úkonu se odebral průvod do chrámu Páně, kdež byla slavná mše svatá. — Ovšem že posvěcení soch a křížů

není nic neobyčejného, vždyť toho všude časté máme příklady. Než v Sloupnici má takové svěcení zvláštní význam, neboť se každým postavením a svěcením soch posvátných víra veřejně a slavně vyznává, což v místě, kdež roztráskán byl i sv. kříž, jistě není malíčkostí. Doufáme, že se tamo katolíků nemálo u vyznávání víry svaté ulehčí, až bude socha Amosa Komenského v Brandýse nad Orlicí postavena. Nebo na tuto sochu nejvíce skládají pp. pastorem a členové vyznání helvetského, nemůžeme tedy ani mysliti, žeby tak nedůsledně jednati mohli, aby Pánu Ježíši, Panně Marii a svatým toho neměli popřáti, co skutečně prokazovati se snažejí biskupu českých bratří, ač k jejich vyznání ani nepřináležel! F. A.

Kronika.

Z Prahy. Misie v Karlíně bude ukončena až po svátečních vánočních.

— Na opravu stoličného chrámu sv. Vítského odevzdal dobrodinec, jenž jmenován býti nechce, strážci téhož chrámu, vd. p. kanov. Würfloví 1000 zl. Pan kanovník uložil znamenitý dar do pokladnice jednoty sv. Vítské a sloužil za štědrého darce d. 11. t. m. mši sv.

— Opat kláštera premonstr. na Strahově v Praze, vdůst. p. Jeroným Zeidler, povýšen jest jakožto rytíř železné koruny 2. třídy do stavu „svobodných pánů.“

— Jako za minulých let, zpívají alumnové v seminářském chrámu Páně i letos naše ctihodné zpěvy rorátní. Podobného sboru v Praze neuslyšíš. Zpívána mše sv. (rorate) jest všedního dne v 6 hodin, v neděli pak a ve svátek o hod. 7. Od 2. t. m. konala se zároveň 8denní pobožnost k uctění sv. Františka Xaveria.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili pp.: Vinc. Nápravník, Frant. Pelikán a Jos. Dyškant, bohoslovci v Praze; Karel Ambros, Jan Gela a Alois Hanzlík, bohoslovci v Olomouci; Frant. Ječmínek, farář v Plesně v Slezsku; Jan Pluhař, bohoslovec v Budějovicích; Frant. Heidenreich, konsist. rada a registrátor v Olomouci; Vác. Vorel, far. v Zdechovicích; Frant. Blažek, bohoslovec v Litoměřicích; Ant. Hora, far. v Hostivě; Ignác Wurm, spiritual v ochranovně v Brně; Ant. Dašofský, far. v Popovicích na Mor.; Alois Wolf, kooper. v Krhově na Mor.; Frant. Gába, kooper. v Kateřinkách u Opavy; Vác. Pevný, kooper. v Malém Boru; Jos. Osoba, kapl. v Protivíně; Frant. Šönbek, katech. a ředitel škol ve Vodňanech; Frant. Šmat, spiritual u školních sester v Horažďovicích; Martin Novotný, far. ve Velké, Jos. Pospíšil, kooper. v Hroznové Lhotě; Frant. Teplíček, kooper. ve Veselí na Mor.

Z Moravy. Nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký zrazuje listem vydaným dne

20. listop. všem věřícím po celé arcidiecési čtení spisu Renanova „Život Jež.“ a zapovídá všem katolickým knihkupecům prodej a rozšiřování překladu téhož díla v obou jazycích zemských. — Podobný zákaz vydal z rozkazu J. Emin. kardinála arcibiskupa a primasa Uherského děkan okresu Pešt-Budinského, dokládaje, že jest naší povinností přerušiti spojení s knihkupci, kteří rouhavý onen spis prodávají.

V Anglii počínají se ozývatí hlasové proti zřízení církve anglikánské v Irsku. Ostrov Irský má 5,764,543 obyvatelů, z nichž sedm devítin jsou katolíci, ostatní dvě devítiny protestanti anglikánští. Kněží anglikánských jest v Irsku 2200, a to hojně nadaných statky, jež Angličané odejmuli kat. Irčanům. Přijde tedy jeden kněz na 582 anglikány. Tento přílišný počet kněží a jejich ještě přílišnější příjmy počínají se nelíbiti Angličanům, zejména „Times“ nemohou tomuto poměru přijíti na jmeno. Mezi farami anglikánskými v Irsku, kde kněží při velikých příjmech nemají téměř co dělat, uvádí se na př. Westportská, má jen 211 obyvatelů protestantských, avšak 661 liber sterlinků příjmů (libra = 10 zl.); při farnosti Tuamské jest 623 lib. příjmů a 257 protestantů, při Lougreaské 444 lib. příjmů a 89 protestantů, při Dungarvanské 487 lib. a 124 protestantů, v Carnick-ou-Snir 436 liber příjmů a 140 protestantů. Ochranci církve anglikánské v Irsku naproti tomu tvrdí, že počet kněží není přílišný, poněvadž protestanti v Irsku nebydlí pohromadě, a co se týče velikých příjmů u malých far, uvádí zrovna takové farnosti ze samého Anglicka; tam počítá se totiž 461 fara, z nichž v každé jest veškerého obyvatelstva méně než sto hlav; ve 112 farnostech jest obyvatelstva méně než po 50, ano jest dokonce padesát farností v Anglii, v nichž jest všeho obyvatelstva méně než deset hlav; nejméně jest příslušníků ve farni Aldringtonské, totiž 7, a příjmů jest tam 294 lib., a ve farni Pitchcottské, kde farář má 6 osadníků a 318 liber příjmů. Čísla tato svědčí, že benefícia a farnosti jsou nejen v Irsku, nýbrž i v Anglii rozdělena nerovně a nespravedlivě, a že jest v tom nanejvýš potřebí opravy, kterou provesti neubrání se parlament na dlouho. Pr. N.

Z Říma. (Z přát. dopisu.) Valně rozšířena jest tu pověst, že sv. Otec uzavřel jmenovati v nejbližší příští konsistoři, kteráž nejdéle do svátků velikonočních obdávati se bude, jednoho církevního hodnostáře *polského* kardinálem. Bude prý jím nejdůst. arcibiskup Lvovský. — Více mne překvapila zpráva rozšířená novinami „Ar-

monia," že totiž sv. Otec vlastnoručním listem jmenoval Msgr. Berardi-a nunciem v Prusku. Potvrdili se zpráva tato, bude jistě vítaným zjevem času. Nebo posud nemělo Prusko žádného nuncia: všechny pokusy apoštolské Stolice, aby potřebě této vyhověla, zvráceny jsou odporem vlády pruské, kteráž neviděla neshody v tom, že sama majíc v Římě pro něco málo svých poddaných vyslance nedopustila, aby v Berlíně zastoupen byl sv. Otec, ježž téměř polovic všech Prusů za viditelnou hlavu Církve uznává a k němu se hlásí. Zprávu tuto činí poněkud pravdě podobnou ta okolnost, že na podzim tu meškali mnohó neděl dva postavením svým v Berlíně vynikající katolíci. Dále jisto jest, že Msgr. Berardi 8. listop. v chrámě „al Gesù“ od kardinála-vikáře Patrizi-a posvěcen byl za arcibiskupa Nicejského i part. i. Zvolen k tomuto důstojenství a prohlášen byl již v konsistoři d. 7. dubna 1862. Tehdáž měl se odebrati jakožto apoštolský nuncius do Ruska. Nestalo se to; poněvadž car nepovolil spojení katolíků v širé říši své s Římem, nechť se vzdáti poručíkování svého nad Církví katolickou. Od té doby pracoval Msgr. Berardi v ministerstvu záležitostí zahraničných. Avšak nevzloudilo-li se omylem do „Armonie“ Prussia místo Russia? Ovšem není naděje, že by Rusko přijalo apošt. nuncia, poněvadž právě nyní sv. Otec se ujal utlačovaných Poláků.

Literní oznamovatel.

— Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse právě vyšla knížka: *Tři a třicet článků utrpení Pána Krista čili rozjímání o umučení Páně na základě souhlasného vypravování sv. evangelií pro čas postní*, jež dle latinského vzdělal, k nim vysvětlení obřadů sv. týdne, pobožnost křížové cesty, o pěti ranách Pána Krista, sv. růžence, i kající modlitby připojil a. k potřebě duchovních správců s povolením nejduš. ordinariátu Pražského vydal Karel Navrátil, kaplan u sv. Jindřicha v Praze. — Stran 142. V předmluvě dí p. spisovatel, že rozjímání tato vyňata jsou z latinského díla „Discipulus redivivus seu sermones quadragesimales R. P. Magistri Joan. Herolt, ord. praedicat. 1728.“ Každý článek rozpadá na dva kratičké díly, z nichž se v prvním vypravuje děj z umučení Páně a v druhém se přiměřená naučení podávají. Rozjímání tato byla přednášena v postě r. 1862 u sv. Haštala v Praze. — Tamtéž vydány jsou zároveň Šmídových spisů pro mládež a přátele její dva další sešity. Svazek XXX. obsahuje povídku: „*Chmelový květ*“ sváz. XXXI. a XXXII. povídky dvě: „*Košíček skvětinami*“ a „*Čermák*.“

— Kněz Ignác Žitný, kooperator v Staré Bělé na Moravě přeložil francouzský spis biskupa J. B. Bossueta: „*Výklad učení Církve katolické ohledně rozporných otázek*.“ Hledá nakladatele. Zprávu podá red. t. listu.

— Novinami rozšířenou zprávu, jakoby Dědictví Cyrillo-Methodějské zamýšlelo vydati spis proti knize Renanově o životě Ježíšovu opravuje Brněnský „Hlas“ v ten smysl, že se ovšem ve zvláštní schůzi několika výborův jednalo o způsobu, jakýmby nejdůkladněji zameziti se dal škodlivý vliv řečeného spisu i do našeho jazyka přeloženého a valně a úmyslně mezi venkovským lidem šířeného, že se dále v téže schůzi na tom zůstalo, aby se vydal populární spisek, četné téhož spisu bludy různé (asi ve způsobu Alb. Stolze) vyvracující, náklad však na spisek ten bude-li sepsán, nepovede Dědictví, alebrž jeden z církevních hodnostářův moravských. Něco podobného vydá p. kan. Štulec.

— Co jsme knížkám vydaným správou „Zlaté knihy dívek českých“ vytýkali, jest opraveno. Čtemeť v „Otavanu“ o druhém vydání dotčených knížek, že se liší od knížek vydání prvního toliko tím, že slova „Bůh a Boží“ jsou důsledně tištěna velkými písmeny. — Diplomy prvního vydání měly půdu žlutou, diplomy vydání druhého, jež tiskl p. Farský v Praze, mají půdu aneb blbě modrou aneb fialovou.

— Vdůst. p. velmistr řádu křížovnického, dr. Jak. Beer stal se zakladatelem „Zlaté knihy dívek českých.“

— Obchodník v knihách, p. Steinhauser, známý nakladatel překladu rouhavého spisu Renanova, uznal za dobré, vydati nákladem svým Abelesovu Legendu o sv. Janu Nepomuckém. Abeles snaží se dokazovati, že Jana Nepomuckého ani nebylo. Německý spisek jeho přeložil výtečník v překladech p. Václav Bambas pro „dějepisný“ archiv „Hus“, z něhož otiisk p. Steinhauser právě rozesílá. Plakátů posud nenalepil, ale nepochybujeme, že to učiní, budouť vedle návštějí o Životě Jež. hlásati péci a snahu přátel našich. Těšme se tím, že o příští slavnosti sv. Janské předce bude v Praze několik poutníků, jakož po vydání Života Jež. chrámy naše ještě se navštěvují a jak mnozí za to mají, hojněji navštěvují.

— „Pražské Noviny“ přejdou od nového roku ve vlastní správu a. k. místopředsedství a budou vycházeti ráno.

— Dnes vydáno 1. číslo nového denníku politického: „*Národ*.“ Z programu vyjímáme slova: „Duchovenstvu našemu, ježto bylo hlavním buditelem našeho národu, a posud jest hlavním jeho vzdělavatelem a předním národní idey zástupcem, neodepřeme nikdy té setrnosti, kteráž mu již pro vznešený úkol jeho přísluší; nebo trváme v přesvědčení, že nikdy neupustí od díla tak krásně počatého z pouhé nevole na vystřednosti snad jednotlivců; že plníc úkol svůj vždy

jen v duchu pravdy a lásky bude pracovati k udržení jednoty a svornosti v národě našem, jakož i ku povznesení jeho... U věcech náboženských přejeme úplné svobody všem vyznáním. Dále slibuje Národ „nedotýkati se nikterak článků věroučných.“

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V listopadu přistoupili: z arcidiecése Pražské: p. Tomáš Vraštil z Voseku; Marie Vokáčova ze Lhoty; důst. p. Antonín Hanika, spiritual v arcib. semináři v Praze; Rod Josefa Kučery v Trubské; vp. Frant. Rádlo, farář v Postupicích. Z Kralohradecké diecése: p. Fr. Tondl, bohoslovec v Králové Hradci; Frant. Morávek z Plotiště; Rod Josefa a Marie Zemanových v Dřevíkově; Rod Josefa a Kateřiny Svobodových v Jilmu; Josef Krupička a Josef Rambousek v Střevaci; Anna Benešova z Morašic; Petr Rízner v Poličce; Josef Morávek v Čermné; Anna Rypkova ve Velké Řetové. Z Budějovické diecése: Václav Brabec z Plevňov; Marie Brachova v Pištině; Školní knihovna Malochýšská; Frant. Pešek v Malé Chýši; Eva Dvořáková v Horních Slovincích. Z Olomúcké arcidiecése na Moravě: Melichar Rusek v Mor. Ostravě; Juliana Krakůvkova v Přívoze; † Jan Bradáč v Nivnicích; Klára Štrohalova v Celadné; Magdalena Havelkova ve Světlých. Z Brněnské diecése: Marie Křížova; Frant. Doležal a Marie Bendova z Batelova. Z Vídeňské arcidiecése: Anna Vandova ve Vídni. Z Ostrihomské arcidiecése v Uhrách. Imrich Malina v Bystřici; Kateřina Matjušova, Rosalie Pelikánova, Antonín Kočíř, Kateřina Borákova, Štěpán Borák, Ondřej Neradovič, Matěj Magyer, Josef Jurašič, Michael Borák, Marie Hurbaničova z farnosti Bystřické; Anna Pavlovičova, Petr Chrupka, Štefan Maroš, Jan Bubnič, Marie Moravecká, Anna Kováčikova z farnosti Pajštunské; Frant. Valovič z farnosti Záhořské. — Všech údův koncem měsíce listopadu 23134.

Na lampu pro *Karlínský* chrám Páně složili: poutníci Velehradští z okolí Vodňanského 1 zl., 40 kr., p. Frant. Moravec, farář v Ouhříněvsi 1 zl., Melichar Rusek, Matěj Tírp z Husince a Barb. Kavanova po 20 kr., Anna Holendova a Marie Pavlíkova po 10 kr., Jan Šustr a Anežka Šobrova po 5 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Julius Körner, děkan kollegiat. chrámu bl. M. P. na Karlově Týně, jubil. kněz, vyznam. zlat. zásluž. křížem s korunou, konsist. rada, kanovník u Všech Svatých, bývalý (poslední)

vikář a školdozorce střídnictví Pražského, atd. v Praskolesích 6. prosince.

V diecési Kralohradecké.

Vyznamenán jest:

p. Václav Maxian, farář v Kostelní Lhotě, obdržel collare canonice.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. Schnorr, koop. v Mladočově, za faráře do Chotče;
p. Jan Bičíště, administrator v Chotči, opět za kaplana do Bělohradu;
p. Jos. Nožička, za administratora in spirit. do Bělé u Něm. Brodu.

V diecési Budějovické:

V Pánu zesnul:

p. Jiří Bayerl, jubil. kněz, farář Děšenický na odpoč. dne 16. listop.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Valentin Čada, administr., za faráře na Hoře sv. Václava;
p. Karel Ctibor, kaplan, za admin. v Kamenici;
p. Frant. Žlábek, kapl. ve Vodňanech, za koop. do Hluboké.

Upřízdněné místo:

Choustník, zámecké kaplanství patron. p. Eugena hraběte Vratislava-Netolického z Mitrovic, c. k. pol. maršálka, od 2. t. m.

Listárna redakce.

Příspěvky. Na chrám sv. Cyr. a Met. v Karlíně (na hlavní oltář): vp. Ignác Paták, expos. v Malině 1 zl. 50 kr.; z Oustí nad Orlicí: vp. Frant. Krihl 1 zl., p. Karel Hlavsa s rodinou 50 kr. a na dostavění metrop. chrámu též 50 kr.

Na opětné dotazy z družné Moravy odpovídáme, že Šeb. Kubínek žádného vkladu nedodal Děd. sv. Prokopa. Snad to učiní do nov. roku, aby účastníci zapsáni a poděleni byli.

Od Lit.: Znalec posud neodpověděl.

vp. F. X. R.: Váš 1 zl. poslali jsme do Brna; proč jste to neučinil sám?

p. L. U.: Nezbyvá místa, pravíte sám, že to již bylo v Bohemii; mějte na tom dosti.

Do *Záhřebu*: Do Děd. sv. Jana Nep. platí se 11 zl. 11 kr. r. č. Ostatní pošleme.

Nejmen. odbír. „Blah.“ v Praze: Co žádáte, bude o hodech vánočních v Karlíně.

Pp. údobí *Děd. sv. Prok.* raději se hlásiti o knihu „*Evang. sv. Matouše*“ v expedici t. listu. Posílajíc předplacení na „Blah.“ raději přiložiti 5 kr. za vydání a obálku knihy a 5 kr. na kolek, má-li poštou dodána býti.

 Za příčinou vánočních svátků bude se vydávati příští, poslední číslo „Blah.“ 24. t. m. (na štědrý den). Zveme k předplac. na r. 1864.

K tomuto číslu přiložilo kněhupectví B. Stýblů ohlášení dvou nových spisů.

Blahověst
vychází odpoledne
5., 15., 25.
každého měsíce.

Redakce
v kníž. arcib. semi-
náři čisl. 190—I.

Expedice
v kněhkupectví
B. Štěpán, na
sv. Václavském ná-
městí, č. 786—II.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz **FRANTIŠEK SRDÍNKO.**

Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

**Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
kněhkupectví**

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Se zásilkou poštovní:

celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Štědrý večer a Vánoce.

Předvečer vánoční slove u nás Čechů *štědrý večer*, a to proto, poněvadž Bůh prokázal se k nám přestědrým, darovav nám jednorozeného Syna svého, bez něhož bychom nižádného vykoupení neměli, jak osvědčuje apoštol Páně: „S ním daroval nám všech věcí.“ (K Řím. 8, 32.) Připomínajíc sobě to bohatství štědrosti Boží hospodářové a otcové čelední k domácím svým štedřeji se chovají a rodičové zvláště dětem svým dárky uštěďrují, jich ne tak k poslušnosti, jako více k vděčnému poznání největšího jich přítele vedouce. K těmto nevinným radostem štědrého večera náleží zvláště strojení *jesliček* a *vánočního stromku*. První stavitel jesliček byl sv. František Serafinský láskou k novorozenému Spasiteli jatý, a v milování Jeho plápolající, jenž jízvy Pána Ježíše na svém těle nesl. Horoucnost k narozenému v chlévě Vykupiteli probudila v něm zbožnou onu myšlenku: vzdělati jesličky. — Hluboký duchovní význam má i strojení vánočního stromku, ověšeného ovocem zláčeným a pozlaceným, na jehožto zelených ratolístkách svíčky se houpají. Ovocem se totiž značí, že zlořečenství Ježíšem zméněno v požehnání: na stromě rajsčém ztracena spása, na stromě kříže opět navracena. Na dřevě poznání dobrého a zlého uhaslo světlo života: na dřevě spásy opět nám vzešlo. To mají na paměť uváděti hořící svíce

stromku vánočního. Pod stromem v ráji stála Eva, záhubu nám strojící, pod stromem pak kříže stála druhá Eva (Maria), kteráž nám původce života porodila. Ne bez příčiny klade se dnes v kalendáři občanském památka prvoroďičů našich *Adama* a *Evy*, aby tudý hořká vzpomínka na hřích v nás vzbuzena byla.

O půlnoci slaví se dle starobylého obyčeje Církve sv. radostná chvíle Kristova milostného narození. (Vánoce). Jako druhdy v okolí Betlémském zaznívaly chvalozpěvy andělů, tak i nyní široko daleko znějící zvukové zvonův volají věřících do stkvěle osvětleného chrámu Božího. Toto slavné vyzvání mocně se dotýká každého věřícího srdce, a z každého domu a po všech stezkách pospíchá všecko, co křesťanem sluje s radostným chvátáním do jasně osvětleného chrámu Páně. V duchovních hodinách vzbuzuje Církev každou nábožnou duši k chválám a ku klanění se Slovu vtělenému, prozpěvujíc: „Kristus narodil se nám, pojďte a klanějte se Hospodinu: neboť veliké dnes Světlo na zemi sstoupilo.“ Započíná se půlnoční mše svatá, při níž andělský chvalozpěv *Gloria in excelsis* slavně se ozývá. A jako druhdy anděl pastýřům, tak i služebník Církve veškerému shromáždění ohlašuje blahou zvěstí: „Aj zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu: nebo narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán v městě Davidově.“ (Luk. 2, 10. 11.)

A tu již nikomu nelze radost v srdci svém zdržeti; každé oko vděčnou se zalévá slzou, a veškeren zástup zbožností vroucí u svatém nadšení začne zpívatí píseň veselí: „*Narodil se Kristus Pán, veselme se — Z růže kvítek vykvet nám, radujme se.*“ atd.

Nechcet zajisté Církev sv., aby kdo z účastenství na této radosti byl vyloučen; anobř zbuzuje každého křesťana k duchovnímu veselí nad milostným narozením Páně slovy sv. Lva papeže, řkoucího: „Dnes, nejmilejší, dnes se narodil Spasitel náš: veselmež se. Není zajisté slušno rmoutiti se v den, na němž se zrodil *Život*, kterýž odstraniv bázeň smrtelnosti, působí nám radost věčností slíbenou. Z účastenství na tomto veselí nikdo se nevyklučuje. Všechněm jest jedna a táž radosti příčina; nechť již plesá spravedlivý, nebt se ku vítězství blíží: nechť atť jásá i hříšný, neboť se vybízí, aby přijal odpuštění.“ (Serm. 1. de Nativ. Dom.)

Známe, že hod Božího Narození nad jiné vyznamenán jest tím, že každý kněz jest oprávněn na ten den tři mše svaté konati. Konají pak se tyto tři mše svaté k uctění *trojího zrození* Syna Božího. Při první mši, na jitřní, slaví se památka časného narození Páně podle těla z přečisté Panny Marie. Na usvitě pak, při druhé mši, slaví se památka duchovního zrození Pána Krista v srdci spravedlivého, v němžto, jako se byl zrodil v srdcích přímých a zbožných pastýřů, duchovně znovu se rodí. Posléze při třetí mši, ve dne, připomíná se věčné zplození Syna Božího v lůnu nebeského Otce. Toto zrození nevypravné jest, a přesahá všelikou mysl lidskou; o něm prorok dí: „Rod jeho kdo vypraví?“ (Is. 53, 8.) Na to první zrození ukazuje evangelium při první mši, v němž anděl Kristovo narození zvěstuje. Na druhé duchovní zrození v srdci spravedlivého ukazuje evangelium při druhé mši, v kterémž se příchod a klanění se pastýřů vypravuje. V evangelium při třetí mši vyznává svatá a katolická Církev božství

Kristovo, řkouc: „Na počátku bylo Slovo“ (Jan 1, 1.) a před ním kolena svá sklánějíc, volá: „Slovo tělem učiněno jest.“

I my slyšice, kterak svatí andělé Spasiteli pějí chvalozpěvy, a vidouce ano pastýřové ku padání před Ním na kolena chvátají, a kterak svatá po všem všudy okršku světa rozprostřená Církev božství *Ježíšovo* vyznává: spolu s anděly svatými a se všemi pravověřícími *Jemu* se klanějme, prosíce, aby všickni lidé Jej poznali a Jemu se klaněli. Nechť atť se ustavičně v hloubi duše naší ozývá chvalozpěv andělů prozpěvujících: „Sláva na výsostech Bohu.“ Všechn život náš staniž se chvalozpěvem k oslavení Ježíše Krista!

K. B. Císař.

Rok církevní.

(Pokračování.)

Oktáva vánočního hodu Božího jest zároveň svátek *Obřezání Páně*, začátek nového občanského roku. Každá oktáva poněmáhle rozvádí myšlenku svého svátku a věřící v ní uvádí; v den pak osmý slavnost nejvíce jest rozvinuta stojíc na výši své. „Kristus narodil se nám,“ tot obsah vánočního hodu Božího, jednotliví dnové oktávy ukazují na příkladech svatých, kterak toho dosíci lze, aby Kristus narodil se a zůstal v srdcích našich. Oktáva slavnosti Narození Páně všecky ty myšlenky shrnuje v jednu a představuje nám Krista co Spasitele našeho. Co nejúžeji s Ním spojené máme konati dílo svého spasení; ve jmenu Jeho a důvěřující v pomoc Jeho máme vše začínati. Proto začíná Církev rok občanský s Ježíšem, a každý má ve jmenu Jeho nový tento a důležitý oddíl života začítí, aby jej šťastně opět ve jmenu Pána Ježíše ukončil. —

Svatky vánoční oktávou Narození Páně nikoliv se neukončují; neboť co nejúžeji spojena jest s vánočním hodem Božím slavnost *Zjevení Páně*. Ve východní církvi bývala tato slavnost spojena s Narozením Páně, až později památka tohoto svatého tajemství zvláštní slavnostní den obdržela. V církvi západní i východní slaví se den *Zjevení Páně* přeslavně. O vánoci slaví se narození Syna Božího *dle těla*, ale v tento den zjevil On se u veliké slávě co učitel národů, neboť při křtu v Jordáně

slyšán hlas Otce nebeského: „Tentot jest Syn můj milý — toho poslouvejte;“ zjevil se *co král* v příchodu mudrců; zjevil se *co divotvorce* a *nejvyšší kněz Nového Zákona* v proměnění vody ve víno v Káně Galilejské. Tot obsah slavnosti. Tímto trojím způsobem objevila se sláva Ježíše Krista; a křest Páně v Jordáně, příchod mudrcův od východu, jakož i první zá-
zrak Páně oslavuje se toho dne v obřadech, hodinkách církevních a ve mši svaté, ačkoliv na západě slavnost tato více má ráz zjevení se Páně mudrcům. Troje toto Zjevení oslavuje antifona k Benedictus: „Dnes s nebeským ženichem spojena jest Církev, neboť Kristus v Jordáně smyl její viny; mudrcové s dary ku královskému snatku pospíchají a svatebníci z proměnění vody ve víno se radují.“ V týž rozum mluví o významu slavnosti této sv. Bernard řka: „Dnes tedy slaví se Zjevení Páně; a to ne jedno, nýbrž troje, jakož nám otcové naši podali jsou a t. d.“

Význam slavnosti pro nás jest tento: Zjevením Páně objevila se sláva Spasitele našeho Ježíše Krista; a sláva ta vyvinuje se dále v díle, které On zůstavil Církvi. Znovu naroditi se měl v nás Spasitel o vánocích, a ovoce tohoto narození má se jeviti a vyvinovati v nás i z nás pevnou vírou v Něj a stálostí u víře této.

O *vigilii* slavnosti Zjevení Páně děje se troje žehnání: vody, zlata i kadidla a myrhy, pak přibytků. Tato žehnání s významem slavnosti jsou ve spojení, jej vykládající, nás pak mají připraviti, abychom slavnost tuto důstojně konali, a co vyznamenává totiž rozšíření království Božího v nás, přijali a v skutek uvedli.

Voda se žehná na památku, že Kristus Pán v Jordáně od Jana pokřtěn byl, a sestoupiv do vody, ji posvětil. O vodě v ten den posvěcené praví sv. Jan Zlatoústý: „Všickni, jimž o této slavnosti dána voda, nesou ji domů, chovají a ochraňují na celý rok neporušenou, jakožto vodu, kteráž posvěcena jest.“ Užívání vody žehnáním Církve posvěcené, má nám nápomocno býti k našemu vlastnímu posvěcení.

Žehnání zlata, kadidla a myrhy vztahuje se na příchod mudrců a dary od nich přinešené. Co vyznamenávají, praví sv. Řehoř: „Komu mudrcové se klanějí, tohotež tajuplnými dary hlásají: zlatem *krále*, kadidlem *Boha*, myrhou smrtelného *člověka*. — Zlatem vyznamenává se *moudrost* dle svědectví Šalomouna, jenž dí: Poklad žádoucí spočívá v ústech moudrého. Kadidlem, jež se Bohu zapaluje, vyznačuje se *modlitba*, jakž žalmista svědčí: Budiž příjemná modlitba má, jako zápal kadidla

před tváří Tvou. Myrhou pak naznačuje se. *mrtvení* našeho těla.“ (Offic. 3. d. infra Oct. Epiph.)

Žehnání přibytků má tentýž význam jako žehnání v svatvečer Narození Páně. (Bude pokračováno.)

Synoda provincialní Pražská.

(Dokončení části V. Viz číslo 32. „Blah.“ str. 503 a násl.)

Kap. VIII. O sakristii. Otcové na tomto sněmu provincialním shromáždění vědeckně přijímají a tímto obnovují moudrá ustanovení, kteráž synoda arcidiecesální Pražská (r. 1605) vzhledem sakristie prohlásila.

Především správcové chrámů o to dbejtež, aby se při sakristiích ve vlhkém místě položených, nemohouli na suchším místě býti z novu vystaveny, aspoň všemožnými prostředky vlhkost obmezila. Kdykoli se však nové sakristie budou stavěti, buďtež pokud možná položeny na východ neb k poledni a tak rozsáhlé, aby tam potřebné nářadí dosti místa nalezalo, jakož i aby se mohlo udělati více oken sklem a mřížemi opatřených, která by při jasném nebi snadno se otevřít mohla.

Neníli pro nedůstatek místa možná postaviti v sakristii oltář, budiž některá skříň posvátné náčini uzavírající tak upravena, aby se oltářnímu stolu podobala. Uprostřed budiž postaven kříž a jiné svaté obrazy, po obou stranách nalezetež se tabulky, na nichž jsou poznamenány modlitby při oblékání rouch ke mši sv., pak fundální mše, jež se během roku sloužiti mají, dále modlitby zvláštní, kteréž z biskupského nařízení se mají konati, a konečně den, kdy nejsv. Svátost obnovena byla. Správcové chrámů buďtež pamětliví, že nejsv. Svátost aspoň dvakrát za měsíc má obnovena býti.

Skříni budiž pohotově tolik, mnoholi zásoba rozličných posvátných rouch, nádob a jiného náčini vyžaduje; každá měž své místo a pevným zámek budiž uzavřena. Příhrádky na posvátné nádoby slušno upravit v hořejší části té skříně, kteráž oltáři se podobajíc přední místo v sakristii zaujímá. Schvalujeme obzvláště skříně upravené na ten způsob, aby roucha se v nich zavěsiti mohla; ale musejí býti dosti prostranné, aby se na rouchách neudělaly záhyby, čehož se vystríhati sluší. Ve zvláštních příhrádkách buďtež uloženy knihy obřadní, jako: misály, rituály, evangelium, pořádek služeb Božích a jiné, ježto z rozkazu biskupova se v sakristii mají přecho-

vávati. Neboť zajisté jest věc slušná, aby knihy obřadní vynikaly svou zevnější úpravou, i aby se s nimi šetrně nakládalo; zakazujeme tedy, aby se misálů a rituálů roztrhaných neb špinavých při svatých úkonech neužívalo.

Při každém kostele nalezej se umývadlo a sacrarium (posvátniště). Umývadlo buď postaveno v sakristii na příhodném místě; neníli kamenné, aspoň budiž měděné neb cínové, důkladně zhotovené a tak upraveno jsouc, aby kohoutkem tekla voda do umývadla, odtud pak aby stékala rourkou do posvátniště aneb do jiné nádoby příhodné ve výklenku stojící. Tato voda se pak vlije do posvátniště; umývadlo i kadečka, jeli jí při umývadle zapotřebí, častěji buďtež vymyty, aby usazená špina zápach nepůsobila. K utírání rukou buďtež tu dva ručníky vždy čisté a vyprané, jeden pro kněze, druhý pro služby církevní. Posvátniště samo budiž vzděláno blíž velkého oltáře neb v sakristii aneb mimo chrám na blízkém místě. K tomu cíli vykopá se jáma dosti hluboká a široká, kteráž vyjímaje spodní plochu, ze všech stran cihlami vyzděna buď a přikryta kamenným neb dřevěným příkrovem.

Neníli žádného zvláštního místa neb oratoře, kdežto by kněží před posvátnými úkony i po nich se modlíti mohli, budiž aspoň v sakristii klekátko, a nad ním kříž a po obou stranách kříže tabulky obsahující modlitby přede mší a po mši sv. přepsané.

Povolujeme, aby v sakristiích prostranějších byla zpovědnice pohodlně zřízená, opatřená mřížkou, aby v ní kněz zpověď zvláště hluchých, starých a choravých lidí slyšeti mohl; jinak ale budiž sv. zpověď pravidelně konána ve zpovědnicích v kostele samém postavených.

Konečně důtklivě připomínáme farářům a správčům chrámův, aby dnem i nocí věrně o sakristii pečovali, jak to při ordinaci k Ostiariatu slibili. Vynasnažtež se všemožně nedopouštěti v sakristii ničeho, cožkoliv v chrámě samém jakožto bedliví strážcové domu Božího trpěti nemohou. Protož starejte se o to, aby sakristie byla vždy čistá, vymetená a dobře uspořádaná, ale spolu i k tomu přibližujte, aby tam, pokudž nevyhnutelné výkony a povinnosti sluhův dovolují, zbožné ticho panovalo; zamezujte tedy společné rozmluvy kostelníkův a nezbednosti chlapců, kteříž místo klerikův při službách Božích přisluhují; spolu hleďtež pokud možná překaziti, aby všecken lid bez rozdílu sakristii do kostela nechočil.

Kap. IX. O přechovávání ss. olejů. S

jakou starostlivou péčí ss. oleje se přechovávati mají a jak se s nimi naložiti má, již z toho se poznává, že toliko biskupové sami je mezi nejsv. obětí mše sv. na zelený čtvrtek při slavných obřadech světi, a každý jednotlivým osadám svého biskupství na znamení spojení církevního je rozesílá, aby všecko pokolení bylo obnovením mazáním křížem, aby uzdravena byla poraněná sláva důstojnosti, pomazáním čela vlity byly svaté milosti, a konečně Ten, jenž křtem zvovuzrozené živým znamením olivy a křížma sílí proti úkladům ďábelským, jim též v posledním boji skrze svaté pomazání a nejdobrotivější milosrdenství své milostivě odpustil, čehokoli se v křehlosti své dopustili.

Za tou příčinou buďtež ve všech kostelích, kde se svaté oleje uschovávají, připravené nádoby stříbrné a uvnitř vyzlacené, aneb aspoň cínové dobře uzavřené, a každá nádobka měj zvláštní nápis vrytý velkými literami, nejsouli nádoby ty od sebe rozdílny již zvláštní formou a rozličnou ozdobou uměleckou, jakož u předkův našich byl obyčej, i nádoby olejové buď na způsob víčky neb v jiné na posvěcený dar nebeský se vztahující podobě umělecky zhotovovati. Mimo to žádá ritual Římský, aby kromě oněch velkých nádob i menší k potřebě každodenní sloužící buď ze stříbra neb cínu připraveny byly, buď od sebe oddělené, neb spojené, vždy ale od sebe značně se rozeznávající a dobře uzavřité.

Svatí olejové, tyto převzácné závdavky Božské milosti a milosrdenství, buďtež přechováváni na slušném a čistém, dobře uzavřeném a zámekem opatřeném místě, klíč pak měj ustavičně vedle povinnosti své sám správce chrámu při sobě, aby se jich nikdo jiný mimo kněze lehkovážně nedotknul aniž bohaprázdňe jich užíval. Můžeť se ovšem i v sakristii připravit pro ně slušné místo, avšak důstojnější to jest, což i my vroucně sobě přejeme, aby v chrámě samém vhodná skříň k uschování sv. olejů se nalezala, uvnitř i zevnitř slušnými ozdobami okrášlená. Podle rady sv. Karla Bor. má jedna taková skříň k uschování sv. křížmá a oleje katechumenův určená státi v křestné kapli aneb po blíž křtitelnice po některé straně aneb ku zdi jsouc přidělena, opatřena dobrým zámekem, ozdobena zevnitř slušnými nákresey, uvnitř pak potažena všecka bílým hedbávným rouchem. Druhá skříňka na olej nemocných budiž podobným způsobem zřízena na blízku oltáře neb kaple oné, kdežto se nejsv. Svátost chová; v této skřínce mohou — neníli tu oné první skříně — i ostatní ss. oleje se uschovati.

Kdykoli se k nemocným sv. oleje nesou, budiž nádobka se sv. olejem zahalena závojem hedbávným barvy fialové; farářové věztež, že v povinnosti zbožného přechovávání sv. olejí i to zahrnuto jest, aby oni sami aneb jiní sluhové církevní svaté oleje pokud možná slavně k nemocným nesli, ne pak kostelníci neb jiní nekneží.

Kap. X. O hřbitovech a hrobech. Hřbitovy u chrámův, kdekoli posud jsou, buďtež zbožně zachovány, a nebudtež nikoliv zrušeny leč z příčin důležitých od biskupa schválených. Slušnost zajisté, aby pokud možná blíž samého domu Božího, odkudž v Kristu znovuzrození vodu života věčného čerpají, i v Pánu zesnulých těla nalezla místo blaženého odpočinku. Ano i to jest důležité, že hřbitovy před očima věřících ležící velice prospívají k tomu, aby probudily lásku k dušem věrných zemřelých, jakož i aby nás ustavičně upomínaly na křehkost naší lidskou.

Máli se hřbitov mimo vesnici neb město vzdělati, budiž k tomu s povolením biskupa vybráno místo nejprůhodnější, ne příliš vzdálené, suché a pakli poloha to připouští, aspoň poněkud zvýšené, spolu pak pohodlně zřízené, aby se tu obřady pohřební bez překážky mohli konati, jakož i aby věřící zbožností a láskou křesťanskou puzeni hřbitov mohli navštěvovati. Hřbitov budiž dosti prostranný, aby i v čas moru se tam pro větší počet zemřelých dosti místa nalezlo. Tudíž radno jest, při každém zřizování hřbitova na to pomýšleti, aby se hřbitov, kdyby toho během času zapotřebí bylo, rozšířiti mohl.

Abý od hřbitovů jakožto míst svatých snadněji bylo lze odvrátiti všeliké zneuctění, buďtež ohrazeny ze všech stran pevnou zdí a opatřeny důkladnými vraty, tyto pak nebyvejtež otevřeny leč když toho zapotřebí. Aby však i při zavřených dveřích okolojdoucí neb schvalně k hřbitovu přicházející pobožně se pomodlití mohli, mohou se po obojí straně vrat zříditi okna, opatřená toliko železnou mříží, u oken těch pak buďtež zvenčí položena kamenná klekátká, aby do vnitř pohlížejícím i kleče za zemřelé se pomodlití lze bylo. Nad hlavními vraty vynikej buď obraz z mrtvých vstání Páně, aneb jiný znak křesťanský, neb aspoň nápis příhodný z Pisma sv. vyňatý.

K podstatné ozdobě hřbitova náleží hlavně kříž, jenž pokud možná uprostřed má se postaviti, dosti vysoký, na pevném podstavci spočívající a podle zámožnosti obce ozdobený. Jeli tu dosti jmění, přísluší též kapli na hřbitově vystavěti, v níž by se oltář a všecko ke mši sv. potřebné

nalezalo. Jeli tu kostnice, postarají se správce duchovní, aby ostatky zemřelých zbožně v náležitém pořádku byly sestaveny tak, aby již pouhým pohledem na kosti zemřelých byla pohnuta srdce živých. Kostí pak, jež pro nedostatek místa na hroby se musejí vykopati, buďtež na některém příhodném místě na hřbitově pochovány, aby se všemu zneuctění předešlo, a také ostatky těch byly v pokoji, jimž od Boha pokoje věčného želáme. Konečně se tu nalezej slušná komora, v níž by se těla chudých až ke dni pohřebnímu počestně uložiti jakož i máry, (castra) a jiné věci při pohřbech užívané bezpečně uschováti mohly.

Že zbožné lásky k zemřelým bývají leckde hřbitovy zakládány a ozdobeny v ten způsob, že zdi jsou uvnitř ze všech stran opatřeny podloubím a ozdobeny svatými obrazy a náhrobními nápisy. Takovýto způsob stavby velice schvalujeme, přejíce, aby dle napomenutí sv. Karla Bor. zvláště v městech větších a bohatých nové hřbitovy štědrosti věřících v tom způsobu se zakládaly. Ať již hřbitov jakkoli jest zřízen, budiž na něm pořádek ten, aby, není-li jiné překážky, těla zemřelých hleděla k východu, odkudž zavívá prápor Kristův, jehož světlo věčné ať jim svítí. Schvalujeme obyčej zbožnosti katolické důstojný, totiž nad každým hrobem postaviti kříž s kropenkou na svěcenou vodu; správce chrámů bedlivě o to se starati budou, aby kříže zubem času porouchané nebyly zanedbány neb dokonce bezbožně s nimi nebylo naloženo.

Tolikéž vyžadují náhrobní nápisy zvláštní pozornosti farářů, aby snad světské neb nesmyslné skladby nebyly na urážku oku i uchu věřících, majíce se nazývati spíše kameny urážky než pomníky víry a lásky křesťanské. Narizujeme tedy, aby faráři a jiní duchovní, jimž správa hřbitovů jest svěřena, při takové příležitosti dobrou radou svou prosícím přispěli; umělcům pak a věřícím, kteříž chtějí hroby zesnulých nápisy ozdobiti, radíme v Pánu, aby v pochybnostech vyžádali sobě povážlivé rady duchovního, aneb, když on sám jim poradí, aby ho poslechli.

Jelikož smrt jest mzda hříchu, neníť příslušno, aby hřbitovy tak se podobaly zahrádám, žeby navštěvovatelům sloužily spíše k povyražení, než k zbožnému vzdělání; protože však doufáme, že smrt přemožena bude ve vítězství, musíme se rovněž vystříhati toho, aby posvátné hřbitovy křesťanské zbaveny jsouce příslušné ozdoby a pořádku, nevyznačovaly toliko zemi bídy a temnosti, kdež nepanuje žádný

pořádek, leč ustavičná brůza. Pročež správcové chrámů o to budou pečovat, aby na hřbitovech vše bylo dobře uspořádáno, čisto a místa posvátného důstojno.

Hroby kněží a kleriků kteréhokoli rádu budtež pokud možná odloučeny od hrobů nekneží, a podle předpisu římského rituálu položeny na slušném místě. Pročež přejeme, aby v katedrálních a jiných větších městech, kde jest více duchovenstva, určeno bylo na hřbitově zvláštní společné místo slušné pro duchovní; spravedlivě jest, aby ti, kdož v životě tomto se milovali, ani v smrti rozdělení nebyli.

Podle starého a chvalitebného obyčeje bývají též pokřtěná nemluvnátka a dítky jež v letech mladistvých zemřely, pakli to možné, ve zvláštních a od ostatních oddělených hrobech uloženy; nemůželi se to státi, mohou podle rozhodnutí kongregací římských též v jiných hrobech i porůznu mezi dospělými býti pochováni.

Dá-li biskup někomu povolení, aby pochován byl v chrámě samém, budiž pochován, ale jenom v hlubokých kryptách pod zemí. Nikdy však nezakládejte se krypty v presbytáři ani pod oltářími podvaly, alebrž od těchto budtež vzdáleny tak, aby se ani nejnížšího stupně či schodu nedotýkaly. Vedle ustanovení papeže Pia V., aby krypty nad dlažbu nevynikaly, budtež hroby i náhrobní kameny s dlažbou chrámovou tak rovné, aby nad ni nevynikaly, aniž okoloidoucím překážely. Otvory hrobů budtež pro větší bezpečnost zakryty dvěma kameny; ale na vrchním kamenu nebud' vypodobněn ani kříž ani jiné znamení posvátné, aby blátem nebyl pošpiněn ani tudy jdoucími pošlapán, a takto zneuctění jako vydán; ale i jiné nákrasy neb ozdoby a nápisy toliko s povolením biskupským se mají připustiti.

Kap. XI. O ústavě k rozmnožení slávy domu Božího. Jelikož sněm tento nábožně sobě žádá věci rozptýlené opět shromáždit a shromážděné zachovati, přejí sobě Otcové na sněmu shromáždění, aby také ozdoba domu Božího spojenými silami duchovenstva i lidu v provincii této prospívala. K dosažení tohoto překrásného cíle nařizují:

V každé diecési budiž v městě stoličném pod ochranou biskupa zřízeno zbožné bratrstvo, kteréž by k okrase domu Božího přispívalo štědrostí křesťanskou a uměním církevním. O vypracování stanov spolku tohoto, jehož údy mohou býti kněží i nábožní nekneží, biskupové této provincie po společném srozumění se postarají.

Bratrstva Božího Těla a spolky panen velkou sobě získají zásluhu, opatřující kostelům zvláště chudším roucha a jiná po-

svátná náčiní, jež zbožná a evičná ruka nábožného pohlaví ženského nejlépe dovede shotoviti, a snažice se okrášliti chrám přiměřenými ozdobami podle zákona, podání a umění církevního shotovenými. Farářové a správcové jmenovaných bratrstev pilně budou o to dbáti, aby se tak s Boží pomocí stalo.

V obvodu každého vikariátu bude od biskupa ustanoven duchovní, jenž by jsa znalec zákona a podání katolického jakož i umění církevního co biskupský opatrovník (konservátor) posvátných starožitností a takorčka co mistr stavby i náčiní kostelního svou radou byl nápomocen jednotlivým správcům chrámů v celém obvodu při obnově chrámů, při koupí posvátných rouch a nádob a jiných k ozdobě chrámu přispívajících věcí, a jenž z plnomocenství od biskupa daného bude o to dbáti, aby okrasa domu Božího na délku časův byla rozmnožena.

Pout' na Velehrad.

Od Frant. Pravdy.

(Dokončení.)

Na Velehrad již nejelo tolik vozů a nešlo tolik poutníků, jako když jsme se k němu blížili ponejprv, a v skutku dorazivše tam odpoledne našli jsme ho skoro prázdný, jak se nám zdálo a sotva jsme ho poznali. Již tam byl nejdůst. pan biskup Budějovický Jan Val. Jirsík a měl prý nešpory, ale vybrala se mu k tomu tak nepohodlná hodina, že málo kdo byl v kostele. Poutníci, co včera přibyli, již odešli a těch, co mají přijíti dnes, tu ještě nebylo.

Vzali jsme si byt v hostinci u p. Hübnera a pospíchajíce na Buchlov viděli jsme před kostelem několik velebných pánů. Byli mezi nimi důstojní kanovníci Vyšehradští pp. Ruffer probošt a Vinařický, šli jsme jím učinit poklonu a když jsme vyjevili, že jdeme na Buchlov, ujišťovali nás, co tam již byli, že není možná do večera se navrátiti a že nezbyvá leč tam přenocovati. Slyšíce, že pan biskup si nyní bude prohlížeti Velehrad, nesměli jsme pronedbatí této příležitosti, upustili jsme od Buchlova a připojili se k nim.

Pan biskup přijal nás velmi milostivě, promluvil s každým, vypytał se a pak z bytu svého, v zámku, doprovázen od nás odebral se do kostela.

Průčelí chrámu Velehradského ozdobeno kamennými sochami Svatých ve výklencích. Délka jeho obnáší celých 100 kroků. Žádný chrám na Moravě není tak dlouhý. Po obou stranách je sakristie.

Mezi presbyteriem a lodí vypíná se vysoká kopula s pavlačí nahoře, z níž jsem v neděli viděl lidi dívati se dolů, což mne až hrůzou naplnilo. Hlavní oltář je zasvěcen Nanebevzetí Panny Marie. V presbyterium jsou ještě 2 oltáře: sv. Bernarda a sv. Benedikta. V lodi je 7 kaplic a v nich a mimo ně 12 oltářů: sv. Floriána, Václava, Marie Egyptské, Maří Majdaleny, Cyrilla, Methoděje, Barbory, Kateřiny, Anděla strážce, Světcův cisterciáckých, Klementa a Přátelství Kristova. Krásná socha

nové věci k tisícileté slavnosti darované a já si myslil v duchu, že ačkoliv již mnoho se stalo k opravení a ozdobení svatyně Velehradské, předce ještě víc musí následovat. Hlavní oltář nejdůst. p. arcibiskupem Olomouckým v Římě objednaný ještě nebyl dodán. Druhé oltáře, obrazy a malby také potřebují obnovení a co se nedá obnovit, bude se muset nahradit novými věcmi. Chrám Velehradský jindy největší a nejozdobnější na Moravě již bral zkázu a brzy by se jí byl dočkal, kdyby se ho

Velehrad nyní.

ukřižovaného Spasitele dána do kaple přistavené. Kazatelna zdvihá se uprostřed. Znamení dílo řezbářské jsou stolice, v nichž se řeholníci modlivali, ale bohužel již velice spustly. Strop opatřen vzácnou malbou na vápně (fresko), kteráž také utrpěla. Varhany mají 32 mutace. Pod chrámem je krypta, v níž se řeholníci pochovali.

Byli jsme také v komoře, kde složena jsou roucha kostelní, viděli jsme tam i

v našem věku nebyli ujali dobrodincové. Pomocí jejich a celého národa povstane zase k bývalé slávě a v té bohdá již se zachová na památku apoštolův našich Cyrilla a Methoděje a co pomník svatého působení jejich mezi námi.

Z hlavního chrámu jsme šli ke kapli „Cyrillce“, která prý je nejstarší na Moravě a od samého sv. Cyrilla byla založena. Ta samá to ovšem není, ale stojí snad na téměř místě, kde prvotní stála. Památku

tu předůležitou na útraty své dal obnoviti pan arcibiskup Olomoucký, jenž ji sám byl zakoupil a dne 6. července byla vysvěcena. Sluje také kapli „Večere Páně.“ V neděli nezískal jsem si do ní přístupu, dnes v průvodu pana biskupa snadno se mi to podařilo. Arciť se mi velmi líbila. Na oltáři jsou jesličky, po stěnách nápisy a malby, všecko se stkví novotou, obveseluje srdce a zajímá duši. Pomodlivše se na místě velepamátném doprovodili jsme nejdůst. pana biskupa zase do zámku. Na cestě zastavovalo ho tolik žebráků, že nechtě nikterého minouti, aby ho byl neobdaroval, nestačil dávatí almužny a peníze si musel vyměňovat.

Před zámek je kaple sv. Jana Nep. s pěkným oltářem. Dědina okolo zámku čítá přes 700 obyvatelů. Chodě po Velehradě zpomínal jsem na jeho děje. Byl klášterem cisterciáckým. Kde nyní zámek, byla prelatura; kde obýdli pro kněze, byl konvent. Klášter zrušen r. 1784. Založil ho mezi rokem 1190—1198 Vladislav, první markhrabě moravský a bratr českého krále Otakara I. Ve válkách husitských byl zbořen, pak dvakrát vyhořel, ale vždy zase povstal, naposled r. 1721.

Nynější Velehrad je rozdílný od Velehradu, sídla králů velkomoravských, kam šlechtěný Rostislav r. 863 svaté bratry Soluňské povolal, aby mu na víru křesťanskou obrátili poddané.

Kde ležel ten? Důmyslný učenec p. V. Brandl dokázal z listin, že ležel na blízku a sice, kde nyní jest Uh. Hradiště a Staré město. Snad dosahoval až k našemu Velehradu, neboť nedaleko od tohoto je místo „hrádek“ nazvané a obehnané náspem a hradbou, kteréžto za zbytek jeho se považuje.

Kam se poděl? R. 907 říše velkomoravská vzala za své a po bitvě u Prešpurku posvátný Velehrad i s chrámem vyvrácen a rozkotán od Maďarů. Nezachovalo se po něm ani rumu, ale Staré město podrželo jméno jeho, až Vladislav nu památku ss. Cyrilla a Methoděje založil nový Velehrad, na nějž přešlo.

Tento Velehrad, co ještě máme, zastupuje a vynahraňuje nám tedy starý bývalý a hoden jest naší úcty, vděčnosti a lásky.

Že Vladislav zakládaje ho na památku ss. bratrů, jim ho nezasvětil, nýbrž Panně Marii, nesmí nikoho mýliti. Řád cisterciácký chrámy své zasvěcoval jen Panně Marii a ss. Cyrill a Methoděj mimo to teprv r. 1349 za svaté byli prohlášeni. Dvou oltářů na Velehradě jim však předce věnováno.

Jest tomu tisíc let, co k nám zavítali

ss. apoštolové naši. Přinesli k nám a rozšířili u nás viru křesťanskou. Činili to jazykem slovanským. Proto se dobře ujala, kdežto ti, co předkům našim ji hlásali mluvou cizí, málo u nich porídili. Oni nehleděli jiného zisku leč spásy jejich duší, ale cizinci chtěli je podmaniti a násilím na viru je obraceli. Slované polabšti jim podlehli a zahynuli, my žijeme posud: jsme křesťané a Slované. Toť zásluha ss. Cyrilla a Methoděje.

A kdo neví, že nám také Písmo svaté přeložili na jazyk slovanský? Nalezše zvláštní abecedu založili slovanské písemnictví a tím jazyk náš postaven do jedné řady se všemi jazyky, jimiž Bůh má býti veleben. I za toto dědictví děkujeme jim, neboť vzdělanost a osvěta šíří se jím mezi námi.

Mnoho tisíc Slovanů dostavilo se k jubilejní slavnosti na Velehrad. Doufám, že tam nepřestanou putovat ctíce muže, jenž jim zachovali život časný a k životu věčnému jim otevřeli cestu.

Sv. Cyrill r. 867 co mnich umřel v Římě. Sv. Methoděj co arcibiskup Velehradský za panování mocného Svatopluka pokřtil vévodu českého Bořivoje, ukončil slavné dílo své, skončil v Pánu r. 885 a pohřben při chrámu svém stoličném, hlavním to celé země, kde držival sbory církevní se svým kněžstvem a odkud křesťanství zaváděl ve vlastech slovanských posílaje do nich učenníky své, i sám je navštěvuje. *)

Sešlo se nás několik synů těchto vlastí toho dne, o němž mluvím, na Velehradě. Byli tu zastoupeni Češi, Moravané, Slezáci, Slováci z Uher a Lužičané. Mile jsem se pobavil v jejich společnosti. Statečný Slovák Slota trval tu od neděle; věhlasný Srb Horník z Lužice s důstojným kanovníkem Vinařickým z Prahy zabrali se do slovozpytných výkladů; pověstný skladatel Křížkovský z Brna v skromnosti své každou chválu a zásluhu od sebe odvracel; ctihodný spirituál Sentenský z Mírova upřímně a neličeně mi otvíral srdce. Poseděl jsem si večer s vzácnými hosty v zahradě.

V hostinci nemile jsem byl překvapen pohřešuje svůj svrchní kabát. Nikdo o něm nechtěl vědět a podomek, co mi věci byl nesl do pokoje, jistil, že musel zůstat ve voze, v němž jsem přijel. Nezbyvalo leč počkati do rána, až přijede vozká, jenž sem tam jezdil mezi nádražím a Velehradem.

*) Použito k zprávám a úvahám těmto o Velehradě dobrého a poutníkům na Velehrad prospěšného spisku: „Kytice Velehradská od Soukopa. V Brně 1863.“

dem a v Hradišti u Černého Medvěda byl domovem. Přijel, ale o svrchníku také nevěděl a když jsem ho s podomkem svedl dohromady, vymlouval se jeden na druhého a můj kabát zůstal ztracen.

Leželi se mnou a s panem G. v jednom pokoji dva páni, kužer a učitel ze Slezska, milí to a vlídní společníci, jenž se mi zavděčili svou ochotností. Vida, že nejsem zvyklý spát pod těžkou peřinou a nemám svého teplejšího kabátu, jinž bych se přikryl, hodný učitel mi nabídl, ano mne nutil, abych použil jeho pláště. Učinil jsem to a srdečnost mladého muže a jeho nábožná mysl a dospělá vzdělanost, jenž se i v zevnějšíku jevila, udělaly na mne tak příjemný dojem, že jsem si ho i jeho váženého druhu upřímně zamiloval. Lito mi, že nevím jejich jmen.

Dne 9. července zaměstnával jsem se na Velehradě jako 5. sloužil jsem mši sv., pak jsem zpovídal a když shromáždění kněží v průvodu šli pro nejdůst. pána biskupa, šel jsem s nimi. Pozdravil nás všesky s obvyklou laskavostí a já skrze lid opakoval, jak to obyčejně i v Čechách činívá, vždy po několika krocích dojmavá slova: „Pozdrav vás Bůh“ a „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“

Viděl jsem, že to dobře účinkovalo na přítomné. Slovan jest uznalý a vděčně přijímá každé přihlášení-se a přiblížení k němu.

Slyšeli jsme, že včera nejdůst. pan biskup Brněnský česky byl řečnil, což zajisté mile se dotklo posluchačů.

Dnes měl kazání Slovák kněz Slota a mluvil tak různě, jadrně a obnivě, že ho mile bylo poslouchati. Jeho „přišel jsem“ bylo nám jako z duše praveno. Z těch samých příčin, z jakých on, přišli jsme i my na Velehrad a stejně smýšleli a cítili jsme s ním. Jeho „Odbila desátá hodina, chval každý duch Hospodina,“ bylo věru výborné. Deset hodin, deset věku, deset století, tisíc let, co od příchodu ss. Cyrilla a Methoděje uplynula, prošel výmluvný řečník s velkou obratností a ličení času přítomného neméně se mu podařilo. Po věděl nám, kde jsme, co máme a nače si ještě děláme naději, do nás zachová při životě a čeho se máme držeti; obsah všeho byl, že křesťanství a národnost nás zachrání a spásy a blaha nám vydobude.

Nejdůst. pan biskup seděl v lavici před kazatelnou, jemu po boku viděl jsem slavné sněmovníky moravské, dra. Pražáka a kněze Vurma, známého spisovatele a redaktora kalendáře Moravana a před ním mnoho kněží v půlkruhu. Byli mezi nimi někteří, jež poznati mne velmi těšilo. Pozdravil

jsem se s panem Hájkem z Hradiště, dopisovatelem do Blahověsta, s panem Potěhníkem, jenž též čestného jména si vydobývá mezi spisovateli moravskými, a s milými známými od včerejška. Byl jsem také přítomen slavné mši svaté, již pan biskup sloužil a po ní doprovodili jsme ho nazpátek do zámku. Lidu na Velehradě bylo dost, ale kdo na Velehradě byl 15., tomu se tam 9. zdálo býti prázdné a ani v kostele jsme se netlačili.

Hrad Buchlov, taťorka strážce Velehradu, na vysoké hoře postavený, ani toho dne jsem nenavštívil. Pan G. pospíchal do Vídně a já pro ztrátu svého kabátu byl jaksi neodhodlaný. Povíдали mně o něm jiní a dočetl jsem se, že se tam nalezají podobizny bývalých pánů, starodávné nářadí, skříně, pečeti, stolní nádoby, staré peníze a zbraně, archiv loveckého práva a bohatá knihovna po znamenitém učenci a lidumilu Leopoldovi hraběti z Berchtoldů. Na terasu, který ku vnitřní bráně vede, spatřiti lze pověstný kámen otverhranný, na kterémž zločincové loveckým právem odsouzení poslední jidávali, a nad tím se vypíná lípa kořeny vzhůru zasažená.

Poobědvavše jeli jsme k nádraží. Vezl nás sám páni od Černého Medvěda z Hradiště, jehož kočí nás včera na Velehrad byl dopravil. I žaloval a nařikal jsem a zlobil jsem se, že jsem přišel o kabát, jenž mi zůstal v jeho voze, anebo ztratil se v hospodě. Rozpomenul se po chvíli, že u nich v Hradišti zbyl kabát, k němuž se v noci nikdo nehlásil. Snad je to můj, hádali jsme, a já z nádraží hned vypravil posla a slíbil jsem mu zlatku, když mi kabát donese a navrátí se, než přijede vlak. Odkvapil, já čekám a čekám, vlak již se blíží, dáno znamení, hle, Slovák tu s kabátem, je můj, dal jsem mu zlatku, vzal jsem si listek, skočil do vozu a šlo to pryč k Brnu.

Již jsem seděl od pana G. oddělen. Rozloučili jsme se, že jsem minil zůstatí na místě, kdyby kabát nepřišel v čas a v Břeclavi jsme si ještě jednou dali „s Bohem“ v naději, že se snad později sejdeme v Praze, což se po desíti dnech také v skutku stalo.

Bylo mi jiti s důstojnými pány Vyšehradskými, p. proboštem Rufferem a p. kanov. Vinařickým v jednom voze a ovšem jsem z toho měl velké potěšení. Místa, okolo nichž jsme jeli, mýjela jedno po druhém, a já nejvíce pozorně patřil na Rejhrad v krásné krajině ležící s bohatým klášterem benediktinským.

V Brně byli jsme přes noc ve velkém

hostinci Padovcové. Důst. p. probošt Ruffer odjel časně ráno jinam na Moravu k známým a mne vzal důst. p. kanovník Vinařický s sebou, když po Brně dělal návštěvy. Tím způsobem se mi poštěstilo býti uvedenu k prvnímu básníku moravskému, duchaplnému a svědomitému p. Sušilovi, jehož drahým plodům dokonalosti neubývá nýbrž přibývá s věkem a jehož mírná a vážná tvář účtu v každém povzbuzuje. Poznal jsem také veleb. p. Mat. Procházku, profesora na gymnasiu, jenž s p. Sušilem bydlí v jednom stavení a sice v klášteře Minoritském a náboženskými spisy se proslavuje, mezi nimiž Život bl. Jana Sarkandra Dědictvím ss. Cyrilla a Methoděje vydaný zvlášť vyniká. Tichá a skromná jeho povaha naplňuje tě důvěrou a uznáváš, že působení těchto mužů mládeži, již vychovávají, k duchovnímu zdatu a národnímu vzdělání musí prospívati.

V Starém Brně navštívili jsme klášter Augustiánův a v něm důmyslného a proslulého p. Klácela, jenž tu žije co úd řádu bádání svému; veřejné činnosti se již neobětuje. On a veleb. p. Rambousek, jenž ochotně k nám se přidružil, uvedli nás do domácího chrámu znamenitého svým gothickým slohem a vzácným starým obrazem Panny Marie. Až do roku 1782 byly při něm Cisterciánky a klášter jejich se jmenoval „klášter králové“, že ho ovdovělá česká královna Alžběta čili Eliška byla založila. Augustiani byli u sv. Tomáše v městě a odtud r. 1783 sem se přestěhovali.

Kostel sv. Tomáše viděli jsme též, je předlouhý a prostranný a v klášteře k němu patřícím je nyní c. k. místodržitelství a v krásném sále stavovském nalezá se pluh, jímž císař Josef II. r. 1760 u Slavikovic orál.

Do kostela sv. Jana Křtitele u Minoritů vešli jsme mezi mši svatou, jenž se tam sloužívá studentům a ve vedlejších druhém kostele prohlídli jsme si kapli Loretanskou.

Hlavní farní chrám je chrám sv. Jakuba, též gothický, skoro uprostřed města, o třech lodích, s nejvyšší věží na Moravě, s důležitými rukopisy v staré knihovně a s mramorovým pomníkem generála de Souches, jenž Brno r. 1645 proti Švédům obhájil.

V bývalém klášteře Dominikánův je nyní biskupský seminář a k němu náležející kostel zasvěcený sv. Michalu má dvě věže v průčelí.

Jest ještě více chrámů v Brně, ale nemohouce je všechny navštívití spokojili jsme se s pohledem na ně z pověstného

Špilberku. Na cestě k němu obdivovali jsme se velkolepému stavení reálních škol a pěknému chlapce kému semináři, a na hoře jmenoval nám přívětivý pán všecky znamenitější v městě budovy. Vysoké komíny ukazují, kde jsou fabriky a je jich tu v předměstích tolik, že se Brno musí míti za město velmi průmyslné. K zvláštní ozdobě mu slouží mnoho dobročinných ústavů. Měli jsme krásné panoráma před sebou. Mimo již uvedené kostely zajímal nás katedrální kostel sv. Petra s biskupským palácem na nejvyšším místě města, které Petrov sluje. Původně ho založil již kníže Mojmir, od Svatopluka byl obnoven a sv. Methoděje posvěcen, v XV. století obdržel podobu gothickou a prostrannost nynější. Dále se nám objevil kostel sv. Mari Magdaleny s bývalým klášteřem františkánským, kostel kapucínský a kostel jezuitský, jenž nyní i s kolejí jest vojenský. V Starém Brně viděli jsme nemocnici Milosrdných bratří a Alžbětinek a v blízkých Zábrdovicích kostel Panny Marie a ústav Milosrdných sester. Také opatrovnu lze spatřiti, kde působí slovutný kněz Vurm, a cestu na Lužanku a do Písárny, kde jsou procházky veřejné, zahrady a lázně.

Já si na Špilberku udělal malau mapku Brna, abych se mohl dobře vyznati, i Špilberk sám pozornost naši poutal, nejenom co hlavní vězení rakouské, nýbrž zvlášť co bývalý hrad a staré sídlo knížat moravských. Nynější stavby pocházejí arcit z novější doby a ani věznů již tam není, jenž odtud přišli na Mírov moravský, na Kartousy u Jičína v Čechách a jinam.

Jdouce nazpátek do města prohlídli jsme si milé sady na Františkově a v nich vysoký obelisk postavený na památku míru Pařížského r. 1815. Na hřbitov, kde pochován jest a pomník má Dobrovský, jsem se nedostal a zapomněl jsem také podívati se do radnice na Brněnského ještěra, o němž jsem již co chlapec četával a slychal. Věru, zvlášť na tohoto se mne doma ptali a já se těžko přiznával, že jsem ho neviděl, jaké nedbalosti mi jeden starý student téměř nemohl ani prominouti.

Než jsem odjel z Brna, potuloval jsem se ještě po ulicích zastavuje se před nádhernými krámy a na nádraží jsem se sešel s panem Brandlem, chvalně známým a učeným archivářem moravským, jenž tam meškal v společnosti p. Rambouska a p. Koutníka a slyše, že chci učiniti výlet do okolí Adamova a Blanska, abych viděl skály, jeskyně a propasti tamější, odporučil mne přátelům, jež tam má, zvláštním lístkem, jakoužto laskavostí a ochotou mne

ovšem zavázal k srdečným díkům a k milé památce.

Až do Adamova jel jsem s důst. p. kanovníkem Vinařickým, tam jsem mu poděkoval za jeho vlídnost a přízeň a nastoupil jsem cestu do tak zvaného údolí Josefova. Nemaje posla, chtěl jsem si ho v Adamově najmouti a vešel jsem na faru prose pana faráře Nejedlého, aby mi někoho objednal. Učinil to velmi rád a doprovodil mne i sám, když mi byl krásný kostel svůj ukázal. Je ho viděti již ze železnice, jakož i faru a školu. Červená se uprostřed zeleného lesa jsa vystaven z cihel, oku pohled na něj nesmírně lahodí a mně celé místo a celá krajina tak se líbila, že jsem si myslil: „Blažený zde musí život býti!“ Všecko je nové a čisté, údolíčko vítá a zve tě do svých půvab a vřadu se na tebe dívají vrchy a skály.

Kostel Adamovský od knížete Lichtensteina vystavený byl teprv r. 1857 vysvěcen a velkou okrasou jeho jest poboční starožitný oltář umělecky ve dřevě řezaný. Pochází z roku 1515 a byl dělán od Ondřeje Morgensterna, měřana řezbáře v Českých Budějovicích, pro klášter Světlou v Horním Rakousku. Odtud se dostal do Vídně a tam zakoupen jest pro Adamov. Je to dílo věru vzácné, představuje Nanebevzetí Panny Marie, předmět ten a množství postav řezbou vyobrazených dosvědčuje, že nebylo snadné.

Pan farář mi dal přečísti popis pokladu tohoto, co má ve své svatyni, já chtěl čísti cestou a mezi řečí zapomněl jsem na to a popis jsem mu odnesl. Nezpovídal jsem to, až když jsem byl v Čechách a tu nezbyvalo leč vrátiti poštu, co mi nepatřilo.

Šli jsme žlebem, nad námi se vypínaly skály, stromová činilo příjemný chládek, potok hrčel vedle. Bylo málo vody, dělníci z hutí brodili se v ní a já myslil, že chytají raky. Měli však v zástěrách ryby maličké, říkali jim „polec.“

V jeskyni Evině jsme se nezdrželi. Není velká, ale poskytuje rozkošný výhled. Chodba do ní otvírá se v skále a je asi 20 sáhů dlouhá.

Na blízku jsou dvě prachárny, uctivý prachař p. Kotas připojil se k nám a ubírali jsme se k „Byčí skále.“ Jest to také jeskyně a sice mnohem znamenitější a již vchod do ní, prostranná to síň, podobá se nevšednímu chrámu. Lidé vidoucí nás přicházeti, přibíhali se smolnou loučí, napřed se dostavil jeden, pak druhý a třetí až jich bylo šest. Poněvadž „Byčí skálu“ často navštěvují pocestní, hledají a nalezejí oni jsouce chudí při tom malý výděleček:

svítí jim, čehož ovšem jest zapotřebí. Venku bylo parno, ale já musel obléci svůj svrchník a zavázati si krk, neboť v jeskyni bývá chladno, ba až zima.

Rozsvítili louče a vedli mne. Jsi jako pod zemí; nad sebou máš skály, někde je strop nižší, někde vyšší; jsou tu síně přes 60 střevečů vysoké a z těch jdou cesty do postranních chodeb. Světlo vrhá záři na kamenné stěny, jenž se lesknou mokrem a sazemi z louče. Jindy prý měly víc ozdob krápníkových, o něž během věkův byly oloupeny. Leckdes je otvor, šterbina, velká rozpuklina, vešli tam a posvítili ti na ni, leckdes vystupuje skála pod skálou, vylezli nahoru a máchali tam pochodněmi a tys viděl jako osvětlený kůr v podzemním, tmavém kostele. Napřed to šlo rovně, pak se sestupuje víc do hlubin, konečně se strop kloní skoro až k zemi a máš před sebou vodu. Až k té počítá se délka jeskyně na 480 střevečů a na čunu prý možná vniknouti ještě dal, až skály zasahující do vody ti zamezí cestu. Průvodčí moji hulákali do díry nad vodu, hučelo a táhlo se to jako skrze troubu pořád slaběji a slaběji, až to utichlo v dálce, a když se tu vystřelí, má prý to mnohem ráznější účinek. Venku nedaleko vystupuje potůček, jenž hned mlýny a stroje žene a ten prý dvě hodiny cesty teče pod zemí, což v zdejším romantické krajíně víckrát se opakuje.

Na konci „Byčí skály“ vytesán do kamene nápis latinský, že cis. František II. se svou chotí Marií Theresií r. 1804 ji navštívil.

Vrátil jsem se pod širé nebe a paprsky slunce dříve odporné mi nyní věru lahodily. Páni N. a K. vyvedli mne nahoru na vrchol a ukázali mi rozvor, kudy prý před časy krásný býk dolů spadl a zabil se, odkud jeskyně obdržela své jméno.

Pak jsme šli k jiné jeskyni „Kostelík“ nazvané, jenž jest světlá a gothickeému kostelu podobná. Z ní viděti trojí branou na bukový les a na zdi se nalezejí jména přemnohých cestujících, mezi nimiž stojí také známý Kyselák (1829), jenž všude se podepsal, kam přišel a bezpochyby i od jiných podepsán byl, poněvadž neschází, kdekoliv máme nějakou vzácnost v přírodě. Pan K. vzal mne s sebou ještě do svého obydlí a poctil mne i pana N. sucharem a vínem a pak mne svěril jednomu ze svých lidí, jenž mne vedl až do Lipovce. V cizině nás ještě víc než doma těší přívětivost, ochotnost a pohostinnost a té jsem u milých pánů N. a K. na Moravě zajisté zakusil. Řekli jsme si srdečně „s Bohem“ a já přes lesy, hory a doly ubíral se k Lipovci.

Na pravo mi zůstaly Křtiny, místo Mariánské a odtud as půl hodiny je jeskyně „Výstupek“, právě podzemní bludiště, z něhož pry bez vůdce těžko jest se ven probrati. Dále jest jeskyně Ochozská, nejkrásnější ze všech, že teprv před třiceti lety světu se odhalila a ještě není oloupena a začazena. Neméně důležité jsou jeskyně Sloupské, v nichž i kostry pravěkých zvířat byly vykopány, i dolní patra se nalezají s chodbami, průchody a vodopady a ještě neporouchanými krápníky v přerozmanitých podobách. Mimo Křtiny jsou v okolí ještě dvě místa Mariánská: Vranov a Sloup, kamž se všech stran přicházejí poutníci modliti se k Bohu, jehož všemohoucnost všecky ty podzemní divy byla utvořila.*)

V Lipovci mne vřídlně přijal veleb. p. farář Soukop, proslulý básník. Byl jsem u něho přes noc, prokázal mi mnoho lásky, ráno jsem v ozdobném jeho chrámu sloužil mši svatou a pak jsem se odebral k Macoše. Doprovodil mne kus cesty, druhý den chtěl také nastoupiti pout na Velehrad se svými osadníky; žena, co mi dal za poslici, vedla mne až do Blanska.

Nemohu ani vysloviti, s jakým citem jsem se blížil k světoznámé propasti, jenž se nazývá Macocha. Byl jsem žádostiv spatřiti ji a maje ji konečně před sebou, hleděl jsem do ní jako omámen a teprv když jsem se zpatoval, porozuměl jsem dojmů, jaký na mne učinila. Jest tu pavlač na kraji postavená, držel jsem se jí patře do nesmírné hlubiny, však předce mne pojala hrůza a odstoupil jsem, jakoby ani tu nebyl jist před nebezpečstvím. Macocha je 75 sáhů hluboká, vešla by se tam tedy každá i ta nejvyšší věž kostelní, ano Štěpánská věž ve Vídni je o 40 střeoviců nižší. Šířka její nahoře obnáší 30 až 50 sáhů a dole teče potok Punkva, jenž podzemní cestou ubírá se až za skály k mlýnu, kde ven vychází.

Nebylo mi možná dlouho do propasti zírati, bránila mi závrat, ale hodil jsem do ní několik kamenů a díval jsem se za nimi. Letěly, jak se zdálo, pořád zdlovavěji, čemuž ovšem bylo naopak, konečně kmitaly se jen jako dolů spuštěná péra, až vzdálený rachot oznámil, že dopadly země — za 7 a 8 sekund.

Až na dno Macochy doráží denní světlo a rostou tam byliny i stromy. Přístupu tam není žádného, leda bys se tam spustil po lanách, což se již několikrát stalo,

anebo musel bys plouti pod zemí, oč se již také zpytatelé pokusili, ale nadarmo.

Asi v polovici Macochy je udělán malý můstek a na ten se slezá po dost dobré pěšince. Odtud díváš-li se nahoru, pavláčka zdá se ti maličká a ponoříš-li oko dolů, předce ještě děsíš se strašné hloubky. Co byli dole, podivili se mechem pokrytým skalám, četným kotlinám a dvěma rybníkům, z nichž má každý v průměru na 12 sáhů.

Těžko jsem opouštěl jediný tento úkaz v přírodě a než jsem se od něho odtrhl, musel jsem vždy z nova a z nova obrátiti se k němu. Dali jsme se lesem dolů a přišli jsme k mlýnu, před nímž Punkva tajemnou branou, jenž se jmenuje „Východ“, do světa vystupuje. Ohromné skaliny vypínají se v pravo i v levo, nahoře jsou zříceniny hradu Blanska a dva letní domky pokryté kůrou, nade mlýnem je švýcarské stavení s pavlačí okolo. Údolí se šíří, od Punkvy má jmeno „Žleb na Punkvě“, cesta vede uprostřed. Přijdeš na pilu, slévárny, dílny a mezi těmi jsou úhledná obydlí a pěkné zahrádky. Vidíš tu všeho druhu stroje parní a prádelní, nádoby, sochy, pomníky, kříže, skvostné svícny, nářadí kuchyňské, vodní roury, kamna a jiné věci umělecké ze železa. Po obou stranách obklopen jsi skalami, máš zdě, rozsedliny, koryta, lesy, až přijdeš k pěknému hostinci na Klepáčově. Zde se Punkva vrhá do Svitavy, přes most se dostaneš do nádraží Blanského, odkud já nesen jsem byl příšlým vlakem nazpátek do Čech.

Rád jsem si sedl do vozu jsa unaven cestou několik hodin v horku a prachu velkem trvajícím, a dobrá žena, co mi věci nesla, upřímně mi přála bojnost všeho štěstí. I já jí zajisté žádal a žádám na Bohu, aby se jí a příbuzným jejím, všem obyvatelům Lipoveckým i výbornému duchovnímu správci jejich vždy dobře vedlo.

Měl jsem napřed úmysl zastaviti se v městě Svitavě, kde jsem co malý hoch do německých škol chodíval, ale zastesklo se mi po odpočinku a okráni u milých přátel a to na mne čekalo teprv v Oustí. Spokojil jsem se tedy tentokráte jen s pohledem na Svitavu a při tom na mysl mi vstupovaly příhody milé i nemilé, jenž mne zde potkaly v dětství. Viděl jsem v duchu stavení, kde jsem bydlel, kam jsem chodil, kde jsem se učil, pěstouny a spolužáky své a uvažoval jsem, co se z nich všech stalo a jak se asi rozešly cesty naše.

Brzy jsem měl Svitavu i Moravu za sebou a v Oustí jsem našel, co jsem hledal — přátelský úchylek. Odtud jsem se odebral do Kolína a do Prahy a všude

*) Viz obsírné vypsání všech v kalendáři „Moravanu 1856.“

jsem se pobavil a potěšil s drahými známými. Navštívil jsem i Repi, abych spatřil starého druha svého, a Hvězdu, abych rozmnožil zkušenosti své slavností Marketskou. Konečně jsem si zajel do Prašného Oujezdu, kde mne uvítali důvěrní společníci z mládí.

Prvního jsem výjel a posledního jsem byl zase doma.

Tak jsem dokonal pouť na Velehrad. Co k ní nepatří, přidáno k vůli rozmanitosti. Laskavý čtenář promine, že jsem ho zdržoval vypravováním věcí vedlejších. Snad předce mnohým na nich bude záležet. Znají, viděli je, byli jim se mnou přítomni. Ublížití jsem nechtěl nikomu. Pomluv jsem se vystříhal. Pomyslí-li si někdo: „Již nejsme bezpečni ani na cestách, přihodí se k tomu ten neb onen a poví na nás, co děláme v cizině,“ nebudu mu odpovídat. Je to pravda a proto třeba, míti se na pozoru.

Velehrad mi zůstane v milé paměti. Odtud víra a můžeme říci, odtud i národnost naše. Budiž tedy našim střediskem! Putujme tam i budoucně. Roku 1863 slavný začátek učiněn. Poznávejme, spojujme se k zachování dědictví Cyrillo-Methodějského.

Dodatek. Později jsem se dověděl, že se říká a píše Huštěnovice, a ne Huštínovice. Nic nedělá, však oni sousedé v Huštěnovicích budou vědět, že o nich jest řeč. Také jsem zapomněl napsati, že jsem se sešel a poznal ve Velehradě s dopisovatelem Vaším, horlivým knězem Patáskem. Vpp. Hušek, Pohořelý, Štule byli tam dříve, vys. důst. p. školastik Mařan a Vy po-
ději, jakož i mnozí jiní.

D o p i s y.

Z Plzně dne 16. prosince 1863.

[O Renanovi. Zbožné přání. Šlechtická šlechtička]

O neznabožské knize Renanově myslili mnozí, že rozbourá kostely, vyžene z nich kněze, kříže s věží jako z korun královských že shodí jedním rázem. U nás v Plzni se zmylili velice, kostely stojí dosud, kříže na věžích ukazují cestu k nebi, tam, kde naše pravá vlast — a nábožné zpěvy v přeplněných chrámech našich hlásají čest a chválu Syna Božího. O kěz by sobě povšimnuli mladistvé síly, jenž se chápají pera, aby lid poučovali knihami a novinami, výstražných slov ctihodného mého krajana Fr. Pravdy v „Blahověstu“ našem: Neberte lidu úctu k sv. náboženství, sice ztratí ráz národní a vám zůstane pléva. — My katoličtí čtenářové, jimž není víra jako víra, oživení vědomím, že jest jeden Bůh, jedna pravda, jeden ukřižovaný Kristus a tudy jedna toliko pravá víra, kromě které není spasení, my sobě musili

nejednou vzdychnouti čtouce za naše peníze úsměšky na celé zřízení, obřady, hlavu Církve a k tomu to vychlubování bezbožného spisu Renanova. Dávám za pravdu jednomu denníku Vídeňskému, že ve Vídeňských novinách je veliká drzost židovská, (nebo veřejně tvrdí, že židovský národ je mesiáš) ale větší prý jest pošetilost a bezbožnost křesťanská, která za drahé peníze kupuje sama sobě nepřátelské hany a nadávky s neslýchanou horoucností! — Dále pak snažně prosím časopisy naše, aby sobě povšimnuly, co nejednou jim vytýkáno bylo, aby „Bůh, Boží“ psaly velkými písmeny — a naše evangelia, která mají dítky v rukou aby také v tom se opravila. Povím vám, pánové, nábožného učitele výrok (Dudek v Školníku č. 35.) „Ach žel Bohu, že mnozí z našich, kteří se pachtí za zlým krokem časovým, nejvyššímu Pánu a Bohu tak málo úcty projevují, stavíce jeho nejsvětější jméno naprosto do řady jmen obecných, a píše je pouze s malým písmenem, čehož u žádného křesťanského národa nenalezáme! — Příčinou toho jest zmaňující se netečnost náboženská, anť v mnohé jinak osvěcené hlavě temná nevěra. Ano, uvázímeli, kterak méně osvěcení a vzdělání světoznalci a vynálezce mnohých krajin Amerických a ostrovů Australských ze srdečné úcty a vděčnosti k Bohu, co původci jejich zdárného odkrytí, nové krajiny a místa svatými jmeny jmenovali za největší takměř štěstí sobě pokládali, na př. Ostrov St. Salvador, St. Domingo, St. Jago, St. Louis atd., tím více litovati musíme naše katol. bratry Českoslovanské, kteří opovrhující, názvy posvátnými a jmeny bohumilými oblibují sobě jmen z pohanské doby ano i pro své dítky, když žádají, aby na křtu sv. přijaty byly do lůna křesťanské Církve.“ Jakou asi dítku utrží za tato slova pan učitel! — Ještě něco z Plzně. Tyto dny chodila vznešená paní hraběnka Joh. Schönbornova, roz. kněžna Lobkovicova po Plzni aby sbírala dárky na chrám sv. Cyr. a Meth. v Karlíně. S jakou neunaveností a vytrvalostí, láskou a ochotou konala pouť svou tato křesť. šlechtička! Ale jakou hořkostí uchváčeno bylo srdce te nábožné paní, když od jednoho pána slyšeti musela slova: *Na kostel nedám nic, ovšem ale z úcty k Vaší Milosti!* Za to pak v přemnohých domech, málo který vyjímaje, uvítána byla vznešená paní srdečně a veselého dárce miluje Bůh a byť jen halíř dal. A to myslím, zapudí hořkost, kterou učinil onen pán svým vyjádřením. Poslední den sbírky sám Bůh bděl nad tou šlechtickou paní; — nebo vůz s nákladem byl by

ji bez mála rozdrtil, ale Pánu Bohu se zalíbilo zachovati ji, aby ještě mnoho dobrého ke cti a chvále Jeho vykonala. F. A.

V Olomúci dne 16. prosince 1863.

[Spis Renanův. Koruna Soluňská.]

Poněvadž bezbožný a rouhavý spis Renanův i na Moravě se rozšiřuje mezi věřícími a i proti vůli jejich ze zlomyslnosti jim se vnucuje a v listech veřejných vychvaluje, bylo vydáno i v arcidiecési Olomúcké nařízení proti onomu spisu. Aby duše neumělých klamání a svádění nebyly, má se oznámiti z kazatelnic, že tato rouška vábivá skrývá jed nejopovážlivějšího rouhání se Bohu. Připomíná se, že spis tento dříve už sv. Stolicí apoštolskou byl odsouzen a zavržen, proto že beze všeho studu nejsvětější bytosti Božského Spasitele drze se dotýká, že by tedy každý pravověrný těžkého dopustil se hříchu, kdyby buď četl aneb — jako ďábel koukol mezi pšenicí — rozšiřoval mezi věřícími a roztrušoval ohavný spis tento; tím stal by se činným nešťastného rouhače podporovatelem a mnoho duší přivedl by do záhuby. Aby nikdo nevědomost předstírat nemohl, následuje pak patero nařízení. 1) V každém chrámě, kde bývají farní služby Boží, má se v mateřském jazyku oznámit tamten zákaz Stolice apoštolské, s napomenutím s vrchu naznačeným, a věřící buďte vyzváni, aby výtisky spisu toho, ježto by se jim snad namanuly, odevzdali svým duchovním, aby se nerozlévala dále jedovatá nevěry otrava, snad i nevědomky a proti vůli jejich, kdyby spis ten přechovávali. 2) Knihovníkům, knihkupcům, tiskařům a redaktorům katolickým v jednotlivých farnostech žijícím správce duchovní listem intimačním na vědomost děj, že spis, jenž úklady činí věčné věřících spásu, Stolicí svatou jest zapovězen a že každý kdo opovrhne tímto zákazem církevním, snažil by se mezi věřícími ho rozšiřovati, těžkého hříchu by se dopustil, jehožto viny zproštěn býti může jenom upřímným pokáním; kdyby však rozšiřování toto bylo vůbec známo, za veřejného hříšníka byl by pokládán. 3) Jednotliví správce duchovní, jakmile nejmenší povstalo by podezření, že otrava tato mezi věřícími péčí jejich svěřenými už rozlita jest, poučováním veřejnými i soukromým o stádce své starati se budou, jmenovitě mějtež na zřeteli rázná kázání dogmatická, vykládající článek víry o Božství Krista Pána, jimiž by také námitky protivníků se vyvracely. Rovněž i pp. katechetové, zvláště na školách vyšších, bedlivě bdětež, aby se nenakazila mládež studující, aneb aby nákaze

vzešlé, čehož Bůh chraň, se odpomohlo. 4) Těž zpovědníci na věc tuto pozor dejtež a kdyžby zpozorovali o knihách zapovězených vůbec, a zvláště, že by zmíněná kniha někde se čítala, užívejtež proti tomu vhodných prostředků s veškerou pilností a opatrností pastýřskou; výtisky mezi věřícími nalezené hleďte vzdáliti z rukou jejich domlouvající jim laskavě a po otcovsku a pokudž by třeba bylo, budiž jim učiněna náhrada knihami katolickými. 5) Výtisky duchovními z rukou věřících vzaté nám necht se bez meškání zašlou. Ku konci pak vyslovena jest naděje, že veškerí arcidiecése této duch. správcové ukážou se býti bdělými pastýři ve věci této, aby zahnali vlka stádece napadajícího, aby nebyly jejich nevšímavosti ovečky Kristovy rozsápány a poraženy vlkem pekelným a nežádala se pak krev jejich z rukou pastýřů nedbalých dle výroku Ducha svatého (Ezech. III. 18.).

Stanovy „Koruny Soluňské“ nejdůst. ordinariaty moravským potvrzené zasílají se správěm dachovním v obou jazycích, aby je rozdělili mezi farníky své a v čas příhodný jich poučili o účelu bratrstva tohoto, by hojným přistupováním oslavila se čest a pocta ss. apoštolů, chrám Velehradský se zvelebil a bratrstvo toto stálo bylo památkou na ročníci tisícetou roku letošního slavenou. Jména pak všech přistoupilých údů mají se nejd. ordinariatu zaslati. — V čele stanov těchto nalezá se výkres nejd. p. arcib. Olomúckým opravené a ozdobené Cyrillky Velehradské; pak udána jsou pravidla pro kněze a nekněze a konečně schválení či approbace biskupů moravských. en.

V Chrudimí dne 20. prosince 1863.

[Divadlo k prospěchu dítek.]

Přicházím z divadla, jež provozovali děti k prospěchu zřízení stromku vánočního pro chudou školní mládež vedením pánů učitelů Vinc. Podhájského a Al. Thumy. Zvolen k tomu kus velmi příhodný, totiž: „Štědrý den“ od Frant. Pravdy. Každý byl překvapen již zevnější úpravou divadla. Opona poskytovala příjemný pohled na západní stranu zdejšího náměstí s průčelím děkanského chrámu sv. Salvatora, jak podle návrhu na slovo vzatého stavitele a konservatora p. Frant. Schmoranze po obnovení obou hlavních věží s osmi menšími vížkami vyhlížeti bude. Na obou stranách opony byly přiměřené nápisy z Písma sv. jako: Malíčkých jest království nebeské — a po pravici: Cožkoliv jste učinili jednomu z nejmenších ve jmenu mém, mně jste učinili. — Počátek byl učiněn přednesením arie na housle, již samo žákovstvo pod správou zdejšího činného kapelníka p. Hni-

líčky zdařile provedlo. Co do hry samé, ta byla velmi zajímavá, jak štěbetavostí děvčátek, tak jakousi usedlostí chlapců, — pravý to závod o dosažení šlechtného cíle. Návštěva byla velmi četná, čistý výnos přes 75 zl. r. č. mimo rozličné dary od dobrodinců zvláště udělené. Každý z hostů odcházel po skončené hře velmi uspokojen; za jedno zažil příjemného večera, a za druhé blažilo jej to vědomí, že svým дарkem vykonal dobrý skutek. I malí divadelní ochotníci, odměnění hojným potleskem uznalého obecnstva, odešli uspokojeni, že jim poskytnuto příležitosti vzdělání pro své chudé spolužáky a spolužákyň stromek vánoční, neboť více blaží dobrodini udělovati nežli přijímati. — Zejména zasluhují veřejného uznání: p. Ant. Čepelka kupec, onť zdarma osvětlil místnosti divadelní; p. Jan Tluchoř, hostinský, za bezplatné propůjčení sálu; ale přední zásluha náleží p. Mat. Kosejkovi, městskému lékaři, kterýž takřka duši celého podniknutí se stal, na svůj náklad divadlo zhotoviti dal. Připčetmeli značný příspěvek zdejších ochotníků k zřízení stromku vánočního v městském divadle vyzískaný, dále dary mnohých dobrodinců a k tomu účinnou lásku křesťanskou počestného spolku obuvnického a krejčovského, jenž k zhotovení oděvů a obuvi bezplatně se byli propůjčili: na jisto možná předpokládati, že naše slavnost „Jesliček“ dne 24. prosince, ve II. třídě podreální, pro chudou školní mládež bude velmi radostná. D.

Kronika.

Z Prahy. K prospěchu šedých sester zřídily vznešené a urozené paní výstavu vánočních dárek, kteréž samy prodávaly, jakož i vstupné vybíraly. J. Velič. v dobročinění neunavený císař Ferdinand dal místo každého krejcaru vstupného 1000 zl., darovalť s nejjasnější chotí svou Marií Annou kongregaci šedých sester 15.000 zl.

— J. bisk. Milost. p. generalní vikář Petr Krejčí slavně instaloval oba nové faráře Pražské a sice v ned. III. adventní vp. Vác. Nyklesa u sv. Vojtěcha a v ned. IV. adv. vp. Jana Starého u nejsv. Trojice na Spálené ulici. P. farář Nykles daroval 100 zl. k zřízení knihovny při škole sv.-Vojtěšské.

— Nejdůst. p. světicí biskup Petr Krejčí zavázal se jednotě sv.-Vítské, že zapraví výlohy za ozdobení jednoho okna metrop. chrámu malbou na skle ve způsobu již hotového okna v kapli sv. Ludmily. Tolikéž přislíbili vdůst. p. kan. Pruchovi dobrodincové znamenité příspěvky, z nichž druhé okno bude ozdobeno, třetí dá malbou na skle ozdobiti p. Friedland. Městská rada Pražská povolila jednotě příspěvek 300 zl. z obecního důchodu na r. 1864; nejd. p. biskup Budějovický zaslal po třetí 200 zl.; p. Jiří Novotný po druhé 100 zl.; nejmenovaný kněz

arcidiecése Pražské složil u p. kan. Pruchy 100 zl. na opravu stoličného chrámu. Po zapravení výloh zbývá jmění 21.405 zl. 60 kr.

— Min. neděli bylo v Karlíně při misii nad míru pohnutlivé odprošování velebné Svátosti. Kázání o sv. kříži a Mariánské bude o těchto sváticích vánočních. Nejvíce posluchačů bývá k večeru o $\frac{1}{2}$ 6 hodině.

— *Jesličky* vystaveny jsou v chrámech Páně: u sv. Josefa na Novém městě, u sv. Jana na Skalce, u sv. Apolinářiše, na Karlově pak otevřena jest památná podzemní „kaple Betlémská.“

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili v. pp.: Pandula, kooper. v Hofeinu na Mor.; Frant. Reimann, far. v Uhelné Příbrami; Jan Mašek, kapl. ve Volyni; Jan Křivohlávek, kapl. v Čermné; Jan Lešetický, kapl. v Soběslavi; Ant. Suchánek a Frant. Vacek, oba kapl. v Nov. Bydžově; Jan Roškot, kapl. v Sedlčanech; Michael Okáč, far. v Chvalkovicích; Frant. Tesářík, kapl. v Ejvanovicích na Mor. *Z Litoměřic*: Jan Rutta, kaplan; bohoslovci: Jan Kára, Jan Vavrouš, Jos. Zima, Frant. Dvořák, Jan Košťák, Jos. Hanek, Jos. Slavík, Vác. Šorejš. *Z Olomouce* bohoslovci: Ant. Ječmínek, Frant. Kremel, Theodor Vymětal, Vilém Zakovský, Matouš Lešenář, Frant. Petrl, Frant. Vypel, Kar. Bilčík, Kar. Dvořák, Ant. Englisch, Jan Kobliha, Jos. Molitor, Jan Peček, Jan Sedláček, Jan Strak, Jan Šrěda, Jan Wanke, Vinc. Večeřík, *Z Brna*: J. U. Dr. Sigmund Vašátko, kand. advokacie, Rudolf Scholz, kapl. u sv. Jakuba, Frant. Mlčoch, vikář při kathedr. chrámu; bohoslovci: Frant. Florian, Ant. Florian, Frant. Wollmann, Jan Chvátal, Kar. Papoušek, Jan Špaček, Jos. Veselý, Jos. Schildberger, Augustin Kleveta, Ant. Černovický, kapl. v Rožďalovicích; Jan Hejtmánek, Ant. Kalina, bohosl. v Hradci Kr.

Literní oznamovatel.

— „*Nešpory*“ čili večerní pobožnost církevní o nedělích a slavnostech Páně, též o sváticích Svátých a Světic Božích. Sestavil Vincenc Bradáč, kanovník metrop. chrámu sv. Víta atd. S povolením duchovní vrchnosti. Nákladem K. Bellmanna v Praze. 1864. Formát Kancionálu, z něhož „*Nešpory*“ jsou otištěny. Stran 75, cena levná, 40 kr. „Vzdělávají-li nešpory pouhým nápěvem — dí předmluva — vzdělají více, když lid i slovům porozumí.“ „*Nešpory*“ vydány s vědomím a schválením duchovních vrchností v Praze a Olomouci, v Hradci Králové, v Budějovicích a Brně, i nestojí tedy nic v cestě vřelému přání našemu, aby se v novém roce české nešpory zpívaly ve všech chrámech v Čechách a na Moravě!

— Pavla Jos. Šafaříka Sebraných spisů, jež k druhému vydání upravil Jos. Jireček a nákladem svým vydává kněhupec Bedřich Temp-ský, vyšel sešit 20, jímž ukončen díl II.: „*Sta-*

rožitnosti slovanské," oddíl dějepisný, okres II. (od l. 476 před Kr. až do l. 988 po Kr.) — V novém roce budou vycházeti sešity dílu III. *—* „Národní Listy“ budou od nov. roku vycházeti v zvětšeném formátě bez zvýšení ceny.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiecési Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. Jos. Lohr, far. Bohuslavský na odpoč. 23. list.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Jos. Schneider, za faráře do Přimdy;

p. Jiří Weidlich, za faráře do Stěbuzevsi;

p. Jan Čezík, farář z Chotýšan do Votic;

p. Burka, far. v Praskolesích, za admin. děkanství na Karl. Týně;

p. Vojt. Ebenstreit, za administ. do Chotětova;

p. Jiří Putzlocher, za administ. do Bohuslavi;

p. Frant. Blanda, za kapl. u sv. Mikuláše v Praze;

P. Benaventura Černý, kněz t. sv. Frant., za 2. kooper. u P. Marie Sněžné v Praze;

p. Albert Franke, za kapl. do Rosenthalu v hrabství Kladském.

Uprázdnená místa:

Stolmír, fara patron. p. Jana kníž. z Lichtensteinů od 9. prosince.

Bohuslav (Wusleben), fara patron. p. Jana hrab. Kolovrata Krakovského od 9. pros.

Karlův Týn, děkanství patron. cis. od 19. pros.

V diecési Kralohradecké.

V Pánu zesnuli:

p. Alois Brychta, farář v Richenburku, dne 15. prosince (nar. ve Vysokém Mýtě 7. prosince 1816, kněz od 1. srpna 1841).

p. Jos. Mašin, Loňanský farář na odpoč. v Kutné Hoře, dne 17. prosince (nar. v Kutné Hoře 1. září 1801, kněz od 24. srpna 1829.)

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Josef Fikeis, b. vikar, sekretář a farář ve Rtíně, za faráře do Německé Brusnice.

p. Jos. Mach, administrator a bisk. notář, za děkana v Náchodě.

p. Vinc. Nyvlt, admin., opět za kaplana v Německé Brusnici.

Uprázdnená místa:

Rtina, fara patr. knížete Lippe-Schaumburga od 14. pros. t. r. do 26. ledna 1864.

Richenburk, fara patr. knížete Thurn-Taxisa od 16. pros. t. r. do 28. ledna 1864.

Našim přátelům.

Blahověst, hlasy katolické, orgán. Dědictví sv. Janského, nastoupí dne 5. ledna 1864. čtrnáctou, pouť svou po vlastech česko-slovanských. Slouže pravdě a Církvi, kteráž se nemění, nehodlá se změnit v ničem. Budeť opět vycházeti z Prahy 5. 15. a 25. každého měsíce o velikém archu,

větším a pěknějším nežli letos. Ačkoli budou výlohy větší, nehodlá předce měnit ani té nepatrné ceny, kteráž v čele tohoto listu udána jest. Díky vzdávaje starým svým přátelům a příznivcům hledá nových i prosí, aby uveden byl pod střechu všech lidí dobré vůle, zlí si ho neřádají, ač by rád i jim zvěštoval blaho a pokoj. Aby věděl, koho má navštívit, žádá o písemné pozvání. Aby zachoval svobodu a neodvislost svou, přeje si, aby takových pozvání přišlo mnoho a v čas zvláště od osadníků. Těch zná málo, velebných pánů mnoho, jim obzvláště díky vzdává, bez jejich pomoci zajisté by neputoval, nehlásal spravedlnost, kteráž zvyšuje národ, nekáral hřích, jenž bídné činí národy: mlčelby. Ale mlčeti nesmí, pokud mluvíti budou lidé nepovolání zlé věci lhouce o nás. Ze lži trestati, bludy bořiti, a víře utrzovali bude tedy i v roce novém. A to aby mohl, prosí snažně všech pp. pomocníků svých, spisovatelů, dopisovatelů o další přízeň. P. p. spisovatelům dává honoráru 10 zl. za tištěný arch. P. p. knihkupcům 15%. Zroste-li počet předplatitelů, bude zvýšen honorár i přílohy budou častější.

Kromě JEmin. nejdůst. p. kardinala knížete arcibiskupa a ostatních nejdůst. pp. biskupů, jichžto jsou pastýřské listy a řeči v obsahu udané, přispěli nám pomocí svou důst., veleb., ctihodní a vážení pp.: Bednár, Benda, Bezděka, Bilý, Borový, Bradáč, Bránský, Citta, Cisar, Černohouz Fr., Černohouz Jan, Dorsch, Doucha, Dremel, Duben, Dundálek, Ehrlich, Felizna, Fischer, Foytik, Frýdek, Jeník Jan, Jeník Karel, Janský, Janda Fr., Janda Jak., Just, Hájek, Hausmann, Havla, Helvich, Herčík, Herold, Hložek, Horák, Horčice, Houska, Christelbauer, Karlas, Kebrle, Kocman, Krihl, Křeček, Lhotka, Libovický, Matějček, Mostecký, Novák, Ondrák, Paták Ig., Paták Fr., Pažout, Petera, Pittermann, Podstránský, Pohřelý, Pravda, (Hlinka) Prucha, Roškot, Rezníček, Schmidt, Scholz, Sehnal, Seifert, Skřivan, Smolík, Spukup, Sysel, Stule, Urban, Vaněk, Velický, Vilímek, Vinárický, Wurm, Zdobinský, Lešetický, J. D. a P. E. B. z Ném. Brodu, —ý z Týniště, † Časlavský, Blecha, Honejsek, Hraše, Kačerávek, Kára, Křišťan, Marynka, Neumann, Šmyd, Teplý, Štastný, Stehlík, Wesner, Vinklár a jj.

Fr. Srdínko, redaktor.

Číslo tomuto přiložen jest a) titul a obsah „Blahověsta“ za r. 1863 a b) pozvání ku předplacení na r. 1864.

3 2400 00341 0226

